This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

A 470000 DUPL.

J. R. CUTHBERT.

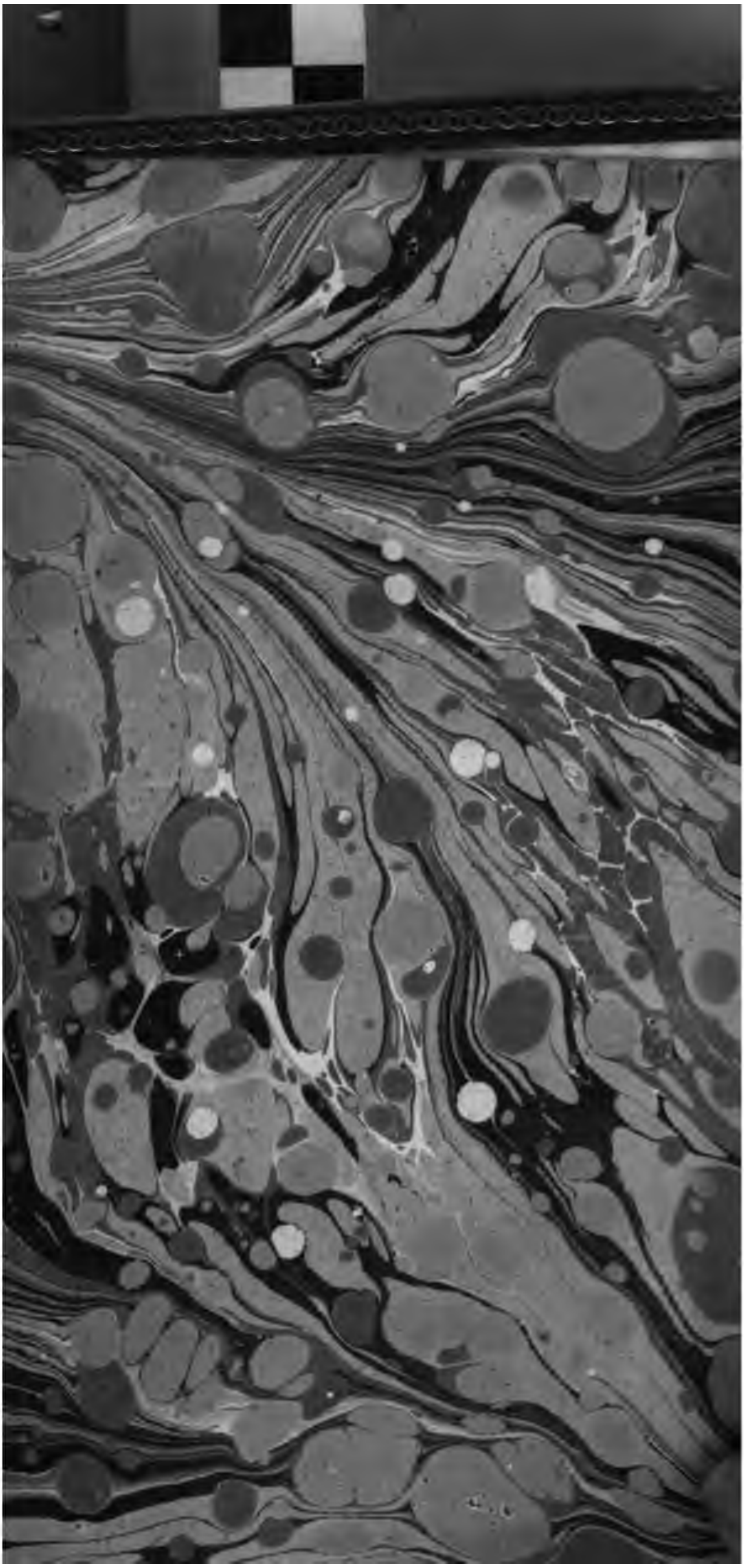

ARTES VERITAS SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE

88
P7
C3
17

F.W. Kelsey,
1883,

ΠΟΛΥΒΙΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

POLYBII
HISTORIARVM
QVAE SVPERSVNT
CVM
NOTIS VARIORVM.

TOMVS TERTIVS

QVI CONTINET

EXCERPTA VALESII, FRAGMENTA ET INDICES.

VINDOBONAE

APVD IOANN. PAVL. KRAVSIVM.

MDCCLXIII.

ΕΚ ΤΩΝ

ΠΟΛΥΒΙΟΥ

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ.

EX LIBRIS

HISTORIARVM

POLYBII MEGALOPOLITANI

EXCERPTA

DE VIRTVTIBVS ET VITIIS.

Latin
E. Kelsey
2-11-38

ΥΠΟΘΕΣΙΣ
ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΚΑΚΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΥ ΠΡΩΤΟΥ·

ARGVMENTVM
LIBRI PRIORIS DE VIRTVTIBVS ET VITIIS
Editore et interprete Henrico Valesio.

Ὅσοι τῶν πάλαι ποτὲ βασιλέων τε καὶ ἰδιωτῶν μὴ τὸν νοῦν παρεσύρησαν ἡδοναῖς, ἢ κατεμαλακίσθησαν, ἀλλὰ τὸ τῆς ψυχῆς εὐγενὲς ἀκηλίδωτον ἀρετῇ συνετήρησαν· οὗτοι δὴ οὗτοι καὶ πόνοις ἐνεκαρτέρησαν, καὶ λόγοις ἐνησχολήθησαν, καὶ ἄλλος ἄλλο τι τῶν ὅσοι λογικώτερον ἐπεβίωσαν, παιδείας ἐρασταὶ γεγονότες, σπουδαιότερόν τινα συνεγράψαντο, τοῦτο μὲν τῆς σφῶν αὐτῶν πολυμαθίας δεῖγμα ἐν-

Quicunque olim siue reges, siue fortis priuatae homines, mente fuerunt, neque voluptatibus deprauata, neque mollitie corrupta, sed animi nobilitatem intemeratam ad virtutem conseruarunt, hi profecto et inter labores durarunt, et otium in literis consumserunt. Ac si qui illorum vitam in studiis diligentius egissent, eruditionis amore inflammati aliquid impensiore cura conscripserunt, partim quod multiplicis doctrinae suae

ἀργὲς τοῖς μετέπειτα καταλιπεῖν ἱμειρόμενοι, τοῦτο δὲ καὶ εὔκλειαν ἀείμνηστον ἐκ τῶν ἐντυγχανόντων καρπώσασθαι μνώμενοι. ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆς τῶν τοσούτων ἐτῶν περιδρομῆς ἄπλετόν τι χρῆμα καὶ πραγμάτων ἐγίγνετο, καὶ λόγων ἐπλέκετο, ἐπ' ἄπειρόν τε καὶ ἀμήχανον ἡ τῆς ἱστορίας εὐρύνετο, συμπλοκὴ ἔδει δ' ἐπιρρεπέστερον πρὸς τὰ χείρω τὴν τῶν ἀνθρώπων προαίρεσιν μετατίθεσθαι χρόνοις ὕστερον, καὶ ὀλιγώρως ἔχειν πρὸς τὰ καλά, καὶ ῥαθυμότερον διακεῖσθαι πρὸς τὴν τῶν φθασάντων γενέσθαι κατάληψιν, κατόπιν γινομένης τῆς ἀληθοῦς ἐπιτεύξεως, ὥστ' ἐντεῦθεν ἀδηλίᾳ σκιάζεσθαι τὴν τῆς ἱστορίας ἐφεύρεσιν, πῇ μὲν σπάνει βίβλων ἐπωφελῶν, πῇ δὲ πρὸς τὴν ἐκτάδην πολυλογίαν δειμαινόντων καὶ κατορρωδούντων· ὁ τῆς Πορφύρας ἀπόγονος Κωνσταντῖνος, ὁ ὀρθοδοξότατος καὶ χριστιανικώτατος τῶν πώποτε βεβασιλευκότων, ὀξυωπέστερον πρὸς τὴν τῶν καλῶν κατανόησιν διακείμενος, καὶ δραστήριον ἐσχηκὼς νοῦν, ἔκρινε, βέλτιστον εἶναι καὶ κοινωφελές, τῷ τε βίῳ ὀνησίφορον, πρότερον μὲν ζητητικῇ διεγέρσει βίβλους ἄλλοθεν ἄλλας ἐξ

certum aliquod posteris monimentum relinquere auerent, partim etiam immortalis memoriae desiderio, quam apud lectores consequerentur. Quoniam vero per tot annorum curricula et res immensae quotidie exoriebantur et scripta contexebantur: historiae conscriptio semper latius sese propagans, infinita iam res erat, et quae humani ingenii vim excederet. Enimuero aliter euenire non poterat, quin hominum studia et voluntates posterioribus temporibus ad deteriora se inclinarent, honesta susque deque haberent, et ad cognoscendas priorum saeculorum res euaderent negligentiores, inuestigatione veri semel neglecta, ita vt historiae cognitio tenebris obuoluta redderetur incerta, tum propter librorum vtilium inopiam, tum quia ad illa tot et tanta volumina vulgo homines expauescebant. Idcirco Constantinus Porphyrogeneta, imperator, omnium qui vmquam fuerunt rectae fidei tenacissimus et christianissimus, ingenio praeditus ad rerum pulchrarum perceptionem acutissimo, ea denique praestans intelligentia, vt facile quiduis ad effectum perduceret, illud primo fore optimum est ratus et vulgo omnibus vtile, vt libros vndique ex

ἀπα-

ἁπάσης ἑκασταχοῦ οἰκουμένης συλλέξασθαι, παντοδαπῆς καὶ πολυειδοῦς ἐπιστήμης ἐγκύμονας. ἔπειτα τὸ τῆς πλατυεπείας μέγεθος καὶ ἀκοὰς ἀποκναῖον, ἄλλως τε καὶ ὀχληρὸν καὶ φορτικὸν φαινόμενον τοῖς πολλοῖς, δεῖν ᾠήθη καταμερίσαι τοῦτο εἰς λεπτομέρειαν, ἀνεπιφθόνως τε προθεῖναι πᾶσι κοινῇ τὴν ἐκ τούτων ἀναφυομένην ὠφέλειαν, ὡς ἐκ μὲν τῆς ἐκλογῆς προσεκτικωτέρως καὶ ἐνδελεχέστερον κατεντυγχάνειν τοὺς τροφίμους τῶν λόγων, καὶ μονιμώτερον ἐντυποῦσθαι τούτοις τὴν τῶν λόγων εὐφράδειαν, μεγαλοφυῶς τε καὶ εὐεπηβόλως πρὸς ἐπὶ τούτοις καταμερίσαι εἰς ὑποθέσεις διαφόρους, τρεῖς ἐπὶ τοῖς πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν οὔσας, ἐν αἷς καὶ ὑφ' αἷς ἅπασα ἱστορικὴ μεγαλουργία συγκλείεται. κ' οὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν συγκειμένων, ὃ διαφεύξεται τὴν τοιαύτην τῶν ὑποθέσεων ἀπαρίθμησιν, οὐδὲν τὸ παράπαν ἀφαιρουμένης τῆς τοῦ λόγου ἀκολουθίας τῇ διαιρέσει τῶν ἐννοιῶν, ἀλλὰ σύσσωμον σωζούσης, καὶ ἑκάστῃ ὑποθέσει προσαρμοζομένης τηλικαύτης οὖ συνόψεως, ἀληθέστερον δ' εἰπεῖν, οἰκειώσεως. ὧν κεφαλαιωδῶν ὑποθέσεων ἡ προ-

omnibus orbis partibus doctrina varia refertos conquireret; deinde vastam illam librorum molem, quae lectores enecabat (cum praesertim molesta plerisque omnibus et taedii plena ea res videretur) in partes minutas putauit distribuendam, et luculentam vtilitatem, quae poterat inde percipi, oculis hominum exponendam, adeo vt hoc delectu habito maiori attentione et assiduitate lectioni incumbere studiosi queant, et sermonis facundiam altius ac penitius animo imprimere. Hoc amplius imperator magno et felici conatu opus vniuersum in tractatus diuersos numero tres et quinquaginta censuit distribuendum, in quibus, quidquid magnificum habet historia, inclusum continetur. neque inest quidquam historiae insertum, quod partitionem hanc in hosce tractatus effugerit. Neque vero ob diuisionem sententiarum series operis totius vllo modo corrumpitur; verum seruat haec synopsis, vel vt verius dicam, haec rerum cognatarum adunatio in singulis partibus concinnandis vnicuique tractatui conuenientem rationem. Horum vero tractatuum praesens hic, qui DE

κειμενη αὕτη καὶ ἐπιγραφομένη, ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑ ΚΑΚΙΑΣ, πεντηκοστὴ οὖσα τυγχάνει, τῆς πρώτης τὸ ἐπώνυμον λαχούσης ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ. ἐμφαίνει δὲ τουτὶ τὸ προοίμιον, τίνας οἱ λόγοι πατέρας κέκτηνται, καὶ ὅθεν ἀποκυΐσκονται, ὡς ἂν μὴ ὦσιν αἱ κεφαλαιώδεις ὑποθέσεις ἀκατονέμαστοι καὶ μὴ γνήσιοι, ἀλλὰ νόθοι τε καὶ ψευδώνυμοι. εἰσὶ δ᾽ ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων χρονικῶν·

VIRTVTIBVS ET VITIIS *inſcribitur, ordine eſt quinquageſimus. Primus autem inſcriptionem habet* DE IMPERATORVM RENVNCIATIONE. *Continetur etiam hoc prooemio, quos patres habeant et auctores ſingula ſcripta, et quorum parta ſint ingeniis, ne excepta haec nominibus careant, et habeantur non pro legitimis, ſed pro ſpuriis et ſubdititiis foetibus. Sunt autem haec excerpta ex annalibus infra ſubiectis.*

α΄ Ἰωσήπου ἀρχαιολογίας.	*I. Ex Ioſephi antiquitatum libris.*
β΄ Γεωργίου μοναχοῦ.	*II. Ex Gregorio Monacho.*
γ΄ Ἰωάννου τοῦ ἐπίκλην Μαλέλα χρονικῆς.	*III. Ex Chronico Ioannis Malelae.*
δ΄ Ἰωάννου Ἀντιοχέως χρονικῆς ἱστορίας.	*IV. Ex Ioannis Antiocheni Chronico.*
ε΄ Διοδώρου Σικελιώτου καθολικῆς ἱστορίας.	*V. Ex Diodori Siculi vniuerſali hiſtoria.*
ς΄ Νικολάου Δαμασκηνοῦ καθολικῆς ἱστορίας.	*VI. Ex Nicolai Damaſceni vniuerſali hiſtoria.*
ζ΄ Ἡροδότου Ἁλικαρνασσέως.	*VII. Ex Herodoto Halicarnaſſeo.*
η΄ Θουκυδίδου.	*VIII. Ex Thucydide.*
θ΄ Ξενοφῶντος Κύρου παιδείας καὶ ἀναβάσεως Κύρου τοῦ Παρυσάτιδος.	*IX. Ex Xenophontis libris de inſtitutione Cyri, et de expeditione Cyri Paryſatidis filii.*

ι΄ Ἀρ-

ί Ἀῤῥιανῦ Ἀλεξ - - -	X. *Ex Arriani historia de rebus gestis Alexandri.*
ιά Διονυσίȣ Ἁλικαρνησσέως Ῥωμαϊκῆς ἱςορίας.	XI. *Ex Dionysii Halicarnassei historia Romana.*
ιβ' Πολυβίȣ τȣ̃ Μεγαλοπολίτȣ Ῥωμαϊκῆς ἱςορίας.	XII. *Ex Polybii Megalopolitani historia Romana.*
ιγ' Ἀππιανȣ̃ Ῥωμαϊκῆς τῆς ἐπίκλην βασιλικῆς.	XIII. *Ex Appiani historia Romana, quae inscribibitur regia.*
ιδ' Δίωνος Κοκκιανȣ̃ Ῥωμαϊκῆς ἱςορίας.	XIV. *Ex Dionis Cocceiani historia Romana.*
Καὶ οἱ ἐφεξῆς ἐν τῷ δευτέρῳ τεύχει ἐπιγράψονται.	*Sequentes auctores in secundo libro recensebuntur.*

ΙΑΜΒΟΙ ΣΗΜΑΙΝΟΝΤΕΣ	IAMBICI VERSVS DE STVDIIS
τὴν βασιλικὴν ἀγωγήν.	*Constantini Porphyrogenetae.*
Αἰὼν ὁ μακρὸς ὥσπερ ἄνθη τȣ̀ς λόγȣς	*Immensa lapsi temporis longinquitas*
Ἁπανταχȣ̃ γῆς ἔχεν ἐσκεδασμένȣς,	*Diserta passim scripta dissipauerat,*
Ἀνθȣ̃ντας, ȣ̓ πέμποντας εὔπνοον χάριν.	*Florida, at odoris destituta gratia,*
Τανῦν δὲ τȣ́τȣς εὐσεβὴς Κωνσταντῖνος	*Collecta quae nunc labore sedulo*
Δρέψας, ἀγείρας ἐμμελεῖ μȣσεργίᾳ,	*Communicasti litteratis omnibus,*
Πρȣ̈́θηκε πᾶσι θελκτικὴν εὐοσμίαν,	*Auguste Constantine, principum decus.*
Ὅσοις λόγȣ μέτεστιν, εὐώδεις λόγους.	*Igitur amantem litterarum principem*
Ὃν τοῖς λόγοις ςέφοιμεν, ὡς λόγων φίλον.	*Ab litteratis concelebrari decet.*
Ἀσυγκρίτως γὰρ ἐν μέδȣσιν ἐκπρέπει.	*Namque ille reges inter eximius nitet*

Λάμπων, προφαίνων χρηστότητα τῦ κράτυς,	*Tamquam Gigas solisue flammiuomi iubar,*
Γίγας φεραυγὴς ὥσπερ ἡλίυ φάος,	*Clementiamque ostentat imperii sui*
Ἐχθροῖς ἅπασιν, εὐνόοις θ' ὑπηκόοις.	*Simul beneuolis subditis, et hostibus.*
Οὐκῦν βοάτω πρὸς θεὸν πᾶς τις μέροψ·	*Ergo vniuersi fundite has Deo preces:*
Τιθωνὸν αὐτὸν δεῖξον ἄλλον ἐν χρόνοις,	*Annos ei donare Tithoni velis,*
Ὡς ἂν τὰ λῷςα τῷ βίῳ συνεισφέροι.	*Bona erogare pergat vt mortalibus.*

ΕΚ ΤΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΟΛΥΒΙΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΟΥ

βιβλ. ϛ΄.

ΕΧ

POLYBII MEGALOPOLITANI

HISTORIARVM

Libro VI.

Ὅτι Λεύκιος ὁ Δημαράτου τοῦ Κορινθίου υἱὸς εἰς Ῥώμην ὥρμησε, πιστεύων αὑτῷ τε καὶ τοῖς χρήμασι, πεπεισμένος, οὐδενὸς ἔλαττον ἕξειν ἐν τῇ πολιτείᾳ διά τινας ἀφορμὰς, ἔχων γυναῖκα χρησίμην τά τ᾽ ἄλλα, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐπιβολὴν πραγματικὴν εὐφυῆ συνεργόν. παραγενόμενος δ᾽ εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ τυχὼν τῆς πολιτείας, εὐθέως ἡρμόσατο πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ἀρέσκειαν. ταχὺ δὲ διὰ τὴν χορηγίαν, καὶ διὰ τὴν τῆς φύσεως ἐπιδεξιότητα, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐκ παίδων

Lucius Demarati Corinthii filius Romam se contulit, tum in se ipso, tum in opibus suis magnam spem collocans, easque ob caussas nulli se in republ. inferiorem fore sperabat. Vxorem quoque habebat, cum ad alia vtilem, tum ad res agendas consilio et industria praeditam. Romam igitur ingressus, ac ciuitate donatus statim ad regis obsequium sese accommodauit, atque ob liberalitatem et ingenii dexteritatem, maxime vero propter liberalem a puero institutionem, breui maximam gra-

ἀγωγὴν ἁρμόσας τῷ προεστῶτι, μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε καὶ πίστεως παρ᾽ αὐτῷ. χρόνου δὲ προϊόντος, εἰς τοῦτ᾽ ἦλθε παραδοχῆς, ὥστε συνοικεῖν καὶ συγχειρίζειν τῷ Μαρκίῳ τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν. ἐν δὲ τούτοις ἐπ᾽ ἀγαθῷ πᾶσι γενόμενος, καὶ συνεργῶν καὶ συγκατασκευάζων τοῖς δεομένοις ἀεί τι τῶν χρησίμων, ἅμα δὲ καὶ τῇ τοῦ βίου χορηγίᾳ μεγαλοψύχως εἰς τὸ δέον ἑκάστοτε καὶ σὺν καιρῷ χρώμενος, ἐν πολλοῖς μὲν ἀπετίθετο χάριν, ἐν πᾶσι δ᾽ εὔνοιαν ἐνειργάσατο καὶ φήμην ἐπὶ καλοκἀγαθίᾳ, καὶ τῆς βασιλείας ἔτυχεν.

tiam atque auctoritatem apud regem est consecutus, ac progressu temporis eo gratiae processit, vt regni negotia vna cum Marcio administraret. In qua ille administratione cum omnium ciuium vtilitati prospiceret, ac singulos, qui ab eo quidpiam postulabant, gratia atque opera sua adiuuaret, ac diuitiis suis pro loco ac tempore magnifice vteretur: multos quidem sibi deuinctos beneficiis tenebat, beneuolentiam vero ac laudem virtutisque famam apud omnes sibi comparauerat, quocirca et regnum adeptus est.

Ὅτι πάντα χρὴ τὰ τῆς ἀρετῆς ἔργα τοὺς καλῶς ἀσκοῦντας ἐκ παίδων ἀσκεῖν, μάλιστα δὲ τὴν ἀνδρείαν.

Eos, qui rectae institutioni student, cum omnes virtutes statim a puero condiscere atque exercere oportet, tum maxime fortitudinem.

Ex Libro VII.

Ὅτι τινὲς τῶν λογογράφων, τῶν ὑπὲρ τῆς καταστροφῆς του Ἱερωνύμου γεγραφότων, πολύν τινα πεποίηνται λόγον, καὶ πολλήν τινα διατέθεινται τερατείαν, ἐξηγούμενοι μὲν τὰ πρὸ τῆς ἀρχῆς αὐτοῖς γενόμενα σημεῖα, καὶ τὰς ἀτυχίας τὰς Συρακουσίων, τραγῳδοῦντες δὲ τὴν ὠμότητα τῶν τρόπων, καὶ τὴν ἀσέβειαν τῶν πράξεων, ἐπὶ δὲ πᾶσι τὸ παράλογον καὶ τὸ δεινὸν τῶν περὶ τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ συμβάντων, ὥστε μήτε Φάλαριν, μήτ᾽ Ἀπολλόδωρον, μήτ᾽ ἄλλον μηδένα γεγονέναι τύραννον ἐκείνου πικρότερον·

Quidam historiae scriptores, qui de Hieronymi interitu scripsere, plurimis verbis ad commouendam admirationem abusi sunt, dum partim prodigia, qui illius tyrannidem praecessere, narrant, et Syracusanorum calamitates, partim crudelitatem ingenii ac res ab eo impie gestas tragicorum more exaggerant, ac postremo nouitatem atque atrocitatem eorum, quae in ipsius obitu acciderunt, vt nec Phalaris neque Apollodorus, neque alius porro quisquam illo acerbior tyrannus vmquam extiterit. Qui

* καὶ

*) καὶ παῖς παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν, εἶτα μῆνας οὐ πλείω τριῶν καὶ δέκα βιώσας, μετήλλαξε τὸν βίον. κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον ἕνα μέν τινα καὶ δεύτερον ἐστρεβλῶσθαι, καί τινας τῶν φίλων καὶ τῶν ἄλλων Συρακουσίων ἀπεκτάνθαι, δυνατόν· ὑπερβολὴν δὲ γεγονέναι παρανομίας καὶ παρηλλαγμένην ἀσέβειαν, οὐκ εἰκός. καὶ τῷ μὲν τρόπῳ διαφερόντως εἰκαῖον αὐτὸν γεγονέναι καὶ παράνομον, φατέον· οὐ μὴν εἴς γε σύγκρισιν ἀκτέον οὐδενὶ τῶν προειρημένων τυράννων. ἀλλά μοι δοκοῦσιν οἱ τὰς ἐπὶ μέρους γράφοντες πράξεις, ἐπειδὰν ὑποθέσεις εὐπεριλήπτους ὑποστήσωνται καὶ στενὰς, πτωχεύοντες πραγμάτων ἀναγκάζεσθαι τὰ μικρὰ μεγάλα ποιεῖν, καὶ περὶ τῶν μηδὲ μνήμης ἀξίων πολλούς τινας διατίθεσθαι λόγους· ἔνιοι δὲ καὶ δι᾽ ἀκρισίαν εἰς τὸ παραπλήσιον τούτοις ἐμπίπτουσιν. ὅσῳ γὰρ ἄν τις εὐλογώτερον καὶ περὶ ταῦτα τὸν ἀναπληροῦντα τὰς βίβλους καὶ τὸν ἐπιμετροῦντα λόγον τῆς διηγήσεως εἰς Ἱέρωνα καὶ Γέλωνα διάγοιτο, παρεὶς Ἱερώνυμον. καὶ γὰρ τοῖς φιληκόοις ἡδίων οὗτος, καὶ τοῖς φιλομαθοῦσι τῷ παντὶ χρησιμώτερος. Ἱέρων μὲν γὰρ πρῶτον μὲν δι᾽ αὑτοῦ κατεκτήσατο τὴν Συρακουσίων καὶ τῶν συμμάχων ἀρχὴν, οὐ πλοῦτον, οὐ δόξαν, οὐχ ἕτερον οὐδὲν ἐκ τῆς τύχης ἕτοιμον παραλαβὼν·

*) f. καί τοι.

tamen cum admodum puer regnum fuſcepiſſet. atque exinde non amplius quam menſes tredecim vixiſſet, ſtatim e vita diſceſſit. Hoc autem temporis ſpatio fieri ſane potuit, vt vnus aut alter cruciatus ſit, et ex ipſius amicis ac reliquis Syracuſanis nonnulli interfecti fuerint; ſingularem vero crudelitatem atque inauditam impietatem illam fuiſſe, minime credibile eſt. Ac natura quidem temerarium atque iniuſtum illum fuiſſe fatendum omnino eſt: nulli tamen ante dictorum tyrannorum eſt conferendus. Sed qui particulares hiſtorias conſcribunt, cum argumenta breuia atque anguſta tractanda ſuſceperint, mihi videntur rerum inopia laborantes eo neceſſitatis adduci, vt res exiguas in immenſum extollant, ac de rebus ne mentione quidem dignis multa verba faciant. Quidam etiam prae iudicii inopia in idem vitium incurrunt. Quanto enim rectius quis huiusmodi ſermonem, qui librorum explendorum cauſſa narrationibus cumuli vicem adiici ſolet, ad Hieronem potius ac Gelonem transtuliſſet, omiſſo Hieronymo. Hic enim audiendi discendique cupidis longe gratior ſermo atque vtilior foret. Namque Hiero primum quidem Syracuſanorum ac ſociorum principatum ſua induſtria ſibi comparauit, cum neque opes, neque gloriam, neque aliud porro quidquam a for-

ρχλαβῶν· καὶ μὴν οὐκ ἀποκτείνας, οὐ φυγαδεύσας, οὐ λυπήσας οὐδένα τῶν πολιτῶν, δι' αὐτοῦ βασιλεὺς κατέστη τῶν Συρακουσίων, ὃ πάντων ἐστὶ παραδοξότατον. ἔτι δὲ τὸ μὴ μόνον κτήσασθαι τὴν ἀρχὴν οὕτως, ἀλλὰ καὶ διαφυλάξαι τὸν αὐτὸν τρόπον. ἔτη γὰρ ν' καὶ τέτταρα βασιλεύσας, διετήρησε μὲν τῇ πατρίδι τὴν εἰρήνην, διεφύλαξε δ' αὐτῷ τὴν ἀρχὴν ἀνεπιβούλευτον, διέφυγε δὲ τὸν ταῖς ὑπεροχαῖς παρεπόμενον φθόνον, ὅς γε πολλάκις ἐπιβαλόμενος ἀποθέσθαι τὴν δυναστείαν, ἐκωλύθη κατὰ κοινὸν ὑπὸ τῶν πολιτῶν. εὐεργετικώτατος δὲ καὶ φιλοδοξότατος γενόμενος εἰς τοὺς Ἕλληνας, μεγάλην μὲν αὐτῷ δόξαν, οὐ μικρὰν δὲ Συρακουσίοις εὔνοιαν παρὰ πᾶσιν ἀπέλιπε. καὶ μὴν ἐν περιουσίᾳ καὶ τρυφῇ καὶ δαψιλείᾳ πλείστῃ διαγενόμενος, ἔτη μὲν ἐβίωσε πλείω ἐννενήκοντα, διεφύλαξε δὲ τὰς αἰσθήσεις ἁπάσας, διετήρησε δὲ πάντα καὶ τὰ μέρη τοῦ σώματος ἀβλαβῆ. τοῦτο δέ μοι δοκεῖ σημεῖον οὐ μικρὸν, ἀλλὰ παμμέγεθες εἶναι βίου σώφρονος.

Ὅτι Γέλων πλείω τῶν ν' βιώσας ἐτῶν, σκοπὸν προέθηκε κάλλιστον ἐν τῷ ζῆν, τὸ πειθαρχεῖν τῷ γεννήσαντι, καὶ μήτε πλοῦτον, μήτε βασιλείας μέγεθος, μήτ' ἄλλο περὶ πλείονος ποιήσασθαι μηδὲν τῆς πρὸς τοὺς γονεῖς εὐνοίας καὶ πίστεως.

Ὅτι Γοργὸς ὁ Μεσσήνιος οὐδενὸς ἦν δεύτερος Μεσσηνίων πλού-

tuna paratum habuiſſet, praeterea nemine e ciuibus occiſo aut in exilium miſſo, nemine vel moleſtia affecto, ſuo Marte Syracuſanorum regnum eſt adeptus, quod quidem maximam habet admirationem. Illud vero non minus mirabile, quod regnum non modo ita eſt aſſecutus, ſed etiam iisdem artibus conſeruauit. Nam cum annos quatuor et quinquaginta regnauerit, patriae quidem ſuae pacem, ſibi vero ſecurum ab inſidiis regnum praeſtitit, atque adeo inuidiam, quae ſumma quaeque comitari ſolet, effugit. Qui cum ſaepius principatu ſe abdicare tentaſſet, a ciuibus publice eſt prohibitus. Cumque eſſet liberaliſſimus in Graecos et cupidiſſimus gloriae, et maximam ſibi famam, et Syracuſanis non mediocrem apud omnes beneuolentiam conciliauit. Denique cum in omnium rerum abundantia ac deliciis ſummaque copia degeret, annos tamen amplius nonaginta vixit, ſenſusque omnes et cuncta corporis membra integra ac ſana retinuit, quod mihi quidem certiſſimum temperantiae argumentum videtur.

Gelo annos amplius quinquaginta cum vixerit, hunc pulcherrimum vitae ſcopum ſibi propoſuit, vt parenti morem gereret, ac nec diuitias, nec regni maieſtatem, neque aliud quidquam beneuolentia ac fide, quae parentibus debetur, pluris faceret.

Gorgus Meſſenius opibus ac generis ſplendore Meſſeniorum

τῳ καὶ

τῷ καὶ γένει, διὰ δὲ τὴν ἄθλησιν κατὰ τὴν ἀκμὴν πάντων ἐνδοξότατος ἐγεγόνει τῶν περὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας φιλοστεφανούντων. καὶ γὰρ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ κατὰ τὴν τοῦ λοιποῦ βίου προστασίαν, ἔτι δὲ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν στεφάνων, οὐδενὸς ἐλείπετο τῶν καθ' αὑτόν. καὶ μὴν ὅτε καταλύσας τὴν ἄθλησιν ἐπὶ τὸ πολιτεύεσθαι καὶ τὸ πράττειν τὰ τῆς πατρίδος ὥρμησε, καὶ περὶ τοῦτο τὸ μέρος οὐκ ἐλάττω δόξαν ἐξεφέρετο τῆς πρότερον ὑπαρχούσης αὐτῷ, πλεῖστον μὲν ἀπέχειν δοκῶν τῆς τοῖς ἀθληταῖς παρεπομένης ἀγωνίας, πρακτικώτατος δὲ καὶ νουνεχέστατος εἶναι νομιζόμενος περὶ τὴν πολιτείαν.

Ὅτι φησὶν ὁ Πολύβιος· ἐγὼ δὲ κατὰ τὸ παρὸν ἐπιστήσας τὴν διήγησιν βραχέα βούλομαι διαλεχθῆναι περὶ Φιλίππου, διὰ τὸ ταύτην τὴν ἀρχὴν γενέσθαι τῆς εἰς τοὔμπαλιν μεταβολῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπὶ χεῖρον ὁρμῆς καὶ μεταθέσεως. δοκεῖ γάρ μοι, τοῖς καὶ κατὰ βραχὺ βουλομένοις τῶν πραγματικῶν ἀνδρῶν περιποιεῖσθαι τὴν ἐκ τῆς ἱστορίας διόρθωσιν ἐναργέστατον εἶναι τοῦτο παράδειγμα. καὶ γὰρ διὰ τὸ τῆς ἀρχῆς ἐπιφανὲς, καὶ διὰ τὸ τῆς φύσεως λαμπρὸν, ἐκφανεστάτας συμβαίνει καὶ γνωριμωτάτας γεγονέναι πᾶσι τοῖς Ἕλλησι τὰς εἰς ἑκάτερον τὸ μέρος ὁρμὰς τοῦ βασιλέως τούτου, παραπλησίως δὲ καὶ τὰ συνεξακολουθήσαντα ταῖς ὁρμαῖς ἑκατέραις ἐκ παραθέσεως.

nulli fecundus; quod ad athleticam vero laudem attinet, in adolefcentia omnium, qui in gymnicis ludis coronae ftudio decertant, celeberrimus fuerat. Nam et formae dignitate, et totius vitae exteriore cultu, praeterea etiam coronarum numero nulli aetatis fuae concedebat. Quin etiam poftquam relictis certaminibus gymnicis ad rempub. et negotia patriae tractanda fe contulit, hac quoque ex parte non minorem quam ex ante acta vita gloriam retulit. Nam et plurimum abeffe videbatur ab illo ftupore, qui athletas fere comitari folet, et ad res gerendas gnauiffimus, ac prudentiffimus in republica habebatur.

Hic vero, ait Polybius, orationis curfum fiftere, ac pauca de Philippo dicere lubet, eo quod hoc illi initium mutationis et proni in peiora impetus fuit, atque iis, qui in republica verfantur, fi aliquem ex hiftoria fructum percipere cupiant, nullum illuftrius exemplum proponi poffe arbitror. Nam cum ob regni ipfius famam, tum ob indolis praeftantiam illuftres, atque omnibus Graecis notiffimi in vtramque partem huius regis impetus fuerunt, notiffimi quoque cafus, qui vtraque eius inftituta confecuti funt. Nam quemadmodum, fimul ac regnum accepit, Theffalia fimul ac

ὅτι

ὅτι μὲν οὖν αὐτῷ μετὰ τὸ παραλαβεῖν τὴν βασιλείαν τά τε κατὰ Θετταλίαν καὶ Μακεδονίαν, καὶ συλλήβδην τὰ κατὰ τὴν ἰδίαν ἀρχὴν, οὕτως ὑπετέτακτο, καὶ συνέκλινε ταῖς εὐνοίαις, ὡς οὐδενὶ τῶν πρότερον βασιλέων, καί τοι νέῳ ὄντι παραλαβόντι τὴν Μακεδόνων δυναστείαν, εὐχερὲς καταμαθεῖν ἐκ τούτων. συνεχέστατα γὰρ αὐτοῦ περισπασθέντος ἐκ Μακεδονίας, διὰ τὸν πρὸς Αἰτωλοὺς καὶ Λακεδαιμονίους πόλεμον, οὐχ οἷον ἐστασίασέ τι τῶν προειρημένων ἐθνῶν, ἀλλ᾽ οὐδὲ τῶν περιοικούντων ἐτόλμησε βαρβάρων οὐδεὶς ἅψασθαι τῆς Μακεδονίας. καὶ μὴν περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Χρυσογόνου καὶ τῶν ἄλλων φίλων εὐνοίας καὶ προθυμίας εἰς αὐτὸν, οὐδ᾽ ἂν εἰπεῖν τις δύναιτ᾽ ἀξίως. * τὴν δὲ Πελοποννησίων καὶ Βοιωτῶν, ἅμα δὲ τούτοις Ἠπειρωτῶν, Ἀκαρνάνων, ὅσων ἑκάστοις ἀγαθῶν ἐν βραχεῖ χρόνῳ παραίτιος ἐγένετο, καθόλου γε μὴν ** ἤδη μικρὸν ὑπερβολικώτερον εἰπεῖν, οἰκειότατ᾽ ἂν οἶμαι περὶ Φιλίππου τοῦτο ῥηθῆναι, διότι κοινός τις οἷον ἐρώμενος ἐγένετο τῶν Ἑλλήνων, διὰ τὸ τῆς αἱρέσεως εὐεργετικόν. ἐκφανέστατον δὲ καὶ μέγιστον δεῖγμα περὶ τοῦ, τί δύναται προαίρεσις καλοκἀγαθικὴ καὶ πίστις, τὸ πάντας Κρηταιεῖς συμφρονήσαντας, καὶ τῆς αὐτῆς μετασχόντας συμμαχίας, ἕνα προστάτην ἑλέσθαι τῆς νήσου Φίλιππον, καὶ ταῦτα

Macedonia atque omnes regni eius prouinciae omni obſequio ac beneuolentia eum amplexae ſunt, quanta neminem regum antea, tametſi adhuc adoleſcens regnum Macedoniae ſuſcepiſſet, id vero inde perſpici facile poteſt. Cum enim belli aduerſus Aetolos, ac Lacedaemonios ſuſcepti cauſſa continue a Macedonia diſtineretur, non modo ex ſupra dictis gentibus nulla rebellauit, ſed nec vicinorum quisquam barbarorum Macedoniae fines contingere eſt auſus. Iam beneuolentiam erga illum ac ſtudium omnium amicorum, et maxime Alexandri ac Chryſogoni, ne quidem exprimere dicendo quisquam poſſit, nec quot ac quanta breuiſſimo temporis ſpatio beneficia contulerit in Peloponneſios ac Boeotos, ſimulque Epirotas et Acarnanas. Quod ſi quid tantiſper exaggerando dicere licet, iure optimo id de Philippo dici poſſe exiſtimo, amorem ac delicias Graecorum omnium illum fuiſſe, ob illius prolixam de omnibus bene merendi voluntatem. Quantum autem valeat praeclarum vitae inſtitutum ac concepta ſemel opinio, hoc celeberrimo et maximo teſtimonio demonſtrari poteſt, quod omnes ſimul Cretenſes, concordia inter ſe ac ſocietate inita, vnum Philippum dictatorem ad res inſulae conſtituendas publice elegerunt, quodque citra vim

συντε-

* ἴσ. τῶν. ** ἴσ. εἰ δεῖ

συντελεσθῆναι χωρὶς ὅπλων καὶ κινδύνων, ὃ πρότερον οὐ ῥᾳδίως ἂν εὕροι τις γεγονός. ἀπὸ τοίνυν τῶν κατὰ Μεσσηνίους ἐπιτελεσθέντων, ἅπαντα τὴν ἐναντίαν ἐλάμβανε διάθεσιν αὐτῷ, καὶ τοῦτο συνέβαινε κατὰ λόγον. τραπεὶς γὰρ ἐπὶ τὴν ἀντικειμένην προαίρεσιν τῇ πρόσθεν, καὶ ταύτῃ προστιθεὶς ἀεὶ τἀκόλουθον, ἔμελλε καὶ τὰς τῶν ἄλλων διαλήψεις περὶ αὐτοῦ τρέψειν εἰς τἀναντία, καὶ ταῖς τῶν πραγμάτων συντελείαις * ἐγκρήσειν ἐναντίαις ἢ πρότερον. ὃ καὶ συνέβη γενέσθαι. δῆλον δὲ τοῦτο ἔστι τοῖς προσέχουσιν ἐπιμελῶς, διὰ τῶν ἑξῆς ῥηθησομένων πράξεων.

ac periculum cuncta effecta sunt, quod superiori memoria haud facile quis factum esse recordetur. At vero ob crudelitatem ac perfidiam, qua ille in Messenios est vsus, omnia illi in contrarium vertere, idque sane iure optimo. Nam cum vitae institutum priori contrarium esset amplexus, ac quotidie malum malo cumularet, consentaneum erat, vt contrariam de illo opinionem cuncti conciperent, et ipse contrarios longeque alios quam antea rerum successus experiretur. Quod quidem ei postea contigit, vt ex iis, quae deinceps narrabimus, attentus historiae lector manifeste perspiciet.

Ὅτι ὁ Ἄρατος, θεωρῶν τὸν Φίλιππον ὁμολογουμένως τόν τε πρὸς Ῥωμαίους ἀναλαμβάνοντα πόλεμον, καὶ κατὰ τὴν πρὸς τοὺς συμμάχους αἵρεσιν ὁλοσχερῶς ἠλλοιωμένον, πολλὰς εἰσενεγκάμενος ἀπορίας καὶ σκήψεις, μόλις ἀπετρέψατο τὸν Φίλιππον· ἡμεῖς δὲ ** τοῦ κατὰ τὴν ε΄. βίβλον ἡμῖν ἐν ἐπαγγελίᾳ καὶ φάσει μόνον εἰρημένου, νῦν δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων τὴν πίστιν εἰληφότος, βουλόμεθα προσαναμνῆσαι τοὺς συνεφιστάνοντας τῇ πραγματείᾳ, πρὸς τὸ μηδεμίαν τῶν ἀποφάσεων ἀναπόδεικτον μηδ' ἀμφισβητουμένην καταλιπεῖν. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν ἐξηγούμενοι τὸν Αἰτωλικὸν πόλεμον ἐπὶ τοῦτο τὸ μέρος τῆς διηγήσεως ἐπέστημεν, ἐν ᾧ Φίλιππον ἔφαμεν τὰς ἐν Θέρμῳ

Aratus cum Philippum videret bellum aduersus Romanos aperte suscipere, atque erga socios longe alia ac prius voluntate affectum esse, variis difficultatibus ac rationibus in medium allatis, aegre Philippum ab incepto deterruit. Ceterum cum id, quod in libro quinto simpliciter tantum et absolute posuimus, nunc rebus ipsis confirmetur, admonendos esse hic duximus historiae lectores, ne qua forte propositio absque demonstratione a nobis relinquatur. Nam cum bellum Aetolicum narrantes eo loci constitissemus, quo Philippum diximus nimio animi impetu porticus et reliqua donaria Thermi oppidi destruxisse, atque huius facti

στοὰς

* f. ἐγκύρσειν. ** mf. τοῦτο.

στοὰς καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀναθημάτων θυμικώτερον διαφθεῖραι, καὶ δεῖν τούτων τὴν αἰτίαν οὐχ οὕτως ἐπὶ τὸν βασιλέα, διὰ τὴν ἡλικίαν, ὡς ἐπὶ τοὺς συνόντας αὐτῷ φίλους ἀναφέρειν, τότε περὶ μὲν Ἀράτου τὸν βίον ἐφήσαμεν ἀπολογεῖσθαι τοῦ μηδὲν ἂν ποιῆσαι μοχθηρὸν, Δημητρίου δὲ τοῦ Φαρίου τὴν τοιαύτην εἶναι προαίρεσιν. δῆλον δὲ τοῦτο ποιήσειν ἐπηγγειλάμεθα διὰ τῶν ἑξῆς ῥηθησομένων, εἰς τοῦτον ὑπερθέμενοι τὸν καιρὸν τὴν πίστιν τῆς ῥηθείσης ἀποφάσεως, ἐν ᾧ παρὰ μίαν ἡμέραν Δημητρίου μὲν παρόντος, ὡς ἀρτίως ὑπὲρ τῶν κατὰ Μεσσηνίους ὑπεδείξαμεν, Ἀράτου δὲ καθυστερήσαντος, ἤρξατο Φίλιππος ἅπτεσθαι τῶν μεγίστων ἀσεβημάτων, καὶ καθάπερ ἂν ἐγγευσάμενος αἵματος ἀνθρωπείου, καὶ τοῦ φονεύειν, καὶ παρασπονδεῖν τοὺς συμμάχους, οὐ λύκος ἐξ ἀνθρώπου, κατὰ τὸν Ἀρκαδικὸν μῦθον, ὥς φησιν ὁ Πλάτων, ἀλλὰ τύραννος ἐκ βασιλέως ἀπέβη πικρός. τούτου δ' ἐναργέστερον ἔτι δεῖγμα τῆς ἑκατέρου γνώμης τὸ περὶ τῆς ἄκρας συμβούλευμα, τὸ ῥηθὲν ἐν τοῖς πολιτικοῖς, πρὸς τὸ μηδὲ περὶ τῶν κατ' Αἰτωλοὺς διαπορεῖν. ὧν ὁμολογουμένων, εὐμαρὲς ἤδη συλλογίσασθαι τὴν διαφορὰν τῆς ἑκατέρου προαιρέσεως. καθάπερ γὰρ νῦν Φίλιππος, πεισθεὶς Ἀράτῳ, διεφύλαξε τὴν πρὸς Μεσσηνίους πίστιν ἐν τοῖς κατὰ τὴν ἄκραν, καὶ μεγάλῳ τὸ δὴ λεγόμενον ἕλκει, τῷ προγεγονότι περὶ

culpam non tam ipſum in regem, ob illius adhuc aetatem, quam in regis amicos et comites conferri debere: de Arato quidem aſſeruimus, reliquam eius vitam huiusmodi omne facinus ab eo amoliri, Demetrii autem Pharii prorſus tale vitae inſtitutum fuiſſe, atque id nos poſtea oſtenſuros eſſe tum polliciti, hunc in locum ſermonis illius demonſtrationem diſtulimus: quando ſcilicet Philippus, Demetrio quidem praeſente, vt in Meſſenicarum rerum narratione oſtendimus, Arato autem vno dumtaxat die tardius delato, teterrima facinora aggredi coepit, et deguſtato ſemel humano cruore, et ſocios trucidandi foedusque omne violandi initio ſumto, non ex homine lupus, quod in Arcadica eſt fabula, vt ait Plato, ſed ex legitimo rege acerbus tyrannus euaſit. Sed altero etiam longe certiori argumento declarari poteſt vtriusque hominis facta ac ſententia, illo ſcilicet conſilio, quod de Meſſeniorum arce vterque regi dedit, de quo ſupra commemoraui, vt iam de iis, quae in Aetolia geſta ſunt, nullus ſit dubitandi locus. Quae cum ita ſint, quae in vtroque fuerit inſtituti diuerſitas, facile colligi poteſt. Nam quemadmodum Philippus Arati conſilium ſecutus Meſſeniis, quod ad arcem pertinet, fidem ſeruauit, et ingenti vt aiunt vulneri, caedes dico, quas in vrbe

τὰς

τὰς σφαγὰς, μικρὸν ἴαμα προσέθηκεν· οὕτως ἐν τοῖς κατ' Αἰτωλοὺς Δημητρίῳ κατακολουθήσας ἠσέβει μὲν εἰς τοὺς θεοὺς, τὰ καθιερωμένα τῶν ἀναθημάτων διαφθείρων, ἡμάρτανε δὲ περὶ τοὺς ἀνθρώπους, ὑπερβαίνων τοὺς τοῦ πολέμου νόμους, ἠστόχει δὲ τῆς σφετέρας προαιρέσεως, ἀπαραίτητον καὶ πικρὸν ἑαυτὸν ἀποδεικνύων ἐχθρὸν τοῖς διαφερομένοις. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν κατὰ Κρήτην. καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνων Ἀράτῳ μὲν καθηγεμόνι χρησάμενος περὶ τῶν ὅλων, οὐχ οἷον ἀδικήσας, ἀλλ' οὐδὲ λυπήσας οὐδένα τῶν κατὰ τὴν νῆσον, ἅπαντας μὲν εἶχε Κρηταιεῖς ὑποχειρίους, ἅπαντας δὲ τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν εὔνοιαν ἐπήγετο διὰ τὴν σεμνότητα τῆς προαιρέσεως. οὕτω πάλιν ἐπακολουθήσας Δημητρίῳ, καὶ παραίτιος γενόμενος Μεσσηνίοις τῶν ἄρτι ῥηθέντων ἀτυχημάτων, ἅμα τὴν παρὰ τοῖς συμμάχοις εὔνοιαν, καὶ τὴν παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἀπέβαλε πίστιν. τηλικαύτην τοῖς νέοις βασιλεῦσι ῥοπὴν ἔχει καὶ πρὸς ἀτυχίαν, καὶ πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς ἀρχῆς, ἡ τῶν παρεπομένων φίλων ἐκλογὴ καὶ κρίσις, ὑπὲρ ἧς οἱ πλείους οὐκ οἶδ' ὅπως ῥᾳθυμοῦντες οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ποιοῦνται πρόνοιαν.

ediderat, leue medicamentum adhibuit: sic in bello aduersus Aetolos Demetrio obsecutus, et deos impie offendebat, quorum donaria vastabat, et humano generi iniuriam faciebat iura belli transgrediendo. ac praeterea contra institutum ac propositum sibi ab initio scopum peccabat, dum implacabilem atque acerbum aduersariis hostem se praebebat. Idem in rebus Cretensibus existimandum est. Namque in iis quamdiu Arati consilio est vsus, neminem ex tota insula non modo iniuria, sed ne molestia quidem afficiens, cum omnes Cretenses dicto audientes habuit, tum vero omnes Graecos grauitate consilii ad sui amorem pellexit. At contra magistro vsus Demetrio, cum Messeniis eas, quas memoraui, calamitates intulisset, vna sociorum beneuolentiam atque apud omnes Graecos fidei opinionem amisit. Tantum in regum adolescentia ad infelicitatem aut ad confirmationem regni valet delectus amicorum et comitum, de quo tamen plerique nescio cuiusmodi negligentia minime laborant.

Ex Libro VIII.

Ὅτι Φίλιππος παραγενόμενος εἰς τὴν Μεσσήνην ἔφθειρε τὴν χώραν δυσμενικῶς, θυμῷ τὸ πλεῖον ἢ λογισμῷ χρώμενος. ἤλ-

Philippus Messeniam ingressus, agros hostiliter vastare coepit, ira magis quam consilio ductus. Sperabat enim, vt mihi

πίζε γὰρ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, βλάπτων συνεχῶς, οὐδέποτε ἀγανακτήσειν οὐδὲ μισήσειν τοὺς κακῶς πάσχοντας. προήχθην δὲ καὶ νῦν καὶ διὰ τῆς προτέρας βίβλου σαφέστερον ἐξηγήσασθαι περὶ τούτων, οὐ μόνον διὰ τὰς πρότερον ἡμῖν εἰρημένας αἰτίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τῶν συγγραφέων τοὺς μὲν ὅλως παραλελοιπέναι τὰ κατὰ τοὺς Μεσσηνίους, τοὺς δὲ καθόλου, διὰ τὴν πρὸς τοὺς μονάρχους εὔνοιαν ἢ τἀναντία φόβον, οὐχ οἷον ἐν ἁμαρτίᾳ γεγονέναι τὴν εἰς τοὺς Μεσσηνίους ἀσέβειαν Φιλίππου καὶ παρανομίαν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐν ἐπαίνῳ καὶ κατορθώματι τὰ πεπραγμένα, διασαφεῖν ἡμῖν. οὐ μόνον δὲ περὶ Μεσσηνίους τοῦτο πεποιηκότας ἰδεῖν ἐστὶ τοὺς γράφοντας τοῦ Φιλίππου τὰς πράξεις, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων παραπλησίως. ἐξ ὧν ἱστορίας μὲν οὐδαμῶς ἔχειν αὐτοῖς συμβαίνει διάθεσιν τὰς συντάξεις, ἐγκωμίου δὲ μᾶλλον. ἐγὼ δ' οὔτε λοιδορεῖν ψευδῶς φημὶ δεῖν τοὺς μονάρχους, οὔτ' ἐγκωμιάζειν, ὃ πολλοῖς ἤδη συμβέβηκεν· τὸν ἀκόλουθον δὲ τοῖς προγεγραμμένοις ἀεὶ καὶ τὸν παρέποντα ταῖς ἑκάστων προαιρέσεσι λόγον ἐφαρμόζειν. ἀλλ' ἴσως τοῦτ' εἰπεῖν μὲν εὐμαρὲς, πρᾶξαι δὲ καὶ λίαν δυσχερὲς, διὰ τὸ πολλὰς καὶ ποικίλας εἶναι διαθέσεις καὶ περιστάσεις, αἷς εἴκοντες ἄνθρωποι κατὰ τὸν βίον, οὔτε λέγειν, οὔτε γράφειν δύνανται τὸ φαινόμενον. ὧν χάριν τισὶ μὲν αὐτῶν συγ-

quidem videtur, cum assidue aliis damnum inferret, miseros homines numquam id moleste laturos, neque ipsum odio habituros esse. Ac de his quidem et nunc et superiore libro enucleatius verba vt facerem impulsus sum, non ob eas tantum caussas, quas prius adduxi, sed etiam eo, quod historiae scriptores partim damna omnia a Philippo Messeniis illata silentio praetermiserint, partim beneuolentia in principes aut contra metu, impietatem ac crudelitatem illam, qua in Messenios saeuiit Philippus, non modo vitio non verterint, verum etiam tamquam praeclarum facinus laude prosecuti sint. Nec vero in iis solum, quae ad Messenios pertinent, idem admissum est ab iis, qui res Philippi in literas retulerunt; sed etiam in aliis plerisque. Quo fit, vt eorum libri historiae quidem nullam speciem, sed potius encomii formam habeant. Ego vero ita existimo, nec vituperari falso, nec laudari reges oportere, (quod tamen plerique fecerunt) sed singulorum factis ac consiliis consentaneum assidue sermonem accommodandum. Verum fortasse id dictu facile, factu autem imprimis arduum est. Multae enim ac variae necessitates in vita occurrunt, quibus fracti homines ea, quae sibi videntur, libere loqui aut scribere vetantur. Quamobrem nonnullis quidem eorum danda est venia, aliis ve-

γνώμην

γνώμην δοτέον, ἐνίοις γε μὴν οὐ δοτέον. μάλιστα δ' ἄν τις ἐπιτιμήσειε περὶ τοῦτο τὸ μέρος Θεοπόμπῳ, ὅς γ' ἐν ἀρχῇ τῆς Φιλίππου συντάξεως δι' αὐτὸ μάλιστα παρορμηθῆναι φήσας πρὸς τὴν ἐπιβολὴν τῆς πραγματείας, διὰ τὸ μηδέποτε τὴν Εὐρώπην ἐνηνοχέναι τοιοῦτον ἄνδρα παράπαν, οἷον τὸν Ἀμύντου Φίλιππον, μετὰ ταῦτα παρὰ πόδας, ἔν τε τῷ προοιμίῳ, καὶ παρ' ὅλην δὲ τὴν ἱστορίαν, ἀκρατέστατον μὲν αὐτὸν ἀποδείκνυσι πρὸς γυναῖκας, ὥστε καὶ τὸν ἴδιον οἶκον * ἐσφαλκέναι τὸ καθ' αὐτὸν διὰ τὴν πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ὁρμὴν καὶ προστασίαν, ἀδικώτατον δὲ καὶ κακοπραγμονέστατον περὶ τὰς τῶν φίλων καὶ συμμάχων κατασκευάς, πλείστας δὲ πόλεις ἐξηνδραποδισμένον καὶ πεπραξικοπηκότα μετὰ δόλου καὶ βίας, ἐκπαθῆ δὲ γεγονότα καὶ πρὸς τὰς ** ἀκροποσίας, ὥστε καὶ μεθ' ἡμέραν πλεονάκις μεθύοντα καταφανῆ γενέσθαι τοῖς φίλοις. εἰ δέ τις ἀναγνῶναι βουληθείη τὴν ἀρχὴν τῆς ἐνάτης καὶ μ' αὐτοῦ βίβλου, παντάπασι ἂν θαυμάσαι τὴν ἀτοπίαν τοῦ συγγραφέως, ὅς γε χωρὶς τῶν ἄλλων τετόλμηκε καὶ ταῦτα λέγειν, αὐταῖς γὰρ λέξεσιν, αἷς ἐκεῖνος κέχρηται, κατατετάχαμεν· „εἰ γάρ τις ἦν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἢ „τοῖς βαρβάροις, φησὶ, λάσταυρος „ἢ θρασὺς τὸν τρόπον, οὗτοι πάν„τες, εἰς Μακεδονίαν ἀθροιζόμε„νοι πρὸς Φίλιππον, ἑταῖροι τοῦ „βασιλέως προσηγορεύοντο. καθό-

ro minime indulgenda. Ac maxime omnium Theopompus hac in parte reprehensionem meretur, qui cum initio historiae Philippi hac maxime caussa se ad scribendum impulsum esse dixisset, quod Philippo, Amyntae filio, parem virum numquam antea Europa protulisset, repente tum in ipso prooemio, tum per totam historiam eum in mulieres intemperantissime exarsisse memorat, adeo vt propter illius hac in parte cupiditatem atque insaniam domus regia in periculum inciderit. Eundem praeterea iniustissimum atque erga amicos ac socios perfidissimum describit, et qui vrbes plurimas per vim ac fraudem captas in seruitutem redegerit. Eundem quoque ebrietati valde deditum fuisse narrat, adeo vt diurno etiam tempore ebrius ab amicis plerumque sit deprehensus. Quod si quis libri noni ac quadragesimi principium in manus sumserit, scriptoris omnino importunitatem mirabitur, qui inter cetera haec etiam dicere non dubitauit, eadem enim verba, quibus ille vsus est, hic apponenda esse duximus: „Nam si quis „inter Graecos aut barbaros „impudicus erat ac proter„uus, illico Macedoniam ad „Philippum delatus, sodalis „regis vocabatur. Omnino „enim Philippus modestos ac

 „λ8

* Suidas in ἐσφαλκέναι. ** f. ἀκρατοπ. ex Suida in ἐκπαθής.

„λου γὰρ ὁ Φίλιππος τοὺς μὲν
„κοσμίους τοῖς ἤθεσι καὶ τῶν ἰδίων
„βίων ἐπιμελουμένους ἀπεδοκίμα-
„ζε· τοὺς δὲ πολυτελεῖς καὶ ζῶν-
„τας ἐν μέθαις καὶ κύβοις ἐτίμα
„καὶ προῆγεν. τοιγαροῦν οὐ μόνον
„ταῦτ᾽ ἔχειν αὐτοὺς παρεσκεύα-
„ζεν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης ἀδικίας
„καὶ βδελυρίας ἀθλητὰς ἐποίη-
„σεν. τί γὰρ τῶν αἰσχρῶν ἢ δει-
„νῶν αὐτοῖς οὐ προσῆν; ἢ τί τῶν
„καλῶν καὶ σπουδαίων οὐκ ἀπῆν;
„ὧν οἱ μὲν ξυρόμενοι καὶ λειαινό-
„μενοι διετέλουν ἄνδρες ὄντες· οἱ
„δὲ ἀλλήλοις ἐτόλμων ἐπανίσα-
„σθαι πώγωνας ἔχουσι. καὶ πε-
„ριήγοντο μὲν δύο καὶ τρεῖς τοὺς
„ἑταιρευομένους, αὐτοὶ δὲ τὰς αὐ-
„τὰς ἐκείνοις χρήσεις ἑτέροις
„παρείχοντο. ὅθεν καὶ δικαίως
„ἄν τις αὐτοὺς οὐχ ἑταίρους * ὑπε-
„λάμβανεν εἶναι, οὐδὲ στρατιώτας,
„ἀλλὰ χαμαιτύπους προσηγόρευ-
„σεν. ἀνδροφόνοι γὰρ τὴν φύσιν
„ὄντες, ἀνδροπόρνοι τὸν τρόπον
„ἦσαν. ἁπλῶς δ᾽ εἰπεῖν, ἵνα παύ-
„σωμαι, φησὶ, μακρολογῶν, ἄλ-
„λως τε καὶ τοσούτων μοι πραγ-
„μάτων ἐπικεχυμένων, ἡγοῦμαι,
„τοιαῦτα θηρία γεγονέναι, καὶ
„τοιοῦτον τρόπον τοὺς φίλους καὶ
„τοὺς ἑταίρους Φιλίππου προσαγο-
„ρευθέντας, οἵους οὔτε τοὺς Κεν-
„ταύρους τοὺς τὸ Πήλιον καταχόν-
„τας, οὔτε τοὺς Λαιστρυγόνας τοὺς
„τὸ Λεοντίνων πεδίον οἰκήσαν-
„τας, οὔτ᾽ ἄλλους οὐδ᾽ ὁποίους.“ ταύ-
την δὲ τήν τε πικρίαν καὶ τὴν ἀθυ-
ρογλωσσίαν τοῦ συγγραφέως τίς

„frugi homines respuebat;
„helluones autem ac prodi-
„gos et vino atque aleae de-
„ditos colebat atque euehe-
„bat maxime. Itaque non
„solum in suis illis pristinis
„vitiis eos confirmabat, ve-
„rum etiam ad omnis nequi-
„tiae ac spurcitiae certamen
„prouocabat. quod enim tur-
„pitudinis ac flagitii genus
„eis non inerat? quid con-
„tra honestatis ac virtutis
„non deerat? cum hi quidem
„rasi ac laeuigati essent, illi
„vero viros barbatos constu-
„prare non dubitarent, ac
„duos quidem tresue meri-
„torios pueros secum cir-
„cumducebant, ceterum ipsi
„eandem sui copiam aliis fa-
„ciebant. Quamobrem meri-
„to quis non amicos illos,
„sed amicas, nec milites,
„sed meretrices potius ap-
„pellasset. nam cum natura
„essent cruenti, morbo ta-
„men erant cinaedi. atque
„vt paucis absoluam, prae-
„sertim cum tot ac tanta mi-
„hi negotia incumbant, sic
„apud me existimo, quotquot
„amici ac comites Philippi
„dicebantur, teterrimas fuis-
„se belluas, quales nec Cen-
„tauri, qui Pelium incoluere,
„nec Laestrygones, qui Le-
„ontinos campos tenuisse per-
„hibentur, nec vlla alia hu-
„iusmodi monstra extiterunt.“
Hanc vero acerbitatem ac
linguae temeritatem Theo-
pompi quis non merito da-

οὐκ ἂν

* ἀλλ᾽ ἑταίρας adde ex Athenaeo lib. 6. p. 260.

οὐκ ἂν ἀποδοκιμάσειεν; οὐ γὰρ μόνον, ὅτι μαχόμενα λέγει πρὸς τὴν αὑτοῦ πρόθεσιν, ἄξιός ἐστιν ἐπιτιμήσεως, ἀλλὰ καὶ διότι κατέψευσται τοῦ τε βασιλέως καὶ τῶν φίλων, καὶ μάλιστα, διότι τὸ ψεῦδος αἰσχρῶς καὶ ἀπρεπῶς διατέθειται. εἰ γὰρ περὶ Σαρδαναπάλου τις ἢ τῶν ἐκείνου συμβιωτῶν ἐποιεῖτο τοὺς λόγους, μόλις ἂν ἐθάῤῥησε τῇ κακοῤῥημοσύνῃ ταύτῃ χρήσασθαι, οὗ τὴν ἐν τῷ βίῳ προαίρεσιν καὶ τὴν ἀσέλγειαν διὰ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς ἐπὶ τοῦ τάφου τεκμαιρόμεθα. λέγει γὰρ ἡ ἐπιγραφὴ

Ταῦτ' ἔχω, ὅσσ' ἔφαγον, καὶ ἐφύβρισα, καὶ μετ' ἔρωτος
Τέρπν' ἔπαθον.

Περὶ δὲ Φιλίππου καὶ τῶν ἐκείνου φίλων εὐλαβηθείη τις ἂν οὐχ οἷον εἰς μαλακίαν καὶ ἀνανδρίαν, ἔτι δὲ ἀναισχυντίαν λέγειν, ἀλλὰ τοὐναντίον, μή ποτ' ἐγκωμιάζειν ἐπιβαλλόμενος οὐ δυνηθῇ καταξίως εἰπεῖν τῆς ἀνδρείας καὶ φιλοπονίας, καὶ συλλήβδην τῆς ἀρετῆς τῶν προειρημένων ἀνδρῶν, οἵ γε προφανῶς ταῖς σφετέραις φιλοπονίαις καὶ τόλμαις ἐξ ἐλαχίστης μὲν βασιλείας ἐνδοξοτάτην καὶ μεγίστην Μακεδόνων ἀρχὴν κατεσκεύασαν· χωρὶς δὲ τῶν ὑπὸ Φιλίππου πράξεων, αἱ μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον ἐπιτελεσθεῖσαι μετὰ Ἀλεξάνδρου πᾶσιν ὁμολογουμένην τὴν ἐπ' ἀρετῇ φήμην παραδεδώκασι περὶ αὐτῶν. μεγάλην γὰρ ἴσως μερίδα θετέον τῷ προεστῶτι

mnet? non enim eo solum, quod proposito suo contraria ac pugnantia loquitur, obiurgandus est, sed quia cum de rege ipso, tum de eius amicis falsa dicit, ac maxime quod mendacium suum putide ac turpiter protulit. Nam si de Sardanapalo aliquo, aut de eius sodalibus sermo esset institutus, vix quisquam hac verborum turpitudine uti sustineret, tametsi huius hominis institutum atque intemperantiam ex ipsa sepulchri inscriptione satis colligamus, sic enim habet inscriptio:

Haec habeo, quae edi, quaeque exsaturata libido
Hausit. — —

De Philippo autem eiusque comitibus nemo est, qui non vereatur, non dico mollitiem aliquam, aut etiam impudentiam eis affingere, sed contra, ne, laudationem eorum aggressus, vim ac fortitudinem et ceteras tantorum hominum virtutes dicendo adaequare non valeat, qui, vt, constat sua industria ac magnitudine animi regnum Macedoniae ex tenuissimo amplissimum ac celeberrimimum effecerunt. Ac praeter ea, quae sub Philippo gessere, res ab iisdem post illius obitum in commilitio Alexandri gestae receptam apud omnes virtutis famam eis comparauerunt. Magna enim fortasse huius gloriae pars Alexandro, cuius auspiciis cuncta gereban-

τῶν ὅλων Ἀλεξάνδρῳ, καίπερ ὄντι νέῳ παντελῶς· οὐκ ἐλάττω μέντοι γε τοῖς συνεργοῖς καὶ Φίλοις, οἳ πολλαῖς μὲν καὶ παραδόξοις μάχαις ἐνίκησαν τοὺς ὑπεναντίους, πολλοὺς δὲ καὶ παραβόλους ὑπέμειναν πόνους καὶ κινδύνους καὶ ταλαιπωρίας, πλείστης δὲ περιουσίας κυριεύσαντες, καὶ πρὸς ἁπάσας τὰς ἐπιθυμίας πλείστης εὐπορήσαντες ἀπολαύσεως, οὔτε κατὰ τὴν σωματικὴν δύναμιν οὐδέποτε διὰ ταῦτ᾽ ἠλαττώθησαν, οὔτε κατὰ τὰς ψυχικὰς ὁρμὰς οὐδὲν ἄδικον οὐδὲ ἀσελγὲς ἐπετήδευσαν. ἅπαντες δ᾽, ὡς ἔπος εἰπεῖν, βασιλικοὶ καὶ ταῖς μεγαλοψυχίαις, καὶ ταῖς σωφροσύναις, καὶ ταῖς τόλμαις ἀπέβησαν Φιλίππῳ, καὶ μετ᾽ Ἀλεξάνδρῳ συμβιώσαντες. ὧν οὐδὲν ἂν δέοι μνημονεύειν ἐπ᾽ ὀνόματος. μετὰ δὲ τὸν Ἀλεξάνδρου θάνατον οὕτω περὶ τῶν πλείστων μερῶν τῆς οἰκουμένης ἀμφισβητήσαντες, παραδόσιμον ἐποίησαν τὴν ἑαυτῶν δόξαν ἐν πλείστοις ὑπομνήμασιν, ὥστε τὴν μὲν Τιμαίου τοῦ συγγραφέως πικρίαν, ᾗ κέχρηται κατ᾽ Ἀγαθοκλέους, τοῦ Σικελίας δυνάστου, καίπερ ἀνυπέρβλητον εἶναι δοκοῦσαν, ὅμως λόγον ἔχειν· ὡς γὰρ κατ᾽ ἐχθροῦ, καὶ πονηροῦ καὶ τυράννου διατίθεται τὴν κατηγορίαν· τὴν δὲ Θεοπόμπου μηδ᾽ ὑπὸ λόγον πίπτειν. προθέμενος γὰρ ὡς περὶ βασιλέως εὐφυεστάτου πρὸς ἀρετὴν γεγονότος, οὐκ ἔστι τῶν αἰσχρῶν καὶ δεινῶν, ὅπερ ἀπολέλοιπεν. λοιπόν, ἢ περὶ τὴν ἀρχὴν

tur, tametsi admodum adolescenti, tribuenda est, non minor tamen eius comitibus ac ministris debetur, qui multis et maximis praeliis hostes superarunt, multosque ac difficillimos casus et labores ac pericula perpessi sunt, atque maximarum opum compotes facti, cum omnibus copiis ad explendas cupiditates idoneis abundarent, tamen nec corporis vires ideo illis imminutae sunt, neque animi studia ad iniustitiam ac libidinem deflexerunt; sed vniuersi, quotquot Philippi ac deinde Alexandri comites fuerunt, et animi magnitudine, et temperantia, et audacia prorsus regia extiterunt, quos quidem nominatim recensere haudquaquam necesse est. Post obitum autem Alexandri, cum de maximis partibus orbis terrarum inter se decertassent, famam nominis sui plurimis historiae monimentis testatam posteris reliquerunt. Quo fit, vt Timaei quidem maledicentia, qua aduersus Agathoclem Siciliae tyrannum inuectus est, tametsi omnes modestiae fines excedat, rationem tamen aliquam habere videatur: quippe inimici et mali hominis et tyranni vituperationem instituit. At vero Theopompi maledicentia omni ratione destituitur. Nam cum de rege, optima indole ad virtutem praedito, scribere instituisset, nihil est tam turpe et tam graue, quod in opere suo non dixerit. Reliquum est, vt vel

καὶ

καὶ προέκθεσιν τῆς πραγματείας ἀνάγκη ψεύστην καὶ κόλακα φαίνεσθαι τὸν ἱστοριογράφον, ἢ περὶ τὰς κατὰ μέρος ἀποφάσεις ἀνόητον καὶ μειρακιώδη τελείως; εἰ διὰ τῆς ἀλόγου καὶ ἐπικλήτου λοιδορίας ὑπέλαβε πιστότερος μὲν αὐτὸς φανήσεσθαι, παροχῆς δὲ μᾶλλον ἀξιωθήσεσθαι τὰς ἐγκωμιαστικὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ περὶ Φιλίππου. καὶ μὴν οὐδὲ περὶ τὰς ὁλοσχερεῖς διαλήψεις οὐδεὶς ἂν εὐδοκήσειε τῷ προειρημένῳ συγγραφεῖ, ὅς γε ἐπιβαλόμενος γράφειν τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις, ἀφ᾽ ὧν Θουκυδίδης ἀπέλιπεν, καὶ συνεγγίσας τοῖς Λευκτρικοῖς καιροῖς καὶ τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν Ἑλληνικῶν ἔργων, τὴν μὲν Ἑλλάδα μεταξὺ καὶ τὰς ταύτης ἐπιβολὰς ἀπέρριψε· μεταλαβὼν* δὲ τὴν ὑπόθεσιν, τὰς Φιλίππου πράξεις προὔθετο γράφειν. καίτοι γε πολλῷ σεμνότερον ἦν καὶ δικαιότερον, τῇ περὶ τῆς Ἑλλάδος ὑποθέσει τὰ πεπραγμένα Φιλίππῳ συμπεριλαβεῖν, ἤπερ ἐν τῇ Φιλίππου τὰ τῆς Ἑλλάδος. οὐδὲ γὰρ προκαταληφθεὶς ὑπὸ βασιλικῆς δυναστείας, *καὶ τυχὼν ἐξουσίας, οὐδεὶς ἂν ἐπέσχε σὺν καιρῷ ποιήσασθαι μετάβασιν ἐπὶ τὸ τῆς Ἑλλάδος ὄνομα καὶ πρόσωπον· ἀπὸ δὲ ταύτης ἀρξάμενος καὶ προβὰς ἐπὶ ποσὸν, οὐδ᾽ ὅλως οὐδεὶς ἂν ἠλλάξατο μονάρχου πρόσχημα καὶ βίον, ἀκεραίῳ χρώμενος γνώμῃ. καὶ τί δήποτ᾽ ἦν τὸ τὰς τηλικαύτας ἐναντιώσεις βιασάμενον παριδεῖν

ipſo in princpio ac veſtibulo hiſtoriae ſuae mendax et adulator fuiſſe dicatur, aut certe in particularibus ſuis demonſtrationibus amens penitus ac puerilis: ſi quidem importuna ac merito caſtiganda vituperatione id ſe conſecuturum eſſe ſperauit, vt et ſibi maior auctoritas, et laudationibus Philippi maior fides accederet. Sed neque ipſum conſilium ante dicti ſcriptoris ab vllo homine probabitur, qui, cum res Graeciae inde, vbi deſinit Thucydides, ſcribere eſſet aggreſſus, poſtquam ad Leuctrica tempora ac res Graeciae celeberrimas peruenit, ipſam quidem Graeciam cum ſuis factis valere iuſſit; commutato autem argumento Philippi geſta ſcribere conſtituit. Atqui longe praeſtantius erat ac iuſtius, in opere rerum Graecarum geſta Philippi, quam in geſtis Philippi res Graeciae comprehendere. Neque enim quisquam regio nomine ac forte etiam poteſtate praeoccupatus, ad nomen perſonamque Graeciae opportune transeunti manum iniiceret ac vetaret: a Graecia autem ſumto principio, nemo ſanae mentis, vbi paululum legendo proceſſerit, ad regis ſpeciem atque vitam repente conuerti patiatur. Quid vero erat, quod Theopompum cogeret, tot ac tantas con-

 τὸν

* leg. μεταβαλών. ** leg. τυχὸν.

τὸν Θεόπομπον; εἰ μὴ νὴ Δία ὅτι ἐκείνης μὲν τῆς ὑποθέσεως τέλος ἦν τὸ καλὸν· τῆς δὲ κατὰ Φίλιππον τὸ συμφέρον. ἐ μὴν ἀλλὰ πρὸς μὲν ταύτην τὴν ἁμαρτίαν, καθὸ μετέβαλε τὴν ὑπόθεσιν, ἴσως ἂν εἶχέ τι λέγειν, εἴ τις αὐτὸν ἤρετο περὶ τέτε. πρὸς δὲ τὴν κατὰ τῶν φίλων αἰσχρολογίαν ἐκ ἂν οἶμαι δυνηθῆναι λόγον αὐτὸν ἀποδῦναι, συγχωρῆσαι δὲ, διότι πολύ τι παρέπεσε τὲ καθήκοντος. Φίλιππος δὲ τὲς μὲν Μεσσηνίες πολεμίες γεγονότας ἐδὲν ἄξιον ἠδυνήθη λόγε βλάψαι, *et cetera, quae leguntur in Excerptis e l. 8. cap. 9.*

Ὅτι Καύαρος, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐν τῇ Θρᾴκῃ Γαλατῶν, βασιλικὸς ὑπάρχων τῇ φύσει καὶ μεγαλόφρων, πολλὴν μὲν ἀσφάλειαν παρεσκεύαζε τοῖς προσπλέεσι τῶν ἐμπόρων εἰς τὸν Πόντον· μεγάλας δὲ παρείχετο χρείας τοῖς Βυζαντίοις ἐν τοῖς πρὸς τὲς Θρᾷκας καὶ Βιθυνὲς πολέμοις.

Ὅτι Ξέρξε βασιλεύοντος πόλεως Ἀρμόσατα, ἣ κεῖται πρὸς τῷ καλῷ πεδίῳ καλεμένῳ, μέσον Εὐφράτε καὶ Τίγριδος, ταύτῃ τῇ πόλει παραστρατοπεδεύσας Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς, ἐπεβάλετο πολιορκεῖν αὐτήν. θεωρῶν δὲ τὴν παρασκευὴν τὲ βασιλέως ὁ Ξέρξης, τὸ μὲν πρῶτον αὑτὸν ἐκποδὼν ἐποίησε· μετὰ δέ τινα χρόνον δείσας, μὴ, τὲ βασιλείε κρατηθέντος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τἄλλα τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν αὐτῷ διατραπῇ, μετεμελήθῃ καὶ

trarietates contemnere? nisi mehercle quod illius quidem argumenti finis erat honestus, huius autem operis de gestis Philippi erat finis vtilior. Enimuero quod ad illud peccatum mutati argumenti pertinet, si quis Theopompum interrogaret, suppeteret illi fortasse aliqua defensio. Illius autem maledicentiae, quam in Philippi amicos effudit, nullam ab eo rationem reddi posse arbitror; sed fatendum ipsi esse, multum se ab officio et vero aberrasse. Ceterum Philippus Messenios hostes declaratos, etc. *quae leguntur in lib. 8. cap. 9.*

Cauarus, Gallorum, qui in Thracia siti sunt, regulus, cum regia indole ac magnitudine animi praeditus esset, et mercatoribus in Pontum nauigantibus securitatem magnam praestitit, et Byzantiis in bello aduersus Thraces ac Bithynos magno adiumento fuit.

Cum Antiochus, castris positis ad Armosata, (vrbs est inter Euphratem et Tigridem sita in campo, qui pulcher dicitur) vrbis obsidionem appararet, Xerxes, illius vrbis regulus, intellecto regis apparatu, primum quidem fuga sibi consuluit. Postea veritus, ne, occupata ab hostibus regia, regnum ipsius omne euerteretur, consilium suum damnauit, legatisque ad Antiochum missis liben-

διεπέμ-

διεπέμψατο πρὸς τὸν Ἀντίοχον, φάσκων, βούλεσθαι συνελθεῖν εἰς λόγους. οἱ μὲν οὖν πιστοὶ τῶν φίλων οὐκ ἔφασκον δεῖν προΐεσθαι τὸν νεανίσκον λαβόντας εἰς χεῖρας, ἀλλὰ συνεβούλευον, κυριεύσαντα τῆς πόλεως, Μιθριδάτῃ παραδοῦναι τὴν δυναστείαν, ὃς ἦν υἱὸς τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ κατὰ φύσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τούτων μὲν οὐδενὶ προσεῖχε· μεταπεμψάμενος δὲ τὸν νεανίσκον διελύσατο τὴν ἔχθραν, ἀφῆκε δὲ τὰ πλεῖστα τῶν χρημάτων, ἃ συνέβαινε τὸν πατέρα προσοφείλειν αὐτῷ τῶν φόρων. λαβὼν δὲ παραχρῆμα τριακόσια τάλαντα παρ' αὐτοῦ, καὶ χιλίους ἵππους, καὶ χιλίους ἡμιόνους μετὰ τῆς ἐπισκευῆς, τά τε κατὰ τὴν ἀρχὴν ἅπαντα κατέστησε. καὶ συνοικίσας αὐτῷ τὴν ἀδελφὴν Ἀντιοχίδα, πάντας τοὺς ἐκείνων τῶν τόπων ἐψυχαγώγησε καὶ προσεκαλέσατο, δόξας μεγαλοψύχως καὶ βασιλικῶς τοῖς πράγμασι κεχρῆσθαι.

ter cum eo collocuturum se esse dixit. Et Antiochi quidem amici aiebant, dimittendum non esse iuuenem, quem in potestate haberent; sed occupata vrbe eius imperium Mithridati sororis Antiochi filio tradendum esse. At rex, posthabito eorum consilio, euocato ad se iuueni inimicitiam condonauit, ac tributorum, quae ab illius patre debebantur, maximam ei partem remisit, acceptisque confestim trecentis talentis, ac mille equis, iumentisque totidem vna cum ornamentis ac phaleris, regnum eius ipse ordinauit, et copulata eidem sorore Antiochide, omnes harum regionum incolas ad sui amorem allexit ac prouocauit, cum magno ac prorsus regio animo in his vsus esse videretur.

Ex Libro IX.

Ὅτι οἱ τῶν Καρχηδονίων ἡγεμόνες, κρατήσαντες τῶν ὑπεναντίων, σφῶν αὐτῶν οὐκ ἠδύναντο κρατεῖν, καὶ δόξαντες τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἀνῃρηκέναι, πρὸς αὐτοὺς ἐστασίαζον, καὶ παρατριβόμενοι * διὰ τὴν ἔμφυτον Φοίνιξι πλεονεξίαν καὶ φιλαρχίαν. ὧν ὑπάρχων Ἀσδρούβας ὁ Γέσκωνος εἰς τοῦτο κακοπραγμοσύνης προήχθη διὰ τὴν ἐξουσίαν, ὡς τὸν πιστότατον τῶν κατ' Ἰβηρίαν φίλον Ἀνδοβάλην,

Carthaginiensium duces, qui hostibus superiores fuerant, sui ipsorum compotes esse non poterant, et qui bellum aduersus populum Romanum suscepisse videbantur, ipsi inter se hostiliter diffidebant, ac prae cupiditate atque ambitione Poenis insita assidue altercabantur. Inter quos Hasdrubal, Gisconis filius, ob potestatem eo insolentiae processit, vt ab vno e sociis tota Hispania fidelissimo Indibile,

* deest διετέλουν.

πάλαι μὲν ἀποβαλόντα τὴν ἀρχὴν διὰ Καρχηδονίους, ἄρτι δὲ πάλιν ἀπειληφότα διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους εὔνοιαν, ἐπεβάλετο χρημάτων πλῆθος αἰτεῖν. τοῦ δὲ παρακούσαντος διὰ τὸ θαῤῥεῖν ἐπὶ τῇ προγεγενημένῃ πίστει πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, ψευδῆ διαβολὴν ἐπενέγκας, ἠνάγκασε τὸν Ἀνδοβάλην δοῦναι τὰς ἑαυτοῦ θυγατέρας εἰς ὁμηρείαν.

Ὅτι τῶν ἑκατέροις, Ῥωμαίοις φημὶ καὶ Καρχηδονίοις, προσπιπτόντων καὶ συμβαινόντων εἷς ἦν ἀνὴρ αἴτιος καὶ μία ψυχή, λέγω δὲ τὴν Ἀννίβου. τά τε γὰρ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ὁμολογουμένως οὗτος ἦν ὁ χειρίζων, τά τε κατὰ τὴν Ἰβηρίαν διὰ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν ἀδελφῶν Ἀσδρούβου, μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τοῦ πρεσβύτου Μάγωνος. οἱ γὰρ τοὺς τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὺς ἀποκτείναντες ἅμα, κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ἦσαν οὗτοι. καὶ μὴν τὰ κατὰ τὴν Σικελίαν ἔπραττε, τὰς μὲν ἀρχὰς διὰ τοὺς περὶ τὸν Ἱπποκράτην, ὕστερον δὲ διὰ Μυττόνου τοῦ Λίβυος. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἰλλυρίδα. καὶ τὸν ἀπὸ τούτων τῶν τόπων φόβον ἀνατεινόμενος ἐξέπληττε καὶ περιέσπα Ῥωμαίους διὰ τῆς πρὸς Φίλιππον κοινοπραγίας. οὕτω μέγα τι χρῆμα καὶ θαυμάσιον ἀνὴρ καὶ ψυχή, δεόντως ἁρμοσθεῖσα κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν, πρὸς ὅ τι ἂν ὁρμήσῃ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων. ἐπειδὴ ἡ πραγμάτων διάθεσις εἰς ἐπίστασιν ἡμᾶς ἦγε περὶ τῆς Ἀννίβου φύσεως, ἀπαιτεῖν ὁ καιρὸς δοκεῖ μοι, τὰς μάλιστα δια-

(qui Carthaginienſium cauſſa olim regno eiectus, et ob fidem in eos ac beneuolentiam nuper in regnum reſtitutus fuerat) pecuniam flagitare non dubitauerit. quod cum ille facere neglexiſſet, ſua erga Carthaginienſes conſtanti fide fretus: Haſdrubal, confiкta aduerſus eum calumnia, filias ſuas obſides dare ipſum coegit.

Omnium, quae Romanis ac Carthaginienſibus eo tempore eueniebant, vnum caput atque vna mens in cauſſa erat, Hannibal ſcilicet. Namque in Italia quidem, vt inter omnes conſtat, ipſe omnia gerebat, Hiſpaniam vero per ſeniorem e fratribus Haſdrubalem, ac deinde per Magonem maiorem adminiſtrabat. ab his enim ambo praetores Romani in Hiſpania caeſi fuere. praeterea in Sicilia prius quidem Hippocratis, deinde Myttoni Afri miniſterio res regebat, pariterque in Graecia ac per Illyricum, quibus ex locis formidinem intentans ob ſocietatem, cum Philippo initam, terrebat aſſidue ac distinebat Romanos. Tantum in omnibus rebus, quas aggredi placuerit, hominis mens valet, ad conſilium ſemel captum probe directa ac confirmata. Sed quoniam ipſe rerum ſtatus ad notandum Hannibalis ingenium nos perpulit, haudquaquam alienum fuerit, meo quidem iudicio, ſingularia quaedam in illo

πορευμέ-

πορισμένας ἰδιότητας ὑπὲρ αὐτοῦ δηλῶσαι. τινὲς μὲν γὰρ ὠμὸν αὐτὸν οἴονται γεγονέναι καθ' ὑπερβολὴν, τινὲς δὲ φιλάργυρον· τὸ δ' ἀληθὲς εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐν πράγμασιν ἀναστρεφομένων, οὐ ῥᾴδιον. ἔνιοι μὲν γὰρ ἐλέγχεσθαί φασι τὰς φύσεις ὑπὸ τῶν περιστάσεων, καὶ τοὺς μὲν ἐν ταῖς ἐξουσίαις καταφανεῖς γίνεσθαι, κἂν ὅλως τὸν πρὸ τοῦ χρόνον ἀναστείλωνται, τοὺς δὲ πάλιν ἐν ταῖς ἀτυχίαις. ἐμοὶ δ' ἔμπαλιν οὐχ ὑγιὲς εἶναι δοκεῖ τὸ λεγόμενον. οὐ γὰρ ὀλίγα μοι φαίνονται, τὰ δὲ πλεῖστα, ποτὲ μὲν διὰ τὰς τῶν φίλων παραθέσεις, ποτὲ δὲ διὰ τὰς τῶν πραγμάτων ποικιλίας ἄνθρωποι παρὰ τὴν ἑαυτῶν προαίρεσιν ἀναγκάζεσθαι καὶ λέγειν καὶ πράττειν. γνοίη δ' ἄν τις, ἐπὶ πολλῶν τῶν ἤδη γεγονότων ἐπιστήσας. τίς γὰρ Ἀγαθοκλέα τὸν Σικελίας τύραννον οὐχ ἱστόρηκε, διότι, δόξας ὠμότατος εἶναι κατὰ τὰς πρώτας ἐπιβολὰς καὶ τὴν κατασκευὴν τῆς δυναστείας, μετὰ ταῦτα νομίσας βεβαίως ἐνδεδέσθαι τὴν Σικελιωτῶν ἀρχὴν, πάντων ἡμερώτατος δοκεῖ γεγονέναι καὶ πρᾳότατος. ἔτι δὲ Κλεομένης, ὁ Σπαρτιάτης, οὐ χρηστότατος μὲν βασιλεὺς, πικρότατος δὲ τύραννος, εὐτραπελώτατος δὲ πάλιν ἰδιώτης καὶ φιλανθρωπότατος; καίτοι γε οὐκ εἰκὸς ἦν, περὶ τὰς αὐτὰς φύσεις τὰς ἐναντιωτάτας διαθέσεις ὑπάρχειν· ἀλλ' ἀναγκαζόμενοι ταῖς τῶν πραγμάτων μεταβολαῖς συμμε-

homine, de quibus alii aliter fentiunt, declarare. Sunt enim, qui exiftimant, crudeliffimum eum fuiffe; funt, qui auaritiae deditum. Ceterum cum in ipfo, tum in omnibus, qui maximas res obeunt, veritatem plane affequi difficile eft. Etenim nonnulli animum vniuscuiusque ex fortuna ac temporibus maxime deprehendi aiunt, atque hos quidem in imperio ac poteftate, illos in calamitatibus ingenium fuum prodere, tametfi antea texerint. Ego vero huic illorum fententiae non accedo. Qui enim magnas res tractant, nunc amicorum gratia, nunc ob varietates temporum ac cafuum, plurima contra fuum inftitutum et dicere et facere coguntur. quod in multis ex fuperiori memoria, fi quis animum adiecerit, facile deprehendet. quis eft enim, qui nefciat, Agathoclem Siciliae tyrannum, cum inter initia conftituendae dominationis faeuiffimus effet habitus, pofteaquam fatis confirmatam eam effe exiftimauit, omnium clementiffimum et mitiffimum effe vifum? Quid Spartanus Cleomenes? Nonne idem rex optimus, tyrannus autem acerbiffimus, idem, cum priuatus effet, iucundiffimus ac beneficentiffimus fuiffe dicitur? Et tamen haud credibile eft, in eadem natura adeo inter fe contrarias ineffe conftitutiones. Sed reuera plerique principes, pro inclinationibus ac

τατίθεσθαι,

τατίθεσθαι, τὴν ἐναντίαν τῇ φύσει πολλάκις ἐμφαίνουσι διάθεσιν ἔνιοι τῶν δυνατῶν πρὸς τοὺς ἐκτὸς, ὥστε μὴ οἷον ἐλέγχεσθαι τὰς φύσεις διὰ τούτων, τὸ δ᾽ ἐναντίον ἐπισκοτεῖσθαι μᾶλλον. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ διὰ τὰς τῶν φίλων παραθέσεις εἴωθε συμβαίνειν οὐ μόνον ἡγεμόσι καὶ δυνάσταις καὶ βασιλεῦσιν, ἀλλὰ καὶ πόλεσιν. Ἀθηναίων γοῦν εὕροι τις ἂν ὀλίγα μὲν τὰ πικρὰ, πλεῖστα δὲ τὰ χρηστὰ καὶ σεμνὰ τῆς πολιτείας, Ἀριστείδου καὶ Περικλέους προεστώτων· Κλέωνος δὲ καὶ Χάρητος, τἀναντία. Λακεδαιμονίων ἡγουμένων τῆς Ἑλλάδος, ὅσα μὲν διὰ Κλεομβρότου τοῦ βασιλέως πράττοιτο, πάντα συμμαχικὴν εἶχε τὴν αἵρεσιν· ὅσα δὲ δι᾽ Ἀγησιλάου, τοὐναντίον. ὥστε καὶ τὰ τῶν πόλεων ἔθη ταῖς τῶν προεστώτων διαφοραῖς συμμεταπίπτειν. Φίλιππος δὲ ὁ βασιλεὺς, ὅτε μὲν Ταυρίων ἢ Δημήτριος αὐτῷ συμπράττοιεν, ἦν ἀσεβέστατος· ὅτε δὲ πάλιν Ἄρατος ἢ Χρυσόγονος, ἡμερώτατος. παραπλήσια δέ μοι δοκεῖ τούτοις καὶ τὰ κατ᾽ Ἀννίβαν γεγονέναι. καὶ γὰρ περιστάσεσι παραδόξοις καὶ ποικίλαις ἐχρήσατο, καὶ φίλοις τοῖς ἔγγιστα μεγάλας ἐσχηκόσι διαφορὰς, ὥστε καὶ λίαν ἐκ τῶν κατ᾽ Ἰταλίαν πράξεων δυσθεώρητον εἶναι τὴν τοῦ προειρημένου φύσιν. τὰς μὲν οὖν τῶν περιστάσεων ὑπερβολὰς εὐχερὲς καὶ διὰ τῶν μετὰ ταῦτα ῥηθησομένων καταμαθεῖν· τὰς δὲ τῶν φίλων οὐκ ἄξιον παραλι-

mutationibus temporum flectere ſe ac conuertere coacti, ſaepe numero longe diuerſum ab ingenio ſuo inſtitutum foris oſtendunt. quare tantum abeſt, vt huiusmodi factis eorum animus prodatur, quin potius abſconditur. Idem ob amicorum gratiam et vſum accidere ſolet non ſolum imperatoribus ac principibus et regibus, verum etiam vrbibus. Ab Athenienſibus pauca admodum reperias acerbe facta. plurima vero benigne ac grauiter, quamdiu Ariſtides et Pericles reipublicae praefuerunt: at contra, dum Cleo et Chares ciuitatis principes fuere. Lacedaemoniis quoque Graeciae principibus, quaecunque rex Cleombrotus geſſit, cuncta ex ciuili ac ſociali conſilio ſunt profecta: quae vero ſunt ab Ageſilao geſta, contrariam ſpeciem habent. Adeo ciuitatum ingenia pro varietate ducum immutantur. Rex item Philippus, quoties Taurione ac Demetrio miniſtris vtebatur, peſſimus erat: quoties vero ex Arati aut Chryſogoni conſilio agebat, clementiſſimus. Idem quoque Hannibali contigiſſe exiſtimo. nam et varios atque inopinos caſus eſt expertus, et amicorum contraria prorſus indole praeditorum conſuetudine vſus eſt, adeo vt ex his, quae in Italia geſſit, difficillimum ſit hominis illius ingenium coniicere. Ac caſuum quidem, quibus conflictatus eſt, magnitudinem cum

πεῖν,

πεῖν, ἄλλως τε καὶ διὰ μιᾶς γνώμης * ἱκανὴν τοῦ πράγματος ἔμφασιν λαβεῖν. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν Ἀννίβας ἐξ Ἰβηρίας τὴν εἰς Ἰταλίαν πορείαν ἐπενόει στέλλεσθαι μετὰ τῶν δυνάμεων, μεγίστης προφαινομένης δυσχρηστίας περὶ τὰς τροφὰς, καὶ τὴν ἑτοιμότητα τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατοπέδοις, ἅτε καὶ κατὰ τὸ μῆκος ἀνήνυτον ἔχειν τι δοκούσης τῆς ὁδοῦ, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν μεταξὺ κατοικούντων βαρβάρων· τότε δοκεῖ καὶ πλεονάκις, ἐν τῷ συνεδρίῳ περὶ τούτου τοῦ μέρους ἐμπιπτούσης ἀπορίας, εἷς τῶν φίλων, Ἀννίβας ὁ Μονομάχος ἐπικαλούμενος, ἀποφήνασθαι γνώμην, διότι μία τις ὁδὸς αὐτῷ προφαίνεται, δι' ἧς ἐστιν εἰς Ἰταλίαν ἐλθεῖν ἐφικτόν. τοῦ δ' Ἀννίβου λέγειν κελεύσαντος, διδάξαι δεῖν, ἔφη, τὰς δυνάμεις ἀνθρωποφαγεῖν, καὶ τούτῳ ποιῆσαι συνήθεις. ζήτει τὰ λοιπὰ ἐν τῷ περὶ στρατηγημάτων. Ἀννίβας δὲ πρὸς μὲν τὸ τόλμημα καὶ τὸ πρακτικὸν τῆς ἐπινοίας οὐδὲν ἀντειπεῖν ἐδυνήθη· τοῦ δὲ πράγματος λαβεῖν ἔννοιαν, οὔθ' αὐτὸν, οὔτε τοὺς φίλους ἐδύνατο πεῖσαι. τούτου δὲ τἀνδρὸς εἶναί φασιν ἔργα, καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἰταλίαν εἰς Ἀννίβαν ἀναφερόμενα περὶ τῆς ὠμότητος· οὐχ ἧττον δὲ καὶ τῶν πε-

ex ante dictis, tum ex iis, quae postea memorabimus, discere in promtu est. Amicorum autem illius discrepantiam omittere minime oportet; praesertim cum ex vno exemplo idonea totius rei cognitio percipi possit. Etenim quo tempore Annibal cum copiis in Italiam traiicere cogitabat, cum maxima difficultas sese obiiceret in annona et commeatibus ad alendum militem comparandis, (quippe et ipsa itineris magnitudo atque occurrentium barbarorum numerus ac ferocitas prope inexplicabilem difficultatem afferebat) re saepius in medio proposita, cunctisque e concilio varie ambigentibus, vnus ex Hannibalis amicis Hannibal cognomento Monomachus hanc sententiam dixisse fertur; vnicam sibi porro viam videri, qua in Italiam perueniri possit. Rogante vero Hannibale, eam vt aperiret, ad esum inquit humanae carnis militem condocefaciendum esse. *Reliqua quaerenda sunt in excerptis strategematum.* At Hannibal tum quidem ad huius consilii audaciam et efficaciam nihil habuit, quod opponeret. sed vt rei ipsius periculum faceret, neque ipse, neque amicorum quisquam in animum inducere potuit. Huius Monomachi cuncta illa facinora esse dicuntur, quae sunt in Italia crudeliter gesta, et quae Hannibali vulgo tribuuntur. horum etiam non minima pars

ρισά-

* deest ἐξόν.

ριϛάσεων. Φιλάργυρός γε μὴν δοκεῖ γεγονέναι διαφερόντως, καὶ φίλῳ χρῆσθαι φιλαργύρῳ, Μάγωνι, τῷ κατὰ τὴν Βρεττίαν χειρίζοντι. ταύτην δὲ τὴν ἱϛορίαν ἐγὼ παρέλαβον μὲν καὶ παρ' αὐτῶν Καρχηδονίων. * ἐπιχώριοι γὰρ οὐ μόνον τὰς τῶν ἀνέμων ϛάσεις, κατὰ τὴν παροιμίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐγχωρίων ἀνθρώπων ἤθη κάλλιϛα γινώσκουσιν. ἔτι δὲ Μασσανάσσου ἀκριβέϛερον διήκουσα φέροντος ἀπολογισμοὺς, καθόλου μὲν περὶ πάντων Καρχηδονίων, μάλιϛα δὲ περὶ τῆς Ἀννίβου καὶ Μάγωνος, τοῦ Σαυνίτου προσαγορευομένου, φυλαργυρίας. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις ἔφη γενναιότατα κεκοινωνηκότας ἑαυτοῖς πραγμάτων τοὺς προειρημένους ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας, καὶ πολλὰς μὲν πόλεις κατ' Ἰβηρίαν, πολλὰς δὲ κατὰ τὴν Ἰταλίαν εἰληφότας ἑκατέρους, τὰς μὲν κατακράτος, τὰς δὲ ἐκ παραδόσεως, οὐδέποτε μετεσχηκέναι τῆς αὐτῆς πράξεως ἀλλήλους, ἀλλὰ ἀεὶ μᾶλλον ἑαυτοὺς ἢ τοὺς πολεμίους ** ϛρατηγεῖν, χάριν τοῦ μὴ συμπαρεῖναι θάτερον θατέρῳ πόλεως καταλαμβανομένης, ἵνα μήτε διαφέρωνται πρὸς σφᾶς ἐκ τῶν τοιούτων, μήτε μερίζωνται τὸ λυσιτελὲς, ἐφαμίλλου τῆς ὑπεροχῆς αὐτῶν ὑπαρχούσης. πλὴν ὅτι γε καὶ τὴν Ἀννίβου φύσιν οὐ μόνον ἡ τῶν φίλων παράθεσις, ἔτι δὲ μᾶλλον ἡ τῶν πραγμάτων περίϛασις ἐβιάζετο καὶ μετετίθετο πολλάκις, ἐκ

casibus ac temporibus accepta ferri debet. Ceterum Hannibal supra modum auarus fuisse, atque amico auaro Magone vsus videtur, qui res in Brutiis administrabat. Atque hanc ego rem cum ab ipsis Carthaginiensibus accepi, (indigenae enim non modo ventorum stationes, vt prouerbio dicitur, sed et popularium hominum mores optime norunt) tum a Masinissa distinctius didici. Is in genere de omnium Poenorum, sed maxime de Hannibalis ac Magonis, cognomento Samnitis, auaritia argumenta afferebat. Inter cetera enim aiebat, ante dictos homines iam inde a prima aetate in republica simul versatos, ac multis vrbibus cum in Hispania, tum in Italia partim vi, partim deditione potitos, numquam tamen in eiusdem facti societatem ambos venisse, sed ipsos verius quam hostes id semper prouidisse, vt inuicem disiuncti numquam in expugnatione alicuius oppidi alter alteri occurreret, ne qua inter ipsos dissensio ex huiusmodi rebus oriretur, neue praedam ac lucrum partiri opus esset, cum amborum aequalis foret dignitas. Quod vero non solum amicorum consuetudo, sed et temporum necessitas interdum Hannibalis ingenium detorquebant, tum ex supra dictis, tum ex his,

τε τῶν

* Suidas in ἐγχώριον. ** καταστρατηγεῖν.

τε τῶν προειρημένων καὶ τῶν λέγεσθαι μελλόντων ἐστὶ φανερόν. ἅμα γὰρ τῷ γενέσθαι τὴν Καπύην τοῖς Ῥωμαίοις ὑποχείριον, εὐθέως ἦσαν, ὅπερ εἰκὸς, αἱ πόλεις μετέωροι, καὶ περιέβλεπον ἀφορμὰς καὶ προφάσεις τῆς πρὸς Ῥωμαίους μεταβολῆς. ὅτε δὴ καὶ δοκεῖ μάλιστα δυσχρηστηθεὶς Ἀννίβας εἰς ἀπορίαν ἐμπεσεῖν ὑπὲρ τῶν ἐνεστώτων. οὔτε γὰρ τηρεῖν τὰς πόλεις πάσας πολὺ διεστώσας ἀλλήλων δυνατὸς ἦν, καθίσας εἰς ἕνα τόπον, τῶν πολεμίων, καὶ πλείοσι στρατοπέδοις ἀντιπαραταττόντων· οὔτε διαιρεῖν εἰς πολλὰ μέρη τὴν αὐτοῦ δύναμιν οἷός τ' ἦν. εὐχείρωτος γὰρ ἔμελλε τοῖς ἐχθροῖς ὑπάρξειν, καὶ διὰ τὸ λείπεσθαι τῷ πλήθει, καὶ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι πᾶσιν αὐτοῖς συμπαρεῖναι. διόπερ ἠναγκάζετο, τὰς μὲν προδήλως ἐγκαταλείπειν τῶν πόλεων, ἐξ ὧν δὲ τὰς φρουρὰς ἐξάγειν, ἀγωνιῶν, μὴ κατὰ τὰς μεταβολὰς τῶν πραγμάτων συγκαταφθαρῇ τοὺς ἰδίους στρατιώτας. ἐνίας γὰρ καὶ * παρασπονδῆσαι ὑπέμεινε, μετανιστὰς εἰς ἄλλας πόλεις, καὶ ποιῶν ἀναρπάστους αὐτῶν τοὺς βίους. ἐξ ὧν προσκόπτοντες οἱ μὲν ἀσέβειαν, οἱ δ' ὠμότητα κατεγίνωσκον. καὶ γὰρ ἁρπαγὴ χρημάτων ἅμα τοῖς προειρημένοις, καὶ φόνοι, καὶ βίαιοι προφάσεις ἐγίγνοντο, διά τε τῶν ἐξιόντων καὶ διὰ τῶν εἰσιόντων στρατιωτῶν εἰς τὰς πόλεις,

quae deinceps prosequemur, clarissimum fit. Postquam enim Capua a Romanis in ditionem redacta est, statim cunctae ciuitates animis vt solet suspensae, occasiones caussasque ad Romanos deficiendi circumspiciebant. Quo tempore Hannibal de praesenti rerum statu ambigens, maximis difficultatibus conflictatus fuisse videtur Nam neque vniuersas ciuitates procul inter se dissitas continere poterat ipse vno in loco sedens, atque hoste pluribus locis sparso exercitu ingruente neque in plures partes distribuere et carpere copias suas poterat, ne hosti facilem victoriam praeberet, cum et numero inferior esset neque vniuersis opem simul ferre posset. Quare cogebatur has quidem ciuitates aperte derelinquere, ex illis vero praesidium educere, veritus ne fortunae rerumque mutatione etiam milites sui corrumperentur quin etiam nonnullos contra foedera violare sustinuit, transductis in alias vrbes ciuibus, atque eorum opibus in praedam concessis. Ex quibus cum in offensionem plurium venisset, alii impietatem, alii crudelitatem ei obiiciebant. Nam praeter illa, quae modo memoraui, direptiones bonorum et caedes et violentae calumniae ab egredientibus et ingredientibus in vrbes militibus exercebantur: cum singuli existimarent re-

* mſ. δάς. f. δεῖν et ἐνίας γοῦν.

λεις, ἑκάστων ὑπειληφότων, ὅσον οὐκ ἤδη τὰς ὑπολειπομένας μεταβαλεῖσθαι πρὸς τοὺς ὑπεναντίους. ἐξ ὧν καὶ λίαν δυσχερὲς ἀποφήνασθαι περὶ τῆς Ἀννίβου φύσεως, διά τε τὴν τῶν φίλων παράθεσιν, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων παρίστασιν. κρατεῖ γε μὴν ἡ φήμη, παρὰ μὲν Καρχηδονίοις ὡς φιλαργύρου, παρὰ δὲ Ῥωμαίοις ὡς ὠμοῦ γενομένου αὐτοῦ.

liquos propediem ad Romanorum partes defecturos eſſe. Quamobrem difficile admodum eſt, de Hannibalis ingenio aliquid affirmare, cum ob amicorum conſuetudinem, tum ob temporum et caſuum varietatem. Fama tamen obtinuit, apud Carthaginienſes auarum, apud Romanos vero crudelem eum fuiſſe.

Ex Libro X.

Ὅτι μέλλοντες ἱστορεῖν τὰ πραχθέντα Ποπλίῳ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, συλλήβδην δὲ πάσας τὰς κατὰ τὸν βίον ἐπιτελεσθείσας αὐτῷ πράξεις, ἀναγκαῖον ἡγούμεθα τὸ προσεπιστῆσαι τοὺς ἀκούοντας ἐπὶ τὴν αἵρεσιν καὶ φύσιν τἀνδρός. *τὸ γὰρ σχεδὸν ἐπιφανέστατον αὐτὸν γεγονέναι τῶν προτοῦ, ζητοῦσι μὲν πάντες εἰδέναι, τίς ποτ᾽ ἦν, καὶ ἀπὸ ποίας φύσεως ἢ τριβῆς ὁρμηθεὶς τὰς τηλικαύτας καὶ τοσαύτας ἐπετελέσατο πράξεις· ἀγνοεῖν δὲ καὶ ψευδοδοξάζειν ἀναγκάζονται, διὰ τὸ τοὺς ἐξηγουμένους ὑπὲρ αὐτοῦ παραπεπτωκέναι τῆς ἀληθείας. ὅτι δέ ἐστιν ὑγιὲς τὸ νυνὶ λεγόμενον ὑφ᾽ ἡμῶν, δῆλον ἔσται διὰ τῆς ἡμετέρας ἐξηγήσεως, τοῖς ἐπιστημαίνεσθαι δυναμένοις τὰ κάλλιστα καὶ παραβολώτατα τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι, *et cetera, quae edita ſunt in lib. 10. cap. 2.*

Dicturi de rebus a P. Scipione in Hiſpania geſtis, atque in vniuerſum de omnibus iis, quae toto vitae ſpatio confecit, neceſſarium eſſe duximus, auditorem praemonere de ingenio huius viri atque ſecta. Nam cum pene omnium ſuperiori memoria celeberrimus extiterit, quis et qualis fuerit ſcire omnes cupiunt, quaque indole, et quo rerum vſu praeditus tot tantaſque res perfecit. Sed coguntur in ignoratione verſari, aut certe coniectura falli, propterea quod, qui de illo viro ſcripſere, multum a veritate aberrarunt. vera autem eſſe, quae a nobis nunc dicuntur, ex narrationis noſtrae ſerie iis demum patebit, qui pulcherrima ac fortiſſima illius facinora obſeruare poſſunt. Et ſcriptores quidem alii omnes. *etc. quae edita ſunt in libro 10. cap. 2.*

Ὅτι Εὐρυλέων ὁ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγὸς ἄτολμος ἦν καὶ πολε-

Euryleo praetor Achaeorum ignauus erat, et a re militari

μικῆς

* f. τῷ.

μικῆς χρείας ἀλλότριος. τοῦ δὲ καιροῦ τοῦ κατὰ τὴν διήγησιν ἐφεστηκότος ἡμᾶς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῶν Φιλοποίμενος πράξεων, καθήκειν ἡγούμεθα, καθάπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν τὰς ἑκάστων ἀγωγὰς καὶ φύσεις ἐπειράθημεν ὑποδεικνύναι, καὶ περὶ τούτου ποιῆσαι τὸ παραπλήσιον. καὶ γὰρ ἄτοπον, τὰς μὲν τῶν πόλεων κτίσεις τοὺς συγγραφέας, καὶ πότε, καὶ πῶς, καὶ διὰ τίνων ἐπεκτίσθησαν, ἔτι δὲ τὰς διαθέσεις καὶ περιστάσεις μετ᾽ ἀποδείξεως ἐξαγγέλλειν· τὰς δὲ τῶν τὰ ὅλα χειρισάντων ἀνδρῶν ἀγωνίας καὶ ζήλους παρασιωπᾶν, καὶ ταῦτα τῆς χρείας μεγάλην ἐχούσης τὴν διαφοράν. ὅσῳ γὰρ ἄν τις καὶ ζηλῶσαι καὶ μιμήσασθαι δυνηθείη μᾶλλον τοὺς εὐψύχους ἄνδρας τῶν ἀψύχων κατασκευασμάτων, τοσούτῳ καὶ τὸν περὶ αὐτῶν λόγον διαφέρειν εἰκὸς ἐπανόρθωσιν τῶν ἀκουόντων. εἰ μὲν οὖν μὴ κατ᾽ ἰδίαν ἐπεποιήμεθα τὴν περὶ αὐτοῦ σύνταξιν, ἐν ᾗ διεσαφοῦμεν, καὶ τίς ἦν, καὶ τίνων, καὶ τίσιν ἀγωγαῖς ἐχρήσατο νέος ὤν, ἀναγκαῖον ἦν ὑπὲρ ἑκάστου τῶν προειρημένων φέρειν ἀπολογισμόν. ἐπεὶ δὲ πρότερον ἐν τρισὶ βιβλίοις ἐκτὸς ταύτης τῆς συντάξεως τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ πεποιήμεθα λόγον, τήν τε παιδικὴν ἀγωγὴν διασαφοῦντες, καὶ τὰς ἐπιφανεστάτας πράξεις· δῆλον, ὡς ἐν τῇ νῦν ἐξηγήσει πρέπον ἂν εἴη, τῆς μὲν νεωτερικῆς ἀγωγῆς καὶ τῶν νεωτερικῶν ζήλων κατὰ μέρος ἀφελεῖν, τοῖς δὲ κατὰ

prorfus alienus. Ceterum cum ad principium rerum Philopoemenis narrationis ordine peruenerimus, operae pretium facturus videor, quemadmodum magnorum omnium virorum ingenium atque inftitutionem oftendere conati fumus, fi in hoc quoque viro idem praeftemus. Abfurdum enim fit, fcriptores quidem de originibus vrbium, earumque conftitutionibus et cafibus, quo modo et quando funt et a quibus conditae, accurate commemorare; clariffimorum autem virorum, qui rempublicam gefferunt, inftitutionem ac ftudia praetermittere, cum tamen in altero longe maior fit vtilitas. Nam quo facilius eft, viuos fpirantesque homines, quam inanima aedificia aemulari atque imitari, tanto inftitutus de huiusmodi viris fermo praeftat ad emendationem et fructum auditorum. Quod nifi iam deante dicto viro proprium volumen compofuiffem, in quo et genus hominis et in adolefcentia educationem aperui, neceffe nunc mihi effet de iisdem rebus fermonem inftituere. Sed quoniam tribus iam libris extra hoc hiftoriae corpus de puerili eius inftitutione ac celeberrimis factis abunde differui, confentaneum in praefenti fuerit, de eius quidem adolefcentis educatione ac ftudiis minuta quaeque ac fingularia detrahere, iis vero, quae virili aetate geffit, quorum

τὴν ἀκμὴν αὐτῦ κεφαλαιωδῶς ἐκεῖ δεδηλωμένοις ἔργοις προσθεῖναι καὶ κατὰ μέρος, ἵνα τὸ πρέπον ἑκατέρᾳ τῶν συντάξεων τηρῶμεν. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνος ὁ τόπος, ὑπάρχων ἐγκωμιαςικὸς, ἀπῄτει τὸν κεφαλαιώδη καὶ μετ᾽ αὐξήσεως τῶν πράξεων ἀπολογισμὸν, ὅτως ὁ τῆς ἱςορίας, κοινὸς ὢν ἐπαίνȣ καὶ ψόγȣ, ζητεῖ τὸν ἀληθῆ καὶ τὸν μετὰ ἀποδείξεως καὶ τῶν ἑκάςοις παρεπομένων συλλογισμῶν. Φιλοποίμην τοίνυν πρῶτον μὲν ἔφυ καλῶς· ἦν γὰρ ἐξ ἀνδρῶν τῶν ἐπιφανεςάτων κατ᾽ Ἀρκαδίαν, τραφεὶς δὲ καὶ παιδευθεὶς ὑπὸ Κλεάνδρου Μαντινέα, πατρικὸν μὲν αὐτοῖς ξένον ὑπάρχοντα, φυγαδεύοντα δὲ κατ᾽ ἐκείνȣς τȣ̀ς καιρȣ̀ς, ὄντα δὲ Μαντινέων ἐπιφανέςατον. μετὰ δὲ ταῦτα παραγενόμενος εἰς ἡλικίαν ἐγένετο ζηλωτὴς Ἐκδήμȣ καὶ Δημοφάνȣς, οἳ τὸ μὲν γένος ἦσαν ἐκ Μεγάλης Πόλεως, φεύγοντες δὲ τȣ̀ς τυράννȣς, καὶ συμβιώσαντες Ἀρκεσίλᾳ τῷ φιλοσόφῳ κατὰ μὲν τὴν φυγὴν, ἠλευθέρωσαν μὲν τὴν αὐτῶν πατρίδα, συςησάμενοι δὲ κατ᾽ Ἀριςοδήμȣ τȣ̃ τυράννȣ πρᾶξιν. συνελάβοντο δὲ καὶ τῆς καταλύσεως τȣ̃ Σικυωνίων τυράννȣ Νικοκλέȣς, κοινωνήσαντες Ἀράτῳ τῆς ἐπιβολῆς. ἔτι δὲ Κυρηναίων αὐτȣ̀ς μεταπεμψαμένων, ἐπιφανῶς προέςησαν καὶ διεφύλαξαν αὐτοῖς τὴν ἐλευθερίαν. οἷς κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν ἐπὶ πολὺ συμβιώσας, διέφερε μὲν εὐθέως τῶν καθ᾽ αὐτὸν, περί τε τὰς ἐν τοῖς κυνηγίοις κα-

summa dumtaxat capita ibi delibauimus, nunc sigillatim cuncta adiicere, vt in vtroque opere decorum seruetur. Nam quemadmodum rerum per capita narrationem cum amplificatione ille laudationis locus postulabat, ita hic historiae locus, medius inter laudem ac vituperationem, verum ac minime fucatum cum demonstratione atque omnium consequentium nexu sermonem requirit. Igitur Philopoemen, claro genere ortus, (siquidem eius maiores totius Arcadiae erant clarissimi) altus atque institutus est a Cleandro Mantiniensi, paterno hospite, viro Mantiniensium omnium principe, qui tunc temporis forte exulabat. Postea adolescentiam ingressus, Ecdemum ac Demophanem sectari coepit. Hi genere Megalopolitani erant, ceterum tyrannorum odio patria profugi, atque Arcesilai philosophi conuictu vsi, cum exules essent, tamen libertatem patriae suae restituerunt, conspiratione in Aristodemum tyrannum facta. quin etiam in euertendo Nicocle, Sicyoniorum tyranno, Aratum opera sua adiuuerunt. praeterea a Cyrenaeis euocati, praeclare eis praefuerunt, ac libertatem eis suam conseruarunt. Horum in conuictu diu versatus in adolescentia Philopoemen, breui inter aequales suos enituit, et audacia et laboribus cum in bello,

κοπα-

κοπαθείας καὶ τόλμας, περί τε τὰς ἐν τοῖς πολεμικοῖς. ἦν δὲ καὶ περὶ τὸν βίον ἐπιμελὴς, καὶ λιτὸς κατὰ τὴν περικοπὴν, παρειληφὼς παρὰ τῶν προειρημένων ἀνδρῶν τοιαύτας τινὰς δόξας, ὡς οὐχ οἷόν τε τῶν κοινῶν προστατεῖν καλῶς τὸν ὀλιγωροῦντα τῶν κατὰ τὸν ἴδιον βίον, οὔτε μὴν ἀποσχέσθαι τῶν τῆς πατρίδος, ὅστις πολυτελέστερον ζῇ τῆς κατὰ τὴν ἰδίαν ὕπαρξιν χορηγίας. πλὴν κατασταθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἱππάρχης ἐν τοῖς προειρημένοις καιροῖς, καὶ παραλαβὼν τὰ συντάγματα τῶν ἱππέων παντὶ τρόπῳ κατεφθαρμένων, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνδρῶν ἡττημένας· οὐ μόνον αὐτοὺς ἑαυτῶν βελτίους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπεναντίων κρείττους ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ κατεσκεύασε, πάντας εἰς ἀληθινὴν ἄσκησιν καὶ ζῆλον ἐπιτευκτικὸν ἐμβιβάσας. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων οἱ πλεῖστοι, καὶ τῶν καθισταμένων ἐπὶ τὴν προειρημένην ἀρχὴν, οἱ μὲν διὰ τὴν ἰδίαν ἀδυναμίαν ἐν τοῖς ἱππικοῖς οὐδὲ τοῖς πλησίον τολμᾶσιν * οὐδὲν ὧν καθήκει προστάττειν, οἱ δὲ τῆς στρατηγίας ὀρεγόμενοι διὰ ταύτης τῆς ἀρχῆς ἐξεριθεύονται τοὺς νέους, καὶ παρασκευάζουσιν εὔνους συναγωνιστὰς εἰς τὸ μέλλον, οὐκ ἐπιτιμῶντες τῷ δεομένῳ, δι' οὗ τρόπου σώζεται τὰ κοινὰ, συμπεριστέλλοντες τὰς ἁμαρτίας, καὶ μικρᾷ χάριτι μεγάλα βλάπτοντες τοὺς πιστεύοντας. εἰ δέ ποτε γένοιντο τῶν ** ἀρχόντων τινὲς

tum in venando fortiter tolerandis. Erat autem et in ipſo victu accuratus, et in omni apparatu tenuis, cum hanc ſententiam a ſupra dictis viris accepiſſet, fieri non poſſe, vt is reipublicae recte praeeſſet, qui in priuata vita eſſet negligens, neque a diripienda publica pecunia ſibi temperaturum, qui ſumtuoſius viueret, quam priuati reditus ferrent. Iis autem, quae modo dicebam, temporibus praefectus equitum ab Achaeis creatus, cum equitum turmas omnibus modis corruptas atque animis penitus fractas accepiſſet, non ſolum meliores, quam antea fuiſſent, ſed etiam hoſtibus praeſtantiores breui temporis ſpatio praeſtitit, omnibus ad veram exercitationem atque efficax aemulandi ſtudium excitatis. Nam plerique alii, in eo magiſtratu conſtituti, partim ob imperitiam pugnae equeſtris, ne proximis quidem quidquam, quod facto opus eſt, mandare poſſunt, partim quod praeturam votis appetunt, hoc magiſtratu iuuenes ſibi deuinciunt, atque eorum gratiam ac beneuolentiam ſibi in poſterum ad ſuffragia comparant, minime obiurgando, cum res poſtulat, (qua ratione respub. conſeruatur) ſed diſſimulando delicta, ac parua eiusmodi gratia maximum iis damnum inferentes, a quibus praefecturam equitum acceperunt. Quod ſi qui interdum praefecti re-

* mſ. οὐδένων καθίκειν προστατῶν. ** f. ἱππαρχόντων.

τῇ τε κατὰ σῶμα χρείᾳ δυνατοὶ, πρός τε τὸ τῶν κοινῶν ἀπέχεσθαι πρόθυμοι, πλείω κακὰ τῶν ὀλιγωρέντων διὰ τὴν κακοζηλωσίαν ἀπεργάζονται τὲς πεζὲς, ἔτι δὲ μᾶλλον τὲς ἱππεῖς. Ζήτει ἐν τῷ περὶ στρατηγημάτων.

periantur, rei militaris peritia ac robore praediti, et ab omni peculatu longe alieni: ii tamen ob prauam aemulationem grauius corrumpunt pedites, ac multo magis equites, quam qui officio suo desunt. *Reliqua petenda sunt ex strategematum excerptis.*

Ὅτι Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς Μακεδόνων, μετὰ τὸ ἐκτελέσαι τὸν τῶν Νεμέων ἀγῶνα, αὖθις εἰς Ἄργος ἐπανῆλθε, καὶ τὸ μὲν διάδημα καὶ τὴν πορφύραν ἀπέθετο, βελόμενος αὐτὸν ἴσον τοῖς πολλοῖς καὶ πρᾶόν τινα καὶ δημοτικὸν ὑπογράφειν· ὅσῳ δὲ τὴν ἐσθῆτα δημοτικωτέραν περιετίθετο, τοσέτῳ τὴν ἐξεσίαν ἐλάμβανε μείζω καὶ μοναρχικωτέραν. ὐ γὰρ ἔτι τὰς χήρας ἐπείρα γυναῖκας, ὐδὲ τὰς ὑπάνδρες ἤρκεῖτο μοιχεύων· ἀλλ' ἐκ προστάγματος, ἣν αὐτῷ φανείη, προπέμψας ἐκάλει, ταῖς δὲ μὴ προχείρως συνυπακεύσαις ἐνύβριζε, κώμες ποιέμενος ἐπὶ τὰς οἰκίας. καὶ τῶν μὲν τὲς υἱεῖς, τῶν δὲ τὲς ἄνδρας ἀνακαλέμενος ἐπὶ προφάσεσιν ἀλόγοις διέσειεν, καὶ πολλὴν ἀσέλγειαν ἐναπεδείκνυτο καὶ παρανομίαν. διὸ καὶ χρώμενος τῇ κατὰ τὴν παρεπιδημίαν ἐξεσίᾳ ἀναίδην, πολλὲς ἐλύπει τῶν Ἀχαιῶν, καὶ μάλιστα τὲς μετρίες ἄνδρας· πιεζόμενοι δὲ βίᾳ, τῷ πανταχόθεν αὐτοῖς περιεστάναι τὸν πόλεμον, ἠναγκάζοντο καρτερεῖν καὶ φέρειν τὰ παρὰ φύσιν.

Philippus, Macedonum rex, curatis Nemeorum ludis Argos regressus est, posito diademate ac purpura, vt eo pacto ceteris se in speciem aequaret, comemque ac popularem ostenderet. Verum quanto ciuiliorem habitum induerat, tanto maiorem sibi ac magis regiam licentiam sumferat. Neque enim iam mulieres viduas sollicitabat, aut maritas; sed si qua oculis placuerat, pro imperio ad se euocabat. quae non illico paruissent, iis contumeliam faciebat, pro aedibus earum comissabundus. atque harum quidem liberos, harum viros accitos. varia causatus territabat, maximamque impudentiam ac libidinem ostentabat. Quamobrem cum, quamdiu Argis moratus est, insolenter potentia abusus esset, multos ac praecipue modestissimum quemque Achaeorum offendit: tamen ob bella, quae vndique imminebant, inuiti iniuriam ferre cogebantur.

Ὅτι Φιλίππε ὔτ' ἀγαθὰ μείζω τις χοίη πρὸς βασιλείαν ὐδεὶς

Nemo e superioribus regibus plures virtutes Philippo,

τῶν

τῶν πρότερον, ἐδὲ κακὰ τέτε τε βασιλέως. καί μοι δοκεῖ τὰ μὲν ἀγαθὰ φύσει περὶ αὐτὸν ὑπάρξαι· τὰ δὲ κακὰ προβαίνοντι κατὰ τὴν ἡλικίαν ἐπιγενέσθαι, καθάπερ ἐνίοις ἐπιγίνεται γηράσκεσι τῶν ἵππων. * ἅπερ ἡμεῖς ἐκ ἐν τοῖς προοιμίοις, ὥσπερ τῶν λοιπῶν συγγραφέων, προφερόμεθα τὰς τοιαύτας διαλήψεις· ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων, αἰεὶ τὸν καθήκοντα λόγον ἁρμόζοντες, ἀποφαινόμεθα περί τε τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, νομίζοντες, ταύτην οἰκειοτέραν εἶναι καὶ τοῖς γράφεσι καὶ τοῖς ἀναγινώσκεσι τὴν ἐπισημασίαν.

Τέλος τε δεκάτε λόγε τῆς Πολυβίε ἱστορίας.

nemo eodem *plura vitia ad regnum attulit. ac mihi videntur virtutes quidem a natura ei insitae fuisse, vitia vero processu aetatis accessisse, quemadmodum senescentibus equis euenire solet. De quibus nos non in prooemio, quod ceteri scriptores facere consueuerunt, sententiam nostram proponimus; sed vbi ad res ipsas ventum est, consentaneum iis sermonem accommodantes, de principibus viris ac regibus iudicium nostrum affirmamus. huiusmodi enim obseruationem arbitramur cum scriptori tum legentibus commodiorem esse.

Finis libri X.

Ex Libro XI.

Ὅτι Φίλιππος πορευθεὶς ἐπὶ τὴν Τριχωνίδα λίμνην, καὶ παραγενόμενος εἰς τὸν Θέρμον, ἔνθα ἦν ἱερὸν Ἀπόλλωνος, ὅσα πρότερον ἀπέλειπε τῶν ἀναθημάτων, τότε πάλιν ἅπαντα διελωβήσατο, κακῶς μὲν πρότε, κακῶς δὲ τότε χρώμενος τῷ θυμῷ. τὸ γὰρ τοῖς ἀνθρώποις ὀργιζόμενον εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν, τῆς πάσης ἀλογιστίας ἐστὶ σημεῖον.

Philippus ad Trichonidem paludem progressus, postquam Thermum aduenit, quo in oppido Apollinis templum erat, quaecunque ex donariis prius intacta reliquerat, tum omnia rursus disturbauit, et tunc et antea prauo animi impetu actus. Nam ex concepto aduersus homines furore ad violandos etiam Deos ferri, summae dementiae est.

Ex Libro XII.

Ὅτι πολλὰ ἱστορεῖ ψευδῆ ὁ Τίμαιος, ὥς φησι Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης, καὶ δοκεῖ τὸ παράπαν ἐκ ἄπειρος ὢν ἐδενὸς τῶν

Multa huiusmodi Timaeus mala fide retulit. Ac mihi quidem videtur minime harum rerum ignorantia lapsus,

* mſ. καθάπερ.

τούτων, ὑπὸ δὲ τῆς φιλονεικίας ἐπισκοτούμενος, ὅταν ἅπαξ ἢ ψέγειν, ἢ τοὐναντίον ἐγκωμιάζειν τινὰ προθῆται, πάντων ἐπιλανθάνεται, καὶ πολύ τι τοῦ καθήκοντος παρεκβαίνει. πλὴν ταῦτα μὲν ἡμῖν ὑπὲρ Ἀριστοτέλους εἰρήσθω, πῶς καὶ τίσι προσέχων τοιαύτην ἐποιήσατο τὴν περὶ τῶν Λοκρῶν ἐξήγησιν. τὰ δὲ λέγεσθαι μέλλοντα περὶ Τιμαίου καὶ τῆς ὅλης συντάξεως αὐτοῦ, καὶ καθόλου περὶ τοῦ καθήκοντος τοῖς πραγματευομένοις ἱστορίαν, τοιάνδε τινὰ λήψεται τὴν ἀπάντησιν. ὅτι μὲν οὖν ἀμφότεροι κατὰ τὸν εἰκότα λόγον πεποίηνται τὴν ἐπιχείρησιν, καὶ διότι πλείους εἰσὶ πιθανότητες ἐν τῇ κατ' Ἀριστοτέλην ἱστορίᾳ, δοκῶ, πᾶς ἄν τις ἐκ τῶν εἰρημένων ὁμολογήσειεν· ἀληθὲς μέντοιγε καθάπαξ διαστῆναι περί τινος οὐδὲν ἐστὶν ἐν τούτοις. οὐ μὴν ἀλλ' ἔστω, τὸν Τίμαιον εἰκότα λέγειν μᾶλλον. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν δεήσει πᾶν ῥῆμα καὶ πᾶσαν φωνὴν ἀκούειν, καὶ μόνον οὐ θανάτου κρίσιν ὑπέχειν, τοὺς ἐν ταῖς ἱστορίαις ἧττον εἰκότα λέγοντας; οὐ δήπου. τοῖς μὲν γὰρ κατ' ἄγνοιαν ψευδογραφοῦσιν ἔφαμεν δεῖν διόρθωσιν εὐμενικὴν καὶ συγγνώμην ἐξακολουθεῖν, τοῖς δὲ κατὰ προαίρεσιν, ἀπαραίτητον κατηγορίαν. ἢ δεικτέον οὖν, τὸν Ἀριστοτέλην κατὰ τὸν ἄρτι λόγον τὰ περὶ Λοκρῶν εἰρηκότα χάριτος, ἢ κέρδους, ἢ διαφορᾶς ἕνεκεν, ἢ μηδὲ τολμῶντας τοῦτο λέγειν ὁμολογητέον, ἀγνοεῖν καὶ παραπαίειν τοὺς τοιαύτῃ χρωμένους ἀπεχθείᾳ καὶ

sed potius pertinacia occaecatus, quoties laudare aliquem aut vituperare statuit, repente sui ipsius obliuisci, atque omnes officii leges excedere. Atque haec quidem pro Aristotele a nobis dicta sint, cur et quibus argumentis impulsus haec de Locris commemorauit. Ceterum occasionem hinc opportune nactus videor, de tota Timaei historia atque in vniuersum de historici officio deinceps narrandi. Igitur vtrumque ex coniectura dumtaxat locutum esse, atque Aristotelis narrationem veri esse similiorem, cuncti, vt arbitror, ex iis, quae disserui, satis intelligunt: vt vero his in rebus veritatem distincte assequaris atque asseueres, ne fieri quidem potest. sed fingamus, si placet, Timaeum probabiliora dixisse. Ideone eos, qui minus probabilia afferunt, adeo acerbe accipi oportebit, ac tantum non capitis iudicium subire? Minime vero. Etenim iis, qui ignorantia lapsi falsa in historiis retulere, veniam ac correctionem beniuole commodandam esse ostendimus: qui autem id facinus consilio admisere, eos citra veniae spem obiurgandos. Aut igitur ea, quae Aristoteles de Locris prodidit, gratiae aut vtilitati aut inimicitiae dedisse monstrandus est, aut, si nemo est, qui id asserere ausit, fateri oportet, grauiter aberrare eos, qui eiusmodi odio et acerbitate fe-

πικρίᾳ

πικρίᾳ κατὰ τῶν πέλας, οἵᾳ κέχρηται Τίμαιος κατὰ Ἀριστοτέλους. Φησὶ γὰρ, αὐτὸν εἶναι θρασὺν, εὐχερῆ, προπετῆ, πρὸς δὲ τούτοις κατατετολμηκέναι τῆς τῶν Λοκρῶν πόλεως, ἀπόντα τὴν ἀποικίαν αὐτῶν εἶναι δραπετῶν οἰκετῶν, μοιχῶν, ἀνδραποδιστῶν. καὶ ταῦτα λέγειν αὐτὸν, Φησὶν, οὕτως ἀξιοπίστως, ὥστε δοκεῖν ἕνα τῶν ἐστρατηγηκότων ὑπάρχειν, καὶ τοὺς Πέρσας ἐν ταῖς Κιλικίαις πύλαις ἄρτι παρατάξει νενικηκότα διὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ἀλλ᾽ οὐ σοφιστὴν ὀψιμαθῆ καὶ μισητὸν ὑπάρχοντα, καὶ τὸ πολυτίμητον ἰατρεῖον ἀρτίως ἀποκεκλεικότα, πρὸς δὲ τούτοις εἰς πᾶσαν αὐλὴν καὶ σκηνὴν ἐμπεπηδηκότα, πρὸς δὲ, γαστρίμαργον, ὀψαρτυτὴν, ἐπὶ στόμα Φερόμενον ἐν πᾶσι. δοκεῖ δή μοι τὰ τοιαῦτα μόλις ἄνθρωπος ἀγύρτης καὶ προπετὴς ἐπὶ δικαστηρίου ῥιψολογῶν ἀνεκτὸς Φανῆναι· μέτριος μὲν γὰρ οὐ δοκεῖ. συγγραφεὺς δὲ κοινῶν πράξεων καὶ προστάτης ἱστορίας ἀληθινὸς, οὐδ᾽ ἂν αὐτὸς αὐτῷ διανοηθῆναι, * μή τοι δὴ καὶ γράφειν τολμῆσαι τοιοῦτον. σκεψώμεθα δὴ καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ Τιμαίου προαίρεσιν, καὶ τὰς ἀποφάσεις συγκρίνωμεν ἐκ παραθέσεως, ἃς πεποίηται περὶ τῆς αὐτῆς ἀποικίας, ἵνα γνῶμεν, πότερος ἄξιος ἐστι τῆς τοιαύτης κατηγορίας. Φησὶ τοιγαροῦν κατὰ τὴν αὐτὴν βίβλον, οὐκέτι κατὰ τὸν αὐτὸν εἰκότα λόγον χρώμενος τοῖς ἐλέγχοις, ἀλλ᾽

* mſ. μήτι.

runtur, cuiusmodi Timaeus in Ariſtotelem eſt vſus. Ait enim, audacem illum ac leuem et temerarium fuiſſe, ac de ciuitate Locrorum gnauiter mentitum, cum coloniam ex fugitiuis mancipiis moechis ac plagiariis collectam eſſe dixit: atque haec illum ea auctoritate affirmare, quaſi vnus e ducibus fuiſſet, et ad Cilicias portas nouiſſime Perſas fudiſſet, ac non potius odioſus feroque eruditus eſſet ſophiſta, atque is, qui celebrem pharmacopolae officinam paullo ante clauſiſſet. Praeterea paraſitum eundem appellat, qui in aulas atque aedes omnes vltro inſilire ſolitus ſit, et helluonem, et cuppedinarium, ac gulae vbique ſeruientem. Quod ſi quis ex illa circumforanea ac petulanti multitudine huiusmodi verba in iudicio effutiret, ne ferendus quidem mihi videtur, quippe modeſtiae fines transgreſſus; ſcriptorem autem rerum geſtarum ac germanum auctorem hiſtoriae nunquam huiusmodi quidquam cogitaturum, nedum ſcriptis mandaturum eſſe arbitror. ſed inſpiciamus propius Timaei ſententiam, et vtriusque rationes, quibus de hac colonia vterque eſt vſus, inuicem componamus, vt manifeſtius fiat, vter magis reprehenſionem meretur. Affirmat igitur eodem in libro Timaeus, ſe haudquaquam coniectura nuda adductum, ſed certiſſi-

 ἀληθι-

τούτων, ὑπὸ δὲ τῆς Φιλονεικίας ἐπισκοτούμενος, ὅταν ἅπαξ ἢ ψέγειν, ἢ τοὐναντίον ἐγκωμιάζειν τινὰ προθῆται, πάντων ἐπιλανθάνεται, καὶ πολύ τι τοῦ καθήκοντος παρεκβαίνει. πλὴν ταῦτα μὲν ἡμῖν ὑπὲρ Ἀριστοτέλους εἰρήσθω, πῶς καὶ τίσι προσέχων τοιαύτην ἐποιήσατο τὴν περὶ τῶν Λοκρῶν ἐξήγησιν. τὰ δὲ λέγεσθαι μέλλοντα περὶ Τιμαίου καὶ τῆς ὅλης συντάξεως αὐτοῦ, καὶ καθόλου περὶ τοῦ καθήκοντος τοῖς πραγματευομένοις ἱστορίαν, τοιάνδε τινα λήψεται τὴν ἀπάντησιν. ὅτι μὲν οὖν ἀμφότεροι κατὰ τὸν εἰκότα λόγον πεποίηνται τὴν ἐπιχείρησιν, καὶ διότι πλείους εἰσὶ πιθανότητες ἐν τῇ κατ' Ἀριστοτέλην ἱστορίᾳ, δοκῶ, πᾶς ἄν τις ἐκ τῶν εἰρημένων ὁμολογήσειεν· ἀληθὲς μέντοιγε καὶ καθάπαξ διαστῆναι περί τινος οὐδὲν ἐστιν ἐν τούτοις. οὐ μὴν ἀλλ' ἔστω, τὸν Τίμαιον εἰκότα λέγειν μᾶλλον. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν δεήσει πᾶν ῥῆμα καὶ πᾶσαν φωνὴν ἀκούειν, καὶ μόνον οὐ θανάτου κρίσιν ὑπέχειν, τοὺς ἐν ταῖς ἱστορίαις ἧττον εἰκότα λέγοντας; οὐ δήπου. τοῖς μὲν γὰρ κατ' ἄγνοιαν ψευδογραφοῦσιν ἔφαμεν δεῖν διόρθωσιν εὐμενικὴν καὶ συγγνώμην ἐξακολουθεῖν, τοῖς δὲ κατὰ προαίρεσιν, ἀπαραίτητον κατηγορίαν. ἢ δεικτέον οὖν, τὸν Ἀριστοτέλην κατὰ τὸν ἄρτι λόγον τὰ περὶ Λοκρῶν εἰρηκότα χάριτος, ἢ κέρδους, ἢ διαφορᾶς ἕνεκεν, ἢ μηδὲ τολμῶντας τοῦτο λέγειν ὁμολογητέον, ἀγνοεῖν καὶ παραπαίειν τοὺς τοιαύτῃ χρωμένους

ſed potius pertinacia occaecatus, quoties laudare aliquem aut vituperare ſtatuit, repente ſui ipſius obliuiſci, atque omnes officii leges excedere. Atque haec quidem pro Ariſtotele a nobis dicta ſint, cur et quibus argumentis impulſus haec de Locris commemorauit. Ceterum occaſionem hinc opportune nactus videor, de tota Timaei hiſtoria atque in vniuerſum de hiſtorici officio deinceps narrandi. Igitur vtrumque ex coniectura dumtaxat locutum eſſe, atque Ariſtotelis narrationem veri eſſe ſimiliorem, cuncti, vt arbitror, ex iis, quae diſſerui, ſatis intelligunt: vt vero his in rebus veritatem diſtincte aſſequaris atque aſſeueres, ne fieri quidem poteſt. ſed ſingamus, ſi placet, Timaeum probabiliora dixiſſe. Ideone eos, qui minus probabilia afferunt, adeo acerbe accipi oportebit, ac tantum non capitis iudicium ſubire? Minime vero. Etenim iis, qui ignorantia lapſi falſa in hiſtoriis retulere, veniam ac correctionem beniuole commodandam eſſe oſtendimus: qui autem id facinus conſilio admiſere, eos citra veniae ſpem obiurgandos. Aut igitur ea, quae Ariſtoteles de Locris prodidit, gratiae aut vtilitati aut inimicitiae dediſſe monſtrandus eſt, aut, ſi nemo eſt, qui id aſſerere auſit, fateri oportet, grauiter aberrare eos, qui eius- ...io et acerbitate fe-

πικρίᾳ κατὰ τῶν πέλας, οἵᾳ κέχρηται Τίμαιος κατὰ Ἀριστοτέλους. Φησὶ γὰρ, αὐτὸν εἶναι θρασὺν, εὐχερῆ, προπετῆ, πρὸς δὲ τούτοις κατατετολμηκέναι τῆς τῶν Λοκρῶν πόλεως, εἰπόντα τὴν ἀποικίαν αὐτῶν εἶναι δραπετῶν οἰκετῶν, μοιχῶν, ἀνδραποδιστῶν. καὶ ταῦτα λέγειν αὐτὸν, φησὶν, οὕτως ἀξιοπίστως, ὥστε δοκεῖν ἕνα τῶν ἐστρατηγηκότων ὑπάρχειν, καὶ τοὺς Πέρσας ἐν ταῖς Κιλικίαις πύλαις ἄρτι παρατάξει νενικηκότα διὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ἀλλ᾽ οὐ σοφιστὴν ὀψιμαθῆ καὶ μισητὸν ὑπάρχοντα, καὶ τὸ πολυτίμητον ἰατρεῖον ἀρτίως ἀποκεκλεικότα, πρὸς δὲ τούτοις εἰς πᾶσαν αὐλὴν καὶ σκηνὴν ἐμπεπηδηκότα, πρὸς δὲ, γαστρίμαργον, ὀψαρτυτὴν, ἐπὶ στόμα φερόμενον ἐν πᾶσι. δοκεῖ δή μοι τὰ τοιαῦτα μόλις ἄνθρωπος ἀγύρτης καὶ προπετὴς ἐπὶ δικαστηρίου ῥιψολογῶν ἀνεκτὸς φανῆναι· μέτριος μὲν γὰρ οὐ δοκεῖ. συγγραφεὺς δὲ κοινῶν πράξεων καὶ προστάτης ἱστορίας ἀληθινὸς, οὐδ᾽ ἂν αὐτὸς αὑτῷ διανοηθῆναι, * μή τοι δὴ καὶ γράφειν τολμῆσαι τοιοῦτον. σκεψώμεθα δὴ καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ Τιμαίου προαίρεσιν, καὶ τὰς ἀποφάσεις συγκρίνωμεν ἐκ παραθέσεως, ἃς πεποίηται περὶ τῆς αὐτῆς ἀποικίας, ἵνα γνῶμεν, πότερος ἄξιος ἔσται τῆς τοιαύτης κατηγορίας. Φησὶ τοιγαροῦν κατὰ τὴν αὐτὴν βίβλον, οὐκέτι κατὰ τὸν αὐτὸν εἰκότα λόγον χρώμενος τοῖς ἐλέγχοις, ἀλλ᾽

* mſ. μήτι.

runtur, cuiusmodi Timaeus in Ariſtotelem eſt vſus. Ait enim, audacem illum ac leuem et temerarium fuiſſe, ac de ciuitate Locrorum gnauiter mentitum, cum coloniam ex fugitiuis mancipiis moechis ac plagiariis collectam eſſe dixit: atque haec illum ea auctoritate affirmare, quaſi vnus e ducibus fuiſſet, et ad Cilicias portas nouiſſime Perſas fudiſſet, ac non potius odioſus feroque eruditus eſſet ſophiſta, atque is, qui celebrem pharmacopolae officinam paullo ante clauſiſſet. Praeterea paraſitum eundem appellat, qui in aulas atque aedes omnes vltro inſilire ſolitus ſit, et helluonem, et cuppedinarium, ac gulae vbique ſeruientem. Quod ſi quis ex illa circumforanea ac petulanti multitudine huiusmodi verba in iudicio effutiret, ne ferendus quidem mihi videtur, quippe modeſtiae fines transgreſſus; ſcriptorem autem rerum geſtarum ac germanum auctorem hiſtoriae nunquam huiusmodi quidquam cogitaturum, nedum ſcriptis mandaturum eſſe arbitror. ſed inſpiciamus propius Timaei ſententiam, et vtriusque rationes, quibus de hac colonia vterque eſt vſus, inuicem componamus, vt manifeſtius fiat, vter magis reprehenſionem meretur. Affirmat igitur eodem in libro Timaeus, ſe haudquaquam coniectura nuda adductum, ſed certiſſi-

ἀληθινῶς αὐτὸς ἐπιβαλὼν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα Λοκροὺς, ἐξετάζειν τὰ περὶ τῆς ἀποικίας. τοὺς δὲ πρῶτον μὲν ἐπιδεικνύειν αὐτῷ συνθήκας ἐγγράπτους, ἔτι καὶ νῦν διαμενούσας πρὸς τοὺς ἐξαπεσταλμένους, αἷς ὑπογεγράφθαι τὴν ἀρχὴν τοιαύτην· ὡς γονεῦσι πρὸς τέκνα. πρὸς δὲ τούτοις εἶναι δόγματα, καθ᾽ ἃ πολιτείαν ὑπάρχειν ἑκατέροις παρ᾽ ἑκατέροις. καθόλου δὲ, ἀκούοντας τὴν Ἀριστοτέλους ἐξήγησιν περὶ τῆς ἀποικίας, θαυμάζειν τὴν ἰταμότητα τοῦ συγγραφέως. μεταβὰς δὲ πάλιν ἐπὶ τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκροὺς, εὑρίσκειν ἀκολούθους καὶ τοὺς νόμους, φησὶ, τοὺς παρ᾽ αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἐθισμοὺς, οὐ τῇ τῶν οἰκετῶν ῥᾳδιουργίᾳ, τῇ δὲ τῶν ἐλευθέρων ἀποικίᾳ. πάντως γὰρ καὶ τοῖς ἀνδραποδισταῖς ἐπιτίμια τετάχθαι παρ᾽ αὐτοῖς, ὁμοίως τοῖς μοιχοῖς, τοῖς δραπέταις, ὧν οὐδὲν ἂν ὑπάρχειν, εἰ συνείδησαν αὐτοῖς ἐκ τοιούτων πεφυκόσι. πρῶτον δὴ διαπορήσαι τις ἂν, πρὸς τίνας τῶν Λοκρῶν παραγενόμενος ἐπυνθάνετο περὶ τούτων. εἰ μὲν γὰρ συνέβαινε, καθάπερ τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ Λοκροὺς μίαν πόλιν ἔχειν, οὕτω καὶ τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα· τυχὸν οὐκ ἔ[illegible] διαπορεῖν, ἀλλ᾽ ἦν ἂν εὐθεώρητον. ἐπεὶ δὲ δύω ἔθνη Λοκρῶν ἐστὶ, πρὸς ποτέρους ἦλθε καὶ πρὸς ποίας πόλεις τῶν ἑτέρων, καὶ παρὰ τίσιν εὗρε τὰς συνθήκας ἀναγεγραμμένας; οὐδὲν γὰρ ἡμῖν διασαφεῖται τούτων.

mis argumentis exploratam rei veritatem tenere. Ad Locros enim, qui in Graecia ſunt, profectum ſe eſſe narrat, atque hos primum quidem ſibi foedera oſtendiſſe in tabulis inciſa, quae etiamnum viſuntur, quibus huiusmodi praefixum ſit exordium, *vt parentes erga liberos decet.* Praeterea etiam decreta publica extare, quibus ciuitatis ius commune inter ſe habeant. Denique, audita Ariſtotelis narratione de hac colonia, temeritatem hominis miratos eſſe. Deinde ad Locros, qui in Italia incolunt, delatum, leges apud illos et conſuetudines huiusmodi reperiſſe ſe teſtatur, quae non mancipiorum leuitati, ſed ingenuorum hominum coloniae conuenirent. poenas quin etiam aduerſus plagiarios, itidemque in adulteros ac fugitiuos ab illis eſſe conſtitutas. quae certe numquam feciſſent, ſi conſcii ſibi eſſent, ſe ex eiusmodi hominibus originem ducere. Sed primo quidem iure quis dubitauerit, quosnam e Locris, in Graeciam delatus, de his rebus interrogauit. Nam ſi quemadmodum Locri, qui in Italia ſunt, ita etiam in Graecia Locri vnam ciuitatem haberent, nullus dubitationi locus ſupereſſe videretur. Iam vero cum duae ſint in Graecia gentes Locrorum, vtram gentem, quas vrbes alterius e ſupra dictis gentibus adiit Timaeus? apud quos foedera illa conſcripta re-

καὶ

καί τοι διότι τοῦτ' ἴδιόν ἐστι Τιμαίου, καὶ ταύτῃ παρημίλληται τοὺς ἄλλους συγγραφέας· καὶ καθόλου τῇ δε πῃ * τῆς ἀποδοχῆς. (λέγω δὲ κατὰ τὴν ἐν τοῖς χρόνοις καὶ ταῖς ἀναγραφαῖς ἐπίφασιν τῆς ἀκριβείας, καὶ τὴν περὶ τοῦτο τὸ μέρος ἐπιμέλειαν) δοκῶ πάντες γινώσκομεν. διὸ καὶ θαυμάζειν ἐστὶν ἄξιον, πῶς οὔτε τὸ τῆς πόλεως ὄνομα, παρ' οἷς εὗρεν, οὔτε τόπον, ἐν ᾧ συμβαίνει τὴν συνθήκην ἀναγεγράφθαι, διεσάφησεν ἡμῖν, οὔτε τοὺς ἄρχοντας τοὺς δείξαντας αὐτῷ τὴν ἀναγραφὴν, καὶ πρὸς οὓς ἐποιεῖτο τὸν λόγον, ἵνα μηδενὶ διαπορεῖν ἐξῇ, ἀλλ' ὡρισμένου τοῦ τόπου καὶ τῆς πόλεως ἐνῇ τοῖς ἀμφισβητοῦσιν εὑρεῖν τὴν ἀκρίβειαν. ὁ δὲ πάντα ταῦτα παραλελοιπὼς, δῆλός ἐστι συνειδὼς αὐτῷ κατὰ πρόθεσιν ἐψευσμένῳ. διότι γὰρ τῶν τοιούτων ἐπιλαβόμενος οὐδὲν ἂν παρέλειπε Τίμαιος, ἀλλὰ ** πρὶν τὸ δὴ λεγόμενον ἀμφοῖν ταῖν χεροῖν ἐπέφυ, προφανὲς ἐκ τούτων. ὁ γὰρ πρὸς τὴν Ἐχεκράτους πίστιν ἀπερεισάμενος ἐπ' ὀνόματος, *** πῶς φησὶ περὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρῶν ποιήσασθαι τοὺς λόγους, καὶ παρ' οὗ πυθέσθαι περὶ τούτων, καὶ προσεξειργασμένος, ἵνα μὴ φανῇ τοῦ τυχόντος ἀκηκοὼς, ὅτι συνέβαινε, τὸν τούτου πατέρα πρεσβείας κατηξιῶσθαι πρότερον ὑπὸ Διονυσίου· ἦπου γ' ἂν οὗτος δημοσίας ἀναγραφῆς ἐπιλαβόμενος, ἢ παραδοσίμου στήλης παρεσιώπησεν;

perit? nihil enim de his distincte docet. Et tamen proprium id esse Timaei, atque hoc vno illum cum ceteris scriptoribus contendere, et historiam suam maxime iactare, studium dico ac diligentiam in temporum rerumque notatione, omnes, vt opinor, intelligimus. Quamobrem mirari subit, cur neque vrbis nomen, in qua id reperit, neque locum, in quo id foedus incisum est, nec magistratus, a quibus commentarios accepit, et cum quibus collocutus est, nobis commemorauit, ne cui dubitandi locus relinqueretur, sed vrbe ac loco designatis rei veritas requiri posset. Igitur qui haec omnia praetermisit, conscius sibi esse mendacii deprehenditur. Nam Timaeum, si quid huiusmodi nactus esset, numquam id omissurum fuisse, sed ambabus, quod aiunt, vlnis amplexurum, ex his perspicuum est. Nam qui Echecratis testimonio nominatim innititur, (quocum ait se de Locris, qui in Italia sunt, sermonem habuisse, et a quo id sese accepisse memorat,) atque vt ne ab leui ac spernendo auctore audiisse videatur, illud adiungit, huius Echecratis patrem mandatu Dionysii tyranni olim legationem obiisse, an idem vmquam publicum scriptum aut antiquam tabulam nactus reticuisset?

 ὁ γὰρ

* deest τυγχάνει. ** leg. ἀπρὶξ. *** leg. πρὸς ὃν.

τοὺς ἐκείνου διαδόχους καὶ φίλους γεγονότας, πολλοὶ δὲ τῶν ἀντιπεπολιτευμένων, ὧν ἦν καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεύς. οὐ κεῖνος οὐ τὴν τυχοῦσαν πεποίηται κατηγορίαν ἐν ταῖς ἱστορίαις, φάσκων, αὐτὸν τοιοῦτον γεγονέναι προστάτην τῆς πατρίδος, καὶ ἐπὶ τούτοις σεμνύνεσθαι κατὰ τὴν πολιτείαν, ἐφ᾽ οἷς ἂν καὶ τελώνης σεμνυνθείη βάναυσος. ἐπὶ γὰρ τῷ πολλὰ καὶ λυσιτελῶς πωλεῖσθαι κατὰ τὴν πόλιν, καὶ δαψιλῆ τὰ πρὸς τὸν βίον ὑπάρχειν, πᾶσιν ἐπὶ τούτοις φησὶ μεγαλαυχεῖν αὐτόν. καὶ διότι κοχλίας αὐτόματος βαδίζων προηγεῖτο τῆς πομπῆς αὐτῷ σίαλον ἀναπτύων, σὺν δὲ τούτοις ἄνθρωποι διεπέμποντο διὰ τοῦ θεάτρου, * διότι δὴ πάντων τῶν τῆς Ἑλλάδος καλῶν ἡ πατρὶς παρακεχωρηκυῖα τοῖς ἄλλοις, ἐποίει Κασσάνδρῳ τὸ προσταττόμενον, ἐπὶ τούτοις αὐτὸν οὐκ αἰσχύνεσθαί φησιν. ἀλλ᾽ ὅμως οὔτε Δημήτριος, οὔτ᾽ ἄλλος οὐδεὶς εἰρήκει περὶ Δημοχάρους τοιοῦτον οὐδέν. ἐξ ὧν ἐγὼ, βεβαιοτέραν τὴν τῆς πατρίδος ἡγούμενος μαρτυρίαν, ἢ τὴν Τιμαίου πικρίαν, θαρσῶν ἀποφαίνομαι, μηδενὶ τὸν Δημοχάρους βίον ἔνοχον εἶναι τῶν τοιούτων κατηγορημάτων. καίπερ εἰ κατ᾽ ἀλήθειαν ὑπῆρχέ τι τοιοῦτον ἀτύχημα περὶ Δημοχάρην, ποῖος καιρὸς ἢ ποία πρᾶξις ἠνάγκασε Τίμαιον ταῦτα κατατάττειν εἰς τὴν ἱστορίαν; καθάπερ γὰρ οἱ νοῦν ἔχοντες, et

modo Antipatrum, sed eius etiam haeredes atque amicos offendere poterant, tum vero plurimi ex iis, qui diuersas in repub. partes sequebantur, inter quos fuit et Demetrius Phalereus, quem quidem ille non leuiter in historia sua perstrinxit. Ait enim, eam eius administrationem fuisse, atque eiusmodi rebus insignem, propter quas publicanus aliquis aut vilis opifex sese efferant. Nam quod multa in vrbe vili precio vaeneant, quodque abundent copiae ad victum necessariae, eo maxime Demetrium gloriari scribit, et quod testudo fidicularum ope gradiens, ac saliuam expuens, in pompa ei praeibat, ac praeterea per theatrum iuuenes dimittebantur canentes, Atheniensium ciuitatem, concessa ceteris Graecis omnium honestarum rerum gloria, Cassandro in omnibus dicto audientem esse. atque illum ait horum non puduisse. Et tamen neque Demetrius, neque alius quisquam huiusmodi quid de Demochare dixit. Quo fit, vt testimonium patriae Timaei acerbitati anteponendum esse ratus, constanter affirmare ausim, Democharis vitam ab omni eiusmodi crimine puram atque integram fuisse. Sed tametsi hac culpa reuera laborasset Demochares, quae vero res aut ratio Timaeum cogebat, id vt historiae mandaret? Nam quemadmodum viri prudentes, etc. *quae leguntur in lib. 12. cetera,*

* deest ᾄδοντες.

cetera, quae leguntur in lib. 12. cap. 6. vsque ad illa γεγονότα ἐν ταῖς ἱστορίαις. ἡμεῖς δὲ τὸ μὲν ἐπιμετροῦν τῆς ἀπεχθείας αὐτοῦ χάριν ἀφήκαμεν, τὰ δ᾽ οἰκεῖα τῆς προθέσεως αὐτῶν οὐ παρελείψαμεν.

Ὅτι κατὰ τοῦ Ἐφόρου Τίμαιος πλείστην πεποίηται καταδρομὴν, αὐτὸς ὢν δυσὶν ἁμαρτήμασιν ἔνοχος· τῷ μὲν, ὅτι πικρῶς κατηγορεῖ τῶν πέλας ἐπὶ τούτοις, οἷς αὐτὸς ἔνοχός ἐστιν, τῷ δὲ, διότι καθόλου διέφθαρται τῇ ψυχῇ, τοιαύτας ἀποφάσεις ἐκτιθέμενος ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν, καὶ τοιαύτας ἐντίκτων δόξας τοῖς ἐντυγχάνουσι. πλὴν εἰ τὸν Καλλισθένην θετέον εἰκότως κολασθέντα μεταλλάξαι τὸν βίον, τί χρὴ πάσχειν Τίμαιον; πολὺ γὰρ ἂν δικαιότερον τούτῳ νεμεσήσαι τὸ δαιμόνιον ἢ Καλλισθένει. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἀποθεοῦν Ἀλέξανδρον οὐκ ἐβουλήθη· Τίμαιος δὲ μείζω ποιεῖ Τιμολέοντα τῶν ἐπιφανεστάτων θεῶν. καὶ Καλλισθένης μὲν ἄνδρα τοιοῦτον, ὃν πάντες μεγαλοφυέστερον ἢ κατ᾽ ἄνθρωπον γεγονέναι τῇ ψυχῇ συγχωροῦσιν· οὗτος δὲ Τιμολέοντα, τὸν οὐχ οἷον δόξαντά τι πεπραχέναι μεγαλεῖον, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἐπιβαλόμενον, μίαν δὲ τῷ βίῳ γραμμὴν διανύσαντα, καὶ ταύτην οὐδὲ σπουδαίαν τρόπον τινὰ πρὸς τὸ μέγεθος τῆς οἰκουμένης, λέγω δὲ τὴν ἐκ τῆς πατρίδος εἰς Συρακούσας. ἀλλά μοι δοκεῖ πεισθῆναι Τίμαιος, ὡς, ἂν Τιμολέων, πεφιλοδοξηκὼς ἐν αὐτῇ Σικελίᾳ, καθά-

cap. 6. vsque ad illa verba. Quae gesta sunt, non commemoret. *quibus adde.* Nos vero id, quod nimium videbatur, odii illius caussa reiecimus; quod autem eius instituto conueniebat, non praetermisimus.

Idem Timaeus Ephorum vehementer insectatus est, cum ipse duobus peccatis sit obnoxius: vni quidem, quod alios acerbe criminetur ob ea maxime delicta, quibus ipse constringitur, alteri vero, quod ingenio fuerit plane corrupto, qui eiusmodi sententias commentariis suis prodiderit, easque opiniones legentium animis infuderit. Sed si Callisthenem merito poenas dedisse statuendum est, quid Timaeum pati oportet? Huic enim multo iustius numen infensum fuerit, quam Callistheni. quippe Callisthenes Alexandrum in deorum numerum referre noluit: Timaeus vero Timoleontem supra omnes deos attollit. Et Callisthenes quidem eum virum, quem omnes praestantiore vi mentis, quam humana ferat conditio, fuisse consentiunt: hic vero Timoleontem, qui non modo nihil magnificum videtur gessisse, sed ne suscepisse quidem, et qui vnicum in tota vita spatium decucurrit, atque illud parum illustre prae orbis terrarum magnitudine, interuallum scilicet, quod est Corintho Syracusas vsque. Sed prorsus mihi videtur Timaeus persuasum habuisse, si Timoleon, qui in sola Sicilia

καθάπερ ἐν ὀξυβάφῳ, σύγκριτος φανῇ τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν ἡρώων, κἂν αὐτὸς, ὑπὲρ Ἰταλίας μόνον καὶ Σικελίας πραγματευόμενος, εἰκότως παραβολῆς ἀξιωθῆναι τοῖς ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης καὶ τῶν καθόλου πράξεων πεποιημένοις τὰς συντάξεις. περὶ μὲν οὖν Ἀριστοτέλους, καὶ Θεοφράστου, καὶ Καλλισθένους, ἔτι δ᾽ Ἐφόρου καὶ Δημοχάρους ἱκανὰ τά θ᾽ ἡμῖν ἐστὶ πρὸς τὴν Τιμαίου καταδρομὴν, ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἀφιλοτίμως πεπεισμένους ἀληθεύειν τὸν συγγραφέα τοῦτον.

Ὅτι διαπορεῖν ἐστὶ περὶ τῆς αἱρέσεως Τιμαίου. φησὶ γὰρ, τοὺς ποιητὰς καὶ συγγραφέας διὰ τὸν ὑπεράγαν πλεονασμὸν ἐν τοῖς ὑπομνήμασι διαφαίνειν τὰς ἑαυτῶν φύσεις, λέγων, τὸν μὲν ποιητὴν ἐκ τοῦ * δαιτρεύειν πολλαχοῦ τῆς ποιήσεως ὡσανεὶ γαστρίμαργον παρεμφαίνειν· τὸν δ᾽ Ἀριστοτέλην, ὀψαρτύοντα πλεονάκις ἐν τοῖς συγγράμμασιν, ὀψοφάγον εἶναι καὶ λίχνον. τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τοῦ Διονυσίου τοῦ τυράννου, κλινοκοσμοῦντος, καὶ τὰς τῶν ὑφασμάτων ἰδιότητας καὶ ποικιλίας ἐξεργαζομένου συνεχῶς, ἀνάγκη τὴν ἀκόλουθον ποιεῖσθαι διάληψιν, καὶ δυσαρεστεῖσθαι κατὰ τὴν προαίρεσιν. οὗτος γὰρ ἐν μὲν ταῖς τῶν πέλας κατηγορίαις πολλὴν ἐπιφαίνει δεινότητα καὶ τόλμαν· ἐν δὲ ταῖς ἰδίαις ἀποφάσεσιν ἐνυ-

tamquam in acetabulo gloriam captasset, celeberrimis tamen heroibus comparandus esse videretur, ita et seipsum, tametsi de Italia tantum ac Sicilia tractauisset, cum iis scriptoribus merito comparatum iri, qui vniuersi orbis historiam condiderunt. Haec igitur pro Aristotele ac Theophrasto et Callisthene, itemque pro Ephoro ac Demochare, aduersus Timaei conuicia dicta sufficiant, simulque aduersus eos, qui hunc scriptorem absque ambitione veritatem proferre persuasum habent.

De Timaei autem secta atque instituto merito quis dubitauerit. Etenim ipse dicit, poetas et historicos frequenti earundem vocum in scriptis suis repetitione ingenia sua prodere solere, atque Homerum, quod hoc verbo δαιτρεύειν (quod est cibos distribuere) saepius vtitur, helluonem sese satis ostendere. Aristotelem quoque, qui suis in commentariis passim obsonia condiat, obsonii appetentem et catillonem fuisse. Idem de Dionysio tyranno, qui lectos ornaret diligenter, et velorum bonitatem ac varietatem studiose inquireret et assidue. Ita etiam de Timaeo consequenter existimandum est, vario ac moroso ingenio illum fuisse. Etenim in aliorum quidem vitiis obiurgandis magnam grauitatis et celsi animi speciem

πνίων

* Suidas in δαιτρεύειν.

πνίων καὶ τεράτων καὶ * θυμῶν ἀπιθάνων, καὶ συλλήβδην δεισιδαιμονίας ἀγεννῦς καὶ τερατείας γυναικώδυς ἐςὶ πλήρης. ὐ μὴν ἀλλὰ διότι γε συμβαίνει, διὰ τὴν ἀπειρίαν καὶ κακοκρισίαν πολλὺς ἐνίοτε καθάπερ εἰς τὸν παρόντα τρόπον τινὰ μὴ παρεῖναι, καὶ βλέποντας μὴ βλέπειν, ἐκ τῶν εἰρημένων γε νῦν καὶ τῶν Τιμαίῳ συμβεβηκότων γέγονε φανερόν.

Ὅτι περὶ τῦ ταύρυ τῦ χαλκῦ, τῦ παρὰ Φαλαρίδος κατασκευασθέντος ἐν Ἀκράγαντι, εἰς ὃν ἐνεβίβαζεν ἀνθρώπυς, κἄπειτα πῦρ ὑποκαίων ἐλάμβανε τιμωρίαν παρὰ τῶν ὑποταττομένων τοιαύτην, ὥςε ἐκπυρυμένυ τῦ χαλκῦ, τὸν μὲν ἄνθρωπον πανταχόθεν παροπτόμενον καὶ περιφλεγόμενον διαφθείρεσθαι, κατὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀλγηδόνος ὁπόταν βοήσειεν, μυκηθμῷ παραπλήσιον τὸν ἦχον ἐκ τῦ κατασκευάσματος προσπίπτειν τοῖς ἀκύυσι. τύτυ δὲ τῦ ταύρυ κατὰ τὴν ἐπικράτειαν Καρχηδονίων μετενεχθέντος ἐξ Ἀκράγαντος εἰς Καρχηδόνα, καὶ τῆς θυρίδος διαμενύσης περὶ τὰς συνομοσίας, δι' ἧς συνέβαινε καθίεσθαι τὺς ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, καὶ ἑτέρας αἰτίας, δι' ἣν ἐν Καρχηδόνι κατεσκευάσθη τοιῦτος ταῦρος, ὐδαμῶς δυναμένης εὑρεθῆναι τὸ παράπαν· ὅμως Τίμαιος ἐπέβαλε καὶ τὴν κοινὴν φήμην ἀνασκευάζειν, καὶ τὰς ἀπο-

ostendit; in suis vero narrationibus ipse somniis et prodigiis refertus est, et fabulis ab omni fide remotis, ac postremo degeneri ac muliebri superstitione. Igitur nonnullis prae imperitia ac iudicii prauitate vsuuenire, vt, cum praesentes sint, tamen abesse videantur, et videntes quodammodo non videant, ex his quae Timaeo contigisse ostendimus, perspici potest.

Agrigenti taurus olim aeneus fuit, a Phalaride fabricatus, in quem homines viuos immittebat, ac deinde supposito igne miseros eo supplicio cruciabat, vt aere concalefacto inclusi et vndique ardentes interirent; ac si quando prae doloris acerbitate exclamarent, sonus mugienti tauro similis exaudiretur. hic taurus cum iis temporibus, quibus Poeni Siciliae imperium obtinebant, Agrigento Carthaginem translatus sit, maneatque etiamnum fenestra circa eius interscaplia, qua damnati immittebantur, cumque nulla demum alia caussa reperiri potuerit, propter quam huiusmodi taurus Carthagine fabricatus sit: nihilominus Timaeus communem ac peruulgatam famam euertere est aggressus, et poetarum atque

* leg. μύθων ex Suida in δεισιδαιμονία.

ἀποφάσεις τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων ψευδοποιεῖν, φάσκων, μήτ' εἶναι τὸν ἐν Καρχηδόνι ταῦρον ἐξ Ἀκράγαντος, μήτε γεγονέναι τοιοῦτον ἐν τῇ προειρημένῃ πόλει. καὶ πολλοὺς δέ τινας εἰς τοῦτο τὸ μέρος διατέθειται λόγους, κατὰ τῆς Τιμαίου, τί ποτε δεῖ λέγειν ὄνομα καὶ ῥῆμα· πάντα γὰρ ἐπιδέχεσθαί μοι δοκεῖ τὰ πικρότατα τὸ γένος, οἷς ἐκεῖνος κέχρηται κατὰ τῶν πλησίον. ὅτι μὲν οὖν ἐστὶ φιλαπεχθὴς, καὶ ψεύστης, καὶ τολμηρὸς, σχεδὸν ἱκανῶς ἐκ τῶν προειρημένων ὑπεδείχθη. διότι δ' ἀφιλόσοφός ἐστι καὶ συλλήβδην ἀναγωγὸς συγγραφεὺς, ἐκ τῶν λέγεσθαι μελλόντων ἔσται συμφανές. ἐν γὰρ τῇ μιᾷ καὶ εἰκοστῇ βίβλῳ, καὶ ταύτης ἐπὶ τελευτῇ, λέγει κατὰ τὴν τοῦ Τιμολέοντος παράκλησιν ταῦτα· διότι τῆς γῆς, τῆς ὑπὸ τῷ κόσμῳ κειμένης, εἰς τρία μέρη διῃρημένης, καὶ τῆς μὲν Ἀσίας, τῆς δὲ Λιβύης, τῆς δ' Εὐρώπης προσαγορευομένης. ταῦτα γὰρ οὐχ οἷον Τίμαιον εἰρηκέναι τις ἂν πιστεύσειεν, ἀλλ' οὐδὲ τὸν λεγόμενον Μαργίτην ἐκεῖνον. τίς γὰρ οὕτως ἐστὶν ἀδαὴς οὐ λέγω τῶν πρὸς ὑπομνήμασι γεγονότων;

historicorum teftimonia falfi conuincere. Affirmat enim, taurum, qui Carthagine eft, Agrigento aduectum non effe, neque eiusmodi taurum Agrigenti vmquam extitiffe. atque in hanc fententiam multa dicit, aduerfus illam Timaei, quomodo appellem nefcio. nullum eft enim tam acerbum genus conuicii, quo ille aduerfus alios vtitur, quod huic illius facto non arbitrer conuenire. Rixofum igitur ac mendacem illum fuiffe atque impudentem, fatis fuperque in fuperioribus oftendimus. Quod vero philofophiae imperitus, prorfusque indoctus fcriptor fuerit, ex his quae mox dicentur perfpicuum fiet. Nam in primo et vicefimo libro, fub finem, in illa Timoleontis exhortatione haec ait, „*cum orbis terrarum fit omnis* „*diuifus in tres partes, et haec* „*quidem Afia, illa autem Afri-* „*ca, tertia Europa appelletur.* Haec porro, non dico Timaeum, fed ne Margitem quidem illum protuliffe, credibile nulli videatur. quis eft enim adeo ignarus non illorum, qui hiftorias confcribunt?

Ex Libro XIII.

Ὅτι Αἰτωλοὶ διά τε τὴν συνέχειαν τῶν πολέμων, καὶ διὰ τὴν πολυτέλειαν τῶν βίων, ἔλαθον οὐ μόνον ἄλλους, ἀλλὰ καὶ σφᾶς αὐτοὺς κατάχρεοι γενηθέντες. διόπερ οἰκείως διακείμενοι πρὸς καινοτομίαν τῆς οἰκείας πολιτείας,

Aetoli cum ob bellorum affiduitatem, tum ob fuum in priuata vita luxum paullatim ac fine fenfu grauiffimum aes alienum contraxerunt. Quare ad res nouas animis propenfi duumuiros legibus fcri-

εἵλον-

εἵλοντο νομογράφους Δωρίμαχον καὶ Σκόπαν, θεωροῦντες τούτους κατά τε τὰς προαιρέσεις κινητικοὺς ὑπάρχοντας, καὶ κατὰ τὰς οὐσίας ἐνδεδεμένους εἰς πολλὰ τῶν βιωτικῶν συναλλαγμάτων. οἳ καὶ παραλαβόντες τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔγραψαν νόμους.

bendis conſtituerunt, Dorimachum et Scopam, quos et ingenio factioſos eſſe norant, et quod ad facultates ſpectat, multis delictorum nominibus implicitos. Hi accepta poteſtate leges ſcripſere.

Ὅτι Σκόπας, ὁ Αἰτωλῶν στρατηγὸς, ἀποτυχὼν τῆς ἀρχῆς, ἧς χάριν ἐτόλμα γράφειν τοὺς νόμους, μετέωρος ἦν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. ταῖς γὰρ ἐκεῖθεν ἐλπίσι πεπεισμένος ἀναπληρώσειν τὰ λείποντα τοῦ βίου, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ πλεῖον ἐπιθυμίαν. ἀλλ' ἀκόρεστος ἦν. τούτῳ γὰρ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀφικομένῳ, πρὸς ταῖς ἐκ τῶν * ὑπέρων ὠφελείαις, ὧν ἦν αὐτὸς κύριος, διὰ τὸ πιστεύεσθαι περὶ τῶν ὅλων, καὶ τῆς ἡμέρας ἑκάστης ὀψώνιον ἐξέθηκεν ὁ βασιλεὺς, αὐτῷ μὲν δεκαμναιαῖον, τοῖς δὲ ἐπί τινος ἡγεμονίας μετὰ ταῦτα τεταγμένοις μναιαῖον. ἀλλ' ὅμως οὐκ ἠρκεῖτο τούτοις, ὃς τὸ πρότερον προσκαρτερῶν τῷ πλείονι διετέλεσε, μέχρι διὰ τὴν ἀπληστίαν καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς διδοῦσι φθονηθεὶς, τὸ πνεῦμα προσέθηκε τῷ χρυσίῳ.

Scopas, Aetolorum praetor, fruſtratus principatu, cuius maxime cauſſa leges conſcribere auſus fuerat, Alexandriam cogitabat, ratus, ſeſe illius vrbis opibus inopiam ſuam atque immenſam animi cupiditatem facile expleturum; ſed reuera cupiditate erat inexplebili. Namque Alexandriam delatus, praeter commoda atque emolumenta militiae, cui ipſe praefectus erat, cum rerum ſumma eius fidei committeretur, in ſingulos dies decem minas ſtipendii nomine ab rege accipiebat; ceteris in inferiori gradu conſtitutis vnica mina dabatur. Neque his tamen contentus, adhuc plura, vt antea, concupiſcebat, donec ob huiusmodi cupidinem etiam ipſis, qui ei tantas opes largiebantur, inuiſus, auro ſimul ac ſpiritu priuatus eſt.

Ὅτι Ἡρακλείδης, *et cetera, quae leguntur in lib. 13. cap. 2.*

Enimuero Heraclides, *etc. quae leguntur in lib. 13. cap. 2.*

Ὅτι Δαμοκλῆς, ὁ μετὰ Πυθίωνος πεμφθεὶς κατάσκοπος πρὸς Ῥωμαίους, ὑπηρετικὸν ἦν σκεῦος, εὐφυὴς, καὶ πολλὰς ἔχον ἀφορμὰς εἰς πραγμάτων οἰκονομίαν.

Erat Damocles induſtrius miniſter, et ad res tractandas apprime vtilis. Is tum vna cum Pythione ad ſpeculanda Romanorum conſilia miſſus fuerat.

Ὅτι

* leg. ὑπαίθρων.

Ὅτι τῶν Λακεδαιμονίων τύραννος Νάβις ἔτος ἤδη τρίτον ὑπῆρχεν. ὃς ὁλοσχερὲς μὲν οὐδὲν ἐπεβάλετο, *etc. quae leguntur in lib. 13. vſque ad* διέφθειρε τῶν ἐξαρνουμένων· καὶ τὰ λοιπὰ δ' ἦν τούτοις ὅμοια καὶ σύστοιχα κατὰ τὴν ἀρχήν. ἐκοινώνει μὲν γὰρ τοῖς Κρησὶ τῶν κατὰ θάλατταν λῃστειῶν· εἶχε δὲ καθ' ὅλην τὴν Πελοπόννησον ἱεροσύλους, ὁδοιδόκους, φονέας, οἷς μερίτης γενόμενος τῶν ἐκ τῆς ῥᾳδιουργίας λυσιτελῶν, ὁρμητήριον καὶ καταφυγὴν παρείχετο τούτοις τὴν Σπάρτην. πλὴν κατά γε τοὺς καιροὺς τούτους ξένοι τῶν ἀπὸ τῆς Βοιωτίας εἰς τὴν Λακεδαίμονα παρεπιδημήσαντες ἐψυχαγώγησάν τινα τῶν τοῦ Νάβιδος ἱπποκόμων, ὥστε συναποχωρῆσαι μεθ' ἑαυτῶν, ἔχοντα λευκὸν ἵππον, ὃς ἐδόκει γενναιότατος εἶναι τῶν ἐκ τῆς τυραννικῆς ἱπποστάσεως. τούτου δὲ πεισθέντος καὶ πράξαντος τὸ προειρημένον, καταδιώξαντες οἱ παρὰ τοῦ Νάβιδος εἰς τὴν Μεγάλην Πόλιν, καὶ καταλαβόντες, τὸν μὲν ἵππον εὐθὺς ἀπῆγον καὶ τὸν ἱπποκόμον, οὐδενὸς ἀντιποιουμένου, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τοῖς ξένοις ἐπέβαλον τὰς χεῖρας. οἱ δὲ Βοιωτοὶ τὸ μὲν πρῶτον ἠξίουν ἄγειν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἀρχήν· οὐδενὸς δὲ προσέχοντος, ἀνεβόα τις τῶν ξένων, βοήθεια. συνδραμόντων δὲ τῶν ἐγχωρίων καὶ μαρτυρομένων τοὺς ἄνδρας ἐπανάγειν ἐπὶ τὴν ἀρχήν, ἠναγκάσθησαν προϊέμενοι τοὺς ἀνθρώπους οἱ παρὰ τοῦ Νάβιδος ἀπελθεῖν.

Nabis Lacedaemoniorum tyrannus, *et cetera, quae extant in libro 13. cap. 4. vſque ad illa verba*, hoc modo multos ſuſtulit, qui pecunias dare recuſabant. Reliqua erant in eius imperio his ſimilia ac conſentanea. Maritimarum enim praedarum ſocietatem cum Cretenſibus inierat, ac per vniuerſam Peloponneſum ſacrilegos, latrones et ſicarios ſparſos habebat, quibus ipſe, particeps lucri huiusmodi ſcelere parti, arcem ac refugium Spartam praebebat. Forte iis temporibus peregrini, ex Boeotia Lacedaemonem profecti, quendam ex Nabidis equiſonibus ſollicitauerant, vt cum ipſis vna iter faceret, capto prius equo albo, qui totius regii ſtabuli generoſiſſimus habebatur. cumque aſſenſiſſet equiſo, repente miſſi a Nabide ſatellites comprehenſum Megalopoli equiſonem cum equo abduxere, nemine refragante: mox peregrinis etiam manus iniecere. At Boeoti initio quidem poſtulabant, vt ad vrbis magiſtratum ducerentur: ſed cum nemo commoueretur, quidam ex illis ciuium fidem implorare contenta voce coepit. Concurſu repente incolarum facto, cum ad magiſtratum ducendos eſſe omnibus placeret, miſſi a Nabide ſatellites, dimiſſis peregrinis, abſcedere ſunt coacti. At Nabis, qui

ὁ δὲ

[redacted]

ὁ δὲ * πάλιν ζητῶν ἀφορμὰς ἐγκλημάτων καὶ πρόφασιν εὔλογον διαφορᾶς, τότε λαβόμενος ταύτης, εὐθέως ἤλαυνε τὰ Προαγόρου θρέμματα καί τινων ἑτέρων. ἐξ ὧν ἐγένετο ἀρχὴ τοῦ πολέμου.

qui criminandi cauſſas ac ſpecioſum belli praetextum iam pridem quaerebat, hunc tum nactus, continuo Proagorae aliorumque armenta hoſtiliter abegit, quod principium belli fuit.

Ex Libro XIV.

Ὅσῳ δέ τινες ἐπαποροῦντες, πῶς ἡμεῖς, τὰς ἄλλας πράξεις ἁπάσας κατ' ἐνιαυτὸν γράφοντες τὰς παραλλήλους, περὶ μόνων τῶν κατ' Αἴγυπτον ἐν καιρῷ ** τῷ σὺν ἐκ πλείονος χρόνου πεποιήμεθα τὴν ἐξήγησιν· ἡμεῖς δὲ τοῦτο πεποιήκαμεν διά τινας τοιαύτας αἰτίας. Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς, περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος, ὁ Φιλοπάτωρ, μετὰ τὸ συντελεσθῆναι τὸν περὶ Κοίλην Συρίαν πόλεμον, ἀποστὰς πάντων τῶν καλῶν, ἐτράπη πρὸς βίον ἄσωτον καὶ τοιοῦτον, οἷον ἀρτίως διεληλύθαμεν, ζήτει. ἐνέλειπε γὰρ φύλλα μη'. ἐν οἷς περὶ τοῦ Πτολεμαίου ἐνεφέρετο καὶ Ἀρσινόης. ὀψὲ δέ ποτε βιασθεὶς ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἐνέπεσεν εἰς τὸν νῦν δεδηλωμένον πόλεμον, ὃς χωρὶς τῆς εἰς ἀλλήλους ὠμότητος καὶ παρανομίας, οὔτε παράταξιν, οὔτε ναυμαχίαν, οὔτε πολιορκίαν, οὔθ' ἕτερον οὐδὲν ἔχει μνήμης ἄξιον. διόπερ ὑπέδραμεν, οὕτω κἀμοὶ τῷ γράφοντι ῥᾳδίαν ἔσεσθαι, καὶ τοῖς ἀναγινώσκουσιν εὐμαθεστέραν τὴν διήγησιν, εἰ μὴ κατ'

Ne quis autem forte miretur, cur, cum ſingulis annis res omnes geſtas coniunctim ſcribere ſoleamus, in ſolis Aegypti rebus commemorandis tanto a tempore repetitam narrationem inſtituimus, velim is ſciat, huiusmodi rationibus nos maxime eo adductos eſſe. Ptolemaeus rex, de quo hic ſermo eſt, cognomento Philopator, confecto in Coeleſyria bello, a ſtudio rerum honeſtarum ad luxurioſum ac perditum viuendi genus ſe contulit, vt proxime a nobis oſtenſum eſt. (*Reliqua quaerenda. Deerant enim* XLVIII. *folia, in quibus de Ptolemaeo et Arſinoe continebatur.*) Sero tandem rerum neceſſitate compulſus in id bellum incidit, de quo nunc agimus. quo quidem in bello praeter mutuam crudelitatem atque inhumanitatem, nullum pedeſtre, nullum nauale praelium, nulla obſidio, nihil denique quidquam memoria dignum extitit. Quamobrem cum ſcribenti mihi, tum legentibus faciliorem et planiorem fore narrationem exi-

* leg. πάλαι. ** leg. τύχην.

ἐνιαυτὸν ἐπιψαύων μικρῶν καὶ ἐκ ἀξίων ἐπιστάσεως πραγμάτων ἀποδιδοίην τὸν λόγον, ἀλλ' εἰσάπαξ οἱονεὶ σωματοειδῆ ποιήσας τὴν τοῦ βασιλέως προαίρεσιν ἀπαγγείλαιμι περὶ αὐτῆς.

iſtimaui, ſi non per ſingulos annos minima quaeque nec obſeruatu digna carpens atque delibans verba facerem; ſed ſimul ac ſemel quaſi vno corpore complexus huius regis ſtudia ac mores aperirem.

Ex Libro XV.

Ὅτι Μολπαγόρας τις ἦν παρὰ τοῖς Κίοις, ἀνὴρ καὶ λέγειν καὶ πράττειν ἱκανός, κατὰ δὲ τὴν αἵρεσιν πλεονέκτης. ὃς πρὸς χάριν ὁμιλῶν τῷ πλήθει, καὶ τοὺς εὐκαιροῦντας τοῖς βίοις ὑποβάλλων τοῖς ὄχλοις, καὶ τινὰς μὲν εἰς τέλος ἀναιρῶν, τινὰς δὲ φυγαδεύων, καὶ τὰς οὐσίας τὰς τούτων δημεύων, καὶ διαδιδοὺς τοῖς πολλοῖς, ταχέως τῷ τοιούτῳ τρόπῳ περιεποιήσατο μοναρχικὴν ἐξουσίαν.

Molpagoras quidam fuit apud Cianos, vir cum ad dicendum, tum ad agendum promtus, ſed ingenio ambitioſus. Is populi beneuolentiam captans, et locupletiſſimos homines damnandos populo obiiciens, nonnullis etiam neci datis, aut in exilium pulſis, bona eorum publicans, atque inter multitudinem diuidens, breui regiam poteſtatem ſibi comparauit.

Ὅτι ὁ Φίλιππος κύριος γενόμενος τῆς τῶν Κιανῶν πόλεως περιχαρὴς ἦν, ὡς καλήν τινα καὶ σεμνὴν πρᾶξιν * ἐπιτελεσάμενος, *et cetera, quae edita ſunt in lib. 15. cap. 22.*

At Philippus vrbis Cianorum potitus, *etc. quae extant libro 15. cap. 22.*

Ὅτι Φίλιππος, κατὰ τὸν ἀνάπλουν ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ παρασπόνδημα μεταχειριζόμενος, προσέσχε περὶ μέσον ἡμέρας πρὸς τὴν τῶν Θασίων πόλιν, καὶ ταύτην φιλίαν οὖσαν ἐξηνδραποδίσατο.

Philippus per reditum alios ſubinde atque alios contra foederis leges violans, circiter meridiem Thaſum appulit, eamque, licet amicam ac ſociam, in ſeruitutem redegit.

Ὅτι Σωσίβιος, ὁ ψευδεπίτροπος Πτολεμαίου, ἐδόκει γεγονέναι σκεῦος ἀγχίνουν καὶ πολυχρόνιον, ἔτι δὲ κακοποιὸν ἐν βασιλείᾳ, καὶ πρώτῳ μὲν ἀρτύσαι φόνον Λυσιμάχῳ, ὃς ἦν υἱὸς Ἀρσινόης, τῆς

Hic Soſibius, ſubditicius Ptolemaei tutor, callidus ac recoctus et maleficus in aula miniſter videtur fuiſſe, ac primo quidem omnium Lyſimacho, Ptolemaei filio et Arſinoes,

Λυσι-

* inſ. ἐπιτελεσαμένος. in editionibus Τελεσα.

Λυσιμάχου καὶ Πτολεμαίου, δευτέρῳ δὲ * Μάγᾳ, τῷ Πτολεμαίου καὶ Βερενίκης, τῆς Μάγα, τρίτῃ δὲ Βερενίκῃ τῇ Πτολεμαίου μητρὶ τοῦ Φιλοπάτορος, τετάρτῳ Κλεομένει τῷ Σπαρτιάτῃ, πέμπτῃ θυγατρὶ Βερενίκης Ἀρσινόῃ.

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς, ὁ ψευδεπίτροπος Πτολεμαίου, ἐπεὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἀνδρῶν ἐκποδὼν ἐποίησε, καὶ τὸ πολὺ τῆς τοῦ πλήθους ὀργῆς παρακατέσχε τῇ τῶν ὀψωνίων ἀποδόσει, παρὰ πόδας εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς συνήθειαν ἐπανῆλθε. καὶ τὰς μὲν τῶν φίλων χώρας ἀνεπλήρωσε, παρεισαγαγὼν ἐκ τῆς διακονίας καὶ τῆς ἄλλης ὑπηρεσίας τοὺς εἰκαιοτάτους καὶ θρασυτάτους· αὐτὸς δὲ τὸ πολὺ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ἐν μέθῃ διέτριβε, καὶ ταῖς τῇ μέθῃ παρεπομέναις ἀκρασίαις, οὐ φειδόμενος οὔτ᾽ ἀκμαζούσης γυναικὸς, οὔτε νύμφης, οὔτε παρθένου, καὶ πάντα ταῦτα ἔπραττε μετὰ τῆς ἐπαχθεστάτης φαντασίας. ὅθεν πολλῆς μὲν καὶ παντοδαπῆς γινομένης δυσαρεστήσεως, οὐδεμιᾶς δὲ θεραπείας οὐδὲ βοηθείας προσαγομένης, τὸ δ᾽ ἐναντίον ἀεὶ προσεπαγομένης ὕβρεως, ὑπερηφανίας, ῥᾳθυμίας· ** ἀνεθυμιᾶτο πάλιν ἐν τοῖς πολλοῖς τὸ προϋπάρχον μῖσος, καὶ πάντες ἀνενεοῦντο τὰ προγεγενημένα περὶ τὴν βασιλείαν ἀτυχήματα διὰ τοὺς ἀνθρώπους τούτους. τῷ δὲ μηδὲν ἔχειν πρόσωπον ἀξιόχρεον τὸ προστησόμενον, καὶ δι᾽ οὗ τὴν ὀρ-

Lyſimachi filiae, necem comparaſſe, deinde Magae, filio Ptolemaei ac Berenicae, Magae filiae, poſteaque Berenicae, Ptolemaei Philopatoris matri, itemque Cleomeni Spartano, ac poſtremo Arſinoae, Berenices filiae.

Agathocles, falſus Ptolemaei tutor, poſtquam celeberrimum quemque e medio remouit, ac multitudinis furorem reſtitutione ſtipendiorum compreſſiſſe ſibi viſus eſt, e veſtigio ad priſtinos mores rediit, ac dignitates omnes palatii, tum vacuas, amicis ſuis conceſſit, producto ex vltimis ac ſeruilibus miniſteriis viliſſimo quoque atque impudentiſſimo. Ipſe dies noctesque in vino atque iis, quae vinum conſequi ſolent, libidinibus agebat, nec nuptis, nec ſponſis, nec virginum pudori parcens, atque haec cuncta cum intolerabili ſuperbia factitabat. Quare cum praeſentem rerum ſtatum vniuerſi aegre ferrent, nullum autem ſolatium ac remedium adhiberetur, contra potius inſolentia, ſuperbia, ac deſidia quotidie inualeſceret: rurſus priſtinum vulgi odium exarſit, cunctique clades et calamitates regni ab his hominibus profectas memoria repetebant. Sed cum idoneus vir deeſſet, cuius ductu atque opera iram ſuam in Agathoclem et Aga-

* mſ. Μάγα καὶ Πτολ. τῆς Βερενίκης. ** Suidas in Σωσίβιος.

ἐνιαυτὸν ἐπιψαύων μικρῶν καὶ ἐκ ἀξίων ἐπιςάσεως πραγμάτων ἀποδιδοίην τὸν λόγον, ἀλλ' εἰσάπαξ οἱονεὶ σωματοειδῆ ποιήσας τὴν τȣ̃ βασιλέως προαίρεσιν ἀπαγγείλαιμι περὶ αὐτῆς.

iftimaui, fi non per fingulos annos minima quaeque nec obferuatu digna carpens atque delibans verba facerem; fed fimul ac femel quafi vno corpore complexus huius regis ftudia ac mores aperirem.

Ex Libro XV.

Ὅτι Μολπαγόρας τις ἦν παρὰ τοῖς Κίοις, ἀνὴρ καὶ λέγειν καὶ πράττειν ἱκανὸς, κατὰ δὲ τὴν αἵρεσιν πλεονέκτης. ὃς πρὸς χάριν ὁμιλῶν τῷ πλήθει, καὶ τοὺς εὐκαιροῦντας τοῖς βίοις ὑποβάλλων τοῖς ὄχλοις, καὶ τινας μὲν εἰς τέλος ἀναιρῶν, τινὰς δὲ φυγαδεύων, καὶ τὰς οὐσίας τὰς τούτων δημεύων, καὶ διαδιδοὺς τοῖς πολλοῖς, ταχέως τῷ τοιούτῳ τρόπῳ περιεποιήσατο μοναρχικὴν ἐξουσίαν.

Molpagoras quidam fuit apud Cianos, vir cum ad dicendum, tum ad agendum promtus, fed ingenio ambitiofus. Is populi beneuolentiam captans, et locupletiffimos homines damnandos populo obiiciens, nonnullis etiam neci datis, aut in exilium pulfis, bona eorum publicans, atque inter multitudinem diuidens, breui regiam poteftatem fibi comparauit.

Ὅτι ὁ Φίλιππος κύριος γενόμενος τῆς τῶν Κιανῶν πόλεως περιχαρὴς ἦν, ὡς καλήν τινα καὶ σεμνὴν πρᾶξιν * ἐπιτελεσάμενος, *et cetera, quae edita funt in lib. 15. cap. 22.*

At Philippus vrbis Cianorum potitus, *etc. quae extant libro 15. cap. 22.*

Ὅτι Φίλιππος, κατὰ τὸν ἀνάπλουν ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ παρασπόνδημα μεταχειριζόμενος, προσέσχε περὶ μέσον ἡμέρας πρὸς τὴν τῶν Θασίων πόλιν, καὶ ταύτην φιλίαν οὖσαν ἐξηνδραποδίσατο.

Philippus per reditum alios fubinde atque alios contra foederis leges violans, circiter meridiem Thafum appulit, eamque, licet amicam ac fociam, in feruitutem redegit.

Ὅτι Σωσίβιος, ὁ ψευδεπίτροπος Πτολεμαίου, ἐδόκει γεγονέναι σκεῦος ἀγχίνουν καὶ πολυχρόνιον, ἔτι δὲ κακοποιὸν ἐν βασιλείᾳ, καὶ πρώτῳ μὲν ἀρτῦσαι φόνον Λυσιμάχῳ, ὃς ἦν υἱὸς Ἀρσινόης, τῆς

Hic Sofibius, fubditicius Ptolemaei tutor, callidus ac recoctus et maleficus in aula minifter videtur fuiffe, ac primo quidem omnium Lyfimacho, Ptolemaei filio et Arfinoes,

Λυσι-

* mſ. ἐπιτελεσμένος. in editionibus Τελεσα.

Λυσιμάχου καὶ Πτολεμαίου, δευτέρῳ δὲ * Μάγᾳ, τῷ Πτολεμαίου καὶ Βερενίκης, τῆς Μάγα, τρίτῃ δὲ Βερενίκῃ τῇ Πτολεμαίου μητρὶ τοῦ Φιλοπάτορος, τετάρτῳ Κλεομένει τῷ Σπαρτιάτῃ, πέμπτῃ θυγατρὶ Βερενίκης Ἀρσινόῃ.

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς, ὁ ψευδεπίτροπος Πτολεμαίου, ἐπεὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἀνδρῶν ἐκποδὼν ἐποίησε, καὶ τὸ πολὺ τῆς τοῦ πλήθους ὀργῆς παρακατέσχε τῇ τῶν ὀψωνίων ἀποδόσει, παρὰ πόδας εἰς τὴν ἐξαρχῆς συνήθειαν ἐπανῆλθε. καὶ τὰς μὲν τῶν φίλων χώρας ἀνεπλήρωσε, παρεισαγαγὼν ἐκ τῆς διακονίας καὶ τῆς ἄλλης ὑπηρεσίας τοὺς εἰκαιοτάτους καὶ θρασυτάτους· αὐτὸς δὲ τὸ πολὺ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ἐν μέθῃ διέτριβε, καὶ ταῖς τῇ μέθῃ παρεπομέναις ἀκρασίαις, οὐ φειδόμενος οὔτ' ἀκμαζούσης γυναικὸς, οὔτε νύμφης, οὔτε παρθένου, καὶ πάντα ταῦτα ἔπραττε μετὰ τῆς ἐπαχθεστάτης φαντασίας. ὅθεν πολλῆς μὲν καὶ παντοδαπῆς γινομένης δυσαρεστήσεως, οὐδεμιᾶς δὲ θεραπείας οὐδὲ βοηθείας προσαγομένης, τὸ δ' ἐναντίον ἀεὶ προσεπαγομένης ὕβρεως, ὑπερηφανίας, ῥᾳθυμίας· ** ἀνεθυμιᾶτο πάλιν ἐν τοῖς πολλοῖς τὸ προϋπάρχον μῖσος, καὶ πάντες ἀνενεοῦντο τὰ προγεγενημένα περὶ τὴν βασιλείαν ἀτυχήματα διὰ τοὺς ἀνθρώπους τούτους. τῷ δὲ μηδὲν ἔχειν πρόσωπον ἀξιόχρεον τὸ προστησόμενον, καὶ δι' οὗ τὴν ὀρ-

Lysimachi filiae, necem comparasse, deinde Magae, filio Ptolemaei ac Berenicae, Magae filiae, posteaque Berenicae, Ptolemaei Philopatoris matri, itemque Cleomeni Spartano, ac postremo Arsinoae, Berenices filiae.

Agathocles, falsus Ptolemaei tutor, postquam celeberrimum quemque e medio remouit, ac multitudinis furorem restitutione stipendiorum compressisse sibi visus est, e vestigio ad pristinos mores rediit, ac dignitates omnes palatii, tum vacuas, amicis suis concessit, producto ex vltimis ac seruilibus ministeriis vilissimo quoque atque impudentissimo. Ipse dies noctesque in vino atque iis, quae vinum consequi solent, libidinibus agebat, nec nuptis, nec sponsis, nec virginum pudori parcens, atque haec cuncta cum intolerabili superbia factitabat. Quare cum praesentem rerum statum vniuersi aegre ferrent, nullum autem solatium ac remedium adhiberetur, contra potius insolentia, superbia, ac desidia quotidie inualesceret: rursus pristinum vulgi odium exarsit, cunctique clades et calamitates regni ab his hominibus profectas memoria repetebant. Sed cum idoneus vir deesset, cuius ductu atque opera iram suam in Agathoclem et Aga-

 γὴν

* mſ. Μάγα καὶ Πτολ. τῆς Βερενίκης. ** Suidas in Σωσίβιος.

οὐδὲν ποιησάμενος τὰς προειρημένας πίστεις, ἐπεβάλετο παρασπονδῆσαι τὴν τῶν Μεσσηνίων πόλιν, νῦν ἐροῦμεν.

Ὅτι φησὶ Πολύβιος· ἐπεὶ δέ τινες τῶν τὰς κατὰ μέρος γραφόντων πράξεις γεγράφασι καὶ περὶ τούτων τῶν καιρῶν, ἐν οἷς τά τε κατὰ Μεσσηνίους, καὶ τὰ κατὰ τὰς προειρημένας συμμαχίας συνετελέσθη, βούλομαι βραχέα περὶ αὐτῶν διαλεχθῆναι. ποιήσομαι δὲ οὐ πρὸς ἅπαντας, ἀλλ᾽ ὅσους ὑπολαμβάνω μνήμης ἀξίους εἶναι καὶ διαστολῆς. εἰσὶ δ᾽ οὗτοι Ζήνων καὶ Ἀντισθένης, οἱ Ῥόδιοι. τούτους δὲ ἀξίους εἶναι κρίνω διὰ πλείους αἰτίας. καὶ γὰρ κατὰ τοὺς καιροὺς γεγόνασι, καὶ * περί περι πεπολίτευνται, καὶ καθόλου πεποίηνται τὴν πραγματείαν, οὐκ ὠφελείας χάριν, ἀλλὰ δόξης καὶ τοῦ καθήκοντος ἀνδράσι πολιτικοῖς. τῷ δὲ τὰς αὐτὰς γράφειν ἡμῖν πράξεις, ἀναγκαῖόν ἐστι, μὴ παρασιωπᾶν, ἵνα μὴ τῷ τῆς πατρίδος ὀνόματι καὶ τῷ δοκεῖν οἰκειοτάτας εἶναι Ῥοδίοις τὰς κατὰ θάλατταν πράξεις, ἡμῶν ἀντιδοξούντων πρὸς αὐτοὺς, ἔνιοι μᾶλλον ἐπακολουθήσωσιν ἐκείνοις, ἤπερ ἡμῖν, οἱ φιλομαθοῦντες. οὗτοι τοιγαροῦν ἀμφότεροι πρῶτον μὲν τὴν περὶ Λάδην ναυμαχίαν οὐχ ἧττω τῆς περὶ Χίον, ἀλλ᾽ ἐνεργεστέραν καὶ παραβολωτέραν ἀποφαίνουσι, καὶ τῇ κατὰ μέρος τοῦ κινδύνου χρείᾳ καὶ συντελείᾳ, καὶ καθόλου φασὶ, τὸ νίκημα

praeſtito, tum ex foedere, nihilominus calcata omni fide Meſſeniorum vrbem violare eſt aggreſſus, deinceps referam.

Sed quoniam nonnulli ex iis, qui particulares hiſtorias condiderunt, de his quoque temporibus ſcripſere, quibus ea, quae proxime memoraui, Meſſeniis ac ceteris ſociis contigerunt, fert animus, pauca de iis diſſerere. Dicam autem non de omnibus, ſed de iis dumtaxat, qui memoratu maxime digni atque illuſtres extiterunt. Hi ſunt Zeno atque Antiſthenes, Rhodii, quos multis ex cauſſis nobiliſſimos eſſe exiſtimaui. Nam et illis temporibus vixerunt, et rempublicam adminiſtrarunt, atque poſtremo non vtilitatis propriae cauſſa, ſed gloriae ſtudio, prout viros deceti in republ. verſatos, ad ſcribendum ſe contulerunt. Sed quoniam easdem res ac nos ipſi hiſtoriae mandarunt, pauca admonere neceſſe habeo, ne hiſtoriae ſtudioſi, patriae celebritate eaque opinione inducti, quod rei naualis gloria Rhodiorum propria eſſe videtur, ſi quando ab illis ſcriptoribus diſſentiamus, illorum ſententiae libentius quam noſtrae accedant. Igitur ambo illi primum quidem aiunt, praelium illud nauale ad Laden non inferius fuiſſe altera ad Chium pugna, ſed longe acrius ac formidoloſius, et cum particulatim in ſingulis pugnae momentis atque in rei diſcrimine, tum

γεγο-

* f. πρὸς ἔτι.

γεγονέναι κατὰ τοὺς Ῥοδίους. ἐγὼ δὲ, διότι μὲν δεῖ ῥοπὰς διδόναι ταῖς αὐτῶν πατρίσι τοὺς συγγραφέας, συγχωρήσαιμ᾽ ἄν· οὐ μὴν τὰς ἐναντίας τοῖς συμβεβηκόσιν ἀποφάσεις ποιεῖσθαι περὶ αὐτῶν. ἱκανὰ γὰρ τὰ κατ᾽ ἄγνοιαν γινόμενα τοῖς γράφουσιν, ἃ διαφυγεῖν ἄνθρωπον δυσχερές. ἐὰν δὲ κατὰ προαίρεσιν ψευδογραφῶμεν, ἢ πατρίδος ἕνεκεν, ἢ φίλων, ἢ χάριτος, τί διοίσομεν τῶν ἀπὸ τούτου τὸν βίον πορίζομένων; ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι, τῷ λυσιτελεῖ μετροῦντες, ἀδοκίμους ποιοῦσι τὰς αὐτῶν συντάξεις· οὕτως οἱ πολιτικοὶ τῷ μισεῖν ἢ τῷ φιλεῖν ἑλκόμενοι, πολλάκις εἰς αὐτὸ τέλος ἐμπίπτουσι τοῖς προειρημένοις. δι᾽ ὃ δεῖ καὶ τοῦτο τὸ μέρος ἐπιμελῶς τοὺς μὲν ἀναγινώσκοντας παρατηρεῖν, τοὺς δὲ γράφοντας αὐτοὺς παραφυλάττεσθαι. δῆλον δ᾽ ἐστὶ τὸ λεγόμενον ἐκ τῶν ἐνεστώτων. ὁμολογοῦντες γὰρ οἱ προειρημένοι, διὰ τῶν κατὰ μέρος ἐν τῇ περὶ Λάδην ναυμαχίᾳ δύο μὲν αὐτάνδρους πεντήρεις τῶν Ῥοδίων ὑποχειρίους γενέσθαι τοῖς πολεμίοις, ἐκ δὲ τοῦ κινδύνου μιᾶς νηὸς ἐπαραμένης τὸν δόλωνα διὰ τὸ τετρωμένην αὐτὴν θαλαττοῦσθαι, πολλοὺς καὶ τῶν ἐγγὺς τὸ παραπλήσιον ποιοῦντας ἀποχωρεῖν πρὸς τὸ πέλαγος, τέλος δὲ μετ᾽ ὀλίγων καταλειφθέντα τὸν ναύαρχον ἀναγκασθῆναι ταὐτὸ τοῖς προειρημένοις πράττειν, καὶ τότε μὲν εἰς τὴν Μυν-

in fumma victoriam penes Rhodios ftetiffe affirmant. Ego vero fcriptores rerum geftarum paululum in patriae fuae gratiam inclinare debere, equidem non diffiteor, ita tamen, vt ne aduerfus rei veritatem ei faueant. Etenim fuperfunt alia peccata plurima, in quae ex veri ignoratione fcriptores incurrunt; quae quidem cum homines nati fimus, vitare difficile eft. Quod fi de induftria falfum fcientes fcribamus, aut in patriae, aut in amicorum gratiam: quid intereft inter nos atque eos, qui eiusmodi facto victum fibi comparant? Nam quemadmodum veritatem illi vtilitate fua metiendo, fcriptis fuis auctoritatem detrahunt: fic viri in republica exercitati, faepenumero odio aut amore attracti, in idem atque illi vitium incidere folent. Proinde lectores ab hac parte diligenter fibi cauere oportet, ac fcriptores quoque. ipfos. Atque hoc ex iis, quae in manibus nunc habemus, perfpicuum eft. Nam cum auctores illi fuperius nominati figillatim fateantur. in pugna nauali ad Laden duas Rhodiorum quinqueremes cum ipfis hominibus ab hofte effe captas, et in ipfo difcrimine, cum nauis vna vulnerata, iamiamque fubmergenda dolonem fuftuliffet, multos ex proximis nauibus exemplum fecutos, in altum refugiffe, tandemque praefectum claffis cum paucis relictum idem inuitum feciffe, ac tum quidem in Myndiam

δίαν * ἀπυρώσαντας καθορμισθῆναι, τῇ δ' ἐπαύριον ἀναχθέντας εἰς Κῶ διᾶραι τὰς πολεμίας, τὰς δὲ πεντήρεις ἐνάψασθαι, καὶ καθορμισθέντας ἐπὶ τὴν Λάδην ἐπὶ τῇ κείνων ςρατοπεδείᾳ ποιήσασθαι τὴν ἔπαυλιν, ἔτι δὲ τὰς Μιλησίας, καταπλαγέντας τὸ γεγονὸς, οὐ μόνον τὸν Φίλιππον, ἀλλὰ καὶ τὸν Ἡρακλείδην ςεφανῶσαι διὰ τὴν ἔφοδον, ταῦτα δ' εἰρηκότες, ἃ προφανῶς ἐςὶν ἴδια τῶν ἡττημένων, ὅμως καὶ διὰ τῶν κατὰ μέρος, καὶ διὰ τῆς καθολικῆς ἀποφάσεως νικῶντας ἀποφαίνουσι τὰς Ῥοδίας, καὶ ταῦτα τῆς ἐπιςολῆς ἔτι μενούσης ἐν τῷ πρυτανείῳ, τῆς ὑπ' αὐτὰς τὰς καιρὰς ὑπὸ τοῦ ναυάρχου πεμφθείσης περὶ τούτων τῇ τε βουλῇ καὶ τοῖς πρυτάνεσιν, οὐ ταῖς Ἀντισθένους καὶ Ζήνωνος ἀποφάσεσιν, ἀλλὰ ταῖς ἡμετέραις. ἑξῆς δὲ τοῖς προειρημένοις γράφουσι περὶ τοῦ κατὰ Μεσσηνίας παρασπονδήματος· ἐν ᾧ φησὶν ὁ Ζήνων, ὁρμήσαντα τὸν Νάβιν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, καὶ διαβάντα τὸν Εὐρώταν ποταμὸν παρὰ τὸν ὁπλίτην προσαγορευόμενον πορεύεσθαι διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ςενῆς παρὰ τὸ Πολιάσιον, ἕως ἐπὶ τὰς κατὰ ** Σέλλας ἀφίκετο τόπους, ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ Θαλάμας ἐπιβαλόντα κατὰ Φάρας παραγενέσθαι πρὸς τὸν Πάμισον ποταμόν. ὑπὲρ ὧν οὐκ οἶδα, πῶς χρὴ λέγειν. τοιαύτην γὰρ φύσιν ἔχει τὰ προειρημένα πάντα συλλήβδην, ὥςε μηδὲν διαφέρειν τοῦ

tempeſtate eiectos, poſtridie ad inſulam Co delatos aufugiſſe; hoſtes vero et quinqueremes captas ad naues ſuas religaſſe, et ſubductis nauibus ad inſulam Ladem in ipſis Rhodiorum caſtris ſtationem feciſſe, praeterea Mileſios, rei euentu obſtupefactos, non Philippo ſolum, ſed etiam Heraclidi vrbem ingreſſis coronas obtuliſſe: haec cum illi fateantur, quae victos manifeſto arguunt, nihilominus cum in ſingulis partibus, tum generali ſententia Rhodios victores pronuntiant: idque cum etiamnum in prytaneo extent litterae, his de rebus tum maxime a nauarcho ſcriptae ad ſenatum magiſtratusque Rhodiorum, eaeque non Antiſthenis ac Zenonis narrationi, ſed noſtrae potius conſentientes. Poſtea iidem auctores ſubiungunt de iniuria, contra foederis leges Meſſeniis illata. Quo loco ſcribit Zeno, Nabim, Lacedaemone profectum, traiecto Eurota fluuio, iuxta riuum, qui Hoplites vocatur, via, quam Sthenem ſeu anguſtam vocant, iter feciſſe ſecundum Poliaſium, donec ad Sellaſiae agrum peruenit. Inde Thalamas delatum per oppidum Pharas ad Pamiſum fluuium veniſſe. De quibus equidem quid dicam, non habeo. Prorſus enim idem

λέγειν,

* Suidas in ἀπυρῶσαι. ** mſ. Βελλ. hic et infra.

[redacted]

λέγειν, ὅτι ποιησάμενός τις ἐκ Κορίνθου τὴν ὁρμὴν, καὶ διαπορευθεὶς τὸν Ἰσθμὸν, καὶ συνάψας ταῖς Κυρωνίσιν, εὐθέως ἐπὶ τὴν Κοντοπορείαν ἐπεβάλετο, καὶ περὶ τὰς Μυκήνας ἐποιεῖτο τὴν πορείαν εἰς Ἄργος. ταῦτα γὰρ οὐχ οἷον παρὰ μικρόν ἐστιν, ἀλλὰ τὴν ἐναντίαν διάθεσιν ἔχει πρὸς ἄλληλα. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν Ἰσθμόν ἐστι καὶ τὰς Σκιράδας πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Κορίνθου, τὰ δὲ κατὰ τὴν Κοντοπορίαν καὶ Μυκήνας, ἔγγιστα πρὸς δύσεις χειμερινάς. ὥστ' εἶναι τελέως ἀδύνατον, ἀπὸ τῶν προηγουμένων ἐπιβαλεῖν τοῖς προειρημένοις τόποις. τὸ δ' αὐτὸ καὶ περὶ τοὺς κατὰ τὴν Λακεδαίμονα συμβέβηκεν. ὁ μὲν γὰρ Εὐρώτας καὶ τὰ περὶ τὴν Σελλασίαν κεῖται τῆς Σπάρτης ὡς πρὸς τὰς θερινὰς ἀνατολάς· τὰ δὲ κατὰ Θαλαμίας, καὶ Φάρας, καὶ Πάμισον, ὡς πρὸς τὰς χειμερινὰς δύσεις. ὅθεν οὐχ οἷον ἐπὶ τὴν Σελλασίαν, ἀλλ' οὐδὲ τὸν Εὐρώταν δέον ἐστὶ διαβαίνειν τὸν προτιθέμενον παρὰ Θαλαμίας ποιεῖσθαι τὴν πορείαν εἰς τὴν Μεσσηνίαν. πρὸς δὲ τούτοις φησὶ, τὴν ἐπάνοδον ἐκ τῆς Μεσσήνης πεποιῆσθαι τὸν Νάβιν κατὰ τὴν πύλην, τὴν φέρουσαν ἐπὶ Τεγέαν. τοῦτο δ' ἔστιν ἄλογον. πρόκειται γὰρ τῆς Τεγέας ἡ Μεγάλη Πόλις ὡς πρὸς τὴν Μεσσήνην, ὥστ' ἀδύνατον εἶναι, καλεῖσθαί τινα πύλην παρὰ τοῖς Μεσσηνίοις ἐπὶ Τέγεαν. ἀλλ' ἔστι παρ' αὐτοῖς πύλη Τεγεάτις προσαγορευομένη, καθ' ἣν ἐποίησε τὴν ἐπάνοδον Νάβις· ᾧ πλανηθεὶς,

eſt, ac ſi diceres, Corintho profectum quempiam, traiecto Iſthmo, poſtquam Scironidas ad petras acceſſit, recta Contoporiam veniſſe, ac ſecundum Mycenas iter Argos feciſſe. Haec enim haudquaquam leui differentia, ſed plane contrario ſitu ſibi inuicem ſunt oppoſita. quippe Iſthmus et Scironia ſaxa ad ortum ſunt Corintho; Contoporia autem ac Mycenae proxime ad occaſum hibernum. Proinde fieri nullo modo poteſt, vt, qui iter illud teneat, ad loca ſuperius memorata vmquam accedat. Idem quoque contingit in illa Nabidis profectione. Namque Eurotas et ager Sellaſiorum ad orientem aeſtiuum Spartae ſiti ſunt, Thalamae vero et Pharae ac Pamiſus amnis proxime ad occaſum hibernum. Quo fit, non modo vt Sellaſiam peruenire, ſed ne Eurotam quidem traiicere poſſit is, qui per Thalamas in Meſſeniam iter inſtituerit. Inſuper ſcribit, Nabidem Meſſena reuerſum eſſe porta, qua iter eſt Tegeam. quod eſt abſurdum. Namque ex aduerſo Tegeae, verſus ipſam Meſſenam, ſita eſt Megalopolis, vt nulla penitus porta apud Meſſenios ita vocari poſſit ad Tegeam. Eſt quidem apud eos porta, quae Tegeatis appellatur, qua Nabis domum reuerſus eſt. qua re inductus Zeno, proximam Meſſenae Tegeam eſſe exi-

ἔγγιον

ἔγγιον ὑπέλαβε τὴν Τέγεαν εἶναι μόνον. τὸ δ' ἔστιν οὐ τοιοῦτον, ἀλλ' ἡ Λακωνικὴ καὶ ἡ Μεγαλοπολῖτις χώρα μεταξὺ κεῖται τῆς Μεσσηνίας καὶ Τεγεάτιδος. τὸ δὲ τελευταῖον. φησὶ γὰρ, τὸν Ἀλφειὸν, ἐκ τῆς πηγῆς εὐθέως κρυφθέντα, καὶ πολὺν ἐνεχθέντα τόπον ὑπὸ γῆς, ἐκβάλλειν περὶ Λυκόαν τῆς Ἀρκαδίας. ὁ δὲ ποταμὸς, οὐ πολὺν τόπον ἀποσχὼν τῆς πηγῆς, καὶ κρυφθεὶς ἐπὶ δέκα στάδια, πάλιν ἐκπίπτει, καὶ τὸ λοιπὸν φερόμενος διὰ τῆς Μεγαλοπολίτιδος, τὰς μὲν ἀρχὰς ἐλαφρὸς, εἶτα λαμβάνων αὔξησιν, καὶ διανύσας ἐπιφανῶς πᾶσαν τὴν προειρημένην χώραν ἐπὶ σ' σταδίους, γίνεται πρὸς Λυκόαν, ἤδη προσειληφὼς καὶ τὸ τοῦ Λυσίου ῥεῦμα, καὶ παντελῶς ἄβατος καὶ βαρύς. Ζήτει, ὀλίγα διέλειπε. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντα μοι δοκεῖ τὰ προειρημένα διαπτώματα μὲν εἶναι, πρόφασιν δὲ ἐπιδέχεσθαι καὶ παραίτησιν· τὰ μὲν γὰρ δι' ἄγνοιαν γέγονε, τὸ δὲ περὶ τὴν ναυμαχίαν διὰ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα φιλοστοργίαν. εἰ τις οὖν εἰκότως ἂν Ζήνωνι μέμψαιτο, διότι τὸ πλεῖον οὐ περὶ τὴν τῶν πραγμάτων ζήτησιν, οὐδὲ περὶ τὸν χειρισμὸν τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ περὶ τὴν τῆς λέξεως κατασκευὴν ἐσπούδακε, καὶ δῆλός ἐστι πολλάκις ἐπὶ τούτῳ σεμνυνόμενος, καθάπερ καὶ πλείους ἕτεροι τῶν ἐπιφανῶν συγγραφέων· ἐγὼ δὲ φημὶ μὲν, δεῖν πρόνοιαν ποιεῖσθαι καὶ σπουδάζειν ὑπὲρ τοῦ δεόντως ἐξαγγέλ-

ſtimauit, cum tamen aliter res habeat. Nam Laconicus ac Megalopolitanus ager Meſſeniam inter ac Tegeatidem interiacet. Poſtremo affirmat idem Zeno, Alpheum, ab ipſo ſtatim fonte occultatum, poſtquam per longinqua terrae ſpatia ſubterraneus fluxit, circa Lycoam Arcadiae oppidum ſeſe egerere. At hic fluuius non procul a ſuis fontibus infra terram ſubiens, ac per decem ſtadia occultus, rurſus erumpit, ac deinceps per Megalopolitanum agrum fluens, initio quidem modicus, poſtea incremento accepto, celebris vniuerſam illam regionem permeat per ducenta ſtadia, et ſic demum Lycoam attingit, adſcito iam flumine Luſio conſragoſus, nec vado permeabilis. *Deſunt nonnulla.* Enimuero cuncta huiusmodi mihi quidem peccata eſſe videntur, ſed quae excuſationem ac veniam admittant. Haec enim ex ignoratione veri profecta ſunt: illud vero in deſcriptione pugnae naualis ex innato erga patriam amore fluxit. Quamquam non immerito aliquis Zenonem accuſet, quod non in ipſa rerum inquiſitione, neque in argumenti ſui tractatione, ſed in dictionis elegantia plurimum ſtudium impendit, atque in eo ſaepiuscule ſe iactat, quod et plerique alii ſcriptores celeberrimi nominis fecere. Ego vero curam quidem ac ſtudium in eo collocandum eſſe cenſeo, vt res geſtae eleganter atque

λειν

λειν τὰς πράξεις, δῆλον γάρ, ὡς οὐ μικρά, μεγάλα δὲ συμβάλλεται τοῦτο πρὸς τὴν ἱστορίαν· οὐ μὴν ἡγεμονικώτατόν γε καὶ πρῶτον αὐτὸ παρὰ τοῖς μετρίοις ἀνδράσι τίθεσθαι. πολλοῦ γε δεῖν· ἄλλα γὰρ ἂν εἴη καλλίω μέρη τῆς ἱστορίας, ἐφ᾽ οἷς ἂν μᾶλλον σεμνυνθείη πολιτικὸς ἀνήρ. ὃ δὲ λέγειν βούλομαι, γένοιτ᾽ ἂν οὕτω μάλιστα καταφανές. ἐξηγούμενος γὰρ ὁ προειρημένος συγγραφεὺς τήν τε Γάζης πολιορκίαν καὶ τὴν γενομένην παράταξιν Ἀντιόχου πρὸς Σκόπαν ἐν Κοίλῃ Συρίᾳ περὶ τὸ Πάνιον, περὶ μὲν τὴν τῆς λέξεως κατασκευὴν δῆλός ἐστιν ἐπὶ τοσοῦτον ἐσπουδακώς, ὡς ὑπερβολὴν τερατείας μὴ καταλιπεῖν τοῖς τὰς ἐπιδεικτικὰς καὶ πρὸς ἔκπληξιν τῶν πολλῶν συντάξεις ποιουμένοις. τῶν γε μὴν πραγμάτων ἐπὶ τοσοῦτον ὠλιγώρηκεν, ὥστε πάλιν ἀνυπέρβλητον εἶναι τὴν εὐχέρειαν καὶ τὴν ἀπειρίαν τοῦ συγγραφέως. προθέμενος γὰρ πρώτην διασαφεῖν τὴν τῶν περὶ τὸν Σκόπαν ἔκταξιν, τῷ μὲν δεξιῷ κέρατι φησὶ τῆς ὑπωρείας ἔχεσθαι τὴν φάλαγγα μετ᾽ ὀλίγων ἱππέων, τὸ δ᾽ εὐώνυμον αὐτῆς καὶ τοὺς ἱππεῖς πάντας τοὺς ἐπὶ τούτου τεταγμένους ἐν τοῖς ἐπιπέδοις κεῖσθαι· τὸν δ᾽ Ἀντίοχον ἐπὶ μὲν τῆς ἑωθινῆς ἐκπέμψαι φησὶ τὸν πρεσβύτερον υἱὸν Ἀντίοχον, ἔχοντα μέρος τι τῆς δυνάμεως, ἵνα προκαταλάβηται τῆς ὀρεινῆς τοὺς ὑπερκειμένους τῶν πολεμίων τόπους, τὴν δὲ λοιπὴν δύναμιν ἅμα τῷ φωτὶ διαβιβάσαντα τὸν ποτα-

ornate proferantur; neque enim exigua, ſed maxima inde vtilitas hiſtoriae accedit: ita tamen, vt ne prima ac potiſſima ea pars a viris moderatis habeatur. tantum abeſt: aliae enim ſunt praeſtantiores hiſtoriae partes, in quibus vir, rerum ciuilium gnarus, iuſtius ſeſe oſtentet. Exempli gratia, hic idem ſcriptor, vbi Gazae obſidionem atque illud praelium narrat, quo Antiochus in Syria Coele ad oppidum Panium cum Scopa conflixit, in ſermonis ornatu tantum ſtudium poſuiſſe deprehenditur, vt illos etiam, qui ex profeſſo ad oſtentationem ac plauſum ſcripta ſua componunt, longo interuallo ſuperarit. In rebus autem ipſis adeo negligens fuit, vt hac leuitate illius atque imperitia nulla maior eſſe poſſit. Ordinem enim inſtructae a Scopa acici priore loco dicere exorſus, in dextro quidem cornu phalangem cum modica parte equitatus ad pedem montis conſtitiſſe ſcribit; cornu vero eiusdem ſiniſtrum, atque omnes in eo cornu ordinatos equites planiciem tenuiſſe. Ceterum Antiochum prima luce partem copiarum praefecto maiore e filiis Antiocho praemiſiſſe, vt editiora montium loca, quae hoſtibus imminebant, occuparet; ſole demum illuceſcente, traiecto cum reliquis copiis fluuio, inter vtraque caſtra in planicie

μὸν

μὸν μεταξὺ τῶν στρατοπέδων ἐν τοῖς ἐπιπέδοις ἐκτάττειν, τιθέντα τοὺς μὲν Φαλαγγίτας ἐπὶ μίαν εὐθεῖαν κατὰ μέσην τὴν τῶν πολεμίων τάξιν, τῶν δ' ἱππέων τοὺς μὲν ἐπὶ τὸ λαιὸν κέρας τῆς Φάλαγγος, τοὺς δ' ἐπὶ τὸ δεξιὸν, ἐν οἷς εἶναι καὶ τὴν κατάΦρακτον ἵππον, ἧς ἡγεῖτο πάσης ὁ νεώτερος Ἀντίοχος τῶν υἱῶν.. μετὰ δὲ ταῦτα Φησὶ τὰ θηρία προτάξαι τῆς Φάλαγγος ἐν διαστήματι, καὶ τοὺς μετ' Ἀντιπάτρου Ταραντίνους, τὰ δὲ μεταξὺ τῶν θηρίων πληρῶσαι τοῖς τοξόταις καὶ σΦενδονήταις, αὐτὸν δὲ μετὰ τῆς ἑταιρικῆς ἵππου καὶ τῶν ὑπασπιστῶν κατόπιν ἐπιστῆναι τοῖς θηρίοις. ταῦτα δὲ ὑποθέμενος, τὸν μὲν νεώτερον Ἀντίοχον Φησὶν, ὃν ἐν τοῖς ἐπιπέδοις ἔθηκε κατὰ τὸ λαιὸν τῶν πολεμίων, ἔχοντα τὴν κατάΦρακτον ἵππον, τοῦτον ἐκ τῆς ὀρεινῆς ἐπενεχθέντα τρέψασθαι τοὺς ἱππέας, τοὺς περὶ τὸν Πτολεμαῖον τὸν Ἀερόπου, καὶ καταδιώκειν, ὃς ἐτύγχανε τοῖς Αἰτωλοῖς ἐπιτεταγμένος ἐν τοῖς ἐπιπέδοις ἐπὶ τῶν εὐωνύμων, τὰς δὲ Φάλαγγας, ἐπεὶ συνέβαλον ἀλλήλαις, μάχην ποιεῖν ἰσχυράν. ὅτι δὲ συμβαλεῖν ἀδύνατον ἦν, τῶν θηρίων καὶ τῶν ἱππέων καὶ τῶν εὐζώνων προτεταγμένων, τοῦτο οὐκέτι συνορᾷ. μετὰ δὲ ταῦτα Φησὶ, καταπροτερουμένην τὴν Φάλαγγα ταῖς εὐχερείαις, καὶ πιεζομένην ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἀναχωρεῖν ἐπὶ πόδα· τὰ θηρία, τοὺς ἐγκλίνοντας ἐκδεχόμενα, καὶ συμπίπτοντα τοῖς πολεμίοις, μεγά-

aciem inſtruxiſſe, ac phalangem quidem recta mediae hoſtium aciei oppoſuiſſe; equitatus vero partem ad ſiniſtrum phalangis cornu conſtituiſſe, partem ad dextrum, in quo et cataphracti erant equites, quibus Antiochus iunior erat praefectus. Deinde ſubdit, elephantos ante ipſam phalangem in prima acie certis interuallis ordinatos fuiſſe cum equitibus Tarentinis, quibus praeerat Antipater; interualla autem belluarum ſagittariis ac funditoribus Antiochum compleuiſſe, ipſum cum ala amicorum, quam Hetaericen vocant, et corporis cuſtodibus poſt belluas ſtetiſſe. Atque his ita praemiſſis, mox iuniorem Antiochum, quem in planicie e regione ſiniſtri hoſtium cornu cataphractis equitibus praefectum poſuerat, eundem ait ſubito ex collibus eoortum, equites, quibus Ptolemaeus Aeropi filius praeerat, in fugam vertiſſe, ac diu perſecutum eſſe, qui quidem Ptolemaeus Aetolos in planicie ad laeuam poſitos ducebat; ipſas autem phalanges, vbi congreſſae inuicem ſunt, acre praelium feciſſe. Atqui non animaduertit, prorſus fieri non potuiſſe, vt, in prima acie conſiſtentibus elephantis et equitibus leuique armatura, phalanges inter ſe congrederentur. Poſtea ſubiicit, Macedonum phalangem loci iniquitate preſſam, vrgentibus cum maxime Aetolis, pede preſſo receſſiſſe; elephantos vero, cum cedentes

ιεγάλην παρέχεσθαι χρείαν. πῶς δὲ ταῦτα γέγονεν ὀπίσω τῆς φάλαγγος, οὐ ῥᾴδιον καταμαθεῖν, πῶς γενόμενα παρείχετο χρείαν μεγάλην. ὅτε γὰρ ἅπαξ αἱ φάλαγγες συνέπεσον ἀλλήλαις, οὐκέτι δυνατὸν ἦν, κρῖναι τὰ θηρία, τίς ὑποπιπτόντων φίλος ἢ πολέμιός ἐστι. πρὸς δὲ τούτοις φησὶ, τοὺς Αἰτωλῶν ἱππέας δυσχρηστεῖσθαι κατὰ τὸν κίνδυνον διὰ τὴν ἀσυνήθειαν τῆς τῶν θηρίων φαντασίας. ἀλλ᾽ οἱ μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ταχθέντες ἐξαρχῆς ἀκέραιοι διέμενον, ὡς αὐτός φησι· τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος τῶν ἱππέων, τὸ μερισθὲν ἐπὶ τὸ λαιὸν, ἀποφεύγει πᾶν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἀντίοχον ἡττημένον. ποῖον δὴ μέρος τῶν ἱππέων ἦν κατὰ μέσην τὴν φάλαγγα τὸ τοὺς ἐλέφαντας ἐκπληττόμενον; ποῦ δὲ ὁ βασιλεὺς γέγονε; καὶ τίνα παρέσχηται χρείαν ἐν τῇ μάχῃ, τὸ κάλλιστον σύστημα περὶ αὐτὸν ἐσχηκὼς καὶ τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἱππέων; ἁπλῶς γὰρ οὐδὲν εἴρηται περὶ τούτων. ποῦ δὲ ὁ πρεσβύτερος τῶν υἱῶν Ἀντίοχος, ὁ μετὰ μέρους τινὸς τῆς δυνάμεως προκαταλαβόμενος τοὺς ὑπερδεξίους τόπους; οὗτος μὲν γὰρ οὐδὲ εἰς τὴν στρατοπεδείαν ἀνακεχώρηκεν αὐτοῦ μετὰ τὴν μάχην, εἰκότως· δύο γὰρ Ἀντιόχους ὑπέθετο, τοῦ βασιλέως υἱοὺς ὄντας, ἑνὸς τοῦ τότε συνεστρατευμένου. πῶς δὲ ὁ Σκόπας ἅμα μὲν * αὐτῷ πρῶτος, ἅμα δ᾽ ἔσχατος ἀναλέλυκεν ἐκ τοῦ κινδύνου; φησὶ γὰρ, αὐτὸν ἰδόντα

* leg. αὐτός.

reciperent, atque in hoftem ferrentur, magno adiumento fuiffe. Porro qua ratione elephanti a tergo phalangis fuerint, aut ita mutati, quod magnum commodum attulerint, intelligere difficile eft. Simul enim ac legiones inter fe conflixere, diiudicare belluae non poffunt, vter cedentium amicus, vter hoftis fit. Praeterea equitatum ait Aetolorum inufitata belluarum fpecie inter pugnandum territum effe. Atqui in dextro locati cornu incolumes atque integri perftitere, vt idem refert. Ceteri equites, in finiftro cornu diftributi, ab iuniore Antiocho fuperati, terga verterunt. quinam igitur funt equites illi, in media phalange pofiti, qui belluarum adfpectu cohorruerunt? Vbinam rex ipfe adfuit? quem fui vfum in pugna praebuit, cum lectiffimum et peditum et equitum agmen circa fe haberet? neque enim de his quidquam omnino dicit. Vbinam gentium eft maior Antiochus, qui cum parte exercitus praemiffus fuperiora loca occupauerat? hic enim ne confecto quidem praelio in caftra reuerfus dicitur: atque id merito. duos enim Antiochi filios pofuit, cum tamen vnicus tum ad bellum cum patre fit profectus. Quomodo item Scopas primus fimul ac poftremus ex pugna difceffit? Etenim Sco-

τὺς

τὰς περὶ τὸν νεώτερον Ἀντίοχον ἐκ τοῦ διώγματος ἐπιφαινομένους κατὰ νώτου τοῖς φαλαγγίταις, καὶ διὰ τοῦτο τὰς τῆς νίκης ἐλπίδας ἀπογνόντα, ποιεῖσθαι τὴν ἀποχώρησιν· μετὰ δὲ ταῦτα συστῆναι τὸν μέγιστον κίνδυνον, κυκλωθείσης τῆς φάλαγγος ὑπό τε τῶν θηρίων καὶ τῶν ἱππέων, καὶ τελευταῖον ἀποχωρῆσαι τὸν Σκόπαν ἀπὸ τοῦ κινδύνου. ταῦτα δέ μοι δοκεῖ καὶ καθόλου τὰ τοιαῦτα τῶν ἀλογημάτων πολλὴν ἐπιφέρειν αἰσχύνην τοῖς συγγραφεῦσι. διὸ δεῖ μάλιστα μὲν πειρᾶσθαι πάντων κρατεῖν τῶν τῆς ἱστορίας μερῶν, καλὸν γάρ· εἰ δὲ μὴ τοῦτο δυνατὸν, τῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ τῶν μεγίστων ἐν αὐτῇ πλείστην ποιεῖσθαι πρόνοιαν. ταῦτα μὲν οὖν προήχθην εἰπεῖν, θεωρῶν νῦν, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων, τὸ μὲν ἀληθινὸν καὶ πρὸς τὴν χρείαν ἀνῆκον ἑκάστοις ἐπισεσυρμένον, τὸ δὲ πρὸς ἀλαζονείαν καὶ φαντασίαν ἐπαινούμενον καὶ ζηλούμενον, ὡς μέγα τι καὶ θαυμάσιον, ὃ καὶ τὴν κατασκευὴν ἔχει ῥᾳδιεστέραν, καὶ τὴν εὐδόκησιν ὀλιγοδεεστέραν, καθάπερ αἱ λοιπαὶ τῶν γραφῶν. περὶ δὲ τῆς τῶν τόπων ἀγνοίας τῶν κατὰ τὴν Λακωνικὴν, διὰ τὸ μεγάλην εἶναι τὴν παράπτωσιν, οὐκ ὤκνησα γράψαι καὶ πρὸς αὐτὸν Ζήνωνα, κρίνων καλὸν εἶναι τὸ μὴ τὰς τῶν πέλας ἁμαρτίας ἴδια προτερήματα νομίζειν, καθάπερ ἔνιοι ποιεῖν εἰώθασιν· ἀλλὰ μὴ μόνον τῶν ἰδίων ὑπομνημάτων, ἀλλὰ

pam ſcribit, cum iuniorem Antiochum a perſequendo reuerſum a tergo legionariis inſtare cerneret, tum penitus de victoria deſperantem ſe recepiſſe: poſtea vero maximum in diſcrimen adductam rem eſſe, incluſa inde ab elephantis, inde ab equitibus phalange, Scopamque poſtremum ceſſiſſe ex diſcrimine. Haec vero atque eiusmodi cetera errata magno pudori ſcriptoribus eſſe exiſtimo. Proinde maxime quidem enitendum eſt, vt omnes hiſtoriae partes ac numeros impleamus; id enim imprimis laudabile eſt: ſin vero id aſſequi non poſſumus, maxime in praecipuis ac ſumme neceſſariis eius partibus elaborandum eſt. Atque haec vt dicerem eo ſum adductus, quod, perinde vt in ceteris artibus ac ſtudiis, ſic etiam in hiſtoria, veram germanamque ſpeciem ac vtilitatem plerumque negligi videam; illum vero ornatum, ad oſtentationem et pompam compoſitum, laudari ac probari tamquam magnum aliquid atque mirabile, cum tamen id genus, vt fere in pictura, et facto ipſo et approbatione facilius ſit. Ceterum de illa ſitus Laconicae ignoratione, eo quod grauis eſſe is error videretur, ad ipſum Zenonem literas ſcribere non dubitaui, hominis ingenui eſſe arbitratus, non ex alienis erratis gloriam captare, quod nonnulli ſolent, ſed cum noſtris, tum

καὶ

καὶ τῶν ἀλλοτρίων, καθόσον οἷοί τε ἐσμὲν, ποιεῖσθαι πρόνοιαν καὶ διόρθωσιν χάριν τῆς κοινῆς ὠφελείας. ὁ δὲ λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν, καὶ γνοὺς ἀδύνατον οὖσαν τὴν μετάθεσιν, διὰ τὸ προεκδεδωκέναι τὰς συντάξεις, ἐλυπήθη μὲν, ὡς ἔνι μάλιστα φαίνεται, ποιεῖν δ' οὐδὲν εἶχε· τήν γε μὴν ἡμετέραν αἵρεσιν ἀπεδέξατο φιλοφρόνως. ὃ δὴ κἂν ἐγὼ παρακελευσαίμι * περὶ αὐτοῦ καθ' ἡμᾶς καὶ τοὺς ἐπιγινομένους, ἐὰν μὲν κατὰ πρόθεσιν εὑρισκώμεθά τι κατὰ πραγματείαν διαψευδόμενοι, καὶ παρορῶντες τὴν ἀλήθειαν, ἀπαραιτήτως ἐπιτιμᾶν· ἐὰν δὲ κατ' ἄγνοιαν, συγγνώμην ἔχειν, καὶ μάλιστα πάντων ἡμῖν, διὰ τὸ μέγεθος τῆς συντάξεως, καὶ διὰ τὴν καθόλου περιβολὴν τῶν πραγμάτων.

etiam alienis commentariis vtilitatis publicae gratia, quantum in nobis est, curam atque emendationem adhibere. Porro ipse accepta epistola, cum exemplaria emendari non posse cerneret, quia iam in vulgus edita essent, aegre quidem admodum, vt coniicere est, id tulit: ceterum consilium nostrum beniuole probauit. Idem quoque ab his, qui nos sequentur, ipsemet postulo, sicubi forte in hoc opere de industria mentitus, aut veritatem sciens dissimulasse compertus fuero, vt acerbe citra veniae spem increpare ne dubitent: sin vero ignoratione lapsus, veniam indulgeant, ac maxime omnium nobis, propter operis magnitudinem rerumque copiam, quas hic complexi sumus.

Ὅτι ὁ Τληπόλεμος, ὁ τὰ τῆς βασιλείας τῶν Αἰγυπτίων πράγματα μεταχειριζόμενος, ἦν μὲν κατὰ τὴν ἡλικίαν νέος, καὶ κατὰ τὸ συνεχὲς ἐν στρατιωτικῷ βίῳ διεγεγόνει μετὰ φαντασίας· ἦν δὲ καὶ τῇ φύσει μετέωρος καὶ φιλόδοξος, καὶ καθόλου πολλὰ μὲν εἰς πραγμάτων λόγον ἀγαθὰ προεφέρετο, πολλὰ δὲ καὶ κακά. στρατηγεῖν μὲν γὰρ ἐν τοῖς ὑπαίθροις καὶ χειρίζειν πολεμικὰς πράξεις δυνατὸς ἦν, καὶ ἀνδρώδης ὑπῆρχε τῇ φύσει, καὶ πρὸς τὰς στρατιωτικὰς ὁμιλίας εὐφυῶς διέκειτο· πρὸς δὲ ποικίλων πραγμάτων χειρισμὸν, δεόμενον ἐπιστάσεως καὶ νήψεως,

Tlepolemus, qui Aegyptiaci regni negotia administrabat, aetate quidem iuuenis erat, atque in militari vita assidue cum splendore versatus; ingenio autem tumido, gloriaeque auido, denique et multas ad rerum administrationem animi et corporis virtutes, et multa vitia attulerat. Namque exercitum ducere, res bellicas tractare idoneus erat imprimis, natura quoque robustus, et ad militares congressus ac sermones aptissimus. Ad ciuilium autem rerum tractationem, quae attentionem ac vigilantiam animi deside-

* l. πράττειν,

νήψεως, καὶ πρὸς φυλακὴν χρημάτων, καὶ καθόλου τὴν περὶ τὸ λυσιτελὲς οἰκονομίαν, ἀφυέστατος ὑπῆρχε πάντων. ᾗ καὶ ταχέως οὐ μόνον ἔσφηλεν, ἀλλὰ καὶ τὴν βασιλείαν ἠλάττωσε. παραλαβὼν γὰρ τὴν τῶν χρημάτων ἐξουσίαν, τὸ μὲν πλεῖστον μέρος τῆς ἡμέρας κατέτριβε σφαιρομαχῶν, καὶ πρὸς τὰ μειράκια διαμιλλώμενος ἐν τοῖς ὅπλοις. ἀπὸ δὲ τούτων γινόμενος, εὐθέως πότους συνῆγε, καὶ τὸ πλεῖον μέρος τοῦ βίου περὶ ταῦτα καὶ σὺν τούτοις ἦγε τὴν διατριβήν. ὃν δέ ποτε χρόνον τῆς ἡμέρας ἀπεμέριζε πρὸς ἐντεύξεις, ἐν τούτῳ διεδίδου, μᾶλλον δὲ, εἰ δεῖ τὸ φαινόμενον εἰπεῖν, διεῤῥίπτει τὰ βασιλικὰ χρήματα τοῖς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος παραγεγονόσι πρεσβευταῖς, καὶ τοῖς περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίταις, μάλιστα δὲ τοῖς περὶ τὴν αὐλὴν ἡγεμόσι καὶ στρατιώταις· καθόλου γὰρ ἀνανεύειν οὐκ ᾔδει. τῷ δὲ πρὸς χάριν ὁμιλήσαντι πᾶν ἐξ ἑτοίμου τὸ φανὲν ἐδίδου. τὸ λοιπὸν, ηὔξανε τὸ κακὸν, ἐξ αὐτοῦ λαμβάνον τὴν ἐπίδοσιν. πᾶς γὰρ ὁ παθὼν εὖ παρὰ τὴν προσδοκίαν, καὶ τοῦ γεγονότος χάριν καὶ τοῦ μέλλοντος ὑπερεβάλλετο ταῖς τῶν λόγων εὐχαριστίαις. ὁ δὲ πυνθανόμενος τὸν γινόμενον ἐκ πάντων ἔπαινον ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐν τοῖς πότοις * ἐπιλύσεις, ἔτι δὲ τὰς ἐπιγραφὰς, καὶ τὰ διὰ τῶν ἀκροαμάτων εἰς αὐτὸν ᾀδόμενα παίγνια κατὰ τὴν πόλιν, εἰς

rant, et ad pecuniae custodiam, atque in vniuersum ad vtilitatis rationem ineundam ineptissimus erat omnium mortalium. Itaque breui non solum ipse concidit, sed regnum etiam labefactauit. Pecuniae enim regiae administrationem nactus, maximam diei partem pilae lusu, et armorum exercitatione cum adolescentibus conterebat. Ab his deinde ad conuiuia et compotationes transibat, ac maximam vitae partem his in rebus atque in huiusmodi contubernio exigebat. quod si interdum aliquod diei tempus audiendis negotiis vacabat, tum vero distribuebat, aut vt verius dicam, dissipabat regiam pecuniam, eamque legatis e Graecia aduectis, et scenicis artificibus, ac maxime degentibus in aula ducibus ac militibus erogabat. Prorsus enim recusare et abnuere non poterat; sed vnicuique, qui ad eius gratiam aliquid dixisset, quidquid ad manum erat, temere donabat. quod malum, ipsomet souente atque augente, postea increbuit. quicunque enim praeter spem beneficium ab eo acceperant, tum ob praeteritum, tum futuri spe in agenda gratia omnibus eum laudibus cumulabant. Cumque ipse laudes suas ab omnibus praedicari acciperet, et in conuiuiis Tlepolemum ad singula pocula appellari, audiret quoque inscriptiones et ludicra carmina per vrbem

* f. ἐπικλήσεις.

τέλος

τέλος ἐχαυνοῦτο, καὶ μᾶλλον ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἐξετυφοῦτο, καὶ προχειρότερος ἐγίνετο πρὸς τὰς ξενικὰς καὶ στρατιωτικὰς χάριτας. ἐφ' οἷς οἱ περὶ τὴν αὐλὴν ἀχάλλοντες πάντα παρεσημαίνοντο, καὶ βραχέως αὐτοῦ τὴν αὐθάδειαν ὑπέφερον, τὸν δὲ Σωσίβιον ἐκ παραθέσεως ἐθαύμαζον. ἐδόκει γὰρ οὗτος τοῦ τε βασιλέως προεστάναι φρονιμώτερον ἢ κατὰ τὴν ἡλικίαν, τήν τε πρὸς τοὺς ἐκτὸς ἀπάντησιν * ἀξίαν ποιεῖσθαι τῆς ἐγκεχειρισμένης αὐτῷ πίστεως· αὕτη δ' ἦν ἡ σφραγὶς, καὶ τὸ τοῦ βασιλέως σῶμα. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀνακομιζόμενος ἧκε παρὰ τοῦ Φιλίππου Πτολεμαῖος ὁ Σωσιβίου. καὶ πρὶν μὲν οὖν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκπλεῦσαι, πλήρης ἦν τύφου, διά τε τὴν ἰδίαν φύσιν, καὶ διὰ τὴν προγεγενημένην ἐκ τοῦ πατρὸς εὐκαιρίαν. ὡς δὲ καταπλεύσας εἰς τὴν Μακεδονίαν συνέμιξε τοῖς περὶ τὴν αὐλὴν νεανίσκοις, ὑπολαβὼν, εἶναι τὴν Μακεδόνων ἀνδρείαν ἐν τῇ τῆς ὑποδέσεως καὶ τῇ τῆς ἐσθῆτος διαφορᾷ, παρῆν ταῦτα πάντα ἐζηλωκὼς, καὶ πεπιστευμένος, αὐτὸν μὲν ἄνδρα γεγονέναι διὰ τὴν ἐκδημίαν, καὶ διὰ τὸ Μακεδόσιν ὡμιληκέναι, τοὺς δὲ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀνδράποδα καὶ βλάκας διαμένειν. διόπερ εὐθέως ἐζηλοτύπει καὶ παρετρίβετο πρὸς τὸν Τληπόλεμον. πάντων δ' αὐτῷ συγκατατιθεμένων τῶν περὶ τὴν αὐλὴν, διά τε τὸν Τλη-

* mſ. ἄξια.

ab acroamatis de ipſo cani ſolita, tandem efferri coepit, magisque ac magis in dies intumeſcere, atque ad peregrinas ac militares largitiones eo facilius ferri. Quamobrem indignati aulici, omnia eius facta dictaque improbabant, atque eius faſtum aegre ferebant. Contra vero Soſibium comparantes admirabantur. Namque hic regis curam maiori prudentia gerere videbatur, quam eius aetas ferret, atque in congreſſibus cum extraneis eam ſpeciem atque auctoritatem ſeruare, quam locus eius ac dignitas poſtulabat. Regii enim et annuli et corporis cuſtodia ipſi mandata erat. Circa haec tempora Ptolemaeus, Soſibii filius, a Philippo ex Macedonia eſt reuerſus, qui quidem priusquam Alexandria ſoluiſſet, cum ſuopte ingenio, tum ob paternas opes faſtu turgebat. Poſtquam vero in Macedoniam appulſus cum illius aulae iuuentute familiariter verſatus eſt, Macedonum virtutem in ipſa calceamenti ac veſtis proprietate poſitam eſſe ratus, cuncta huiusmodi ſtudioſe aemulatus tum aderat; atque ex hac ſua profectione quod cum Macedonibus congreſſus fuiſſet, vnum modo ſe virum eſſe ſibi perſuaſerat, ceteros vero Alexandrinos mancipia ac fatuos eſſe. Quamobrem ſtatim Tlepolemo obtrectare coepit. Porro vniuerſis aulicis ci fauentibus, eo quod

πόλεμον καὶ τὰ πράγματα καὶ τὰ χρήματα μὴ ὡς ἐπίτροπον, ἀλλ᾽ ὡς κληρονόμον χειρίζειν, ταχέως ηὐξήθη τὰ τῆς διαφορᾶς. καθ᾽ ὃν καιρὸν ὁ Τληπόλεμος, προσπιπτόντων αὐτῷ λόγων δυσμενικῶν ἐκ τῆς τῶν αὐλικῶν παρατηρήσεως καὶ κακοπραγμοσύνης, τὰς μὲν ἀρχὰς παρήκε καὶ κατεφρόνει τῶν λεγομένων· ὡς δέ ποτε καὶ κοινῇ συνεδρεύσαντες ἐτόλμησαν ἐν τῷ μέσῳ καταμέμφεσθαι τὸν Τληπόλεμον, ὡς κακῶς χειρίζοντα τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν, οὐ παρόντος αὐτοῦ· τότε δὴ παροξυνθεὶς συνῆγε τὸ συνέδριον, καὶ παρελθὼν ἐκείνους μὲν ἔφη λάθρα καὶ κατ᾽ ἰδίαν ποιεῖσθαι κατ᾽ αὐτοῦ τὰς διαβολάς, αὐτὸς δ᾽ ἔκρινε κοινῇ καὶ κατὰ πρόσωπον αὐτῶν ποιήσασθαι τὴν κατηγορίαν. Ζήτει ἐν τῷ περὶ δημηγοριῶν.

Ὅτι μετὰ τὴν δημηγορίαν ἔλαβε καὶ τὴν σφραγῖδα παρὰ Σωσιβίου, καὶ ταύτην παρειληφὼς ὁ Τληπόλεμος, λοιπὸν ἤδη πάντα τὰ πράγματα κατὰ τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν ἔπραττεν.

Ὅτι Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως τὴν τῶν Γαζαίων πόλιν πορθήσαντος, φησὶν ὁ Πολύβιος· ἐμοὶ δὲ καὶ δίκαιον ἅμα καὶ πρέπον εἶναι δοκεῖ τὸ τοῖς Γαζαίοις ἀποδοῦναι τὴν καθήκουσαν μαρτυρίαν. οὐδὲν γὰρ διαφέροντες ἀνδρείᾳ τῶν κατὰ κοίλην Συρίαν πρὸς τὰς πολεμικὰς πράξεις, ἐν κοινωνίᾳ πραγμάτων καὶ τῷ τηρεῖν τὴν πίστιν πολὺ διαφέρουσι, καὶ συλλήβδην ἀνυπόστατον ἔχουσι τὴν τόλ-

Tlepolemus negotia ac pecuniam regiam, non vt curator, sed quasi haeres administrabat, breui dissensio in maius aucta est. At Tlepolemus cum infensi de ipso sermones, ab aulicorum obseruatione ac malitia profecti, ad eum deferrentur, initio quidem haec spernebat, sed posteaquam, consilio publice habito, cum Tlepolemus abesset, de praua eius administratione palam conqueri sunt ausi, commotus tum demum consilium coegit, atque in medium progressus, ipsos quidem clam et singulos seipsum calumniari dixit; sibi vero in animo esse aduersus ipsos simul omnes coram accusationem instituere. *Reliqua petenda sunt ex excerptis concionum.*

Postquam Tlepolemus dicendi finem fecisset, annulum quoque a Sosibio accepit, quo accepto, cuncta deinceps arbitratu suo administrauit.

De Gazensium vrbe ab Antiocho vastata haec Polybius scribit. Mihi vero aequum atque opportunum hic videtur, Gazaeos merito virtutis testimonio minime fraudare. Nam cum fortitudine in rebus bellicis nihil a reliquis Coelesyriae incolis differant, tamen in societate ineunda ac seruanda fide longe illos superant, et inuicta quadam auda-

μαν.

μαν. κατὰ γὰρ τετάρτην ἔφοδον ἐκπλαγέντων τῶν ἄλλων διὰ τὸ μέγεθος τῆς δυναςείας, καὶ πάντων ἐγχειρισάντων σφᾶς αὐτὰς καὶ τὰς πατρίδας Μήδοις, μόνοι τὸ δεινὸν ὑπέμειναν, πάντες τὴν πολιορκίαν ἀναδεξάμενοι. κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρȣ παρȣσίαν ȣ̓ μόνον τῶν ἄλλων παραδεδωκότων αὑτὰς, ἀλλὰ καὶ Τυρίων ἐξηνδραποδισμένων μετὰ βίας, καὶ σχεδὸν ἀνελπίςȣ τῆς σωτηρίας ὑπαρχȣ́σης τοῖς ἐναντιȣμένοις πρὸς τὴν ὁρμὴν καὶ βίαν τȣ̃ Ἀλεξάνδρȣ, μόνοι τῶν κατὰ Συρίαν ὑπέςησαν, καὶ πάσας ἐξελέγξαντες ἐλπίδας. τὸ δὲ παραπλήσιον ἐποίησαν καὶ κατὰ τȣ̀ς ἐνεςῶτας καιρȣ́ς. ȣ̓δὲν γὰρ ἀπέλειπον τῶν ἐνδεχομένων, σπȣδάζοντες διαφυλάξαι τὴν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον πίςιν. διὸ καθάπερ καὶ κατ' ἰδίαν ἐπισημαινόμεθα τȣ̀ς ἀγαθȣ̀ς ἄνδρας ἐν τοῖς ὑπομνήμασι, τὸν αὐτὸν τρόπον χρὴ καὶ κοινῇ τῶν πόλεων τὴν ἐπ' ἀγαθῷ ποιήσαθαι μνήμην, ὅσαι * τῶν καλῶν ἐκ παραδόσεώς τε καὶ προθέσεως πράττειν εἰώθασιν.

Ὅτι Φίλιππος ὁ βασιλεὺς, τȣ̃ χειμῶνος ἤδη καταρχομένȣ, καθ' ὃν Πόπλιος Σολπίκιος ὕπατος κατεςάθη ἐν Ῥώμῃ, ποιȣ́μενος τὴν διατριβὴν ἐν τοῖς Βαργυλίοις, θεωρῶν καὶ τȣ̀ς Ῥοδίȣς καὶ τὸν Ἄτταλον ȣ̓χ οἷον διαλύοντας τὸ ναυτικὸν, ἀλλὰ καὶ προσπληρȣ̃ντας ναῦς, καὶ φιλοτιμώτερον προσκειμένȣς ταῖς φυλακαῖς, δυσχρήςως διέκειτο, καὶ πολλὰς

cia vtuntur. Nam cum Persae olim in Syriam irrupissent, cunctis potentiae magnitudine attonitis, seque ac vrbes suas vltro dedentibus, soli Gazaei resistere ausi, obsidionem pertulere. Expeditione quoque Alexandri, cum non modo vniuersi deditionem fecissent, sed et Tyrus vi capta atque in seruitutem redacta esset, atque aduersus vim et impetum Alexandri nulla propemodum salutis spes resistentibus appareret, soli e Syris non cessere, sed ad omne discrimen parati nihil intentatum reliquere. Eadem constantia nunc quoque vsi reperiuntur. Nam dum Ptolemaeo fidem praestare student, nihil penitus ab illis est omissum. Quamobrem vt sigillatim in hoc nostro opere viros fortes collaudare solemus, ita et ciuitates, quae rerum honestarum studia, siue exemplo a maioribus tradito, siue sua sponte sectantur, suae virtutis laude afficere oportet.

Philippus rex, ineunte iam hyeme, qua P. Sulpitius Galba Romae consul creatus est, Bargyliis moratus, cum Attalum et Rhodios intelligeret non modo copias nauales non dimittere, sed remige etiam ac militibus naues instruere, maiorique animo vigiliis ac custodiae orae maritimae incumbere, ipse maxima in difficultate versaba-

* deest τι.

καὶ ποικίλας εἶχε περὶ τοῦ μέλλοντος ἐπινοίας. ἅμα μὲν γὰρ ἠγωνία τὸν ἐκ τῶν Βαργυλίων ἔκπλουν, καὶ προεωρᾶτο τὸν κατὰ θάλατταν κίνδυνον, ἅμα δὲ τοῖς κατὰ τὴν Μακεδονίαν πράγμασι διαπιστῶν, οὐδαμῶς ἐβούλετο παραχειμάζειν κατὰ τὴν Ἀσίαν. φοβούμενος μὲν οὖν καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς καὶ τοὺς Ῥωμαίους, καὶ γὰρ οὐδ' ἠγνόει τὰς ἐξαποστελλομένας κατ' αὐτοῦ πρεσβείας εἰς Ῥώμην, διόπερ πέρας ἔχει τὰ κατὰ τὴν Λιβύην, ἐξ ὧν ἐδυσχρηστεῖτο μὲν ὑπερβαλλόντως, ἠναγκάζετο δὲ κατὰ τὸ παρὸν ἐπιμένων αὐτοῦ, τὸ δὴ λεγόμενον, λύκου βίον ζῆν. παρ' ὧν μὲν γὰρ ἁρπάζων καὶ κλέπτων, τοὺς δὲ ἀποβιαζόμενος, ἐνίους δὲ παρὰ φύσιν αἰκάλλων διὰ τὸ λιμώττειν αὐτῷ τὸ στράτευμα, ποτὲ μὲν ἐσιτεῖτο κρέα, ποτὲ δὲ σῦκα, ποτὲ δὲ σιτάρια βραχέα παντελῶς, ὧν τινὰ μὲν αὐτῷ Ζεῦξις ἐχορήγει, τὰ δὲ Μυλασσεῖς, καὶ Ἀλαβανδεῖς, καὶ Μάγνητες· οὓς ὁπότε μέν τι δοῖεν, ἔσαινεν, ὅτε δὲ μὴ δοῖεν, ὑλάκτει καὶ ἐπεβούλευεν αὐτοῖς. τέλος ἐπὶ τὴν Μυλατέων πόλιν πράξεις συνεστήσατο διὰ Φιλοκλέους, ἐσφάλη δὲ διὰ τὴν ἀλογίαν τῆς ἐπιβολῆς. τὴν δ' Ἀλαβανδέων χώραν ὡς πολεμίαν κατέφθειρε, φήσας, ἀναγκαῖον εἶναι πορίζειν τῷ στρατεύματι τὰ πρὸς τὴν τροφήν. (παρὰ δὲ Μαγνήτων, ἐπεὶ σῖτον οὐκ εἶχον, σῦκα ἔλαβε. διὸ καὶ Μυοῦντος κυριεύσας τοῖς Μάγνησιν ἐχαρίσατο τὸ χωρίον ἀντὶ τῶν σύκων.)

tur, multaque ac varia consilia animo agitabat. Simul enim eruptionem e portu Bargyliorum timebat, ac maritimum discrimen praeuidebat. Ex alia parte Macedonicis rebus diffidens, prorsus hyemare in Asia nolebat, quippe Aetolos verebatur ac Romanos. Neque enim ignorabat legationes, quae, vtpote confecto iam Punico bello, Romam vndique aduersus ipsum mittebantur. Proinde maxima anxietate distractus, cogebatur interim ibidem sedens, lupino, vt aiunt, ritu viuere, ab his vi rapiens, aliis praeter ingenium blanditus, eo, quod eius copiae fame laborabant, modo carnes, modo ficus, interdum frumentum oppido modicum vescebatur, quorum partem ei Zeuxis, partem Mylasenses et Alabandenses et Magnetes suppeditabant, eisque cum aliquid offerrent, adulabatur; cum nihil dabant, allatrabat, et insidias comparabat. Denique Mylasensium oppido structis opera Philoclis insidiis, ob imprudentiam frustratus recessit, et Alabandensium agros quasi hostiles vastauit, causatus alimenta militi suo conquirenda esse.

Ex

Ex Libro XVII.

Ὅτι ὁ Τῖτος στρατηγὸς ἦν τῶν Ῥωμαίων. τούτῳ δὲ ἐγεγόνει πάντα κατὰ νοῦν, *et cetera, quae edita ſunt in lib. 17. cap. 12.*

Ὅτι φησὶν ὁ Πολύβιος περὶ προδοτῶν· ἐμοὶ ἔσται πολλάκις μὲν, καὶ ἐπὶ πολλοῖς θαυμάζειν ἐπέρχεται τῶν ἀνθρωπείων ἁμαρτημάτων, μάλιστα δ' ἐπὶ τῷ κατὰ τοὺς προδότας. διὸ καὶ βούλομαι τὰ πρέποντα τοῖς καιροῖς διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν. καίτοι γε οὐκ ἀγνοῶ, διότι δυσθεώρητον ὁ τόπος ἔχει τι καὶ δυσπαράγραφον. τίνα γὰρ ὡς ἀληθῶς προδότην δεῖ νομίζειν, οὐ ῥᾴδιον ἀποφήνασθαι. δῆλον γὰρ, ὡς οὔτε τοὺς ἐξ ἀκεραίου συμπειθομένους τῶν ἀνδρῶν, πρός τινας βασιλεῖς ἢ δυνάστας * κοινωνεῖν πραγμάτων, εὐθέως προδότας νομιστέον· οὔτε τοὺς κατὰ περιστάσεις μετατιθέντας τὰς αὐτῶν πατρίδας ἀπό τινων ὑποκειμένων πρὸς ἑτέρας φιλίας καὶ συμμαχίας, οὐδὲ τούτους, πολλοῦ γε δεῖ· ἐπεί τοί γε πολλάκις οἱ τοιοῦτοι μεγίστων ἀγαθῶν γεγόνασιν αἴτιοι ταῖς ἰδίαις πατρίσιν. ἵνα δὲ μὴ πόῤῥωθεν τὰ παραδείγματα φέρωμεν, ἐξ αὐτῶν τῶν ἐνεστώτων ῥᾳδίως ἔσται τὸ λεγόμενον κατανοεῖν. εἰ γὰρ μὴ σὺν καιρῷ τότε μετέῤῥιψε τοὺς Ἀχαιοὺς Ἀρισταίνετος ἀπὸ τῆς Φιλίππου συμμαχίας πρὸς τὴν Ῥωμαίων, φανερῶς ἄρδην ἀπολώλει τὸ ἔθνος. νῦν δὲ, χωρὶς τῆς παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν ἀσφαλείας ἑκάστοις περιγενομένης, αὐ-

Omnia Tito ex animi ſententia ſuccedebant, *et cetera, quae edita ſunt in libro 17. cap. 12.*

Mihi vero ſaepenumero mirari ſubit hominum in plerisque rebus ignorantiam, ſed maxime in eo, quod ad proditores ſpectat. Quamobrem operae pretium fore arbitror, de iis pro tempore ac loco diſſerere. Atque hunc locum iudicatu et explicatu difficilem eſſe, equidem non ignoro; qui enim reuera proditor ſit exiſtimandus, definire haud facile eſt. Etenim conſtat, neque eos, qui rebus integris ſocietatis cum regibus aut principibus ineundae auctores ſunt, neque eos, qui ob temporum neceſſitatem ciues ſuos ab amicitia ac ſocietate iam conſtituta ad noua foedera cum aliis ferienda traducunt, proditores habendos eſſe. Multum certe abeſt: quippe huiusmodi homines ſaepe maximorum bonorum ciuibus ſuis auctores fuere. Ac ne longius exempla repetamus, ex his, quae prae manibus nunc habemus, id facillime perſpici poteſt. Niſi enim Ariſtaenetus ab Philippi ſocietate Achaeos ad amicitiam populi Romani opportune tum traduxiſſet, actum erat de gente Achaeorum. At nunc praeter ſecuritatem, quam ſingulis Achaeis ea tempeſtate praeſtitit, in-

* mſ. νέων.

ξήσεως τῶν Ἀχαιῶν ὁμολογουμένως ὁ προειρημένος ἀνὴρ κἀκεῖνο τὸ διαβούλιον αἴτιος ἐδόκει γεγονέναι. διὸ καὶ πάντες αὐτὸν οὐχ ὡς προδότην, ἀλλ' ὡς εὐεργέτην καὶ σωτῆρα τῆς χώρας ἐτίμων. ὁ δ' αὐτὸς ἂν εἴη λόγος καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι κατὰ τὰς τῶν καιρῶν περιστάσεις τὰ παραπλήσια τούτοις πολιτεύονται καὶ πράττουσιν. ᾗ καὶ Δημοσθένην κατὰ πολλά τις ἂν ἐπαινέσαι; ἐν τούτῳ μέμψαιτο, διότι πικρότατον ὄνειδος τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν Ἑλλήνων εἰκῇ καὶ ἀκρίτως προσέῤῥιψε, φήσας, ἐν μὲν Ἀρκαδίᾳ τοὺς περὶ Κερκιδᾶν, καὶ Ἱερώνυμον, καὶ Εὐκαμπίδαν προδότας γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος, ὅτι Φιλίππῳ συνεμάχουν· ἐν δὲ Μεσσήνῃ τοὺς Φιλιάδου παῖδας, Νέωνα καὶ Θρασύλοχον· ἐν Ἄργει δὲ τοὺς περὶ Μύρτιν καὶ Τελέδαμον καὶ Μνασίαν. παραπλησίως ἐν Θετταλίᾳ μὲν τοὺς περὶ Δάοχον καὶ Κινέαν· παρὰ δὲ Βοιωτοῖς τοὺς περὶ Θεογείτονα καὶ Τιμόλαν. σὺν δὲ τούτοις καὶ πλείους ἑτέρους ἐξηρίθμηται κατὰ πόλιν ὀνομάζων, καίτοι γε πάντων μὲν τῶν προειρημένων ἀνδρῶν πολὺν ἐχόντων λόγον καὶ φαινόμενον ὑπὲρ τῶν καθ' αὐτοὺς δικαίων, πλεῖστον δὲ τῶν ἐξ Ἀρκαδίας καὶ Μεσσήνης. οὗτοι γὰρ ἐπισπασάμενοι Φίλιππον εἰς Πελοπόννησον, καὶ ταπεινώσαντες Λακεδαιμονίους, πρῶτον μὲν ἐποίησαν ἀναπνεῦσαι καὶ λαβεῖν ἐλευθερίας ἔννοιαν πάντας τοὺς τὴν Πελοπόννησον κατοικοῦντας, ἔπειτα δὲ τὴν χώραν ἀνακομισά-

ter omnes constat, ei viro atque huic eius consilio incrementum reipubl. Achaeorum deberi. Itaque is non vt proditor, sed vt optime meritus ac seruator gentis ab omnibus colebatur. Idem de aliis quoque dicendum est, qui pro rerum ac temporum necessitate eadem in republica praestant. Quare etiam Demosthenes, vir alioqui maxima laude dignus, in hac parte alicui reprehendendus forte videatur, quod viris totius Graeciae celeberrimis temere et absque iudicio turpissimi criminis notam inussit. Etenim Cercidam et Hieronymum et Eucampidam in Arcadia, Messenae Iphiadis filios, Neonem et Thrasylochum, Argis Myrtim et Teledamum et Mnasiam, Daochum similiter ac Cineam in Thessalia, apud Boeotos autem Theogitonem ac Timolaum proditores Graeciae fuisse dicit, eo quod Philippi societatem essent amplexi. Alios quoque plures ex singulis ciuitatibus nominatim recenset, tamersi omnes illi multis et grauissimis rationibus factum suum defendere possint, atque in primis Arcades ac Messenii. Namque hi, accito in Peloponnesum Philippo, cum Lacedaemonios depressissent, primum quidem id effecerunt, vt vniuersi Peloponnesii respirare et libertatis speciem aliquam concipere possent, deinde, recuperato agro atque oppi-

μενοι

μενοι καὶ τὰς πόλεις, ἃς παρῄρηντο Λακεδαιμόνιοι κατὰ τὴν εὐκαιρίαν Μεσσηνίων, Μεγαλοπολιτῶν, Τεγεατῶν, Ἀργείων, ηὔξησαν τὰς ἑαυτῶν πατρίδας ὁμολογουμένως, ἀνθ᾽ ὧν οὐ πολεμεῖν ὤφειλον Φιλίππῳ καὶ Μακεδόσιν, ἀλλὰ πάντα κατὰ δύναμιν ἐνεργεῖν, ὅσα πρὸς δόξαν καὶ τιμὴν ἀνῆκεν. εἰ μὲν οὖν ταῦτ᾽ ἔπραττον, ἢ φρουρὰν παρὰ Φιλίππου δεχόμενοι ταῖς πατρίσιν, ἢ καταλύοντες τοὺς νόμους ἀφῃροῦντο τὴν ἐλευθερίαν καὶ παῤῥησίαν τῶν πολιτῶν χάριν τῆς ἰδίας πλεονεξίας ἢ δυναστείας, ἄξιοι τῆς προσηγορίας ἦσαν ταύτης· εἰ δὲ, τηροῦντες τὰ πρὸς τὰς πατρίδας δίκαια, κρίσει πραγμάτων διεφέροντο, νομίζοντες οὐ ταυτὸ συμφέρον Ἀθηναίοις εἶναι καὶ ταῖς ἑαυτῶν πόλεσιν, οὐ δή που διὰ τοῦτο καλεῖσθαι προδότας ἐχρῆν αὐτοὺς ὑπὸ Δημοσθένους. ὁ δὲ πάντα μετρῶν πρὸς τὸ τῆς ἰδίας πατρίδος συμφέρον, καὶ πάντας ἡγούμενος δεῖν τοὺς Ἕλληνας ἀποβλέπειν πρὸς Ἀθηναίους, εἰ δὲ μὴ, προδότας ἀποκαλεῖν, ἀγνοεῖν μοι δοκεῖ καὶ πολὺ παραπαίειν τῆς ἀληθείας. ὃ πεποίηκε Δημοσθένης, ἄλλως τε δὴ καὶ τῶν συμβάντων τότε τοῖς Ἕλλησιν οὐ Δημοσθένει μεμαρτυρηκότων, ὅτι καλῶς προὐνοήθη τοῦ μέλλοντος, ἀλλ᾽ Εὐκαμπίδᾳ, καὶ Ἱερωνύμῳ, καὶ Κερκιδᾷ, καὶ τοῖς Φιλιάδου παισίν. Ἀθηναίοις μὲν γὰρ τῆς πρὸς Φίλιππον ἀντιπαραγωγῆς τὸ τέλος

dis et vrbibus, quas Spartani, cum potentia valerent, Messeniis Megalopolitanis Tegeatibus atque Argiuis eripuerant, rebus suis maximum incrementum attulere. Pro quibus sane meritis aequum erat, non vt Philippo ac Macedonibus bellum indicerent, sed potius vt pro virili parte honori illius et gloriae seruirent. Quod si id praestitissent, aut praesidio Macedonum in ciuitates suas recepto, aut republica ac legibus sublatis libertatem ciuibus suis ademissent, suae ipsorum potentiae confirmandae caussa: esset cur eo nomine digni esse viderentur. sin vero omnibus officiis patriae satisfacientes, iudicio dumtaxat in republica gubernanda et prouidentia praestiterunt ceteris, haudquaquam communes rati Atheniensibus ac suis ciuitatibus temporum esse rationes, non idcirco a Demosthene proditores dici debuerunt. At enim ille, patriae suae vtilitate cuncta permensus, idque persuasum habens, vniuersos Graecos ciuitatem Atheniensium spectare oportere, sin minus, proditores esse appellandos, falli et a veritate procul aberrare mihi quidem videtur: praesertim cum ea, quae tum Graeciae contigerunt, non Demosthenis ipsius, sed Eucampidae et Hieronymi ac Cercidae et Iphiadis liberorum consilia suo suffragio comprobarint. Etenim Athenienses quidem immodica aduersus

σαν ἐκ πάντων ἀλλοτριότητα πρὸς σφᾶς, καὶ τὸ κοινὸν μῖσος. ἀλλ᾽ ὅμως τούτων οὕτως ἐχόντων, οὐδεὶς οὐδέποτε δεηθεὶς ἠπόρησε προδότου, πλὴν τελέως ὀλίγων τινῶν. ἐξ ὧν εἰκότως εἴποι τις ἄν, * ὅτι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, δοκοῦν πανουργότατον εἶναι τῶν ζώων, πολὺν ἔχει λόγον τοῦ φαυλότατον ὑπάρχειν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ζῶα, ταῖς τοῦ σώματος ἐπιθυμίαις αὐταῖς δουλεύοντα, διὰ μόνας ταύτας σφάλλεται· τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος καὶ προσδεδοξοποιημένον, οὐχ ἧττον διὰ τὴν ἀλογιστίαν, ἢ διὰ τὴν φύσιν ἁμαρτάνει. καὶ ταῦτα μὲν ἡμῖν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.

Ὅτι ὁ βασιλεὺς Ἄτταλος ἐτιμᾶτο μὲν καὶ πρότερον ὑπὸ τῆς τῶν Σικυωνίων πόλεως διαφερόντως, ἐξ οὗ τὴν ἱερὰν χώραν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐλυτρώσατο χρημάτων αὐτοῖς οὐκ ὀλίγων. ἀνθ᾽ ὧν καὶ τὸν κολοσσὸν αὐτοῦ τὸν δεκάπηχυν ἔστησαν παρὰ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν περὶ τὴν ἀγοράν. τότε δὲ πάλιν αὐτοῦ δέκα τάλαντα δόντος καὶ μυρίους μεδίμνους πυρῶν, πολλαπλασίως ἐπιταθέντες ταῖς εὐνοίαις, εἰκόνα τε χρυσῆν ἐψηφίσαντο, καὶ θυσίαν αὐτῷ συντελεῖν κατ᾽ ἔτος ἐνομοθέτησαν. Ἄτταλος μὲν οὖν τυχὼν τῶν τιμῶν τούτων ἀπῆρεν εἰς Κεγχρεάς.

Ὅτι Νάβις ὁ τύραννος, ἀπολιπὼν ἐπὶ τῆς τῶν Ἀργείων πόλεως Τιμοκράτην τὸν Πελληνέα,

publici in se ipsos odii. Quae cum ita sint, nihilominus tamen nemini vmquam, cui opus esset, proditor defuit. Proinde non iniuria quis dixerit, hominum genus cum versutia et calliditate cetera animalia superare videatur, multa tamen dici posse, cur deterrimum habeatur. Nam ceterae animantes, quae solis corporis cupiditatibus seruiunt, per has dumtaxat in fraudem labuntur: at humanum genus, variis praeterea opinionibus inductum, non pauciora per imprudentiam peccat, quam naturae vitio. Atque haec quidem de his a nobis dicta sint.

Attalus rex antea quidem a Sicyoniis impense colebatur, ex quo sacrum Apollinis agrum grandi pecunia eis redemerat, in cuius beneficii gratiam colossum eius decem cubitum altitudine iuxta Apollinem in foro posuerunt. tum vero, cum decem talenta ciuitati dono dedisset, et decem millia medinum frumenti, maiori beneuolentia eum complexi, et auream statuam illi decreuerunt, et solenne sacrum quotannis fieri lege lata sanxerunt. His honoribus affectus Attalus Cenchreas abiit.

Nabis tyrannus, relicto ad praesidium vrbis Argiuorum Timocrate Pellenensi, cuius

διὰ

* Haec edita sunt in libri 17. cap. 13.

διὰ τὸ μάλιστα τούτῳ πιστεύειν * καὶ χρῆσθαι πρὸς τὰς ἐπιφανεστάτας πράξεις, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σπάρτην, καὶ μετά τινας ἡμέρας ἐξέπεμψε τὴν γυναῖκα, δοὺς ἐντολάς, παραγενομένην εἰς Ἄργος περὶ πόρον γίνεσθαι χρημάτων. ἡ δὲ ἀφικομένη πολὺ κατὰ τὴν ὠμότητα Νάβιν ὑπερέθετο. ἀνακαλεσαμένη γὰρ τῶν γυναικῶν τινὰς μὲν κατ᾽ ἰδίαν, τινὰς δὲ κατὰ συγγένειαν, πᾶν γένος αἰκίας καὶ βίας προσέφερε, μέχρι σχεδὸν ἁπασῶν οὐ μόνον τὸν χρυσοῦν ἀφείλετο κόσμον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἱματισμὸν τὸν πολυτελέστατον.

fide atque opera in grauissimis negociis vtebatur, Spartam regressus, paucis post diebus vxorem eo remisit, mandans, vt cum primum Argos venisset, cogendae pecuniae incumberet. Illa Argos ingressa, crudelitatem Nabidis longo interuallo superauit. Nunc enim singulas illustres feminas, nunc simul plures genere inter se iunctas domum accersendo, vi ac tormentis omnibus compellebat, donec non aureum modo ornatum, sed vestem quoque preciosissimam fere vniuersis ademit.

Ex Libro XVIII.

Ὅτι τισὶ συμβέβηκε τὸ τὰς μὲν ἐν ταῖς ἐπιτυχίαις ἐξουσίας, *etc. quae edita sunt in lib. 17. cap. 29.*

Ἤδη γὰρ κατὰ τὴν Ἑλλάδα τῆς δωροδοκίας ἐπιπολαζούσης καὶ τοῦ μηδένα μηδὲν δωρεὰν πράττειν, καὶ τοῦ χαρακτῆρος τούτου νομιστευομένου παρὰ τοῖς Αἰτωλοῖς, οὐκ ἐδύναντο πιστεύειν, διότι χωρὶς δώρων ἡ τηλικαύτη μεταβολὴ γέγονε τοῦ Τίτου πρὸς τὸν Φίλιππον, οὐκ εἰδότες τὰ Ῥωμαίων ἔθη καὶ νόμιμα περὶ τοῦτο τὸ μέρος. ** (ἀλλ᾽ ἐξ αὐτῶν τεκμαιρόμενοι καὶ συλλογιζόμενοι, διότι τὸν μὲν Φίλιππον εἰκὸς ἦν προτείνειν πλῆθος χρημάτων διὰ τὸν καιρὸν

Accidit hoc et aliis fortasse iam ante, *etc. quae edita sunt in libro 17. cap. 29.*

Iam enim inter Graecos grassabatur sordida haec munerum captatio, gratis nemine quidquam faciente. quae morum nota cum vbique pro legitima obtineret apud Aetolos, persuadere sibi illi non poterant, gratuito contigisse eam Titi erga Philippum voluntatis mutationem, ignari moris hac in parte institutique Romanorum: verum ex se ipsis coniectura ducta, perquam probabile esse disputabant, Philippum quidem, tempori seruientem, pecuniae vim

τὸν

* msf. κεχρῆσθαι.
** Haec suppleui ex excerptis legationum Polybii, p. 529.

τὸν δὲ Τῖτον μὴ δύνασθαι τούτοις ἀντοφθαλμεῖν.) ἐγὼ δὲ κατὰ μὲν τοὺς ἀνωτέρω χρόνους καὶ κοινὴν ἂν ποιούμενος ἀπόφασιν ἐθάῤῥησα ἂν περὶ πάντων Ῥωμαίων εἰπεῖν, ὡς οὐδὲν ἂν πράξαιεν τοιοῦτον· λέγω δὲ πρότερον ἢ τοῖς διαποντίοις αὐτοὺς ἐγχειρῆσαι πολέμοις, ἕως ἐπὶ τῶν ἰδίων ἐθῶν καὶ νομίμων ἔμενον. ἐν δὲ τοῖς νῦν καιροῖς περὶ πάντων μὲν οὐκ ἂν τολμήσαιμι τοῦτ' εἰπεῖν· κατ' ἰδίαν μέν τοί γε περὶ πλειόνων ἀνδρῶν ἐν Ῥώμῃ θαῤῥήσω ἂν ἀποφήνασθαι, διότι δύνανται τὴν πίστιν ἐν τούτῳ τῷ μέρει διαφυλάττειν, μαρτυρίας δὲ χάριν ὁμολογούμενα δύω ὀνόματα, τοῦ μὴ δοκεῖν ἀδύνατα λέγειν. Λεύκιος μὲν γὰρ Αἰμύλιος, ὁ Περσέα νικήσας, κύριος γενόμενος τῆς Μακεδόνων βασιλείας, ἐν ᾗ, τῆς ἄλλης χωρὶς κατασκευῆς καὶ χορηγίας, ἐν αὐτοῖς εὑρέθη τοῖς θησαυροῖς ἀργυρίου καὶ χρυσίου πλείω τῶν ἑξακισχιλίων ταλάντων, οὐχ οἷον ἐπεθύμησε τούτων τινὸς, ἀλλ' οὐδ' αὐτόπτης ἠβουλήθη γενέσθαι, δι' ἑτέρων δὲ τὸν χειρισμὸν ἐποιήσατο τῶν προειρημένων, καίτοι κατὰ τὸν ἴδιον βίον οὐ περιττεύων τῇ χορηγίᾳ, τὸ δ' ἐναντίον ἐλλείπων μᾶλλον. μεταλλάξαντος γοῦν αὐτοῦ τὸν βίον οὐ πολὺ κατόπιν τοῦ πολέμου, βουληθέντες οἱ κατὰ φύσιν υἱοὶ Πόπλιος Σκιπίων καὶ Κόϊντος Μάξιμος ἀποδοῦναι τῇ γυναικὶ τὴν φέρνην, εἴκοσι τάλαντα καὶ πέντε, ἐπὶ τοσοῦτον ἐδυσχρηστήθησαν, ὡς' οὐδ' εἰς τέλος ἐδυνήθησαν, εἰ μὴ τὴν ἐνδουχίαν

magnam offerre; Titum vero oculos contra attollere non fustinere. Ego vero de fuperioribus quidem temporibus generaliter pronuncians, de omnibus Romanis affirmare non dubitauerim, eos huiusmodi aliquid numquam esse facturos, antequam fcilicet transmarina fufcepissent bella, dum consuetudines moresque maiorum feruabant. Nunc vero his temporibus de omnibus quidem afferere id non aufim, fed figillatim de pluribus ciuibus Romanis id affeuerare haudquaquam verear, eos hac in parte fidem atque integritatem praestare posse. Ne cui autem forte falsa commentus esse videar, duorum virorum exempla, apud omnes fine controuersia recepta, hic adducam. L. Aemilius, is qui Perfem fuperauit, regno Macedonum potitus, in quo praeter reliquam fupellectilem et ceteras opes auri argentique plus quam fex millia talentum in thefauris ipfis reperta funt, non modo nihil ex iis concupiuit; fed ne ipfe quidem fpectare ea dignatus, per alios cuncta administrauit, tametsi rei familiaris amplam copiam non haberet, quin potius inopia laboraret. Etenim cum haud multo post Perficum illud bellum e vita abiisset, Pub. Scipio et Q. Maximus naturales eius filii, cum vxori dotem quinque ac viginti talenta restituere vellent, tanta difficultate pecuniae laborauerunt, vt prorfus tandem dissoluere id

ἀπέδον-

ἀπέδοντο καὶ τὰ σώματα, καὶ σὺν τούτοις ἔτι τινὰς τῶν κτήσεων. εἰ δέ τισιν ἄπιστον τὸ λεγόμενον ἐοικέναι δόξει, ῥᾴδιον ὑπὲρ τούτου λαβεῖν πίστιν. πολλῶν γὰρ ἀμφισβητουμένων παρὰ Ῥωμαίοις, καὶ μάλιστα περὶ τοῦτο τὸ μέρος, διὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους ἀντιπαραγωγάς, ὅμως τὸ νῦν εἰρημένον ὑφ' ἡμῶν ὁμολογούμενον εὑρήσει παρὰ πᾶσιν ὁ ζητῶν. καὶ μὴν Πόπλιος Σκιπίων, ὁ τούτου μὲν κατὰ φύσιν υἱός, Ποπλίου δὲ τοῦ μεγάλου κληθέντος κατὰ θέσιν υἱωνός, κύριος γενόμενος τῆς Καρχηδόνος, ἥτις ἐδόκει πολυχρημονεστάτη τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην εἶναι πόλεων, ἁπλῶς τῶν ἐξ ἐκείνης οὐδὲν εἰς τὸν ἴδιον βίον μετήγαγεν, οὔτ' ὠνησάμενος, οὔτ' ἄλλῳ τρόπῳ κτησάμενος οὐδέν, καίπερ οὐχ ὅλως εὐπορούμενος κατὰ τὸν βίον, ἀλλὰ μέτριος ὢν κατὰ τὴν ὕπαρξιν, ὡς Ῥωμαῖος. οὐχ οἷον δὲ τῶν ἐξ αὐτῆς τῆς Καρχηδόνος ἀπέχετο μόνον, ἀλλὰ καὶ καθόλου τῶν ἐκ τῆς Λιβύης οὐδὲν ἐπιμιχθῆναι πρὸς τὸν ἴδιον εἴασε βίον. περὶ δὲ τούτου πάλιν τἀνδρὸς ὁ ζητῶν ἀληθινῶς, ἀναμφισβήτητον εὑρήσει παρὰ Ῥωμαίοις τὴν περὶ τοῦτο τὸ μέρος δόξαν. ἀλλὰ γὰρ ὑπὲρ μὲν τούτων, οἰκειότερον λαβόντες καιρόν, ποιησόμεθα ἐπιπλεῖον διαστολήν. ὁ δὲ Τῖτος ταξάμενος ἡμέραν, *et cetera, quae edita ſunt in excerptis legationum, p. 529. quae ad librum 18. pertinent.*

nomen non potuerint, niſi domeſtica ſupellectile et mancipiis et praeterea aliquot praediis prius diſtractis. Quod ſi fortaſſe id alicui incredibile videbitur, veritatem eius rei aſſequi in promtu eſt. Nam cum pleraque ac maxime huiusce generis facinora ab ipſis Romanis in dubium reuocentur, propter mutuas contentiones atque inimicitias, hoc quod dixi vno omnium conſenſu firmari, quisquis interrogauerit, deprehendet. Pub. item Scipio, natura quidem Lucii filius, Publii vero Africani, qui Magnus cognominatus eſt, adoptione nepos, Carthaginis compos factus, quae vrbs totius orbis locupletiſſima habebatur, nihil ex ea prorſus neque emtionis titulo, neque alia ratione comparatum in priuatum vſum traduxit: quamuis ille non magnis opibus abundaret, ſed modicis facultatibus, vtpote Romanus, eſſet inſtructus. Neque vero ſolum a Carthaginenſi praeda abſtinuit, ſed omnino nihil ex Africae diuitiis cum ſuis bonis commiſceri eſt paſſus. Atque hanc huius viri in eo genere gloriam apud Romanos indubitatam eſſe, ſi quis inquirere voluerit, comperiet. Verum de his omnibus commodiori loco diſtincte et accurate tractabimus. At Titus conſtituta cum Philippo die, *etc. quae edita ſunt in excerptis legationum, cap. 6. p. 529.*

Ὅτι

Ὅτι φησὶν ὁ Πολύβιος ἐν τῷ ιβ´ λόγῳ, ὅτι Ἄτταλος ἐτελεύτησε τὸν βίον. ὑπὲρ οὗ δίκαιόν ἐστι, καθάπερ περὶ τῶν ἄλλων εἰθίσμεθα ποιεῖν, καὶ περὶ τούτου νῦν ἐπιφθέγξασθαι τὸν ἁρμόζοντα λόγον. ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐφόδιον ὑπῆρξε πρὸς βασιλείαν τῶν ἐκτὸς, πλούτος δὲ μόνον, ὃς μετὰ νοῦ μὲν καὶ τόλμης χειριζόμενος ὡς ἀληθῶς μεγάλην παρέχεται χρείαν πρὸς πᾶσαν ἐπιβολὴν, ἄνευ δὲ τῶν προειρημένων, τοῖς πλείστοις κακῶν παραίτιος πέφυκε γίνεσθαι καὶ συλλήβδην ἀπωλείας. καὶ γὰρ φθόνους γεννᾷ καὶ ἐπιβουλὰς, καὶ πρὸς διαφθορὰν σωμάτων καὶ τύχης μεγίστας ἔχει ῥοπάς. ὀλίγαι δέ τινες εἰσὶ ψυχαὶ παντάπασιν, αἳ ταῦτα δυνάμεναι διωθεῖσθαι τῇ τοῦ πλούτου δυνάμει. διὸ καὶ τοῦ προειρημένου ἄξιον ἀγασθῆναι τὴν μεγαλοψυχίαν, ὅτι πρὸς οὐδὲν τῶν ἄλλων ἐπεβάλετο χρῆσθαι τοῖς χορηγίοις, ἀλλὰ πρὸς βασιλείας κατάκτησιν, οὗ μεῖζον ἢ κάλλιον οὐδὲν οἷόν τέ ἐστιν οὐδ᾽ εἰπεῖν, ὃς τὴν ἀρχὴν ἐνεστήσατο τῆς προειρημένης ἐπιβολῆς, οὐ μόνον διὰ τῆς εἰς τοὺς φίλους εὐεργεσίας καὶ χάριτος, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων. νικήσας γὰρ μάχῃ Γαλάτας, ὃ βαρύτατον καὶ μαχιμώτατον ἔθνος ἦν τότε κατὰ τὴν Ἀσίαν, ταύτην ἀρχὴν ἐποιήσατο, καὶ τότε πρῶτον αὐτὸν ἔδειξε βασιλέα. τυχὼν δὲ τῆς τιμῆς ταύτης, καὶ βιώσας ἔτη δύω πρὸς τοῖς ο´, τούτων δὲ βασιλεύσας μ´ καὶ δ´, σωφρονέστατα μὲν ἐβίωσε καὶ

Attalus rex e vita discessit, quem quidem, vt et in aliis omnibus facere consueuimus, suo elogio ornare, ius fasque est. Huic enim viro nullum ad spem regni subsidium praeter diuitias fortuna dederat, quae si cum prudentia et audacia administrentur, maximas ad omnem conatum afferunt vtilitates, secus, grauium malorum ac postremo interitus caussa plerisque esse solent. Nam et inuidiam et insidias pariunt, et ad corporis animique perniciem maxima habent momenta. Ac paucissima ingenia reperias, quae diuitiarum adminiculo huiusmodi mala propulsare possint. Quare illius viri magnitudinem animi mirari conuenit, qui nullius alterius rei caussa, sed ad regnum sibi comparandum opibus vti instituit, quo certe nihil maius aut illustrius dici potest. atque id primum aggressus est non modo liberalitate et gratia erga amicos, sed etiam auxilio rei militaris. Superatis enim praelio Gallis, quae gens maxime terribilis ac bellicosissima tum in Asia erat, tum primum regium nomen palam adsciuit. qua dignitate per quatuor et quadraginta annos potitus, (vixit enim annis duobus et septuaginta) singulari modestia et grauitate cum vxore

σεμνό-

σεμνότατα πρὸς γυναῖκα καὶ τέκνα, διεφύλαξε δὲ τὴν πρὸς πάντας τοὺς συμμάχους καὶ φίλους πίστιν, ἐναπέθανε δὲ ἐν αὐτοῖς τοῖς καλλίστοις ἔργοις, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. τὸ δὲ μέγιστον, δ΄ υἱοὺς ἐν ἡλικίᾳ καταλιπὼν, οὕτως ἡρμόσατο τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν, ὥστε μέχρι παίδων ἀστασίαστον παραδοθῆναι τὴν βασιλείαν.

ac liberis vixit, et sociis omnibus atque amicis fidem praestitit, ac postremo praeclarissimis rebus est immortuus, pro libertate Graeciae contendens. quodque praecipuum est, quatuor filiis, adolescentibus relictis, regnum adeo stabile ac firmum transmisit, vt ad tertiam stirpem tranquilla et pacata eius possessio peruenerit.

Ὅτι Πολυκράτης ὁ τῆς Κύπρου ἄρχων ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ παιδὸς, etc. *quae sunt edita inter excerpta lib. 17. cap. vlt.*

Polycrates Cypri praefectus iam inde a Ptolemaei patris temporibus. *etc. quae edita sunt in libro 17. cap. vlt.*

Ex Libro XX.

Ὅτι Βοιωτοὶ ἐκ πολλῶν ἤδη χρόνων καχεκτοῦντες ἦσαν, καὶ μεγάλην εἶχον διαφορὰν πρὸς τὴν γεγενημένην εὐεξίαν καὶ δόξαν αὐτῶν τῆς πολιτείας. οὗτοι γὰρ μεγάλην περιποιησάμενοι καὶ δόξαν καὶ δύναμιν ἐν τοῖς Λευκτρικοῖς καιροῖς, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως κατὰ τὸ συνεχὲς ἐν τοῖς ἑξῆς χρόνοις ἀφῄρουν ἀμφοτέρων ἀεὶ τῶν προειρημένων, ἔχοντες στρατηγὸν Ἀμαιόκριτον. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν καιρῶν οὐ μόνον ἀφῄρουν, ἀλλ᾽ ἁπλῶς εἰς τἀναντία τραπέντες, καὶ τὴν πρόσθεν δόξαν ἐφ᾽ ὅσον οἷοί τ᾽ ἦσαν ἠμαύρωσαν. Ἀχαιῶν γὰρ αὐτοὺς πρὸς Αἰτωλοὺς ἐκπολεμωσάντων, μετασχόντες τούτοις τῆς αὐτῆς αἱρέσεως, καὶ ποιησάμενοι συμμαχίαν, μετὰ ταῦτα κατὰ τὸ συνεχὲς ἐπολέμουν πρὸς Αἰτωλούς. ἐμβαλόντων δὲ μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Βοιωτίαν τῶν Αἰτωλῶν, ἐκστρατεύσαντες πανδημεὶ, καὶ τῶν

Boeotorum res iamdudum male habebant, atque a pristino illo vigore ac reipublicae splendore longe aberant. Nam Boeoti cum Leuctricis temporibus maximam gloriam ac potentiam adepti essent, nescio quo pacto paullatim deinceps vtramque imminuerunt praetore Amaeocrito. exinde vero non imminuerunt solum, sed prorsus ad contraria studia conuersi pristinam laudem extinxerunt. Cum enim Achaei in bellum cum Aetolis eos coniecissent, Boeoti, amicitia et societate cum Achaeis facta, posthac assidue aduersus Aetolos pugnabant: cumque Aetoli in Boeotiam cum exercitu aliquando irrupissent, Boeoti cum omni iuuentute egressi, non expectato

Ἀχαιῶν ἠθροισμένων καὶ μελλόντων παραβοηθεῖν, οὐκ ἐκδεξάμενοι τὴν τούτων παρουσίαν συνέβαλον τοῖς Αἰτωλοῖς. ἡττηθέντες δὲ κατὰ τὸν κίνδυνον οὕτως ἀνέπεσον ταῖς ψυχαῖς, ὥστ' ἀπ' ἐκείνης τῆς χρείας ἁπλῶς οὐδενὸς ἔτι τῶν καλῶν ἀμφισβητεῖν ἐτόλμησαν, οὐδ' ἐκοινώνησαν οὔτε πράξεως, οὔτ' ἀγῶνος οὐδενὸς ἔτι τοῖς Ἕλλησι μετὰ κοινοῦ δόγματος, ἀλλ' ὁρμήσαντες πρὸς εὐωχίαν καὶ μέθας οὐ μόνον τοῖς σώμασιν ἐξελύθησαν, ἀλλὰ καὶ ταῖς ψυχαῖς. τὰ δὲ κεφάλαια τῆς κατὰ μέρος ἀνοίας ἐχειρίσθη παρ' αὐτοῖς τὸν τρόπον τοῦτον. μετὰ γὰρ τὴν προειρημένην ἧτταν εὐθέως ἐγκαταλιπόντες τοὺς Ἀχαιοὺς, προσένειμαν Αἰτωλοῖς τὸ ἔθνος. ἀνελομένων δὲ καὶ τούτων πόλεμον μετά τινα χρόνον πρὸς Δημήτριον τὸν Φιλίππου πατέρα, πάλιν ἐγκαταλιπόντες τούτους, καὶ παραγενομένου Δημητρίου μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Βοιωτίαν, οὐδενὸς πεῖραν λαβόντες τῶν δεινῶν ὑπέταξαν σφᾶς αὐτοὺς ὁλοσχερῶς Μακεδόσι. βραχέος δὲ αἰθύγματος ἐγκαταλειπομένου τῆς προγονικῆς δόξης, ἦσάν τινες οἱ δυσαρεστοῦντες τῇ παρούσῃ καταστάσει καὶ τῷ πάντα πείθεσθαι Μακεδόσι. διὸ καὶ μεγάλην ἀντιπολιτείαν εἶναι συνέβαινε τούτοις πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἀσκώνδαν καὶ Νέωνα, τοὺς Βραχύλλου προγόνους· οὗτοι γὰρ ἦσαν οἱ μάλιστα τότε μακεδονίζοντες. οὐ μὴν ἀλλὰ τέλος κατίσχυσαν οἱ περὶ τὸν Ἀσκώνδαν, γενομένης τινὸς περιπετείας τοι-

Achaeorum auxilio, qui copias contraxerant iamque praesto erant futuri, cum Aetolis conflixerunt. Quo in praelio victi, adeo animos desponderunt, vt nullum deinceps certamen de laude et gloria suscipere ausi fuerint, neque vllius praeclari facinoris aut praelii societatem cum vllo Graecorum ex publico decreto coiuerint; sed ad conuiuia et crapulas conuersi et animorum vim et corporum fregerint. Quae res, (vt singula ab his imprudenter facta in vnum conferam,) ita euenit. Post supra dictam cladem, relicta statim Achaeorum societate, Aetolis gentem adiunxerunt. Cum vero Aetoli bellum aduersus Demetrium, Philippi patrem, aliquanto post suscepissent, his rursus relictis, Demetrio, cum copiis Boeotiam ingresso, se suaque omnia dedidere, nullo prius tentato belli discrimine. Ceterum cum modica quaedam scintilla pristinae maiorum gloriae adhuc in quibusdam viueret, erant, qui praesentem rerum statum atque impensum illud erga Macedones obsequium aegre ferrent. Proinde his maximae in republica dissensiones atque altercationes fuere cum Ascondα ac Neone, Brachyllis maioribus: hi enim Macedonum partes studiosissime fouebant. Tandem vero Ascondae factio superior euasit hoc pacto. Antigonus

αὐτῆς.

αὐτῆς. Ἀντίγονος μετὰ τὸν Δημητρίου θάνατον ἐπιτροπεύσας Φιλίππου, πλέων ἐπί τινας πράξεις πρὸς τὰ ἔσχατα τῆς Βοιωτίας, πρὸς Λαβρύναν παραδόξου γενομένης ἀμπώτεως, ἐκάθισαν πρὸς τὸ ξηρὸν αἱ νῆες αὐτοῦ. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον προσπεπτωκυίας τῆς Φήμης, ὅτι μέλλει κατατρέχειν τὴν χώραν Ἀντίγονος· Νέων ἱππαρχῶν τότε, καὶ πάντας τοὺς Βοιωτῶν ἱππεῖς μετ᾽ αὐτοῦ περιαγόμενος χάριν τοῦ παραφυλάττειν τὴν χώραν, ἐπεγένετο τοῖς περὶ τὸν Ἀντίγονον, ἀπορουμένοις καὶ δυσχρηστουμένοις διὰ τὸ συμβεβηκός, καὶ δυνάμενος μεγάλα βλάψαι τοὺς Μακεδόνας, ἔδοξε Φείσασθαι παρὰ τὴν προσδοκίαν αὐτῶν. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις Βοιωτοῖς ἤρεσκε τοῦτο πράξας, τοῖς δὲ Θηβαίοις οὐχ ὅλως εὐδόκει τὸ γεγονός. ὁ δ᾽ Ἀντίγονος, ἐπελθούσης μετ᾽ ὀλίγον τῆς πλήμης, καὶ κουφισθεισῶν τῶν νεῶν, τῷ μὲν Νέωνι μεγάλην εἶχε χάριν ἐπὶ τῷ μὴ συνεπιτεθεῖσθαι σφίσι κατὰ τὴν περιπέτειαν, αὐτὸς δὲ τὸν προκείμενον ἐτέλει πλοῦν εἰς τὴν Ἀσίαν. διὸ καὶ μετὰ ταῦτα νικήσας Κλεομένη τὸν Σπαρτιάτην, καὶ κύριος γενόμενος τῆς Λακεδαίμονος, ἐπιστάτην ἀπέλιπε τῆς πόλεως Βραχύλλην. οὐ μόνον δὲ ταύτην αὐτῶν ἔσχε τὴν πρόνοιαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ συνεχές, ὅτε μὲν αὐτός, ὅτε δὲ Φίλιππος, χορηγοῦντες καὶ συνεπισχύοντες ἀεί, ταχέως κατηγωνίσαντο τοὺς ἐν ταῖς Θήβαις αὐτοῖς ἀντιπολιτευομένους, καὶ πάντας ἠνάγκασαν μακεδονίζειν πλὴν

is, qui poſt Demetrii obitum Philippi tutelam geſſit, cuiuspiam negotii cauſſa ad extremos Boeotiae fines cum nauigaret, repente aeſtu maris circa Labrynam exorto, naues eius in ſicco deſtitutae ſunt. Ac tum forte perlata fama, Antigonum in Boeotiam irruptionem parare, Neo praefectus equitum, cuſtodiendae regionis cauſſa vniuerſum equitatum Boeotorum circumducens, laboranti Antigono, et eo caſu tum maxime turbato, ſuperuenit, cumque maximo damno Macedonas afficere poſſet, praeter ipſorum ſpem viſus eſt iis peperciſſe. quod eius factum ceteris quidem Boeotis placuit, at Thebani minime approbauerunt. Ceterum Antigonus, accedente paullo poſt mari alleuatisque nauibus, Neoni quidem multam gratiam habuit, quod in attonitos eo periculo impetum non feciſſet; ipſe inſtitutam in Aſiam nauigationem perſecutus eſt. Itaque victo poſtea Cleomene Spartano, Lacedaemonis potitus, curatorem vrbis Brachyllem reliquit. Neque vero tunc dumtaxat huius familiae curam habuit, ſed continue partim ipſe, partim Philippus, pecuniam viresque ſuppeditantes, breui contrariam Thebis factionem afflixere, cunctosque ad colendas Macedonum partes praeter admodum paucos compulere. Huiusmodi ex cauſſa fami-

τελέως ὀλίγων τινῶν. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν οἰκίαν τὴν Νέωνος τοιαύτην ἔλαβε τὴν ἀρχὴν καὶ τῆς πρὸς Μακεδόνας συστάσεως καὶ τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν ἐπιδόσεως. τὰ δὲ κοινὰ τῶν Βοιωτῶν εἰς τοσαύτην παρεγεγόνει καχεξίαν, ὥστε σχεδὸν εἴκοσι καὶ ε´ ἐτῶν τὸ δίκαιον μὴ διεξῆχθαι παρ᾽ αὐτοῖς, μήτε περὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμβολαίων, μήτε περὶ τῶν κοινῶν ἐγκλημάτων, ἀλλ᾽ οἱ μὲν φρουρὰς παραγγέλλοντες τῶν ἀρχόντων, οἱ δὲ στρατείας κοινὰς, ἐξέκοπτον ἀεὶ τὴν δικαιοδοσίαν, ἔνιοι δὲ τῶν στρατηγῶν καὶ μισθοδοσίας ἐποίουν ἐκ τῶν κοινῶν τοῖς ἀπόροις τῶν ἀνθρώπων. ἐξ ὧν ἐδιδάχθη τὰ πλήθη τούτοις προσέχειν, καὶ τούτοις περιποιεῖν τὰς ἀρχάς, δι᾽ ὧν ἔμελλε τῶν μὲν ἀδικημάτων καὶ τῶν ὀφειλημάτων οὐχ ὑφέξειν δίκας, προσλήψεσθαι δὲ τῶν κοινῶν ἀεί τι διὰ τὴν τῶν ἀρχόντων χάριν. πλεῖστα δὲ συνεβάλετο πρὸς τὴν τοιαύτην Ὀφέλτας, ἀεί τι προςεπινοῶν, ὃ κατὰ τὸ παρὸν ἐδόκει τοὺς πολλοὺς ὠφελεῖν, μετὰ δὲ ταῦτα πάντας ἀπολεῖν ἔμελλεν ὁμολογουμένως. τούτοις δ᾽ ἠκολούθησε καὶ ἕτερος ζῆλος οὐκ εὐτυχής. οἱ μὲν γὰρ ἄτεκνοι τὰς οὐσίας οὐ τοῖς κατὰ γένος ἐπιγενομένοις τελευτῶντες ἀπέλειπον, ὅπερ ἦν ἔθος παρ᾽ αὐτοῖς πρότερον, ἀλλ᾽ εἰς εὐωχίας καὶ μέθας διετίθεντο, καὶ κοινὰς τοῖς φίλοις ἐποίουν. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἐχόντων γενεὰς ἀπεμέριζον τοῖς συσσιτίοις τὸ πλεῖον μέρος

liae quidem Neonis et gratia apud Macedones et ingentes opes accesserunt. At respublica Boeotorum in eam perturbationem adducta erat, vt per quinque ac viginti fere annos continuum apud illos iustitium fuerit, nec de priuatis contractibus, nec de publicis controuersiis ius redditum sit. Quippe magistratus nunc praesidium, nunc expeditionem totius gentis indicendo, iurisdictionem assidue differebant, atque e praetoribus nonnulli pecuniam publicam inter egentissimos ciues diuidebant. Quo factum est, vt plebs eis plurimum fauere, et magistratus cunctos mandare suis suffragiis coeperit, cum et maleficiorum et aeris alieni iudicium ea ratione subterfugeret, et noua semper ex aerario lucra a magistratibus, popularem gratiam captantibus, acceptura esset. Plurimum ad huiusmodi corruptionem contulit Opheltas, qui in dies noui aliquid excogitabat, quod tum quidem in commune vtile esse videbatur, sed postmodum certissimam omnibus perniciem allaturum erat. his accessit aliud prauum institutum. Orbi enim non agnatis, quae prius consuetudo apud illos erat, facultates suas relinquebant; sed in conuiuia ac compotationes legebant, atque inter amicos suos communes illas iubebant esse. Multique adeo, quibus superstites erant liberi, maximam partem bonorum sodalitatibus hu-

τῆς

τῆς οὐσίας, ὥστε πολλοὺς εἶναι Βοιωτῶν, οἷς ὑπῆρχε δεῖπνα τοῦ μηνὸς πλείω τῶν εἰς τὸν μῆνα διατεταγμένων ἡμερῶν. διὸ καὶ Μεγαρεῖς μισήσαντες μὲν τὴν τοιαύτην κατάστασιν, μνησθέντες δὲ τῆς προγεγενημένης αὐτοῖς μετὰ τῶν Ἀχαιῶν συμπολιτείας, αὖθις ἀπένευσαν πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τὴν ἐκείνων αἵρεσιν. Μεγαρεῖς δὲ ἐξ ἀρχῆς μὲν ἐπολιτεύοντο μετὰ τῶν Ἀχαιῶν ἀπὸ τῶν κατ' Ἀντίγονον τὸν Γονατᾶν χρόνων· ὅτε δὲ Κλεομένης εἰς τὸν Ἰσθμὸν προσεκάθισε, διακλεισθέντες προσέθεντο τοῖς Βοιωτοῖς μετὰ τῆς τῶν Ἀχαιῶν γνώμης, βραχὺ δὲ πρὸ τῶν νῦν λεγομένων καιρῶν δυσαρεστήσαντες τῇ πολιτείᾳ τῶν Βοιωτῶν, αὖθις ἀπένευσαν πρὸς τοὺς Ἀχαιούς. οἱ δὲ Βοιωτοὶ διοργισθέντες ἐπὶ τῷ καταφρονεῖσθαι δοκεῖν, ἐξῆλθον ἐπὶ τοὺς Μεγαρεῖς πανδημεὶ σὺν τοῖς ὅπλοις. οὐδένα δὲ ποιούμενοι λόγον τῶν Μεγαρέων, τῆς παρουσίας * αὐτῶν οὕτω θυμωθέντες πολιορκεῖν ἐπεβάλοντο, καὶ προσβολὰς ποιεῖσθαι τῇ πόλει. πανικοῦ δ' ἐμπεσόντος αὐτοῖς, καὶ φήμης, ὅτι πάρεστι Φιλοποίμην τοὺς Ἀχαιοὺς ἔχων, ἀπολιπόντες πρὸς τῷ τείχει τὰς κλίμακας ἔφυγον προτροπάδην εἰς τὴν οἰκείαν. τοιαύτην δ' ἔχοντες οἱ Βοιωτοὶ τὴν διάθεσιν τῆς πολιτείας, εὐτυχῶς πως διωλίσθον καὶ τοὺς κατὰ

iusmodi diuidebant, ita vt non pauci inter Boeotos essent, quibus per mensem plures supperent coenae, quam mensis dies erant. Quamobrem Megarenses, qui huiusmodi rerum statum odio habebant, reuocata in memoriam pristina societate, quae ipsis cum Achaeis intercesserat, rursus ad Achaeorum amicitiam sectamque se transtulerunt. Quippe Megarenses principio quidem iam inde ab Antigoni Gonatae temporibus sub Achaeorum formula censebantur: postquam vero Cleomenes ad Isthmum praesedit, intercluſi, consentientibus Achaeis, sese Boeotis adiunxere. sed paullo ante haec tempora, quae nunc commemoramus, cum Boeotorum administratio eis displiceret, denuo ad Achaeorum partes transierunt. At Boeoti infensi, quod despectui habiti esse sibi videbantur, vniuersi cum exercitu aduersus Megarenses profecti sunt. cumque illos valde spernerent, neque ante praeuidissent, Achaeos auxilio adfore, confestim obsidionem vrbis atque oppugnationem instituerunt. sed mox coorto inter eos terrore quodam panico, diffusoque rumore, Philopoemenem cum Achaeorum copiis adesse, effusi in fugam, scalis ad moenia relictis, cursu in patriam reuerterunt. Huiusmodi republica vsi Boeoti, tamen tempo-

* leg. Ἀχαιῶν οὐκ ἐνθυμηθέντες.

Φίλιππον καὶ τὲς κατ' Ἀντίοχον καιρές. ἔν γε μὴν τοῖς ἑξῆς ἐ διέφυγον, ἀλλ' ὥσπερ ἐπίτηδες ἀνταπόδοσιν ἡ τύχη ποιεμένη βαρέως ἔδοξεν αὐτοῖς ἐπεμβαίνειν, ὑπὲρ ὧν ἡμεῖς ἐν τοῖς ἑξῆς ποιησόμεθα μνήμην.

ra belli Philippici et Antiochini mira felicitate effugerunt: verum fecutis poftea temporibus non euaferunt, fed quafi confulto compenfans fortuna grauiter eis infultare poftmodum vifa eft, vt infra narrabitur.

Ὅτι οἱ πολλοὶ πρόφασιν μὲν εἶχον τῆς πρὸς Ῥωμαίες ἀλλοτριότητος, τὴν ἐπανχίρεσιν τὴν Βραχύλλε, καὶ τὴν ςρατείαν, ἣν ἐποιήσατο Τῖτος ἐπὶ Κορώνειαν, διὰ τὲς ἐπιγινομένες φόνες ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Ῥωμαίων· τῇ δ' ἀληθείᾳ καχεκτῦντες ταῖς ψυχαῖς διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας. καὶ γὰρ τῦ βασιλέως συνεγγίζοντος, ἐξῄεσαν ἐπὶ τὴν ἀπάντησιν οἱ τῶν Βοιωτῶν * ἄρξαντες· συμμίξαντες δὲ καὶ φιλανθρώπως ὁμιλήσαντες, ἦγον αὐτὸν εἰς τὰς Θήβας.

Plerique Boeotorum alienati in Romanos animi cauffam praetexebant Brachyllis caedem, et quod Titus aduerfus Coroneam cum exercitu effet profectus ob frequentes ciuium Romanorum caedes, quae per vias committebantur: fed reuera animorum corruptio ex ante dictis rationibus conflata in cauffa erat. Nam cum Antiochus rex proxime Thebas veniffet, Boeotorum magiftratus obuiam ei egreffi, ac beneuole collocuti, regem in vrbem deduxerunt.

Τέλος τῦ κ' λόγε τῆς Πολυβίε ἱςορίας.

Finis libri XX.

Ὅτι Παμφιλίδας, ὁ τῶν Ῥοδίων ναύαρχος, ἐδόκει πρὸς τὲς πάντας καιρὲς εὐαρμοςότερος εἶναι τῦ Πασιςράτε, διὰ τὸ βαθύτερος τῇ φύσει καὶ ςασιμώτερος μᾶλλον ἢ τολμηρότερος ὑπάρχειν. ἀγαθοὶ γὰρ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκ ἐκ τῶν κατὰ λόγον, ἀλλ' ἐκ τῶν συμβαινόντων ποιεῖσθαι τὰς διαλήψεις. ἄρτι γὰρ δι' αὐτὸ τῦτο προκεχειρισμένοι τὸν Πασίςρατον, διὰ τὸ πρᾶξιν ἔχειν τινὰ καὶ τόλμαν, παραχρῆμα μετέπιπτον εἰς τἀναν-

Pamphilidas Rhodiorum nauarchus ad omnia temporum momenta aptior Pafiftrato videbatur: quippe fagaciori ingenio et maiori conftantia, quam audacia, praeditus erat. Plerique enim homines non ex confilio ac ratione, fed ex euentu iudicare folent: fi quidem cum Pafiftratum nuper elegiffent, eo maxime, quod ad agendum audendumque ftrenuus erat, tum repente ob illum cafum in con-

* leg. ἄρχοντες.

τἀναντία ταῖς γνώμαις διὰ τὴν περιπέτειαν.

trariam sententiam versi omnes fuerunt.

Ὅτι Διοφάνης ὁ Μεγαλοπολίτης μεγάλην ἕξιν εἶχεν ἐν τοῖς πολεμικοῖς, διὰ τὸ, πολυχρονίου γεγονότος τοῦ πρὸς Νάβιν πολέμου τοῖς Μεγαλοπολίταις ἀστυγείτονος, πάντα συνεχῶς τὸν χρόνον ὑπὸ τὸν Φιλοποίμενα τεταγμένος τριβὴν ἐσχηκέναι τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων ἀληθινήν. χωρίς τε τούτων κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ κατὰ τὴν σωματικὴν χρείαν ἦν ὁ προειρημένος ἀνὴρ δυνατὸς καὶ καταπληκτικός. τὸ δὲ κυριώτατον πρὸς πόλεμον, ὑπῆρχεν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ τοῖς ὅπλοις ἐχρῆτο διαφερόντως.

Diophanes Megalopolitanus magno vsu rei militaris instructus fuit. bello enim aduersus Nabidem tyrannum diuturno et Megalopolitanis ipsis finitimo sub Philopoemenis disciplina assidue militans veram ac seriam rerum bellicarum peritiam collegerat. Praeterea ipsa specie et corporis robore conspicuus ac formidabilis erat, quodque est praecipuum, strenuus bellator, et tractandorum imprimis armorum peritus.

Ὅτι Μοαγέτης ἦν τύραννος Κιβύρας, ὠμὸς γεγονὼς καὶ δόλιος. καὶ οὐκ ἄξιός ἐστιν ἐκ παραδρομῆς, ἀλλὰ μετ' * ἐπιστάσεως τυχεῖν τῆς ἁρμοζούσης μνήμης.

Moagetes, Cibyratarum tyrannus, crudelis fuit et callidus, neque strictim, sed accurate merito elogio afficiendus est.

Ὅτι Πτολεμαῖος, ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου, ὅτε τὴν Λύκων πόλιν ἐπολιόρκησε, καταπλαγέντες τὸ γεγονὸς οἱ δυνάσται τῶν Αἰγυπτίων ἔδωκαν σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὴν βασιλέως πίστιν. οἷς κακῶς ἐχρήσατο, καὶ εἰς κινδύνους πολλοὺς ἐνέπεσεν. παραπλήσιον δέ τι συνέβη καὶ κατὰ τοὺς καιροὺς, ἡνίκα Πολυκράτης τοὺς ἀποστάτας ἐχειρώσατο. οἱ γὰρ περὶ τὸν Ἀθίνιν καὶ Παυσίραν καὶ Χέσουφον καὶ τὸν Ἰρόβαστον, οἵπερ ἦσαν ἔτι διασωζόμενοι τῶν δυναστῶν, εἴξαντες τοῖς πράγμασι παρῆσαν εἰς τὸν Σάϊν, σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὴν τοῦ βασιλέως ἐγχειρίζοντες πί-

Cum Ptolemaeus Aegypti rex Lycopolim obsedisset, Aegyptiorum optimates, rei nouitate perculsi, regis fidei sese omnes dediderunt. quos quidem rex acerbe accepit, eoque in multa discrimina est delapsus. Idem quoque iis temporibus accidit, quibus Polycrates defectores in potestatem redegit. Athinis enim et Pausiras et Chesuphus et Irobastus, qui ex optimatibus Aegyptiorum reliqui erant, temporum necessitati cedentes, Sain venerunt, seque regis fidei vltro commise-

 στιν.

* inf. ἐπιστάσεως.

σιν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἀθετήσας τὰς πίστεις, καὶ δήσας τοὺς ἀνθρώπους γυμνοὺς ταῖς ἁμάξαις εἷλκε, καὶ μετὰ ταῦτα τιμωρησάμενος ἀπέκτεινε. καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Ναύκρατιν μετὰ τῆς στρατιᾶς, καὶ παραστήσαντος αὐτῷ τοὺς ἐξενολογημένους ἄνδρας ἐκ τῆς Ἑλλάδος Ἀριστονίκου, προσδεξάμενος τούτους ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τῶν μὲν τοῦ πολέμου πράξεων οὐδεμιᾶς κεκοινωνηκὼς διὰ τὴν Πολυκράτους ἀδικοδοξίαν, καίπερ ἔχων ἔτη πέντε καὶ εἴκοσιν.

Ὅτι Ἀπολλωνιὰς, ἡ Ἀττάλου τοῦ πατρὸς Εὐμένους τοῦ βασιλέως γαμετὴ, Κυζικηνὴ ἦν, γυνὴ διὰ πλείους αἰτίας ἀξία μνήμης καὶ παρασημασίας. καὶ γὰρ ὅτι δημότις ὑπάρχουσα βασίλισσα ἐγεγόνει, καὶ ταύτην διεφύλαξε τὴν ὑπεροχὴν μέχρι τῆς τελευταίας, οὐχ ἑταιρικὴν προσφερομένη πιθανότητα, σωφρονικὴν δὲ καὶ πολιτικὴν σεμνότητα καὶ καλοκἀγαθίαν, καὶ δικαία τυγχάνειν τῆς ἐπ᾽ ἀγαθῷ μνήμης ἐστίν· καὶ καθόλου, ὅτι τέτταρας υἱοὺς γεννήσασα πρὸς πάντας τούτους ἀνυπέρβλητον διεφύλαξε τὴν εὔνοιαν καὶ φιλοστοργίαν μέχρι τῆς τοῦ βίου καταστροφῆς, καίτοι χρόνον οὐκ ὀλίγον ὑπερβιώσασα τἀνδρός. πλήν οἵ γε περὶ τὸν Ἄτταλον ἐν τῇ παρεπιδημίᾳ καλὴν περιεποιήσαντο φήμην, ἀποδιδόντες τῇ μητρὶ τὴν καθήκουσαν χάριτα καὶ τιμήν. ἄγοντες γὰρ ἐξ ἀμφοῖν ταῖν χεροῖν μέσην αὐτῶν τὴν μητέρα,

runt. At Ptolemaeus, fpreta omni fide, comprehenfos homines et nudos ad currum reuinctos traxit, ac paullo poft neci dedit. Inde Naucratim profectus cum exercitu, affumtis mercenariis militibus, quos ei ex Graecia Ariftonicus adduxerat, Alexandriam maritimo itinere eft reuerfus, cum nullam omnino partem rei militaris attigiffet ex iniquo Polycratis confilio, tametfi annum aetatis quintum ac vicefimum ingreffus.

Apollonias, regis Attali vxor, Eumenis mater, Cyzico oriunda erat, mulier ob plurimas cauffas memoria et laude digna. Nam et quod plebeia cum effet, tamen regina adfcita eft, idque faftigium vsque ad exitum vitae retinuit, non meretriciis illecebris, fed modeftia morumque grauitate quadam ciuili et probitate, ea propter virtutis fuae laudem meretur: et maxime quod, cum quatuor filios peperiffet, incredibilem in cunctos beneuolentiam atque amorem ad extremum vsque fpiritum conferuauit, quamuis diuturno tempore marito fuperftes vixerit. Ceterum Attalus cum fratre in illo matris aduentu in vrbem Cyzicum, obfequio atque honore matri, vt par erat, praeftito, maximam laudem eft adeptus. Matrem enim ambo mediam vtraque manu deducentes, templa ac cete-

περιής-

περιῄεσαν τά θ' ἱερὰ καὶ τὴν πόλιν μετὰ τῆς θεραπείας. ἐφ' οἷς οἱ θεώμενοι μεγάλως τοὺς νεανίσκους ἀπεδέχοντο καὶ κατηξίουν, καὶ μνημονεύοντες τῶν περὶ τὸν Κλέοβιν καὶ Βίτωνα συνέκρινον τὰς αἱρέσεις αὐτῶν, καὶ τὸ τῆς προθυμίας τῆς ἐκείνων λαμπρὸν τῷ τῆς ὑπεροχῆς τῶν βασιλέων ἀξιώματι συναναπληροῦντες. ταῦτα δ' ἐτελέσθη ἐν Κυζίκῳ μετὰ τὴν διάλυσιν τὴν πρὸς Προυσίαν τὸν βασιλέα.

ra vrbis loca cum comitatu regio perluftrarunt. Proinde vniuerfi qui aderant, hoc fpectaculo delectati, adolefcentes vehementer laudabant, et Cleobidis ac Bitonis factum memoria repetentes, vtrumque inter fe comparabant, atque infigni illorum alacritati regale horum faftigium aequabant. Haec Cyzici gefta funt poft pacem cum Prufia rege factam.

Ὅτι Ὀρτιάγων, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Γαλατῶν, ἐπεβάλετο τὴν ἁπάντων τῶν Γαλατῶν δυναστείαν εἰς αὐτὸν μεταστῆσαι. καὶ πολλὰ πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ἐφόδια προσεφέρετο καὶ φύσει καὶ τριβῇ. καὶ γὰρ εὐεργετικὸς ἦν καὶ μεγαλόψυχος, καὶ κατὰ τὰς ἐντεύξεις εὔχαρις καὶ συνετός. τὸ δὲ συνέχον παρὰ Γαλάταις, ἀνδρώδης ἦν καὶ δυναμικὸς πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας.

Ortiago, Galatiae regulus, omnium qui in Afia funt Gallorum principatum ambibat. Ad hunc vero conatum et natura et vfu plurima adiumenta habebat. Etenim liberalitate ac magnitudine animi erat infigni, et in congreffu ac fermonibus vrbanus et prudens, quodque apud Gallos praecipuum habetur, fortiffimus ac bello ftrenuus erat.

Ὅτι Ἀριστόνικος ὁ τοῦ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου εὐνοῦχος μὲν ἦν, ἐκ παιδίου δ' ἐγεγόνει σύντροφος τῷ βασιλεῖ. τῆς δ' ἡλικίας προβαινούσης ἀνδρωδεστέραν εἶχεν ἢ κατ' εὐνοῦχον τόλμαν καὶ προαίρεσιν. καὶ γὰρ φύσει στρατιωτικὸς ἦν, καὶ τὴν πλείστην ἐποιεῖτο διατριβὴν ἐν τούτοις καὶ περὶ ταῦτα. παραπλησίως δὲ καὶ κατὰ τὰς ἐντεύξεις ἱκανὸς ὑπῆρχε, καὶ τὸν κοινὸν νοῦν εἶχεν, ὃ σπάνιόν ἐστι, πρὸς δὲ τούτοις πρὸς εὐεργεσίαν ἀνθρώπων ἐπεφύκει καλῶς.

Ariftonicus Ptolemaei regis Aegypti eunuchus quidem erat, a puero vna cum rege in aula educatus. Progreffu autem aetatis fortior ac generofior euafit, quam eunuchi natura ferre foleat. Nam fuopte ingenio erat bellicofus, et affidue in rebus bellicis fefe exercebat. Idem in congreffibus idonea dexteritate vtebatur, quodque raro admodum contingit, moderati ac ciuilis animi erat, ac poftremo ad bene merendum de hominibus natura factus.

Ὅτι Δεινοκράτης ὁ Μεσσήνιος ἦν οὐ μόνον κατὰ τὴν τριβὴν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν φύσιν αὐλικὸς καὶ στρατιωτικὸς ἄνθρωπος. τὸν δὲ πραγματικὸν τρόπον * ὑπέφαινε μὲν τέλειον, ἦν δὲ ψευδεπίγραφος καὶ ῥωπικός. ἔν τε γὰρ τοῖς πολεμικοῖς κατὰ μὲν τὴν εὐχέρειαν καὶ τὴν τόλμαν πολὺ διέφερε τῶν ἄλλων, καὶ λαμπρὸς ἦν ἐν τοῖς κατ᾽ ἰδίαν κινδύνοις. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν ἄλλην διάθεσιν, ἐν μὲν ταῖς ὁμιλίαις εὔχαρις καὶ πρόχειρος ἦν, παρά τε τὰς συνουσίας εὐτράπελος καὶ πολιτικὸς, ἅμα δὲ τούτοις φιλέραστος. περὶ δὲ κοινῶν ἢ πολιτικῶν πραγμάτων ἀτενίσαι καὶ προϊδέσθαι τὸ μέλλον ἀσφαλῶς, ἔτι δὲ παρασκευάσασθαι καὶ διαλεχθῆναι πρὸς πλῆθος εἰς τέλος ἀδύνατος. καί ποτε κεκινηκὼς ἀρχὴν μεγάλων κακῶν τῇ πατρίδι, τελείως οὐδὲν ᾤετο ποιεῖν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν ἦγε τοῦ βίου, (προορώμενος οὐδὲν τῶν μελλόντων,) ἐρῶν δὲ καὶ κωθωνιζόμενος ἀφ᾽ ἡμέρας, καὶ τοῖς ἀκροάμασι τὰς ἀκοὰς ἀνατεθεικώς. βραχεῖαν δέ τινα τῆς περιστάσεως ἔμφασιν ὁ Τῖτος αὐτὸν ἠνάγκασε λαβεῖν. ἰδὼν γὰρ αὐτὸν παρὰ πότον ἐν μακροῖς ἱματίοις ὀρχούμενον, παρ᾽ αὐτὰ μὲν ἐσιώπησε· τῇ δ᾽ αὔριον ἐντυγχάνοντος αὐτοῦ, καί τι περὶ πατρίδος ἀξιοῦντος, ἐγὼ μὲν, ὦ Δεινοκράτη, πᾶν, ἔφη, ποιήσω τὸ δυνατόν· ἐπὶ δὲ σοῦ θαυ-

Erat Dinocrates Meſſenius non vſu ſolum, ſed natura etiam aulicus ac militaris; prudentiam vero in rebus gerendis ſpecie quidem omnibus numeris abſolutam praeferebat, re ipſa autem adumbrata quaedam et fucata ciuilis prudentiae imago in ipſo inerat. Namque in bellicis rebus alacritate atque audacia cunctos anteibat, et in ipſo pugnae diſcrimine erat conſpicuus. Similiter in reliqua vitae ratione, in ſermonibus quidem venuſtus promtusque, in conſuetudine autem ac conuictu vrbanus atque ciuilis, neque ab amore alienus. In rebus autem publicis ac ciuilibus animum intendere, et futura prudenter praeuidere, ſeque adeo praemunire, et ad populum verba facere, prorſus non poterat. Qui cum maximorum cauſſas malorum in patria excitauiſſet, nullius demum momenti eſſe arbitrabatur, quae ageret. Sed idem vitae inſtitutum tenebat, nihil in futurum proſpiciens, ſed amoribus ac poculis de die indulgens, ac ſymphoniacorum cantibus aures commodans. tandem vero Titus ad ſtatum, in quo res eſſent, leuiter attendere eum coegit. Conſpicatus enim hominem longa et ad talos demiſſa veſte in conuiuio ſaltantem, tacuit tum quidem; poſtridie vero cum adiiſſet eum Dinocrates, et neſcio quid ſuae patriae impetrare vellet, equidem, inquit

μάζω,

* mſ. ἐπαφ.

μάζω, πῶς δύνῃ παρὰ * πότον ὀρχεῖσθαι, τηλικούτων πραγμάτων ἀρχὴν κεκινηκὼς ἐν τοῖς Ἕλλησι. δοκεῖ δὲ τότε βραχύ τι συσταλῆναι καὶ μαθεῖν, ὡς ἀνοίκειον ὑπόθεσιν τῆς ἰδίας αἱρέσεως καὶ φύσεως ἀποδέδωκε, πλὴν ** τότε παρῆν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τοῦ Τίτου, πεπεισμένος, ἐξ ἐφόδου τὰ κατὰ τὴν Μεσσήνην χειρισθήσεσθαι κατὰ τὴν αὐτοῦ βούλησιν.

Titus, quod in me erit, praestabo, ceterum te miror, Dinocrates, quo pacto in conuiuio tibi saltare lubeat, cum tantos motus in Graecia excitaris. Tum quidem paulisper ad se rediisse visus est, atque agnosse tandem, argumentum longe ab instituto ingenioque suo abhorrens abs se susceptum fuisse. Ceterum tunc temporis inter Titi comites in Graeciam venerat, persuasus, res Messeniorum ex arbitratu suo quam primum constituendas esse.

Ὅτι τῷ βασιλεῖ Φιλίππῳ καὶ τῇ συμπάσῃ Μακεδονίᾳ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν δεινή τις ἀρχὴ κακῶν ἐνέπεσε, καὶ πολλῆς ἐπιστάσεως καὶ μνήμης ἀξία. καθάπερ γὰρ ἂν εἰ δίκην ἡ τύχη βουλομένη λαβεῖν ἐν καιρῷ παρ' αὐτοῦ πάντων τῶν ἀσεβημάτων καὶ παρανομημάτων, ὧν εἰργάσατο κατὰ τὸν βίον, τότε παρέστησέ τινας ἐριννῦς καὶ ποινὰς καὶ προστροπαίους τῶν δι' ἐκεῖνον ἠτυχηκότων, οἳ συνόντες αὐτῷ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν τοιαύτας ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τιμωρίας, ἕως οὗ τὸ ζῆν ἐξέλιπεν, ὡς καὶ πάντας ἀνθρώπους ὁμολογῆσαι, διότι κατὰ τὴν παροιμίαν ἐστὶ δίκης ὀφθαλμὸς, ἧς μηδέποτε δεῖ καταφρονεῖν ἀνθρώπους ὑπάρχοντας. πρῶτον μὲν γὰρ αὐτῷ ταύτην παρεστήσαντο τὴν ἔννοιαν, ὅτι δεῖ, μέλλοντα πολεμεῖν πρὸς Ῥωμαίους, ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων καὶ παραθαλαττίων πόλεων τοὺς μὲν πολιτικοὺς ἄνδρας μετὰ τέκνων

καὶ

Iisdem temporibus grauium malorum initium regi Philippo totique Macedoniae accidit, quae res notatu ac commemoratione in primis digna est. Prorsus enim ac si fortuna omnium scelerum, quae tota anteacta vita commiserat, poenas opportune expetere ab eo vellet, quasdam furias et vltrices omnium, quos nefarie violauerat, diras tum ei admouit. qui quidem noctu atque interdiu ipsi imminentes, eiusmodi poenas ab eo exegerunt, donec vltimum spiritum vitae fudit, vt confessi sint omnes mortales, quendam esse, vt prouerbio dicitur, iustitiae oculum, quem quidem ab hominibus sperni haudquaquam fas sit. Nam primum huiusmodi consilium in animum eius iniecerunt, vniuersam ciuium multitudinem cum vxoribus ac liberis ex celeberrimis vrbibus orae ma-

* msf. πότου. ** msf. τόγε.

καὶ γυναικῶν, ἀναςάτους ποιήσαντα, μεταγαγεῖν μὲν εἰς τὴν νῦν μὲν Ἠμαθίαν, τὸ δὲ παλαιὸν Παιονίαν προσαγορευομένην, πληρῶσαι δὲ καὶ Θρᾳκῶν καὶ βαρβάρων τὰς πόλεις, ὡς βεβαιοτέρας αὐτῷ τῆς ἐκ τούτων πίςεως ὑπαρξούσης κατὰ τὰς περιςάσεις. οὗ συντελουμένου, καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀνασπαςῶν γινομένων, τηλικοῦτο συνέβη γενέσθαι πένθος καὶ τηλικοῦτον θόρυβον, ὥςε δοριάλωτον δοκεῖν ἅπασαν γίνεσθαι. ἐξ ὧν κατάραι καὶ * θεοκλυτήσεις ἐγίνοντο κατὰ τοῦ βασιλέως, οὐκέτι λάθρα μόνον, ἀλλὰ καὶ φανερῶς. μετὰ δὲ ταῦτα βουληθεὶς μηδὲν ἀλλότριον ὑποκαθέσθαι, μηδὲ δυσμενὲς μηδὲν ἀπολιπεῖν τῇ ** βασιλείᾳ, ἔγραψε τοῖς ἐπὶ τῶν πόλεων διατεταγμένοις, ἀναζητῆσαι τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας τῶν ὑπ' αὐτοῦ Μακεδόνων ἀνῃρημένων εἰς φυλακὴν ἀποθέσθαι, μάλιςα μὲν φέρων ἐπὶ τοὺς περὶ Ἄδμητον, καὶ Πυῤῥίχον, καὶ Σάμον, καὶ τοὺς μετὰ τούτων ἀπολομένους· ἅμα δὲ τούτοις συμπεριέλαβε καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ὅσοι κατὰ βασιλικὸν πρόςαγμα τοῦ ζῆν ἐςερήθησαν, ἐπιφθεγξάμενος, ὥς φασι, τὸν ςίχον τοῦτον

Νήπιος, ὃς πατέρα κτείνας υἱοὺς καταλείπει.

ὄντων δὲ τῶν πλείςων ἐπιφανῶν διὰ τὰς τῶν πατέρων παραγωγὰς, ἐπιφανῆ καὶ τὴν τούτων ἀτυχίαν συνέβαινε γίνεσθαι καὶ παρὰ πᾶσιν ἐλεεινήν. τρίτον δ'

ritimae in Emathiam, quae olim Paeonia dicta eſt, traducendam eſſe, Thracibusque et aliis barbaris habitandas vrbes tradi oportere: quippe maiori erga ipſum fide haec genera hominum in omni fortuna fore. Quae cum effectui mandarentur, ciuesque a penatibus abſtraherentur, tantus repente gemitus fremitusque eſt exortus, vt hoſtili expugnationi ac direptioni ſimillima res videretur. Proinde vota atque execrationes in caput Philippi non clam modo, ſed et palam concipiebantur. Poſtremo, cum nihil infenſum ſuſpectumque domui regiae in medio relinquere ſtatuiſſet, praefectis ſingularum vrbium mandauit, vt liberos vtriusque ſexus eorum, quos ipſe interfeciſſet, comprehenſos cuſtodiae traderent, praecipue quidem Admetum ac Pyrrichum Samumque, et reliquos, qui vna interierant, ſignificans, comprehenſis tamen et aliis omnibus, quotquot regis praecepto trucidati erant, adiecto etiam, vt aiunt, eo verſu

Stultus, mactato ſobolem qui patre relinquit.

Cum vero plerique horum ob parentum fortunam celebres eſſent, celebris quoque eorum calamitas extitit et miſeratione omnium digna. Tertiam ἡ τύ-

* Suidas θεοκλ. ** mſ. βασιλέων.

ἡ τύχη δρᾶμα κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐπεισήγαγε τὸ κατὰ τὰς υἱὰς. ἐν ᾧ τῶν μὲν νεανίσκων ἀλλήλοις ἐπιβελευόντων, τῆς δ' ἀναφορᾶς περὶ τέτων ἐπ' αὐτὸν γινομένης, καὶ δέον διαλαμβάνειν, πότερον δεῖ γίνεσθαι τῶν υἱῶν φονέα, καὶ πότερον αὐτῶν δεδιέναι μᾶλλον κατὰ τὸν ἑξῆς βίον, μὴ γηράσκων αὐτὸς πάθῃ τὸ παραπλήσιον, ἐςροβλεῖτο νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν περὶ τέτων διανοέμενος. ἐν τοιαύταις δ' ἔσης ἀτυχίαις καὶ ταραχαῖς τῆς αὐτᾶ ψυχῆς, τίς ἐκ ἂν εἰκότως ὑπολάβοι, θεῶν τινῶν αὐτῷ μῆνιν εἰς τὸ γῆρας κατασκῆψαι διὰ τὰς ἐν τῷ παραγεγονότι βίῳ παρανομίας. τᾶτο δ' ἔτι μᾶλλον ἔςαι δῆλον ἐκ τῶν ἑξῆς ῥηθησομένων· Ζήτει ἐν τῷ περὶ παραδόξων.

fabulam fortuna induxit, simultatem inter regis filios. In qua cum alter alteri insidias struerent, atque eius rei nuncii ad patrem afferrentur, cum cogitandum illi esset, vter ex filiis caedem aufurus esse videretur, et a quo maxime sibi in futurum esset cauendum, ne ipsemet senecta aetate idem pateretur, his curis agitabatur dies atque noctes. Quibus malis ac perturbationibus mens illius distenta cum esset, quis non fateatur, dei alicuius iram in eius senium incubuisse, ob flagitia anteactae vitae? Id vero ex iis, quae deinceps referam, clarius elucebit. *Vide excerpta de mirandis casibus.*

Ὅτι Φιλοποίμην, ὁ τῶν Ἀχαιῶν ςρατηγὸς, ἀνὴρ ἦν τῶν κατ' ἀρετὴν πρότε ἐδενὸς δεύτερος, τῆς τύχης μέντοι γ' ἥττων. μετὰ δὲ τᾶτον Λυκόρτας, ὃς ἦν ἐδὲν ἥττων τέτε.

Philopoemenes, praetor Achaeorum, virtute quidem nemini ex superiori memoria concedebat, sed fortuna sequiore vsus est. Proximus ab eo erat Lycortas, nulla re inferior.

Ὅτι Φιλοποίμην, τετταράκοντα ἔτη * συνεχῶς φιλοδοξήσας ἐν δημοκρατικῷ καὶ πολυειδεῖ πολιτεύματι, πάντῃ πάντως διέφυγε τὸν τῶν πολλῶν φθόνον, τὸ πλεῖον ἐ πρὸς χάριν, ἀλλὰ μετὰ παῤῥησίας πολιτευόμενος, ὃ σπανίως ἂν εὕροι τις ἂν γεγονός.

Philopoemenes, per quadraginta continuos annos in populari ac vario reipublicae statu cum gloria versatus, inuidiam tamen ciuium effugit, tametsi minime ad gratiam, sed cum constantia ac libertate res administraret, quod raro cuiquam contigisse reperias.

Ὅτι Ἀννίβας, ἑπτακαίδεκα ἔτη μείνας ἐν τοῖς ὑπαίθροις, καὶ πλείςοις ἀλλοφύλοις καὶ ἑτερογλώττοις ἀνδράσι χρησάμενος

Hannibal cum septemdecim annos in acie versatus sit, et plurimorum barbarorum lingua ac moribus diuersorum

πρὸς

* mſ. συνήθως.

πρὸς ἀπηλπισμένας καὶ παραδόξους ἐλπίδας, ὑπ᾽ οὐδενὸς οὔτ᾽ ἐπεβουλεύθη τὸ παράπαν, οὔτ᾽ ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῶν συστρατευομένων.

Ὅτι Πόπλιος, φιλοδοξήσας ἐν ἀριστοκρατικῷ πολιτεύματι, τηλικαύτην περιεποιήσατο παρὰ μὲν τοῖς ὄχλοις εὔνοιαν, παρὰ δὲ τῷ συνεδρίῳ πίστιν, ὥστ᾽ ἐν μὲν τῷ δήμῳ κρίνειν τινὸς ἐπιβαλλομένου κατὰ τὰ Ῥωμαίων ἔθη, καὶ πολλὰ μὲν κατηγορήσαντος καὶ πικρῶς, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶπε προελθὼν, οὐκ ἔφη δὲ πρέπον εἶναι τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων, οὐδενὸς ἀκούειν κατηγοροῦντος Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος, δι᾽ ὃν αὐτὴν τὴν τοῦ λέγειν ἐξουσίαν ἔχουσιν οἱ κατηγοροῦντες. ὧν ἀκούσαντες οἱ πολλοὶ παραχρῆμα διελύθησαν πάντες ἐκ τῆς ἐκκλησίας, ἀπολιπόντες τὸν κατηγοροῦντα μόνον.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς ἦν τις ἐν τῇ Λακεδαίμονι Χαίρων, ὃς ἐτύγχανε τῷ πρότερον ἔτει πεπρεσβευκὼς εἰς τὴν Ῥώμην, ἄνθρωπος ἀγχίνους μὲν καὶ πρακτικὸς, νέος δὲ καὶ ταπεινὸς καὶ δημοτικῆς ἀγωγῆς τετευχώς. οὗτος ὀχλαγωγῶν καὶ κινήσας, ὃ μηδεὶς ἕτερος ἐθάρρει, ταχέως περιεποιήσατο φαντασίαν παρὰ τοῖς πολλοῖς. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀφελόμενος τὴν χώραν, ἣν οἱ τύραννοι συνεχώρησαν ταῖς ἀπολειφθείσαις τῶν φυγάδων ἀδελφαῖς, καὶ γυναιξὶ, καὶ μητράσι, καὶ τέκνοις, ταύτην δέδωκε τοῖς λεπτοῖς, εἰκῆ καὶ ἀνι-

auxiliis vſus fuerit ad res arduas ac prope deſperatas, tamen a nemine ex commilitonibus inſidias paſſus, a nemine vmquam proditus fuit.

P. Scipio cum optimatum partes in republica eſſet amplexus, tantam apud populum beneuolentiam, tantam in ſenatu auctoritatem ſibi comparauit, vt apud populum quidem cum ei neſcio quis diem dixiſſet, vt Romanis moris eſt, multaque acerbe ei obieciſſet, ipſe in medium progreſſus, aliud nihil reſponderit; ſed id vnum dixerit, non decere populum Romanum, accuſatoribus P. Cornelii Scipionis auſcultare, cuius ope ipſa accuſandi facultas accuſatoribus parta ſit. quibus auditis, ſtatim vniuerſa plebs e concione diſceſſit, accuſatore ſolo in roſtris relicto.

Per ea tempora Lacedaemone erat quidam Chaeron, qui anno ſuperiori legationem Romae obierat, vir gnauus quidem ac ſolers, ſed tum temporis admodum iuuenis, et infimae ſortis, nec liberaliter educatus. Hic concionabundus cum eam rem commouiſſet, quam nemo tentare auſus fuerat, famam apud populum breui comparauit. Ac principio quidem agrum, quem tyranni ſororibus ac coniugibus exulum matribusque ac liberis conceſſerant, ipſe infimis hominibus temere atque inaequaliter pro ar-

σως

σους κατὰ τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν. μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς κοινοῖς ὡς ἰδίοις χρώμενος, ἐξεδαπάνα τὰς προσόδους, οὐ νόμου στοχαζόμενος, οὐ κοινοῦ δόγματος, οὐκ ἄρχοντος. ἐφ' οἷς τινὲς ἀγανακτήσαντες, ἐσπούδαζον κατασταθῆναι δοκιμαστῆρας τῶν κοινῶν κατὰ τοὺς νόμους. ὁ δὲ Χαίρων, θεωρῶν τὸ γινόμενον, καὶ συνειδὼς αὑτῷ κακῶς κεχειρικότι τὰ τῆς πόλεως, τὸν ἐπιφανέστατον τῶν δοκιμαστήρων Ἀπολλωνίδην, καὶ μάλιστα δυνάμενον ἐρευνῆσαι τὴν πλεονεξίαν αὐτοῦ, τοῦτον ἀποπορευόμενον ἡμέρας ἐκ βαλανείου, προσπέμψας τινὰς, ἐξεκέντησεν. ὧν προσπεσόντων τοῖς Ἀχαιοῖς, καὶ τοῦ πλήθους ἀγανακτήσαντος ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, ἐξ αὐτῆς ὁ στρατηγὸς ὁρμήσας καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Λακεδαίμονα, τόν τε Χαίρωνα παρήγαγεν εἰς κρίσιν ὑπὲρ τοῦ φόνου, τοῦ κατὰ τὸν Ἀπολλωνίδην, καὶ κατακρίνας ἐποίησε δέσμιον, τούς τε λοιποὺς δοκιμαστῆρας παρώξυνε πρὸς τὸ ποιεῖσθαι τὴν ζήτησιν τῶν δημοσίων ἀληθινὴν, φροντίσαι δὲ καὶ περὶ τοῦ κομίσασθαι τὰς οὐσίας τοὺς τῶν φυγάδων ἀναγκαίους πάλιν, ἃς ὁ Χαίρων αὐτῶν ἀφείλετο βραχεῖ χρόνῳ πρότερον.

Ὅτι Φιλοποίμενα καὶ Ἀρίσταινον τοὺς Ἀχαιοὺς συνέβη οὔτε τὴν φύσιν ὁμοίαν σχεῖν, οὔτε τὴν αἵρεσιν τῆς πολιτείας. ἦν γὰρ ὁ Φιλοποίμην εὖ πεφυκὼς πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας, καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχήν· ὁ δ'

bitrio ſuo diuiſit, deinde publica pecunia quaſi priuata abuſus, vectigalia decoquere coepit, absque vlla lege aut publico decreto, aut magiſtratus auctoritate. Quam rem aegre ferentes nonnulli, id egerunt, vt quaeſtores aerarii publici legibus conſtituerentur. Id cum animaduerteret Chaeron, conſcius ſibi ipſe male adminiſtratae publicae pecuniae, Apollophanem e collegio quaeſtorum, virum clariſſimum, qui vnus eius peculatum ac furta deprehendere valebat, interdiu e balneo redeuntem ſubmiſſis percuſſoribus interfecit. Cuius rei nuntio ad Achaeos delato, cum vniuerſa populi multitudo eum caſum acerbe ferret, confeſtim praetor magnis itineribus Spartam profectus, et Chaeronem ipſum comprehenſum cauſſam dicere iuſſit de Apollonidis caede, damnatumque in carcerem conieicit, et reliquos quaeſtores hortatus eſt, vt de publica pecunia quaeſtionem ſerio exercerent, vtque operam darent, vti exulum propinquis bona nuper a Chaerone ademta reſtituerentur.

Philopoemenes et Ariſtaenus Achaei neque ingenio ſimili fuerunt, neque eandem in republica ſectam ſequebantur. Namque Philopoemenes quidem et animo et corpore ad res militares egregie

ἕτερος πρὸς τὰ * πολιτικὰ τῶν διαβελίων. τῇ δ' αἱρέσει κατὰ τὴν πολιτείαν τᾶτο διέφερον ἀλλήλοις. τῆς γὰρ Ῥωμαίων ὑπεροχῆς ἤδη τοῖς Ἑλληνικοῖς πράγμασιν ἐμπλεκομένης ὁλοσχερῶς, κατά τε τὰς Φιλιππικὰς καὶ τὰς Ἀντιοχικὰς καιρὰς, ὁ μὲν Ἀρίσαινος ἦγε τὴν ἀγωγὴν τῆς πολιτείας ὅτως, ὥστε πᾶν τὸ πρόσφορον Ῥωμαίοις ἐξ ἑτοίμυ ποιεῖν, ἔνια δὲ καὶ πρὶν ἢ προστάξαι ἐκείνας. ἐπειρᾶτο μέν τοί γε τῶν νόμων ἔχεσθαι δοκεῖν, καὶ τὴν τοιαύτην ἐφείλκετο φαντασίαν, εἴκων, ὁπότε τάτων ἀντιπίπτοι τις προδήλως, τοῖς ὑπὸ Ῥωμαίων γραφομένοις. ὁ δὲ Φιλοποίμην, ὅσα μὲν εἴη τῶν προκαλεμένων ἀκόλεθα τοῖς νόμοις καὶ τῇ συμμαχίᾳ, πάντα συγκατήνει καὶ συνέπραττεν ἀπροφασίςως· ὅσα δὲ τάτων ἐκτὸς ἐπιτάττοιεν, ὐχ οἷός τ' ἦν ἐθελοντὴς συνυπακάειν, ἀλλὰ τὰς μὲν ἀρχὰς ἔφη δεῖν δικαιολογεῖσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἀξιᾶν· εἰ δὲ μηδ' ὅτως πείθοιεν, τέλος οἷον ἐπιμαρτυρομένας εἴκειν, καὶ τότε ποιεῖν τὸ παραγγελλόμενον.

factus; contra Ariſtaenus ad res ciuiles conſilio et eloquentia promtior erat. Inter vtriusque autem in repub. inſtitutum id interfuit. Nam cum Romanorum potentia bello Philippico et Antiochino penitus ſe rebus Graeciae immiſcuiſſet. Ariſtaenus quidem ita remp. moderabatur, vt, quicquid e re pop. Rom. eſſet, lubentiſſime faceret, quaedam etiam vltro, antequam pop. Roman. mandaſſet. Interim tamen operam dabat, vt leges vbique ſeruare videretur, atque eam ſpeciem prae ſe ferebat, cedens interdum, ſi qua lex mandatis pop. Rom. aperte repugnabat. At Philopoemenes et ipſe quidem poſtulatis Romanorum, quaecunque a legibus ac foedere gentis Achaeorum non diſcedebant, ſine controuerſia aſſentiebatur; quaecumque vero praeter leges ac foedera imperabantur, adduci non poterat, eis ſponte vt pareret, ſed primo quidem rationibus contra allatis, deinde vero precibus contendendum eſſe aiebat. quod ſi ne ſic quidem flectere illos potuiſſent, tunc demum tamquam diuum fidem conteſtatos cedere, atque imperata facere oportere,

Ex Libro XXVI.

Ὅτι Περσεὺς, ἀνανεωσάμενος τὴν φιλίαν τὴν πρὸς Ῥωμαίας, εὐθέως ἑλληνοκοπεῖν ἐπεβάλετο, κατακαλῶν εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὰς τὰ χρέα φεύγοντας, καὶ τὰς πρὸς καταδίκης

Perſeus, renouata cum populo Romano amicitia, confeſtim Graecos ſibi conciliare omnibus modis coepit. Nam quotquot aeris alieni cauſſa aut iudicio condemnati ſolum

δίκης

* Suidas addit καὶ λογικά.

δίκης ἐκπεπτωκότας, καὶ τὰς ἐπὶ βασιλικοῖς ἐγκλήμασι Μακεδονίαν παρακεχωρηκότας. καὶ τούτων ἐξετίθει προγραφὰς εἴς τε Δῆλον καὶ Δελφὰς, καὶ τὸ τῆς * Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν, διδὰς οὐ μόνον τὴν ἀσφάλειαν τοῖς καταπορευομένοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπαρχόντων κομιδὴν, ἀφ᾽ ὧν ἕκαστος ἔφυγε. παρέλυσε δὲ καὶ τὰς ἐν αὐτῇ τῇ Μακεδονίᾳ τῶν βασιλικῶν ὀφειλημάτων, ἀφῆκε δὲ καὶ τὰς ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐγκεκλεισμένας ἐπὶ βασιλικαῖς αἰτίαις. ταῦτα δὲ ποιήσας πολλάς τε μετεωροδοκῶν καλὰς ἐλπίδας ** ὑπεδείκνυε πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἐν αὐτῷ. ἐπέφαινε δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ λοιπῷ βίῳ προστασίαν τὸ τῆς βασιλείας ἀξίωμα. κατά τε γὰρ τὴν ἐπιφάνειαν ἦν ἱκανὸς, καὶ πρὸς πᾶσαν σωματικὴν χρείαν τὴν διατείνουσαν εἰς τὸν πραγματικὸν τρόπον εὔθετος· κατά τε τὴν ἐπίφασιν εἶχεν ἐπισκύνιον καὶ τάξιν οὐκ ἀνοίκειον τῆς ἡλικίας. ἐπεφεύγει δὲ καὶ τὴν πατρικὴν ἀσέλγειαν, τήν τε περὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὴν περὶ τὰς πότους. καὶ τὰ μὲν προοίμια τῆς Περσέως ἀρχῆς τοιαύτην *** εἶχε διάθεσιν.

verterant, quique ob maieſtatis crimina Macedonia exceſſerant, vniuerſos in Macedoniam euocauit, edictis in inſula Delo ac Delphis et in templo Itoniae Mineruae palam propoſitis, quibus non modo impunitatem, ſed etiam bonorum omnium reſtitutionem cum fructibus ab eo tempore, ex quo quisque exularet, poſtliminio redeuntibus concedebat. Vniuerſis praeterea Macedonibus fiſcalia debita remiſit, cunctosque, ob ſuſpicionem aut crimen maieſtatis vinctos, cuſtodia liberauit His geſtis cum multorum animos arrexiſſet, praeclaram omnibus Graecis ſpem in ſe oſtendebat. quin etiam in reliquo vitae apparatu regiam dignitatem praeferebat. Nam et ſpecie erat honeſta, et corpore ad omne opus bello et pace obeundum valido; atque in vultu ſupercilium et dignitas non incongrua aetati eius aderat. Vitauerat etiam paternam in mulieres atque in conuiuiis intemperantiam. Ac Perſei quidem principatus huiusmodi exordium habuit.

Ὅτι Φίλιππος ὁ βασιλεὺς, ὅτε μὲν ηὐξήθη καὶ τὴν κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐξουσίαν ἔλαβε, πάντων ἦν ἀπιστότατος καὶ παρανομώτατος· ὅτε δὲ πάλιν τὰ τῆς τύχης ἀντέπνευσε, πάντων μετριώτατος. ἐπεὶ δὲ τοῖς ὅλοις πραγ-

Philippus rex poſtea quidem, quam opibus auctus eſt, et Graeciam in poteſtate habuit, omnium perfidiſſimus fuit ac flagitioſiſſimus; vbi vero aduerſam fortunam eſt expertus, omnium modeſtiſſimus. poſtremo poſtquam res eius

* mſ. ειτω. ** mſ. ὑποδεικνύναι. *** mſ. ἔχει.

πράγμασιν ἔπταισε, πρὸς τὰν τὸ μέλλον ἁρμοζόμενος ἐπειρᾶτο κατὰ πάντα τρόπον σωματοποιεῖν τὴν αὑτοῦ βασιλείαν.

funditus labefactatae sunt, ad omnem futuri temporis casum comparans sese, regnum suum confirmare omnibus modis atque artibus contendebat.

Ex Libro XXVII.

Ὅτι ὁ Κότυς ἦν ἀνὴρ καὶ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ἀξιόλογος, καὶ πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας διαφέρων, ἔτι δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν πάντα μᾶλλον ἢ Θρᾷξ. καὶ γὰρ νήπτης ὑπῆρχε, καὶ πραότητα καὶ βάθος ὑπέφαινεν ἐλευθέριον.

Erat Cotys cum specie ipsa, tum militari fortitudine insignis. Praeterea ingenio prorsus Thracum dissimilis: quippe sobrietatem ac clementiam et solertiam quandam liberalem eminus praeferebat.

Ὅτι Πτολεμαῖος ὁ στρατηγὸς ὁ κατὰ Κύπρον οὐδαμῶς Αἰγυπτιακὸς γέγονεν, ἀλλὰ νουνεχὴς καὶ πρακτικός. παραλαβὼν γὰρ τὴν νῆσον, ἔτι νηπίου τοῦ βασιλέως ὄντος, ἐγίνετο μὲν ἐπιμελῶς περὶ συναγωγὴν χρημάτων, ἐδίδου δ' ἁπλῶς οὐδὲν οὐδενί, καίπερ αἰτούμενος πολλάκις ὑπὸ τῶν βασιλικῶν διοικητῶν, καὶ καταλαλούμενος πικρῶς ἐν τῷ μηδὲν προΐεσθαι. τοῦ δὲ βασιλέως εἰς ἡλικίαν παραγεγονότος, συνθεὶς πλῆθος ἱκανὸν χρημάτων ἐξαπέστειλεν, ὥστε καὶ τὸν Πτολεμαῖον αὐτὸν καὶ τοὺς περὶ τὴν αὐλὴν εὐδοκῆσαι τῇ πρότερον αὐτοῦ συστολῇ καὶ τῷ μηδὲν προΐεσθαι.

Ptolemaeus, praefectus Cypri, nulla re Aegyptius fuit, sed prudens ac strenuus imprimis. Nam cum insulae praefecturam rege admodum puero accepisset, cogendae quidem pecuniae studiose incubuit: ceterum nemini prorsus quidquam dabat, tametsi a curatoribus ac dispensatoribus regiae pecuniae saepissime flagitaretur, grauiterque incusaretur, quod reditus insulae penes se retineret. Sed posteaquam rex adolescentiam attigit, collectam satis magnam pecuniae vim Alexandriam misit, adeo vt Ptolemaeus et ceteri omnes aulici priorem illius parsimoniam ac diligentiam vehementer probarint.

Ὅτι Κέφαλος ἧκεν ἐξ Ἠπείρου, ἔχων μὲν καὶ πρότερον ἤδη σύστασιν πρὸς τὴν Μακεδόνων οἰκίαν, τότε δὲ διὰ τῶν πραγμάτων ἠναγκασμένος αἱρεῖσθαι τὰ τοῦ Περσέως. ἡ δ' αἰτία τοῦ συμβαίνοντος ἐγένετο τοιαύτη. Χάροψ ἦν Ἠπειρώτης, ἀνὴρ τἄλλα

Cephalus tum ex Epiro quoque adfuit, et antiqua amicitia ac gratia regiae Macedonum domui obstrictus, et tum ad Persei partes colendas necessitate temporum compulsus tali caussa. Charopus quidem

μὲν καλὸς κἀγαθὸς, καὶ φίλος Ῥωμαίων, ὃς, Φιλίππου τὰ κατὰ τὴν Ἤπειρον στενὰ κατασχόντος, αἴτιος ἐγένετο τοῦ Φίλιππον μὲν ἐκπεσεῖν ἐκ τῆς Ἠπείρου, Τίτον δὲ καὶ τῆς Ἠπείρου κρατῆσαι καὶ τῶν Μακεδόνων. οὗτος υἱὸν ἔσχε Μαχατᾶν, οὗ Χάροψ ἐγένετο. τοῦτον ἀντίπαιδα κατὰ τὴν ἡλικίαν ὄντα, τοῦ πατρὸς μεταλλάξαντος, ὁ Χάροψ μετὰ τῆς καθηκούσης προστασίας εἰς τὴν Ῥώμην ἀπέστειλε, χάριν τοῦ καὶ τὴν διάλεκτον καὶ τὰ γράμματα τὰ Ῥωμαϊκὰ μαθεῖν. τοῦτο τὸ μειράκιον, πολλοῖς σύνηθες γεγονὸς, ἐπανῆλθε μετά τινα χρόνον εἰς τὴν οἰκείαν. ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος Χάροψ μετήλλαξε τὸν βίον. τὸ δὲ μειράκιον, μετέωρον ὂν τῇ φύσει καὶ πάσης πονηρίας ἔμπλεον, ἐκορυφοῦτο, καὶ παρετρίβετο πρὸς τοὺς ἐπιφανεῖς ἄνδρας. τὰς μὲν οὖν ἀρχὰς οὐδεὶς ἦν αὐτοῦ λόγος, ἀλλ' οἱ προκατέχοντες καὶ ταῖς ἡλικίαις καὶ ταῖς δόξαις, οἱ περὶ τὸν Ἀντίνουν, ἐχείριζον τὰ κοινὰ κατὰ τὰς αὑτῶν γνώμας· τοῦ δὲ πολέμου τοῦ Περσικοῦ συστάντος, εὐθέως διέβαλλε τὸ μειράκιον τοὺς προειρημένους ἄνδρας πρὸς Ῥωμαίους, ἀφορμῇ μὲν χρώμενος τῇ προγεγενημένῃ συστάσει τῶν ἀνδρῶν πρὸς τὴν Μακεδόνων οἰκίαν· κατὰ δὲ τὸ παρὸν πάντα παρατηρῶν, καὶ πᾶν τὸ λεγόμενον ἢ πραττόμενον ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκδεχόμενον, καὶ τὰ μὲν ἀφαιρῶν, τὰ δὲ προστιθεὶς, ἐλάμβανε πιθανότητας κατὰ τῶν ἀνθρώπων. ὁ δὲ Κέφαλος, τἄλλα τε

dam Epirota fuit, vir ceteroqui probus, amicus populi Romani, qui, cum Philippus artiſſimas Epiri fauces occupauiſſet, vnus praecipue effecerat, vt et Philippus Epiro excideret, et Titus Epiri ſimul ac Macedonum potiretur. Huius ex Machata filio Charopus nepos fuit, quem admodum adoleſcentem, patre orbatum, auus Charopus cum honeſto comitatu Romam miſit, quo et linguam Romanam et litteras perdiſceret. Hic adoleſcens Romae plurimis familiariter vſus, poſtmodum in patriam reuerſus eſt, quo tempore ſenior Charopus e vita diſceſſit. At iuuenis ſuopte ingenio leuis, omnique malitia refertus, contendere atque obtrectare viris clariſſimis coepit. Ac principio quidem nulla eius ratio habebatur; ſed Antinous, longe aetate et gloria antecellens, rempublicam cum Cephalo arbitratu ſuo adminiſtrabat. Conflato autem Perſico bello, ſtatim Charopus eos viros apud populum Romanum criminari inſtituit, gratiam, quae illis apud regiam Macedonum domum comparata erat, argumento adducens. Et omnia illorum dicta et facta tum maxime obſeruando, atque in peius detorquendo, nunc veritati adiiciens, nunc detrahens, auctoritatem fidemque aduerſus eos ſibi comparauit. At Cephalus, vir ſingularis prudentiae ac

φρόνιμος καὶ στάσιμος ἄνθρωπος, καὶ κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους ἐπὶ τῆς ἀρίστης ὑπῆρχε γνώμης. εὐχόμενος γὰρ ηὔξατο τοῖς θεοῖς, μὴ συστῆναι τὸν πόλεμον, μηδὲ κριθῆναι τὰ πράγματα. πραττομένου δὲ τοῦ πολέμου, τὰ κατὰ τὴν συμμαχίαν ἐβούλετο δίκαια ποιεῖν Ῥωμαίοις· πέρα δὲ τούτου μηδὲ προστρέχειν ἀγεννῶς, μήθ' ὑπηρετεῖν μηδὲν παρὰ τὸ δέον. τοῦ δὲ Χάροπος ἐνεργῶς χρωμένου ταῖς κατ' αὐτοῦ διαβολαῖς, καὶ * πᾶσαν παρὰ τὴν Ῥωμαίων βούλησιν γινόμενον εἰς ἐθελοκάκησιν ἄγοντος, τὸ μὲν πρῶτον οἱ προειρημένοι κατεφρόνουν, οὐδὲν αὐτοῖς συνειδότες ἀλλότριον βουλομένοις Ῥωμαίων. ὡς δὲ τοὺς περὶ τὸν Ἱππόλοχον καὶ Νίκανδρον καὶ Λοχαγὸν εἶδον τοὺς Αἰτωλοὺς ἀναγομένους εἰς τὴν Ῥώμην ἀπὸ τ' ἱππομαχίας ἀλόγως, καὶ τὰς διαβολὰς τὰς ἐκ τῶν περὶ Λυκίσκον πεπιστευμένας κατ' αὐτῶν, οἵτινες κατὰ τὴν Αἰτωλίαν τὴν αὐτὴν αἵρεσιν ἦγον τῷ Χάροπι, τὸ τηνικάδε προειδόμενοι τὸ μέλλον ἐβουλεύοντο περὶ αὐτῶν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς, πάντως πεῖραν λαμβάνειν, ἐφ' ᾧ μὴ προέσθαι σφᾶς αὐτοὺς ἀκρίτως, σώους δὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἐπανάγεσθαι διὰ τὰς Χάροπος διαβολάς. οὕτω μὲν οὖν οἱ περὶ τὸν Κέφαλον ἠναγκάσθησαν παρὰ τὰς αὐτῶν προαιρέσεις ἑλέσθαι τὰ τοῦ Περσέως.

Ὅτι οἱ περὶ Θεόδοτον καὶ Φιλόστρατον ἐποίησαν ἀσεβὲς πρᾶγμα καὶ παράσπονδον ὁμολογουμέ-

constantiae, etiam tum in optima sententia erat. Deos enim immortales precatus fuerat, vt bellum ne conflaretur, neue de rerum summa decerneretur. sin gerendum bellum esset, statuerat ex foederis praescripto Romanos iuuare, praeter foederis autem leges nihil vltro facere, atque in nullo obsequi indecore ac turpiter. Ceterum, cum Charopus criminationi illius acriter insisteret, et, quicquid non pro Romanis fieret, insidiose agi caussaretur, initio quidem et ipse et Antinous hominem spernebant, quippe nullius sui consilii, a Romanorum societate alieni, conscii cum essent. Postea vero cum Hippolochum et Nicandrum et Lochagum Aetolos sine caussa Romam perduci cernerent, et Lycisci calumniis fidem adhiberi, qui tum in Aetolia eandem sectam ac Charopus instituerat: tum demum prospicientes animo consilium de rebus suis cepere, statueruntque, subeundum esse discrimen, neque vllatenus ferendum, vt criminationibus Charopi constricti Romam indicta caussa perducerentur. Ita Cephalus ad Persei partes inuitus transire est coactus.

Per hoc tempus a Theodoto ac Philostrato graue ac nefarium facinus susceptum est.

νως.

* leg. πάν.

. πυθόμενοι γὰρ, τὸν ὕπατων Ῥωμαίων Αὖλον Ὁστίλιον ..αγίνεσθαι, κομιζόμενον εἰς ..ταλίαν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, νομίζοντες, εἰ παραδοῖεν τὸν ..ον τῷ Περσεῖ, μεγίστην μὲν ..ν προτενέγκασθαι, μέγιστα δ' ..λάψαι κατὰ τὸ παρὸν Ῥω..ς, ἔγραψ.ον τῷ Περσεῖ συν..ς ἐπισπεύδειν. ὁ δὲ βασι..; ἐβούλετο μὲν ἐξ αὐτῆς προ..ν, καὶ συνάπτειν. τῶν δὲ ..οττῶν κατὰ τὸν * Λαὸν ποτα.. τὴν γέφυραν κατειληφότων, ..λύετο τῆς ὁρμῆς, καὶ πρῶτον ..άζετο διαμάχεσθαι πρὸς ..ς. συνέβη δὲ, τὸν Αὖλον εἰς ..ανοτεῖς παραγενόμενον κα..σαι παρὰ Νέστορι τῷ Κρωπίῳ, ..παραδοῦναι καθ' αὐτὸ τοῖς ..οις καιρὸν ** ὁμολογούμενον. .. τύχη τις ἐβράβευσε πρὸς ..λτιον, οὐκ ἄν μοι δοκεῖ δια..ῖν. νῦν δὲ δαιμονίως πως ὁ ..ωρ τὸ μέλλον ὀττευσάμενος, αὐτῆς ἠνάγκασε μεταλθεῖν γείτονα τῆς νυκτός· καὶ ..νὸς τὴν διὰ τῆς Ἠπείρου πο.. ἀνήχθη, καὶ πλεύσας εἰς ..ικυραν ἐκεῖθεν ἐποιήσατο ..ρμὴν εἰς Θετταλίαν.

..τι Φαρνάκης πάντων τῶν .. βασιλέων ἐγένετο παρα..πατος.

..τι Ἄτταλος, χειμάζων ἐν ..τείᾳ, καὶ σαφῶς εἰδὼς, τὸν ..φὸν Εὐμένη λυπούμενον ὡς ..άλιστα, καὶ βαρύνοντα ἐπὶ ..ὰς ἐπιφανεστάτας αὐτοῦ τι-

Nuncio enim accepto, Aulum Hostilium consulem populi Romani in Thessaliam ad exercitum proficiscentem adducentare, rati se, si Aulum in manus Persei traderent, maximam gratiam apud regem inituros, ac gratissimum Romanis damnum allaturos in praesentia esse, assidue ad regem litteras dabant, vt quamprimum acceleraret. At rex in animo quidem habebat, illico progredi et obuiam ire. Sed cum Molossi pontem Loi fluminis intercepissent, impetus eius retardabatur; prius enim dimicandum cum Molossis erat. At Hostilius, in Phanotensium vrbem delatus, diuersatusque apud Nestorem Cropium, opportunam plane aduersus se insidiarum ansam hostibus praebuerat, quam nisi benignior quaedam fortuna deflexisset, prorsus effugere nullo modo poterat. Sed Nestor, mira sagacitate rem odoratus, confestim in proximam ciuitatem migrare eum nocte iussit. Ille, itinere per Epirum relicto, nauibus Anticyram aduectus, inde in Thessaliam contendit.

Pharnaces omnium ex superiori memoria regum iniquissimus fuit.

Attalus, qui Elatiae hybernabat, cum pro certo haberet, Eumenem fratrem acerbissime ferre, quod vniuersae Peloponnesi ciuitates imagines ipsius ac statuas et reliqua ho-

* mf. λωτὸν. ** leg. μένος ὄν.

φρόνιμος καὶ στάσιμος ἄνθρωπος, καὶ κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους ἐπὶ τῆς ἀρίστης ὑπῆρχε γνώμης. εὐχόμενος γὰρ ηὔξατο τοῖς θεοῖς, μὴ συστῆναι τὸν πόλεμον, μηδὲ κριθῆναι τὰ πράγματα. πραττομένου δὲ τοῦ πολέμου, τὰ κατὰ τὴν συμμαχίαν ἐβούλετο δίκαια ποιεῖν Ῥωμαίοις· πέρα δὲ τούτου μηδὲ προσφέρειν ἀγεννῶς, μήθ' ὑπηρετεῖν μηδὲν παρὰ τὸ δέον. τοῦ δὲ Χάροπος ἐνεργῶς χρωμένου ταῖς κατ' αὐτοῦ διαβολαῖς, καὶ * πᾶσαν παρὰ τὴν Ῥωμαίων βούλησιν γινόμενον εἰς ἐθελοκάκησιν ἄγοντος, τὸ μὲν πρῶτον οἱ προειρημένοι κατεφρόνουν, οὐδὲν αὐτοῖς συνειδότες ἀλλότριον βουλομένοις Ῥωμαίων. ὡς δὲ τοὺς περὶ τὸν Ἱππόλοχον καὶ Νίκανδρον καὶ Λοχαγὸν εἶδον τοὺς Αἰτωλοὺς ἀναγομένους εἰς τὴν Ῥώμην ἀπὸ τ' ἱππομαχίας ἀλόγως, καὶ τὰς διαβολὰς τὰς ἐκ τῶν περὶ Λυκίσκον πεπιστευμένας κατ' αὐτῶν, οἵτινες κατὰ τὴν Αἰτωλίαν τὴν αὐτὴν αἵρεσιν ἦγον τῷ Χάροπι, τὸ τηνικάδε προειδόμενοι τὸ μέλλον ἐβουλεύοντο περὶ αὐτῶν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς, πάντως πεῖραν λαμβάνειν, ἐφ' ᾧ μὴ προέσθαι σφᾶς αὐτοὺς ἀκρίτως, σώους δὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἐπανάγεσθαι διὰ τὰς Χάροπος διαβολάς. οὕτω μὲν οὖν οἱ περὶ τὸν Κέφαλον ἠναγκάσθησαν παρὰ τὰς αὐτῶν προαιρέσεις ἑλέσθαι τὰ τοῦ Περσέως.

Ὅτι οἱ περὶ Θεόδοτον καὶ Φιλόστρατον ἐποίησαν ἀσεβὲς πρᾶγμα καὶ παράσπονδον ὁμολογουμέ-

constantiae, etiam tum in optima sententia erat. Deos enim immortales precatus fuerat, vt bellum ne conflaretur, neue de rerum summa decerneretur. sin gerendum bellum esset, statuerat ex foederis praescripto Romanos iuuare, praeter foederis autem leges nihil vltro facere, atque in nullo obsequi indecore ac turpiter. Ceterum, cum Charopus criminationi illius acriter insisteret, et, quicquid non pro Romanis fieret, insidiose agi caussaretur, initio quidem et ipse et Antinous hominem spernebant, quippe nullius sui consilii, a Romanorum societate alieni, conscii cum essent. Postea vero cum Hippolochum et Nicandrum et Lochagum Aetolos sine caussa Romam perduci cernerent, et Lycisci calumniis fidem adhiberi, qui tum in Aetolia eandem sectam ac Charopus instituerat: tum demum prospicientes animo consilium de rebus suis cepere, statueruntque, subeundum esse discrimen, neque vllatenus ferendum, vt criminationibus Charopi constricti Romam indicta caussa perducerentur. Ita Cephalus ad Persei partes inuitus transire est coactus.

Per hoc tempus a Theodoto ac Philostrato graue ac nefarium facinus susceptum est.

* Ic. πάν.

νως.

. πυθόμενοι γὰρ, τὸν ὕπατον Ῥωμαίων Αὖλον Ὁςίλιον παργίνεσθαι, κομιζόμενον εἰς Θετταλίαν ἐπὶ τὸ ςρατόπεδον, νομίζοντες, εἰ παραδοῖεν τὸν Αὖλον τῷ Περσεῖ, μεγίςην μὲν παρὰ αὐτῷ πίστιν προσενέγκασθαι, μέγιςα δ' ἂν βλάψαι κατὰ τὸ παρὸν Ῥωμαίους, ἔγραφον τῷ Περσεῖ συντόμως ἐπισπεύδειν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐβέλετο μὲν ἐξ αὐτῆς προάγειν, καὶ συνάπτειν. τῶν δὲ Μολοττῶν κατὰ τὸν *Λωὸν ποταμὸν τὴν γέφυραν κατειληφότων, ἐκωλύετο τῆς ὁρμῆς, καὶ πρῶτον ἠναγκάζετο διαμάχεσθαι πρὸς τούτους. συνέβη δὲ, τὸν Αὖλον εἰς Φανοτεῖς παραγενόμενον καταλῦσαι παρὰ Νέςορι τῷ Κρωπίῳ, καὶ παραδοῦναι καθ' αὑτοῦ τοῖς ἐχθροῖς καιρὸν ** ὁμολογέμενον. εἰ μὴ τύχη τις ἐβράβευσε πρὸς τὸ βέλτιον, ἐκ ἂν μοι δοκεῖ διαφυγεῖν. νῦν δὲ δαιμονίως πως ὁ Νέςωρ τὸ μέλλον ὀττευσάμενος, παραχρῆμα αὐτῆς ἠνάγκασε μετελθεῖν εἰς τὴν γείτονα τῆς νυκτός· καὶ ἀπογνὺς τὴν διὰ τῆς Ἠπείρε πορείαν ἀνήχθη, καὶ πλεύσας εἰς Ἀντίκυραν ἐκεῖθεν ἐποιήσατο τὴν ὁρμὴν εἰς Θετταλίαν.

Ὅτι Φαρνάκης πάντων τῶν πρὸ αὐτῦ βασιλέων ἐγένετο παρανομώτατος.

Ὅτι Ἄτταλος, χειμάζων ἐν Ἐλατείᾳ, καὶ σαφῶς εἰδὼς, τὸν ἀδελφὸν Εὐμένη λυπέμενον ὡς μάλιςα, καὶ βαρύνοντα ἐπὶ τῷ τὰς ἐπιφανεςάτας αὐτῦ τι-

Nuncio enim accepto, Aulum Hoftilium confulem populi Romani in Theffaliam ad exercitum proficifcentem aduentare, rati fe, fi Aulum in manus Perfei traderent, maximam gratiam apud regem inituros, ac grauiffimum Romanis damnum allaturos in praefentia effe, affidue ad regem litteras dabant, vt quamprimum accelleraret. At rex in animo quidem habebat, illico progredi et obuiam ire. Sed cum Mololfi pontem Loi fluminis intercepiffent, impetus eius retardabatur; prius enim dimicandum cum Moloffis erat. At Hoftilius, in Phanotenfium vrbem delatus, diuerfatusque apud Neftorem Cropium, opportunam plane aduerfus fe infidiarum anfam hoftibus praebuerat, quam nifi benignior quaedam fortuna deflexiffet, prorfus effugere nullo modo poterat. Sed Neftor, mira fagacitate rem odoratus, confeftim in proximam ciuitatem migrare eum nocte iuffit. Ille, itinere per Epirum relicto, nauibus Anticyram aduectus, inde in Theffaliam contendit.

Pharnaces omnium ex fuperiori memoria regum iniquiffimus fuit.

Attalus, qui Elatiae hybernabat, cum pro certo haberet, Eumenem fratrem acerbiffime ferre, quod vniuerfae Peloponnefi ciuitates imagines ipfius ac ftatuas et reliqua ho-

* mſ. λωτὸν. ** leg. μόνος ὤν.

δυναμένων δὲ συνεπισπᾶσθαι τοὺς ἰδίους πολίτας, καὶ τοὺς ὁμοεθνεῖς πρὸς τὴν αὐτῶν γνώμην. τρίτη δὲ καὶ τῶν συνεπισπασαμένων καὶ μεταῤῥιψάντων τὰ πολιτεύματα πρὸς τὴν Περσέως συμμαχίαν. πῶς οὖν ἕκαστοι τούτων ἐχείρισαν τὰ καθ᾽ αὑτοὺς, σκοπεῖν πάρεστι. μετέῤῥιψαν πρὸς Περσέα τὸ τῶν Μολοσσῶν ἔθνος Ἀντίνους καὶ Θεόδοτος καὶ Κέφαλος μετ᾽ αὐτῶν τῶν ἀντιπεσόντων ταῖς ἐπιβολαῖς αὐτῶν ὁλοσχερῶς. καὶ περιστάντος τοῦ κινδύνου, καὶ συνεγγίζοντος τοῦ δεινοῦ, πάντες ὁμόσε στήσαντες τοῖς παροῦσιν ἀπέθανον γενναίως. διόπερ ἄξιον, ἐπαινεῖν τοὺς ἄνδρας ἐπὶ τῷ μὴ προέσθαι μηδὲ περιϊδεῖν σφᾶς αὐτοὺς εἰς ἀναξίαν διάθεσιν ἐμπεσόντας τοῦ προγεγονότος βίου. καὶ μὴν ἐν Ἀχαΐᾳ καὶ παρὰ Θετταλοῖς καὶ Περῤῥαιβοῖς ἔσχον αἰτίαν καὶ πλείους διὰ τὴν ἡσυχίαν, ὡς ἐφεδρεύοντες τοῖς καιροῖς καὶ φρονοῦντες τὰ Περσέως. ἀλλ᾽ οὔτε λόγον ἐν τῷ μέσῳ τοιοῦτον ἐξέβαλον, οὔτε γράφοντες, οὔτε διαπεμπόμενοι πρὸς τὸν Περσέα περί τινος ἐφωράθησαν, ἀλλὰ διεφύλαξαν ἀνεπιλήπτους ἑαυτούς. τοιγαροῦν εἰκότως οὗτοι καὶ δικαιολογίαν καὶ κρίσιν ὑπέμενον, καὶ πάσας ἐξήλεγχον τὰς ἐλπίδας. οὐ γὰρ ἔλαττόν ἐστιν ἀγεννίας σημεῖον, τὸ μηδὲν αὑτῷ συνειδότα μοχθηρὸν προεξάγειν ἐκ τοῦ ζῆν αὑτὸν, ποτὲ μὲν τὰς τῶν ἀντιπολιτευομένων ἀνατάσεις καταπλαγέντα, ποτὲ δὲ τὴν τῶν κρατούντων ἐξουσίαν, τοῦ παρὰ τὸ

sed ciues suos ac populares in suam sententiam pertrahere non valebant. Tertium genus eorum hominum erat, qui ciuitates suas ad Persei societatem auctoritate sua traduxerant. Quo autem modo singuli se gesserint, perspicere in promtu est. Gentem Molossorum cum ipsis contrariae factionis hominibus ad Persei regis partes transtulerunt Antinous et Theodotus ac Cephalus. Iidem, imminente extremo discrimine, aduersus praesentem fortunam congressi fortiter pugnantes occubuerunt. Quamobrem omni laude prosequendi sunt, quod semetipsos prodere atque indignam anteacta vita fortunam experiri haudquaquam sustinuerint. At vero in Achaia et apud Perrhaebos ac Thessalos multo plures ob quietem ac silentium accusabantur, quasi tempus captarent, ac Perseo taciti fauerent. sed neque vllum eiusmodi sermonem in medio protulisse, neque ad Perseum de ea re literas misisse deprehensi sunt, verum ab omni crimine integros se praestitere. Proinde mirum non est, si eiusmodi homines iudicium subire minime detrectabant, atque in innocentia sua spes positas habebant. Neque enim pusilli animi leuius argumentum est, sibi ipsum mortem consciscere, nullius conscium culpae, interdum contrariae in republica factionis, interdum potentioris metu,

καθη-

καθῆκον φιλοζωεῖν. καὶ μὴν ἐν Ῥόδῳ καὶ Κῷ καὶ πλείοσιν ἑτέραις πόλεσιν ἐγένοντό τινες οἱ φρονοῦντες τὰ Περσέως, οἳ καὶ λέγειν ἐθάῤῥουν περὶ Μακεδόνων ἐν τοῖς ἰδίοις πολιτεύμασι, καὶ κατηγορεῖν μὲν Ῥωμαίων, καὶ καθόλου συνίστασθαι πρὸς τὸν Περσέα κοινοπραγίαν, οὐ δυνηθέντες δὲ μεταῤῥίψαι τὰ πολιτεύματα πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως συμμαχίαν. τούτων δ' ἦσαν ἐπιφανέστατοι παρὰ μὲν τοῖς Κώοις Ἱππόκριτος καὶ Διομέδων, ἀδελφοί, παρὰ δὲ Ῥοδίοις Δείνων καὶ Πολυάρατος. ὧν τίς οὐκ ἂν καταμέμψαιτο τὴν προαίρεσιν; οἳ πρῶτον μὲν τοὺς πολίτας συνίστορας ἔχοντες πάντων τῶν σφίσι πεπραγμένων καὶ τῶν εἰρημένων, ἔπειτα δὲ τῶν γραμμάτων ἑαλωκότων καὶ πεφωρασμένων, καὶ τῶν παρὰ τοῦ Περσέως πρὸς ἐκείνους διαπεμπομένων, καὶ τῶν πρὸς τὸν Περσέα παρ' ἐκείνων, ἅμα δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων ὑποχειρίων γεγονότων τῶν διαπεμπομένων παρ' ἑκατέρων καὶ πρὸς ἑκατέρους, οὐχ οἷοί τ' ἦσαν εἴκειν, οὐδ' ἐκποδὼν ποιεῖν αὑτούς, ἀλλ' ἀκμὴν ἠμφισβήτουν. τοιγαροῦν προσκαρτεροῦντες καὶ φιλοζωοῦντες πρὸς ἀπεγνωσμένας ἐλπίδας, καὶ τὸ δοκοῦν εἶναι περὶ αὐτοὺς τολμηρὸν καὶ παράβολον ἀνέστρεψαν, ὥστε παρὰ τοῖς ἐπιγινομένοις μηδ' ἔσχατον ἐλέῳ καὶ συγγνώμῃ τόπον καταλιπεῖν. ἐλεγχόμενοι γὰρ κατὰ πρόσωπον ὑπὸ τῶν ἰδίων χειρογράφων καὶ τῶν ὑπουργῶν, οὐ μόνον ἀτυχεῖν, ἔτι δὲ μᾶλλον

quam vitae desiderio plus quam par sit teneri. Praeterea apud Coos ac Rhodios et in aliis ciuitatibus nonnulli palam Perseo fauebant. qui pro Macedonibus verba facere, et Romanos accusare, ac societatem cum Perseo publice suadere cum ausi essent, tamen ciues suos ad regias partes pertrahere non potuerant. Horum praecipui apud Coos Hippocritus et Diomedon, fratres, Rhodi Dino et Polyaratus fuere. quorum consilium quis est qui non merito damnauerit? Qui cum ciues suos testes haberent omnium dictorum et factorum suorum, praeterea interceptis litteris, quas ad regem Perseum miserant, quasque ab illo acceperant, comprehensis denique interpretibus atque internunciis, qui vtrimque commeare soliti erant, nihilominus cedere fortunae ac se e medio eripere non sustinebant. Ita vitae desiderio capti, ac profligatas spes secuti cum perstitissent, fortitudinis atque audaciae, quae ipsis inesse videbatur, laudem imminuerunt, vt ne vllum quidem veniae locum apud posteros sibi reliquerint. Conuicti enim suismet ipsorum chirographis ac ministris, non infelices, sed impudentissimi esse videbantur. Erat quidam ex internunciis

ἀναισχυντεῖν ἔδοξαν. Θόας γάρ τις ἦν τῶν πλοϊζομένων, ὃς καὶ πολλάκις εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐπεπλεύκει, διαπεσταλμένος ὑπὸ τῶν προειρημένων. οὗτος ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν πραγμάτων συνειδὼς αὑτῷ τὰ πεπραγμένα, δείσας ἀπεχώρησεν εἰς τὴν Κνίδον. τῶν δὲ Κνιδίων αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἀποθεμένων, ἐξαιτηθεὶς ὑπὸ τῶν Ῥοδίων ἦλθεν εἰς τὴν Ῥόδον. κἀκεῖ διὰ τῶν βασάνων ἐλεγχόμενος ἀνθωμολογεῖτο, καὶ σύμφωνος ἦν πᾶσι τοῖς ἐκ τῶν αἰχμαλώτων γραμμάτων συνθήμασιν, ὁμοίως δὲ καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς, ταῖς παρά τε τοῦ Περσέως ἀποσταλλομέναις πρὸς τὸν Δείνωνα, καὶ παρὰ τούτου πρὸς ἐκεῖνον. ἐξ ὧν θαυμάζειν ἦν, τίνι ποτὲ λογισμῷ χρώμενος ὁ Δείνων προσανείχετο ζῆν, καὶ τὸν παραδειγματισμὸν ὑπέμενε τοῦτον. πολὺ δὲ κατὰ τὴν ἀβουλίαν καὶ κατὰ τὴν ἀγεννίαν ὁ Πολυάρατος ὑπερέθετο τὸν Δείνωνα. τοῦ γὰρ Ποπλίου προστάξαντος Πτολεμαίῳ τῷ βασιλεῖ, τὸν Πολυάρατον ἀναπέμπειν εἰς τὴν Ῥώμην, ὁ βασιλεὺς εἰς μὲν τὴν Ῥώμην οὐκ ἔκρινε πέμπειν, ἐντρεπόμενος τὴν πατρίδα καὶ τὸν Πολυάρατον, εἰς δὲ τὴν Ῥόδον ἀποστέλλειν διέλαβε, κἀκείνου τοῦτο παρακαλοῦντος. παρασκευάσας οὖν λέμβον, καὶ παραδοὺς αὐτὸν Δημητρίῳ, τινὶ τῶν φίλων, ἐξαπέστειλεν. ἔγραφε δὲ καὶ τοῖς Ῥοδίοις ὑπὲρ τῆς ἐκπομπῆς. ὁ δὲ Πολυάρατος, προσσχὼν Φασήλιδι κατὰ πλοῦν, καὶ διανοηθεὶς ἄττα δήποτ' οὖν, λαβὼν θαλλοὺς

Thoas, qui a fupra dictis miffus faepe in Macedoniam nauigarat. Hic, rebus iam inclinatis, confcientia facinoris ac metu Cnidum confugit. cumque eum Cnidii in cuftodiam compegiffent, vindicatus a Rhodiis Rhodum remiffus eft, vbi habita de ipfo quaeftione cuncta confeffus, prorfus cum omnibus interceptarum litterarum notis, cumque epiftolis, tum a Dinone, tum a Perfeo vltro citroque miffis, confentiebat. Itaque mirum videbatur, qua ratione fpeque adductus Dino fupereffe adhuc atque huiusmodi ludibrio traduci fuftinebat. Sed Polyaratus et imprudentia et ignauia Dinonem longe fuperauit. Nam cum C. Popilius Ptolemaeo regi mandaffet, vt Polyaratum mitteret Romam: rex, et Polyaratum et patriam reueritus, Romam quidem mittere eum haudquaquam decreuit, fed Rhodum potius, quod et ipfe Polyaratus poftulabat. Igitur nauigio impofitum et Demetrii cuiusdam ex amicis cuftodiae traditum Rhodum deftinauit, litteris etiam ad Rhodios de illius transuectione datis. At Polyaratus Phafelidem appulfus, nefcio quid animo cogitans, fumtis verbenis atque infulis ad penetrale

κατέ-

κατέφυγεν ἐπὶ τὴν κοινὴν ἑστίαν. ὃν εἴ τις εἴρετο, τί βούλεται, πέπεισμαι, μὴ δυνατὸν ἔχειν εἰπεῖν. εἰ μὲν γὰρ εἰς τὴν πατρίδα μολεῖν ἐπεθύμει, τί θαλλῶν ἔδει; τοῦτο γὰρ προὔκειτό ποι τοῖς ἄγουσιν αὐτόν. εἰ δ᾽ εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ μὴ βουλομένου κείνου τοῦτ᾽ ἔδει γενέσθαι κατ᾽ ἀνάγκην. τί ἂν καταλείπεσθ᾽ ἕτερον; ἄλλος γὰρ τόπος ὁ δεξόμενος αὐτὸν μετ᾽ ἀσφαλείας οὐκ ἦν. οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν Φασηλιτῶν πεμψάντων εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ παρακαλούντων κομίζεσθαι καὶ παραλαμβάνειν τὸν Πολυάρατον, νουνεχῶς οἱ Ῥόδιοι διαλαβόντες, ἄφρακτον μὲν ἐξαπέστειλαν τὸ παραπέμψον· ἀναλαβεῖν δ᾽ εἰς τὴν ναῦν ἐκώλυσαν τὸν ἄρχοντα, διὰ τὸ προστετάχθαι τοῖς ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς Ῥόδον ἀποκαταστῆσαι τὸν ἄνθρωπον. παραγενομένης δὲ τῆς νεὼς εἰς τὴν Φασηλίδα, καὶ τοῦ μὲν Ἐπιχάρους, ὃς ἦν ἄρχων τῆς νεὼς, οὐ βουλομένου δέχεσθαι τῷ πλοίῳ τὸν ἄνθρωπον, τοῦ δὲ Δημητρίου τοῦ προχειρισθέντος ὑπὸ τοῦ βασιλέως διὰ τὴν ἀναπομπὴν κελεύοντος ἀνίστασθαι καὶ πλεῖν αὐτὸν, καὶ τῶν Φασηλιτῶν συνεπισχυσάντων αὐτῷ, διὰ τὸ δεδιέναι, μή τις ἐκ Ῥωμαίων σφίσι διὰ ταῦτα μέμψις ἐπακολουθήσοι· καταπλαγεὶς τὴν περίστασιν, ἐνέβη πάλιν τὸν λέμβον πρὸς τὸν Δημήτριον. κατὰ δὲ τὸν ἀπόπλουν ἐπιλαβόμενος ἀφορμῆς εὐκαίρου, προσδραμὼν κατέφυγε πάλιν εἰς Καῦνον. κἀκεῖ παραπλησίως ἐδεῖτο τῶν Καυνίων

vrbis confugit. quem quidem si quis tum interrogasset, quid sibi vellet, pro certo habeo, dicere haud potuisse. Nam si in patriam reuerti optabat, quid velamenta praetendere opus fuit, cum eo a custodibus deduceretur? sin Romam proficisci malebat, etiam inuito illuc eundum erat. Quidnam igitur reliquum potest esse? alius enim praeterea locus nullus extabat, in quo secure posset consistere. Ceterum cum Phaselitae Rhodum misissent, postulantes, vt Polyaratum ipsi accipere asportareque vellent, Rhodii prudenter reputantes nauem quidem apertam, qua deduceretur, miserunt; ceterum praefecto nauis accipere illum in nauem interdixere, quoniam Alexandrinis Rhodii hominem sistere mandatum fuisset. Naue igitur Phaselidem delata, cum Epichares praefectus Polyaratum nauigio excipere abnueret, contra Demetrius, cuius custodiae commendatus ab rege fuerat, exurgere hominem ac proficisci iuberet, vrgerentque adeo Phaselitae, veriti, ne id sibi apud populum Romanum fraudi esset, perculsus casus grauitate Demetrii nauigium rursus conscendit. Verum in excensione opportunitatem nactus, iterum confugit Caunum contento cursu, ac similiter quiritando Cauniorum auxilium implorabat, a qui-

βοηθεῖν.

βοηθεῖν. τούτων δὲ πάλιν ἀποτριβομένων αὐτὸν, διὰ τὸ τάττεσθαι μετὰ Ῥοδίων, διεπέμπετο πρὸς Κιβυράτας, δεόμενος αὐτὸν δέξασθαι τῇ πόλει καὶ πέμψαι παραπομπήν. εἶχε γὰρ ἀφορμὴν πρὸς τὴν πόλιν, διὰ τὸ τετράφθαι παρ' αὐτῷ τοὺς παῖδας Παγκράτους τοῦ τυράννου. τῶν δὲ πεισθέντων καὶ ποιησάντων τὰ παρακαλούμενα, παραγενόμενος εἰς τὴν Κιβύραν εἰς ἀπορίαν ἐνέβαλεν αὐτόν τε καὶ τοὺς Κιβυράτας μείζω τῆς πρότερον, ἢ ὅτε παρὰ τοῖς Φασηλίταις ἦν. οὔτε γὰρ ἔχειν παρ' αὐτοῖς ἐθάρρουν αὐτὸν, διὰ τὸ δεδιέναι τὸν ἀπὸ Ῥωμαίων κίνδυνον, οὔθ' ἅμα πέμπειν εἰς τὴν Ῥώμην ἐδύναντο, διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν κατὰ θάλατταν ἔργων, ἅτε μεσόγαιοι τελέως ὑπάρχοντες. λοιπὸν, ἠναγκάζοντο πρεσβεύειν εἰς τὴν Ῥόδον καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν εἰς Μακεδονίαν, ἀξιοῦντες παραλαβεῖν τὸν ἄνθρωπον. τοῦ δὲ Λευκίου γράψαντος τοῖς μὲν Κιβυράταις, τηρεῖν ἐπιμελῶς τὸν Πολυάρατον καὶ κομίζειν εἰς τὴν Ῥόδον. τοῖς δὲ Ῥοδίοις, φροντίζειν τῆς κατὰ θάλατταν παραπομπῆς ἵνα μετ' ἀσφαλείας εἰς τὴν Ῥώμην ἀνακομισθῇ, πειθαρχησάντων δ' ἀμφοτέρων τοῖς γραφομένοις· τούτῳ τῷ τρόπῳ συνέβη τὸν Πολυάρατον ἐλθεῖν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐκθεατρίσαντα μὲν τὴν ἀβελτηρίαν τὴν αὑτοῦ καὶ τὴν ἀγεννίαν, ἐφ' ὅσον οἷός τ' ἦν, ἔκδοτον δὲ γενόμενον οὐ μόνον παρὰ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ καὶ παρὰ Φασηλιτῶν, καὶ παρὰ Κιβυρατῶν, καὶ παρὰ Ῥο-

bus repulſam paſſus, eo quod Rhodiis contribuci eſſent, clam ad Cibyratas miſit, poſtulans vt in vrbem reciperetur, mitterenturque qui ipſum tuto deducerent. Notus autem Cibyratis eo erat, quod liberi Pancratis tyranni educati apud eum fuerant. Cum aſſenſiſſent Cibyratae, et poſtulatis paruiſſent, ipſe Cibyram delatus, et ſeipſum et Cibyratas in grauiorem quam antea difficultatem coniecit. Neque enim retinere illum penes ſe audebant metu populi Romani, neque porro Romam deportare ob imperitiam rei maritimae, quippe penitus mediterranei, poterant. quod erat reliquum, legationem Rhodum mittere, et in Macedoniam ad proconſulem cogebantur, rogantes, vt accipere hominem vellent. At L. Aemilius cum Cibyratis quidem ſcripſiſſet, vt Polyaratum in arta cuſtodia haberent, Rhodumque deducerent, Rhodiis vero, vt eundem maritimo itinere Romam tuto deferri curarent, re ab vtrisque, vt imperatum erat, perfecta, tandem Polyaratus Romam venit, cum et imprudentiam et mollitiem animi ſui quaſi ſpectaculo traduxiſſet quantum in ſe erat, traditusque non a Ptolemaeo ſolum rege eſſet, ſed etiam a Phaſelitis et Cibyratis ac Rhodiis inconſtantiae ſuae cauſſa. quorſum vero de Dinone ac Polyarato prolixior

δίων

ἐκείνων διὰ τὴν ἰδίαν ἄνοιαν. τίνος ἂν χάριν τὸν πλείω λόγον πεποίημαι περὶ Πολυκράτους καὶ Δείνωνος; οὐχ ἵνα τοῦ νεκροὺς ἐλέγχειν δόξω ταῖς ἐκείνων ἀτυχίαις, καὶ γὰρ ἄτοπον γε τοῦτο τελέως· ἀλλ' ἵνα φανερὰν ποιήσας τὴν ἐκείνων ἀβουλίαν, βέλτιον παρασκευάσω καὶ βουλεύεσθαι καὶ φρονεῖν τοὺς κατὰ τὰς περιστάσεις εἰς παραπλησίους ἐμπίπτοντας καιρούς.

Ὅτι Αἰτωλοὶ τὸν βίον ἀπὸ λῃστείας καὶ τῆς τοιαύτης παρανομίας εἰώθεισαν ἔχειν. καὶ ἕως μὲν ἐξῆν τοὺς Ἕλληνας φέρειν καὶ λεηλατεῖν, ἐκ τούτων ἐποιίζοντο τοὺς βίους, πᾶσαν γῆν ἡγούμενοι πολεμίαν· μετὰ δὲ ταῦτα Ῥωμαίων ἐπιστάντων τοῖς πράγμασι, κωλυθέντες τῆς ἔξωθεν ἐπικουρίας, εἰς ἑαυτοὺς κατήντησαν. καὶ πρότερον μὲν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον οὐκ ἔστιν, ὃ τῶν δεινῶν οὐκ ἔπραξαν. βραχεῖ δ' ἀνώτερον χρόνῳ γεγευμένοι τοῦ φόνου τοῦ κατ' ἀλλήλων ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ἀρσινόην σφαγαῖς, ἕτοιμοι πρὸς πᾶν ἦσαν, ἀποτεθηριωμένοι τὰς ψυχάς, ὥστε μηδὲ βουλὴν διδόναι τοῖς προεστῶσι. διόπερ ἦν ἀκρισίας καὶ παρανομίας καὶ φόνου πλήρη τὰ κατὰ τὴν Αἰτωλίαν, καὶ τῶν πραττομένων παρ' αὐτοῖς ἐκ λογισμοῦ μὲν καὶ προθέσεως οὐδὲν ἐπετελεῖτο, πάντα δ' εἰκῇ καὶ φύρδην ἐπράττετο, καθάπερ εἰ λαίλαπός τινος ἐκπεπτωκυίας εἰς αὐτούς.

Ὅτι κατὰ τὴν Ἤπειρον παραπλήσια τούτοις ἔπραττον. ἐφ'

a nobis instituta narratio est? Minime certe vt eorum calamitati insultare videar, id enim absurdum omnino esset; sed vt quasi ob oculos posita eorum imprudentia ceteros commonefaciam, si quando in similia tempora inciderint, vt fortius meliusque sibi consulant.

Erat in more institutoque Aetolorum, latrociniis atque huiusmodi sceleribus victum parare. Ac quamdiu iis Graeciam populari licuit, ea praeda se sustentare consueuerant, omnem agrum pro hostico ducentes. Postea vero, Romanis rerum potitis, cum a terra direpta haudquaquam iis inerentur, in semetipsos rabiem verterunt. ac primum quidem ciuili bello nullum crudelitatis genus praetermisere: recenti autem memoria gustato mutuo cruore in caede illa ad Arsinoiam patrata, animis efferati nihil iam detrectabant. adeo vt ne principibus quidem, qui rempublicam gerebant, consultandi locum modumue vllum darent. Itaque temeritate et violentia ac caedibus plena erant cuncta in Aetolia, et quaecumque ab iis tum agebantur, non consilio ac ratione, sed tumultuarie ac temere fiebant, prorsus quasi atrox quaedam procella in rempubl. eorum incubuisset.

Eadem in Epiro rerum facies erat. quanto enim hic

ὅσον γὰρ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων μετριώτεροι τῶν κατὰ τὴν Αἰτωλίαν ἦσαν, ἐπὶ τοσοῦτον ὁ προεστὼς αὐτῶν ἀσεβέστερος καὶ παρανομώτατος ὑπῆρχε τῶν ἄλλων. δοκῶ γὰρ μὴ γεγονέναι μηδ᾽ ἔσεσθαι θηριωδέστερον ἄνθρωπον, μηδὲ σκαιότερον Χάροπος.

Ὅτι τοῦ περὶ Καλλικράτην μίσους καὶ Ἀνδρωνίδαν καὶ τοὺς λοιποὺς, ὁμογνώμονας τούτων, οὕτως ἄν τις τεκμήραιτο. τῆς γὰρ τῶν Ἀντιγονείων πανηγύρεως ἐν τῷ Σικυῶνι συντελουμένης, καὶ τῶν βαλανείων ἁπάντων ἐχόντων τάς τε * κοινὰς μακρὰς καὶ πυέλους ταύταις παρακειμένας, εἰς ἃς οἱ κομψότεροι τῶν ἀνθρώπων εἰώθασι κατ᾽ ἰδίαν ἐμβαίνειν, εἰ ταύταις ὅτε τις καθίη τῶν περὶ τὸν Ἀνδρωνίδαν καὶ Καλλικράτην, οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν ἐφεστώτων ἔτι κατιέναι, πρὶν ἢ τὸν βαλανίτην τὸ μὲν ὑπάρχον ὕδωρ ἀφιέναι πᾶν, ἕτερον δὲ καθαρὸν ἐγχέαι. τοῦτο δ᾽ ἐποίουν, ὑπολαμβάνοντες ὡσανεὶ μιαίνεσθαι κατιέντες εἰς ταυτὸ τοῖς προειρημένοις ὕδωρ. τοὺς δὲ ** συριγμοὺς τοὺς ἐν ταῖς κοιναῖς πανηγύρεσι τῶν Ἑλλήνων καὶ τοὺς χλευασμοὺς, ὅτε τις ἐπιβάλοι κηρύττειν τινα τῶν προειρημένων, οὐδ᾽ ἂν ἐξηγήσαιτο ῥαδίως οὐδείς. ἐθάῤῥει δὲ καὶ τὰ παιδάρια κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐκ τῶν διδασκαλείων ἐπανάγοντα κατὰ πρόσωπον αὐτοὺς προδότας ἀποκαλεῖν. τοι-

modeftiores homines quam in Aetolia erant, tanto fceleratior ac nequior horum princeps fuit. Prorfus enim fic exiftimo, nec tetriorem, nec faeuiorem Charopo fuperiori memoria neminem extitiffe, neque porro poftea exftiturum.

Ceterum quantum omnium odium aduerfus Callicratem fuerit et Andronidam ac reliquos eiusdem factionis, vel hinc liquido perfpici poteft. Nam cum folenne facrum, quod Antigonia vocant, Sicyone celebraretur, atque in omnibus balneis tabernacula effent, iisque adpofita folia, in quae elegantiffimus quisque feorfum defcendere confueuit, fi forte Andronidas aut Callicrates lauandi cauffa in folium aliquod defcenderat, nullus pofthac eo defcendere fuftinebat, priusquam balneator, priftina aqua omni egefta, puram nitidamque de nouo adfudiffet: quippe perfuafum cuncti habebant, contaminari fe, fi eadem ac illi aqua lauarentur. Quibus vero fannis ac fibilis in publicis Graeciae conuentibus exciperentur, fi quando aliquis quempiam ex iis voce praeconis laudare effet aufus, ne dicendo quidem fatis exprimi poffit. Ipfi pueri e fcholis redeuntes coram proditores eos compellare per vicos non verebantur. Tanta

αὕτη

* f. σκηνὰς. ** Suidas in συριγμὸς.

αὐτῇ τις ὑπέδραμε προσκοπὴ καὶ μῖσος κατὰ τῶν προειρημένων.

omnium offenſio tantumque odium aduerſus illos homines gliſcebat.

Ex Libro XXXI.

Ὅτι Γάϊος ὁ Γάλλος χωρὶς τῶν ἄρτι ῥηθέντων ἀλογημάτων, παραγενόμενος εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐκθέματα κατὰ τὰς πόλεις ἐξέθηκε τὰς ἐπιφανεστάτας, κελεύων, εἴ τις θέλεται κατηγορεῖν Εὐμένους τοῦ βασιλέως, ἀπαντᾶν εἰς Σάρδεις ἐπί τινα χρόνον ὡρισμένον. μετὰ δὲ ταῦτα παραγενηθεὶς αὐτὸς εἰς τὰς Σάρδεις, ἀποκαθίσας ἐν τῷ γυμνασίῳ ἐπὶ δέχ' ἡμέρας διήκουε τῶν κατηγορούντων, πᾶσαν ἐπιδεχόμενος αἰσχρολογίαν καὶ λοιδορίαν κατὰ τοῦ βασιλέως, καὶ καθόλου πᾶν ἕλκων πρᾶγμα καὶ κατηγορίαν, ἅτε παρεστηκὼς ἄνθρωπος τῇ διανοίᾳ, καὶ φιλοδοξῶν ἐν τῇ πρὸς Εὐμένην διαφορᾷ.

C. Sulpitius Gallus praeter cetera imprudenter ab eo facta, quae proxime commemoraui, in Aſiam delatus, edicta per celeberrimas ciuitates propoſuit, quibus iubebat. vt, quicumque Eumenem in regem accuſare vellet, ad diem certum Sardibus praeſto eſſet. Ipſe cum Sardes veniſſet, poſita in gymnaſio ſella, per decem dies audiendis accuſatoribus vacauit, omnis generis probra ac conuicia in regem libentiſſime admittens, omnemque criminandi anſam amplectens, quippe qui ingenio eſſet vano, atque ex diſſenſione cum Eumene gloriam captaret.

Ὅτι κατὰ τὴν Συρίαν Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς, βουλόμενος εὐπορῆσαι χρημάτων, προέθετο στρατεύειν ἐπὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς τὴν Ἐλυμαΐδα. παραγενόμενος δ' ἐπὶ τοὺς τόπους καὶ διαψευσθεὶς τῆς ἐλπίδος, διὰ τὸ μὴ συγχωρεῖν τῇ παρανομίᾳ τοὺς βαρβάρους οἰκοῦντας περὶ τὸν τόπον, ἀναχωρῶν ἐν Τάβαις τῆς Περσίδος ἐξέλιπε τὸν βίον, δαιμονήσας ὥς ἔνιοί φασι, διὰ τὸ γενέσθαι τινὰς ἐπισημασίας τοῦ δαιμονίου κατὰ τὴν περὶ τὸ προειρημένον ἱερὸν παρανομίαν.

At in Syria Antiochus rex, auidus parandae pecuniae, ad templum Dianae in Elymaidem exercitum mouit. Quo cum perueniſſet, ſpe ſua fruſtratus, eo quod barbari accolae tantum ſcelus fieri prohiberent, regreſſus Tabis, quae Perſidis ciuitas eſt, e viuis diſceſſit, inſania, vt quidam aiunt, correptus, ob quaedam ſigna atque oſtenta, quae ob violatam religionem templi ab infenſo numine edita erant.

Ὅτι τὸ μέγιστον καὶ κάλλιστον σημεῖον τῆς Λευκίου Αἰμιλίου προ-

Mortuo Lucio Aemilio, maximum et pulcherrimum

αιρέσεως

αιρέσεως μεταλλάξαντος τὸν βίον ἐγένετο πᾶσιν ἔκδηλον. οἷος γὰρ ὁ τρόπος ζῶντος αὐτοῦ ἐδοξάζετο, τοιοῦτος εὑρέθη ὁ βίος μεταλλάξαντος, ὃ μέγιστον ἄποι τις ἂν ὑπάρχειν τεκμήριον ἀρετῆς. ὁ γὰρ πλεῖστον μὲν τῶν κατ' αὐτὸν ἐξ Ἰβηρίας χρυσὸν εἰς τὴν Ῥώμην μετενηνοχὼς, μεγίστων δὲ θησαυρῶν κύριος γενόμενος ἐν Μακεδονίᾳ, πλείστης δὲ περὶ τὰ προειρημένα τετευχὼς ἐξουσίας, τοσοῦτον ἀπέλιπε τὸν ἴδιον βίον, ὥστε μὴ δύνασθαι τὴν φέρνην τῇ γυναικὶ διαλῦσαι πᾶσαν ἐκ τῶν ἐπίπλων, εἰ μὴ τῶν ἐγγείων τινας προσαπέδοντο κτήσεων. ὑπὲρ ὧν ἡμεῖς τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς πρὸ τούτων εἰρήκαμεν. ἐξ ὧν ἄποι τις ἂν καταλελύσθαι τὴν δόξαν τῶν θαυμαζομένων παρὰ τοῖς Ἕλλησι περὶ τοῦτο τὸ μέρος ἀνδρῶν. εἰ γὰρ τὸ διδομένων χρημάτων ἐπὶ τῷ τοῦ διδόντος συμφέροντι τούτων ἀπέχεσθαι θαυμαστόν ἐστιν, ὃ λέγεται γεγονέναι περί τε τὸν Ἀθηναῖον Ἀριστείδην, καὶ περὶ τὸν Θηβαῖον Ἐπαμινώνδαν· τὸ κύριον γενόμενον αὐτὸν ἁπάσης τῆς βασιλείας, καὶ λαβόντα τὴν ἐξουσίαν, ὡς βούλεται, χρήσασθαι, μηδενὸς ἐπιθυμῆσαι, πόσῳ θαυμαστότερόν ἐστιν; εἰ δ' ἄπιστον τὸ λεγόμενον δόξει ἐοικέναι τισὶν, ἐκεῖνο δεῖ λαμβάνειν ἐν νῷ, διότι σαφῶς ὁ γράφων ᾔδει μάλιστα Ῥωμαίους ἀναληψομένους εἰς τὰς χεῖρας τὰ βιβλία ταῦτα, διὰ τὸ τὰς ἐπιφανεστάτας καὶ τὰς πλείστας αὐ-

morum illius teſtimonium cunctis apparuit, qualis enim illius frugalitas, dum in viuis eſſet, opinione omnium celebrabatur, talis re ipſa poſt obitum ipſius reperta eſt. quod reuera maximum eſſe virtutis indicium nemo inficias ierit. Nam cum vnus ſui temporis plurimam pecuniam ex manubiis Hiſpaniae in aerarium populi Romani retuliſſet, ac maximarum opum in Macedonia compos fuiſſet, atque vtrobique ſummam auctoritatem ac licentiam habuiſſet: eiusmodi facultates reliquit, vt ſupellectilis auctione facta redigi non potuerit, vnde dos vxori eius redderetur, niſi praeterea etiam fundi aliquot venditi fuiſſent. De quibus in ſuperioribus libris a nobis affatim dictum eſſe meminimus. Proinde non immerito quis dixerit, huiusmodi exemplo opprimi gloriam eorum, quos eo nomine Graeci maxime admirantur. Nam ſi abſtinere a pecunia, quae pro dantis vtilitate offertur, admiratione digna res eſt, quod Ariſtidem Athenienſem, ac Thebanum Epaminondam feciſſe narrant: quanto eſt mirabilius, ipſum compotem totius regni cum ſumma abutendi licentia ac poteſtate, nihil tamen concupiſſe. Quod ſi cui id incredibile forte videbitur, is velim reputet, nobis, qui haec ſcribebamus, praeuiſum fuiſſe, maxime in Romanorum manus hos libros eſſe venturos, cum celeberrimae ac maximae res

τῶν

τῶν πράξεις ἐν τούτοις περιέχεσθαι, παρ' οἷς οὔτ' ἀγνοεῖσθαι ταῦτα δυνατὸν, οὔτε συγγνώμης τεύξεσθαι τὸν * ψευδολογούμενον εἰκὸς, διόπερ οὐδεὶς ἂν ἑκὼν εἰς πρόδηλον ἀπιστίαν καὶ καταφρόνησιν ἔδωκεν αὐτὸν, καὶ τοῦτο μνημονεύεσθαι παρ' ὅλην τὴν πραγματείαν ἡμῖν, ὅταν τι παράδοξον δοκῶμεν λέγειν περὶ Ῥωμαίων. τῆς δὲ κατὰ τὴν διήγησιν ἐφόδου καὶ τῶν καιρῶν ἐφεστηκότων ἡμᾶς ἐπὶ τὴν οἰκίαν ταύτην, βούλομαι τὸ κατὰ τὴν προτέραν βίβλον ἐν ἐπαγγελίᾳ καταλειφθὲν συνεκπληρῶσαι τῶν φιληκόων ἕνεκα. προϋπεσχόμην γὰρ διηγήσασθαι, διὰ τί καὶ πῶς ἐπὶ τοσοῦτο προέκοψε, καὶ θᾶττον ἢ καθῆκεν ἐξέλαμψεν ἡ τοῦ Σκιπίωνος ἐν τῇ Ῥώμῃ δόξα· σὺν δὲ τούτῳ, πῶς ἐπὶ τοσοῦτον αὐξηθῆναι συνέβη τῷ Πολυβίῳ τὴν πρὸς τὸν προειρημένον φιλίαν καὶ συνήθειαν, ὥστε μὴ μόνον ἕως τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ἐπιδιατεῖναι τὴν περὶ αὐτῶν φήμην, ἀλλὰ καὶ τοῖς ποῤῥωτέρω γνώριμον γενέσθαι τὴν αἵρεσιν καὶ συμπεριφορὰν αὐτῶν. διότι μὲν οὖν ἡ καταρχὴ τῆς συστάσεως ἐγενήθη τοῖς προειρημένοις ἔκ τινος χρήσεως βιβλίων καὶ τῆς περὶ τούτων λαλιᾶς, δεδηλώκαμεν. προβαινούσης δὲ τῆς συνηθείας καὶ τῶν ἀνακεκλημένων ἐκπεμπομένων ἐπὶ τὰς πόλεις, ** διένειμαν ὅ τε Φάβιος καὶ ὁ Σκιπίων

populi Romani gestae iis continerentur: ab iis vero neque ignorari res suas posse, neque mentito veniam datum iri. Quapropter haudquaquam credibile est, quemquam de industria fidem atque auctoritatem aperte sibi derogare voluisse. Atque id in omni nostro opere monitum velim, quotiescumque praeter omnium opinionem aliquid videbimur de Romanis dixisse. Ceterum cum ipsa narrationis ac temporum series ad laudem huius familiae nos deduxerit, quod superiori in libro polliciti sumus, id nunc in gratiam eorum, qui discendi cupidi sunt, exequi placet. Etenim dicturum me promiseram, cur, quoue pacto in tantum fagistium creuit, et ante tempus Romae eluxit iunioris Africani gloria: ac praeterea quomodo amicitiae ac consuetudini, quae Polybio cum eo fuit, tantum incrementum accessit, vt non modo Italiam ac Graeciam illius amicitiae fama peruaserit, sed remotissimis etiam gentibus vtriusque studium animorumque coniunctio nota fuerit. Igitur quemadmodum principium conciliandae inter vtrumque amicitiae ex commodato librorum vsu ac sermone de his habito fluxit, supra a nobis relatum est. Postea, procedente consuetudine, cum Graeci Romam euocati per municipia Italiae distribueren-

πίων

* mſ. ψευδολόγον. ** f. διέσπευσαν.

πων οἱ τοῦ Λευκίου νεανίσκοι πρὸς τὸν στρατηγόν, μεῖναι τὸν Πολύβιον ἐν τῇ Ῥώμῃ. γενομένου δὲ τούτου, καὶ τῆς συμπεριφορᾶς ἐπὶ πολὺ προκοπτούσης, ἐγένετο συγκύρημά τι τοιοῦτον. ἐκπορευομένων γάρ ποτε κατ' αὐτὸ πάντων ἐκ τῆς οἰκίας τῆς τοῦ Φαβίου, συνέβη, τὸν μὲν Φάβιον ἐπὶ τὴν ἀγορὰν ἀπονεῦσαι, τὸν δὲ Πολύβιον ἐπὶ θατέρα μετὰ τοῦ Σκιπίωνος. προαγόντων δ' αὐτῶν, ὁ Πόπλιος ἡσυχῇ καὶ πράως τῇ φωνῇ φθεγξάμενος, καὶ τῷ χρώματι γενόμενος ἐνερευθής, τί δε, φησὶν, ὦ Πολύβιε, δύω τρώγομεν ἀδελφοὶ, καὶ διαλέγῃ συνεχῶς, καὶ πάσας τὰς ἐρωτήσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις ποιῇ πρὸς ἐκεῖνον, ἐμὲ δὲ παραπέμπεις; ἢ δῆλον, ὅτι καὶ σὺ περὶ ἐμοῦ τὴν αὐτὴν ἔχεις διάληψιν, ἣν καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας ἔχειν πυνθάνομαι. δοκῶ γὰρ εἶναι πᾶσιν ἡσύχιός τις καὶ νωθρὸς, ὡς ἀκούω, καὶ πολὺ κεχωρισμένος τῆς Ῥωμαϊκῆς αἱρέσεως καὶ πράξεως, ὅτι κρίσεις οὐχ αἱροῦμαι λέγειν. τὴν δ' οἰκίαν οὔ φασι τοιοῦτον ζητεῖν προστάτην, ἐξ ἧς ὁρμῶμαι, τὸ δ' ἐναντίον· ὃ καὶ μάλιστά με λυπεῖ. ὁ δὲ Πολύβιος, ξενισθεὶς τῇ τοῦ μειρακίου καταρχῇ τῶν λόγων, οὐ γὰρ εἶχε πλέον ἐτῶν ὀκτωκαίδεκα τότε, μὴ πρὸς θεῶν, Σκιπίων, ἔφη, μηδὲ λέγε ταῦτα, μηδ' ἐν νῷ λάμβανε τὸ παράπαν. οὐδὲ γὰρ καταγινώσκων οὔτε παραπέμπων ἐγώ σε ποιῶ τοῦτο, πολλοῦ γε δεῖ· ἀλλὰ τῷ πρεσβυ-

tur, Fabius et Scipio Lucii filii gratia apud praetorem effecere, vt Polybius Romae maneret. Quo facto cum familiaritas in dies crefceret, forte is cafus euenit. Egreffis fimul omnibus ex Fabii domo, Fabius quidem in forum, Polybius vero alteram in partem cum P. Scipione diuerfus deflexit. Cumque ambo paullulum progreffi effent, tum Publius leniter ac modefte locutus, ac rubore quodam fuffufus, quid illud, inquit, eft, Polybi, quod, cum ambo fratres vna vtamur menfa, in tuis fermonibus nunc interrogando, nunc refpondendo affidue orationem ad fratrem conuertis, me praetermiffo? Nimirum eandem de me opinionem habes, quam et ceteros ciues habere audio, quibus placidus lentusque effe videor, et a moribus inftitutisque Romanorum longe alienus, eo quod cauffis actitandis minime ftudeo. Atqui aiunt, familiam, ex qua ortus fum, non eiusmodi, fed plane alium virum poftulare. quod profecto maxima me aegritudine afficit. At Polybius, oratione adolefcentis obftupefactus, (namque octauum et decimum annum aetatis tum maxime agebat) per deos, inquit, quaefo Scipio, noli haec ita in animum inducere. Neque enim aut contemtu, aut neglectu tui id facere foleo, multum abeft: fed quoniam maior natu eft

τερου

ν εἶναι τὸν ἀδελφὸν, ἔν τε ; ὁμιλίαις ἄρχομαι ἀπ' ἐκεί- καὶ λήγω πάλιν εἰς ἐκεῖνον ταῖς ἀποφάσεσι καὶ συμβου- ς, καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἀπο- ομαι, δοκῶν καί σε τῆς αὐ- μετέχειν γνώμης. ἐκεῖνό * τε μὴν ἄγαμαι νῦν ἀκέων, δοκεῖ σοι ** τὸ πρᾳύτερον ν τῦ καθήκοντος τοῖς ἐκ ταύ- της οἰκίας ὁρμωμένοις· δῆ- γὰρ ὅτι διὰ τέτων μέγα φρο- . ἐγὼ δὲ κἂν αὐτὸς ἡδέως συνεπιδοίην ἐμαυτὸν, καὶ ἐργὸς γενοίμην εἰς τὸ καὶ ιν τι καὶ πράττειν ἄξιον προγόνων. περὶ μὲν γὰρ μαθήματα, περὶ ἃ νῦν ὁρῶ δάζοντας ὑμᾶς καὶ φιλοτι- ένως, ἐκ ἀπορήσετε τῶν ἐργησόντων ὑμῖν ἑτοίμως, καὶ κἀκεῖνῳ. πολὺ γὰρ δὴ φῦλον ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ... ὁρῶ κατὰ τὸ παρὸν ... τοιέτων ἀνθρώπων. εἰς ... λυπῦντά σε νῦν, καὶ κα- ; φῄς, δοκῶ μηδένα συνα- ... καὶ συνεργὸν ἄλλον εὐ- ... ἂν ἡμῶν ἐπιτηδειότερον. ... δὲ ταῦτα λέγοντος τῦ Πο- ..., λαβόμενος ἀμφοτέραις ... τῆς δεξιᾶς αὐτῦ, καὶ ... ἐμπαθῶς, εἰ γὰρ ἐγὼ ..., φησὶν, ἴδοιμι τὴν ἡ- ..., ἐν ᾗ σύμπαντα τἄλλα ... θέμενος ἐμοὶ προσέ- ... τὸν νῦν, καὶ μετ' ἐμῦ ...ς. δόξω γὰρ αὐτόθεν ... ἐμαυτῷ καὶ τῆς οἰκίας

Fabius, in colloquiis familiaribus ab eo inchoare, et in eum definere confueui, illumque in fermonibus ac praeceptis maxime fpectare, cum te eodem animo eademque fententia atque illum praeditum effe perfuafum habeam. Ceterum indolem tuam magnopere laudo, quod vitio effe exiftimes, remiffioris effe ingenii, quam par fit ei, qui ex tanta familia originem ducat. Id enim haud pufilli certe animi argumentum eft. Ego vero operam meam atque induftriam libenter tibi commodauerim in hoc, vt ea dicas et facias, quae maiorum tuorum gloria fint digna. Nam quod attinet ad difciplinas, quibus vos acriter incumbere in praefentia video, tibi ac fratri numquam magiftrorum copia deerit, quandoquidem plurimos eiusmodi homines intueor ex Graecia in hanc* vrbem quotidie confluentes: ad ea vero, quae te, vt ais, nunc angunt, aptiorem me ipfo adminiftrum ac focium conatus tui haudquaquam reperies. Haec adhuc cum diceret Polybius, vtraque manu dextram eius apprehendens, atque ex intimo affectu comprimens Scipio, vtinam, inquit, diem illum videam, quo tu ceteris omnibus pofthabitis, mei curam geras, meoque in contubernio degere velis. tum ego demum mihi videbor et familia

H 2 ἄξιος

* f. γε μὴν. ** deeft ὁνειδος.

ἄξιος εἶναι καὶ τῶν προγόνων. ὁ δὲ Πολύβιος τὰ μὲν ἔχαιρε, θεωρῶν τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ μειρακίου, τὰ δὲ διηπορεῖτο, λαμβάνων ἐν νῷ τὴν ὑπεροχὴν τῆς οἰκίας καὶ τὴν εὐκαιρίαν τῶν ἀνδρῶν. πλὴν ἀπό γε ταύτης τῆς ἀνθομολογήσεως οὐκέτι τὸ μειράκιον ἐχωρίσθη τοῦ Πολυβίου, πάντα δ' ἦν αὐτῷ δεύτερα τῆς ἐκείνου συμπεριφορᾶς. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν καιρῶν λοιπὸν ἤδη κατὰ τὸ συνεχὲς ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων πεῖραν αὐτῶν διδόντες ἀλλήλοις, εἰς πατρικὴν καὶ συγγενικὴν ἦλθον αἵρεσιν καὶ φιλοστοργίαν πρὸς ἀλλήλους. πρώτη δέ τις ἐνέπεσεν ὁρμὴ καὶ ζῆλος τῶν καλῶν, τὸ τὴν ἐπὶ σωφροσύνῃ δόξαν ἀναλαβεῖν, καὶ παραδραμεῖν ἐν τούτῳ τῷ μέρει τοὺς κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ὑπάρχοντας. ὢν δὲ μέγας οὗτος καὶ δυσέφικτος ὁ στέφανος, εὐθήρατος ἦν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐν τῇ Ῥώμῃ διὰ τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ὁρμὴν τῶν πλείστων. οἱ μὲν γὰρ εἰς ἐρωμένους τῶν νέων, οἱ δ' εἰς ἑταίρας ἐξεκέχυντο, πολλοὶ δὲ εἰς ἀκροάματα καὶ πότους καὶ τὴν ἐν τούτοις πολυτέλειαν, ταχέως ἡρπακότες ἐν τῷ Περσικῷ πολέμῳ τὴν τῶν Ἑλλήνων εἰς τοῦτο τὸ μέρος εὐχέρειαν. καὶ τηλικαύτη τις ἐνεπεπτώκει περὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων ἀκρασία τοῖς νέοις, ὥστε πολλοὺς μὲν ἐρώμενον ἠγορακέναι ταλάντου. συνέβη δὲ, τὴν παροῦσαν αἵρεσιν οἷον ἐκλάμψαι κατὰ τοὺς νῦν λεγομέ-

et maioribus meis non indignus. At Polybius partim quidem gaudio exultabat, cum eum impetum eumque iuuenis affectum videret, partim vero angebatur, cum amplitudinem opesque illius familiae animo cogitaret. Ceterum post hanc stipulationem numquam iuuenis a Polybio longius recessit, sed illius congressum omnibus semper rebus anteposuit. Atque exinde cum in ipsis negociorum articulis constantiae suae experimentum alter alteri continue praeberet, paternam quandam cognationique similem beneuolentiam inuicem ac necessitudinem contraxerunt. Principio quidem pudoris ac continentiae gloriam adolescens sibi comparare studuit, eaque parte aequales suos omnes anteire. Sed cum eiusmodi laurea ardua esset, multumque haberet difficultatis, tum vero maxime in vrbe insidiis appetebatur, ob corruptam illius temporis disciplinam. Alii enim in meritorios pueros, alii in meretrices effusi, plerique acroamatis et compotationibus atque huiusmodi luxuriae addicti erant, cum Graecorum in eo genere studia bello Persico statim adsciuissent. Tanta porro intemperantia tum iuuentus eo ferebatur, vt nonnulli puerum delicatum talento emerent. Quod quidem institutum praecipue iis temporibus, de quibus

καιρὸς, πρῶτον μὲν διὰ τὸ, -αλυθείσης τῆς ἐν Μακεδονίᾳ -ιλείας, δοκεῖν ἀδήριτον αὐ- ς ὑπάρχειν τὴν περὶ τῶν ὅλων -σίαν, ἔπειτα διὰ τὸ πολλὴν ἐ- -φασιν γενέσθαι τῆς εὐδαιμονίας -ὶ τὰς κατ' ἰδίαν βίους καὶ περὶ -κοινὰ, τῶν ἐκ Μακεδονίας με- -κομισθέντων εἰς τὴν Ῥώμην χο- -ρηγιῶν. πλὴν ὅ γε Σκιπίων, ὁρ- -μήσας ἐπὶ τὴν ἐναντίαν ἀγωγὴν -βίου, καὶ πάσαις ταῖς ἐπιθυ- -μίαις ἀντιταξάμενος, καὶ κατὰ -πάντα τρόπον ὁμολογούμενον καὶ -σύμφωνον ἑαυτὸν κατασκευάσας -κατὰ τὸν βίον, ἐν ἴσως πέντε τοῖς -πρώτοις ἔτεσι πάνδημον ἐποιήσα- -το κατὰ τὴν ἐπ' * αὐτοεξίᾳ καὶ -σωφροσύνῃ δόξαν. μετὰ δὲ ταῦτα -κατὰ τὸ συνεχὲς ὥρμησεν ἐπὶ τὸ -περὶ τὰ χρήματα μεγαλοψυχίᾳ -καὶ καθαρότητι διενεγκεῖν τῶν -ἄλλων. πρὸς δὲ τοῦτο τὸ μέρος κα- -λὴν μὲν ὑποδοχὴν εἶχε τὴν μετὰ -τοῦ κατὰ φύσιν πατρὸς συμβίωσιν, -καλὰς δ' ἐκ φύσεως ὁρμὰς αὐτὸς -πρὸς τὸ δέον, πολλὰ δὲ αὐτῷ καὶ -τὸ αὐτόματον συνήργησε πρὸς τὴν -προβολὴν ταύτην. ** πρώτη μὲν -γὰρ αὐτῷ μετήλλαξε τὸν βίον ἡ -κατὰ θέσιν πατρὸς μήτηρ, ἥ- -τις ἦν ἀδελφὴ μὲν τοῦ κατὰ φύσιν -πατρὸς αὐτοῦ Λευκίου, γυνὴ δὲ τοῦ -κατὰ θέσιν πάππου Σκιπίωνος, τοῦ -μεγάλου προσαγορευθέντος. ταύ- -της ἀπολιπούσης οὐσίαν μεγάλην, -κληρονόμος ὤν, πρῶτον ἐν τούτοις -ἔμελλε πεῖραν δώσειν τῆς ἑαυτοῦ -προαιρέσεως. συνέβαινε δὲ, τὴν

nunc agimus, viguit ac floruit, primum quod euerso Macedonum regno imperium orbis terrarum penes populum Romanum sine controuersia stare videbatur: deinde quia, Macedonicis opibus Romam translatis, maximae felicitatis species quaedam et priuatis singulorum et publicis rebus accesserat. At P. Scipio, diuersam viuendi rationem secutus, cunctisque cupiditatibus aduersatus, atque in reliquo victu eundem tenorem seruans, sibique ipse consentiens, peruulgatam apud omnes modestiae ac continentiae laudem est adeptus priore illo quinquennio. Postea vero confestim instituit magnificentia atque integritate in pecunia danda atque capienda ceteros superare, ad quam virtutem naturalis patris ipsius disciplina magnum ei stimulum admouerat, et natura ingentem impetum dederat. Sed et fortuna conatum eius magnopere adiuuit. Nam cum mater patris ipsius adoptiui abiisset e vita, quae Lucii Aemilii naturalis patris soror, Scipionis autem Africani cognomento maioris coniux fuerat, ipse, locupletissima eius mulieris hereditate adita, primum animi sui specimen tum edere incepit. quippe

 Aἰμι-

* mſ. αὐτὸ ἀξίᾳ. ** mſ. πρώτην.

Αἰμιλίαν, τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῇ προειρημένῃ γυναικὶ, μεγαλομερῆ τὴν περίστασιν ἔχειν ἐν ταῖς γυναικείαις ἐξόδοις, ἅτε συνηκμακυῖαν τῷ βίῳ καὶ τῇ τύχῃ τῇ Σκιπίωνος. χωρὶς γὰρ τοῦ περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ἀπήνην κόσμου, καὶ τὰ κανὰ, καὶ τὰ ποτήρια, καὶ τἄλλα πρὸς τὴν θυσίαν, ποτὲ μὲν ἀργυρᾶ, ποτὲ δὲ χρυσᾶ, πάντα συνεξηκολούθει κατὰ τὰς ἐπιφανεστάτας ἐξόδους αὐτῇ. τό τε τῶν παιδίσκων καὶ τὸ τῶν οἰκετῶν τῶν παρεπομένων πλῆθος ἀκόλουθον ἦν τούτοις. ταύτην δὴ τὴν περικοπὴν ἅπασαν εὐθέως μετὰ τὸν τῆς Αἰμιλίας τάφον ἐδωρήσατο τῇ μητρὶ, ᾗ συνέβαινε κεχωρίσθαι μὲν ἀπὸ τοῦ Λευκίου πρότερον ἤδη χρόνοις πολλοῖς, τὴν δὲ τοῦ βίου χορηγίαν ἐλλειπεστέραν ἔχειν τῆς κατὰ τὴν εὐγένειαν φαντασίας. διὸ τὸν πρὸ τοῦ χρόνον ἀνακεχωρηκυίας αὐτῆς ἐκ τῶν ἐπισήμων ἐξόδων, τότε κατὰ τύχην οὔσης ἐπιφανοῦς καὶ πανδήμου θυσίας, ἐκπορευομένης αὐτῆς ἐν τῇ τῆς Αἰμιλίας περικοπῇ καὶ χορηγίᾳ, πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τῶν ὀρεοκόμων καὶ τοῦ ζεύγους καὶ τῆς ἀπήνης αὐτῆς ὑπαρχούσης, συνέβη, τὰς γυναῖκας θεωμένας τὸ γεγονὸς ἐκπλήττεσθαι τὴν τοῦ Σκιπίωνος χρηστότητα καὶ μεγαλοψυχίαν, καὶ πάσας προτεινούσας τὰς χεῖρας εὔχεσθαι τῷ προειρημένῳ πολλὰ καὶ ἀγαθά. τοῦτο δὲ πανταχῇ μὲν ἂν εἰκότως φαίνοιτο καλὸν, ἐν δὲ Ῥώμῃ καὶ θαυμαστόν. ἁπλῶς γὰρ οὐδεὶς οὐδενὶ δίδωσι τῶν ἰδίων ὑπαρχόντων ἑκὼν οὐδέν. πρώτη

ante dicta mulier maximo omnis generis apparatu in solenni matronarum pompa vti solita erat, vt quae in Scipionis Africani matrimonio et fortuna vixisset. Nam praeter muliebrem mundum pilentique ipsius ornatum, et canistra, et pocula, ac cetera ad sacrificium necessaria, partim aurea, partim argentea, in maximis solennitatibus circumferebat. ancillarum quoque ac seruorum comitatus haudquaquam dispar erat. Vniuersum hunc apparatum statim ab obitu Aemiliae, id enim mulieri nomen fuit, Scipio matri suae donauit, quae, iampridem a L. Aemilio repudiata, artiorem quam pro splendore generis rem familiarem habebat. Proinde cum antea a solenni pompa abesse consueuisset, tum forte publico ac celebri sacrificio progressa cum apparatu Aemiliae, iisdem pilento bigis ac mulionibus, reliquas mulieres aduertit, quae Scipionis benignitatem animique magnitudinem collaudantes, sublatis in coelum manibus, vniuersae P. Scipioni fausta omnia apprecabantur. Atque id cum vbique praeclarum, tum Romae admirabile videatur esse, qua in vrbe nemo quidquam sponte alteri de suo donat. Ab huiusmodi initio virtus

μὲν

μὲν ἓν αὕτη καταρχὴ τῆς ἐπὶ καλοκἀγαθίᾳ φήμης αὐτῷ συνεκύρησε, καὶ μεγάλην ἐποίησε προκοπὴν, ἅτε τῷ τῶν γυναικῶν γένες καὶ λάλε καὶ κατακόρε ὄντος, ἐφ' ὅ τι ἂν ὁρμήσῃ. μετὰ δὲ ταῦτα ταῖς Σκιπίωνος μὲν τῷ μεγάλε θυγατράσιν, ἀδελφαῖς δὲ τῷ κατὰ * θέσιν πατρὸς λαβόντος, αὐτὸν ἔδει τὴν ἡμίσειαν ἀποδῦναι τῆς φέρνης· ὁ γὰρ πατὴρ συνέθετο μὲν ἑκατέρᾳ τῶν θυγατέρων ν' τάλαντα δώσειν. τέτων δὲ τὸ μὲν ἥμισυ παραχρῆμα τοῖς ἀνδράσιν ἔδωκεν ἡ μήτηρ, τὸ δ' ἥμισυ κατέλειπεν ἀποθνήσκεσα προσοφειλόμενον. ὅθεν ἔδει τὸν Σκιπίωνα διαλύειν τῦτο τὸ χρέος ταῖς τῷ πατρὸς ἀδελφαῖς. κατὰ δὲ τὸς Ῥωμαίων νόμες δέον, ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἀποδῦναι τὰ προσοφειλόμενα χρήματα τῆς φέρνης ταῖς γυναιξὶ, προδοθέντων τῶν πρώτων ἐπίπλων εἰς δέκα μῆνας κατὰ τὸ παρ' ἐκείνοις ἔθος, εὐθέως ὁ Σκιπίων συνέταξε τῷ τραπεζίτῃ τῶν κ' καὶ ε' ταλάντων ** ἑκατέρᾳ ποιήσασθαι τὴν ἀνταπόδοσιν ἐν τοῖς δέκα μησί. τῷ δὲ Τιβερίε καὶ τῷ Νασικᾶ Σκιπίωνος, ὗτοι γὰρ ἦσαν ἄνδρες τῶν προειρημένων γυναικῶν, ἅμα τῷ διελθεῖν τὸς δέκα μῆνας προσκοπευομένων πρὸς τὸν τραπεζίτην, καὶ πυνθανομένων, εἴ τι συνετέτακτο Σκιπίων αὐτῷ περὶ τῶν χρημάτων, κἀκείνε κελεύοντος αὐτὸς κομίζεσθαι, καὶ ποιῦντος τὴν διαγραφὴν ἑκατέρῳ τῶν εἴκοσι καὶ

P. Scipionis rumore omnium celebrari coepta eſt, vtpote muliebri ſexu natura garrulo, et in omnibus rebus immoderato. Deinde filiabus Scipionis magni, patris adoptiui ſororibus, dimidium dotis ſoluendum erat: ſiquidem pater quadraginta talenta vtrique filiae dotis nomine daturum ſe ſpoponderat. cuius pecuniae dimidiam quidem partem mater vtrique genero numerauerat praeſentem, dimidiam vero in aere alieno moriens reliquerat. quare id nomen a P. Scipione diſſoluendum erat adoptiui patris ſororibus. Porro cum reliquum eius pecuniae, quae dotis nomine debetur, iure ciuili populi Romani annua bima trima die mulieribus numerandum ſit, inſtrumento ac ſupellectile prius intra decem menſes praeſtitis ex more, qui apud illos obtinet: Scipio ſtatim argentario mandauit, quinque et viginti talenta vtrique intra decem proximos menſes perſolueret. Cum vero Tiberius Gracchus et Scipio Naſica, quibus antedictae mulieres nupſerant, elapſo menſe decimo confeſtim ad argentarium veniſſent, rogaſſentque, numquid de ea pecunia mandati ab Scipione haberet, atque ille pecuniam accipere eos iuberet, et quinque ac viginti talenta vtrique nume-

* deerat in mſ. ** mſ. τέρων.

πέντε ταλάντων, ἀγνοεῖν αὐτὸν ἔφασαν, δεῖν γὰρ αὐτοὺς οὐ πᾶν κατὰ τὸ παρὸν, ἀλλὰ τὸ τρίτον μέρος κομίζεσθαι κατὰ τοὺς νόμους. τοῦ δὲ φάσκοντος, οὕτως αὐτῷ συντετάχέναι τὸν Σκιπίωνα, διαπιστήσαντες προῆγον ἐπὶ τὸν νεανίσκον, διειληφότες ἐκεῖνον ἀγνοεῖν. καὶ τοῦτ' ἔπασχον οὐκ ἀλόγως. οὐ γὰρ οἷον πεντήκοντα τάλαντα δοίη τις ἂν ἐν Ῥώμῃ πρὸ τριῶν ἐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ τάλαντον ἓν πρὸ τῆς τεταγμένης ἡμέρας. τοιαύτη τίς ἐστι καὶ τηλικαύτη παρὰ πάντας ἅμα μὲν ἀκρίβεια περὶ τὸ διάφορον, ἅμα δὲ λυσιτέλεια περὶ τὸν χρόνον. οὐ μὴν ἀλλὰ προσπορευθέντων αὐτῶν καὶ πυνθανομένων, πῶς τῷ τραπεζίτῃ συντέταχε, τοῦ δ' εἰπόντος, ἀποδοῦναι πᾶν τὸ χρῆμα ταῖς ἀδελφαῖς, ἀγνοεῖν αὐτὸν ἔφασαν, ἅμα τὸ κηδεμονικὸν ἐμφανίζοντες. ἐξεῖναι γὰρ * αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους χρῆσθαι τοῖς διαφόροις ἱκανὸν ἐπὶ χρόνον. ὁ δὲ Σκιπίων ἔφη, ἀγνοεῖν τούτων οὐδέν· ἀλλὰ πρὸς μὲν τοὺς ἀλλοτρίους τὴν ἐκ τῶν νόμων ἀκρίβειαν τηρεῖν, τοῖς δὲ συγγενέσι καὶ φίλοις ἁπλῶς χρῆσθαι ** καὶ γενναίως κατὰ δύναμιν. διὸ παραλαμβάνειν αὐτοὺς ἐκέλευε πᾶν τὸ χρῆμα παρὰ τοῦ τραπεζίτου. οἱ δὲ περὶ τὸν Τιβέριον ταῦτ' ἀκούσαντες, ἐπανῆγον σιωπῶντες, καταπεπληγμένοι μὲν τὴν τοῦ Σκιπίωνος μεγαλοψυχίαν, κατεγνωκότες δὲ τῆς αὐτῶν μικρολογίας, καίπερ ὄντες οὐδενὸς δεύτεροι Ῥωμαίων.

raret: tum ii errare illum dixerunt; non enim vniuerſam ſimul pecuniam, ſed tertiam tantum partem in praeſentia legibus deberi. Cumque ille ſubiiceret, ita ſibi mandatum eſſe a Scipione, diffiſi iuuenem adierunt, labi eum ignoratione arbitrati, idque profecto haud ſine cauſſa. Etenim non modo quinquaginta talenta ante triennium nemo, ſed ne vnum quidem ante praeſtitutam diem quisquam Romae ſoluat. tantam vnusquisque diligentiam in pecunia, vtilitatem in tempore collocat. Ceterum cum Scipionem conueniſſent, percuntati quid argentario in mandatis dediſſet, cum ille diceret, mandaſſe, vt omnis ſimul pecunia ſororibus ſolueretur, illi prae ſe curam eius ferentes, errare eum ſubiecerunt: ipſi enim ſua ipſius pecunia vti in longum adhuc tempus legibus licere. At Scipio haec ſibi probe comperta et cognita eſſe reſpondit, ſed cum extraneis quidem ſtricto iure vti ſolere, cum propinquis autem et amicis candide ac generoſe agere, quantum fieri poſſet. quare vt omnem pecuniam ab argentario acciperent, rogabat. Quibus auditis, Tiberius et Naſica taciti domum reuerſi ſunt, et Scipionis magnitudine animi ſtupefacti, et ſuam nimis attentam diligentiam damnantes, tametſi inter ciuitatis principes eſſent,

μετὰ

* mſ. αὐτόν. ** deeſt in mſ.

τὰ δ᾽ ἔτη δύο μεταλλάξαντος κατὰ φύσιν πατρὸς αὐτοῦ Λευ-, καὶ καταλιπόντος κληρονό- τῆς οὐσίας αὐτόν τε καὶ τὸν λφὸν Φάβιον, καλόν τι καὶ ήμης ἄξιον ἐποίησεν. ὁ γὰρ ύλιος, ὑπάρχων ἄτεκνος, διὰ τοὺς * μὲν εἰς ἑτέρας οἰκίας ἐκ- δόσθαι, τοὺς δ᾽ ἄλλους υἱοὺς, οὓς ιφε, διαδόχους ** αὐτοῦ καὶ τοῦ ως, πάντας μετηλλαχέναι, τού- ς ἀπέλιπε τὴν οὐσίαν. ὁ δὲ Σκι- ν, θεωρῶν αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν ταδεέστερον ὄντα τοῖς ὑπάρχου-, ἐξεχώρησε πάντων τῶν ὑπ- χόντων, οὔσης τῆς ὅλης τιμή- ς ὑπὲρ ἑξήκοντα τάλαντα, τὸ μέλλειν οὕτως ἴσον ὑπάρ- ν αὐτῷ κατὰ τὴν οὐσίαν τὸν ίβιον. γενομένου δὲ τούτου περι- ήτου, προσέθηκεν ἕτερον τούτῳ γμα τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως ἐμ- νέστερον. βουλομένου γὰρ τά- λφοῦ μονομαχίας ἐπὶ τῷ πατρὶ ιεῖν, οὐ δυναμένου δὲ δέξασθαι ν δαπάνην διὰ τὸ πλῆθος τῶν αλισκομένων χρημάτων· καὶ ύτης τὴν ἡμίσειαν εἰσήνεγκεν ὁ ιπίων ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας. ἔστι ὐκ ἐλάττων ἡ σύμπασα τριά- ντα ταλάντων, ἐάν τις μεγαλο- ρῶς ποιῇ. Φήμης περὶ αὐτοῦ δι- ιένης, μετήλλαξεν ἡ μήτηρ. ὁ τοσοῦτον ἀπέσχετο τοῦ κομίσα- , ὧν πρότερον ἐδωρήσατο, ρὶ ὧν ἀρτίως εἶπον, ὥστε καὶ ῦτα καὶ τὴν λοιπὴν οὐσίαν τὴν ς μητρὸς ἅπασαν ἀπέδωκε ταῖς ελφαῖς, ἧς οὐδὲν αὐταῖς προσῆκε

Mortuo deinde post biennium naturali patre L. Aemilio, ipse cum fratre Fabio heres relictus, praeclarum facinus ac memoria dignum gessit. Nam L. Aemilius cum absque liberis esset, propterea quod ipsi quidem in alias familias adoptione migrauerant, ceteri vero, quos heredes familiae sacrorum et nominis sui alebat, fato praerepti omnes erant, hereditatem ipsis reliquerat. At Scipio cum fratrem suum videret re familiari minus quam se instructum esse, vniuersam hereditatem, quae sexaginta eoque amplius talentis aestimabatur, fratri concessit: sic enim demum Fabius opibus aequalis ipsi erat futurus. Quod factum cum in ore omnium versaretur, ipse aliud apertius animi sui specimen adiecit. Cum enim Fabius gladiatores in funere patris edere vellet, neque eum sumtum ob magnitudinem apparatus facile posset sustinere, Scipio dimidiam impensae partem de suo est largitus. Huiusmodi vero impensa, si quis magnifice spectacula edere velit, non minor triginta talentis solet esse. Peruulgata huius rei fama mater Scipionis paullo post decessit, ex cuius bonis ille ea, quae olim donauerat, de quibus superius dixi, non modo non recepit, sed et ea omnia et vniuersam matris hereditatem so-

* deest in msf. ** deest in msf.

κατὰ τοὺς νόμους. διὸ πάλιν τῶν ἀδελφῶν παραλαβουσῶν τὸν ἐν ταῖς ἐξόδοις κόσμον καὶ τὴν περίστασιν τὴν τῆς Αἰμιλίας, πάλιν ἐκαινοποιήθη τὸ μεγαλόψυχον καὶ φιλοίκειον τῆς τοῦ Σκιπίωνος προαιρέσεως. ταῦτα μὲν οὖν προκατεσκευασμένος ἐκ τῆς πρώτης ἡλικίας Πόπλιος Σκιπίων, προῆλθε πρὸς τὸ φιλοδοξεῖν σωφροσύνῃ καὶ καλοκἀγαθίᾳ, εἰς ἣν ἴσως ἑξήκοντα τάλαντα δαπανήσας, τοσαῦτα γὰρ ἦν προέμενος τῶν ἰδίων, ὁμολογουμένην εἶχε τὴν ἐπὶ καλοκἀγαθίᾳ φήμην, οὐχ οὕτω τῷ πλήθει τῶν χρημάτων τὸ παρακείμενον κατεργασάμενος, ὡς τῷ καιρῷ τῆς δόσεως καὶ τῷ χειρισμῷ τῆς χάριτος. τὴν δὲ σωφροσύνην περιεποιήσατο, δαπανήσας μὲν οὐδὲν, πολλῶν δὲ καὶ ποικίλων ἡδονῶν ἀποσχόμενος προσεκέρδανε τὴν σωματικὴν ὑγείαν καὶ τὴν εὐεξίαν, ἥτις αὐτῷ παρ' ὅλον τὸν βίον παρεπομένη πολλὰς ἡδονὰς καὶ καλὰς ἀμοιβὰς ἀπέδωκεν, ἀνθ' ὧν πρότερον ἀπέσχετο τῶν προχείρων ἡδονῶν. λοιποῦ δ' ὄντος τοῦ κατὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ κυριωτάτου σχεδὸν ἐν πάσῃ μὲν πολιτείᾳ, μάλιστα δ' ἐν τῇ Ῥώμῃ, μεγίστην ἔδει καὶ τὴν ἄσκησιν περὶ τοῦτο τὸ μέρος ποιήσασθαι. καλὸν μὲν οὖν τι πρὸς ταύτην τὴν ἐπιβολήν. αὐτοῦ καὶ διὰ τῆς τύχης ἐγένετο συνέργημα. τῶν γὰρ ἐν Μακεδονίᾳ βασιλικῶν μεγίστην ποιουμένων σπουδὴν περὶ τὰς κυνηγεσίας, καὶ Μακεδόνων ἀνειкότων τοὺς ἐπιτηδειοτάτους τόπους πρὸς τὴν τῶν θηρίων

roribus remisit, tametsi nulla pars hereditatis legibus ad eas pertineret. Proinde cum Scipionis sorores rursus cum ornatu paratuque Aemiliae in solenni matronarum pompa procederent, iterum eius in suos beneuolentia ac magnitudo animi in memoriam famamque reuocata est. His ab ineunte aetate studiis vsus Scipio, modestiae et elegantiae laudem est assecutus. Et impensis quidem sexaginta talentis, tantum enim de suo largitus est, elegantiae apud omnes gloriam comparauit, magis ex opportunitate ac dexteritate in conferenda gratia, quam ex pecuniae magnitudine: modestiae vero et continentiae laudem retulit absque vllo quidem sumtu, sed multis variisque repressis cupiditatibus. optimam praeterea corporis valetudinem lucrifecit, qua per totum vitae spacium continua vsus, amplissimam mercedem abstinentiae suae atque honestissimas cepit voluptates. Iam vero cum vltimae ac praecipuae partes sint fortitudinis, cum in omni republica, tum praesertim Romae, praecipua quadam in eo genere exercitatione opus erat. Ad quod studium maximam illi opportunitatem obtulit fortuna. Nam cum Macedonum reges venationi plurimum studerent, solitique essent Macedones loca ad feras congregandas aptissima huic vsui dicare: huiusmodi

συν-

ωγωγὴν· ταῦτα συνέβη τὰ ρία τετηρῆσθαι μὲν ἐπιμελῶς, θάπερ καὶ πρότερον, πάντα τὸν πολέμου χρόνον, κεκυνηγῆσθαι μηδέποτε * διὰ τῶν τεττάρων ν διὰ τοὺς περισπασμούς· ἢ καὶ ρίων ὑπῆρχε πλήρη παντοδα-ῶν. τοῦ δὲ πολέμου λαβόντος κρί-', ὁ Λεύκιος, καλλίστην ὑπο-μβάνων καὶ τὴν ἄσκησιν καὶ ν ψυχαγωγίαν ὑπάρχειν τοῖς ς τὴν περὶ τὰ κυνηγέσια, τοὺς κυνηγοὺς συνέστησε τοὺς βασιλι-; τῷ Σκιπίωνι, καὶ τὴν ἐξουσίαν ι περὶ τὰ κυνηγέσια παρέδωκε τῷ πᾶσαν. ἧς ἐπιλαβόμενος ὁ ανρημένος, καὶ νομίσας οἱονεὶ σιλεύειν, ἐν τούτῳ ** κατεγίνε-πάντα τὸν χρόνον, ὅσον ἐπέ-νε τὸ στρατόπεδον μετὰ τὴν χην ἐν τῇ Μακεδονίᾳ. γενο-νης δὲ μεγάλης ἐξουσίας περὶ το τὸ μέρος, ὥστε κατὰ τὴν ἡλι-ν ἀκμαίως ἔχοντος αὐτοῦ, καὶ τὰ φύσιν οἰκείως διακειμένου, θάπερ εὐγενοῦς σκύλακος ἐπί-νον αὐτοῦ συνέβη γενέσθαι τὴν ρὶ τὰς κυνηγεσίας ὁρμήν. διὸ ἰ παραγενόμενος εἰς τὴν Ῥώ-ν, καὶ προσλαβὼν τὸν τοῦ Πο-βίου πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ἐνθου-σμόν, ἐφ' ὅσον οἱ λοιποὶ τῶν ων περὶ τὰς κρίσεις καὶ τοὺς χαι-ρετισμοὺς ἐσπούδαζον, κατὰ τὴν ορὰν ποιούμενοι τὴν διατριβήν, ἰ διὰ τούτων συνιστάνειν ἑαυτοὺς πειρῶντο τοῖς πολλοῖς, ἐπὶ τοσοῦ-ν ὁ Σκιπίων, ἐπὶ ταῖς κυνη-σίαις ἀναστρεφόμενος, καὶ λαμ-

septa toto quidem belli Persici tempore eadem, qua prius cura, fuerant custodita, ceterum per quatuor continuos annos intacta atque illibata ab omni venatu permanserant, rege aliis negotiis tum maxime distracto. quocirca ferarum omnis generis erant plenissima. Confecto autem bello L. Aemilius eam exercitationem ac voluptatem, quae est in venando, conuenientissimam iuuentuti ratus esse, et venatores regios conciliauit Scipioni, et omnem venandi licentiam ei concessit. Qua ille accepta rex propemodum sibi esse visus, totum illud tempus, quo legiones post victoriam in Macedonia perstiterunt, in eo consumsit. Cumque et amplissima ei facultas suppeteret, et ipse aetate cum maxime floreret, et natura in eam rem esset propensior, tamquam generosi catuli constantior eius ac diuturnior in venando impetus fuit. Quamobrem Romam postquam venit, adiuncto Polybii in eo parte studio atque ardore, quantum temporis in iudiciis ac salutationibus reliqui iuuenes conterebant, forum assidue prementes, eoque studentes commendare se multitudini, tantum Scipio venationibus impendens, atque interim praeclarum aliquid et ad memoriam insigne agere

πρὸν

* addidi ex coniect.   ** f. κατεσχόλητο.

πρὸν ἀεί τι ποιῶν καὶ μνήμης ἄξιον, καλλίω δόξαν ἐξεφέρετο τῶν ἄλλων. οἷς μὲν γὰρ οὐκ ἦν ἐπαίνου τυχεῖν, εἰ μὴ βλάψαιέν τινα τῶν πολιτῶν, ὁ γὰρ τῶν κρίσεων τρόπος τοῦτ᾽ ἐπιφέρειν εἴωθεν· ὁ δ᾽ ἁπλῶς οὐδένα λυπῶν ἐξεφέρετο τὴν ἐπ᾽ ἀνδρείᾳ δόξαν πάνδημον, ἔργῳ πρὸς λόγον ἁμιλλώμενος. τοιγαροῦν ὀλίγῳ χρόνῳ τοσοῦτον παρέδραμε τοὺς καθ᾽ αὑτὸν, ὅσον οὐδείς πω μνημονεύεται Ῥωμαίων, καίπερ τὴν ἐναντίαν ὁδὸν πορευθεὶς ἐν * Φιλοξενίᾳ τοῖς ἄλλοις ἅπασι πρὸς τὰ Ῥωμαίων ἔθη καὶ νόμιμα. ἐγὼ δὲ πλείω πεποίημαι λόγον ὑπὲρ τῆς Σκιπίωνος αἱρέσεως ἐκ τῆς πρώτης ἡλικίας, ** ἡδεῖαν μὲν ὑπολαμβάνων εἶναι τοῖς πρεσβυτέροις, ὠφέλιμον δὲ τοῖς νέοις τὴν τοιαύτην ἱστορίαν, μάλιστα δὲ βουλόμενος πίστιν παρασκευάζειν τοῖς μέλλουσι λέγεσθαι ἐν ταῖς ἑξῆς βίβλοις περὶ αὐτοῦ, πρὸς τὸ μήτε διαπορεῖν τοὺς ἀκούοντας, διὰ τὸ παράδοξόν τι φανήσεσθαι τῶν συμβαινόντων, μετά *** γε ταῦτα περὶ αὐτὸν, μήτ᾽ ἀφαιρουμένους τἀνδρὸς κατὰ λόγον γεγονότα κατορθώματα τῇ τύχῃ προσάπτειν, ἀγνοοῦντας τὰς αἰτίας, ἐξ ὧν ἕκαστα συνέβη γενέσθαι, πλὴν τελέως ὀλίγων, ἃ δεῖ μόνα προσάπτειν τῇ τύχῃ καὶ ταὐτομάτῳ. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τοσοῦτον ἡμεῖς διεληλυθότες κατὰ τὴν παρέκβασιν, αὖθις ἐπάνιμεν ἐπὶ τὴν ἐκτροπὴν τῆς ὑποκειμένης διηγήσεως.

numquam desistens, praestantiorem ceteris gloriam est adeptus. Illis enim sine alicuius ciuis damno laus contingere non poterat, quippe iudiciorum ordo et natura id ferre solet: at vero ille nemini molestiam facessens, fortitudinis laudem sibi apud omnes comparauit, virtute atque insignibus factis cum fama ipsa contendens. Proinde breui inter aequales suos tantum enituit, quantum superiori memoria Romae nemo, idque cum plane contrarium moribus institutisque Romanorum ad laudem et gloriam cursum tenuisset. Ego vero, quae studia Scipionis in adolescentia fuerint, ideo pluribus enarrare volui, quod et senioribus iucundam et vtilem iuuentuti harum rerum cognitionem fore arbitratus sum, eoque potissimum consilio, vt iis, quae de illo viro deinceps sum dicturus, fidem praemunirem, ne forte, qui haec legent, ob magnitudinem nouitatemque eorum, quae huic viro contigerunt, in ambiguo haereant, neue res illius certo consilio gestas fortunae tribuant, cum caussas ignorabunt, ex quibus singulae res sunt profectae, praeter admodum paucas, quas solas casui ac fortunae assignare licet. atque his obiter quasi per excursum commemoratis, nunc in viam redimus, ex qua narratio nostra diuertit.

Ὅτι

* f. Φιλοδοξίᾳ. ** mſ. ἰδίαν. *** mſ. δὲ.

ὅτι τὰ κατὰ τὴν Αἰτωλίαν κα-
διετέθη, κατεσβεσμένης ἐν
ῖς τῆς ἐμφυλίȣ σάσεως μετὰ
Λυκίσκȣ θάνατον· καὶ Μνα-
ȣ τȣ̃ * Κορωνκίȣ μεταλλά-
ος τὸν βίον, βελτίων ἦν ἡ διά-
ις κατὰ τὴν Βοιωτίαν, ὁμοίως
αὶ κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν,
ματα γεγονότος ἐκποδών.
ν γὰρ ὡσανεὶ καθαρμόν τινα
βη γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος,
ἀλιτηρίων αὐτῆς ἐκ τȣ̃ ζῆν
σαμένων. καὶ γὰρ καὶ τὸν
ιρώτην Χάροπα συνεκύρησε
ὶ τὸν ἐνιαυτὸν τȣ̃τον ἐν Βρεν-
ῳ μεταλλάξαι τὸν βίον. τὰ δὲ
ὶ τὴν Ἤπειρον ἔτι ἐν ἀκατα-
ίαις ἦν καὶ ταραχαῖς, ** καθά-
τοῖς ἐπάνω χρόνοις, διὰ τὴν
ωπος ὠμότητα καὶ παρανο-
, ἐξ ȣ̃ συνέβη τελεσθῆναι τὸν
ς Περσέα πόλεμον.

Aetolicae res recte sunt compositae, extincto apud eos ciuili bello post obitum Lycisci. Similiter, mortuo Mnasippo Coronaeo, Boeotia in meliore statu erat. Itemque Acarnania, sublato e viuis Chremata. Prorsus enim quaedam quasi lustratio atque expiatio contigit tum vniuersae Graeciae, pestibus reipublicae e medio remotis. Namque et Charopus ille Epirota hoc ipso anno Brundusii decessit. Sed res Epiri adhuc inquietae erant ac turbatae, vt antea, ob saeuitiam atque nequitiam Charopi post victoriam de Perseo partam.

Ὅτι μετὰ τὸ κατακρίναι Λεύ-
Ἀνίκιον καὶ τȣ̀ς μὲν τῶν
φανῶν ἀνδρῶν, τȣ̀ς δὲ ἀπα-
ῶν εἰς τὴν Ῥώμην, ὅσοι καὶ
χεῖαν ὑποψίαν εἶχον, τότε
ὼν ὁ Χάροψ τὴν ἐξȣσίαν, ὃ
λοιτο, πράττειν, ȣ̓κ ἔσι τῶν
ῶν ὁποῖον ȣ̓κ ἐποίει, τὰ μὲν
αὐτȣ̃, τὰ δὲ διὰ τῶν φίλων,
νέος μὲν ὢν αὐτὸς κομιδῆ,
ιεδραμηκότων δὲ πρὸς αὐτὸν
χειρίσων καὶ τῶν εἰκαιοτά-
ἀνθρώπων, διὰ τὸν ἐκ τῶν
στρίων νοσφισμόν. εἶχε δὲ
ἀφεδρείαν καὶ ῥοπὴν πρὸς τὸ
εύεσθαι, διότι πράττει κατὰ
ς λόγον, ἃ ποιεῖ, καὶ μετὰ

Nam cum L. Anicius caussa cognita viros celeberrimos condemnasset, alios vero ad caussam dicendam Romam abduxisset, quotquot vel leuissima suspicione contingebantur, tum Charopus, plenissimam quiduis agendi licentiam nactus, nullum crudelitatis genus omisit, partim per se ipse, partim amicorum opera vsus. quippe cum ipse admodum iuuenis erat, tum vero perditissimus ac leuissimus quisque caussa diripiendae alienae pecuniae ad eum confluxerat. Maximam porro auctoritatem ac fidem omnibus illius factis addiderat, vtque non sine con-

τῆς

* msf. Κυρωνιαίων. ** addidi ex conject.

μαίων τοῖς ὑπ' αὐτοῦ πραττομένοις.

diuulgauit, quaſi omnia eius acta ſenatus probaſſet.

Ὅτι Εὐμένης ὁ βασιλεὺς τῇ μὲν σωματικῇ δυνάμει παραλελυμένος ἦν, τῇ δὲ τῆς ψυχῆς λαμπρότητι προσαντεῖχεν, ἀνὴρ ἐν μὲν τοῖς πλείστοις οὐδενὸς δεύτερος τῶν καθ' αὑτὸν βασιλέων γενόμενος, περὶ δὲ τὰ σπουδαιότατα καὶ κάλλιστα μείζων καὶ λαμπρότερος. ὅς γε πρῶτον μὲν παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν βασιλείαν συνεσταλμένην τελέως εἰς ὀλίγα καὶ λιτὰ πολισμάτια, ταῖς μεγίσταις τῶν καθ' αὑτὸν δυναστειῶν ἐφάμιλλον ἐποίησε τὴν ἰδίαν * ἀρχήν, οὐ τύχῃ τὸ πλεῖον συνεργῷ χρώμενος, οὐδ' ἐκ περιπετείας, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγχινοίας καὶ φιλοπονίας, ἔτι δὲ πράξεως τῆς αὑτοῦ. δεύτερον φιλοδοξότατος ἐγενήθη, καὶ πλείστας μὲν τῶν καθ' αὑτὸν βασιλέων πόλεις Ἑλληνίδας εὐεργέτησε, πλείστους δὲ κατ' ἰδίαν ἀνθρώπους ἐσωματοποίησε. τρίτον, ἀδελφοὺς ἔχων τρεῖς καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ πρᾶξιν, πάντας τούτους συνέσχε πειθαρχοῦντας αὑτῷ καὶ δορυφοροῦντας, καὶ σώζοντας τὸ τῆς βασιλείας ἀξίωμα. τοῦτο δὲ σπανίως εὕροι τις ἂν γεγονός.

Eumenes, Pergami rex, corpore quidem erat infirmo atque imbecilli, ſed animi vigore infirmitatem corporis compenſabat, vir in plerisque rebus nulli aetatis ſuae regum ſecundus; in rebus autem grauiſſimis ac pulcherrimis omnium maximus ac ſplendidiſſimus. Qui primum quidem, cum regnum paucis ac tenuibus oppidulis coarctatum a patre accepiſſet, ampliſſimis temporis ſui imperiis parem dominationem ſuam praeſtitit, non tam fortunae auxilio et caſu quodam, quam ſolertia et induſtria ſua. Deinde prae ceteris aetatis ſuae regibus gloriae cupidiſſimus fuit, atque vnus plurimas Graeciae ciuitates ac plurimos ſingillatim homines beneficiis ſuis locupletauit. Denique fratres cum haberet tres, et aetate et induſtria pollentes, eos in officio omnes continuit, et morigeros cuſtodesque regni ac dignitatis ſuae habuit ſatellites. quod raro admodum contigiſſe reperias.

Ὅτι Ἄτταλος, ὁ ἀδελφὸς Εὐμένους, παραλαβὼν τὴν ἐξουσίαν, πρῶτον ἐξήνεγκε δεῖγμα τῆς αὑτοῦ προαιρέσεως καὶ πράξεως τὴν Ἀριαράθου καταγωγὴν ἐπὶ τὴν βασιλείαν.

Attalus, Eumenis frater, poſtquam regnare occoepit, primum ingenii atque induſtriae ſuae ſpecimen dedit reſtituto in regnum Ariarathe.

Ὅτι

* mſ. τύχην, ſed Suidas ἀρχήν

Ὅτι Προυσίας μετὰ τὸ νικῆσαι τὸν Ἄτταλον, μετὰ τὸ παρελθεῖν πρὸς τὸ Πέργαμον, παρασκευασάμενος θυσίαν πολυτελῆ προσήγαγε πρὸς τὸ τέμενος τοῦ Ἀσκληπιοῦ, καὶ βουθυτήσας καὶ καλλιερήσας τότε μὲν ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὴν παρεμβολήν· κατὰ δὲ τὴν ἐπιοῦσαν καταστήσας τὴν δύναμιν ἐπὶ τὸ Νικηφόριον, τούς τε νεὼς ἅπαντας διέφθειρε, καὶ τὰ τεμένη τῶν θεῶν, ἐσύλησε δὲ καὶ τοὺς ἀνδριάντας καὶ τὰ λίθινα τῶν ἀγαλμάτων. τὸ δὲ τελευταῖον καὶ τὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἄγαλμα βαστάσας, περιττῶς ὑπὸ Φυλομάχου κατεσκευασμένον, ἀπήνεγκεν ὡς αὑτόν, ᾧ τῇ πρότερον ἡμέρᾳ κατασπένδων ἐβουθύτει καὶ κατηύχετο, δεόμενος, ὅπερ εἰκός, ἵλεων αὐτῷ γενέσθαι καὶ εὐμενῆ κατὰ πάντα τρόπον. ἐγὼ δὲ τὰς τοιαύτας διαθέσεις καὶ πρότερον εἴρηκά που, περὶ Φιλίππου ποιούμενος τὸν λόγον, μανικάς. τὸ γὰρ ἅμα μὲν θύειν καὶ διὰ τούτων ἐξιλάσκεσθαι τὸ θεῖον, προσκυνοῦντα καὶ λιπαροῦντα τὰς τραπέζας καὶ τοὺς βωμοὺς ἐξάλλως, ὅπερ ὁ Προυσίας ἔθιζε ποιεῖν, γονυπετῶν καὶ γυναικιζόμενος, ἅμα δὲ ταῦτα καὶ λυμαίνεσθαι, καὶ διὰ τῆς τούτων καταφθορᾶς τὴν εἰς τὸ θεῖον ὕβριν διατίθεσθαι, πῶς οὐκ ἂν εἴποι τις εἶναι θυμοῦ λυττῶντος ἔργα, καὶ ψυχῆς ἐξεστηκυίας τῶν λογισμῶν; ὃ καὶ τότε συνέβαινε γίνεσθαι περὶ τὸν Προυσίαν. ἀνδρὸς μὲν γὰρ * ἔργον οὐδὲν ἐπιτελεσά-

μενος

Prusias, victo Attalo Pergamum ingressus cum sumtuoso sacrificii apparatu, Aesculapii templum adiit, mactatisque victimis cum perlitasset, tum quidem in castra est reuersus. Postridie vero copiis ad Nicephorium adductis, templa omnia vastare, delubra ac statuas deorum immortalium et imagines spoliare ac diripere coepit. Postremo et ipsum Aesculapii simulacrum, insigni artificio a Phylomacho fabricatum, humeris suis impositum abripuit, cui pridie libauerat, hostiasque et vota obtulerat, propitium ac benignum (vt mos est) ipsius numen sibi apprecatus. Ego vero huiusmodi hominum mores etiam antea, cum de rebus Philippi agerem, furiosos me dicere memini. Etenim simul victimas caedere, Deosque propitios orare, omnemque aram ac lapidem exquisito quodam genere adorare et venerari flexis genibus et muliebri superstitione, quod Prusias facere solebat, atque interim eadem fana labefactare, eorumque euersione contumeliam diis facere, quis neget animi id esse, rabie perciti, hominisque de statu mentis deturbati? Quod quidem tum Prusiae contigit. Nam cum nullum in oppugnatione ge-

* addidi ex coniect.

μενος κατὰ τὰς προσβολὰς, ἀγεννῶς δὲ καὶ γυναικοθύμως χειρίσας καὶ τὰ πρὸς θεὰς, καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπους, μετήγαγε τὸ στράτευμα πρὸς Ἐλαίαν, καὶ καταπειράσας τῆς Ἐλαίας, καί τινας προσβολὰς ποιησάμενος, ἐδὲν δὲ πράττειν δυνάμενος, διὰ τὸ Σώσανδρον, τὸν τῦ βασιλέως σύντροφον εἰσεληλυθότα μετὰ στρατιωτῶν εἴργειν αὐτῦ τὰς ἐπιβολὰς, ἀπῆρεν ἐπὶ Θυατείρων. κατὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν, τῆς ἐν ἱερᾷ κώμῃ, μετὰ βίας ἐσύλησεν. ὁμοίως καὶ τὸ τῦ Κυνίυ Ἀπόλλωνος τέμενος τῦ περὶ Τεμνὸν ὐ μόνον ἐσύλησεν, ἀλλὰ καὶ τῷ πυρὶ διέφθειρεν. καὶ ταῦτα διαπραξάμενος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκείαν, ὐ μόνον τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ τοῖς θεοῖς πεπολεμηκώς. ἐταλαιπώρησε δὲ καὶ τὸ πεζικὸν στράτευμα τῷ Πρυσίᾳ κατὰ τὴν ἐπάνοδον ὑπό τε τῦ λιμῦ καὶ τῆς δυσεντερίας, ὥστε παρὰ π... ἐκ θεόπτυ δοκεῖν ἀπηντῆσθαι ... νιν αὐτῷ διὰ ταύτας τὰς αἰτίας.

Ὅτι Ἀριστοκράτης, ὁ τῶν Ῥοδίων στρατηγὸς, ἦν μὲν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ἀξιωματικὸς καὶ καταπληκτικός. διόπερ ἐκ πάντων τύτων ὑπέλαβον οἱ Ῥόδιοι τελέως ἀξιόχρεων ἡγεμόνα καὶ προστάτην ἔχειν τῦ πολέμυ. διεψεύσθησαν μέντοί γε τῶν ἐλπίδων. ἐλθὼν γὰρ εἰς τὰς πράξεις ὥσπερ εἰς πῦρ, καθάπερ τὰ κίβδηλα τῶν νομισμάτων, ἀλλοῖος ἐφάνη. τῦτο δ' ἐγένετο δῆλον ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων.

nerosi animi facinus edidisset, sed prorsus imbelli ac muliebri animo aduersus deos hominesque esset vsus, exercitum Elaeam traduxit, et tentata vrbis obsidione cum nihil proficeret, eo, quod Sosander regis collactaneus, cum praesidio militari vrbem ingressus, impetum ipsius repellebat, Thyatira nauibus contendit. Porro inter redeundum fanum Dianae, quod est in Hiera Come, vi illata spoliauit. Apollinis quoque Cynii delubrum circa Temnum non spoliauit solum, sed etiam igni tradidit. Atque his peractis domum rediit, illato et hominibus et diis immortalibus bello. Sed et pedestres eius copiae fame ac sanguinis profluuio in reditu laborarunt, adeo vt sceleribus Prusiae poena a diis e vestigio repraesentata esse videretur.

Aristocrates, praetor Rhodiorum, erat ille quidem specie ipsa plena dignitatis ac terroris. Quamobrem Rhodii idoneum belli ducem atque egregium imperatorem sese habere crediderant. verum enimuero sua spe longe frustrati sunt. Nam cum ad res ipsas tamquam ad fornacem accessisset, instar adulterinae monetae longe alius apparuit. quod in ipsis negociorum articulis clarum fuit.

Ὅτι

'Αρχίας, βυλόμενος τὴν προδῦναι τῷ Δημητρίῳ, ραθεὶς, καὶ εἰς κρίσιν, καλωδίῳ τῶν ἐκ τῆς αὐ- περιπετασμάτων ἑαυτὸν ακσε. τῷ γὰρ ὄντι διὰ θυμίας κενοὶ κενὰ λογί- κατὰ τὴν παροιμίαν. καὶ ὕνος, δόξας φ' τάλαντα ψεθαι, καὶ τὰ προϋπ- ε χρήματα καὶ τὸ πνεῦ- σαπέβαλεν.

κατὰ τὰς καιρὰς τέτυς ηνεῖς ἐνέπεσον παραλό- ιφορᾷ. δεξάμενοι γὰρ λοφέρνες, ὅτ' ἐκράτησε ῆς, ἐν παρακαταθήκῃ υ' ε, ἀπῃτῦντο κατὰ τὰς όνες ὑπ' Ἀριαράθυ, ὅτε βε τῆς ἀρχῆς. οἱ μὲν ὖν ς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὀρθῶς φάσκοντες, ὐδενὶ προεί- τὰ χρήματα, ζῶντος ρνες, πλὴν αὐτῷ τῷ πα- ένῳ· ὁ δ' Ἀριαράθης πολ- κει παραπίπτειν τῦ καθή- , ἀπαιτῶν τὴν ἀλλοτρίαν μην. ὐ μὴν ἀλλ' ἕως μὲν ἀχ' ἄν τις ἔχοι συγγνώ- τῷ καταπειράζοντι, τῷ ῆς ἐκείνυ βασιλείας εἶναι ματα· τὸ δὲ καὶ πορρω- ροβαίνειν ὀργῆς καὶ φιλο- , ὐδαμῶς ἐδόκει γενέσθαι όγον. ** κατὰ δὲ τὰς νῦν νυς καιρὰς ἐπαποςείλας τει τὴν χώραν τῶν Πριη- συνεργῦντος Ἀττάλυ καὶ ὄντος διὰ τὴν ἰδίαν δια-

Archias Cyprum Demetrio prodere cum vellet, deprehenfus, et in iudicium adductus, funiculo veli, quod aulae praetendebatur, fe fufpendit. Reuera enim decepti cupiditatibus homines vani vana agitant, vt eft in veteri prouerbio. Namque ille quingenta fe talenta accepturum dum fperat, et quas antea poffidebat opes, et praeterea fpiritum amifit.

Iisdem temporibus Prienenfes in grauem calamitatem praeter fpem inciderunt. Nam cum ab Oropherne, quo tempore in Cappadocia regnabat, quadringenta talenta eis commendata effent, poftea Ariarathes, in regnum reftitutus, eam pecuniam a Prienenfibus repetiit. At Prienenfes meo quidem iudicio recte atque ordine faciebant, cum dicerent, quamdiu Orophernes in viuis effet, nemini alteri fe eam pecuniam reddituros, nifi ipfi, qui eam depofuerat. Et Ariarathes multum peccare plerisque videbatur, qui alienum depofitum repeteret. Enimuero hactenus fortaffe venia dignus fuerit ille, qui periculum faciebat tentabatque id auferre, quod fifci ipfius effe videbatur. At vero iracundia ac pertinacia vlterius ferri, nullatenus rationi confentaneum poteft videri. Tamen ille, immiffis praedatoribus, agrum Prienenfem vaftare coepit, adiuuante Attalo, et ob fuam cum Prienen-

I 2 φορὰν,

' mſ. παραπεπτασμένων. Suidas παραπ. ** f. πλὴν κατὰ.

φορὰν, ἣν εἶχε πρὸς τὰς Πριηνεῖς. πολλῶν δὲ καὶ σωμάτων καὶ θρεμμάτων ἀπολομένων, καὶ πρὸς τῇ πόλει πτωμάτων γενομένων, ἀμύνασθαι μὲν οὐχ οἷοί τ' ἦσαν οἱ Πριηνεῖς, ἐπρέσβευον δὲ καὶ πρὸς Ῥοδίους, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Ῥωμαίους κατέφυγον. ὁ δὲ οὐ προσεῖχε τοῖς λεγομένοις, καὶ Πριηνεῖς μὲν, μεγάλας ἔχοντες ἐλπίδας ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν χρημάτων, τοῖς ἐναντίοις ἐνεκύρησαν. τῷ μὲν γὰρ Ὀλοφέρνει τὴν παραθήκην ἀπέδωκαν, ὑπὸ δὲ τοῦ βασιλέως Ἀριαράθου ἱκανῶς τισὶ βλάβαις περιέπεσον ἀδίκως διὰ τὴν παραθήκην. πῶς οὐκ ἂν εἰκότως * δόξοιεν ὑπερβεβηκέναι καὶ ἀπολελῃρηκέναι τὸν Βεργαῖον Ἀντιφάνην, καὶ καθόλου μηδενὶ καταλιπεῖν ὑπερβολὴν ἀπονοίας τῶν ἐπιγινομένων.

ſibus priuatam ſimultatem eum incitante. Porro cum magna caedes hominum ſimul ac pecorum paſſim fieret, et ad ipſas ciuitatis portas quidam trucidarentur, tamen Prienenſes ſuccurrere nequaquam poterant. Igitur cum legationem ad Rhodios miſiſſent, tandem ad praeſidium pop. Rom. confugerunt. Sed Ariarathes cuncta, quae dicerentur, parui faciebat. Ita Prienenſes, qui in tantae pecuniae ſumma magnam ſpem poſuerant, contrarium prorſus euentum ſunt experti. Etenim Oropherni quidem depoſitum fideliter reddiderunt, ſed ab Ariarathe rege male multati ob illud depoſitum grauiſſimis calamitatibus iniuria conflictati ſunt. *Deeſſe videntur nonnulla.* Cui non merito videatur Bergaeum Antiphanem longo interuallo ſuperaſſe, adeo vt nemo vmquam tantam eius veſaniam aequaturus ſit.

Ὅτι Προυσίας ὁ βασιλεὺς εἰδεχθὴς ὢν κατὰ τὴν ἔμφασιν, καίπερ ἐκ συλλογισμοῦ βελτίων ὑπάρχων, ἥμισυς ἀνὴρ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας ἀγεννὴς καὶ γυναικώδης. οὐ γὰρ μόνον δειλὸς ἦν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς κακοπαθείας ἀλλότριος, καὶ συλλήβδην ἐκτεθηλυμένος καὶ τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι παρ' ὅλον τὸν βίον, ὅπερ ἥκιστα βούλονται περὶ τοὺς βασιλεῖς ὑπάρχειν ἅπαντες μὲν, μάλιστα δὲ τὸ τῶν Βιθυνῶν γένος. πολλὴ δέ τις ἀσέλγεια καὶ περὶ

Pruſias rex Bithyniae aſpectu erat deformis, tametſi iudicio et ſagacitate haudquaquam ſpernendus. ceterum corporis ſpecie dimidiato homini ſimilis, et ad res bellicas plane ignauus ac mollis. Neque enim ſolum timidus, ſed praeterea laboris impatiens, atque omnino effeminatus in omni vita et animo et corpore erat. Quod genus vitii cum omnes mortales, tum maxime Bithyni in regibus ferre non poſſunt. Idem ingenti libidine

τὰς

* mſ. ξοιεν.

τὰς σωματικὰς ἐπιθυμίας αὐτῷ συνεξηκολούθει. παιδείας δὲ καὶ φιλοσοφίας καὶ τῶν ἐν τούτοις θεωρημάτων ἄπειρος εἰς τέλος ἦν, καὶ συλλήβδην τοῦ καλοῦ, ὅ τι ποτέ ἐστιν, οὐδ' ἔννοιαν εἶχε. Σαρδαναπάλλου δὲ βάρβαρον βίον ἔζη καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ. καὶ γὰρ ἦν ἅμα τῷ βραχείας ἐλπίδος τὸ τῶν βασιλευομένων πλῆθος λαβέσθαι, ἀμετάκλητον ὁρμὴν ἔχειν εἰς τὸ μὴ μόνον ἀλλότρια φρονεῖν τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ καὶ τιμωρίαν βούλεσθαι παρ' αὐτοῦ λαμβάνειν.

Ὅτι Μασανάσσης, ὁ ἐν Λιβύῃ τῶν Νομάδων βασιλεὺς, ἀνὴρ ἦν τῶν καθ' ἡμᾶς βασιλέων ἄριστος καὶ μακαριώτατος, ὃς ἐβασίλευσεν ἔτη πλείω τῶν ξʹ, ὑγιεινότατος ὢν καὶ πολυχρονιώτατος, ϟʹ γὰρ ἐτῶν ἐγεγόνει. ἐγένετο δὲ καὶ δυναμικώτατος τῶν καθ' αὐτὸν κατὰ τὴν σωματικὴν ἕξιν, ὅς, ὅτε * μὲν ἑστάναι δέοι, τοῖς ἐν τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι δι' ἡμέρας ἔμενε, καθεζόμενος ** δὲ πάλιν οὐκ ἠγείρετο. καὶ τὴν ἐπὶ τῶν ἵππων κακοπάθειαν ἡμέραν καὶ νύκτα συνεχῶς διακαρτερῶν, οὐδὲν ἔπασχεν. σημεῖον δὲ τῆς σωματικῆς αὐτοῦ δυνάμεως· ἔχων ϟʹ. ἔτη, καθ' ὃν καιρὸν μετήλλαξε τὸν βίον, υἱὸν ἀπέλιπε τεττάρων ἐτῶν, ὄνομα Στέμβανον, ὃν μετὰ ταῦτα Μικίψης υἱοποιήσατο, πρὸς δὲ τούτῳ υἱοὺς τέσσαρας. διὰ δὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους τούτων εὔνοιαν,

ad omnes corporis voluptates ardebat. Diſciplinarum autem liberalium ac philoſophiae atque huiusmodi ſermonum prorſus expers. Denique virtutis atque honeſti ne ſenſum quidem vllum habebat; ſed interdiu noctuque Sardanapalli cuiusdam vitam ducebat. Quamobrem ſimulac vel minima ſpes multitudini affulſit Bithynorum, omnes impetu effuſo non ad defectionem modo, ſed ad poenas etiam de rege ſumendas ferri coepere.

Maſiniſſa, Numidarum in Africa rex, vir fuit noſtra aetate regum optimus, et fortunatiſſimus, qui annis plus quam ſexaginta regnum tenuit, optima valetudine ac longiſſima vita. Etenim ad annum vsque nonageſimum vixit. Idem omnium aetatis ſuae hominum robuſtiſſimo corporis habitu fuit. quippe vbi ſtandum eſſet, in iisdem veſtigiis totum diem perſtabat, contra ſedens in ſella, non ante veſperam exurgebat. Iam vero laborem in equitando dies noctesque fortiter tolerans, nullo incommodo vexabatur. Argumento eius vigoris ſit, quod nonaginta annos natus, cum ex vita deceſſit, quadriennem ſilium reliquit, nomine Stembalem; qui poſtea a Micipſa eſt adoptatus, ac praeterea liberos quatuor. Quorum mutua concordia ac beneuolentia regnum ſuum, quoad

* mſ. μεταστῆναι. ** addidi ex coniect.

διετήρησε τὸν ὅλον βίον πάσης ἐπιβουλῆς καὶ παντὸς οἰκείου μιάσματος ἄμοιρον αὐτοῦ γενέσθαι τὴν βασιλείαν. τὸ δὲ μέγιστον καὶ θειότατον τούτου. τῆς γὰρ Νουμαδίας ἁπάσης ἀχρήστου τὸν πρότου χρόνον ὑπαρχούσης, καὶ νομιζομένης ἀδυνάτου τῇ φύσει πρὸς ἡμέρους καρποὺς ὑπάρχειν, πρῶτος καὶ μόνος ὑπέδειξε, διότι δύναται πάντας ἐκφέρειν τοὺς ἡμέρους καρποὺς, οὐδ' ὁποίας ἧττον, ἑκάστῳ τῶν καρπῶν ἐν διαστάσει μυριοπληθεῖς ἀγροὺς κατασκευάσας παμφόρους. τῇ μὲν οὖν ἐκείνου μεταστάσει ταῦτ' ἄν τις εὐλόγως ἐπιφθέγξαιτο καὶ δικαίως. ὁ δὲ Σκιπίων παραγενόμενος εἰς τὴν * Κίρταν ἡμέρᾳ τρίτῃ μετὰ τὸν τοῦ βασιλέως θάνατον, διῴκησε καλῶς πάντα.

Ὅτι Ἀσδρούβας, ὁ στρατηγὸς Καρχηδονίων, κενόδοξος ἦν καὶ ἀλαζὼν, καὶ πολὺ κεχωρισμένος τῆς πραγματικῆς καὶ στρατηγικῆς δυνάμεως. πολλὰ δὲ εἰσὶ σημεῖα τῆς ἀκρισίας αὐτοῦ. πρῶτον μὲν γὰρ παρῆν ἐν πανοπλίᾳ, ἡνίκα Γολοσσῇ συνεγίνετο, τῷ τῶν Νομάδων βασιλεῖ, πορφυρίδα θαλαττίαν ἐπιπεπορπημένος, μετὰ μαχαιροφόρων δέκα. ἔπειτα προβὰς ἀπὸ τῶν δέκα ἔστον εἴκοσι πόδας ἀπέστη, καὶ προβεβλημένος τάφρον καὶ χάρακα, κατένευε τῷ βασιλεῖ προϊέναι πρὸς αὐτὸν, καθῆκον γίνεσθαι τοὐναντίον. οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Γολοσσῆς, ἀφελῶς ἔχων Νομαδικῷ τινὶ τρόπῳ, μόνος προσῄει

vixit, insidiarum omnisque domestici piaculi expers praestitit. quodque praecipuum est ac pene diuinum. cum omnis Numidia antea temporis infructuosa esset, nec gignendis fructibus vllatenus idonea esse crederetur, ipse primus ac solus demonstrauit, nullum esse fructum, quem producere illa non posset eadem fertilitate, qua ceterae regiones, cum ipse agros innumerabiles singulis fructuum generibus per interualla consitos feracissimos reddidisset. Huic igitur mortuo eam laudem iure merito quis accinat. At Scipio tertio post Masinissae obitum die Cirtam delatus, cuncta prudentissime constituit.

Hasdrubal, Carthaginensium praefectus, ingenio erat vano et iactabundo, sed in rebus gerendis ab imperatoria virtute longe aberat. Vanitatis autem illius argumenta supersunt multa. Primum enim cum Gulussa, rege Numidarum, colloquium habiturus, lorica ac reliquis tectus armis accessit, chlamydem ex purpura Tyria gestans, fibula adstrictam, stipatusque decem machaerophoris. Deinde a satellitio progressus viginti fere pedum spatio, vallo ac fossa munitus, regi per nutum significauit, vt ad se accederet, cum tamen contrarium fieri debuisset. Sed Gulussa, vt erat simplici ingenio, more gentis Numidarum, solus ad eum ac-

πρὸς

* mſ. σκίρτ.

ὶς αὐτὸν, καὶ προσεγγίσας
ἤρετο, τίνα Φοβύμενο; τὴν
νοπλίαν ἔχων ἥκει. τῦ δ' εἰπόν-
;, ὅτι 'Ρωμαίυς, ὐκ ἂν ἄρ',
γσεν ὁ Γολοσσῆς, ἔδωκας σαυ-
' εἰς τὴν πόλιν, μηδεμίαν ἔχων
ἀνάγκην. πλὴν τί βύλῃ καὶ
παρακαλεῖς; Φησίν. ὁ δ'
σδρύβας, ἐγώ, Φησι, πρε-
ευτήν σε παρακαλῶ γενέσθαι
ὶς τὸν στρατηγὸν, καὶ πᾶν ἀνα-
δέξασθαι, διότι ποιήσομεν τὸ
ρασσόμενον, μόνον ** ἀπο-
σθαι τῆς ταλαιπώρυ πόλεως
ἵτης. καὶ ὁ Γολοσσῆς, παι-
ὸν δοκεῖς μοι, Φησὶν, ἀξίω-
ἀξιῦν, ὦ βέλτιςε. ὑπὲρ ὧν
ρ ἐξ ἀκεραίυ πρεσβευόμενοι,
: καθημένων ἐν 'Ιτύκῃ 'Ρω-
ίων, ὐκ ἐδύνασθε πεῖθειν,
ι λόγῳ νῦν ἀξιοῖς ταῦτά σοι
γχωρεῖσθαι, περιτετειχισμέ-
; καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θά-
ττιν, καὶ χεδὸν ἅπαξ ἀπε-
γνωκὼς τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπί-
;. ὁ δ' Ἀσδρύβας ἀγνοεῖν αὐ-
ν ἔφη. καὶ γὰρ ἐπὶ τοῖς ἔξω-
ν συμμάχοις ἀκμὴν καλὰς
ελπίδας ἔχειν, ὐ γάρ πω τὰ
ρὶ τὺς Μαυρυσίυς ἠκηκόει,
) τὰ περὶ τῶν ὑπαίθρων δυ-
μεων, ὅτι σώζονται, καὶ ὐκ
ἀπελπίζειν τὰ κατ' αὐτὺς, μά-
λιςα δὲ πεποιθέναι τῇ τῶν θεῶν
συμμαχίᾳ καὶ ταῖς ἐν ἐκείνοις
πίστιν. ὐ γὰρ περιόψεσθαι
ὰς προφανῶς παρασπονδυμέ-
ς, ἀλλὰ πολλὰς δώσειν ἀφορ-
ὶς πρὸς σωτηρίαν. διὸ παρακα-

cessit. Cumque appropinquasset, interrogauit, cuiusnam metu thorace omnibusque armis contectus venisset. Ille cum Romanos metuere se dixisset: si ita esset, inquit Gulussa, numquam te in vrbem inclusisses, nulla praesertim necessitate impulsus. verum agedum, quid est quod postulas? Ego vero, ait Hasdrubal, a te peto, vt apud imperatorem Romanum legationem obire velis, ac spondere, nos imperata esse facturos: tantum vt ab hac misera ciuitate abstineat. At Gulussa, puerile, inquit, videtur esse. quod flagitas, vir bone. Quae enim rebus adhuc integris, legatione missa, sedentibus etiam tum Vticae Romanis, impetrare non potuistis, qua nunc ratione adductus tibi concedi postulas, cum vndique terra ac mari operibus circumdatus, nulla propemodum salutis reliqua spe, teneare. Hasdrubal vero falli eum respondit. nam et foris sociorum auxiliis plurimum se confidere, (quippe nondum audierat ea, quae in Mauritania euenerant) et copias suas, quae regioni praesiderent, adhuc saluas esse. neque porro seipsos de rebus suis desperare, maxime vero in ope deorum immortalium spem habere. Non enim suam ipsorum iniuriam ab diis neglectum iri, qui aperte contra foederis leges violarentur, sed multas ad salutem opportunitates sibi oblaturos deos

* Suidas ὤρετο ** τᾶθε m.

λεῖν ἠξίου τὸν στρατηγὸν, καὶ τῶν θεῶν ἕνεκεν καὶ τῆς τύχης φείσασθαι τῆς πόλεως, εἰδότα σαφῶς, διότι μὴ δυνάμενοι τυχεῖν τούτου κατασφαγήσονται πρότερον, ἢ παραχωρήσουσι ταύτης. τότε μὲν οὖν ταῦτα καὶ παραπλήσια διαλεχθέντες ἐχωρίσθησαν, ταξάμενοι μετὰ τρίτην ἡμέραν πάλιν συμπορεύεσθαι. τοῦ δὲ Γολοσσοῦ μεταδόντος τῷ στρατηγῷ περὶ τῶν εἰρημένων, γελάσας ὁ Πόπλιος, ταῦτα μέλλων ἀξιοῦν, ἔφη, τοιαύτην καὶ τηλικαύτην ἀσέβειαν εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἡμῶν ἐνδείξω, καὶ νῦν ἐπὶ τοῖς θεοῖς τὰς ἐλπίδας *ἔχεις, παραβεβηκὼς (** τοὺς θείους) καὶ τοὺς τῶν ἀνθρώπων νόμους. τοῦ δὲ βασιλέως βουλομένου τι προσυπομιμνήσκειν τὸν Σκιπίωνα, καὶ μάλιστα, διότι συντελεῖ ἐπιτίθεσθαι τοῖς πράγμασι, χωρὶς γὰρ τῶν ἀδήλων καὶ τὴν κατάστασιν τῶν ὑπάτων ἤδη συνεγγίζειν, ἧς δεῖν, ἔφη, στοχάζεσθαι, μὴ, τοῦ χειμῶνος προκαταλαβόντος, ἐπελθὼν ἕτερος ἀκονιτὶ λάβῃ τὴν ἐπιγραφὴν τῶν ἐκείνου πόνων· καὶ δὴ τούτων λεγομένων ἐπιστήσας ὁ στρατηγὸς ἐκέλευσεν ἀναγγέλλειν, διότι δίδωσι τὴν ἀσφάλειαν αὐτῷ καὶ γυναικὶ, καὶ τέκνοις, καὶ δέκα τῶν συγγενῶν φίλων οἰκίαις, σὺν δὲ τούτοις δέκα τάλαντα λαβεῖν ἐκ τῶν ἰδίων ὑπαρχόντων, καὶ τῶν οἰκετῶν ἐξ ἀνάγκης, οὓς ἂν αἱρεῖται. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Γολοσσῆς

esse. Proinde rogabat, vt imperatorem moneret, deorum ac fortunae caussa ciuitati parcere vt vellet, et pro certo haberet, ni id impetrarint, prius omnes mactandos esse, quam deditionem facturos. His tum ac similibus dictis e colloquio discesserunt, constituto rursus in perendinum diem congressu. Porro cum Gulussa sermones vtrimque habitos imperatori renunciasset, subridens Scipio, haeccine, inquit, postulaturus tali tantaque impietate in captiuos es nostros vsus, et nunc in deorum ope spem positam habes, quum diuina et humana iura violaris? Inde rex Scipionem admonere cum instititisset, vtile esse ipsius rationibus, finem bello imponere, nam praeter incertos casus martemque communem comitia quoque consularia prospiciendum esse, ne appetente hyeme superueniens alter titulum ac lauream ipsius laborum sine sudore interciperet, haec cum animaduerteret Scipio, Gulussam id Hasdrubali renunciare iussit, ipsi vxorique ac liberis et propinquorum amicorumque familiabus decem veniam ac securitatem Scipionem concedere: praeterea decem talenta vt ex bonis suis capiat, ac seruos sex, quos ex omni familia elegerit. His mandatis satis humanis Gulussa tertio die ad

ἔχων

* msſ. ἔχειν. ** addidi ex coniect.

ἔχων τὰ φιλάνθρωπα, συνῄει πρὸς τὸν Ἀσδρούβαν τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν. ὁ δὲ πάλιν ἐξεπορεύετο μετὰ μεγάλης ἀξίας ἐν τῇ πορφυρίδι καὶ τῇ πανοπλίᾳ βάδην, ὥστε τοὺς ἐν ταῖς τραγῳδίαις τυράννους πολύ τι προσοφείλειν. ἦν μὲν οὖν καὶ φύσει σάρκινος, τότε δὲ * κοιλίαν εἰλήφει, καὶ τῷ χρώματι παρὰ φύσιν ἐπικεκχυμένος ἦν, ὥστε δοκεῖν ἐν πανηγύρει που διαιτᾶσθαι παραπλησίως τοῖς σιτευτοῖς βουσίν, ἀλλὰ μὴ τηλικούτων καὶ τοιούτων κακῶν προεστάναι, ὧν οὐδ' ἂν ἐφίκοιτο τῷ λόγῳ διεξιὼν οὐδείς. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεὶ συνῆλθε τῷ βασιλεῖ, καὶ διήκουσε τῶν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ προτεινομένων, πολλάκις τὸν μηρὸν παταξας, τοὺς θεοὺς καὶ τὴν τύχην ἐπικαλεσάμενος, οὐδέποτε ταύτην ἔσεσθαι τὴν ἡμέραν ἔφασκεν, ἐν ᾗ συμβήσεται τὸν ἥλιον Ἀσδρούβαν βλέπειν ἅμα καὶ τὴν πατρίδα πυρπολουμένην. καλὸν γὰρ ἐντάφιον εἶναι τοῖς εὖ φρονοῦσι τὴν πατρίδα καὶ τὸ ταύτης πῦρ· ὥσθ', ὅταν μὲν εἰς τὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ τις βλέψαι, θαυμάζειν τὸν ἄνδρα καὶ τὸ μεγαλόψυχον τῶν λόγων· ὅτε δ' εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν πραγμάτων, τὴν ἀγεννίαν καταπλήττεσθαι καὶ τὴν ἀνανδρίαν, ὃς πρῶτον μὲν, τῶν ἄλλων πολιτῶν διαφθειρομένων ὁλοσχερῶς ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, πότους αὐτὸς συνῆγε καὶ δευτέρας τραπέζας παρε-

condictum cum Hasdrubale colloquium venit. At ille, paludamento purpureo armisque omnibus ornatus, cum magno apparatu lentoque greſſu rurſus adfuit, prorſus vt tyrannos, qui in tragoediis ſpectantur, longe ab ea pompa abeſſe diceres. Erat quidem ille natura obeſus, tum vero ventrem ſagina probe ſuffarſerat, et colore praeter naturam erat aduſto atque fuſco, vt in mercatu alicubi degere videretur inſtar ſaginatorum boum, non ciuitatem regere tot ac tantis circumdatam calamitatibus, vt eas nemo ſatis exprimere oratione poſſit. Ceterum congreſſus cum Guluſſa, et auditis conditionibus, quae ipſi ab imperatore Romano offerebantur, femur identidem percutiens, deorumque ac fortunae inuocans fidem, numquam eum diem affore dixit, quo Hasdrubalem ſtantem atque euerſam Carthaginem vna ſol videat. patriae enim conflagrantis ruinam prudentibus viris pulcherrimum rogi ornamentum eſſe. Quocirca quoties illius dicta quis ſpectauerit, mirabitur hominem, orationisque pondus et grauitatem obſtupeſcet. Quod ſi illius in republica adminiſtranda rationem intuebitur, idem hominis ignauiam ac mollitiem profecto mirabitur. Qui primum quidem, reliquis ciuibus fame funditus pereuntibus, ipſe conuiuia agitabat, et ſe-

* ex Suida correxi mſ. καὶ λίαν.

τίθετο πολυτελεῖς, καὶ διὰ τῆς ἰδίας εὐεξίας παρεδειγμάτιζε τὴν ἐκείνων ἀτυχίαν. ἄπιστον μὲν γὰρ ἦν τὸ τῶν ἀποθνησκόντων πλῆθος· ἄπιστον δὲ τὸ τῶν αὐτομολούντων καθ' ἡμέραν διὰ τὸν λιμόν. ἔπειτα τοὺς μὲν διαχλευάζων, οἷς δ' ἐνυβρίζων καὶ φονεύων κατεπλήττετο τοὺς πολλούς, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ συνεῖχε τὴν ἐξουσίαν, ᾗ μόλις ἂν χρήσαιτο τύραννος ἐν εὐτυχούσῃ πόλει, καὶ δυστυχηκυίᾳ πατρίδι. διὸ καὶ λίαν δοκῶ καλῶς ἡμῖν εἰρῆσθαι, διότι προστάτας πραγμάτων ὁμοιοτέρους τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησι τότε καὶ παρὰ τοῖς Καρχηδονίοις ὑπαρξάντας οὐκ ἂν εὕροι τις ῥᾳδίως. τοῦτο δ' ἔσται δῆλον, ὅταν ἐκ παραθέσεως τὸν * περὶ ἐκείνων ποιησόμεθα λόγον.

Ὅτι Πυθέας ἦν μὲν ἀδελφὸς Ἀκατίδου τοῦ σταδιέως, υἱὸς δὲ Κλεομένους· κακῶς δὲ βεβιωκώς, καὶ δοκῶν ἑαυτῷ παρακεχωρῆσθαι τὴν πρώτην ἡλικίαν. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν πολιτείαν θρασὺς καὶ πλεονέκτης, καὶ δι' Εὐμένους καὶ Φιλεταίρου σωματοποιησάμενος τὰς προειρημένας αἰτίας.

Ὅτι τοῦ Κριτολάου τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀχαιῶν μετηλλαχότος, καὶ τοῦ νόμου κελεύοντος, ἐπὰν συμβῇ τι περὶ τὸν ἐνεστῶτα στρατηγόν, τὸν προγεγονότα διαδέχεσθαι τὴν ἀρχήν, ἕως ἂν καθήκουσα σύνοδος γένηται τῶν Ἀχαιῶν, ἐπέβαλε τῷ Διαίῳ χειρίζειν καὶ προεστάναι τῶν κοινῶν

* mſ. ὑπὲρ ἐκποιώμεθα.

cundas menſas opipare inſtructas apponebat, ſuaeque cutis nitore ac pinguedine aliorum calamitatem traducebat. Eorum enim, qui quotidie prae fame aut peribant, aut transfugiebant, numerus credi vix poteſt. Deinde aliis illudebat, alios contumelia afficiebat, caedes etiam faciendo plurimis terrori erat. Huiusmodi artibus poteſtatem eam retinuit, qua vix vllus in ciuitate fortunata aut infortunata in patria tyrannus vteretur. Quamobrem non ſine cauſſa dixiſſe mihi videor, reipublicae principes ſimiliores iis, qui tum et Carthagine et in Graecia fuerunt, haud facile poſſe reperiri. Id vero aliquanto clarius erit, cum vtrosque inuicem comparabimus.

Erat Pytheas Acatidis ſtadiodromi frater, filius vero Cleomenis. qui cum nequiter vixiſſet, primam illam aetatem ſibi condonatam eſſe exiſtimabat. Eadem audacia et cupiditate in republica gerenda eſt vſus, quae vitia Eumenis et Philetaeri fauore et gratia aluit.

Mortuo Critolao, praetore Achaeorum, cum legibus ſtatutum eſſet, ſi quid humanitus praetori huius anni accidiſſet, vt is, qui priore anno praetor fuiſſet, in eius locum eſſet ſubſtitutus, donec ſolennis comitiorum dies veniſſet, cura et adminiſtratio reipublicae ad Diaeum pertinebat. Is

πραγ-

πραγμάτων. διόπερ ἐκπέμψας εἰς τὰ Μέγαρα, καὶ παραγενόμενος εἰς Ἄργος, ἔγραψε ταῖς πόλεσι πάσαις, τῶν οἰκογενῶν καὶ παρατρόφων τοὺς ἀκμάζοντας ταῖς ἡλικίαις εἰς μυρίους καὶ δισχιλίους ἐλευθεροῦν, καὶ καθοπλίσαντας πέμπειν εἰς τὴν Κόρινθον. ἐμέριστε δὲ ταῖς πόλεσι τὴν ἐπιβολὴν τῶν σωμάτων εἰκῆ καὶ ἀνίσως, καθάπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἔπραττεν. οἷς δ᾽ ἂν ἐλλείπη τὸ τῶν παρατρόφων πλῆθος, ἀναπληροῦν ἔδει τὴν ἑκάστοις καθήκουσαν μοῖραν ἐκ τῶν ἄλλων οἰκετῶν. θεωρῶν δὲ τὴν ἀπορίαν τὴν ἐν τοῖς κοινοῖς ἰσχυρὰν οὖσαν διὰ τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους γεγονότα πόλεμον, ἐπαγγελίας ποιεῖσθαι συνηνάγκαζε, καὶ κατ᾽ ἰδίαν εἰσφέρειν τοὺς εὐπόρους, οὐ μόνον τοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ καὶ τὰς γυναῖκας. ἅμα δὲ τούτοις παρήγγειλε, πανδημεὶ τοὺς ἐν ταῖς ἡλικίαις ἀθρυίζεσθαι μετὰ τῶν ὅπλων εἰς τὴν Κόρινθον. ἐξ ὧν συνέβαινε γίνεσθαι τὰς πόλεις πλήρεις ἀκρισίας, ταραχῆς, δυσθυμίας. καὶ τοὺς μὲν ἀπολωλότας ἐπῄνουν, τοὺς δ᾽ ἐκπορευομένους ἠλέουν, καὶ προσκατεκλαίοντο πάντες ὡσανεὶ προορώμενοι τὸ μέλλον, τὴν δὲ τῶν οἰκετῶν ἀνάστασιν καὶ τὸν ἐπισυρμὸν βαρέως ἔφερον, ὡς οὖν τῶν μὲν ἠλευθερωμένων ἄρτι, τῶν δὲ λοιπῶν πρὸς τὴν ἐλπίδα ταύτην μεμετεωρισμένων. ἅμα δὲ τούτοις οἱ μὲν ἄνδρες εἰσφέρειν ἠναγκάζοντο παρὰ τὴν αὐτῶν προαίρεσιν, ὅ τι τις ἔχειν

igitur cum praeſidium militum ad oppidum Megara miſiſſet, Argos ingreſſus, litteras ad omnes Graeciae ciuitates dedit, quibus mandabat, vt ex vernis atque alumnis aetate florentiſſimos ad duodecim hominum millia manumitterent, armisque inſtructos Corinthum deſtinarent. Hanc tyronum praeſtationem temere et inaequaliter, qui illius mos erat, ſingulis vrbibus indixit. Quibus vero alumnorum numerus deerat, ii ex aliis quibuslibet ſeruis functionem ſuam implere iubebantur. Sed cum publicam inopiam videret ob bellum, quod cum Lacedaemoniis nuper geſtum erat: locupletiſſimos cum viros, tum mulieres eam collationem polliceri ac praeſtare priuatim coegit, ſimulque edixit, vt omnes puberes armati Corinthum conuenirent. Proinde per omnes paſſim ciuitates iuſtitium ac tumultus et deſperatio animorum erat, cunctique eos, qui in bello ceciderant, beatos praedicabant, horum, qui proficiſcebantur, vicem dolebant, et quaſi euentum animo praeſagientes vniuerſi in gemitus effundebantur. Porro abductionem illam ſeruorum moleſte ferebant, cum hos quidem recens manumiſſos viderent, reliquos vero eadem ſpe libertatis arrectos atque inflatos. Praeterea viri quidem opes omnes ſuas conferre inuiti adigebantur; matres autem familias demptum

δόξειε,

δόξειεν, αἱ δὲ γυναῖκες, ἀφαιρούμεναι σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἰδίων τέκνων τὸν κόσμον, ὥσπερ ἐπίτηδες εἰς αὐτὸν τὸν ὄλεθρον εἰσέφερον. ἁπάντων δὲ τούτων ἐν ἑνὶ καιρῷ συμβαινόντων, ἡ τῶν κατὰ μέρος ἀεὶ προσπιπτόντων κατάπληξις ἀφῃρεῖτο τῶν ἀνθρώπων τὴν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἐπίστασιν καὶ διάληψιν, δι᾽ ἧς ἔμελλον προνοεῖσθαι, ὅτι πάντες εἰς πρόδηλον ὄλεθρον ἄγονται μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν. λοιπὸν, οἷον ὑπὸ χειμάῤῥου τινὸς λάβρου προωθούμενοι καὶ φερόμενοι μετὰ βίας, ἐπηκολούθουν τῇ τοῦ προεστῶτος ἀνοίᾳ καὶ παρακοπῇ. Ἠλεῖοι μὲν γὰρ καὶ Μεσσήνιοι κατὰ χώραν ἔμειναν, προσδοκῶντες τὸν ἀπὸ τοῦ στόλου κίνδυνον, οὓς οὐδὲν ἂν τῶν παρόντων ὤνησεν, εἴπερ ἐφάνη τὸ νέφος ἐκεῖνο κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς πρόθεσιν. Πατρεῖς δὲ καὶ τὸ μετὰ τούτων συντελικὸν βραχεῖ χρόνῳ πρότερον ἐπταίκει κατὰ τὴν Φωκίδα, καὶ ἦν τὸ συμβαῖνον πολλῷ τῶν κατὰ Πελοπόννησον ἐλεεινότερον. οἱ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ζῆν παραλόγως αὑτοὺς ἐξῆγον, οἱ δὲ ἔφευγον ἐκ τῶν πόλεων, ἀνοδίαις πρὸς οὐδὲν ὡρισμένον ποιούμενοι τὴν ἀναχώρησιν, διὰ τὴν ἔκπληξιν τῶν γινομένων ἐν ταῖς πόλεσι. καὶ οἱ μὲν ἦγον ἐκδώσοντες ἀλλήλους τοῖς πολεμίοις, ὡς ἀλλοτρίους γεγονότας Ῥωμαίων, οἱ δὲ ἐμήνυον καὶ κατηγόρουν τῶν πέλας, οὐδενὸς ἐπιζητοῦντος κατὰ τὸ παρὸν τὴν τοιαύτην χρείαν, οἱ δὲ μεθ᾽

ſibi ac liberis ſuis ornatum quaſi de induſtria in peſtem ac perniciem ſuam conferebant. Quae cum ſimul omnia fierent, horror eorum, quae quotidie ſingillatim accidebant, ſenſum ac cogitationem de ipſa rerum ſumma hominibus adimebat. qua quidem cogitatione facile proſpicere potuiſſent, ſeſe omnes cum vxoribus ac liberis in perniciem certiſſimam praecipites trahi. Ceterum quaſi torrentis cuiusdam impetu abrepti, et violenter impulſi, ductoris dementiam ac veſaniam ſequebantur. Elidenſes quidem ac Meſſenii, domi ſedentes, claſſis Romanae aduentum pauidi expectabant, quibus nulla res tum ſaluti eſſe potuiſſet, ſi ea procella, quo ab initio tendebat, eo incubuiſſet. Patrenſes vero cum iis, qui eadem formula cenſebantur, paullo antea in Phocide clade affecti fuerant, eratque eorum caſus omnium Peloponneſiorum maxime miſerabilis. alii enim absque cauſſa mortem ſibi conſciſcebant, alii e patria fugientes temere vagabantur, quo tenderent incerti, metu eorum, quae in ciuitatibus gerebantur. Hi ſeſe inuicem in manus hoſtium tradebant, tamquam Romanorum partibus aduerſatos. Illi deferebant accuſabantque proximos, cum eiusmodi operam nemo tum ab eis requireret. Nonnulli velamenta ſupplicum praetendentes, foedus abs ſe violatum eſſe vltro fa-

ἱκετη-

ἱκετηρίας ἀπήντων, ὁμολογοῦντες παρεσπονδηκέναι, καὶ πυνθανόμενοι τί δεῖ πάσχειν, μηδέπω μηδενὸς ἐπιζητοῦντος λόγον ὑπὲρ τούτων. πάντα δ' ἦν πλήρη ἀρχομένης * Φαρμακείας τῶν ῥιπτούντων ἑαυτοὺς εἰς τὰ φρέατα καὶ κατὰ κρημνῶν, ὥστε κατὰ τὴν παροιμίαν κἂν ἐχθρὸν ἐλεῆσαι θεασάμενον τὴν τότε περιπέτειαν τῆς Ἑλλάδος. τὸν μὲν γὰρ προτοῦ χρόνον ἐσφάλλοντο, καὶ τοῖς ὅλοις ἔπταιον ἐνίοτε, ποτὲ μὲν ὑπὸ πραγμάτων διαφερόμενοι, ποτὲ δὲ παρασπονδούμενοι διὰ τῶν μοναρχῶν· κατὰ δὲ τοὺς νῦν λεγομένους καιροὺς ἠτύχησαν ἀτυχίαν ὁμολογουμένην, διὰ τὴν τῶν προεστώτων ἀβουλίαν καὶ διὰ τὴν ἰδίαν ἄνοιαν. οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐκλιπόντες πανδημεὶ τὴν πόλιν ἔρημον τελέως κατέλιπον, ἐν οἷς καὶ Πυθέας εἰς Πελοπόννησον ἀποχωρήσας μετὰ γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων ἠλᾶτο κατὰ τῆς χώρας.

Ὅτι τοῦ Διαίου παρόντος εἰς τὴν Κόρινθον, καθεσταμένου στρατηγοῦ διὰ τῶν πολλῶν, ἧκον οἱ περὶ τὸν Ἀνδρωνίδαν παρὰ τοῦ Καικιλίου. καθ' ὧν προδιαδοὺς τὴν φήμην, ὡς συμφρονούντων τοῖς ἐχθροῖς, ** παρέβαλε τοὺς ἀνθρώπους τοῖς ὄχλοις, ὥστε μετὰ πάσης ὕβρεως συλληφθέντας ἀναχθῆναι δεδεμένους. ἧκε δὲ καὶ Φίλων ὁ Θετταλός, πολλὰ φιλάνθρωπα τοῖς Ἀχαιοῖς προ-

tebantur, et quam poenam commeruissent interrogabant, cum nemo esset, qui rationem horum adhuc postularet. Iamque hominibus quasi malo carmine incantatis. plena erant omnia eorum, qui se in puteos ac per scopulos praecipitabant, prorsus vt hostis etiam, quod prouerbio dicitur, casum Graeciae tum miseratus fuisset. Nam superiori quidem memoria Graeci aliquot clades experti, nonnumquam etiam funditus collapsi sunt, nunc ob mutuas inter se dissensiones, nunc regum perfidia decepti: sed tunc temporis ex ducum temeritate, suaque ipsorum imprudentia maximis calamitatibus conflictati sunt. Ipsi etiam Thebani, e patria fugientes, ciuitatem prorsus vacuam reliquerunt. Inter quos et Pytheas, cum omni familia in Peloponnesum transgressus, hac illac palabundus per regionem errabat.

Cum Diaeus praetor a plebe constitutus Corinthum venisset, Andronidas, a Q. Caecilio Metello missus, cum aliquot aliis accessit. Sed Diaeus ante eorum aduentum cum famam praeseminasset, hostibus illos fauere, multitudini cunctos tradidit. Itaque comprehensi vinctique cum omni contumelia perducti sunt. Philo etiam Thessalus tum aduenit, benignas Achaeis condi-

τείνων.

* Suidas in Φαρμακεία et in περιπέτεια. ** Suidas in παρέβαλε.

τείνων. ὧν ἀκούοντες συνέπραξάν τινες τῶν ἐκ τῆς χώρας, ἐν οἷς ἦν καὶ Στράττιος ἤδη γηραιὸς ὢν, ὃς ἐμπλεκόμενος καὶ λιπαρῶν ἐδεῖτο τοῦ Διαίου, πεισθῆναι τοῖς ὑπὸ τοῦ Καικιλίου προτεινομένοις. οἱ δὲ συνεδρεύσαντες τοῖς μὲν ὑπὸ τοῦ Φίλωνος λεγομένοις οὐ προσεῖχον. οὐκ ἐνόμισαν γὰρ, κοινὴν εἶναι τὴν σωτηρίαν, ἀλλὰ διὰ τὸ σφέτερον συμφέρον καὶ τὴν αὐτῶν ἀσφάλειαν ἐν πλείστῳ τιθεμένων ταῦτα λέγειν. πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν ἐβουλεύσαντο περὶ τῶν ἐνεστώτων. * εἰ καὶ πάντων ἅμα διήμαρτον. σαφῶς γὰρ σφισι τὰ πεπραγμένα συνειδότες οὐδαμῶς ἐδύναντο πιστεῦσαι, διότι τύχοιεν ἄν τινος ἐλέου παρὰ Ῥωμαίων. τὸ δ' ὑπὲρ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς τῶν πολλῶν σωτηρίας παθεῖν, ὅ τι δέοι, γενναίως οὐδ' ἐν νῷ καθάπαξ ἐλάμβανον, ὅπερ ἦν ἀνδρῶν φιλοδόξων καὶ προστατεῖν φασκόντων τῆς Ἑλλάδος. ἅμα γὰρ πῶς ἔμελλε καὶ πόθεν παραστήσεσθαι τοῦτο τὸ φρόνημα τοῖς προειρημένοις; ἦσαν γὰρ οἱ ** βουλευόμενοι Δίαιος καὶ Δαμόκριτος, ἄρτι τῆς καθόδου τετευχότες, διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀκρισίαν, σὺν δὲ τούτοις Ἀλκαμένης, Θεοδέκτης, Ἀρχικράτης. ὑπὲρ ὧν, τίνες ἦσαν, καὶ τίνα φύσιν ἕκαστος εἶχε, καὶ τίνα προαίρεσιν καὶ βίον, εἴρηται διὰ πλειόνων. ὅθεν ἐν τοιούτοις

tiones ferens. quibus auditis nonnulli aſſenſum praebebant, inter quos et Strattius erat iam affecta aetate, qui Diaeum amplexus blanditusque orabat, vt pacis conditiones a Caecilio oblatas acciperet. Sed ſenatores nihil Philonis ſermonibus commouebantur, quippe qui exiſtimarent, haudquaquam communem omnium ſalutem ſpectari, ſed vtilitatis atque incolumitatis propriae cauſſa haec ab iis prdponi. Huiusmodi opinione praeuenti, conſilium de ſumma republica inierunt, quo fit, vt omni parte aberrauerint. Conſcii enim ſibi ipſi facinorum ſuorum numquam in animum inducere poterant, fore vt Romani ipſos miſeratione ac venia proſequerentur. Fortiter vero pro republica omnes caſus tolerare, nullumque periculum pro communi ſalute detrectare, vt viros decebat gloriae cupidos, qui ſe principes ac moderatores Graeciae ferebant, id vero ne in mentem quidem ipſis veniebat. Quo enim pacto, aut vnde demum eiusmodi magnitudo animi antedictis hominibus accidere potuiſſet? Etenim principes tum in concilio ſedebant Diaeus atque Damocritus, nuper ab exilio reuocati ob publicam temporum perturbationem, cumque his Alcamenes, Theodectes, et Archicrates, quorum hominum quae indoles ac natura fuerit, quaeque inſtituta vitae

ὄντος

* leg. ἡ. ** mſ. βουλόμενοι.

...ντος τοῦ διαβουλίου, καὶ τὸ τέλος ἀκόλουθον ἐξέβη τῶν δοξάντων. παραυτίκα μὲν οὖν συνέκλεισαν ...μένου τοὺς περὶ τὸν Ἀνδρωνίδαν καὶ Λάγιον, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑποστρατηγὸν Σωσικράτη, ἐπενέγκαντες αἰτίαν, ὅτι προστατῆσαι τοῦ διαβουλίου, καὶ συναποφῆναι τὸ πέμπειν πρὸς τὸν Καικίλιον, καὶ συλλήβδην πάντων εἴη τῶν κακῶν αἴτιος. ἐς δὲ τὴν ἐπαύριον καθίσαντες δικαστὰς, τοῦ μὲν Σωσικράτους κατεδίκασαν θάνατον, καὶ δήσαντες καὶ στρεβλοῦντες προσεκαρτέρουν, ἕως διέφθειραν τὸν ἄνθρωπον, οὐδὲν εἰπόντα τῶν ἐκείνοις προσδοκωμένων. τὸν δὲ Λάγιον, καὶ τὸν Ἀνδρωνίδαν, καὶ τὸν Ἄρχιππον ἀφῆκαν, ἅμα μὲν τοῦ πλήθους εἰς ἐπίστασιν παραγενομένου διὰ τὴν ὑπὲρ τῆς εἰς τὸν Σωσικράτη παρανομίας, ἅμα δὲ τοῦ Διαίου λαβόντος παρὰ μὲν Ἀνδρωνίδου τάλαντον, παρὰ δὲ Ἀρχίππου μ' μνᾶς. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τοῦ σκάμματος ὤν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἐδύνατο λῆξαι τῆς περὶ τοῦτο τὸ μέρος ἀναισχυντίας καὶ παρανομίας ὁ προειρημένος. παραπλήσια δὲ τούτοις ἔπραξε καὶ βραχεῖ χρόνῳ πρότερον εἰς Φιλῖνον τὸν Κορίνθιον. προθεὶς γὰρ αἰτίαν, ὅτι διαπέμπεται πρὸς * μὲν Χαλκίδα, καὶ τὰ Ῥωμαίων φρονεῖ, τόν τε Φιλῖνον καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ μαστιγῶν καὶ στρεβλῶν ἐν συνόψει πάντας ἀλλήλων οὐ πρότερον ἔληξε, πρὶν ἢ διέφθειρε τὰ μειράκια καὶ τὸν Φιλῖνον. τοιαύτης δὲ τῆς ἀνοίας καὶ τῆς ἀκρισίας

ratio, pluribus supra commemoraui. Igitur cum ex huiuscemodi hominibus consilium constaret, consentanea quoque decreta prodierunt. Namque illico Andronidam et Lagium in carcerem compegere, simulque Sosicratem vicarium, crimini dantes, quod cum concilio praesideret, et mittendae ad Caecicium legationis et omnium omnino malorum auctor fuisset. Postridie constitutis iudicibus, Sosicratem quidem capitali sententia damnarunt, vinctumque omni tormentorum genere ad necem vsque cruciarunt. qui quidem pro spe atque expectatione eorum nihil dixit. Lagium vero et Andronidam et Archippum dimisere, partim quia plebs ob saeuitiam in Sosicratem exercitam, non mediocriter commota erat, partim quia Diaeus talentum ab Andronida, ab Archippo quadraginta minas acceperat. Nam nec in ipso, vt aiunt, stadio positus, ab huiusmodi impudentia ac scelere abstinere poterat. Idem paullo antea praestiterat in caussa Philini Corinthii. Criminatus enim quod Chalcidem clam nuntios mitteret, et Romanis faueret, ipsum cum adolescentibus filiis alterum in alterius conspectu tormentis ac virgis ad mortem cecidit. Porro cum is omnium stupor, atque eiusmodi imprudentia esset, cuiusmodi ne

συμ-

* forte τήν.

συμβαινούσης περὶ πάντας, οἵαν οὐδ᾽ ἂν ἐν Βαρβάροις εὕροι τις ῥᾳδίως, δῆλον, ὡς εἰκότως ἄν τις ἐπιζητήσειε, πῶς οὐκ ἄρδην ἀπώλοντο πάντες. ἐγὼ γὰρ ἂν εἴποιμι, διὸ δοκεῖ μοι καθάπερ ἂν εἰ τύχη τις * ἀντερεῖσαι πανοῦργος καὶ τεχνικὴ πρὸς τὴν ἄνοιαν καὶ μανίαν τῶν ἡγουμένων, ἥ τις ἐξωθουμένη πάντῃ καὶ πάντως ὑπὸ τῆς ἀνοίας τῶν προεστώτων, βουλομένη δὲ κατὰ πάντα τρόπον σώζειν τοὺς Ἀχαιοὺς, ἐπὶ τὸ καταλειπόμενον ἦλθεν ὥσπερ ἀγαθὸς παλαιστής. τοῦτο δ᾽ ἦν τὸ ταχέως σφῆλαι, ** καὶ ῥᾳδίως ἡττῆσαι τοὺς Ἕλληνας, ὅπερ ἐποίησε. διὰ γὰρ τοῦτο συνέβη, μήτε τὴν Ῥωμαίων ὀργὴν καὶ θυμὸν ἐκκαυθῆναι πορρωτέρω, μηδ᾽ ἐλθεῖν τὰς ἐκ τῆς Λιβύης δυνάμεις, μήτε τοὺς προεστῶτας, ὄντας μὲν οἵους εἶπον, ἐπιλαβομένους δὲ προτερήματος ἀποδείξασθαι τὴν αὑτῶν ἀσέβειαν εἰς τοὺς ὁμοφύλους. τί γὰρ εἰκὸς ἦν πρᾶξαι τούτους κατὰ τῶν ἰδίων, ἐπιλαβομένους ἀφορμῆς τινὸς ἢ προτερήματος, δῆλον ἐστιν ἐκ τῶν προειρημένων διὰ τὸ κατὰ λόγον. ἅπαντες δὲ τότε τὴν παροιμίαν ταύτην διὰ στόματος εἶχον, ὡς, εἰ μὴ ταχέως ἀπωλόμεθα, οὐκ ἂν ἐσώθημεν.

apud barbaros quidem facile possit reperiri, iure merito aliquis quaesierit, qui factum sit, vt non funditus omnes perierint. Equidem sic existimo, fortunam quandam ingeniosam et callidam restitisse ductorum dementiae ac furori, quae cum stoliditate eorum hominum propelleretur, et tamen gentem Achaeorum omnino seruare vellet, ad id quod reliquum erat se conuertit, vt optimi luctatores facere solent, videlicet vt celeriter Graeci ac nullo negotio vincerentur. quod quidem ab illa est praestitum. Atque ita factum est, vt neque ira ac furor Romanorum vlterius exardesceret, neque legiones ex Africa transportarentur, neque principes Graeciae, iis moribus praediti, quos supra memoraui, prosperae alicuius pugnae successu elati, insigne aliquod specimen impietatis suae in populares suos ederent. Quid enim in suos facturi erant, si quam opportunitatem secundumque euentum nacti fuissent, clarum et consequens est ex iis, quae antea retuli. Tunc vero illud vetus dictum in omnium ore versabatur: nisi celeriter periissemus, numquam salui fuissemus.

Ὅτι Αὖλος Ποστόμιος ἄξιος γέγονεν ἐπισημασίας ἀπ᾽ ἐντεῦθεν. οἰκίας μὲν γὰρ ἦν καὶ γένους πρώτου, κατὰ δὲ τὴν ἰδίαν φύσιν στωμύλος καὶ λάλος, καὶ πέρπερος

A. Postumius Albinus, quantum ad genus spectat, illustris fuit. Erat enim e clarissima familia oriundus, sed ingenio garrulus fuit et loquacior, ac

διαφε-

* mſ. ἀντερεῖσαι. ** addidi ex coniect.

διαφερόντως. ἐπιθυμήσας δὲ εὐθέως ἐκ παίδων τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς καὶ διαλέκτου, πολὺς μὲν ἦν ἐν τούτοις καὶ κατακορής, ὥστε δι' ἐκεῖνον καὶ τὴν αἵρεσιν τὴν Ἑλληνικὴν προσκόψαι τοῖς πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἀξιολογωτάτοις τῶν Ῥωμαίων. τέλος δὲ καὶ ποίημα γράφειν καὶ πραγματικὴν ἱστορίαν ἐνεχείρησεν, ἐν ᾗ διὰ τοῦ προοιμίου παρεκάλει τοὺς ἐντυγχάνοντας, συγγνώμην ἔχειν, ἐὰν, Ῥωμαῖος ὤν, μὴ δύναται κατακρατεῖν τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου, καὶ τῆς κατὰ τὸν χειρισμὸν οἰκονομίας. πρὸς ὃν οἰκείως ἀπηντηκέναι δοκεῖ Μάρκος Πόρκιος Κάτων. θαυμάζειν γὰρ ἔφη, πρὸς τίνα λόγον ποιεῖται τοιαύτην παραίτησιν. εἰ μὲν γὰρ αὐτῷ τὸ τῶν Ἀμφικτυόνων συνέδριον συνέταττε γράφειν ἱστορίαν, ἴσως ἔδει προσφέρεσθαι ταῦτα καὶ παραιτεῖσθαι· μηδεμιᾶς δ' ἀνάγκης οὔσης ἐθελοντὴν ἀπογράψασθαι, κἄπειτα παραιτεῖσθαι, συγγνώμην ἔχειν, ἐὰν βαρβαρίζῃ, τῆς ἁπάσης ἀτοπίας εἶναι σημεῖον, καὶ παραπλήσιον, * ὡς ἂν εἴ τις, εἰς τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας ἀπογραψάμενος πυγμὴν ἢ παγκράτιον, παρελθὼν εἰς τὸ στάδιον, ὅτε δέοι μάχεσθαι, παραιτοῖτο τοὺς θεωμένους, συγγνώμην ἔχειν, ἐὰν μὴ δύνηται μήτε τὸν πόνον ὑπομένειν, μήτε τὰς πληγάς. δῆλον γάρ, ὡς εἰκὸς γέλωτα τὸν τοιοῦτον ὄφλειν, καὶ τὴν δίκην ἐκ

singulari leuitate praeditus. Qui cum statim a puero Graecanicam linguam ac disciplinam adamauisset, nimius in his et ad nauseam vsque putidus fuit, adeo vt ipsius caussa apud viros aetate et auctoritate eminentissimos populi Romani Graecanica institutio male audiret. Denique et poema et historiam rerum gestarum scribere est aggressus, in cuius prooemio veniam a lectoribus sibi concedi postulat, si forte ciuis Romanus Graecae dictionis elegantiam et in ipsa rerum tractatione congruam dispositionem plane assequi non potuerit. cui facete respondisse videtur M. Porcius Cato. Mirari enim se dixit, quam ob caussam is eiusmodi veniam flagitaret. Etenim si concilium Amphictyonum id illi mandasset, vt historiam conscriberet, fortasse huiusmodi deprecatione opus fuisset. Cum vero nulla necessitate impulsus ad scribendum accesseris, veniam postea petere, si forte barbare sis locutus, extremae imprudentiae est, et perinde ac si quis, inter pugiles aut pancratio certaturos nomen suum in gymnicis ludis professus, postmodum stadium ingressus, vbi pugnandum esset, a spectatoribus peteret, veniam vt sibi darent, si laborem et plagas ferre non posset. Quare vt huiusmodi vir manifesto risum simul praesentesque poenas de-

χειρὸς

* mſ. εἰς ἄχρηστον addit. ** τοῦτο Suidas in αὐλὸς et in παραιτοῖτο.

χειρὸς λαμβάνειν. ὅπερ ἔδει καὶ τοὺς τοιούτους ἱστοριογράφους, ἵνα μὴ κατετόλμων τοῦ καλῶ, ἔχοντος. παραπλησίως δὲ καὶ κατὰ τὸν λοιπὸν βίον ἐζηλώκει τὰ χείριστα τῶν Ἑλληνικῶν. καὶ γὰρ Φιλήδονος ἦν καὶ Φυγόπονος. τοῦτο δ' ἔσται δῆλον ἐξ αὐτῶν τῶν ἐνεστώτων. ὃς πρῶτος παρὼν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἑλλάδα τόποις, καθ' ὃν καιρὸν συνέβαινε γίνεσθαι τὴν ἐν Φωκίδι μάχην, σκηψάμενος ἀσθένειαν εἰς Θήβας ἀνεχώρησε, χάριν τοῦ μὴ μετασχεῖν τοῦ κινδύνου. συντελεσθείσης δὲ τῆς μάχης, πρῶτος ἔγραψε τῇ συγκλήτῳ περὶ τοῦ κατορθώματος, προδιασαφῶν τὰ κατὰ μέρος, ὡς μετεσχηκὼς αὐτὸς τῶν ἀγώνων.

Ἐπεβάλετο διδάσκειν διὰ πλειόνων ἀκολούθως τοῖς ἐν ἀρχαῖς ἡμῖν εἰρημένοις περὶ τἀνδρός. ταῦτα δ' ἦν, ὅτι διαφέροιτο μὲν πρὸς Ῥωμαίους πολλάκις ὑπὲρ τῶν ἐπιταττομένων, διαφέροιτο δὲ ἐπὶ τοσοῦτον, ἐφόσον διδάσκειν καὶ πείθειν ὑπὲρ τῶν ἀμφισβητουμένων, οὐδὲ τοῦτο ποιεῖν * εἰκὸς, πεῖραν δὲ τοῦτο ποιεῖν τῆς προαιρέσεως αὐτὸν ἀληθινὴν ἔφη, καὶ, τὸ δὴ λεγόμενον, ἐκ πυρὸς παρεσχῆσθαι χάριν, κατὰ τοὺς Φιλιππικοὺς καὶ κατὰ τοὺς Ἀντιοχικοὺς καιρούς. πλείστην γὰρ ἔχοντα ῥοπὴν τότε τῶν Ἑλλήνων, καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ δύναμιν καὶ τὴν τῶν Ἀχαιῶν, ἀληθινώτατα διατετηρηκέναι τὴν

biturus eſt, ita etiam tales hiſtoriae ſcriptores explodi oporteret, ne quid ſupra vires aggredi auderent. Ceterum idem Albinus in reliqua omni vitae ratione peſſima quaeque Graecorum ſtudia aemulatus fuerat. Nam et voluptatibus deditus erat, et impatiens laboris, vt ex iis rebus, quas prae manibus habemus, liquido apparet. Qui cum primus in Graeciam perueniſſet, quo tempore in Phocide pugnatum eſt, valetudinem cauſatus Thebas receſſit, ne diſcrimini intereſſet. Terminato autem praelio, primus ad ſenatum de re feliciter geſta litteras ſcripſit, ſingula quaeque narrans, quaſi ipſe pugnae interfuiſſet.

At Polybius contra pluribus docere et demonſtrare coepit, Philopoemenem, quod et ſuperioribus libris oſtendimus, eiusmodi fuiſſe, qui mandatis populi Romani interdum quidem aduerſaretur, ſed hactenus tantum, vt proponeret ſuaderetque ea, quae ſibi videbantur, neque id porro temere faceret: ſpecimen vero illuſtre animi illius, et ſincerae erga populum Romanum beneuolentiae teſtimonium extitiſſe bello Philippico et Antiochino. Nam cum illis temporibus vnus omnium Graecorum maxima auctoritate polleret, cum ob ſuam, tum ob gentis Achaeorum potentiam: tamen in amicitia ac

πρὸς

* leg. εἰκῇ. πεῖραν δὲ τῆς προαιρέσ.

γρὸς Ῥωμαίους φιλίαν· μεταχέντα δὲ τοῦ δόγματος τοῖς Ἀχαιοῖς, ἐν ᾧ τετραμμένῳ πρότερον τῆς Ῥωμαίων διαβάσεως Ἀντιόχῳ καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς τὸν ὑπὸ τῆς χώρας πόλεμον ἐξήνεγκαν, τῶν ἄλλων Ἑλλήνων σχεδὸν ἁπάντων ἀπηλλοτριωμένων τῆς Ῥωμαίων φιλίας. ὧν οἱ δέκα διακούσαντες, καὶ τὴν προαίρεσιν ἀποδεξάμενοι τοῦ λέγοντος, συνεχώρησαν καταμόνας αὐτῷ τὰς τιμὰς ὑπάρχειν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι. λαβόμενος δὲ τῆς ἀφορμῆς ταύτης Πολύβιος, εἰκόνας ᾐτήσατο τὸν στρατηγὸν, καίπερ ἤδη μετακεκομισμένας εἰς Ἀκαρνανίαν ἐκ Πελοποννήσου, λέγω δὲ τὴν Ἀχαιοῦ, καὶ τὴν Ἀράτου, καὶ Φιλοποίμενος. ἐν οἷς ἀγαθὸν τὸ πλῆθος αὐτοῦ τὴν προαίρεσιν, [illegible] αὐτοῦ λιθίνην εἰκόνα.

Ὅτι μετὰ τὴν κατάστασιν τῶν [illegible], ἣν ἐποιήσαντο ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, ἔτοι οἱ δέκα τῷ ταμίᾳ, τῷ μέλλοντι πωλεῖν τὴν οὐσίαν τοῦ Διαίου, συνέταξαν, ὅ τι ποτ' ἂν ἐκλέξασθαι βουληθῇ τῶν ὑπαρχόντων ὁ Πολύβιος, ὑφελόντα δόντα δωρεὰν, τἄλλα πωλεῖν τοῖς ὠνουμένοις. ὁ δὲ προειρημένος τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ προσδέξασθαί τι τῶν τοιούτων, ὡς καὶ τοὺς φίλους παρεκάλεσε, καθόλου μηδένας ἐπιθυμῆσαι τῶν ὑπὸ τοῦ ταμίου πωλουμένων. συνέβαινε γὰρ, [illegible] ἐπιπορευόμενον τὰς πόλεις πάντων, τῶν τῷ Διαίῳ κοινωνησάντων, πωλεῖν τὰς οὐσίας, [illegible] καὶ κατακριθέντων, ὅσοι μὴ

fide erga populum Romanum conſtanter eum permanſiſſe. auctorem etiam et approbatorem fuiſſe decreti illius, quo Achaei, nondum transgreſſis in Graeciam Romanis, bellum Antiocho atque Aetolis indixerunt, cum ceteri fere Graeci a partibus et a cauſſa populi Romani alienati eſſent. Quibus auditis decem legati, ſtudium et conſilium Polybii comprobantes, Philopoemenis memoriam ſeruarunt, eiusque honores omnes in ciuitatibus illibatos paſſi ſunt manere. Hac Polybius occaſione arrepta, imagines Achaei Aratique et Philopoemenis, quae iam ex Peloponneſo tranſportatae in Acarnaniam erant, a proconſule petiit: cuius rei cauſſa Achaei, virtutem ipſius laudantes, ſtatuam ei e marmore poſuerunt.

Rebus in Achaia probe conſtitutis, decem legati quaeſtori, qui auctionem bonorum Diaei facturus erat, in mandatis dederunt, vt, quicquid Polybius et ex illius bonis optare ac ſeligere vellet, ſepoſito gratisque donato, cetera licitantibus adiudicaret. Sed Polybius tantum abfuit vt quidquam eorum acciperet; quin et amicos hortatus eſt, nihil vt eorum, quae a quaeſtore venundabantur, concupiſcerent. Etenim quaeſtor populi Romani ſingulas ciuitates circumiens, quicunque conſiliorum Diaei participes fuerant, quique a decem legatis condemnati erant, qui-

παῖδας ἢ γονέας εἶχον. ὧν τινες μὲν οὐ προσέχον, οἱ δὲ κατακολουθήσαντες τῇ συμβουλίᾳ, καλλίστην δόξαν ἐξηνέγκαντο παρὰ τοῖς πολίταις. ταῦτα δὲ διοικήσαντες ἐν ἓξ μησὶν οἱ δέκα, καὶ τῆς ἐαρινῆς ὥρας ἐνισταμένης, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Ἰταλίαν, καλὸν δεῖγμα τῆς Ῥωμαίων προαιρέσεως ἀπολελοιπότες πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν. ἐνετείλαντο δὲ τῷ Πολυβίῳ χωριζόμενοι, τὰς πόλεις ἐπιπορευθῆναι, * καίπερ οἱ ἄνθρωποι ἀμφιβάλλουσι διευκρινῆσαι, μέχρι τοῦ συνήθειαν ἔχωσι τῇ πολιτείᾳ καὶ τοῖς νόμοις. ὃ δὴ καὶ μετά τινα χρόνον ἐποίησε, πρὸς τὸ τοὺς ἀνθρώπους στέρξαι τὴν δεδομένην πολιτείαν, καὶ μηδὲν ἀπόρημα μήτε κατ' ἰδίαν, μήτε κατὰ κοινὸν ἐκ τῶν νόμων γενέσθαι περὶ μηδενός. διὸ καὶ καθόλου μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀποδεχόμενοι καὶ τιμῶντες τὸν ἄνδρα, περὶ τοὺς ἐσχάτους καιροὺς καὶ τὰς προειρημένας πράξεις εὐδοκοῦμενοι κατὰ πάντα τρόπον, ταῖς μεγίσταις τιμαῖς ἐτίμησαν αὐτὸν κατὰ πόλεις, καὶ ζῶντα, καὶ μεταλλάξαντα. πάντες δ' ἔκριναν κατὰ λόγον τοῦτο ποιεῖν. μὴ γὰρ ἐξεργασαμένου τούτου, καὶ γράψαντος τοὺς περὶ τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας νόμους, ἄκριτα πάντα ἦν καὶ πολλῆς γέμοντα ταραχῆς. διὸ καὶ τοῦτο κάλλιστον Πολυβίῳ πεπρᾶχθαι νομιστέον, πάντων τῶν προειρημένων.

buscunque eorum nec liberi, nec vxores fupereffent, horum omnium facultates hafta pofita vendebat. Ceterum confilium Polybii nonnulli infuper habuerunt. quicunque autem ei paruerunt, maximam laudem a popularibus fuis retulere. At decem legati, his intra femeftre fpatium ita conftitutis, veris initio in Italiam nauigarunt, cum pulcherrimum virtutis morumque populi Romani exemplum Graecis omnibus reliquiffent. In ipfo autem digreffu mandauerunt Polybio, vt fingulas vrbes obiret, earumque controuerfias diiudicaret, donec conftitutioni prouinciae, legibusque datis affueuiffent. Quod et Polybius aliquanto poft praeftitit, ita vt Graeci praefcripto reip. ftatu acquiefcerent, neque vel minima de vlla re difficultas, cum publice, tum priuatim, in legibus fupereffet. Quamobrem cum et antea femper hominem magnopere coluiffent, tum vero vltimis illis temporibus fingulae vrbes omni honorum genere viuum et mortuum cumularunt, omnia eius acta communi affenfu comprobantes, idque iure optimo a fe fieri omnes opinabantur. Nifi enim ille haec perfeciffet, legesque ac formulas iuris dicundi ciuitatibus fcripfiffet, vbique iuftitium, plenaque omnia turbarum et tumultus erant futura. Itaque pulcherrimum in omni vita id facinus Polybii fuiffe haud dubium eft.

Ὅτι

* leg. καὶ περὶ ὧν.

[redacted]

Ὅτι ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων, μετὰ τὸ χωρισθῆναι ἐξ Ἀχαΐας τὸ συνέδριον, ἐπισκευάσας τὸν ἐν Ἰσθμῷ τόπον, καὶ κοσμήσας τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ Δελφοῖς νεὼν, ταῖς ἑξῆς ἡμέραις ἐπεπόρευτο τὰς πόλεις, τιμώμενος ἐν ἑκάστῃ καὶ τυγχάνων τῆς ἁρμοζούσης χάριτος. εἰκότως δὲ * τιμᾶσθαι συνέβαινεν αὐτὸν, καὶ κοινῇ, καὶ κατ' ἰδίαν. καὶ γὰρ ἐγκρατῶς καὶ καθαρῶς ἀνεστράφη, καὶ πράως ἐχρήσατο τοῖς ὅλοις πράγμασι, μέγαν καιρὸν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἔχων καὶ μεγάλην ἐξουσίαν. καὶ γὰρ εἰ που δόξει παρεωρακέναι τι τῶν καθηκόντων, ἐμοὶ μὲν οὐκ ἐφαίνετο δι' ἑαυτὸν τοῦτο πεποιηκέναι, διὰ δὲ τοὺς παρακειμένους φίλους. τοῦτο δ' ἦν καταφανέστατον ἐν τοῖς κατὰ τῶν Χαλκιδέων ἱππεῦσιν, οὓς ἀνεῖλεν.

Ὅτι Πτολεμαῖος, ὁ τῆς Συρίας βασιλεὺς, κατὰ τὸν πόλεμον πληγεὶς ἐτελεύτησε τὸν βίον, κατὰ μέν τινας μεγάλων ἐπαίνων καὶ τιμῆς ὢν ἄξιος, κατὰ δέ τινας τοὐναντίον. πρᾶος μὲν γὰρ ἦν καὶ χρηστὸς, εἰ καί τις ἄλλος τῶν προγεγονότων βασιλέων. σημεῖον δὲ τούτου μέγιστον· ἐς πρῶτον μὲν οὐδένα τῶν ἑαυτοῦ φίλων ἐπ' οὐδενὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπεκτείνατο, δοκῶ δὲ μηδὲ τῶν ἄλλων Ἀλεξανδρέων μηδένα δι' ἐκεῖνον ἀποθανεῖν. ἔπειτα δόξας ἐκπεσεῖν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τἀδελφοῦ, τὸ μὲν πρῶτον, ἐν

Ac proconſul, poſtquam concilium decem legatorum ex Achaia diſceſſit, reſtaurato templo ac luco, qui in Iſthmo eſt, ornato etiam Iouis Olympiaci et Delphici Apollinis fano, poſtmodum ſingulas ciuitates obiit, ab omnibus et priuatim ſummis gratulationibus exceptus: idque ſane iure optimo. prorſus enim integer ac puris manibus ex prouincia rediit, ſummaque humanitate in omnibus eſt vſus, tametſi maximam opportunitatem ac licentiam in Achaia nactus eſſet. Nam ſicubi ab officio interdum videtur receſſiſſe, mihi quidem non ab ipſo, ſed ab amicis et comitibus id profectum eſſe videbatur. quod quidem manifeſtiſſimum extitit in Chalcidenſium equitum caede.

Ptolemaeus Aegypti rex in praelio vulneratus deceſſit, vir, vt quidam ſentiunt, maxima laude et gloria dignus, quamuis alii ſecus exiſtimant. Clemens enim et benignus ſi quis vmquam ſuperiori memoria rex, certe hic fuit, cuius rei argumenta ſuperſunt certiſſima. Qui primum quidem neminem ex amicorum numero vllam ob cauſſam occidit: ac, ni fallor, nullus ciuis Alexandrinus ab eo eſt interfectus. Deinde cum a fratre Alexandria expulſus eſſe videretur,

* mſ. καὶ.

συμβαινέσης περὶ πάντας, οἵαν ἐδ' ἂν ἐν Βαρβάροις εὕροι τις ῥᾳδίως, δῆλον, ὡς εἰκότως ἄν τις ἐπιζητήσειε, πῶς ἐκ ἄρδην ἀπώλοντο πάντες. ἐγὼ γὰρ ἂν εἴποιμι, διὸ δοκεῖ μοι καθάπερ ἂν εἰ τύχη τις * ἀντερεῖσαι πανέργος καὶ τεχνικὴ πρὸς τὴν ἄνοιαν καὶ μανίαν τῶν ἡγεμένων, ἥ τις ἐξωθεμένη πάντη καὶ πάντως ὑπὸ τῆς ἀνοίας τῶν προεσώτων, βελομένη δὲ κατὰ πάντα τρόπον σώζειν τὲς Ἀχαιὲς, ἐπὶ τὸ καταλειπόμενον ἦλθεν ὥσπερ ἀγαθὸς παλαιστής. τἔτο δ' ἦν τὸ ταχέως σφῆλαι, ** καὶ ῥᾳδίως ἡττῆσαι τὲς Ἕλληνας, ὅπερ ἐποίησε. διὰ γὰρ τἔτο συνέβη, μήτε τὴν Ῥωμαίων ὀργὴν καὶ θυμὸν ἐκκαυθῆναι πορρωτέρω, μηδ' ἐλθεῖν τὰς ἐκ τῆς Λιβύης δυνάμεις, μήτε τὲς προεσῶτας, ὄντας μὲν οἵες εἶπον, ἐπιλαβομένες δὲ προτερήματος ἀποδείξασθαι τὴν αὐτῶν ἀσέβειαν εἰς τὲς ὁμοφύλες. τί γὰρ εἰκὸς ἦν πρᾶξαι τέτες κατὰ τῶν ἰδίων, ἐπιλαβομένες ἀφορμῆς τινὸς ἢ προτερήματος, δῆλον ἐστιν ἐκ τῶν προειρημένων διὰ τὸ κατὰ λόγον. ἅπαντες δὲ τότε τὴν παροιμίαν ταύτην διὰ σόματος εἶχον, ὡς, εἰ μὴ ταχέως ἀπωλόμεθα, ἐκ ἂν ἐσώθημεν.

Ὅτι Αὖλος Ποσόμιος ἄξιος γέγονεν ἐπισημασίας ἀπ' ἐντεῦθεν. οἰκίας μὲν γὰρ ἦν καὶ γένες πρώτε, κατὰ δὲ τὴν ἰδίαν φύσιν σωμύλος καὶ λάλος, καὶ πέρπερος

apud barbaros quidem facile possit reperiri, iure merito aliquis quaesierit, qui factum sit, vt non funditus omnes perierint. Equidem sic existimo, fortunam quandam ingeniosam et callidam restitisse ductorum dementiae ac furori, quae cum stoliditate eorum hominum propelleretur, et tamen gentem Achaeorum omnino seruare vellet, ad id quod reliquum erat se conuertit, vt optimi luctatores facere solent, videlicet vt celeriter Graeci ac nullo negotio vincerentur. quod quidem ab illa est praestitum. Atque ita factum est, vt neque ira ac furor Romanorum vlterius exardescceret, neque legiones ex Africa transportarentur, neque principes Graeciae, iis moribus praediti, quos supra memoraui, prosperae alicuius pugnae successu elati, insigne aliquod specimen impietatis suae in populares suos ederent. Quid enim in suos facturi erant, si quam opportunitatem secundumque euentum nacti fuissent, clarum et consequens est ex iis, quae antea retuli. Tunc vero illud vetus dictum in omnium ore versabatur: nisi celeriter periissemus, numquam salui fuissemus.

A. Postumius Albinus, quantum ad genus spectat, illustris fuit. Erat enim e clarissima familia oriundus, sed ingenio garrulus fuit et loquacior, ac

διαφε-

* msf. ἀντερέισαι. ** addidi ex coniect.

διαφερόντως. ἐπιθυμήσας δὲ εὐθέως ἐκ παίδων τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς καὶ διαλέκτου, πολὺς μὲν ἦν ἐν τούτοις καὶ κατακορὴς, ὥστε δι᾽ ἐκεῖνον καὶ τὴν αἵρεσιν τὴν Ἑλληνικὴν προσκόψαι τοῖς πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἀξιολογωτάτοις τῶν Ῥωμαίων. τέλος δὲ καὶ ποίημα γράφειν καὶ πραγματικὴν ἱστορίαν ἐνεχείρησεν, ἐν ᾗ διὰ τοῦ προοιμίου παρεκάλει τοὺς ἐντυγχάνοντας, συγγνώμην ἔχειν, ἐὰν, Ῥωμαῖος ὢν, μὴ δύναται κατακρατεῖν τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου, καὶ τῆς κατὰ τὸν χειρισμὸν οἰκονομίας. πρὸς ὃν οἰκείως ἀπηντηκέναι δοκεῖ Μάρκος Πόρκιος Κάτων. θαυμάζειν γὰρ ἔφη, πρὸς τίνα λόγον ποιεῖται τοιαύτην παραίτησιν. εἰ μὲν γὰρ αὐτῷ τὸ τῶν Ἀμφικτυόνων συνέδριον συνέταττε γράφειν ἱστορίαν, ἴσως ἔδει προσφέρεσθαι ταῦτα καὶ παραιτεῖσθαι· μηδεμιᾶς δ᾽ ἀνάγκης οὔσης ἐθελοντὴν ἀπογράψασθαι, κἄπειτα παραιτεῖσθαι, συγγνώμην ἔχειν, ἐὰν βαρβαρίζῃ, τῆς ἁπάσης ἀτοπίας εἶναι σημεῖον, καὶ παραπλήσιον, * ὡς ἂν εἴ τις, εἰς τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας ἀπογραψάμενος πυγμὴν ἢ παγκράτιον, παρελθὼν εἰς τὸ στάδιον, ὅτε δέοι μάχεσθαι, παραιτῆτο τοὺς θεωμένους, συγγνώμην ἔχειν, ἐὰν μὴ δύνηται μήτε τὸν πόνον ὑπομένειν, μήτε τὰς πληγάς. δῆλον γὰρ, ὡς εἰκὸς γέλωτα τὸν τοιοῦτον ὄφλειν, καὶ τὴν δίκην ἐκ

singulari leuitate praeditus. Qui cum statim a puero Graecanicam linguam ac disciplinam adamauisset, nimius in his et ad nauseam vsque putidus fuit, adeo vt ipsius caussa apud viros aetate et auctoritate eminentissimos populi Romani Graecanica institutio male audiret. Denique et poema et historiam rerum gestarum scribere est aggressus, in cuius prooemio veniam a lectoribus sibi concedi postulat, si forte ciuis Romanus Graecae dictionis elegantiam et in ipsa rerum tractatione congruam dispositionem plane assequi non potuerit. cui facete respondisse videtur M. Porcius Cato. Mirari enim se dixit, quam ob caussam is eiusmodi veniam flagitaret. Etenim si concilium Amphictyonum id illi mandasset, vt historiam conscriberet, fortasse huiusmodi deprecatione opus fuisset. Cum vero nulla necessitate impulsus ad scribendum accesseris, veniam postea petere, si forte barbare sis locutus, extremae imprudentiae est, et perinde ac si quis, inter pugiles aut pancratio certaturos nomen suum in gymnicis ludis professus, postmodum stadium ingressus, vbi pugnandum esset, a spectatoribus peteret, veniam vt sibi darent, si laborem et plagas ferre non posset. Quare vt huiusmodi vir manifesto risum simul praesentesque poenas de-

χειρὸς

* mſ. ὡς ἄχρηστον addit. ** τοῦτο Suidas in αὖλος et in παραιτεῖτο.

χειρὸς λαμβάνειν. ὅπερ ἔδει καὶ τὰς τοιούτους ἱστοριογράφους, ἵνα μὴ κατετόλμων τοῦ καλῶς ἔχοντος. παραπλησίως δὲ καὶ κατὰ τὸν λοιπὸν βίον ἐζηλώκει τὰ χείριστα τῶν Ἑλληνικῶν. καὶ γὰρ φιλήδονος ἦν καὶ φυγόπονος. τοῦτο δ' ἔσται δῆλον ἐξ αὐτῶν τῶν ἐνεστώτων. ὃς πρῶτος παρὼν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἑλλάδα τόποις, καθ' ὃν καιρὸν συνέβαινε γίνεσθαι τὴν ἐν Φωκίδι μάχην, σκηψάμενος ἀσθένειαν εἰς Θήβας ἀνεχώρησε, χάριν τοῦ μὴ μετασχεῖν τοῦ κινδύνου. συντελεσθείσης δὲ τῆς μάχης, πρῶτος ἔγραψε τῇ συγκλήτῳ περὶ τοῦ κατορθώματος, προδιασαφῶν τὰ κατὰ μέρος, ὡς μετεσχηκὼς αὐτὸς τῶν ἀγώνων.

Ἐπεβάλετο διδάσκειν διὰ πλειόνων ἀκολούθως τοῖς ἐν ἀρχαῖς ἡμῖν εἰρημένοις περὶ τἀνδρός. ταῦτα δ' ἦν, ὅτι διαφέροιτο μὲν πρὸς Ῥωμαίους πολλάκις ὑπὲρ τῶν ἐπιταττομένων, διαφέροιτο δὲ ἐπὶ τοσοῦτον, ἐφόσον διδάσκειν καὶ πείθειν ὑπὲρ τῶν ἀμφισβητουμένων, οὐδὲ τοῦτο ποιεῖν * εἰκὸς, πεῖραν δὲ τοῦτο ποιεῖν τῆς προαιρέσεως αὐτὸν ἀληθινὴν ἔφη, καὶ, τὸ δὴ λεγόμενον, ἐκ πυρὸς παρεσχῆσθαι χάριν, κατὰ τοὺς Φιλιππικοὺς καὶ κατὰ τοὺς Ἀντιοχικοὺς καιρούς. πλείστην γὰρ ἔχοντα ῥοπὴν τότε τῶν Ἑλλήνων, καὶ διὰ τὴν αὑτοῦ δύναμιν καὶ τὴν τῶν Ἀχαιῶν, ἀληθινώτατα διατετηρηκέναι τὴν

biturus eſt, ita etiam tales hiſtoriae ſcriptores explodi oporteret, ne quid ſupra vires aggredi auderent. Ceterum idem Albinus in reliqua omni vitae ratione peſſima quaeque Graecorum ſtudia aemulatus fuerat. Nam et voluptatibus deditus erat, et impatiens laboris, vt ex iis rebus, quas prae manibus habemus, liquido apparet. Qui cum primus in Graeciam perueniſſet, quo tempore in Phocide pugnatum eſt, valetudinem cauſatus Thebas receſſit, ne diſcrimini intereſſet. Terminato autem praelio, primus ad ſenatum de re feliciter geſta litteras ſcripſit, ſingula quaeque narrans, quaſi ipſe pugnae interfuiſſet.

At Polybius contra pluribus docere et demonſtrare coepit, Philopoemenem, quod et ſuperioribus libris oſtendimus, eiusmodi fuiſſe, qui mandatis populi Romani interdum quidem aduerſaretur, ſed hactenus tantum, vt proponeret ſuaderetque ea, quae ſibi videbantur, neque id porro temere faceret: ſpecimen vero illuſtre animi illius, et ſincerae erga populum Romanum beneuolentiae teſtimonium extitiſſe bello Philippico et Antiochino. Nam cum illis temporibus vnus omnium Graecorum maxima auctoritate polleret, cum ob ſuam, tum ob gentis Achaeorum potentiam: tamen in amicitia ac

πρὸς

* leg. εἰκῇ. πεῖραν δὲ τῆς προαιρέσ.

πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν· μετασχόντα δὲ τοῦ δόγματος τοῖς Ἀχαιοῖς, ἐν ᾧ τετραμμένῳ πρότερον τῆς Ῥωμαίων διαβάσεως Ἀντιόχῳ καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς τὸν ἀπὸ τῆς χώρας πόλεμον ἐξήνεγκαν, τῶν ἄλλων Ἑλλήνων σχεδὸν ἁπάντων ἀπηλλοτριωμένων τῆς Ῥωμαίων φιλίας. ὧν οἱ δέκα διακούσαντες, καὶ τὴν προαίρεσιν ἀποδεξάμενοι τοῦ λέγοντος, συνεχώρησαν καταμόνας αὐτῷ τὰς τιμὰς ὑπάρχειν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι. λαβόμενος δὲ τῆς ἀφορμῆς ταύτης Πολύβιος, εἰκόνας ᾐτήσατο τὸν στρατηγὸν, καίπερ ἤδη μετακεκομισμένας εἰς Ἀκαρνανίαν ἐκ Πελοποννήσου, λέγω δὲ τὴν Ἀχαιοῦ, καὶ τὴν Ἀράτου, καὶ Φιλοποίμενος. ἐν οἷς ἀγασθὲν τὸ πλῆθος αὐτοῦ τὴν προαίρεσιν, ἔστησεν αὐτοῦ λιθίνην εἰκόνα.

Ὅτι μετὰ τὴν κατάστασιν τῶν δέκα, ἣν ἐποιήσαντο ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, οὗτοι οἱ δέκα τῷ ταμίᾳ, τῷ μέλλοντι πωλεῖν τὴν οὐσίαν τοῦ Διαίου, συνέταξαν, ὅ τι ποτ' ἂν ἐκλέξασθαι βουληθῇ τῶν ὑπαρχόντων ὁ Πολύβιος, ὑφελόντα καὶ δόντα δωρεὰν, τἄλλα πωλεῖν τοῖς ὠνουμένοις. ὁ δὲ προειρημένος τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ προσδέξασθαί τι τῶν τοιούτων, ὡς καὶ τοὺς φίλους παρεκάλεσε, καθόλου μηθενὸς ἐπιθυμῆσαι τῶν ὑπὸ τοῦ ταμίου πωλουμένων. συνέβαινε γὰρ, τοῦτον ἐπιπορευόμενον τὰς πόλεις πάντων, τῶν τῷ Διαίῳ κοινωνησάντων, πωλεῖν τὰς οὐσίας, τῶν καὶ κατακριθέντων, ὅσοι μὴ

fide erga populum Romanum conſtanter eum permanſiſſe. auctorem etiam et approbatorem fuiſſe decreti illius, quo Achaei, nondum transgreſſis in Graeciam Romanis, bellum Antiocho atque Aetolis indixerunt, cum ceteri fere Graeci a partibus et a cauſſa populi Romani alienati eſſent. Quibus auditis decem legati, ſtudium et conſilium Polybii comprobantes, Philopoemenis memoriam ſeruarunt, eiusque honores omnes in ciuitatibus illibatos paſſi ſunt manere. Hac Polybius occaſione arrepta, imagines Achaei Aratique et Philopoemenis, quae iam ex Peloponneſo tranſportatae in Acarnaniam erant, a proconſule petiit: cuius rei cauſſa Achaei, virtutem ipſius laudantes, ſtatuam ei e marmore poſuerunt.

Rebus in Achaia probe conſtitutis, decem legati quaeſtori, qui auctionem bonorum Diaei facturus erat, in mandatis dederunt, vt, quicquid Polybius et ex illius bonis optare ac ſeligere vellet, ſepoſito gratisque donato, cetera licitantibus adiudicaret. Sed Polybius tantum abfuit vt quidquam eorum acciperet; quin et amicos hortatus eſt, nihil vt eorum, quae a quaeſtore venundabantur, concupiſcerent. Etenim quaeſtor populi Romani ſingulas ciuitates circumiens, quicunque conſiliorum Diaei participes fuerant, quique a decem legatis condemnati erant, qui-

παῖδας ἢ γονέας εἶχον. ὧν τινες μὲν ἐ προσέχον, οἱ δὲ κατακολεθήσαντες τῇ συμβελίᾳ, καλλίστην δόξαν ἐξηνέγκαντο παρὰ τοῖς πολίταις. ταῦτα δὲ διοικήσαντες ἐν ἓξ μησὶν οἱ δέκα, καὶ τῆς ἐαρινῆς ὥρας ἐνισαμένης, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Ἰταλίαν, καλὸν δεῖγμα τῆς Ῥωμαίων προαιρέσεως ἀπολελοιπότες πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν. ἐνετείλαντο δὲ τῷ Πολυβίῳ χωριζόμενοι, τὰς πόλεις ἐπιπορευθῆναι, * καίπερ οἱ ἄνθρωποι ἀμφιβάλλεσι διευκρινῆσαι, μέχρι τε συνήθειαν ἔχωσι τῇ πολιτείᾳ καὶ τοῖς νόμοις. ὃ δὴ καὶ μετά τινα χρόνον ἐποίησε, πρὸς τὸ τὲς ἀνθρώπες σέρξαι τὴν δεδομένην πολιτείαν, καὶ μηδὲν ἀπόρημα μήτε κατ' ἰδίαν, μήτε κατὰ κοινὸν ἐκ τῶν νόμων γενέσθαι περὶ μηδενός. διὸ καὶ καθόλε μὲν ἐξαρχῆς ἀποδεχόμενοι καὶ τιμῶντες τὸν ἄνδρα, περὶ τὲς ἐσχάτες καιρὲς καὶ τὰς προειρημένας πράξεις εὐδοκέμενοι κατὰ πάντα τρόπον, ταῖς μεγίσαις τιμαῖς ἐτίμησαν αὐτὸν κατὰ πόλεις, καὶ ζῶντα, καὶ μεταλλάξαντα. πάντες δ' ἔκριναν κατὰ λόγον τἔτο ποιεῖν. μὴ γὰρ ἐξεργασαμένε τέτε, καὶ γράψαντος τὲς περὶ τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας νόμες, ἄκριτα πάντα ἦν καὶ πολλῆς γέμοντα ταραχῆς. διὸ καὶ τἔτο κάλλισον Πολυβίῳ πεπράχθαι νομισέον, πάντων τῶν προειρημένων.

buscunque eorum nec liberi, nec vxores fupereffent, horum omnium facultates hafta pofita vendebat. Ceterum confilium Polybii nonnulli infuper habuerunt. quicunque autem ei paruerunt, maximam laudem a popularibus fuis retulere. At decem legati, his intra femeftre fpatium ita conftitutis, veris initio in Italiam nauigarunt, cum pulcherrimum virtutis morumque populi Romani exemplum Graecis omnibus reliquiffent. In ipfo autem digreffu mandauerunt Polybio, vt fingulas vrbes obiret, earumque controuerfias diiudicaret, donec conftitutioni prouinciae, legibusque datis affueuiffent. Quod et Polybius aliquanto poft praeftitit, ita vt Graeci praefcripto reip. ftatu acquiefcerent, neque vel minima de vlla re difficultas, cum publice, tum priuatim, in legibus fupereffet. Quamobrem cum et antea femper hominem magnopere coluiffent, tum vero vltimis illis temporibus fingulae vrbes omni honorum genere viuum et mortuum cumularunt, omnia eius acta communi affenfu comprobantes, idque iure optimo a fe fieri omnes opinabantur. Nifi enim ille haec perfeciffet, legesque ac formulas iuris dicundi ciuitatibus fcripfiffet, vbique iuftitium, plenaque omnia turbarum et tumultus erant futura. Itaque pulcherrimum in omni vita id facinus Polybii fuiffe haud dubium eft.

Ori

* leg. καὶ περὶ ὧν.

Ὅτι ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων, μετὰ τὸ χωρισθῆναι ἐξ Ἀχαΐας τὸ συνέδριον, ἐπισκευάσας τὸν ἐν Ἰσθμῷ τόπον, καὶ κοσμήσας τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ Δελφοῖς νεὼν, ταῖς ἑξῆς ἡμέραις ἐπεπόρευτο τὰς πόλεις, τιμώμενος ἐν ἑκάστῃ καὶ τυγχάνων τῆς ἁρμοζούσης χάριτος. εἰκότως δὲ * τιμᾶσθαι συνέβαινεν αὐτὸν, καὶ κοινῇ, καὶ κατ' ἰδίαν. καὶ γὰρ ἐγκρατῶς καὶ καθαρῶς ἀνεστράφη, καὶ πρᾴως ἐχρήσατο τοῖς ὅλοις πράγμασι, μέγαν καιρὸν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἔχων καὶ μεγάλην ἐξουσίαν. καὶ γὰρ ἐν οἷς ἐδόκει παρεωρακέναι τι τῶν καθηκόντων, ἐμοὶ μὲν οὐκ ἐφαίνετο δι' ἑαυτὸν τοῦτο πεποιηκέναι, διὰ δὲ τοὺς παρακειμένους φίλους. τοῦτο δ' ἦν καταφανέστατον ἐν τοῖς κατὰ τῶν Χαλκιδέων ἱππεῦσιν, οὓς ἀνεῖλεν.

Ὅτι Πτολεμαῖος, ὁ τῆς Συρίας βασιλεὺς, κατὰ τὸν πόλεμον πληγεὶς ἐτελεύτησε τὸν βίον, κατὰ μέν τινας μεγάλων ἐπαίνων καὶ τιμῆς ὢν ἄξιος, κατὰ δέ τινας τοὐναντίον. πρᾶος μὲν γὰρ ἦν καὶ χρηστὸς, εἰ καί τις ἄλλος τῶν προγεγονότων βασιλέων. σημεῖον δὲ τούτου μέγιστον· ὃς πρῶτον μὲν οὐδένα τῶν ἑαυτοῦ φίλων ἐπ' οὐδενὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπεκτείνατο, δοκῶ δὲ μηδὲ τῶν ἄλλων Ἀλεξανδρέων μηδένα δι' ἐκεῖνον ἀποθανεῖν. ἔπειτα δόξας ἐκπεσεῖν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τἀδελφοῦ, τὸ μὲν πρῶτον, ἐν

Ac proconful, poftquam concilium decem legatorum ex Achaia difceffit, reftaurato templo ac luco, qui in Ifthmo eft, ornato etiam Iouis Olympiaci et Delphici Apollinis fano, poftmodum fingulas ciuitates obiit, ab omnibus et priuatim fummis gratulationibus exceptus: idque fane iure optimo. prorfus enim integer ac puris manibus ex prouincia rediit, fummaque humanitate in omnibus eft vfus, tametfi maximam opportunitatem ac licentiam in Achaia nactus effet. Nam ficubi ab officio interdum videtur receffiffe, mihi quidem non ab ipfo, fed ab amicis et comitibus id profectum effe videbatur. quod quidem manifeftiffimum extitit in Chalcidenfium equitum caede.

Ptolemaeus Aegypti rex in praelio vulneratus deceffit, vir, vt quidam fentiunt, maxima laude et gloria dignus, quamuis alii fecus exiftimant. Clemens enim et benignus fi quis vmquam fuperiori memoria rex, certe hic fuit, cuius rei argumenta fuperfunt certiffima. Qui primum quidem neminem ex amicorum numero vllam ob cauffam occidit: ac, ni fallor, nullus ciuis Alexandrinus ab eo eft interfectus. Deinde cum a fratre Alexandria expulfus effe videretur,

 Ἀλεξαν-

* mf. καὶ.

Ἀλεξανδρείᾳ λαβὼν κατ' αὐτȣ̃ * καιρὸν ὁμολογȣ́μενον, ἀμνησικάκητον ἐποιήσατο τὴν ἁμαρτίαν, μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἐπιβȣλεύσαντος τῇ Κύπρῳ, κύριος γενόμενος ἐν ** Λαπίθῳ τȣ̃ σώματος ἅμα καὶ τῆς ψυχῆς αὐτȣ̃, τοσȣ̃τον ἀπέχε τȣ̃ κολάζειν ὡς ἐχθρὸν, ὥστε καὶ δωρεὰς προσέθηκε παρὰ τὰς πρότερον ὑπαρχȣ́σας αὐτῷ κατὰ συνθήκας, καὶ τὴν θυγατέρα δώσειν ὑπέσχετο. κατὰ μέντοί γε τὰς ἐπιτυχίας καὶ κατορθώσεις ἐξελύετο τῇ ψυχῇ, καί τις οἷον ἀσωτία καὶ ῥᾳθυμία περὶ αὐτὸν Αἰγυπτιακὴ συνέβαινεν, καὶ κατὰ τὰς τοιαύτας διαθέσεις εἰς περιπετείας ἐνέπιπτεν.

primo Alexandriae vlciſcendi illius opportunitatem nactus, culpam ei condonauit. Poſtea vero cum idem rurſus Cyprum occupare molitus eſſet, captum in vrbe Lapitho tantum abfuit vt ſupplicio afficeret quaſi hoſtem, quin potius praeter munera, quae ipſi antea ex pactione pendebat, alia rurſus adiecit, ſuamque ei filiam collocaturum promiſit. Verum enim vero rebus ſecundis laetisque ſucceſſibus vigorem animi remittebat, et quaedam quaſi luxuria ac mollities Aegyptiaca in eo inerat, quam ob cauſſam ſaepenumero in magnum diſcrimen eſt adductus.

* mſ. καὶ τὸν. ** mſ. ἀλπιθῳ.

Τέλος τῆς ἱστορίας Πολυβίȣ Μεγαλοπολίτȣ.

HEN-

[redacted]

HENRICI VALESII
ET
IACOBI GRONOVII
NOTAE IN EXCERPTA
DE
VITIIS ET VIRTVTIBVS.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

HENRICI VALESII

NOTAE IN EXCERPTA POLYBII MEGALOPOLITANI.

Pag. 9. lin. 6. *Οὐδενὸς ἔξειν.*) Addidi ἔλαττον, ex Suida in *Λεύκιος*.

10. 5. *Ὥστε συνοικεῖν.*) Legendum *συνδιοικεῖν*, vt recte Aemilius a Porta coniecerat in interpretatione Suidae, apud quem hic locus legitur. Sed et Diodorus Siculus habet *συνδιῴκει*. *καὶ πολλὰ τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν συνδιῴκει τῷ βασιλεῖ.* quae ex Polybio ſumſiſſe videtur Diodorus. Porro recte hoc fragmentum lib. 6. Polybii adſcribi patet cum ex ſerie ipſa fragmentorum, quaecunque enim praecedebant, ad libros v. priores Polybii pertinebant, quae nos conſulto, quia edita erant, omiſimus, tum vero quod in lib. 6. Polybius vniuerſam populi Romani hiſtoriam et antiquitatem breuiter complexus fuerat, a regibus ipſis exorſus. Vel illud fragmentum, quod profert Stephanus Byzantius ex lib. 6. Polybii *ἔκτισε δὲ καὶ πόλιν Ὠστίαν ἐπὶ τοῦ Τιβέριδος*, nonne ad Ancum Marcium regem Rom. manifeſte ſpectat, qui Oſtiam condidiſſe ab omnibus hiſtoricis memoratur.

12. 8. *Διαφυλάξαι τὸν αὐτὸν τρόπον.*) Idem ait Salluſtius in coniuratione Catilinae, initio. *Nam imperium facile iis artibus retinetur, quibus ab initio partum eſt. Verum vbi pro labore deſidia, pro continentia et aequitate libido atque ſuperbia inuaſere, fortuna ſimul cum moribus immutatur.* quod exemplo Philippi demonſtrat Polybius in fragmentis ſequentibus, ac libro x. c. 33. rurſus inculcat, vbi de Carthaginenſibus, qui caeſis imperatoribus Romanis, inſolentia elati, ſocios acerbe tractare inſtiterunt. quo factum eſt, vt eosdem ex amicis hoſtes habuerint; neque imme-

rito. *ἄλλως μὲν γὰρ ὑπέλαβον δεῖν κτᾶσθαι τὰς ἀρχὰς, ἄλλως δὲ τηρεῖν· οὐκ ἔυμαθον δὲ, διότι κάλλιστα Φυλάττουσι τὰς ὑπεροχὰς οἱ μάλιστα διαμείναντες ἐπὶ τῶν αὐτῶν προαιρέσεων, αἷς ἐξαρχῆς κατεστήσαντο τὰς δυναστείας.*

Ibid. 8. *Πεντήκοντα καὶ τέτταρα βασιλεύσας.*) Quot annos regnarit Hiero, Hieroclis filius, inter auctores non conuenit. Lucianus in Longaeuis 70. annos ei tribuit ex Demetrio Calatiano. Pausanias libro 2. Heliac. scribit, Hieronem regnum iniisse anno 2. Olymp. 126. Itaque cum Olymp. 141. anno primo sit mortuus, relinquitur ex Pausaniae sententia, vt sexaginta annos regnauerit. Sed Polybius 5·. annos Hieroni dumtaxat attribuit, qui ex anno 4. Olymp. 127. consurgunt. quo anno victis ingenti praelio Mamertinis, Hiero, qui tum praetor Syracusanorum erat, rex publice est salutatus, vt refert Polybius lib. 1. quamquam Diodorus Siculus lib. 22. in eius praelii descriptione Hieronem regem vocat, quasi iam tum rex esset. Quocirca facile adducor vt credam, quosdam regnum Hieronis ab initio praeturae eiusdem deduxisse, quam suscepit Hiero anno 2. Olymp. 126. Certe verba Pausaniae tam de praetura quam de regno accipi possunt. Ait enim, *τὴν δὲ ἀρχὴν εἶχεν ἔτει δευτέρῳ τῆς ἕκτης Ὀλυμπιάδος ἐπὶ ταῖς εἴκοσι καὶ ἑκατόν.* Itaque in Luciano mendum esse puto, ac pro *ἑβδομήκοντα*, legendum esse *ἑξήκοντα.*

Ibid. 32. *Γέλων.*) Intelligo Gelonem, Hieronis filium, Hieroclis nepotem. Porro haec fragmenta de Hieronymi interitu recte a nobis libro 7. assignari docet caput primum libri 7. in quo de Leontinorum vrbe agitur, in qua Hieronymus a coniuratis obtruncatus est. Ad has enim insidias Hieronymo factas illud caput pertinere existimo, quod patet ex vltimis illius capitis verbis, *ὧν μεταξὺ καὶ τοῦ ποταμοῦ συμβαίνει τὴν προειρημένην ὁδὸν ὑπάρχειν.* Intelligit enim viam angustam, qua in forum ibatur, cui imminentes aedes coniurati occupauerant, vt docet Liuius lib. 24. Quare errat Casaubonus, qui id caput ad Leontinorum expugnationem a Marcello Cos. factam ait pertinere. Atqui capite sequenti refertur foedus inter Philippum et Hannibalem ictum, quod longe eam Leontinorum expugnationem praecessit. Non ergo de Leontinorum expugnatione hic agebat Polybius, sed libro 8. potius vt arbitror. Ceterum illud etiam sciendum est, primum caput, quod inter excerpta

ı legationum Polybii editum eſt, ad librum VII. Polybii rtinere, vt ſatis patet.

Ibid. 40. Γόργος Μεσσήνιος.) Ex Meſſene vrbe Peloponſi. de quo viro loquitur Polybius initio libri 5.

14. 36. Πάντας Κρηταιεῖς.) De Cretenſium inteſtinis mous, et legatione ad Philippum vide lib. 4. Polybii.

15. 28. Κατὰ τὴν πέμπτην βίβλον.) Intelligit locum, i legitur p. 577.

16. 27. Ὥς φησιν ὁ Πλάτων.) Locus eſt in libro IX. de publica p. 565.

Ibid. 31. Τὸ ῥηθὲν ἐν τοῖς πολιτικοῖς.) Haec non ſunt lybii verba, ſed eius, qui haec excerpta compilauit. inlige autem illud conſilium, quod Demetrius Pharius de: Philippo, vt bouem vtroque cornu teneret, quod has in lib. 7. c. 3. qui locus a Conſtantino Porphyrogennerelatus fuerat in librum, περὶ πολιτικῶν διοικήσεως, qui lir vna cum reliquis fere omnibus periit. Huius mentio in excerptis Diodori, vbi ad marginem notatum reperi, ·ει ἐν τῷ περὶ πολιτικῶν διοικήσεως.

19. 34. Εἰ γάρ τις ἦν.) Hic locus Theopompi integrior tat apud Athenaeum lib. 4. p. 167. et lib. 6. p. 260. vbi ſt λάσταυρος additur, ἢ βδελυρὸς, et pro τοιγάρ, legitur ιγαρῶν rectius. illud enim nimis poeticum eſt.

20. 21. Οὐχ ἑταίρας.) Addidi ex Athenaeo, ἀλλ' ἑταί;. In quo tota ſententiae venuſtas poſita eſt. quae quim alluſio etſi vrbanitatem aliquam videtur habere, tamen toriae ſcriptore prorſus indigna eſt. Eiusmodi ſunt et ae ſequuntur, ἀνδροφόνοι et ἀνδροπόρνοι, quae et turpia nimis affectata ſunt. Ex quibus apparet, Theopompum rborum curioſiorem fuiſſe quam rerum.

Ibid. 28. Καὶ τοσούτων μοι πραγμάτων.) Verſatus eſt in publica Theopompus Chius, in qua adminiſtranda aduer·ium habuit Theocritum Chium oratorem ex Iſocratis ıola, vt teſtis eſt Strabo lib. 13. et Suidas, contra quem ıehitur Theopompus in ſuaſionibus ad Alexandrum, vt ſert Athenaeus libro XII. vbi Θεόκριτος ὁ σοφὸς dicitur rperam, cum σοφιστὴς legendum ſit ex Strabone. Cle:ns Alex. in Protrept. ἄγαμαι τὸν Θεῖον σοφιστήν. Θεόκριτος ιμα αὐτῷ. lege Χῖον.

Ibid. 31. Καὶ τοιοῦτον τρόπον.) Legendum videtur, τοιαῦτρόπα.

21. 16.

21. 16. Ἡ ἐπιγραφή.) Hoc epigramma integrius legitur apud Clementem lib. 2. ϛρωμ. et Athenaeum lib. 7. sed Cicero in v. Tusculana distichon tantum agnoscit, quod sic vertit:

Haec habeo, quae edi, quaeque exsaturata libido
Hausit, at illa iacent multa et praeclara relicta.

22. 21. Καὶ μετ' Ἀλεξάνδρῳ.) Deesse videtur, μετ' ἐκείνου Ἀλεξάνδρῳ. paullo post, τὴν ἑαυτῶν δόξαν emendauimus cum in ms. esset ἑαυτῦ.

23. 21. Μεταλαβὼν δὲ τὴν ὑπόθεσιν.) Legendum videtur μεταβαλὼν, idque ex sequentibus manifeste ostenditur. Theopompus historiam rerum Graecarum scripserat a pugna nauali ad Cynossema, in qua desinit Thucydides, vsque ad praelium nauale ad Cnidum libris 12. vt scribit Diodorus Siculus lib. 14. cui accedit Photius in bibliotheca, qui XII. librum τῶν Ἑλληνικῶν Theopompi abs se lectum esse testatur. Suidas XI. tantum enumerat. Idem Theopompus Philippica scripsit libris 58. teste eodem Diodoro, orsus ab anno 1. Olymp. 105. Itaque inter vtramque historiam Theopompi interuallum erat quinque circiter ac triginta annorum.

24. 19. Ὅτι Καύαρος ὁ βασιλεύς) Haec ad librum 8. pertinere docet Athenaeus lib. 6. apud quem huiusmodi fragmentum Polybii legitur, quod non procul ab excerptis nostris aberat. Πολύβιος δ' ἐν ὀγδόῃ ἱϛοριῶν. Καύαρος, φησιν, ὁ Γαλάτης, ὢν τἄλλα ἀνὴρ ἀγαθὸς, ὑπὸ Σωϛράτυ τῦ κόλακος διεϛρέφετο, ὃς ἦν Χαλκηδόνιος τὸ γένος. Huius reguli corruptum nomen est, apud Polybium lib. 4. c. 46. ἠναγκάσθησαν φόρον τελεῖν κατ' ἐνιαυτὸν ἕως εἰς Κλύχρον, ἐφ' ὗ κατελύθη μὲν ἡ βασιλεία, τὸ δὲ γένος αὐτῶν ἐξεφθάρη πᾶν ὑπὸ Θρακῶν. legendum puto εἰς Καύαρον. Porro hi Galli regiam habebant in oppido Thraciae Tuli, ex quo in agrum Byzantinorum excursiones facere solebant, teste ibidem Polybio, κατασκευασάμενοι βασίλειον τὴν Τύλην, lege Τύλιν auctore Stephano, qui ait Τύλις πόλις Θράκης τῦ Αἵμυ πλησίον, καὶ κλίνεται Τύλεως.

Ibid. 29. Πόλεως Ἁρμόσατα.) Ciuitas est Armeniae maioris in ea parte, quae meridiem spectat, Ptolemaeo Ἀρσαμόσατα et Plinio.

25. 39. Δοβάλην.) Legendum Ἀνδοβάλην, vt mox recte fcribitur. Sic enim Polybius femper appellat, quem Liuius et Zonoras ex Dione Indibilem. Polybius lib. 9. hunc Ilergetum regulum vocat, fed in eo loco λεγγητῶν, non ἰλαργητῶν habebat nofter codex. Liuius quidem lib. 29. initio Indibilem Ilergetem nominat.

26. 27. Διὰ Μυττόνυ.) Hic eft, qui Mutines a Liuio dicitur in fine lib. xxv. Libyphoenicum generis Hippone oriundus. quem in locum Hippocratis Hannibal in Siciliam miferat, vt teftis eft Liuius. hic poftea praefectura fua fpoliatus ab Hannone, ad Valerium Laeuinum Cof. transfugit, eique Agrigentum prodidit. quam ob cauffam ciuitate Rom. donatus eft, vt praeter Liuium lib. 27. docet Varro apud Afconium in Pifonianam. Μυτίνας dicitur a Zonara tomo 2. annalium ex Dione.

Ibid. 33. Οὕτω μέγα τι χρῆμα.) Hanc fententiam ex codice Vrbinati refert Cafaubonus in fragment. et libro ix. infertam fuiffe teftatur. ex quo patet, recte hoc fragmentum lib. ix. Polybii a nobis adfcriptum fuiffe.

Ibid. 39. Εἰς ἐπίςασιν ἡμᾶς ἄχε.) Legendum eft ἦγε.

31. 9. Δυςχρηςθεὶς Ἀννίβας.) Legendum δυςχρηςηθεὶς, fit enim ἀπὸ τῦ δυςχρηςεῖσθαι, quod eft ad inopiam confilii redigi. qua voce vtitur Polybius apud Suidam in δυςχρηςύμενος. Paullo poft lege ἐνίας γῦν καὶ παρασπονδεῖν ὑπέμεινε.

32. 11. Ῥωμαίοις ὡς ὠμῦ.) De Hannibalis crudelitate paffim loquuntur fcriptores Romani. Teftis fit Cicero in dialogo de amicitia, apud quem Laelius fic ait: *Cum duobus ducibus de imperio in Italia decertatum, Pyrrho et Hannibale. ab altero propter probitatem eius non nimis alienos animos habemus. alterum propter crudelitatem femper haec ciuitas oderit.*

33. 25. Εἰκὸς ἐπανόρθωσιν.) Deeft πρὸς aut quid fimile. Paullo poft vbi legitur ὑπὲρ αὐτῦ πεποιήμεθα λόγον, malim περὶ αὐτῦ.

34. 17. Κλέανδρον.) Apud Plutarchum in vita Philopoemenis perperam Κάσανδρος fcribitur contra auctoritatem codicis Vulcobiani, et Paufaniam in Arcadicis, et Suidam, qui hunc Polybii locum ex Conftantini noftri excerptis more fuo defcripfit.

Ibid. 23. Ἐκδήμυ.) Ita etiam nominatur a Plutarcho in Philopoemenis vita, fed in vita Arati perperam Ecdelus fcribi-

ſcribitur. ὁ δὲ Ἔκδηλος Ἀρκὰς ἦν ἐκ μεγάλης πόλεως. lege Ἔκδημος. quamquam et Pauſanias in Arcadicis Ecdelum nuncupat ac Megalophanem, ſed corrupte vtrumque, cum Ecdemum ac Demophanem dicere debuiſſet.

Ibid. 29. Συστησάμενοι δέ.) τὸ δὲ expungendum eſt. Paulloque poſt pro συνελάβοντο malim συνεπελάβοντο.

35. 35. Συμπεριστέλλοντες.) Deeſt ἀλλὰ aut quid ſimile.

36. 12. Τὸ μὲν διάδημα καὶ τὴν πορφύραν.) Iuuat videre quomodo haec Liuius verterit. Etſi enim quaedam ex Polybio ſumſit, tamen multa omittit de induſtria, nec pauca de ſuo addit. ex quo apud alios forte plagiarius audiat, a me quidem optimi interpretis laudem referet. Eius igitur verba haec ſunt lib. 27. *Laetitiaque ingenti celebrati feſti dies, eo magis etiam, quod populariter demto capitis inſigni, purpura atque alio regio habitu, aequauerat ceteris ſe in ſpeciem, quo nihil gratius eſt ciuitatibus liberis. praebuisſetque haud dubiam eo facto ſpem libertatis, niſi omnia intoleranda libidine foeda ac deformia feciſſet. Vagabatur enim cum vno aut altero comite per maritimas domos dies noctesque, et ſubmittendo ſe in priuatum faſtigium, quo minus ſuſpectus, eo ſolutior erat, et libertatem cum aliis vanam oſtendiſſet, totam in ſuam licentiam verterat. Neque enim omnia emebat aut eblandiebatur, ſed vim etiam flagitiis adhibebat, periculoſumque et viris et parentibus erat moram incommoda ſeueritate libidini regiae feciſſe.*

37. 7. Ἅπερ ὑμεῖς.) Legendum videtur, περὶ ὧν ἡμεῖς. et mox, ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν συγγραφέων.

38. 23. Οὐδέν ἐστιν ἐν τούτοις.) Legendum videtur οὐδ' ἔνεστιν, idque in verſione mea ſum ſecutus. videtur tamen hic deeſſe quidpiam.

39 7. Δραπετῶν οἰκετῶν μοιχῶν.) Ariſtotelis ſententiam de republica Locrorum ſecutus eſt Dionyſius Characenus libro de ſitu orbis.

Τῇ δ' ὕπο Λοκροὶ ἔασιν, ὅσοι προτέροις ἐτέεσσιν
Ἦλθον ἐπ' Αὐσονίην σφετέρῃς μιχθέντες ἀνάσσαις.

vbi vide, quae Euſtathius notat. ſane Polybius libro 12. ſcribit, aliquot Locrenſium matronas ſponte cum ſeruis in coloniam profectas eſſe.

Ibid. 15. Σοφιστὴν ὀψιμαθῆ, etc:) Haec prius Ariſtoteli obiecerat Epicurus in epiſtola περὶ ἐπιτηδευμάτων. cuius verba

rba refert Athenaeus lib. 8. Καί τοι εἰδὼς καὶ Ἐπίκουρον υτ᾽ εἰπόντα περὶ αὐτοῦ, ὅτι καταφαγὼν τὰ πατρῷα ἐπὶ ςρατείαν μητε, καὶ ὅτι ἐν ταύτῃ κακῶς πράττων ἐπὶ τὸ Φαρμακοπωιν ἦλθεν, εἶτα ἀνεπεπταμένου τοῦ Πλάτωνος περιπάτου, Φησὶ, μβαλὼν ἑαυτὸν προσεκάθισε τοῖς λόγοις οὐκ ὢν ἀφυὴς, καὶ τὰ μικρὸν εἷς τῶν θεωρουμένων ἐξῆλθεν. ſic legendus eſt illocus. male vulgo εἰς τὴν θεωρουμένην.

Ibid. 26. Μέτριος μὲν γάρ.) Forte μέτρια legi debet.

Ibid. 38. Κατὰ τὴν αὐτὴν βίβλον.) Intellige librum IX. c enim libro Timaeus de republica Locrorum in Italia ntra Ariſtotelis ſententiam diſputauerat, vt docet Atheeus libro VI. qui haec Timaei verba refert, quae ad hanc ſputationem pertinent. καθόλου δὲ ἡτιῶντο τὸν Ἀριςοτέλη μαρτηκέναι τῶν Λοκρικῶν ἐθῶν. οὐδὲ γὰρ κεκτῆσθαι νόμον ι τοῖς Λοκροῖς, ὁμοίως τε οὐδὲ Φωκεῦσιν, οὔτε θεραπαίνας, οὔτε έτας, πλὴν ἐγγὺς τῶν χρόνων, etc. quam quidem obiectiom Timaei refellebat Polybius hoc libro, vt docet idem henaeus in fine lib. 6.

40. 7. Ὑπογεγράφθαι τὴν ἀρχήν.) Exiſtimaui legenm eſſe ἐπιγεγράφθαι, quod ſenſus ipſe poſcere videtur. obare enim vult Timaeus, coloniam Locrorum non ex gitiuorum colluuie conflatam fuiſſe, idque ex eo conclut, quod apud Locros in Graecia tabulae foederis cum alicis percuſſi legantur hoc exordio, ὡς γονεῦσι πρὸς κνα.

Ibid. 9. Ὡς γονεῦσι πρὸς τέκνα.) Coloniae eundem morem originibus ſuis exhibebant, quem filii parentibus. aque Metius Fufetius Albanorum dux, apud Dionyſium alicarn. lib. 3. pag. 143. ait Romanis Albanorum colonis. ης γὰρ ἀξιοῦσι τιμῆς τυγχάνειν οἱ πατέρες παρὰ τῶν ἐκγόνων, αύτης οἱ κτίσαντες τὰς πόλεις παρὰ τῶν ἀποίκων. Ita et irtius lib. 4. *quippe Carthaginem Tyrii condiderunt ſemr parentum loco culti.* Apud Herodotum quoque lib. VIII. hemiſtocles negat Ionas iuſte agere, qui contra patres ilitent. Quaenam porro fuerint haec iura, quae originis debebantur, non alienum fuerit paucis hoc loco peringere. Primo igitur ii, qui in coloniam mittebantur, mis et commeatu a ciuibus ſuis inſtruebantur de publico, docet Libanius in argumento orationis Demoſthenis, ρὶ τῶν ἐν Χεῤῥονήσῳ. Praeterea publica iis diplomata dantur, quae ἀποίκια vocabant, teſte Hyperide in orat. De-

liaca

liaca apud Harpocrationem. quorum exemplar, vt opinor, in archiuis publicis feruabatur, quo eos ciues optimo iure esse, et bonis ominibus in hanc aut illam coloniam missos appareret. Iam quod praecipuum est, sacra patria coloni secum asportabant, ignemque sacrum e penetrali vrbis depromtum et accensum. quod docet auctor Etymolog. in πρυτανεῖα. ὅτι τὸ ἱερὸν πῦρ ἐπὶ τούτων ἀπόκειται καὶ τοὺς ὁπότε ἀποικίαν στέλλοντας ἔθος αὐτόθεν αὔεσθαι τὸ ἀπὸ τῆς ἑστίας πῦρ. Herodotus etiam lib. 1. de Athenienſ. colonia in Ioniam missa loquens sic ait, οἱ δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ πρυτανείου τοῦ Ἀθηναίων ὁρμηθέντες οὐ γυναῖκας ἠγάγοντο ἐς ἀποικίην. qui quidem ignis si casu extinctus esset, ex prytaneo conditorum accendi eum oportebat. Moris quoque erat, vt coloniae quotannis legatos in maiorem patriam (sic Curtius lib. 4. vertit, quam Graeci μητρόπολιν dicunt) mitterent, diis patriis sacra facturos. Polybius cap. 114. legationum ναῦν ἱεραγωγὸν, ἐφ᾽ ᾗ εἰς τὴν Τύρον ἐκπέμπουσιν οἱ Καρχηδόνιοι τὰς πατρίους ἀπαρχὰς τοῖς θεοῖς. et Curtius de iisdem Carthaginensibus ait lib. 4. *Carthaginensium legati ad celebrandum sacrum anniuersarium more patrio tunc venerant.* Itaque Corinthios grauiter infensos Corcyraeis fuisse legimus, quod more reliquarum coloniarum sacra patria Corinthum mittere negligerent, διὰ τὸ μόνους τῶν ἀποίκων μὴ πέμπειν τὰ κατειθισμένα ἱερεῖα τῇ μητροπόλει, ait Diodorus Siculus libro 12. Sed Thucydides lib. 1. vbi eandem narrat historiam, aliud dicit his verbis. ἅμα δὲ μίσει τῶν Κερκυραίων, ὅτι αὐτοὺς παρημέλουν, ὄντες ἄποικοι, οὔτε ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ νομιζόμενα, οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι. vbi Scholiastes Graecus, προκαταρχόμενοι, inquit, τοῦτ᾽ ἔστι διδόντες τὰς ἀπαρχάς. ἔθος γὰρ ἦν ἀρχιερέας ἐκ τῆς μητροπόλεως λαμβάνειν. Moris erat, inquit, vt coloniae ab originibus suis pontifices acciperent. qui mos imprimis notandus est. Ex hoc enim, vt opinor, vnico huius interpretis loco id discimus. Superest, vt dispiciamus, quaenam fuerint illa γέρα, quae a colonis praestari mos erat in publicis solennibus ac ludis. Scholiastes quidem ille Thucydidis interpretatur τὰς τιμὰς καὶ προεδρίας, id est principem in consessu locum. Sed et multa alia priuilegia intelligi puto, cuiusmodi sunt ἐπιγαμίαι, κτῆσις γῆς, et cetera, quae in decretis Graecorum passim leguntur. quin etiam si quando coloni aliam colo-

niam

niam aliquo deducere vellent, moris erat, vt ducem a matre patria postularent. quod testatur Thucydides lib. 1. de Epidamno. *οἰκιστὴς δὲ ἐγένετο Φάλιος Ἐρατοκλείδου Κορίνθιος γένος τῶν ἀφ᾽ Ἡρακλέους, κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον ἐκ τῆς μητροπόλεως κατακληθείς.* Porro ad haec iura *μητροπόλεων* et coloniarum non incommode, vt arbitror, reuocari possunt et inuicem componi iura ecclesiae Romanae, quae matrix est et *μητρόπολις* reliquarum. Sed haec indicasse nunc quidem sufficiat.

· Ibid. 36. *Δύω ἔθνη Λοκρῶν.*) Duae sunt gentes Locrorum in Graecia, Epicnemidii scilicet et Ozolae, teste Strabone lib. 9. ac Plinio, quorum Ozolae ab Epicnemidiis profecti sunt. Locrus enim Locri et Caphyae filius ob quasdam caussas infensus patri, cum magna ciuium manu profectus, Physcaeenses et Hyanthiam condidit, vt narrat Plutarchus cap. 15. Quaestionum Graecarum, et Athenaeus lib. 2. Vide Eustathium in Homeri catalogum, pag. 277.

41. 25. *Ἀλλὰ πρὶν τὸ δή.*) Legendum, *ἀλλ᾽ ἀπρίξ.* vt et Casaubonus coniecerat in fragmentis, vbi hic locus legitur inter excerpta ex codice Vrbinati.

42. 2. *Τῶν ἐφόρων πρὸς τοὺς βασιλεῖς.*) Lacedaemonii annos ab Ephoris computabant, vt ex Thucydidis et Xenoph. lib. 2. hist. colligere est. Erant porro ephori quinque, iique annui, vt docet Suidas: *Ἔφοροι παρὰ Λακεδαιμονίοις πέντε, οὓς Ἐφόρους ἐκάλουν διὰ τὸ ἐφορᾷν τὰ τῆς πόλεως. ἐν διαδοχῇ δὲ ἦσαν.* Idem testatur Plutarchus in vita Cleomenis, initio. Male igitur apud auctorem Etymologici *ἔφοροι ἄρχοντες ἦσαν ἐν Λακεδαίμονι ἐννέα.* lege *ε.* sic Athenis post cladem illam ad Aegospotamos cum reipubl. inclinatio fieret, primum quinque Ephori sunt constituti, teste Lysia in oratione contra Eratosthenem. Iam ex illis quinque ephoris vnus fuit *ἐπώνυμος*, qui anno nomen dabat. quod patet ex Thucydide et Xenophonte in locis citatis, idque confirmat Pausanias in Laconicis, *ἔφοροι δὲ καὶ παρέχονται τὸν ἐπώνυμον.*

Ibid. 5. *Τὰς ἱερείας τὰς ἐν Ἄργει.*) Vno verbo *ἡραιίδες* dicebantur sacerdotes Iunonis Argiuae, a quibus Argiui tempora numerabant, teste Etymologico. Scholiastes Thucydidis, *ἠρίθμουν δὲ τοὺς χρόνους οἱ Ἀργεῖοι ἀπὸ τῶν ἱερειῶν.* vnde Hellanicus indicem harum sacerdotum, et quid sub qua-

que erat geſtum, pluribus libris ſcripſerat, teſte Dionyſio Halic. lib. 1. et Stephano Byzantio. Prima hoc ſacerdotio functa eſt Callithya, ſeu Callithoe, Piranthi filia, vt ait Euſebius in Chronico, numero 376. de qua Scaliger multa ibi adnotauit. Longo dehinc interuallo poſt Hypermneſtra Danai filia apud Argos ſacerdotio functa eſt, vt ſcribit idem Euſebius in Chronico, numero 581. Tertiam inuenio Alcyonem aliquot aetatibus ante bellum Troianum, de qua Dionyſius Halic. lib. 1. τὸ μὲν ὖν Σικελικὸν γένος ὕτως ἐξέλιπεν Ἰταλίαν, ὡς μὲν Ἑλλάνικός φησι, τρίτῃ γενεᾷ πρότερον τῶν Τρωικῶν, Ἁλκυόνης ἱερατευομένης ἐν Ἄργει κατὰ τὸ ἕκτον καὶ εἰκοστὸν ἔτος. Locus Hellanici extat apud Conſtantinum lib. 2. Thematum in Sicilia. Quartam reperio Admetam Euryſthei filiam, quae id ſacerdotium obtinuit annos 38. poſt quam ſacerdotes Iunonis Argiuae Phalides deinceps ſunt dictae, vt ſcribit Euſebius in excerptis Scaligeri p. 31. Ἀδαμάντα θυγάτηρ Εὐρυσθέως ἐν Ἄργει ἱεράτευεν ἔτη λη. αἱ δὲ ἀπὸ ταύτης τὴν ἱερωσύνην διαδεξάμεναι Φαλίδες ἐκαλοῦντο. Lege ἀδμήτη, non ἀδαμάντα. Sic enim dicta eſt Euryſthei filia ex Apollodoro lib. 2. Biblioth. et Iſacio Tzetze in Lycophronem. Haec Admeta poſt mortem Euryſthei ab Argiuis expulſa, Samum ſe recepit, in eaque inſula aedem ac ſimulacrum Iunonis cuſtodiuit, vt narrat Menodotus Samius apud Athenaeum lib. 15. Fuit et Cydippe ſacerdos Iunonis Argiuae, cuius filii Cleobis et Biton, pietate in matrem memorabiles fuere, teſte Hygino fab. 244. et Palaephato in fine lib. 1. Poſtremo Chryſis recenſetur a Thucydide et aliis, cuius anno 48. coeptum eſt Peloponneſiacum bellum. anno autem eius belli nono cum templum Iunonis per ſacerdotis negligentiam conflagraſſet, Chryſis Phliuntem ſe proripuit. poſt cuius fugam Phaeinis ſacerdos ex lege capta eſt, vt memorat Thucyd. in fine lib. 4. Saepe autem dubitaui, ne apud Georgium Syncellum pro Φαλίδες, legendum ſit Φαεινίδες, ab hac Phaeinide, cuius meminit Thucydides.

Ibid. 11. Ὀπισθοδόμους στήλας.) Legendum ὀπισθοδόμου. quid autem ſit ὀπισθόδ. docet Varro lib. 4. de lingua latina in aedibus ſacris ante cellam, vbi ſedes dei ſunt, Graeci dicunt πρόδομον, quod poſt ὀπισθόδομον. Similiter Pollux libro 1. τὸ δὲ πρὸ αὐτοῦ σηκοῦ πρόδομος, καὶ τὸ κατόπιν ὀπισθόδομος.

Ibid. 12.

Ibid. 12. Τῶν νεῶν προξενίας.) Videtur mendi quidpiam latere in voce νεῶν. quod si mendo vacat, forte intelligere oportet hospitii ius inter templa duarum ciuitatum publice constitutum fuisse. ac eodem fortasse pertinent stelae illae, in postica parte aedis repertae. Mendum quoque est in illis verbis ἐν ταῖς φλιαῖς.

Ibid. 15. Οὔτ᾽ ὑπάρχοντι τῶν τοιούτων.) Legendum puto ὑπάρχει τι τῶν τοιούτων.

Ibid. 38. Καθήκοντος ὀλιγωρεῖν.) Post haec verba collocari debet locus ille, qui legitur in lib. 12. cap. 3. Polybii. καὶ δὲ συμβαίνει etc. qui quidem locus ita pendet ab iis, quae edidimus, vt sine his vix intelligi possit. Itaque ne verbum quidem vnum inter haec duo fragmenta interpositum fuisse pro certo habeo.

43. 4. Τὸ ἱερὸν πῦρ φυσᾶν.) Hinc adagium, ᾧ τὸ ἱερὸν πῦρ ἐκ ἔξεστι φυσῆσαι. de homine impudico et impuro, teste Zenobio et Suida. sed in Zenobio confusum est id prouerbium cum praecedenti ψακάς, legendum enim est a capite. ᾧ τὸ ἱερὸν πῦρ ἐκ ἔξεστι φυσῆσαι· ὡς μὴ καθαρεύοντι.

Ibid. 6. Βότρυος ὑπομνήματα καὶ Φιλαίνιδος.) Philaenis περὶ σχημάτων ἀφροδισίων scripserat, quod opus tamen Aeschrion aiebat scriptum fuisse a Polycrate Atheniensi sophista, ac Philaenidis nomine euulgatum, vt honestissimae matronae notam turpitudinis inureret, vt refert Athenaeus lib. 8. Eiusdem meminit Clemens Alex. et Suidas in Ἀστυάνασσα. Botrys vero Siculus fuit, ortus oppido Messana, qui primus τὰ καλέμενα παίγνια conscripsit, teste Alcimo in rebus Siculis apud Athenaeum lib. 7.

Ibid. 12. Ἀπὸ τέγες.) Emendaui ἐπὶ τέγες, quod est in lupanari. est enim τέγος proprie οἴκημα πρόσγειον, seu cella. male apud Suidam ἀπὸ τέλες legitur.

Ibid. 17. Κωμικόν τινα μάρτυρα.) Archedicum hunc poetam infra Polybius appellat. Suidas tamen ex Timaeo Democlidem dicit. Τίμαιος, inquit, ἐν λή ἱςοριῶν ἱςορεῖ, ὡς οἱ περὶ Δημοκλείδην κατὰ Δημοχάρες εἶπον, ὅτι μόνῳ αὐτῷ πάντων Ἀθηναίων ἐκ ἔξεστι τὸ ἱερὸν πῦρ φυσῆσαι.

44. 6. Ἐν ταῖς ἱςορίαις.) Democharis historiam laudat Lucianus in longaeuis et Athenaeus lib. 6. a quo male Δημοσθένες ἀνεψιὸς indigitatur, cum sororis filius fuerit. Itaque Athenaeus memoria lapsus videtur, cum ἀνεψιὸν vocauit, quem ἀδελφιδῆν debuerat dicere. Sic enim praeter

 Poly-

Polybium fcribit Plutarchus in vitis decem oratoı Aelianus lib. 3. variae hift. Erat autem Lachetis Democharis nepos, pago Leuconoeenfis. Male enii Plutarchum in Demetrio, Δημοχάρης ὁ Λακωνεὺς fc Apud eundem in vitis x. Rhetorum. Δημοχάρης Λ Λευκονθιεύς, lege vtrobique Λευκονοιεύς. Iam quo auum pofui Democharem, firmatur auctoritate Den nis, qui in orat. contra Aphobum ait, amitam fuam ı fuiffe Demochari Leuconoeenfi.

45. 3. Τὸ μὲν ἐπιμετρῶν.) ἐπιμετρῶν hic fignifi αὐξητικὸν λόγον. quae quidem amplificatio conceditu dum hiftoriae fcriptoribus, modo fobria fit et cum, fiat. Sic fupra in lib. 7. vbi de morte Hieronymi. ἂν τις εὐλογώτερον τὸν ἀναπληροῦντα τὰς βίβλους καὶ τὸν τροῦντα λόγον τῆς διηγήσεως εἰς Ἱέρωνα διάγοιτο. et in 1 15. opponit Polybius, τῷ κυρίῳ καὶ συνέχοντι τὰ πρ τὸν ἐπιμετροῦντα λόγον. Igitur ἐπιμετρῶν τῆς ἀπεχθεί amplificatio et exaggeratio profecta ab odio. Vt li 10. ἐπιμετρῶν τῷ θυμῷ.

Ibid. 5. Τῆς προθέσεως αὐτῶν.) Legendum videtu Timaeum enim intelligi puto, in quo reprehender Polybius fe id quidem, quod nimis afperum et virul erat, confulto euitaffe, illud vero, quod eius inftitu fentaneum erat, minime omififfe. Ferri tamen poteft fi intelligatur de iis, quos odii cauffa lacerauit in h Timaeus.

Ibid. 14. Τοιαύτας ἀποφάσεις.) Inter quas erat ill maeo prolata fententia, Callifthenem iure ac merito fum ab Alexandro.

46. 1. Καθάπερ ἐν ὀξυβάφῳ.) Prouerbium eft ı mile, quod latini dicunt: lauream in muftaceo quaere

Ibid. 10. Καὶ Θεοφράστ.) Reprehenfus erat The ftus a Timaeo, quod Zaleucum leges Locris fcripfi xiffet. At Zaleucum iftum Timaeus vllum negabat vt fcribit Cicero in 2. de legibus et libro 6. ad At epiftola 1.

Ibid. 28. Ὀψοφάγον.) Hunc Timaei locum int Athenaeus lib. 8. cum ait. Τίμαιος δ' ὁ Ταυρομενίτης κα τοτέλη τὸν φιλόσοφον ὀψοφάγον φησὶ γεγονέναι.

Ibid. 33. Ἀνάγκη τὴν ἀκόλουθον.) Deeffe hic piam nemo non videt. Ego ita fum interpr

nsi legeretur: ἀνάγκη τοίνυν περὶ Τιμαίυ τὴν ἀκόλυθον, cetera.

47. 7. Καθάπερ εἰς τὸν παρόντα.) Legendum puto, καί-ερ παρόντας.

Ibid. 32. Περὶ τὰς συνωμοσίας.) Legendum esse putaui ωμίας, quod est interscaplia. Porro de hoc tauro Agri-ntino differit et Diodorus lib. 13. biblioth. vbi Timaeum ab euentu postea conuictum esse prodit. Nam Scipio Afri-nus multis post annis capta Carthagine illum eundem urum restituit Agrigentinis. cuius rei testis est Cicero in errem de signis. *P. Scipio bello Punico tertio Carthagi-m cepit. qua in victoria conuocatis Siculis omnibus, quod atissime saepissimeque Siciliam vexatam a Carthaginiensibus se cognorat, iubet omnia conquiri. Tum illa, quae quondam rant, Himera sublata, Thermitanis sunt reddita, tum alia lensibus, alia Agrigentinis. in quibus etiam ille nobilis urus. quem taurum Scipio cum redderet Agrigentinis, di-isse dicitur, aequum esse, illos cogitare, vtrum esset Agri-entinis vtilius, suisne seruire, an populo Romano obtempe-are, cum idem monimentum et domesticae crudelitatis, et ostrae mansuetudinis haberent.*

48. 6. Καὶ πολλὰς δέ τινας.) Malim πολλάς γέ τινας. haec utem verba dubitari potest an Polybii sint, an potius bre-iatoris.

Ibid. 27. Ταῦτα γάρ.) In Timaei verbis id mihi vide-tur reprehendisse Polybius, quod vniuersum orbem terra-rum, qui sub coelo est, (τῆς ὑπὸ τῷ κόσμῳ κειμένης.) hac diuisione orbis in partes tres, Asiam scilicet et Africam et Europam, comprehendi putauit, cum tamen ea diuisio τῆς οἰκουμένης tantum fuerit, id est, orbis cogniti, teste Strabo-ne ac Mela et Gemino, atque ipso etiam Polybio in lib. 3. ed is non vnius Timaei error fuit, sed multorum veterum. atque inter hos, quod mirere, Plinii. Sic enim is scribit. *Terrarum orbis vniuersus in tres diuiditur partes.* Excu-sari tamen vterque potest, si dicamus, eos ex more vulgi sse locutos, λαολογματικῶς, vt de Eratosthene aiebat Polybius.

Ibid. 34. Ὅτι Αἰτωλοί.) Hunc Polybii locum refert Athenaeus lib. 13. περὶ δὲ Αἰτωλῶν Πολύβιος μὲν ἐν τῇ ιγʹ τῶν ἱστοριῶν φησίν, ὡς διὰ τὴν τῶν πολέμων συνέχειαν, καὶ τὴν τῶν ... πολυτέλειαν κατάχρεοι ἐγένοντο. ex quo patet, recte hoc caput lib. 13. adsignatum esse ex Athenaei auctoritate.

49. 15. Τὰ λείποντα τοῦ βίου.) Legendum cenfeo τὰ ἐλλείποντα.

Ibid. 26. Οὐκ ἠρκεῖτο.) Legendum videtur οὐκ ἀρκεσθεὶς τούτοις, ὡς τὸ πρότερον, vt Cafaubonus edidit inter Polybiana fragmenta, et mox προσκατέθηκε τῷ χρυσίῳ, vt idem habet Cafaubonus, feu potius Fuluius Vrfinus. Quaecunque enim fragmenta Polybii ad calcem editionis Cafauboni leguntur, ea fcias a Fuluio Vrfino primum collecta atque edita fuiffe vna cum excerptis legationum.

Ibid. 35. Δαμοκλῆς.) Is forte eft Damocles Argiuus, qui paullo poft a Pythagora, praefecto arcis Argiuae, Nabidis tyranni genero, interemtus eft, cum res nouas agitaret, vt narrat Liuius lib. 34.

50. 13. Τῶν λυσιτελῶν.) In mf. erat, λυσιτελῶς corrupte. poffit tamen et λυσιτελειῶν legi. rectius fortaffe.

51. 9. Ὅτῳ δέ τινες ἐπαπορῦντες.) Forte legendum eft, ἐὰν δέ τινες. Haec porro ad librum 14. pertinuiffe, fatis indicant fragmenta libri 14 ex Athenaeo collecta, in quibus de fecta ac moribus Ptolemaei Philopatoris agitur, cuius hiftoriam a libro quinto intermiffam nunc demum repetit Polybius.

Ibid. 20. Τὸν περὶ κοίλην Συρίαν πόλεμον.) Bellum intelligit, quod inter Antiochum Magnum Syriae, et Ptolemaeum Philopat. reges geftum eft ob Syriam Coelen. quo bello victor Ptolemaeus Antiochum ad Raphiam Syriae oppidum profligauit, Olymp. 140. anno 3. vt narrat Polybius in lib. 5. In prologo lib. 30. Trogi Pompeii fic lego, *vt mortuo Ptolemaeo Tryphone, filius eius Philopator Antiochum regem vicit Raphiae. ipfe amore Agathocleae corruptus deceffit.* In Polybio legi etiam poffet, τὸν περὶ κοίλης Συρίας πόλεμον.

Ibid. 24. Ζήτει ἐνέλειπε.) Haec in fine capitis locari debuerant: nam hoc certe loco nulla lacuna eft.

Ibid. 27. Καὶ Ἀρσινόης.) Haec moribus Aegyptiorum eadem foror atque vxor fuit Philopatoris, quam Philopator poft partam de Antiocho victoriam, miffo cum percuf-foribus Philammone, interfecit, vt fcribit Polybius lib. 15. in fine et Iuftinus lib. 30. apud quem perperam Eurydice fcribitur.

Ibid. 29. Εἰς τὸν νῦν δεδηλωμένον πόλεμον.) Bellum intelligo, quod Aegyptii, focordiam ac mollitiem regis grauati,

nati, ei intulerunt. fecunda enim ad Raphiam pugna elati, parere posthac regi dedignabantur, ducem dumtaxat et caput requirebant, idoneas sibi vires ad resistendum esse rati. Itaque breui in apertam defectionem erupere, vt scribit Polybius in fine libri quinti.

Ibid. 36. Ῥαδίαν.) Lego ῥαδιεστέραν, qua voce vtitur alibi Polybius.

52. 9. Παρὰ τοῖς κίοις.) Apud Suidam κείοις legitur. Ego Κιανοῖς legendum existimaui. Neque enim adeo opulenta, vt opinor, Ceos insula fuit, vt oratores aleret et δημαγωγούς. Sed omnem dubitandi locum adimit ipse Polybius, qui Cianos ideo in grauissimas calamitates incidisse ait, quod pessimum quemque semper extollerent, eosque, qui se improbis opponerent, morte mulctarent, quo eorum bona inter se diuiderent. lib. 15. cap. 21. quae profecto similia ac plane germana sunt eorum, quae hic de Molpagora dicuntur.

Ibid. 11. Πλεονέκτης.) Hic locus vno verbo auctior est apud Suidam: κατὰ τὴν αἵρεσιν δημαγωγικὸς καὶ πλεονέκτης. Est autem δημαγωγικὸς, vt vno verbo reddam, popularis.

Ibid. 35. Καὶ πολυχρόνιον.) Hic est Sosibius, vir aulica solertia ac versutia instructissimus, qua inter varias regum successiones semper principem locum in administratione rerum tenuit, vt ait Polybius lib. 15.

Ibid. 37. Λυσιμάχῳ.) Hic Ptolemaei Philadelphi filius fuit ex Arsinoe, Lysimachi Thracum regis filia, frater Ptolemaei Euergetis, de quo praeter hunc Polybii locum loquitur Scholiastes Theocriti in Idyllium XVII. his verbis. Πτολεμαίῳ τῷ Φιλαδέλφῳ συνῴκει πρότερον Ἀρσινόη ἡ Λυσιμάχου, ἀφ᾽ ἧς καὶ τοὺς παῖδας ἐγέννησε Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον καὶ Βερενίκην.

53. 2. Μάγα τῷ Πτολεμαίῳ.) Sic correxi, cum in exemplari scriptum esset, Μάγα καὶ Πτολεμαίῳ, absque sensu. Erat enim hic Maga Ptolemaei Euergetis filius, cuius auus maternus, nomine Maga, frater vterinus fuerat Ptolemaei Philadelphi, et occupato Cyrenarum regno multa cum eodem bella gesserat, vt scribit Pausanias in Atticis. Hic pinguedine ac sagina suffocatus interiit, cum quinquaginta annos regnasset, teste Agatharchide apud Athenaeum lib. 12. sed ante infirmitatem ad finienda cum Ptolemaeo fratre certamina Beronicen vnicam filiam eius filio despondit, vt

 ait

ait Iustinus in lib. 26. Ex hac igitur Beronice, Magae filia, et Ptolemaeo Epiphane ortus est minor Maga, quem Philopator sub initia regni vna cum Beronice matre interfecit ministerio et opera Sosibii, quemadmodum refert Polybius lib. v. et Plutarchus in Cleomene. Zenobius in adagio, Λύσαιο τὸν πελίαν, a Theogo quodam occisum ait esse inter lauandum aquae feruentis lebete superiecto, vbi Μέγας corrupte dicitur pro Μάγας.

Ibid. 4. Βερενίκῃ.) Huius caedis meminit et Zenobius in adagio, σῦνες ὁ σφάκτης.

54. 39. Τὸ Νικηφόριον) Lucus fuit iuxta Pergamum, quem lucum ab Eumene consitum esse refert Strabo lib. 13. excisus enim fuerat a Philippo Macedonum rege, vt narrat hoc loco Polybius et initio lib 17. Meminit et Liuius lib. 31. *quo tempore Philippo circa Pergamum vrente sacra profanaque* etc. et lib. 32.

55. 7. Τὸ Θήβης πεδίον.) De hoc campo, qui Thebes dictus est, non Thebe, vt perperam in Pomponio Mela perscriptum est, sic Liuius lib 37. *Hostiliter itinere facto petiit agrum opulentum, quem vocant Thebes, campum carmine Homeri nobilitatum.* qui locus ex Polybio translatus est legatione xxi. sed Polybius eum campum ab Homero esse celebratum non di it, itaque id de suo admensus esse videtur Liuius. Homerus quidem Thebes oppidi meminit lib. 1. Iliad. Ὠχόμεθ' ἐς Θήβην ἱερὴν πόλιν Ἠετίωνος. sed campum Thebes non nominat, nisi forte eum locum ex hymno in Apollinem intellexit Liuius: Θήβης ἀμπεδίον πυρηφόρον. Sed ibi Homerus de agro Thebano loquitur, qui in Graecia est. Itaque vix est, vt se Liuius purgare ab errore possit. Strabo certe lib. 13. post Troiana tempora hunc campum ita cognominatum esse scribit.

Ibid. 11. Ἱερὰν κώμην.) Stephanus Byzantius hunc Polybii locum in mente habuit, cum notaret, ἱερὰ κώμη δῆμος Καρίας. Πολύβιος ις'. ex quo apparet, recte hoc caput libro 16. Polybii a nobis adscriptum fuisse. Huius oppidi incolae Hierocomitae dicuntur a Plinio libro v. qui ad Pergamenam iurisdictionem conueniebant.

Ibid. 15. Ὁ δὲ Ζεῦξις.) Haec postrema addidi hic ex Suida in σωματοποιεῖν, quae quidem quin ibi locum habere debeant, vbi ea collocaui, nemo, vt opinor, inficiabitur. Erat porro hic Zeuxis Lydiae satrapa, vt docet Poly-

lybius legat. 24. Cuius meminit Liuius et Iosephus lib. antiquit.

Ibid. 37. Αἰτωλοῖς Ἠλείοις Μεσσηνίοις.) Messene et Elis concilium Achaicum erant, et cum Aetolis sentiebant, vt scribit Liuius lib. 36 versus finem. et caussas quibus, cur Messenii ab Achaeorum concilio seorsim agerent, refert Pausanias in Messeniacis. Inter Aetolos vero atque Eleenses cognatio intercedebat, vt scribit idem Pausanias Arcadicis, sub finem. Oxylus enim ex posteris Aetoli, gentis Aetolorum auctor fuit, cum Heraclidas in occupanda Peloponneso adiuuisset, ab iis Elidem accepit, quemadmodum refert Strabo.

56. 2. Παρασπονδῆσαι τὴν Μεσσηνίων.) De hac Nabidis perfidia sic Flamininus apud Liuium lib. 35. *Nam et Messenam vno atque eodem iure foederis, quo et Lacedaemonem, in amicitiam nostram acceptam socius ipse sociam nobis vrbem vi atque armis cepisti.* Capta est a Nabide tyranno Messene anno, quo Lysippus praetor Achaeorum erat, teste Plutarcho in Philopoemene, id est, anno 2. Olymp. 144. Vide Pausaniam in Messen. et in Arcadicis, sub finem.

Ibid. 16. Ζήνων καὶ Ἀντισθένης.) Zenonis Rhodii historiae scriptoris meminit Diogenes Laertii filius, in vita Zenonis Stoici: τρίτος Ζήνων Ῥόδιος, τὴν ἐντόπιον γεγραφὼς ἱστορίαν ἑνιαυσιαίαν. Eundem Zenonem laudat Diodorus Siculus lib. v. bibliothecae, περὶ μὲν οὖν τῶν ἀρχαιολογουμένων παρὰ Ῥοδίοις οὕτω τινὲς ἱστοροῦσιν, ἐν οἷς καὶ Ζήνων, ὁ τὰ περὶ ταύτης συνταξάμενος. Antisthenis Rhodii historiarum scriptoris meminit idem Diogenes.

Ibid. 19. Κατὰ τοὺς καιρούς.) Legendum videtur, κατὰ τοὺς καιρούς. et mox, καὶ προσέτι πεπολίτευνται.

Ibid. 35. Τὴν περὶ Λάδην ναυμαχίαν.) Lade insula est Ionia Mileto praetenta, prius Late dicta, teste Plinio ac Strabone. Stephan. Λάδη νῆσος Αἰολίδος. Circa hanc insulam Philippus praelio nauali decertauit cum Rhodiis, Olymp. 144. anno, vt opinor, 2. quippe ea pugna contigit ante expugnationem Messenes a Nabide factam, vt Polybius hic testatur. Sequenti autem anno victus est idem Philippus nauali pugna ad Chium, quam describit Polybius lib. 16. Vtriusque pugnae meminit obiter T. Liuius lib. 31. sub initium: *Eo maxime tempore Abydum oppugnabat, iam cum Rhodiis et Attalo naualibus certaminibus neutro feliciter praelio*

lio vires ſuas expertus. id eſt, neque illo ad Laden, neque altero ad Chium praelio. Itaque absque hoc Polybii noſtri loco Liuii locus intelligi non poterat. Ceterum quin pugna ad Laden praeceſſerit praelium ad Chium, dubitari non poteſt, tum ex his quae dixi, tum hoc argumento. Conſtat enim, Attalum poſt vtrumque illud praelium ſtatim Athenas veniſſe, ex Liuio ac Polybio, legatione 2. ac tum Athenienſes ei publice ob rem feliciter geſtam gratulatos eſſe. venit ergo poſt pugnam ad Chium, in qua pugna Attalus et Rhodii ſuperiores fuerant.

58. 10. Τὸν Ἡρακλείδην.) Hic Heraclides erat Tarentinus, vir omnibus flagitiis contaminatus, quem deſcribit Polybius lib. 13. ob cuius amicitiam cum Philippus omnium ſe inuidiae expoſitum cerneret, tandem eum in vincula coniecit, ſummo omnium gaudio, vt ait Liuius lib. 32.

Ibid. 17. Ἐν τῷ πρυτανείῳ.) *Prytaneum* vertimus, Liuium auctorem ſecuti. Is lib. 42. *Cyzici in prytaneo, id eſt penetrale vrbis, vbi publice, quibus is honos datus eſt, veſcuntur.* ſed et apud Ciceronem ea vox latine ita enunciatur.

Ibid. 29. Παρὰ τὸν Ὁπλίτην.) Hoplites riuus memoratur a Plutarcho in Lyſandri vita, qui Haliartum Boeotiae praefluit. quamquam alii torrentem eſſe dicebant iuxta Coroneam, qui in Phliarum amnem influit: ſed alius hic Hoplites intelligitur.

Ibid. 32. Κατὰ Ἕλλας.) Corruptus eſt hic locus. ego Σελλασίαν legendum eſſe exiſtimaui, quod ſequentia demonſtrant. Sellaſia, ſiue Selaſia (vtroque enim modo ſcribitur) oppidum fuit in agro Laconico, non procul ab vrbe Sparta, quod ſua aetate dirutum fuiſſe teſtatur Pauſanias.

59. 4. Ταῖς Κυρυνίσι.) Haud dubie legendum eſt ταῖς Σκειρωνίσι, hic et ſtatim infra. ſunt enim Scironia ſaxa prorſus ad Orientem Corintho, vt docet Strabo lib. 7. et 8.

Ibid. 5. Τὴν Ποντοπορίαν.) Legendum eſt Κοντοπορίαν, ſic enim vocabatur via, qua Corintho ibatur Argos. Athenaeus lib. 2. Πτολεμαῖος δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν δευτέρῳ ὑπομνημάτων. ἐπὶ Κορίνθε προάγεσι, φησὶν, ἡμῖν διὰ τῆς Κοντοπορίας καλεμένης etc. Pauſanias in Corinthiacis duplicem ait fuiſſe viam Cleonis Argos, alteram homini expedito permeabilem et compendioſam, alteram anguſtam quidem etiam, ſed curribus et carpentis peruiam, quae διὰ τρη-

τῆ

dlceretur; priorem, *διὰ τῆς Κοντοπορίας* dictam esse ſtimo.

Ibid. 23. Θαλαμίας.) Legendum Θαλάμας, oppidum ;onicae teſte Pauſania, ita dictum a Caſtorum templo, in eo agro geniti eſſe dicuntur. *θαλάμαι* enim proprie itur *τὸ τῶν Διοσκούρων ἱερὸν*, vt notant Grammatici.

Ibid. Φάρας.) Pharae oppidum eſt Meſſeniae, quod et- n Φηραὶ dicitur ab Homero. Apud Ptolemaeum *Φεραὶ* rperam ſcribitur pro *Φηραί*. Sic enim *πηγαὶ*, quod eſt pidum Megaricae, etiam *παγαὶ* dicitur Dorica dialecto. rnelius Nepos in Conone Pharas coloniam Lacedaemo- rum vocat. Liuius lib. 35. Pheras dicit. *Et duarum por- um itineribus, quae Pheras quaeque Barboſthenem ferunt.* ius oppidi ciues *Φαρᾶται* dicuntur teſte Strabone. Stepha- s *Φαραΐτας* dicit, Pauſanias in Meſſeniacis *Φαραιάτας*.

60. 1. *Εὔναι μόνον.*) Forte *Μεσσηνίων*.

Ibid. 19. Πρὸς Λυκόαν.) Huius oppidi meminit Pauſa- s in Arcadicis et Stephanus.

Ibid. 21. Τοῦ Λυσίου ῥεῦμα.) Legendum eſt *Λουσίου*. Sic enim cabatur hic fluuius eo, quod Iupiter, poſtquam ex matris vte- prodiiſſet, eo ablutus fuerat, vt ſcribit Pauſanias *ἐν τῇ πε- ριηγήσει τῆς* Ἑλλάδος lib. 8. ſane *Λουσίου* legitur apud Suidam Ἀλφειὸς, vbi hic Polybii locus refertur.

Ibid. 22. *Ζήτει.*) Hic vero deeſſe quaedam, tametſi ud moneret antiquarius, facile erat deprehendere. reſta- t enim alter Zenonis error longe grauior, qui Alpheum cerat circa Lycoam Arcadiae in mare euolui, cum tamen nſtet, eum amnem, per Piſatem agrum et Olympiam entem, in Elide tandem paullo ſupra Cyllenem, Eleo- m nauale, teſte Strabone Ptolemaeo ac Pauſania, in re egeri.

62. 13. *Ἀντιπάτρου.*) Hic erat fratre Antiochi Magni nitus, vt teſtis eſt Polybius lib. v. et Liuius lib. 37.

Ibid. 17. Τῆς *ἑταιρικῆς ἵππου.*) Erat apud Macedones hors equitum, qui *ἑταῖροι* dicebantur, ex inſtituto Phi- ppi regis Macedonum, quemadmodum teſtatur Theopom- s lib. 49. et Demoſthenes in reſponſione ad Philippi epi- lam, *τοὺς δὲ*, inquit, *περὶ αὐτὸν ὄντας ἑταίρους*. quamquam naximenes lib. 1. Philippicarum hiſt. eius inſtituti aucto- m facit Alexandrum, qui praeſtantiſſimos quosque, equi- ndi artem edoctos, *ἑταίρους* vocauit, ac pedites ſimiliter

πεζε-

πεζεταίρες, vt refert Harpocratio. Ab his ἑταίροις diuerſa erat ala amicorum, vt docet Polybius lib. 31. Porro ἑταίρες ſodales potius interpretari vellem, quam vt Caſaubonus. In lib. v. τὸ δ' εὐώνυμον κέρας ἀπέδωκε τοῖς ἑταίροις προσαγορευομένοις ἱππεῦσι, ait Polybius, quae Caſaubonus ſic vertit: *laeuum cornu dedit equitibus, quos hetaeros ſiue regis ſocios vocitant;* parum latine vt exiſtimo. Poſſis et comites vertere. ſic apud Ammianum Marcellinum et in Notitia Imperii Romani comites ſagittarii, et comites clibanarii recenſentur ea ratione, ni fallor.

Ibid. 39. Τὰ θηρία τὰς.) Lego τὰ δὲ θηρία.

65, 7. Ὡς ἔνι μάλιςα φαίνεται.) Legendum videtur ὡς ἐμοὶ μάλιςα φ. vel potius λυπηθῆναι μὲν ὡς ἔνι μάλιςα φαίνεται.

Ibid. 11. Περὶ αὐτὲ καθ' ἡμᾶς.) Forte legendum eſt πράττειν καθ' ἡμᾶς καὶ τὰς ἐπιγενησομένας.

66. 37. Τὰς ἐν τοῖς πότοις ἐπιλύσεις.) Exiſtimaui legendum eſſe ἐπικλήσεις. Moris enim fuit, vt principibus viris hoc adulationis genere blandirentur in conuiuiis. Tibullus lib. 2.

> *Sed bene Meſſalam ſua quisque ad pocula dicat:*
> *Nomen et abſentis ſingula verba ſonent.*

Alexis quoque in Pharmacopola quendam inducebat, qui vni e conuiuis propinans haec diceret: παῖ, τὴν μεγάλην δὸς, ὑποχέας φιλίας κυάθες τῶν παρόντων τέτταρας. τὰς τρεῖς δ' ἔρωτος προσαποδώσεις ὕςερον. Ἀντιγόνε τε βασιλέως νίκης καλῶς. καὶ τε νεανίσκα Κύαθον Δημητρίε· φέρε τὸν τρίτον Φίλας ἀφροδίτας. Poſſet etiam ἐπιχύσεις legi apud Polybium, vt libationes intelligantur, quas prolato principum virorum nomine fieri mos erat, vt declarat idem Alexis in primo verſu quem protulimus, παῖ τὴν μεγάλην δὸς ἐπιχέας. ſic enim malo. Athenaeus lib. VI. Οἱ λημνόθεν Ἀθηναῖοι ὐ μόνον ναὺς κατεσκεύασαν τε Σελεύκε, ἀλλὰ καὶ τε Ἀντιόχε, καὶ τὸν ἐπιχεόμενον κύαθον ἐν ταῖς συνεσίαις Σελεύκε σωτῆρος καλεσι.

67. 13. Ἀξίαν ποιεῖσθαι.) In mſc. erat ἄξια ποιεῖσθαι. Graeci ſermonis elegantia poſtulat, vt dicatur κατ' ἀξίαν ποιεῖσθαι. Porro de hoc Soſibio Soſibii filio loquitur Polybius lib. xv. in fine.

69. 1.

69. 1. Κατὰ γὰρ τετάρτην ἔφοδον.) Legendum haud dubie est κατὰ γὰρ τὴν Περσῶν ἔφοδον. quam autem Persarum incursionem intelligat, equidem incompertum habeo.

Ibid. 21. Πρὸς τὸν Πτολεμαῖον πίστιν.) Socii ac foederati regis Ptolemaei videntur fuisse Gazenses, iam inde a Ptolemaei Philopatoris temporibus, qui Antiochum regem Raphiae superauit. Mortuo autem Philopatore Antiochus, respecta pupilli aetate, cum in Coelesyriam inuasisset, Scopas magister militum a Ptolemaeo Epiphane aduersus eum est missus. quo victo ad Panium iuxta Iordanis caput, et intra Sidonis moenia contruso, tandemque cum turpissimis conditionibus nudo dimisso, Antiochus Syriae vrbes, quae in Ptolemaei ditione fuerant, cepit, inter quas et Gazam post diuturnam obsidionem expugnauit atque vastauit. Multas quoque Ciliciae et Lyciae occupauit, et ad extremum Ephesum; teste Hieronymo in caput XI. Danielis, et Liuio et Polybio, cuius fragmentum extat apud Suidam in ἐμπειρίαν. Iosephus in huius historiae narratione intricatior est, et falsus mihi videtur, cum ait lib. 13. νικήσας μὲν τὸν Πτολεμαῖον ὁ Ἀντίοχος τὴν Ἰουδαίαν προσάγεται. atqui Ptolemaeus ipse Philopator (hunc enim intelligit Iosephus) Antiochum ingenti praelio vicerat Raphiae, nec post id praelium cum Philopatore congressum esse Antiochum legimus. Porro victoria Antiochi ad Panium contigit Flaminino et Paeto Coss. anno vrbis 555. vt coniicere est ex Liuio. Is lib. 34. scribit, Scopam, qui a Ptolemaeo missus erat in Graeciam, conductos milites Alexandriam auexisse Galba et Cotta Coss. anno vrbis 553. Libro autem 33. postquam praelium ad Cynoscephalas descripsit, quod Cethego et Rufo Coss. contigit, subdit: *Antiochus cum priore aestate omnibus, quae in Coelesyria sunt, ciuitatibus Ptolemaei in suam potestatem redactis in hiberna Antiochiam concessisset etc.* Ex quo sequitur, bellum in Coelesyria accidisse Flaminino et Paeto Coss. Fallitur igitur Casaubonus in Chronologia.

Ibid. 34. Ἐν τοῖς Βαργυλίοις.) Bargylia occupauerat Philippus, vt docet Liuius lib. 32. *Rhodii Peraeam repetebant, postulabantque praesidia deduci ab Iasso et Bargyliis et Euromensium vrbe.*

70. 12. Κατ' αὐτοῦ πρεσβείας.) Legendum καθ' αὑτοῦ. Inter ceteros autem Athenienses legatos Romam miserant et

Rhodii,

Rhodii, et rex Asiae Attalus, quemadmodum refert Liuius lib. 31. initio.

Ibid. 37. Παρὰ δὲ Μαγνήτων.) Haec postrema addidi ex Athenaeo lib. 3. qui ex lib. 12. historiarum Polybii haec esse sumta testatur, eumque secutus est quoque Casaubonus: sed legendum est in Athenaeo, ἐν τῇ ιϛ' τῶν ἱστοριῶν, vt satis patet ex hoc nostro fragmento. Nam liber 12. Polybii nihil fere aliud continebat, quam παρέκβασιν siue excessum aduersus Timaeum. Porro post hoc fragmentum collocanda est descriptio pugnae naualis ad Chium, quam habemus initio excerptorum lib. 16. quod quidem certo certius est.

71. 6. Ἐμοὶ ἔσται πολλάκις.) In mſ. erat ἔστι, corrupte vtrumque. Melius forsan, ἐμοὶ δὲ πολλάκις.

Ibid. 34. Ἀρισταίνετος.) Liuius lib. 32. Aristaenum hunc vocat, vbi oratio eius refertur, qua Achaeos a Philippi societate ad partes populi Romani traduxit. sed et lib. 34. eundem semper Aristaenum nominat. In Polybio ambigua huius nominis scriptio est: modo enim Aristaenetus, modo Aristaenus dicitur. Apud Plutarchum in vita Philopoemenis Aristaenetus quoque dicitur, sed in Vulcobiano codice Ἀρίσταινον legi aiunt. quod quidem praefero, cum Pausanias in Arcadicis eum Aristaenum nominet, et ipse Polybius infra, vbi eum cum Philopoemene componit. Erat autem Megalopolitanus, teste Plutarcho ac Pausania.

72. 2. Κἀκεῖνο τὸ διαβόλιον.) Melius legeretur, καὶ ἐκεῖνο τὸ διαβόλιον.

Ibid. 11. Δημοσθένην.) In oratione pro corona.

Ibid. 27. Τιμόλαν.) Demosthenes Τιμόλαον vocat, de cuius luxu atque ingluuie multa dixerat Theopompus lib. 45. Philippic. teste Athenaeo.

74. 31. Τῶν πλειόνων δυνάμεων.) Legendum puto, τῶν πλεῖον δυναμένων.

75. 17. Κατὰ τὸν Δημοσθένην.) Verba maximi oratoris ex orat. illa pro Ctesiphonte sunt haec: οὐδεὶς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τοῦ προδιδόντος συμφέρον ζητῶν χρήματα ἀναλίσκει, οὐδ' ἐπειδὰν, ὧν ἂν πρίηται, κύριος γένηται, τῷ προδότῃ συμβούλῳ περὶ τῶν λοιπῶν ἔτι χρῆται· οὐδὲν γὰρ ἦν ἂν εὐδαιμονέστερον προδότου. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι, et cetera admirabili elegantia.

76. 7. Τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος.) Haec postrema pars luculenti huiusce fragmenti extat in reliquiis libri XVII. c. 13.

. 76. 20. Βασιλεὺς Ἄτταλος.) Hoc fragmentum cum fe- mnti paene ad verbum vertit Liuius in fine libri 32.

. 79. 14. Τῦ μεγάλυ κληθέντος.) Africanus maior cogno- natur apud Ciceronem aliosque, ad differentiam mino- Africani. Eadem ratione Cato maior eft dictus, quem aeci πρεσβύτερον dicerent. fed Africanum Magni cogno- m habuiffe, nemo vt opinor dixit.

Ibid. 23. Μέτριος τὴν ὕπαρξιν ὡς Ῥωμαῖος.) Haec verba pitis funt et ambigui fenfus. Vtrum enim Scipionis s mediocres fuiffe, vt reliquorum fere Romanorum, vo- lt dicere, an potius mediocres ei facultates fuiffe, fi cum eris Romanis compares? Eandem fermonis ambiguita- memini me in Thucydide notare, qui de Brafida Spar- o fcribit: ὅτι ἦν ἐκ ἀδύνατος εἰπεῖν ὡς Λακεδαιμόνιος. quod explicat Aelianus lib. 12. variae hift. quafi dicere volue- Thucydides, dicendi imperitos fuiffe Spartanos, ac fidam fuiffe, vt inter Spartanos, facundum. fic enim La- dicunt. Liuius libro 32. *princeps Aetolorum Alexander, at inter Aetolos facundus.*

. 80. 1. Ἐν τῷ ιβ΄. λόγῳ.) In mf. exaratum eft μ. fic enim per τὸ βῆτα in eo codice perfcribitur. fed procul dubio ndum eft ιη΄. Haec enim funt ex libro XVIII. hiftoria- m Polybii, ad quem librum pertinent etiam, ni fallor, o illa fragmenta, quae proxime antecedunt, vt didici ex dice mf. bibliothecae regiae; in quo excerpta ex libris ftoriarum Polybii leguntur, quorum initium eft a libro I. In eo codice ita reperi: ἐκ τῦ ιη΄ τῆς Πολυβίυ ἱςορίας. ὁ δὲ κατὰ τὴν ἕκτην βίβλον ἐν ἐπαγγελίᾳ καταλιπών, et ce- ra, quae vulgo inter eclogas lib. 17. c. 23. cenfentur. No- am fententiam mirifice illud confirmat, quod Liuius uem Polybii fimiam merito appellare poffumus) eundem dinem inftituit. nam cum librum 31. Polybianis ipfis ver- s terminaffet, mox a praelio ad Cynofcephalas alterum itur. quare non dubitamus, defcriptionem illam praelii Cynofcephalas libro 18 Polybii adfignare.

Ibid. 7. Ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἐξαρχῆς.) Operae pretium eft i interpretationem hic apponere ex lib. 32. *Huic viro aeter diuitias nihil ad fpem regni fortuna dederat. His mul prudenter, fimul magnifice vtendo effecit; primum vt bi, deinde vt aliis non indignus videretur regno. Victis inde praelio vno Gallis, quae tum gens recenti aduentu terri-*

terribilior Asiae erat, regium adsciuit nomen. cuius magnitudini semper animum aequauit etc.

Ibid. 33. *Νικήσας μάχῃ Γαλάτας.*) Ab hac victoria dictus est *Γαλατονίκης* apud Suidam in *Νίκανδρος*. Strabo l. 13: *καὶ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς πρῶτος νικήσας Γάλατας μάχῃ μεγάλῃ.* Meminit eiusdem victoriae Pausanias in Atticis et in Phocicis. Porro notandum est, quod ait Strabo, primum hunc regium nomen adsciuisse post victoriam de Gallis, id est, Olympiade 134. anno 4. Certe Philetaerus Spado, qui primus dominationem Pergamenorum constituit, auus Attali, rex in nummis veteribus dicitur, teste Goltzio in thesauro, cui successit Eumenes fratris filius, quem quidem regem quoque appellatum esse inuenio a Iustino lib. 27. (qui tamen regem Bithyniae appellat magno errore) et a Diogene Laertii filio, in vita Arcesilai: *Ἐχορήγει αὐτῷ πολλὰ Εὐμένης ὁ τοῦ Φιλεταίρου. διὸ καὶ τούτῳ μόνῳ τῶν ἄλλων βασιλέων προσεφώνει.* vbi notandum est, Eumenem dici Philetaeri filium, qui reuera erat fratris filius, teste Strabone. Itaque rectius apud Athenaeum *ἀδελφιδοῦς* dicitur, vbi ex ebrietate interiisse memoratur: *ὑπὸ μέθης ἀπέθανεν Εὐμένης ὁ Περγαμηνὸς ὁ Φιλεταίρου τοῦ Περγάμου βασιλεύσαντος ἀδελφιδοῦς, ὡς ἱστορεῖ Κτησικλῆς ἐν τρίτῳ χρόνων.* sed fortasse a Philetaero auo adoptatus fuit Eumenes.

81. 4. *Ἐν αὐτοῖς τοῖς καλλίστοις ἔργοις.*) Eadem prope verba repetit Polybius in excerptis legationum, cap. XXV. Narrat Plutarchus in Flaminino, Attalum regem cum in gratiam Flaminini maximo impetu ac concitatiore animo orationem habuisset ad Boeotos, vt eos ad societatem populi Romani perliceret, subita vertigine aut rheumate correptum in concione ipsa collapsum esse, atque inde nauibus auectum paullo post expirasse.

Ibid. 9. *Παισὶ παίδων.*) Id sane praedictum ei fuerat oraculo, vt ex veteri auctore refert Suidas: *Ὅτι Ἄτταλος ὁ Ἀπολλωνιάδος ἀνὴρ βασιλεὺς Ἀσίας μεταλλάττει τὸν βίον πληρωθείσης ἐπ' αὐτῷ τῆς πυθίας, ἥτις χρησμῳδουμένη Ἀττάλῳ τῷ μεγάλῳ ἔφη· Θάρσει ταυρόκερως ἕξεις βασιληΐδα τιμὴν καὶ παίδων παῖδας. τούτων γε μὲν οὐκέτι παῖδες.* Cuius oraculi meminisse videtur Pausanias lib. vlt. cum ait, *τὸν δὲ αὐτὸν τοῦτον Ἄτταλον καὶ ταυρόκερων προσείρηκε τὸ χρηστήριον.*

83. 5. *Πρὸς Λαβρύναν.*) Larymnam alii vocant oppidum in ora Boeotiae situm ad ostia Cephissi amnis, cui nomen

nem dedit Larymna, Cyni filia, tefte Paufania in Boeoticis. Meminit eiusdem oppidi Strabo ac Plinius.

84. 26. Πρὸς τὴν τοιαύτην.) Deeft καχεξίαν, aut quid fimile, qua voce vtitur in hoc fragmento Polybius non femel, eique εὐεξίαν opponit. Eiusdem originis verbum eft καχεκτεῖν, vnde καχέκται dicti apud Polybium legat. 38. quo in loco de praua adminiftratione reip. Boeotorum eadem repetit, quae hic dixerat, πολλῆς δὲ περὶ τούτων ἀμφισβητήσεως ὑπαρχούσης διὰ τὸ πλείους εἶναι τοὺς καχέκτας τῶν εὐπόρων. Tacitus alicubi dicit, *et quod in vrbe aegrum erat.*

Ibid. 40. Ἀπεμέριζον τοῖς συσσιτίοις.) In mf. legebatur ὡς ἔτι τοῖς, absque fenfu: fed correxi ex Athenaeo, qui haec adducit ex lib. xx. Polybii. Quemadmodum autem ex Athenaeo hunc Polybii locum emendauimus, fic vicisfim Athenaeus ex noftro codice emendadus videntur. Nam pro κοινώνεια τοῖς φίλοις, legendum videtur, κοινὰς τοῖς φίλοις τὰς ἑστίας ἐποίουν. Sed tolerari poteft fortaffe κοινώνεια, vt fint quafi collegia ac fodalitia. quod autem in Athenaeo δεῖπνα legitur, non praefero noftrae lectioni δεῖπνα, quamquam, vt ingenue fatear, in exemplari noftro erat, δεῖπλα.

85. 16. Εἰς τὸν Ἰσθμὸν προεκάθισε.) Sic emendauimus, cum in mf. effet προσεκάθισε. Eft autem προκαθίζειν Polybiana vox. Liuius eleganter interpretatur *Praefidere.* Quod enim Polybius in legat. 12. dicit, ἀλλ' εἰ μὲν αὐτὸς δύναται προκαθίσαι τῆς ἠπείρου παρασκευάζειν σφίσι τὴν ἀσφάλειαν. Liuius lib. 36. ita vertit: *fed fi ipfe poffet terreftribus naualibusque copiis praefidere Epiro.* Vide fragmenta Polybii in ἐπίνειον et προκαθίσαι apud Suidam.

Ibid. 28. Τῆς παρουσίας αὐτῶν.) Hunc locum ita emendaui, τῆς παρουσίας τῶν Ἀχαιῶν ἐκ ἐνθυμηθέντες.

86. 2. Ἔν γε μὴν τοῖς ἑξῆς.) Belli Perfici tempora intelligit, quo tempore Boeoti in maximas calamitates inciderunt, vt narrat Liuius lib. 42.

Ibid. 10. Τὴν ἐπαναίρεσιν Βραχύλλου.) Hic Brachilla filius erat Neonis, praecipuus Macedonicarum partium fautor inter Thebanos, de cuius caede fcribit Liuius lib. 33. qui locus ex cap. 8. legationum Polybii eft transfcriptus. Apud Plutarchum, in Flaminini vita, Βραχύλλης corrupte fcribitur. neque emendatius apud Liuium Barcilla. Porro hunc auctoris noftri locum Liu. lib 36. fic eft interpretatus: *In Boeotiam ipfe profectus eft, cauffas in fpeciem irae ad-*

uerſus Romanos eas, quas ante dixi, habentem, Barcillae necem et bellum a Quintio Coroneae propter Rom. militum caedes illatum, reuera per multa iam ſaecula publice priuatimque labente egregià quondam diſciplina gentis.

Ibid. 19. *Οἱ τῶν Βοιωτῶν Ἄρξαντες.*) Exiſtimaueram legendum eſſe *Ἄρχοντες.* Sed Liuius vulgatam lectionem videtur tueri: ſic enim vertit, *obuiam effuſis vndique Boeotiae principibus, Thebas venit.* Itaque id in dubio relinquimus. Ceterum proxime ante hoc caput collocari debet cap. 12. legationum Polybii, vt ex Liuii libro 35. ſatis liquet.

Ibid. 28. *Τῦ Πασιςράτυ.*) Hic locus legitur apud Suidam in *εὐαρμοςότερος.* Liuius tamen eum Pauſiſtratum ſemper appellat, lib. 33 initio, et in fine lib. 36. et in lib. 37. Apud Polyaenum lib. v. ſtrateg. *Νασίςρατος Ῥοδίων ναύαρχος* dicitur corrupte, cum *Παυσίςρατος* dici debeat. In Appiani Syriacis, *Παυσίμαχος.*

Ibid. 35. *Ἄρτι γάρ.*) Hanc periodum hic adieci ex Suidae lexico, qui in voce *διάληψις* hunc locum adducit ex libris excerptorum *περὶ γνωμῶν* Conſtantini noſtri procul dubio.

87. 1. *Διὰ τὴν περιπέτειαν.*) Intelligit fraudem, qua Pauſiſtratus a Polyxenida regiae claſſis praefecto circumuentus cum ſuis periit, quemadmodum narrat Liuius lib. 37. qui Pauſiſtrato Eudamum ac Pamphilidam ſubſtitutum eſſe dicit.

Ibid. 3. *Διοφάνης.*) Haec T. Liuius ita vertit lib. 36. *Per eosdem dies Elaeam ex Achaia mille pedites cum centum equitibus Diophane omnibus iis copiis praepoſito acceſſerunt. veterani omnes et periti belli erant, et ipſe dux Philopoemenis ſummi tum omnium Graecorum imperatoris diſcipulus.* Eiusdem Diophanis elogium habes cap. 41. legationum: *Ὁ δὲ Διοφάνης ὁ Μεγαλοπολίτης ἄνθρωπος ςρατιωτικώτερος μᾶλλον ἢ πολιτικώτερος* etc.

Ibid. 19. *Μοαγέτης.*) De hoc regulo videndus eſt Liuius lib. 38. et cap. xxx. legationum Polybii, quod quidem huic noſtro fragmento connexum fuiſſe apparet. Fuit autem id nomen Moagetes familiare tyrannis Cibyratarum. Sic enim dictus eſt vltimus ille, quo pulſo Mithridatici belli temporibus extincta eſt a Murena tyrannis Cibyratarum, teſte Strabone.

88. 23. *Μέχρι τῆς τελευταίας.*) In Suidae lexico additur *ἡμέρας.* quod tamen non minori elegantia ſubaudiri poſſit.

89. 14.

89. 14. Ὀρτιάγων.) Liuio lib. 38. Orgiago. In prolo- lib. 38. Trogi Pompeii Ortiago Gallus dicitur, itemque ad Suidam in v. Παιδοπολίτης, vbi filius eius fuisse dici- : Paedopolites. Ὀρτιάγοντος ἐγεγόνει Παιδοπολίτης, πρε- σβεύων δὲ κατὰ τὴν ἡλικίαν δικαστὴς ἀπεδείχθη.

91. 8. Πλὴν τότε.) Hoc caput cum capite 47. legatio- nis copulari debet. Nam post ea verba, quae illic legun- tur, ἀπηρείσατο τὰς ἐλπίδας, inserendum est hoc caput, quod nunc primum edidimus.

92. 1. Ἀναστάτους ποιήσαντα.) Haec Liuius ita expressit . 40. *Iam primum omnem fere multitudinem ciuium ex maritimis ciuitatibus cum familiis suis in Emathiam, quae nunc dicitur, quondam appellata Paeonia est, traduxit, Thracibusque et aliis barbaris vrbes tradidit habitandas, fidiora ea genera hominum fore ratus in Romano bello. Ingentem ea res fremitum in tota Macedonia fecit* etc. sane grauiter.

Ibid. 36. Πατέρων παραγωγάς.) *Patrum fortunam* ver- tendum vt equidem existimo. *famam* etiam aut *potentiam* possis interpretari. videtur enim ea vox deducta esse ἀπὸ τοῦ παράγειν, quod est producere seipsum atque in lucem ac fa- mam prodire. vnde et ἀντιπαραγωγαὶ a Polybio dicuntur, scilicet obtrectationes atque aemulationes. Sic enim lib. 18. τὰς πρὸς ἀλλήλους ἀντιπαραγωγάς.

93. 28. Τετταράκοντα ἔτη συνεχῶς.) Sic emendaui, cum exemplari esset συνήθως absque sensu. vixit porro Philopoemenes annis 70. teste Plutarcho et Liuio, et Polybio, qui de vltima Philopoemenis expeditione sic ait. ἀδυνατὰς προῆγε· τὰ μὲν ὑπὸ τῆς ἀῤῥωστίας, τὰ δὲ ὑπὸ τῆς ἡλικίας βαρυνόμενος, ἦγε γὰρ ἑβδομηκοστὸν ἔτος. διαβιασάμενος τὴν ἀσθένειαν τῇ συνηθείᾳ τῇ πρότερον, παρῆν ἐξ Ἄργους εἰς Μεγα- λόπολιν αὐθημερόν. Haec duo fragmenta, quae diuulsa apud Suidam leguntur in βαρυνόμενος et διαβιασάμενος, sic recte coniunxi ex auctoritate Plutarchi. Cum ergo 70. annos vixerit Philopoemenes, et 40. continuos annos in repub. sit versatus, relinquitur, eum tricesimo aetatis anno ad remp. accessisse, quae fuit solennis ad rempub. capessendam aetas apud Achaeos, quemadmodum indicat Polybius legat. 89. ἀφίκετο συναχθείσης εἰς τὴν Σικυωνίων πόλιν, ἐν ᾗ συνέβαινε μόνον συμπορεύεσθαι τὴν βουλὴν, ἀλλὰ πάντας τοὺς ἀπὸ τριά- κοντα ἐτῶν. Dionysius quoque Halic. lib. 4. eam fere omnium gentium legem fuisse ait. ἀπὸ ταύτης γὰρ οἱ νόμοι

 καλοῦσι

καλᾶσι τῆς ἡλικίας ὡς ἐπιπολὺ τὰς ἄρχοντε καὶ πράττειν τὰ κοινὰ βυλομένυς.

94. 6. Ὅτι Πόπλιος.) Horum trium imperatorum, Philopoemenis fcilicet et Hannibalis ac Scipionis, comparationem hic faciebat Polybius, qui omnes vno eodemque anno obierant Claudio Marcello et Fabio Labeone Coff. Anno vrbis 570. vt Polybius fcripferat tefte Liuio lib. 39. quamquam Cornelius Nepos in Hannibalis vita refert, Polybium in annalibus fcriptum reliquiffe, Hannibalem Aemilio Paullo et Baebio Tamphilo Coff. effe mortuum. fed Liuii auctoritas apud me quidem potior eft.

Ibid. 26. Χαίρων.) Hic eft, qui in capite 46. legationum Polybii Charon dicitur et cap. 53.

96. 26. Δεῖν δικαιολογεῖσθαι.) In mf. codice et in Suidae lexico legitur δεῖν δίκαιον ἡγεῖσθαι absque fenfu. Itaque Cafaubonus inter fragmenta Polybiana hunc locum cum referret, edidit δικαιολογεῖσθαι, quod et nos fecuti fumus.

Ibid. 37. Τὰ χρέα φεύγοντας,) Suidas rectius διὰ τὰ χρέα. paullo poft legendum videtur Μακεδονίας παρακεχωρηκότας.

97. 6. Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς.) Sic emendaui cum in mf. codice Σιτωνίας legeretur. Itoniae Mineruae fanum fuit celebre in Boeotia tefte Polybio lib. 4. et Strabone lib. IX. et Scholiafte Apollonii lib. I. qui quidem templum id Coroneae fuiffe affirmat. Fuit et fanum Mineruae Itoniae fiue Itonidis in Theffalia, dictum ab Itone Deucalionis filio, tefte eodem. Stephanus. λέγεται καὶ Ἴτωνος, ἀπὸ Ἴτωνος ἥρωος, ἀφ' ὃ καὶ Ἰτωνία ἡ Ἀθηνᾶ, ἥ τις καὶ Ἰτώνη, lege Ἰτωνίς.

Ibid. 9. Ἀφ' ὧν ἕκαςος ἔφυγε.) Hunc locum ita verti, quafi ἀφ' ὃ legeretur. vulgata tamen lectio ferri commode poteft.

Ibid. 16. Πολλὰς τε μετεωροδοκῶν.) Non diffimulabo lectionem mf. codicis, quae fic habet: πολλὰς ἐμετεωροδοκῶν καλὰς ἐλπίδας ὑποδεικνύναι. neque aliter in Suidae lexico legitur, nifi quod πολλάκις μετεωροδοκῶν ibi fcribitur, ex quo coniiciebat Cafaubonus, πολλάκις μετέωρος ἦν δοκῶν, vel μετέωρος ὢν ἐδόκει, fed emendatio noftra nobis praeridet. Poffet etiam legi πολλὰς ἐμετεωροδόκει καλὰς ἐλπίδας ὑποδεικνύων. In vetuftiffimo cod. Suidae, qui eft in bibl. regia, reperi: πολλὰς πολλάκις μετεωροδοκῶν.

Ibid. 29. Τήν τε περὶ τὰς γυναῖκας.) Haec ex lib. XX. Polybii excerpta effe docet Athenaeus lib. X. cum ait, Περσεὺς

ρότερος ὑπῆρχεν. Βάθος enim fere cum constantia
nctum est, vt contra, qui a Graecis ἐπιπόλαιοι dicun-
eues solent esse. Suidas in ἐπιπόλαιος. ὁ δὲ Σιλβανὸς
ἦς μὲν ἦν, καὶ τἄλλα ἱερὸς, καὶ ἁπλούστερος τὰ ἤθη καὶ ἐπι-
ς, quod Suidas explicat ἀντὶ τοῦ οὐ βαθὺς τὸν τρόπον.
ie autem descripsit τὸ βάθος Aeschylus in Septemthe-
de Amphiarao cum dicit, βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς
μενος, ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα. Philo in le-
ie ad Caium Tiberii ingenio tribuit τὸ βάθος optime
γὰρ Τιβέριος φρονήσει βαθείᾳ χρώμενος. et Nicolaus
de Assyriis. Eunapius quoque apud Suidam de Ru-
utore imperatoris Arcadii, βαθυγνώμων ἄνθρωπος καὶ
ος. Hanc altitudinem animi vocant Latini. Sallustius
o Iugurthino de Sulla. *Ad simulanda negotia altitu-
enii incredibilis.* Cicero lib. I. de officiis. *In liberis
opulis et in iuris aequabilitate exercenda etiam est faci-
t altitudo animi, quae dicitur.*

ibid. 15. Πτολεμαῖος.) Hic videtur esse Ptolemaeus
mento Macer, qui cum esset praefectus Cypri, ad An-
m Epiphanem transfugisse dicitur lib. 2. Machab.
x.

ibid. 24. Βασιλικῶν διοικητῶν.) Hoc nomine vocabatur
ndriae is, qui regiam pecuniam curabat, cuius rei
est Cicero in orat. pro Rabirio Postumo. *Haec vna
posita Postumo est seruandae pecuniae si ...*

penfatores vocant. Athenis quoque erat magiftratus quidam, ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως, qui pecuniam aerarii adminiftrabat, quem quaeftorem poffis dicere. Eius meminit Demofthenes pro corona. Dinarchus in orat. κατὰ Διονυσίου τοῦ ἐπὶ τῆς διοικήσεως. apud Dionyfium Halic. in Dinarcho, et Diogenes in Zenonis Cittiei vita. Pollux lib. 8. καὶ τὸ διαδιδόμενον ἐκαλεῖτο Θεωρικὸν ὥσπερ καὶ τὸ ἐκκλησιαστικόν, ὧν ὁ ἐφεστηκὼς ἐπὶ τῆς διοικήσεως, αἱρετὸς ἦν ἐπὶ τῶν προσιόντων καὶ ἀναλισκομένων. quae Pollucis verba non intellexit interpres.

99. 4. Αἴτιος ἐγένετο.) Vide Liuium lib. 32. et Plutarchum in Flaminini vita.

Ibid 22. Ἐκορωνία.) In exemplari noftro legebatur, ἐν κορωνίᾳ, absque fenfu, in quo prorfus nobis haerendum erat, nifi Suidas nobis adfuiffet, qui hunc locum profert in ἐκορωνία, idque interpretatur ἐγαυρία. neque aliter Hefychius κορωνιῶν reddit γαυριῶν. videtur enim deriuari ἀπὸ τῶν κορωνῶν ταύρων, qui furrecta habent cornua. Sic Ariftophanes ἀνορτάλιζες κακεριτίας dixit eadem metaphora. verumtamen pace Grammaticorum malim interpretari, *contendere* ac *rixari*, fumta a cornicibus metaphora, quae contentionibus gaudent, et alias aues fubinde appetunt maiore animo quam robore, vt et Seruius fcribit in eclogam IX. Virgilii. Sane verbum illud, quod adiungit Polybius, interpretationem noftram mirifice confirmat. ἐκορωνία, ait, καὶ παρετρίβετο. eft enim παρατρίβεσθαι altercari, vnde παρατριβή, qua voce vtitur Polybius, cap. 41. legat.

100. 10. Μηδὲ προσρέχειν.) Malim προτρέχειν, metaphora ducta ab officiofis feruulis, qui vltro ad herum accurrunt. Emendaui etiam πέρα τούτου, cum in mf. codice effet, παρὰ τούτου.

Ibid. 20. Καὶ Νίκανδρον.) Eupolemum et Nicandrum Romam abductos fuiffe fcribit Polybius cap. 73. legationum, eo quod fufpecti erant, Perfei partibus fauere aduerfus populum Romanum, quod geftum effe videtur confulatu Auli Hoftilii et Attilii Serrani. feruiebant autem et obfequebantur Rom. in Aetolia Lycifcus et Tifippus, vt Polybius fcribit.

Ibid. 23. Ἀπὸ τ' Ἱππομαχίας.) Sic in mf. codice fcriptum inueni. forte ἀπὸ Λυσιμαχίας legendum eft, quod oppidum fuit Aetoliae, tefte Strabone.

Ibid.

Ibid. 32. Σῶας δέ.) Hae duae voces expungendae vi-
ntur, fenfum enim turbant, nifi forte fcribamus, σώας τε,
it fimpliciter, σῶας μὲν, ἀκρίτως δέ. quod mirifice placet.

* Ibid. 35. Οἱ περὶ τὸν Κέφαλον.) Liuius lib. 43. *Cum a
hracia pacem Cotys, ab Epiro Cephalus repentina defectione
Romanis praeftarent.*

Ibid. 38. Οἱ περὶ Θεόδοτον.) Is eft, vt opinor, Theodo-
is Epirotes, Paffarone oppido oriundus, infignis fauore
rfei et odio aduerfus Romanos, de quo et Antinoo vide
inium lib. 45.

101. 18. Τοὺς Φανοτεῖς.) Legendum videtur, Φανοτεῖς,
iod eft oppidum in agro Phocenfi, cuius meminit Strabo
. 9. et Polybius lib. 5. Exiftimaui aliquando, eosdem
fe ac Πανοτεῖς. quippe Strabo ait, Parapotamios vicinos
fe Phanotenfibus et Chaeronenfibus, quod et Panopenfi-
s conuenit. funt enim Panopenfes vicini Parapotamiis et
aeronenfibus, tefte Herodoto lib. 8. et Paufania in Phoci-
s. vnde apud Sophoclem pro Φανοτεὺς ὁ Φωκεὺς, quidam
νοτεὺς legebant, tefte Euftathio in Homeri catalogum.
t et Phanota caftellum Epiri apud Liuium lib. 33. in fine
lib. 45.

102. 8. Τὰς ἀναθηματικάς.) Imagines et ftatuas verti,
ae funt ἀναθηματικαὶ τιμαί. etfi enim regum ac principum
noris cauffa ftatuuntur, folent nihilominus alicui deo
nfecrari. Cicero 2. in Verrem: *apud omnes Graecos hic
s eft, vt honorem hominibus habitum in monimentis huius-
di nonnulla religione deorum confecrari arbitrentur etc.*
ide, quae notauit Cafaubonus ad Diogenem Laertii filium
Platone, et ante illum Lipfius in commentariis ad libr.
Annalium Taciti. Videtur tamen Polybius nomine τῶν
αθηματικῶν τιμῶν plus aliquid, quam ftatuas intelligere.
pite enim 74. legationum ait, omnes Eumenis honores,
i indecori et praeter Achaeorum leges effent, fublatos
iffe. aras itaque et facra diesque feftos Eumenis honoris
affa inftitutos hac voce comprehendit. Vide et legatio-
m 78.

Ibid. 13. Τὸ φιλάδελφον.) Ab hoc in fratrem amore
gnominatus eft Philadelphus, tefte Marciano Heracleota,
Strabone lib. 14. et Stephano Byzantio in εὐμένεια. Male
aliger poftremum Attalum hoc cognomine affectum effe
iftimauit, cum is Philometor dictus fit, non Philadelphus.

M 4 103. 2.

103. 2 Πλὴν τῶν κατὰ Πηλούσιον.) Antiochus Epiphanes in priore illa expeditione Aegyptiaca maiori calliditate et aſtutia vſus videtur, quam regem decebat, vt Hieronymus paſſim in cap. xi Danielis memorat: *et tam callidus fuit, vt prudentes cogitationes eorum, qui duces pueri erant, ſua fraude ſubuerteret.* Idem ſcribit Ioſephus lib. 12. antiquitatum, γενόμενος ἐν μετὰ πολλῆς δυνάμεως κατὰ τὸ Πηλούσιον, καὶ δόλῳ τὸν Φιλομήτορα Πτολεμαῖον περιελθὼν καταλαμβάνει τὴν Αἴγυπτον.

Ibid. 25 Αὐτῶν ποιοῦσιν.) Deeſt adiectiuum, puta αἰδοῖμως, aut quid ſimile.

104. 17. Ἀπέθανον γενναίως.) Narrat Liuius lib. 45.

105. 15. Δείνων καὶ Πολυάρατος.) Horum meminit Polybius in excerptis legationum non ſemel, et Liuius lib. 44. vbi perperam ſcribitur Dione, pro Dinone.

106. 26. Τοῦ γὰρ Ποπλίου.) Emendatum eſt a nobis, Ποπλίου, idque ipſo auctore Polybio, qui cap. 92. legationum id commemorat. quod caput excerptum eſt ex libro 30. hiſtoriarum, ad quem quoque noſtrum fragmentum pertinere fere adducor vt credam, quamquam repugnante mſ. codice.

110 14. Τῶν Ἀντιγόνων.) Legendum, τῶν Ἀντιγονείων πανηγύρεως ἐν τῇ Σικυῶνι. Antigonia videtur fuiſſe dies feſtus in honorem Antigoni eius, quem Tutorem vocant, inſtitutus a Sicyoniis.

111. 5. Γάϊος Γάλλος.) Exiſtimaui hunc eſſe C. Sulpitium, qui cum Manio Sergio ad res Graeciae et conſilia Antiochi atque Eumenis regis inſpicienda miſſus a ſenatu erat, vt ſcribit Polybius cap 106. et Diodorus cap. 21. legationum, quod contigiſſe videtur Tiberio Graccho et Iuuentio Thalna Coſſ. Hic C. Sulpitius Gallus triennio ante conſul fuerat, et de Liguribus in magiſtratu triumpharat. Ex quo etiam conſequitur, caput illud legationum Polybii ad librum 31. pertinere.

Ibid. 33. Ἐν Τάβαις.) Hieronymus in caput xi. Danielis de eius morte ac loco eadem ſcribit. *Volens templum Dianae ſpoliare, quod infinita donaria habebat, fugatus a barbaris eſt, qui mira veneratione templum illud ſuſpiciebant et mortuus eſt moerore conſumtus in Tabes oppido Perſidis.* Apparet in codice Graeco, ex quo ſumſit Hieronymus, ſcriptum fuiſſe ἐν Τάβαις. Eſt autem Tabas oppidum in Paretacene vltima, vt ait Curtius lib. v.

112. 8. Ἐξ Ἰβηρίας.) Hinc manifeſto colligitur, L. Aemilium ex Hiſpania triumphaſſe. accedit et prologus T. Liuii lib. 46. in quo legitur. *L. Aemilius Paulus, qui Perſem vicerat, mortuus: cuius tanta abſtinentia fuit, vt, cum ex Hiſpania et Macedonia maximas opes retuliſſet, vix ex auctione bonorum eius redactum ſit, vnde dos vxori eius redderetur.* Velleius quoque lib. 1. L. Aemilium, priusquam Perſeum viciſſet, bis triumphaſſe ſcribit et praetorem et conſulem. At illius triumphi nec Liuius, nec Capitolini faſti, nec Plutarchus meminere. Vide Faſtos Sigonii ad annum vrbis 564.

Ibid. 23. Εἰς τῦτο τὸ μέρος.) In mſ. erat ἐν τῦτο corrupte. Diodorus Siculus p. 329. huius editionis habet περὶ τῦτο.

116. 39. Ἐρώμενον ἠγορακέναι.) Huc pertinet obiurgatio illa M. Catonis, qui aſſidue querebatur, peregrinas delitias in vrbem intromitti, ac Ponticorum ſalſamentorum vas trecentis drachmis, pueros formoſos agrorum pretio aeſtimari, vt Polybius ſcripſerat lib. 31. teſte Athenaeo. Κάτων δ' ἐκεῖνος, ὡς Πολύβιος ἱϛορεῖ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ λ' τῶν ἱϛοριῶν, ἐδυσχέραινε, καὶ ἐκεκράγει, ὅτι τινες τὰς ξενικὰς τρυφὰς εἰσήγαγον εἰς τὴν Ῥώμην, τ' μὲν δραχμῶν κεράμιον ταρίχων ποντικῶν ὠνησάμενοι, μειράκια δ' εὔμορφα ὑπερβαλλούσης ἀγρῶν τιμῆς. qui locus Polybii poſt ea verba, quae hic attuli, poſitus mihi fuiſſe videtur.

117. 16. Πέντε τοῖς πρ. ἔτεσι.) Quinquennium intellige, quod eſt a tyrocinio ac ſumta virili toga ad annum vſque viceſimum; eo enim temporis ſpatio maxima cuſtodia adoleſcentes indigent. Romae certe ex fama illius aetatis iudicium de reliqua omni vita ferebatur, vt docet Cicero in oratione pro M. Coelio, his verbis: *Qua in aetate niſi qui ſe ipſe ſua grauitate et caſtimonia, et cum diſciplina domeſtica tum etiam naturali quodam bono defenderat, quoquo modo a ſuis cuſtoditus eſſet, tamen infamiam veram effugere non poterat. Sed qui prima illa initia aetatis integra atque inuiolata praeſtitiſſet, de eius fama ac pudicitia, cum is iam ſe corroboraviſſet ac vir inter viros eſſet, nemo loquebatur.* Idem ait Polybius lib. 6. ἡ δὲ ἐφηβεία κανὼν ἦν ὀρθῦ βίυ καὶ ὑγιῦς.

Ibid. 18. Ἐπ' αὐτοαξίᾳ.) Sic correximus, cum in exemplari eſſet αὐτὸ ἀξία nullo ſenſu. Eſt autem αὐτοαξία proprie continentia. Graeci enim eleganter dicunt παρ'

 αὐτῷ

αὐτῷ ἔχειν, quod eſt continere. Sic Iſocrates olim Sophocli aiebat, ὀ μόνον δεῖ, Σοφόκλεις, τὰς χεῖρας ἔχειν παρ' αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὰς ὀφθαλμὰς, teſte Plutarcho in Iſocrate et Stobaeo in cap. de continentia. Demoſthenes in orat. in Midiam, ὑβριςὴς γὰρ εἶ, ὦ Μειδία, καὶ ὀκ ἐθέλεις ἔχειν παρὰ σαυτῷ τὼ χεῖρε. Diodorus Siculus in hoc loco Polybii legiſſe videtur ἐπ' εὐταξίᾳ, vt videre eſt in eius excerptis, eaque vera mihi lectio videtur. nam illud αὐτοαξία, quod mihi initio placuerat, vereor vt Graecum non ſit.

118. 17. Ἐδωρήσατο τῇ μητρί.) De hac liberalitate Scipionis Cicero in Laelio. *Quid dicam de moribus facillimis, de pietate in matrem, liberalitate in ſorores, bonitate in ſuos?*

119. 13. μ' τάλαντα.) Legendum eſſe apparet πεντήκοντα, quod verba ſequentia prorſus euincunt. Error ex notis numeralibus ortus eſt, quippe ν' quod 50. ſignificat, in mſ. libris fere vt μ exprimi ſolet, quinquaginta autem talenta duodecies ſeſtertium efficiunt more Romano: quam pecuniam dotis nomine Scipionis filiabus datam eſſe ſcribit Polybius. Ex quo apparet, errare eos, qui decies ſeſtertium legitimam ac certam inter ſenatores Romanos dotem fuiſſe exiſtimant.

Ibid. 20. Κατὰ τὰς Ῥωμαίων νόμους.) Huius legis alibi, quod ſciam, mentio nulla extat. Idem autem valuiſſe exiſtimo, et ſi extraneus dotem promiſiſſet, vt annua, bima, trima die ſoluenda eſſet, niſi nominatim aliud conueniſſet. poterat enim etiam ex pacto dies prorogari, leg. 19. D. de pactis dotalibus. quod ſi nulla conditio appoſita fuiſſet, annua, bima, trima die numerabatur ex lege 12. tabularum, vt opinor. At ſupellex intra decem menſes a contracto matrimonio praeſtari debebat ex iisdem legibus, teſte Polybio, cuius legis ratio haec videtur fuiſſe, quod ob neceſſarios familiae vſus ſupellectilis praeſtatio differri non debuit. Ex his intelligendus eſt iocus Deillii apud Senecam in Suaſoriis, qui, cum Athenienſes tempus ab Antonio peterent ad pecuniam conferendam, quae ipſis imperata erat dotis nomine, neque impetrarent, dixit: Et tamen ſcito illos tibi annua, bima, trima die debere.

Ibid. 30. Τὰ δὲ Τιβερίε.) Hic eſt Tib. Gracchus, pater Gracchorum, qui cum L. Scipio in vincula duceretur, auxilio Trib. poteſtatis interceſſit, tametſi inimicitias cum Scipio-

ibus exerceret. quam ob gratiam P. Scipio Africa- agante senatu, filiam minorem ei despondit, vt nar- ius lib. 38. Valerius lib. 4. cap. 2. Nupsit autem Ti- post mortem Africani, vt inter omnes conuenire Li- scribit. sed illud parum constat, vtrum post mortem ani et desponsa sit, et nupserit. Plutarchus quidem a Tib. Gracchi ait, Polybium scripsisse, post obitum cani propinquos ipsius praelato omnibus Tiberio Cor- um collocasse, vt quae a parente nulli collocata aut sponsa esset. At hic certe Polybii locus manifesto ar- uit vtramque a patre saltem desponsam esse. Ait enim c Polybius, Africanum 50. talenta vtrique filiae dotis no- ine promisisse. Itaque de Plutarcho quid dicam non ha- o. Nisi forte vtrumque simul verum est, et a patre de- onsam Tiberio Corneliam esse, et post obitum patris a opinquis rursus eidem desponsam de nouo, quasi antea sponsa non fuisset, vel potius ratam esse habitam patris onsionem. atque ita tollitur omnis difficultas.

Ibid. *Ναυσικᾶ Σκιπίωνος.*) Sic in exemplari perscriptum at, pro *Νασικᾶ*, quod tamen retinendum esse duxi. Hic Scipio Nasica Corculum dictus est filius Nasicae, qui vir ptimus a senatu iudicatus est. Hic autem vir optimus Nasica gnatus erat Africani, vt docet Liuius libro 38. filius Cn. cipionis, qui in Hispania cum fratre est occisus.

Ibid. 38. *Ποιῦντος τὴν διαγραφήν.*) Verti, *pecuniam e ensa numeraret.* Ea enim vis est Graeci vocabuli, vt stis est Harpocratio in *διαγράψαντος*, et Suidas; quia sci- cet argentarii pecuniam omnem, quam soluerant, studiose codicem referebant. At Latinis perscripta pecunia lon- a numerata differt, vt apud Suetonium in Iulio cap. 42. erscripta enim pecunia dicitur ea, quae cum debeatur, ec adhuc numerata sit, in tabulas relata est. Cicero pro oscio Comoedo, et lib. 4. ep. vlt. ad Atticum.

121. 39. *Οὐδὲν αὐταῖς προσῆκε κατὰ τοὺς νόμους.*) Lege nim Voconia vetitum erat, ne quis mulierem heredem in- itueret. Tulerat eam C. Voconius Saxa Tribunus pl. C. laudio Pulchro et Tiberio Graccho Coss. anno vrbis 576. t, qui post censuram Postumii Albini et Fuluii Flacci cen- us esset, ne heredem virginem, neue mulierem faceret, t docet Liuius lib. 41. et Cicero in Verrem. Itaque haec ex ad eos, qui censi non erant, minime pertinebat. Censi autem

autem intelligebantur more veterum, qui centum millia in professione detulissent, vt notat Asconius in Verrinas, qui et Classici dicebantur. ceteri qui infra classem erant, ea lege non tenebantur, vt docet M. Cato in oratione, qua legem Voconiam suasit apud Gellium lib. 7. cap. 13.

123. 33. Χαιρετισμοὺς.) *Salutationes* verti. deductum enim ἀπὸ τοῦ χαῖρε id vocabulum esse existimaui. prehensiones etiam interpretari possis.

Ibid. 38. Ἐπὶ ταῖς κυνηγεσίαις ἀναστρ.) Fuit Scipio venationi addictior, quod docet Polybius in fragmento apud Suidam: διὰ γὰρ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἐπὶ τοῦτο τὸ μέρος ἐπιθυμίαν ἣν ὑπὲρ αὐτοῦ διάληψις, ὡς οὐδὲν πρωργιαίτερον ποιουμένου κατὰ τὸν βίον τοῦ κυνηγετεῖν. quae de Scipione dici equidem non dubito. Eumque ad hoc studium ipse Polybius plurimum incitabat, qui suum circa venationem studium tum hoc loco, tum in cap. 114. legat. ingenue fatetur.

125. 3. Τῆς ἐμφυλίου στάσεως.) Huius intestini inter Aetolos belli meminit Liuius lib. 45. vbi 550. principes Aetolorum ab Lycisco et Tisippo auxilio Rom. militum captos et interfectos esse ait.

Ibid. 5. Μνασίππου Κορωναίου.) In exemplari erat Κυρωναίου, quod emendauimus. Huius Mnasippi Boeoti et Chrematae Acarnanis, qui praecipui partium Rom. fautores erant, meminit Polybius cap. 94. legat. vbi χρέμης scribitur, pro χρεμάτας, minus recte vt puto. Sane in cap. 75. legat. χρεμίας dicitur in ms. teste Fuluio Vrsino.

Ibid. 23. Ὅτι μετὰ τὸ κατακρίναι.) Id caput cum superiori iungi debet, vt satis clarum est. Prima verba mendo non carent, quae restituere non opis est nostrae. Intelligitur autem L. Anicius, qui Gentium regem Illyrici vicerat, qui confecta prouincia Epirum vsque processit, eamque turbatam composuit ante aduentum Pauli Aemilii, vt scribit Zonaras.

127. 14. Τοῖς ἀνακεκλημένοις.) Confecto bello Macedonico, quotquot Persei partibus fauisse suspecti delatique erant, ex omni Graecia partim litteris Pauli imperatoris, partim edicto decem legatorum citatis nominibus sunt euocati, qui Romam ad caussam dicendam sequerentur, Aelio Paeto et Iulio Penno Coss. vt scribit Liuius lib. 45. Sed et si qui eorum apud reges esse dicebantur, litteris accersiti sunt,

it, teste ibidem Liuio, hos ἀνακεκλημένους vocat Polybius : et supra.

Ibid. 15. Μάρκος Ἀρχιερεὺς ὢν καὶ πρῶτος τῆς συγκλήτου ... φ.) Is est M. Aemilius Lepidus, qui tum pontifex max. it, et princeps senatus sex continuis lustris a censoribus ... tus est, vt legitur in prologo lib. 47. et 48. T... Liuii, : omnibus honoribus in toga functus. nam et iterum nsul et censor fuit cum Fuluio. Eius pontificatum me... orat etiam Polybius cap. 37. legat. et Valerius Max. lib. 4.

Ibid. Πρῶτος τῆς συγκλήτου γραφόμενος.) Id est, princeps senatus. Reuera enim princeps senatus is erat, quem censor, cui lectio senatus forte euenerat, primum in recitando senatu nominabat: et cuius nomen in albo senatorum primum perscribebat, vt docet Liuius pag. 539. lib. 29. o, et Zonaras ex Dione, πρόκριτον τῆς γερουσίας appellant, quod a Censs. legeretur. est enim προκρίνειν, eligere ac referre. Porro hic honos perpetuus non erat semper. terum is, qui princeps lectus erat, quamdiu in eo honore erat, dignitate ceteros anteibat, non potestate, vt docet Zonaras tomo 2. pag. 29. ex Dione. Plutarchus in Tib. racchо sic describit hanc dignitatem, προγεγραμμένος κατ' ἀξίωμα τῆς Ῥωμαίων βουλῆς.

Ibid. 27. Τοῦ Χάροπος εἰσελθόντος.) Hic inseri debet ... p. 127. legationum Polybii.

128. 26. Ἀδελφοὺς ἔχων τρεῖς καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν etc.) eesse videtur ἀκμάζοντας, aut quid simile. Suidas in εὐμένης, nihil ab editis differt. sunt autem hi tres Eumenis fratres, Attalus cognomine Philadelphus, ac Philetaerus et thenaeus, teste Strabone et Plutarcho, περὶ Φιλαδελφίας.

129. 16. Ὑπὸ Φυλομάχου.) Malim Φυρομάχου, vt in ecloгis Diodori nostri legitur. Sane Plinius lib. 34. cap. 8. hyromachum appellat nobilem statuarium, qui Attali t Eumenis aduersus Gallos praelia fecit. Floruit Olymp. 120.

130. 16. Κυνίου Ἀπόλλωνος.) Cynius Apollo cognominatus est, eo quod cum Latona recens natum cum sorore humi posuisset, a canibus raptus est. alii alias caussas memorant, quas videsis apud Suidam in κυνήειος, ex Socrate Argiuo et Cratere Grammatico. Cultus est hoc nomine Athenis, eique gens Cynidarum dicata erat, ex qua sacerdotes Cynii Apollinis constituebantur, vt testatur Hesychius.

Ibid. 17.

Ibid. 17. Περὶ Τεμνόν.) Rectius erit Τῆμνον, quae vrbs sita est in Aeolide, vt tradit Strabo et Stephanus, iuxta quam fuit Apollinis Cynii fanum, teste hic Polybio. colebatur et Aesculapius Temni, vt docet nummus Mamaeae Augustae, in quo Aesculapius sculptus est cum hac inscriptione: ΕΠ. ΑΥΡ. ΕΡΜΕΙΟΥ. ΤΗΜΝΕΙΤΩΝ. Latini Temnios dicunt, vt est apud Tacitum lib. 2. Annalium: tamen Cicero pro Flacco, *Temnitas* nuncupat.

131. 1. Ὅτι Ἀρχίας.) Huc pertinent fragmenta Polybii, quae apud Suidam extant in προτείνειν et προσαγγέλλειν.

132. 21. Τὸν Βεργαῖον Ἀντιφάνην.) Deesse hic nonnulla fatis apparet. Haec enim ad Prienenses pertinere non possunt. Itaque asterisco locum notaui. Porro hic Antiphanes Bergaeus incredibilia quaedam scripserat et ridicula, a quo deinde omnes futiles ac fatui Bergaei sunt dicti, teste Stephano Byzantio in Βέργη. quem tamen falli existimo, cum hunc Antiphanem cum Antiphane comico confundit. nam praeterquam quod Antiphanes comicus non fuit oriundus Berga oppido, sed Cio, aut vt quidam aiunt, Rhodo, certe non eiusmodi poeta fuit, vt in exemplum insignis stultitiae sumeretur. quae enim supersunt illius fragmenta apud Athenaeum, longe aliud testantur.

Ibid. 25. Προυσίας.) Hic est Prusias cognomento κυνηγός, qui deuicto Perseo, cuius sororem in matrimonio habebat, Romam venit, ac se libertum populi Romani professus est, tandemque a Nicomede filio interfectus est. fuit autem, vt opinor, Prusiae filius, Zielae nepos. Neque enim assentior Carolo Sigonio viro doctissimo, qui in libro 1. de antiquo iure prou. cap. 13. eum cum altero confundit Prusia Zielae filio, qui Phrygia cedere Attalicis regibus iussus est a Romanis, vt tradit Liuius et Strabo lib. 12. Sed hunc ab illo distingui debere his argumentis vincam. Etenim noster hic Prusias κυνηγὸς cognominatus est teste Appiano in Mithridatico. at alter ille dictus est χωλὸς, vt tradit Memnon, lib. 15. et hic quidem decessisse dicitur ex vulnere, quod in obsidione Heracleae acceperat, teste ibidem Memnone. Noster, vt dixi, a Nicomede filio est occisus, vt est apud Diodorum, Iustinum, Appianum et Zonaram. Et Prusias quidem ὁ χωλὸς fortissimus vir fuit ac bellicosissimus, vt testatur Memnon et Polybius in fine lib. v. Noster vero κυνηγὸς effeminatus et imbellis proditur, ac regio nomine indi-

ignus a Polybio in legat. 97. et Liuio. Priori Philip- i Perſei pater filiam copulauit, teſte Polybio lib. 15. po- iori poſtulanti Perſes ſororem dedit, vt praeter Appia- n in Mithridat. refert Liuius lib. 42. Poſtremo prior il- Prufias ante Olymp. 140. regnare coepit, vt colligitur Polybii lib. 4. poſterior vero L. Marcio et Manilio Coſſ. occiſus, vt ponit etiam Sigonius in faſtis ex Liuii epi- ae, id eſt anno 3. Olymp. 157. Quod ſi hic vnus idem- s eſt ac prior, ſequitur vt plusquam 60. annos regnaue- . Regno autem tam diuturno quomodo conuenire poſ- it ea, quae de Prufia hic Polybius dicit; tantopere alie- os ab eo atque infenſos fuiſſe ſubditos. Ceterum illud am obiter moneo, male apud Strabonem loco cit. legi παῖς τῶ ζῆλα. ſcribendum enim eſt ζιῆλα, ex Arriano in hynicis apud Euſtathium in lib. 3. Iliad. et Tzetzem il. 3. hiſt. 115. et ex Stephano in ζῆλα et τρῦσα, ac Sui- hic Zielas a Gallis in conuiuio interfectus eſt, quos ad iuiuium inuitarat, cum iis inſidiaretur, vt ſcribit Phy- chus apud Athenaeum lib. 2. vbi male ζῆλᾶ ſcribitur. Ex ibus emendandus eſt prologus libri 27. Trogi Pompeii, quo ſic habetur. *Vtque Galli Pergamo victi ab Atoloziae nbitanum occiderint*, lego, *victi ab Attalo Zielam Bi- num occiderint.* In fragmentis Memnonis ſemper ζηίλας aratur.

133. 37. Τὶὰς τέτταρας.) Tres tantum Maſiniſſae filios hiſtoriis patri ſuperſtites reperio, Micipſam, Galuſſam, ſtanabalem. Sic enim apud Saluſt. in Iugurthino habent codices non Manaſtabalem, et Appianus in Libyco μα- ιάβαν eum appellat. Zonaras μαςανάμαν. Ita enim edi- : Wolfius, mendoſe vt opinor, ob affinitatem inter μ et quomodo in mſ. codicibus τὸ βῆτα ſcribi ſolet. Inue-) et Maſgabam et Miſagenem Maſiniſſae filios apud Li- um. ſed ii aut nothi fuere, aut certe ante patrem mor- i. Mirum tamen in eclogis lib. 32. Diodori παῖδας δέκα ai Maſiniſſae ſuperſtites. in Eutropio 44.

135. 5. Ἔδωκας σαυτὸν εἰς τὴν πόλιν.) Haſdrubal enim ius militaribus copiis extra vrbem praefectus fuerat, cum er Haſdrubal Guluſſae conſobrinus vrbanis copiis prae- et. poſtea prior Haſdrubal cum in praelio aduerſus Ma- ium ſuperior fuiſſet, victoria elatus etiam vrbanum ex- citum ſibi adiungere conatus eſt. Itaque vrbem ingreſ-

ſus

ſus Haſdrubalem alterum calumniari coepit, quo abdicato ipſe vniuerſis copiis ſolus praefuit. Eſt autem huius loci ſenſus ambiguus. dubium enim eſt an id velit dicere Guluſſa, *ſi Romanos metuiſſes*, an illud potius, *niſi Romanos metuiſſes.*

136. 38. Τῶν οἰκετῶν ἐξ ἀνάγκης.) Legendum puto ἐξ absque ἀνάγκης. idque in verſione Latina ſum ſecutus.

138. 22. Πυθέας.) Hic Pytheas Boeotarches Thebis erat, altera poſt Critolaum fax Achaici belli, teſte Pauſania in Achaicis, vbi bellum Achaicum elegantiſſime et grauiſſime refert. huius etiam meminit Polybius infra. Occiſus eſt a Q. Caecilio Metello, vt refert Pauſanias.

139. 1. Ἐκπέμψας εἰς τὰ Μέγαρα.) Diaeus praeſidium militum Megara miſit, qui vrbem cuſtodirent, et Metellum cum legionibus, ſi vlterius progredi vellet arcerent. vt ait Pauſanias.

Ibid. 5. Παρατρόφους.) Alumnos verti. ſunt enim παράτροφοι οἱ παρὰ τοῖς τῶν αὐτόρων υἱοῖς τρεφόμενοι. Tales erant apud Spartanos ii, qui Mothaces dicebantur, ſeu Mothones, quos παρατρεφομένους τοῖς ἐλευθέροις exponit Harpocratio et Heſychius: Phylarchus lib. 25. hiſt. apud Athenaeum συντρόφους, quod idem eſt. Gloſſae vet. Alumnus οἰκοτραφής, τρόφιμος, τρεπτός. Item σύντροφος collactaneus.

144. 32. Εἰ μὴ ταχέως ἀπωλόμεθα.) Huius dicti auctor fuit Themiſtocles. vide Plutarchum in eius vita. Zonaras quoque teſtis eſt, Graecos poſt excidium Corinthi, cum in maiori felicitate quam antea eſſent, id dicere ſolitos, ὅτι εἰ μὴ θᾶττον ἑαλώκεισαν, οὐκ ἂν ἐσέσωντο.

Ibid. 35. Αὖλος Ποστόμιος.) De hoc Aulo Poſtumio extat Ciceronis iudicium in libro, qui Lucullus inſcribitur. *Legi apud Clitomachum, cum Carneades et Stoicus Diogenes ad ſenatum in Capitolio ſtarent, A. Albinum, qui tum P. Scipione et M. Marcello Coſſ. praetor eſſet, eum, qui cum auo tuo, Luculle conſul fuit, ſane doctum hominem, vt indicat ipſius hiſtoria ſcripta graece, iocantem dixiſſe Carneadi* etc. Eiusdem meminit in lib. de claris oratoribus, et Plutarchus in M. Catone ac Gellius lib. XI.

145. 5. Τὴν αἵρεσιν τὴν Ἑλληνικήν.) Quid ſenſerit M. Cato de Graecis, ipſe docet in libro ad filium. *Dicam de iſtis Graecis ſuo loco, Marce fili, quid Athenis exquiſitum habeam, et quod bonum ſit illorum litteras adſpicere, non per-*

vescere vincam. Nequissimum et indocile genus illorum: hoc puta vatem dixisse, quandocunque ista gens suas litte-s dabit, omnia corrumpet. Semper autem Romani leuita-m Graecorum contemserunt, vt ex Cicerone aliisque ap-aret. sed et ipsum Graeci nomen ludibrio et conuicio at. vt docet Zonaras tomo 2. τὸν Ξάνθιππον ὡς γραικὸν προφῶντες· ὅτω γὰρ καλῦσι τὺς Ἕλληνας καὶ εἰς ὄνειδος δυσ-νῖας τῷ προσρήματι κατ' αὐτῶν χρῶνται.

146. 21. Ἐβάλετο διδάσκειν.) In mſ. exemplari haec cum accedentibus cohaerebant, quae nos merito distinximus: rtinent enim ad ipsum Polybium, qui, cum post expugna-nem et excidium Corinthi quidam ex Romanis Philopoe-mem accusauisset coram Mummio ac decem legatis, quod mper aduersatus esset caussae populi Romani, contra Po-bius pro Philopoemene perorauit, vtque eius memoria aretur obtinuit, vt narrat Plutarchus in Philopoemene nem.

147. 3. Τετραμμένῳ πρότερον.) Legendum videtur, τε-ιμένῳ.

Ibid. 19. Τὴν Ἀχαιῦ.) Achaeum hic intelligo princi-m atque auctorem generis Achaeorum, qui fuit Xuthi ius, Hellenis nepos, de quo vide Pausaniam, ἐν περιη-σει τῆς Ἑλλάδος.

Ibid. 25. Τῶν δέκα.) Sic Polybius et Dio ac Zonaras mo 2. vocare solent decem legatos, qui confecta a con-le aut praetore prouincia mittebantur a senatu, vt con-l praetorue ex eorum sententia prouinciam ordinaret, gesque daret, quorum acta postea a senatu confirmaban-r, vt docet Cicero Philippica 12. Qui autem fuerint ecem legati tum a senatu missi ad res Graeciae compo-ndas, ignotum est. Vnus quidem ex iis fuit L. Mum-ius pater L. Mummii, qui Corinthum ceperat, vt docet naras ex Dione, πεμφθέντος δὲ οἱ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων ... τῶν ἁλόντων. vbi notandum est, patrem in de-m legatis fuisse. Neque enim solebant veteres Romani gare in decem, qui essent imperatorum necessarii, vt ait cero in ep. 6. lib. 13. ad Atticum his verbis, quae quo-ue ad hunc locum maxime faciunt, apponere non par-it. *Mummium fuisse ad Corinthum pro certo habeo: sed n dubito, quin fratri fuerit legatus, non in decem. Atque l etiam accepi, non solitos maiores nostros legare in decem,*

 qui

qui essent imperatorum necessarii, vt nos ignari pulcherrimorum institutorum aut negligentes potius M. Lucullum, et L. Murenam, et ceteros coniunctissimos ad L. Lucullum misimus Idem in epist. 30. *Sicunde potes erues, qui x. legati Mummio fuerunt, Polybius non nominat. Ego memini Albinum consularem, et Sp. Mummium.*

148. II. Ἐνετείλαντο δὲ τῷ Πολυβίῳ.) Polybium cum Scipione Africano ad Carthaginem fuisse constat, excidioque vrbis interfuisse, vt testantur Appianus in Libyco, Ammianus Marcellinus lib. 24. et Orosius lib. 5. Diruta est autem Carthago Cornelio Lentulo et L. Mummio Coss. eodemque anno ab L. Mummio Corinthus excisa est, vt scribit Velleius Paterculus lib. 1. Itaque non video, qui fieri possit, vt eodem anno ac tempore Polybius in Achaia et in Africa simul fuerit, vnico Strabonis loco id confici Casaubonus existimauit, qui sic habet in lib. 8. Πολύβιος ... συμβάντα περὶ τὴν ἅλωσιν ἐν οἴκτῳ μέρει λέγων, προστίθησι ... τὴν στρατιωτικὴν ὀλιγωρίαν τὴν περὶ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα. Φησὶ γάρ. ἰδεῖν παρὼν ἐῤῥιμμένους πίνακας ἐπ' ἐδάφους, πεττεύοντας ... τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τούτων. Sed ex his verbis nego id confe... qui, Polybium expugnationi interfuisse, sed tantum post expugnationem superuenisse. Neque enim credibile ... milites Romanos inter vrbis captae excidium alea lusisse, quo tempore militaris disciplina arctius custodiri debet. Deinde quis credat, Polybium ea sapientia hominem eaque in patriam caritate, spectatorem expugnationis esse voluisse. stabat enim a partibus populi Romani. Verius ... igitur, quod dixi, Polybium scilicet post Corinthi excidium celeriter ex Africa aduolasse, vt opem aliquam ruenti patriae afferret. Audeo enim de Polybii auctoritate id affirmare, si ante expugnationem adfuisset, non in tantam calamitatem Corinthum venturam fuisse. Accedit et Orosius lib. 5. qui diserte scribit ex T. Liuio, vt solet, Polybium tum ad Carthaginem fuisse, cum Diaeus a Metello est ... uictus. Est et alius error in chronologia Casauboni, qui Corinthi excidium confert in consulatum Q. Fabii et Hostilii Mancini. quae sententia licet Plinio auctore firmetur, magis tamen placet Velleii et Orosii opinio, ob mirabilem concursum excidii duarum maximarum vrbium. Accedit quod et Plinius hanc nostram sententiam tuetur. nam Corinthum ait captam esse vrbis anno 608. in quem annum e...

suppl...

[illegible] Varronis, quam sequitur vbique Plinius, cadit consulatus Lentuli et Mummii.

Ibid. 30. Καὶ ζῶντα, καὶ μεταλλάξαντα.) Ex his verbis dubium oriri potest, an haec a Polybio scripta sint, an vero ab aliquo fortasse, qui opus annalium Polybii continuauit. Nam et ipse Polybius in principio libri 3. orat, vt si quid forte humanitus sibi acciderit, adeo vt susceptum opus detexere non potuerit, sint qui illud ad exitum perducere studeant.

Ibid. 34. Γράψαντος περὶ τῆς κοινῆς.) Idem de Polybio [illegible]atur Pausanias in Arcadicis, Ἑλλήνων δὲ ὁπόσαι πόλεις [illegible] τὸ Ἀχαϊκὸν συνετέλει, παρὰ Ῥωμαίων εὕραντο αὐταὶ Πολύβιον σφίσι πολιτείας τε καταστήσασθαι καὶ νόμους θεῖναι. quae non [illegible] Polybii laus est.

[illegible] 4. Τὸν ἐν Ἰσθμῷ τόπον.) Templum Neptuni hic in[illegible]imaui cum luco et stadio, in quo Isthmia olim [illegible] celebrabant, teste Strabone. quae omnia ab ex[illegible] Romano vastata fuisse, credibile est post victoriam [illegible] ad Isthmon partam.

Ibid. 12. Καὶ γὰρ ἐγκρατῶς.) Idem scribitur in epitome [illegible] Titi Liuii. *Ipse L. Mummius se abstinentissimum vi[illegible] egit, nec quidquam ex iis opibus ornamentisque, quae [illegible] Corinthus habuit, in domum eius peruenit.* Adde Aurelium Victorem in lib. de viris inlustribus, et Frontinum libro 4.

Ibid. 22. Τῶν Χαλκιδέων ἱππεῦσι.) Thebae et Chalcis [illegible] auxilio Achaeis fuerant, dirutae sunt ex consilio de[illegible] legatorum, vt ait Liuius lib. 52.

Ibid. 24. Πτολεμαῖος ὁ τῆς Συρίας βασιλεύς.) Ptolemaeus Philometor Aegypti rex, in praelio aduersus Alexandrum Balam vulneratus, dum ossa medici terebrare contendunt, [illegible]it, vt ait Liuius lib. 52. Syriae rex hic dicitur, quia [illegible] Antiochenis rex Syriae erat salutatus, coactusque ge[illegible] diadema accipere, vt narrat Iosephus lib. 13. cap. 8. [illegible]cessit Olymp. 158. anno 3. quo anno Polybius historiam [illegible] terminauerat.

[illegible] 5. Ἐπιβουλεύσαντος τῇ Κύπρῳ.) Vide Graeca excer[illegible] Chronico Georgii Syncelli, quae pro Eusebianis edi[illegible] Scaliger pag. 54.

IACOBI GRONOVII
NOTAE AD EXCERPT.
DE
VIRTVTIBVS ET VITIIS.

Pag. 16. lin. 14. *Πίςιν τῆς ςερηθείσης ἀποφάσεως.*) Qu velit tertia vox, nec eruditus interpres expressit, n vllus credo dicet. Videtur fuisse *τῆς τότε ῥηθείσης ἀποφάσε*

23. 8. *Παροχῆς μᾶλλον ἀξιωθήσεσθαι.*) Lege *παραδοχῆ*

25. 30. *Δόξαντες τὸν πρὸς Ῥωμαίυς πόλεμον ἀνηρηκένα* *Bellum aduersus populum Rom. suscepisse videbantur.* In *sustulisse et exstinxisse videbantur.*

26. 21. *Διὰ τῦ πρεσβύτυ Μάγωνος.*) *Per Magonem m iorem.* Quis igitur minor Mago? neque enim quisqua auctorum fratrem Annibalis, aut quem infra vocat Magone Samnitem, aut cuius mentio est lib. VII. cap. 2. Mag nem vocat alterius maioris respectu minorem. Scribere *πρεσβευτῦ*, et verterem *per legatum Magonem.*

30. 4. *Τῷ κατὰ τὴν Βρεττίαν χειρίζοντι.*) Lege *τῷ τὰ κ τὰ τὴν Βρεττίαν.*

62. 7. *Τὺς δ' ἐπὶ τὸ δεξιόν.*) *Partem ad dextrum.* I versionem, vt opinor, propterea non *ἐπιτιμητέος*, mutan in priore editione erat *ad laeuum.*

67. 7. *Βραχέως τὴν αὐθάδειαν ὑπέφερον.*) Legendu *βαρέως*: nec abludit interpretatio.

69. 16. *Καὶ πάσας ἐξελέγξαντες ἐλπίδας.*) Scribe: *κα πάσας ἐξέλεγξαν τὰς ἐλπίδας.* Sic bene procedit serm Pag. 104. *Δικαιολογίαν καὶ κρίσιν ὑπέμενον, καὶ πάσας ἐξήλε χον τὰς ἐλπίδας.* Liuio *spem tentare*, lib. IV, 10.

76. 4. *Ἠπόρησε προδότυ, πλὴν τελέως ὀλίγων τινῶν.*) P stremas quatuor voces non agnoscit interpres. Sed cert in omne genus humanum foret ignominiosus Polybiu nisi eas addidisset; et dumtaxat ob Megalopolitanos suo debuit apponere, nisi sciens vellet fallere, quod toties i Timaeo arguit: de iis autem et aliis ita ait lib. II. cap. 5

Δι

ἢ τὸ κατὰ τὰς τῶν καιρῶν περιστάσεις παρὰ τοῖς * Μεγαλοπο-
ίταις καὶ Στυμφαλίοις μηδέποτε δυνηθῆναι (Cleomenem) μή-
αἱρετικὴν, μήτε κοινωνὸν τῶν ἰδίων ἐλπίδων, μήτε προδότην κα-
σκευάσασθαι. Hos omnino hoc loco refpexit, et propter-
i neceffario addendum fuerat.

80. 18. Πρὸς διαφθορὰν σωμάτων καὶ τύχης.) Omnino
ψυχῆς, vt bene interpres.

93. 7. Πότερον δεῖ γίνεσθαι τῶν υἱῶν φονέα.) Si attendas,
iudicat nonnihil oratio, in fequentibus πάθῃ τὸ παραπλή-
ως; quid enim illud idem? Ei videor occurrere ita le-
ndo haec verba, ποτέρῳ δεῖ γίνεσθαι etc. *Vtrius ex filiis
se deberet fieri parricida*, et a quo maxime cauendum ef-
t, ne ipfemet poftea idem pateretur.

95. 12. Ἀπολλωνίδην.) In verfionem fummi viri irre-
Apollophanem, fed typorum aut calami vitio, cum de-
verfibus poft feruet *Apollonidis*.

100. 30. Πάντως πεῖραν λαμβάνειν.) Melius videtur παν-
ς, vt folet.

101. 19. Νέστορι τῷ Κρωπίῳ.) Cuias ille Neftor fit, mi-
non liquet ex eo, quod additur. Apud Stephanum
tio eft Κρωπίας δῆμος, fed alia inde gentilia ille dedu-
t, et non videtur inde domo effe. Conieci Ὠρωπίῳ,
iod nunc quoque verum puto, ex Oropo, notiffima apud
ctores veteres vrbe.

102. 24. Ὑπαρχούσης γὰρ αὐτῆς.) Legendum αὐτῇ.

103. 25. Πράξεις αὐτῶν ποιῶσι.) Omnino deeffe aliquid
detur, vt eruditiffimus vir recte fufpicatur. Sed viden-
um, ne interiectione vocis opus non fit, et fcribendum
odo πράξεις, ταυτὸ ποιῶσι: *ne circa vltimum vitae tempus
fcedentes ab officio et anteactae vitae rebus geftis, idem fa-
ant*, nempe Dinoni et Polyarato.

110. 21. Εἰ ταύταις ὥστε τις καθίῃ.) Scribendum: εἰς ταύ-
ς ἵνα.

112. 34. Εἰ δ' ἄπιστον τὸ λεγόμενον δόξει ἐοικέναι.) Corrige
ίσιν, vel ἄπιστον εἶναι.

114. 11. Ἐπὶ θατέρα.) Melius forte ἐπὶ θάτερα.

117. 9. Μετακομισθέντων εἰς τὴν Ῥώμην χορηγιῶν.) Aut
pone χορηγίων, aut μετακομισθεισῶν χορηγιῶν, vt apud Sui-
am legitur in ἐπίφασις.

120. 25. *Ἱκανὸν ἐπὶ χρόνον.*) Putem ſcripſiſſe *ἔτι*. Inferius: *μετὰ δ' ἔτη δύο* verſum erat *poſt biduum*, ſed correxi, nec, vt reor, opus habeo excuſatione.

127. 29. *Οὐ συνεκάθετο τοῖς ἀξιουμένοις οὐδ' ἐβουλήθη δοῦναι.*) De interpretatione, quae prius membrum ad Charopum, alterum ad ſenatum transfert, et ſic Graeca damnum paſſa oſtendit, nihil dico. Tu mecum verte. *Poſtmodum ingreſſo in ſenatum Charopo deſideriis eius non ſubſcripſit, neque vllum reſponſum certum dedit*, nempe ſenatus, in quem ingreſſus erat. Hoc Polybio eſt *συγκαταθέσθαι*. XV. 5. *ὁ δὲ Πόπλιος ἀκούσας ταῦτα τοῦ κήρυκος, συγκατετίθετο τοῖς παρακαλουμένοις*. III, 98. *Πλείω πρὸς τὸν αὐτὸν τρόπον διαλεχθεὶς, ἔπεισε τὸν Βώσορα, συγκαταθέσθαι τοῖς λεγομένοις*. II, 5. *Συγκαταθεμένων σφίσι τῶν προειρημένων.*

129. 24. *Ποιούμενος τὸν λόγον μανικάς. τὸ γάρ.*) Vltimas tres voces mihi ſuppeditauit Suidas, quibus augere imperfectum ſenſum non dubitaui, quod caſu omiſſas credebam et ab eruditiſſimo interprete animaduerſas viderem.

FRAG-

FRAGMENTA POLYBII

AB

ISAACO CASAVBONO

ET ALIIS COLLECTA.

[redacted]

POLYBIANAE HISTORIAE
FRAGMENTA
E
VARIIS SCRIPTORIBVS
PER
FVLVIVM VRSINVM
ET
ISAACVM CASAVBONVM
COLLECTA.

EX LIBRO VI.

Παρὰ Ῥωμαίοις, ὥς Φησι Πολύβιος ἐν τῇ ἕκτῃ, ἀπείρεται γυναιξὶ πίνειν οἶνον· τὸν δὲ καλούμενον πάσσον πίνουσι. τοῦτο δὲ ποιεῖται μὲν ἐκ τῆς ἀσαφίδος, καὶ ἐςὶ παραπλήσιος πινόμενος τῷ Αἰγοσθενείῳ γλυκεῖ, καὶ τῷ Κρητικῷ. διὸ πρὸς τὸ κατεπεῖγον τοῦ δίψους χρῶνται αὐτῷ. Λαθεῖν δέ ἐςιν ἀδύνατον τὴν γυναῖκα πιοῦσαν οἶνον. πρῶτον μὲν γὰρ οὐδ' ἔχει οἴνου κυρείαν ἡ γυνή· πρὸς δὲ τούτοις, Φιλεῖν δεῖ τοὺς συγγενεῖς τοὺς αὐτῆς, καὶ τοὺς τοῦ ἀνδρὸς, ἕως ἐξανεψίων, καὶ τοῦτο ποιεῖν καθ' ἡμέραν, ὁπόταν ἴδῃ πρῶτον. λοιπὸν, ἀδήλου τῆς ἐντυχίας οὔσης, τίσιν ἀπαντήσει, Φυλάσσεται. τὸ γὰρ πρᾶγμα, κἂν γεύσηται μόνον, οὐ προσδεῖ διαβολῆς. *Athenaeus lib. X.*

Καὶ τόπος δέ τις οὕτω καλεῖται, Ῥύγκος, περὶ Στράτου τῆς Αἰτωλίας, ὥς Φησι Πολύβιος ἐν ἕκτῃ ἱςοριῶν. *Athenaeus libro III.*

ΟΛΚΙΟΝ, πόλις Τυῤῥηνίας, Πολύβιος ἕκτῳ. *Stephanus de vrbibus.*

ΩΣΤΙΑ, πόλις Ἰταλίας, Πολύβιος ἕκτῳ. Ἔκτισε δὲ καὶ πόλιν Ὠσίαν ἐπὶ τοῦ Τιβέριδος. *Idem.*

EX LIBRO VII.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ ἑβδόμῃ, Καπυησίους, τοὺς ἐν Καμπανίᾳ, διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς πλοῦτον περιβαλλομένους ἐξοκεῖλαι εἰς τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν, ὑπερβαλλομένους τὴν περὶ Κρότωνα καὶ Σύβαριν παραδεδομένην φήμην. οὐ δυνάμενοι οὖν, φησί, φέρειν τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν, ἐκάλουν τὸν Ἀννίβαν. Διόπερ ὑπὸ Ῥωμαίων ἀνήκεστα δεινὰ ἔπαθον. Πετιλινοὶ δὲ τηρήσαντες τὴν πρὸς Ῥωμαίους πίστιν, εἰς τοσοῦτον καρτερίας ἦλθον πολιορκούμενοι ὑπ' Ἀννίβα, ὥστε μετὰ τὸ πάντα μὲν τὰ κατὰ τὴν πόλιν δέρματα καταφαγεῖν, ἁπάντων δὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν δένδρων τοὺς φλοιοὺς καὶ τοὺς ἁπαλοὺς πτόρθους ἀναλῶσαι, καὶ ἕνδεκα μῆνας ὑπομείναντες τὴν πολιορκίαν, οὐδενὸς βοηθοῦντος οὐδὲ συνευδοκοῦντος Ῥωμαίων, παρέδωκαν ἑαυτούς. *Athenaeus lib. XII.*

ΜΑΣΣΥΛΟΙ, Λιβυκὸν ἔθνος. Ἀρτεμίδωρος. Πολύβιος ἐν ἑβδόμῳ Μασσυλεῖς αὐτοὺς φησι. *Stephanus. Eustathius in Dionysium paullo aliter:* Πολύβιος δὲ Μασυλεῖς γράφει αὐτούς, *quum tamen ex Stephano sumserit Eustathius.*

ΩΡΙΚΟΣ, πόλις ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ. λέγεται ἀρσενικῶς, ὡς Πολύβιος ἑβδόμῳ. οἱ δὲ τὸν Ὠρικὸν κατοικοῦντες, οἳ καὶ πρῶτοι κεῖνται παρὰ τὴν εἰσβολὴν πρὸς τὸν Ἀδρίαν, ἐκ δεξιῶν εἰσπλέοντι. *Stephanus et Eustathius in Dionysium.*

EX LIBRO VIII.

Πολύβιος δ' ἐν ὀγδόῃ ἱστοριῶν, Καύαρός φησιν ὁ Γαλάτης, ὢν τ' ἄλλα ἀνὴρ ἀγαθὸς, ὑπὸ Σωστράτου τοῦ κόλακος διεστρέφετο, ὃς ἦν Χαλκηδόνιος τὸ γένος. *Athenaeus lib. VI.*

ΑΓΚΑΡΑ, πόλις Ἰταλίας, ὡς Ἀντία, Ἀδρία. τὸ ἐθνικὸν, Ἀγκαράτης, ὡς Πολύβιος ὀγδόῃ. *Stephanus.*

ΔΑΣΣΑΡΙΤΑΙ, ἔθνος Ἰλλυρίας. Πολύβιος ὀγδόῳ. *Idem.*

EX LIBRO IX.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ ἐννάτῃ τῶν ἱστοριῶν καὶ ποταμόν τινα ἀναγράφει, Κύαθον καλούμενον, περὶ Ἀρσινόην πόλιν Αἰτωλίας. *Athenaeus lib. X.*

ΑΡΣΙΝΟΗ, πόλις Λιβύης. τὸ ἐθνικὸν Ἀρσινοήτης. καὶ Ἀρσινοεὺς ἐπὶ τῆς Αἰτωλικῆς, ὡς Πολύβιος ἐννάτῃ. *Stephanus.*

ΑΓΑΘΥΡΣΑ, πόλις Σικελίας, ὡς Πολύβιος ἐννάτῃ. *Idem.*

ΑΤΕΛ-

ΑΤΕΛΛΑ, πόλις Ὀπικῶν Ἰταλίας, μεταξὺ Κατύης καὶ ...πόλεως. τὸ ἐθνικὸν ἐκ Ἀτέλλαιος, ὡς Ἀγυλλαῖος· ἀλλ' ...τελλανὸς, ὡς Πολύβιος ἐννάτῃ. Ἀτελλανοὶ παρέδοσαν ἑαυ-...ς. *Idem.*

ΣΤΝΙΑ, Θετταλίας πόλις. Πολύβιος ἐννάτῳ. *Idem.*

EX LIBRO X.

ΑΠΑΣΙΑΚΑΙ, Μασσαγετῶν ἔθνος. Στράβων ἐνδε-...τῃ, καὶ Πολύβιος δεκάτῃ. *Stephanus.*

ΑΧΡΙΑΝΗ, πόλις Ὑρκανίας. Πολύβιος δεκάτῃ. *Idem.*

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, πόλις Παρθυαίων. Πολύβιος δεκάτῃ. ...em.

EX LIBRO XI.

ΕΛΛΟΠΙΟΝ, πόλις Αἰτωλίας. Πολύβιος ἐνδεκάτῃ. ...phanus.

ΙΛΟΤΡΓΕΙΑ, πόλις Ἰβηρίας. Πολύβιος ἐνδεκάτῃ. *Id.*

ΦΤΤΑΙΟΝ, πόλις Αἰτωλίας. Πολύβιος ἐνδεκάτῃ. *Idem.*

EX LIBRO XII.

Πολύβιος δ' ὁ Μεγαλοπολίτης ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, ...ππος, φησὶν, ὁ Περσέως πατὴρ, ὅτε τὴν Ἀσίαν κατέτρεχεν, ...ων τροφῶν, τοῖς στρατιώταις παρὰ Μαγνήτων, ἐπεὶ σῖτον ...χον, σῦκα ἔλαβε. διὸ καὶ Μυοῦντος κυριεύσας τοῖς Μάγνη-...ν ἐχαρίσατο τὸ χωρίον ἀντὶ τῶν σύκων. *Athenaeus lib. III.*

Τίμαιος δ' ὁ Ταυρομενίτης, ἐκλαθόμενος ἑαυτοῦ, (ἐλέγχει αὐτὸν εἰς τοῦτο Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης διὰ τῆς δωδεκάτης ...ν ἱστοριῶν) οὐκ εἶναι ἔφη σύνηθες τοῖς Ἕλλησι, δούλους κτᾶσθαι. ...henaeus lib. VI.*

Πολύβιος δ' ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν γίγνεσθαί φησι παρό-...μον τῷ λαγῷ ζῶον, τὸ κούνικλον καλούμενον, γράφων οὕτως· Ὁ ...κούνικλος καλούμενος etc. *Athenaeus lib. IX. Extat locus ho-...dique. Vide pag. 324. T. II.*

Ἱστορεῖ περὶ τοῦ ἐν Λιβύῃ καλουμένου λωτοῦ αὐτόπτης γενόμε-...ς ὁ Μεγαλοπολίτης Πολύβιος, ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν λέ-...ων οὕτως. Ἐστὶ δὲ τὸ δένδρον ὁ λωτὸς οὐ μέγα, τραχὺ δὲ καὶ ...κανθῶδες. ἔχει δὲ φύλλον χλωρὸν παραπλήσιον τῇ ῥάμνῳ, μι-...κρὸν βαθύτερον καὶ πλατύτερον. ὁ δὲ καρπὸς τὰς μὲν ἀρχὰς ...μοιός ἐστι καὶ τῇ χρόᾳ καὶ τῷ μεγέθει ταῖς λευκαῖς μυρτίσι ταῖς ...τετελειωμέναις· αὐξανόμενος δὲ τῷ μὲν χρώματι γίνεται φοινι-...κοῦς, τῷ δὲ μεγέθει ταῖς στρογγύλαις ἐλαίαις παραπλήσιος· πυ-

ρῆνα

ρῆνα δ' ἔχει τελέως μικρόν. ἐπὰν δὲ πεπανθῇ, συνάγεσιν· καὶ τὸν μὲν τοῖς οἰκέταις μετὰ χόνδρυ κόψαντες, σάττυσιν εἰς ἄγγεια· τὸν δὲ τοῖς ἐλευθέροις, ἐξελόντες τὸν πυρῆνα, συντιθέασιν. ὡσαύτως καὶ σιτεύονται τῦτον. ἐστὶ δὲ τὸ βρῶμα παραπλήσιον σύκῳ καὶ Φοινικοβαλάνῳ· τῇ δ' εὐωδίᾳ, βέλτιον. γίνεται δὲ καὶ οἶνος ἐξ αὐτῦ βρεχομένυ καὶ τριβομένυ δι' ὕδατος, κατὰ μὲν τὴν γεῦσιν ἡδὺς καὶ ἀπολαυστικὸς, οἰνομέλιτι χρηστῷ παραπλήσιος, ᾧ χρῶνται χωρὶς ὕδατος. ὐ δύναται δὲ πλέον δέκα μένειν ἡμερῶν. διὸ καὶ ποιῦσι κατὰ βραχὺ πρὸς τὴν χρείαν· ποιῦσι δὲ καὶ ὄξος ἐξ αὐτῶν. *Athenaeus lib. XIV.*

ΙΠΠΩΝ, Λιβύης πόλις. Πολύβιος δυοκαιδεκάτῃ. *Stephanus.*

ΣΙΓΓΑ, ὡς Πολύβιος δυοκαιδεκάτῃ. *Idem.*

ΤΑΒΑΘΡΑ, πόλις Λιβύης. Πολύβιος δυοκαιδεκάτῃ. *Idem.*

ΧΑΛΚΕΙΑ, πόλις Λιβύης. ὁ Πολυΐστωρ ἐν Λιβυκῶν τρίτῳ, ὡς Δημοσθένης· ᾧ μεμφόμενος Πολύβιος ἐν τῇ δωδεκάτῃ ὧδε γράφει. ἀγνοεῖ δὲ μεγάλως καὶ περὶ τῶν χαλκείων. ὔτε γὰρ πόλις ἐστὶν, ἀλλὰ χαλκυργεῖα. *Idem.*

EX LIBRO XIII.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, Φιλίππυ τῦ καταλυθέντος ὑπὸ Ῥωμαίων, κόλακα γενέσθαι Προκλείδην τὸν Ταραντῖνον, τὸν καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῦ πᾶσαν ἀνατρέψαντα. *Athenaeus lib. VI.*

Hodie in omnibus Polybii libris etiam mss. legitur Ἡρακλείδης, *non* Προκλείδης. *Vide pag. 351. T. II.*

Περὶ δὲ Αἰτωλῶν Πολύβιος μὲν ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν Φησὶν, ὡς διὰ τὴν τῶν πολέμων συνέχειαν, καὶ τὴν τῶν βίων πολυτέλειαν, κατάχρεοι ἐγένοντο. *Athenaeus lib. XII. vide pag. 48.*

ΑΔΡΑΝΗ, πόλις Θρᾳκικὴ, ἢ μικρὸν ὑπὲρ τῆς Βερενίκης κεῖται, ὡς Θεόπομπος. Πολύβιος δὲ διὰ τῦ η τὴν μέσην λέγει, ἐν τρισκαιδεκάτῃ. Ἀδρήνη. *Stephanus.*

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ. ἐστι καὶ Θρᾴκης ἔρημον πεδίον, χαμαιπετῆ δένδρα ἔχον, ὡς Πολύβιος τρισκαιδεκάτῃ. *Idem.*

ΔΙΓΗΡΟΙ, ἔθνος Θρᾴκιον. Πολύβιος ιγ'. *Idem.*

ΙΛΑΤΤΙΑ, πόλις Κρήτης. Πολύβιος τρισκαιδεκάτῃ. *Idem.*

ΚΑΒΥΛΗ, πόλις Θρᾴκης, ὐ πόῤῥω τῆς τῶν Ἀστῶν χώρας. Πολύβιος τρισκαιδεκάτῃ. *Idem.*

ΜΕΛΙ-

ΜΕΛΙΤΟΥΣΣΑ, πόλις Ἰλλυρίας. Πολύβιος τρισ-δεκάτῳ. *Idem.*

ΛΑΜΠΕΤΙΑ, πόλις Βρεττίας. Πολύβιος τρισκαιδεκά- *Idem.*

ΣΙΒΥΡΤΟΣ, πόλις Κρήτης. τὸ ἐθνικὸν Σιβύρτιος, ὡς λύβιος ἐν τρισκαιδεκάτῃ. *Idem.*

ΧΑΤΤΗΝΙΑ, χώρα τρίτη Γεῤῥαίων. Πολύβιος ιγ'. ει δ' ἡ Χαττηνία τἆλλα μὲν λυπρὰ· κώμαις δὲ καὶ πύργοις σκευάσαι, διὰ τὸ εὔκαιρον τῶν Γεῤῥαίων. ȣ̔́τοι γὰρ αὐτὴν νέ-νται. ἔστι δὲ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάττης. οἱ πολῖται, Χαττηνοί. , αὐτὸς μὲν παρήγγειλε φείδεσθαι τῆς τῶν Χαττηνῶν χώρας. em.

EX LIBRO XIV.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, Ἀγαθοκλέȣς τȣ̃ νάνθης υἱȣ̃, ἑταίρȣ δὲ τȣ̃ Φιλοπάτορος βασιλέως, κόλακα γε-θαι Φίλωνα. *Athenaeus libro VI. Ita ſcribendus hic Athe-ei locus. vide, quae notamus ad librum Hiſtoriar. XV.*

Πολύβιος δ' ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, Κλεινȣ̃ς, ρὶ, τῆς οἰνοχοȣ́σης αὐτῷ, εἰκόνας πολλὰς ἀνακεῖσθαι κατὰ τὴν λεξάνδρειαν μονοχίτωνας, καὶ ῥυτὸν ἔχειν ἐν ταῖς χερσίν· αἱ κάλλισαι τῶν οἰκιῶν φησὶν ȣ̓ Μυρτίȣ, καὶ Μνησίδος, καὶ Πο-ωτῆς προσαγορεύονται; καίτοι Μνῆσις μὲν ἦν αὐλητρὶς, καὶ οθεινή· Μύρτιον δὲ μία τῶν ἀποδεδειγμένων καὶ κοινῶν δεικτη-ίδων. τȣ̃ δὲ Φιλοπάτορος βασιλέως Πτολεμαίȣ οὐκ Ἀγαθόκλεια ἑταίρα ἐκράτει, ἡ καὶ πᾶσαν ἀνατρέψασα τὴν βασιλείαν; *thenaeus lib. XIII.*

EX LIBRO XVI.

Παραθήσομαι δὲ τὰς ἐπιστολὰς Ἀντιόχȣ τȣ̃ Μεγάλȣ, τοῖς ατηγοῖς περὶ αὐτῶν γραφείσας, προδιελθὼν, ὡς μαρτυρεῖ τȣ́-ις ἡμῶν τοῖς λόγοις Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης. Ἐν γὰρ τῇ καιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν αὐτȣ̃ φησὶν ȣ̔́τως. Ὁ δὲ τȣ̃ Πτολεμαίȣ ατηγὸς Σκόπας, ὁρμήσας εἰς τȣ̀ς ἄνω τόπȣς, κατεστρέψατο ἐν ῷ χειμῶνι τὸ τῶν Ἰȣδαίων ἔθνος. Λέγει δ' ἐν τῇ αὐτῇ βίβλῳ, ς, τȣ̃ Σκόπα νικηθέντος ὑπὸ Ἀντιόχȣ, τὴν μὲν Βαταναίαν καὶ αμάρειαν καὶ Ἄβιλα καὶ Γάδαρα παρέλαβεν Ἀντίοχος. μετ' λίγον δὲ προσεχώρησαν αὐτῷ καὶ τῶν Ἰȣδαίων οἱ περὶ τὸ ἱερὸν, ροσαγορευόμενον Ἱεροσόλυμα, κατοικȣ̃ντες. ὑπὲρ ȣ̔̃ καὶ πλεῖον χειν λέγοντες, καὶ μάλιστα διὰ τὴν περὶ τὸ ἱερὸν ἐπιφάνειαν, ς ἕτερον καιρὸν ὑπερθήσομεν τὴν διήγησιν. Καὶ Πολύβιος μὲν

ταῦτα

ταῦτα ἱςόρηκεν. *Iosephus Antiquitatum Iudaicarum, lib. XII. cap. III.*

ΙΕΡΑ ΚΩΜΗ, δῆμος Καρίας. Πολύβιος ἑκκαιδεκάτῃ. *Stephanus.*

ΚΑΡΘΑΙΑ, μία τῆς ἐν Κῷ τετραπόλεως. οἱ οἰκοῦντες Καρθαεῖς. Πολύβιος ιϛ'. *Idem.*

ΜΑΝΤΥΑ, πόλις Ῥωμαίων. τὸ ἐθνικὸν, Μαντυανός. Πολύβιος ἑκκαιδεκάτῃ. *Idem.*

EX LIBRO XVIII.

ΑΓΡΙΑΙ, ἀρσενικῶς, ἔθνος Παιονίας, μεταξὺ Αἵμου καὶ Ῥοδόπης. παρὰ Πολυβίῳ δὲ διὰ τοῦ αι. εὑρέθη δὲ ἐν ὀκτωκαιδεκάτῃ· τὸ γὰρ τῶν Ἀγραίων ἔθνος. *Stephanus.*

ΜΕΔΙΩΝ, πόλις πρὸς τῇ Αἰτωλίᾳ. Πολύβιος ὀκτωκαιδεκάτῃ. *Idem.*

EX LIBRO XX.

Πολύβιος δ' ὁ Μεγαλοπολίτης ἐν τῇ εἰκοςῇ φησὶ τῶν ἱστοριῶν, ὡς Βοιωτοὶ, μεγίςην δόξαν λαβόντες μετὰ τὰ Λευκτρικὰ, κατὰ μικρὸν ἀνέπεσον ταῖς ψυχαῖς, καὶ ὁρμήσαντες ἐπ' εὐωχίας καὶ μέθας, συνέθεντο καὶ κοινώνεια τοῖς φίλοις. πολλοὶ δὲ τῶν ἐχόντων γενεὰς ἀπεμέριζον τοῖς συσσιτίοις τὸ πλέον τῆς οὐσίας, ὥςε πολλοὺς εἶναι Βοιωτῶν, οἷς ὑπῆρχε δεῖπνα τοῦ μηνὸς πλείω τῶν εἰς τὸν μῆνα διατεταγμένων ἡμερῶν. Διόπερ Μεγαρεῖς, μισήσαντες αὐτῶν τὴν τοιαύτην κατάςασιν, ἀπένευσαν εἰς τοὺς Ἀχαιούς. *Athenaeus lib. X. V. pag. 1432.*

Ἀντίοχος δ' ὁ μέγας ἐπικαλούμενος, ὃν Ῥωμαῖοι καθεῖλον, ὥς ἱςορεῖ Πολύβιος ἐν τῇ εἰκοςῇ, παρελθὼν εἰς Χαλκίδα τῆς Εὐβοίας, συνετέλει γάμους, πεντήκοντα μὲν ἔτη γεγονὼς, καὶ δύο τὰ μέγιςα τῶν ἔργων ἀνειληφὼς, τήν τε τῶν Ἑλλήνων ἐλευθέρωσιν, ὡς αὐτὸς ἐπηγγέλλετο, καὶ τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον. ἐρασθεὶς γοῦν παρθένου Χαλκιδικῆς, κατὰ τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν ἐφιλοτιμήσατο γῆμαι, οἰνοπότης ὢν, καὶ μέθαις χαίρων. Ἦν δ' αὕτη Κλεοπτολέμου μὲν θυγάτηρ, ἑνὸς τῶν ἐπιφανῶν, κάλλει δὲ πάσας ὑπερβάλλουσα. καὶ τοὺς γάμους συντελῶν ἐν τῇ Χαλκίδι, αὐτόθι διέτριψε τὸν χειμῶνα, τῶν ἐνεςώτων οὐδ' ἥντινα ποιούμενος πρόνοιαν. ἔθετο δὲ καὶ τῇ παιδὶ ὄνομα Εὔβοιαν. ἡττηθεὶς οὖν τῷ πολέμῳ, ἔφυγεν εἰς Ἔφεσον μετὰ τῆς νεογάμου. *Athenaeus libro X.*

EX

EX LIBRO XXVI.

Ἀντίοχος, ὁ Ἐπιφανὴς μὲν κληθεὶς, ἐπιμανὴς δ' ἐκ τῶν πράξεων ὀνομασθεὶς, βασιλεὺς δ' ἦν ἔτος τῶν Συριακῶν, τῶν ἀπὸ Σελεύκου, περὶ οὗ φησι Πολύβιος τάδε. ὡς ἀποδιδράσκων ἐκ τῆς αὐλῆς ἐνίοτε, τοὺς θεράποντας οὗ τύχοι τῆς πόλεως, αὐτῶν ἐφαίνετο δεύτερος καὶ τρίτος. μάλιστα δὲ πρὸς τοῖς ἀργυροκοπείοις εὑρίσκετο καὶ χρυσοχοείοις, εὑρησιλογῶν καὶ φιλοτεχνῶν πρὸς τοὺς τορευτὰς καὶ τοὺς ἄλλους τεχνίτας. ἔπειτα καὶ μετὰ δημοτῶν ἀνθρώπων συγκαταβαίνων ὡμίλει, ᾧ τύχοι· καὶ μετὰ τῶν παρεπιδημούντων συνέπινε τῶν εὐτελεστάτων. ὅτε δὲ τῶν νεωτέρων αἴσθοιτό τινας συνευωχουμένους, οὐδεμίαν ἔμφασιν ποιήσας παρῆν ἐπικωμάζων μετὰ κεραμίου καὶ συμφωνίας· ὥστε τοὺς πολλοὺς διὰ τὸ παράδοξον ἀφισταμένους φεύγειν. πολλάκις δὲ καὶ τὴν βασιλικὴν ἀποθέμενος ἐσθῆτα, τήβενναν ἀναλαβὼν περιῄει κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀρχαιρεσιάζων, καὶ τοὺς μὲν δεξιούμενος, τοὺς δὲ καὶ περιπτύσσων, παρεκάλει φέρειν αὐτῷ τὴν ψῆφον, ποτὲ μὲν ὡς ἀγορανόμος γένηται, ποτὲ δὲ καὶ ὡς δήμαρχος. τυχὼν δὲ τῆς ἀρχῆς, καὶ καθίσας ἐπὶ τῶν ἐλεφαντίνων δίφρων, κατὰ τὸ παρὰ Ῥωμαίοις ἔθος, διήκουε τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν γενομένων συναλλαγμάτων, καὶ διέκρινε μετὰ πολλῆς σπουδῆς καὶ προθυμίας. Ἐξ ὧν εἰς ἀπορίαν ἦγε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιεικεῖς. οἱ μὲν γὰρ ἀφελῆ τινα αὐτὸν εἶναι ὑπελάμβανον· οἱ δὲ μαινόμενον. καὶ γὰρ περὶ τὰς δωρεὰς ἦν παραπλήσιος. Ἐδίδου γὰρ τοῖς μὲν ἀστραγάλους δορκαδείους, τοῖς δὲ φοινικοβαλάνους, ἄλλοις δὲ χρυσίον. καὶ ἐξ ἀπαντήσεως δέ τισι τυγχάνων, οὓς μὴ ἑωράκει ποτὲ, ἐδίδου δωρεὰς προσδοκώντας. Ἐν δὲ ταῖς πρὸς τὰς πόλεις θυσίαις, καὶ ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς τιμαῖς, πάντας ὑπερέβαλε τοὺς βεβασιλευκότας. τοῦτο δ' ἄν τις τεκμήραιτο ἔκ τε τοῦ παρ' Ἀθηναίοις Ὀλυμπιείου, καὶ τῶν περὶ τὸν ἐν Δήλῳ βωμὸν ἀνδριάντων. Ἐλούετο δὲ κἀν τοῖς δημοσίοις βαλανείοις, ὅτε δημοτῶν ἦν τὰ βαλανεῖα πεπληρωμένα, κεραμίων εἰσφερομένων αὐτῷ μύρων τῶν πολυτελεστάτων. Ὅτε καί τινος εἰπόντος, μακάριοι ἐστὲ ὑμεῖς, ὦ βασιλεῦ, οἱ καὶ τοιούτοις χρώμενοι, καὶ ὀδωδότες ἡδύ· οὐδὲ μηδὲν τὸν ἄνθρωπον προσειπὼν, ὅπου κεῖνος τῇ ἑξῆς ἐλούετο, ἐπεισελθὼν, ἐποίησεν αὐτοῦ καταχυθῆναι τῆς κεφαλῆς μέγιστον κεράμιον πολυτελεστάτου μύρου, τῆς στακτῆς καλουμένης, ὡς πάντας ἀναστάντας κυλίεσθαι λουομένους τῷ μύρῳ, καὶ διὰ τὴν γλισχρότητα καταπίπτοντας γέλωτα παρέχειν, καθάπερ καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα. Ὁ δ' αὐτὸς οὗτος βασιλεὺς, ἀκούσας τοὺς ἐν Μακεδονίᾳ συντετελεσμένους ἀγῶνας ὑπὸ Αἰμιλίου Παύλου τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ,

τηγοῦ, [1] βουλόμενος τῇ μεγαλοεργίᾳ καὶ τῇ δωρεᾷ ὑπεράραι τὸν Παῦλον, ἐξέπεμψε πρέσβεις καὶ θεωροὺς εἰς τὰς πόλεις, καταγγελοῦντας τοὺς ἐσομένους ἀγῶνας ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ Δάφνης, ὡς πολλὴν γενέσθαι τῶν Ἑλλήνων σπουδὴν εἰς τὴν ὡς αὐτὸν ἄφιξιν. ἀρχὴν δ' ἐποιήσατο τῆς πανηγύρεως τὴν πομπείαν οὕτως ἐπιτελεσθεῖσαν. Καθηγοῦντό τινες Ῥωμαϊκὸν ἔχοντες καθοπλισμὸν ἐν θώραξιν ἁλυσιδωτοῖς, ἄνδρες ἀκμάζοντες ταῖς ἡλικίαις πεντακισχίλιοι· μεθ' οὓς Μυσοὶ πεντακισχίλιοι συνεχεῖς ἦσαν· Κίλικες δ' εἰς τὸν τῶν εὐζώνων τρόπον καθωπλισμένοι τρισχίλιοι, χρυσοῦς ἔχοντες στεφάνους. ἐπὶ δὲ τούτοις Θρᾷκες τρισχίλιοι, καὶ Γαλάται πεντακισχίλιοι, ἄλλοι δ' ἀργυράσπιδες, οἷς ἐπηκολούθει μονομάχων ζεύγη διακόσια τεσσαράκοντα. τούτων κατόπιν ἦσαν ἱππεῖς Πισαῖοι μὲν χίλιοι, πολιτικοὶ δὲ τρισχίλοι. ὧν οἱ μὲν πλείους ἦσαν χρυσοφάλαροι καὶ χρυσοστέφανοι, οἱ δ' ἄλλοι ἀργυροφάλαροι. Μετὰ δὲ τούτους ἦσαν οἱ λεγόμενοι ἑταῖροι ἱππεῖς. οὗτοι δὲ ἦσαν εἰς χιλίους, πάντες χρυσοφάλαροι. τούτοις συνεχὲς ἦν τὸ τῶν φίλων σύνταγμα, ἴσον καὶ κατὰ τὸ πλῆθος καὶ κατὰ τὸν κόσμον. ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπίλεκτοι χίλιοι, οἷς ἐπηκολούθει τὸ καλούμενον ἄγημα, κράτιστον εἶναι δοκοῦν σύστημα τῶν ἱππέων, περὶ χιλίους. τελευταία δ' ἦν ἡ κατάφρακτος ἵππος, οἰκείως τῇ προσηγορίᾳ τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀνδρῶν ἐσκεπασμένων τοῖς ὅπλοις. ἦσαν δὲ καὶ αὐτοὶ χίλιοι καὶ πεντακόσιοι. πάντες δ' οἱ προειρημένοι εἶχον πορφυρᾶς ἐφαπτίδας, πολλοὶ δὲ καὶ διαχρύσους καὶ ζωωτάς. ἑξίππα μὲν ἦν ἑκατὸν, τέθριππα δὲ τεσσαράκοντα. ἔπειτα ἐλεφάντων ἅρμα, καὶ συνωρίς. καθ' ἕνα δὲ εἵποντο ἐλέφαντες διεσκεδασμένοι τριάκοντα καὶ ἕξ. τὴν δ' ἄλλην πομπὴν λέγειν ἐστὶ δυσέφικτον, ὡς ἐν κεφαλαίῳ δὲ λεκτέον. Ἔφηβοι μὲν γὰρ ἐπόμπευσαν εἰς ὀκτακοσίους, χρυσοῦς ἔχοντες στεφάνους· βόες δ' εὔτραφεῖς περὶ χιλίους· θεωρίαι δὲ βραχὺ λείπουσαι τριακοσιῶν· ἐλεφάντων δ' ὀδόντες ὀκτακόσιοι. τὸ δὲ τῶν ἀγαλμάτων πλῆθος οὐ δυνατὸν ἐξηγήσασθαι. πάντων γὰρ τῶν παρ' ἀνθρώποις λεγομένων ἢ νομιζομένων θεῶν ἢ δαιμόνων, προσέτι δὲ ἡρώων εἴδωλα διήγετο, τὰ μὲν κεχρυσωμένα, τὰ δ' ἠμφιεσμένα στολαῖς διαχρύσοις. καὶ πᾶσι τούτοις οἱ προσήκοντες μῦθοι κατὰ τὰς παραδεδομένας ἱστορίας ἐν διασκευαῖς πολυτελέσι παρέκειντο. εἵπετο δ' αὐτοῖς καὶ Νυκτὸς εἴδωλον καὶ Ἡμέρας, Γῆς τε, καὶ Οὐρανοῦ, καὶ Ἠοῦς, καὶ Μεσημβρίας. τὸ δὲ τῶν χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων πλῆθος οὕτως ἄν τις ὑπονοήσειεν, ὅσον ἦν. ἑνὸς γὰρ τῶν φίλων, Διονυσίου τοῦ ἐπιστολιογράφου, χίλιοι παῖδες ἐπόμπευσαν, ἀργυρώματα ἔχοντες, ὧν οὐδὲν ἔλαττον ὁλκὴν εἶχε δραχμῶν χιλίων. βασιλικοὶ δὲ παῖδες παρῆλθον ἑξακόσιοι, χρυσώματα ἔχοντες. ἔπειτα γυναῖκες

τας ἐκ χρυσῶν καλπίδων μύροις ἔῤῥαινον, εἰς διακοσίας: ταύταις δ᾽ ἑξῆς ἐπόμπευον ἐν χρυσόποσι μὲν φορείοις, ὀγδοήκοντα γυναῖκες· ἀργυρόποσι δὲ, πεντακόσιαι, καθήμεναι, πολυτελῶς διεσκευασμέναι. Καὶ τῆς μὲν πομπῆς τὰ ἐπιφανέστατα ταῦτα ἦν. Συντελεσθέντων δὲ τῶν ἀγώνων καὶ μονομαχιῶν καὶ κυνηγεσίων κατὰ τριάκονθ᾽ ἡμέρας, ἐν αἷς τὰς θέας συνετέλει, πέντε μὲν τὰς πρώτας ἐν τῷ γυμνασίῳ πάντες ἐκ χρυσῶν ὁλκείων ἠλείφοντο κροκίνῳ μύρῳ. ἦν δὲ ταῦτα πεντεκαίδεκα, καὶ κινναμωμίνου τὰ ἴσα, καὶ ναρδίνου. παραπλησίως δὲ καὶ ταῖς ἑξῆς εἰσεφέρετο τήλινον, ἀμαράκινον, κρίνινον, πάντα διαφέροντα ταῖς εὐωδίαις. Ἐστρώννυτο δὲ εἰς εὐωχίαν ποτὲ μὲν χίλια τρίκλινα, ποτὲ δὲ χίλια πεντακόσια, μετὰ τῆς πολυτελεστάτης διασκευῆς. ὁ δὲ χειρισμὸς ἐγίνετο τῶν πραγμάτων δι᾽ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. Ἵππον γὰρ ἔχων εὐτελῆ παρέτρεχε παρὰ τὴν πομπὴν, τοὺς μὲν προάγειν κελεύων, τοὺς δ᾽ ἐπέχειν. Κατὰ δὲ τοὺς πότους αὐτὸς ἐπὶ τὰς εἰσόδους ἐφιστάμενος, οὓς μὲν εἰσῆγεν, οὓς δ᾽ ἀνέκλινε· καὶ τοὺς διακόνους τοὺς τὰς παραθέσεις φέροντας αὐτὸς εἰσήγαγεν. καὶ περιπορευόμενος, οὗ μὲν προσεκάθιζεν, οὗ δὲ προσανέπιπτε· καὶ ποτὲ μὲν ἀποθέμενος μεταξὺ τὸν ψωμὸν, ποτὲ δὲ τὸ ποτήριον, ἀνεπήδα, καὶ μετανίστατο, καὶ περιῄει τὸν πότον, προπόσεις λαμβάνων ὀρθὸς, ἄλλοτε παρ᾽ ἄλλοις, ἅμα δὲ καὶ τοῖς ἀκροάμασι προσπαίζων. Προβάσης δ᾽ ἐπὶ πολὺ τῆς συνουσίας, καὶ πολλῶν ἤδη κεχωρισμένων ἀπὸ τῶν νομίμων, ὁ βασιλεὺς εἰσεφέρετο ὅλος κεκαλυμμένος, καὶ εἰς τὴν γῆν ἐτίθετο, ὡς εἷς ὢν δῆτα τῶν μίμων. καὶ τῆς συμφωνίας προκαλουμένης, ἀναπηδήσας ὠρχεῖτο, καὶ ὑπεκρίνετο μετὰ τῶν γελωτοποιῶν, ὥστε πάντας αἰσχυνομένους φεύγειν. ταῦτα δὲ πάντα συνετελέσθη, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐνοσφίσατο, παρασπονδήσας τὸν Φιλομήτορα βασιλέα, παιδίσκον ὄντα· τὰ δὲ καὶ τῶν φίλων συμβαλλομένων. ἱεροσυλήκει δὲ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἱερῶν. *Athenaeus lib. V. et X.*

Ἀλλ᾽ οὐ Περσεὺς ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων καθαιρεθεὶς. (κατ᾽ οὐδὲν γὰρ τὸν πατέρα Φίλιππον ἐμιμήσατο) οὔτε γὰρ περὶ γυναῖκας ἐσπουδάκει, οὔτε φίλοινος ἦν· ἀλλὰ καὶ οὐ μόνον αὐτὸς μέτριον εἶχε δειπνῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ συνόντες αὐτῷ φίλοι, ὡς ἱστορεῖ Πολύβιος ἐν κζ΄. *Athenaeus libro X.*

EX LIBRO XXIX.

Ἐν δὲ τῇ εἰκοστῇ ἐννάτῃ ὁ αὐτὸς, Γενθίωνα, φησὶ, τὸν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέα, διὰ τὴν πολυποσίαν πολλὰ ποιεῖν ἀσελγῆ κατὰ τὸν βίον, νύκτωρ τε ἀεὶ καὶ μεθ᾽ ἡμέραν μεθύοντα· ἀποκτείναντα δὲ καὶ Πλεύρατον τὸν ἀδελφὸν, γαμεῖν μέλλοντα τὴν

τῦ Μενυνίυ θυγατέρα, αὐτὸν γῆμαι τὴν παῖδα, καὶ ὠμῶς χρῆσθαι τοῖς ἀρχομένοις. *Athenaeus lib. X.*

EX LIBRO XXXI.

Κάτων δ᾽ ἐκεῖνος, ὡς Πολύβιος ἱστορεῖ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν, ἐδυσχέραινε καὶ ἐκεκράγει, ὅτι τινὲς τὰς ξενικὰς τρυφὰς εἰσήγαγον εἰς τὴν Ῥώμην, τριακοσίων μὲν δραχμῶν κεράμιον ταρίχων Ποντικῶν ὠνησάμενοι, μειράκια δ᾽ εὔμορφα ὑπερβαλλέσης ἀγρῶν τιμῆς, *Athenaeus lib. VI.*

Ἐν δὲ τῇ τριακοστῇ πρώτῃ ὁ αὐτὸς Πολύβιος φησὶ, συντελῦντα αὐτὸν (τὸν Ἀντίοχον) ἀγῶνας, συγκαλέσαι πάντας Ἕλληνας, καὶ τῶν βυλομένων τὺς πολλὺς ἐπὶ τὴν θέαν. καὶ πλείστων παραγινομένων ἐν τοῖς γυμνασίοις, πάντας ἐκ χρυσῶν ἐλκείων ἤλειφε κροκίνῳ μύρῳ, καὶ κινναμωμίνῳ, καὶ ναρδίνῳ, καὶ ἀμαρακίνῳ, καὶ κρινίνῳ. καὶ συγκαλῶν αὐτὺς εἰς εὐωχίαν, ποτὲ μὲν χίλια τρίκλινα, ποτὲ δὲ χίλια πεντακόσια συνεπλήρυ μετὰ πολυτελεστάτης παρασκευῆς. καὶ ὁ χειρισμὸς τῆς διακονίας δι᾽ αὐτῦ ἐγένετο. κατὰ γὰρ τὰς εἰσόδυς ὑφιστάμενος, ὓς μὲν εἰσῆγεν, ὓς δὲ ἀνέκλινεν. καὶ τὺς διακόνυς δὲ, τὺς τὰς παραθέσεις φέροντας, αὐτὸς εἰσῆγεν, καὶ περιπορευόμενος ὗ μὲν προσεκάθιζεν, ὗ δὲ προσανέπιπτεν. καὶ ποτὲ μὲν ἀποθέμενος μεταξὺ τὸν ψωμὸν, ποτὲ δὲ τὸ ποτήριον, ἀνεπήδα, καὶ μετανίστατο, καὶ περιῄει τὸν πότον, προπόσεις λαμβάνων ὀρθὸς ἄλλοτε παρ᾽ ἄλλοις· ἅμα δὲ τοῖς ἀκροάμασι προσπαίζων, καὶ ὑπὸ τῶν μίμων εἰσεφέρετο ὅλος συγκεκαλυμμένος, καὶ ἐτίθετο εἰς τὴν γῆν, ὡς εἷς ὢν τῶν μίμων. καὶ τῆς συμφωνίας προσκαλυμένης, ὁ βασιλεὺς ἀναπηδήσας ὠρχεῖτο καὶ προσέπαιζε τοῖς μίμοις, ὥστε πάντας αἰσχύνεσθαι. τοιαῦτα ἀπεργάζεται τὺς ταλαιπώρυς ἡ πρὸς τῇ μέθῃ ἀπαιδευσία. *Athenaeus lib. X. vide fragmentum ex lib. XXVI.*

EX LIBRO XXXII.

Ὀροφέρνην τε ὀλίγον χρόνον Καππαδοκίας βασιλεύσαντα, καὶ παριδόντα τὰς πατρίυς ἀγωγὰς, φησὶν ἐν τῇ τριακοστῇ δευτέρᾳ, εἰσαγαγεῖν τὴν Ἰακὴν καὶ τεχνητικὴν ἀσωτίαν. *Athenaeus lib. X.*

EX LIBRO XXXIII.

Καὶ Δημήτριον δέ, φησι, τὸν ἐκ τῆς Ῥώμης τὴν ὁμηρείαν διαφυγόντα ἐν τῇ τρίτῃ καὶ τριακοστῇ βασιλεύσαντα Σύρων, πολυπότην ὄντα, τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας μεθύσκεσθαι. *Athenaeus lib. X. Vide T. II. p. 762.*

EX LIBRO XXXIV.

Πολύβιος δ' ὁ Μεγαλοπολίτης ἐν τετάρτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν
ριῶν περὶ τῆς ἐν Ἰβηρίᾳ Λυσιτανίας χώρας διαλεγόμενος, φη-
, ὅτι βάλανοί εἰσι κατὰ βάθος ἐν τῇ αὐτόθι θαλάττῃ πεφυ-
μέναι, ὧν τὸν καρπὸν σιτουμένους τοὺς θύννους πιαίνεσθαι. *Athe-
naeus libro VI.*

Τὴν κατὰ τὴν Λυσιτανίαν (χώρα δ' ἐστὶν αὕτη τῆς Ἰβηρίας,
ἣν Ῥωμαῖοι Ἱσπανίαν ὀνομάζουσιν) διηγούμενος εὐδαιμονίαν Πο-
λύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν
φησίν, ὡς αὐτόθι διὰ τὴν τοῦ ἀέρος εὐκρασίαν καὶ τὰ ζῶα πολύ-
γονα καὶ ἄνθρωποι, καὶ οἱ ἐν τῇ χώρᾳ καρποὶ οὐδέποτε φθείρου-
σι. ῥόδα μὲν γὰρ αὐτόθι, καὶ λευκόϊα, καὶ ἀσπάραγοι, καὶ τὰ
παραπλήσια τούτοις, οὐ πλεῖον διαλείπει μηνῶν τριῶν. τὸ δὲ θα-
λάττιον ὄψον, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος, καὶ κατὰ τὴν χρηστότητα,
καὶ κατὰ τὸ κάλλος μεγάλην ἔχει διαφορὰν πρὸς τὸ γινόμενον ἐν
τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ. Καὶ ὁ μὲν τῶν κριθῶν σίκλος, μέδιμνός
ἐστι δραχμῆς. ὁ δὲ τῶν πυρῶν, ἐννέα ὀβολῶν Ἀλεξανδρινῶν.
τοῦ δ' οἴνου δραχμῆς ὁ μετρητής. καὶ ἔριφος ὁ μέτριος ὀβολοῦ, καὶ
λαγώς. τῶν δ' ἀρνῶν τριώβολον καὶ τετρώβολον ἡ τιμή. ὗς δεί-
πνος, ἑκατὸν μνᾶς ἄγων, πέντε δραχμῶν, καὶ πρόβατον δυσίν.
τάλαντον δὲ σύκων, τριῶν ὀβολῶν. μόσχος δραχμῶν πέντε, καὶ
βοῦς ζύγιμος δέκα. τὰ δὲ τῶν ἀγρίων ζώων κρέα σχεδὸν οὐδὲ κατ-
ηξιοῦτο τιμῆς, ἀλλ' ἐν ἐπιδόσει καὶ χάριτι τὴν ἀλλαγὴν ποιοῦνται
τούτων. *Athenaeus initio lib. VIII.*

Πολύβιος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν, μετὰ
τὴν Πυρήνην, φησὶν, ἕως τοῦ Νάρβωνος ποταμοῦ πεδίον εἶναι, δι'
οὗ φέρεσθαι ποταμοὺς Ἰλέβερνιν καὶ Ῥόσκυνον, ῥέοντας παρὰ πόλεις
ὁμωνύμους, κατοικουμένας ὑπὸ Κελτῶν. ἐν οὖν τῷ πεδίῳ τούτῳ εἶ-
ναι τοὺς λεγομένους ἰχθῦς ὀρυκτούς. εἶναι δὲ τὸ πεδίον λεπτόγειον,
πολλὴν ἄγρωστιν ἔχον πεφυκυῖαν. ὑπὸ δὲ ταύτην διάμμου τῆς
γῆς οὔσης ὑπὸ δύο καὶ τρεῖς πήχεις, ὑπορρεῖν τὸ πλαζόμενον ὑπὸ
τῶν ποταμῶν ὕδωρ. μεθ' οὗ ἰχθύες κατὰ τὰς παρεκχύσεις ὑπο-
τρέχοντες ὑπὸ τὴν γῆν, χάριν τῆς τροφῆς (φιλήδουσι γὰρ τῇ τῆς
ἀγρώστεως ῥίζῃ) πεποιήκασι πᾶν τὸ πεδίον πλῆρες ἰχθύων ὑπο-
γείων, οὓς ἀνορύττοντες λαμβάνουσιν. *Athenaeus lib. VIII.*

ΑΙΘΑΛΗ, νῆσος Τυρσηνῶν. Πολύβιος δ' ἐν τριακοστῇ τε-
τάρτῃ λέγει· Αἰθάλειαν τὴν Λῆμνον καλεῖσθαι, ἀφ' ἧς ἦν ὁ Γλαῦκος,
τοῦ τὴν κόλλησιν σιδήρου εὑρόντων. *Stephanus.*

EX LIBRO XXXVII.

ΜΟΥΣΕΙΟΝ, τόπος περὶ τὸν Ὄλυμπον τὸν ἐν Μακε-
δονίᾳ. Πολύβιος τριακοστῇ ἑβδόμῃ. *Stephanus.*

EX INCERTIS POLYBIANAE HISTORIAE LIBRIS FRAGMENTA,

ITEM

POLYBII IPSIVS ELOGIA EX VARIIS AVCTORIBVS

SIMVL COLLECTA.

E STRABONIS GEOGRAPHVMENIS

LIBRO I.

Ἔτι δὲ μετὰ τύτυς, Ἐρατοσθένης τε καὶ Πολύβιος, καὶ Ποσειδώνιος, ἄνδρες φιλόσοφοι.

Ἐπεὶ ὐ πρὸς ἅπαντας φιλοσοφεῖν ἄξιον· πρὸς Ἐρατοσθένη δὲ, καὶ Ποσειδώνιον, καὶ Ἵππαρχον, καὶ Πολύβιον, καὶ ἄλλους τοιύτυς καλόν. 1.

Ὅπερ καὶ Πολύβιός φησι περὶ τῆς Ὀδυσσέως πλάνης ἐγχειρῶν.

Καὶ Πολύβιος δ' ὀρθῶς ὑπονοεῖ τὰ περὶ τῆς πλάνης· τὸν γὰρ Αἴολον, τὸν προσημαίνοντα τὺς ἔκπλυς ἐν τοῖς κατὰ τὸν πορθμὸν τόποις, ἀμφιδρόμοις ὖσι καὶ δυσέκπλοις διὰ τὰς παλιῤῥοίας, ταμίαν τε εἰρῆσθαι τῶν ἀνέμων, καὶ βασιλέα νενομίσθαι φησί· καθάπερ Δαναὸν μὲν, τὰ ὑδρεῖα τὰ ἐν Ἄργει παραδείξαντα, Ἀτρέα δὲ, τῦ ἡλίυ τὸν ὑπεναντίον τῷ ὐρανῷ δρόμον, μάντεις τε καὶ ἱεροσκοπυμένυς ἀποδείκνυσθαι βασιλέας· τύς δ' ἱερέας τῶν Αἰγυπτίων, καὶ Χαλδαίυς, καὶ μάγυς, σοφίᾳ τινὶ διαφέροντας τῶν ἄλλων, ἡγεμονίας καὶ τιμῆς τυγχάνειν παρὰ τοῖς πρὸ ἡμῶν· ὕτω δὲ καὶ τῶν θεῶν ἕνα ἕκασον, τῶν χρησίμων τινὸς εὑρετὴν γενόμενον, τιμᾶσθαι. Ταῦτα δὲ προοικονομησάμενος, ὐκ ἐᾷ τὸν Αἴολον ἐν μύθυ σχήματι ἀκύεσθαι, ὐδ' ὅλην τὴν Ὀδυσσέως πλάνην· ἀλλὰ μικρὰ μὲν προσμεμυθεῦσθαι, καθάπερ καὶ τῷ Ἰλιακῷ πολέμῳ. τὸ δ' ὅλον περὶ Σικελίαν καὶ τῷ ποιητῇ πεποιῆσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις συγγραφεῦσιν, ὅσοι τὰ παραχώρια λέγυσι τὰ περὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. Οὐκ ἐπαινεῖ δὲ ὐδὲ τὴν τοιαύτην τῦ Ἐρατοσθένυς ἀπόφασιν, διότι φησὶ, τότ' ἂν εὑρεῖν τινα, πῦ Ὀδυσσεὺς πεπλάνηται, ὅταν εὕρῃ τὸν σκυτέα τὸν συῤῥάψαντα τὸν τῶν ἀνέμων ἀσκόν. Καὶ τῦτο δ' οἰκείως ἀπ-

ἐν τοῖς συμβαίνουσι περὶ τὸ Σκύλλαιον, καὶ τὴν θήραν τῶν γαλεωτῶν τὸ ἐπὶ τῆς Σκύλλης.

Αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ σκόπελον περιμαιμώωσα,
Δελφῖνάς τε, κύνας τε, καὶ εἴποθι μεῖζον ἕλῃσι
Κῆτος - - - -

τοὺς γὰρ θύννους ἀγεληδὸν φερομένους παρὰ τὴν Ἰταλίαν, ἐπειδὰν ἐμπέσωσι καὶ κωλυθῶσι τῆς Σικελίας ἅψασθαι, περιπίπτειν τοῖς μείζοσι τῶν ζώων, οἷον δελφίνων, καὶ κυνῶν, καὶ ἄλλων κητωδῶν· ἐκ δὲ τῆς θήρας αὐτῶν πιαίνεσθαι τοὺς γαλεώτας, οὓς καὶ ξιφίας λέγεσθαι καὶ κύνας φησί. Συμβαίνειν γὰρ ταυτὸν ἐνθάδε καὶ κατὰ τὰς ἀναβάσεις τοῦ Νείλου, καὶ τῶν ἄλλων ὑδάτων, ὅπερ ἐπὶ πυρὸς καὶ ὕλης ἐμπιπραμένης· ἀθροιζόμενα γὰρ τὰ θηρία φεύγειν τὸ πῦρ, ἢ τὸ ὕδωρ, καὶ βορὰν γίνεσθαι τοῖς κρείττοσι. Ταῦτα δ' εἰπὼν διηγεῖται τὴν τῶν γαλεωτῶν θήραν, ἣ συντελεῖται περὶ τὸ Σκύλλαιον· σκοπὸς γὰρ ἐφέστηκε κοινὸς τοῖς ὑφορμοῦσιν ἐν δικώποις σκαφιδίοις πολλοῖς, δύο καθ' ἕκαστον σκαφίδιον· καὶ ὁ μὲν ἐλαύνει, ὁ δ' ἐπὶ τῆς πρώρας ἕστηκε δόρυ ἔχων, σημήναντος τοῦ σκοποῦ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ γαλεώτου· φέρεται δὲ τὸ τρίτον μέρος ἐξέχον τὸ ζῶον· συνάψαντος δὲ τοῦ σκάφους, ὁ μὲν ἔπληξεν ἐκ χειρός· εἶτ' ἐξέσπασεν ἐκ τοῦ σώματος τὸ δόρυ χωρὶς τῆς ἐπιδορατίδος· ἀγκιστρώδης τε γάρ ἐστι, καὶ χαλαρῶς ἐνήρμοσται τῷ δόρατι ἐπίτηδες· καλώδιον δ' ἔχει μακρὸν ἐξημμένον· τοῦτ' ἐπιχαλῶσι τῷ τρωθέντι, ἕως κάμῃ σφαδάζον, καὶ ὑποφεῦγον· τότε δ' ἕλκουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, ἢ εἰς τὸ σκάφος ἀναλαμβάνουσιν, ἐὰν μὴ μέγα ᾖ τελέως τὸ σῶμα· κἂν ἐκπέσῃ δὲ εἰς τὴν θάλατταν τὸ δόρυ, οὐκ ἀπόλωλεν, ἔστι γὰρ πηκτὸν ἔκ τε δρυός, καὶ ἐλάτης, ὥστε, βαπτιζομένου τοῦ δρυΐνου βάρει, μετέωρον εἶναι τὸ λοιπὸν καὶ εὐανάληπτον. συμβαίνει δέ ποτε, καὶ τιτρώσκεσθαι διὰ τοῦ σκαφιδίου τὸν κωπηλάτην διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ξίφους τῶν γαλεωτῶν, καὶ τὸ τὴν ἀκμὴν τοῦ ζώου συαγρώδη εἶναι, καὶ τὴν θήραν. Ἔκ τε δὴ τῶν τοιούτων εἰκάζοι τις ἄν, φησί, περὶ Σικελίαν γενέσθαι τὴν πλάνην κατὰ τὸν Ὅμηρον, ὅτι τῇ Σκύλλῃ προσῆψε τὴν τοιαύτην θήραν, ἣ μάλιστ' ἐπιχώριός ἐστι τῷ Σκυλλαίῳ. Καὶ ἐκ τῶν περὶ τῆς Χαρύβδεως λεγομένων ὁμοίων τοῖς τοῦ πορθμοῦ πάθεσι. τὸ δέ,

Τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν.

ἀντὶ τοῦ δὶς, γραφικὸν εἶναι ἁμάρτημα, ἢ ἱστορικόν. Καὶ τὰ ἐν τῇ Μήνιγγι δὲ, τοῖς περὶ τῶν Λωτοφάγων εἰρημένοις συμφωνεῖ. Εἰ δέ τινα μὴ συμφωνεῖ, μεταβολὰς αἰτιᾶσθαι δεῖ, ἢ ἄγνοιαν, ἢ

καὶ ποιητικὴν ἐξουσίαν, ἣ συνέστηκεν ἐξ ἱστορίας, καὶ διαθέσεως, καὶ μύθου. τῆς μὲν οὖν ἱστορίας ἀλήθειαν εἶναι τέλος, ὡς ἐν νεῶν καταλόγῳ τὰ ἑκάστοις τόποις συμβεβηκότα λέγοντος τοῦ ποιητοῦ, τὴν μὲν πετρήεσσαν, τὴν δὲ ἐσχατόωσαν πόλιν, ἄλλην δὲ πολυτρήρωνα, τὴν δ' ἀγχίαλον· τῆς δὲ διαθέσεως ἐνέργειαν εἶναι τὸ τέλος, ὡς ὅταν μαχομένους εἰσάγῃ· μύθου δὲ, ἡδονὴν καὶ ἔκπληξιν. Τὸ δὲ πάντα πλάττειν, οὐ πιθανὸν, οὐδ' Ὁμηρικὸν· τὴν γὰρ ἐκείνου ποίησιν, Φιλοσόφημα πάντας νομίζειν, οὐχ ὡς Ἐρατοσθένης Φησὶ, κελεύων, μὴ κρίνειν πρὸς τὴν διάνοιαν τὰ ποιήματα, μηδ' ἱστορίαν ἀπ' αὐτῶν ζητεῖν. Πιθανώτερόν τε τὸ,

Ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ Φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν,

ἐν βραχεῖ διαστήματι δέχεσθαι· οἱ γὰρ ὀλοοὶ οὐκ εὐθύδρομοι· ἢ ἐξωκεανίζειν, ὡς ἂν οὐρίων πνεόντων συνεχῶς. Συνθεὶς δὲ τὸ διάστημα τὸ ἐκ Μαλεῶν ἐπὶ στήλας, σταδίων δισμυρίων, καὶ δισχιλίων πεντακοσίων, εἰ (Φησὶ) τοῦτο θείημεν ἐν ταῖς ἐννέα ἡμέραις διηνύσθαι ἰσοταχῶς, ἑκάστης ἂν ἡμέρας ὁ πλοῦς συμβαίνοι σταδίων δισχιλίων πεντακοσίων. Τίς οὖν ἱστόρηκεν, ἐκ Λυκίας ἢ Ῥόδου δευτεραῖόν τινα ἀΦιγμένον εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὄντος τοῦ διαστήματος σταδίων τετρακισχιλίων; πρὸς δὲ τοὺς ἐπιζητοῦντας, πῶς τρὶς εἰς Σικελίαν ἐλθὼν, οὐδ' ἅπαξ διὰ τοῦ πορθμοῦ πέπλευκεν Ὀδυσσεὺς, ἀπολογεῖται, διότι καὶ οἱ ὕστερον ἔΦευγον ἅπαντες τὸν πλοῦν τοῦτον. τοιαῦτα μὲν εἴρηκεν.

LIBRO II.

Πολύβιος δὲ ποιεῖ ζώνας ἕξ, δύο μὲν τὰς τοῖς ἀρκτικοῖς ὑποπιπτούσας, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων τε, καὶ τῶν τροπικῶν, καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ.

Ὁ δὲ Πολύβιος τοῦτο μὲν οὐκ εὖ, τὸ ποιεῖν τινας ζώνας τοῖς ἀρκτικοῖς διοριζομένας, δύο μὲν τὰς ὑποπιπτούσας αὐτοῖς, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων καὶ τῶν τροπικῶν· εἴρηται γὰρ, ὅτι τοῖς μεταπίπτουσι σημείοις οὐχ ὁριστέον τὰ ἀμετάπτωτα, οὐδὲ τοῖς τροπικοῖς δὲ τῆς διακεκαυμένης ὅροις χρηστέον· καὶ γὰρ καὶ τοῦτ' εἴρηται. Τὴν διακεκαυμένην μέντοι δίχα διαιρῶν, πρὸς οὐ Φαύλην ἐπίνοιαν Φαίνεται κεκινημένος, πρὸς ἣν καὶ ὅλην δίχα διαιροῦμεν εὐΦυῶς τὴν γῆν, εἴς τε τὸ βόρειον ἡμισΦαίριον, καὶ τὸ νότιον τῷ ἰσημερινῷ· δῆλον γὰρ, ὅτι διαιρεῖται κατὰ ταύτην τὴν τομὴν, καὶ ἡ διακεκαυμένη ποιεῖ τινὰ ἐπιτηδειότητα· ὥστε καὶ τὸ ἡμισΦαίριον ἑκάτερον ἐξ ὅλων συντετάχθαι τριῶν ζωνῶν ὁμοειδῶν τῶν ἐν θατέρῳ. Ἡ μὲν οὖν τοιαύτη τομὴ δέχεται τὴν εἰς ἓξ ζώνας διαίρεσιν· ἡ δὲ ἑτέρα οὐ πάνυ. Εἰ οὖν τῷ διὰ τῶν πόλων δίχα

τέμνης

τέμνειν τὴν γῆν, ἀλλ' ἂν εἰκότως ἑκάτερον τῶν ἡμισφαιρίων, τό τε ἑσπέριον καὶ τὸ ἀνατολικὸν, τέμνοις εἰς ζώνας ἕξ, ἀλλ' ἢ εἰς πέντε ἀρκοῦσα ἂν εἴη· τὸ γὰρ ὁμοιοπαθὲς τῶν τμημάτων ἀμφοτέρων τῆς διακεκαυμένης, ὃ ποιεῖ ὁ ἰσημερινὸς, καὶ τὸ συγκεῖσθαι, περιττὴν καὶ περίεργον ἀποφαίνει τὴν τομήν· ὁμοειδῶν μὲν ἑκατέρων καὶ τῶν εὐκράτων, καὶ τῶν κατεψυγμένων, ἀλλ' οὐ συγκειμένων. οὕτως οὖν καὶ τὴν ὅλην τὴν ἐκ τῶν τοιούτων ἡμισφαιρίων ἐπινοουμένην ἀρκούντως ἂν εἰς πέντε διαιροίης. Εἰ δ', ὥσπερ Ἐρατοσθένης φησὶν, ὑποπίπτουσα τῷ ἰσημερινῷ ἐστιν εὔκρατος, καθάπερ καὶ ὁ Πολύβιος ὁμοδοξεῖ· προστίθησι δ' οὗτος, καὶ διότι ὑψηλοτάτη ἐστί· διόπερ καὶ κατομβρεῖται, τῶν βορείων νεφῶν κατὰ τὰς ἐτησίας ἐκεῖ τοῖς ἀναστήμασι προσπιπτόντων πλείστων· πολὺ κρεῖττον τρίτην τὴν εὔκρατον ταύτην ποιεῖν στενήν τινα, ἢ εἰσάγειν τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς συνάγειν. Συνηγορεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ τοιαῦτα, ὧν μέμνηται καὶ Ποσειδώνιος, τὸ καὶ τὰς μεταστάσεις ὀξυτέρας εἶναι τὰς εἰς τὰ πλάγια. ὡς δ' αὔτως καὶ τὰς ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν τοῦ ἡλίου· ὀξύτεραι γὰρ αἱ κατὰ μεγίστου κύκλου τῶν ἰσοταχῶν κινήσεων. Ἐνίσταται δ' ὁ Ποσειδώνιος τῷ Πολυβίῳ, διότι φησὶ τὴν ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ οἴκησιν ὑψηλοτάτην· οὐδὲν γὰρ εἶναι κατὰ τὴν σφαιρικὴν ἐπιφάνειαν ὕψος διὰ τὴν ὁμαλότητα, οὐδὲ δὴ ὀρεινὴν εἶναι τὴν ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ, ἀλλὰ μᾶλλον πεδιάδα, ἰσόπεδόν πως τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς θαλάττης, τοὺς δὲ πληροῦντας τὸν Νεῖλον ὄμβρους ἐκ τῶν Αἰθιοπικῶν ὀρῶν συμβαίνειν. Ταῦτα δ' εἰπὼν ἐνταῦθα, ἐν ἄλλοις συγχωρεῖ, φήσας ὑπονοεῖν ὄρη εἶναι τὰ ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ, πρὸς ἃ ἑκατέρωθεν ἀπὸ τῶν εὐκράτων ἀμφοῖν προσπίπτοντα τὰ νέφη, ποιεῖν τοὺς ὄμβρους. Αὕτη μὲν οὖν ἡ ἀνομολογία φανερά.

Πολύβιος δὲ τὴν Εὐρώπην χωρογραφῶν, τοὺς μὲν ἀρχαίους ἐᾶν φησί· τοὺς δ' ἐκείνους ἐλέγχοντας ἐξετάζειν, Δικαίαρχόν τε καὶ Ἐρατοσθένη, τὸν τελευταῖον πραγματευσάμενον περὶ τῆς γεωγραφίας, καὶ Πυθέαν, ὑφ' οὗ παρακρουσθῆναι πολλοὺς, ὅλην μέν τοι Βρεττανικὴν ἔμβατον ἢ ἐπελθεῖν φάσκοντος, τὴν δὲ περίμετρον πλειόνων τεττάρων μυριάδων ἀποδόντος τῆς νήσου· προσιστορήσαντος δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Θούλης καὶ τῶν τόπων ἐκείνων, ἐν οἷς οὔτε γῆ κατ' αὐτὸν ὑπῆρχεν ἔτι, οὔτε θάλαττα, οὔτ' ἀήρ, ἀλλὰ σύγκριμά τι ἐκ τούτων πλεύμονι θαλαττίῳ ἐοικὸς, ἐν ᾧ φησὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν αἰωρεῖσθαι, καὶ τὰ σύμπαντα, καὶ τοῦτον ὡς ἂν δεσμὸν εἶναι τῶν ὅλων, μήτε πορευτὸν, μήτε πλωτὸν ὑπάρχοντα. τὸ μὲν οὖν τῷ πλεύμονι ἐοικὸς αὐτὸς ἑωρακέναι, τἆλλα δὲ λέγειν ἐξ ἀκοῆς. ταῦτα μὲν τὰ τοῦ Πυθέου, καὶ ὅτι ἐπανελθὼν ἐνθένδε, πᾶσαν ἐπέλθοι τὴν παρωκεανῖτιν τῆς

Εὐρώπης, ἀπὸ Γαδείρων ἕως Ταναΐδος. Φησὶ δ' οὖν ὁ Πολύβιος, ἄπιστον καὶ αὐτὸ τοῦτο, πῶς ἰδιώτῃ ἀνθρώπῳ καὶ πένητι τοσαῦτα διαστήματα πλωτὰ καὶ πορευτὰ γένοιτο; τὸν δ' Ἐρατοσθένη διαπορήσαντα, εἰ χρὴ πιστεύειν τούτοις, ὅμως περί τε τῆς Βρεττανικῆς πεπιστευκέναι καὶ τῶν κατὰ Γάδειρα καὶ τὴν Ἰβηρίαν· πολὺ δέ φησι βέλτιον τῷ Μεσσηνίῳ πιστεύειν ἢ τούτῳ. ὁ μέν τοί γε εἰς μίαν χώραν τὴν Παγχαίαν λέγει πλεῦσαι· ὁ δὲ καὶ μέχρι τῶν τοῦ κόσμου περάτων κατωπτευκέναι τὴν προσάρκτιον Εὐρώπην πᾶσαν, ἣν οὐδὲ τῷ Ἑρμῇ πιστεύσαι τις λέγοντι. Ἐρατοσθένη δὲ τὸν μὲν Εὐήμερον Βεργαῖον καλεῖν, Πυθέᾳ δὲ πιστεύειν, καὶ ταῦτα δὲ, μήτε Δικαιάρχου πιστεύσαντος. Τὸ μὲν οὖν μήτε Δικαιάρχου πιστεύσαντος, γελοῖον· ὥσπερ ἐκείνῳ χρήσασθαι κανόνι προσῆκον, καθ' οὗ τοσούτους ἐλέγχους αὐτὸς προφέρεται. Ἐρατοσθένους δὲ εἴρηται ἡ περὶ τὰ ἑσπέρια καὶ τὰ ἀρκτικὰ τῆς Εὐρώπης ἄγνοια. Ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν καὶ Δικαιάρχῳ συγγνώμη, τοῖς μὴ κατιδοῦσι τοὺς τόπους ἐκείνους· Πολυβίῳ δὲ καὶ Ποσειδωνίῳ τίς ἂν συγγνοίη; Ἀλλὰ μὴν Πολύβιός γέ ἐστιν ὁ ὅλας δογματικὰς καλῶν ἀποφάσεις, ἃς ποιεῖται περὶ τῶν ἐν τούτοις τοῖς τόποις διαστημάτων, καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, ἀλλ' οὐδ' ἐν οἷς ἐκείνους ἐλέγχει καθαρεύων. Τοῦ γοῦν Δικαιάρχου μυρίους μὲν εἰπόντος τοὺς ἐπὶ στήλας ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου σταδίους, πλείους δὲ τούτων τοὺς ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν μέχρι τοῦ μυχοῦ, τοῦ δ' ἐπὶ στήλας τὸ μέχρι τοῦ πορθμοῦ, τρισχιλίους ἀποδόντος, ὡς γίνεσθαι τὸ λοιπὸν ἑπτακισχιλίους τὸ ἀπὸ πορθμοῦ μέχρι στηλῶν· τοὺς μὲν τρισχιλίους ἐῶ φησιν, εἴτ' εὖ λαμβάνονται, εἴτε μή· τοὺς δ' ἑπτακισχιλίους οὐδετέρως, οὐδὲ τὴν παραλίαν ἐκμετροῦντι, οὔτε τὴν διὰ μέσου τοῦ πελάγους. Τὴν μὲν γὰρ παραλίαν ἐοικέναι μάλιστ' ἀμβλείᾳ γωνίᾳ βεβηκυίᾳ ἐπί τε τοῦ πορθμοῦ καὶ τῶν στηλῶν, κορυφὴν δ' ἐχούσῃ Νάρβωνα. ὥστε συνίστασθαι τρίγωνον βάσιν ἔχον τὴν διὰ τοῦ πελάγους εὐθεῖαν, πλευρὰς δὲ τὰς τὴν γωνίαν ποιούσας τὴν λεχθεῖσαν· ὧν ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ μέχρι Νάρβωνος, μυρίων ἐστὶ καὶ πλειόνων ἢ διακοσίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις, ἡ δὲ λοιπὴ μικρῷ λοιπὸν ἐλαττόνων ἢ ὀκτακισχιλίων. καὶ τὸ πλεῖστον μὲν διάστημα ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν Λιβύην ὁμολογεῖσθαι κατὰ τὸ Τυῤῥηνικὸν πέλαγος σταδίων οὐ πλειόνων ἢ τρισχιλίων· κατὰ τὸ Σαρδώνιον δὲ λαμβάνειν συναγωγήν. ἀλλ' ἔστω φησὶ καὶ ἐκεῖνο τρισχιλίων· προειλήφθω δ' ἐπὶ τούτοις δισχιλίων σταδίων, τὸ τοῦ κόλπου βάθος τὸ κατὰ Νάρβωνα, ὡς ἂν κάθετος ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ ἀμβλυγωνίου. δῆλον οὖν φησιν ἐκ τῆς παιδικῆς μετρήσεως, ὅτι ἡ σύμπασα παραλία ἡ ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ ἐπὶ στήλας ἔγγιστα ὑπερέχει τῆς διὰ τοῦ πελάγους εὐθείας πεντακοσίοις σταδίοις· προστεθέντων δὲ τῶν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ τὸν

πορθμὸν

θμὸν τρισχιλίων, οἱ σύμπαντες ἔσονται στάδιοι αὐτοὶ ἐπ' εὐθείας πλείους, ἢ διπλάσιοι, ὧν Δικαίαρχος εἶπε· πλείους δὲ τούτων ἐπὶ τὸν μυχὸν τὸν Ἀδριατικὸν δεήσῃ, φησί, τιθέναι κατ' ἐκεῖνον. Ἀλλ', ὦ φίλε Πολύβιε, φαίη τις ἄν, ὥσπερ τούτου τοῦ ψεύσματος ἐναργῆ παρίστησι τὸν ἔλεγχον ἡ πεῖρα ἐξ αὐτῶν, ὧν εἴρηκας αὐτός, εἰς μὲν Λευκάδα ἐκ Πελοποννήσου ἑπτακοσίους, ἐνθένδε δὲ τοὺς ἴσους εἰς Κέρκυραν, καὶ πάλιν ἐντεῦθεν εἰς τὰ Κεραύνια τοὺς ἴσους, καὶ ἐν δεξιᾷ εἰς τὴν Ἰαπυγίαν, ἀπὸ δὲ τῶν Κεραυνίων τὴν Ἰλλυρικὴν παραλίαν σταδίων ἑξακισχιλίων ἑκατὸν πεντήκοντα. οὕτως κἀκεῖνα ψεύσματά ἐστιν ἀμφότερα, καὶ ὃ Δικαίαρχος εἶπε, τὸ ἀπὸ πορθμοῦ ἐπὶ στήλας εἶναι σταδίων ἑπτακισχιλίων, καὶ ὃ σὺ δοκεῖς ἀποδεῖξαι. Ὁμολογοῦσι γὰρ οἱ πλεῖστοι λέγοντες, τὸ διὰ πελάγους μυρίων εἶναι καὶ δισχιλίων· συμφωνεῖ τοῦτο καὶ τῇ ἀποφάσει τῇ περὶ τοῦ μήκους τῆς οἰκουμένης· μάλιστα γὰρ εἶναι φασὶ μυριάδων ἑπτά. τούτου δὲ τὸ ἑσπέριον τμῆμα τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου μέχρι τῶν ἄκρων τῆς Ἰβηρίας, ἅπερ δυσμικώτερά ἐστι, μικρὸν ἀπολείπει τῶν τρισμυρίων. συντιθέασι οὕτως· ἀπὸ μὲν τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου μέχρι τῆς Ῥοδίας, πεντακισχιλίους, ἐνθένδ' ἐπὶ Σαλμώνιον τῆς Κρήτης, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἑῷον ἄκρον, χιλίους· αὐτῆς δὲ τῆς Κρήτης μῆκος πλείους ἢ δισχιλίους ἐπὶ Κριοῦ μέτωπον· ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ Πάχυνον τῆς Σικελίας τετρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους, καὶ ἀπὸ Παχύνου ἐπὶ πορθμὸν πλείους ἢ χιλίους, εἶτα τὸ δίαρμα τὸ ἐπὶ στήλας ἀπὸ πορθμοῦ μυρίους τρισχιλίους· ἀπὸ στηλῶν δὲ ἐπὶ τὰ τελευταῖα τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου τῆς Ἰβηρίας περὶ τρισχιλίους. Καὶ ἡ κάθετος δὲ οὐ καλῶς εἴληπται, εἴπερ ἡ μὲν Ναρβὼν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου ἵδρυται σχεδόν τι τῷ διὰ Μασσαλίας, αὕτη δὲ τῷ διὰ Βυζαντίου, καθάπερ καὶ Ἵππαρχος πείθεται· ἡ δὲ διὰ τοῦ πελάγους ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐστὶ τῷ διὰ πορθμοῦ καὶ τῆς Ῥοδίας· ἀπὸ δὲ τῆς Ῥοδίας εἰς Βυζάντιον, ὡς ἂν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κειμένων ἀμφοῖν, περὶ πεντακισχιλίους, ὡς εἰρήκασι, σταδίους· τοσοῦτοι γὰρ ἂν εἶεν καὶ οἱ τῆς εἰρημένης καθέτου. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ μέγιστον δίαρμα τοῦ πελάγους τούτου, τὸ ἀπὸ τῆς Κελτικῆς, ἐπὶ τὴν Λιβύην πεντακισχιλίων που σταδίων λέγουσιν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου· δοκεῖ μοι πεπλανημένως λέγεσθαι τοῦτο, ἢ πολὺ τὴν Λιβύην κατὰ τοῦτο τὸ μέρος προσνεύειν ἐπὶ τὴν ἄρκτον, καὶ συνάπτειν τῷ διὰ τῶν στηλῶν παραλλήλῳ. Καὶ τοῦτο δὲ λέγεται, τὸ πλησίον τῆς Σαρδόνος τὴν λεχθεῖσαν κάθετον τελευτᾷν· οὐ γὰρ παραπλήσιον, ἀλλὰ πολὺ δυσμικώτερον ἐστι τὸ δίαρμα τοῦτο τῆς Σαρδόνος, ὅλον σχεδόν τι ἀπολαμβάνον τῷ μεταξὺ πρὸς τῷ Σαρδονίῳ τὸ Λιγυστικὸν πέλαγος. Καὶ τῆς παραλίας δὲ τὰ μήκη πεπλεόνασται, πλὴν οὐκ ἐπὶ τοσοῦτόν γε.

Ἑξῆς δὲ τὰ τοῦ Ἐρατοσθένους ἐπανορθοῖ, τὰ μὲν εὖ, τὰ δὲ χεῖρον λέγων ἢ ἐκεῖνος. Ἐξ Ἰθάκης μὲν γὰρ εἰς Κέρκυραν τριακοσίους εἰπόντος, πλείους φησὶν εἶναι τῶν ἐνακοσίων· ἐξ Ἐπιδάμνου δὲ εἰς Θεσσαλονίκειαν ἐνακοσίους ἀποδόντος, πλείους τῶν δισχιλίων φησί. ταῦτα μὲν εὖ. Ἀπὸ δὲ Μασσαλίας ἐπὶ στήλας λέγοντος ἑπτακισχιλίους, ἀπὸ δὲ Πυρήνης ἑξακισχιλίους, αὐτὸς λέγει χεῖρον πλείους ἢ ἐνακισχιλίους τοὺς ἀπὸ Μασσαλίας, ἀπὸ δὲ Πυρήνης μικρὸν ἐλάττους ἢ ὀκτακισχιλίους· ἐγγυτέρω γὰρ τῆς ἀληθείας ἐκεῖνος εἴρηκεν. Οἱ γὰρ νῦν ὁμολογοῦσιν, εἴ τις τὰς τῶν ὁδῶν ἀνωμαλίας ὑποτέμνοιτο, μὴ μείζω τῶν ὀκτακισχιλίων σταδίων εἶναι τὸ μῆκος τὴν σύμπασαν Ἰβηρίαν ἀπὸ Πυρήνης ἕως τῆς ἑσπερίου πλευρᾶς. Ὁ δ᾽ αὐτὸν τὸν Τάγον ποταμὸν ὀκτακισχιλίων σταδίων τίθησι τὸ μῆκος ἀπὸ τῆς πηγῆς μέχρι τῶν ἐκβολῶν, οὐ δήπου τὸ σὺν τοῖς σκολιώμασιν, (οὐ γὰρ γεωγραφικὸν τοῦτο) ἀλλ᾽ ἐπ᾽ εὐθείας λέγων· καίτοι γε ἀπὸ Πυρήνης αἱ τοῦ Τάγου πηγαὶ πλέον διέχουσιν ἢ χιλίους σταδίους. Πάλιν δὲ τοῦτο μὲν ὀρθῶς ἀποφαίνεται, ὅτι ἀγνοεῖ τὰ Ἰβηρικὰ ὁ Ἐρατοσθένης, καὶ διότι περὶ αὐτῆς ἔσθ᾽ ὅπου τὰ μαχόμενα ἀποφαίνεται· ὅς γε μέχρι Γαδείρων ὑπὸ Γαλατῶν περιοικεῖσθαι φήσας ἔξωθεν αὐτῆς, εἴ γε τὰ πρὸς δύσιν τῆς Εὐρώπης μέχρι Γαδείρων ἔχουσιν ἐκεῖνοι· τούτων οὖν ἐπιλαθόμενος κατὰ τὴν τῆς Ἰβηρίας περίοδον, τῶν Γαλατῶν οὐδαμοῦ μέμνηται· τὸ μῆκος τῆς Εὐρώπης ὅτι ἔλαττόν ἐστι τοῦ συναμφοτέρου τῆς τε Λιβύης καὶ τῆς Ἀσίας ἐκτιθεὶς, οὐκ ὀρθῶς τὴν σύγκρισιν ποιεῖται· τὸ μὲν γὰρ στόμα τὸ κατὰ στήλας φησὶν, ὅτι κατὰ τὴν ἰσημερινὴν δύσιν ἐστὶν, ὁ δὲ Τάναϊς ῥεῖ ἀπὸ θερινῆς ἀνατολῆς· ἐλαττοῦται δὴ τῶν συνάμφω μήκους, τοῦ μεταξὺ τῆς θερινῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς· τοῦτο γὰρ ἡ Ἀσία προλαμβάνει πρὸς τὴν ἰσημερινὴν ἀνατολὴν τοῦ πρὸς τὰς ἄρκτους ἡμικυκλίου. Χωρὶς γὰρ τοῦ περισκελοῦς ἐν πράγμασιν εὐαποδότοις, καὶ ψεῦδός ἐστι τὸ, ἀπὸ θερινῆς ἀνατολῆς τὸν Τάναϊν ῥεῖν· ἅπαντες γὰρ οἱ ἔμπειροι τῶν τόπων ἀπὸ τῶν ἄρκτων ῥεῖν φασὶν εἰς τὴν Μαιῶτιν, ὥστε τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸ τῆς Μαιώτιδος, καὶ αὐτὸν τὸν ποταμὸν, ἐφ᾽ ὅσον γνώριμός ἐστιν, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κεῖσθαι. Οὐκ ἄξιον δὲ λόγου τινὲς εἶπον, οἱ μὲν ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Ἴστρον τόπων αὐτὸν τὰς ἀρχὰς ἔχειν, καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας, οὐκ ἐνθυμηθέντες, ὡς μεταξὺ ὁ Τύρας καὶ Βορυσθένης καὶ Ὕπανις μεγάλοι ποταμοὶ ῥέουσιν εἰς τὸν Πόντον, ὁ μὲν τῷ Ἴστρῳ παράλληλος, ὁ δὲ τῷ Ταναΐδι. οὔτε δὲ τοῦ Τύρα τῶν πηγῶν κατωπτευμένων, οὐδὲ τοῦ Βορυσθένους, οὐδὲ τοῦ Ὑπάνιος, πολὺ ἂν εἴη ἀγνωστότερα τὰ ἐκείνων ἀρκτικώτερα. ὥσθ᾽ ὁ δι᾽ ἐκείνων ἄγων ἐπὶ τὴν Μαιῶτιν τὸν Τάναϊν, εἶτ᾽ ἐπιστρέφων ἐπ᾽ αὐτὴν, (αἱ γὰρ ἐκβολαὶ

ἢ φανερῶς ἐν τοῖς προσαρκτίοις μέρεσι τῆς λίμνης δείκνυνται, ἢ τούτοις ἑωθινωτάτοις) πλαστὸς ἂν τις εἴη καὶ ἀπέραντος λόγος. ὁ δ' αὕτως ἀπέραντος καὶ ὁ διὰ τοῦ Καυκάσου πρὸς ἄρκτον φήσας ῥεῖν, εἶτ' ἐπιστρέφειν εἰς τὴν Μαιῶτιν· εἴρηται γὰρ καὶ τοῦτο. Ἀπὸ μέντοι τῆς ἀνατολῆς οὐδεὶς εἴρηκε τὴν ῥύσιν· καὶ γάρ, εἰ ἔρρει οὕτως, οὐκ ἂν ὑπεναντίως τῷ Νείλῳ, καὶ τρόπον τινὰ κατὰ διάμετρον ῥεῖν αὐτὸν ἀπεφαίνοντο οἱ χαριέστεροι, ὡς ἂν ἐπὶ ἑνὸς τοῦ μεσημβρινοῦ παρακειμένου τινὸς τῆς ῥύσεως οὔσης ἑκατέρῳ τῷ ποταμῷ. Ἥ τε τοῦ μήκους τῆς οἰκουμένης μέτρησις, κατὰ παράλληλον τῷ ἰσημερινῷ ἐστιν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἐπὶ μῆκος οὕτως ἐκτέταται, ὥστε καὶ τῶν ἠπείρων ἑκάστης οὕτω δὴ λαμβάνειν τὸ μῆκος μεταξὺ μεσημβρινῶν δυεῖν κείμενον. Τά τε μέτρα τῶν μηκῶν σταδιασμοί εἰσιν, οὓς θηρεύομεν, ἢ δι' αὐτῶν ἐκείνων ἰόντες, ἢ διὰ τῶν παραλλήλων ὁδῶν, ἢ πόρων. Ὁ δὲ τοῦτον ἀφεὶς τὸν τρόπον, καινὸν εἰσάγει τὸν μεταξὺ τῆς τε θερινῆς ἀνατολῆς, καὶ τῆς ἰσημερινῆς τμήματι τοῦ ἀρκτικοῦ ἡμικυκλίου. Πρὸς δὲ τὰ ἀμετάπτωτα οὐδεὶς κανόσι καὶ μέτροις χρῆται τοῖς μεταπίπτουσιν, οὐδὲ τοῖς κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην σχέσιν λεγομένοις πρὸς τὰ καθ' αὑτά, καὶ διαφορὰν οὐκ ἔχοντα. Τὸ μὲν οὖν μῆκος ἀμετάπτωτον, καὶ καθ' αὑτὸ λέγεται· ἀνατολὴ δ' ἰσημερινὴ καὶ δύσις, ὡς δ' αὕτως χειμερινή τε καὶ θερινή, οὐ καθ' αὑτήν, ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς· ἡμῶν δ' ἄλλοτ' ἄλλῃ μεταχωρούντων, ἄλλοτ' ἄλλοι τόποι καὶ δύσεων καὶ ἀνατολῶν ἰσημερινῶν τε καὶ τροπικῶν, τὸ δὲ μῆκος μένει ταὐτὸν τῆς ἠπείρου. Τάναϊν μὲν οὖν καὶ Νεῖλον οὐκ ἄτοπον πέρας ποιεῖσθαι, θερινὴν δ' ἀνατολὴν ἢ ἰσημερινὴν καινόν. Προπεπτωκυίας δὲ τῆς Εὐρώπης ἄκραις πλείοσι, βέλτιον μὲν οὗτος εἴρηκεν Ἐρατοσθένους περὶ αὐτῶν, οὔπω δὲ ἱκανῶς. Ἐκεῖνος μὲν γὰρ τρεῖς ἔφη, τὴν ἐπὶ τὰς στήλας καθήκουσαν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰβηρία, καὶ τὴν ἐπὶ τὸν πορθμόν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰταλία, καὶ τρίτην τὴν κατὰ Μαλέας, ἐφ' ἧς τὰ μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τοῦ Εὐξείνου πάντ' ἔθνη, καὶ τοῦ Τανάϊδος. Οὗτος δὲ τὰς μὲν δύο τὰς πρώτας ὁμοίως ἐκτίθεται· τρίτην δὲ τὴν κατὰ Μαλέαν καὶ Σούνιον, ἐφ' ἧς ἡ Ἑλλὰς πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρὶς καὶ τῆς Θρᾴκης τινά, τετάρτην δὲ τὴν κατὰ τὴν Θρᾳκίαν χερρόνησον, ἐφ' ἧς τὰ κατὰ τὸν Σηστὸν καὶ Ἄβυδον στενά, ἔχουσι δ' αὐτὴν Θρᾷκες· πέμπτην δὲ τὴν κατὰ τὸν Κιμμερικὸν βόσπορον καὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος. Τὰς μὲν οὖν δύο τὰς πρώτας, δοτέον. Ἁπλοῖς γάρ τισι περιλαμβάνονται κόλποις, ἡ μὲν τῷ μεταξὺ τῆς Κάλπης καὶ τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου, ἐφ' ᾧ τὰ Γάδειρα, καὶ τῷ μεταξὺ στηλῶν, καὶ τῆς Σικελίας πελάγει· ἡ δὲ τούτῳ τε καὶ τῷ Ἀδρίᾳ. καίτοι ἥ γε τῶν Ἰαπύγων ἄκρα παρεμπίπτουσα, καὶ τὴν Ἰταλίαν δικόρυφον ποιοῦσα ἔχει τινὰ

τινὰ ἀντέμφασιν· αἱ λοιπαὶ δ' ἔτι ἐναργέστερον ποικίλαι καὶ πολυμερεῖς οὖσαι, ζητοῦσιν ἄλλην διαίρεσιν.

LIBRO III.

Τοὺς δ' ἐνοικοῦντας Τουρδητανούς τε καὶ Τουρδούλους προσαγορεύουσι. οἱ μὲν τοὺς αὐτοὺς νομίζουσιν· οἱ δ' ἑτέρους. ὧν ἐστι καὶ Πολύβιος, συνοίκους φήσας τοῖς Τουρδητανοῖς πρὸς ἄρκτον τοὺς Τουρδούλους.

Λέγει δ' ὁ Πολύβιος, καὶ μέχρι τῆς Λατίνης ἐκπέμπεσθαι τὴν βάλανον ταύτην.

Πολύβιος δὲ τῶν περὶ Καρχηδόνα νέαν ἀργυρείων μνησθεὶς, μέγιστα μὲν εἶναί φησι· διέχειν δὲ τῆς πόλεως ὅσον εἴκοσι σταδίους, περιειληφότα κύκλον τετρακοσίων σταδίων, ὅπου τέτταρας μυριάδας ἀνθρώπων μένειν τῶν ἐργαζομένων, ἀναφέροντας τότε τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων καθ' ἑκάστην ἡμέραν δισμυρίας καὶ πεντακισχιλίας δραχμάς. Τὴν δὲ κατεργασίαν τὴν μὲν ἄλλην ἐῶ· μακρὰ γάρ ἐστι. τὴν δὲ συρτὴν βῶλον τὴν ἀργυρῖτιν φησι κόπτεσθαι, καὶ κοσκίνοις εἰς ὕδωρ διαττᾶσθαι· κόπτεσθαι δὲ πάλιν τὰς ὑποστάσεις, καὶ πάλιν διηθουμένας ἀποχεομένων τῶν ὑδάτων κόπτεσθαι· τὴν δὲ πέμπτην ὑπόστασιν, χωνευθεῖσαν ἀποχυθέντος τοῦ μολύβδου καθαρὸν τὸ ἀργύριον ἐξάγειν.

Τῇ δὲ τῆς χώρας εὐδαιμονίᾳ καὶ τὸ ἥμερον καὶ τὸ πολιτικὸν συνηκολούθησε τοῖς Τουρδητανοῖς, καὶ τοῖς Κελτικοῖς δὲ διὰ τὴν γειτνίασιν, ὡς εἴρηκε Πολύβιος, καὶ διὰ τὴν συγγένειαν.

Πολύβιος δὲ, τὰ τῶν Οὐακκαίων καὶ τῶν Κελτιβήρων ἔθνη καὶ χωρία διεξιὼν, συλλέγει ταῖς ἄλλαις πόλεσι καὶ Σεγεσάμαν καὶ Ἰντερκατίαν.

Πολυβίου δ' εἰπόντος, τριακοσίας αὐτῶν (Κελτιβήρων) καταλῦσαι πόλεις Τιβέριον Γράκχον, κωμῳδῶν φησι (Ποσειδώνιος) τοῦτο τῷ Γράκχῳ χαρίσασθαι τὸν ἄνδρα, τοὺς πύργους καλοῦντα πόλεις, ὥσπερ ἐν ταῖς θριαμβικαῖς πομπαῖς. Καὶ ἴσως οὐκ ἄπιστον τοῦτο λέγει· καὶ γὰρ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ συγγραφεῖς ῥᾳδίως ἐπὶ τοῦτο φέρονται τὸ ψεῦσμα, καλλωπίζοντες τὰς πράξεις.

Καὶ Δικαίαρχος δὲ, καὶ Ἐρατοσθένης, καὶ Πολύβιος, καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων περὶ τὸν πορθμὸν ἀποφαίνουσι τὰς στήλας.

Φησὶ δὲ Πολύβιος, κρήνην ἐν τῷ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Γαδείροις εἶναι, βαθμῶν ὀλίγων κατάβασιν ἔχουσαν εἰς τὸ ὕδωρ, πότιμον δὲ εἶναι, ἣν ταῖς παλιρροίαις τῆς θαλάττης ἀντιπαθεῖν, κατὰ μὲν τὰς πλήμας, ἐκλείπουσαν, κατὰ δὲ τὰς ἀμπώτεις, πληρουμένην. αἰτιᾶται δ', ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἐκπίπτον, καλυφθείσης μὲν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ κύ-

ματος,

τος, κατὰ τὰς ἐπιβάσεις τῆς θαλάττης, ἔργεται τῶν τοιύ-ν ἐξόδων οἰκείων. ἀναςρέψαν δὲ εἰς τὸ ἐντὸς, ἐμφράττει τὰς ς πηγῆς πόρυς, καὶ ποιεῖ λειψυδρίαν. γυμνωθείσης δὲ πάλιν, θυπερῆσαν ἐλευθεροῖ τὰς φλέβας τῆς πηγῆς, ὥς᾽ ἀναβλύειν πόρυς.

Mox: Τὰς δ᾽ αἰτίας, ἅπερ συμβαίνει ταῦτα ὕτως, ὡς ἐν ...ετοῖς ἀποδέχεσθαι δεῖ· εἰκὸς μὲν ὕτως ἔχειν, ὡς ὁ Πολύ-ς φησι.

LIBRO IV.

Περὶ δὲ τῶν τῦ Ῥοδανῦ ςομάτων Πολύβιος μὲν ἐπιτιμᾷ Τι-..., φήσας, εἶναι μὴ πεντάςομον, ἀλλὰ δίςομον· Ἀρτεμί-...ς δὲ τρίςομον λέγει.

Ὁ Λίγηρ μεταξὺ Πικτόνων καὶ Ναμνήτων ἐκβάλλει. πρό-...ν δὲ Κορβίλων ὑπῆρχεν ἐμπορεῖον ἐπὶ τύτῳ τῷ ποταμῷ, ...ὶ ἧς εἴρηκε Πολύβιος, μνησθεὶς τῶν ὑπὸ Πυθέυ μυθολογη-...των, ὅτι Μασσαλιωτῶν μὲν τῶν συμμιξάντων Σκηπίωνι, ὐδεὶς ...λέγειν ὐδὲν μνήμης ἄξιον, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῦ Σκηπίωνος ...τῆς Βρεττανικῆς, ὐδὲ τῶν ἐκ Ναρβῶνος, ὐδὲ τῶν ἐκ Κορ-...νος, αἵπερ ἦσαν ἄριςαι πόλεις τῶν ταύτῃ· Πυθέας δ᾽ ἐθάρ-... ψεύσασθαι τοσαῦτα.

Πολύβιος δὲ προςίθησι τοῖς δυσὶ φύλοις τῶν Λιγύων τοῖς ...σι τό τε τῶν Ὀξυβίων καὶ τὸ τῶν Δεκιήτων.

Πολύβιος καὶ ἰδιόμορφόν τι ζῶον γεννᾶσθαι ἐν ταῖς Ἄλπε-..., ἐλαφοειδὲς τὸ σχῆμα, πλὴν αὐχένος καὶ τριχώματος, ταῦτα ...οικέναι κάπρῳ· ὑπὸ δὲ τῷ γενείῳ πυρῆνα ἴσχειν ἴσον σπιθα-...ῖον, ἀκρόκομον, πωλικῆς κέρκυ τὸ πάχος.

Ἔτι φησὶ Πολύβιος, ἐφ᾽ ἑαυτῦ κατ᾽ Ἀκυληΐαν μάλιςα, ἐν ...Ταυρίσκοις τοῖς Νωρικοῖς, εὑρεθῆναι χρυσεῖον ὕτως εὐφυὲς, ...ἐπὶ δύο πόδας ἀποσύραντι τὴν ἐπιπολῆς γῆν, εὐθὺς ὀρυκτὸν ...σκεσθαι χρυσόν. τὸ δ᾽ ὄρυγμα μὴ πλειόνων ὑπάρχειν, ἢ πεν-...καίδεκα ποδῶν. εἶναι δὲ τῦ χρυσῦ τὸ μὲν αὐτόθεν καθαρὸν, ...κύμυ μέγεθος ἢ θέρμυ, τῦ ὀγδόυ μόνου ἀφεψηθέντος. τὸν δὲ, ...ἄλλον μὲν χωνείας πλείονος, σφόδρα δὲ λυσιτελῦς. συνεργασα-...μένων δὲ τοῖς βαρβάροις τῶν Ἰταλιωτῶν ἐν διμήνῳ, παραχρῆμα ...χρυσίον εὐωνότερον γενέσθαι τῷ τρίτῳ μέρει καθ᾽ ὅλην τὴν ...λίαν. αἰσθανομένυς δὲ τὺς Ταυρίσκυς, μονοπωλεῖν ἐκβάλλον-...τας τὰς συνεργαζομένυς.

Ὁ δ᾽ αὐτὸς ἀνὴρ περὶ τῦ μεγέθυς τῶν Ἄλπεων καὶ τῦ ὕ-...υς λέγων, παραβάλλει τὰ ἐν τοῖς Ἕλλησιν ὄρη τὰ μέγιςα, τὸ ...ϋγετον, τὸ Λύκαιον, Παρνασσὸν, Ὄλυμπον, Πήλιον, Ὄσσαν·

ἐν δὲ

ἐν δὲ Θράκῃ Αἷμον, Ῥοδόπην, Δούνακα. Καὶ φησιν, ὅτι τούτων μὲν ἕκαστον μικροῦ δεῖν αὐθήμερον εὐζώνοις ἀναβῆναι δυνατὸν, αὐθήμερον δὲ καὶ περιελθεῖν· τὰς δ᾽ Ἄλπεις οὐδ᾽ ἂν πεμπταῖος ἀναβαίη τις· τὸ δὲ μῆκος ἐστὶ δισχιλίων καὶ διακοσίων σταδίων, τὸ παρῆκον παρὰ τὰ πεδία. Τέτταρας δ᾽ ὑπερβάσεις ὀνομάζει μόνον· διὰ Λιγύων μὲν τὴν ἐγγίστα τῷ Τυῤῥηνικῷ πελάγει, εἶτα τὴν διὰ Ταυρίνων, ἣν Ἀννίβας διῆλθεν, εἶτα τὴν διὰ Σαλασσῶν, τετάρτην δὲ, τὴν διὰ Ῥαιτῶν, ἁπάσας κρημνώδεις. Λίμνας δὲ εἶναι φησὶν ἐν τοῖς ὄρεσι πλείους μὲν, τρεῖς δὲ μεγάλας· ὧν ἡ μὲν Βήνακος ἔχει μῆκος πεντακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ ἑκατὸν πεντήκοντα, ἐκρεῖ δὲ ποταμὸς Μίγκιος· ἡ δ᾽ ἑξῆς Οὐερβανὸς, τετρακοσίων, πλάτος δὲ τριάκοντα στενωτέρα τῆς προτέρον, ἐξίησι δὲ ποταμὸν τὸν Τίκινον· τρίτη δὲ Λάκριος, μῆκος ἐγγὺς τριακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ τριάκοντα, ποταμὸν δὲ ἐξίησι μέγαν Ἄδουαν· πάντες δ᾽ εἰς τὸν Πάδον συῤῥέουσι.

LIBRO V.

Φησὶ δὲ Πολύβιος, πεζῇ μὲν εἶναι τὴν παραλίαν τὴν ἀπὸ Ἰαπυγίας μέχρι πορθμοῦ, καὶ τρισχιλίων σταδίων, κλύζεσθαι δ᾽ αὐτὴν τῷ Σικελικῷ πελάγει· πλέοντι δὲ καὶ πεντακοσίων δέουσαν.

Ἐκ δὲ Ποπλωνίου εἰς Κόσσαν ἐγγὺς ω΄. οἱ δὲ, χ΄ φασί. Πολύβιος δ᾽ οὐκ εἶναι τοὺς πάντας αὐλ΄ λέγει.

Πολύβιος δ᾽ ἐμφαίνει, δύο ἔθνη νομίζων ταῦτα. Ὀπικοὺς γάρ φησι καὶ Αὔσονας οἰκεῖν τὴν χώραν ταύτην περὶ τὸν Κρατῆρα.

LIBRO VI.

Μετὰ δὲ ταῦτα τὸ Λακίνιον, Ἥρας ἱερὸν, πλούσιόν ποτε ὑπάρξαν, καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεστόν· τὰ διαστήματα δ᾽ οὐκ εὐκρινῶς λέγεσθαι· πλὴν ὥς γε ἐπὶ τὸ πολὺ σταδίους ἀπὸ πορθμοῦ μέχρι Λακινίου Πολύβιος ἀποδίδωσι δισχιλίους καὶ τ΄.

Πολύβιος δὲ τῶν τριῶν Κρατήρων, τὸν μὲν, κατεῤῥυηκέναι φησὶν ἐκ μέρους, τοὺς δὲ συμμένειν· τὸν δὲ μέγιστον τὸ χεῖλος ἔχειν περιφερὲς ὂν, πέντε σταδίων. κατ᾽ ὀλίγον δὲ συνάγεσθαι, εἰς ν΄ ποδῶν διάμετρον. καθ᾽ οὗ βάθος εἶναι τὸ μέχρι θαλάττης, σταδιαῖον, ὥστε καθορᾶν ταῖς νηνεμίαις.

Πολύβιος δ᾽ ἀπὸ τῆς Ἰαπυγίας μεμιλιᾶσθαι φησί. καὶ εἶναι μίλια φξβ΄ εἰς Σίλαν πόλιν· ἐντεῦθεν δ᾽ εἰς Ἀκυληΐαν ροή.

Πολιτείαν δὲ Ῥωμαῖοι συνεστήσαντο μικτὴν, ἔκ τε μοναρχίας καὶ ἀριστοκρατείας. κοινωνοῖς δ᾽ ἐχρήσαντο Σαβίνοις τε καὶ Λατίνοις. οὐκ εὐγνωμόνων δ᾽ οὐδ᾽ ἐκείνων ἀεὶ τυγχάνοντες, οὔτε τῶν ἄλλων πλησιοχώρων, ἠναγκάζοντο τρόπον τινὰ τῇ ἐκείνων κατα-

καταλύσει τὴν σφετέραν ἐπαύξειν. Οὕτω δ' αὐτοῖς καὶ κατ' ὀλίγον προϊῦσιν εἰς ἐπίδοσιν, συνέβη τὴν πόλιν αἰφνιδίως ἀποβαλεῖν, παρὰ τὴν ἁπάντων δόξαν, παρὰ δόξαν δὲ καὶ ἀπολαβεῖν. ἐγένετο δὲ τῦτο, ὥς φησι Πολύβιος, ἔτει ἐννεακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, καὶ τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδυ γενομένην εἰρήνην.

LIBRO VII.

Πρὸς μὲν ὖν τῷ Πόντῳ τὸ Αἷμόν ἐςιν ὄρος, μέγιςον τῶν ταύτῃ καὶ ὑψηλότατον, μέσην πως διαιρῦν τὴν Θρᾴκην, ἀφ' ὖ φησὶ Πολύβιος ἀμφοτέρας καθορᾶσθαι τὰς θαλάττας, ὐκ ἀληθῆ λέγων. καὶ γὰρ τὸ διάςημα μέγα τὸ πρὸς Ἀδρίαν, καὶ τὰ ἐπισκοτῦντα πολλά.

Τοιαῦτα καὶ τῦ Ἐρατοσθένυς ἔνια παρακύσματά ἐςιν λαοδογματικῶς, καθάπερ Πολύβιος φησὶ καὶ περὶ αὐτῦ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέων.

Τῶν δ' ὖν Ἠπειρωτῶν ἑβδομήκοντα πόλεις Πολύβιός φησιν ἀνατρέψαι Παῦλον τὸν Αἰμίλιον μετὰ τὴν Μακεδόνων καὶ Περσέως κατάλυσιν, Μολοττῶν δ' ὑπάρξαι τὰς πλείςας, πέντε δὲ καὶ δέκα μυριάδας ἀνθρώπων ἐξανδραποδίσασθαι.

Ἐκ δὲ τῆς Ἀπολλωνίας εἰς Μακεδονίαν ἡ Ἰγνατία ἐςὶν ὁδὸς, πρὸς ἕω βεβηματισμένη κατὰ μίλιον, καὶ κατεςηλωμένη μέχρι Κυψέλλων καὶ Ἕβρυ ποταμῦ. μιλίων δ' ἐςὶ πεντακοσίων τριάκοντα πέντε. λογιζομένων δὲ, ὡς μὲν οἱ πολλοὶ, τὸ μίλιον ὀκτασάδιον, τετρακισχίλιοι ἂν εἶεν ςάδιοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ὀγδοήκοντα ἑκατόν· ὡς δὲ Πολύβιος, προςιθεὶς τῷ ὀκτας αδίῳ δίπλεθρον, ὅ ἐςι τρίτον ςαδίυ, προσθετέον ἄλλυς ςαδίυς ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ὀκτὼ, τὸ τρίτον τῦ τῶν μιλίων ἀριθμῦ.

Ἡ μὲν ὖν πᾶσα Ἰγνατία καλεῖται· ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ Κανδαουΐας λέγεται ὄρυς Ἰλλυρικῦ διὰ Λυχνιδίυ πόλεως καὶ Πυλῶνος, τόπυ ὁρίζοντος ἐν τῇ ὁδῷ τήν τε Ἰλλυρίδα καὶ τὴν Μακεδονίαν· ἐκεῖθεν δ' ἐςὶ παρὰ Βαρνῦντα, διὰ Ἡρακλείας, καὶ Λυγκηςῶν, καὶ Ἐορδῶν εἰς Ἔδεσαν καὶ Πέλλαν μέχρι Θεσσαλονικείας· μίλια δ' ἐςὶ, φησὶ Πολύβιος, ταῦτα διακόσια ἑξήκοντα ἑπτά.

LIBRO VIII.

Οἱ δ' ἐν τῇ κοινῇ τῆς ἱςορίας γραφῇ (τὴν τῆς Ἑλλάδος γεωγραφίαν ἐπραγματεύσαντο) χωρὶς ἀποδείξαντες τὴν τῶν ἠπείρων τοπογραφίαν, καθάπερ Ἔφορός τε ἐποίησε καὶ Πολύβιος.

Item: Ἡ τῆς Πελοποννήσυ περίμετρος μὴ κατακολπίζοντι, τετρακισχιλίων ςαδίων, ὡς Πολύβιος.

Πολύ-

Πολύβιος δὲ τὰ συμβάντα περὶ τὴν ἅλωσιν (τῆς Κορίνθυ) ἐν οἴκτυ μέρει λέγων, προςτίθησι καὶ τὴν ςρατιωτικὴν ὀλιγωρίαν, τὴν περὶ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, καὶ τὰ ἀναθήματα. Φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρὼν ἐῤῥιμμένυς πίνακας ἐπ' ἐδάφυς, πεττεύοντας δὲ τὺς ςρατιώτας ἐπὶ τύτων. ὀνομάζει δ' αὐτὺς, Ἀριςείδυ γραφὴν τῦ Διονύσυ, ἐφ' ὃ τινὲς εἰρῆσθαι φασὶ τὸ ὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον, καὶ τὸν Ἡρακλέα τὸν κατατεινόμενον τῷ τῆς Δηιανείρας χιτῶνι. τῦτον μὲν ὖν ὐχ ἑωράκαμεν ἡμεῖς· τὸν δὲ Διόνυσον ἀνακείμενον ἐν τῷ Δημητρείῳ τῷ ἐν Ῥώμῃ, κάλλιςον ἔργον, ἑωρῶμεν.

Πολυβίυ δ' εἰρηκότος τὸ ἀπὸ Μαλεῶν ἐπὶ τὰς ἄρκτυς μέχρι τῦ Ἴςρυ διάςημα περὶ μυρίυς ςαδίυς, εὐθύνει τῦτο Ἀρτεμίδωρος ὐκ ἀτόπως.

LIBRO IX.

Ἔφορος δ', ᾧ τὸ πλεῖςον χρώμεθα διὰ τὴν περὶ ταῦτα ἐπιμέλειαν, καθάπερ καὶ Πολύβιος μαρτυρῶν τυγχάνει, ἀνὴρ ἀξιόλογος.

LIBRO X.

Τοιῦτος δ' ὢν Ἔφορος, ἑτέρων ὅμως κρείττων ἐςὶ, καὶ αὐτὸς ὁ ἐσπυδασμένος ὕτως ἐπαινέσας αὐτὸν Πολύβιος, καὶ φήσας περὶ τῶν Ἑλληνικῶν καλῶς μὲν Εὔδοξον, μάλιςα δὲ Ἔφορον ἐξηγεῖσθαι περὶ κτίσεων, συγγενειῶν, μεταναςάσεων, ἀρχηγετῶν· ἡμεῖς δέ, φησι, τὰ νῦν ὄντα δηλώσομεν, καὶ περὶ θέσεως τόπων καὶ διαςημάτων, τῦτο γάρ ἐςιν οἰκειότατον χωρογραφίᾳ. Ἀλλὰ μὴν σύ γε, ὦ Πολύβιε, ὁ δογματικὰς ἀποφάσεις περὶ τῶν διαςημάτων καὶ τῶν ἄλλων εἰσάγων, ὐκ ἐν τοῖς ἔξω τῆς Ἑλλάδος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς νὴ Δία διδοῖς εὐθύνας, τὰς μὲν Ποσειδωνίῳ, τὰς δ' Ἀρτεμιδώρῳ, τὰς δ' ἄλλοις πλείοσιν. *Ita scribendus est hic locus.*

LIBRO XI.

Εἰρηκότες δὲ πολλὰ περὶ τῶν Παρθικῶν νομίμων ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱςορικῶν Ὑπομνημάτων βίβλῳ, δευτέρᾳ δὲ, τῶν μετὰ Πολύβιον, παραλείψομεν ἐνταῦθα, μὴ ταυτολογεῖν δόξωμεν.

LIBRO XIV.

Λέγει δὲ καὶ Πολύβιος περὶ τῶν ἐκεῖ μάλιςα δεῖν πιςεύειν ἐκείνῳ. ἄρχεται δὲ ἀπὸ Σαμοσάτων τῆς Κομμαγηνῆς, ἣ πρὸς τῇ διαβάσει καὶ τῷ ζεύγματι κεῖται. εἰς δὲ Σαμόσατα ἀπὸ τῶν ὅρων τῆς Καππαδοκίας τῶν περὶ Τόμισαν ὑπερθέντι τὸν Ταῦρον, ςαδίυς εἴρηκε τετρακοσίυς καὶ πεντήκοντα.

LIBRO

LIBRO XVII.

Ὁ γοῦν Πολύβιος, γεγονὼς ἐν τῇ πόλει, (Ἀλεξανδρείᾳ) βδελύττεται τὴν τότε κατάστασιν, καὶ φησὶ τρία γένη τὴν πόλιν οἰκεῖν, τό τε Αἰγύπτιον, καὶ τὸ ἐπιχώριον φῦλον ὀξὺ, καὶ πολιτικὸν, καὶ τὸ μισθοφορικὸν πολὺ, καὶ ἀνάγωγον. ἐξ ἔθους γὰρ παλαιοῦ ξένους ἔτρεφον τοὺς τὰ ὅπλα ἔχοντας, ἄρχειν μᾶλλον, ἢ ἄρχεσθαι δεδιδαγμένους διὰ τὴν τῶν βασιλέων οὐδένειαν. τρίτον δ' ἦν γένος τὸ τῶν Ἀλεξανδρέων, οὐδ' αὐτὸ εὐκρινῶς πολιτικὸν διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, κρεῖττον δ' ἐκείνων ὅμως. καὶ γὰρ εἰ μιγάδες, Ἕλληνες ὅμως ἀνέκαθεν ἦσαν, καὶ ἐμέμνηντο τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων ἔθους. ἠφανισμένου δὲ καὶ τούτου τοῦ πλήθους, μάλιστα ὑπὸ τοῦ Εὐεργέτου τοῦ Φύσκωνος, καθ' ὃν ἧκεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁ Πολύβιος.

E DIONYSII HALICARNASSEI LIBRIS.

In primo antiquitatum Romanarum.

Πολλῶν, ὅσα κἀμὲ εἰδέναι τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν ἐπιδραμόντος Ἱερωνύμου τοῦ Καρδιανοῦ συγγραφέως, ἐν τῇ περὶ τῶν Ἐπιγόνων πραγματείᾳ, ἔπειτα Τιμαίου τοῦ Σικελιώτου, ἅμα τούτοις Ἀντιγόνου τε καὶ Πολυβίου καὶ Σιληνοῦ.

Οἱ προανεγνωκότες Ἱερώνυμον, ἢ Τίμαιον, ἢ Πολύβιον τοὺς ἐπισεσυρκότας τὴν γραφήν.

Νῦν μέντοι (τὸ Παλάντιον) Παλάτιον ὑπὸ Ῥωμαίων λέγεται, συγχέαντος τοῦ χρόνου τὴν ἀκρίβειαν, καὶ παρέχει πολλοῖς ἀτόπων ἐτυμολογιῶν ἀφορμάς· ὡς δέ τινες ἱστοροῦσιν, ὧν ἐστι καὶ Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης, ἀπό τινος μειρακίου Πάλαντος αὐτόθι τελευτήσαντος.

Οὐ γὰρ ἠξίουν, ὡς Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης, τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν, ὅτι κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑβδόμης Ὀλυμπιάδος τὴν Ῥώμην ἐκτίσθαι πείθομαι· οὐδ' ἐπὶ τοῦ παρὰ τοῖς Ἀρχιερεῦσι κειμένου πίνακος ἑνὸς καὶ μόνου τὴν πίστιν ἀβασάνιστον ἀπολιπεῖν.

In Libro περὶ Συνθέσεως Ὀνομάτων.

Τοῖς ἀρχαίοις ὀλίγου δεῖν πᾶσιν ἐπίδοσις (ἐπιστροφὴ) ἦν τοῦ συντιθέναι δεξιῶς τὰ ὀνόματα· τοῖς δὲ μεταγενεστέροις οὐκέτι, πλὴν ὀλίγων· χρόνῳ δὲ ὕστερον παντάπασιν ἠμελήθη. τοιγάρτοι τοιαύτας συντάξεις κατέλιπον, οἵας οὐδεὶς ὑπομένει μέχρι κορωνίδος διελθεῖν, Φύλαρχόν τε λέγω καὶ Δοῦριν, καὶ Πολύβιον, etc.

EX IOSEPHO.

Antiquitatum Iudaicarum Lib. XII. Cap. XIIII.

Αντίοχος, νόσου μηκυνομένης, καὶ αὐξανομένων τῶν παθῶν, συνεὶς, ὅτι μέλλει τελευτᾷν, συγκαλεῖ τοὺς φίλους, καὶ τήν τε νόσον αὐτοῖς χαλεπὴν οὖσαν ἐμήνυεν, καὶ τοῦτο ὅτι πάσχει, κακώσας τὸ Ἰουδαίων ἔθνος, παρεδήλου, συλήσας τε τὸν ναὸν, καὶ τοῦ Θεοῦ καταφρονήσας· καὶ ταῦτα λέγων ἐξέπνευσε. ὥστε θαυμάζειν Πολύβιον τὸν Μεγαλοπολίτην, ὃς ἀγαθὸς ὢν ἀνὴρ, ἀποθανεῖν λέγει τὸν Ἀντίοχον, βουληθέντα τὸ τῆς ἐν Πέρσαις Ἀρτέμιδος ἱερὸν συλῆσαι. τὸ γὰρ μηκέτι ποιῆσαι τὸ ἔργον, βουλευσάμενον, οὐκ ἔστι τιμωρίας ἄξιον. εἰ δὲ διὰ τοῦτο Πολυβίῳ δοκεῖ καταστρέψαι τὸν βίον Ἀντίοχον οὕτως· πολὺ πιθανώτερον διὰ τὴν ἱεροσυλίαν τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ τελευτῆσαι τὸν βίον. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου οὐ διαφέρομεν τοῖς τὴν ὑπὸ τοῦ Μεγαλοπολίτου λεγομένην αἰτίαν παρὰ τὴν ὑφ' ἡμῶν ἀληθῆ νομίζουσιν.

EX PLVTARCHI VITIS, ET ALIIS LIBRIS.

In Aemilio Paulo.

Ηστεις οὖν ὁ Αἰμίλιος δίδωσιν αὐτοῖς, οὐχ ὅσους Πολύβιος εἴρηκεν, ἀλλ' ὅσους αὐτὸς ὁ Νασικᾶς λαβεῖν φησὶ, γεγραφὼς περὶ τῶν πράξεων τούτων ἐπιστόλιον πρός τινα τῶν βασιλέων.

Ὁ μὲν οὖν Νασικᾶς ἐνταῦθα διενυκτέρευσεν. τῷ δὲ Περσεῖ τὸν Αἰμίλιον ἀτρεμοῦντα κατὰ χώραν ὁρῶντι, καὶ μὴ λογιζομένῳ τὸ γινόμενον, ἀποδρὰς ἐκ τῆς ὁδοῦ Κρὴς αὐτόμολος ἧκε μηνύων τὴν περίοδον τῶν Ῥωμαίων. ὁ δὲ συνταραχθεὶς, τὸ μὲν στρατόπεδον οὐκ ἐκίνησε, μυρίους δὲ μισθοφόρους ξένους, καὶ δισχιλίους Μακεδόνας Μίλωνι παραδοὺς, ἐξαπέστειλεν, παρασκευάσας ταχῦναι, καὶ καταλαβεῖν τὰς ὑπερβολάς. τούτοις, ὁ μὲν Πολύβιος φησὶν, ἔτι κοιμωμένοις ἐπιπεσεῖν τοὺς Ῥωμαίους. ὁ δὲ Νασικᾶς ὀξὺν ἀγῶνα περὶ τοῖς ἄκροις γενέσθαι καὶ κίνδυνον.

Ὁ δὲ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, ὥς φησι Πολύβιος, τῆς μάχης ἀρχὴν λαμβανούσης ἀποδειλιάσας, εἰς πόλιν ἀφιππάσατο, σκηψάμενος Ἡρακλεῖ θύειν, δειλὰ παρὰ δειλῶν ἱερὰ μὴ δεχομένῳ, μηδ' εὐχὰς ἀθεμίτους ἐπιτελοῦντι.

In Pelopida.

Ἦσαν δὲ δύο μόραι Λακεδαιμονίων. τὴν δὲ μόραν Ἔφορος μὲν ἄνδρας εἶναι πεντακοσίους φησίν· Καλλισθένης δ' ἑπτακοσίους· ἄλλοι δέ τινες ἐννακοσίους, ὧν Πολύβιός ἐστιν.

In Marcello.

Ἀννίβαν δὲ Μάρκελλος, ὡς μὲν οἱ περὶ Πολύβιον λέγουσιν, οὐδ' ἅπαξ ἐνίκησεν, ἀλλ' ἀήττητος ἀνὴρ δοκεῖ διαγενέσθαι μέχρι Σκηπίωνος.

In Catone.

Ὑπὲρ δὲ τῶν ἐξ Ἀχαΐας φυγάδων ἐντευχθεὶς διὰ Πολύβιον ὑπὸ Σκηπίωνος, ὡς πολὺς ἐν τῇ συγκλήτῳ λόγος ἐγίνετο, τῶν μὲν διδόντων κάθοδον αὐτοῖς, τῶν δ' ἐνισταμένων. *Mox:* ψηφισθείσης δὲ τῆς καθόδου τοῖς ἀνδράσιν, ἡμέρας ὀλίγας οἱ περὶ τὸν Πολύβιον διαλιπόντες, αὖθις ἐπεχείρουν εἰς τὴν σύγκλητον εἰσελθεῖν, ὅπως, ἃς πρότερον εἶχον ἐν Ἀχαΐᾳ τιμάς, οἱ φυγάδες ἀναλάβοιεν, καὶ τοῦ Κάτωνος ἀπεπειρῶντο τῆς γνώμης. ὁ δὲ μειδιάσας, ἔφη, τὸν Πολύβιον, ὥσπερ τὸν Ὀδυσσέα, βούλεσθαι πάλιν εἰς τὸ τοῦ Κύκλωπος σπήλαιον εἰσελθεῖν, τὸ πιλίον ἐκεῖ καὶ τὴν ζώνην ἐπιλελησμένον.

Πολύβιος μέν γέ φησι, τῶν ἐντὸς Βαίτιος ποταμοῦ πόλεων ἡμέρᾳ μιᾷ τὰ τείχη κελεύσαντος αὐτοῦ περιαιρεθῆναι. παμπόλλαι δ' ἦσαν αὗται, γέμουσαι μαχίμων ἀνδρῶν.

In Philopoemene.

Χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐγκαλέσας τι τοῖς Λακεδαιμονίοις στρατηγῶν ὁ Φιλοποίμην, τοὺς μὲν φυγάδας κατήγαγεν εἰς τὴν πόλιν, ὀγδοήκοντα δὲ Σπαρτιάτας ἀπέκτεινεν, ὡς Πολύβιός φησιν. ὡς δ' Ἀριστοκράτης, πεντήκοντα καὶ τριακοσίους.

Φιλοποίμην δεξάμενος τὸ φάρμακον ἠρώτησεν, εἴ τι περὶ τῶν ἱππέων, καὶ μάλιστα Λυκόρτα (*hic Polybii pater*) πεπυσμένος ἐστιν. *Mox:* Οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ μετὰ τῶν προβούλων συνελθόντες εἰς Μεγάλην πόλιν, οὐδ' ἡντιναοῦν ἀναβολὴν ἐποιήσαντο τῆς τιμωρίας, ἀλλ' ἑλόμενοι στρατηγὸν Λυκόρταν εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἐνέβαλον. *Deinde:* Τὸ δὲ σῶμα καύσαντες αὐτοῦ, καὶ τὰ λείψανα συνθέντες εἰς ὑδρείαν, αὐτὴν ἐκόμιζεν ὁ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀχαιῶν παῖς Πολύβιος, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ πρῶτοι τῶν Ἀχαιῶν.

Οὐσῶν δὲ πολλῶν μὲν εἰκόνων αὐτοῦ, μεγάλων δὲ τιμῶν, ἃς αἱ πόλεις ἐψηφίσαντο, Ῥωμαῖος ἀνὴρ ἐν τοῖς περὶ Κόρινθον

ἀτυχή-

ἀτυχήμασι τῆς Ἑλλάδος ἐπεχείρησεν ἀνελεῖν ἁπάσας, καὶ διώκειν αὐτὸν, ἐνδεικνύμενος, ὥσπερ ἔτι ζῶντα Ῥωμαίοις πολέμιον καὶ κακόνουν γενέσθαι. Λόγων δὲ λεχθέντων, καὶ Πολυβίου πρὸς τὸν συκοφάντην ἀντειπόντος, οὔθ᾽ ὁ Μόμμιος, οὔτε οἱ πρέσβεις ὑπέμειναν, ἀνδρὸς ἐνδόξου τιμὰς ἀφανίσαι.

In Agide et Cleomene.

Διὸ καὶ τὸ δεύτερον ἐγχείρημα τοῦ Κλεομένους ἔδοξε μὲν τετολμῆσθαι παραβόλως καὶ μανικῶς, ἐπράχθη δὲ μετὰ πολλῆς προνοίας, ὡς φησὶ Πολύβιος.

Ὃ καὶ μάλιστα τὴν δυστυχίαν τοῦ Κλεομένους οἰκτροτέραν ἐποίησεν. εἰ γὰρ ἡμέρας δύο μόνας ἐπέσχε, καὶ παρήγαγε φυγομαχῶν, οὐκ ἂν ἐδέησεν αὐτῷ μάχης, ἀλλ᾽, ἐφ᾽ οἷς ἠβούλετο, διηλλάγη πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς, ἀπελθόντων τῶν Μακεδόνων. νῦν δὲ, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὴν ἀχρηματίαν ἐν τοῖς ὅπλοις τὸ πᾶν θέμενος, ἠναγκάσθη δισμυρίοις (ὡς Πολύβιός φησι) πρὸς τρισμυρίους ἀντιπαρατάξασθαι.

In Ti. et C. Gracchis.

Ἀλλ᾽ οἱ πλείους, ὡς ἡμεῖς γράφομεν, ἱστοροῦσι. καὶ Πολύβιος μετὰ τὴν Σκηπίωνος Ἀφρικανοῦ τελευτὴν τοὺς οἰκείους φησὶν, ἐκ πάντων προκρίναντας τὸν Τιβέριον, δοῦναι τὴν Κορνηλίαν, ὡς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀνέκδοτον καὶ ἀνέγγυον ἀπολειφθεῖσαν.

In Bruto.

Αὐτὸς ἄχρι τῆς ἑσπέρας ἔγραφε συντάττων Ἐπιτομὴν Πολυβίου.

In Arato.

Ὁ Πολύβιος δὲ αὐτὸν ἐκ πολλοῦ φησὶ καὶ πρὸ τῆς ἀνάγκης ὑφορώμενον τὸ θράσος τὸ τοῦ Κλεομένους, κρύφα τῷ Ἀντιγόνῳ διαλέγεσθαι, καὶ τοὺς Μεγαλοπολίτας προκαθιέναι, δεομένους Ἀχαιῶν, ἐπικαλεῖσθαι τὸν Ἀντίγονον. οὗτοι γὰρ ἐπιέζοντο μάλιστα συνεχῶς τῷ πολέμῳ, ἄγοντος αὐτοὺς καὶ φέροντος τοῦ Κλεομένους. ὁμοίως δὲ καὶ Φύλαρχος ἱστόρηκε περὶ τούτων, ᾧ, μὴ τοῦ Πολυβίου μαρτυροῦντος, οὐ πάνυ τι πιστεύειν ἄξιον ἦν. ἐνθουσιᾷ γὰρ, ὅταν ἅψηται τοῦ Κλεομένους, ὑπ᾽ εὐνοίας, καὶ καθάπερ ἐν δίκῃ τῇ ἱστορίᾳ τῷ μὲν ἀντιδικῶν διατελεῖ, τῷ δὲ συναγορεύων.

In Libro Γυναικῶν ἀρετῆς.

Χιομάραν δὲ συνέβη, τὴν Ὀρτιάγοντος, αἰχμάλωτον γενέσθαι μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν, ὅτε Ῥωμαῖοι καὶ Γναῖος ἐνίκησαν μάχῃ τοὺς ἐν Ἀσίᾳ Γαλάτας etc. ταύτῃ μὲν ὁ Πολύβιός φησι διὰ λόγων ἐν Σάρδεσι γενόμενος θαυμάσαι τό τε φρόνημα, καὶ τὴν σύνεσιν.

Περὶ τῆς Ῥωμαίων τύχης.

Εἰ δὲ, ὥσπερ Πολύβιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ περὶ τῶν τότε τὴν Ῥωμαίων πόλιν καταλαβόντων ἱστόρηκε Κελτῶν, ἀληθές ἐστιν, ὅτι, προσπεσούσης αὐτοῖς ἀγγελίας, φθείρεσθαι τὰ οἴκοι ὑπὸ τῶν προσοίκων βαρβάρων, ἐμβεβληκότων εἰς τὴν χώραν καὶ κρατούντων, ἀνεχώρησαν, εἰρήνην θέμενοι πρὸς τὸν Κάμιλλον etc.

Εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον.

Ὁ γὰρ τοῦτον ἀσκηθεὶς τὸν τρόπον, οὐκ ἐν παλαίστραις καὶ κηρώμασιν ἀκινδύνως εὐρύθμων σοφιστῶν, ἀλλ᾽ ὡς ἀληθῶς ἐν Ὀλυμπιακοῖς καὶ Πυθικοῖς ἀγῶσιν Ἄθηλος ἵππῳ πῶλος ὡς ἅμα τρέχει, κατὰ Σιμωνίδην· ὡς Ἀριστείδης Κλεισθένει, καὶ Κίμων Ἀριστείδῃ, καὶ Φωκίων Χαβρίᾳ, καὶ Κάτων Μαξίμῳ Φαβίῳ, καὶ Σύλλας Πομπήϊος, καὶ Φιλοποίμενι Πολύβιος. νέοι γὰρ οὗτοι πρεσβυτέροις ἐπιβάλλοντες, εἶτα οἷον παραβλαστάνοντες καὶ συνεξανιστάμενοι ταῖς ἐκείνων πολιτείαις καὶ πράξεσιν, ἐμπειρίαν καὶ συνήθειαν ἐκτῶντο πρὸς τὰ κοινὰ μετὰ δόξης καὶ δυνάμεως.

Μασσανάσσην δ᾽ ἱστορεῖ Πολύβιος, ἐνενήκοντα μὲν ἐτῶν ἀποθανεῖν, τετραετὲς καταλιπόντα παιδάριον ἐξ αὐτοῦ γεγενημένον· ὀλίγῳ δὲ ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς, μάχῃ νικήσαντα Καρχηδονίους, ὀφθῆναι τῇ ὑστεραίᾳ πρὸ τῆς σκηνῆς ῥυπαρὸν ἄρτον ἐσθίοντα, καὶ πρὸς τοὺς θαυμάζοντας εἰπεῖν, ὅτι τοῦτο ποιεῖ - - -

Πολιτικὰ παραγγέλματα.

Καὶ καρπὸν οὐκ ἐκ φιλίας ἡγεμονικῆς λαμβάνοντες, οἷον ἔλαβε Πολύβιος καὶ Παναίτιος, τῇ Σκηπίωνος εὐνοίᾳ πρὸς αὐτοὺς μεγάλα τὰς πατρίδας ὠφελήσαντες.

Συμποσιακῶν Δ.

Ὦ Σόσσιε Σενεκίων, τοῦ Πολυβίου Σκηπίωνι παραινοῦντος Ἀφρικανῷ, μὴ πρότερον ἐξ ἀγορᾶς ἐπανελθεῖν, ἢ φίλον τινὰ ποιήσασθαι, etc.

EX APPIANI ALEXANDRINI LIBYCO.

Ἐπὶ πολὺ δ' ἔννους ἐφ' ἑαυτοῦ γενόμενός τε καὶ συνιδὼν ὁ Σκηπίων, ὅτι καὶ πόλεις καὶ ἔθνη καὶ ἀρχὰς ἁπάσας δεῖ μεταβαλεῖν, ὥσπερ ἀνθρώπους δαίμονα, καὶ τοῦτ' ἔπαθε μὲν Ἴλιον, εὐτυχής ποτε πόλις, ἔπαθε δὲ καὶ Ἀσσυρίων, καὶ Μήδων. καὶ Περσῶν ἐπ' ἐκείνοις ἀρχὴ μεγίστη γενομένη, καὶ ἡ μάλιστα ἔναγχος ἐκλάμψασα ἡ Μακεδόνων, εἴτε ἑκὼν, εἴτε προφυγόντος αὐτὸν τοῦδε τοῦ ἔπους,

> Ἔσσεται ἦμαρ, ὅταν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ,
> Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.

Πολυβίου δ' αὐτὸν ἐρομένου σὺν παῤῥησίᾳ, (καὶ γὰρ ἦν αὐτοῦ καὶ διδάσκαλος) ὅ τι βούλοιτο ὁ λόγος· φασὶν, οὐ φυλαξάμενον ὀνομάσαι τὴν πατρίδα σαφῶς· ὑπὲρ ἧς ἄρα, εἰς τ' ἀνθρώπεια ἀφορῶν, ἐδεδίει. καὶ τάδε μὲν Πολύβιος αὐτὸς ἀκούσας συγγράφει.

EX ATHENAEI DIPNOSOPHISTIS.

LIBRO I.

Τοιοῦτον δέ τινα ὑφίσταται τῇ κατασκευῇ καὶ λαμπρότητι Πολύβιος, Ἴβηρός τινος βασιλέως οἰκίαν· ὃν καὶ ἐζηλωκέναι λέγει τὴν τῶν Φαιάκων τρυφὴν, πλὴν τοῦ τοὺς κρατῆρας ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας ἑστάναι πλήρεις οἴνου κριθίνου, ἀργυροῦς ὄντας καὶ χρυσοῦς.

LIBRO II.

Καὶ ὁ τῆς Αἰγύπτου δὲ βασιλεὺς δεύτερος, ὁ Φιλάδελφος ἐπίκλην, ἐκδοὺς τὴν αὐτοῦ θυγατέρα Βερενίκην Ἀντιόχῳ τῷ Συρίας βασιλεῖ, ἐν ἐπιμελείᾳ εἶχε πέμπειν αὐτῇ τὸ ἀπὸ τοῦ Νείλου ὕδωρ, ἵνα μόνου τοῦ ποταμοῦ τούτου ἡ παῖς πίνῃ, ὡς ἱστορεῖ Πολύβιος. Ἡλιόδωρος δέ φησι τὸν Ἐπιφανῆ Ἀντίοχον, ὃν διὰ τὰς πράξεις Πολύβιος ἐπιμανῆ καλεῖ.

LIBRO VI.

Σκηπίων γοῦν, ὁ Ἀφρικανὸς ἐπίκλην, ἐκπεμπόμενος ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐπὶ τὸ καταστήσασθαι τὰς κατὰ τὴν οἰκουμένην βασιλείας, ἵνα τοῖς προσήκουσιν ἐγχειρισθῶσιν, πέντε μόνους ἐπήγετο οἰκέτας, ὡς ἱστορεῖ Πολύβιος καὶ Ποσειδώνιος. καὶ ἑνὸς ἀποθανόν-

θανόντος κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν, ἐπέστειλε τοῖς οἰκείοις, ἄλλον ἀντ' ἐκείνου πριαμένους πέμψαι αὐτῷ.

LIBRO XIV.

Περὶ δὲ τῶν τραγῳδῶν φησιν ὁ Πολύβιος, ὅτι, ἐὰν ἐπιβάλλωμαι λέγειν, δόξω τισὶν διαχλευάζειν.

EX PAVSANIA.

In Arcadicis.

Ἔστι δὲ Μαντινεῦσι ναὸς διπλοῦς μάλιστά που κατὰ μέσον τοίχῳ διειργόμενος. Τοῦ ναοῦ δὲ τῇ μὲν ἄγαλμά ἐστιν Ἀσκληπιοῦ etc. ἐνταῦθα ἀνὴρ ἐπείργασται στήλῃ Πολύβιος ὁ Λυκόρτα.

Μεγαλοπολίταις δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐστιν ὄπισθεν τοῦ περιβόλου, τοῦ ἀνειμένου τῷ Λυκαίῳ Διῒ, ἀνὴρ ἐπειργασμένος ἐπὶ στήλῃ Πολύβιος Λυκόρτα. Γέγραπται δὲ καὶ ἐλεγεῖα ἐπ' αὐτῷ λέγοντα, ὡς ἐπὶ γῆν καὶ θάλασσαν πᾶσαν πλανηθείη, καὶ ὅτι σύμμαχος γένοιτο Ῥωμαίων, καὶ παύσειεν αὐτοὺς ὀργῆς ἐς τὸ Ἑλληνικόν. Συνέγραψε δὲ ὁ Πολύβιος οὗτος καὶ ἄλλα ἔργα Ῥωμαίων, καὶ ὡς Καρχηδονίοις κατέστησαν ἐς πόλεμον· αἰτία δὲ ἥτις ἐγένετο αὐτοῦ, καὶ ὡς ὀψὲ οὐκ ἄνευ κινδύνων μεγάλων Ῥωμαίοις Σκηπίωνά τινα Καρχηδονιακὸν ὀνομάζουσι, τέλος τε ἐπιθέντα τῷ πολέμῳ, καὶ τὴν Καρχηδόνα καταβαλόντα εἰς ἔδαφος. ὅσα μὲν δὴ Πολυβίῳ παραινοῦντι ὁ Ῥωμαῖος ἐπείθετο, ἐς ὀρθὸν ἐχώρησεν αὐτῷ· ἃ δὲ οὐκ ἠκροᾶτο διδάσκοντος, γενέσθαι οἱ λέγουσιν ἁμαρτήματα. Ἑλλήνων δὲ ὁπόσαι πόλεις εἰς τὸ Ἀχαϊκὸν συνετέλουν, παρὰ Ῥωμαίων εὕραντο αὗται Πολύβιον σφίσι πολιτείας τε καταστήσασθαι, καὶ νόμους θεῖναι.

Ἐπὶ δὲ τῷ τετάρτῳ (τόπῳ τῷ παρὰ τῇ Δεσποίνῃ ἐν Ἀκακησίῳ) Πολύβιος ὁ Λυκόρτα, καὶ οἱ ἐπίγραμμά ἐστιν· Ἐξ ἀρχῆς τε μὴ ἂν σφαλῆναι τὴν Ἑλλάδα, εἰ Πολυβίῳ τὰ πάντα ἐπείθετο, καὶ ἁμαρτούσῃ ἐκεῖνον βοήθειαν γενέσθαι μόνον.

Καὶ οὐ πολὺ ἀπωτέρω Πολυβίου σφίσιν (τοῖς Παλλαντιεῦσι) ἀνδριάς ἐστιν.

Πρὸς δὲ τῷ ἱερῷ τῆς Εἰλειθυίας (παρὰ Τεγεάταις) ἐστὶ γῆς βωμός. ἔχεται δὲ τοῦ βωμοῦ λίθου λευκοῦ στήλη, ἐπὶ δὲ αὐτῇ Πολύβιος ὁ Λυκόρτα· καὶ ἐπὶ ἑτέρᾳ στήλῃ τῶν παίδων τῶν Ἀρκάδος Ἐλατός ἐστιν εἰργασμένος.

EX LVCIANO.

In Longaeuis.

Πολύβιος δὲ ὁ Λυκόρτα, Μεγαλοπολίτης, ἀγρόθεν ἀνελθὼν, ἀφ' ἵππου κατέπεσε, καὶ ἐκ τούτου νοσήσας, ἀπέθανεν ἐτῶν δυο καὶ ὀγδοήκοντα.

EX AELIANO DE ACIEBVS INSTRVENDIS.

CAPITE I.

Πύῤῥος τε ὁ Ἠπειρώτης Τακτικὰ συνέγραψε, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ τούτου υἱὸς, καὶ Κλέαρχος. ἔτι δὲ Παυσανίας, Εὐάγγελός τε, καὶ Πολύβιος ὁ Μεγαλοπολίτης, ἀνὴρ πολυμαθὴς, Σκηπίωνι συγγενόμενος.

CAPITE III.

Ὅρον δὲ τῆς Τακτικῆς ἔθεντο, Αἰνείας μὲν, ἐπιστήμην εἶναι πολεμικῶν κινήσεων, Πολύβιος δὲ, ἄν τις πλῆθος Τακτικὸν παραλαβὼν, τοῦτο συγκρίνῃ, καὶ καταλοχίσας συλλοχίσῃ, παιδεύσῃ τε χρησίμως τὰ πρὸς τὸν πόλεμον.

CAPITE XIX.

Τούτῳ δὲ τῷ σχήματι τῆς ἴλης κέχρηται Πολύβιος, ἀνδρῶν μέν τοι ξδ', ἐν σχήματι τοῦ Λ στοιχείου.

Et haec quidem nominatim ex Polybio Aelianus: nos vero alibi docemus, totum illius aureolum libellum pene ad verbum e Polybio esse descriptum.

EX ACHILLE STATIO.

Prolegomenis in Aratum.

Πρῶτος Παρμενίδης περὶ ζωνῶν ἐκίνησε λόγον· περὶ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν πολλὴ διαφωνία τοῖς μετ' αὐτὸν γέγονεν. οἱ μὲν γὰρ ἓξ αὐτὰς εἶπον, ὡς Πολύβιος καὶ Ποσειδώνιος, τὴν διακεκαυμένην εἰς δύο διαιροῦντες.

EX EVSEBII CHRONICO.

LIBRO I.

Ὀγδόῃ καὶ εἰκάδι Ὀλυμπιάδι Κόρυβος Ἠλεῖος ἀνεγράφη στάδιον νικήσας, καὶ ἡ κατ' αὐτὸν Ὀλυμπιὰς πρώτη ἐτάχθη, ἀφ' ἧς Ἕλληνες ἀριθμεῖν τι δοκοῦσιν ἀκριβῶς χρονικόν. Ταῦτα Καλλισθένης ἱστορεῖ, καὶ συνῳδὰ τούτῳ Πολύβιος.

E ZOSIMI HISTORIA.

LIBRO I.

Πολυβίῳ τῷ Μεγαλοπολίτῃ, μνήμῃ παραδοῦναι τὰ καθ' αὐτὸν ἀξιόλογα τῶν ἔργων προελομένῳ, καλῶς ἔχειν ἐφάνη δι' αὐτῶν ἐπιδεῖξαι τῶν πράξεων, ὅπως οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ τὸν τῆς πόλεως οἰκισμὸν ἑξακοσίοις ἔτεσι τοῖς περιοίκοις προσπολεμήσαντες, μεγάλην ἀρχὴν οὐκ ἐκτήσαντο· μέρος δέ τι τῆς Ἰταλίας ὑφ' ἑαυτοὺς ποιησάμενοι, καὶ τούτου μετὰ τὴν Ἀννίβα διάβασιν καὶ τὴν ἐν Κάνναις ἧτταν ἐκπεπτωκότες, αὐτοῖς δὲ τοῖς τείχεσι τοὺς πολεμίους ὁρῶντες ἐπικειμένους, εἰς τοσοῦτον μέγεθος ἤρθησαν τύχης, ὥστε οὐδὲ ὅλοις τρισὶ καὶ πεντήκοντα ἔτεσι μὴ μόνον Ἰταλίαν, ἀλλὰ καὶ Λιβύην κατακτήσασθαι πᾶσαν, ἤδη δὲ καὶ τοὺς Ἴβηρας ὑφ' ἑαυτοὺς καταστῆσαι. ἐπεὶ δὲ τοῦ πλείονος ἐφιέμενοι, τὸν Ἰόνιον ἐπεραιώθησαν κόλπον, Ἑλλήνων τε ἐκράτησαν, καὶ Μακεδόνας παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς· αὐτόν τε, ὃς τηνικαῦτα τούτων ἐβασίλευε, ζωγρίᾳ ἑλόντες εἰς τὴν Ῥώμην ἀνήγαγον.

In voce ἑξακοσίοις inesse mendum vel auctoris vel librarii docemus ad primam Polybii historiam.

Πολυβίου, ὅπως ἐκτήσαντο Ῥωμαῖοι τὴν ἀρχὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, διεξελθόντος, ὅπως ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ σφῇσιν αὐτοῖς ἀβουλίαις αὐτὴν διέφθειραν, ἔρχομαι λέξων.

LIBRO V.

Δοκοῦσι δέ πως τὰ πλοῖα ταῦτα (*de Liburnicis loquitur*) συντετάχθαι πεντηκοντόρων οὐχ ἧττον, κατὰ πολὺ τῶν τριηρικῶν ἐλαττούμενα, πλείστοις ἔτεσι τῆς τούτων ἐκλιπούσης δημιουργίας· εἰ καὶ Πολύβιος ὁ συγγραφεὺς ἐκτίθεσθαί πως ἔδοξε τῶν ἑξηρικῶν πλοίων τὰ μέτρα, οἷς φαίνονται πολλάκις κεχρῆσθαι Ῥωμαῖοι καὶ Καρχηδόνιοι πολεμήσαντες πρὸς ἀλλήλους.

EX EVAGRIO SCHOLASTICO.

HISTORIAE ECCLESIASTICAE

LIBRO V.

Αἱ δὲ κατὰ Ῥωμαίους πράξεις, πᾶσαν κοσμικὴν ἱστορίαν ἐν αὐταῖς περιλαμβάνουσαι, ἢ ἔτι καὶ ἄλλο γέγονεν εἴτ' ἐς αὐτοὺς διαιρουμένων, εἴτε καὶ καθ' ἑτέρων πραττόντων, πεπόνηται Διονυσίῳ μὲν τῷ Ἁλικαρνασσεῖ, ἀπὸ τῶν λεγομένων Ἀβοριγίνων τὴν ἱστορίαν ἑλκύσαντι μέχρι τοῦ Ἠπειρώτου Πύῤῥου· ἐξ ἐκείνου δὲ Πολυβίῳ τῷ Μεγαλοπολίτῃ, καταγαγόντι ἕως τῆς Καρχηδόνος ἁλώσεως.

EX PHOTIO PATRIARCHA

CONSTANTINOPOLEOS.

TMEMATE LXXXIII.

Διέξεισι (Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς) ἐν πολλῇ λεπτολογίᾳ τήν τε τῆς Ῥώμης οἴκισιν, καὶ τὴν Ῥέμου καὶ Ῥωμύλου γέννησιν, καὶ ἁπλῶς ἐφεξῆς ἅπαντα μέχρι ὅτε Ῥωμαίοις ὁ πρὸς Πύῤῥον τὸν Ἠπειρώτην πόλεμος συνέστη. διέρχεται δὲ καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον, καὶ τελευτᾷ εἰς τὴν ρ' καὶ κη' Ὀλυμπιάδα, ἔτους ἐνεστηκότος αὐτῆς τρίτου, ἀφ' ἧς καὶ φησὶν ἀπάρξασθαι τὸν Μεγαλοπολίτην Πολύβιον τῆς ἱστορίας.

EX XIPHILINO DIONIS

BREVIATORE.

In Augusto.

Ἀμείνων δ' ἂν ἦν καὶ ὁ Δίων, μὴ πέρα τοῦ δέοντος αὐτὰ (τὰ σημεῖα καὶ τέρατα) τεθηπὼς, ἀλλά τι καὶ Πολυβίῳ προσεσχηκώς· ὅστις ἅλωσιν γράψας τῆς Καρχηδόνος, καὶ τῆς Ἑλλάδος δούλωσιν, καὶ πρὸ τούτων τὴν μεγάλην τῶν Ῥωμαίων ἐκείνην ὑπὸ Ἀννίβου καὶ πολυχρόνιον κάκωσιν, οὐδαμοῦ τερατολογῶν φαίνεται, οὐδὲ σημεῖα ταῖς λοιπαῖς πόλεσι πρὸ τῶν συμφορῶν γενόμενα διηγούμενος· εἰ μὲν οὐδ' ἂν γενέσθαι νομίζων, μεμπτὸς, πλήρης γὰρ τῶν τοιούτων ἡ ἱστορία· εἰ δ' ὡς οὐχ ἱστορήσας γε αὐτὸς, συγγνωστὸς, συγγραφὴν γὰρ προκεχείριστο.

E CON-

E CONSTANTINO PORPHYROGENNETA IMP. IN LIBRO ΠΕΡΙ ΘΕΜΑΤΩΝ.

THEMATE II.

Καλοῦσι δὲ οἱ παλαιοὶ μεγάλην τε καὶ μικρὰν Καππαδοκίαν, μεγάλην μὲν τὴν ἀπὸ Καισαρείας τε καὶ τοῦ Ταύρου καὶ ἕως τῆς Ποντικῆς θαλάσσης, ἣν διορίζει Ἅλυς μὲν ποταμὸς ἐκ δυσμῶν, Μελιτηνὴ δὲ ἐξ ἀνατολῶν. Καὶ αὕτη μὲν ἡ μεγάλη Καππαδοκία. καὶ τούτων μάρτυς Πολύβιος, ὁ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν γεγραφώς, ὃς διορίζει τὴν Καππαδοκίαν, ἀπό τε Ταύρου καὶ Λυκαονίας καὶ ἕως τῆς Ποντικῆς θαλάττης. Καὶ αὐτὴ γὰρ ἡ Νεοκαισάρεια, ἥτε Κολόνεια καὶ ἡ Μελιτηνὴ σύμπασα, Καππαδοκία λέγονται, ἔστι δὲ τὸ ὄνομα Περσικόν. Πέρσης γάρ τις ἀνὴρ, ἐν κυνηγίῳ Ἀρταξέρξῃ τῷ βασιλεῖ, ἢ οὐκ οἶδα ἄλλῳ τινι, λέοντα προσαπαντήσας τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως ἐδράξατο, καὶ κατὰ τύχην εὑρεθεὶς ὁ Πέρσης ἐν τῷ τοῦ θηρὸς συναντήματι τὸν ἀκινάκην σπασάμενος, ἐῤῥύσατο τὸν βασιλέα παρὰ μικρὸν κινδυνεύοντα, καὶ τὸν λέοντα ἐθανάτωσεν. οὗτος οὖν ὁ Πέρσης ἐπί τινος τόπου ὑψηλοτάτου ἀναβὰς, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν περισκοπήσας, ὅσην ὀφθαλμὸς ἀνθρωπινὸς περιβλέπει κατὰ ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς, ἄρκτων τε καὶ μεσημβρίαν, δωρεὰν παρὰ τοῦ βασιλέως πᾶσαν εἴληφε. ταῦτα δὲ ἱστορεῖ Πολύβιος.

E STEPHANO BYZANTINO.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΩΝ.

ΑΙΓΟΣΘΕΝΑ, πόλις Μεγαρίδος, οὐδετέρως, ὡς Παυσανίας· τὸ ἐθνικὸν ὤφειλεν Αἰγοσθενεὺς, ὡς Μεγαρεὺς· Πολύβιος δ' Αἰγοσθενίτην φησίν.

ΑΚΡΑΓΑΝΤΕΣ. Πολύβιος τὸν ποταμὸν καὶ τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς χώρας ὀνομᾶσθαι Ἀκράγης, διὰ τὸ εὔγειον.

ΑΛΛΟΒΡΥΓΕΣ. Πολύβιος καὶ διὰ τοῦ ι αὐτοὺς καλεῖ Ἀλλόβριγας.

ΑΡΚΕΣΙΝΗ. Πολύβιος ἀρσενικῶς τὸν Ἀρκεσίνην φησί.

ΑΡΠΥΙΑ, πόλις ἐν Ἰλλυρίδι παρ' Ἐγχελέαις. Πολύβιος. τὸ ἐθνικὸν Ἀρπυιήτης, τροπῇ τοῦ α εἰς η· ἔστι γὰρ Ἀρπυιάτης.

ΒΡΕΤΤΙΑ νῆσος ἐν τῷ Ἀδρίᾳ. τὸ ἐθνικὸν ἔδει Βρεττιανὸς, ὡς Πολύβιος τὸ θηλυκὸν· ἐπὶ Βρεττιανὴν * τόπων· νῦν δὲ Βρέττιοι λέγονται. *Vide mox locum ex Etymologico.*

ΒΥΖΑΝ-

ΒΥΖΑΝΤΕΣ. Πολύβιος δὲ Βυσακάδα χώραν εἶναί φησι περὶ τὰς Σύρτεις, ἐν δυοκαίδεκα σαδίοις μὲν οὖσαν τὴν περίμετρον. ἔςι δὲ τῷ σχήματι περιφερής.

ΜΕΓΑΛΗΠΟΛΙΣ· οἱ πολῖται, Μεγαλοπολῖται· ἀφ' ἧς καὶ Πολύβιος, τεσσαράκοντα βιβλία γράψας.

ΝΩΛΑ, πόλις Αὐσόνων· Νώλην δὲ αὐτὴν Πολύβιός φησι. τὸ ἐθνικὸν, Νώλιος. Πολύβιος δὲ Νωλανοὺς αὐτούς φησι.

ΠΑΝΟΡΜΟΣ, πόλις Σικελίας καὶ λιμὴν, ὡς Πολύβιος.

ΠΑΡΘΟΣ, πόλις Ἰλλυρική· λέγεται δὲ καὶ ἀρσενικῶς, ὡς Πολύβιος.

EX HESYCHIO.

ΦΡΕΑΤΟΤΥΠΑΝΑ, ὄργανά τινα, παρὰ Πολυβίῳ.

EX ETYMOLOGICO MAGNO.

ΒΡΕΤΤΑΝΟΙ, ἔθνος ἀπὸ Κελτοῦ, τῆς Βρεττάνου θυγατρός. Βρεττία δὲ ἡ νῆσος ἐν τῇ Ἀδρίᾳ, ποταμὸν ἔχουσα Βρέντιον· οἱ δὲ Βρεττανίδαι. καὶ τὸ ἐθνικὸν ἔδει Βρεττιανοὺς, ὡς Πολύβιος· νῦν δὲ λέγονται Βρέντιοι.

EX SVIDA.

Hic grammaticus in laudando Polybio omnium sui ordinis hominum fuit longe diligentissimus. Laudat autem varie, et sine vario. Interdum historiae gratia, et tum pluscula fere describit, nonnunquam vero et pericopas integras: interdum verborum caussa, et tum paucissimas, ut plurimum, dictiones apponit. Quae igitur aliquem historiae fructum prae se ferebant, aut praeceptum aliquod ad vitam utile, ea separatim collecta primo loco hic exhibentur. Deinde illa, in quibus Polybianae voces aut explicantur, aut saltem adnotantur. Postremo addita est obseruatio de nonnullis vtriusque generis locis, quae non adiecto auctoris nomine ex eodem nobilissimo historico grammaticus hic descripsit. Omissa sunt, quae in extantibus hodieque inueniuntur. Quae vox autem maiusculis litteris exprimetur, ea erit vnde locus est descriptus.

Lixa-

Lixarum, qui Romana castra sequebantur, descriptio.

1. Λεῖξαι ἐκαλοῦντο στρατιῶται. τοῦτο δ' ἦν τὸ γένος τῶν ἐργαστικῶν καὶ παραστρατευομένων ἀνθρώπων, ὃ πάσης τάξεως ἐκτὸς ὑπάρχον, οὔτε χιλιάρχου λόγον, οὔτε στρατηγοῦ ἐποιεῖτο, διὸ τὸ μὴ γνώσκεσθαι τὸ (τῷ) κερδαίνειν ἐκ παντὸς τρόπου, δικαίως καὶ ἀδίκως. διόπερ ἀπερίσπαστον ὄν, πᾶν γένος ἐπινοεῖ κακίας. καὶ πᾶσαν εἰσφέρεται μηχανὴν πρὸς τοῦτο τὸ μέρος. ἱκανὸν δ' ὑπάρχον οὔτε πρὸς τὰς πολεμικὰς ἐπιβολὰς, οὔτε πρὸς τὰς καθ' ἑαυτῶν, διὰ τὸ μήθ' ὅπλα, μήτε πίστιν ἔχειν, ἀναγκάζεται κοινοῦσθαι τοῖς στρατιώταις, καὶ συναποδεικνύειν τούτοις τὰς ἐπινοίας, χάριν τοῦ προσλαμβάνειν τὴν ἐκ τούτων ἐπικουρίαν, καὶ χρῆσθαι συνεργοῖς τούτοις καὶ κερδῶν καὶ φόνων. καὶ ἐγένοντο πάντες λίχνοι, καὶ πᾶν ἐπληρώθη τὸ στράτευμα ῥᾳδιουργίας καὶ πονηρίας.

Fortunae inane esse nomen. Polybii de regimine mundi sententia.

2. Τύχη. εἰ χρὴ τύχην λέγειν ἐπὶ τοιούτων. μήποτε γὰρ αὕτη μὲν κενῶς κληρονομεῖ τοιαύτην φήμην· αἴτιοι δ' εἰσὶν οἱ χειρίζοντες τὰς πράξεις, τῷ ταῖς αὐταῖς ἐπιτρέχειν σεμνότητα καὶ μέγεθος. μήποτε δὲ τοὐναντίον. *Iungenda haec cum iis, quae tot locis aduersus fortunam dicuntur a Polybio. Sed quid senserit Polybius de prouidentia dei, res omnes regente, docet Suidas, qui integram eius historiam diligentissime legerat, et quidem homo christianus. Sic ille:* Τύχη παρ' Ἕλλησιν ἀπρονόητος κόσμου διοίκησις, ἢ φορὰ ἐξ ἀδήλων εἰς ἄδηλον καὶ αὐτόματον. οἱ δὲ Χριστιανοὶ Θεὸν ὁμολογοῦμεν διοικεῖν τὰ πάντα. καὶ Πολύβιός φησι. *recte et vere hic Criticus. idque nos libro primo commentariorum nostrorum fuse demonstrauimus.*

Phameas, siue Phaneas dux contra Scipionem.

3. Τὰς προφυλακὰς βλέπων ὁ Φαμέας, ὢν οὐκ ΑΨΥΧΟΣ, ἐξέκλινε τὰς πρὸς τὸν Σκηπίωνα συμπλοκάς. καί ποτε συνεγγίσας ταῖς ἐφεδρείαις, προβαλόμενος ὀφρὺν ἀπότομον, ἀπέστη καὶ πλείω χρόνον.

Consilium Scipionis: cauendi suis, quam nocendi hosti, potior cura esse debet.

4. Αἱ σημαῖαι τῶν Ῥωμαίων συνεπεφεύγεσαν εἰς βουνὸν καὶ πάντων δόντων γνώμας, ὁ Σκηπίων ἔφη, ὅταν ἐξ ἀκεραίου βουλεύων-

βυλεύονται, δεῖν πλείω ποιεῖσθαι πρόνοιαν τοῦ μηδὲν παθεῖν, ἢ τοῦ δρᾶσαι κακῶς τοὺς ἐχθρούς. *Idem consilium dabat Fabius Cunctator Minutio. vide librum III. p. 390. vbi notamus plura.*

Scipio Africanus vir fortunatus.

5. Ὡσανεὶ καὶ τὸ αὐτόματον καὶ τύχη τις ΕΣΩΜΑΤΟΠΟΙΕΙ τὰς τοῦ Σκηπίωνος πράξεις, ὥστ' ἐπιφανεστέρας ἀεὶ καὶ μείζονας φαίνεσθαι τῆς προσδοκίας. *Vide paullo supra in* τύχη, *et quae de Scipione scribuntur libro X.*

Acarnanum ex odio et metu Aetolorum externatio.

6. Οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες, πυνθανόμενοι τὴν τῶν Αἰτωλῶν ἔφοδον ἐπὶ σφᾶς, τὰ μὲν ΑΠΑΛΓΟΥΝΤΕΣ ταῖς ἐλπίσι, τὰ δὲ καὶ θυμομαχοῦντες, ἐπί τινα παράστασιν κατήντησαν. καὶ αὖθις. ἀπαλγοῦντας δὲ αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ πολλοῦ ῥίγους ἐπερρώννυσαν. *Acarnanum* ἀπάλγησιν *et* παράστασιν, *cuius meminit Polybius libro* XVI. *declarant Liuii haec verba, libro* XXVI. Aduersus Aetolos Acarnanum gens, et viribus impar, et iam moenia Oeniadon Naxumque amissa cernens, Romanaque insuper arma ingruere, ira magis instruit, quam consilio bellum. coniugibus liberisque et senioribus supra sexaginta annos in propinquam Epirum missis, ab quindecim ad sexaginta annos coniurant, nisi victores se non redituros: qui victus acie excessisset, eum ne quis vrbe, tecto, mensa, lare reciperet, diram exsecrationem in populares, obtestationem quam sanctissimam potuerunt, aduersus hospites composuerunt.

Ad Acarnanes pertinet sequens quoque fragmentum, cum superiore iungendum.

7. Εἰ δέ τις λειπόμενος μὴ θάνοι, φύγοι δὲ τὸν κίνδυνον, τοῦτον μήτε πόλει δέχεσθαι, μήτε πῦρ ΕΝΑΥΕΙΝ· περὶ τούτων ἀρὰς ἐποιήσαντο, πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ Ἠπειρώταις, εἰς τὸ μηδένα δέξασθαι τῶν φευγόντων τῇ χώρᾳ. *Sequitur apud Liuium:* precatique simul Epirotas sunt, vt, qui suorum in acie cecidissent, eos vno tumulo contegerent, adhiberentque humatis titulum: Hic siti sunt Acarnanes, qui aduersus vim atque iniuriam Aetolorum pro patria pugnantes mortem oppetierunt.

Reges

Reges Aegypti Coelae Syriae imperium sibi vindicant.

8. Ὁ δὲ Πτολεμαῖος, εἰδὼς τὰς ἑαυτοῦ προγόνους ἐσχηκότας τὴν Κοίλην Συρίαν, παρασκευὰς ἐποιεῖτο μεγάλας, ΑΜΦΙΣΒΗΤΩΝ ταύτης. ἤλπιζε γὰρ τὴν ἀδίκῳ πολέμῳ πρότερον ἀνειμένην τότε δικαίως τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀνακτήσασθαι. *Vide, quae notamus ad pag. 655. T. I.*

In omni incepto, quis futurus sit consilii exitus, mature cogitandum.

9. ΑΝΑΔΡΟΜΗ γίγνοιτο, καὶ σφαλλοίμεθα. Δεῖ πρόχειρον ἔχειν ἀεὶ τὸν στίχον τοῦτον. Τοῦτο μὴ ποιήσας Λεύκιος ὁ Ῥωμαῖος, μεγάλως ἐσφάλη. Οὕτω παρ' ὀλίγον σφάλλεται τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων ἀγομένων ἀκρισίᾳ. ἱκανὰ τῶν τοιούτων ὑποδείγματα τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ἥτε Πύῤῥου τοῦ τῶν Ἠπειρωτῶν βασιλέως βίᾳ καὶ πάροδος εἰς Ἄργος, ἥτε Λυσιμάχου στρατιὰ διὰ Θρᾴκης ἐπὶ Δρομιχαίτην τὸν βασιλέα τῶν Ὀδρυσσῶν. καὶ πολλὰ δὲ τούτοις ἕτερα παραπλήσια.

Consilium salutare in suscipiendo bello.

10. Δεῖ τοὺς ὀρθῶς βουλευομένους περὶ τοῦ πολέμου, καθάπερ καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἀῤῥωστίαις, μηδὲν ἧττον τῶν ΕΠΙΓΕΝΝΗΜΑΤΩΝ ποιεῖσθαι λόγον, ἢ τῶν ἐξ ἀρχῆς ὑποκειμένων παθῶν. ἐπιγεννήματα· τὰ ἐξ ὑστέρου τοῖς τραύμασιν ἀναφυόμενα.

Principum inconstantia.

11. Πάντες μὲν γὰρ οἱ βασιλεῖς καὶ φίλους προσαγορεύουσι καὶ συμμάχους, τοὺς κοινωνήσαντας τῶν αὐτῶν ἐλπίδων· ΚΑΘΙΚΟΜΕΝΟΙ δὲ τῶν πράξεων, ΠΑΡΑΠΟΔΑΣ οὐ συμμαχικῶς, ἀλλὰ δεσποτικῶς χρῶνται τοῖς πιστεύσασι.

Aemilia Scipionis Africani prioris uxor.

12. Χωρὶς γὰρ τοῦ περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ΑΠΗΝΗΝ κόσμου, καὶ τὰ κανᾶ καὶ τὰ ποτήρια, καὶ τ' ἄλλα τὰ πρὸς θυσίαν ἀργυρᾶ πάντα καὶ χρυσᾶ, συνεξηκολούθει κατὰ τὰς ἐπιφανεῖς ἐξόδους Αἰμιλίᾳ τῇ τοῦ Σκηπίωνος γαμετῇ. ταύτην τὴν περιστασιν ἐδωρήσατο τῇ τῆς Αἰμιλίας μητρί. *Vide p. 118. T. III.*

Scipionis casus ex equo.

13. Ὁ δὲ ἵππος ὁ τοῦ Σκηπίωνος, ἐδυσχρήστησε μὲν ἀπὸ τῆς πληγῆς· οὐ μὴν ὁλοσχερῶς ΕΣΦΑΛΜΗΣΕ. διόπερ ὀρθὸς ἀπέπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ὁ Σκηπίων. *Fruga-*

Frugalitas Philopoemenis: nam de eo accipio. Vide p. 285. T. II. poteſt et de aliquo duce Rom. capi.

14. Ἄξιος μὲν ὁ ἀνὴρ ἐπαινεῖσθαί τε καὶ θαυμάζεσθαι, μάλιστα δὲ τῆς ΑΥΤΑΡΚΕΙΑΣ τοῦ βίου, ἣ φιλοσοφία τις αὐτοδίδακτος ἐγένετο περὶ αὐτὸν, ἣν ἐν πολλοῖς ἐπεδείξατο πράγμασιν.

Romanorum diſciplina militaris et prudentia.

15. Οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις εἰπὼν, τὰς μὲν ΜΕΛΕΤΑΣ τῶν Ῥωμαίων, χωρὶς αἵματος παρατάξεις· τὰς δὲ παρατάξεις, μεθ' αἵματος μελέτας.

16. Ταῦτα εἰρήσθω χάριν τῆς Ῥωμαίων εὐβουλίας, καὶ τῆς ἀνοίας τῶν ὀλιγωρούντων τῆς τῶν ἐκτὸς συγκαταθέσεως, ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ δὲ νομιζόντων εἶναι πρὸς τὸ κατορθοῦν τὰς σφετέρας δυνάμεις.

Timaei virulentum et ſuperſtitioſum ingenium.

17. Οὗτος ἐν μὲν ταῖς τῶν πέλας κατηγορίαις πολλὴν ἐπιφαίνει δεινότητα καὶ τόλμαν· ἐν δὲ ταῖς ἰδίαις ἀποφάσεσιν, ἐνυπνίων καὶ τεράτων καὶ μύθων ἀπιθάνων etc. *Vide p. 46. T. III.*

Vulgi inconſtantia.

18. Οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, οὐκ ἐκ τῶν κατὰ λόγον, ἀλλ' ἐκ τῶν συμβαινόντων ἀγαθοὶ ποιεῖσθαι τὰς ΔΙΑΛΗΨΕΙΣ, (τὰς τοῦ νοὸς ὁρμὰς) ἄρτι γὰρ δι' αὐτὸ τοῦτο προκεχειρισμένοι τὸν Πεισίστρατον, διὰ τὸ πρᾶξιν ἔχειν τινὰ καὶ τόλμαν, παραχρῆμα μετέπιπτον εἰς τἀναντία ταῖς γνώμαις διὰ τὴν περιπέτειαν. *Vide pag. 86. T. III.*

Cretenſes metu poenae tumultuantur.

19. Οἱ δὲ Κρῆτες φοβούμενοι, μὴ τιμωρίας τύχωσι, ΑΝΕΣΕΙΟΝ τὰ πλήθη, παρακαλοῦντες τὴν ἐξ αἰῶνος παραδεδομένην ἐλευθερίαν φυλάττειν.

Romanorum cautio in bellis ſuſcipiendis.

20. Οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι πρόνοιαν ἐποιοῦντο μηδέποτε πρότεροι τὰς χεῖρας ἐπιβάλλειν τοῖς πέλας, μηδ' ἄρχοντες φαίνεσθαι χειρῶν ἀδίκων, ἀλλ' ἀεὶ δοκεῖν ἀμυνόμενοι ΕΜΒΑΙΝΕΙΝ εἰς τοὺς πολέμους.

Cartha-

arthaginenses eo facilius deleti a Romanis, quia a Massanissa fuerant attriti.

21. Μασσανάσσην δὲ Καρχηδόνι αἴτιον τῆς ΑΝΑΣΤΑΩΣ γενέσθαι, πάμπαν αὐτὴν ἀσθενῆ Ῥωμαίοις ὑπολιπόντα. *scribendum esse hunc locum, argumento est historiae veritas.*

Romani nauale instituunt Tarracone.

22. Οἱ Ῥωμαῖοι τὰς μὲν ναῦς ἐνεώλκησαν· τὰς δ' ἐν τῷ λιμένι συναθροίσαντες ἐκ τῶν προγεγονότων ἐλαττωμάτων, ΙΝΕΙΟΝ ἐποίησαν ἐπὶ τῷ προκαθίσαντας ἐπὶ τῆς διαβάσεως φυλάξαι τὰς συμμάχους.

Agri Brutiorum populatio.

23. Ὁ δὲ Μάρκος, δὰς πίστεις ὑπὲρ ἀσφαλείας, ἔπεισεν αὐτοὺς χωρεῖν εἰς Ἰταλίαν, ΕΦ ΩΙ λαμβάνοντας μέτρημα παρὰ Ῥηγίνων, πορθεῖν τὴν Βρεττιανὴν, κυρίους ὄντας, ὡς ἂν ἐκ πολεμίας ὠφεληθῶσι.

...ui elegantiae cultus student, arma negligunt. Iunge ...m narratione de Philopoemene libro XI. pag. 284. Tom. II.

24. Τοῖς γὰρ πλείστοις ὑπερεγεγόνει τις ζῆλος ἐκ τῆς τῶν ... ἀλαζονείας, καὶ τῆς ἀκαιρίας. ἐσπούδαζον γὰρ τὰς ἀκολουθίας καὶ τὰς ἐσθῆτας διαφερόντως, καί τις ἦν περὶ τοὺς πλείστους ...ισμὸς ὑπερέχων τὴν ἐκ τοῦ βίου χορηγίαν· ὅπλων δὲ οὐδὲ ἐλάχιστον ἐποιοῦντο λόγον.

Messeniorum democratia factionibus turbata.

25. Οὔσης δημοκρατίας παρὰ τοῖς Μεσσηνίοις, καὶ τῶν μὲν ...γων ἀνδρῶν πεφυγαδευμένων, τῶν δὲ κατακεκληρουχηκότων τὰς τούτων οὐσίας ἐπικρατούντων τῆς πολιτείας, δυσχερῶς ὑπέφερον τὴν τούτων ΙΣΗΓΟΡΙΑΝ οἱ μένοντες τῶν ἀρχαίων ...ῶν.

Praua aemulatio magnorum virorum.

26. Οἱ δὲ πολλοὶ τὰ μὲν ἔργα τῶν εὐτυχούντων οὐ πειρῶνται μιμεῖσθαι, τὰ δὲ πάρεργα ζηλοῦντες ΕΚΘΕΑΤΡΙΖΟΥΣΙ ἑαυτῶν ἀκρισίαν.

Animorum praeparatio ad pugnam.

27. Πάντων τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐνεργημάτων μεγίστην ῥοπὴν ἔχουσι, καὶ πρὸς τὸ ΛΕΙΠΕΣΘΑΙ, καὶ πρὸς τὸ νικᾷν, αἱ ψυχαὶ τῶν ἀγωνιζομένων.

Celtibericum Romanorum bellum saepe sopitum ac denuo suscitatum. πύρινος πόλεμος.

28. Πύρινος πόλεμος ὁ Ῥωμαίων πρὸς Κελτίβηρας συνεστη. θαυμαστὴν γὰρ ἔσχε τὴν ἰδιότητα, τήν τε συνέχειαν τῶν ἀγώνων. τοὺς γὰρ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πολέμους, καὶ τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν, ὡς ἐπίπαν μία μάχη κρίνει, σπανίως δὲ δευτέρα, καὶ τὰς μάχας αὐτὰς εἰς καιρὸς, ὁ κατὰ τὴν πρώτην ἔφοδον καὶ σύμπτωσιν τῆς δυνάμεως· κατὰ δὲ τοῦτον τὸν πόλεμον τἀναντία συνέβαινε τοῖς προειρημένοις. τοὺς μὲν γὰρ κινδύνους ὡς ἐπίπαν ἡ νὺξ διέλυε, τῶν ἀνδρῶν οὔτ' εἴκειν τῇ ψυχῇ, οὔτε παρακαθιέναι τοῖς σώμασι βουλομένων διὰ τὸν κόπον, ἀλλ' ἐξ ὑποστροφῆς καὶ μεταμελείας αὖθις ἄλλας ἀρχὰς ποιουμένων· τόν γε μὴν ὅλον πόλεμον καὶ τὴν συνέχειαν τῶν ἐκ παρατάξεως διακρίσεων ὁ χειμὼν ἐπιπόνως διεῖργε. καθόλου γὰρ εἴ τις διανοηθείη πύρινον πόλεμον, οὐκ ἂν ἕτερον ἢ τοῦτον νοήσειε.

Res gestae ab Antiocho cum Gerraeis in expeditione Babylonica.

29. Οἱ δὲ Γεῤῥαῖοι ΑΞΙΟΥΣΙ τὸν βασιλέα μὴ καταλῦσαι τὰ παρὰ τῶν θεῶν αὐτοῖς δεδομένα, τοῦτ' ἔστιν ἀΐδιον εἰρήνην καὶ ἐλευθερίαν. ὁ δὲ ἑρμηνευθείσης οἱ τῆς ἐπιστολῆς ἔφη συγχωρεῖν τοῖς ἀξιουμένοις. *In libris Suidae perperam scriptum est* δὲ γεραιοί. *Iungendus hic locus cum alio eiusdem Polybii apud Stephanum in voce* Χαττηνία, *quem supra descripsimus.*

30. Κυρωθείσης δὲ τῆς ἐλευθερίας τοῖς Γεῤῥαίοις, ἐστεφάνωσαν παραχρῆμα τὸν Ἀντίοχον τὸν βασιλέα πεντακοσίοις ἀργυρίου ταλάντοις, χιλίοις δὲ λιβανωτοῦ, καὶ διακοσίοις τῆς λεγομένης ΣΤΑΚΤΗΣ. καὶ ἐποίει τὸν πλοῦν ἐπὶ Τύλον τὴν νῆσον. καὶ ἐποίει τὸν ἀπόπλουν ἐπὶ Σελευκείας. ἦσαν δὲ τὰ ἀρώματα ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάττῃ.

Tres modi discendi rem bellicam. Achaeorum duces.

31. Ὅτι τριῶν ὄντων τρόπων, καθ' οὓς ἐφίενται πάσης ΣΤΡΑΤΗΓΙΑΣ οἱ κατὰ λόγον αὐτῇ προσιόντες, πρώτου μὲν διὰ τῶν ὑπομνημάτων καὶ τῆς ἐκ τούτων κατασκευῆς, ἑτέρου δὲ τοῦ με-

τῦ μεθόδου καὶ τῆς παρὰ τῶν ἐμπείρων ἀνδρῶν παραδόσεως, τρίτυ δὲ τῦ διὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἕξεως καὶ τριβῆς· πάντων ἦσαν τύτων ἀνεννόητοι οἱ τῶν Ἀχαιῶν ϛρατηγοὶ ἁπλῶς.

Thasii liberantur a seruitute Philippi.

32. Συγχωρεῖν τὸν βασιλέα Φίλιππον, εἶναι Θασίυς ἀφρυρήτυς, ἀφορολογήτυς, ἀνεπιϛαθμεύτυς. hoc est, ϛαθμὸν μὴ δεχομένυς, ἤτοι ἀγγαρείαν. Est autem haec particula foederis cum Philippo icti. confer cum legationum tmemate IX. et historia Liuii libro XXXIII.

Praemia fortium apud Roman.

33. Τὺς δὲ ἐτίμησε χρυσοῖς ὑφάσμασι καὶ λόγχαις, βυλόμενος ΑΚΟΛΟΥΘΟΝ εἶναι τοῖς ἔργοις τὴν διὰ τῶν λόγων [illegible]λίαν.

Naturam munitionum esse ancipitis vsus.

34. Τὰ ἐπιφαν[illegible]α τῶν ὀχυρωμάτων ὡς ἐπίπαν κοινὴν ἔχει τὴν φύσιν. γν[illegible]' ἄν τις τὸ λεγόμενον ἐκ τῶν περὶ τὰς ΑΚΡΟΠΟΛΕΙΣ [illegible]βαινόντων. αὗται γὰρ δοκῦσι μὲν μεγάλα συμβάλλεσθαι [illegible]σφάλειαν τῶν πολεμίων, ἐν οἷς ἂν ὦσι, καὶ πρὸς τὴν τῆς ἐλευθερίας φυλακήν· γίνονται δὲ πολλάκις αἴτιαι δυλείας καὶ κακῶν ὁμολογυμένων, ὥς φησι Πολύβιος. Sunt verba Damascii, veteris philosophi Stoici et historici apud Suidam. videtur Damascius respexisse Polybii locum de Psophide, T. I. p. 533. aut alicuius vrbis historiam, ita captae, vt capiuntur Sardes, T. II. p. 90.

Bucaras fluuius.

35. Βυκάρου ποταμός· Πολύβιος· κατὰ τὴν εἰς θάλασσαν ἐκβολὴν τῦ Βυκάρυ ποταμῦ. Vide, quae obseruamus in commentariis ad pag. 122. nam Bucaram vocat, quem nostri libri Macarem.

L. Aemilii Pauli admiratio Macedonicae phalangis.

36. Λεύκιος δ' ὁ ὕπατος ὐχ ἑωρακὼς φάλαγγα τὸ παράπαν, ἀλλὰ τότε πρῶτον ἐπὶ τῦ Περσέως, πολλάκις ἀνθωμολογεῖτο πρός τινας τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ, μηδὲν ἑωρακέναι φοβερώτερον Μακεδονικῆς ΦΑΛΑΓΓΟΣ, καίτοί γε πολλὺς ὐ μόνον τεθεαμένος, ἀλλὰ καὶ χειρισάμενος ἀγῶνας, εἰ καί τις ἄλλος.

Eiusdem admiratio ſuper Iouis Olympii ſimulacro.

37. Λεύκιος Αἰμύλιος παρῆν εἰς τὸ τέμενος τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ, καὶ τὸ ἄγαλμα θεασάμενος, ἐξεπλάγη, καὶ τοιῦτον εἶπεν, ὅτι μόνος αὐτῷ δοκεῖ ΦΕΙΔΙΑΣ τὸν παρ' Ὁμήρῳ Δία μεμιμῆσθαι, διότι μεγάλην ἔχων προσδοκίαν τῆς Ὀλυμπίας, μείζω τῆς προσδοκίας εὑρηκὼς εἴη τὴν ἀλήθειαν. καθάπερ οἶμαι Μυρμηκίδην ἀντιταττόμενον τῇ Φειδίυ τέχνῃ.

Factiones apud Aenios.

38. Συνέβαινε δὲ, τὺς ΑΙΝΙΟΥΣ πάλαι μὲν στασιάζειν, προσφάτως δὲ ἀπονεύειν τὺς μὲν πρὸς Εὐμένη, τὺς δὲ πρὸς Μακεδονίαν.

Lapateni.

39. Ὁ δὲ Λεύκιος προχειριζόμενος διαπέμπεσθαι πρὸς τὺς Λαπατηνὺς, καὶ λαλεῖν ὑπὲρ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ἀπαράσκευος ἦν εἰς τὸ μέλλον.

Magni ducis dotes.

40. Νῦν ἔχειν καὶ τόλμαν δεῖ τὺς στρατηγὺς, ἅπερ ἐστι κυριώτατα πρὸς τὰς ἐπισφαλεῖς καὶ παραβόλυς πράξεις.

Vrbium defectio a Perſeo ad Romanos.

41. Πολλαὶ δὲ πόλεις προσετίθεντο τῶν μεσογαίων τοῖς Ῥωμαίοις ΑΓΩΝΙΩΣΑΙ τὰς Περσικὰς δυνάμεις.

Catonis de Scipione Africano iudicium.

42. Ἐν γὰρ τῇ Ῥώμῃ Μάρκον Πόρκιον ἀκύσαντα τὰς ἀριστείας Σκηπίωνος, εἰπεῖν· Οἶος πέπνυται· τοὶ δὲ σκιαὶ ΑΙΣΣΟΥΣΙΝ. *in voce* Κάτων. *Hunc Polybii locum a Liuio ſic expreſſum narrat Florus epitome libri XLIX.* Scipionis virtutem et Cato, vir promtioris multo ad vituperandum linguae, in ſenatu ſic proſecutus eſt, vt diceret, reliquos, qui in Africa militarent, vmbras militare; Scipionem vigere.

Duelli vſus apud Romanos.

43. Τὸ μὲν παλαιὸν ΑΠΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΣΤΟΥ ἐγένετο παρὰ Ῥωμαίοις ἡ μονομαχία· ἐν δὲ τοῖς καθ' ἡμᾶς πολλαὶ ὁδοὶ εὕρηνται.

Dux

Dux magnus per se agere velle non debet.

44. Διὰ τοῦτο δοκεῖ μοι μάλιστα περιπεσεῖν τοῖς ΑΚΛΗΡΩΜΑΣΙ, διὰ τὸ πάντων βούλεσθαι στοχάζεσθαι, καὶ μερίζεσθαι εἰς διάφορα.

Lunae eclipsis circa Persei casum.

45. Ὅτι τῆς σελήνης ἐκλιπούσης ἐπὶ Περσέως τοῦ Μακεδόνος, ἐκράτησεν ἡ Φήμη παρὰ τοῖς πολλοῖς, ὅτι βασιλέως ἔκλειψιν σημαίνει. καὶ τοῦτο τοὺς μὲν Ῥωμαίους εὐθαρσεστέρους ἐποίησε· τοὺς δὲ Μακεδόνας ἐταπείνωσε ταῖς ψυχαῖς. οὕτως ἀληθές ἐστι τὸ παραφερόμενον· ὅτι ΠΟΛΛΑ ΚΑΙΝΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ. vel scribe, πολλὰ κενά. nam dicitur vtrumque, et hoc posterius magis ex mente Polybii.

Fabii Cunctatoris monitum Aemilio Cos. datum.

46. Φάβιος δὲ κατατιθέμενος τὴν ἀρχὴν, παρήνει τοῖς περὶ τὸν Αἰμύλιον, τριβαῖς τοῦ πολέμου μακραῖς τὸ ΑΚΡΑΙΦΝΕΣ καὶ ἀπαίθακτον τῆς τοῦ Ἀννίβου καταναλίσκειν Φύσεως.

Aes Corinthium ex incendio Corinthi.

47. Τὸ δὲ ΤΕΤΗΚΟΣ καὶ συνερρυηκὸς ἀργύριον καὶ χρυσίον ἀναζητοῦντες, ὑπὸ τοῦ πυρὸς πλεῖστοι Ῥωμαίων διεφθάρησαν.

De Perseo rege plures loci Polybii in vnum collecti.

48. Περσεὺς ἀνανεωσάμενος τὴν πρὸς Ῥωμαίους Φιλίαν, εὐθέως ἑλληνοκοπεῖν ἐπεβάλλετο, κατακαλῶν ἐς τὴν Μακεδονίαν καὶ τοὺς διὰ τὰ χρέα Φεύγοντας, καὶ τοὺς πρὸς καταδίκας ἐκπεπτωκότας, καὶ τοὺς ἐπὶ βασιλικοῖς ἐγκλήμασι παρακεχωρηκότας. καὶ τούτων ἐξετίθει προγραφὰς ἔς τε Δῆλον καὶ ΔελΦοὺς, διδοὺς οὐ μόνον τὴν ἀσφάλειαν τοῖς καταπορευομένοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπαρχόντων κομιδὴν, ἀφ᾽ ὧν ἕκαστος ἔΦυγε· παρέλυσε δὲ καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ Μακεδονίᾳ τῶν βασιλικῶν ὀφειλημάτων, ἀφῆκε δὲ καὶ τοὺς ἐν ταῖς Φυλακαῖς ἐγκεκλεισμένους ἐπὶ βασιλικαῖς αἰτίαις. ταῦτα δὲ ποιήσας, πολλάκις μετεωροδοκῶν καλὰς ἐλπίδας ὑποδεικνύναι πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἐν αὐτῷ· ἐπέφαινε δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐν πολέμῳ προστασίαν τὸ τῆς βασιλείας ἀξίωμα. κατά τε γὰρ τὴν ἐπιφάνειαν ἦν ἱκανὸς, καὶ πρὸς πᾶσαν σωματικὴν χρείαν, τὴν ἐπιτείνουσαν εἰς τὸν πραγματικὸν τρόπον, εὔθετος· κατά τε τὴν ἐπίφασιν εἶχεν ἐπισκύνιον, καὶ τάξιν οὐκ ἀνοίκειον τῆς ἡλικίας·

ἀπεπεφεύγει δὲ καὶ τὴν πατρικὴν ἀσέλγειαν, τήν τε πρὸς τὰς γυναῖκας, καὶ τὴν περὶ τοὺς πότους. *Deſcribitur a Suida hic illuſtris Polybii locus in voce* Περσεὺς, *non appoſito auctoris nomine. Sed res et dictio auctorem ſuum manifeſtiſſime arguunt. Praeterea ipſe Suidas in voce* καταχαλῶν *principium deſcribens, Polybii nomen appoſuit. Pro* μετεωροδοκῶν, *ſcribendum*, μετέωρος ἦν δοκῶν, *vel* μετέωρος ὢν ἐδόκει. *Cum ait Polyb.* κατὰ τὴν ἔμφασιν εἶχεν ἐπισκύνιον, *ſignificat, Perſeum prae ſe tuliſſe vultum ad ſeueritatem compoſitum.* ἐπισκύνιον *appellat, quam alii* βαρύτητα ἐπισκυνίου. *ſic apud Ciceronem* ſupercilium. *Pergit Suidas, quibusdam interiectis, quae ab hoc Perſeo ſunt aliena.* Περσεὺς ἀναθαρρῶν ἤδη κατ' ὀλίγον μετὰ τὴν φυγὴν, Νικίαν καὶ Ἀνδρόνικον, οὓς ἐπὶ τὸν καταποντισμὸν τῶν χρημάτων καὶ τὸν καταποντισμὸν τῶν νεῶν ἐπεπόμφει, περιποιήσας αὐτῷ καὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ χρήματα, συνίστορας ἡγούμενος αἰσχροῦ φόβου καὶ ἑτέροις ἐξαγγέλλειν, ἀπέκτεινεν ἀθεμίστως. καὶ ἀπὸ τοῦδε εὐθὺς ἐκ μεταβολῆς ὠμὸς καὶ δυσχερὴς ἐς ἅπαντας ἐγένετο, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς οὔτε εὔβουλον ἔτι οἱ ἦν· ἀλλ' ὁ πρὶν πιθανώτατος ἐς εὐβουλίαν, καὶ λογίσασθαι δεξιὸς, καὶ εὐτολμότατος ἐς μάχας, ὅσα γε μὴ σφάλλοιτο δι' ἀπειρίαν, ἀθρόως τότε καὶ παραλόγως ἐς δειλίαν καὶ ἀλογιστίαν ἐτράπετο, καὶ ταχὺς καὶ εὐμετάθετος ἄφνω, καὶ σκαιὸς ἐς πάντας ἐγένετο, ἀρχομένης αὐτὸν ἐπιλείπειν τῆς τύχης. ὅπερ ἐστὶ πολλοὺς ἰδεῖν (*deeſt verbum* πάσχοντας, *aut tale quid*) μεταβολῆς πραγμάτων σης ἀλογωτέρους γενομένους ἑαυτῶν. *Pro* καὶ τὸν καταποντισμὸν τῶν νεῶν, *ſcribo*, τὸν ἐμπρησμὸν *vel* κατεμπρησμὸν τῶν ν. *ex Liuio libro XLIV. vbi habes eandem hiſtoriam. Secundum iſta addit Suidas, ex eodem, vt videtur, Polybio:* ἡ τοῦ Περσέως ναῦς τά τε ἄλλα ἐξήσκητο μεγαλοφυῶς, καὶ τὴν εἰρεσίαν ἐπὶ δέκα ἓξ στοίχων εἶχε πεποιημένην: *Iungenda his ſunt, quae de eodem Perſeo e Polybio deſcribit alibi hic grammaticus.* ΑΠΕΔΕΙΛΙΑ. ἐδεδίει· Πολύβιος· ὁ δὲ Περσεὺς μίαν ἔχων πρόληψιν, ἢ νικᾷν καὶ θνήσκειν, (ἀντὶ τοῦ ἔννοιαν) τότε οὐχ ὑπέμεινε τῇ ψυχῇ, ἀλλ' ἀπεδειλία, καθάπερ οἱ πρόοπται τῶν ἱππέων. *Alibi.* ΚΑΧΕΚΤΟΥΝΤΕΣ, κακῶς τὴν ἕξιν διατεθειμένοι, ἀσθενοῦντες. Πολύβιος. ὁ δὲ Περσεὺς προσαγόμενος τὸν χρόνον καὶ τὸν πόνον ἐξελύετο τῇ ψυχῇ, καθάπερ οἱ καχεκτοῦντες τῶν ἀθλητῶν· ὅτε γὰρ τὸ δεινὸν ἐγγίζοι, καὶ δέοι κρίνεσθαι περὶ τῶν ὅλων, οὐχ ὑπέμεινε τῇ ψυχῇ.

Voces

Voces Polybii ab eodem Suida adnotatae.

1. Ἀθεσίαν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι συλλογισάμενοι τὴν τῶν Γαλατῶν ἀθεσίαν. καὶ αὖθις Πολύβιος· ἐπικρύπτειν ἅπασι τὴν ἀθεσίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἀβεβαιότητα.

2. Ἀκέραιος. τοὺς μὲν γὰρ ἀηττήτους ὄντας ἐξ ἀκεραίου διαγωνίσασθαι πρὸς σφᾶς, ἀντὶ τοῦ ἐξ εὐκόλου. θέλων ἀκεραίοις χρήσασθαι ταῖς τῶν Κελτῶν ὁρμαῖς. *integra alacritate Gallorum, prius quam eos relinqueret animi impetus. non vt Suidas interpretatur* ἐξ ὁλοκλήρου. καὶ αὖθις. οὐ δυνάμενος δὲ πείθειν ἐξ ἀκεραίου διὰ τὴν εὐλάβειαν καὶ ἀπραγίαν τοῦ προειρημένου βασιλέως, ἠναγκάσθη φ τάλαντα προτεῖναι. καὶ δὴ συγκατέθετο βοηθήσειν ὁ Σέλευκος. *idem.* οὐ βουλόμενοι ἀκέραιον ἐπενεγκεῖν τὴν φήμην αὐτοῦ, ἤρξαντο διασύρειν αὐτόν.

3. Ἀκραιφνής. βοήθειά τις παραγίνεται· καὶ ἀκραιφνὴς φανεῖσα πολλὴν ἐποίησε τὴν ῥοπὴν, τοῖς μὲν Ῥωμαίοις ἐπὶ τὸ ἀθυμότερον, τοῖς δὲ βαρβάροις ἐπὶ τὸ εὐθυμότερον. τουτ' ἐστι, δυνατὴ, ὁλόκληρος.

4. Ἀλαζονεία. τοῖς γὰρ πλείστοις ὑπεγεγόνει τις ζῆλος οὐκ εὐτυχὴς ἐκ τῆς τῶν ἄλλων ἀλαζονείας καὶ ἀκαιρίας.

5. Ἀλογία. οἱ δὲ πάντες ἅμα ἀνακραγόντες ἐξαυτῆς οἱονεὶ παρελύθησαν. ταχὺ δὲ τοῦ λόγου διαδοθέντος εἰς τὸ πλῆθος, οὐκέτι συνέβαινε γίγνεσθαι τὴν ἀλογίαν, ἀλλ' οἱ μὲν ἐπὶ τοὺς πρεσβύτας ὥρμων, ὡς αἰτίους σφισὶ τῶν κακῶν ὄντας τούτων· οἱ δ' ἐπὶ τοὺς κατειλημμένους τῶν Ἰταλικῶν, καὶ εἰς τούτους ἀπερείσαντες τὸν θυμόν· οἱ δὲ πρὸς τὰς πύλας τῆς πόλεως. *de obsessis Carthagine aut in alia vrbe, et ad extrema redactis loquebatur. similis historia libro XVI. de Abydenis. Pro* πρεσβύτας *scribo* πρεσβευτάς. *pro* ἀπερείσαντες, ἀπηρείσαντο, *nisi aliquid deest. Est autem familiaris Polybio vox,* ἀλογία.

6. Ἀλογιστία. ὀλίγοι δέ τινες ἦσαν οἱ κατανεύσαντες· οἱ δὲ πλείονες ἀντέπιπτον. ὧν οἱ μὲν ἀλογιστίαν, οἱ δὲ μανίαν ἔφασαν εἶναι, τὸ παραβάλλεσθαι καὶ κυβεύειν τῷ βίῳ. *vide infra in* ἀνοσιούργητος. τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος οὐχ ἧττον διὰ τὴν ἀλογιστίαν, ἢ τὴν φύσιν ἁμαρτάνει.

7. Ἀναγωγή. καὶ γίνεται ἀναγωγὴ τῶν νηῶν, οὔτε κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐπιβαινούσης αὐτῷ στρατιᾶς, οὔτε κατὰ τὴν τῶν ὅπλων λαμπρότητα, ἢ τὴν ἄλλην ὑπὲρ τὸ ἀναγκαῖον ἐς κάλλος παρασκευήν. καὶ αὖθις. οἱ δὲ κατασκεψάμενοι τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ἐπὶ Κύπρου, κἀκεῖθεν ἐπὶ Συρίας τὴν ἀναγωγὴν ἐποιήσαντο. *In editis Suidae libris non legitur Polybii nomen,*

 quod

quod videtur Fuluius Vrſinus in ſcriptis codicibus inueniſſe; alioquin cauſſa non erat, cur haec Polybio tribuerentur.

8. Ἀναδέξαϑαι. τὰς κατὰ πλοῦν ἀφυστεροῦντας ἐκ τῆς Μεσσήνης ἀναδεχόμενος. *item.* πρὶν ἀναδέξαϑαι τοὺς ἐσκεδασμένους ἐν ταῖς προνομαῖς· πάνυ γὰρ βουληϑῆναι τὸν Φίλιππον ἀναδέξασϑαι, καὶ καταφανῆ γενέϑαι Ῥοδίοις τὴν ἐν τούτοις αὐτοῦ προαίρεσιν, ἢ καὶ τὸν Ἡρακλείδην ἀπέλυσε τῆς ὑποψίας. *hic eſt Heraclida Tarentinus, vnus e Philippi ducibus, cuius ille opera eſt vſus in vexandis Rhodiis. vide libri XIII. fragmentum alterum.*

9. Ἀνάπειρα. τῶν δὲ ναυτικῶν δυνάμεων κατὰ ϑάλατταν ταῖς ἀναπείραις καὶ ταῖς εἰρεσίαις ἐγύμναζον. *Scribe*, τὰς δὲ τῶν ναυτ. δ'. *niſi deeſt aliquid.*

10. Ἀνατaϑείς. οἷς δὲ ἀνατaϑείς, καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ φόβον ἐπικρεμάσας. καὶ ἀνατατικῶς κελεύων, ἀντὶ τοῦ, προσακτικῶς, ἐμβριϑῶς. τὰ μὲν φιλάνϑρωπα παρεσιώπων· τὰς δὲ ὑπερηφάνους ἀνατάσεις καὶ ἀπειλήσεις ἔλεγον. καὶ ἀνάτασις, ἡ μετὰ κυρίας καὶ ϑρασύτητος ἀπειλή. Πολύβιος. οἱ μὲν οὖν περὶ Μητρόδωρον καταπλαγέντες τὴν ἀνάτασιν Φιλίππου τοῦ βασιλέως, ἐπανῆλϑον.

11. Ἀνεννόητος. οὐ δεῖ παραβάλλεσϑαι καὶ κυβεύειν τῷ βίῳ τὸ παράπαν ἀνεννόητον ὄντα τῆς μάχης καὶ τῆς βαρβαρικῆς χρείας. *ſimilis locus ſupra, in* ἀλογιστία.

12. Ἀνήνυτος. μεγίστης προφαινομένης δυσχρηστίας περὶ τὰς τροφὰς· ἅτε καὶ τὸ μῆκος ἀνήνυτον ἔχειν δοκούσης τῆς ὁδοῦ.

13. Ἀνηρτημένοι. οἱ δὲ ταῖς ψυχαῖς ἀνηρτημένοι κατεφρόνησαν μὲν τῶν κοινῶν τῆς ἱκεσίας νόμων· παρ' οὐδὲν δὲ ἡγήσαντο τὴν τῶν συγγενικῶν ἀφιδρυμάτων καὶ ϑεῶν εὐσέβειαν.

14. Ἀνυστικωτέρα· ὡς Ἀρχιμήδης ἐν Συρακούσαις μόνος πολλῶν Ῥωμαίων. *Vide, quae notamus in commentariis et infra ex auctore Anonymo.*

15. Ἀπαξίωσις. ὁ δὲ Φίλιππος ἐδυσχέραινεν ἐπὶ τῇ τῶν Κερκυραίων ἀπαξιώσει, τοῦτ' ἐστι, καταφρονήσει.

16. Ἀπαραγγέλτως. καὶ πανταχόϑεν ἀπαραγγέλτως ἠϑροίζοντο.

17. Ἀπελογίζετο. ὁ δὲ εἰσελϑὼν ἀπελογίζετο τὰς αἰτίας, δι' ἃς πεφευγὼς εἴη τὸν Φίλιππον.

18. Ἀπέστησεν. ἐκεῖνον γὰρ οὔτε σκότος, οὔτε χειμῶνος μέγεϑος ἀπέστησεν οὐδέποτε τῆς προϑέσεως· ἀλλὰ καὶ ταῦτα διατιϑέμενος, καὶ τὰς ἀῤῥωστίας ἐκπονῶν, καϑῆστο, καὶ διευτυχήκει πάντα τὸν χρόνον. ἀποσχόντες τῆς ἰδίας παρατάξεως ἐφ' ἱκανόν

τινα

…τρόπον (τόπον) οἱ μὲν πλείους ἀπέστησαν· δύο δὲ ἐπὶ πολὺ …ῆλθον. ἀντὶ τοῦ ἐπέχον τὸν δρόμον.

19. Ἀπηρείσατο. ὁ δὲ ἀπορῶν τοῖς ὅλοις, πέρας ἐπί τινα …την ἐλπίδα κατὰ τὸ παρὸν ἀπηρείσατο τὴν ἐνεστῶσαν ἀπορίαν.

20. Ἁπλῶς. οὐ καιρὸς ἀφυέστερος οὐ γέγονεν ἁπλῶς.

21. Ἀπόκλητοι. οὐ τὴν κοινὴν προσδεξάμενοι σύνοδον, οὔτε … ἀποκλήτοις συμμεταδόντες, τὰς αὐτῶν κρίσεις διαλαβόντες, …μον ἐξήνεγκαν. τριάκοντα τῶν ἀποκλήτων προεχειρίσαντο … συνεδρεύσοντας μετὰ τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ συνῆγε τοὺς ἀποκλή…ς, καὶ διαβούλιον ἀνεδίδου περὶ τῶν ἐνεστώτων. *Quae dicuntur … de triginta Apocletis, e Liuii verſione intelligi poſſunt, li…o XXXV. vbi de Aetolorum concilio locutus addit:* Haec …cit ſententia, imperatoremque regem Antiochum appel…ndum cenſuerunt, et triginta principes, cum quibus, ſi …n vellet, conſultaret, delegerunt. Ita, dimiſſo conci…o, multitudo omnis in ſuas ciuitates dilapſa eſt. Rex …ero die cum Apocletis eorum, vnde bellum ordiretur, …ſultabat.

22. Ἀπολεγόμενος. ὁ δὲ παρῃτεῖτο τοὺς Ἀχαιοὺς ἀπολεγό…ος τὴν ἀρχήν.

23. Ἀπόστασις. οὐδενὸς ἐπεγνωκότος τῶν πολιτῶν τὸ συμ… διὰ τὴν ἀπόστασιν, ἅτε μεγάλης οὔσης τῆς πόλεως. *hic …ις eſt diſtantia, interuallum: aliter in ſequenti chria, … etiam videtur eſſe Polybii:* ὁ δὲ ἀμείβεται τὸν εὐεργέτην …ώσει.

24. Ἀποσφαλμήσας. ὁ δὲ ἵππος ἀπὸ τῆς πληγῆς ἀπο…φαλμήσας, ἐφέρετο ῥύδην διὰ τοῦ μεταξὺ τόπου τοῦ στρατοπέδου. …τὶ τοῦ σφαλείς.

25. Ἀποτριβόμενος. ὁ δὲ Ἀννίβας ἐν κακοῖς ὢν, ἔμενε … πολεμίους ἀποτριβόμενος. ἀντὶ τοῦ ἐμποδίζων, ἀπείργων.

26. Ἀπευρώσαντας. τότε μὲν εἰς τὴν Μυνδίαν ἀπευρώσαντας …ραμυθῆναι, μὴ χρωμένους οὐρίῳ ἀνέμῳ. *Pro* εἰς τὴν Μυνδίαν *… codices habent*, εἰς τὸν λιμένα.

27. Ἀποχρησάμενος. τῶν βαρβάρων ἐξαίτησιν σπονδῶν …ουμένων, μεταδοὺς καὶ οὐκ ἀποχρησάμενος τοῖς προτερήμασι, …ίστην παρὰ τοῖς βαρβάροις δικαιοσύνης ἀπέλιπε δόξαν. ἀντὶ τοῦ, καταπαρθείς. καὶ αὖθις. οἱ δὲ περὶ Πόπλιον ἠπείγοντο, σπεύ…ντες συνάψαι, καὶ συναποχρήσασθαι ταῖς τῶν βαρβάρων …μαῖς.

28. Αὐλαία. ἀκούων ταῦτα πάντα διὰ τῆς αὐλαίας, ἐγέλα … βασιλεύς. *de Antigono rege haec dicuntur. Vide Senecam,*

 libro

libro III. de ira, cap. XXII. ὁ δὲ λαβὼν ἐκ τῆς παραπεπετασμένης αὐλαίας καλώδιον, αὐτὸν ἀπεκρέμασε.

29. Βάρος. προορώμενος δὲ καὶ κατοῤῥωδῶν τὸ βάρος καὶ φιλόνεικον τῶν ἀνθρώπων. ἐπισημηνάμενος δὲ τοῦ Σικυῶνος τὴν ὀχυρότητα, καὶ τὸ βάρος τῆς τῶν Ἀργείων πόλεως, ἦλθεν εἰς Ἐπίδαυρον. ἐπολυπραγμόνησαν ἀκριβῶς τῆς πόλεως τὴν θέσιν καὶ τὸ βάθος.

30. Βαρυνόμενος. ὁ δὲ ἐξαναστὰς προῆγε, τὰ μὲν ὑπὸ τῆς ἀῤῥωστίας, τὰ δὲ ὑπὸ τῆς ἡλικίας βαρυνόμενος. εἶχε γὰρ ἑβδομηκοστὸν ἔτος.

31. Βασανίζειν. τότε νομίσας τὴν ἐκ πυρὸς ἔχειν βάσανον, ἀπελύθη τῆς ὑποψίας.

32. Γεφυρίζων. *mendose laudatur Polybius in hac voce: nam locus hic descriptus auctoris est multo posterioris, qui de Sulla scripserat, aut potius, vt videtur, Appiani more, Plutarchi verba descripserat. eum vide in vita Sullae.*

33. Δαψιλῶν. *corrige ista foede corrupta, e libro IX. T. II. 170. vbi locus extat integer.*

34. Διαβιασάμενος. διαβιασάμενος δὲ τὴν ἀσθένειαν τῇ συμπαθείᾳ τῇ πρὸ τοῦ παρῆν ἐξ Ἄργους εἰς Μεγαλόπολιν αὐθημερόν.

35. Διάληψις. ἐνθύμησις ἢ γνῶσις. Πολύβιος. Διὰ γὰρ ὑπερβάλλουσαν ἐπὶ τοῦτο τὸ μέρος ἐπιθυμίαν ἣν ὑπὲρ αὐτοῦ διάληψις, ὡς οὐδὲν πρεργιαίτερον ποιουμένου κατὰ τὸν βίον, τοῦ κυνηγετεῖν. *Videntur haec pertinere ad historiam de fuga Demetrii regis ex vrbe, quam habes legationum fragmento CXI. continebatur autem l. XXXVI. historiae Polybianae, vt docet Athenaeus.* Οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, οὐκ ἐκ τῶν κατὰ λόγον, ἀλλ' ἐκ τῶν συμβαινόντων ἀγαθοὶ ποιεῖσθαι τὰς διαλήψεις τὰς τοῦ νοὸς ὁρμάς. ἄρτι γὰρ δι' αὐτὸ τοῦτο προκεχειρισμένον τὸν Πεισίστρατον, διὰ τὸ πρᾶξιν ἔχειν τινὰ καὶ τόλμαν· παραχρῆμα μετέπιπτον ἐς τἀναντία ταῖς γνώμαις, διὰ τὴν περιπέτειαν. *Pro* προκεχ. τὸν Π. *scribendum est, nisi deest aliquid,* προκεχειρισμένου τοῦ Πεισιστράτου. *esse autem ista Polybi., vel illa familiaris ipsi locutio arguit,* διὰ τὸ πρᾶξιν ἔχειν καὶ τόλμαν. *neque recte vir doctus aliter sensit.* Παραπλησίως καὶ τὰ πλήθη ὁμοίως τούτοις ἔχει τὰς διαλήψεις ὑπὲρ τῶν κοινῶν, τῆς φύσεως αὐτοῦ; διδασκούσης. *Qui sequitur apud Suidam locus de gladiis Romano et Gallico, extat T. I. p. 194.*

36. Δίαρμα. ἅμα δὲ πρὸς τὸν ἀπὸ Λιβύης πλοῦν καὶ πελάγιον δίαρμα λίαν εὐφυῶς ἔκειτο τοῖς Καρχηδονίοις ἡ πόλις. ἦν μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ χάρακος ἐπὶ θαλάττης ἑκατὸν εἴκοσι στάδια. τὸ δὲ διάρ-

διάρμα βραχὺ πλεῖον ἢ ξ. καὶ διὰ τοῦτο ἦν ἀδηλότης καὶ νουνε[illegible] τῆς ἐπιφύσεως. εἶδον ὄψιν γεγεφυρωμένου τοῦ θαλαττίου διάρ[illegible] ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου ἕως Καλχηδόνος.

37. Διαστολή. οὐ χρὴ θαυμάζειν εἰ φιλοτιμότερον ἐξηγούμε[illegible] τὰ κατὰ τὸν Σκηπίωνα, καὶ πᾶν τὸ ῥηθὲν ὑπ' αὐτοῦ μετὰ [illegible]ολῆς ἐξαγγέλλομεν. *Exponimus hunc locum in commenta[illegible] ad T. I. p. 16. nam Suidas minus recte interpretatur,* [illegible]ύρησις, ἐξοχή.

38. Διατατικώτερον. τοῦτ' ἄμεινον ὑπολαμβάνοντας εἶναι καὶ διατατικώτερον, τὸ μήτε τῶν καιρῶν, μήτε ταῖς ἐκκλησιαστι[illegible]ς καὶ παραστατικαῖς διαθέσεσι παραγίνεσθαι τῶν ἐναντίων. *Post vocem* καιρῶν *deest aliquid. Scribo*, μήτε τῶν καιρῶν ἀμελεῖν.

39. Διεσκευασμένην. μετὰ δόλου γεγραμμένην. ἐκπέμπουσι τῶν Κρητῶν τινὰς, ὡς ἐπὶ λῃστείαν, δόντες ἐπιστολὴν διε[illegible]σμένην.

40. Διετρίτη. τῶν Λιβύων τὰ σκάφη μικρὰ ὄντα, ταῖς Ῥωμαϊκαῖς ναυσὶν ὑποτρέχοντα διετρίτη τὰς πρύμνας, καὶ τὰ πηδάλια ἐξέκοπτεν.

41. Διεψευσμένοι. πάντων τούτων ἦσαν διεψευσμένοι οἱ [illegible].

42. Δικαιοδοσία. ὅταν ᾖ τὸ δίκαιον ἐκλαβεῖν παρὰ τῶν ἀδι[illegible], ἢ κατὰ νόμους, ἢ κατά τινας ἄλλας ὑποκειμένας δι[illegible]. *hoc est, vel secundum alias moribus hominum re[illegible] rationes luendae iniuriae, et satisfaciendi, puta, per [illegible]tros, et legationes intercedentium populorum. cuius rei [illegible] in Polybio et Liuio exempla. nam Suidas perperam,* ἀντὶ τοῦ εὐλόγους ἀφορμάς.

43. Δυεῖν. ἀπελθεῖν εἰς πόλιν, ἢ δυεῖν μὲν ἡμερῶν ἀπεῖ[illegible] δυεῖν προελέσθαι θάτερον, ἢ τὸ, ἢ τό.

44. Δυσθετήσας. ὁ δὲ Νάβις δυσθετήσας ταῖς συνθήκαις, οὐ προσεῖχε τοῖς γραφεῖσιν. δυσθετούμενος τοῖς συμβαίνουσι.

45. Δυσποτμεῖν. ἐς παραπλησίαν διάθεσιν ἦλθον τοῖς ἐν ταῖς πολυχρονίαις ἀῤῥωστίαις δυσποτμοῦσι.

46. Αἶρειν. ὁ δὲ προσπεσὼν αἴρεται νίκην εὐτυχεστάτην.

47. Ἐθελοντήν. τοῖς βουλομένοις πάντα κίνδυνον ἐθελοντὴν ὑπομένειν. ἐκ παντὸς ἐπέλεξε τοῦ στρατεύματος ἐθελοντὴν τοὺς ἀρίστους.

48. Ἐκθεατρίζειν. οὐ μόνον ἑαυτοὺς ἐξεθεάτρισαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα κατέστρεψαν.

49. Ἐκ-

49. Ἐκκλείουσι. κωλύουσιν, εἴργουσιν. Πολύβιος. ἐπεὶ τὸν Φίλιππον ἐκκλείουσιν οἱ καιροὶ, βούλεσθαι τὸν βασιλέα τὴν ἐπιγραφὴν τῆς πράξεως, ἐκείνῳ περιποιῆσαι, ὡς ἐν εὐεργεσίᾳ προσφέρων τούτῳ τοὺς λόγους.

50. Ἐκμηρυσάμενος. ὁ δὲ ἐκμηρυσάμενος τὴν δύναμιν ἐκ τῶν δυσχωριῶν, κατεστρατοπέδευσε. *quae praecedit hanc chria apud Suidam, nullo auctoris nomine adiecto, Polybii est, e libro III. vide T. I. p. 324. Subiicitur postea:* ὁ δὲ ἐκμηρυσάμενος τῷ πλῷ τὸν ποταμὸν πάντα, κατὰ Χαλδαῖνος ἦν.

51. Ἐκ συγκειμένου. τότε δὲ καὶ ἐς τάξιν τινὰ ὥσπερ ἐκ συγκειμένου κατέστησαν, καὶ ἐν κόσμῳ τὸν ἀγῶνα ἐποίησαν.

52. Ἐκφανεστάτας. τὸ γὰρ μάλιστα λυποῦν ἀεὶ τῶν ἐν χερσὶν ὄντων, ἐκφανεστάτας ἔχει τὰς χαράς.

53. Ἐμβριθεστάτην. εἷλε δὲ πόλιν Ὀρτόβριγα, δοκοῦσαν κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων ἐμβριθεστάτην εἶναι. *Vrsini codices hunc locum Polybio attribuunt. Suspicor auctoris esse recentioris Polybio, qui descripsisset res gestas in Hispania a Claudio Marcello, qui Nobiliori successit. nam scribendum est,* εἷλε δὲ πόλιν Νορτόβριγα. *intelligitur urbs Baeticae, quae Ptolemaeo* Νερτόβριγα *dicitur, Appiano* Νερτόβριγες *in Hispanicis, cuius verba huc fortasse referenda:* Νεργόβριγας μὲν Ἀρουάκκων (*scrib.* Ἀρευάκκων) πανταχόθεν κατέλαβον.

54. Ἐνέπεσε. ἐνέπεσε δέ τις ὁρμὴ τῷ Σκηπίωνι καὶ ἀπορησις, εἰ δεῖ συμβαλεῖν καὶ μονομαχῆσαι πρὸς τὸν βάρβαρον.

55. Ἐξαίσιον. ἐπιγίνεται χειμῶνος μέγεθος ἐξαίσιον.

56. Ἐξαυτῆς. ἐξαυτῆς οἱ προειρημένοι βιβλιαφόροι ἔπεμπον πρὸς τὸν Περσέα, διασαφοῦντα τὸ γεγονός.

57. Ἐξοδία. πάνδημον ἐξοδίαν ποιησάμενοι καθῆκαν ἄνδραν. *Prior locus a Suida laudatus extat T. II. p. 126.*

58. Ἔξοινος. ἔξοινοι γεγονότες κατὰ τὰς σκηνὰς, ἐρριμμένοι πάντες, οὔτε παραγγέλματος ἁπλῶς ἤκουον, οὐδὲ τοῦ μέλλοντος ἐλάμβανον οὐδ᾽ ἡντιναοῦν πρόνοιαν.

59. Ἐπιβάθρα. ὁ δὲ Φίλιππος ἠβούλετο παρελέσθαι Ῥωμαίων τὰς ἐν τούτοις τοῖς τόποις ἀφορμὰς καὶ τὰς ἐπιβάθρας (ὧν) ἐμπείρως ἔχουσι, ἵνα ἐὰν πρόθηται διαβαίνειν αὖθις εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐπιβάθραν ἔχῃ τὴν Ἄβυδον.

60. Ἐπιβουλαί. ὁ Σκηπίων ἀποκρίνεται, μηδαμῶς εἶναι Ῥωμαίοις ἔννομον ἐν ἐπαίνῳ ποιεῖσθαι τὰς κατὰ τῶν στρατηγῶν τοῖς ἀρχομένοις ἐπιχειρουμένας ἐπιβουλάς.

61. Ἐπὶ

61. Ἐπὶ κεφαλαίου. μνησθεὶς δ' ἐπὶ κεφαλαίου τῶν γεγονό-
των αὐτοῖς ἐλαττωμάτων, καὶ θεὶς πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ τῶν Μα-
κεδόνων προτερήματα.

62. Ἐπίπνοια. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι θείας ἐπιπνοίας τινὸς ἐπεπλή-
ρωντο, τήν τε προθυμίαν ἀνανταγωνίστῳ σθένει φραξάμενοι.

63. Ἐπισημαίνεσθαι. τοὺς μὲν χάρισι, τοὺς δὲ κολάσεσιν,
ἵνα τοῖς ἄλλοις παράδειγμα εἶεν. ἐπισημαίνεσθαι.

64. Ἐπίστασις. τὰ δὲ τῶν πόλεων πράγματα ἀλλοιοτέρας
ἐπιστάσεως καὶ μεταβολῆς.

65. Ἐπίφασις. διὰ τὸ πολλὴν γενέσθαι ἐπίφασιν τῆς εὐδαι-
μονίας, περί τε τοὺς κατ' ἰδίαν βίους, καὶ περὶ τὰ κοινὰ τῶν ἐκ
τῆς Ἀσίας μετακομισθεισῶν εἰς τὴν Ῥώμην χορηγιῶν. κατὰ μὲν
τὴν ἐπιφάνειαν ἐποίει τινὰ· τῇ δὲ ἀληθείᾳ περὶ τὰς παρα-
... εἶχεν.

66. Ἐπιφυόμενος. περιπλεκόμενος. ὁ δὲ ταῖς χερσὶν ἐπι-
... ἐβιάζετο βοηθῆσαι τοῖς ἀκληρώμασι. νυκτὸς γενομένης
... το τοῖς δυσίν.

67. Ἐπῳδός. πάσης ἐπῳδῆς καὶ γοητείας καὶ περιάμματος
... ελάμβανεν.

68. Ἐπραξικόπει. ὁ δὲ ἐπραξικόπει τὴν πόλιν, ἐκ πολλοῦ
... αζόμενος ἐν αὐτῇ προδότας. *propria vox Polybii* πρα-
... *Vide Commentariorum librum primum.*

69. Ἐργαστικός. ἰδίως δὲ τῶν πολιτικῶν, καὶ τῆς τῶν ἐρ-
γων κατασκευῆς.

70. Ἔργου ἐπὶ τοῦ δυσχεροῦς. Πολύβιος· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πο-
λιορκοῦντες τοὺς Συρακουσίους, ἔργου εἴχοντο, οὐ λογισάμενοι τὴν Ἀρ-
χιμήδους δύναμιν.

71. Ἐρύκειν. τὸ κυριώτατον ἦν τὸ τὸν πόλεμον ἐρύκειν ἀπὸ
... ίας.

72. Ἐσχεδίαζον. ἁπλῶς δὲ πάντα κατὰ τὸ συνεχὲς ἐκ τῆς
... ἄχρι τέλους ἐσχεδιάσθαι καὶ διημαρτῆσθαι.

73. Εὐδοκιμένην. τοῦ δὲ λέγειν ἀληθινῶς ταῦτα, πίστιν ἔφη
... εὐδοκιμένην.

74. Εὐήθως ἐκλογιζόμενοι τὰ παρόντα καὶ παιδικῶς.

75. Εὐκαιρία. ὁ δὲ θαυμάσας τὴν τῆς πόλεως θέσιν καὶ
τὴν ἀκροπόλεως εὐκαιρίαν, πρός τε τοὺς ἐντὸς ἰσθμοῦ καὶ τοὺς
... περιλαμβανομένους τόπους. οἱ δὲ ἐθαύμαζον τὴν ἀρετὴν τῆς
... ς, καὶ τῆς κατὰ Νεῖλον εὐκαιρίας. *Vrsini codices Poly-*
bio hæc adscribunt: nos autem putamus, eidem tribuendam
... dentem περικοπὴν *de situ vrbis Ephesi.* Ἀντίοχος ὁ βα-
σιλεὺς πάνυ ὠρέγετο τῆς Ἐφέσου, διὰ τὴν εὐκαιρίαν· τῷ δοκεῖν

μὲν

μὲν κατὰ Ἰωνίας, καὶ τῶν ἐφ' Ἑλλησπόντου πόλεων, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀκροπόλεως ἔχειν θέσιν.

76. Εὐπερίοπτον. εὐκαταφρόνητον. ἐφθάνετο γὰρ τὴν τῶν Μακεδόνων ἀρχὴν εὐπερίοπτον ἐσομένην, εἰ δὴ τῆς πρώτης πείρας οἱ ἐπαναστάντες κρατήσειαν.

77. Εὑρεσίλογος. φλύαρος, ἐτυμολόγος. Πολύβιος· ἔχων δὲ καὶ πλείω λέγειν, ἀγωνιῶ, μὴ δόξω τισὶν ὑμῶν ἐκ ἀναγκαίως εὑρεσιλογεῖν.

78. Εὐφυᾶ. ἦν δὲ ὁ Δαμοκλῆς ὑπηρετικὸν σκεῦος εὐφυὲς, καὶ πολλὰς ἔχων ἀφορμὰς εἰς πραγμάτων οἰκονομίαν. vide in σκεῦος.

79. Ἔφεδρος. ἔφεδροι γίνονται τοῖς καιροῖς καὶ ἑτοίμως διάκεινται πρὸς τὸ πάλιν ἀντοφθαλμεῖν τούτοις. Μεσολαβηθεὶς δ' ὁ νέος ἐξ ἐχθρῶν ὑπερκειμένων, καὶ ἐφέδρων, εἰς τὸ ἄντρον συνηριθεὶς, ἐπίπονον βίον συνεστήσατο καὶ θηριώδη.

80. Ἐφ' ᾧ. καὶ συνέθεντο μεθέξειν τῆς κοινῆς συμμαχίας, ἐφ' ᾧ λαμβάνειν κ' τάλαντα κατ' ἐνιαυτόν.

81. Εἰκοβολεῖν. φῶς ἑαυτοῖς παρεσκεύαζον, εἰς τὸ μήτε σφάλλεσθαι, μήτε εἰκοβολεῖν.

82. Ζωγρεία. οἱ δὲ γενόμενοι ζωγρείᾳ κύριοι τοῦ στρατηγοῦ τοῦτον ἀνεσταύρωσαν.

83. Ἡρμόσαντο. οἱ δὲ ἡρμόσαντο πρὸς τὴν βούλησιν, καὶ συνέθεντο δέκα τάλαντα δώσειν. οἱ δὲ στρατιῶται πάντα (πάντες) ἡρμόζοντο πρὸς τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον.

84. Θυμομαχοῦντες. οἱ δὲ τὰ μὲν ἀπαλγοῦντες ταῖς ἐλπίσι, τὰ δὲ θυμομαχοῦντες, ἐπί τινα παράστασιν κατήντησαν.

85. Ἱππαφέσεων. παραπλήσιόν τι πάθος ἔφασκε τοῖς ἐπὶ τῶν ἱππαφέσεων. οἷον εἰκὸς ἐφισάμενοι ἐκ τῶν αἰρομένων πυρσῶν.

86. Καθῆκον. τολμῶσι πέρα τοῦ δέοντος, καὶ ποιοῦσι παρὰ τὸ καθῆκον.

87. Κανθήλιος. ἐν γὰρ τοῖς ἐπιδεδεμένοις φορτίοις τὰ κανθήλια λαβόντας ἐκ τῶν ὄπισθεν, προθέσθαι πρὸ αὐτῶν ἐκέλευσε τοὺς πεζούς· οὗ γενομένου, συνέβη παρὰ πάντας χάρακας ἀσφαλέστατον γενήσεσθαι τὸ πρόβλημα.

88. Καταβολή. ἐκ καταβολῆς πεντήκοντα ναῦς ναυπηγήσασθαι· πεντήκοντα δὲ ὑπαρχουσῶν, κατελθεῖν ἐκ τῶν νεωρίων. οἱ δὲ πειραταὶ θεασάμενοι τὸν ἐπίπλουν τῶν Ῥωμαϊκῶν πλοίων, ἐκ καταβολῆς ἐποιοῦντο τὴν ἀναχώρησιν.

89. Κατακορευθέντων. ἦν οὐχ οἷόν τε ἀναλαβεῖν, μὴ οὐχ κατακορευθέντων τῶν πεφυγαδευμένων.

90. Κα-

90. Κατατειχήσων. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὥρμησε κατατειχήσων· καταπροτερούμενος δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιβατικῶν.

91. Κατέχεν. ὁ δὲ Πόπλιος, κατέχε τῆς Αἰτωλίας εἰς Ναύπακτον.

92. Καταινέσαντες. τοῦ δὲ καταινέσαντος, τὸ νῦν εἶναι Αἰτωλοὺς ὑπόσπονδοι. ὀλίγοι δέ τινες ἦσαν οἱ καταινέσαντες· οἱ δὲ πλείονες ἀντέπιπτον.

93. Κατοιμώξας. καὶ πολλὰ μὲν αὐτὸν κατοιμώξας, ὅτι παρὰ μικρὸν ἔλθοι τοῦ λαβεῖν Ἄτταλον ὑποχείριον.

94. Κεραία. καθελόμενος τοὺς ἱστοὺς καὶ τὰς κεραίας, ἔζευξε πάσας αὐτὰς βιαίως πρὸς ἀλλήλας.

95. Κομιδή. τῆς εἰς τοὔμπροσθεν κομιδῆς καὶ τῆς ὅλης ἐπιβολῆς ἀπέστη.

96. Λιτοῖς. μαθὼν δ᾽ ἐξ αὐτομόλου διασαφήσαντος, ὅτι ἑορτὴν ἄγουσι πάνδημον, καὶ τοῖς σιτίοις λιτοῖς χρῶνται διὰ τὴν σπάνιν, τῷ δὲ οἴνῳ δαψιλεῖ, ἐπολιόρκει.

97. Μεθοδικῶς. πάντα δὲ τὰ λεγόμενα μεθοδικῶς [illegible] τῶν πράξεων ἐπιτετευχώς, εἰ καί τις ἕτερος τῶν καθ᾽ ἡμᾶς.

98. Μνησικακεῖν. τοῦ μνησικακεῖν ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, οὐδ᾽ ἡντινοῦν ἔμφασιν ἐποίουν οἱ Ῥωμαῖοι.

99. Μύωψ. ὁ δὲ προσθεὶς τοὺς μύωπας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἤλαυνε κατὰ κράτος.

100. Νοῦν ἔχειν καὶ τόλμαν δεῖ, ἅπερ ἐστὶ κυριώτατα πρὸς τὰς ἐπισφαλεῖς καὶ παραβόλους πράξεις.

101. Νῶλα. *vide excerpta e Stephano, unde habet Suidas. pro* Νωλανοὶ *apud Stephanum est* Νωλανεῖς. *minus recte.*

102. Ὀρθή. διόπερ, ὡς οὐδέποτε μᾶλλον, ὀρθὴ καὶ περίφοβος ἡ τῶν Ῥωμαίων πόλις ἐγεγόνει, παραδοκοῦσα τὸ συμβησόμενον. τὰ ἔθνη τῆς Ἰβηρίας ὀρθῶς αὐτοῖς ἀντικαθιστάμενα. ἀντὶ τοῦ, ἀναιδῆν, ἀποτόμως.

103. Ὁρμητήριον. τὸ φρούριον. οἱ Παννόνοι τὸ κατ᾽ ἀρχὰς τοῦ πολέμου λαβόντες, ὁρμητήριον ἐπεποίηντο καὶ εἰς ὑποδοχὴν τῶν λαφύρων ἐξηρτήκεσαν. *potest dubitari, an sit Polybii hic locus, propter mentionem Pannoniorum, ut ad Suetonium monebamus.*

104. Οὐχ οἷον. οὐχ οἷον οὐ προσεῖχε τοῖς λεγομένοις, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἠνείχετο ἀποφαινόμενος ταῦτα. *Scrib.* ἀποφαινομένου.

105. Ὄχλος. οὔτε ἐξετάσαι τὸν ἄνθρωπον οἷόν τε ἦν ἀκριβῶς, ἀσθενείᾳ σώματος ὀχλούμενον, οὔτε ἐρωτᾷν εὐλαβείᾳ τοῦ ὀχλεῖσθαι.

106. Πα-

106. Παλίγκυρτος. τῶν πολεμίων αὐτομάτως καθάπερ ἐς παλίγκυρτον αὐτοὺς καθεικότων, δυνάμενος κρατῆσαι τῶν ἐχθρῶν τούτους παρέλειπε.

107. Παρατετολμηκότες καὶ τελέως ἀπελπίσαντες τὴν σωτηρίαν.

108. Παρέργως. οὐ μὴν οὐδὲ τὸ πάρεργον ἄξιον σιωπῆσαι καθάπερ ἀγαθοῦ τεχνίτου. περὶ τοῦ Σκιπίωνος λέγων ὁ Πολύβιος.

109. Περιβαλλόμενος. ὁ δὲ Ἄτταλος περιβαλλόμενος πλείω λόγον, ὑπεμίμνησκεν αὐτοὺς τὴν ἀνέκαθεν τῶν προγόνων ἀρετήν.

110. Περικοπή. ταύτην τὴν περικοπὴν ἐδωρήσατο τῇ τῆς Αἰμιλίας μητρί. τοῦτ' ἔστι τὴν ὕπαρξιν. item: ἅτε μηδεμίαν ἐχούσης πραγματικὴν ἔμφασιν τῆς περικοπῆς αὐτῶν. τοῦτ' ἔστι, τῆς ἐνεργείας. περικοπὴ, μέρος τι τῆς ὑποθέσεως. ὁ δὲ προηγεποιήσας εὔστολον τὴν ἀκολουθίαν, καὶ τὴν περικοπὴν τῆς ἐκδημίας.

111. Περιπαθῶς. μήθ' ἑαυτὸν ῥίψαι κατὰ κρημνοῦ περιπαθὴς γενόμενος.

112. Πραξικοπήσας. ὁ δὲ Οὔρβιος πραξικοπήσας νυκτὸς κατέλαβε τὸ μέρος τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τοὺς Ῥωμαίους εἰσήγαγε.

113. Πράξις. κατὰ τῶν ἐν τῇ πατρίδι Φίλων τρίτην (τὴν πρᾶξιν κατασκευασαμένου καὶ προσενεγκόντος τῷ Φαβίῳ τὸν λόγον.

114. Προσαγγελία. τῷ δὲ Πτολεμαίῳ γενομένης προσαγγελίας παρεῖναι τὸν Ἀρχίαν.

115. Προσανέχειν. ὁ δὲ πᾶν ὑπομένειν ἐδόκει, προσανέχων ταῖς τῶν Αἰγυπτίων ἐπαρκείαις. item, ὁ δὲ Δημήτριος, προσανέχων τῇ παρουσίᾳ τοῦ διαποσαλησομένου πρὸς αὐτόν.

116. Προσδέξασθαι δὲ, τὸ δὴ λεγόμενον, πρὸς τὰς πλευρὰς τοὺς πολεμίους.

117. Προσπεσόντων δὲ τούτων εἰς Τάραντα, καὶ τοὺς Θουρίους, ἠγανάκτει τὰ πλήθη.

118. Προστασία. ὁ δὲ ἐξέπεμψε τὸν Πόπλιον μετὰ μεγάλης προστασίας. καὶ τὸν ἴδιον οἶκον ἐσφαλκέναι, διὰ τὴν πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ὁρμὴν καὶ προστασίαν.

119. Πρόστιμα. οἱ δὲ ἔδωκαν τῷ βασιλεῖ πεντήκοντα τάλαντα, πρόστιμον τῆς ἁμαρτίας.

120. Πρὸς τρόπων. ὁ δὲ Ἀντίοχος πρὸς τρόπων αὐτῷ τῆς παραδόξου γενομένης τῆς ἐπαγγελίας, ὑπερχαρὴς ὢν, πάντα ὑπισχνεῖτο.

121. Πταίειν. καὶ παροιμία, μὴ πολλάκις πρὸς τὸν αὐτὸν λίθον πταίειν, ἔχοντα καιρὸν ὁμολογούμενον.

122. Ῥα-

122. Ῥαβδῦχοι. παρῆν ῥαβδῦχος παρὰ τῦ ςρατηγῦ καλῶν τὸν βασιλέα.

123. Ῥᾳδιέςερον. ἀλλὰ πολὺ ῥᾳδιεςέραν καὶ συντομωτέραν συνέβη γενέσθαι τὴν Ἀσδρύβυ παρυσίαν ἐς Ἰταλίαν

124. Σάμβυκες. εἶδος μηχανήματος πολιορκητικῦ, ὥς Φησι Πολύβιος. περὶ δὲ τῆς κατασκευῆς αὐτῦ γέγραπται ἐν τῷ περὶ Φράσεως. *Non extat locus, quo nos reiicit. Vide Polybium libro VIII.*

125. Σιτομετρεῖν. ὁ δὲ Φίλιππος διαδὺς, ὅτι μέλλει σιτομετρεῖν, ἐκήρυξεν, ὅσοι μὴ πλεῖον ἔχυσι τριάκοντα ἡμερῶν σῖτον, ἀπογράφεσθαι πρὸς αὐτόν.

126. Σωματοποιεῖν. ὁ δὲ Ζεῦξις ὑπεκρίνετο μὲν ποιεῖν τὰ κατὰ τὰς συνθήκας· ὐκ ἠβύλετο δὲ ἀληθινῶς σωματοποιεῖν τὸν Φίλιππον. ἐσωματοποίησε δὲ τὺς ἵππυς· ἀνεκτήσατο δὲ τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἠναγκάζοντο παντὶ τῷ λεγομένῳ προσέχειν, καὶ πᾶσαν ἐλπίδα σωματοποιεῖν καὶ προσδέχεσθαι. ὁ δὲ ἔφασκε δεῖν μὴ προΐεσθαι τὺς ἐχθρὺς ἐκ τῶν χειρῶν, μηδὲ σωματοποιεῖν τὴν τόλμαν αὐτῶν Φυγομαχῦντας. ὁ δὲ βραχείας ἐπιλαβόμενος ἐλπίδος ἐκ τῶν πολιορκυμένων, ἐσωματοποίει ταύτην. ὁ δὲ ὡς κηδεμονικὸς Φίλος πᾶν ἐμηχανᾶτο, δι' ὧν τὰ τῶν ἐχθρῶν σωματοποιήσει, τοῖς δὲ σφετέροις πράγμασι περιάψει τὺς μεγίςυς κινδύνυς.

127. Σπυδάσων. καί τινα τῶν μακρῶν πλοίων ἐξαπέςειλε, σπυδάζων τῷ ςρατοπέδῳ τὰ πρὸς τὴν χρείαν. *haec ita apud Suidam: sed mutila et supplenda ex T. I. p. 87.*

128. Στείλασθαι. ἀντὶ τῦ κρύψαι. ὀλίγοι δέ τινες δεδιότες, μήποτε ὐ δυνάμενοι ςείλασθαι, καταφανεῖς γένονται, ἀνέφερον τὸ χρυσίον. ὁ δὲ Περσεὺς ἐβυλεύετο (ἐβύλετο) μὲν ςέλλεσθαι· ὐ μὴν ἠδύνατό γε κρύπτειν τὸ γεγονός

129. Στέρξω. νῦν δὲ, ὐ πρὸς ἡμῶν γὰρ ἐπιορκεῖν, τὰ παρόντα ςέργομεν.

130. Συντάξας. ἐντειλάμενος. Πολύβιος· συντάξας ἐλαύνειν κατὰ σπυδὴν ὅσον ἔχει δυνάμεως.

131. Σύνταξις. ταῦτα ἐν ταῖς προτῦ συντάξεσι δεδηλώκαμεν.

132. Συςήσας. τῦτον ἐξαπέςειλε συςήσας ἱππεῖς πεντακοσίους δυναμένυς ἔτι πονεῖν.

133. Τελεσιυργήσας. περὶ τὸ τῆς τάφρυ χεῖλος τελεσιυργήσας τὴν πρᾶξιν. ἐπ' αὐτήν πυ τὴν τελεσιυργὸν κατεβακχεύοντο πρᾶξιν χωρεῖν, σώφρονι μανίᾳ τινὶ ἐς συμπλοκὴν ἐξοιςρύμενοι.

μενοι. dubito an ſint Polybii: aliena enim ſunt ab eius grauitate et ſtilo.

134. Τύλος. τῆς πέτρας αὐτοῖς δυσχρηστίας παρεχούσης διὰ τὸ δεῖν τρῆμα ποιεῖν ἐν αὐτῇ, τοῖς τύλοις κρατοῦσι τὴν σύριγγα τὴν προσαγομένην.

135. Ὑπερῆραν. κάμψαντες δὲ τὸν παχὺν ὑπερῆραν εἰς Ἴκνουον. corrige Suidam e Polybio T. I. p. 42. eſt enim ridicule corruptus locus.

136. Φαντασία. εἰδὼς γὰρ ὅτι Φαντασία περὶ αὐτὸν ἐστι, ὡς ἔχοντα χρήματα μεθ᾽ ἑαυτοῦ πλείω, ἡρμόσατο πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἐνδεχομένως. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μετὰ μεγάλης Φαντασίας καὶ συμπαθείας τοῦ δήμου, προῆγον ἐπὶ τὰς πράξεις.

137. Φειδίας. καθάπερ οἶμαι Μυρμηκίδην ἀντιπαττόμενον τῇ Φειδίου τέχνῃ.

138. Φυλάκια. ὁ δὲ κατέσχεν ἀμφότερα τὰ κατεσκευασμένα Φυλάκια, πεντήκοντα πόδας διεστῶτα ἀλλήλων.

139. Χάρμα. τὸν δὲ ἅμα χάρμα καὶ ἄλγος ἔλαβε φρένας. dubito an ſint Polybii: ſunt enim ποιητικώτερα.

140. Χειρισμόν. ἐπιχείρησιν. Πολύβιος. ὅταν γένηται ταῦτα κατὰ χειρισμὸν ἰσοταχῆ. perperam editum ἰσοτυχῆ. locus eſt in diſputatione περὶ πυρσείας. vide T. II. p. 263.

141. Χορήγια. μὴ οἷον κατὰ θάλατταν τὰς παρασκευὰς καὶ τὰ χορήγια παρακομίζειν τοῖς στρατοπέδοις, μηδὲ ἐπὶ ὑποζυγίων· ἀλλ᾽ ἐν πήραις δεχ᾽ ἡμερῶν ἔχοντας ἐφόδια.

142. Χρεωκοπεῖται. τῆς παρὰ τοῖς Αἰτωλοῖς χρεωκοπείας κατὰ τὴν Θεσσαλίαν ζηλωθείσης, καὶ πάσης πόλεως εἰς στάσεις καὶ ταραχὰς ἐμπιπτούσης.

143. Ψυχαγωγεῖν. οὗτοι μὲν περὶ ταῦτα διέτριβον, ψυχαγωγοῦντες τὰς δυνάμεις.

De iis, quae tacito auctoris nomine e Polybio Suidas deſcripſit.

Ea vero multa ſane ſunt, et praeclara, quod non difficulter deprehendet, quisquis hunc auctorem paullo diligentius legerit. Nam exempli cauſſa, locus in ἐνάπτοντες laudatus, extat editionis huius T. I. p. 316. in ἐθλὰ, T. II. p. 400. Vocem εὐπερίκοπτος, et quae in ea habet Suidas, ad Polybium pertinere, coniectura primum mihi perſuaſit, deinde ſcripti codices, ex quorum auctoritate eam dictionem Polybio reſtituimus T. II. p. 286. Quae de Antigono in ea voce comme-

memorat, desumta sunt e libro V. T. I. p. 571. quae de *gathocle, e libro XII. T. II. p. 331. quae de Polycrate, e* *bro XVIII. T. II. p. 507. de locis ad insidiandum aptis,* *uae in vocibus* πτεαίνων ῥιπίδα *leguntur, depromta sunt e* *bro III. T. I. p. 355. In dictione* Πόπλιος *de Scipione Afri-* *ano priore plurima referuntur, quae sunt omnia ad verbum* *scripta e fragmento altero lib. X. Polybii tamen nomen in* *incipio non apponitur: sed post multa in medio inseritur,* *nisi priora aliunde essent petita. Sic passim alibi plurium* *ut pauciorum verborum loca huius auctoris sine nomine in* *lgatis Suidae codicibus describuntur. Contra Fuluii Vrsi-* *vetus codex multa Polybio attribuit, quae in editis carent* *ctore. Inde est, quod nos quoque in digerendis praece-* *ntibus fragmentis Vrsini fidem secuti et iudicium nostrum,* *ulta Polybio vindicauimus, quae in Suidae libris nullum* *bent auctorem. E ceteris, quae nullo auctore laudantur,* *que in Polybii reliquiis hodie reperiuntur, nonnulla ad hi-* *riam pertinent, nonnulla voces explicant, quae pro eo* *, quem habemus, dictionis Polybianae huius scriptoris* *e partim suspicamur, partim non dubitamus affirmare.* *triusque generis exempla e multis, quae poteramus afferre,* *ca haec sunto.*

'Ο δὲ Πτολεμαῖος εἰδὼς τὰς ἑαυτοῦ προγόνους ἐσχηκότας τὴν *ίλην* Συρίαν, παρασκευὰς ἐποιεῖτο μεγάλας, ἀμφισβητῶν *ταύτης·* ἤλπιζε γὰρ τὴν ἀδίκῳ πολέμῳ πρότερον ἀνειμένην, τότε *ικαίως* τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀνακτήσεσθαι. *in voce* ἀμφισβητεῖν *ex* *certo auctore haec habentur, quae Polybii videntur esse.* *ide, quae notamus in commentariis ad T. I. p. 655. ex aliis* *olybii locis.*

In voce 'Αννίβας *quaedam de Hannibale afferuntur e* *rtia Polybii historia. sed et ex iis, quae deinceps sequuntur,* *ulta arbitror eiusdem auctoris esse, e libris, qui hodie de-* *derantur.*

In voce 'Ασδρούβας *bis posita, quae de duobus Carthagi-* *iensium ducibus dicuntur, quorum fuit vtrique nomen Asdru-* *ali, ea ex historia Polybii, nisi fallor, sunt descripta. Gu-* *ssa, de quo ibi mentio, is est regulus, cuius Polybium me-* *inisse ait Plinius lib. VIII. cap. 10.*

In vocibus Πόπλιος Σκηπίων *et* Σκηπίων *variis locis mul-* *a narrat de Scipione aut Scipionibus, praeter illa, quorum*

ante memini, quae non sine caussa putem ex hoc scriptu magna ex parte esse depromta.

In voce Σκόπας, *quae dicuntur de Scopa Aetolo, q Alexandriae periit, ea Polybio vt adscribam non iuuit cum alia suadent, tum quae scribit ipse de eodem Scopa, l XVII. fragmento vltimo.*

In nomine Τίμαιος, *quae dicuntur de maledicendi st dio, quod fuit in Timaeo summum, saltem ex parte videnti esse e Polybio decerpta, qui eo nomine Timaeum male oderi Vide librum XII.*

In nomine Χαίρων, *quae vberius commemorantur Chaeronis Lacedaemonii prauo ingenio et rebus gestis, fa lor, aut pura puta sunt Polybii verba, cui coniecturae et r et dictio faciunt fidem. Non etiam dubito, quin e Polybii l storiis sit haustum prudentissimum illud Scipionis siue praec ptum, siue consilium, quod in verbo* πειράζειν *ita referti* Σκηπίων ὁ Ῥωμαῖος συνεβούλευσεν οὕτως· ἢ μὴ πειράζειν, ἢ οὕτ ὥστε ἐκ παντὸς τρόπου τέλος ἐπιθεῖναι τῇ πράξει. τὸ γὰρ δὶς πρ τὸν αὐτὸν πειράζειν, ἅμα μὲν ἐπισφαλὲς, ἅμα δὲ εὐκαταφρ νητον ποιεῖ γενέσθαι παντελῶς. Scipio Romanus hoc con lium dabat: aut tentare non oportet, aut sic tentare, omnibus viribus quod instituisti coneris perficere. na bis ad eundem lapidem offendere, simul periculosum e et contemtui obnoxium prorsus reddit. *Lego enim*, δὶς πρ τὸν αὐτὸν λίθον προσκόπτειν. *certe* πρὸς τὸν αὐτὸν πειράζ *quid sit nescio.*

In προτείνειν *leguntur haec:* προτείνειν αὐτῷ ἐφ' τάλαντ παραχωρήσαντι τῆς Κύπρου· καὶ τ' ἄλλα συνακολουθήσοντα λι σιτελῆ καὶ τίμια παρ' αὐτῷ συνεπιδεικνύειν, προσενεγκαμένῳ τ χρείαν ταύτην. *refero ad contentiones Ptolemaeorum fratru super regno Cypri, Polybio fuse descriptas, vt apparet e l gationum eclogis, CXV. CXVII. et CXXXII. Sed de h genere satis: plura huiusmodi in commentariis obseruam Sequuntur*

Voces ab eodem Suida adnotatae sine auctoris nomin quas validae coniecturae persuadent nobis esse Polybii.

1. Ἀβλεπτήματι. ἁμαρτήματι. ὁ δὲ φέρων ἐκαρτέρει τ τῶν ἰδιωτῶν ἀβλεπτήματα. τὰ δὲ τῶν λογικωτέρων αὐτὸν ἠνί

κε

καὶ ἀβλεπτοῦντες. οἱ δὲ ἀβλεπτοῦντες καὶ αἰδούμενοι ἀντοφθαλμεῖν πρὸς τὸν Φίλιππον, ἐβοήθουν.

2. Ἀβουλεῖ. ὁ δὲ οὐ σφόδρα στοχαζόμενος τῆς τοῦ βασιλέως γνώμης, ἀβουλότατα διεπράξατο.

3. Ἀδοξεῖται. οὐκ ἀποδεκτόν ἐστι τὸ νικᾶν παρὰ Ῥωμαίοις, ἄνευ παραγγέλματος. ἀδοξεῖται γάρ.

4. Ἀλάστωρ. ὁ δὲ ἔγραφε πικρῶς καὶ παραστατικῶς, ἀλάστορας ἀποκαλῶν καὶ παλαμναίους διὰ τῆς ἐπιστολῆς, εἰ οὕτως προήσονται τοὺς τόπους, μηδὲν παθόντες ἢ ἰδόντες κακόν. *Vide, quae obseruamus ad librum primum, de vocum* παράστασις, παραστατικὸς *et* παραστατικῶς *peculiari apud Polybium vsu; et quae Suidas ipse in iis vocibus.*

5. Ἁρμοζόμενος. ὁ δὲ νυκτὸς ἐτήρει τὰς εἰσόδους, ἁρμοζόμενος πρὸς τὴν ὑποκειμένην πρόθεσιν.

6. Διαφείς. ὁ δὲ διαφεὶς τοὺς ἡγεμόνας ἐκίνει τὴν πρωτοπορείαν.

7. Ἐκτενῶς. *Locus extat T. II. p. 122. Inde corrige* τὸν βόλον, *pro* τὸν βῶλον.

8. Ἐμπλασσόμενοι. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι ἀλλήλοις ἐμπλασσόμενοι καὶ περιπίπτοντες τοῖς θηρίοις ἀπέθνησκον.

9. Ἔπαυλις. τότε μὲν οὖν ἀμφότεροι τὴν ἔπαυλιν ἐπὶ τοῦ σώματος ἐποιήσαντο, οἵτε Ῥωμαῖοι καὶ οἱ Καρχηδόνιοι. τοῦτ' ἔστι τὴν κοίτην.

10. Ἐπιλογισάμενος. καὶ ἐφ' ὧν ἐνόμιζε πλεονεκτήσειν κατὰ τὴν μάχην ἐπιλογισάμενος, πείθει.

11. Ἐπιταγματικῶς. τοὺς δὲ πρὸς αὐτὸν πρεσβεύοντας ἐπιταγματικῶς αὐτῷ διαστέλλειν περὶ τούτων.

12. Ἐπιφοράν. οἱ δὲ πεισθέντες καὶ παραδόντες ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐπιφορὰν τῶν πολεμίων ἀπέθανον γενναίως. *Suidas interpretatur* ἐπέλευσιν: *sed* ἐπιφορὰ *Polybio grauius sonat, est enim impetus hostis magna vi irruentis.*

13. Θωράκιον τὸ τοῦ ἐλέφαντος. Ἀννίβας ὁ Καρχηδονίων στρατηγὸς φέρων τῶν ἐλεφάντων τὰ θωράκια, τοῖς τῶν θηρίων ἀλλ' ἄδηλον ἐπὶ πλεῖστον ὕψος τοὺς κλάδους ἀποκόπτων, ἀσφαλῆ καὶ ῥᾳδίαν τὴν ὁδοιπορίαν κατεσκεύασε.

14. Καθήρηντο τὰς γνώμας, ἀντὶ τοῦ εἰς δειλίαν ἐνέπιπτον. Οἱ δὲ πλέονες καθήρηντο τὰς γνώμας ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τῆς πίστεως τῆς πρὸς τοὺς βασιλέας ὑπὸ τοῦ περιδεοῦς ἀφίσαντο.

15. Καθιγμένος. ὁ δὲ βασιλεὺς καθιγμένος καὶ ταύτης τῆς ἐπιβολῆς, ἐγένετο πρὸς ἀναζυγήν.

16. Πα-

16. Παραχηματίζειν. τοὺς τοῦ βασιλέως στρατιώτας διέβαλε, φάσκων τούτοις μὴ παραχηματίζειν, οὐδεμίαν ἀληθινὴν χρείαν παρεχομένους τοῦ ἀληθοῦς παρατρέπεσθαι. *non tamen ausim affirmare Polybii haec esse. Lego autem,* μηδὲν παραχηματίζων, *aperte significans et sine ambagibus, aut oratione figurata.*

17. Προσανανεωσάμενος. ὁ δὲ Μάρκος προσανανεωσάμενος τὴν τοῦ τείχους ταπεινότητα, ἐπεβάλετο καταπειράζειν τῆς ἐλπίδος. τοῦτ' ἔστιν ἀνακαινίσας καὶ ἀνεγείρας.

18. Προσηρεικότος. προσαρμόσαντος. ὁ δὲ κατεσκεύασε στοὰς, καὶ διὰ τούτων προσηρεικότος τῷ τείχει τὰς κριοφόρους μηχανάς. *Voces artis bellicae sunt* προσερείδειν *et* στοαὶ, *de quibus multa diximus libro primo commentariorum in Polybium.*

19. Προσκήνιον. τὸ πρὸ τῆς σκηνῆς παραπέτασμα. ἡ δὲ Τύχη παρελκομένη τὴν πρόφασιν καθάπερ ἐπὶ προσκήνιον, παρεγύμνωσε τὰς ἀληθεῖς ἐπινοίας. *perperam Suidas supparum et proscenium interpretatione sua confundit. alibi Polybius voce* ἐξώστρα *eandem sententiam expressit,* τῆς Τύχης ὥσπερ ἐπίτηδες ἐπὶ τὴν ἐξώστραν ἀναβιβαζούσης τὴν ὑμετέραν ἄγνοιαν. *Sed haec sunto satis. Multa enim omittimus, quae vix dubitamus esse* γνήσια *Polybii, ut quae habentur in voce* προπέτεια*ρος, in* ὀττευομένη, *in* κατατεταχότες*μενοι, in* συνεπιχύσαντες: *sic enim scribendum, estque familiaris vox Polybio: in* σύνες, *pro quo male scribitur in Suida* σύπτη. *vide infra ex Anonymo.*

De Polybio et eius historia ex eodem Suida.

Πολύβιος Λύκου υἱὸς (*imo* Λυκόρτου) ἀπὸ μεγάλης πόλεως τῆς Ἀρκαδίας, καθηγησάμενος Σκηπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ, ὅτε καὶ Παναίτιος ὁ φιλόσοφος, γεγονὼς κατὰ Πτολεμαῖον τὸν ἐπικληθέντα Εὐεργέτην. οὗτος ἔγραψε τὴν μακρὰν ἱστορίαν Ῥωμαϊκὴν, ἐν βιβλίοις μ'. ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς φυγῆς Κλεομένους τοῦ Σπαρτιάτου, καὶ Φιλίππου τοῦ Περσέως υἱοῦ (*imo* πατρὸς) τῇ διαδοχῇ τῶν Μακεδόνων τὰ ἑξῆς ἐπισυνάπτων Ῥωμαίων. Ἰστέον, ὅτι διαδέχεται τὴν Πολυβίου ἱστορίαν Ποσειδώνιος Ὀλβιοπολίτης σοφιστής· ἔγραψε δὲ καὶ Στράβων Ἀμασιεὺς τὰ μετὰ Πολύβιον ἐν βιβλίοις μγ'.

Ποσειδώνιος Ἀλεξανδρεὺς, φιλόσοφος στωϊκὸς καὶ μαθητὴς Ζήνωνος τοῦ Κιτιέως, ἔγραψεν ἱστορίαν τῶν μετὰ Πολύβιον ἐν βιβλίοις νβ', ἕως τοῦ πολέμου τοῦ Κυρηναϊκοῦ καὶ Πτολεμαίου. *malim*

Πτολε-

πολεμαϊκοῦ. *intelligit bellum, quod Ptolemaeus Philometor, gypti rex, cum Ptolemaeo fratre, Cyrenes et Cypri re- num sibi vindicante, gessit, quod Polybius descripserat, vt legationibus constat. Sed insigniter hic fallitur Suidas, osidonium Stoicum Zenonis discipulum confundens cum Po- lonio Olbiopolita sophista, qui error est immanis.*

Βρῦτος ἔγραψεν Ἐπιςολὰς, καὶ τῶν Πολυβίου τοῦ ἱςορικοῦ βι- λίων ἐπιτομήν.

E codice Vrbinati, epitomen historiae Polybianae continente.

Τὸ γὰρ ἀδύνατον ἐν τῷ ψεύδει μόνον, οὐδ᾽ ἀπολογίαν ἐπιδέ- χεται τοῖς ἁμαρτάνουσι.

Πρᾶγμα ποιῶν Φρονίμου καὶ νουνεχοῦς ἀνδρὸς, τὸ γνῶναι τὰ τὸν Ἡσίοδον, ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντός.

Τὸ γὰρ μανθάνειν ἀψευςεῖν πρὸς τοὺς θεοὺς, ὑπότυψίς ἐςι ς πρὸς ἀλλήλους ἀληθείας.

Ἐν γὰρ τοῖς πλείςοις τῶν ἀνθρωπείων ἔργων, οἱ μὲν κτη- μενοι, πρὸς τὴν τήρησιν, οἱ δ᾽ ἕτοιμα παραλαβόντες, πρὸς ν ἀπώλειαν εὐφυεῖς εἰσίν.

Οὕτως οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων τὸ κουφότατον ἥκιςα Φέ- ν δύνανται, λέγω δὲ τὴν σιωπήν.

Τί γὰρ τῶν αἰσχρῶν ἢ δεινῶν αὐτοῖς οὐ προσῆν; ἢ τί τῶν κα- ν καὶ σπουδαίων οὐκ ἀπῆν;

Πᾶσα γὰρ ἐλευθερία μετ᾽ ἐξουσίας πολυχρονίου Φύσιν ἔχει ρον λαμβάνειν τῶν ὑποκειμένων, κἄπειτα ζητεῖ δεσπότην. τυ- ςσά γε μὴν τούτου, πάλιν μισεῖ.

Οὐκ ἐκ τῶν ἔξω κοσμεῖται πόλις.

Οὕτως μέγα τι Φύεται χρῆμα καὶ θαυμάσιον, ἀνὴρ καὶ καὶ, δεόντως ἁρμοσθεῖσα κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύςασιν πρὸς ὅ τι ὁρμήσῃ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων.

Τὸ γὰρ τοιοῦτον ἦθος ἀεὶ βούλεται διαφυλάττειν ἡ τῶν Ἀθη- ων πόλις.

Πᾶσαν γὰρ δημοκρατικὴν συμμαχίαν καὶ Φιλίας πολλῆς δεῖ- ιαι, διὰ τὰς ἐν τοῖς πλήθεσι γιγνομένας ἀλογίας.

Οἱ γὰρ πολλοὶ τὰ μὲν ἔργα τῶν εὐτυχούντων οὐδὲ πειρῶνται μεῖσθαι· τὰ δὲ πάρεργα ζηλοῦντες, μετὰ βλάβης ἐκθεατρίζουσι ν ἑαυτῶν ἀκρισίαν.

Τοῖς μὲν γὰρ κατ᾽ ἄγνοιαν ψευδογραφοῦσιν, ἔφαμεν δεῖν διόρ- ωσιν εὐμενικὴν καὶ συγγνώμην ἐξακολουθεῖν· τοῖς δὲ κατὰ προ- ρεσιν, ἀπαραίτητον κατηγορίαν.

Ἀλλὰ πρὶν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἀμφοῖν τοῖν χεροῖν ἐπέφυ, προφανὲς ἐκ τούτων.

Τὸ μὲν ἐπιτιμῆσαι τοῖς πέλας ἐστὶ ῥᾴδιον· τὸ δ᾽ αὐτὸν ἀναμάρτητον παρέχεσθαι, χαλεπόν.

Ὅτι παρ᾽ οἷς ἔφυ τοῦτο φυτὸν, οὐδέποτε κατέληξε πρότερον, ἢ μεγάλοις κακοῖς περιβαλεῖν τοὺς ἅπαξ αὐτῷ χρησαμένους.

Πᾶς ὁ παθὼν εὖ παρὰ τὴν προσδοκίαν, καὶ τοῦ γεγονότος χάριν καὶ τοῦ μέλλοντος ὑπερεβάλλετο ταῖς τῶν λόγων εὐχαριστίαις.

Πολεμοῦντας γὰρ δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας βαρεῖς εἶναι καὶ θυμικοὺς, ἡττωμένους δὲ γενναίους καὶ μεγαλόφρονας, νικῶντάς γε μὴν μετρίους καὶ πρᾳεῖς καὶ φιλανθρώπους.

Οὐδεὶς γὰρ οὕτως οὔτε μάρτυς ἐστὶ φοβερὸς, οὔτε κατήγορος δεινὸς, ὡς ἡ σύνεσις ἡ ἐγκατοικοῦσα ταῖς ἑκάστων ψυχαῖς.

Τὸ δὴ λεγόμενον, τρέχουσι τὴν ἐσχάτην.

Ad ſuperiora fragmenta notae.

Deſcripta ſunt pulcherrima haec fragmenta ex antiquiſſimo sereniſſimi ducis Vrbini codice, qui epitomen continet hiſtoriae Polybianae, a primo eius libro ad XVII. finem. Edidit eadem et Fuluius Vrſinus, verum, vt apparet, aliena fide. Sciendum igitur, auctorem epitomes, ſiue ille fuit M. Brutus, ſiue alius, in conficiendis his eclogis, interdum etiam breuiores quasdam excerpſiſſe ſententias, quae in Vrbinati codice extra paginam in mundo, ſuis quaeque locis, ſunt deſcriptae. Exempli gratia, ſub finem libri primi ad excerpta de bello ſociali Carthaginienſium in ora codicis eſt haec grauiſſima ſententia adnotata: Οὕτως καὶ κατὰ ταύτας τὰς ἁμαρτίας μεγάλην ἔχει διαφορὰν ἡ μετριότης, καὶ τὸ μηδὲν ἀνήκεστον ἐπιτηδεύειν ἑκουσίως. *quae extat T. I. p. 143. Eadem ratio ſeruata vbique. Quin igitur vere Polybiana iſta ſint, per illum optimum codicem dubitare nobis non licet.*

Τὸ γὰρ ἀδύνατον.) *In Vrbinati exemplari haec ſunt adnotata e regione horum verborum libro VI.* ᾗ καὶ συμψεύδονται καὶ συγχρῶνται πάντες οἱ μόναρχοι. *Vide T. II. p. 5.*

Πρᾶγμα ποιῶν φρ) *In Vrbinati alieno loco ſunt haec poſita, e regione iſtorum,* ἀντισπωμένης δὲ τῆς ἐκ. *T. II. p. 16.*

Τὸ γὰρ μανθάνειν ἀ) *Ibidem haec leguntur, plane loco non ſuo. Eſt vero diuina horum verborum ſententia, quibus ſtatuit auctor, totius iuſtitiae fundamentum eſſe pietatem.*

Ὑπότυ-

Ὑποτυψὶς ἐςὶ τ'.) *Haec vera lectio: non ὑποτύπωσις, od substituerat Vrsinus. Polybii vox est, quam exposui- is in commentariis ad illa verba*, ὑποτύψας τὴν διαβολὴν, *T. I. p. 617.*

Ἐν γὰρ τοῖς κλ.) *Non longe a superioribus sequebantur s in Vrbinati: ex quo potest intelligi non pauca desiderari dis e libro sexto.*

Οὕτως οἱ κλ.) *Ad principium libri octaui haec vetus co- x habet, vbi de fidei pignoribus disseritur.*

Τὸ κυφότατον ἥκιςα φ.) *Eleganter silentium appellat rem issimam. videtur Platonem imitatus, cuius sunt verba in L. legum:* ἐκ λόγων κύφυ πράγματος, ἔργῳ μίτη τε καὶ ἔχθραι φύταται γίγνονται. *breuius idem libro IV.* κύφων καὶ πτηνῶν γων βαρυτάτη ζημία.

Τί γὰρ τῶν αἰσχρῶν ἢ δ.) *Apposita sunt narrationi flagi- rum et scelerum Philippi, quae habetur T. III. p. 20. Imi- tus erat Aelianus, si vere Suidae codices haec illi adscri- nt.* τοιγαρῦν ἐ μόνον ταῦτ' ἔχειν αὐτὺς παρεσκεύαζεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλης ἀδικίας καὶ βδελυρίας ἀθλητὰς εἶναι. τί γὰρ τῶν ρῶν καὶ δεινῶν αὐτοῖς ἐ προσῆν; ἢ τί τῶν καλῶν καὶ σπυ- ίων ἐκ ἀπῆν; *Puto tamen ipsa haec esse Polybii verba, de orte amicorum Philippi loquentis. Imitatus et Nicetas oniates in Balduino:* εἰς τοσαύτας δὲ τυραννίδας διαιρεθεί- ς τῆς Ἑσπέρας, τί μὲν τῶν καλῶν ἐκ ἀπῆν; τί δὲ τῶν κα- ν ἐ παρῆν;

Πᾶσα γὰρ ἐλευθερία.) *Ad illa verba T. I. p. 608.* ἐ γε- ένυ διαπιςῇ.

Οὐκ ἐκ τῶν ἔξω κ.) *Ad tertium libri noni fragmentum, statuis et ornamentis captarum Syracusarum, Romam atis.*

Οὕτως μέγα τι φύεται χρ.) *Ad illa verba lib. IX. T. II. 172.* τὰς δὲ ςρατηγίας ἀντιποιυμένυς *etc.*

Τὸ γὰρ τοιῦτον ἦθος.) *Ad illa verba T. II. p. 193.* προ- μίαν γὰρ φίλων συμφ. *quae apparet esse mutila.*

Πᾶσιν γὰρ δημοκρατ.) *Ad illud libri X. breue fragmen- m, quo Aetoli et Peloponnesii de societate Romanorum eruntur.*

Πολλῆς δεῖσθαι.) *Deest aliquid.* πολλῆς προσοχῆς *aut* συγ- ώμης, *aut tale quid.*

Οἱ γὰρ πολλοὶ τὰ μ.) *Appositissime haec sunt in Vrbi- ti adnotata ad Philopoemenis orationem, qua suadet*

Achaeis, vt elegantiorem cultum ab amictu transferant ad arma. Libro XI. T. II. p. 284. Vere Polybii esse, probat Suidas in ἐκθεατρ.

Τοῖς μὲν γὰρ κατ᾽ ἀγν.) *Ad disputationem de origine Locrorum Epizephyriorum, libro XII. T. II. p. 327. In eodem libro paullo post eadem sententia non multo aliis verbis repetitur.*

Ἀλλὰ πρὶν τὸ δὴ λεγ.) *Non longe a superioribus in Vrbinati haec sequuntur: sed parum integra et corrupta. Meminit et Suidas in verbo* ἐπέφυ. *Pro* ἀλλὰ πρὶν, *fortasse* ἀλλ᾽ ἀπρίξ. *Ad libri eiusdem verba vltima eius fragmenti, quo de Zaleuci lege agitur, inueni in eodem optimo et vetustissimo codice haec verba, sed mirifice ibi deprauata:* ἐπὰ Δυριχάλι ἔσω κόρα εἰς ἄνδρ᾽ ἐσοικεῦσα εἶμα καὶ ἀμπέχονον, *quae non ex Polybii historia arbitror esse excerpta, sed ab erudito Critico nescio quare hoc loco adnotata.*

Τὸ μὲν ἐπιτημῆσαι τ.) *Ad disputationem aduersus Callisthenem, quae eodem libro XII. habetur.*

Ὅτι παρ᾽ οἷς ἔφυ τὸ φυτόν.) *Ad libri XIII. prima verba.* Φυτὸν *igitur hic est auaritia.*

Πᾶς ὁ παθὼν εὖ παρὰ τ.) *Appositissime haec adscripta sunt in Vrbinati ad illum locum libri XVI. vbi agit de miraculis in maius vulgo efferri solitis. Eius rei caussa, inter plures, quae afferri possunt, haec est non postrema. Vide T. II. p. 442.*

Πολεμοῦντας γὰρ δ.) *Ad illa verba e libro XVII.* Τίτος δὲ μετὰ τὴν μάχην π. *T. II. p. 500. Leguntur hodieque alio loco apud Polybium, vnde fortasse huc sunt translata. Simile de Romanis, legationum tmemate LXIX.*

Οὐδεὶς γὰρ οὕτως οὔ.) *Ad minutum fragmentum haec pertinent, quod extat T. II. p. 501.* σύνεσις *habet codex Vrbinas, pro* συνείδησις, *conscientia.*

Τὸ δὴ λεγόμενον τρέχωσι τὴν ἐσχάτην.) *Ad sequens fragmentum. Vtitur et alibi. Libro primo sub finem:* οἷον ἐσχάτην τρέχοντες ταύτην ἐξαπέστελλον πρὸς τὸν Βάρκαν.

EX LIBRO MANVSCRIPTO
ANONYMI TACTICI.

Extat in christianissimi regis bibliotheca inter alios rei Tacticae scriptores auctor incertus mediae aetatis, et christianus,

anus, qui de toleranda obsidione scripsit. Libri titulus ita incipitur. Ὅπως χρὴ τὸν τῆς πολιορκουμένης πόλεως στρατηγὸν ὡς τὴν πολιορκίαν ἀντιτάττεσθαι, καὶ οἵοις ἐπιτηδεύμασιν ταύ-ν ἀποκρούεσθαι. *In eo scripto multa docentur super propositi argumento egregia et scitu digna, saepe etiam exempla feruntur ex antiqua memoria petita. Obseruauimus plera-que illorum e Polybii historiis esse descripta, licet auctor Polybii nullam faciat nominatim mentionem. Sed potest excu-sari, quia magna eius libri pars in regio codice desideratur. 'st animus, faciente deo, et hoc scriptum et alia similis ar-gumenti, quorum testimoniis passim in commentariis nostris utimur, publici iuris facere. Interim pauca hic describe-mus, ex iis praesertim, quae hodie in Polybianis reliquiis non extant.*

De Syracusis a Marco Marcello et Appio obsessis.

Τῶν Ῥωμαίων πολιορκούντων τὴν Συράκουσαν· Ἄππιος δ' ἦν -ων· καὶ τῇ μὲν πεζῇ *etc.* τοιαύτην ἡτοίμασεν παρασκευὴν ὁ -ημένος ἀνήρ. *Sequuntur deinde apparatus Archimedis Marcelli, de quibus noster libro VIII. nam ea saltem pars -ueque superest. sed multo plura e descriptione eius obsidio- haut dubie desiderantur. In iis igitur, quae adscripsi-mus, Anonymi verbis, multa agnosco Polybiana. neque vero dubitari de eo potest: nam Suidas in ἀνυστικωτέρα omnem du-bitandi ansam praecidit.*

Echini oppidi obsessio per Philippum: de qua Polybius libro IX. sub finem.

Πόπλιος ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς, καὶ Δορίμαχος ὁ τῶν -τωλῶν, τοῦ Φιλίππου πολιορκοῦντος τὴν Ἐχιναιέων πόλιν, καὶ -ὶ πρὸς τὸ τεῖχος καλῶς ἀσφαλισαμένου, καὶ τὰ πρὸς τὴν ἐκτὸς -φάνειαν τοῦ στρατοπέδου τάφρῳ καὶ τείχει ὀχυρωσαμένου, πα-γενόμενοι αὐτοὶ, ὁ Πόπλιος στόλῳ, ὁ δὲ Δορίμαχος πεζικῇ καὶ -πικῇ δυνάμει, καὶ προσβάλλοντες τῷ χάρακι, καὶ ἀποκρουσθέν-τες, τοῦ Φιλίππου μᾶλλον ἰσχυρῶς ἀγωνισαμένου, οἱ Ἐχιναιεῖς παρέ-δωκαν ἑαυτοὺς τῷ Φιλίππῳ· οὐ γὰρ οἷοί τε ἦσαν οἱ περὶ τὸν Δορί-μαχον τῇ τῶν δαπανημάτων ἐνδείᾳ ἀναγκάζειν τὸν Φίλιππον, -ι θαλάσσης ταῦτα πορίζομενον. *Marcus consul est M. Ful-uius Nobilior, qui cum collega Cn. Manlio Volsone honorem* illum

illum gessit circa finem Olympiadis CXLVII. Hic Fuluius cum exercitu in Epirum et Graeciam venit.

Obsidio Ambraciae oppidi Aetolorum per Marcum Fuluium Cos.

Αἰτωλοὶ ὑπὸ τοῦ τῶν Ῥωμαίων ὑπάτου Μάρκου πολιορκούμενοι τῇ προσβολῇ τῶν μηχανημάτων καὶ τῶν κριῶν γενναίως ἀντιπαρετάξαντο. οὗτος γὰρ ἀσφαλισάμενος τὰ κατὰ τὰς στρατοπεδείας, τρία μὲν ἔργα κατὰ τὸ Πύῤῥειον προσῆγεν διὰ τῶν ἐπιπέδων τόπων, διεστῶτα μὲν ἀπ' ἀλλήλων, παράλληλα δέ· τέταρτον δὲ κατὰ τὸ Ἀσκληπεῖον, πέμπτον δὲ κατὰ τὴν ἀκρόπολιν. Γιγνομένης δὲ τῆς προσαγωγῆς ἐνεργοῦς κατὰ πάντας ἅμα τοὺς τόπους· ἐκπληκτικὴν συνέβαινε γίγνεσθαι τοῖς ἔνδον τὴν τοῦ μέλλοντος προσδοκίαν. Τῶν δὲ κριῶν τυπτόντων ἐνεργῶς τὰ τείχη, καὶ τῶν δορυδρεπάνων ἀποσυρόντων τὰς ἐπάλξεις· ἐπειρῶντο μὲν οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἀντιμηχανᾶσθαι πρὸς ταῦτα, τοῖς μὲν κριοῖς διὰ κεραιῶν ἐνιέντες σηκώματα μολύβδινα, καὶ λίθους, καὶ στύπη δρύϊνα, τοῖς δὲ δρεπάνοις σιδηρᾶς περιτιθέντες ἀγκύρας, καὶ κατασχόντες ταῦτα ἔσω τοῦ τείχους, ὥστε, ἐπὶ τὴν ἔπαλξιν συντριβέντος τοῦ δόρατος, ἐγκρατεῖς γίνεσθαι τῶν δρεπάνων. τὸ δὲ πλεῖον, ἐπεξιόντες εὐψύχως ἐμάχοντο, ποτὲ μὲν ἐπιτιθέμενοι νύκτωρ τοῖς ἐπικοιτοῦσιν ἐπὶ τῶν ἔργων· ποτὲ δὲ τοῖς ἐφημερεύουσι μεθ' ἡμέραν προφανῶς, καὶ τριβὴν ἐνεποίουν τῇ πολιορκίᾳ.

Plane illustris locus, et quem non periisse rei litterariae intersit. Polybii autem haec esse, vtut auctor dissimulet, et mediocriter versati in eius lectione statim agnoscent fatebunturque. Accedit Liuii testimonium, qui more suo historiam hanc e Polybio conuertit. Eum vide initio libri XXXVIII. atque ex illo cognoscimus, oppidum, cuius nomen hic auctor non adiecit, esse Ambraicam. δορυδρέπανα *Liuius vertit*, asseres falcatos ad detergendas pinnas. σηκώματα μολύβδινα, libramenta plumbi. κεραῖαι, tollenones. στύπη δρύϊνα, stipites robustos. *Suidas ex eodem, vt remur, Polybio;* Στύπη. πηγνύντες εἰς τὴν γῆν ὀρθὰ τὰ στύπη, ψαύοντα ἀλλήλων ἐν ἡμικυκλίου σχήματι, *vbi perperam editum* στύππη, *est enim a* στύπος. *Pro* καὶ κατασχόντες, *videtur scripsisse Polybius* καὶ ἀνασπῶντες.

EX

EX VARRONIS
LIBRO IV
De lingua latina.

Lana. Graecum, vt Polybius et Callimachus ſcribunt.

EX CICERONIS LIB. III.
De officiis.

Sed vt laudandus Regulus in conſeruando iureiurando, ſic decem illi, quos poſt Cannenſem pugnam iuratos ad ſenatum miſit Annibal, ſe in caſtra redituros ea, quorum erant potiti Poeni, niſi de redimendis captiuis impetrauiſſent, ſi non redierunt, vituperandi. de quibus non omnes vno modo. nam Polybius, bonus auctor imprimis, ſcribit ex decem nobiliſſimis, qui tum erant miſſi, nouem reuertiſſe, a ſenatu re non impetrata: vnum ex decem, qui paullo poſt, quam egreſſus erat e caſtris, rediſſet, quaſi aliquid eſſet oblitus, Romae remanſiſſe, reditu enim in caſtra liberatum ſe eſſe iureiurando interpretabatur: non recte. fraus enim adſtringit, non diſſoluit periurium. fuit igitur ſtulta calliditas, peruerſe imitata prudentiam. itaque decreuit ſenatus, vt ille veterator et callidus vinctus ad Annibalem duceretur. *Vide Polybium ſub finem libri VI.*

Idem epiſtolarum ad familiares Libro V. ad Lucceium.

Deeſſe mihi nolui, quin te admonerem, vt cogitares, coniunctene malles cum ceteris rebus noſtra contexere, an vt multi Graeci fecerunt, Calliſthenes Troicum bellum, Timaeus Pyrrhi, Polybius Numantinum, qui omnes a perpetuis ſuis hiſtoriis ea, quae dixi, bella ſeparauerunt, ita tu quoque item ciuilem coniurationem ab hoſtilibus externisque bellis ſeiungeres.

ſulis, ac nouorum maxime militum eſſe. *libro XXV.* ſigno dato ad diripienda hoſpitia Romana paſſim diſcurſum eſt, et fuit praedae aliquantum. *imo vero praeda congeſta eſt longe maxima. Polybius, vnde totam hiſtoriam habet Liuius,* πολλῶν δὲ καὶ παντοδαπῶν κατασκευασμάτων ἀθροισθέντων ἐκ τῆς διαρπαγῆς, καὶ γενομένης ὠφελείας τοῖς Καρχηδονίοις ἀξίας τῶν προσδοκωμένων ἐλπίδων. *Non hoc voluit negare Liuius; ſed ſuam loquendi conſuetudinem tenuit. Sic ſtatim ibidem:* vallo vrbem ab arce interſepire ſtatuit, non ſine vlla etiam ſpe, cum prohibentibus opus Romanis manus poſſe conſeri. *hic*, non ſine vlla etiam ſpe *valet*, *quod Graeci dicere ſolent, cum cauſſas conſiliorum explicant;* σαφῶς γινώσκων ὅτι. *Libro XXVII.* Claſſis Romana hautquaquam laeta praeda Naupactum rediit. *id eſt, amiſſa praeda, et detrimentum paſſa, atque a Philippo caeſa, vt ipſe oſtendit. Libro XXXII.* Erat autem non admodum ſimplex habitus animorum inter Achaeos. *Sequentia lege, non dubitabis, quin illa verba* non admodum ſimplex *exponenda ſint, mire varius et anceps. Addam his vnicum exemplum e plurimis, quae poſſem afferre; ſed eiusmodi, vt nullum eo poſſit eſſe illuſtrius. Libro XXXIII.* Collectis reliquiis naufragii, quum res non in eo eſſet, vt Cyprum tentaret, minus opulento agmine, quam profectus erat, Seleuciam rediit. *Loquitur de Antiocho, qui in Aegyptum ingenti claſſe nauigans, tempeſtate cum omnibus ſuis ferme perierat. hic igitur* minus opulento agmine, *Liuiana eſt mioſis, pro, miſerabili et adflictiſſimo agmine. Praecedit enim:* Inde profectum eum ad capita, quae vocant Sari fluminis, foeda tempeſtas oborta prope cum omni claſſe demerſit. multae naues eiectae, multae ita hauſtae mari, vt nemo in terram enauerit. magna vis hominum ibi interiit, non remigum tantum militumque ignotorum, ſed etiam inſignium amicorum.

EX LIBRO XXXIV.

Ingens numerus erat bello Punico captorum, quos Hannibal, quum a ſuis non redimerentur, venundederat. Multitudinis eorum argumentum eſt, quod Polybius ſcribit, centum talentis eam rem Achaeis ſtetiſſe: quum quingenos denarios pretium in capita, quod redderetur dominis, ſtatuiſſent. mille enim ducentos ea ratione Achaia habuit.

EX

EX LIBRO XXXVI.

Nec praeter quingentos, qui circa regem Antiochum fuerunt, ex toto exercitu quisquam effugit: etiam ex X. millibus militum, quos Polybio auctore traieciſſe ſecum regem in Graeciam ſcripſimus, exiguus numerus.

EX LIBRO XXXIX.

Hic vitae exitus fuit Hannibalis. Scipionem et Polybius et Rutilius hoc anno mortuum ſcribunt.

EX LIBRO XLV.

Haec de Pruſia noſtri ſcriptores. Polybius eum regem indignum maieſtate nominis tanti tradit: pileatum, capite raſo, obuiam ire legatis ſolitum, libertumque ſe pop. Rom. ferre, et ideo inſignia ordinis eius gerere. Romae quoque cum veniſſet in curiam ſummiſiſſe ſe, et oſculo limen curiae contigiſſe, et deos ſeruatores ſuos ſenatum appellaſſe, aliamque orationem non tam honorificam audientibus, quam ſibi deformem habuiſſe.

EX VELLEI
LIBRO POSTER.

Diuerſi imperatoribus mores, diuerſa fuere ſtudia: quippe Scipio tam elegans liberalium ſtudiorum, omnisque doctrinae et auctor et admirator fuit, vt Polybium Panaetiumque, praecellentes ingenio viros, domi militiaeque ſecum habuerit.

EX PLINII
LIBRO III. CAPITE V.

Vltra Siciliam ad Salentinos, Auſonium mare Polybius appellat.

EX LIBRO IV. CAPITE XXII.

In ipſo vero capite Baeticae, ab oſtio freti paſſ. LXXV. M. Gadis, longa, vt Polybius ſcribit, XII. M. paſſ. lata, III. M.

EX CAPITE XXIII.

Polybius latitudinem Europae ab Italia ad Oceanum fcripfit vndecies centena mille quinquaginta effe; etiam tum incomperta magnitudine eius. *alia lectio*, vicies centena.

EX LIBRO V. CAP. I.

Fuere et Hannonis Carthaginenfium ducis commentarii, Punicis rebus florentiffimis explorare ambitum Africae iuffi: quem fecuti plerique e Graecis noftrisque, et alia quaedam fabulofa, et vrbes multas ab eo conditas, ibi prodidere, quarum nec memoria vlla, nec veftigium extat. Scipione Aemiliano res in Africa gerente, Polybius annalium conditor, ab eo accepta claffe, fcrutandi illius orbis gratia circumuectus, prodidit, a monte eo ad occafum verfus faltus plenos feris, quas generat Africa: ad flumen Anatim ccccLXXXV. M. paff. ab eo ad Lixum, CCV. M. paff.

EX CAPITE IV.

Tertius finus diuiditur in geminos, duarum Syrtium vadofo ac reciproco mari diros. ad proximam, quae minor eft, a Carthagine, CCC. M. paff. Polybius tradit. ipfae C. M. paff. aditu. CCC. M. ambitu.

EX LIBRO VI. CAPITE XXXI.

Polybius in extrema Mauretania contra montem Atlantem a terra ftadia VIII. abeffe prodidit Cernen.

EX LIBRO VIII. CAPITE X.

Magnitudo dentium (de elephantis loquitur) videtur quidem in templis praecipua; fed tamen in extremis Africae, qua confinis Aethiopiae eft, poftium vicem in domiciliis praebere, fepesque in iis, et pecorum ftabulis pro palis elephantorum dentibus fieri, Polybius tradit, auctore Guluffa regulo.

EX CAPITE XVI.

Polybius Aemiliani comes in fenecta hominem appeti a leonibus refert, quoniam ad perfequendas feras vires non fuperant. tunc obfidere Africae vrbes: eaque de caufa cruci-

:ifixos vidisse se cum Scipione, quia ceteri metu poenae fi-
nilis absterrerentur eadem noxa.

EX AEMILIO PROBO, SIVE CORNELIO NEPOTE.

Quibus Coss. Hannibal interierit, non conuenit namque Atticus M. Claudio Marcello et Q. Fabio Labeone Coss. mortuum in annali suo scriptum reliquit. At Poybius Aemilio Paulo et Cn. Baebio Tamphilo. Sulpicius atem, P. Cornelio Cethego et Baebio Tamphilo.

EX A. GELLII

LIBRO VII. CAPITE XIV.

Erant isti philosophi, Carneades ex Academia: Diogenes, Stoicus: Critolaus, Peripateticus. et in senatum ..dem introducti interprete vsi sunt C. Acilio senatore. ed ante ipsi seorsum quoque quisque ostentandi caussa, agno conuentu hominum dissertauerunt. tum admirationi isse aiunt Rutilius et Polybius philosophorum trium, sui iusque generis facundiam. Violenta inquiunt et rapida arneades dicebat; scita et teretia Critolaus: modesta Dioenes et sobria.

EX B. HIERONYMO

COMMENTARIO IN DANIELEM

CAPITE XI.

Polybius et Diodorus, qui bibliothecarum scribunt historias, narrant, Antiochum Epiphanem non solum ntra deum fecisse Iudaeae; sed auaritiae facibus accenm etiam templum Dianae in Elymaide, quod erat dissimum, spoliare conatum, oppressumque a custodibus mpli et vicinis circum gentibus, et quibusdam phantas atque erroribus versum in amentiam, ac postremum orbo interiisse. Et hoc ei accidisse commemorant, quia mplum Dianae violare conatus sit. *Vide supra, quae ex sepho sunt allata.*

EX PAVLO OROSIO

LIBRO IV. CAPITE XX.

Postea Flamininus pro consule Philippum regem, e cum eo Thracas, Macedones, Illyrios, multasqu praeterea gentes, quae in auxilium ei venerant, subegi Victi Macedones castra amiserunt. octo millia hostium eo dem die caesa, quinque millia capta Polybius scribit.

EX LIBRO V. CAPITE III.

Nam cum Metellus Pr. Achaeos Boeotiosque coniun ctos duobus bellis, hoc est, primo apud Thermopyla iterum in Phocaeis deuicisset, quorum priore bello occi esse viginti millia, secundo septem millia caesa, Claudiu historicus refert: Valerius Antias in Achaia pugnatum, v viginti millia Achaeorum cum duce suo Diaeo cecidis confirmat. Polybius Achiuus, quamuis tunc in Afric cum Scipione fuerit, tamen quia domesticam cladem igno rare non potuit, semel in Achaia pugnatum Critolao duc asserit. Diaeum vero adducentem ex Arcadia milites a eodem Metello Pr. oppressum cum exercitu docet.

EX RODERICO SANTIO
EPISCOPO PALENTINO.

Historiae Hispanicae Parte III. Cap. XVII.

Quum parta victoria contra Abenaye regem Maurorum milites Ramiri de diuidendo spolia contenderent quae pauca admodum erant, Ramirus singulis militibus singulos nummos argenteos solum distribuit, dicens, quo apud Q. Curtium Alexandrum in pari casu dixisse fertur longe melius fore, pauperes domum redire, quam diui tes extra eam mori. Sic et Catonem seniorem dixisse ai Polybius. Nam quum libram argenti militibus suis distri buisset, ait, felicius esse, vt multi cum argento, quam pauci cum auro a bello reuerterentur.

CAPITE XXVI.

ua reuelatione perterritus Fernandus, facto mane cis ecclesiae Compostellanae reuelauit: et compert ita euenisse. Saepe enim diuino nutu in somnis ntur futura, quemadmodum ait Polybius.

PARTE IV. CAPITE XVIII.

lico Baionam applicuit princeps de Gales, primogeregis Angliae, magnis copiis munitus, regi Petro lia allaturus: cuius potentiam non parum verebanones Henrico fauentes. Sed fertur, Henricum forno eos ad bellum confortasse, dixisseque verbum, egem Agidem ad Lacedaemonios retulisse Polybius : Cum enim ad Mantineam contra plures hostes pius esset, ait, eum qui multis vult dominari, opus t cum multis quoque pugnaret.

Haec Rodericus: quae vt apparet, non ex ipso Polyuebat ipse; verum ex aliis illorum temporum scriptoriqui Polybium vere an falso, vt erat eius saeculi mos, ant, cum omnis eruditio melior ignorabatur, Graecoutem scriptorum vix nomina oppido pauci norant. Inquod capite XXXIX. Polybius in rebus Traiani Auaudatur. Adeo veteris memoriae homines eius aetatis rudes. Etiam de fide allatorum e capite XXVI. tertis vehementer dubito. videtur enim narratio de soAttilae, quam ibi subiicit, ex illo describi auctore, Polybium indigetat. Praeterea Polybii meminisse ad ndam insomniis auctoritatem, parum huius nostri geque ingenio conuenit.

FRAGMENTA POLYBIANA EX VARIIS AVCTORIBVS PER HENRICVM VALESIVM COLLECTA.

EX LIBRO VI.

Μόνοις δὲ ἐλευθέροις ἐφίησιν ὁ νόμος ἐφηβεύειν. ἐχρῆν δὲ τὸν ἔφηβον ἐν τῇ χλανίδι τὴν δεξιὰν ἔχειν ἐνειλημμένην, διὰ τὸ ἀργὴν εἶναι εἰς ἔργα καὶ λόγους εἰς ἐνιαυτὸν, καὶ μὴ προϊέναι τὴν χεῖρα. ἔνδημον δὲ χρὴ εἶναι τὸν ἐφηβεύοντα. ἡ δὲ ἐφηβεία κανὼν ἦν ὀρθοῦ βίου καὶ ὑγιοῦς. *Ex Suida in* ἔφηβος.

Solis autem ingenuis ac libertinis lex tirocinium agere permittit. Tirones porro anni spatio dextram toga inuolutam habere oportet, neque manum protendere, vtpote quae ab omni opere et oratione per annum cesset. Peregre autem proficisci non licet tironi. Eratque tirocinium norma vitae recte ac sancte compositae.

Φάβιος Πίκτωρ, συγγραφεὺς Ῥωμαίων, οὕτος λέγει ἄρχοντι Ῥωμαίων μὴ ἐξεῖναι μηδενὶ σφετερίσασθαι ἐκ τοῦ δημοσίου οὐδοτιοῦν. *ex Suida in* Φάβιος.

Fabius Pictor in annalibus suis ait, magistratui populi Romani non licere, quidquam ex publico in sinum suum congerere.

EX LIBRO VIII.

Μαθὼν δὲ ἐξ αὐτομόλου διασαφήσαντος, ὅτι ἑορτὴν ἄγουσι πάνδημον, καὶ τοῖς μὲν σιτίοις λιτοῖς χρῶνται διὰ τὴν σπάνιν, τῷ δὲ οἴνῳ δαψιλεῖ, ἐπολιόρκει. *Suidas in* λιτοῖς.

Liuius lib. xxv. in obsidione Syracusarum haec sic vertit. Occasionem obtulit transfuga nuntians, diem festum Dianae per triduum agi, et quia alia in obsidione desint, vino largius epulas celebrari.

Τὰς

Ῥωμαίοις θαῤῥεῖν συνέπεσεν τοῦ περὶ τὰς Ἐπιπολὰς. *Suid. in* ἐπιπολαί.

να, πόλις Ἰλλυρίδος, ὡς Πολύβιος η'. *Stephanus.*

Captis vero Epipolis, animus et audacia accesserat Romanis.

Vscana Illyrici oppidum.

EX LIBRO IX.

ὕρνα, πόλις Σικελίας, ἐνάτῃ. *Stephan.*

Μάρκος δοὺς πίστεις ὑπολείας ἔπεισεν αὐτοὺς εἰς Ἰταλίαν, ἐφ' ᾧ ντας μέτρημα παρὰ ίνων πορθεῖν τὴν Βρεττωρίας ὄντας, ὃν ἂν ἐκ ίας ἀφεληθῶσι. *Suiφ'* ᾧ.

να πόλις Θρᾴκης. Πονάτῳ. *Stephanus.*

Agathyrna oppidum Siciliae.

M. Valerius Laeuinus, fide salutis data, eis persuasit, vt in Italiam traiicerent, ea conditione, vt stipendio a Rheginis accepto popularentur Brutium agrum, et quaecunque ex hostili agro caperent, ea iure dominii retinerent.

Phorunna vrbs Thraciae.

EX LIBRO XIII.

ν πεδίον. ἔτι καὶ Θρᾳκῶν πεδίον, χαμαιπετῆ ρων, ὡς Πολύβιος τρισκαιδεκάτῳ. *Stephanus.*

, ὡς Σάβαι, πόλις Χαττηνίας Πολύβιος τρισκαιδεκάτῳ· ὧν, Λαβαῖος, ὡς Σαβῆς αὐτῆς χώρας ἀμφότέ γὰρ Χαττηνία Γεῤῥαίων. *Stephanus.*

Martis quem vocant campus est in Thracia incultus, in quo arbores sunt humiles ac pusillae.

Labae et Sabae oppida sunt Chatteniae. est autem Chattenia regio in ditione Gerraeorum.

EX LIBRO XIV.

σαντες δὲ οἱ Πρυτάτῷ Φιλίππῳ διὰ τὴν Κρητικὰ κακοπραγμοκαὶ τὸν Ἡρακλείδην ως ἐγκάθετον εἶναι. Πρυτάνεις.

Sed Prytanes (ii sunt magistratus Rhodiorum) cum Philippum ob perfidiam, qua in rebus Creticis vsus fuerat, suspectum iam haberent, Heraclidem quoque dolose ab eo submissum esse suspicabantur.

EX LIBRO XVI.

Βαβράντιον, τόπος περὶ Χῖον· Πολύβιος ἑκκαιδεκάτῳ.

Babrantium, locus eſt in inſula Chio.

Γίττα, πόλις Παλαιςίνης. Πολύβιος ἑκκαιδεκάτῳ.

Gitta, vrbs Palaeſtinae.

Ἔλλα, χωρίον Ἀσίας, Ἀττάλȣ βασιλέως ἐμπόριον. Πολύβιος ἑκκαιδεκάτῳ.

Ella, locus in Aſia, emporium regis Attali.

Ἴνσοβροι, ἔθνος Ἰταλικόν. Πολύβιος ιϛ'.

Inſubres, gens in Italia.

Κάνδασα, Φρȣ́ριον Καρίας. Πολύβιος ἑκκαιδεκάτῳ. *Stephanus Grammaticus.*

Candaſa, caſtellum Cariae.

EX LIBRO XIX.

Κυνὸς Κεφαλαὶ, λόφος τῆς Θετταλίας. Πολύβιος ἐννεακαιδεκάτῳ. *Stephanus.*

Cynoſcephalae, collis eſt in Theſſalia.

EX LIBRO XX.

Κόραξ, ὄρος μεταξὺ Καλλιπόλεως καὶ Ναυπάκτȣ. Πολύβιος εἰκοςῷ. *Stephanus.*

Corax, mons eſt inter Callipolim ac Naupactum.

EX LIBRO XXX.

Λεύκιος δὲ Ἀνίκιος Ἰλλυριȣ̀ς καταπολεμήσας, καὶ αἰχμάλωτον ἀγαγὼν Γέντιον τὸν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέα σὺν τοῖς τέκνοις, ἀγῶνας ἐπιτελῶν τȣ̀ς ἐπινικίȣς ἐν τῇ Ῥώμῃ, παντὸς γέλωτος ἄξια ἐποίησεν, ὡς Πολύβιος ἱςορεῖ ἐν τῇ τριακοςῇ. μεταπεμψάμενος γὰρ τȣ̀ς ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐπιφανεςάτȣς τεχνίτας, καὶ σκηνὴν κατασκευάσας μεγίςην ἐν τῷ Κίρκῳ, πρώτȣς εἰσῆγεν αὐλητὰς ἅμα πάντας. ȣ̂τοι δ' ἦσαν Θεόδωρος ὁ Βοιώτιος, Θεόπομπος, Ἕρμιππος καὶ Λυσίμαχος, οἵ τινες ἐπιφανέςατοι

Lucius quoque Anicius, is qui Illyrios debellauit, et Gentium eorum regem cum liberis in triumphum duxit, ludis, quos victoriae cauſſa edidit, maximum riſum concitauit, vt narrat Polybius libro triceſimo. Accitis enim e Graecia clariſſimis artificibus, exſtructaque in circo ampliſſima ſcena, primos induxit tibicines ſimul omnes, Theodorum Boeotum, Theopompum, Hermippum ac Lyſimachum, qui tum totius Graeciae celeberrimi habebantur. Hos cum

ἦσαν.

τύτυς δὲ ςήσας ἐπὶ τὸ κήνιον μετὰ τῦ χορῦ, αὐ- ἐκέλευσεν ἅμα πάντας. τῶν κπορευομένων τὰς κρύσεις τῆς ἁρμοζύσης κινήσεως, Φη καλῶς αὐτὺς αὐλεῖν· ἀγωνίζεσθαι μᾶλλον ἐκέ- τῶν δὲ διαπορύντων, ὑπ- έ τις τῶν ῥαβδύχων ἐπι- αντας ἀπαγαγεῖν ἐπ' αὐ- καὶ ποιεῖν ὡσανεὶ μάχην. ὶ δὲ συννοήσαντες οἱ αὐλη- καὶ λαβόντες οἰκείαν ταῖς ῶν ἀσελγείαις, μεγάλην σαντο σύγχυσιν. συνεπι- αντες γὰρ τὺς μέσυς χο- ρὸς τὺς ἄκρυς, οἱ μὲν αὐ- Φυσῶντες ἀδιανόητα καὶ ροντες τὺς αὐλὺς, ἀπῆγον μέρος ἐπ' ἀλλήλυς. ἅμα δὲ ς ἐπικτυπῦντες οἱ χοροὶ καὶ σείοντες τὴν σκηνὴν, ἐπε- ντο τοῖς ἐναντίοις, καὶ πά- ἀνεχώρυν ἐκ μεταβολῆς. ὡς καὶ περιζωσάμενός τις τῶν ευτῶν ἐκ τῦ χορῦ ςραφεὶς τὰς χεῖρας ἀπὸ πυγμῆς τὸν ἐπιΦερόμενον αὐλητὴν, ἤδη κρότος ἐξαίσιος ἐγένετο, ραυγὴ τῶν θεωμένων. ἔτι δὲ ν ἐκ παρατάξεως ἀγωνιζο- ν, ὀρχηςαὶ δύο εἰσήγοντο με- υμΦωνίας εἰς τὴν ὀρχήςραν. ύκται τέσσαρες ἀνέβησαν τὴν σκηνὴν μετὰ σαλπιγκτῶν βυκανιςῶν. ὁμῦ δὲ τύτων των ἀγωνιζομένων ἄλεκτον ὸ συμβαῖνον. περὶ δὲ τῶν γῳδῶν ἐὰν ἐπιβάλωμαι λέ- , δόξω τισὶ διαχλευάζειν. *Athenaeo libro 14.*

in profcenio ftatuiffet vna cum choro, fimul canere omnes iuffit. Illis vero modulato ac numerofo digitorum motu tibias percurrentibus, Anicius mifit, qui admonerent, huiusmodi cantum non placere, iuffitque vt potius certarent. Cum ambigerent tibicines, haerentque ancipites, quidam e lictoribus fignificauit, vt in fe mutuo verfi concurrerent, ac pugnae fpeciem ederent. Poftquam quid fibi Anicius vellet intellexere, conuenientem lafciuiae fuae licentiam nacti, omnia permifcuerunt. Medios quippe cum fummis confundentes choros, ipfi quidem infana quaedam ac temeraria tibiis canentes, in fe viciffim mutuo impetu ferebantur. Simul vero perftrepentes chori, fcenamque quatientes in aduerfos ruebant, ac rurfus quafi terga dantes recedebant. Sed vbi nefcio quis e choro praecincta vefte, repente fefe obuertens, in tibicinem aduerfum manus fuftulit, tamquam pugilatu dimicaturus, ingens plaufus clamorque fpectantium excitatus eft. Illis vero inter fe adhuc dimicantibus, repente in orcheftram faltatores duo proceffere cum fymphonia: fimul quatuor pugiles cum tubicinibus et bucciuatoribus in fcenam confcenderunt. Qui cum fimul omnes inter fe certarent, longe gratiffimum erat fpectaculum. De tragoedis vero fi quid dicere aggrediar, vereor ne quibusdam ludere videar ac iocari.

FRAGMENTA POLYBIANA EX INCERTIS LIBRIS.

Cestrosphendonae machinae descriptio.

Κέστρος, ξένον ἦν τοῦτο τὸ εὕρημα κατὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον. τὸ δὲ βέλος τοιοῦτον διπάλαιστον ἦν, ἴσον ἔχον τὸν αὐλίσκον τῇ προβολῇ. τούτῳ ξύλον ἐνήρμοσε τῷ μὲν μήκει σπιθαμιαίαν, τῷ δὲ πάχει δακτυλιαίαν ἔχον τὴν διάμετρον. εἰς δὲ τοῦτο τὸ μέσον ἐσφήνωτο πτερύγια τρία ξύλινα, βραχέα παντελῶς. τούτο, δυεῖν κώλων ἀνίσων ὑπαρχόντων τῆς σφενδόνης, εἰς τὸ μέσον ἐνηγκυλίζετο τῶν κώλων εὐλύτως. λοιπὸν, ἐν μὲν τῇ περιαγωγῇ τεταμένων τούτων ἔμενεν. ὅτε δὲ παραλυθείη θάτερον τῶν κώλων, κατὰ τὴν ἄφεσιν ἐκπίπτον ἐκ τῆς ἀγκύλης, καθαπερεὶ μολυβδὶς ἐκ τῆς σφενδόνης, ἐφέρετο. καὶ προσπίπτον μετὰ βιαίας πληγῆς, κακῶς διετίθει τοὺς συγκυρήσαντας. *Ex Suida in* Κέστρος.

Liuius in fine libri 43. hunc Polybii locum sic vertit: Maxime Cestrosphendonis vulnerabantur. Hoc illo bello nouum genus teli inuentum est. Bipalme spiculum hastili semicubitali infixum erat, crassitudine digiti. Huic ad libramen pinnae tres, velut sagittis solet, circumdabantur. Funda media duo funalia imparia habebat. cum maiori sinu libratum funditor rotaret, excussum velut glans emicabat.

Heraclii oppidi expugnatio.

Σηικὴ τάξις πολεμικὴ, δι' ἧς τὸ Ἡράκλειον ἥλω, ἰδίαν τινὰ ἅλωσιν ἐχούσης τῆς πόλεως. ἐφ' ἑνὸς μέρους ἐπ' ὀλίγον τόπον, οὗ ταπεινὸν ἦν τεῖχος, οἱ Ῥωμαῖοι τρεῖς σημαίας προεχειρίσαντο. καὶ οἱ μὲν τῆς πρώτης τοὺς θυρεοὺς ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ποιήσαν-

Heracleum oppidum noua quadam et inusitata ratione captum est. Versus partem humillimam murorum Popillius tria signa mi'itum locauit, ac primi quidem signi milites, densatis supra capita scutis, se-

tes

τας συνέφραξαν. ὥστε τῇ τῶν ὅπλων πυκνότητι κεραμωτῷ καταῤῥύτῳ γίνεσθαι παραπλήσιον. ἐφεξῆς δὲ ἕτεραι δύο. *Ex Suida in* σημαῖα, *et* κεραμωτόν.

se praemunierunt, prorsus vt species imbricati tecti appareret, per quod aqua pluuia delabitur. deinde reliqua duo signa.

Celtiberorum strategema.

Ἴδιον ἔχουσιν οἱ Κελτίβηρες κατὰ τὸν πόλεμον. θεωροῦντες γὰρ τοὺς παρ' αὐτοῖς πεζοὺς πιεζομένους, παρακαταβάντες ἀπολείπουσι τοὺς ἵππους ἑστῶτας ἐν τάξει. ἄκροις γὰρ τοῖς ἀγωγεῦσι τῶν ἵππων πασσαλίσκους μικροὺς ἀπηρτηκότες ἐπιμελῶς πήξαντες, πειθαρχεῖν διδάσκουσι τοὺς ἵππους ἐν τάξει, μέχρις ἀνακάμψαντες ἀνασπάσωσι τοὺς πασσάλους. *Ex Suida in* Ἴδιον *et* Κελτίβηρες.

Celtiberi id singulare habent in praeliis. Nam vbi peditatum suum ab hostibus premi animaduertunt, desiliunt ex equis, eosdemque equos in acie stantes relinquunt, quippe summis equorum habenis appensos habent paxillos exiguos, quibus in terram depactis assuefactos habent equos stare in acie, donec reuersi paxillos reuellant.

Marci consilium.

Ὁ δὲ Μάρκος Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐβούλετο ὑπολυθεὶς τοῦ πολέμου πρὸς Λυσιτανοὺς μεταβαλεῖν τὸν πόλεμον, καὶ τὸ λεγόμενον [illegible] τὴν ἀνδρωνῖτιν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν κωμάσαι. *Ex Suida in* ἀνδρωνῖτις *et* κωμάσαι.

At Marcus praetor solutus a bello cum Lusitanis, in animo habebat bellum alio transferre, et quod est in vetere prouerbio, relictis virorum aedibus, in mulierum atria comissatum ire.

Romanorum cautela.

Οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι οὐ τὴν τυχοῦσαν πρόνοιαν ἐποιοῦντο τοῦ μὴ κατάρχοντας φαίνεσθαι χειρῶν ἀδίκων, μηδ' ἀναιρούμενοι τοὺς πολέμους τὰς χεῖρας ἐπιβάλλειν τοῖς πέλας· ἀλλ' ἀεὶ δοκεῖν ἀμυνόμενοι καὶ κατ' ἀνάγκην ἐμβαίνειν εἰς τοὺς πολέμους. *Ex Suida in* ἀμυνόμενοι *et* ἀναιρούμενοι *et* ἐμβαίνειν.

Omni diligentia prouidebant Romani, ne ipsi vltro iniuriam intulisse, neue susceptis bellis vicinos appetiisse viderentur, sed vt potius vim illatam repellentes, et necessitate adducti suscipere viderentur bella.

Scipio-

Scipionis disciplina militaris.

Ὅτι Σκιπίων ἑταίρας, καὶ θύτας, καὶ μάντεις ἐξήλαυνε τοῦ στρατοπέδου, οἷς διὰ τὰς δυσπραξίας οἱ στρατιῶται περιδεεῖς γεγονότες ἐχρῶντο. *Suidas in* ἑταίρα.

P. Scipio meretrices et sacrificulos et vates, quibus milites Romani ob acceptas clades timore perculsi fracti- que vtebantur, castris expulit.

Persei strategema.

Ὅτι Περσεὺς ὁ Μακεδὼν κατὰ πᾶσαν τὴν Μακεδονίαν κατασκευαζόμενος Πυρσουρίδας, διὰ τούτων ὀξέως ἐμάνθανε τὰ πανταχῆ γινόμενα. *In* Πυρσουρίδες.

Perses Macedonum rex per vniuersam Macedoniam pharos exstruxerat, e quibus igne sublato, de omnibus, quae acciderent, breui certior fiebat.

Philopoemenis strategema.

Ὅτι Φιλοποίμην μετὰ δευτέραν ἡμέραν ἀπὸ τῆς πρὸς πόλεμον ἐξόδου παρήγγειλε, τὰ δύο σῖτα τρία ποιεῖν, ὅτε βούλοιτο μίαν ἡμέραν προσλαβεῖν. ὅτε δὲ δύο, τέτταρα. *In* σῖτα.

Philopoemenes quando copias ad bellum educebat, altero post profectionem die imperabat militibus, vt pro bidui frumento tridui annonam paratam haberent, quoties vno amplius die morandum erat: quoties autem duobus, quatridui.

Cataractae lapsus.

Οἱ δὲ καταῤῥάκται, οὓς εἶχον ὀλίγον ἐξωτέρω διὰ μηχανημάτων ἀνημμένους, αἰφνίδιον καθῆκαν, καὶ ἐπεβάλλοντο. καὶ τούτους κατασχόντες πρὸ τοῦ τείχους ἀνεσκολόπισαν. *Ex Suida in* ἡμμένοι.

Liuius l. 27. hunc locum sic expressit: Porta cataracta deiecta clausa erat. eam partim vectibus leuant, partim funibus subducunt in tantum altitudinis, vt subire tecti possent. Vixdum satis patebat iter, cum perfugae certatim ruunt per portam, et cum sexcenti fere intrassent, remisso fune, quo suspensa erat cataracta, magno sonitu cecidit. (Ita comprehensos Salapiani pro moenibus in crucem sustulere.

Trullae igniferae descriptio.

Πυρφόρος, ᾧ ἐχρήσατο Πασίστρατος ὁ τῶν Ῥοδίων ναύαρ-

Trulla ignem ferens, qua vsus est Pausistratus praefe-

χος,

, ἦν δὲ κημὸς, ἐξ ἑκατέδὲ τῦ μέρυς τῆς πρώρας υραι δύο παρέκειντο παρὰ ἐντὸς ἐπιφάνειαν τῶν μων. εἰς ἃς ἐνηρμόζοντο οἱ προτείναντες τοῖς κύιν εἰς θάλασσαν. ἐπὶ δὲ τύτων ἄκρον ὁ κημὸς ἁλύσιδηρᾷ προσήρτητο πλήπυρός. ὥςε παρὰ τὰς λὰς καὶ παρεμβολὰς εἰς τὴν πολεμίαν ναῦν ἐκτατεσθαι πῦρ, ἀπὸ δὲ τῆς ὰς πολὺν ἀφεςάναι τόπον τὴν ἔγκλισιν. *Suidas in* φόρος.

ctus classis Rhodiorum. erat autem huiusmodi. Ab vtraque prorae parte anchorae duae in interiori parietum superficie iuxta se inuicem positae erant, quibus aptati conti prominebant in mare. Ex contorum fastigio trulla multum conceptum ignem gerens catena ferrea dependebat, adeo vt quotiescunque in aduersos aut ex transuerso impetus fieret, in hostilem quidem nauem euibraretur ignis, a propria autem naue longe abscederet inclinationis caussa.

Gallorum Matris Idaeae vaticinatio.

ναῖος, ὁ ὕπατ.. Ῥωμαίων, χόμενος ἐγεφύρωσε τὸν Σαγγιον ποταμὸν, τελέως κοῖλον ι καὶ δύσβατον· καὶ παρ' αὐτὸν ποταμὸν ςρατοπεδευσάος παραγίνονται Γάλλοι παρὰ τιδος καὶ Βαττάκυ, τῶν ἐκ σινῦντος ἱερέων τῆς μητρὸς θεῶν, ἔχοντες προςηθίδια τύπυς, φάσκοντες, προσἀλλειν τὴν θεὸν νίκην καὶ ρος. ὃς Γναῖος φιλανθρώὑπεδέξατο. *Suidas in* λοι.

Cn. Manlius consul, ponte perfecto transgressus Sangarium flumen, quod ob nimiam altitudinem transiri vado non poterat, castra iuxta ripam posuit. Ibi Galli Matris magnae, ab Attide et Battaco antistitibus Pessinunte missi, cum typis et imaginibus a pectore demissis occurrere, nuntiantes deam Romanis victoriam et imperium offerre. Eos Manlius perquam humaniter excepit.

Solenne lustrandi apud Macedones.

Εναγίζυσιν ἐν τῷ Ξανθῷ κεδόνες, καὶ καθαρμὸν ποιῦὺν ἵπποις ὡπλισμένοις. *Suidas in* ἐναγίζων.

Macedones mense Xanthico parentalia celebrant, lustrantque exercitum cum equis armatis.

Celti-

Celtiberorum gladii.

Οἱ Κελτίβηρες τῇ κατασκευῇ τῶν μαχαιρῶν πολὺ διαφέρουσι τῶν ἄλλων. καὶ γὰρ κέντημα πρακτικὸν καὶ καταφορὰν ἔχει δυναμένην ἐξ ἀμφοῖν τοῖν χεροῖν. ᾗ καὶ Ῥωμαῖοι, τὰς πατρίους ἀποθέμενοι μαχαίρας ἐκ τῶν κατ' Ἀννίβαν, μετέλαβον τὰς τῶν Ἰβήρων, καὶ τὴν μὲν κατασκευὴν μετέλαβον· αὐτὴν δὲ τὴν χρηστότητα τοῦ σιδήρου καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμέλειαν οὐδαμῶς δύνανται μιμεῖσθαι. *Suidas in* μάχαιρα.

Celtiberi gladiorum fabrica excellunt, quippe eorum gladii et mucrone sunt valido, et ad caesim vtraque manu feriendum apti. Quamobrem Romani, iam inde ab Annibalicis temporibus abiectis ensibus patriis, Hispanici gladii vsum adsciuere, ac formam quidem ipsam ac fabricam imitati sunt; bonitatem autem ferri ac reliquam curam et industriam assequi haudquaquam potuerunt.

FRAGMENTA POLYBII
EX SVIDA
ordine alphabetico digesta.

1. Ἀδικοδοξία. ὁ δὲ στρατηγὸς οὐ δυνάμενος ἐνεγκεῖν τὴν ἀδικοδοξίαν τῶν ταῦτα λεγόντων.

2. Ἀναζυγαῖς, ἀναστροφαῖς. Πολύβιος. ὁ δὲ Φίλιππος, οὐδενὶ κόσμῳ ποιησάμενος τὴν ἀναζυγὴν καὶ τὸν ἀνάπλουν, δευτεραῖος εἰς Κεφαλληνίαν κατῆρεν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶν γεγονότων οὐδὲν ὅλως εἰδότες περὶ ἀναζυγὴν ἐγένοντο.

3. Ἀναλεξάμενος. μόλις δὲ τῶν Καρχηδονίων ἀπὸ τῆς καταπλήξεως ἀναλεξαμένων, μόνος ὁ βλάνων καλούμενος οἰκείαν τῆς περιστάσεως φωνὴν προέμενος εἶπε. *Ex Diodori excerptis legat. cap. 27.*

4. Ἀνάλημμα. κατανοήσας τὸ βάρος τῶν ἀναλημμάτων, καὶ ὡς ἀδύνατόν ἐστι σαλεῦσαι τὰ τείχη, ἐκ χειρὸς τὴν μάχην ἐποίησε.

5. Ἀνασείειν. ὁ δὲ τοὺς Συρακουσίους ἀνασείων, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκαταστήσειν ἐπαγγειλάμενος.

6. Ἀνεδέχετο. ὁ δὲ ἀνεδέχετο τὴν Ἀσδρούβου παρουσίαν. καὶ ἀντὶ τοῦ ἐξήνεγκεν. ὁ δὲ τούτοις πιστεύων ἀνεδέχετο τὸν πρὸς Ἀριαράθην πόλεμον.

7. Ἀν-

Ἀνεπιστάτως. ἄνευ ἐπιστασίας. ἐκ ἄξιον ἀνεπιστάτως πα- περὶ τῶν τοιέτων.

Ἀντέχει. ἡ σύγκλητος ὑπολαβῦσα τὰς Αἰτωλὰς ἀντέχειν ὶ τὸν Ἀντίοχον ἐλπίσιν, ἀπράκτως ἀπέστειλε τὰς πρε- ὶς τὴν Ἑλλάδα. *Ex Diodori excerptis legat. c. 8.*

Ἀντιπαράκλησις. εἰς τοιαύτην προθυμίαν παρέστη τὸ ὥστε παραπλησίαν ἐνθυσιασμῷ τὴν ἀντιπαράκλησιν γί- ι δυνάμεων.

Ἀντιπερίσπασμα. ἐξαπέστειλαν στρατηγὸν, βυλόμενοι πασμα ποιεῖν τοῖς Κελτοῖς τοῖς μετὰ Ἀννίβυ.

Ἀψικορία. εἰδὼς τῶν Νομάδων τὴν ἀψικορίαν, καὶ τὴν ὴν πρὸς ἀνθρώπυς. καὶ αὖθις. συντηρητικὸν δεῖ εἶναι φίλυς καὶ μηδαμῦ ἀψίκορον.

Δείξαντες. οἱ δὲ αἰφνιδίως ἐπεκθέυσι τῷ τάγματι, καὶ ὄραγγος δείξαντες προσπίπτυσι τοῖς Ῥωμαίοις. *legen-* ήξαντες.

Δεισιδαίμων. ὁρῶν δὲ τὰς στρατιώτας δεισιδαιμονῦντας ημείοις, ἐφιλοτιμεῖτο διὰ τῆς ἰδίας ἐπινοίας καὶ στρατη- ωθῆναι τὰς τῦ πλήθυς εὐλαβείας.

Διαζηλοτυπέμενοι. οἱ δὲ διαζηλοτυπέμενοι πρὸς τὸν :, ἐπεβάλλοντο διασύρειν τὰς πράξεις αὐτῦ.

Διαπεσέσης. ἔδοξεν ἦν ἐπισφαλὲς ἔχον τι κοινωνῆσαι ς πράξεως καὶ διαπεσέσης καὶ συντελεσθείσης τῆς ἐπι-

Διασπεύσας. τὰς μὲν στρατιώτας διασπεύσας· τὰς δὲ χι- παρακαλέσας ἅψασθαι τῆς πράξεως.

Διατροπή. τῶν δὲ Καρχηδονίων πολὺν κλαυθμὸν μετὰ προϊεμένων, διατροπὴ μεγάλη τὸ συνέδριον ἐπέχε. *Ex cap. 27. legat.*

Διεξάγονται. μεθυσκομένυς καὶ ῥᾳδίως διεξάγοντας τὰ φυλακήν.

Διέξειν. ἐπάρξειν. ὅτω γὰρ διέξειν τὰς χεῖρας Φρον- ηδὲν ἀδίκημα ποιήσειν τὸν Πρυσίαν εἰς αὐτάς.

Δυσχρηστέμενος. ὁ δὲ Ἀννίβας δυσχρηστέμενος ἤδη τοῖς ι διεπέμπετο ἐς Καρχηδόνα ταύτην τὴν περίστασιν δια-

Ἐπαφαλπωμένοις. ἔπειτα κάλως ἐπαφαλπωμένοις ἀπὸ τῦ ἀνήρτησαν διὰ πήγματος. περὶ κριῦ μηχανικῦ.

Ἐξέδρα. ὁ δὲ κατῆρχε χωμάτων, ὧν τὸ μὲν κατὰ τὴν ἐξέδραν ἦ μεταξὺ τῶν δύο πυλῶν ἦν. καὶ αὖθις, κατῴκει τῦ μυσείυ καὶ τῆς ἐξέδρας.

23. Ἐξ

23. Ἐξ ὁμολόγου. εἰς ὁλοσχερῆ δὲ κρίσιν ἐξ ὁμολόγου καταβαίνειν οὐχ οἷός τ' ἦν κατὰ πρόσωπον.

24. Ἐπιμετρῶ. ὥσπερ ἐπιμετρούσης καὶ συνεπαγωνιζομένης τοῖς γεγονόσι τῆς τύχης.

25. Ἐπιπολάς. τοὺς δὲ Ῥωμαίους θαῤῥεῖν συνέβαινε κρατοῦντας τοῦ περὶ τὰς ἐπιπολὰς χωρίου.

26. Ἐπισταθμευόμενοι. οἱ δὲ Φωκεῖς τὰ μὲν ὑπὸ τῶν ἀπολειφθέντων Ῥωμαίων ἐν ταῖς ναυσὶν ἐπισταθμευόμενοι, τὰς δὲ τὰς ἐπιταγὰς δυσχερῶς φέροντες ἐστασίαζον.

27. Ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων. πρέσβεις δὲ ἔπεμπον διασαφοῦντας, Πόπλιον μὲν εὐδοκεῖν τὴν εἰρήνην· τοὺς δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ διαφέρεσθαι, καὶ φάναι διαφέρειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων.

28. Εὐκαιρεῖν. ὁ δὲ ἐκάλει τῶν πολιτῶν τοὺς δοκοῦντας εὐκαιρεῖν τοῖς βίοις.

29. Εὐλαβῶς. ὁ δὲ Φίλιππος ὁρῶν τοὺς Ἀχαιοὺς εὐλαβῶς διακειμένους πρὸς τὸν κατὰ Ῥωμαίων πόλεμον, ἐσπούδαζε κατὰ πάντα τρόπον ἐμβιβάσαι αὐτοὺς εἰς ἀπέχθειαν.

30. Εὖ πεφυκώς. παρεκελεύσατο ἐμβαίνειν τοὺς στρατιώτας. καὶ γὰρ ἦν εὖ πεφυκὼς, εἰ καὶ πρὸς ἄλλό τι, πρὸς τὸ θάρσος ἐμβαλεῖν, καὶ συμπαθεῖς ποιῆσαι τοὺς παρακελευομένους.

31. Εὐψυχία. καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῆς Ἐπαμινώνδου καὶ Πελοπίδα, καὶ Βρασίδα, καὶ Κλεομβρότου τελευτῆς, καὶ διὰ τὴν ἐν τῷ ζῆν ἀρετὴν, καὶ τὴν ἐν τῷ τελευτᾷν εὐψυχίαν ἀδυνατοῦσιν οἱ συγγραφεῖς ἀξίους εὑρίσκειν λόγους τῆς προκαθηγουμένης τῶν ἀνδρῶν ἐννοίας.

32. Ἐφεδρεία. παρὰ Ῥωμαίοις θάνατος πρόσιμον τῷ λιπόντι τὴν ἐφεδρείαν. *Vide l. 6. c. 34.*

33. Ἐφέσεις. ἀπὸ δὲ τῆς τῶν στρατιωτῶν γνώμης λαβὼν ἔφεσιν περὶ τοῦ στρατηγοῦ, ξένην καὶ παράδοξον βοήθειαν ἐπορίσατο πρὸς τὴν ὑποκειμένην κατάστασιν.

34. Ἐφιστάμενος. ὁ δὲ ἐπορεύετο ἄλλοτε, καὶ ἄλλοτε ἐφιστάμενος. ὅσον δ' ἂν χρόνον τὸ ἡγούμενον τοῦ στρατεύματος ἐπιστῇ, τοσοῦτον ἀνάγκη χρόνον δι' ὅλου τοῦ στρατεύματος γίνεσθαι τὴν ἐπίστασιν.

35. Ἥλικες. οὕτως ἐλέγοντο οἱ Ἀντιόχου τοῦ ἐπιφανοῦς Μακεδόνων στῖφος ὑψηλοὶ πάντες ὀλίγου ὑπὲρ ἀντίπαιδας, τὸν Μακεδονικὸν τρόπον ὡπλισμένοι τε καὶ πεπαιδευμένοι. ὅθεν καὶ τὴν ἐπίκλησιν εἶχον.

36. Ἡλίκον. ὅτι Φάβιος ἐνετέλλετο, μὴ τοιαύτην πείθεσθαι σπουδὴν ὑπὲρ τοῦ βλάψαι τοὺς πολεμίους, ἡλίκην ὑπὲρ τοῦ μηδὲν αὐτοὺς παθεῖν δεινόν.

37. Ἡλ-

Ἠλλοιωμένος. οὐδὲν ἠλλοιωμένος ὑπὸ τῶν συμβεβηκό-
υχημάτων· ἔτι δὲ βεβαιότερον μένων ἐπὶ τῆς ἐξαρχῆς
ιως.

Ἡμιολίας. ταχὺ δὲ τὰς κέλητας, καὶ τὰς ἡμιολίας
ώσας ἀνήχθη σπεύδων καταλαβεῖν τὴν τῶν Ἀχαιῶν
καὶ αὖθις. λῃσαί τινες εἰς πολυχειρίαν καὶ πειρατικαῖς
τῇ Λακωνικῇ προσενεχθέντες εἰς τὰ χωρία ἐσωσάμε-
ν ἀπήγαγον.

Ἴδιον. τὸ γὰρ συμβαῖνον ἴδιον ἦν καὶ παρηλλαγμένον.
οἱ δὲ ἐπολυπραγμόνησαν ἀκριβῶς τά τε ἄλλα καὶ τὰς
Φάρον ἰδιότητας. *Vide Diodorum in excerptis legat.*

Καταβολή. τῶν δὲ Μακεδόνων ἐκ καταβολῆς συνερει-
τοῖς βαρβάροις, εὐθέως ἐκκλίναντες ἔφευγον.

Κατὰ ζυγόν. ὡς ἂν ἐκ τοσούτου πλήθους, κατὰ ζυγὸν
ονομαχικῆς τινὸς συνεστώσης φιλοτιμίας.

Καταψήσας. Πολύβιος. τοὺς δὲ παῖδας πρὸς ἕνα προσ-
καὶ καταψήσας θαῤῥεῖν ἐκέλευε.

Καταμέμφομαι. πολλὰ τὸν βασιλέα Εὐμένη καταμεμ-

Καταναστάς. ὁ δὲ διὰ τὸ τάχος τῆς εἰρεσίας ἀπέπλευσε
μιᾷ νηὶ παντὸς τοῦ τῶν ἐναντίων στόλου.

Καταξιοπιστεύεσθαι. ἵνα δὲ μὴ δόξωμεν τῶν τηλικούτων
καταξιοπιστεύεσθαι, μνησθησόμεθα μιᾶς παρατάξεως.

Κατατρίψειν. οὐ γὰρ ἐδόκει αὐτῷ τὸν ἐν Τυῤῥηνίᾳ πό-
ἰταλῇ καταλείποντι, περὶ τῶν ἐκεῖ πόλεων πραγματεύε-
δοκοῦντι μὴ κατατρίψειν ἅπαντα τὸν τῆς ἀρχῆς χρόνον οὐ
ντα περὶ τὰς ἐλάττους ἀσχολούμενος πράξεις.

Κατεξαναστάντες. διὸ κατεξαναστάντες τοῦ μέλλοντος,
σαντο τοὺς Πρυτάνεις ἐκπέμψαι πρεσβευτὰς εἰς τὴν Ῥόδον
αβέσθαι τῆς ἐλευθερίας.

Κατεριθευόμενοι. τὸ δ' ἐναντίον κατεριθευομένου τοῦ
καὶ τῆς χώρας ἀπεχομένου, καὶ κατὰ τὴν δικαιοδοσίαν
ὄντος ἐπιμελῶς, ἔλαθον ἐκλυθέντες ταῖς διανοίαις, κατ-
σαντες τῆς σφῶν αὐτῶν ἀσφαλείας.

Κατευδοκήσας. ὁ δὲ κατευδοκήσας τῷ νεανίσκῳ κατὰ
ἔντευξιν, τοῦτον ἀπέλυσε παραχρῆμα ἐς τὸ Πέργαμον.

Κατηργηκέναι. τὸν δὲ καθήμενον περὶ τὰ Τύανα κατηρ-
καὶ καταπροΐεσθαι τοὺς καιρούς.

Λιμόψωρος. ὑπὸ δὲ τοῦ ψύχους, καὶ τῆς ἀνηλειψίας,
ς ταλαιπωρίας ἐπεγεγόνει σχεδὸν τοῖς ἵπποις, ὁμοίως δὲ

καὶ τοῖς ἀνδράσιν ὁ λεγόμενος ἅπασι λιμόψωρος καὶ τοιαύτη καχεξία.

52. Μεγαλεπήβολος. ἐδόκει γὰρ ὁ βασιλεὺς οὗτος μεγαλεπήβολος καὶ τολμηρὸς εἶναι, καὶ τοῦ προτεθέντος ἐξεργαστικός.

53. Μεγαλεῖον. οἱ δὲ τῷ Μάγωνι προσπολεμοῦντες τὸν Λιγυστῖνον, πρᾶξαι μὲν ὁλοσχερές τι καὶ μεγαλεῖον οὐχ οἷοί τ' ἦσαν.

54. Μετέωρος. πάλαι μετέωρος ὢν εἰς τὴν τῆς Ὀλυμπίας θέαν ὥρμητο. *De Aemilio Paulo.*

55. Ὀττεύεσθαι. ὁ δὲ τὸ μέλλον ἐμφρόνως ὀττευσάμενος εἰς ἔννοιαν ἦλθε, τὴν φρουρὰν ἀποτρίψασθαι τὴν παρὰ Πτολεμαίου.

56. Ὀττευομένη. ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς τῶν πρέσβεων ἐμφάσεως ὀττευόμενοι, εἰς παντοδαπὰς οἰμωγὰς καὶ θρήνους ἔπιπτον.

57. Παράθεσις. βουλόμενος δ' ἐκ παραθέσεως ὑπόδειγμα ποιεῖσθαι τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως, ἧς ἔχει πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ, καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας, ἐπολιόρκει.

58. Παρείραντα. Πολύβιος· οὔτ' ἐπιβαλέσθαι παρείραντα τὴν χεῖρα δυνατὸν ἅτε πυκνῶν ὄντων.

59. Παρῶναι. ὁ δὲ ἔπλει παρόπλους ποιησάμενος τοὺς σύμπτων πα.ιώνας. ἧκον γὰρ Ῥοδίοις εἰς συμμαχίαν.

60. Παριέναι. οἱ δὲ διεμαρτύροντο τὸν Φίλιππον, μὴ παριέναι τὸν καιρὸν, μηδὲ καταμέλλειν.

61. Πλαδαρόν. Πολύβιος· τὰ μὲν ἄλλα καλῶς ἔχειν αὐτῷ πρὸς τὴν χρείαν· τὸ δὲ δόρυ πλαδαρὸν εἶναι.

62. Προέσθαι. λαβὼν δὲ τὸ ξίφος Πόρκος Μάρκιος καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐφονεύετο, κρίνων τὴν ψυχὴν προέσθαι μᾶλλον ἢ τὴν μάχαιραν, καὶ πολλὰ λαβὼν τραύματα παραδόξως ἐσώθη.

63. Προπεπωκότες. προπεπωκέναι δὲ παρὰ τὴν συνουσίαν πολλὰ μὲν ἀργυρώματα τὸν προειρημένον· πολλὰ δὲ χρυσώματα τῷ Προυσίᾳ.

64. Προσεπιμετρῶν. προσεπιμετρῶν ἀεὶ τῷ δεομένῳ πρὸς τὸ παρὰ πάντων ὁμολογουμένως γίνεσθαι τὴν ἐπὶ τούτοις χάριν.

65. Προσαστειασάμενος. ὁ δὲ παρακαλέσας αὐτὸν καί τι προσαστειασάμενος τοιοῦτον· ἀεὶ δ' ὁπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἠερέθονται.

66. Πρὸς αὐτοῦ. ὁ δὲ οὐ κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ πρὸς αὐτοῦ εἶναι νομίσας τὰ συμβαίνοντα περὶ τοὺς ἐναντίους, ἐγένετο περὶ τὸ Μάρκιον, σπουδάζων τὴν τόλμαν ἀφελέσθαι καὶ προκαταλαβεῖν αὐτοῦ τὴν ὁρμήν.

67. Ῥαθυμεῖν. πάντων εὐδαιμονιζόντων τὸν Πόπλιον καὶ παρακαλούντων ἀναπαύεσθαι καὶ ῥαθυμεῖν, ἐπεὶ πέρας ἐπιτέθειται

τῷ πο-

ἰ πολέμῳ, μακαρίζειν αὐτὰς ἔφη, ὅτι τοιαύτας ἔχουσι τὰς ἐλπίδας.

68. Ῥεμβώδεις. τῆς γὰρ πολιορκίας ῥεμβώδους γενομένης, ὁ ἐν Σκόπας ἠδόξει καὶ διεβέβλητο νεανικῶς. καὶ αὖθις. εὑρὼν αὐτὰς διαβεβλημένας κατὰ τὸ τέμενος ἀόπλως, τούτους ἀπέκτεινε.

69. Ῥύματα. Πολύβιος· ἐπὶ τούτοις ἐπέστησαν τὰς ἱππηγὰς, ματα δόντες ἐξ αὐτῶν ταῖς τοῦ τρίτου στόλου ναυσί.

70. Σεμνομυθεῖ. ὁ δὲ σεμνὸς Ἀσδρούβας προσέπεσε τῷ στηγῷ πρὸς τὰ γόνατα ἐπιλελησμένος τῆς μεγαλοῤῥημοσύνης.

71. Συνεπισπεῦσαι. ὁ δὲ ἐκέλευε τοὺς κρατίστους συνεπισπεῦσαι τὰς ἁμάξας.

72. Συνεπισχύσας. δύναμιν παραχὼν κωλύειν τὸν Ἀντίοχον φαπλεῖν ἐκ ἀπεχθείας χάριν, ἀλλ' ὑφορώμενος, μὴ Φιλίππῳ ἐπισχύσας ἐμπόδιον γίνεται τῇ τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίᾳ.

73. Συνεσπειραμένοι. τότε πυκνὸν καὶ συνεσπειραμένον ἰ ταῖς ἀνελίξεσιν, ἐκ ἔξω τινὸς ἀπονοίας καὶ τόλμης κατεφαίνετο. ταραχή τε ἐπεῖχε καὶ παρακελευσμὸς τοῖς κατ' ἐραν τεταγμένοις· αἵτε ἀναστροφαὶ τῶν κοντοφόρων ἄλλοτε ἀλλαχῇ τὰς βολὰς ποιέμεναι πολυχεδῆ καὶ ποικίλον ἀπειργάζοντο τὸν ἴλεμον.

74. Ταμιεύεσθαι. ὅτι σωφρόνων ἐςὶν ἀνθρώπων, ὅταν μὲν πράττωσι, ταμιεύεσθαι τὰς τύχας· ὅταν δ' εἰς ταπεινὰς καὶ φαύς ἔλθωσι, μηδὲν ὑπομένειν ἀγεννές.

75. Φιλανθρωπηθείς. ὁ δὲ Ἀσδρούβας ἐβουλήθη τούτῳ συμβῆς καὶ φιλανθρωπηθεὶς ἀπελθεῖν εἰς τοὺς ἔξω τόπους.

76. Φρονηματισμόν. δεξάμενοι δὲ τὸν φρονηματισμὸν τῶν θρώπων ἔν τε ταῖς κατ' ἰδίαν ὁμιλίαις καὶ ταῖς κατὰ κοινὸν ἐντεύξεσιν, ἐξ αὐτῆς ἐπανῆλθον ἐς τὸν στρατηγόν.

77. Ὑποκαθημένης. διόπερ ὑποκαθημένης ἐκ τούτων αὐν τῆς ὀργῆς, βραχέα προσαναμνήσαντος τοῦ Φιλίππου ταχέως ἤλυσαν.

78. Χρεία. ὁ δὲ ὑπελάμβανεν ὑγιασθεὶς ἐκ τοῦ τραύματος φθινὴν παρέχεσθαι χρείαν τοῖς κοινοῖς πράγμασι.

79. Τρτακὸς ἢ καὶ Τρτακῖνος πόλις Κρήτης. ὁ πολίτης τακῖνος. Πολύβιος δὲ τὸ θηλυκὸν Τρτακίνη. *Stephanus.*

80. Φίλιπποι πόλις Μακεδονίας, οἱ πρότερον Κρηνίδες. ὁ λίτης Φιλιππεὺς, Φιλιππηνὸς δὲ παρὰ Πολυβίῳ. *Idem.*

Indiculus librorum Polybii.

Ἐπεὶ δὲ πρότερον ἐν τρισὶ βιβλίοις ἐκτὸς ταύτης τῆς συντάξεως περὶ αὐτοῦ πεποιήμεθα λόγον etc. *Ex Polybio T. III. p.* 33.

Πολύβιος ὢν ὁ ἱστοριογράφος πεπραγμάτευται βιβλίον, ὃ ἐπιγραφὴν ἔχει ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΝ ΟΙΚΗΣΕΩΣ. αὕτη δ' ἐστιν ἐν μέσῃ τῇ διακεκαυμένῃ ζώνῃ· καὶ φησιν, οἰκεῖσθαι τοὺς τόπους καὶ εὐκρατωτέραν ἔχειν τὴν οἴκησιν τῶν περὶ τὰ πέρατα τῆς διακεκαυμένης ζώνης οἰκούντων. *Ex Gemino in Isagoge Astronomica.*

Πολύβιος Λυκόρτα υἱὸς ἔγραψε τὴν μακρὰν ἱστορίαν Ῥωμαϊκὴν ἐν βιβλίοις τεσσαράκοντα. *Ex Suida.*

Σκύλαξ Καρυανδεὺς μαθηματικὸς καὶ μουσικὸς ἔγραψεν ἀντιγραφὴν πρὸς τὴν Πολυβίου ἱστορίαν.

FRAGMENTA POLYBII
EX SVIDA
PER
IACOBVM GRONOVIVM
COLLECTA.

Ἀγωγή. Ἦγαγε δὲ ὁ ξενολόγος καὶ Λακεδαιμόνιον ἄνδρα, τῆς Λακωνικῆς ἀγωγῆς μετεσχηκότα, καὶ τριβὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἔχοντα σύμμετρον. *Ex lib. I. cap. 32.*

Ἀγωνιῶ. Ἀγωνιῶν δὲ τὴν ἀθεσίαν τῶν Κελτῶν, καὶ τὰς ἐπιβουλὰς τὰς περὶ τὸ σῶμα. *Ex l. III. c. 78. Et ex hoc loco emendandus Suidas in voce* Ἀθεσία, *vbi hoc idem fragmentum: sed pro quatuor postremis verbis ibi legitur* καὶ ἐπιτεινομένας *(quomodo allegauit Fuluius) ac quia nil melius potuit, vertit interpres* iam intentatas.

Ἀδήριτος. Τὴν λείαν τῶν πολεμίων ἤλπισεν ἀδήριτον περιαιρεῖν. *Non additur Polybii nomen: non tamen dubito, quin sit distortum ex l. III. c. 93. de Fabio.* Τὴν μὲν λείαν αὐτῶν ἤλπισεν ἀδηρίτως περιαιρεῖν.

Ἀθεραπευσία. Τὸ δὲ στρατόπεδον ταῖς τῶν σωμάτων ἀθεραπευσίαις κακῶς ἀπήλλαττεν. *Ex l. III. c. 60.*

Ἀλκή. Πολύβιος· οἶδε γὰρ καὶ λόγων ἀλκὴ θανάτου καταφρονεῖν.

Ἀλλοπρόσαλλος. Οὐ γὰρ μόνον δειλὸς ἦν ὁ Προυσίας βασιλεύς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς κακοπαθείας ἀλλοπρόσαλλος. *Ex T. III. p. 132. Sed ibi legitur* ἀλλότριος, *et rectius.*

Ἀλφειός.

Ἀλφειός. *Priorem narrationem Suidas hausit ex T III. 60. nisi quod ibi legatur* διακόσια στάδια· *apud Suidam:* δεκαδίους.

Ἀνάληψις. Σπουδὴν ἐποιεῖτο ὑπὲρ ἀναλήψεως καὶ θεραπείας ν ἀνδρῶν οὐχ ἧττον δὲ καὶ τῶν ἵππων. *Ex l. III. c. 87.*

Ἀνάριστος. Βουλόμενος ἀναρίστους, καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἀπαρασκεύους λαβεῖν τοὺς ὑπεναντίους. *Ex l. III. c. 71. Neque enim est mandri fragmentum, ne quem decipiat Suidas.*

Ἀνασώσων. Τήν τε χώραν καὶ τὰς πόλεις, ἃς ἀπὸ Ῥωμαίων ἀπολωλεκότες ἕκαστοι τυγχάνουσιν, ἀνασώσων. *Ex l. III. 77. Sed ibi melius,* ὑπὸ Ῥωμαίων, *tum et* συναναστώσων, *cut prima syllaba excidit per praecedens verbum.*

Ἀνεδίδοτο. Ὁ δὲ συναθροίσας τοὺς φίλους, ἀνεδίδου διαβῆναι, τί δέον εἴη πράττειν. *Habet Vrsinus. Suspicor consilium in legatione 1.*

Ἀνεκαλοῦντο. Οἱ δὲ Ἔφοροι ἀνεκαλοῦντο αὐτὸν εἰς τὰς συνουσίας, ὡς ἂν τὰ ἀπολωλότα τοῖς Μεσσηνίοις ἀποκαταστήσ. *rammaticus et auctorem lectori inuidit, et multa interuerit, nonnulla quoque mutauit. Est autem Polybii, ex l. V. p. 4.*

Ἀνεπισήμαντον. Οὐκ ἄξιον ἀνεπισήμαντον παραλιπεῖν τὸν Ἀσδρούβαν ἄνδρα ἀγαθὸν γενόμενον. *Ex l. XI. c. 2. Vbi necem summi imperatoris exorditur. Imitatus autem Polybium est Diodorus, qui in excerptis p. 282. de eodem:* ὅτι οὐκ ... τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀρετὴν, φημὶ δὴ τοῦ Ἀσδρούβου, ἀνεπισήμαντον.

Ἀνθρωπίνως. Καὶ συμβέβηκε etc. *Vt viderunt alii. Ex XVII. c. 29.*

Ἄνθρωπος. Τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος etc. *Integrum habes l. XVII. c. 13. et rursum T. III. p. 76. Infra quoque in* Δεδοξοποιημένον *eiusdem fragmenti pars refertur, nisi quod perperam ibi,* προσδεδοξασμένον.

Ἀνοδία. Οἱ δὲ πλείους, ἀνοδίᾳ καὶ κατὰ τὰς νήσους διεσπάρησαν. *Legendum,* ἀνοδίᾳ κατὰ τὴν νῆσον. *Sic habes et ... sensu l. III. c. 19.*

Ἀντιπεποιημένοι. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀντιπεποιημένοι τῆς κατὰ θάλατταν ἐλπίδος, διπλασίως ταῖς ὁρμαῖς πρὸς τὸν πόλεμον ... ῶντο. *Ex l. I. c. 24. nisi quod ibi est* ἐπεῤῥώσθησαν, *et ...lius.*

Ἀντιποιηθέντα. ὁ δὲ Ἄρατος κατανοῶν τὸν Ἀντίγονον πρᾶξιν ἔχοντα καὶ σύνεσιν καὶ πίστεως ἀντιποιούμενον, τοὺς δὲ βασιλεῖς

λεῖς φύσει μὲν οὐδένα νομίζοντας οὔτ' ἐχθρὸν οὔτε πολέμιον (*lege* φίλον) ἐπεβάλλετο λαλεῖν πρὸς τὸν εἰρημένον βασιλέα, καὶ συμπλέκειν τὰς χεῖρας, *Ex l. II. c. 47.*

Ἀπαντᾷν. οὐ μὴν ἀλλὰ τούτων ἀπαντωμένων, οὐδὲν ἱκανὸν ἦν πρὸς τὸ κωλύειν τὴν ὁρμὴν τῶν Ῥωμαίων. *ex l. X. c. 13. Fere similia l. I. c. 52.*

Ἀπεπίστευον. οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι πρὸς τοὺς ὑλώδεις τόπους ὑπόπτως εἶχον πρὸς ἐνέδρας, ἐν δὲ τοῖς ἐπιπέδοις καὶ ψιλοῖς ἀπεπίστευον. *Ex l. III. c. 71.*

Ἀποδοκιμάσας. ὁ δὲ Ἀννίβας ἀποδοκιμάσας τὸν ἐξ ἀρχῆς ὑπάρχοντα αὐτοῖς καθοπλισμὸν, ἅμα τῷ νικῆσαι τῇ πρώτῃ μάχῃ, παραχρῆμα τοῖς Ῥωμαίων ὅπλοις καθώπλισε τὰς δυνάμεις. *ex l. XVIII. c. 24.*

Ἀπολέμητον. Κατάραντες εἰς χώραν εὐδαίμονα, καὶ πολλῶν χρόνων ἀπολέμητον. *ex l. III. c. 90.*

Ἀπολογισμός. ὁ δὲ Ξάνθιππος παραγενόμενος εἰς χεῖρας ἔφερε τοῖς ἄρχουσι τοὺς ἀπολογισμοὺς, παρὰ τί νῦν σφαλείησαν, καὶ πῶς δύναιντο τοὺς ἐναντίους νικᾷν. *Ex l. I. c. 32.*

Ἀποξυροῦνται. αἱ γὰρ μάχαιραι τῶν Γαλάτων ταῖς κατασκευαῖς μίαν ἔχουσι τὴν πρώτην καταφορὰν καιρίαν. ἀπὸ δὲ ταύτης εὐθέως ἀποξυροῦνται, καμπτόμεναι κατὰ μῆκος καὶ πλάτος ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, κἂν μὴ δῷ τις ἀναστροφὴν τοῖς χρωμένοις, ἐρείσαντας πρὸς τὴν γῆν ἀπευθῦναι τῷ ποδὶ, ταχέως ἄπρακτον εἶναι τὴν δευτέραν πληγήν. *Reponendum* τελέως ἄπρακτον, *vt legitur apud Polybium l. II. c. 33.*

Ἀποσκευή. Μετὰ δὲ τὰς δυνάμεις πάσας συνέταξε τούτοις καὶ τὴν ἀποσκευὴν, ἵνα πρὸς τὸ παρὸν εὐπορῶσι τῶν ἐπιτηδείων. πρὸς γὰρ τὸ μέλλον ἀφροντίστως εἶχε περὶ τῶν σκευοφόρων, λογιζόμενος, ὡς, ἐὰν ἅψηται τῆς πολεμίας, ἡττηθεὶς μὲν οὐ προσδεήσεται τῶν ἀναγκαίων, κρατῶν δὲ τῶν ὑπαίθρων, οὐκ ἀπορήσει τῶν ἐπιτηδείων. *Horum prima finxit Suidas, reliqua sunt in l. III. c. 79.*

Ἀποσταυροῦντες. Κύκλῳ τὸ νησίζον τῆς χερρονήσου ὀχυροῦν ἀποσταυροῦντες καὶ περιχαρακοῦντες. *Ex l. IV. c. 56. Perperam in duo fragmenta velut diuersorum auctorum diducitur apud Suidam et explicatur. Habes eodem modo l. XVI.* Οὐ μὴν ἀλλ' ὅγε Φίλιππος τὰ μὲν ἀποσταυρώσας, τὰ δὲ περιχαρακώσας.

Ἀποσομοῦν. Προέθετο τὰς διώρυγας ἀποσομοῦν τὰς ἐπιφανεστάτας. *Suspicor, ceteris ad complendum sensum, vt solet, a Suida adiectis, ortum hoc fragmentum ex l. V. c. 63. quanquam ibi legatur* ἀνασομοῦν.

Ἀπρα-

Ἀπραγέντων. Ἀπραγέντων καὶ τὴν ἡσυχίαν ἀναγκαζομένων ἄγειν, ἀλλὰ καινοτομήσειν τι πάλιν κατ᾽ ἐκείνων. *Sic ſupplendus ille locus, de quo Aemilius Portus ſibi non liquere confitetur. Sumtus eſt ex l. III. c. 70.*

Ἀπροθέτως. Τὰ μὲν ἀπροθέτως etc. *Habent alii. Ex l. IX. c. 11.*

Αὐλῶνες. ὁ δὲ κατεστρατοπέδευσε λαβὼν αὐλῶνα μεταξὺ τῆς αὐτῦ καὶ τῶν πολεμίων στρατοπεδίας. *Ex l. XI. c. 30.*

Αὐτοπαθῶς. Ὁ δὲ ἀνακρινόμενος ὑπὲρ ἑκάστε ἀνεδίδε λόγον. ἐ μὴν ἀλλ᾽ αὐτοπαθῶς κ᾽ γενναίως ὑπέμενε τὰς ἐλέγχες. *ex l. I 11. c. 14. quem locum ſi conferas, intelliges quam bona ſit interpretatio Porti, tota contra ſenſum. Sequitur:* ὁ δὲ Ἀννίβας δόξας αὐτοπαθῶς ἅμα καὶ ἀληθῶς εἰρηκέναι, πιστεύεται. *quod fragmentum videtur idem eſſe cum ſequenti tertio, cuius ſenſus plane ſimilis eſt, et conceptum ex l. III. c. 11. Vidit vtraque Fuluius.*

Βάναυσος. Καὶ τοῖς ἐκ τῆς ἀγορᾶς βαναύσοις Φέρειν προσέταξε βέλη, καὶ παραβάλλειν ἔξω παρὰ τὸν θεμέλιον τῦ τείχες. *ex l. I. c. 40. Denuo ſequitur.* ἐπὶ τύτοις σεμνύνεται κατὰ τὴν πολιτείαν, ἐφ᾽ οἷς ἂν καὶ τελώνης σεμνυνθείη βάναυσος *etc. T. III. p. 44.*

Βαρυδαίμων. ὁ γὰρ Κρὴς ὑπάρχων καὶ Φύσει ποικίλος, πᾶν ἐβάσταζε πρᾶγμα, καὶ πᾶσαν ἐπίνοιαν ἐψηλάφα. *Ex l. VIII. c. 13.*

Βοτρυοσαγῆ ἔρνη. ὑπερβεβηκέναι δὲ τοῖς ἐπιτηδεύμασι τὰ Βότρυος ὑπομνήματα καὶ τὰ Φιλαίνιδος καὶ τῶν ἄλλων ἀναισχυντογράφων. *Vide T. III. p. 43. ſed perperam in Graecis ibi legitur* ὑποβεβηκέναι. *Tum et gloſſema fragmento huic apud Suidam praefixum non conuenit, et omnino deeſt aliquid.*

Δαιτρός. Τίμαιός Φησι, τὰς ποιητὰς καὶ τὰς συγγραΦεῖς διὰ τῶν ὑπεράγαν πλεονασμῶν ἐμΦαίνειν τὰς ἑαυτῶν Φύσεις: *et quae ſequuntur, habes T. III. p. 46. niſi quod putem rectius* ἐμΦαίνειν *apud Suidam legi, quam* διαΦαίνειν.

Δημαγωγός. ὁ Φλαμίνιος ὀχλοκότος (*leg.* ὀχλοκόπος) καὶ δημαγωγὸς τέλειος, πρὸς ἀληθινῶν δὲ καὶ πολεμικῶν πραγμάτων χειρισμὸν ἐκ εὐφυής. *Ex l. III. c. 80. Partem eiusdem fragmenti renarrat Suidas in* τῷ Ὄχλε.

Δημοκρατία. Ὅτι Πολύβιός Φησιν, ὡς δημοκρατία ἐπανελομένη *etc. vt notauit Fuluius. Ex l. XI. c. 11.*

Διαγωνιάσαντες. οἱ δὲ διαγωνιάσαντες, μὴ διὰ τὸ προηττᾶσθαι δόξωσι καταπεπλῆχθαι τοῖς ὅλοις, ἐξῆγον ἅμα τῷ Φωτί. *Ex l. XI. c. 31. vbi tamen editum* μὴ προηττᾶσθαι δόξωσι καὶ καταπεπλῆχθαι.

Διακεχυμένοι. Τινὲς δὲ τῶν νεανίσκων ἀπήντων πρὸς Γάϊον διακεχυμένοι καὶ τι καὶ προσπαίζοντες ἀλλήλοις. *Habent alii. Ex Polybii l. VIII. c. 22.*

Διαλαβών. ὁ δὲ διαλαβὼν τὰς ὁδὲς φυλακαῖς. *Ex l. IV. c. 67. quae totidem verbis memini me legisse apud Plutarchum.*

Διαμησάμενος. Διαμησάμενος τὴν χίονα τὴν ἐπ᾽ αὐτῇ, ἐξῳκοδόμει τὸν κρημνόν. *Ex l. III. c. 55.*

Δίαρσις. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι συνδραμόντες ἐς τὰς χεῖρας, τὰς Κελτὰς ἀπράκτες ἐποίησαν, ἀφελόμενοι τὴν ἐκ διάρσεως αὐτῶν μάχην. ὅπερ ἐσὶν ἴδιον Γαλατικῆς χρείας, διὰ τὸ μηδαμῶς κέντημα τὸ ξίφος ἔχειν. *Ex l. II. c. 33.*

Διαχών. Πολύβιος. ὁ δὲ διαχὼν τῶν πολεμίων ὡς τρία σάδια, κατεςρατοπέδευσε μεταξὺ λαβὼν τὸν ποταμόν.

Διαφέρων. Πυνθανόμενος τὴν πόλιν ὠχυρῶσθαι, καὶ πλῆθος ἀνθρώπων διαφερόντων εἰς αὐτὴν ἠθροῖσθαι. *Ex l. III. c. 18. praeterquam quod ibi legatur* ὀχυρὰν εἶναι.

Διεψευσμένοι. Διεψεύσθησαν δὲ τοῖς λογισμοῖς. κατετάχησε γὰρ αὐτὲς Ἀννίβας, ἐξελὼν τὴν πόλιν. *Ex l. III. c. 16.*

Διαθμήσαντα. παρεκάλει αὐτὸν βοηθεῖν τὲς λέμβες διαθμήσαντα. *Ex l. IV. c. 19.*

Δικαιοπραγεῖν. Καὶ μηδὲν δικαιοπραγεῖν τῶν πάρεξ προςαττομένων. *Legendum* ἰδιοπραγεῖν. *Nec enim dubito, quin Grammaticus corruptam lectionem secutus id fragmentum sumserit ex l. VIII. c. 21.*

Δοξάζω. Δοξάζων ἑαυτὸν ὑπὸ τῶν ἐναντίων καταφρονεῖσθαι. *Ex l. III. c. 82.*

Δωσιδίκες. Περὶ δὲ τῶν τεθνεώτων δωσιδίκες παράσχοι τὲς ἠδικηκότας. *Ex l. IV. c. 4.*

Ἐγχώριον. Ἐγχώριοι γὰρ ἐ μόνον τὰς τῶν ἀνέμων σάσεις *etc. T. III. p. 30. Habetur quoque in* Ἀνέμων σάσεις.

Ἐζυγοςατεῖτο. Ἐζυγοςατεῖτο τοῖς Ῥωμαίοις ὁ πόλεμος. *Ex l. I. c. 20.*

Ἐκκαλέσασθαι. Ἐκκαλέσασθαι σπεδάζων τὲς ἐπὶ πραγμάτων ταττομένες πρὸς τὰς τῶν Ῥωμαίων ἐλπίδας. *ex l. III. c. 69. Sed aut Grammatici inertia, aut librariorum vitio vox* Ῥωμαίων *huic loco obuenit pro* Καρχηδονίων, *vt illic videre est, aut scripsit* τὰς κατὰ τῶν Ῥωμαίων.

Ἐκκαλεῖται. Ὁ δὲ Καικίλιος θεωρῶν αὐτὸν κατατεθαῤῥηκότα, βελόμενος ἐκκαλεῖσθαι τὴν ὁρμὴν αὐτῦ, συνεῖχε τὲς ςρατιώτας ἐντὸς τῶν πυλῶν. *Ex l. I. c. 40.*

Ἐκδέχη.

'Ενδέχη. Οὐκ ὀρθῶς, ὦ ϛρατηγὲ, τὰς ἡμετέρας ἐκδέχη γας. *Ex l. X. c. 18.*

'Εκλεγόμενος. ὁ δὲ καταπιϛεύων τοῖς πράγμασιν, ἔσπευδε αὐτῦ κρίναι τὰ ὅλα. Διόπερ ὀ τὸν πραγμάτων ἐκλεγόμενος ιρὸν, ἀλλὰ τὸν ἴδιον, ἔμελλε τῦ δέοντος σφαλήσεσθαι. *Ex l.* I. *c. 70. omiſſis quibusdam.*

'Εκλογιϛίαν. 'Εμπείρως καὶ φρονίμως ἐκλογιζόμενος. *Ex* III. *c. 33.*

'Εκ μεταβολῆς. Οἱ δὲ μετὰ ταῦτα ἐκ μεταβολῆς ὡς ἐπ' λυμπίας. *Imperfectam ſententiam ſupplere potes ex l.* IV. *10. inde enim hauſit.*

'ΕκπεΦυσημένον. 'Ορῶν δὲ τὸν Μάρκον ἐκπεΦυσημένον. *l.* III. *c. 103.*

'Εκπλαγεῖς. 'Εκπλαγεῖς γενόμενοι οἱ Λίβυες διὰ τὸ παρά- ξον ἐκκλίναντες ἔφευγον. *Ex l.* I. *c. 76.* Οὕτως ἐκπλαγεῖς καὶ κατάφοβοι τὸ μέλλον. *Ex l.* III. *fine capitis 107.*

'Εκκυβεύειν. 'Οἰσσάμενος κατὰ τὸν ποιητὴν δόλον εἶναι, ἔκρινεν ἐκκυβεύειν, ὐδὲ παραβάλλεσθαι τοῖς ὅλοις, ἦγε δὲ ἡσυχίαν ἐπὶ τῷ χάρακι. *Sumtum ex l.* III. *c. 94.*

'Εκ χειρὸς βοηθεῖν τοῖς πράγμασι. Πολύβιος. *Familiaris ctori haec locutio, vt vix auſim dicere, loci reſpectu Grammaticum id annotaſſe. Habes l.* III. *c. 104.* ὅτι παρέϛαι βοηἐκ χειρός. *l.* V. *c. 62.* Οἱ δὲ περὶ τὸν Πτολεμαῖον τῦ μὲν χειρὸς βοηθεῖν τοῖς σφετέροις πράγμασιν, ὐδ' ἐπιβολὴν εἶ- *l.* X. τοῖς 'Ρωμαίοις ἐκ χειρὸς καὶ κατὰ πολὺν τόπον διὰ βοηθέντων ἐπικυρίας ὑπαρχύσης. *Fine l.* XVI. οἱ δὲ μισθοφόροι ἐκ χειρὸς ἐβοήθυν. *Etſi fere dicam, eum habuiſſe in ima verba ſecundo loco citata.*

'Εμβελές. 'Ο δὲ 'Αρχιμήδης παρεσκευάσατο ὄργανα πρὸς ἐμβελὲς διάϛημα, πόῤῥωθεν μὲν ἐπιπλέοντας τοῖς εὐτονωροις καὶ μείζοσιν. ὅτε δὲ ταῦθ' ὑπαρπετῆ γίνοιντο, τοῖς ἐλάτσιν. *Quae deficiunt, ſuppleri poſſunt ex l.* VIII. *c. 6. inde tum.*

'Εμπειρεῖν. Φήσας, γεγονέναι πλείω χρόνον ἐν ταῖς Σάρδε- καὶ τῶν τόπων ἐμπειρεῖν. *Ex l.* VIII. *c. 12.*

Ἔμφασιν. 'Ο δὲ Φίλιππος ἀνεχώρησε διαταραχθείς. Ποιῶν ἔμφασιν ὡς ἐπί τινα τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πράξεων ἐπεϛροφής. *Ex l.* V. *c. 110. Sequentes duae de eadem voce περικοπαὶ nt eaedem, et ſumtae ex T. III. p. 43.*

'ΕμΦαντικῶς. 'Ο δὲ παρεκάλει βραχέως μὲν, ἐμφαντικῶς τῦ παρόντος κινδύνυ. *Ex l.* XI. *c. 10.*

T 5 'Ενδυε-

Ἐνδυομενία. Τὴν μὲν ἐνδυομενίαν ἅπασαν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐξήρπασαν τὰ ἔπιπλα. *Legendum* ἐνδυμενία *et* ἐνδυμενίαν. *Habes enim l.* IV. *c. 72. Quod quia Polybii esse ignorabat alioquin doctissimus Portus, sibi non liquere testatur, et Endyomeniam, regionem ambiguum an ciuitatem, interpretatur.*

Ἐνεργόν. Πολύβιος· οἱ δὲ ἐξαναστάντες, ἐνεργὸν ἐποιήσαντο τὴν πορείαν καὶ τὴν ἔφοδον.

Ἐνίεσαν. Καὶ τοῖς πύργοις πῦρ ἐνίεσαν. *Verbum est Polybii* I. *48.* Τοσούτῳ πλεῖον εὐχρηστίας περὶ τοὺς ἐνιέντας ἦν τὸ πῦρ.

Ἐξεκέκλητο. Ταχὺ δὲ ἐξεκέκλητο αὐτοὺς πρὸς τὴν πρᾶξιν, ἅτε οἰκείους ὄντας τῶν τοιούτων ἐγχειρημάτων. *Ex l.* IV. *c. 59.*

Ἐξεμηρύσατο. Ὁ δὲ Ἀνανίας ἐν ὅλῃ τῇ νυκτὶ μόλις ἐξεμηρύσατο τὰς χαράδρας. *Interpres Suidae V. Cl. bona fide Ananiam exposuit, quasi Iosephi aut alterius Iudaei fragmentum foret. Ridicule. legendum* Ἀννίβας. *Et habet Polybius l.* III. *c. 53.*

Ἐξηνδραποδισμένον. Πλείστας δὲ πόλεις ἐξηνδραποδισμένον καὶ πεπραξικοπηκότα. *Ex T. III. p. 19. Idem hoc sed paucis mutatis et auctius leges in* Πραξικοπήσας.

Ἐπεσημήναμεν. Τίς οὐκ ἂν ἐπισημήναιτο καὶ θαυμάσειε τὸν προειρημένον ἐπὶ τούτοις ἡγεμόνα; *Quae licet clara sint, sibi tamen non liquere profitetur interpres, et mira est eius explicatio, quam potuisset emendare, inspecto l.* IX. *c. 9. unde Suidas hausit. Est autem Polybio frequens haec per interrogationem exclamatio, et iisdem vocibus. Vide et in* ἐπισημήνασθαι.

Ἐπιβολή. Ἔστι μὲν γὰρ ὅτε καὶ ταυτόματον ἀντέπραξε ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν· ἔστι δ᾽ ὅτε πάλιν κατὰ τὴν παροιμίαν ἐσθλὸς ἐὼν, ἄλλου κρείττονος ἀντέτυχε. *Habet Fuluius. Ceterum non dubito, hic ex Grammatico aliquid deperditum: nec Hylli aut Euchemi vlla apud Megalopolitam mentio. locus horum verborum est in l.* XV. *c. 16.*

Ἐπικάθηται. Ὁ δὲ διατειχίζει τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἄκρας, ἵνα μηδεὶς ἔτι φόβος ἐπικάθηται τοῖς Ταραντίνοις ἀπὸ τῶν κατεχόντων τὴν ἀκρόπολιν. *Ex l.* VIII. *c. 27.*

Ἐπιπολαίως. Ἐπιπολαστικῶς καὶ καταχόρως χρώμενοι τῇ κραυγῇ. *Ex l.* IV. *c. 12.*

Ἐπιπρεπείας. Ὁ δὲ Ἀννίβας ὁ Καρχηδονίων στρατηγὸς κατεσκευάσατο περιθετὰς τρίχας, ἁρμόζουσας ταῖς κατὰ τὰς ὁλοχερεῖς

χερεῖς διαφορὰς τῶν ἡλικιῶν ἐπιπρεπείαις, καὶ ταύταις ἐχρῆτο συνεχῶς μετατιθέμενος. *Ex l.* III. *c.* 78.

Ἐπιστροφῆς. ὁ δὲ δεινὸν ἡγεῖτο τὸ γινόμενον καὶ κοινῆς αὐτὸς ἐπιστροφῆς ἔφη τεύξεσθαι. *Ex l.* IV. *c.* 4.

Ἔπραττον. Ἐπεσπῶντο τοὺς Αἰτωλοὺς καὶ τούτοις ἔπραττον τὴν πόλιν. *Ex l.* IV. *c.* 17.

Ἐργαστήριον. Οὐκ ἐστι κατὰ τὸν Ξενοφῶντα, ὃς θεασάμενος τὴν πόλιν ἐκείνην οὐκ ἂν εἶπε πολέμου ἐργαστήριον. *Ex l.* X. *c.* 20.

Ἔφαμμα. Οἱ μὲν γὰρ τὰς ἀναξυρίδας καὶ τοὺς εὐπετεῖς τῶν σάγων ἔχοντας περὶ αὐτοὺς ἐξήταζον· οἱ δὲ διὰ Φιλοδοξίαν ταῦτ᾽ ἀπορρίψαντες γυμνοὶ μετὰ τῶν ὅπλων ἔστησαν, ὑπολαβόντες οὕτως ἔσεσθαι πρακτικώτερον, διὰ τὸ τινὰς τῶν τόπων βατώδεις ὄντας ἐμπλέκεσθαι τοῖς ἐφάμμασιν. *Ex l.* II. *c.* 28.

Εἰκότα. Συλλογιζόμενος ἐκ τῶν εἰκότων τὸ συμβησόμενον. *Ita l.* III. *c.* 93.

Ἥμισυς. Ἥμισυς ἀνὴρ Προυσίας *etc. T. III. p.* 132.

Ἠταίρηκεν. Ἠταιρηκέναι δὲ τοῖς ἄνω μέρεσι *etc. T. III. pag.* 43.

Ἰβυκανητῶν. Ἰβυκανητῶν καὶ σαλπιγκτῶν πλήθους. *et in* Ἰβύκινον. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν τῶν Κελτῶν πρὸς Ῥωμαίους ἀναρίθμητον ἦν τὸ τῶν Ἰβυκανητῶν καὶ σαλπιγκτῶν πλῆθος. οἷς ἅμα τοῦ παντὸς στρατοπέδου παιανίζοντος κραυγὴ ἦν συμμιγής, ὡς καὶ τοὺς παρακειμένους τόπους ἠχεῖν, καὶ δοκεῖν προϊέσθαι φωνὴν ἐκπληκτικήν. *Quae desumsit, non bona tamen cum fide, ex l.* II. *c.* 29. *et videre iubet Lipsius libro* IV. *Militiae Roman.*

Ἰσοψεῖς οἰκίαι καὶ παράλληλοι τῷ τείχει. *Suspicor sumtum ex l.* IX. *c.* 20. *Habes etiam* κλίμακα ἰσοψῆ τῷ τείχει *l.* VIII. *c.* 5.

Θέρεια. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι εἰς τὴν ἐπιφερομένην θέρειαν ἀνήχθησαν τριακοσίοις ναυσί. *Ex l.* I. *c.* 25. *etsi Grammaticus in legendo illo loco festinarit. nam de Romanis hoc dicitur.*

Καθυφεῖντο. Πολλοὶ δὲ καθυφεῖντο ἑαυτοὺς ὁλοσχερῶς διὰ τὴν ἔνδειαν καὶ συνέχειαν τῶν πόνων. *Ex l.* III. *c.* 60.

Καρδιοφύλαξ. Χάλκωμα σπιθαμιαῖον πάντῃ πάντως, ὃ προσετίθετο πρὸ τῶν στέρνων. οἱ δὲ ἀντὶ τούτου ἁλυσιδωτοὺς χιτῶνας περιετίθεντο περὶ τοὺς θώρακας. *Vide l.* VI. *c.* 21. *ne cum Porto fatearis non liquere.*

Κατακόρου. Ἅτε τοῦ τῶν γυναικῶν γένους καὶ λάλου καὶ κατακόρου ὄντος. *ex T. III. p.* 119.

Κατάλυσις. Τῷ δὲ ἐπὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν κατάλυσιν ἐπιγράψαντι, τούτῳ θάνατον ὥρισεν Ἀννίβας τὴν ζημίαν. *ex l.* VIII. *c.* 26.

Κατα-

Κατανασάς. ὁ δὲ διὰ τὸ τάχος τῆς εἰρεσίας ἀπέπλευσε κατανασὰς μιᾷ νηὶ παντὸς τῦ τῶν ἐναντίων σόλυ. *Ex l. I. c. 46.*

Κατέχον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀνήχθησαν τριακοσίαις ναυσὶ καὶ κατέχον εἰς Μεσσήνην, ὅθεν ἀναχθέντες ἔπλεον. *Ex l. I. c. 25. vbi habes et ſequens.* Προσέχον τῷ Λιλυβαίῳ.

Κατ' εὐχὴν αὐτὸ γενέσθαι. Ὁ δὲ σρατηγὸς, νομίζων αὐτῷ κατ' εὐχὴν γενέσθαι τὴν τῶν Ἀχαιῶν ὁρμὴν, προσῆγεν ὡς ἐπὶ τὸν πόλεμον. *Ex l. XI. c. 9. Credo autem pro vulgato* τὸν πόλεμον *Suidam ſcripſiſſe* τὴν πόλιν: *eſt enim in Polybio vox* Μαντίνειαν, *quam ille in incertam more ſolito mutauit. Inde quoque videbis,* προῆγεν *legendum eſſe, vt dubitabat Portus.*

Κατυρῶσαν. Τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐπαράμενον τὰς ἰσὰς κατυρῶσαν ἀπεχώρει. *Ex l. I. c. 61.*

Κενταυρικῶς. οἷος ὅτε τὰς κενταύρους τὰς τὸ Πήλιον ἔχοντας, ὅτε τὰς Λαισρυγόνας τὰς τὸ Λεοντῖνον πεδίον οἰκήσαντας. *T. III. pag. 20.*

Κηρύκειον. σύνθημα Φιλίας ἦν τοῖς βαρβάροις, συναντῶν σεφάνας ἔχοντας καὶ θαλλὰς, ὥσπερ τὸ κηρύκειον τοῖς Ἕλλησι, διασαφῦντας ὅτι πάρεισι διὰ ταῦτα βυλόμενοι μήτε ποιῆσαι, μήτε παθεῖν τι δυσχερές. *Ex l. III. c. 52. etſi nonnihil tortum. Ex quo loco emendabis etiam allegata Suidae in voce* Σύνθημα· *quae verba cum ſint corruptiſſima, peius adhuc ex coniectura interpolat Aemilius Portus.*

Κλεομένης. ὃς κακῶς μετήλλαξε τὸν βίον, ἀνὴρ γενόμενος καὶ πρὸς τὰς ὁμιλίας ἐπιδέξιος etc. *Ex l. V. c. 39.*

Κόννυς. ἐδωρεῖτο δὲ πᾶσι τὰ πρέποντα· τοῖς (*lege* ταῖς) μὲν παισὶ κόννυς καὶ ψέλλια, τοῖς δὲ νεανίσκοις δράμβας (*lege* ῥάμβας) καὶ μαχαίρας. *Ex l. X. c. 18. Habet etiam Vrſinus.*

Κριοκοπεῖν. οἱ δὲ τὰς πύργυς κριοκοπεῖν ἐπεχείρησαν. *Ex l. I. c. 42.*

Κοίτη. ὁ δὲ παρήγγειλεν ἔρχεσθαι κοιτείας. *Ita quidem l. V. c. 17.*

Λάσαυρος. εἴ τις ἐν τοῖς Ἕλλησιν, ἢ τοῖς βαρβάροις λάσαυρος τὸν τρόπον, ὗτοι πάντες ἑταῖροι τῦ βασιλέως ἦσαν. *T. III. pag. 19.*

Λέμβος. Πλεῖν δὲ λέμβοις λ' καὶ πολεμεῖν τοῖς Αἰτωλοῖς κατὰ θάλατταν. *Ex l. IV. c. 29.*

Λειπόμεθα. ἅμα τῷ τὸν σρατηγὸν εἰπεῖν τοῖς ὄχλοις, ὅτι λειπόμεθα μάχῃ μεγάλῃ, τηλικαύτην συνέβη γενέσθαι τὴν διατροπήν. *Ex l. III. c. 85. Quod ſi vidiſſet Aemilius Portus, non vertiſſet:* dux militibus dixit.

Λοιμεύε-

Λοιμεύεται. Δυσκρατία ἀέρος καὶ τροπὴ, λοιμικὴ κατάσχ-λέγεται. *Suſpicor Polybiana ab eo explicari. Certe l. VI.* , *habes* διὰ λοιμικὰς περιςάσεις.

Μαλακία. Καὶ μάλιςα διὰ τὰς μαλακίας τῶν Κελτῶν, καὶ ... πονίας, ὥρισε τὸν ἀδελφὸν κρατεῖν. *Ex l.* III. *c.* 79.

Μανιάκης. Μανιάκαις καὶ περιχείροις ἦσαν κατακεκοσμημέ- *Ex l.* II. *c.* 29. *Sed ibi eſt* Μανιάκεις

Μεγαλομερία. Ὁ σόλος αὐτων περὶ ιϛ΄. μυριάδας ὑπῆρχεν. ... ὐχ οἷον ἄν τις παρὼν καὶ γενόμενος ὑπὸ τὴν ὄψιν, ἀλλὰ ... ἀκύων καταπλαγείη τὸ τῆ κινδύνε μέγεθος καὶ τὴν τῶν πολι-... κάτων ἀμφοτέρων μεγαλομερίαν καὶ δύναμιν. *Ex l.* I. *c.* 26.

Μεθοδικῶς. Ὁ γὰρ τρόπος τῶν κλιμάκων τῶν ἐν τοῖς τεί-... προσαγομένων εὐχερὴς καὶ ἀδιάπτωτος, ἐὰν λαμβάνηται ... δικῶς. *Ex l.* V. *c.* 98.

Μερίτης. καὶ πολλὰ περιελασάμενοι σώματα, καὶ θρέμμα-... τούτων ὐδενὸς μερίτην ἐποιήσαντο τῶν ... λόντων. *Ex l.* IV. 9. *Suſpicor autem a Suida ſcriptum* τούτον.

Μερίτης. Ὁ δὲ Φύλαξ εὐθὺς ἀνοίγων, ... ίζων καὶ πρὸς ... ἄν τι διατείνειν τὴν εὐαγρίαν. διὰ τὸ μερίτην αὐτὸν ἀεὶ γίνε-... τῶν εἰσφερομένων. *Ex l.* VIII. *c.* 24.

Μοναρχία. Ἡ τῶν μονάρχων ἀσφάλεια τὸ παράπαν ἐν τῇ ξένων εὐνοίᾳ κεῖται καὶ δυνάμει. *Ex l.* II *c.* 11.

Νεαλής. Πολύβιος· τὰς πολεμίας ἀκεραίας ὄντας καὶ νεα-... *In iis, quae habemus, non exſtant haec ipſa: eſt ta-... vox Polybiana. III.* 73. Ἀκμαῖοι γὰρ καὶ παρατεταγμέ-... νεαλεῖς X, 14. κατὰ δὲ τὴν πύλην καὶ τὸν ἰσθμὸν νεαλεῖς ... ςας τὰς ςρατιώτας.

Νέοντας. ἐφεῖλκον καὶ ἵππας νέοντας τρεῖς ἅμα καὶ τέτ-... ρας τοῖς ἀγωγεῦσι. *l.* III. *c.* 43.

Νῆφε. Ἀλλ᾽ ἔςιν αἴτιον τὸ μὴ πρόχειρον ὑπάρχειν, τὸ παρ' ... χάρμῳ καλῶς εἰρημένον· Νῆφε, καὶ μέμνασο ἀπιςεῖν. ἄρθρα ... τα φρενῶν. *Ex l.* XVI. *c.* 30. *Habet hoc idem in* Πρόχει-... *Quamvis neutro loco recte Aemilius ceperit.*

Νομή. Τὴν νομὴν τῆ πυρὸς ἐνεργὸν συνέβη γενέσθαι καὶ ... ατικήν. *Ex l.* I. *c.* 48.

Οἰκείως. Πολύβιος· Οἰκείως δὲ ταῦτα συνέβαινε γίνεσθαι παρὰ Καρχηδονίοις. *Ex l.* VIII. *c.* 3.

Ὅλος καὶ πᾶς. πρὸς τὸ παραβάλλεσθαι καὶ διακινδυνεύειν ; καὶ πᾶς ἦν. *Ex l.* III. *c.* 58.

Ὀρθήν. Πολύβιος. τούτων δὲ προσαγγελθέντων τοῖς Καρ-... δονίοις, ὀρθὴ καὶ περίφοβος ἦν ἡ πόλις διὰ τὴν ἀδηλότητα τῶν ... σδοκωμένων. *ex leg.* 142.

Ὀρθοί.

Ὀρθοί. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μαθόντες ὅτι Ἀννίβας πολιορκεῖ τὰς δυνάμεις, ὀρθοὶ ταῖς διανοίαις καὶ περίφοβοι πάντες ἦσαν, ὡς καὶ πρὸς τὰ ὅλα διατεινούσης τῆς ἐνεστηκυίας κρίσεως. *Ex l.* XI. *c.* 5.

Οὔριος. Λαβὼν οὔριον ἄνεμον καὶ λαμπρὸν ἐκπετάσας πᾶσι τοῖς ἀρμένοις καὶ κατουρώσας, ἐπ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ λιμένος ἐποιεῖτο τὸν πλοῦν, ἔχων καθωπλισμένους ἄνδρας ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων. *Ex l.* I. *c.* 44.

Οὐχ οἷον προσεῖχον αὐτοῖς, ἀλλ' ἁπλῶς οὐδ' ἀκούσειν ἤθελον. *lege* ἀκούειν. *Ex l.* I. *c.* 43.

Ὠφελείας. ὁ δὲ Πόπλιος εἰσελθὼν εἰς πόλιν ἐκέλευσε κτείνειν ἅπαντα τὰ παρατυχόντα καὶ μηδενὸς φείδεσθαι, μηδὲ πρὸς τὰς ὠφελείας ὁρμᾶν, μέχρις ἂν ἀποδοθῇ τὸ σύνθημα. *Ex l.* X. *cap.* 15.

Πάντα ἐν ἐλάττονι θέμενοι ἀδεῶς ἐπόρθουν. *Ex l.* IV. *c.* 6.

Παραβάλλεσθαι. ὁ δὲ παραβαλλόμενος, καὶ διαβαίνων πρὸς τὸν Δορύμαχον πλεονάκις. *Ex l.* IV. *c.* 57. *vbi tamen editum* προβαλλόμενος. *Suidam probo et ita Polybium scripsisse persuasus sum, vt l.* I. *c.* 70. *id verbum adhibet:* ὁ δὲ Γέσκων παρεβάλλετο καὶ προσεκαρτέρει *l.* VII. *c.* 6. σύνοπτος ἦν ἡ τόλμη τῶν ἀναβαινόντων καὶ παραβαλλόντων. *sequens fragmentum supra citauit in vocibus* ὅλος καὶ πᾶς.

Παραβόλως. Πολύβιος. μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς ἡλίκην συνουσείαν παραβόλως αὐτοφθαλμίσας. *lege* ἥσας. *Ex l.* II. *c.* 24.

Παραπόδας. παραπόδας ἀκρατέστατον μὲν αὐτὸν δείκνυσι πρὸς γυναῖκας. *T. III. p.* 19.

Παραποδίζειν. βατώδεις ὄντας τοὺς τόπους, ἐμπλέκεσθαι τοῖς ἐφάμμασι, καὶ παραποδίζειν τὴν τῶν ὅπλων χρείαν. *Ex l. II. cap.* 28.

Περιπέτειαι. *Primum est ex T. III. p.* 141. *et repetitur in* Φαρμακείας, *vt obseruauit Valesius. Secundum est T. I. p.* 395. *Ceterum in Suida pro illis* τοῦ ἀνθρώπου (*corrigit Portus* τῶν ἀνθρώπων) *forte leg.* τοῦ αὐτοῦ, *est enim et sequens fragmentum ex Polybio T. III. p.* 128. *de Eumene.*

Περισπᾶν. ἦν δὲ τοῖς Ῥωμαίοις πρόθεσις ἐς Λιβύην πλεῖν καὶ τὸν πόλεμον ἐκεῖ περισπᾶν. *Ex l.* I. *c.* 26.

Περίστασις. *Primum huius glossae fragmentum est ex Tom. III. p.* 118. *Secundum est ex lib.* III. *c.* 98. *Tertium ex l.* I. *c.* 32.

Πιστωσάμενος. Τὸν δὲ ὁ Σωσίβιος διὰ πλειόνων λόγων πιστωσάμενος καὶ παρασκευάσας εὔνουν ἑαυτῷ. *Ex l.* VIII. *c.* 12.

Πληγά-

Πληρώματα. ὁ δὲ ἀναλαβὼν τὰ πληρώματα καὶ τὰς αἰχμαώτας ἧκεν εἰς τὴν Ῥώμην. *Ex l.* I. *c.* 29. Τὴν δὲ ναῦν καταρ'σαντες πληρώματι ἐπιλέκτῳ. *ex eiusdem lib. c.* 48.

Πραξικοπήσας. ὁ δὲ στρατηγὸς πρῶτον μὲν πραξικοπήσας ετέχε τὴν τῶν ἐριβισέων (*lege* Ἐρβησσέων) πόλιν, καὶ παρείτο τὰς ἀγοράς. *ex l. I. c.* 19. *vt eo loco monstrauit Casaubous. Quam recte Aemilius Portus intellexerit, patet ex eius terpretatione.*

Πρᾶξις. Πολύβιος· μετὰ τῶν ἐν τῇ πατρίδι Φίλων, τρίτην πρᾶξιν κατασκευασαμένου, καὶ προσενέγκοντος τῷ Φαβίῳ τὸν λόω. Καὶ αὖθις. ὁ δὲ συνεστήσατο πρᾶξιν ἐπὶ τοὺς Αἰτωλοὺς διὰ ινος *etc. ex l.* V. *c.* 96. *cuius partem denuo habes in* τῷ Φαιταῦτα, *quod vidit Casaubonus.*

Πραύφεντοι.· δώδεκα ἄρχοντες *etc. ex l.* VI. *c.* 24. *ex eiusm libri c.* 19. *petenda emendatio fragmenti in voce* Πολιγκιες· *inde enim desumtum videtur, sed corruptissime nunc leitur. Quae leguntur in voce* σημαία, *inde quoque sumta pparet.*

Πρόθεσις. Πολύβιος· οὐδὲ τοῖς Ῥωμαίοις πρόθεσις ναυμαῆσαι. *Forte ex l.* I. *c.* 26.

Προκείμενον ὁ δὲ τοιούτοις χρώμενος λογισμοῖς, μένειν ἠξίου ὶν Τιβέριον ἐπὶ τῶν προκειμένων. *ex l.* III. *c.* 70. Καὶ αὖθις, ιοὶ δὲ τὸ προκείμενον ἤνυσο.

Προσαγγελία. ἧκον ὑπὸ νύκτα πρὸς τὸν Φίλιππον, φάσκοντες συνωρμηκέναι τινὰς αὐτοῖς. τούτους δ' ἀπαγγέλλειν, ὅτι καταίτουσιν ἐν Ῥηγίῳ πεντήρεις Ῥωμαϊκάς. ὁ δὲ διαταραχθεὶς ἐκ τῆς ροσαγγελίας ἔφυγε. *Ex l.* V. *c.* 110.

Προσηγγελμένοις. τοῖς προσηγγελμένοις ἐπαρκέσαντες, οὐδὲν ραργιαίτερον ποιήσετε μετὰ ταῦτα τοῦ βοηθεῖν σφίσι κατὰ δύναν. *ex l.* IV. *c.* 66. *Sed ibi nunc legitur* προηγγελμένοις, *iorum vtrumque tolerari queat.*

Πρὸς Κρῆτα κρητίζων. ὁ δὲ ἠγνόει τὸ δὴ λεγόμενον πρὸς ρῆτα κρητίζων. *ex l.* VIII. *c.* 16.

Προσπορευομένων. προσπορευομένων δ' αὐτῷ τῶν ἠξιωμέν, τοὺς μὲν διέσυρε χλευάζων, τῶν δὲ κατανίστατο, τοὺς δὲ ἐξέπεττε λοιδορῶν. *ex l.* IV. *c.* 3.

Πτερίνῳ. Ἐπικοσμοῦνται οἱ Ῥωμαῖοι πτερίνῳ στεφάνῳ *etc. ex* VI. *cap.* 21.

Ῥᾳδιουργός. τί δή ποτ' ἐστὶν, ὅτι τοῖς αὐτοῖς καὶ διὰ τῶν αὐῶν ἀπατώμενοι πάντες, οὐ δυνάμεθα λῆξαι ἀνοίας; τοῦτο γὰρ τὸ ἔνος τῆς ῥᾳδιουργίας πολλάκις ὑπὸ πολλῶν ἤδη γέγονε, καὶ τὸ

μὲν

μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις διαχωρεῖν, ἴσως οὐ θαυμάσιον, τὸ δὲ παρ' οἷς ἡ πηγὴ τῆς τοιαύτης ὑπάρχει κακοπραγμοσύνης θαυμαστόν. *ex l.* XVII. *c. 30. quamuis ibi vox vltima non eſt, repetenda intellectu ex ſuperioribus. et ex hoc Suidae loco illius fragmenti initium extenditur.* Οὐδὲν διαφέρει τὸ κατ' ἰδίαν ἀδίκημα τῶν κοινῶν ἢ πλήθει καὶ μεγέθει τῶν συμβαινόντων, καὶ γὰρ κατ' ἰδίαν τὸ τῶν ῥαδιουργῶν καὶ κλεπτῶν φῦλον τούτῳ μάλιστα τῷ τρόπῳ σφάλλεται, τῷ μὴ ποιεῖν ἀλλήλοις τὰ δίκαια, καὶ συλλήβδην τὰς εἰς αὐτοὺς ἀθεσίας. *ex l.* IV. *c. 29. unde patet, voculam* διὰ *poſt* συλλήβδην *hinc excidiſſe, vt vidit Portus.*

Ῥοῦμα. Ῥύματα δὲ καὶ πλείω ταῖς σχεδίαις ἀνῆψαν, οἷς ἔμελλον οἱ λέμβοι ῥυμουλκοῦντες οὐκ ἐάσειν φέρεσθαι κατὰ τοῦ ποταμοῦ. Βίᾳ δὲ πρὸς τὸν ῥοῦν κατέχοντες παρακομιεῖσθαι τὸ ὅλον ἔργον κατὰ τοῦ ποταμοῦ. *ex l.* III. *c. 46.* Ἐπὶ τούτοις ἐπέστησαν τὰς ἱππηγοὺς, ῥύματα δόντες ἐξ αὐτῶν ταῖς τοῦ τρίτου στόλου ναυσίν. *ex l.* I. *c. 26. Sequentia verba* ἐρυμούλκουν τὰς ἱππηγοὺς ναῦς, *ſeparatim debent poni, eſt enim noua* περικοπὴ, *et vt ſuſpicor ſumta ex capite ſequenti, etſi ibi ſit* ῥυμουλκούντων.

Σάλος. κατέλαβον πολισμάτιον, ἀλίμενον μὲν, σάλους δὲ ἔχον, καὶ προσβολὰς περικλειούσας ἐκ τῆς γῆς εὐφυεῖς. *leg.* προβολάς. *ex l.* I. *c. 53.*

Σιτοβολίοις. τὰς οἰκίας τῆς πόλεως ἀκεραίους διεφύλαξε, καὶ τὰ τείχη, βουλόμενος σιτοβολίοις χρήσασθαι πρὸς παραχειμασίαν. *ex l.* III. *c. 100.*

Σκορπίδια. ὁ δὲ Ἀρχιμήδης πάλιν ἑτέραν ἡτοιμάκει παρασκευὴν *etc. ex l.* VIII. *c. 6.*

Στάσις. γίνεταί τις ἀνέμου στάσις, ἔχουσα τηλικαύτην φορὰν, ὥστε τὰς στοὰς σαλεύειν. *ex l.* I. *c. 48.*

Στιβιὰ καὶ στίβος. καὶ Πολύβιος. (*ita recte iudico ſuppleſſe Portum.*) κατὰ τὸν αὐτὸν στίβον. *Habes enim ita l.* II. *c. 25. et quamuis ibi ſit* κατὰ τὴν αὐτῶν στίβον, *non dubito tamen, quin* ἀρσενικῶς, *vt ait Suidas, auctor hic extulerit, et ſcripſerit* κατὰ τὸν αὐτῶν, (*non* αὐτὸν, *vt Suidas*) *cum etiam l.* III. *c. 53 legas,* ὑποζύγια τοῖς στίβοις ἑπόμενα.

Συναγομένων. Συναγομένων δὲ λιμῷ τῶν Καρχηδονίων, διὰ τὸ πλῆθος τῶν συγκεκλεισμένων ἀνδρῶν ἐν τῇ πόλει. *ex l.* I. *c. 18. quo loco et ſequens Suidae fragmentum inuenies.*

Συνθηματικῶς. ἐπιστολὰς ἔγραψε συνθηματικῶς, καθάπερ ἔθος ἦν αὐτοῖς, ὥστε τὸν κυριεύσαντα τῆς ἐπιστολῆς μὴ δύνασθαι γνῶναι μηδὲν τῶν ἐν αὐταῖς γεγραμμένων. *ex l.* VIII. *c. 14.*

Συν-

Συνυσία. ὡς ἂν ὑποκρινόμενοι τὰς ἐκ συνυσίας ἐπαγαγόντας, δὲ μᾶλλον ἠλλοιωμένας ὑπὸ τῆς μέθης. *ex l.* VIII. *cap.* 22. *enius hoc fragmentum habetur in* ὑποκρίνεσθαι, *cuius et plicationem et emendationem ex eodem loco Polybii petes: icquid enim Portus adducit, nugatorium est totum.*

Σύνοψις. ὁ δὲ ἐβουλεύετο καταςρατοπεδεῦσαι τοῖς Καρχηδονίοις ἐν συνόψει. μάλιςα γὰρ ὤτως ἐκφοβήσειν αὐτὰς ὑπελάμβανε. *ex l.* XIV. *c.* 10. *eodem modo l.* III. *c.* 66. Ἀννίβας παραγενόμενος παρέταξε τὴν δύναμιν ἐν συνόψει τοῖς ὑπεναντίοις.

Σύςασις. ὁ δὲ οἰκείως διέκειτο πρὸς τὰς Καρχηδονίας πατρικὴν ἔχων σύςασιν. *ex l.* I. *c.* 78. *et habet Vrsinus.*

Τενάγη. κατὰ τὴν εἰς θάλατταν ἐκβολὴν τῦ Βακάρα ποταμῦ συνθεωρήσας κατά τινας ἀνέμων ςάσεις ἀποθινύμενον τὸ ςόμα, καὶ τεναγώδη γινομένην τὴν παρὰ τὸ ςόμα πάροδον, τηρήσας τὸ προειρημένον σύμπτωμα διεβίβασε τὴν ςρατιάν. *ex l. c.* 75.

Τὴν ταχίςην. ὁ δὲ Φιλοτίμως εἶχε πρὸς τὴν ταχίςην κρῖναι ὅλα. *ex l.* III. *c.* 70.

Τριάριοι. *Quae hic habet Suidas, et notarat Vrsinus, sunt ex l.* I. *c.* 26.

Τροχάζειν. Τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἐκέλευσε τροχάζειν λ' ςαδίας ἐν τοῖς ὅπλοις. *ex l.* X. *c.* 20.

Τύπη. ὥςε συνέβαινεν, ὑπὸ τῦ πυρὸς τὰς βάσεις τῶν πύργων καὶ τὰ τύπη τῶν κριῶν ἀχρειωθῆναι. *ex l.* I. *c.* 48.

Ὑπεραλγῆ. ὑπεραλγὴς ὢν διὰ τὴν βαρύτητα τῆς ἐπενεχθείσης ὀφθαλμίας αὐτῷ. *ex l.* III. *c.* 79.

Φατέ. Φατέον ἡγεμόνος ἀγαθῦ ἔργον εἶναι, τὸ μὴ δεῖν μηποτε χωρὶς προθέσεως, μηδ' ἐκ πάσης ἀφορμῆς ποιεῖσθαι τὰς χερεῖς κινδύνας, καὶ μάλιςα εἰ τυγχάνοι τις ὢν ἀπαράσκευος. *bet Fuluius. Miscet Polybiana Suidas, nec male id quin hoc loco: sed ad explendam penitus hanc notatu dignam tentiam vel* δεῖν *vellem adiectum, vel additum* νομίζειν. τὸ ζειν μὴ δεῖν. *ex l.* III. *c* 69.

Φερυκάνας. συναγαγὼν ἱππεῖς ὄντας Φερυκάνας διαφερόντας παρεκάλεσε. *ex l.* III. *c.* 71.

Φέρτρον. τότε καὶ τὸν πεφιλημένον ἔχοντα τὸν υἱὸν (*interpres:* tunc et illum dilectum amicum dixit venire cum o. *Supine satis et quam maxime ridicule. Lege.* τότε καὶ τε Φιλήμενον ἔχοντα τὸν ὖν, *quod potuerat discere a Leordo lib. V. Emend. c.* 10.) ἐν Φέρτρῳ, καὶ Λίβυας ὡσεὶ χιλίας.

λίες. ὡς δὲ ἤγγισε τῷ τείχει, ἔλεγεν ἀνοίγειν ταχέως, ὅτι
ρύνονται. Φέρουσι γὰρ ὗν ἄγριον. ὁ δὲ Φύλαξ ἀνοίγει θαυμ
τὴν εὐαγρίαν. ex l. VIII. *c. 24.*

Φεψάλῳ. ἀλλ' ἀποσκοτουμένους ὑπὸ τῆς εἰς αὐτοὺς Φερομ
λιγνύος καὶ τῶν Φεψαλύγων, ἔτι δὲ τῆς τοῦ καπνοῦ πολυπληθε
οὐκ ὀλίγους ἀπόλλυσθαι. ex l. I. *c. 48.*

Φόρος. τοῖς ἐναντίοις ὁρῶν ἄνεμον καὶ λαμπρὸν καταπν
τα, σΦίσι δὲ δυσχερῆ, πρὸς ἀντίον ἄνεμον κοίλης καὶ τραχ
ούσης τῆς θαλάσσης, διηπόρει τί δεῖ χρῆσθαι τοῖς παροῦσι. Ο
sum primo est Φόρον, quod fecit similitudo vocis ὁρῶν. I
post δυσχερῆ interserenda haec: γινόμενον τὸν ἀνάπλουν. A
quam belle scierit ea tantopere defecta velut integra explic
Aemilius Portus, lector ipse euoluat. Polybiana sunt,
sumta ex l. I. *c. 60.*

Φρεατία. Φρεατίας δὲ εἶχεν ὁ τόπος ἀγνοουμένας. ex l.
cap. 25.

Χειμασκήσαντα. Διάλειψιν εἶχε τὰ στρατόπεδα χειμασ
σαντα βελτίω τὰ πράγματα ὑπελάμβανε γενήσεσθαι. Interp
tem hic nihil moror. Vt sensum aliquem habeas, post
ponenda στιγμὴ, et pro πράγματα legendum παρ' αὐτῶν et δια
ψιν pro διάλειψιν. Certe enim descripsit Suidas ex Pol
l. III. *c. 70.*

Χρήσιμον. *οἱ δὲ οὕτω διεΦθάρησαν, ὡς μήτε τῶν ναυα*
μηδὲν γίνεσθαι χρήσιμον, ἀλλ' ἀχρειωθῆναι αὐτούς. ex l. I. *c. 5*

Ψιλόν. *τὰ δὲ θηρία ὕστερον ἑάλω ψιλὰ τῶν* Ἰνδῶν. *ex*
XI. *c. 1.*

Ψυχομαχοῦντες. *οἱ δὲ* Ῥωμαῖοι *ψυχομαχοῦντες σχεδὸν*
ἔτη τῶν κατὰ θάλατταν πραγμάτων ὁλοσχερῶς ἀΦεστηκ
Hoc cum sequenti eiusdem glossae fragmento sumtum
l. I. *c. 59. Inde corriges.*

Ex Stephano Byzantino.

Ἀπεράντεια, πόλις Θεσσαλίας. Πολύβιος εἰκοστῷ.
legat. XXVI.

Βάδιζα, πόλις τῆς Βρεττανίας. Πολύβιος τρισκαιδεκ
Sic enim supplendam putaueramus lacunam, quae e
vulgatis, et postea ostensum mihi ab illis, qui multis
recidiuum Stephanum imputabunt, ita in MSS. legi.

Γαλάδραι. πόλις Μακεδονίας ἐν Πιερίᾳ. Πολύβιος δ' ἐν τρι- Γαλαδραϊκὸν φησι. *Numerus procul dubio falsus. Forte* εἰκοστῷ τρίτῳ.

Λάμια. πόλις Θεσσαλίας τῶν Μηλιέων. Πολύβιος.

Μοτηνοί. χωρίον Ἰβηρίας, ἄποικον Ῥωμαίων. Πολύβιος ἔτῳ.

Ταμάσσεος, πόλις Κύπρυ. ἔςι γὰρ καὶ Τεμέση πόλις Ἰταλίας καὶ ποταμός. Πολύβιος δ' ἐν τῷ πρώτῳ Τεμεσίαν τὴν πόλιν καλεῖ. *Nusquam gentium illic, nec potest ibi fuisse. F.* Πολύβιος δ' εἰκοστῷ πρώτῳ.

Ex Arriano περὶ τέχνης τακτικῆς.

Καὶ μὴν καὶ Παυσανίυ ἐςὶ συγγράμματα ὑπὲρ τύτων, εὕροις δ' ἂν καὶ Εὐαγγέλυ, ἀλλὰ καὶ Πολυβίυ τῦ Ἀρκάδος, ὃς καὶ Σκιπίωνι τῷ Ῥωμαίῳ ξυνεγένετο. πολλὰς καὶ μεγάλας πολέμυς πολεμῦντι ἄλλας τε, καὶ ἐν ῷ καὶ Καρχηδόνα τὴν ἐν Λιβύῃ εἷλέ τε καὶ ἠνδραπόδισεν.

HENRICI VALESII
NOTAE IN FRAGMENTA
AB EODEM COLLECTA.

Pag. 278. Ἐφηβεύειν.) Ea vox proprie significat inter ephebos exerceri, quo sensu sumitur in decreto Atheniensium in honorem Hippocratis Coi: καὶ ἐξεῖναι Κῴων παισὶν ἐφηβεύειν ἐν Ἀθήναις, καθάπερ παισὶν Ἀθηναίων. Itemque apud Heliodorum lib. 1. vbi Cnemon sic dicit, ἐτύγχανον μὲν ἐφηβεύων ἐν Ἀθήναις. Ego *tirocinium agere* hic.verti. Nam Latini τὰς ἐφήβους vocant tirones, et tirocinium, quam Graeci ἐφηβείαν dicunt.

Ibid. Ἐν τῇ χλανίδι δεξιάν.) De hoc more loquitur Cicero in orat. pro Coelio: *Nobis quidem olim annus erat vnus ad cohibendum brachium toga constitutus, et vt exercitatione ludoque campestri tunicati vteremur.* Hoc signo monebantur adolescentes, vt ad agendum et loquendum lente accederent, vt hic testatur Polybius. Nam praecipuum erat apud antiquos modestiae signum, manum intra pallium continere, quod ἔσω τὴν χεῖρα ἔχειν Graeci dicebant, vt Philo in lib. de vita contemplat. Essenos solitos scribit. contra manum exerere, (quod ἔξω ἔχειν τὴν χεῖρα dixit Aeschines contra Timarchum) in adolescente immodestum habebatur. Libanius in Declam. 35. de procaci iuuene: οὐ γὰρ ἀνέτεινε τὰς ὀφρῦς, ἢ προὔβαλε τοῦ ἱματίου τὴν χεῖρα. Itaque Pericles postquam ad rempub. accessit, semper manum pallio cohibuit, teste Plutarcho in πολιτικοῖς παραγγέλμ.

Ibid. Ἀργὴν εἰς ἔργα καὶ λόγους.) Tirones anno 14. exeunte togam virilem sumebant; quintodecimo armis exercebantur in campo Martio, sextodecimo exeunte stipendia mereri incipiebant, vt docet Seruius in lib. 7. Aeneid. Ac in exercitatione quidem praeter tunicam etiam campestri vtebantur, ne inferiores corporis partes nudarent, vt testis est Cicero loco cit. sic enim intelligere soleo ea Ciceronis verba: *Et vt exercitatione ludoque campestri tunicati vteremur.* Ceteris aetate prouectioribus campestre pro tunica

:a erat aestate, vt de Catone scribit Asconius in orat. pro auro. Primo autem stipendiorum anno iidem iuuenes b custodibus agebant, teste Seruio in loco supra indicato. em ad illa Virgilij libro 5. *Custodem ad sese comitemque pubis Iuli* sic notat: *Secundum Tullium, qui dicit, ad mi-iam euntibus dari solitos esse custodes, a quibus primo anno gantur.* Intelligit autem Seruius locum Ciceronis in ea o Coelio, qui illis, quae antea citaui, subnectitur. *Eadem-e si statim mereri stipendia coeperamus, erat castrensis ra-ae militaris, qua in aetate nisi qui se ipse sua grauitate et stimonia defenderat, quoquo modo a suis custoditus esset, men infamiam veram effugere non poterat.* Ex his intelli-tur, quod hic ait Polybius, ephebos anni spatio interquie-sse ae cessasse tum ab agendo, tum a loquendo: annus im xv. erat dicatus nudae meditationi atque exercitationi.

Ibid. Ἐνδήμου δὲ χρή.) Lege, ἐχρῆν, ex msf. biblioth. regiae.

Pag. 279. Ὁ δὲ Μάρκος.) Haec ad M. Valerium Laeui-im Cos. pertinere non dubium est, de quo Liuius lib. 25. scribit: *Ab Agathyrna inconditam multitudinem secum in iliam transuexit. Quatuor millia hominum erant misti ex mi colluuione etc. Hos neque relinquere Laeuinus in insula is tutum ratus est, et Rheginis vsui futuri erant ad popu-ndum Brutium agrum.* Iam hunc Polybii locum esse ex .9. docet Stephanus in Ἀγάθυρνα. Sic enim scribendum, non vt vulgo, Ἀγάθυρσα. Silius lib. 14.

Mille Agathyrna dedit.

Ibid. Ἄρειον πεδίον.) Male Fuluius Vrsinus id fragmen-m Polybii retulerat, deceptus a corruptis Stephani codici-s, in quibus sub voce Ἄρειος πάγος relatum est. sed distin-endus est ille locus Stephani, et post verbum θυγατέρα, po-ndum a capite est Ἄρειον πεδίον πλησίον τῆς Ῥώμης etc.

Ibid. Διαπιστεύσαντες δέ.) Haec ad lib. 13. Polybii perti-isse patet ex reliquiis eius libri T. II. p. 351. vbi scribit, ilippum mandasse Heraclidi, vt quouis pacto naues Rho-rum corrumperet. Quod mandatum vt exequeretur He-:lides, flagris semetipse lacerauit. atque ita progressus e gia, cum flens sic se a Philippo misere habitum esse dice-, mox ad Rhodios clam confugit, eisque epistolas Philip-ostendit, quibus Philippus Cretenses ad societatem aduer-s Rhodios hortabatur. Paulloque post occasionem nactus

 naualia

naualia Rhodiorum incendit, vt refert Polyaenus lib. 5. ex Polybio, vt opinor. Ad hanc hiſtoriam haec et ſequentia fragmenta referenda eſſe apparet, et ad lib. 13. pertinere, non 14. vt male in editione noſtra excuſum eſt. Qui error cum ceteris nobis, vt ſpero, condonabitur.

Pag. 282. Ἴσον ἔχον τὸν αὐλίσκον τῇ προβολῇ.) Haec in vertendo omiſit Liuius, eo fortaſſe, quod nimiam difficultatem habebant. Eſt autem αὐλίσκος, vt videtur, poſtica pars teli, quae induitur haſtili, quam πυθμένα vocat Polybius lib. 6. in deſcriptione pili Romani. προβολὴ vero eſt anterior pars teli, quae prominet et in mucronem deſinit. Itaque ſic verti poteſt hic locus: *Bipalme ſpiculum erat, cuius tubus aequalis erat prominenti ferro.* Non poteſt, vt exiſtimo, magis Latine reddi vox Graeca αὐλίσκος. ſic quos organorum tubos vocamus, proprie ſunt αὐλίσκοι. et ſane vtriusque vocabuli origo fere eadem eſt. vt enim αὐλίσκος deriuatur, ἀπὸ τῦ αὐλῦ, quae eſt tibia, ita tubus a tuba.

Ibid. Τὸ Ἡράκλειον.) Haec fuſe narrat Liuius lib. 44. *a Phila Popilium cum II. millibus armatorum Heracleam mittit.* lege Heracleum ex Polybio. quod et Liuii verba ſequentia confirmant. *Abeſt*, inquit, *a Phila* v. *millia paſſuum, media regione inter Dium Tempeque in rupe amni imminente poſitum.*

Pag. 283. Κεραμωτῷ καταῤῥύτῳ.) Sic emendaui, cum vulgo κεράμῳ τῷ καταῤῥύτῳ legatur. Auctor mihi eius emendationis Suidas in κεραμωτὸν, τακτικὴ διάταξις, ὅπερ ἐποίῦν Ῥωμαῖοι ἐν παιδιᾶς μέρει. Liuius eo loco: *Faſtigatam ſicut tecta aedificiorum ſunt teſtudinem faciebant.* Eodem plane modo Apollonius lib. 2. Argon. teſtudinem militarem imbricato tecto comparat his verſibus.

Ὡς δ' ὅτε τις κεράμῳ κατερέψεται ἑρκίον ἀνὴρ,
Δώματος ἀγλαΐην τε καὶ ὑετῦ ἔμμεναι ἄλκαρ,
Ἄλλῳ δ' ἔμπεδον ἄλλον ὁμῶς ἐπαμοιβὸς ἄρηρεν,
Ὡς οἵ γ' ἀσπίσι νῆα συναρτύναντες ἔρεψαν.

Adde et Plutarchum in Antonio.

Ibid. Ἄκρως τοῖς ἀγωνιζομένοις.) Exiſtimaui legendum eſſe ἄκροις. Porro de hoc pugnae genere Celtiberorum loquitur et Diodorus Siculus lib. 4. ἱππομάχαιροι δὲ ὄντες, ἐπειδὰν ἀπὸ τῶν ἵππων ἀγωνισάμενοι νικήσωσι, καταπηδῶντες καὶ τὴν τῶν πεζῶν τάξιν μεταλαμβάνοντες θαυμαστὰς ποιῦσι μάχας. quo loco

co διμάχαι legendum eſt non διμάχαιροι. Qui autem ſint μάχαι, docet Curtius lib. v. in fine et Heſychius.

Pag. 285. Κημός.) Huius rei meminit Liuius lib. 37. : Polybio vt ſolet. *Quinque tantum Rhodiae naues effuge-nt, terrore flammae micantis via ſibi inter confertas naues ꝑta. Contis enim binis a prora prominentibus trullis ſer-is multum conceptum ignem prae ſe portabant.* Appianus ioque in Syriaco ex Polybii fontibus hortos ſuos irriga-t, cum ait, Παυσίμαχος δ', οἰχομένε Λιβίε, πεῖρας τε πυκνὰς ἢ μελέτας τῶν ἰδίων ἐποιεῖτο, καὶ μηχανὰς ποικίλας συνεπή-γνυτο, πυρφόρα τε ἀγγεῖα σιδήρεα ἐξῆπτε κοντῶν μακρῶν αἰω-ρεῖσθαι τὸ πῦρ ἐς τὸ πέλαγος, ἵνα τῶν μὲν ἰδίων σκαφῶν πολὺ ἔχῃ, τοῖς δὲ πολεμίοις προσιοῦσιν ἐμπίπτῃ. vbi Pauſimachus ſperam dicitur pro Pauſiſtrato.

Ibid. Ἐγεφύρωσεν τὸν Σαγγάριον.) Haec ita expreſſit tus Liuius l. 38. *Transgreſſis ponte perfecto flumen Sanga-um, praeter ripam euntibus Galli Matris Magnae a Peſſinun-occurrere cum inſignibus ſuis, vaticinantes fanatico car-ne, deam Romanis viam belli et victoriam dare.*

Ibid. Προστηθίδια καὶ τύπες.) Ita emendaui cum in omni-s libris πρὸς τῇ ἰδέᾳ legeretur corrupte. Emendationem ꝑo noſtram confirmat alter locus (Polybii ni fallor) apud idam in προστηθ. Ἐξελθόντες Γάλλοι δύο μετὰ τύπων καὶ προ-θιδίων ἐδέοντο, μηδὲν ἀνήκεστον βυλεύεσθαι περὶ τῆς πόλεως. ꝑt autem προστηθίδια, vt explicat, εἰκόνες μέχρι στήθυς, quas lli matris Idaeae geſtabant, teſte Dionyſio Halicarn. l. 2. μητραγυρτοῦντες ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος, τύπυς τε περικείμενοι τοῖς θεσι. Vetus auctor apud Suid. in Γάλλοι. Ἀπέστειλε νεανίσκυς σκευάσας εἰς Γάλλυς μετ' αὐλητῶν ἐν γυναικείαις στολαῖς, ἔχον-; τύμπανα καὶ τύπυς, ἐπὶ τὺς προκαθημένυς τῆς χώρας.

Ibid. Ἐναγίζυσι τῷ Ξανθῷ.) Hoc fragmentum pertinet luſtrationem illam exercitus Macedonici, quae Demetrio rſei fratri cauſſam necis praebuit. De ea Liuius l. 40. his rbis: *Forte luſtrandi exercitus venit tempus cuius ſolenne tale.* Et paullo poſt: *Mos erat luſtrationis ſacro peracto ercitum decurrere.* Id ſolenne Ξανθικὰ dicebatur, eo quod eretur menſe Xanthico ſeu Aprili. Heſychius, Ξανθικά, τῇ Μακεδόνων Ξανθικῦ μηνὸς ἀγομένη. ἔστι δὲ καθάρσιον τῶν ατευμάτων. Ex quo patet, hic legendum eſſe τῷ Ξανθικῷ ιι, non τῷ Ξανθῷ.

 IACO-

naualia Rhodiorum incendit, vt refert Polyaenus lib. Polybio, vt opinor. Ad hanc hiſtoriam haec et ſequ fragmenta referenda eſſe apparet, et ad lib. 13. perti non 14. vt male in editione noſtra excuſum eſt. Qu ror cum ceteris nobis, vt ſpero, condonabitur.

Pag. 282. Ἴσον ἔχον τὸν αὐλίσκον τῇ προβολῇ.) Ha vertendo omiſit Liuius, eo fortaſſe, quod nimiam diſ tatem habebant. Eſt autem αὐλίσκος, vt videtur, p pars teli, quae induitur haſtili, quam πυθμένα vocat I bius lib. 6. in deſcriptione pili Romani. προβολὴ ver anterior pars teli, quae prominet et in mucronem de Itaque ſic verti poteſt hic locus: *Bipalme ſpiculum cuius tubus aequalis erat prominenti ferro.* Non poteſ exiſtimo, magis Latine reddi vox Graeca αὐλίσκος. ſic organorum tubos vocamus, proprie ſunt αὐλίσκοι. et vtriusque vocabuli origo fere eadem eſt. vt enim αὐ deriuatur, ἀπὸ τῦ αὐλῦ, quae eſt tibia, ita tubus a tub

Ibid. Τὸ Ἡράκλειον.) Haec fuſe narrat Liuius lI *a Phila Popilium cum II. millibus armatorum Hera mittit.* lege Heracleum ex Polybio. quod et Liuii ver quentia confirmant. *Abeſt*, inquit, *a Phila* v. *millia ſuum, media regione inter Dium Tempeque in rupe am minente poſitum.*

Pag. 283. Κεραμωτῷ καταῤῥύτῳ.) Sic emendaui, vulgo κεράμῳ τῷ καταῤῥύτῳ legatur. Auctor mihi emendationis Suidas in κεραμωτὸν, τακτικὴ διάταξις, ἐποίουν Ῥωμαῖοι ἐν παιδιᾶς μέρει. Liuius eo loco: *Faſtig ſicut tecta aedificiorum ſunt teſtudinem faciebant.* E plane modo Apollonius lib. 2. Argon. teſtudinem m rem imbricato tecto comparat his verſibus.

Ὡς δ' ὅτε τις κεράμῳ κατερέψεται ἑρκίον ἀνὴρ,
Δώματος ἀγλαΐην τε καὶ ὕετῦ ἔμμεναι ἄλκαρ,
Ἄλλῳ δ' ἔμπεδον ἄλλον ὁμῶς ἐπαμοιβὸς ἄρηρεν,
Ὡς οἵ γ' ἀσπίσι νῆα συναρτύναντες ἔρεψαν.

Adde et Plutarchum in Antonio.

Ibid. Ἄκρως τοῖς ἀγωγεῦσι.) Exiſtimaui legendum ἄκροις. Porro de hoc pugnae genere Celtiberorum loq et Diodorus Siculus lib. 4. ἱππομάχαιροι δὲ ὄντες, ἐπειδὰν τῶν ἵππων ἀγωνισάμενοι νικήσωσι, καταπηδῶντες καὶ τὴν πεζῶν τάξιν μεταλαμβάνοντες θαυμαστὰς ποιῦσι μάχας.

loco διμάχαι legendum eſt non διμάχαιροι. Qui autem ſint διμάχαι, docet Curtius lib. v. in fine et Heſychius.

Pag. 285. Κημός.) Huius rei meminit Liuius lib. 37. ex Polybio vt ſolet. *Quinque tantum Rhodiae naues effugerunt, terrore flammae micantis via ſibi inter confertas naues facta. Contis enim binis a prora prominentibus trullis ferreis multum conceptum ignem prae ſe portabant.* Appianus quoque in Syriaco ex Polybii fontibus hortos ſuos irrigauit, cum ait, Παυσίμαχος δ', οἰχομένε Λιβίε, πείρας τε πυκνὰς καὶ μελέτας τῶν ἰδίων ἐποιεῖτο, καὶ μηχανὰς ποικίλας συνεπήγνυτο, πυρφόρα τε ἀγγεῖα σιδήρεα ἐξῆπτε κοντῶν μακρῶν αἰωρεῖσθαι τὸ πῦρ ἐς τὸ πέλαγος, ἵνα τῶν μὲν ἰδίων σκαφῶν πολὺ προὔχῃ, τοῖς δὲ πολεμίοις προσιᾶσιν ἐμπίπτῃ. vbi Pauſimachus perperam dicitur pro Pauſiſtrato.

Ibid. Ἐγεφύρωσεν τὸν Σαγγάριον.) Haec ita expreſſit Titus Liuius l. 38. *Transgreſſis ponte perfecto flumen Sangarium, praeter ripam euntibus Galli Matris Magnae a Peſſinunte occurrere cum inſignibus ſuis, vaticinantes fanatico carmine, deam Romanis viam belli et victoriam dare.*

Ibid. Προστηθίδια καὶ τύπες.) Ita emendaui cum in omnibus libris πρὸς τῇ ἰδέᾳ legeretur corrupte. Emendationem vero noſtram confirmat alter locus (Polybii ni fallor) apud Suidam in προστηθ. Ἐξελθόντες Γάλλοι δύο μετὰ τύπων καὶ προστηθιδίων ἐδέοντο, μηδὲν ἀνήκεστον βελεύεσθαι περὶ τῆς πόλεως. ſunt autem προστηθίδια, vt explicat, εἰκόνες μέχρι στήθες, quas Galli matris Idaeae geſtabant, teſte Dionyſio Halicarn. l. 2. μητραγυρτεῦντες ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος, τύπες τε περικείμενοι τοῖς στήθεσι. Vetus auctor apud Suid. in Γάλλοι. Ἀπέστειλε νεανίσκες διασκευάσας εἰς Γάλλες μετ' αὐλητῶν ἐν γυναικείαις στολαῖς, ἔχοντας τύμπανα καὶ τύπες, ἐπὶ τὰς προκαθημένες τῆς χώρας.

Ibid. Ἐναγίζεσι τῷ Ξανθῷ.) Hoc fragmentum pertinet ad luſtrationem illam exercitus Macedonici, quae Demetrio Perſei fratri cauſſam necis praebuit. De ea Liuius l. 40. his verbis: *Forte luſtrandi exercitus venit tempus cuius ſolenne eſt tale.* Et paullo poſt: *Mos erat luſtrationis ſacro peracto exercitum decurrere.* Id ſolenne Ξανθικὰ dicebatur, eo quod ageretur menſe Xanthico ſeu Aprili. Heſychius, Ξανθικὰ, ἑορτὴ Μακεδόνων Ξανθικῦ μηνὸς ἀγομένη. ἔστι δὲ καθάρσιον τῶν στρατευμάτων. Ex quo patet, hic legendum eſſe τῷ Ξανθικῷ μηνὶ, non τῷ Ξανθῷ.

IACOBI GRONOVII
NOTAE AD FRAGMENT

A B

ISAACO CASAVBONO

COLLECTA.

AD PRIMAM PARTEM
Tom. III. p. 236. et sequentibus.

Ad XIV. Sine caussa et male id accipitur de Phil nienis frugalitate et Polybio adiudicatur. nam Valerio Poplicola ac Dionysii Halic. libro v. vt vere nuit Henr. Valesius v. cl. In quo eo magis miror τὸ νυ cum Vrsino hallucinatos, quod Suidas idem refera tidem verbis in Πόπλιος Οὐαλέριος, immo et melius: omnino debet legi ἄξιος μὲν ὁ ἀνὴρ πολλῶν καὶ ἄλλων θαυμάτων χάριν ἐπαινεῖσθαι etc. aliter imperfectum.

Ad XV. Fucum lectori a Suida factum putaui, haec verba Polybio daret. Sed postea in eo nullius a ris vocabulum comperi, vt male id nobis Casauboni truserit: nam Iosephi sunt, et reperies libro 3. belli Iu cap. 6. p. 835.

Ad XIX. Nec hoc Polybii est, sed Diodori Sici legationis eclog. 35.

Ad XX. Saepe hoc vel integrum vel partem ei tat aliis locis, ex quibus vniuersum collegit Valesius. de et in Πέλλας. Si tamen est Polybii; nam simile cer in Diodori excerptis p. 341.

Ad XXI. Venia dignus ὁ πάνυ, quia ei praefixit das Polybium: hodie tamen, monente Valesio, legitur Appianum in Libycis, quem plenius descripsit Suic Μασσανάσσης, vti etiam haec ipsa.

Ad XXIV. In verbo Ἐσπάδαζον Suidas tantum ὅπλων δ' ἠμέλων. In ὑπερέχων apud eundem legitur βίαν χορηγίαν, omissa praepositione; quae tamen serua χόρδρευε, sed ibi male ὑπέχων, et pessime propterea i

pr

retantur, *et plerisque talis erat ornatus, qualem ferebant* *rum opes et facultates.*

Ad XXXII. Amplius hoc eſt in Ἀςαθμεύτως: nempe *ἀνεπισταθμεύτως, νόμοις χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις*, quod omnino eiusem puto. Sed et ex hoc fragmento aliud de eadem re ſerendum videtur Polybio in Ἀφρουρήτως, vtpote quod vietur praeceſſiſſe. *Θάσιοι εἶπον πρὸς Μητρόδωρον τὸν Φιλίππου ατηγὸν, παραδοῦναι τὴν πόλιν, εἰ διατηρήσει αὐτοὺς ἀφρουρήτους, φορολογήτους, ἀνεπισταθμεύτους, νόμοις χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις. Ἐπιαμναμένων δὲ μετὰ κραυγῆς πάντα τὰ ῥηθέντα, παρήγαγον τὸν ίλιππου εἰς τὴν πόλιν.* Haec plane ſibi reſpondent.

Ad XXXVI. In his citandis mutantur quaedam in ἀνθομολογησόμεθα. *ἐν τῇ Ῥώμῃ μετὰ ταῦτα, μηδὲν ἑωρακέ- φοβερώτερον καὶ δεινότερον φάλαγγος τῆς Μακεδονικῆς.* Vbi aia male diſtinguitur, male quoque interpretantur: *narbat, ſe poſthaec nihil formidabilius etc.* Immo, *narrabat ſtea, ſe nihil formid.*

Ad XXXVII. Monuit Cl. Valeſius id eſſe ex Iuliani atione III. In Γελοῖος legitur apud Grammaticum *ἀντιαπτόμενον.*

Ad XLI. Indigne hic haeretur. Aemilius Portus de rſis accepit, et vertit: *multae autem ciuitates hominum, mediterraneis locis habitantium, ſe Romanis adiunxerunt, rſarum copias formidantes.* Caſaubonus de Perſeo Maedone, vt probat ab eo ſuperpoſitum lemma. Sed nec de rſis nec de Perſeo tum ſomniaſſe Polybium, et corrigenm eſſe Πεζικὰς pro Περσικὰς cognoſcet, qui lib. I. cap. 20. ſpicere dignabitur. Eodem errore legitur in Τριάριοι apud iidam *ἐπιλέξαντες ἐκ τῶν στρατοπέδων Περσικῶν τὰς ἀρίστας ῥας*, vbi quem non interpretis vel miſereat? Tu corri- *πεζικῶν*, vt monuit ex V. C. Vrſinus, et eſt in Polybio.

Ad XLVIII. Vide T. III. p. 96. Sequentia, *Περσεὺς αθαρρῶν* etc. Appiani eſſe indicauit quoque idem, qui ulta, Valeſius.

A D
SECVNDAM PARTEM.

Ad I. Locus priori fragmento eſt in lib. II. cap. 32. et non *τὴν τῶν Γαλατῶν ἀθεσίαν*, ſed *τὴν Γαλατικὴν ἀθ.* auctor ripſerat, quod ſine ratione mutauit Grammaticus.

Ad II. Primam pericopen habes libro xv. cap. II. Secundam lib. III. cap. 70. cui gemina ſunt I. 45. βυλόμενος ἀκερχίοις ἀποχρήσασθαι ταῖς ἑκατέρων ὁρμαῖς.

Ad III. Quod indicium, hoc Polybii eſſe? Immo et quod apud Suidam praecedit in ἀκραιφνὴς, et a Caſaubono tamquam Polybii vides poſitum T. III. p. 245. non poſſum Polybio vindicare, quia omnem Aemilii Pauli hiſtoriam verbo tenus integram habemus in libro III. vt omnino alterius auctoris id exiſtimem.

Ad VI. Primi fragminis priorem partem habes quoque infra in καταινέσαντες: poſteriorem apud Suidam in Κύβος. Secundum eſt ex l. XVII. c. 13.

Ad VII. Secundum, de quo etiam ambigit Caſaubonus, exſtat in Diodori legat. 32.

Ad VIII. Prius eſt lib. I. cap. 52. fine. Secundi partem habes etiam in Ἀπέλυσεν.

Ad IX. Videbatur quibusdam, vt amat, omiſſis inuerſisque id contextum a Suida ex lib. IV. cap. 2. Συνεχῶς ποιούμενος ἀνατείρας ἐγύμναζε τὰς φαλαγγίτας, καὶ συνέθιζε ταῖς εἰρεσίαις. Sed eſt omne Polybii praeter vnam vocem, et fruſtra tentat ὁ θαυμάσιος. Nempe in poſtremo τὸ ἐγύμναζον pannus eſt Grammatici vel ſcribae, licet ſine ſenſu, pro quo retinere debuerant χρωμένων. Ita enim haec integra habes lib. x. cap. II.

Ad X. Idem rurſus eſt in Επικρεμάσας. vbi male ἀνατιθεὶς, quo loco timide ſuſpicatur Portus, quod iam in ſuperioribus melius habuerat. Sed nullo loco id dicitur Polybii eſſe.

Ad XII. Vide T. III. p. 29.

Ad XIII. Vt hoc Polybii eſſe negare non poſſum, ita in Diodori ecloga legationum XXIX. et quidem melius, addita copula ἀφιδρυμάτων καὶ θεῶν (quod et edimus) legi hodie, monſtrare poſſum.

Ad XIV. Poſuimus ſuo loco lib. VIII. cap. 5.

Ad XX. Idem reponitur a Suida in Ἀφυής. Quod dico, vt aduertatur miranda interpretis inconſtantia.

Ad XXI. Primo horum fragmento multa Suidas detraxit, vnde et Latinum ſuum interpretem ad miſerae verſionis monſtra adegit. Integrum exſtat. ὅτε τοῖς Ἀπεκλήτοις συμμεταδόντες κατὰ τὰς αὐτῶν κρίσεις διαλαβόντες. Ita oportuerat, ita legitur lib IV. cap. 5.

Ad

Ad XXII. Sufpicor, nec omnino vane, hauftum id a uida ex Plutarcho in Agide et Cle. Ἄρκτος εἰωθὼς παρ' ιαυτὸν ἀεὶ ϛρατηγεῖν, ἀπείπατο τὴν ἀρχὴν καὶ παρῃτήσατο.

Ad XXIV. In ὑπεραλγῆ fic allegat. ὁ δὲ ἵππος ὑπεραλ-ῆς ὢν ἐκ τῆς πληγῆς, ῥύδην ἐφέρετο. Quid dicemus?

Ad XXV. Inuenies hoc omne lib. III. c. 102. etfi mul-s interuerfis, et πελάζοντας pro πολεμίους. Et hic quoque t, quod condones interpreti.

Ad XXXI. Vide Tom. III. p. 58.

Ad XXVII. Iohannis Antiocheni hoc effe, non Poly-i, vidit et Valefius.

Ad XXVIII. Secundum habetur T. III. p. 131.

Ad XXIX. Vltimum legitur in Diodori ecloga 32. de gationibus.

Ad XXXV. Partem prioris leges quoque in Προηγικῶτε-ν, quod etiam citauit Fuluius. Ipfam fententiam refert ιύνου ad hiftoriam Demetrii obfidis, Roma fugientis. Alius m vir fummus nec minoris apud me venerationis, de ipione dici non dubitat, quippe qui fuerit venationi ad-ctior. Sed haec ἀφ' ἵππων ἐπ' ὄνους. Quid intercedit quo nus hoc pacto dicam Ptolemaeum defcribi, de quo Po-bius ita in legat. 37. ὁ πρεσβευτὴς πολλούς τινας διετίθετο ρους, ἐγκωμιάζων τὸν Πτολεμαῖον, καί τινας ἀποδείξεις προσ-ρετο τῆς τε περὶ τὰς κυνηγίας εὐχειρίας καὶ τόλμης. Immo dem iure et Philopoemeni tribuam, de quo vide T. III. 34. Sed nec de Demetrio, nec Scipione, nec Ptole-ieo aut Philopoemene ea fcripfit Polybius; verum de ilemene Tarentino, futuro fuae patriae proditore, quod ffe obuium fuit, nifi in legendo Polybio feftinatum fo-:. Habes integram periodum lib. VIII. cap. 20. vertebat-e hanc ipfam Liuius 25, 8. *Et erat venandi ftudio infi-is.* Secundum et tertium vide in T. III. p. 89.

Ad XXXVI. Primum vertit Liuius. *Sitam quam op-rtune ad traiiciendum in Africam*, et fumtum ex lib. x. p. 8. de Carthagine Noua. In fine pro ἕως Καλχηδόνος, od ab Vrfino fumfit Cafaubonus, non eft dubium, quin rrigi debeat ἕως Χαλκηδόνος.

Ad XXXIX. Credo inter reliquias libri octaui hoc nendum, vbi tractabat Polybius res Syracufanas; de autem effe probo ex Liuio, qui ita vertit lib. 24. cap. 31.

Et

Et Cretenſium quibusdam ad itinera inſidenda miſſis, velut interceptas litteras, quas ipſe compoſuerat, recitat.

Ad XLIV. Secundum neſcio cur non integrum ὁ πάνυ adſcripſerit: nam in Suida legitur Δυσθετούμενοι τοῖς συμβαίνουσιν ἀποδυσπετοῦσι. Sed in Ἀποδυσπετεῖ habet idem: Δυσθετούμενοι τοῖς συμβ. ἀποδυσπετεῖν συμβαίνουσι, ſed vt videtur perperam.

Ad XLVII. Poſterius ſumtum ex lib I. cap. 49. niſi quod ibi nunc legatur ἐθελοντάς.

Ad LIII. Sciuit et Suidas Νεργόβριγας eſſe, vt diſcimus ex hac ipſa voce ſuo ordine poſita, vbi Appianum citat, cuius etiam plura habet in Μετριοπαθεῖν. Ὀρτόβριγα vero rurſum agnoſcit ſuo loco, vbi idem fragmentum. Neque vero ſi Νερτόβριγα legatur, placet accipere de Marcello, qui Nobiliori ſucceſſit, ſed potius de Metello. Florus III, 17. *Metellus ille, cui ex Macedonia cognomen, meruerat et Celtibericus fieri, quum et Contrebiam memorabili cepiſſet exemplo et Nertobriges.*

Ad LX. Multis hoc ita augeri poteſt ex v. Βορίανθος. Ὅτι βάρβαροί τινες κτείνουσι Βορίανθον τυραννήσαντα, ταύτῃ προσάγεσθαι τὸν τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸν ἡγούμενοι ἐς εὔνοιαν· καὶ δὴ ἀφικόμενοι τῶν τοῦ Βοριάνθου αὐθεντῶν τινες ἆθλα τῶν περὶ τὸν ἄνδρα πεπραγμένων ἠξίουν παρὰ Σκιπίωνος κομίζεσθαι· ὁ δὲ Σκιπίων ἀποκρίνεται, μηδαμῶς εἶναι, etc.

Ad LXV. Prius ex hiſtoria de Scipione ſumſit. Vide T. III. p. 117. Poſterius cum adderet, non dubito quin ante oculos habuerit librum XIV. etiam de Scipione, ſed altero, T. II. p. 360. ὁ δὲ Πόπλιος κατὰ μὲν τὴν ἐπίφασιν ἐποίει τὸ παραπλήσιον, κατὰ δὲ τὴν ἀλήθειαν τὰ μάλιστα περὶ τὰς παρασκευὰς ἦν.

Ad LXVI. Non dicit Suidas hoc Polybii eſſe. Et ſane hodie legitur apud Diodorum in legat. 34.

Ad LXIX. Vt ſenſum inueniret, admodum haec torſit interpres: *Peculiariter vero ciuilium et efficacium rerum apparatus erat peritus.* Tu reuiſe T. II. p. 222. et videbis voculam ἰδίως nihil eſſe, et abiiciendam, niſi Suidas ſcripſerit: Ἐργαστικός, ἰδίως. Πολύβιος. τῶν etc. nempe propria et naturali ſignificatione hic accipi.

Ad LXX. Vide T. II. p. 103. Ibi ſaltem pars eſt.

Ad LXXI. Idem eſt in Κυρία, niſi quod φυγεῖν ibi legitur pro ἐρύκειν.

Ad

Ad LXXV. Secundum legitur apud Diodorum in legaionum e. loga 32. In vltimo nefcio cur ὁ πάνυ omittat feuentia fane pulchra. κατὰ δὲ τῆς Εὐρώπης ἀμυντήριον ὑπάρειν ἀεὶ τοῖς τῆς Ἀσίας βασιλεῦσιν εὐχειρότατον.

Ad LXXX. Reperitur hoc omne lib. IV. cap. 29. tanm ibi eft συνέθετο.

Ad LXXXI. Decerptum ex libri I. cap. 79.

Ad LXXXV. Hoc iam fupra pofitum T. III. p. 238.

Ad LXXXVI. An compofuit haec Grammaticus ex lelt. 25. πρὸς τὸ μήτ' ἐπιθυμεῖν μηδενὸς παρὰ τὸ δέον, μήτ' ἀξιῦν ἴρα τῦ καθήκοντος.

Ad XC. Sine cauffa ὁ πάνυ omifit ἐγένετο ὑποχείριος. ft autem totum ex lib. I. cap. 47.

Ad CIV. Hoc fragmentum fi fuo loco apud Polybium gi animaduerfum fuiffet, non ederetur apud Suidam ὐδ' εἴχετο ἀποφαινόμενος ταῦτα, nec corrigerent Cafaubonus ic loco et apud Suidam Portus ἀποφαινομένυ, fed ὐδ' ἀνεῖτο ἀποφαινομένων ταῦτα. Non item ὐχ οἷον ὐ, fed omiffa fteriori negatione, quod millies ita a Polybio adhiberi :ile monftrare poffem, et Latini imitati funt. Euolue ı. III. cap. 82. vt emendes Suidam.

Ad CIX. Vide Peirefciana T. III. p. 118.

Ad CXI. Vertit Aemilius. *Nec fe de rupe praecipitem dit, quamuis vehementer affectus effet.* Sic fingula ἀποατματια faciunt γνώμην. Sed et corrigit ἔῤῥιψε. Omnia ffimo more. Vide modo libri VIII. cap. 15.

Ad CXVIII. Secundum citatur in ἐσφαλκέναι hoc mo-: ὥστε τὸ ἴδιον οἶκον τὸ καθ' αὑτὸν ἐσφ. Quod rectius, vt :et ex T. III. p. 19.

Ad CXX. Hoc melius iudico, quam πρὸς τρόπον, vt gitur apud Polybium et Suidam: quomodo apud eundem alio fragmento legitur πρὸς θυμῦ εἶναι. Habet autem Poȝius lib. VIII. cap. 14.

Ad CXXI. Simile faltem habes in legat. 114.

Ad CXXVI. Secundum exemplum eft ex libro III.). 87.

Ad

Ad CXXXI. Gemina ſaepe apud noſtrum occurrunt: hoc autem deſcriptum puto, ex lib. xi. cap. 2. vbi legitur, καὶ ταῦτα διὰ τῶν πρὸ τῆ συντάξεων δεδηλώκαμεν.

Ad CXXXIII. Secundum quoque habetur in Βακχεύων, ſed ibi Polybii nomen non additur.

A D
TERTIAM PARTEM.

Ad III. Hoc Polybii eſſe Caſaubono valida coniectura perſuadet; nondum mihi. Sane ex Aeliano citat Suidas: Ῥωμαῖοι δ' ὔτε εὐπραγίαν παράνομον, ὔτε νίκην τελεσθεῖσαν, ἧς ὁ ἄρχων μὴ ἐκοινώνησεν, ἠσπάζοντο, ἵνα μὴ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΖΩΣΙΝ ἐν ταῖς πράξεσιν οἱ ὑπήκοοι.

Ad V. Putes de duce agi, qui vigilias circuit et portas caſtrorum viſit. Sed pro ἐπῄει, ſcribe ἐποιεῖτο, eſtque purum putum Polybii lib. VIII. cap. 20.

Ad VI. Ex voce Κνέφας poteſt augeri ita: πρωτοπορείαν, κνέφατος ἄρτι γινομένυ. Inſpice libri eiusdem cap. 21. nec validis coniecturis opus eſſe putabis.

Ad VII. Cauſſam non video, quare Caſaubonus haec verba huc reiecerit, cum ipſe ſciuerit, vbi apud Polybium legantur, et a Suida quoque ſit praefixum Polybii nomen, idemque Grammaticus habeat in Βῶλις, vbi recte legitur Βῶλιν.

EIVSDEM NOTAE
AD COLLECTA
PER
VALESIVM.

Pag. 286. Ἐξ ἀμφοῖν ταῖν χεροῖν.) Quid praestat gladius ad caesim vtraque manu feriendum aptus eum, qui extra tantum regi potest? Sane gladius sinistram efficaorem efficere non potest. Omnino scribe: ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν. Vult enim ab vtroque latere acutum fuisse, cum iam hodie quidam ab altera parte crassitiem habeant. Hoc item fragmentum Polybii esse olim iam suspicatus est Livius lib. III. Milit.

Ad II. Prius desumtum ex lib. V. cap. 110.

Ad III. Habet et Suidas in Βλάνων. Nusquam autem t Polybio se hausisse ait, vt necesse fuerit hic allini.

Ad IX. Totum est libro XI. cap. 10.

Ad X. Ex lib. III. cap. 106. Non dubito autem, quin nsulto omiserit id Casaubonus, quum in praefatione eum cum tractasset.

Ad XI. Prius est libri XIV. cap. 1.

Ad XVIII. Habes lib. IV. cap. 57. Ceterum male apud iidam legitur ῥαθίως, cum legendum sit ῥαθύμως, quae erpetua Polybii vox est, et in eadem quidem materia urpat lib. I. cap. 19. ῥαθυμότερον ταῖς φυλακαῖς χρησαμένων. t secuti Latini. Liuius 23, 37. *In stationibus solute et ne-'igenter agentes.*

Ad XX. Omne est lib. I. cap. 18. Et habet Vrsinus, d Casaubonus cum videret id in Polybio exstare, recte duxit, et sine ratione omni ac temere nuper repetitum est.

Ad XXIII. Male hoc loco vltima duo verba ponuntur elut pars fragmenti, cum κατὰ πρόσωπον καταβαίνειν explit ἐξ ὁμολόγου καταβαίνειν. Idem committitur ab interpre- Grammatici. Manum mihi promittet, quisquis consu-lerit lib. III. cap. 90. vbi omnia verbotenus.

Ad

Ad XXX. Mirus est interpres Grammatici, di μόδιος, quae vox est explicatio glossematis εὖ πεφυκ lut nomen proprium accipit. Vide libri x. cap. 14.

Ad XXXII. Sensu aliquid simile, verbis nihi locus, ad quem remittimur. Affinior videtur ex cap. 17. τὸ γὰρ πρόσιμον παρ' αὐτοῖς θάνατός ἐστι τῷ π τὴν τάξιν. Quamuis et hic desit glossa, quam in tandam sumsit Suidas. Ne ipse quidem sibi constat in πρόσιμον aduocat τῆς ἐφεδρείας λιπόντι τὴν τάξιν fragmentum Fuluius quoque notauit.

Ad XXXVI. Scribendum μὴ τοιαύτην ποιεῖσθαι nisi cum Porto malis τίθεσθαι, quod facile probo, corruptum puto Polybium in dissertatione de prodi T. III. p. 71. Δῆλον γὰρ, ὡς οὔτε τοὺς ἐξ ἀκεραίου συμπε τῶν ἀνδρῶν πρός τινας βασιλεῖς ἢ δυνάστας κοινωνεῖν πρα εὐθέως προδότας νομιστέον. At vir doctissimus test MS. legi κοινωνίαν, et ita video Suidam quoque ad tum in προδότης, tum in ἐξ ἀκεραίου. Itaque emen συντιθεμένους κοινωνίαν. Certe συμπειθομένους κοινωνί loco sine sensu reor.

Ad XXXVII. Exstirpandum hinc illud ἐντυχ a Grammatico vel librario potius male ad supplenda tentiam, quasi praelio decretum fuisset, inoculatum libri III. cap. 103.

Ad XXXIX. Prius integrum habemus lib. III. c

Ad XLIII. Illa πρὸς ἕνα nulla sunt: ideo nec Aemilius interpretari potuit. Lege καθ' ἕνα, et inuenies omnia lib. x. cap. 18.

Ad XLIV. Habes integrum lib. i. cap. 46.

Ad XLV. Suspicor, vtinam vere, hoc fragmentum ponendum esse ante libri xii. cap. 8. quod incipit illis verbis tribus, in quae fragmentum desinit, et quod ad sensum, videtur conuenire.

Ad LI. Reformandum: σχεδὸν ἅπασι τοῖς ἵπποις etc. ὁ λεγόμενος λιμόψωρος. Ex lib. iii. cap. 87.

Ad LII. Vide Tom. III. p. 54.

Ad LVI. Haec Polybii esse, iam se quoque vix dubitare Casaubonus scribit. Ceterum potest hoc locupletari tali accessione: Ἁπλῶς δὲ οὐδὲν εἶδος τῶν μελλόντων ἔγνωσαν. ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς τῶν πρεσβέων ἐμφάσεως ὀττευόμενοι καὶ γηρυόμενοι, εἰς [illegible] etc. Vide Suidam in Ἁπλῶς.

Ad LVIII. Descriptum ex lib. xvii. cap. 15. et tum poterit Aemilio de eo liquere.

Ad LX. Ex lib. v. cap. 71.

Ad LXI. Videndum, ne compositum sit ex libro vi. cap. 43

Ad LXVI. Ex libro iii. cap. 104.

Ad LXIX. Ex l. i. c. 26.

Ad LXXII. Hoc Polybii esse primus vidit Casaubonus, et monuit, vt videre est Tom. III. p. 262. vt ἀκρίτως hic inculcetur.

Ad LXXVIII. Ex libro iii. cap. 70.

IACOBI PALMERII
NOTAE AD EXCERPT.
DE
VIRTVTIBVS ET VITIIS.*

Pag. 12. lin. 40. Ὅτι Γοργὸς ὁ Μεσσήνιος οὐδενὸς ἦν ἥττων Μεσσηνίων πλούτῳ καὶ γένει. Hic Gorgus Messeni fuit Eucleti filius et quinquertio celebris, vt ait Pausani in Messenicis.

42. 13. Καὶ τὰς ἐν Φλιοῦς τῶν ναῶν προξενίας ἐξευρημ Interpres ἐν ταῖς Φλιοῦς interpretatur, *apud Philiasios.* quidem inuitus et cogente veritate discedo a tam docti v sententia: ignoscat igitur mihi, si aliter puto vertendu Nam dixisset Polybius ἐν Φλιοῦντι, si de Phliasiis intellex set. Tum quid in eo noui? nonne iure hospitalitatis vt bantur ab antiquo omnes Graeciae ciuitates? Verto, *postibus templorum:* nam Φλιαὶ sunt antes vel postes, quaedam templorum ornamenta et additamenta, vbi p blice hospites excipere excogitauit primus ille, de q loquitur.

58. 31. Παρὰ τὸ Πολιάσιον ἕως ἐπὶ τῆς καθ' Ἕλλας ἀφίσ τόπους. Haec facilius est damnare, vt corrupta, qui emendare, et veram lectionem diuinare, et quod ad v cem Ἕλλας, subtiliter et optime meo iudicio collegit ex quentibus doctissimus Valesius, debere legi Σελλασίαν, qu tamen saepius per λ simplex solet scribi. Sed in voce λιάσιον haeret aqua: tentabam legere, κομπάσιον, de q Polybius Tom. II. pag. 611. et ex ductu litterarum ex κο πάσιον, voce semideleta forte et litteris fugientibus, pot runt exscriptores facere πολιάσιον, hoc modo, :: COM :: ασ. Sed est mera coniectura.

* Hae notae, quae vulgo inscribuntur *in fragmenta a Va collecta*, per errorem huc dilatae sunt.

83. 3. Πλέων ἐπὶ τινὰς πράξεις πρὸς τὰ ἔχατα τῆς Βοιω-
ας πρὸς Λαβρύναν. Hic locus in voce Λαβρύναν mihi vide-
r mendum olere, et in πρὸς etiam primo loco poſitum.
am illud non eſt Polybianae elegantiae πρὸς τὰ ἔχατα - - -
ὸς Λαβρύναν, et male ſonat ea praepoſitionis πρὸς itera-
o. Tum ex ſequentibus patet, Antigonum non nauigaſſe
ὸς Βοιωτίαν, quod de eo dicitur, qui ad aliquem locum
neris vel nauigationis finem tendit. At in Aſiam vela fa-
ebat Antigonus per Boeotiae mare et littora. Ergo πα-
ὰ τὰ ἔχατα τῆς Βοιωτίας ſcripſerat Polybius, non πρὸς τὰ
ατα, *per extrema Boeotiae*, non *ad extrema*. Tum Λα-
ύνα vox eſt non amplius audita, et de ea vrbe vel portu
l promontorio Boeotiae, nec Strabo, qui eam Graeciae
rtem curioſe exequitur, nec Pauſanias in Boeoticis, nec
utarchus, qui de ſua Boeotia vbique loquitur, nec alius
uique antiquorum mentionem fecit, licet de locis mari-
mis, qui ſunt ἐν παράπλῳ, pluries meminerint antiqui. Er-
o ſuſpicor legendum, παρὰ τὰ ἔχατα τῆς Βοιωτίας καὶ Λα-
ρυμναν· fuit enim Larymna in finibus extremis Boeotiae
Locridis ad Euripum.

101. 13. Κατὰ τὸν Λωὸν ποταμόν. Rurſus et hoc loco
ſcribe Ἄωον.

129. 2. Μετὰ τὸ παρελθεῖν πρὸς τὸ Πέργαμον. Ex ſe-
entibus patet Pruſiam non ingreſſum fuiſſe Pergamum,
ando infra ait: Οὐδὲν δὲ πράττειν δυνάμενος διὰ τὸ Σώσαν-
ν τὸν βασιλέως σύντροφον εἰσεληλυθότα μετὰ ςρατιωτῶν εἴρ-
ν αὐτῦ τὰς εἰσβολάς. *Cum autem nihil agere poſſet, eo*
od Soſander regis nutricius cum militibus vrbem ingreſſus
petus eius coercebat. Ergo vertendum erat, *poſtquam ad*
rgamum acceſſiſſet, non vero, *Pergamum ingreſſus*.

De codicibus MSS. quorum in recensendo Polybio fuit Is. Casaubono copia.

IN PRIMA PARTE.

Vsi sumus libro regiae bibliothecae elegantissime descripto, sed manus recentissimae, cui parilem dono dedit nobis olim vir nobilis, Antonius Verderius Lugdunensis; sed in quo tres postremi libri deerant. his duobus vetustior est saeculo vno vel altero, quem nacti sumus e bibliotheca serenissimi principis, Bauariae ducis.

IN SECVNDA PARTE.

Vsi sumus libro msf. regiae bibliothecae non admodum bonae notae. item vetustissimis membranis epitomen continentibus librorum XVII. primorum, e bibliotheca serenissimi principis, Vrbini ducis. Suggessit et V. CL. atque praestantissimus Franciscus Pithaeus exemplar huius partis ms. quod deprehendimus esse illud ipsum, vnde Basiliensis editio fuerat desumta. accessit postea aliud e libraria viri amplissimi, Io. Iacobi Memmii Henrici F. libellorum supplicum in regia magistri. His duobus simile est tertium, quod nuper edito iam Polybio suggessit vltro e ditissima sua bibliotheca illustrissimus cardinalis D. Ioyeusius, Rothomagensis archiepiscopus.

IN TERTIA PARTE.

Multa emendauimus nec pauca suppleuimus e codice ms. *περὶ πρεσβειῶν* viri eruditissimi Andreae Schotti; qui etiam fragmenta quaedam e Theodosii Parui excerptis descripta ad nos misit, quae tamen vulgata prius fuerant, verum aliis locis; quaedam etiam in II. parte. Eorumpse excerptorum tomum primum inuenimus in splendidissima librorum supellectile viri genere illustris, dignitate amplissimi, virtute, doctrina et sapientia maximi, Iacobi Augusti Thuani, in suprema regni curia Praesidis. Certe in prima fronte eius libri erant haec verba, etsi diuersae manus, *ὁ ἐρανίστας τὸ παρὸν, Θεοδόσιος ἐστιν ὁ μικρός.* de quo plura in commentariis.

VARIAE

VARIAE LECTIONES
IN POLYBIVM
EX MS. CODICE PEIRESCIANO.

Tom. I. pag. 232. Οὐ μόνον ψεῦδος ἤνεγκε τὸ ὅλον. ms. εἰσήνεγκε.

— 233. ms. τὴν εἰς τὴν πατρίδα παρανομίαν.

— 234. Ὅν γε (καὶ) κατ' αὐτὴν τὴν εἰρήνην. Opt. vulgo deest.

— 236. ms. ὑπομείναντας πόλεμον ὑπὲρ φίλων καὶ συμμάχων. Opt. vulgo πόλεμον deest magno sententiae damno.

— — Δοθείσης ἀνελπίστως καὶ παραδόξως αὐτοῖς ἐξουσίας.

— — ἢ γέγονεν ἢ γένοιτο.

— 238. ms. εἰς τὸν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐνέβαινον πόλεμον, non ἀνέβαινον.

— — Τήν τε χώραν τὴν Ἀττικὴν ἅπασαν. Opt.

— 457. ms. Λύσων et Λυσιάται.

— 460. ms. ἐν τοῖς ἤθεσι καὶ βίοις.

— 551. ms. ἅμα ποιούμενος τὴν πορείαν. quod tamen probo.

— — Ἐπήρατον Φαρέα.

— 552. Διελέγετο δυνατὸς εἶναι ἐπαγαγέσθαι.

— — Πλασάμενος τὴν διαβολὴν, non πλάσας.

— 553. Κατ' ἰδίαν λαμβάνοντας ἐπιτρέψει τὸν ἄνθρωπον, ὡς. Optime.

— 555. ms. ἐπισπασθῆναι δι' αὐτοῦ τοῖς ἐν Πελοποννήσῳ πρᾶξιν.

— 571. ms. νικήσας μάχῃ Κλεομένην τὸν βασιλέα τῶν Λακεδαιμονίων. Opt. absque Φυγαδεύσας, quod est barbarum.

— 573. Μηδ' ἀκούσιον ἁμάρτημα γίνεσθαι.

— 575. ms. καὶ μὴν τό γε νικῆσαι. rectius.

— 636. ms. τοὺς καλουμένους ἀδειγάνας, non δειγάνας.

— II. 3. ms. Regius εἰς τοὐναντίον, non τἀναντία.

— 4. Καίτοι οὐδ' ὡς μόνας. ms. ἀλλ' οὐδ' ὡς μόνας. rectius.

— 5. Θεοὺς σέβεσθαι ms. σέβειν.

Tom. II. p. 5. παρὰ δὲ ᾧ. ms. παρ' ὃ πάτριον. leg. παρ' ᾧ δέ.

-- -- 6. Καὶ μὲν ταύτης. ms. καὶ μὴν ταύτης.

-- -- - ms. πότε καὶ ποῦ, καὶ πῶς.

-- -- 7. Φημὶ Φύεσθαι τὰς πολιτείας πρῶτον. ms. Φημὶ τὰς πολ. πρ. συνίςασθαι.

-- -- - ms. συμφθειρομένων τρόπων τῶν ἐπιτηδευμ. vulgo πάντων.

-- -- - ὅταν αὐτῶν περιλειφθ. vulgo ἐκ τῶν.

-- -- - κατὰ τούτων εἰς τὸ ὁμοφ. non κατὰ τοῦτο.

-- -- 110. ms. ἐπανείλατο Φαρμά[illegible]ῳ.

-- -- 111. Ἔτυχε πρεπούσης τιμῆς καὶ τῇ Περσίδι.

-- -- 200. ms. ταυτομάτῳ κατορθοῦντα.

-- -- -- Παραπλησίαν ἔχε Φύσιν.

-- -- 201. ms. τολμῶντας περιβαλέσθαι.

-- -- 226. ms. ἀνδοβάλου τοῦ τῶν λεγγητῶν βασιλέως, non ἐλεργητῶν.

-- -- 228. ms. καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχήν.

-- -- 2[illegible]6. ms. ἐγκατέλειπε πίςιν, rectius.

-- -- 333. ms. Πᾶς ἐσκοτισμένος.

-- -- -- τοὺς τὰ γεγονότα γρ.

-- -- 352. ms. καὶ τολμηρότατος.

-- -- 354. ms. τῶν πολιτικῶν ἀνακαλέσαιτο.

-- -- 409. ms. ὑπὸ δ' ἐκείνου παρακαλούμενοι καὶ διαγελώμενοι, rectius. male vulgo διαλεγόμενοι.

-- -- -- Λόγον προΐεσθαι, non recte.

-- -- -- ὅτε γὰρ ὁ πρεσβευτής.

-- -- -- Ἐπεὶ προσελθὼν, rectius.

-- -- 410. εἰς τοιαύτην ἄγνοιαν.

-- -- 475. ms. καί τοί γε νέος ἦν κομιδῇ, non καί τοι καί. recte sine dubio.

-- -- 508. Καὶ βίον ἀσυρῆ, leg. ex ms. et Suida in Πολυκράτης, βίον ἀπρεπῆ.

-- -- -- Παρακολουθήσοντα ταῖς ἐξουσίαις αὐτῶν ἀπρεπῆ. dele ἀπρεπῆ auctore ms.

ISAACI CASAVBONI

IN

HISTORIAE POLYBIANAE
SYNOPSIN CHRONOLOGICAM

AD

andidum et Φιλοπολύβιον lectorem

PRAEFATIO.

Quum *sine accurata temporum adnotatione omnis rerum gestarum narratio sit caeca et fabulae non dissimilis: diligenter huic parti prospexisse, non postrema eorum, qui historias scribunt aut intertantur, laus iure censeatur. Est vero eius rei obseruatio difficilior, quo latius susceptae ad enarrandum materiae gumentum patet. Nam qui aliquod singulare gestum deibunt, aut priuati alicuius hominis vitam commemorant, civitatis vnius anguste dominantis res explicant, semel henso narrationis principio, atque eo certis notis insignito, reliquis ordine subtexendis, prout quaeque acciderunt, non ltum sane laborant. At qui plurium diuersorum popum aut magni imperii res gestas stilo peragere instituet, hi cautione duplici opus habent. prior ad singulas proiti operis partes pertinet, quo nimirum sic omnia explicent, in historia eadem ὕστερα πρότερα committant. altera ad paru diuersarum connexum et comparationem spectat, vt, e tempore eodem apud varias gentes contigerint, simul ac eodem, quoad eius fieri poterit, commemorentur. Quemnodum enim, qui canones chronologicos compingunt, disarum gentium tempora colligentes, ea inter se comparat, et annos annis opponunt, qui dicitur illis συγχρονισ-: sic qui legitimas historias componunt, atque eas de mulsimul populis, aut etiam de vniuersis, paullo qui sint nores, (quae appellatur καθολικὴ ἱστορία aut κοινὴ) curam*

vel praecipuam τοῦ ὁμοχρονεῖν, et congruentia temporibus inter se coniungendi, debent habere. Praeclare Lucianus in eruditissimo libello, quo historiae scriptorem praeceptis necessariis instruit, πρὸς πάντα, inquit, σπευδέτω, καὶ ὡς δυνατὸν ὁμοχρονείτω, καὶ μεταπετέσθω ἀπ' Ἀρμενίας μὲν εἰς Μηδίαν, ἐκεῖθεν δὲ ῥοιζήματι ἑνὶ εἰς Ἰβηρίαν, εἶτα εἰς Ἰταλίαν, ὡς μηδενὸς καιροῦ ἀπολείποιτο. Ex quibus verbis obseruationis huius necessitas pariter et difficultas potest intelligi. Non enim temere exceptionem illam adiicit Lucianus, quantum fieri poterit: *quoniam aliquando caussae interueniunt, cur aliter sit faciendum. Propterea magni interdum scriptores in suis annalibus res diuersorum annorum in alienum tempus conducere satius ducunt, quam posteriora a prioribus separare. caussam affert Tacitus in XII. annalium:* ne diuisa haud perinde ad memoriam sui valeant. *Quae etiam ratio est, cur e veteribus nonnulli, vt fere Herodotus, et aperte magis Suetonius, historiam per species, quam per tempora tradere maluerint. Sed nescit legitima historia, hoc est, id quod Graeci διεξοδικὴν aut πραγματικήν, Latini fere annales nominant, aliam methodum, praeter ipsam temporum seriem et consequentiam, cum ea tamen, quam paullo ante dicebamus, exceptione. In temporum autem ratione non omnes, qui reipub. Romanae res posteris tradiderunt, aut vniuersales historias scripserunt, eundem secuti sunt viam. Sallust. T. Liu. C. Tacit. et ceteri Romani, ad fastos consulares omnem suam temporum obseruationem retulerunt, neque vllam aliam ad designanda temporis interualla epocham aut notam, nisi consulum anni cuiusque nomina, adhibuerunt. Nulla apud eos, ne in externis quidem Graecorum aliorumue populorum rebus exponendis, aut Olympiadum aut vllorum magistratuum, nisi admodum rara, in eum finem mentio. Ipsos quinque etiam annos vrbis, quod saepe subiit mirari, vix attingunt, plerique etiam in totum omittunt. At non ita Graeci homines, qui, vt in omni genere doctrinarum, sic etiam in hac parte maiore se litterarum vsu praeditos probarunt. Horum igitur diligentissimi quique Romanos consules quum non praetermitterent, hoc amplius Romana tempora cum aliorum gentium temporibus comparare non mediocriter studuerunt. Sic Halicarnassensis Dionysius cum Fastis Romanis annos Olympiadum et Atheniensium ἄρχοντας siue praetores semper componit. Polybius vero et Diodorus Siculus, qui non vnius*

uius populi Romani, ſed omnium toto orbe tunc cognito hiſtoriam ſcribendam ſuſceperant, etiam praecipuorum regnorum ſucceſſiones in ſuis ſcriptis pari diligentia adnotarunt: a autem erant, Macedonum in Europa, Syromacedonum in Syria et ſuperioribus Aſiae partibus, Ptolemaeorum in Aegypto, item Pergamenorum, Bithynorum, Cappadocum et Armeniorum in reliqua cis Taurum Aſia. Eſt etiam exorta temporibus illis Arſacidarum Parthorum in Perſide dominatio: de qua, vt de ceteris omnibus ſiue Europae, ſiue Aſiae regnis, aut rebuspublicis inſignioribus, Polybius et Diodorus in ſuis vniuerſalibus hiſtoriis egerunt, et cum facta memorabilia, tum praecipue dominantium τὰς διαδοχὰς expoſuerunt, quae eſt chronologiae politicae atque hiſtoricae anima, ſicut τῆς ἀκριβεςέρας καὶ ἐπιςημονικωτέρας motus coeleſtes, et ſiderum defectiones. Sed Diodori quidem ſimplex et ſemper ſibi ſimilis in temporibus deſignandis ratio eſt: ſingulos enim annos Olympiadicos perpetua ſerie adnotans, reliquas omnes temporum obſeruationes ad Olympiades refert atque illis accommodat. In Polybii vero ingenti olim opere, ut ſcopi illius poſſunt varii animaduerti, quod alibi oſtendimus, ſic etiam, quae ad temporum rationem attinent, varie ab eo eſſe tractata, licet obſeruare. In praeparationis libris, hoc eſt primo et ſecundo, quum res diuerſae commemorentur, nulla fere inter ſe connexione iunctae, inchoata libro primo ſeries annorum in ſecundo non continuatur, ſed noua rurſus ab alio principio inſtituitur, in ea vtique parte, quae eſt de rebus a Gallis in Italia geſtis, itemque in illis, quae de republica Achaeorum ſcribuntur. Ita euenit, vt vetuſtiora poſterius, recentiora prius narrentur: pleraque enim libro priore apparatus contenta, multis, quae libro eius altero narrantur, ſunt recentiora. Ne in legitima quidem hiſtoria, quae praeparationem excipit, οἰκονομία vbique eadem. Nam quia res Graecorum et Aſiaticorum tertio primum anno Olympiadis CXL. Romanis et Punicis coeperunt miſceri: non ante finem eius Olympiadis per annos ſingulos hiſtoriam ſuam diſtinguere Polybius inſtituit. Conſilium hoc ſuum ipſe aperit, et rationem eius explicat, cum alibi, tum iſtis verbis luculenter T. I. p. 602. Πρὸς τὸ εὐπαρακολέθητον καὶ σαφῆ γίνεσθαι τὴν διήγησιν ἐδὲν ἀναγκαιότερον ἐπὶ ταύτης τῆς Ὀλυμπιάδος ἡγέμεθα εἶναι, τε μὴ συμπλέκειν ἀλλήλοις τὰς πράξεις· ἀλλὰ χωρίζειν καὶ διαιρεῖν αὐτὰς, καθόσον ἐςὶ δυνατὸν, μέχρις ἂν ἐπὶ

τὰς ἑξῆς Ὀλυμπιάδας ἐλθόντες, κατ' ἔτος ἀρξόμεθα γράφ τὰς κατ' ἄλληλα γινομένας πράξεις. *Haec ille in quinta hiſ ria. Sextus liber non rerum geſtarum hiſtoriam, ſed po ticam digreſſionem longe grauiſſimam, et auctoris inſtit neceſſariam complectitur, eſtque adeo liber ille πολιτικὴ διατ βὴ verius, quam ἱστορικὴ πράξεων συγγραφή. Quare ante brum ſeptimum narratio Polybiana* κατ' ἔτος *diſtincta n fuit. Ab eo libro, quae deinceps ſequebantur ad finem qu drageſimi, omnia fuiſſe annuatim deſcripta, ſerie contin more faſtorum et annalium, nullum eſt dubium. propter Plinius Polybium* annalium conditorem *in quinto appell Neque tamen ita rigide geſtorum ordinem in ſingulis partib ſuae narrationis auctor prudentiſſimus ſeruauerat, vt pe ſpicuitatis et* τοῦ πρέποντος *non potiorem ſemper rationem d ceret. Quare illa, cuius ante mentionem fecimus, cautio quum neceſſario ſaepe vteretur: in tot tantarumque rem adeo ſibi inuicem permixtarum explicatione,* ὕστερα πρότε *non raro commiſerat, rebusque ita poſtulantibus, conſilioru exitus interdum prius quam initia expoſuerat. Nam vei gratia Romanas res tractans huius aut illius anni princip reſponſa, legatis populorum Graeciae aut regum data, pri aliquando retulerat, quam de eorundem legatorum miſſio egiſſet. qua ex re ne aliquid obſcuritatis oriretur, ſolitus in longiorum ſermonum* ἀποθέσεσιν, *et tranſitionibus ab v anno ad alium, eorum, quae alieno loco dicta videri pot rant, lectorem diligenter admonere, atque vt ipſe alicubi l quitur,* τὰς ἑκάστων ἀρχὰς καὶ συντελείας παρυπομιμνήσκ καθ' ὁποίους ἐγένοντο καιρούς. *In legationum ecloga LXX de hac re ſic ſcribitur.* Quos ſermones apud ſenatum i legati habuerint, quae a patribus reſponſa tulerint, quomodo omne genus humanitatis et comitatis expe redierint, in expoſitione rerum Italicarum iam diximu Eſt vero lector nobis ſaepe huius admonendus, ſicut e iam ſtudioſe facimus, quod non raro orationes habitas legatis, et data illis reſponſa, cogimur prius exponer quam de ipſorum legatione decreta et de miſſione ver fecerimus. Quoniam enim per annos ſingulos res geſta quae temporibus inter ſe congruunt, ſcribentes, qu apud quamque gentem ſunt facta, ſummatim vno tempo conamur referre, perſpicuum eſt, id ſcriptioni noſtrae n ceſſario euenire. *Vides magni eruditique hominis circ ha*

anc partem studium ac diligentiam. Vides operis vniuersi γειρισμὸν καὶ οἰκονομίαν, vt eius pater non semel appellat. Sed haec olim fuere, benigne lector: nam in hodiernis reliquiis adeo pristina facies operis integri est corrupta, vt videri possint, qui secundae ac tertiae partis eclogas excerpserunt, praecipue autem secundae, id egisse de industria, ne illa nisi oppido tenuia superessent eius diligentiae vestigia, qua scriptor exactissimus in temporum adnotatione, et rerum variis in partibus τῆς οἰκουμένης gestarum συγχρονισμοῖς, vsus erat vel maxima. Omissi sunt anni Olympiadici, omissae regum successiones, consulum item Rom. plerorumque nomina, et praetorum ciuitatium Graeciae. nihil denique ab eclogariis in ea, quae restant excerpta, secundae praesertim partis, est relatum, quod magnam τῶν συγχρονισμῶν rationem ipsos habuisse demonstret. Nam quod Olympiades aliquot reperiuntur indicatae, et quorundam etiam magistratuum nomina, quid refert? quum neque Olympiadici anni cum annis Coss. comparentur, neque vel illarum Olympiadum anni sint appositi. Politica nimirum documenta colligere, vt alio loco ostendimus, non autem Polybianae historiae accuratam epitomen conficere, qui ista excerpserunt, in animo habebant. Nos igitur, quibus erat propositum, nihil quicquam eorum praetermittere, quae ad illustrationem auctoris optimi posse desiderari iudicabamus, postquam singulis eclogis sua argumenta praefixissemus, quo illa pertinerent indicantia, ad maiorem lucem tam partis primae, quae integra quidem ad nos peruenit, sed variam et parum apertam notationem temporum habet, vt docuimus, quam duarum insequentium, quae librorum amissorum excerpta continent, Synopsin hanc chronologicam vniuersae historiae Polybianae concinnauimus. Cuius opellae necessitatem omnes intelligere necesse est, qui ad lectionem seriam operis huius aliquando se accinxerint. vtilitatem vero tirones, minus in historiis antiquis exercitati, quibus potissimum ire consultum voluimus, longe maximam vtendo experientur. Nam historia quaeuis, maxime autem vniuersalis, luce temporum destituta, quid aliud censeri debet, nisi domus vastae, quae nullum penitus lumen admittit, imago quaedam? Hinc illud est, quod in superioribus Polybii editionibus rerum diuersissimarum eclogae in secunda parte, ceu historia eadem nihil interrupta, absurde et ridicule continuabantur: non enim intelligebant illi critici, quam diuersa-

uerforum temporum narrationes in vnum deformem compingerent. nunc per hanc Synopfin, et ea, quae ad argumenta, quo fere fingula fint referenda, etiam pa lo labore intelligent. Iam quae de repub. Achaeorum tauimus, tot viris magnis illuftri, quae item de Poly parum adhuc in vulgus nota, cui non erit gratum co re? Porro in ifta Synopfi contexenda quum id vnum uerimus, vt Polybianae hiftoriae facem praeferrem ftrarum omnino fuit partium, fiue in principalium f num temporibus defignandis, fiue in anno cuiusque ge quid effet per fe verum, fed quid Polybius tradidiffet. rere, vt mirari nemo debeat, in nonnullis rationes cum obferuationibus doctiffimorum chronologorum, fiu quorum, fiue neotericorum, non plane congruere. A niam huiusmodi diuerfitatum cauffas in commentari genter expofuimus: petimus ab lectore, vt confilium in talibus ne prius damnet, quam rationes noftras co rit atque expenderit. In plerisque enim, aut Polybi ne alicuius probi fcriptoris auctoritate difertis verbis e fumus ducti, aut valida coniectura, fiue neceffaria quentia. Poftremo cogitent velim, qui haec legent effe tumultuariam annorum collectionem certo fine conc vt nos fecimus; aliud doctrinam temporum ex artis χ γικῆς praeceptis ex profeffo tradere, quod nos h non profitemur.

HISTORIAE VNIVERSAE POLYBII SYNOPSIS CHRONOLOGICA IN TEMPORA QVATVOR TRIBVTA.

TEMPVS PRIMVM.

ΤΑ ΠΡΟ ΤΗΣ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ SIVE

Antiquiora tempora praeparatione Polybiana, quorum obiter Polybius meminit.

Ab anno conditi mundi circiter MMMCC. ante quartam et vltimam captiuitatem Iudaicam, quando Nabuchodonosorus rex Babylonis Sedekiam abduxit, templum incendit, et cum vniuersa vrbe diruit, CLXII. ante natum Dominum nostrum Iesum Christum DCCL aut DCCLI.

Olympiades VII.	*Athenarum Archontes*	*Vrbis Romae anni.*
I		
II		1

1 Romam hoc secundo septimae Olympiadis anno fuisse conditam, scripserat Polybius, vt est auctor Dionys. Halic. lib. 1. Palilia igitur Romae Polybiana incidunt in annum Iphiti siue Olympiadic. XXVII. aut XXVI. currentem, duobus mensibus ante initium τῦ XXVII. At Palilia Catoniana XXIV. anno Iphiti congruunt. Varroniana XXIII.

Olymp.

Olymp.	Arch. Athen.	V. R.	
III			
IV			
LXVIII			
I	Iſagoras	245	Regifugium. Primi Rom *ſules*, Iunius Brutus, M. Ho Hoc anno primum foedu eſſe inter Romanos et Car enſes ſcribit Polybius III, dicatio aedis Capitolinae. il
II		246	
III		247	
IV		248	Porſena Romam aggredit ratius Cocles reſciſſo poı eius ſuſtinet Polybius VI, 53
LXXIV			
I	Leoſtratus	270	
II	Nicodemus	271	
III		272	
IV	Aphepſion	273	Xerxes Graeciam inuadit hoc anno, vel, vt alii ſcribu ximo incipiente. Polyb. III fuiſſe annum XXVIII. a pri mae Coſſ.
XCII			
I	Callias	342	
II	Theopompus	343	
III	Glaucippus	344	
IV	Diocles	345	Athenienſes Chryſopolim tum obtinent, et portoriuı inſtituunt. IV, 44.

TEMPVS SECVNDVM.

ΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

SIVE

Tempora duobus libris praeparationis Polybianae contenta.

Olymp.	*Arch. Athen.*	*V. R.*	
XCIII			
I	Euctemon	*346*	
II	Antigenes	*347*	
III	Callias	*348*	
IV	Alexias	*349*	Clades Athenienſium ad Aegospotamos victore Lyſandro, qui bello Peloponneſiaco finem impoſuit. 1, 6.
XCVII			
I	Philocles	*362*	
II	Nicoteles	*363*	
III	Demoſtratus	*364*	
IV	Antipater	*365*	Roma capta a Gallis, qui paullo ante in Italiam tranſierant, et Romanos Alienſi clade affecerant. incidit ἅλωσις in annum centeſimum et vigeſimum a Regifugio. meminit Polybius 1, 6. 11, 18. Graeci Italici hoc anno ad Elorum flumen vincuntur a Dionyſio tyranno. 1, 6.
XCVIII			
I	Pyrgion	*366*	Rhegium obſidetur a Dionyſio.
II	Theodotus	*367*	Dionyſius Rhegium capit 1, 6. Pax inter Graeciae populos, Antalcidae legati nomine dicta. 1. et VI, 47.
III	Myſtichides	*368*	
IV	Dexitheos.	*369*	

Olymp.

Olymp.	Arch. Athen.	V. R.	
CII			
I	Lacisthenes	382	
II	Phrasiclides	383	
III	Dyscinetus	384	Pugna Leuctrica euersae daemoniorum opes. I, 6. II, 3 81. Megalopolis vrbs Arcadia e pluribus vicinis populis, IV.
IV	Lysistratus	385	Messenii reduces e longo patriam instaurant. ibid.
CIV			
I	Timocrates	390	
II	Chariclides	391	Pugna apud Mantineam d victoriae; propter Epamin mortem. IV, 33. et IX, 8.
III	Molon	392	
IV	Nicophemus	393	
CV			
I	Callidemides	394	
II	Eucharistus	395	
III	Cephisodotus	396	Galli trigesimo circiter ann captam vrbem redeunt, et A vsque progrediuntur. II, 18.
IV	Agathocles	397	
CVII			
I	Aristodemus	402	Foedus secundum inter Rom et Carthaginienses, cuius me Polybius III, 24. in hunc a coniicimus; Orosium secuti III, 7. auctor est, anno V.C. dringentesimo secundo inter duos populos ictum esse fo quod autem Orosius foedus primum vocat, nos secundum

O

Olymp.	*Arch. Athen.*	*V. R.*	
			mus, non eſt mirum. nam et Oroſius et alii omnes praeter vnum Polybium, foedus primum ignorarunt.
	II Theſſalus	*403*	
	III Apollodorus	*404*	
	IV Callimachus	*405*	
CVIII			
	I Theophilus	*406*	
	II Themiſtocles	*407*	
	III Archias	*408*	
	IV Eubulus	*409*	Galli anno duodecimo exacto poſt expeditionem proximam iterum arma capiunt, Romam petunt, et a Romanis fugantur. II, 18.
CXII			
	I Niceratus	*422*	Galli anno XIII. poſt bellum vltimum, foedus cum pop. Rom. faciunt. II, 19.
	II Ariſtophanes	*423*	
	III Ariſtophon	*424*	
	IV Cephiſſophon	*425*	
CXIX			
	I Pherecles	*450*	
	II Leoſtratus	*451*	
	III Nicocles	*452*	Galli poſtquam annos XXX. in foedere manſerant, arma denuo mouent aduerſus Romanos. II, 19.
	IV Calliarchus	*453*	
CXXI			
	I Nicias	*458*	
	II Nicoſtratus	*459*	Galli cladem inſignem accipiunt in agro Sentinati, quum P. Decius

Olymp. *Arch. Athen.* *V. R.*

Cof. patris exemplum deuouiffet. 11, 19.

III Olympiodorus *460*
IV Philippus *461*

CXXIII

I *466*
II Philippus *467*
III *468*
IV *469* Galli anno decimo po mum bellum obfident Romani priore anno vinc inde altero vincunt. 11,

OBSERVAT POLYBIVS LI

OLYMP. *CXXV* *Capit. 41. et 71. circa hanc Olympiadem ue fpatium obiiffe primos Alexandri A ceffores: in regno Syriae, Seleucum; driae, Ptolemaeum Lagi F. Macedon machum et Ptolemaeum Ceraunum. A cem Polybianae hiftoriae, eorum, qui dei fecuti, fucceffiones et tempora adnotabim inter fe comparabimus.*

REGES

AEGYPTI. SYRIAE. MACED. *Anni*
PTOLEMAEVS. SELEVCVS. LYSIMACH. *V. C.* COSS.
PHILADEL.

I *1* *31* *5* *470* P. Cornelius Dol Domitius Caluinus.
Galli ad lacum V nobili clade affecti a labella. 11, 20.

ANTIOCHVS SOTER PTOLEMAEVS CERAVNVS.
Sena colonia co Gallia Cifalpina. ibi Ptolemaeus Phil patri fuccedit, et re

p. Aeg. Syr. Maced. V. R.

nos XXXVIII. siue vt Iosephus ait XXIX. Initium eius quidam in annum Olympiadicum CCCCXCII. coniiciunt, hoc est vltimum superioris Olympiadis. Chronicum Eusebii cum Polybio consentit.

Seleuco succedit Antiochus ὁ Σωτὴρ. qui regnat ann. XIX.

Post Lysimachum regnum obtinet Ptolemaeus Ceraunus, menses circiter IX.

2 1 1 471 C. Fabricius Luscinus, Q. Aemilius Pappus.

SOSTHENES.

Boii caeduntur a C. Fabricio et pacem petunt. 11, 20.

Ptolemaeo Ceranno a Gallis capto et occiso succedit Sosthenes annos fere II.

1 3 2 1 472 L. Aemilius Barbula, Q. Marcius Philippicus.

ANTIGONVS GONATAS.

Circa haec tempora Patraeenses reip. Achaeorum iaciunt fundamenta 11, 41.

Sosthenes, cuius regnum Brennus euerterat, successorem habuit Antigonum Gonatam Demetrii Poliorcetae F. qui regnat annos XXXVI. Alii dicunt XXXIV. vt in Eusebianis excerptis Iosephi Scaligeri, p. 49. vbi etiam dicitur Antigonus προβασιλεύσας ἔτη ιβ' τῆς Ἑλλάδος.

4 3 1 473 P. Valerius Laeuinus, T. Coruncanius Nepos.

Pyrrhus in Italiam a Tarentinis accersitur. 1, 7. Rhegini praesidium Romanum in vrbem recipiunt. ibid.

Olymp.	*Aeg.*	*Syr.*	*Maced.*	*V. R.*	
					Tertium foedus inter Romanos et Carthaginienses ictum III, 25.
CXXV					
I	5	4	2	474	P. Sulpitius Sauerio, P. Decius Mus. Romani Pyrrhum acie vincunt.
II	6	5	3	475	C. Fabricius Luſcinus II. C. Aemilius Pappus II. Galli Delphicum templum ſpoliant. I, 6. II, 20. **Pars ſuperſtes eorum Gallorum, naues nacta, in Aſiam traiicit. ibid. et IV, 46.**
III	7	6	4	476	**P. Cornelius Rufinus II. C. Iunius Brutus II.**
IV	8	7	5	477	**Q. Fabius Gurges II. C. Genutius Clepſina. Aegienſes in Achaia iungunt ſe Patraeenſibus, et alias ciuitates excitant, ad remp. Achaeorum conſtituendam. II, 41.**
CXXVI					
I	9	8	6	478	**M. Curius Dentatus III. L. Cornelius Lentulus.** Pyrrhus redit in Italiam. Hiero praeturam Syracuſanorum ſuſcipit, I, 9. Pauſanias Ἠλιακῶν II.
II	10	9	7	479	Ser. Cornelius Merenda, M'. Curius Dentatus IV.
III	11	10	8	480	C. Fabricius Luſcinus IV. C. Claudius Canina.
IV	12	11	9	481	L. Papirius Curſor II. Sp. Caruiſius Maximus II.

Olymp.

mp.	*Aeg.*	*Syr.*	*Maced.*	*V. R.*	
XVII					
	13	*12*	*10*	*482*	L. Quintius Gulo Claudus, L. Genutius Clepsina. Rhegium liberatur a Romanis, et in perfidam legionem a Genutio Cos. animaduertitur. 1, 8. Aratus Sicyonius nascitur.
I	*14*	*13*	*11*	*483*	C. Genutius Clepsina II. C. Cornelius Blasio.
II	*15*	*14*	*12*	*484*	C. Fabius Maximus Pictor, Q. Ogulnius Gallus. Hiero rebus gestis clarus e. potens, REX Syracusarum salutatur. Videndus commentarius ad 1, 9.
V	*16*	*15*	*13*	*485*	P. Sempronius Sophus, Appius Claudius Crassus.
XVIII					
	17	*16*	*14*	*486*	A. Atilius Regulus, L. Iulius Libo.
I	*18*	*17*	*15*	*487*	D. Iunius Pera, Fab. Pictor.
II	*19*	*18*	*16*	*488*	Q. Fabius Maximus Gurges III. L. Mamilius Vitulus. Mamertini in Sicilia a rege Hierone et Poenis vexati, Romanos in eam insulam accersunt. 1, 10. Hactenus Timaei historia: quam excepit Polybii praeparatio. 1, 5.
V	*20*	*19*	*17*	*489*	Appius Claudius Caudex, M. Fuluius Flaccus. Belli Punici primi annus I. Hoc primum anno Romani cum exercitu mare transeunt, et in Siciliam veniunt: ibi-

Olymp.	Aeg.	Syr.	Maced.	V. R.	
		ANTIOCHVS THEOS.			que cum Poenis et Hierone rem gerunt. 1, 11. Soteris in locum regnat Antiochus cognomine impio THEOS dictus, per annos XVI.
CXXIX					
I	21	1	18	490	M'. Valerius Maximus, M'. Octacilius Craſſus. Pax data Hieroni a Romanis. de qua adeundi commentarii.
II	22	2	19	491	L. Poſtumius Megillus, Q. Mamilius Vitulus, 1, 17. Agrigentum per menſes ſeptem obſidetur a Rom. Coſſ. et capitur, 1, 18.
III	23	3	20	492	L. Valerius Flaccus, T. Octacilius Craſſus 1, 20. Romani hoc primum anno ad rem nauticam animos applicant, et claſſem parant. ibid.
IV	24	4	21	493	Cn. Cornelius Scipio Aſina, C. Duilius Nepos. 1, 21. Cn. Cornelius Coſ. tradit ſe Poenis. Duilius primus Roman. claſſe vincit. 1, 22. 23.
CXXX					
I	25	5	22	494	L. Cornelius Scipio, C. Aquilius Florus. Bellum in Sicilia lente adminiſtratur. Pol.
II	26	6	23	495	A. Atilius Calatinus, C. Sulpitius Paterculus. 1, 24. Nihil memorabile in Sicilia neque Poeni neque Rom. Pol.
III	27	7	24	496	C. Atilius Regulus, Cn. Cornelius Blaſio. 1, 25.

Olymp.

Aeg. Syr. Maced. V. R.

Ancipiti Marte pugnant in mari Carthaginienses et Romani. ibid.

28 *8* *25* *497* L. Manlius Volso Longus, M. Atilius Regulus II 1, 26.

Rom. classem instruunt nauium CCCXXX. Poeni CCCL. pugna commissa penes Romanos stat victoria. 1, 28.

Regulus in Africam traiicit. 1, 29. ibi primo vincit, deinde vincitur et vincitur. 1, 35. atque haec partim isto partim sequente anno gesta.

11

29 *9* *26* *498* Ser. Fuluius Nobilior, M. Aemilius Paullus. 1, 36.

Naufragium classis Romanae. 1, 37.

Circa haec tempora in rep. Achaeor. coepit creari PRAETOR vnus loco duorum et scribae. Praetor primus fuit Marcus Carynensis II. 43.

30 *10* *27* *499* Cn. Cornelius Scipio Asina II. A. Atilius Calatinus II. 1, 38.

Praetor Achaeorum Marcus Carynensis.

31 *11* *28* *500* Cn. Seruilius Caepio, C. Sempronius Blaesus. 1, 39.

Romanorum alterum naufragium. Pol.

Praetor Achaeorum Marcus Carynensis.

Philopoemen nascitur. vide in morte.

32 *12* *29* *501* C. Aurelius Cotta P. Seruilius Geminus.

Olymp.	*Aeg.*	*Syr.*	*Maced.*	*V.R.*	
					Horum Coss. non memii Polybius.
					Poeni cedentibus Roma mare obtinent. Pol.
					Praetor Achaeorum Marci Carynensis.
CXXXII					
I	33	13	30	502	L. Caecilius Metellus, C Furius Pacilius. i, 39.
					Aratus Sicyonius iuuen annorum XX. patriam su reip. Achaeorum adiungit, fit praetor. ii, 43.
II	34	14	31	503	C. Atilius Regulus II. I Manlius Volso. i, 39.
					Hunc vero annum Poly bius i, 41. appellat annum XI belli huius. de quo plura i commentariis.
					Romani classem reparant, Lilybaeum obsident. Pol.
					His Coss. ait Iustinus, Arsi ces a regibus Syriae Maced nibus deficit et Arsacidaru imperium inter Parthos inst tuit. de Arsace Polyb. ix, sub finem Olympiadis CXLI Sed ille Arsaces vel alius e prioris successor, vel ma eius rebellium hoc anno a signatur a Iustino: et aliti alii tradunt.
III	35	15	32	504	Claudius Pulcher, L. I nius Pullus. i, 49.
					Romani iterum mari ce dunt. i, 54.
IV	36	16	33	505	C. Aurelius Cotta II. P. Ser uilius Geminus II.
					Hannibal nascitur.

Olymp

Olymp.	*Aeg.*	*Syr.*	*Maced.*	*V. R.*	
CXXXIII		SELEVCVS CALLINICVS.			Poſt Antiochum Theon regnat Seleucus Callinicus, annos XXIII.
I	37	1	34	506	L. Caecilius Metellus II. M. Fabius Buteo. Amilcar Poenus rem ſtrenue gerit toto triennio, de quo Polyb. 1, 58.
II	38 PTOLEMAEVS EVERGETES.	2	35	507	M. Octacilius Craſſus II. M. Fabius Licinus. Philadelpho ſucceſſit Ptolemaeus Euergetes, annos XXVI.
III	1	3	36 DEMETRIVS.	508	M. Fabius Buteo II. C. Atilius Bulbus. Antigono Gonatae ſucceſſit Demetrius Philippi pater, et regnat annos X.
IV	2	4	1	509	A. Manlius Torquatus Atticus, C. Sempronius Blaeſus II. Romani tertio mare tentant. 1, 59.
CXXXIV					
I	3	5	2	510	C. Fundanius Fundulus, C. Sulpitius Gallus. Aratus praetor Achaeorum II. Acrocorinthum aſtu occupat, expulſo Antigoni praeſidio. 11, 43.
II	4	6	3	511	C. Lutatius Catulus, A. Poſtumius Albinus. 1, 59. Victoria Romanorum de Poenis ad Aegates. 1, 61.
III	5	7	4	512	Q. Lutatius Catulus Cerco, A. Manlius Torquatus II. Bello Punico primo finis imponitur, pace data Poenis. 1, 62.

Olymp.	Aeg.	Syr.	Maced.	V. R.	
					Fit tum inter eos populos foedus quartum. de quo Polybius III, 27.
					Romani cum Faliſcis bellum gerunt. I, 65.
					Bellum ξενικὸν Carthaginienſium, quod et Africum ſiue Libycum eſt dictum, hoc anno inchoatur. I, 65.
IV	6	8	5	513	C. Claudius Cento, M. Sempronius Tuditanus.
CXXXV					
I	7	9	6	514	C. Mamilius Turrinus, Q. Valerius Flaccus.
II	8	10	7	515	Sempronius Gracchus, P. Valerius Falto.
					Bellum aduerſus mercenarios finitur a Poenis, annis tribus et menſibus quatuor exactis a principio, non vt Liuius ait, quinque annis. I, 88.
					Foederi inter Romanos et Poenos adduntur ἐπισυνθῆκαι. I, 88. et III, 27.
					Amilcar Barca mittitur in Hiſpanias, II, I. III, 10.
III	9	11	8	516	L. Cornelius Lentulus, Q. Fuluius Flaccus.
					Tumultus Gallicus annos ſere XLV. poſt pacem initam. II, 20.
					Circa haec tempora Aetoli Mydionios bello premunt regnantibus in Macedonia Demetrio, in Illyrico Agrone. initio libri II.
IV	10	12	9	517	P. Cornelius Lentulus, C. Licinius Varus.

Olymp.	*Aeg.*	*Syr.*	*Maced.*	*V. R.*	
					Galli legatione ad Romanos missa, agrum Ariminensem repetunt, auctor Zonaras. Demetriacum bellum inter Demetrium regem Macedoniae et Aetolos gestum, in hunc aut superiorem annum videtur incidere. meminit Polybius. II, 45. et 49.
CXXXVI					
I	11	13	10	*518*	C. Atilius Bulbus II. T. Manlius Torquatus.
			ANTIGONVS DOSON.		Demetrio succedit Antigonus cognomine Δώσων, vitricus et tutor Philippi, qui Demetrii F. et regnat annos XV. non plenos. II, 45.
II	12	14	1	*519*	L. Postumius Albinus, Sp. Caruilius Maximus.
III	13	15	2	*520*	Qu. Fabius Maximus, M'. Pomponius Matho.
IV	14	16	3	*521*	M. Aemilius Lepidus, M. Publicius Malleolus.
					Lex Agraria Flaminia fertur, et bellum Gallicum recrudescit. II, 21. quinto a fine proximi tumultus anno, ait Polybius.
CXXXVII					
I	15	17	4	*522*	M. Pomponius Matho II. C. Papirius Maso.
					Agroni regi Illyriorum circa hoc tempus mortuo succedit Teuta vxor. II, 4.
II	16	18	5	*523*	M. Aemilius Barbula, M. Iunius Pera.
					Cn. et Lucius Coruncanii ad Teutam legati mittuntur. II, 8.

Olymp.

Olymp.	*Aeg.*	*Syr.*	*Maced.*	*V.R.*	
III	*17*	*19*	*6*	*524*	L. Postumius Albinus, Cn. Fuluius Centumalus. Romanorum expeditio terra marique contra Illyrios. II, 10. Asdrubal in Hispaniae praefectura Amilcari succedit. II, 1. et 13. Romani cum Asdrubale foedus renouant. III, 27.
IV	*18*	*20*	*7*	*525*	Sp. Caruilius Maximus Fabius II. Q. Maximus II. Ineunte vere pax data Teutae. II, 12. Prima Romanorum legatio ad Achaeos et Aetolos. II, 12. Altera legatio ad Athenienses et Corinthios. ibid.
CXXXVIII					
I	*19*	*21*	*8*	*526*	P. Valerius Flaccus, M. Atilius Regulus. Circa haec tempora Aetoli cum Antigono Macedoniae et Cleomene Lacedaemoniorum regibus, conspirant aduersus Achaeos; vnde postea ortum Cleomenicum bellum traducto Antigono ad Achaeorum partes, Arati prudentia. II, 45. *et deinceps.*
II	*20*	*22*	*9*	*527*	M. Valerius Messala, L. Apustius Fullo.
III	*21*	*23*	*10*	*528*	L. Aemilius Papus C. Atilius Regulus. Bellum Gallicum Cisalpinum ducibus Concolitano et Aneroesto exarsit: anno post legem Flaminiam octauo. II, 22.

Olymp.

).	*Aeg.*	*Syr.*	*Maced.*	*V.R.*	
		SELEV-CVS CE-RAVNVS.			Seleuco Callinico exſtincto regnat Seleucus Ceraunus annos fere IV.
	22	*1*	*11*	*529*	Q. Fuluius Flaccus II. T. Manlius Torquatus. Bellum Gallicum durat. II, 31.
[XIX					
	23	*2*	*12*	*530*	C. Flamin. Nepos. P. Furius Philo. Coſ. Flaminius cum Gallis felicius quam prudentius rem gerit II, 32.
	24	*3*	*13*	*351*	M. Claudius Marcellus, Cn. Cornelius Scipio II. Poſt deuictos Inſubres, Gaeſatas, et Gallos alios cum vniuerſo nomine Gallico eſt pacificatum II, 35. Praetor Achaeorum Timoxenus IV, 6. Cleomenicum bellum eodem geſtum tempore cum Gallico, finitum eſt hoc anno, et Cleomenes ad Selaſiam victus, fugit in Aegyptum. II, 66.
II	*25*	*4*	*14*	*532*	P. Cornelius Aſina. M. Minucius Rufus. Iſtri aduerſus Romanos arma mouent et vincuntur, a Coſ. Scipione.
		ANTIO-CHVS MAGNVS.			Poſt Seleucum regnat in Syria et Aſiae parte Antiochus Magnus, annos XXXVI. II, 70. IV, 2. V, 40.
			PHILIP-PVS.		Poſt Antigonum Tutorem ſuccedit Philippus Demetrii F. annos XLII.

Olymp.

Olymp.	Aeg.	Syr.	Maced.	V.R.	
IV	26	1	1	533	L. Veturius Philo, C. Lutatius Catulus.

Afdrubali mortuo fuccedit in praefectura Hifpaniae Hannibal. II, 36. III, 13.

Prima πολιτεύματα Hannibalis et res geftae contra Olcades, aliosque Hifpaniae populos. III, 14.

Saguntini legatos Romam miffitant. III, 15.

Praetor Achaeorum Aratus IV, 9. et faepe.

Clades Achaeorum ad Caphyas culpa Arati. IV, 12.

Huc vfque commentarios produxerat Aratus, a quorum fine hiftoriae fuae legitimae principium duxit Polybius. I, 3. IV, 2.

Ariarathes per haec tempora regnum Cappadociae adit. IV, 2.

Prufias Gallos oram Hellefpontiacam infeftantes caedit. IV. extremo.

TEM-

TEMPVS TERTIVM.

ΤΑ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΞ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

SIVE

s gestae annorum LIII, quibus ait Polybius contineri tium, incrementum et consummationem magnitudinis imrii populi Romani, quod solum argumentum principio ctor sibi propofuerat, cum adiectione paucorum annom patis. Vide initium libri primi; et quae in eum locum differuimus. fuse idem in principio tertiae historiae.

Obseruat Polybius, contigisse superiore Olympiade et huius initio, vt omnium fere partium orbis tunc cognita regna et imperia a nouis successoribus adirentur. eamque non postremam fuisse caussam motuum deinceps insecutorum. libro II. extremo et libri IV. initio.

Olymp.	Aeg.	Syr.	Maced.	V.R.	
XL					
I	1 PTOLEM. PHILOP.	2	2	534	M. Liuius Salinator, L. Aemilius Paullus. Aemilius contra Demetrium Pharium et Illyrios mittitur. III, 16. inde triumphum reportat. IV, 66.
					Romani excidio Sagunti audito per legatos deposcunt Hannibalem. IV, 66.
					Hannibal rebus in Hispania compositis bello contra Romanos se accingit. III, 34.
					Ptolemaeus Philopator Euergetae succedit, et regnat annos XVII.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Praetor Achaeorum A Arati F. iv, 37.

Praetor Aetolorum Sc ibid.

Bellum sociale duce P po rege ab Achaeis g contra Aetolos et socios.

Philippus cogitur b Aetolicum omittere, et in Thessaliam. iv, 66.

Cleomenes tertio anno quam in Aegyptum ve perit. iv, 35. v, 35.

Lacedaemone eius : audita creantur reges A polis et Lycurgus. iv,

Achaeus Asiam cis Ta obtinet, et nouum re condit. iv, 2. et 48.

Rhodiorum bellum Byzantiis. iv, 37.

Prusias Rhodiis se adi iv, 48.

Populi Cretae bellum se gerunt de quo vide

Mithridates rex Sinoj vexat. iv, 56.

Eclipsis Lunae circa tempora terret Gallos in v, 78.

II *2* *3* *3* *535* P. Cornelius Scipio T pronius Longus.

Hic primus est annus Punici II. quod fere Po Hannibalicum vocat.

Senatus Scipionem in I niam, Sempronium in cam proficisci iubet. iii

Placentiam et Crem colonias Rom. deducunt

C

Ang. Syr. Maced. V. R.

Hannibal ſuperatis Alpibus vincit Scipionem ad Ticinum. III, 66.

'Αριστεία P. Scipionis huius F. qui poſtea dictus Africanus; quum annorum eſſet XVII. X, 4.

Hannibal vincit Sempronium ad Trebiam. III, 73.

Praetor Achaeorum Eperatus, initio V.

Praetor Aetolorum Dorimachus. ibid.

Philippus ad bellum ſociale ſiue Aetolicum redit, IV, 67. atque id per aeſtatem gerit, deinde ſub hiemem in Macedoniam reuertitur. IV, 87.

Lycurgus rex fugit Sparta et ad Aetolos concedit. V, 29.

Antiochus et Ptolemaeus de Coele Syria primo per legatos contendunt: deinde ad arma ſe conuertunt. IV, 37.

1 3 4 4 536 C. Flaminius II. Cn. Seruilius Geminus. III, 75.

In Etruria ad Thraſymenum clades ingens accepta a Roman. III, 83.

Q. Fabius Maximus creatur Dictator, M. Minucius Rufus M. E. III, 87.

Minucius par imperium cum Dictatore accipit. III, 103.

Cn. Scipio in Hiſpania cum Hannone bene pugnat. III, 76.

Pub. Scipio ad fratrem Cnaeum mittitur. III, 97.

Praetor Achaeorum Aratus ſenior. V, 30. et 91.

Olymp.	Aeg.	Syr.	Maced.	V. R.	
					Fit tum inter eos populos foedus quartum. de quo Polybius III, 27. Romani cum Faliscis bellum gerunt. I, 65. Bellum ξενικὸν Carthaginiensium, quod et Africum siue Libycum est dictum, hoc anno inchoatur. I, 65.
IV	6	8	5	513	C. Claudius Cento, M. Sempronius Tuditanus.
CXXXV					
I	7	9	6	514	C. Mamilius Turrinus, Q. Valerius Flaccus.
II	8	10	7	515	Sempronius Gracchus, P. Valerius Falto. Bellum aduersus mercenarios finitur a Poenis, annis tribus et mensibus quatuor exactis a principio, non vt Liuius ait, quinque annis. I, 88. Foederi inter Romanos et Poenos adduntur ἐπισυνθῆκαι. I, 88. et III, 27. Amilcar Barca mittitur in Hispanias, II, I. III, 10.
III	9	11	8	516	L. Cornelius Lentulus, Q. Fuluius Flaccus. Tumultus Gallicus annos fere XLV. post pacem initam. II, 20. Circa haec tempora Aetoli Mydionios bello premunt regnantibus in Macedonia Demetrio, in Illyrico Agrone. initio libri II.
IV	10	12	9	517	P. Cornelius Lentulus, C. Licinius Varus.

[Ol]yp. Aeg. Syr. Maced. V.R.

Galli legatione ad Romanos missa, agrum Ariminensem repetunt, auctor Zonaras. Demetriacum bellum inter Demetrium regem Macedoniae et Aetolos gestum, in hunc aut superiorem annum videtur incidere. meminit Polybius. II, 45. et 49.

XXVI

11 13 10 *518* C. Atilius Bulbus II. T. Manlius Torquatus.

ANTIGONUS DOSON. Demetrio succedit Antigonus cognomine Δώσων, vitricus et tutor Philippi, qui Demetrii F. et regnat annos XV. non plenos. II, 45.

12 14 1 *519* L. Postumius Albinus, Sp. Caruilius Maximus.

1 13 15 2 *520* Qu. Fabius Maximus, M'. Pomponius Matho.

2 14 16 3 *521* M. Aemilius Lepidus, M. Publicius Malleolus.

Lex Agraria Flaminia fertur, et bellum Gallicum recrudescit. II, 21. quinto a fine proximi tumultus anno, ait Polybius.

XXVII

15 17 4 *522* M. Pomponius Matho II. C. Papirius Maso.

Agroni regi Illyriorum circa hoc tempus mortuo succedit Teuta vxor. II, 4.

16 18 5 *523* M. Aemilius Barbula, M. Iunius Pera.

Cn. et Lucius Coruncanii ad Teutam legati mittuntur. II, 8.

Olymp.

Olymp.	*Aeg.*	*Syr.*	*Maced.*	*V.R.*	
III	*17*	*19*	*6*	*524*	L. Postumius Albi Fuluius Centumalus. Romanorum expe ra marique contra II, 10. Asdrubal in Hispan fectura Amilcari suc I. et 13. Romani cum Asdru dus renouant. III, 2
IV	*18*	*20*	*7*	*525*	Sp. Caruilius Maxi bius II. Q. Maximus Ineunte vere pax d tae. II, 12. Prima Romanorur ad Achaeos et Aetol Altera legatio ad A ses et Corinthios. ib
CXXXVIII					
I	*19*	*21*	*8*	*526*	P. Valerius Flaccu lius Regulus. Circa haec tempo cum Antigono Mace Cleomene Lacedaem regibus, conspirant Achaeos; vnde post Cleomenicum bellu cto Antigono ad Ac partes, Arati prudent *et deinceps.*
II	*20*	*22*	*9*	*527*	M. Valerius Mes Apustius Fullo.
III	*21*	*23*	*10*	*528*	L. Aemilius Papu lius Regulus. Bellum Gallicum num ducibus Conco Aneroesto exarsit: a legem Flaminiam II, 22.

Aeg. Syr. Maced. V.R.

SELEV-CVS CE-RAVNVS. — Seleuco Callinico exſtincto regnat Seleucus Ceraunus annos fere IV.

22 1 11 529 Q. Fuluius Flaccus II. T. Manlius Torquatus.

Bellum Gallicum durat. II, 31.

XIX

23 2 12 530 C. Flamin. Nepos. P. Furius Philo.

Coſ. Flaminius cum Gallis felicius quam prudentius rem gerit II, 32.

24 3 13 351 M. Claudius Marcellus, Cn. Cornelius Scipio II.

Poſt deuictos Inſubres, Gaeſatas, et Gallos alios cum vniuerſo nomine Gallico eſt pacificatum II, 35.

Paetor Achaeorum Timoxenus IV, 6.

Cleomenicum bellum eodem geſtum tempore cum Gallico, finitum eſt hoc anno, et Cleomenes ad Selaſiam victus, fugit in Aegyptum. II, 66.

25 4 14 532 P. Cornelius Aſina. M. Minucius Rufus.

Iſtri aduerſus Romanos arma mouent et vincuntur, a Coſ. Scipione.

ANTIOCHVS MAGNVS. — Poſt Seleucum regnat in Syria et Aſiae parte Antiochus Magnus, annos XXXVI. II, 70. IV, 2. V, 40.

PHILIPPVS. — Poſt Antigonum Tutorem ſuccedit Philippus Demetrii F. annos XLII.

Olymp.

Olymp.	Aeg.	Syr.	Maced.	V.R.	
IV	86	1	1	533	L. Veturius Philo, C tatius Catulus.

Afdrubali mortuo fuc in praefectura Hifpaniae nibal. II, 36. III, 13.

Prima πολιτεύματα H balis et res geftae contr cades, aliosque Hifpanis pulos. III, 14.

Saguntini legatos Ro miffitant. III, 15.

Praetor Achaeorum A IV, 9. et faepe.

Clades Achaeorum ad phyas culpa Arati. IV, 1

Huc vfque comment produxerat Aratus, a qu fine hiftoriae fuae legi principium duxit Poly I, 3. IV, 2.

Ariarathes per haec pora regnum Cappad adit. IV, 2.

Prufias Gallos oram H fpontiacam infeftantes c IV. extremo.

T

TEMPVS TERTIVM.

ΤΑ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΞ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΘΕΣΕΩΣ

SIVE

s gestae annorum LIII, quibus ait Polybius contineri tium, incrementum et consummationem magnitudinis imrii populi Romani, quod solum argumentum principio Sor sibi proposuerat, cum adiectione paucorum annon pacis. Vide initium libri primi; et quae in eum locum disseruimus. fuse idem in principio tertiae historiae.

Obseruat Polybius, contigisse superiore Olympiade et huius initio, vt omnium fere partium orbis tunc cognita regna et imperia a nouis successoribus adirentur. eamque non postremam fuisse caussam motuum deinceps insecutorum. libro II. extremo et libri IV. initio.

Olymp.	Aeg.	Syr.	Maced.	V.R.	
XL I	1 PTOLEM. PHILOP.	2	2	534	M. Liuius Salinator, L. Aemilius Paullus. Aemilius contra Demetrium Pharium et Illyrios mittitur. III, 16. inde triumphum reportat. IV, 66. Romani excidio Sagunti audito per legatos deposcunt Hannibalem. IV, 66. Hannibal rebus in Hispania compositis bello contra Romanos se accingit. III, 34. Ptolemaeus Philopator Euergetae succedit, et regnat annos XVII.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Praetor Achaeorum Aratus Arati F. iv, 37.

Praetor Aetolorum Scopas. ibid.

Bellum ſociale duce Philippo rege ab Achaeis geritur contra Aetolos et ſocios. iv, 57.

Philippus cogitur bellum Aetolicum omittere, et redit in Theſſaliam. iv, 66.

Cleomenes tertio anno poſtquam in Aegyptum venerat perit. iv, 35. v, 35.

Lacedaemone eius morte audita creantur reges Ageſipolis et Lycurgus. iv, 35.

Achaeus Aſiam cis Taurum obtinet, et nouum regnum condit. iv, 2. et 48.

Rhodiorum bellum cum Byzantiis. iv, 37.

Pruſias Rhodiis ſe adiungit iv, 48.

Populi Cretae bellum inter ſe gerunt de quo vide iv, 53

Mithridates rex Sinopenſes vexat. iv, 56.

Eclipſis Lunae circa haec tempora terret Gallos in Aſia v, 78.

II 2 3 3 535 P. Cornelius Scipio T. Sempronius Longus.

Hic primus eſt annus belli Punici II. quod fere Polybius Hannibalicum vocat.

Senatus Scipionem in Hiſpaniam, Sempronium in Africam proficiſci iubet. iii, 40.

Placentiam et Cremonam colonias Rom. deducunt. ibid

Olymp.

Aeg. Syr. Maced. V. R.

Hannibal ſuperatis Alpibus vincit Scipionem ad Ticinum. III, 66.

'Ἀριστεία P. Scipionis huius F. qui poſtea dictus Africanus; quum annorum eſſet XVII. X, 4.

Hannibal vincit Sempronium ad Trebiam. III, 73.

Praetor Achaeorum Eperatus, initio V.

Praetor Aetolorum Dorimachus. ibid.

Philippus ad bellum ſociale ſiue Aetolicum redit, IV, 67. atque id per aeſtatem gerit, deinde ſub hiemem in Macedoniam reuertitur. IV, 87.

Lycurgus rex fugit Sparta et ad Aetolos concedit. V, 29.

Antiochus et Ptolemaeus de Coele Syria primo per legatos contendunt: deinde ad arma ſe conuertunt. IV, 37.

I *3 4 4 536* C. Flaminius II. Cn. Seruilius Geminus. III, 75.

In Etruria ad Thraſymenum clades ingens accepta a Roman. III, 83.

Q. Fabius Maximus creatur Dictator, M. Minucius Rufus M. E. III, 87.

Minucius par imperium cum Dictatore accipit. III, 103.

Cn. Scipio in Hiſpania cum Hannone bene pugnat. III, 76.

Pub. Scipio ad fratrem Cnaeum mittitur. III, 97.

Praetor Achaeorum Aratus ſenior. V, 30. et 91.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Praetor Aetolorum Ag
ibid.

Philippus bene gestis 1
in regni finibus, ad b
Aetolicum gerendum re
Peloponnesum. v, 101.

Eidem Nemeorum tri
cum ludicrum spectanti,
tius de clade ad Thras
num adfertur. ibid.

Sociale bellum finitur.

Hoc primum anno res
corum rebus Romanoru
Poenorum misceri co
v, 105.

Pugna ad Rhaphiam
gnis, et Ptolemaei vic
v, 84.

Induciae in annum fiu
ter Ptolemaeum et Antio
v, 87.

IV 4 3 5 537 Aemilius Paulus II. C
rentius Varro. III, 106.

Clades Romanorum a
nas. III, 114. 115.

Timoxenus praetor A
orum. v, 106.

Agelaus Naupactius
tor Aetolorum. v, 107.

Philippus, rebus com
in Illyrico cum Scerdi
classem parat et trans
Italiam frustra contend
110.

Ptolemaeus bellat cu
gyptiis. v, 107.

Antiochus Taurum s
et Achaeum bello per
tur. v, 87. et 107.

C

mp. Aeg. Syr. Maced. V. R.
LI

5 6 6 538 Titus Sempronius Gracchus, Q. Fabius Maximus III.

Praetor Achaeorum Aratus.

Philippus rex foedus init cum Hannibale. VII, 2.

Quae de eodem et Demetrio Phario atque Arato narrantur, VII, 3. hoc anno videntur accidisse, etsi Plutarchus ita narrat, quasi gesta priusquam rebus Italicis se immisceret Philippus.

Hieroni regi mortuo succedit Hieronymus; qui mox illud regnum funditus euertit III, 2. Legationum tmemate I.

Achaeus Sardes se recipit, et ibi obsidetur. VII, 4.

II 6 7 7 539 Q. Fabius Maximus IV. M. Claudius Marcellus III.

Marcellus Cos. in Sicilia res gerens, Leontinos oppugnat. eo refer fragmentum VII, 1. item Syracusas. VIII, 5.

Sardium vrbs praeter arcem capitur ab Antiocho altero obsidionis anno. VII, 4.

Messeniis hoc anno vel sequente turbas cientibus, redit Philippus in Peloponnesum. VIII, 9.

Praetor Achaeorum Aratus septies decies, veneno tollitur a Philippo. ibid. et Plutarchus.

III 7 8 8 940 Q. Fabius, Q. Fabii Maximi F. T. Sempronius Gracchus.

Quot legionibus hoc et sequenti anno bellum gesserint

Olymp.	*Aeg.*	*Syr.*	*Maced.*	*V. R.*	
					Romani obferuat Pc viii, 3.
					Philippus in Illyri lum gerens Liffum c viii, 10.
IV	*8*	*9*	*9*	*541*	Q. Fuluius Flaccus I pius Claudius Pulcher.
					Tarentum ab Hanni pitur praeter arcem. v
					Capua a Romanis C fidetur. ix, 3.
					Valerius Laeuinus in Macedoniam miffu citiam cum Aetolis et focietatem belli a Philippum. quo refe mentum ix, 22. et c eius foederis legibus tur. ix, 32. xi, 5.
					Ait Iuftinus lib. x: tempore ciuitates G legationibus Philippu gaffe. idem plane et x, 38. Hoc initium e Philippici I.
					Scipiones in Hifpa duntur a Celtiberis x, 6.
					P. Scipionis aedilit anno commemoratur Polyb. x, 5.
					Philippus cum Pl Theffalis bellans, E obfidet. ix, 34.
CXLII.					
I	*9*	*10*	*10*	*542*	P. Sulpitius Galba, C uius Centumalus II.
					Hannibal, quo obfe puam liberet, Romam dit. ix, 5.

ymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Claudius Marcellus, Syracusis expugnatis et Sicilia deuicta Romam rediens, inter cetera ad triumphum ornandum tabulas et alia Syracufarum ornamenta fecum defert. eo pertinet libri ix. fragm. 10.

P. Scipio P. Scipionis F. poft caedem patris et patrui in Hifpanias cum imperio extraordinario proficifcitur. lib. x. vbi res ab eo geftae defcribuntur.

II *10* *11* *11* *543* M. Claudius Marcellus IV. M. Valerius Laeuinus II.

Agrigentum a Laeuino Cof. res in Sicilia gerente occupatur. quo pertinet fragm. ix, 21

III *11* *12* *12* *544* Q. Fabius Maximus V. Q. Fuluius Flaccus IV.

Tarentum recipitur a Fabio. videtur ad eam hiftoriam pertinere x, 1.

IV *12* *13* *13* *545* M. Claudius Marcellus V. T. Quintius Crifpinus.

Hannibal dolo Coff. circumuenit; Marcellus occiditur, alter fugit, qui extremo anno Romae ex morbo moritur. x, 29.

Edeco, Indibilis, Mandonius, Hifpaniae reguli, Scipioni fe adiungunt. x, 32.

Scipio ad Baetulam Afdrubalem Hannibalis fratrem vincit et fugere ex Hifpaniis cogit. x, 36.

Ad ferendam opem Aetolis cum Philippo bellum gerentibus veniunt in Graeciam

Z 2 *Olymp.*

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

cum classibus P. Sulpi
rex Attalus. x, 38.
Veniunt et legatione
que vt pacem compon
Praetor Achaeorum
das. Liuius l. xxvii.
Hoc anno Achaei c
tolis Eleisque haud
Messene prosperam p
fecerunt, ait Liu. e Poly
est, quam Plutar. pug
Larissum vocat: vbi Ph
menis priuati virtus e
P. Sulpitius saeuit i
netas cum apud eos h
ret. Legation. xli.
Antiochi de Euthy
superioribus Satrapiis
ria. x, 46.

CXLIII De hac Olympiade accipienda Liuii v
xxvii. in anno superiore, quo design
Coss. sequentes: *L. Manlius trans mare
iret, viseretque, quae res ibi gererentur: sin
Olympiae ludicrum ea aestate futurum er
maximo coetu Graeciae celebratur.*

I 13 14 14 546 M. Liuius Salinato
Claudius Nero.
Asdrubal in Italia
vtroque Coss. victus. i
Praetor Achaeorum
Liuius l. xxviii.
Q. Caecilius Metel
Veturius Philo.

II 14 15 15 547 P. Scipio in Hispani
balem Gisgonis F. e
nem vincit xi, 18. sed
ortam e fama de o
componit. xi, 23.
Indibilem ἀποστάτη
ac mox Romam ex

p. Aeg. Syr. Maced. V. R.

quinto anno, poſtquam eo aduenerat, redit. xi, 29.

Praetor Achaeorum Philopoemen.

Machanidas Lacedaemoniorum tyrannus, finitimo bello Achaeos vrens, a Philopoemene ſuperatus ad Mantineam perit. xi, 7.

Huic praelio interfuit Polybius Megalopolita quidam, diuerſus a patre huius hiſtoriae, qui ne natus quidem tum fuit; vt ſequentia oſtendunt. xi, 13.

Machanidae in Lacedaemoniorum tyrannide ſucceſſit Nabis de cuius feritate Polyb. xiii, 4.

Antiochus cum Euthydemo pacem facit. xi, 32.

1 15 16 16 *548* P. Cornelius Scipio, L. Licinius Craſſus.

P. Scipionem. traiicere in Africam parantem, remoratur occaſio capiendi proditione Locrorum vrbem; de qua vrbe Polybius in ea hiſtoria multa ſcripſerat. xii.

Praetor Achaeorum Philopoemen II.

Nemea celebrantur hoc anno, quibus intereſt Philopoemen. Plutarchus in vita.

16 17 17 *549* M. Cornelius Cethegus, P. Sempronius Tuditanus.

Philippus Aetolos a Romanis deſertos, (neglectae eo biennio res in Graecia erant) quibus voluit conditionibus

Olymp.	Aeg.	Syr.	Maced.	V.R.	
					ad petendum et pacifcendum fubegit pacem. Liuius l. xxix. veftigium orientis difcordiae inter Romanos et Aetolos extat x, 23.
					Praetor Achaeorum poft Philopoemenem Lyfippus tefte Plutarcho: incertum tamen an hoc anno.
CXLIV					
I	17	18	18	550	Cn. Seruilius Caepio, C. Seruilius Geminus.
					Caepioni Brutii, Seruilio Etruria prouincia euenit: de his accipienda verba initio xiv.
					P. Scipio Vticam obfidet, nec tamen Syphacis reconciliandi curam ex animo dimittit. verba Liuii lib. xxix. e Polybii xiv, 1.
					Scipio hibernaculis Syphacis et Afdrubalis incenfis maxima eos clade afficit. xiv, 4.
					Syphax Sophonisbae victus precibus reparat exercitum: adueniunt Celtiberorum copiae: Poenos acie vincit Scipio. xiv, 9.
					Hannibal Italiam relinquit et in Africam appellit. xv, 1.
	PTOLEM. EPIPHANES.				Ptolemaeo Philopatori fuccedit Ptolemaeus Epiphanes, adhuc puer, regnatque annos XXIV.
					Per haec tempora Philippus pacata Graecia ad amplificandum imperium verfus Orientem animum appulit.

Olymp.

p. Aeg. Syr. Maced. V. R.

quod ille dum vrget inceptum, haec fecit partim isto partim proximis annis.

Rhodios bello lacessit. XIII, 2.

Cum Antiocho facta pactione regnum Ptolemaei Epiphanis pueri diuidit III, 2. XV, 20.

Prusiae opem ferens aduersus Cianos socios Aetolorum vrbem funditus euertit. XV, 22.

Lysimachiam Aetolis foedere iunctam occupat. XVII, 3.

POLYBIVS circa hoc tempus nascitur. vide in Olympiade CL. et in fine huius Synopseos.

I *1* *19* *19* *551* Tib. Claudius Nero, M. Seruilius Geminus.

Spem pacis perfidia Poenorum violatam nouus ardor excipit. XV, 2.

Scipio et Hannibal conueniunt ad colloquium. XV, 5.

Poeni duce Hannibale vltimo praelio deuincuntur a Scipione. XV, 13.

Aula pueri Ptolemaei turbatur seditionibus procerum, Tlepolemi et Agathoclis, cuius meminit etiam B. Hieronymus in Danielem. XV, 24.

III *2* *20* *20* *552* Cn. Cornelius Lentulus, P. Aemilius Paetus

His Coss. bello Punico II. finis est impositus, et pax data Carthaginiensibus XV, 17.

P. Scipio Africanus triumphat. XVI, 12.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Syphax triumphatus
tur in carcere, ibid.

Philippus nauali prae
Chium vincitur a rege e
diis, sed ancipiti vi(
xvi, 1 huius pugnae 1
nit obiter Liuius in seq
bus Coff.

Prinaffenfes et Iaffe
Philippo obfeffi. xvi, 1

Praetor Achaeorum
poemenes. auctor Liuius

IV 3 21 21 553 P. Sulpitius Galba, (
relius Cotta.

His Coff. vel paullo
quam priores exirent,
paucis menfibus poft 1
Carthaginienfibus data
Liuius, Macedonicum b
Philippicum ferio dec
eft, et agi coepit: quod
uino praetore multis an
nis fuerat inchoatum, :
adiuuandi focios Aetolo

His Coff. Abydus obf
a Philippo ait Liuius. vi
lyb. xvi, 14.

Attalus rex Athenas
Legationum ecloga III

Praetor Achaeorum C
des, hic auctore Liuio l
poemeni fucceffit. Phil
men, ne fibi priuato. d
occafio exercendae vi
imperatoriae, ait Pluta
accitus a Gortyniis in C
abit: Nabide interim M
politanos et Achaeos ve
vt fcribunt iidem.

C

v. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Scopas Aetolus Ptolemaeo merens ex Alexandria in Aetoliam venit ξενολογήσων, et cogit magnum exercitum. Liuius xxxi. ex Polybio.

V

4 22 22 *554* L. Cornelius Lentulus, P. Villius Tappulus.

Quum Villio Macedonia obtigiſſet, nihil geſtum eſt.

Praetor Achaeorum Cycliades. Suſpicamur e Liuio, qui ait fuiſſe eiectum, quod ad Philippum res traheret.

5 23 23 *555* T. Quintius Flamininus, Sex. Aelius Paetus Catus.

Quum Macedonia prouincia Flaminino eueniſſet, atque is in Epiri faucibus bene pugnaſſet cum rege, mox ſecutum eſt colloquium inter Flamininum, legatis ciuitatum Graeciae comitatum, et Philippum: de quo Polyb. xvii.

Induciae conueniunt ad duos menſes xvii, 10.

Praetor Achaeorum Ariſtaenus, qui Romanis fauebat. Liuius ex Polybio xxxii.

Achaeorum populi praeter Megalopolitanos, Dymaeos et quosdam Argiuorum, recedunt a ſocietate Philippi, et foedere cum Attalo et Rhodiis, qui Rom. erant partium, ſecto, in amicitiam a Roman. accipiuntur. Liuius.

1 6 24 24 *556* C. Cornelius Cethegus, Q. Minutius Rufus.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Ambo Coss. ob tum
Gallicum in Italia m
xvii, 11.

Flamininus ad Cynosc
las Philippum vincit.
19. 20.

Aetoli graues incipiu
Tito, et odium incipit,
mox erupit. legat. eclo

Titi cum Philippo
quium ad Tempe. leg. e
pax data Philippo, li
Graecis. ibid.

Praetor Achaeorum
phanes. Pausanias in Arc

Antiochus Scopam
lum ducem Ptolemaei fu
Syriae vrbes recipit; e
Iudaeis agit benigne. F
xvi. Fragmentorum p
Eusebius in hoc anno.

IV 7 25 25 557 L. Furius Purpureo
Claudius Marcellus.

His Coss. X. legati in
ciam venerunt. leg. ecl.

Graeci in ludis Isth
liberi pronuntiantur. ec

Boeoti deficiunt a R
viii.

Lysimachiae conu
xvii, 31.

Lucii Cornelii ad
maeum legatio. legat.
Liu. Philippi ad Boeoto

Scopae in aula Alex
na caedes. xvii, 34.

Ptolemaei regis ante
mam regnandi aetatem
ἀνακλητήρια. xvii, 36.

Æg.	*Syr.*	*Maced.*	*V.R.*	
VI				
8	*26*	*26*	*558*	M. Portius Cato L. Valerius Flaccus. T. Flamininus bellum gerit cum Nabide tyranno: ac mox dat illi pacem. Liuius ex Polybio. Hannibal solum vertit, et Tyrum primo, deinde ad Antiochum venit. III, II. Praetor Achaeorum Aristaenus. Liu. Nemeorum ludicro praeficitur Q. Flamininus.
9	*27*	*27*	*559*	P. Cornelius Scipio Africanus II. P. Sempronius Longus.
10	*28*	*28*	*560*	L. Cornelius Merula, Q. Minutius Thermus.
11	*29*	*29*	*561*	L. Quintius Flamininus, Cn. Domitius Ahenobarbus. Antiochus filiam Cleopatram Ptolemaeo despondet Rhaphiae in Syria. Liuius ex Polybio: qui meminit obiter legationum ecloga LXXXII. Hannibal apud Antiochum se excusat. Liuius et Polyb. III, II. Antiochus Hellespontum traiicit; et in Euboeae Chalcide hibernat. legat. XII. Attalus rex venit Romam. Liu. XXXV. Antiochici belli et Aetolici annus primus. Praetor Achaeorum Philopoemenes: Pausanias, Plut. Liuius l. XXXV. ex Polybio: qui res contra Nabidem mari

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

gestas a Philopoemene, eum annum confert, qui quitur, quo Coss. Scipio Glabrio sunt designati. quo plura in commentariis lib. XVI. vltimam eclog.

Lycortas Polybii pater, quitibus praeerat in hac peditione. Liu.

Hoc etiam anno Nabide Aetolis caeso, Philopoem societati Achaeorum Lacedmonios adiungit. ibid.

CXLVII

I 12 30 30 562 P. Cornelius Scipio Nas M'. Acilius Glabrio.

Acilio Graecia obuenit: Heraclea capta Aetolos pe re pacem compellit. legat. XIII. XVI. et XVII.

C. Liuius Rom. classis pr fectus cum ducibus Antioc qui Ephesum in Asiam red rat, pugnat nauali certamine vincit. ea est victoria de Polyb. legat. ecl. XVI.

Hoc et sequente anno Ph lippus Romanos adiuuat bello contra Antiochum Aetolos. ideo senatus m Demetrium, qui erat ob Romae, patri Philippo rem tit. legat. XV.

Lacedaemonii legatos R mam mittunt de obsidibus castellis orae maritimae q busdam: item de exulib quos ab Achaeis restitui bent Rom. ecl. XIV.

Olym

Aeg. Syr. Maced. V. R.

Praetor Achaeorum Diophanes. Liuius ex Polybio. xxxvi.

13 31 31 563 L. Cornelius Scipio, C. Laelius Nepos.

L. Scipioni, qui poſtea dictus Aſiaticus, Graecia decreta: ille in Graeciam venit. legat. xvii. mox in Aſiam primus ducum Rom. cum fratre P. Scipione Africano ſibi legato traiicit, et res bene gerit cum Antiocho. legat. xix. xxii.

Amphiſſa oppugnatur ab Acilio: Athenienſes pro Aetolis intercedunt. xvii.

Seleucus Antiochi F. bellum in Aſia parat. xviii.

Eumenes ab Antiocho premitur Pergami. ille Achaeorum copias accerſit. legat. xx. xxi.

Antiochus poſt acceptam cladem in mari Sardes concedit, et legatos de pace ad Scipiones mittit. xxiii. xxiv. xxv.

14 32 32 564 M. Fuluius Nobilior, Cn. Manlius Volſo.

In ſenatu Ro. cauſſam ſuam diſceptant Eumenes rex et Rhodiorum legati xxv.

Fuluius Coſ. Aetoliam nactus prouinciam venit in Graeciam, et cum illis bellum gerit. xxvi.

Ambraciam obſidet. xxvii. et T. III. p. 268.

Olymp.	*Aeg.*	*Syr.*	*Maced.*	*V. R.*	
					Ac tandem Aetolos pacem cogit. xxviii. Manlius Cos. cui Al uincia euenit, bellun cum Gallograecis et alii populis, xxix. xxx. iii. iv. Praetor Achaeorum poemenes legem fert omnibus ciuitatibus, Achaici concilii essent cem conuentus age non, vt semper ante, A lum. Liu. ex Polyb. xx Lan castellum orae mae, vbi erant exules, gnant Lacedaemonii. poemen caussam exulu tur: auctores iniuria postulat: quosdam ad sam dicendam euocat mox sunt occisi. haec la caedes in Compasii xxxvii. hominum L. Polyb. refert Plut. alii, Lacedaemonii a sociel chaeorum discedunt: nis sese dedunt. Philop moenia Spartae diruit: l gi leges antiquat, noua formam instituit, exule tuit. Lacedaemonii et A ses Fuluium in Pelopor accersunt. haec gesta si et sequente anno. Liu Polybio: et tanguntur xxxvii. xli. xlii.
IV	*15*	*33*	*33*	*565*	M. Liuius Salinator, lerius Messala.

np. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Anno vltimo huius Olympiadis, Manlius proconsul cum X. legatis Ephesi hibernans, negotium pacis et foederis cum Antiocho perfecit. xxxv. xxxvi. xxxix.

Praetor Achaeorum Philopoemen, continuato magistratu, ait Liuius ex Polybio. Legati mittuntur Romam a Lacedaemoniis, et ab eorum exulibus: qui suam caussam legationemque Achaeis iniunxerunt. Lycortas et Diophanes Megalopolitani principes legationis Achaeorum.

LVIII

16 *34* *34* *566* M. Aemilius Lepidus. C. Flaminius Nepos.

Lepidus Cos. per litteras legatis Lacedaemoniorum datas, Achaeos increpat. xxxvii.

Demetrius legatus Ptolemaei ad Achaeos de renouando foedere. Lycortas ad Ptolemaeum mittitur cum aliis. ib.

Boeoti Romanis et Achaeis inimicantur. xxxviii.

I *17* *35* *35* *567* Sp. Postumius Albinus, Q. Martius Philippus.

Praetor Achaeorum Aristaenus, e cloga xli.

In concilio Achaeorum Eumenis legati audiuntur, et alii. item Lycortas legationem renuntiat. ibid.

II *18* *36* *36* *568* App. Claudius Pulcher, M. Sempronius Tuditanus.

Olymp.	*Aeg.*	*Syr.*	*Maced.*	*V.R.*	
					Legati Eumenis et populorum Graeciae de Philippo queruntur apud senatum. XL.
					Q. Caecilius legatus ad Philippum Achaeos inuisit. XLI.
		SELEVC. PHILOP.			Antiocho Magno successit Seleucus Philopator, et regnat annos XII.
IV	19	1	37	569	P. Claudius Pulchér, L. Porcius Licinius.
					Q. Caecilio Romam reuerso Appius Claudius in Graeciam et Macedoniam legatur. XLII. XLIV.
					Praetor Achaeorum Lycortas Polybii pater, legatis Romanis dat Clitore conciliũ. XLIII. et Liu. e Polyb. XXXIX.
					Appius Cretam adit. XLV.
CXLIX					
I	20	2	38	570	Q. Fabius Labeo, M. Claudius Marcellus.
					Legationes vndique Romam veniunt contra Philippum. XLVI.
					Q. Martius legatus in Macedoniam mittitur. XLVIII. renuntiat legat. LI.
					Bellum Achaeorum et Messeniorum. Liuius ex Polybio. de eo Polybius eclogis LII. LIII. LIV.
					Philopoemen, Achaeorum praetor octauum, annos LXX. natus, capitur a Messeniis, et necatur. LII.
					P. Scipionem Africanum hoc anno mortuum scripserat Polybius, ait Liuius XXIX.

Olymp.

p. *Aeg.* *Syr.* *Maced.* *V. R.*

Demetrius Philippi F. ad patrem reuerſus Roma, eius odium fraude Perſei incurrit. ecloga L.

41 3 39 571 L. Aemilius Paulus, Cn. Baebius Tamphilus.

His Coſſ. Hannibalem obiiſſe, ſcripſerat Polybius, ait Cornelius Nepos.

Praetor Achaeorum Lycortas, mortem Philopoemenis vlciſcitur. LII.

Lycortas concilium Achaeorum habet Sicyone. Sparta recipitur in concilium Achaeorum. LIII.

Bippus legatus Achaeorum ad Rom. item aliae legationes. LIII. LIV.

1 42 4 40 572 P. Cornelius Lentulus, M. Baebius Tamphilus.

Bellum inter Eumenem Ariarathemque et Pharnacem, legat. LV.

Fiunt induciae inter Pharnacem et Eumenem; qui ſtatim Attalum et reliquos fratres Romam mittit. LVI.

43 5 41 573 A. Poſtumius Albinus, C. Calpurnius Piſo.

Praetor Achaeorum Hyperbatus. LVIII.

Legati decernuntur ad Ptolemaeum Epiphanem, Lycortas, Polybius, Lyc. F. et Aratus Arati F. LVII.

Erat tum Polybius minor aetate legitima capeſſendi remp. vt ipſe ait. aetas legitima videtur fuiſſe annorum

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

tiandamque amicitiam
redeunt, et relatione l
bellum contra Perseum
natur, efficiunt. Liuiu

Antiochus Aegypti
imminens, ambigendo
lesyria caussam belli q
Liuius.

CLII

I 8 2 8 582 P. Licinius Crassus,
sius Longinus.

Legati mittuntur in
ciam Q. Martius, A.
P. et Ser. Cornelii Len
L. Decimius. in Creta
hi tres, A. Postumius A
C. Decius, A. Licinius
Liuius. hi sunt, quorum
sim apud Polybium me
eclogis. LXIII. LXIV. e

Martius legatus et
rex colloquuntur LXV.

Praetor Achaeorum A
LXIII. videtur esse frat
narchi. de vtroque Liui

C. Lucretius praeto
sem prouinciam fortit
phalleniam et Rhodios
per litteras continet L

Persei legatio ad B
LXVI.

Legati Persei vrbe e
expelluntur LXVII.

Belli Macedonici II.
primus.

P. Licinius Cos. male
cum Perseo: qui pac
ctor petit. LXIX.

mp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Legati Antiochi et Ptolemaei Romam veniunt bello pro Coelesyria iam inchoato. LXXII.

[I 9 3 9 583 A. Hostilius Mancinus, A. Atilius Serranus.

Mancino Macedoniam obuenisse, et in Graecia etiam post exactum consulatus annum mansisse, testis ecloga LXXIII.

Exeunte superiore anno, aut huius initio tres legati circum insulas missi, T. Claudius, P. Postumius, M. Iunius. Liuius XLII.

Antiochus premit bello Ptolemaeum; cuius Anacleteria celebrantur LXXVIII.

II 10 4 10 584 Q. Martius Philippus II. Q. Seruilius Caepio.

Persei res gestae cum Gent.

A. Hostilius proconsul hibernans in Thessalia C. Popillium et Cn. Octauium circum Graecas ciuitates mittit. LXXIII.

Hoc tempore Lycortas et Polybius metu Rom. potentiae, neque Perseum neque Rom. ab Achaeis iuuari volebant. sed factio contraria vicit, non sine horum offensione apud Rom. ibid.

Praetor Achaeorum Archon, qui ad Romaos res trahebat. leg. ecl. 74.

Martio Cos. in Thessaliam aduentante Archon Achaeorum copias cogit: interim

Olymp. Aeg. Syr. Maced. V. R.

Polybium ad Cos. mittit: qui cum eo locutus, domum mox redit, et petitionem Appii Centonis prudentia sua eludit. LXXVIII.

Antiochus venit in Aegyptum, et legationes excipit mittitque. LXXXI. II. III. IV.

IV II 5 II 585 L. Aemilius Paullus II. C. Licinius Crassus.

Aemilius Paullus Cos. venit in Graeciam. Perseus cum Gentio agit. LXXXV.

Rhodii arbitros agunt. LXXXV. LXXXVI.

Perseus vincitur. legati Rhodiorum male accipiuntur Romae LXXXVIII.

Initio huius anni Martio in Macedonia hibernante, quum in Aegypto regnarent Ptolemaei duo, maior et minor, et per legatos auxilia ab Achaeis petiissent, et nominatim Lycortam, vt socialibus copiis praeesset, ac Polybium, vt equestribus, res impeditur. LXXXIX. XCI.

C. Popillii Laenatis legatio nobilis ad Antiochum. XCII.

Eclipsis Lunae circa Persei cladem. de qua in fragmentis p. 245.

Annorum LIII. et historiae πραγματικῆς τῆς ἐξ ἀρχῆς προθέσεως, finis. Sequebantur pauci anni pacis, de quibus vide T. I. p. 255.

Aeg. *Syr.* *V.R.*

12 *6* *586* Q. Aelius Poetus, M. Iulius Pennus.

Victo Perseo legati X. ad res Macedoniae ordinandas mittuntur. XCIV.

E ciuitatibus Graeciae legati ad Paullum mittuntur illi, qui Romanis fauerant. ibid.

Callicrates ex Achaia legatus stimulat Romanos aduersus eos, qui ipsis parum fauerant amore patriae. Mille Achaei et amplius hoc vel sequente anno Romam euocantur, ac mox per vrbes Italiae diuisi, ibidem continentur, ad annum XVII. eo anno liberantur, qui superant vix CCC. Pausanias in Achaicis. Isti sunt, quos passim Polybius vocat τȣ̀ς κατῃτιωμένȣς, *eos, qui fuerant accusati;* vel τȣ̀ς ἀνακεκλημένȣς, *qui in Italiam euocati.* Plutarchus in Catone Censorio et alibi, τȣ̀ς φυγάδȣς; quia Italia illis fuit exilium. qui etiam Polybium in his fuisse docet; et declarat ipse Polybius. vide eclogas CV. CXXII. CXXVIII. CXXXVII.

Attalus regis Eumenis frater Romam venit. XCIII.

Rhodii variis legationibus placare Romanos student. XCIII. XCIV.

Cotyis regis filius captiuus liberatur. XCVI.

13 *7* *587* C. Sulpitius Gallus, M. Claudius Marcellus.

Prusias rex Romam venit. XCVII.

Olymp.	*Aeg.*	*Syr.*	*V.R.*	
III	*14*	*8*	*588*	T. Manlius Torquatus, Cn. Octauius Nepos.
IV	*15*	*9*	*589*	A. Manlius Torquatus, Q. Caſſius Longinus.
CLIV				
I	*16*	*10*	*590*	T. Sempronius Gracchus, M. Iuuentius Thalna.
II	*17*	*11*	*591*	P. Cornelius Scipio Naſica, C. Martius Figulus.
		ANTIOCH. EVPATOR.		Antiocho Epiphane mortuo regnat Antiochus Eupator, annos II. His Coſſ. Cn. Octauius Sp. Lucretius et L. Aurelius ad conſtituendum regem Syriae mittuntur, poſtquam Demetrius Seleuci F. obſes Romae dimitti ſe petiiſſet. CVII. Cn. Octauius legationis princeps a Leptine occiditur. CXIV. CXXII.
III	*18*	*1*	*592*	M. Valerius Meſſala, C. Fannius Strabo. Ariarathe rege Cappadociae mortuo Ariarathes F. accipit regnum, et amicitiam per legatos cum pop. Rom. renouat. CIX. et Liuii epitome XLVI. His Coſſ. Demetrius Roma clam aufugit, conſilio quidem vſus Polybiii, Romae tunc inter exules Achaeos, ſed libere agentis: miniſterio vero aliorum. CXIV. Hoc etiam anno videtur Romam veniſſe Ptolemaeus iunior, opem aduerſus fratrem petens. CXIII.
IV	*19*	*2*	*593*	L. Anicius Gallus, M. Cornelius Cethegus.

Olymp.

np. *Aeg.* *Syr.* *V.R.*

DEMETR. SOTER. Poſt Eupatorem regnat in Syria Demetrius ὁ Σωτὴρ, (is qui Roma aufugerat) annos XII. ait Polybius III, 5. Sic in Chronico Euſebii, et Scaligeri excerptis, p. 55. non vt alii IX.

Maſſaniſſa fretus pop. Romani amicitia Carthaginienſes bello laceſſit. deinde cum ipſe, tum Carthaginienſes ad ſenatum legatos mittunt hoc vel ſequente anno. CXVIII.

F.

20 1 594 Cn. Cornelius Dolabella, M. Fuluius Nobilior.

I 21 2 595 M. Aemilius Lepidus, C. Popillius Laenas II.

Hi videntur eſſe Coff. quorum Polybius meminit ecloga CXXI.

Attalus rex venit Romam. Legatio Demetrii regis Romam miſſa, quae etiam Leptinem atque Iſocratem caedis Cnaei auctores adduxit. CXX. et CXXII. Legatio Achaeorum pro Polybio et aliis euocatis. ibid. et CXXIX.

Miſſi a ſenatu legati, qui inter Maſſaniſſam et Carthaginienſes de agro iudicarent. Liuius XLVII.

II 22 3 596 Sex. Iulius Caeſar, L. Aurelius Oreſtes.

His Coff. venit Romam Ariarathes Cappadociae rex: venerunt et legationes regum Demetrii atque Holophernis. vide eclogam CXXVI. Epitoma Liuii lib. XLVII.

Legatio alia Achaeorum pro euocatis. CXXX.

Olymp.

Olymp.	*Aeg.*	*Syr.*	*V.R.*	
				Ariarathes Cappadociae rex, conſilio Demetrii regis Syriae et viribus pulſus regno, a ſenatu reſtitutus eſt.
IV	*23*	*4*	*597*	L. Cornelius Lentulus, C. Martius Figulus. His Coſſ. bellum Dalmaticum geri coepit. Cauſſas belli huius habes ecloga cxxiv. et cxxv. vbi obſeruatur hunc fuiſſe annum XII. a belli Perſici fine. Erat tum temporis Polybius in Italia inter euocatos ex Achaia; ſed multum apud proceres Romanos gratia valens: itaque Locris magnum beneficium impetrat. xii, 5.
CLVI				
I	*24*	*5*	*598*	P. Cornelius Scipio Naſica, M. Claudius Marcellus II. Maſſilienſibus per legatos in ſenatu querentibus de Oxubiis Liguribus, decernitur legatio ad res inſpiciendas. cxxxi.
II	*25*	*6*	*599*	Q. Opimius Nepos, L. Poſtumius Albinus. Bellum contra Oxubios Ligures Opimio Coſ. mandatur. cxxxii. epitome Liuii xlvii. His Coſſ. Ptolemaeus iunior iterum venit Romam. ibid. Hiſtoriam belli inter Pruſiam et Attalum ac Nicomedem Pruſiae filium, pacem irritam inter illos conciliatam a tribus Romanis legatis; nec non caedem Pruſiae, a filio poſt vnum alterumue annum interfecti, hoc

Olymp.

|. *Aeg.* *Syr.* *V.R.*

loco videtur narrasse Polybius, ante quam priori parti historiae suae finem imponeret. cxxxv. cxxxvi. vide Appiani Mithridatica, et epitomen Liuii lib. l.

TEMPVS QVARTVM.

... ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

SIVE

...riae Polybianae altera pars posterius adiecta: res ...s continens a principio belli Celtiberici, ad finem Pu...ci III. et Achaici a Mummio gesti. Vide Tom. I. pag. 251.

I *26* *7* *600* Q. Fuluius Nobilior, T. Annius Luscus.

His Coss. bellum Celtibericum est inchoatum, et Cos. Fuluius aduersus eos est missus. Appianus in Ibericis.

I *27* *8* *601* M. Claudius Marcellus III. L. Valerius Flaccus.

Cos. Claudio prouincia Celtiberia euenit. Celtiberi inducias pacti cum Claudio, Romam legatos mittunt. Cos. in Lusitaniam arma transfert.

VII

28 *9* *602* L. Licinius Lucullus, A. Postumius Albinus

L. Licinius Cos. in Hispaniam ad Celtibericum bellum mittitur.

Olymp.

Olymp. Aeg. Syr. V.R.

ga CXLIII. et CXLIV. ad disceptan dum controuersiam inter Achaeo et Lacedaemonios. habetur con cilium Corinthi: vbi legati Ros violantur. ibidem, et Pausania Thearidae et Sexti legatione CXLIV.

II 33 2 *607* Cn. Cornelius Lentulus, L Mummius Achaicus.

Anni huius initio aut superio ris fine, Carthago a Scipione e capta, praesente et adiuuante Poly bio. Ammianus l. XXIV. de Iulian *Legerat Aemilianum Scipione cum historiarum conditore Polyb Megalopolitano Arcade, et tri ginta millibus, portam Carthag nis impetu simili subfodisse. Se fides recepta scriptorum veterum recens factum defendit. Aemilia nus enim testudine lapidea tecta successerat portam; sub qua tuta et latens, dum moles saxeas detr gunt hostes, vrbem nudatam in rupit.*

Praetor Achaeorum Critolaus.

Quum e Macedonia in Grae ciam Metellus venisset, vt re Achaeorum, Lacedaemoniorum e Thebanorum componeret, Crito laus cum eo dimicat acie, e clade magna Achaei afficiuntur Hoc gestum initio consulatu Mummii; qui mox cum exercit in Graeciam venit. Pauf.

III 34 3 *608* Q. Fabius Maximus Aemilianus L. Hostilius Mancinus.

Praetor Achaeorum Diaeus III

Olymp

p. Aeg. Syr. V.R.

Hic cum Mummio congreſſus, victus fugatusque Achaeorum et vniuerſae Graeciae calamitatem conſummauit, vt ait Polybius III. et Pauſanias.

Mummius tertio poſt victoriam die Corinthum ingreditur, eam diripit, et incendio conſumit. Huius calamitatis Polybium fuiſſe ſpectatorem, ex ipſo refert Strabo in fragmentis T. III. p. 223. itaque fallitur Oroſius, qui negat fuiſſe tunc in Graecia Polybium, quando cum Mummio pugnauit Diaeus.

1 35 4 609 Ser. Sulpitius Galba, L. Aurelius Cotta.

Hoc anno videtur finem habuiſſe bellum Achaicum: nam poſt Corinthi excidium, nihil memorabile geſtum legitur. tempus autem reliquum in ordinando ſtatu Achaiae, hoc eſt vniuerſae Graeciae, quae ab illo tempore Achaia dicta, eſt conſumtum. Appianus tamen belli huius finem coniicit in Olympiadem LX. et expreſſius Pauſanias: *ὁ πόλεμος ἔσχεν οὗτος τέλος, Ἀντιθέου μὲν Ἀθήνησιν ἄρχοντος, Ὀλυμπιάδι δὲ ἑξηκοστῇ πρὸς ταῖς ἑκατὸν, ἣν ἐνίκα Διόδωρος Σικυώνιος.* quod permirum mihi quum videatur, amplius de eo peritis cogitandum.

In Achaici belli fine deſiiſſe hiſtoriam Polybii teſtis ipſe. III, 5.

Deſcripſerat Polybius et bellum Numantinum, ſed opere ſeparato a perpetua ſua hiſtoria, vt diſerte M. Tullius teſtatur, in epiſtola ad Lucceium. Id bellum

Olymp. Aeg. Syr. V.R.

per multos tractum anno
dio Numantiae, quam del
pio, (qui et Carthaginem
minatum, anno proximo p
fulatum ipfius, V. C.
Coff. P. Mutio Scaeuola,
purnio Pifone Frugi. O
dis CLXI. anno altero.
autem oftenderimus, natu
bium circa annum V. C. I
conftat teftimonio Luci
octuagefimum fecundum
lum produxiffe; liquet
iiffe ipfum circa annum
Romae Palilibus DCXX
congruit ex fuperiore de
ne primus Olympiadis
ante natum regem Meffia
ter CXX. priusquam M.
nafceretur annis XVII.
tem Polybius, cum e pra
vrbem Megalopolim r
equo delapfus. quo mort
re cum alii magni viri v
nierunt, tum etiam Le
dux Auftriae, princeps cla
anno Domini CIↃ CXXIII.

A

ΑΙΝΕΙΟΥ
ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΟΛΙΟΡΚΗΤΙΚΟΝ
ΥΠΟΜΝΗΜΑ,
ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΠΩΣ ΧΡΗ ΠΟΛΙΟΡΚΟΥΜΕΝΟΝ ΑΝΤΕΧΕΙΝ.

AENEAE
VETVSTISSIMI SCRIPTORIS
COMMENTARIVS
TACTICVS ET OBSIDIONALIS

QVOMODO OBSESSVM RESISTERE OPORTEAT.

ISAACVS CASAVBONVS

RECENSVIT PVBLICAVIT ET NOTIS ILLVSTRAVIT.

POLYBIVS LIBRO X.

Αἰνείας βϰληθεὶς διορθώσασθαι τὴν τοιαύτην ἀπορίαν, ὁ τὰ περὶ τῶν στρατηγικῶν ὑπομνήματα συντεταγμένος, βραχύ τι προεβίβασε.

Aeneas quum hunc er emendare instituisset, i de rebus ad officium imp ris pertinentibus commen vulgo notos composuit, quantum promouit.

AELIANVS DE INSTRVENDA AC

CAPITE PRIMO.

Ἐξειργάσαντο δὲ τὴν θεωρίαν τὴν Τακτικὴν Αἰνείας τε διὰ πλειόνων, ὁ Στρατηγικὰ βιβλία ἱκανῶς συνταξάμενος ὧν ἐπιτομὴν ὁ Θετταλὸς Κινέας ἐποίησε.

Tacticum argumentum poliuit pluribus scriptis A is, qui libros de officio ratoris non paucos com quorum epitomen Thessal neas confecit.

EX SVIDA.

Αἰνείας· οὗτος ἔγραψε περὶ πυρσῶν, ὡς φησι Πολύβιος· καὶ περὶ στρατηγημάτων ὑπόμνημα.

Aeneas. hic scripsit a cibus pyrseutarum, vt a lybius. scripsit et comm rium de stratagematis.
litur Suidas: vide Nota

PRAEFATIO.

Quum in omnibus, paullo ſaltem inſtructioribus et nobilioribus, Europae bibliothecis, multa hodieque Graecorum, qui de re militari aut machinis bellicis ſcripſerunt, extent monumenta: nullum e cunctis minus eſt in vulgus notum, quam iſtud hactenus fuit, quod in ditiſſima chriſtianiſſimi regis libraria inuentum deſcripſimus, et in generoſae pariter atque eruditae iuuentutis gratiam vulgauimus. Nam Athenaei quidem, Heronis Apollodori, Philonis, Iulii Africani, item Mauricii Leoniſque Auguſtorum, nec non aliorum, qui adhuc ſuperſunt eius generis ſcriptores, ad hanc diem inediti, docti viri non pauci mentionem in ſcriptis ſuis fecerunt, eorumque libros ſibi lectos oſtenderunt. Aeneae vero huius qui meminiſſet, neotericorum inueni prorſus neminem, niſi quod Conradi Geſneri indicio didicimus, huius libri exemplar in Vaticana Romae ſeruari. Quod ſi me non fallit coniectura, e Romano codex regius manauit, quamquam is non Romae fuit deſcriptus, ſed in hac ipſa vrbe, manu Angeli Bergicii, hominis Graeci, qui ante annos dumtaxat ſexaginta ex alio exemplari, allato ex Italia, quod neſcimus cuius fuerit, regium charactere elegantiſſimo depinxit, et inter ceteros libros bibliothecae Graecos dedicauit, quos Franciſcus Magnus, parens ille muſarum, ac diſciplina-

rum inſtaurator, et Henricus II. Fr. F. in Italia ſibi et Graecia conquiri vel deſcribi iuſſerunt. Porro hic ſcriptor, non illos ſolum vniuerſos, quos modo nominaui, vetuſtate longe ſuperat; verum etiam Graecorum omnium, qui de rei militaris ſcientia aliquid ſerio ſcripſerunt, pene fuit primus. Nam Aelianus, homo eruditiſſimus, qui Traiani et Hadriani temporibus viuebat, quum ab vltima antiquitate disciplinae Tacticae auctores repeteret, ſecundum Homerum et eos, qui Homeri Τακτικὴν expoſuerant, AENEAM ante omnes recenſet. Et addit Aelianus, Theſſalum Cineam, prudentiſſimum illum Pyrrhi regis amicum et conſiliarium, Aeneae commentarios Στρατηγικὸς, ſiue, de iis, quae ad imperatoris officium pertinent, in compendium redegiſſe. Id operis non ſolum apud Graecos, ſed etiam apud Romanos, in magno quondam pretio fuiſſe comperior. Nam Romani proceres, quos alibi dicebamus rei bellicae ſcientiam ex hiſtoriarum maxime et Tacticorum lectione, quo tempore in prouincias cum imperio proficiſcebantur, ſolitos fuiſſe ſibi comparare, ad Κύρȣ παιδείαν Xenophonteam Tactica ſcripta Aeneae, ſiue Cineae epitomen, adiungebant, eamque diligentiſſime legebant. Cicero in epiſtola quadam ad Papirium Paetum: *Summum me ducem literae tuae reddidere. plane neſciebam, te tam peritum eſſe rei militaris. Pyrrhi te libros et Cineae video lectitaſſe. itaque obtemperare cogito praeceptis tuis.* et mox: *Neſcis quo cum imperatore tibi negotium ſit.* Κύρȣ παιδείαν, *quam contriueram legendo, totam in hoc imperio explicaui.* Ex iis, quae diximus, de ſumma huius ſcriptoris vetuſtate poteſt conſtare: nam Cineas Epicurum Athenis docentem audiuit, vt ſignificat M. Tullii de ſenectute liber. Epicurus autem Athenas commigrauit circa finem Olympiadis CXVIII. Idem Cineas anno altero Olympiadis CXXV. legatus Romam, miſſu Pyrrhi, venit. Aeneam vero, e cuius ſcriptis vberri-

uberrimis epitomen ſuam Cineas confecit, ipſo Cinea vetuſtiorem aliquot ſaltem annis fuiſſe, nemo, opinor, negauerit, vt non abs re poſſit dubitari, ſitne hic ille Aeneas Stymphalius, Arcadum imperator, qui, ſicut teſtatur Xenophon in ſeptimo Ἑλληνικῶν, circa tempora pugnae ad Mantineam, hoc eſt, anno Olympiadis xiv. viuebat, et res Arcadum, non ſine laude fortitudinis et prudentiae, adminiſtrabat. Idioma ſane Peloponneſiorum, ac nominatim Arcadum, probe ſibi notum fuiſſe, capite xxvii. de voce πάνειον agens, oſtendit. Equidem, vt pro vero affirmare hoc non auſim, ita de eo nullus dubito, Aeneam noſtrum, aut aequalem illorum temporum fuiſſe, aut non longo certe interuallo ab illis abfuiſſe. Argumento ſit etiam illud, quod machinas obſidionales commemorans, quae Ariſtotelis aetate, vt ipſe ſcribit, frequentius paullo vſurpari a Graecis hominibus incipiebant, arietis quidem et ἀντικριῶ, nec non catapultae et teſtudinis, ſaltem leuiter meminit; helepoleos vero et πετροβόλων manganorum, ac ſimilium, quae poſterius ſunt inuenta, nullam facit mentionem. Iam quum ſoleat auctor iſte praecepta ſua, illarum rerum, quae antea contigiſſent, exemplis illuſtrare: non temere vllum toto libro geſtum reperias, quod decima ſupra centeſimam Olympiade non ſit prius atque antiquius. Quoniam autem Aeneae nomen non hodie atque heri, vt initio dicebamus, ſed ab aliquot retro ſaeculis vulgo ignorabatur; librarius, qui regium codicem deſcripſit, ſiue potius Critici illi, qui vetuſtiora regio exemplaria recenſuerant, titulum libro ancipitem praeſcripſerant, ΑΙΝΕΙΟΥ Η ΑΙΛΙΑΝΟΥ. Nos ſine cunctatione vocem vitio adiectam ſuſtulimus. Nam verum germanumque Aeneae opus hoc eſſe, non Aeliani, certa atque indubitata etiam Polybii auctoritate poſſumus confirmare. Scribit Polybius libro x. de ſignis differens, per ſublatas fa-

ces dari olim solitis, (πυρσὸς et φρυκτὸς Graeci cant,) Aeneam in suis de re militari comment super eo argumento multa obseruasse. idem prc hic quoque scriptor de se testatur, qui propterea tionem attollendi faces in hoc scripto praetermi se ait, quia alio in opere multis ea de re tract ad quod lectorem reiicit, ne, vt ait, bis idem bere cogatur. Verba illius sunt capite VII. ὡς τοῦτο γίνεσθαι, καὶ ὡς αἴρειν τοὺς φρυκτοὺς, ἐν τῇ Π σκευαστικῇ βίβλῳ πλειόνως εἴρηται· ὅθεν δεῖ τὴν μα λαμβάνειν, ἵνα μὴ δὶς περὶ τῶν αὐτῶν γράφειν συ Quod autem ait Polybius, scripsisse Aeneam Π ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ *iis, quae ad imperatoriam artem pertinent, comm rios*, is fuit generalis titulus omnium librorum, de vniuersa re militari Aeneas composuerat. A nus appellat ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ. O vero singulae partes inscriptiones sibi proprias buerunt. Nam verbi gratia, pars haec, quae de leranda obsidione agit, Πολιορκητικὸν ὑπόμνημα in bitur. Sic illa pars, quae erat de bellorum app tibus, Παρασκευαστικὸν ὑπόμνημα indicem fuit n auctor ipse Παρασκευαστικὴν βίβλον nominat, vt ca VII. et VIII. interdum Παρασκευαστικὸν simplic omissa voce ὑπόμνημα, vt capite XX. alibi Παρ βίβλον, vt capite XIV. neque enim aliter accip dum. Simillime pars illa, in qua Aeneas de re strensi tractauerat, Στρατοπεδικὴ βίβλος fuit in pta, quod e capite XXI. discimus. idem de reli etiam partibus est censendum. Auctor est Su scripsisse Aeneam περὶ τῶν στρατηγημάτων ὑπόμ sed est illius grammatici μνημονικὸν peccatum. lo enim Polybii, quem in animo habebat, corrum et Strategica confundit cum Stratagematis, non parum diuersa esse argumenta, norunt, qu teras Graecas vel summatim et ἀκροθιγῶς attige Vide Iulii Frontini praefationem in librum qua suo

...rum. Alium praeterea librum scripserat Aeneas, ...empla continentem diuersorum euentorum, ma-...e autem, vt arbitror, rerum bellicarum, cui ti-...ulum indiderat ΑΚΟΥΣΜΑΤΑ, de quo dicturi su-... ad caput XXXVIII. Atque haec sunt, quae de ...nea et eius scriptis habemus comperta. Cui vi-...tantum vetustas tribuit, vt pleraque illius in sua ...pta ad verbum transferrent, qui post ipsum de re ...ari aliquid componebant. Exemplo erit Iulius ...ricanus, doctus cum primis et antiquus scriptor, ...m ex hoc ipso commentario multa capita ἔπος ... ἔπος descripsisse, iisque vsum pro suis in libro ... bellorum apparatibus, suis locis infra probabi-... Postremo lectores monitos volumus, re-...m codicem, quo vno sumus vsi, fideliter a no-... in hac editione fuisse expressum, nisi quod men-... leuiores, de quibus dubitari non poterat, pro-... infinitas sustulimus. Qui meliora exemplaria na-... fuerint, ii vel conatus nostros adiuuent, vel ...te, quod nos optauimus, ipsi perficiant, atque ...i patres familias, publicam rem literarum can-...imo augeant. Omnino merebatur pulcher-... hic liber, vel propter auctoris vetustatem, vt ... eum veste donaremus, atque vberiore com-...tario explicaremus: quod hoc tempore praesta-... quum per varias curas et occupationes nobis non ...erit, breues saltem hasce notas, velut pignus ...andae σὺν Θεῷ operae, raptim exarauimus. Pe-... rerum, quorum est de huiusmodi scriptis ferre ...tentiam, si hunc Aeneae commentariolum lege-...nt, non dubitabunt, scio, pronuntiare, ab aucto-... profectum, qui earum rerum, quibus de scribebat, magnum vsum habebat, et iudicio non mediocri ...ebat.

Τάδε περιέχει τὸ πολιορκητικὸν ὑπόμνημα τοῦ Αἰνείου.	Index capitum, quae Aeneae commentario de lleranda obsidione con nentur
Προοίμιον.	Praefatio.
α΄ Περὶ τῆς τῶν σωμάτων συντάξεως.	1. Hominum ordinatio, obsessorum in varias i nus tributio.
β΄ Περὶ τῶν τῆς πόλεως εὐρυχωριῶν, καὶ πῶς δεῖ τυφλοῦν αὐτάς.	2. De areis in vrbe vac et quomodo sint obs endae.
γ΄ Ἐν προσφάτῳ φόβῳ ἐν τῇ πόλει, τί δεῖ ποιεῖν.	3. Vbi metus repenti oppidanos inuasit, q opus facto.
δ΄ Περὶ συσσήμων.	4. De signis.
ε΄ Περὶ πυλωρῶν.	5. De portarum custodii
ϛ΄ Περὶ ἡμεροσκόπων.	6. De diurnis speculati bus.
ζ΄ Πῶς δεῖ τοὺς ἔξω τῆς πόλεως ἀθροίζειν εἰς τὴν πόλιν.	7. Quomodo cogendi sint vrbem, qui extra vrb sunt in agris.
η΄ Πῶς δεῖ τὴν χώραν δυσείσβολον κατασκευάζειν.	8. Qua ratione aditus in gionem difficiles et impe tos reddere oporteat.
θ΄ Τί δεῖ ποιεῖν θρασυνομένων τῶν πολεμίων.	9. Si hostis sese inferat au cius, quid opus facto.
ι΄ Παραγγέλματα πρὸς φυλακὴν πόλεως.	10. Praecepta ad vrbis cu diam pertinentia.
ια΄ Ἐπιβουλαί.	11. De insidiis.
ιβ΄ Περὶ συμμάχων ἃ δεῖ προνοεῖν.	12. De sociis, et quae sint ea parte prospicienda.
ιγ΄ Ξενοτροφία.	13. Mercenarii militis ale ratio.
ιδ΄ Ὑπόδειξις εἰς ὁμόνοιαν.	14. Ad conseruandam int obsessos concordiam.

ιε΄. Π

ἰδεῖ εἰς βοήθειαν ιε.	15. *Qua ratione ad repellendum hostem vrbe exire oporteat.*
α πρὸς τὸ βοηθεῖν υγγέλματα.	16. *Praecepta alia eodem spectantia.*
ραγγελμα πρὸς τὰς ὄχλου ἐξόδους.	17. *Praeceptum super exitu ab vrbe cum turba, die festo vel exequiarum gratia.*
ς περὶ τὰς βαλάνους λήματα γίνεται.	18. *Quae circa portarum seras peccari soleant.*
χλοῦ διάπρισις.	19. *Ratio dissecandi vectis siue pessuli.*
υμα τῶν περὶ μοχλοὺς βαλάνους κακουργη- .	20. *Ratio impediendi fraudes circa portarum vectes et claustra solitas admitti.*
ρὶ ἀρμένων ἑτοιμασ- , καὶ ἄλλων.	21. *Obsidionalium instrumentorum praeparatio: item alia.*
λακῶν κατάστασις.	22. *De constitutione vigiliarum.*
ἔξοδος λαθραία ἐν .	23. *Clam noctu exire ad inuadendum hostem.*
ρὶ συνθημάτων.	24. *De tesseris.*
ρὶ παρασυνθημάτων.	25. *De signis aliis praeter tesseram.*
ρὶ περιοδειῶν.	26. *De circuitionibus.*
ρὶ πανείων.	27. *De Panicis terroribus.*
λωρικά.	28. *Obseruationes variae circa portas.*
πλων λάθρα εἰσκο- .	29. *Armorum clandestina illatio.*
ὅπλων εἰσαγωγῆς.	30. *De iis, qui arma pro mercimonio inuehunt.*
ρὶ ἐπιστολῶν κρυφαίων.	31. *Ratio mittendi litteras occultas.*

λβʹ Ἀν-

λβ´ Ἀντιμηχανήματα.	32. Machinae machinis op- sitae.
λγ´ Ἐμπρήσεις.	33 Incendium machinar hostilium.
λδ´ Πυρὸς σβεστήρια.	34. Quae ad restinguend ignem valent.
λε´ Πυρὸς σκευασίαι.	35. Ignem arte excitare.
λϛ´ Κλιμάκων προσθέσεσι κωλύματα.	36. Ratio impediendi, ne moueantur scalae.
λζ´ Ὑπορυσσόντων γνῶσις καὶ κώλυσις.	37. Cognoscere et impedi eos, qui cuniculos diunt.
λη´ Ἐπιχειρήματα.	38. Ad hostem arcendum.
λθ´ Δολεύματα	39 Doli in hostem parand
μ´ Φυλακὴ πόλεως δι᾽ ὀλίγων.	40. Vrbis per paucos cus diendae rationes variae.
μα´ Περὶ ναυτικῆς τάξεως.	41. Classis ordinatio.

ΛΕΙΠΕΙ. Desunt multa.

ΑΙΝΕΙΟΥ
ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΟΛΙΟΡΚΗΤΙΚΟΝ
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΠΩΣ ΧΡΗ ΠΟΛΙΟΡΚΟΥΜΕΝΟΝ ΑΝΤΕΧΕΙΝ.

Ὅσοις τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς αὐτῶν ὁρμωμένοις χώρας ὑπερόριοί τε ἀγῶνες καὶ κίνδυνοι συμβαίνουσιν, ἄν τι σφάλμα γένηται κατὰ γῆν ἢ θάλασσαν, ὑπολείπεται τοῖς περιγενομένοις αὐτῶν οἰκεία τε χώρα καὶ πόλις, ὥστε οὐκ ἂν ἄρδην πάντες ἀναιρεθείησαν· τοῖς δὲ ὑπὲρ τῶν μεγίστων μέλλουσι κινδυνεύειν, ἱερῶν, καὶ πατρίδος, καὶ γονέων, καὶ τέκνων, καὶ τῶν ἄλλων, οὐκ ἴσος οὐδ' ὅμοιος ἀγών ἐστιν, ἀλλὰ σωθεῖσι μὲν, καὶ καλῶς ἀμυναμένοις τοὺς πολεμίους, φοβεροὺς τοῖς ἐναντίοις καὶ δυσεπιθέτους εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον εἶναι. κακῶς δὲ προσενεχθεῖσι πρὸς τοὺς κινδύνους, οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας ὑπάρξει. Τοὺς οὖν ὑπὲρ τοσούτων καὶ τοιούτων μέλλοντας ἀγωνίζεσθαι,

Quoties aliqui mortalium, relicta patria, certamina et pericula extra fines ſuos ſubeunt, ii ſi quam terra mariue fortunam aduerſam fuerint experti, ſuperſtitibus illorum propria regio atque vrbs manent ſaluae, vt perire cuncti funditus non queant: iis vero, qui de rebus omnium maximis ſunt periclitaturi, ſacris, patria, parentibus, liberis atque aliis, nec par nec ſimile propoſitum eſt certamen. nam hi ſi ſalui euaſerint, et hoſtes fortiter repulerint, terribiles aduerſariis euadent, vt nemo facile in poſterum moliri aliquid aduerſus eos velit: ſin autem ignauos in defendendis periculis ſeſe praebuerint nulla de cetero ſpes ſalutis reſtat reliqua. De talibus igitur tantisque rebus decertaturos, neque in belli apparatibus, neque in alacritate animo-

οὐδεμιᾶς

οὐδεμιᾶς παρασκευῆς καὶ προθυμίας ἐλλιπεῖς εἶναι δεῖ, ἀλλὰ πολλῶν καὶ παντοίων ἔργων πρόνοιαν ἑκτέον, ὅπως διά γε αὐτοὺς μηδὲν φανῶσι σφαλέντες· εἰδ᾽ ἄρα τι σύμπτωμα γένηται, ἀλλ᾽ οἵ γε λοιποὶ τὰ ὑπάρχοντα εἰς ταυτό ποτε καταστήσαιεν, καθάπερ τινες τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὸ ἔσχατον ἀφικόμενοι, πάλιν ἀνέλαβον ἑαυτούς.

1. Τὴν οὖν τῶν σωμάτων σύνταξιν σκεψαμένους πρὸς τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ ἄστεος, καὶ τῶν φυλάκων τὰς καταστάσεις, καὶ περιοδίας, καὶ ὅσα ἄλλα σώμασι κατὰ τὴν πόλιν χρηστέον, πρὸς ταῦτα τοὺς μερισμοὺς ποιητέον. τοὺς μὲν γὰρ ἐκπορευομένους δεῖ συντετάχθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ πορείᾳ τόπους, ὡς χρὴ πορεύεσθαι, παρά τε τὰ ἐπικίνδυνα χωρία καὶ ἐρυμνὰ, καὶ στενόπορα, καὶ πεδινὰ, καὶ ὑπερδέξια, καὶ ἐνεδρευτικὰ, καὶ τὰς τῶν ποταμίων διαβάσεις, καὶ τὰς ἐκ τῶν τοιούτων παρατάξεις. τὰ δὲ τειχήρη καὶ * πολιτοφυλακῆς ὄντα πρὸς μὲν τὰ τοιαῦτα οὐδὲν δεῖ συντετάχθαι· πρὸς δὲ τοὺς ἐν τῇ πόλει τόπους καὶ τὸν παρόντα κίνδυνον. Πρῶτον μὲν οὖν αὐτὸν ἀπονεῖμαι δεῖ τοὺς φρονιμωτάτους τε καὶ ἐμπείρους μάλιστα πολέμου, οἱ περὶ τοὺς ἄρχοντας ἔσονται· ἔπειτα λοιπὸν ἀπολέγειν σώματα δυνησόμενα

rum, fas eſt quicquam p
mittere: quin potius mu
que adeo omne genus rel
eis proſpiciendum, quo
pa ſaltem ſuamet ipſorum
mentum vllum accipiant
caſus aliquis interueneri
ri tamen, quibus fortuna
cerit, vt res lapſas in pri
locum reſtituant, ſicut G
rum non nulli, quum ad
perueniſſent malorum,
mitatibus tamen emerſe

1. In corporum ordin
conſiderandum eſt, vt p
gnitudine ciuitatis, pro
conditione oppidi, pro
gilum numero, qui eſt
tuendus, pro aliis item
ſteriis, quae in vrbe ob
certis corporibus obiri d
partitio eorum inſtituat
illi quidem, qui extra
proficiſcuntur, ſecundu
turam locorum debent
ad quae mittuntur, et pe
transeundum, periculi
expoſita aut munita, an
arctata, aut plana, edita
tum, aut inſidiis locandi
item, in quibus hoſte
amnem traiecturi, aut vbi
li aliqua occaſione acie
micandum. in illis vero
endis copiis, quae intra
remanſurae ſunt, cuſtodi
bis deputatae, non ea, qu
do diximus, ſunt ſpectan
eorum potius locorum, q
vrbe ſunt, ac praeſentis p
li haberi ratio debet. Pr
igitur prudentiſſimos qu
et rei bellicae peritiſſim
mere oportet, qui magi
bus praeſto ſemper ſint f

μάλιστα πονεῖν, καὶ μερίσαντα λοχίσαι, ἵνα εἴς τε τὰς ἐξόδους καὶ τὰς κατὰ πόλιν περιοδίας, καὶ τὰς τῶν πονουμένων βοηθείας, ἢ εἴς τινα ἄλλην ὁμότροπον ταύταις λειτουργίαν ὑπάρχωσιν ἕτοιμοι προστεταγμένοι τε καὶ δυνατοὶ ὄντες ὑπηρετεῖν. εἶναι δὲ αὐτοὺς εὔνους τε, καὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασιν ἀρεσκομένους. μέγα γὰρ πρὸς τὰς τῶν ἄλλων ἐπιβουλὰς τοῦτο ἀθρόον ὑπάρχον ἀντ' ἀκροπόλεως· φόβος γὰρ ἂν εἴη τοῖς ἐναντία θέλουσιν ἐν τῇ πόλει. ἡγεμὼν δὲ καὶ ὁ ἐπιμελητὴς αὐτῶν ἔστω τά τε ἄλλα φρόνιμος καὶ εὔρωστος, καὶ ᾧ ἂν πλεῖστοι κίνδυνοι ὦσιν μεταβολῆς γενομένης· τῶν δὲ λοιπῶν τοὺς ῥωμαλεωτάτους ἡλικίᾳ καὶ νεότητι ἐκλέξαντα ἐπὶ τὰς φυλακὰς καθιστάναι καὶ τὰ τείχη. Τὸ δὲ περιὸν πλῆθος μερίσαντα πρὸς τὸ μῆκος τῶν νυκτῶν καὶ τῶν φυλακῶν, τὸ πλῆθος καταvεῖμαι. Τῶν δὲ ὄχλων τοὺς μὲν εἰς τὴν ἀγορὰν, τοὺς δὲ εἰς τὸ θέατρον, τοὺς δὲ ἄλλους εἰς τὰς οὔσας ἐν τῇ πόλει εὐρυχωρίας, ἵνα μηδὲν ἔρημον ᾖ εἰς δύναμιν τῆς πόλεως.

2. Ἄχρηστον δὲ, εἶναι τὰς ἀχρείους οὔσας εὐρυχωρίας ἐν τῇ πόλει, ἵνα μὴ σωμάτων εἰς αὐτὰς δέῃ τυφλοῦν ταφρεύοντα, καὶ ὡς μάλιστα ἀβάτους ποιοῦντα τοῖς νεωτερίζειν βουλομένοις καὶ προκαταλαμβάνειν αὐτάς. Λα-

tum autem e ceteris corpora seligenda sunt, laboris patientissima, atque ex his certae militum manus conscribendae, qui ad erumpendum in hostem, ad circuitiones vrbanarum vigiliarum, ad submittenda pressis auxilia, et similia his alia ministeria destinati, iis muneribus exsequendis futuri sint pares. Porro istos bene in ciuitatem esse animatos, et in praesente rerum statu acquiescere oportet. nam aduersus clandestinas aliorum molitiones, corpus hoc congregatum, instar arcis cuiusdam, magno fuerit praesidio. metu enim continebitur factio contraria, si qua in vrbe fuerit. Ducatus vero et cura horum viro tradatur, cum cetera prudenti et robusto, tum etiam, quem ex mutatione rerum plurima pericula maneant. e reliquis valentissimi quique statura corporis et iuuenta eligendi, qui in excubiis atque moenibus collocentur. iam quae superest multitudo, pro longitudine noctium et modo vigiliarum, in plures paucioresue manipulos debet describi. e plebis vero turba, alii in foro, alii in theatro collocantor; alii in vacuis areis, si quae sunt in vrbe; ne qua penitus illius pars defensoribus sit nudata.

Enimuero plures in vrbe areas esse inutiles, nihil quicquam iuuat, ne, si qui forte res nouare voluerint, et in illis occupandis aliorum conatus anteuertere, diuersis opus sit militum agminibus, qui fossis cauatis eas obstruant, et quam

κεδασ-

κεδαιμόνιοι δὲ, Θηβαίων ἐμβαλόντων, ἔκ τε τῶν ἐγγυτάτω οἰκιῶν διαλύοντες, καὶ ἐκ τῶν αἱμασιῶν καὶ τειχῶν ἄλλοι κατ' ἄλλους τόπους φορμοὺς γῆς καὶ λίθων. πληροῦντες, φασὶ δὲ καὶ τοῖς ἐκ τῶν ἱερῶν χαλκοῖς τρίποσιν, ὄντων πολλῶν καὶ μεγάλων, χρησάμενοι, καὶ τούτοις προαποπληρώσαντες τάς τε εἰσβολὰς, καὶ τὰς διόδους, καὶ τὰ εὐρύχωρα τοῦ πολίσματος, ἐκώλυσαν τοὺς εἰσβάλλειν ἐπιχειροῦντας εἰς αὐτὸ τὸ πόλισμα. Πλαταιεῖς δὲ, ἐπεὶ ᾔσθοντο νυκτὸς ἐν τῇ πόλει Θηβαίους ὄντας, κατανοήσαντες οὐ πολλοὺς αὐτοὺς ὄντας, οὐδὲ ἔργων τῶν προσηκόντων ἁπτομένους, οἰομένους γε μέντοι κατέχειν τὴν πόλιν, ἐνόμισαν, ἐπιθέμενοι ῥαδίως κρατήσειν. τεχνάζουσιν οὖν εὐθέως τοιόνδε. Τῶν ἀρχόντων οἱ μὲν ὁμολογίας ἐποιοῦντο τοῖς Θηβαίοις ἐν τῇ ἀγορᾷ· οἱ δὲ παρήγγελλον κρύφα τοῖς ἄλλοις πολίταις, ἀθρόους μὲν ἐκ τῶν οἰκιῶν μὴ ἐξιέναι, καθ' ἕνα δὲ καὶ δύο τοὺς κοινοὺς τοίχους διορύττοντας, λαθραίως παρ' ἀλλήλους ἀθροίζεσθαι. ἐποιοῦντο δὲ πλήθους ἀξιομάχου, τὰς μὲν ὁδοὺς καὶ τὰς ῥύμας ἐπύλωσαν ἁμάξαις ἄνευ ὑποζυγίων· ὑπὸ δὲ σημείου ἀθροισθέντες, ἐφέροντο ἐπὶ τοὺς Θηβαίους. ἅμα δὲ τούτοις τὰ γύναια καὶ οἱ οἰκέται ἦσαν ἐπὶ ταῖς κεράμοις. ὥστε βα-

maxime fieri poteſt red[i]
peruias, ſi qui forte re
moliri, atque illas occu
luerint. Lacedaemonii
in eorum agrum Theb[a]
piſſent, proximas ſibi
aedes demoliendo, et e [t]
murisque alii alibi ſacc[is]
et lapidibus opplendo,
vt aiunt, ſacris ex aere
bus, qui penes eos era[n]
et magni, in eam rem
quum hisce omnibus
tranſitusque oppidi ſui
cuas omnes areas, obtu
cupaſſent, hoſtem perr[u]
intra muros conantem,
ferunt. Plataeenſes, qu[um]
banos ſilentio noctis
ſuam eſſe ingreſſos didi
animaduerſa paucitate i
cognito etiam, ipſos n
rum rerum curare, qui
tendere debebant, qui ta
ſua iam poteſtate vrbem
bi perſuadebant, exiſtin
ſi hoſtem adorirentur, n
ficilem ſibi fore victoria
lum igi ur e veſtigio hun
miniſcuntur. Magiſtratu
in foro de pactorum con
bus cum Thebanis agur
ceteris ciuibus clam
piunt, vt ſeparatim qu
domibus ſuis ne egreder
ſed ſinguli aut bini ſimul
tibus intergerinis perfoſſ
culte alii apud alios con
rentur. vbi idonea mu
conuenit, *vias* vrbis et
plauſtris absque iument
ſtruxerunt; deinde ad
ſignum manu facta, in T
nos irruerunt. ſimul et n
culae et famuli in tectis ſ

λι

[illegible] τῶν Θηβαίων πράσ- [illegible] καὶ ἀμύνασθαι ἐν σκότει, [illegible] ἐλάττω ὑπὸ τῶν ἁμαξῶν [illegible], ἢ ὑπὸ τῶν προσκει- [illegible] αὐτοῖς ἀνθρώπων γενέ- [illegible] οἱ μὲν γὰρ ἄπειροι ὄν- [illegible] χρῆ σώζεσθαι διὰ τὰς [illegible] τῶν ἁμαξῶν, οἱ δὲ [illegible] διώκοντες, ταχὺ πολ- [illegible] διέφθειραν. Ἐξοισέον δὲ [illegible] ἐναντία τούτοις, ὡς, [illegible] μὲν ἔσης εὐρυχωρίας, [illegible] εἶναι τοῖς ἐν τῇ πό- [illegible] προκαταλαμβάνωσιν οἱ [illegible] βουλεύοντες. κοινὴ γὰρ καὶ [illegible] ὄντος τότε τοιούτου, τῶν [illegible] ἂν εἴη τὸ ἔργον. [illegible] ἢ τριῶν ὄντων τοιῶνδε [illegible], τάδε ἂν εἴη τὰ ἀγα- [illegible] εἰ μὲν ἕνα ἢ δύο κατα- [illegible] τόπους, τὸν λοιπὸν [illegible] ἐναντίοις ὑπάρχειν· εἰ [illegible], χωρισθέντες ἂν καὶ [illegible] ἀσθενεστέρως διακέοιν- [illegible] τοὺς ὑπεναντίους ἀθρόους [illegible] εἰ μὴ ἐν ἑκάστῳ μέρει [illegible] τῶν ἐν τῇ πόλει. [illegible] αὕτως καὶ κατὰ τῶν [illegible] πάντων θελημάτων χρὴ [illegible] ὑπεναντία τοῖς προ- [illegible] ὑπονοεῖν, ἵνα μὴ [illegible] τι ἕτερον αἱ- [illegible].

3. Ἐπὶ προσφάτου δὲ ἐγγινομένου φόβου ἀσυντάκτῳ πόλει, τάχιστα ἄν τις εἰς σύνταξιν καὶ φυλακὴν τῆς πόλεως τοὺς πολίτας καταστήσαι, εἰ ἑκάστῃ φυλῇ

ex quo euenit, vt, Thebanis per tenebras rem gerere volentibus et defendere fefe. non minus damni plauftra afferrent, quam qui ipfos vrgebant Plataeenfes. nam illi quidem, vtpote qua euadendum effet ignari, propter plauftrorum fepimenta haerebant; hi vero contra, cum certa fcientia hoftem perfequentes, cito multos eorum occiderunt. Sed et rationes his contrariae in medium funt adducendae. quippe fi vna dumtaxat fit area vacua, atque eam coniurati fibi afferere anteuerterint, magno in periculo oppidani verfentur. nam vbi vnicus tantum eft locus eiusmodi, omnibus communis, in praeoccupantium diligentia pofita eft palma: fin autem loca eiusmodi fuerint duo aut tria, haec fequentur commoda. fi factio contraria vnum alterumue eorum ceperit, reliquus faltem diuerfa fentientibus reftat; fin omnia loca confpirati occuparint, feparati hoc pacto et diuifi infirmiores erunt ad refiftendum aduerfariis, in vnum conglobatis, vtpote qui per fingulas vrbis partes diuifi non erunt. atque ita etiam in ceteris deliberationibus, quae infunt contraria doctrinae iam fcriptae, fufpicari et cogitare oportet, ne quid forte fecius inconfiderate eligas.

3. Si fuerit vrbs inordinata, atque eam fubitus terror inuaferit, facile aliquis ciues ordinauerit, et in opportunis ad tuitionem oppidi locis collocauerit, fi vnicuique tribuum cer-

μέρος τι τοῦ τείχους κλήρῳ ἀποδείξειεν. ἐφ᾽ ᾧ ἐλθοῦσαι εὐθὺς αἱ φυλαὶ φυλάξουσι. κατὰ πολυπληθίαν δὲ φυλῆς ἑκάστης τὸ μέγεθος τοῦ τείχους φυλαττόντων. ἔπειτα οὕτως ἐφ᾽ ἑκάστης φυλῆς τοὺς δυναμένους τοῖς σώμασι πονέσαι ἀπολέγειν εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὰς περιοδίας, καὶ ἔτι ἄλλο δεῖ χρῆσθαι τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις. ὁμοτρόπως δὲ καὶ φρουρίου ὑπὸ συμμάχων φρουρημένου, μέρος τι τοῦ τείχους τῶν συμμάχων ἑκάστῳ ἀποδιδόσθω φυλάττειν. ἐὰν δὲ πολῖται ἐν ὑποψίᾳ πρὸς ἀλλήλους ὦσι, κατὰ ἀνάβασιν ἑκάστην τοῦ τείχους δεῖ ἐπιστῆσαι ἄνδρας πιστοὺς, οἱ κωλυταὶ ἔσονται, ἄν τις ἐπιχειρῇ ἄλλος ἀναβαίνειν. Ἐν εἰρήνῃ δὲ καὶ ὧδε χρὴ συντετάχθαι τοὺς πολίτας. Πρῶτον μὲν ῥύμης ἑκάστης ἀποδεῖξαι ῥυμάρχην ἄνδρα τὸν ἐπιεικέστατόν τε καὶ φρονιμώτατον, πρὸς ὃν, ἐάν τι ἀπροσδοκήτως νυκτὸς γένηται, συναθροισθήσονται. χρὴ δὲ τὰς ἐγγυτάτας ῥύμας τῆς ἀγορᾶς εἰς τὴν ἀγορὰν ἄγειν τοὺς ῥυμάρχας, τοῦ δὲ θεάτρου τὰς ἐγγυτάτω ῥύμας εἰς τὸ θέατρον, εἴς τε τὰς ἄλλας ἑκάστους ἐγγύτατα εὐρυχωρίας ἀθροίζεσθαι τοὺς ῥυμάρχας μετὰ τῶν ἐξενεγκαμένων παρ᾽ αὐτοὺς τὰ ὅπλα. οὕτω γὰρ ἂν τάχιστα ἔς τε τοὺς προσήκοντας ἕκαστοι τόπους ἀφίκοιντο, καὶ ἐγγυτάτω τῶν σφετέρων οἴκων εἶεν, διαπέμποιέν τε ἂν οἰκονομοῦντες πρὸς τοὺς κατ᾽ οἶκον,

tam murorum partem ſo
tribuerit, ad cuius defenſi
earum ſingulae, ſimulatqu
quid increpuerit, ſeſe c
rant. pro multitudine a
ciuium, qui in quaque
cenſentur, partem mur
cuſtodiunto. his ita con
tis, e quaque tribu eos
firmiſſimo ſunt ad labore
pore, ſeligere conuenit
ſtationem in foro habe
aut aut circuitiones,
quid eſt aliud, in quo t
hominum opera ſit neceſ
Similiter vbi munitio
ſociorum praeſidio te
ſingulis *gentibus* pars
murorum cuſtodienda att
tor. Si ciues inter ſe
ſuſpicionibus laborent,
ca ſingula, vnde in
aſcenditur, fidos homine
locare oportet, qui, ſi
alius conetur conſcender
impedituri. Pacis tempo
ordinandi ciues ſunt.
omnia vnicuique vicorum
marcha ſiue vicanus p
ctus eſt praeponendus, vi
deratiſſimus et prudentiſſ
ad quem, ſi quid noctu
opinato contigerit, ſint
uenturi: et proximos q
foro vicos, in forum ded
praefecti; theatro vero
mos, in theatrum; et i
guli praefecti cum iis, q
ma domo attulerint, ad
mas ſibi areas conuenient
namque pacto fiet, vt et
me, et ad conuenientia ſibi
quique perueniant, vtqu
mibus ſuis proximi, miſſi
ad domeſticos, liberos

...α καὶ γυναῖκας, ὐ πρόσω ...ων διατελῦντες. τῶν τε ἀρ-...ων δεῖ προκεκληρῶσθαι, εἰς ...ασι τόπου ἐλθόντες τῶν ...αγέντων ἐπὶ τὰ τείχη ἀπο-...σι, καὶ τῶν λοιπῶν ἕνεκα ...λείας ἡγεμόνες ἔσονται, ...ρ εὐθὺς ἡγεμονεύσωσι ...

4. Εὐθύτατα δὲ αὐτοῖς πε-...ῆσθαι σύσσημα, ἀφ' ὧν μὴ ...νοήσωσι τὰς προσιόντας αὐ-...ῖς· ἤδη γὰρ τοιόνδε συνέβη. ...λκὶς ἡ ἐν Εὐρίπῳ κατελήφθη ...ὸ φυγάδος ὁρμωμένυ ἐξ Ἐρε-...είας, τῶν ἐν τῇ πόλει τινὸς ...χνασαμένυ τοιόνδε. κατὰ τὸ ...ημότατον τῆς πόλεως, καὶ ...λας ἐκ ἀνοιγομένας ἔχον, ...ερεν πῦρ ἐν γαστρήνῃ, φυλάσ-...ν τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύ-...ας· ἔλαθεν νυκτὸς τὸν μο-...λὸν διαπρίσας, καὶ δεξάμε-... ταῦτα τοῖς στρατιώταις. ...θροισθέντων δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ ὡς ...χιλίων ἀνδρῶν, ἐσημάνθη τὸ ...λεμικὸν σπυδῇ, πολλοὶ δὲ ...ν Χαλκιδέων δι' ἄγνοιαν ...όλλυνται· οἱ γὰρ ἐκφοβη-...ντες ἐτίθεντο φέροντες τὰ ...λα πρὸς τὰς πολεμίους, ὡς ...ὸς φίλυς αὐτὺς ἕκαστος δοκῶν ...ρον παραγίνεσθαι. ὕτως ἂν ...θ' ἕνα καὶ δύο οἱ πλεῖστοι ...ώλλυντο, μέχρι χρόνῳ ὕστε-...ν ἔγνωσαν τὸ συμβαῖνον, τῆς ...λεως ἤδη κατεχομένης. Πο-...μεντα ὦν χρῆ, καὶ ἐγγὺς ὄν-...ν τῶν πολεμίων, πρῶτον μὲν

vxores, propria negotia curent, non longo a suis interuallo dissiti. Iam ipsos quoque magistratus forte loca vrbis diuisisse prius inter se oportet, vt sciant, quo quisque profectus, partem copiarum, quae coierint, ad muros mittent: qui etiam ad cetera munia cum cura obeunda duces aliis se praebebunt, si statim isto pacto ciuibus praeiuerint.

4. Omnium vero primum signa obsessos instituisse oportet, per quae eos dignoscere, qui ad se accedent, poterunt: iam enim ante tale quid euenit. Chalcis vrbs est ad Euripum. hanc quidam exul, Eretria profectus, occupauit. quum ciuium aliquis huiusmodi stratagemate esset vsus. In parte vrbis omnium maxime deserta, et cuius portae non aperiebantur, siue ad excubias, siue ad vigilias iret, ignem in testa deferebat. atque is portarum obicem quum nemine animaduertente serra noctu secuisset, eo patefacto aditu milites admisit. postquam in forum ad duo millia hominum conuenissent, classicum sonari acriter coepit. ibi tum multi Chalcidensium per ignorantiam interierunt. quippe qui metu perculsi arma sumunt, et hostibus se adiungunt, quum vnusquisque illorum serius ad eos, ceu ad amicos, peruenisse se arbitraretur. ita plurimi eorum, modo singuli, modo bini, interficiebantur. donec tandem vrbe iam capta, quid rei gestum esset, cognouerunt. Qui igitur bellum gerunt, et quidem

τὰ ἀποστελλόμενα ἐκ τῆς πόλεως κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν ἐπί τινα πρᾶξιν πρὸς τοὺς ὑπομένοντας μετὰ συσσήμων ἀποστέλλεσθαι, καὶ ἡμερινῶν καὶ νυκτερινῶν, ἵνα μὴ ἀγνοῶσι, πολεμίων αὐτοῖς ἐπιφαινομένων, εἰ φίλιοι ἢ πολέμιοι εἰσίν· ἐπὶ δὲ πρᾶξιν πορευθέντων, καὶ πέμπειν τινὰς γνωσομένους, ἵνα καὶ τὰ τοιαῦτα ὡς ἐκ πλείστου τῶν ἀπόντων οἱ ὑπομένοντες εἰδῶσι. μέγα γὰρ ἂν φέροι πρὸς τὸ μέλλον ἐκ πλείονος παρασκευάζεσθαι. τοῖς δὲ μὴ οὕτω πράττουσιν, ἃ συμβέβηκεν ἐμφανισθήσεται ἐκ τῶν ἤδη γενομένων, ἵνα ἐπὶ παραδείγματος καὶ μαρτυρίου καθαροῦ παραλέγηται. Πεισιστράτῳ γὰρ, Ἀθηναίων στρατηγοῦντι, ἐξηγγέλθη, ὅτι οἱ ἐκ Μεγάρων οἱ ἐπιχειροῖεν ἀφικόμενοι πλοίοις, ἐπιθέσθαι νυκτὸς ταῖς Ἀθηναίων γυναιξὶ, Θεσμοφόρια ἀγούσαις ἐν Ἐλευσῖνι. ὁ δὲ Πεισίστρατος ἀκούσας, προσενέδρευσεν. ἐπεὶ δὲ οἱ ἐκ τῶν Μεγάρων ὡς λεληθότες ἀπέβησαν, καὶ ἀπὸ τῆς θαλάττης ἐγένοντο, ἐξαναστὰς ὁ Πεισίστρατος τῶν ἐνεδρευόντων τε ἀνδρῶν ἐκράτησε, καὶ διέφθειρε τοὺς πλείστους, καὶ τῶν πλοίων, οἷς ἀφίκοντο, ἐγκρατὴς ἐγένετο. ἔπειτα παραχρῆμα τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις πληρώσας τὰ πλοῖα, ἔλαβε τῶν γυναικῶν τὰς ἐπιτηδειοτάτας συμπλεῦσαι, καὶ κατήγετο εἰς τὰ Μέγαρα ὀψὲ ἀπωτέρω τῆς πόλεως. κατ-

propinquo hoste, ante c
eos oportet, si quos terra
ue ad facinus aliquod p
trandum vrbe emittant, si
tere, vt signa composita
ant, qua diurna, qua noct
per quae, sicunde hostis
ruerit, dignoscere valeant
cine sint an inimici. atqu
rei gerendae caussa fueri
dam profecti, mittendi
sunt, qui omnia significe
et eiusmodi expeditionu
sus, qui in vrbe remanen
longissimo interuallo et
primum, notos habeant.
tum namque iuuerit, ten
amplius habuisse, quo te
sus imminens periculum
pares. Quae porro iis a
rint, qui hoc non obse
ante gestorum narratione
rabitur: vt ad rectum cor
diligendum sit exempli et
di testimonii copia. Pisi
Athieniensium imperator
tiatum est, decreuisse Me
ses, vbi ad littus Atticum
lissent, coniugibus Ath
fium, Thesmophoria El
celebrantibus, noctu i
parare. eo cognito, Pisi
praeuertit, et Megarensib
lum struit. qui vt egressi
tus sunt, quasi nemo eos
aduertisset, et a mari alii
longius processerunt, exu
Pisistratus insidiatoribus
rior extitit, plurimosqu
illorum occidit, et naue
bus fuerant delati, cepit.
de nauigiis e vegistio
completis, mulieres A
quae commodissime na
simul poterant, secum af

θέντες ἂν τὰ πλοῖα προσπλέοντα, ἀπήντων πολλοὶ τῶν Μεγαρέων, αἵ τε συναρχίαι, καὶ οἱ ἄλλοι, θεώμενοι ὡς εἰκὸς αἰχμαλώτους ἀγομένας ὡς πλείστας, καὶ μετ᾽ ἐγχειριδίων ἀποβάντες, τοὺς μὲν καταβαλεῖν, ὅσους δ᾽ ἂν δύναιντο τῶν ἐπιφανεστάτων συναρπάζειν εἰς τὰ πλοῖα· καὶ οὕτως ἐπράχθη. δῆλον οὖν, ὅτι μετὰ συσσήμων καὶ μὴ ἀγνοουμένων πρὸς ἀλλήλους τὰς ἀθροίσεις καὶ τὰς πέμψεις δεῖ ποιεῖσθαι.

et Megara fub vefperam paullo ab vrbe longius naues appulit. Multi igitur Megarenfium, vt vident naues aduentare, prodeunt obuiam, cum omnes fimul magiftratus, tum ceteri, quo videlicet captiuarum mulierum quam plurimarum fpectaculo fruerentur. Athenienfes, efcenfione facta, partim conficere Megarenfes iubentur, partim vt quam poffent plurimos ex illuftriffimis ciuium in naues corriperent. et ita factum eft. ex quo poteft intelligi, fiue cogendus fit miles, fiue ad res gerendas mittendus, fignis compofitis, vt fe inuicem ignorare nequeant, id effe faciendum.

5. Ἔπειτα πυλωροὺς καθιστάναι μὴ τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ φρονίμους καὶ ἀγχίνους, καὶ μὴ ὑπονοεῖν δυναμένους ἀεί τι τῶν εἰσκομιζομένων. ἔτι δὲ καὶ εὐπόρους, καὶ οἷς ἐνέχυρα ἐν τῇ πόλει ὑπάρχει, τέκνα καὶ γυναῖκας λέγω· ἀλλὰ μὴ οἵ τινες δι᾽ ἔνδειαν, ἢ συναλλαγμάτων ἀνάγκην, ἢ δι᾽ ἄλλην τινὰ ἀπορίαν, πεισθεῖεν ὑπό τινων, ἢ αὐτοὶ παρακελεύσαιεν ἄν τινας ἐπὶ νεωτερισμῷ. Λεύκων δὲ, ὁ Βοσπόρου τύραννος, καὶ τῶν φρουρῶν τοὺς χρεωφειλέτας διὰ κυβείαν, ἢ δι᾽ ἄλλας ἀκολασίας ἀπομίσθους ἐποίει.

5. Secundum haec cuftodes portarum conftituere oportet, non temere quosuis; fed viros prudentes ac follertes, quique omnia, quae in vrbem inferentur, valeant fufpectare: ad haec, in re lauta verfantes, et quibus praefto fint in vrbe fidei pignora, liberos dico et coniugia, non autem eos, qui propter egeftatem, aut aliquam neceffitatem, quam contrahendo fibi impofuerint, aut ob aliud inopiae genus, fituri fint fe a nonnullis impelli, aut ipfi alios impulfuri ad res nouandas. Leuco vero Bofpori tyrannus, etiam milites praefidiarios, qui propter aleam, aut aliud intemperantiae genus aes alienum contraxiffent, aere dirutos faciebat.

6. Χρὴ δὲ καὶ ἡμεροσκόπους πρὸ τῆς πόλεως καθιστάναι ἐπὶ τόπῳ ὑψηλῷ καὶ ὡς ἐκ πλείστου φαινομένῳ· ἡμεροσκοπεῖν δὲ ἐφ᾽

6. Praeterea oportet hemerofcopos (*ii funt diurni fpeculatores*) in loco edito, et qui e longiffimo interuallo fit confpicuus, collocare. in fingulis

ἑκάστῳ χωρίῳ τρεῖς τοὐλάχιστον, μὴ τοὺς τυχόντας, ἀλλ᾽ ἐμπείρους πολέμου, ὅπως μὴ δι᾽ ἄγνοιαν δοξάζων τι ὁ σκοπὸς σημάνῃ ἢ διαγγείλῃ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ματαίως ὀχλῇ τοῖς ἀνθρώποις. πάσχουσι δὲ ταῦτα οἱ ἄπειροι τάξεων καὶ πολέμου, ἀγνοοῦντες τὰς τῶν πολεμίων ἐργασίας καὶ πράξεις, εἴτε ἐκ παρασκευῆς πράσσεται, εἴτε καὶ παρὰ ταυτόματον. ὁ δὲ ἔμπειρος, γνοὺς τὴν τῶν πολεμίων παρασκευὴν, καὶ πλῆθος καὶ πορείας καὶ τὴν ἄλλην κίνησιν τοῦ στρατεύματος, οὕτω τὴν ἀλήθειαν ἐμφανιεῖ. ἐὰν δὲ μὴ ὑπάρχωσι τοιοῖδε τόποι, ὥς τε καὶ εἰς τὴν πόλιν ἀπ᾽ αὐτῶν φαίνεσθαι τὰ σημεῖα, ἄλλους ἐπ᾽ ἄλλοις τόποις διαδεκτῆρας εἶναι τῶν αἰρομένων σημείων, οἳ σημαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν. εἶναι δὲ τοὺς ἡμεροσκόπους καὶ ποδώκεις, οἳ, ὅσα μὴ οἷά τε διὰ τῶν σημείων δηλοῦν, ἀλλ᾽ αὐτῶν τιν᾽ ἂν δέῃ ἐξ ἀνάγκης ἀγγέλλειν, δύνωνται ταχὺ ἀφικνεῖσθαι, καὶ ὡς ἐκ πλείστου ἀγγέλλωσιν. ἄριστον δὲ, ἱππασίμων ὄντων τῶν τόπων, καὶ ὑπαρχόντων ἵππων, ἱππέας συνείρειν, ἵνα διὰ τῶνδε θᾶσσον ἀγγέλληται. πέμπειν δ᾽ ἐκ τῆς πόλεως τοὺς ἡμεροσκόπους ὄρθρου, ἢ νυκτὸς, ἵνα τοῖς τῶν πολεμίων σκοποῖς μὴ κατάδηλοι ὦσιν ἡμέρας πορευόμενοι ἐπὶ τὰ ἡμεροσκοπεῖα. Σύνθημα δὲ ἔχειν αὐτοὺς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ, ὅπως μήτε ἑκόντες, μή-

autem ſpecularum locis tres minimum hemeroſcopos ſtationem agere, neceſſe, atque eos, non quos caſus fortuitus obiecerit, ſed belli peritos, ne ſpeculator, prae imperitia aliquid opinatus, det eius rei ſignum, aut nuntium in vrbem deferat, et ſine cauſſa negotium oppidanis faceſſat. Solet hoc euenire eis, qui rationes diſponendae aciei, aut gerendi belli quum ignorent, quoties aliquid hoſtes faciunt aut agunt, vtrum deſtinato conſilio, an caſu aliquo ea gerantur, non intelligunt. at peritus, quem hoſtilis apparatus non fugit, non multitudo, non iter, et ſi qui alii ſunt exercituum motus, is demum veritatem renuntiabit. Si loca eiusmodi non reperiantur, e quibus data ſigna videri in vrbe queant: alios aliis in locis collocabis, qui ſublata in altum ſigna ſuſcipient, atque ea porro in oppidum tranſmittent. Hi amplius hemeroſcopi pedum celeritate pollentes ſunto, vt, ſi qua inciderint, quae ſignis declarari nequeant, ſcitu tamen neceſſaria, celeriter aduenire poſſint, et, quoad eius fieri queat, e longinquo interuallo nuntium deferant. Optimum vero fuerit, ſi equitationi apta ſint loca, et equi ſuppeditent, equites ceteris ſpeculatoribus adiungere, vt per illos eo citius omnia nuncientur. Emittendi autem ſunt vrbe hemeroſcopi, mane ſummo, aut noctu, ne ſpeculatores hoſtium eos ad ſuas ſpeculas euntes deprehendant. Teſſeram hemeroſcopi

τε

τε ἄκοντες, ἐὰν συλληφθῶσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων, εἰπεῖν ἔχωσι τὸ τῶν ἐν τῇ πόλει σύνθημα. Παραγγέλλεσθαι δὲ τοῖς ἡμεροσκόποις αἴρειν τὰ σύσσημα ἐνίοτε, καθάπερ οἱ πυρσευταὶ τὰς πυρσούς.

7. Ὅταν δὲ ἡ χώρα ἔγκαρπος διάκειται, μὴ πόῤῥω ὄντων τῶν πολεμίων, εἰκὸς, πολλοὺς τῶν ἐν τῇ πόλει περὶ τοὺς ἐγγὺς χώρους διατελεῖν, γλιχομένους τοῦ καρποῦ. τούτους δ' οὖν εἰς τὴν πόλιν ἀθροίζειν ὧδε χρή. πρῶτον μὲν τοῖς ἔξω ἅμα ἡλίῳ δύοντι σημαίνειν ἀπιέναι εἰς τὴν πόλιν· ἐὰν δὲ καὶ ἐπὶ πλέον τῆς χώρας ἐσκεδασμένοι ὦσιν, ὑπὸ διαδεκτήρων σημαίνεσθαι, ὅπως πάντες, ἢ οἱ πλεῖστοι, παραγίνωνται εἰς πόλιν. ἐπειδὰν δὲ τούτοις σημανθῇ, ἀπιέναι αὐτῶς, τοῖς ἐν τῇ πόλει, δειπνοποιεῖσθαι· τὸ δὲ τρίτον σημαίνειν εἰς φυλακὴν ἰέναι καὶ καθιστάναι. ὡς δὲ δεῖ τοῦτο γίνεσθαι, καὶ ὡς αἴρειν τοὺς φρυκτοὺς, ἐν τῇ Παρασκευαστικῇ βίβλῳ πλειόνως εἴρηται, ὅθεν δεῖ τὴν μάθησιν λαμβάνειν, ἵνα μὴ δὶς περὶ τῶν αὐτῶν γράφειν συμβῇ.

8. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν χώραν προσδεχόμενον πλείω καὶ μείζω δύναμιν πολεμίων, πρῶτον μὲν τὴν χώραν * δυσεπικατασκευάζειν, καὶ τοὺς ποταμοὺς δυσδιαβάτους καὶ πλείους, πρός τε τὰς ἀποβάσεις τῶν πολεμίων εἰς τὰ ψαμμώδη καὶ στε-

vnam atque eandem habento, *ab vrbana diuersam*: ne, si forte ab hoste capiantur, aut volentes aut nolentes, oppidanorum tesseram possint prodere. Monentor etiam hemeroscopi, vt signa interdum ita attollant, sicut pyrseutae solent faces, quas πυρσὰς Graeci dicunt.

7. Quoties, vicino hoste, sunt in agris fruges fructusque, verisimile fit, eorum cupiditate multos oppidanorum rure versari. hos igitur cogere in vrbem isto pacto oportet. Primo sub occasum solis detur signum iis, qui extra muros sunt, abeundi in vrbem: qui si per plures agri partes fuerint dissipati, per alios signorum susceptores significetur eis, vt vel omnes vel quam plurimi in oppidum veniant. Vbi signum istis datum fuerit concedendi intra muros, oppidani coenam sumere alio signo iubentor. tertium deinceps esto, vt ad constituendas vigilias eatur. quomodo autem haec fieri debeant, et quo pacto faces a pyrseutis attollendae sint, in libro de rei bellicae apparatibus vberius est dictum. inde petatur eius rei scientia, ne bis de jisdem scribere nobis contingat.

8. His prouisis, vbi plures maioresque hostium copiae exspectantur, regionem primo ita concinnare oportet, vt quam difficillimus sit in illam aditus; item fluuios, vt traiici aegre queant; atque ii vt sint plures efficere. praeterea hostibus, qui siue in sabuleta

ρεὰ ὅσα καὶ οἷα χρὴ κατασκευάζεσθαι δολώματα τοῖς ἀποβαίνουσι, τοῖς τε ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τῇ πόλει λιμέσιν, οἷα εἰς τούτους δεῖ φράγματα παρασκευάζεσθαι πρὸς τὸ μὴ εἰσπλεῖν, ἢ τὰ εἰσπλεύσαντα μὴ δύνασθαι ἐκπλεῦσαι· τά τε καταλιμπανόμενα ἑκουσίως, εἰς χρείαν δὲ φέροντα τοῖς ἐναντίοις, οἷον πρός τε τειχοποιίαν, ἢ σκηνοποιίαν, ἢ ἄλλην τινα πρᾶξιν, ὡς δεῖ ἀχρεῖα ποιεῖν, ἢ φθείροντα ἀφανίζειν τά τε βρωτὰ καὶ ποτὰ, καὶ τὰ κατ' ἀγροὺς ἔγκαρπα, καὶ τὰ ἄλλα κατὰ τὴν χώραν ποτάσιμα ὕδατα ὡς ἄποτα δεῖ ποιεῖν· περὶ μὲν οὖν τούτων πάντων ὧδε μὲν νῦν παραλείπεται, ὡς δεῖ ἕκαστον τούτων γίνεσθαι, ἵνα μὴ καὶ ταῦτα λίαν πολλὰ δηλοῦται. γέγραπται δὲ τελέως περὶ αὐτῶν ἐν τῇ Παρασκευαστικῇ βίβλῳ.

9. Ἂν δὲ θρασύνεσθαί τι ἐπιχειρῶσιν οἱ ἐπιόντες πρός σε, τάδε ποιητέον. Πρῶτον μὲν χρὴ σώμασι τόπους τινὰς τῆς οἰκείας χώρας καταλαβεῖν· ἔπειτα ἐκκλησιάσαντα τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας ἢ πολίτας, ἄλλα τε προειπεῖν αὐτοῖς, ὡς ὑπαρχούσης τινὸς αὐτοῖς πράξεως εἰς τοὺς πολεμίους. καὶ ὅταν νυκτὸς σημάνῃ τῇ σάλπιγγι, ἑτοίμους εἶναι τοὺς ἐν τῇ ἡλικίᾳ, ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα καὶ ἀθροισθέντας εἰς χωρίον ῥητὸν, ἕπεσθαι

fiue in terram firmam appl rint, quae et quantae, dui pel;unt, fraudes fint ftrue nec non portus, qui in vrb tioneue fuerint, qua arte c piendi fint, vt ne illos quis ingrediatur. aut fi quid f ingreffum, ne egredi ind leat; tum autem ea, qua linquere ipfe quidem volı hoftibus tamen alicui p effe vfui, (puta ad muros candos, aut tabernacula f da, aut rem vllam aliam:) modo haec reddenda fint i lia, aut qua ratione corrun da et penitus perdenda, fi fint efculenta, fiue potul aut fruges fructusue, q agris reperiuntur, aut res item aquae regionis non f tes, quo pacto ad bibendu habiles reddi queant, om inquam, iftorum efficien tiones hic quidem praete tuntur, ne, fi illa declan tur, crefceret in imm hoc volumen; at in libro bellicae apparatibus de ii fecte eft actum.

9. Si ii, qui te inua maiore audacia aduerfus t rantur, ita agendum. Om primo loca quaedam reg tuae per eam, quae fuit nata, militiam debes occu deinde militibus tuis aut bus in concionem vocatis, alia praedicere illis conu quafi dolus quidam in ho te paretur; tum vt per ctem, fimul ac tuba cecit omnes militaris aetatis nes armis induti, et cer loco congregati, ducem

τῷ ἡγουμένῳ. διαγγελθέντων ἂν τούτων εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων, ἢ τὴν πόλιν, δύναιντ᾽ ἂν ἀποτρέψαι, ὧν ἐπιχειρῶσι πράττειν. τούτων δὲ οὕτω πραχθέντων, τοῖς μὲν φιλίοις θάρσος ἐμποιήσειας, ἐπιχειρῶν τι, ἀλλ᾽ οὐ δεδιώς· τοῖς δὲ πολεμίοις φόβον εὐπαρασκευάσειας ἐπὶ τῆς αὐτῶν ἠρεμοῦν.

10. Δεῖ δὲ καὶ τάδε παρηγγέλθαι τῶν πολιτῶν τοῖς κεκτημένοις ζεύγη, ἢ ἀνδράποδα, ὑπεκτίθεσθαι εἰς τοὺς προσοίκους, ὡς οὐκ εἰσαξόντων εἰς τὴν πόλιν. οἷς δ᾽ ἂν μὴ ὑπάρξῃ ξενία, παρ᾽ οὓς θήσονται, πρὸς τοὺς ἄρχοντας δημοσίᾳ παρατίθεσθαι τοῖς προσοίκοις, παρασκευάζοντας δι᾽ ὧν σωθήσεται τὰ ὑπεκτιθέμενα. Ἔπειτα κηρύγματα ποιεῖσθαι τοιάδε διά τινος χρόνου, φόβου καὶ ἀποτροπῆς τῶν ἐπιβουλευόντων ἕνεκεν, κατακομίζειν τὰ ἐλεύθερα σώματα καὶ τοὺς καρποὺς ἐν τῇ πόλει, τοῦ δὲ ἀνηκουστοῦντος, ἐξουσίαν εἶναι τῷ βουλομένῳ ἀζημίᾳ ἄγειν καὶ φέρειν τὰ ἐκ τῆς χώρας. τάς τε ἑορτὰς κατὰ πόλιν ἄγειν, συλλόγους τε ἰδίους μηδαμοῦ μήτε ἡμέρας μήτε νυκτὸς γίνεσθαι· τοὺς δὲ ἀναγκαίους ἢ ἐν πρυτανείῳ, ἢ ἐν βουλῇ, ἢ ἐν ἄλλῳ φανερῷ τόπῳ. μηδὲ θύεσθαι μάντιν ἰδίᾳ καὶ ἄνευ τοῦ ἄρχοντος· μηδὲ δειπνεῖν κατὰ συσσιτίας, ἀλλ᾽ ἐν ταῖς αὐτῶν οἰκίαις ἑκάστους, ἔξω γάμου καὶ περιδείπνου, καὶ ταῦτα προαπαγγείλαντας τοῖς ἄρχουσιν. ἐὰν

sequantur. cuius rei nuntius ad castra oppidumue hostium perlatus, idoneus est auertere eos a suis inceptis. atque haec ita si gesseris, amicis animum addideris, vt qui tentare aliquid audeas, neque metuas: hostibus vero terrorem incusseris; vt propterea in suis finibus quieti sese contineant.

10. Dandum insuper est hoc quoque praeceptum, vt ciues, qui iumenta possidebunt, vel mancipia, ad vicinos populos ea furtim traducant: quippe qui in oppidum illa non sint introducturi. quibus hospitii ius cum nemine intercedit, vt apud eum sua deponant, hi, prouiso vnde alentur corpora subducenda, apud finitimos populos magistratibus ea commendent. Deinde autem per certa temporis interualla praeconis voce edicendum, terrendi gratia inimicos insidiantes, et ab inceptis suis auertendi, vt liberae personae, et fructus vniuersi intra muros conuehantur: si quis non paruerit, ius fasque esse volentibus, agere ferre omnia, quae fuerint cumque in agris reperta. Dies festi in vrbe agitentur. Conuentus priuati nulli vsquam, neque interdiu, neque noctu coguntor: necessarii publicis de rebus, aut in Prytaneo, aut in curia, aut in alio omnibus conspicuo loco habentor. Ne quis vates priuatim, et sine magistratu sacrificato. Nulla item vna coenantium conuiuia agitantor; sed vnusquisque in suis aedibus coenato, praeterquam

δὲ ὦσι Φυγάδες, ἐπικηρύσσειν, ὃς ἂν ἀςῶν ἢ ξένων ἢ δέλων ἀποκινῇ, ἃ ἑκάςῳ τέτων ἔςαι. καὶ ἐάν τίς τινι τῶν Φυγάδων συγγένηται, ἢ παρ' ἐκείνων τισὶν ἢ ἐπιςολὰς πέμψῃ ἢ δέξηται, εἶναι τινὰ κίνδυνον ἢ ἐπιτίμιον αὐτῷ. τῶν δὲ ἐκπεμπομένων καὶ εἰσαγομένων ἐπιςολῶν, εἶναι ἐπισκόπησιν, πρὸς ὃς οἰσθήσεται πρότερον. ὅπλα οἷς ἐςὶν ἑνὸς πλείω ἀπογράφεσθαι, καὶ ἐξάγειν μηδένα μηδὲν ὅπλον, μηδὲ ἐνέχυρον δέχεσθαι. ςρατιώτας μὴ μισθῦσθαι, μηδὲ ἑαυτὸν μισθῦν ἄνευ τῶν ἀρχόντων. ἐκπλεῖν μηδένα ἀςῶν, μηδὲ μέτοικον ἄνευ συμβόλου· τά τε πλοῖα προσηγγέλθαι ὁρμίζεσθαι, καθ' ἃς πύλας τοῖς ἐρχομένοις ῥηθήσεται. ξένυς τὺς ἀφικνεμένυς τὰ ὅπλα ἐμφανῆ καὶ πρόχειρα φέρειν, καὶ εὐθὺ αὐτῶν παρῇσθαι. καὶ αὐτὺς μηδένας ὑποδέχεσθαι, μηδὲ τὺς πανδοχέας, ἄνευ τῶν ἀρχόντων. τὺς δὲ ἄρχοντας ἀπογράφεσθαι, καὶ παρ' ᾧ τινι, ὅτ' ἂν κατάγονται. τὰς δὲ νύκτας ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τὰ πανδοχεῖα ἔξωθεν κλείεσθαι· διὰ χρόνυ δέ τινος, ὅσοι ἂν ταλαιπώριοι αὐτῶν ὦσιν, ἐκκηρύττεσθαι· ὁμοίως δὲ ἢ κατὰ παίδευσιν, ἢ κατ' ἄλλην τινὰ χρείαν ἐπι-

si nuptiarum epulae celebrentur, aut e funere silicernium: idque magistratibus fuerit prius significatum. Si exulabunt ab vrbe nonnulli, edicendum erit, si quis ciuium, aut peregrinorum, aut seruorum pedem porta extulerit, quae poenae quemque eorum maneant: si quis item aliquem exulum conueniat, aut eum, qui ab exule missus fuerit, aut literas mittat recipiatue, periculum aliquod fore illi adeundum, aut poenam luendam. Epistolarum, quae ad exteros mittuntur, aut quae in vrbem admittuntur, sunto inspectores, ad quos prius deferantur. Arma si quis plura vnis habeat, apud magistratum profitetor. nemo genus vllum armorum vrbe efferto; neque pignoris loco capito. Milites conducendi, aut ad militiam locandi operam suam, sine auctoritate magistratus, nemini ius esto. Nullus neque ciuis neque inquilinus absque commeatu nauem soluito: appellentibus nauigiis denuntiator, vt eo loco stationem capiant, qui portae, aduenientibus indicandae, fuerit proximus. Peregini cum in vrbem accedent, arma in aperto et prae manibus ferunto, atque ea statim illis adimuntor. hospites ne quis suscipiat, ne ipsi quidem caupones, insciis magistratibus: tum autem magistratus adnotanto, apud quem et quando peregrinus aliquis diuertit. iidem etiam, quot noctibus caupon.s ab exteriore parte claudunto. Per certa interualla temporis, qui miseri et inutiles facti

ὁμόν-

ὄντας, ἀπογράφεσθαι. τὰς
δημοσίας ἀφικνουμένας πρε-
σβείας ἀπὸ πόλεων, ἢ τυ-
ράννων, ἢ στρατοπέδων, οὐ
ἐν αὐτοῖς τὸν ἐθέλοντα
λέγεσθαι· ἀλλ' ἀεί τινας
πολιτῶν τοὺς πιστοτάτους,
μετ' αὐτῶν συντελοῦσι,
ἕως ἂν ἐνδημῶσιν οἱ πρέ-
σβεις. καὶ ὧν ἂν σπανίζῃ ἡ
ις, σίτου ἢ ἐλαίου, ἢ ἄλλου
ς, τῷ εἰσάγοντι κατὰ πλῆ-
τῶν εἰσαγομένων τόκους
εῖσθαι, καὶ στέφανον δί-
δοσθαι εἰς τιμήν, τῷ δὲ ναυ-
κλήρῳ ἀνολκὴν καὶ καθολκήν.
ἐκκλησίας τε πυκνὰς ποιεῖ-
ν· καὶ ξένους τοὺς ἐνδήμους
καιρὸν τοῦτον μεθίστασθαι
χωρίον ῥητὸν, ἢ κατ' οἴ-
διατελεῖν· ἢ δὲ ἂν ἄλλῃ
ὄνηται, ζημίαν προκεῖσθαι,
ἀδικοῦντι. ὅταν τε σημή-
, τὰ τούτοις ἐμπόρια καὶ
στήρια κλείεσθαι, καὶ τὰ
χνια κατασβέννυσθαι, καὶ
ν ἄλλων μηδένα ἔτι παρεῖ-
ὅταν δέ τινι ἀναγκαῖον
συμβῇ, μετὰ λαμπτῆρος
ίζειν, ἕως ἂν παραγγελ-
. καὶ ὃς ἂν καταμηνύσῃ
ὰ ἐπιβουλεύοντα τῇ πόλει,
ὅ τι ἂν τῶν προγεγραμμέ-
ν τις πρασσόμενον ἐξαγγεί-
, ἀνηγγέλθαι τε αὐτῷ ἀρ-
μον, καὶ τὸ ἀγγελθὲν ἐμ-
νῶς προκεῖσθαι ἐν ἀγορᾷ,
ἐπὶ βωμοῦ, ἢ ἐν ἱερῷ, ἵνα

fuerint, praeconio exire oppido iubeantur. Finitimi, qui vel ſtudiorum gratia vel quamlibet aliam ob cauſſam in vrbe fuerint, nomina apud magiſtratum profitentor. Cum legationibus, quas ciuitates, tyranni vel principes, aut exercitus publice miſerint, ſermones ſerere, promiſcue omnibus, qui voluerint, ne impune liceat: quin potius fideliſſimi ciuium deliguntor, qui perpetuo cum legatis, quamdiu manebunt in vrbe, ſunt futuri. Quarum rerum in vrbe fuerit inopia, frumenti, olei, aut ſimilis alius, ſi quis eas inuexerit, huic pro copia rerum inuectarum propoſitae ſunto vſurae, et corona detur eidem honoris gratia: nauclero item immunis concedatur euectio atque aduectio. luſtrationes armatorum ſaepius fiunto. peregrini, qui forte illo tempore in vrbe verſabuntur, in certum locum traducuntor; aut in aedibus manento: qui eorum alio loco fuerit conſpectus, huic, tamquam auctori iniuriae, multa dicta eſto. horum item emporia, et loca, vbi commercia exercent, ſimulac datum erit ſignum, vt claudantur; lucernae vt exſtinguantur; ac ne aliorum quidem quiſquam vt adſit. neceſſitas ſi quem vrgeat, cum laterna ingrediatur: donec praeceptum fuerit, *ne quis exeat.* Si quis alium in rempublicam conſpirantem indicauerit, aut eorum, quae ante ſcripta ſunt, aliquid agentem detulerit, huic vt certa pecunia pronuntietur: et vt ſumma pro-

προχει-

προχειρότερόν τις τολμήσῃ μηνύειν τι τῶν προγεγραμμένων. Ἐπὶ δὲ μονάρχῳ, ἢ στρατηγῷ, ἢ φυγάδι δυναστεύοντι, χρὴ καὶ τάδε προκηρύττεσθαι. Ἐὰν δέ τι καὶ αὐτὸς πάθῃ ὁ ἀποκτείνας, τοῖς τέκνοις αὐτοῦ ἀποδίδοσθαι τὸ ἀγγελθὲν ἀργύριον· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ τέκνα, τῷ ἐγγυτάτω γενομένω. Καὶ ἐάν τις τῶν συνόντων τῷ φυγάδι, ἢ μονάρχῳ, ἢ στρατηγῷ πράξῃ τι τῶν προκειμένων, ἀποδίδοσθαι, καὶ κάθοδον αὐτῷ εἶναι. διὰ γὰρ ταῦτα προχειροτέρως ἂν ἐγχειροῖεν. ἐν δὲ ξενικῷ στρατοπέδῳ τοιάδ' ἀναγγείλαντι, σιγὴν πάντων ἀκουόντων κηρύξαι. Εἴ τις βούλεται ἀπιέναι μὴ ἀρεσκόμενος τοῖς παροῦσιν, ἐξεῖναι ἀπαλλάττεσθαι· ἀλλ' ὕστερον πεπωλήσεται. τὰ δ' ἐλάσσω τούτων ἀδικήματα, κατὰ τὸν νόμον τὸν προκείμενον, δεσμὸς ἢ ζημία. ἐὰν δέ τις φαίνηται βλάπτων τι τὸ στράτευμα, ἢ διαλύων τὸ στρατόπεδον, θάνατος ἔστω ἡ ζημία. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἄλλων τάξεων ἐπιμέλειαν ποιητέον. καὶ πρῶτον ἐπισκεπτέον, εἰ ὁμονοοῦσιν οἱ πολῖται, ὡς ἂν ὄντος μεγίστου τούτου ἀγαθοῦ ἐν πολιορκίᾳ· εἰ δὲ μὴ, τῶν τὰ ἐναντία φρονούντων τοῖς παροῦσι πράγμασι, καὶ μάλιστα ἡγεμόνας τε καὶ αἰτίους γινομένους ἐν τῇ πόλει πράξεώς τινος, μεθιστάναι αὐτοὺς ἀνυπόπτως, μετὰ προφάσεως

nuntiata, in foro palam sit exposita, aut super ara, aut in aede sacra; quo tanto libentius aliquis indicium eorum, quae superius scripta sunt, profiteri audeat. vbi vero de monarcho agitur, aut belli duce, aut exule dominationem obtinente, praeconio hoc amplius est addendum: *quod si quid ei acciderit, qui illum peremerit, pecunia pronuntiata liberis eius reddetur: si liberos non habeat, proximo agnato.* Si quis e familiaribus aut domesticis exulis, aut tyranni, aut ducis, aliquid eorum, quae praecedunt patrarit; dependi huic dicta summa debet, ac praeterea reditus ab exilio concedi: isto enim pacto inuitati, promptius rem aggredientur. Si de mercenario exercitu agetur, oportet, imperato silentio, omnibus audientibus haec edicere: *si quis, quod praesentem rerum statum non probet, velit abire, abscedendi ius illi esse; postea idem hoc si tentauerit, vaenum dabitur.* Minora istis peccata, ex lege proposita puniantur vinculis aut multa. Si quis exercitui nocere deprehendatur, aut numerum copiarum imminuere, capital esto. Secundum haec ceteris ordinibus prospiciendum est. et primo illud inquirendum, an sit inter ciues concordia; quoniam obsidii tempore summum id est bonum: si non consentiant, contrariae factionis capita praecipue, et eos, qui auctores reipub. fuerint, vt aliquid faceret, *vnde orta est discordia*, transferre alio nihil

εὐλογ

ι ἐκπέμποντα ἄλλῃ, ὡς
ιεις τε, καὶ ἐπ' ἄλλας δη-
; ἐργασίας. Οἷον καὶ Διο-
ἔπραξε, Λεπτίνην τὸν
ὸν αὐτῦ, ἔχοντα Συρα-
ι τῷ πλήθει οἰκείως, καὶ
κατὰ πολλὰ ἰσχυρὸν αὐτὸν
γενόμενος αὐτῷ ἐν ὑπο-
ινὶ, καὶ θέλων αὐτὸν με-
ασθαι, φανερῶς μὲν οὐκ
ιρει ἐκβάλλειν αὐτὸν,
ὅτι περὶ αὐτὸν πολλὴ μετ'
ς ἰσχὺς ἔσοιτο, καὶ νεώτ.-
ν τι γένοιτο· τε ..υχ.... δε
ις τρόπον. π .πει αὐτὸν
ξένων ὀλίγων εἰς πόλιν,
ι Ἱμέραν, κελεύσαν φρα-
ὴν μὲν ἐξαγαγεῖν, τὴν δὲ
ήσαι. γενομένυ δὲ αὐτῦ
Ἱμέρᾳ, πέμψας ἐκέλευ-
ιὐτῦ περιμένειν, μέχρις
τὸς μεταπέμψηται. Πό-
δ' ὁμηρευομένης, ὅτ' ἂν
ὐτὴν ςρατιὰ γίνηται, τὰς
; τῶν ὁμηρευόντων, καὶ
γγὺς τὰ γένη, μεθίςασθαι
ῆς πόλεως, ἄχρις ἂν ἡ
ραία παρέλθῃ, ἵνα μὴ
σιν ἐν ταῖς προσαγωγαῖς
ολεμίων τὰς αὐτῶν παῖδας
ροσαγομένυς, καὶ τὰ ἔσχα-
άσχοντας. ἐγχωρεῖ γὰρ,
;, ἔνδον ὄντας, καὶ ὑπε-
ον τι πρᾶξαι· ἐὰν δὲ ἄρα
ρὰς μετὰ τῶνδε τῶν προ-
ιων ἐκπέμπειν, συνδιάγειν
;, ὡς ἐλάχιςου μετέχον-
ἔργων καὶ πράξεων, καὶ
ὅπυ ἔσονται, μήτε ὅ τι
ισι προειδέναι, καὶ ὡς ἥκι-
ρὶ σφῶν αὐτῶν διατηρῦντας

tale suspicantes oportet, et honesto quodam praetextu emittere, velut ad legationem obeundam, aut alia quae satis negotia gerenda. Exemplo sit, quod Dionysius fecit. qui, Leptinem fratrem habens, Syracusiorum populo valde charum, magnis praesidiis fultam eius potentiam quum animaduerteret, atque ipse eius fidem suspectaret, traducere eum alio cupiens, palam ille quidem fratrem eiicere non instituit, gnarus, ciuium beneuolentiam magnas illi vires conciliaturam, et ... tumultum ... exoriturum: igitur Dionysius Leptinem hac arte aggreditur. mittit illum cum ... lingua stipendiariorum manu in vrbem nomine Himeram, iussum, quod erat ibi praesidium educere et nouum inducere. vbi Himeram Leptines peruenit, misit, qui iuberent tantisper ibi manere, vsque dum ipse acciret. Cum vrbs aliqua obsides hosti dedit, aduentante eius exercitu, parentes obsidum et genere propinquos secedere vrbe oportet, donec finita sit obsidio, ne, dum aduersarii machinas ad muros admouent, liberos itidem suos admoueri et vltima pati supplicia videant. fieri enim potest, vt hi, si tum in oppido reperiantur, aliquid contra vtilitatem publicam moliantur. quod si durum est, eiusmodi metus praetexentem illos emittere: sic sunt habendi, vt quae publice fiunt aut aguntur, rarenter admodum participent. neque prius rescifcant, vbi fint collo-

καὶ

καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ἄλλας ἐπ' ἄλλαις πράξεις καὶ λειτουργίας αὐτοῖς τὸ πλῆθος ἐπιῤῥεῖν ἀνυπόπτως· μεθ' ὧν ὄντες ἐν φυλακῇ μᾶλλον ἔσονται, ἢ φυλάξουσί τι. ἔστωσαν δὲ διειλημμένοι ὡς εἷς παρὰ τρισίν. οὕτω γὰρ ἂν διακείμενοι, ἥκιστα ἂν δύναιντο νεωτερίσαι. Ἔτι τοίνυν μηδὲ εἰς τὰς κοίτας λαμπτῆρας φέρεσθαι, μηδὲ ἄλλο νυκτερινὸν φέγγος. Ἤδη γάρ τινες, ἐπεὶ πάντῃ ἐξείργονται μηδὲν νεωτερίσαι θέλοντες, μηδὲ πρὸς τοὺς πολεμίους τι πρᾶξαι, τοιόνδε τεχνάζουσι. σὺν γὰρ τοῖς ἀκολούθοις καὶ στρώμασι φερομένοις εἰς τὰς φυλακὰς, λύχνα, οἱ δὲ, δᾷδας, οἱ δὲ λαμπτῆρας· ἵνα δὲ πρός τι κοιταθῶσι, τοῦτον τὸν φεγγαῖον σύσσημον ἐποιήσαντο. διὸ δεῖ πάντα τὰ τοιαῦτα ὑποπτεύειν.

11. Ἔτι δὲ καὶ τῶν πολιτῶν δεῖ τοῖς ἀντιπροθυμουμένοις προσέχειν τὸν νοῦν, καὶ μηδὲν εὐθέως ἀποδέχεσθαι διὰ τάδε. ῥηθήσονται δὲ ἑξῆς αἱ ἐπιβουλαὶ ἐκ τῆς βίβλου, παραδείγματος ἕνεκεν, ὅσαι κατὰ πόλιν ἐξ ἀρχόντων ἢ ἰδιωτῶν γεγόνασι, καὶ ὡς ἔνιαι αὐτῶν κωλυθεῖσαι διελύθησαν. Χίου γὰρ μελλούσης προδίδοσθαι, τῶν ἀρχόντων τις, συμπροδιδοὺς καὶ

candi, aut quid acturi. dando etiam opera est, vt quam rarissime aut interdiu aut noctu soli ipsi inter se agitent, sed in aliis atque aliis actionibus et munerum functionibus occupentur, per quae omni amota suspicione, multitudo hominum ad eos confluet, inter quos custodientur potius, quam vt ipsi quicquam custodiant. Sunto autem ita diuisi, vt vnum terni obseruent. sic enim efficietur, vt seditionem ciere minime queant. Ad haec videndum, ne ad vigiliarum stationes laternae ferantur, aut vllum aliud lumen nocturnum. Reperti namque sunt rerum nouarum cupidi, qui, postquam erat eis praecisa facultas omnis exsequendi, quod volebant, et cum hoste clandestina consilia communicandi, dolo huiusmodi vterentur, comitati pedissequis, stragula sibi deferentibus, quando excubitum eunt, alii lucernas, alii taedas, *aut faces*, alii laternas ferunt, vt per hoc lumen signum dent, ad quam muri vrbis suae partem vigilias agant. quare haec omnia suspecta esse debent.

11. Sed et ciues erga ciuitatem male animatos obseruare attente oportet, neque cito eorum consilium vllum amplecti, propter ea, quae iam dicentur. nam exempli gratia, deinceps afferentur e libro *exemplorum* coniurationes vrbanae, a magistratibus aut priuatis initae, et quomodo earum nonnullae obiecto impedimento dissipatae fuerint. Quum proditio ageretur vrbis Chii, vnus e magistra-

ἀπατῶν

ρατῶν τοὺς ἄρχοντας, ἔπεισε ...γων, ὡς, ἐπειδὴ εἰρήνη εἴη, ...τε λιμένος τὸ κλεῖθρον εἰς ...ν ἀνασπάσαντας, ξηρᾶναι ... καὶ πισσαλοιφῆσαι, καὶ τὰ ...αλαιὰ τῶν νηῶν ἄρμενα ἀπο...δόσθαι· τῶν τε νεωρίων ἐπε...σκευάσθαι τὰ στάζοντα, καὶ τὴν ...χομένην αὐτῶν στοὰν καὶ τὸν ...πύργον, ἐν ᾧ διῃτῶντο οἱ ἄρ...χοντες, ἐχόμενον τῆς στοᾶς, ...να ἐκ προφάσεως κλίμακες προσπορισθῶσι τοῖς μέλλουσι καταλαμβάνειν τὰ νεώρια, καὶ τὴν στοὰν, καὶ τὸν πύργον. ἔτι δὲ συνεβούλευε, καὶ τὸ πλῆθος τῶν τὴν πόλιν φυλασσόντων ἐπόμισθον ποιῆσαι, ἵν' ὡς ἐλάχιστον δῆθεν ἀνάλωμα τῇ πόλει ᾖ· καὶ ἄλλα τούτοις ὁμότροπα λέγων, ἔπεισε τοὺς συνάρχοντας, ἅπερ ἔμελλον τοῖς προδιδοῦσι καὶ ἐπιτιθεμένοις συνοίσειν πρὸς τὴν κατάληψιν. ὥστε ἀεὶ δεῖ προσέχειν τοῖς τὰ τοιαῦτα τελεῖν σπουδάζουσιν. ἅμα δὲ τοῦ τείχους ἐπιδήσας κατεκρέματε δίκτυα ἐλάφεια καὶ σύεια, ὡσεὶ ξηράναι θέλων, καὶ ἄλλη σύεια, ἔξω τοὺς κάλους ἔχοντα, καθ' ὅπερ ἐν νυκτὶ ἀνέβησαν στρατιῶται. Πρὸς δὲ ἀντιστασιώτας τοιόνδε ἐπράχθη ἐν Ἄργει. Μελλόντων γὰρ τῶν πλουσίων τὴν δευτέραν ἐπίθεσιν ἐπιτίθεσθαι τῷ δήμῳ, καὶ ξένους ἐπαγομένων· ὁ τοῦ δήμου προστάτης, προαισθόμενος τὸ μέλλον, τῶν ἐπιθησομένων τινὰς, τῶν ὑπεναντίων ὄντων τῷ δήμῳ, ἄνδρας δύο, προσποιησάμενος φί-

tibus proditionis particeps, collegas suos decipiens, hac illis oratione quod voluit persuasit. Nam quia pax esset, dixit, portus claustrum, in terram extractum, siccandum esse et pice inunguendum: vetera nauium armamenta vendenda, e naualibus ea reficienda, quae compluta stillas transmittant, coniunctam item naualibus porticum, nec non turrim, in qua magistratus plurimum degebant, ipsam quoque naualibus iunctam, vt hac occasione iis, qui naualia, porticum et turrim erant occupaturi, scalae essent praeparatae. dedit etiam consilium, vt multitudini militum praesidiariorum stipendia adimerentur, quo videlicet sumtus ciuitas faceret quam minimos. alia item similia his quum diceret, collegis persuasit, quae proditoribus et insidiantibus ad loca illa capienda futura erant vsui. quamobrem ad talium consiliorum auctores animum semper oportet attendere. Simul de muro appendit retia, capiendis ceruis apta et apris fingens, velle se illa siccare: itemque alibi apругna alia, quorum funes exterius pendebant. atque horum ope milites noctu ascenderunt. In Argiuorum vrbe aduersus ciues factiosos hoc gestum est. Quum inibi essent diuites, vt plebem secundo aggrederentur, et ea fine peregrinos milites accirent: tribunus plebis, cognito quid ageretur, duos viros e factione contraria populo, quum arcana amicitia sibi conciliasset, inimicos sibi

λου

λους εἶναι ἀπορρήτους, πολεμίους αὐτῷ καθίστησιν αὐτοὺς, καὶ ἐποίει κακῶς ἐν τῷ φανερῷ· σιγῇ δὲ τὰ ἐκ τῶν ἐναντίων βουλεύματα ἥκουε παρ' αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ εἰσάγεσθαι τοὺς ξένους ἦσαν οἱ πλούσιοι, ἅμα δὲ καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει τινὲς ἦσαν ἕτοιμοι, καὶ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἔμελλε τὸ ἔργον ἔσεσθαι· ἔδοξε τῷ τοῦ δήμου προστάτῃ, τάχιστα ἐκκλησίαν συναγαγεῖν, καὶ τὸ μέλλον μὴ προειπεῖν, ἵνα μὴ πᾶσα ἡ πόλις ταραχθῇ, εἰπόντα δὲ ἄλλα τε, καὶ ὅτι συμφέρον εἴη, ἐν τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ σὺν τοῖς ὅπλοις πάντας, οἷς ἔχει, παρεῖναι ἐν τῇ αὐτοῦ φυλῇ, * ὄντας ἑκατόν. ἐὰν δέ τις ἄλλως ἐκθῆται τὰ ὅπλα, ἢ ἄλλῃ ἐξενεγκάμενος φανῇ, ὡς προδότης καὶ ἐπιβουλεύων τῷ δήμῳ, πασχέτω τὶ, τοῦτο δὴ αὐτὸ, ἵνα κατὰ τὰς φυλὰς ὄντες οἱ πλούσιοι, μὴ δύνωνται εἰς ταυτὸ ἀθροισθέντες, μετὰ τῶν ξένων ἐπιθέσθαι, ἀλλ' ἐν ταῖς φυλαῖς ὄντες διακεχωρισμένοι ὦσιν ἐν πολλοῖς ὀλίγοι φυλέται· καλῶς δὲ δοκεῖ καὶ ἀγχινόως μετ' ἀσφαλείας διαλῦσαι τὸ μέλλον. Παραπλησίως δὲ ἐν Ἡρακλείᾳ ἐν τῷ Πόντῳ οὔσης δημοκρατίας, καὶ ἐπιβουλευόντων τῶν πλουσίων τῷ δήμῳ, καὶ μελλόντων ἐπιτίθεσθαι, προγνόντες οἱ προστάται τοῦ δήμου τὸ μέλλον, οὐσῶν αὐτοῖς τριῶν φυλῶν, καὶ τεσσάρων ἑκατοστύων, ἔπεισαν τὸ πλῆθος ἑξήκοντα εἶναι ἑκατο-

illos reddidit, atque adeo palam multum illis nocebat: ceterum clam idem per illos aduerfariorum confilia cognofcebat. vbi tempus venit, quo peregrinum militem diuites erant in vrbem recepturi, fimul oppidanorum nonnullis ad eam rem paratis, adeo vt proxima nocte peragi opus deberet: vifum eft faciendum tribuno plebis, vt concionem quam citiffime conuocaret, proditione interim, ne vrbs tota perturbaretur, diffimulata. ibi cum alia, tum haec quoque dixit: e re ciuitatis futurum, vt fequente nocte omnes ciues cum armis, quae haberet quisque, in fua tribu adeffet, ac centuria fua: quod fi quis arma e domo fua transferret alio, aut id feciffe deprehenderetur, is tamquam proditor, et qui plebi infidiatur, luat has poenas. hoc autem ideo fecit tribunus, vt diuifi per tribus diuites non poffent in vnum congregati plebem cum peregrino milite adoriri; fed difperfi per fuas quisque tribus, pauci tribules inter multos agerent. ita pulchro et fubtili commento vifus hic eft proditionem, quae parabatur, fine vllo difcrimine impediiffe. Simile huic eft, quod Heracleae Ponticae accidit. vbi quum penes plebem fummum effet imperium, et diuites plebi infidias pararent, ac iamiam adorturi eam effent: tribuni plebis, qui prius refciuerant, quid ageretur, auctores plebi fuerunt, vt ciuitatem antea diuifam in tribus

ςύας.

ας, ἵνα ἐν ταύταις καὶ εἰς ς φυλακὰς, καὶ εἰς τὰς ἄλ- ς λειτυργίας φοιτῶσιν οἱ πλε- ς. συνέβαινε δὴ, ἐνταῦθα σκεδασμένους εἶναι τὰς πλε- ς, καὶ ἐν ταῖς ἑκατοστύσιν γους ἑκάστοθι παραγίνεσθαι ἐν λοις δημόταις. Ὁμότροπον τι τοῦτο καὶ παλαιὸν ἐν Λα- δαίμονι γενέσθαι. Μηνυθεί- ς γὰρ ἐπιβουλῆς τοῖς ἄρχουσιν, ι, ὅταν ὁ πῖλος ἀρθῇ, ἐπι- ρωνται, ἔπαυσαν τοὺς ἐγχει- ντας ἐπιθέσθαι, κήρυγμα ἀν- γείλαντες, τοὺς τὸν πῖλον έλλοντας ἆραι, μὴ ἆραι. Κερκύρᾳ δὲ ἐπανάστασιν δέον εσθαι ἐκ τῶν πλουσίων καὶ ιγαρχικῶν τῷ δήμῳ, ἐπεδή- ι δὲ καὶ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος, ρουρὰν ἔχων, ὅσπερ συνήθελε ἐπαναστάσει, ἐτεχνάσθη τοιόν- . Τῶν τῆς φρουρᾶς τινὲς ἄρ- ντες σικύας προβαλλόμενοι, ὶ τομὰς ἐν τῷ σώματι ποιη- μενοι, καὶ αἱματωθέντες, έδραμον εἰς τὴν ἀγορὰν ὡς ηγὰς ἔχοντες. ἅμα δ' αὐ- ῖς εὐθὺς προπαρεσκευασμένοι τε ἄλλοι στρατιῶται τὰ ὅπλα ηνέγκαντο, καὶ τῶν Κερκυ- ων οἱ ἐπιβουλεύοντες, τῶν λων ἀγνοούντων τὸ πρᾶγμα, ὶ εἰς ἐκκλησίαν παρακληθέν- ν, συνελαμβάνοντο οἱ προ- ῶται τοῦ δήμου, ὡς ἐπαναστά- ως γινομένης ἐξ αὐτῶν, καὶ ὰ ἄλλα μεθίστασαν πρὸς τὸ μφέρον αὐτοῖς.

tres, centurias quadraginta, partirentur in centurias sexaginta. vt in his diuties et vigilias et publicas omnes alias functiones obirent. euenit igitur, vt, dispersis per centurias diuitibus, pauci in singulis vbique adessent inter plures e plebe. Simile item est, quod Lacedaemone antiquitus accidit. Magistratus delato sibi indicio cognouerunt, esse in vrbe coniurationem, et coniuratis inuadendi signum esse, quando pileum capite sustulissent. illi coniuratos, quo minus inuasionem facerent, huiusmodi praeconio inhibuerunt: *qui pileum cogitant tollere, ne tollant.* Corcyrae etiam, quum diuites, et qui ad paucos res trahebant, insurrecturi aduersus plebem essent: (fuit tum in vrbe et Chares, dux populi Atheniensium, cum praesidio, qui coniuratis fauebat.) tale vaframentum fuit excogitatum. Quidam e ducibus militis praesidiarii, postquam cucurbitulas sibi admouissent, et sectiones in corpore fecissent, cruentati in forum procurrerunt, ceu vulneribus affecti: simul alii quoque milites, ad id praeparati, arma e vestibulo efferunt. faciunt idem et Corcyreusium quicumque erant conspirationis consilii, ceteris quid rerum ageretur ignorantibus. quibus in concionem vocatis, tribunis plebis, tamquam seditionis auctoribus, manus est iniecta. ita diuites omnia in ciuitate ad suam vtilitatem commutarunt.

12. Χρὴ δὲ καὶ συμμάχων εἰς τὴν πόλιν, μή ποτε ἅμα διατελεῖν τοὺς συμμάχους, ἀλλὰ διεσκεδάσθαι ὁμοτρόπως τῶν αὐτῶν ἕνεκεν τοῖς προειρημένοις. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ μετὰ ξένων μισθοφόρων μέλλοντάς τι πράσσειν ἀεὶ χρὴ ὑπερέχειν πλήθει καὶ δυνάμει τοὺς ἐπαγομένους πολίτας τῶν ξένων· εἰ δὲ μὴ, ἐπ' ἐκείνοις γίνονται αὐτοί τε καὶ ἡ πόλις. οἷον Χαλκηδονίοις πολιορκουμένοις παρόντες σύμμαχοι, βουλευομένων τὰ αὐτοῖς συμφέροντα, οὐκ ἔφησαν οἱ φρουροὶ ἐπιτρέψειν, ἐὰν μὴ Κυζικηνοῖς δοκῇ εἶναι συμφέροντα· ὥστε τοῖς Χαλκηδονίοις τὴν φρουρὰν ἔσω οὖσαν πολὺ φοβερωτέραν εἶναι τῶν προκαθημένων πολεμίων. Δεῖ οὖν μή ποτε εἰς πόλιν οἰκείαν μείζω δύναμιν ἐπ' αὐτὸν δέχεσθαι τῆς ὑπαρχούσης τοῖς πολίταις· ξένοις τε χρώμενον ἀεὶ δεῖ τὴν πόλιν πολλῷ ὑπερέχειν τῆς τῶν ξένων δυνάμεως. οὐ γὰρ ἀσφαλὲς ξενοκρατεῖσθαι, καὶ ἐπὶ μισθοφόροις γίνεσθαι. Οἷον καὶ Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν τῷ Πόντῳ συνέβη· ἐπαγόμενοι γὰρ ξένους πλείονας τοῦ προσήκοντος, πρῶτον μὲν τοὺς ἀντιστασιώτας ἀνεῖλον, ἔπειτα αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν ἀπώλεσαν, τυραννευθέντες ὑπὸ τοῦ εἰσαγαγόντος τοὺς ξένους.

12. Cum in vrbe erunt ciorum auxilia, cauendum ne vmquam focii vna agit fed ita diuidantur, vt de animatis in ciuitatem eſ ctum, idque ob illas i quae expoſitae ſunt, ca Similiter etiam, quoties p grino ac mercenario milit cogitas, videndum, vt nu ſemper et viribus ciues, qu quuntur ſigna, peregrinis ſuperiores: alioquin in ſtate illorum et ciues et ipſa fuerit. Exemplo ſunt cedonenſes, qui obſidione quando cincti, ac ſocios in habentes, conſilia ſibi ſal quum agitarent, negare diarii milites, ſe permi niſi Cyzicenis illa fore vſu eſſent viſa, adeo vt C donenſibus terribilius praeſidium intra muros ptum, hoſte obſidente. C dum igitur eſt, ne in tuam adſciti militis maior pias admittas, quam tuorum ſint vires. quod ſi regrino et mercenario auxilio, ſemper ciuiles vires externas multum ſu re eſt neceſſe. neque eni tum eſt, praeſtare potent vrbe peregrinos, et in narii militis poteſtate ci ſe. Teſtimonio ſit caſus cleotarum ad Pontum, q regrinos Heracleam quum uiſſent, maiore quam pa numero, primo factionem trariam ſuſtulerunt, deinde et ciuitatem ſuam perdider occupata ab illo, qui per num militem induxerat, tyrannide.

13.

13. Ἂν δὲ δέῃ ξενοτροφεῖν, ὧδε ἂν ἀσφαλέστατον γίνοιτο. χρὴ τοῖς ἐν τῇ πόλει εὐπορωτάτοις προστάξαι κατὰ δύναμιν ἑκάστῳ, παρασχεῖν ξένους ἑκάστους, τοὺς μὲν τρεῖς, τοὺς δὲ δύο, τινὰς δὲ ἕνα. ἀθροισθέντων δὲ ὅσων δέοιτο, διελεῖν αὐτοὺς εἰς λόχους, καταστήσαντας ἐπ' αὐτοὺς τῶν πολιτῶν τοὺς πιστοτάτους λοχαγούς. τὸν δὲ μισθὸν καὶ τὴν τροφὴν οἱ ξένοι παρὰ τῶν μισθωσαμένων λαμβανόντων, τὸ μέν τι παρ' αὐτῶν, τὸ δὲ καὶ τῆς πόλεως συμβαλλομένης· καὶ διαιτάσθωσαν ἕκαστοι ἐν ταῖς τῶν μισθωσαμένων οἰκίαις· οἱ δὲ τὰς λειτουργίας, καὶ τὰς νυκτοφυλακίας, καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτάγματα ἐκ τῶν ἀρχόντων, ἀθροιζόμενοι ὑπὸ τῶν λοχαγῶν, ὑπηρετούντων. κομιδὴ δὲ τοῖς προαναλίσκουσιν εἰς τοὺς ξένους χρόνῳ τινὶ γινέσθω, ὑπολογιζομένοις ὑπὸ τῶν εἰς τὴν πόλιν εἰσφερομένων παρὰ ἑκάστου τελῶν· οὕτω γὰρ ἂν τάχιστά τε καὶ ἀσφαλέστατα καὶ εὐτελέστατα ξενοτροφηθείη. Τοῖς μὲν οὖν ἐν τῇ πόλει ὑπεναντία θέλουσι τοῖς καθεστηκόσι, προσφέρεσθαι, ὡς προγέγραπται.

14. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν πολιτῶν εἰς ὁμόνοιαν τέως μάλιστα χρὴ προάγειν, ἄλλοις τε ὑπαγόμενον αὐτούς, καὶ τοὺς χρεωφειλέτας κουφίζοντα τόκων βραχύτητι, ἢ ὅλως ἀφαιροῦντα· ἐν δὲ τοῖς λίαν ἐπικινδύνοις, καὶ τῶν ὀφλημάτων τι μέρος,

13. Quod si miles praesidiarius fuerit alendus, eius faciendi ratio haec erit tutissima. Ditissimis quibusque ciuium imperandum est, vt milites, pro suis quisque facultatibus, alii ternos, alii binos, quidam vnum exhibeant. horum vbi idoneus numerus est coactus, describendi sunt ordines, quos Graeci lochos dicunt, et lochagi siue ductores ordinum iis praeficiendi e fidelissimis ciuium. Mercedem et alimentum mercenarii ab iis, qui conduxerunt, accipiunto: partim ipsis de suo erogantibus, partim et ciuitate nonnihil conferente. Mansio militum esto in eorum aedibus, quibus operam suam locarunt. publica vero ministeria, vigilias, et quaecumque alia magistratus imperauerint, a ductoribus ordinum congregati obeunto. Post aliquantum vero temporis iis, qui in alendo milite impensas prius fecerint, pecunia redditor, eo tamen deducto, quod tributi nomine singuli ciues publico tenentur praestare. hoc namque pacto expeditissime, tutissime, et minimo sumtu mercenarius miles poterit ali. Et cum factiosis quidem ciuibus, rerum nouarum cupidis, ita est agendum.

14. Porro multitudo ciuium eo maxime tempore in concordiam debet adduci, cum aliis conciliando artibus, tum etiam obaeratos vsurarum exiguitate releuando, aut in totum vsuras remittendo. quod si grauius periculum immineat, sortis quoque pars aliqua, vel etiam

καὶ πάντα. ὅταν δὲ ὡς πολλοί γε καὶ Φοβερώτατοι ἔφεδροί εἰσιν οἱ τοιοῖδε ἄνθρωποι, τούς τε ἐν ἀπορίᾳ ὄντας τῶν ἀναγκαίων εἰς εὐπορίαν καθιστάναι· καὶ ὅπως ἴσως καὶ ἀλύπως τοῖς πλουσίοις ταῦτα γενόμενα πράττοιτο, καὶ ἐξ οἵων πόνων πορίζοιτο· καὶ περὶ τούτων ἐν τῇ Ποριστικῇ βίβλῳ δηλωτικῶς γέγραπται.

15. Κατασκευασθέντων δὲ τούτων, ἄν τι ἀγγελθῇ ἢ πυρσευθῇ βοηθείας δεόμενον, ἐξιέναι ἐπὶ τὰ κακούμενα τῆς χώρας. τοὺς δὲ στρατηγοὺς παρόντας εὐθὺς συντάττειν, ἵνα μὴ σποράδην καὶ κατ᾽ ὀλίγους ἐξιόντες ἐπὶ τὰ αὐτῶν ἀπολλύωνται δι᾽ ἀταξίαν καὶ κόπον ἄκαιρον, ἐνεδρευόμενοί τε ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ κακὰ πάσχοντες· ἀλλὰ χρὴ τούς τε παραγινομένους ἐπὶ τὰς πύλας ἀθροίζεσθαι μέχρι τινὸς πλήθους, ὡς λόχου ἢ διλοχίας, εἶτα συνταχθέντας, καὶ ἡγεμόνος αὐτοῖς Φρονίμου δοθέντος, οὕτως ἐκπέμπεσθαι, καὶ σπεύδειν, ὄντας ἐν τάξει ὡς μάλιστα. ἔπειτα καὶ κατ᾽ ἄλλο * πλῆθος οὕτως ἐκπέμπειν καὶ * ἐντύχει, μέχρις οὗ ἱκανοὶ δοκοῦσιν ἐκβεβοηθηκέναι, ἵνα καὶ ἐν τῇ πορείᾳ ἐχόμενα ᾖ τὰ μέρη, καὶ ἐὰν τὰ

tota eſt remittenda, quonia
genus homines, numero ce
praeualentes et occaſion
imminentes, omnium ma
ciuitati ſunt terribiles. Illi
terea, qui victus quotidia
borant inopia, vt eius co
habeant, proſpiciendum.
que haec vt tributione aeq
ſine moleſtia diuitum, qu
vſus poſtulauerit, proc
queant, quibus item ratio
pecunia in eos vſus parari p
videndum: de quibus om
nos in libro de praeſidiis
comparandis perſpicue
pſimus.

15. His ita prouiſis,
nuntius vel pyrſeutae ſig
cauerint, ſubmiſſo auxilio
bi eſſe opus; ad partes
quas hoſtis incurſat, eſt
ciſcendum. Statim igitur
tet, vt duces ipſi praeſent
pias ordinent, ne paſſim,
mul pauci, ad ſua quisque
dia properantes ab vrbe, in
poſiti, et inutili labore ve
pereant, hoſtibus inſidias
entibus, et male eos acci
tibus. Quin potius facie
eſt, vt, qui ad portas c
niunt, ad eam vsque mult
nem congregentur, qua
aut alteri locho, *manipul*
cohorti, ſit ſuffectura: d
iſtos in ordinem digeſtos,
etiam impoſito viro prud
emittere oportet, vt, ſe
quam maxime fieri pote
dinibus, ad hoſtem conten
deinde alia item manus c
da, atque ita emittenda, a
ſus alia, ſi ita fors ferat, d
videbuntur eſſe idonei, q

ρη μέρος δέῃ βοηθῆσαι,
ν τε ἅμα πάντα δέῃ, ῥα-
ς ὑπάρχειν συμμίσγειν ἀλ-
λοις, καὶ μὴ δρόμῳ πόῤῥωθεν
ραγίνωνται. πρὸ δὲ αὐτῶν
πρώτους τοὺς ὑπάρχοντας ἱπ-
ας, καὶ κούφους ἐξιέναι, μηδὲ
τας - - - - προεξερευνῶν-
ς τε καὶ προκαταλαμβά-
τας τὰ ὑψηλὰ τῶν χωρίων,
ὡς ἐκ πλείστου προειδῶσιν οἱ
ῖται τὰ τῶν πολεμίων, καὶ
δὲν ἐξαίφνης αὐτοῖς προσπέ-
. περί τε τὰς καμπὰς τῶν
ρίων, καὶ τὰς βάσεις τῶν
ολοφιῶν, καὶ τὰς ἐκτρο-
ς τῶν ὁδῶν, ὅπου ἂν τρίοδοι
ν, εἶναι σημεῖα, ἵνα μὴ
ὶ ταῦτα σχίζωνται ἀπ᾽ ἀλ-
ων οἱ ὑπολελειμμένοι, δι᾽
οιαν τῆς ὁδοῦ. ἀπιόντας τε
τὴν πόλιν πεφυλαγμένως
χωρεῖν πολλῶν ἕνεκεν· καὶ
ιστα ἐνέδρας φοβούμενον πο-
λίων. Ἤδη γὰρ περὶ βοή-
αν ἀφύλακτον τοιόνδε συνέ-
Τριβαλλῶν ἐμπεσόντων
τὴν Ἀβδηριτῶν χώραν,
ἐξελθόντες Ἀβδηρῖται, καὶ
ἀτάξιν ποιησάμενοι, κάλ-
ν ἔργον εἰργάσαντο· συμ-
όντες γὰρ κατέβαλον πολ-
, καὶ ἐνίκων πλῆθος πο-
καὶ μάχιμον. οἱ δὲ Τρι-
λοὶ, ἀγανακτήσαντες τῷ
βάντι, ἀπαλλαγέντες καὶ
λαβόντες αὐτοὺς, πάλιν
όμενοι εἰς τὴν χώραν, καὶ
ρας προκαθίσαντες, ἔκει-
τὴν χώραν τὴν Ἀβδηριτ
οὐ πόῤῥω τῆς πόλεως.

xiliatum exierint: vt, cum in itinere agmen ſit continuum, tum etiam ſiue per partes, vnam pluresue, opem ferre oporteat, ſiue omnes ſimul, facile coniungi inuicem queant, neque curriculo procul aduenìant. Primos autem exire conuenit ante horum agmen equites, quos ciuitas habebit. et leuem armaturam: ne hos quidem inexplorato, ſed omnia diligenter explorantes, et loca edita occupantes, vt quam primum reſciſcant ciues, quid hoſtes agant, aut vbi ſint, et vt repentinum eis nihil contingat. tum autem circa praediorum flexus, collium radices, viarum diuerticula, et vbicumque triuia extiterint, ſigna poni debent, ne. qui in extremo agmine fuerint relicti, circa illa loca, vtpote itineris ignari, inuicem ſeparentur. Sed et eos, qui redeunt in vrbem, multis de cauſſis pedem referre caute oportet, maxime autem, ne in praeparatas ab hoſte inſidias praecipitent. Iam enim prioribus temporibus, cum ad ferendam preſſis opem parum caute oppidani exiiſſent, tale quid accidit. Fecerant Triballi in agrum Abderitarum impreſſionem: Abderitae in hoſtem egreſſi, collatis ſignis victoriam pulcherrimam retulerunt. pugna enim commiſſa, multos proſtrarunt, et magnam atque pugnacem multitudinem deuicerunt. Triballi, detrimento accepto maeſti. ad ſua reuerſi, poſt refectas vires in Abderitarum fines denuo redierunt. ac poſitis prius inſidiis. agrum eorum populabundi, eo perue-

οἱ δὲ Ἀβδηρῖται ὑπερφρονήσαντες αὐτῶν διὰ τὸ προειργασμένον ἔργον, ἐπεβοήθουν πασσυδίῃ, πάσῃ ῥώμῃ καὶ προθυμίᾳ· οἱ δὲ ὑπῆγον αὐτοὺς εἰς τὰς ἐνέδρας, ὅπου δὴ λέγεται ἐκ μιᾶς πόλεως, τοσαύτης γε τὸ μέγεθος, πλείστους ἐν ἐλαχίστῳ χρόνῳ ἀπολέσθαι. οὐδὲ γὰρ αἰκούσαντες τὸν ὄλεθρον τῶν πρώτου ἐπεξελθόντων, οἱ ἄλλοι ἐπέχον τῆς βοηθείας· ἀλλ' ἄλλος ἄλλον παρακαλῶν, ἔσπευδε βοηθεῖν τοῖς ἐπεξελθοῦσι, μέχρις ἠρημώθη ἡ πόλις ἀνδρῶν.

16. Οὐδ' ἂν ἄλλος τρόπος βοηθείας βελτίων ἂν εἴη ἐπὶ τοὺς ἐμβεβληκότας. πρῶτον μὲν οὖν οὐ χρὴ εὐθὺ βοηθεῖν, εἰδότα, ὅτι ἀτακτότατοι ἂν καὶ ἀπαράσκευοι πρὸ τῆς ἕω εἶεν οἱ ἄνθρωποι, τῶν μὲν ἐπειγομένων τὰ οἰκεῖα σώζειν ὡς τάχιστα ἐκ τῶν ἀγρῶν· ἑτέρων δὲ πεφοβημένων εἰς τοὺς κινδύνους προϊέναι, οἷα εἰκὸς πρασφάτως ἠγγελμένων, ἄλλων δὲ πάμπαν ἀπαρασκεύων ὄντων. Χρὴ οὖν τὴν μὲν βοήθειαν εὐτρεπίζειν ἀθροίζοντα ὅτι τάχος, ἅμα τῶν μὲν τὸ δεῖμα ἀφαιροῦντα, τοῖς δὲ θάρσος ἐμποιοῦντα, τοὺς δὲ ὁπλίζοντας. Δεῖ γάρ σε εἰδέναι, ὅτι τῶν πολεμίων οἱ μετὰ ξυνέσεως καὶ ἐπιστήμης γινόμενοι ἐν * πόλει μιᾷ, κατ' ἀρχὰς μὲν τὸ

niunt, vt non longe ab v
deris abessent. Abderita
uero, victoria ante par
ces, hostem contemner
mul cuncti, totis viribu
ma alacritate in Triballo
pere: illi contra in insi
locum Abderitas allicer
quidem dicitur caedes o
maxima breuissimo t
fuisse edita, vt quidem
oppido, eius magnitudi
que enim, qui remanser
dita caede eorum, qu
exierant, accurrere ad
dam opem desinebant
quum inuicem sese coho
tur, vnusquisque iis, qu
rius exiissent auxiliatu
nabat, donec in desert
nemo amplius vir esset.

16. Melior igitur fu
dus alter suppetias
quoties hostis fines inu
primo non confestim
tum est accurrendum;
nisse enim debemus, h
ante auroram cum in o
cogi posse aegerrime, t
xime esse imparatos,
praeripienda inimicis, q
re habent, summa festi
contendentibus, aliis it
tis, tum primum videlic
stium aduentu nuntiato,
ricula subire detrectent
penitus imparatis. Dec
tur ad ferendam opem
rare, copias, quanta n
celeritate poterit, co
hos pauore liberando, i
mos faciendo, inerme
instruendo. Sciendum n
tibi est, semper hostes,
dem iudicio et bellandi

ἰσχυρότατον αὐτῶν ἐν τάξει ἄγωσι, προσδεχόμενοι τινὰς ἐφ' ἑαυτοὺς, καὶ ἑτοίμως ἔχοντες ἀμύνεσθαι· τινὲς δὲ διασπαρέντες αὐτῶν κατὰ τὴν χώραν ἀδικοῦσιν· ἄλλοι δ' ἂν ἐνεδρεύοιεν προσδεχόμενοι τινὰς βοηθοῦντας ὑμῶν ἄτακτον βοήθησιν. Δεῖ οὖν μὴ εὐθὺς αὐτοῖς προσκείμενον ἐνοχλεῖν· ἀλλ' ἐᾶσαι τούτους πρότερον θαῤῥῆσαι, καὶ καταφρονήσαντάς τε ἐπὶ λεηλάτησιν καὶ πλεονεξίαν ὁρμῆσαι. ἅμα δ' ἂν ἴτοι σιτίων καὶ πότεως πληρούμενοι καὶ οἰνωθέντες, ἀμελεῖς καὶ ἀπειθεῖς τοῖς ἄρχουσι γίνοιντο. ἐκ δὲ τούτων εἰκὸς, μοχθηροὺς αὐτῶν τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν ἀποχώρησιν συμβαίνειν, ἐάν πέρ γέ συ αὐτοῖς εὐκαίρως ἐπιθήσῃ. ἡτοιμασμένης γάρ σοι τῆς βοηθείας εἰς τὸν παρηγγελμένον τόπον, καὶ διεσπαρμένων ἤδη τῶν πολεμίων πρὸς ἁρπαγὴν, οὕτω χρὴ αὐτοῖς προσκεῖσθαι, τοῖς μὲν ἱππεῦσι προκαταλαμβάνοντας τὰς ὑποχωρήσεις, τοῖς δ' ἐπιλέκτοις ἐνέδρας ποιούμενον, τοῖς δ' ἄλλοις κούφως ἐπιφαινόμενον αὐτοῖς, τοὺς δ' ὁπλίτας ἀθρόους ἐν τάξει ἄγοντας, μὴ πόῤῥω δὲ τῶν προσφθέντων μερῶν. Ἐπιτίθεσο δὲ τοῖς πολεμίοις, ἐν οἷς ἄκων μὲν μὴ μαχήσῃ· μαχόμενος δὲ μὴ ἔλαττον ἕξεις τῶν πολεμίων, διὰ ἂν τὰ πρότερα εἰρημένα λυσιτελεῖ ποτε, ἀφεῖναι καὶ ἐᾶσαι τοὺς πολεμίους ὡς πλείστην κα-

sint praediti, vbi in hosti. um peruenerunt, principio robur exercitus sui sub signis ducere, quod non defuturos existiment, qui aduersus se prodeant, ad quos repellendos ipsi stant parati; atque interim pauci ex eorum numero per agros praedas agunt: alii fortasse insidiantur, illud praestolantes, vt vos agmine incomposito et vago suppetias veniatis. Quare non illico instare et vrgere hostem conuenit; sed sinendi sunt primi inuasores fiduciam animo concipere, vt te contemnant, et ad populationem agrorum ac praedam parandam se conferant, simul par est futurum, vt cibo vinoque repleti, ac temulenti, curam remittant, et ducibus parere negligant. quae vbi acciderint, quis dubitat, male ipsos pugnaturos, et pedem ex acie relaturos, si modo tu opportune illos inuaseris, tum demum autem ingruere in hostem sit commodum, quando tuae quidem copiae in condictum locum conuenerunt; hostiles vero ad res diripiendas iam sunt dissipatae. ita vt equitibus tuis loca occupes, per quae patebit reditus, selecto milite, insidias illi struas, alia tuorum parte more velitum discurrendo illi appareas, te interim grauiter armatos, non magno interuallo a praemissis distantes, denso agmine sub signis ducente. Porro inimicos eo loci inuade, vbi neque inuitus ad pugnam cogi poteris, et pugnam capessens, nihilo quam hostis deteriore loco sis futurus. Propter exposi as

τασύρας τῆς χώρας, ἵνα, ἢ λεηλατοῦντες καὶ διαπεπληρωμένοι λαφύρων, ῥᾳδίως σοι τὴν δίκην δώσωσι, τά τε γὰρ ληφθέντα πάντα σώζοιντο, οἵ τ' ἀδικήσαντες κατ' ἀξίαν λάβοιεν τὰ ἐπιτίμια. Ὀξέως δ' ἂν βοηθήσας, τοῖς μὲν σαυτοῦ ἀπαρασκεύοις τε καὶ ἀ τεταγμένοις κινδυνεύοις, οἵ τε πολέμιοι μικρὰ μὲν ἂν φθάσαιεν κακουργήσαντες, ἐν τάξει δ' ἂν ἔτι ὄντες, ἀτιμώρητοι ἂν ἀπέλθοιεν. πολὺ δὲ κρεῖσσον, ὡς γέγραπται, ἐνδόντα ἀφυλάκτως διακειμένοις αὐτοῖς ἐπιθέσθαι. ἐὰν δέ σε λάθῃ ἢ φθάσῃ τὰ ἐκ τῆς χώρας λεηλατηθέντα, οὐ χρὴ τὴν δίωξιν ποιεῖσθαι αὐτὰς ὁδοὺς καὶ τοὺς αὐτοὺς χώρους· ἀλλὰ τῇ δὲ μὲν ὀλίγους ἐπιφαίνεσθαι καὶ διώκοντας, μὴ ἐπικαταλαμβάνειν ἑκουσίως καὶ ἀνυπόπτως· ἄλλο δὲ πλῆθος μετὰ ἀξιοχρέου δυνάμεως σπεύδειν κατ' ἄλλας ὁδοὺς ὅτι τάχιστα πορευόμενον, καὶ φθάσαντας ἐν τῇ τῶν ἀγόντων χώρᾳ περὶ τὰ ὅρια ἐνεδρεῦσαι· φθάσαι δέ σε εἰκός ἐστι πρότερον εἰς τὴν ἐκείνων ἀφικόμενον, διὰ τὸ λείαν ἄγοντας αὐτοὺς βραδυτέρως πορεύεσθαι· τὴν δ' ἐπίθεσιν αὐτοῖς ποιεῖσθαι δειπνοποιουμένοις, οἱ γὰρ λεηλατήσαντες ἔν τε τῇ αὐτῶν ἤδη γεγονότες, καὶ ἐν ἀσφαλεῖ ὄντες, πρὸς τὸ ῥᾳθυμότερον τρεπόμενοι, ἀφυλακτοτέρως ἂν διακέοιντο. ἄρι-

igitur cauſſas e re fuerit interdum, hoſtem miſſum facere, et ſinere, quantam maximam volet agrorum partem perpopulari, quo videlicet, ex depraedatione genere omni ſpoliorum onuſti, tanto facilius tibi dent poenas. namque et capta omnia recipientur, et qui te iniuriis laceſſiuerunt, ſuppliciis quibus digni ſunt afficientur. Quod ſi praepropere ad repellendum hoſtem duxeris: tuos quidem, vtpote imparatos et inordinatos in periculum conieceris; inimici vero, nondum magna ex maleficio parta praeda, adhuc ſub ſignis manentes, prius euaſerint, quam ipſe poenas ab iis exegeris. multo igitur ſit ſatius, conniuendo, vt ante ſcriptum eſt, tunc cum minime cauebunt eos adoriri. Si prius quam reſciueris, aut paratus fueris, praeda ex agro tuo fuerit abducta: caue in perſequendo hoſte vias easdem ingrediaris, aut loca eadem adeas; ſed alia quidem parte fac pauci tuorum appareant, et vt perſequentes hoſtem non aſſequantur, idque de induſtria; ita tamen, vt fraudem inimici non ſuſpectent, aliam vero manum cum idoneis copiis quam citiſſime proficiſci iube, et aliis itineribus contendere. iſti poſtquam hoſtem anteuerterint, in illius finibus inſidias diſponunto. fit autem veriſimile, poſſe te anteuertere, et priorem in eius fines venire, quia graue praeda agmen ſegnius iter conficit. Tunc autem impetum in hoſtem facito, quando coena ſumitur. nam qui

στον δ', ἵνα νεοκμῆσιν τοῖς στρατιώταις χρήσῃ, ὑπαρχόντων γε πλοίων, κατὰ θάλατταν τὴν δίοδον ποιεῖσθαι· τό τε γὰρ φθάσαι καὶ τὰ ἄλλα εἰς τὸ δέον σοι συμβήσεται, ἐὰν μὴ κατοφθῇς πλέων ὑπ' αὐτῶν. Κυρηναίους καὶ Βαρκαίους λέγεται, καὶ ἄλλας τινὰς πόλεις, ταῖς ἁμαξηλάτοις τε ὁδοῖς καὶ μακραῖς βοηθείαις ἐπὶ συνωρίδων καὶ ζευγῶν βοηθεῖν. κομισθέντων δ' εἰς τὸ προσῆκον, καὶ ἑξῆς τῶν ζευγέων παραταχθέντων, ἀποβάντες οἱ ὁπλῖται, καὶ ἐν τάξει γενόμενοι, εὐθὺς νεοκμῆτες προσεφέροντο τοῖς πολεμίοις. οἷς [illegible] εὐπορία ζευγῶν, καλὸν τὸ πλεονέκτημα, ταχύ τε καὶ νεοκμῆτας τοὺς στρατιώτας εἰς τὸ δέον ἐλθεῖν. ἄγοιεν δὲ ἂν αἱ ἅμαξαι εὐθὺς καὶ ἔρυμα ταῖς στρατοπεδείαις. οἵ τε τραυματίαι, καὶ εἴ τι ἄλλο γένοιτο σύμπτωμα τοῖς στρατιώταις, ἐπὶ ταύταις ἀπάγοιντ' ἂν εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ χώρα μὴ εὐείσβολος, ἀλλ' ὀλίγαι ὦσιν αἱ εἰσβολαὶ καὶ στεναί, προκατασκευάσαντα αὐτά, ὡς προγέγραπται, οὕτω μερισθέντας ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς ἐναντιοῦσθαι τοῖς ἐπιχειροῦσι καὶ βουλομένοις πρὸς τὴν πόλιν προσιέναι, προδιατεταγμένους καὶ φρυκτοῖς γνωρίζοντας τὰ ἀλλήλων πάθη, ὅπως τὰ μέρη βοηθῇ, ἄν τι δέωνται ἀλλήλων, ἂν δὲ μὴ δυσείσβο-

praedas abegerunt, vbi ad fua redierunt, fecuritatem iam nacti, ad otium et negligentiam conuerfi, incautius vt plurimum agunt. Vt autem recente ad pugnam milite vtaris, optimum fuerit, fi modo nauium fuppetet copia, vt hoftem mari perfequaris: nam et praeuertere inimicos, et alia omnia commode peragere fic poteris, cum hoc tamen, fi te inimici nauigantem non animaduerterint. Fama eft, Cyrenenfes et Barcaeos atque alias quasdam ciuitates, quadrigis aut bigis in viis curulibus ad itinera vti folitos, et cum longe aliquo fuppetias effet eundum, deinde vt eo ventum, quo tendebatur, curribus ordine locatis et in vnam feriem continuam difpofitis, degreffi de vehiculis, grauiter armati, ac ftatim in aciem ordinati, viribus integris cum hofte manus conferebant. praeclarum igitur commodum eft, quod ex eo confequuntur, quibus curruum facilis eft copia, vt nimirum cito ac recens miles ad rem bene gerendam fit comparatus. accedit, quod plauftra etiam munimenti vfum caftris breui opera valent praeftare. praeterea vulnerati, aut fi qua alia calamitas interueniat, curribus deferri commodiffime queant in vrbem. Si regio faciles aditus non habeat, fed paucis locis adeatur, atque iis anguftis: danda opera eft, vt iis munitis, quomodo antea dictum eft, et tributis copiis, in omni aditu conantibus irrumpere, et ad oppidum tendentibus, te opponas; fed

λος ᾖ ἡ χώρα, * ἤδη πολλαχῇ πολλοὺς εἰσβάλλειν, χρὴ ὑμᾶς καταλαβεῖν τῆς χώρας τόπους, ὥστε τοῖς πολεμίοις χαλεπὴν εἶναι τὴν πάροδον ἐπὶ τὴν πόλιν. ἐὰν δὲ μηδὲ ταῦτα ὑπάρχῃ, τῶν λοιπῶν καταλαβεῖν ἐγγὺς τῆς πόλεως χωρία σύμμαχα, πρὸς τὸ μάχεσθαί τι πλεονεκτικῶς καὶ εὐαπαλλάκτως * ἔχων τὸ χωρίον, ὅταν βούλει ἀπιέναι πρὸς τὴν πόλιν. καὶ οὕτως ἐμβαλόντες οἱ πολέμιοι εἰς τὴν χώραν πρὸς τὴν πόλιν πορεύονται, καὶ ἄρχειν ὑμᾶς τῆς μάχης ἐκ τῶν χωρίων τούτων ὁρμωμένους. Τὰς δ' ἐπιθέσεις αὐτοῖς ποιεῖσθαι, ἀεὶ πλεονεκτοῦντα ἐκ τῆς χώρας τῇ συνηθείᾳ. πολὺ γὰρ προέξεις, προειδὼς τὰ χωρία, καὶ προάγων εἰς τόπους, οἵους ἂν σὺ βούλει, σοὶ μὲν γνωστοὺς καὶ ἐπιτηδείους καὶ φυλάξασθαι, καὶ διῶξαι, καὶ φυγεῖν, καὶ ἀπιέναι εἰς τὴν πόλιν λαθραίως καὶ φανερῶς. ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐπιτήδεια προειδότα, ὅπου ἂν τῆς χώρας ὑπάρχῃ ὑμῖν, τοῖς δὲ πολεμίοις ἀσυνήθεις καὶ ἀγνοοῦντας καὶ λελαμμένους πάντας τούτων, εἰδότας, ὅτι ἄπειρον ὄντα τῆς χώρας οὐ μόνον ἀδύνατον πρᾶξαί τι, ὧν θέλει, ἀλλὰ καὶ σωθῆναι χαλεπὸν, τῶν γε ἐν τῇ χώρᾳ βουλομένων ἐπιχει-

prius de signis conuenisse oportet, ac facibus pyrseutarum, quibus alii aliorum casus notos sibi facient: vt singulae copiarum partes opem ferre sibi inuicem, si res postulauerit, queant. sin autem difficiles regio aditus non habeat, et multis e locis multi simul possint irrumpere: occupanda vobis sunt loca regionis, quae difficilem hosti transitum ad vrbem sint reddítura. si ne eiusmodi quidem loca reperiuntur; quod vnum superest, tumulos ad vrbem occupabis tibi amicos, vnde et pugnare cum aliquo tuo commodo, et pugna excedere, fretus opportunitate loci, poteris, et quoties libuerit, vrbem repetere. igitur, si fines ingressus hostis oppidum versus pergat, vos oportet, iis locis profectos, pugna hostem lacessere. Quoties autem inimicos adorieris, curabis, vt aliquo maiore tuo commodo ob locorum peritiam id fiat. quippe gnarus naturae locorum, multo superior eris, pergens ad quae volueris cunque loca, tibi quidem nota, et apta siue ad cauendum, siue ad persequendum, item ad fugiendum, et recedendum in vrbem, modo clam, modo palam, qui doctus accedes, qua in parte agri commeatus vobis parati habeantur, quum contra hostibus regio sit insueta, ipsi imperiti, et omnibus, quae dixi, commodis destituti. non autem ignoratis, eum, qui notitia regionis careat, non dicam, eorum, quae animo destinat, perficere nihil posse; verum etiam saluti suae

ρεῖν

ιν πρὸς πάντα, * ἢ ἰατόλ-ως καὶ δειλῶς διακείμενοι άλλοιντο, διότι μηδὲν τῶν ώτων εἰκάζειν. διενέγκοι γὰρ τοῖς ἑτέροις, ὅσον εἰ τῆς νυκτὸς τοῖς δὲ ἡμέρας, εἰ ῶ τε πῶς ἢ τοῦτο ἅμα γε-θαι. ὑπάρχοντος δέ σοι ντικοῦ, πεπληρῶσθαι τὰς ναῦς. γὰρ ἔλασσω τοὺς πολεμίους λήσουσιν οἱ ἐν ταῖς ναυσὶν, ν τε παραπλέων ὑπάρχῃ ρὸς τὰ ἐπιθαλάσσια χωρία, ὶ τὰς παρὰ θάλασσαν ὁδοὺς· ὑπὸ ὑμῶν τε ὀχλῶνται, ὶ ὑπὸ τῶν νηῶν, κατὰ νώ-ι αὐτῶν τὴν ἀπόβασιν ποιο-ένων. Ταῦτα δὲ οὕτως πράτ-ων, ἀπαρασκευαστοτάτοις ἂν ῖς πολεμίοις ἐπιθεῖσθε, καὶ ρὰ δόξαν τὰ ἀφ' ὑμῶν αὐ-ῖς ἀποβαίη.

17. Ἐν δὲ μὴ ὁμονοούσῃ όλει, καὶ ὑπόπτως πρὸς ἀλ-λους ἐχόντων, χρὴ προνοοῦν-ι εὐλαβεῖσθαι τὰς μετ' ὄχλου ξόδους ἐπὶ θεωρίαν λαμπάδος, ὶ ἱπποδρομίας, καὶ τῶν ἄλ-ων ἀγώνων, ὅσοι γε ἱερο-ῦσι πανδημεὶ ἐκτὸς τῆς πό-εως, καὶ σὺν ὅπλοις πομπαὶ κπέμπονται· ἔτι καὶ περὶ ὰς πανδήμους νεωλκίας, καὶ ὰς συνεκφορὰς τῶν τελευτη-άντων. ἔνι γὰρ καὶ ἐν τοιῷ-ι καιρῷ σφαλῆναι τοὺς ἑτέ-ους. παράδειγμα δ' ἐξοίσω

vix atque aegre confulere, fi modo regionis incolae adoriri hoftem voluerint. nam fane, fi nihil omnino audeant, omnia metuant, detrimentum ac cladem merito accipiant: qui quidem eorum, quae modo dicebamus, nihil quicquam animi coniectura profpexerint. Enimuero periti imperitis tantum praeftant, velint modo, quantum pugnantes interdiu pugnantibus noctu; fi poffet vlla ratione fieri, vt eo pacto dimicantium inter fe pugna fimul contingeret. Si rei naualis copia tibi fuerit, naues remigio ceterisque rebus funt inftruendae. non enim minus hofti incommodabunt in nauibus armati, fi modo claffis, oram maritimam legens, loca mari proxima et vias ad mare infeftet: vt et a vobis negotium hofti tempore eodem faceffatur, et a claffico milite, a tergo illius in terram defcendente. Haec ita fi feceritis, inimicos cum maxime imparatos adoriemini, et res illis veftrae longe aliter quam opinabantur fuccedent.

17. In vrbe parum concorde, et cuius ciues fibi funt inuicem fufpecti, prouidentia vtendum, et illis diebus cauendum, quando populus ad facis accenfae *fiue Lampadedromiae* fpectaculum, aut curules ludos, vel alia certamina extra muros magna turba fe effundit: quoties videlicet facra celebrantur, quae extra vrbem ab vniuerfo populo folent agitari, aut fimiles pompae cum armis ducuntur. Illis item diebus cauen-

γενέ-

γενόμενον πάθος. Ἑορτῆς γὰρ * δήμου ἔξω τῆς πόλεως Ἀργείων γενομένης, ἐξῆγον πομπὴν σὺν ὅπλοις τῶν ἐν τῇ ἡλικίᾳ συχνῶν. τῶν δὲ ἐπιβουλευόντων καὶ αὐτοὶ παρεσκεύαζον, καὶ αὐτοῖς * συνηττοῦντο ὅπλα εἰς τὴν πομπὴν, καὶ ἐγένετο πρὸς τῷ ναῷ τε καὶ τῷ βωμῷ. οἱ μὲν πολλοὶ, τὰ ὅπλα θέμενοι ἀπωτέρω τοῦ ναοῦ, πρὸς τὰς εὐχάς τε καὶ τὸν βωμὸν ὥρμησαν· τῶν δ' ἐπιβουλευόντων οἱ μὲν ἐπὶ τῶν ὅπλων ὑπέμειναν, οἱ δὲ ταῖς ἀρχαῖς τε καὶ τῶν πολιτῶν τοῖς προέχουσι παρέστησαν ἐν ταῖς εὐχαῖς, ἀνὴρ ἀνδρὶ, ἔχοντες ἐγχειρίδια. καὶ τοὺς μὲν καταβεβλήκεισαν· οἱ δὲ αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν σὺν τοῖς ὅπλοις ἔσπευσαν. ἕτεροι δὲ τῶν ἐπιβουλευόντων ὑπομείναντες ἐν τῇ πόλει, μετὰ τῶν προσαλισθέντων ὅπλων προκατέλαβον, οὓς προσῆκε τόπους τῆς πόλεως, ὥστε δέξασθαι τῶν ἔξω, οὓς ἐβούλοντο. διὸ δεῖ πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιβουλὰς ἐν οὐδενὶ καιρῷ ἀφυλάκτως διακεῖσθαι. Χῖοι δὲ, ἄγοντες τὰ Διονύσια, καὶ πέμποντες πομπὰς λαμπρὰς πρὸς τοῦ Διονύσου τὸν βωμὸν, προκαταλαμβάνουσι τὰς εἰς τὴν ἀγορὰν φερούσας ὁδοὺς φυλακαῖς καὶ ἐγχείμεσι πολλαῖς.

dum, quando ad subducendas naues, *cum maria clauduntur*, multitudo simul omnis effunditur; aut cum defunctorum exsequiae celebrantur. potest enim fieri in diuisa ciuitate, vt factio altera per eiusmodi occasionem supplantata corruat. In exemplum afferam casum, qui accidit. In Argiuorum vrbe die quodam publicae solemnitatis, ciues pompam pubis frequentis armatae extra muros duxerunt. coniuratorum item multi sese ornarunt, et pariter cum ceteris ad pompam celebrandam arma induerunt. vbi peruentum est ad aedem sacram et altare, plerique ciuium, armis longiuscule a templo depositis, ad preces et aram se contulerunt. coniurati partim eo loco remanserunt, vbi arma fuerunt relicta; alii magistratibus et primoribus ciuitatis, dum fiunt preces, sese adiungere, vir viro adstare, et quidem cum pugionibus, quibus mox istos confoderunt. at ceteri cum armis in vrbem contenderunt. Pars altera insidiantium, quae in oppido remanserat, armis succincta, quae interim coegerat, vrbis loca tali incepto congruentia occupat. ita ex iis, qui extra muros erant, solos admiserunt coniurati, quos volebant. Quare ab huius generis insidiis nullo non tempore magna cura est cauendum. Chii vero, quoties Liberalia agitabant, soliti pompas magnificas ad Liberi patris aram ducere, ante omnia custodibus et magna vi armatorum vias muniunt, quibus itur in fo-

καὶλυ-

υμα ὂν ὀ μικρὸν τοῖς βου- ...νοις νεωτερίζειν. Ἄριστον τὰς ἀρχὰς πρῶτον μετὰ προειρημένης δυνάμεως ἱε- ...ῆσαι· τούτων δὲ ἐκ τοῦ ... ἀπαλλαγέντων, οὕτω τοὺς ...ις συνιέναι.

8. Ὅταν δὲ οἱ εἰσπορευ- ...τες παραγένωνται, καὶ δεί- ...γίνηται, σημαίνειν, δειπνο- ...ισθαι καὶ εἰς φυλακὴν ἰ... ἐν ᾧ δὲ οἱ φύλακες εὐ- ...τρεπίζονται, ἐν τούτῳ περὶ πυλῶν ἐπιμελητέον, ὅ... καλῶς κλείωνται. περὶ τὰς βαλάνους πολλὰ σφάλ- ...α γίνεται διὰ τὰς τῶν ἀρ- ...των μαλακίας. ὅταν γὰρ τὰς πύλας τις αὐτῶν ἐλ- ...κλεῖσαι μὴ αὐτουργὸς γί- ...η, ἀλλὰ παραδοὺς τὴν βά- ...ν τῷ πυλωρῷ κλεῖσαι κε- ...η, τάδε κακουργεῖται ὑπὸ ...ωρῶν, βουλομένων νυκτὸς ...σθαι τοὺς πολεμίους. Ὁ... τις ἡμέρας εἰς τὴν βα- ...λανοδόκην τῶν πυλῶν ἄμμου προ- ...βαλεν, ὅπως ἡ βάλανος ἔξω ...η καὶ μὴ ἐμβάληται εἰς τὸ ...τρῆμα. Φασὶ δὲ καὶ ἐμβε- ...βλημένας βαλάνους ὧδε ἐξαιρε- ...θῆναι· ἐμβαλλομένης κατ' ὀλί- ...γον ἄμμου εἰς τὴν βαλανοδόκην, ...σθαι ἀψοφητί, ἵνα μηδεὶς ...ηται. μετέωρος οὖν ἡ βά- ...νος ἐγίνετο, προσπιπτούσης ...ψάμμου, ὥστε ῥᾳδίως ...ὴν ἐξαιρεθῆναι. Ἤδη δὲ ...λωρὸς δεξάμενος τὴν βά- ...ον παρὰ στρατηγοῦ ἐμβα-

rum. quod inſtitutum rerum nouarum cupidis non mediocre adfert impedimentum. Optimum vero fuerit, vt magiſtratus primo cum iis, quas diximus, armatorum copiis, ſacra faciant: deinde vbi e turba magiſtratus exceſſit, ceteri tum demum conueniant.

18. Poſtea vero quam vrbem ingreſſi omnes adſunt, vbi iam adueſperaſcit, ſumendae coenae et ad vigilias eundi dari ſignum debet. atque interim dum ſeſe vigiles praeparant, vt portae recte claudantur, diligenter eſt curandum. quippe vbi duces molliter ſe ac ſegniter gerunt, circa portarum peſſulos fraudes multae committuntur. Quando enim dux aliquis ad claudendas portas venit, nec tamen ſuamet ipſius manu id exſequitur, ſed tradito cuſtodi portae peſſulo, eum iubet claudere: huiusmodi texuntur doli a portarum cuſtodibus, qui hoſtes noctu volunt admittere. Quidam interdiu in eam clauſtri partem, quae peſſulum recipit, ſabulum iniecit, adeo vt peſſulus extra maneret, nec foramen ſuum ingrederetur. Aiunt etiam, peſſulos, qui immiſſi fuerant, ſic fuiſſe exemtos. quum paullatim in receptaculum peſſuli arena infunderetur, ſine ſtrepitu concutiebatur, ne quis intelligeret. igitur quum peſſulus propter accedens ſabulum in altum ſublatus fuiſſet; facile fuit eum eximere. Accidit etiam, vt portae cuſtos, qui peſſulum a duce acceperat immittendum, quum ſcalpro aut

λεῖν.

λεῖν, ἐντεμὼν λάθρα σμήλῃ ἢ ῥίνῃ τὴν βάλανον, βρόχον λίνου περιβαλὼν ἐνέβαλεν. εἶτα μετ' ὀλίγον τῷ λίνῳ ἀνέσπασεν. ἄλλος δὲ προετοιμάσας ἐν γυργάθῳ λεπτῷ ἔβαλεν προσημμένου λίνου, καὶ ὕϛερον ἀνέσπασεν. ἐξῃρέθη δὲ καὶ ἀνακρουσθεῖσα ἡ βάλανος. ἔτι δὲ καὶ θερμαϛρίῳ λεπτῷ ἐξῃρέθη. Χρὴ δὲ τοῦ θερμαϛρίου τὸ μὲν ἓν μέρος εἶναι οἷον σωλῆνα· τὸ δὲ ἕτερον πλατύ. ὥϛτε τῷ μὲν σωληνοειδεῖ ὑπολαμβάνειν τὴν βάλανον - - - - τῷ δὲ ἐπιλαμβάνειν. Ἕτερος δὲ ἔλαθε τρέψας τὸν μοχλὸν μέλλων ἐμβάλλειν, ἵνα μὴ κατέλθῃ εἰς τὸ τρύπημα ἡ βάλανος, καὶ ὕϛερον ἐωσθεῖσα ἀνοιχθῇ. Περὶ Ἀχαΐαν δ' ἐν πόλει - - - - ἐπιχειροῦντες κρυφίως δέξασθαι ξένους· πρῶτον μὲν τῆς βαλάνου ἔλαβον τὰ μέτρα τρόπῳ τοιῷδε. προκαθέντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὴν βαλανοδόκην λίνου λεπτοῦ καὶ ἰσχυροῦ βρόχον, καὶ τὰς ἀρχὰς ἔξω οὔσας ἀφανεῖς, ὡς ἐν τῇ νυκτὶ ἐνεβλήθη ἡ βάλανος, ἀνέσπασε τὰς ἀρχὰς τοῦ λίνου τὸν βρόχον καὶ τὴν βάλανον. λαβόντες δὲ τὰ μέτρα αὐτῆς πάλιν καθῆκαν. ἔπειτα πρὸς μέτρα οὕτω τῆς βαλάνου βαλανάγραν ἐποιήσαντο τρόπῳ τοιῷδε· ἐχαλ-

lima ipſum leuiter inſecuiſſet, atque e filo laqueum circumieciſſet, ita peſſulum immitteret, deinde autem non multo poſt eundem filo retraheret. Alius, rebus ante praeparatis, in reticulum ſubtile, vnde filum adnexum pendebat, peſſulum immiſit, idemque poſtea retraxit. interdum etiam peſſulus exemtus eſt, quum fuiſſet actus magna vi retrorſum. exemtus item eſt et vaſculo, *ſiue inſtrumento tenui, quod thermaſtium Graeci vocant:* cuius quidem partem alteram ſipunculi *aut canaliculi* ſimilem oportet eſſe, alteram vero latam; vt parte ea, quae canaliculum refert, peſſulum ſubtus comprehendat, altera vero parte deſuper apprehendat. Fuit qui obicem clam intorqueret, cum inibi eſſet, vt peſſulum immitteret, ne hic in foramen ſuum deſcenderet, quo poſtea impulſo, porta patuit. In Achaiae vrbe *Eraea* proditores quidam peregrinum militem clam admittere volebant. hi primo, peſſuli menſuras hoc pacto ceperunt. Quum de die mature in peſſuli foramen fili ſubtilis ac firmi laqueum demiſiſſent, fili autem capita extantia pendere ſiuiſſent, ſic tamen, vt non apparerent, poſtquam orta nocte peſſulus eſt immiſſus, fili capita *proditor* retraxit, et ſimul tum laqueum, tum peſſulum: quem quidem, menſurarum ratione inita, rurſus demiſerunt. deinde ad exemplum acceptarum peſſuli menſurarum claues hoc modo fecerunt. ſipunculum et acum, ſto-

κεύσαν-

αυτο σίφωνά τε καὶ Φορ-
ιΦίδα. ἦν δὲ ὁ μὲν σί-
ἐργασθεὶς, καθάπερ
'ε γίνεσθαι· τῆς τε Φορ-
ιΦίδος τὸ μὲν ὀξὺ καὶ
ὶ μέρος εἰργάσατο, καθά-
ταῖς ἄλλαις Φορμορα Φί-
ἡ δὲ λαβὴ ἦν κοίλη
ερ συρακίε, ἡ πελέα ἐμ-
λεται. καὶ παρὰ μὲν τῷ
ναῖ ἐνεβλήθη τὸ πελέον,
νεχθέντος δὲ, εξηρέθη,
ι πρὸς τὴν βάλανον προσ-
ἐσειαν ἁρμόσαι. προνοητι-
δὲ 'δοκεῖ ποιηθῆναι πρὸς
τὸν χαλκέα μηδὲν ὑπο-
νσαι, ὅ τε σίφων, ἕνε-
ἐργασθεὶς εἰς, καὶ ἡ Φορ-
ιΦὶς, καὶ τὰ ἄσμενα γί-
αι. Ἤδη δέ τινες ἐν τῇ
αντδέκῃ ὕπης βαλάνε, τὸ
ἵμετρον ὧδε ἔλαβον. πη-
κεραμεικὸν περιελίξαντες
ὠφ λεπτῷ καθῆκαν ἁρμέ-
πιεζοῦντες περὶ τὴν βά-
ν τὸν πηλὸν, ἔπειτα ἀνέ-
ωσαν τὸν πηλὸν, καὶ ἔλα-
τὸν τύπον τῆς βαλάνου,
ὃ ἂν τὴν βάλανον ἐποιή-
το. Συμβέβληται γίνεσθαι
μένῳ Ῥοδίων ἐν Ἰωνίᾳ
ως πόλις εὐμεγέθης, * προ-
τα ὑπὸ τῶ πυλωρῶ. ἄλ-
τε ἐν προσυνέθεντο, καὶ
τα ἀσέληνον καὶ σκοτεινὴν,
ἣ ἔδει τὸν μὲν ἀνοῖξαι,
δὲ μετὰ ξένων εἰσελθεῖν.
ντα εἰς τὴν ἐπιῦσαν νύ-
ι παρῆν τῷ πυλωρῷ ἀνήρ,
τις ἐπεὶ ὀψὲ ἦν, καὶ Φυ-
αι τε ἐπὶ τῶ τείχεος

reis consuendis aptam, opera fabri ferrarii fabricarunt. et sipunculus quidem eauem, qua vulgo solet. figura est factus, acus vero partem quidem minorem, quae in acumen desinit, ad similitudinem aliarum acuum fecerunt, quibus tegetes consuuntur; ansa vero caua erat. sicut ferrum bipennis aut tuditis cauum habet. qua manubrium immittitur. et apud fabrum quidem manubrium est immissum. postea vero quam inde res sui ablata. manubrium est exemptum, et pessulo admota ei aptaretur magna autem prouidentia effectum videtur, vt nihil omnino faber ferrarius suspicaretur, neque de sipunculo, cuius gratia factu esset. neque acus quo spectaret. Quidam, quum esset pessulus in suo foramine, ambitus mensuram ita ceperunt. lutum figulinum linteo subtili ex omni parte illeuerunt, deinde instrumento quodam id demiserunt: tum autem circa pessulum prementes lutum, id postea retraxerunt. inde figuram et modum pessuli acceperunt, et ad id exemplum clauem fecerunt. Teon Rhodiorum ciuitatem satis magnam, a portae custode proditam, in Temeni potestatem venire aliquando contigit. cum igitur de aliis antea inter eos conuenerat, tum vt illunem atque obscuram noctem obseruarent, qua nocte oportebat custodem quidem portam aperire; Temenum vero cum militibus ingredi. cum autem postridie res geri deberet, sub noctem

καθί-

καθίσαντο, καὶ αἱ πύλαι ἔμελλον κλείεσθαι. σκότους ἂν ἤδη ὄντος, ἀπηλλάττετο, ἐκδήσας ἀρχὴν ἀκανθίδος λίνου κλωστοῦ, ὅπερ οὐκ ἔμελλε ῥαδίως διαῤῥαγῆναι. τὴν δὲ ἀκανθίδα ἐπορεύθη * ἀπιλάσσων ἀπὸ τῆς πόλεως πέντε σάδια, ὅπη ἔμελλον οἱ εἰσπορευόμενοι ἥξειν. ἐπεὶ δὲ παρῆν ὁ στρατηγὸς κλεῖσαι τὰς πύλας, καὶ ἔδωκε κατὰ τὸ ἔθος ἐμβαλεῖν τὴν βάλανον, δεξάμενος ἐνέτεμεν λαθραίως ἀψοφητὶ ῥίνῃ ἢ σμήλῃ τὴν βάλανον, ὥστε ἐνέχεσθαι λίαν· εἶτα βρόχον περιθεὶς καθῆκε τὴν βάλανον ἐχομένην ὑπὸ τοῦ λίνου· μετὰ δὲ ταῦτα κινήσας τὸν μοχλὸν, καὶ ἐπιδείξας τῷ στρατηγῷ κεκλεισμένην τὴν πύλην, εἶχεν ἡσυχίαν. Χρόνου δὲ προϊόντος, ἀνασπάσας τὴν βάλανον, τὴν ἀρχὴν τοῦ σπάρτου πρὸς αὐτὴν ἔδησε, τοῦ δ' ἕνεκεν, ὅτι, εἰ καθυπνώσας τύχῃ, ἐγερθείη σπώμενος ὑπὸ τοῦ λίνου. ὁ δὲ Τήμενος παρῆν διεσκευασμένος, μεθ' ὧν ἔμελλεν εἰσπορεύεσθαι εἰς χωρίον ῥητὸν πρὸς τὸν τὴν ἀκανθίδα ἔχοντα. ἦν δὲ προσυγκείμενον τῷ Τημένῳ πρὸς τὸν πυλωρὸν, ἐλθὼν εἰς τὸν χῶρον σπᾷν τὸν σπάρτον. καὶ εἰ μὲν ἦν ἕτοιμα τῷ πυλωρῷ, ἅπερ ἤθελε, προσεπιδῆσαι πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ λίνου μαλλὸν ἐρίου καὶ ἀφεῖναι, ὅπερ ἰδὼν ὁ Τήμενος, ἔμελλε σπεύδειν

venit homo ad custodem, vbi aduesperasset, quando iam in muro vigiliae collocabantur, et portae mox erant claudendae. hic igitur ad primas tenebras vrbe excessit, postquam fili glomerati, quod facile rumpi non posset, extremum portis alligasset. pergit deinde homo ire, fili glomum euoluens, ad passus ab vrbe DCXXV. quo erant venturi, qui vrbem cogitabant ingredi. Venit dux ad portas claudendas, qui vt erat solitus, custodi pessulum tradit indendum, custos, eo accepto, lima aut scalpro, occulte, sic vt nullus strepitus audiretur, pessulum insecuit, quo melius filum haereret: deinde laqueum circa pessulum aptauit, eumque ita alligatum in foramen suum demisit. Secundum haec vbi vectem commouisset, ac portam clausam duci ostendisset, mansit quietus. Post aliquantum temporis pessulum quum retraxisset, spartei funiculi extremum sibi alligauit, atque hoc eo consilio, vt si forte obdormiret, per funiculum tractus euigilaret. Temenus rebus omnibus instructus, iis comitatus, quibuscum erat vrbem ingressurus, ad condictum locum adest, vbi ille erat, qui glomum tenebat: ita autem cum portae custode antea Temeno conuenerat, vt, postquam in eum locum venisset, funiculum traheret. quod si custos omnia, quae volebat parata haberet; debuit is ad caput funiculi villum *aut floccum* lanae alligare, atque ita dimittere, vt eo viso Temenus ad

πρὸς

ε τὰς πύλας· οὐδ' ἀπεχαυεν ὁ πυλωρὸς τῦ θηκέτος, ὐδὲν προσάψας ἀζῆτὸν λίνου. ὥστε τὸν Τήῶν ἐκ πολλῦ φθάσαι τε λαθεῖν ἀπαλλαγέντα. ἤσθετο ὗν ἐν τῇ νυκτὶ τὸ ἴστον ὑπάρχον ἐν τῇ πό ὐχ οἷόν τε ἦν προϊέ- τρόπον δὲ κατὰ τόνδε δόθη ἡ πόλις ὑπὸ πυλω- συνηθὲς ἐποιήσατο, ἐπεὶ λλειν αἱ πύλαι κλείεσθαι, ὼν ἔχων * εἰσιέναι ὡς ἐφ' ρ. ἀφικνέμενος δὲ ἐπὶ κρήνην, λίθους ἐτίθει τόπον γνωςὸν τοῖς πολεμ, ἐφ' ὃ φοιτῶντες εὕρον διὰ τῶν τιθεμένων λίν, ὅπερ θέλοι δηλῦν ὁ τῆς λεως φύλαξ. εἰ μὲν γὰρ ὥτην φυλάσσοιεν, ἕνα λί- ἐτίθει πρὸς τὸν συγκείον τόπον· εἰ δὲ δευτέραν, εἰ δὲ τρίτην, τρεῖς· εἰ τετάρτην, τέτταρας. ἔτι καὶ ᾗ τῦ τείχυς, καὶ κατί τῶν φυλάκων λελόγ- τύτῳ δ' ὗν τῷ τρόπῳ πόλιν ἐνέδωκε. Ταῦτα δεῖ συμβαλλόμενον πάντα φυλάσσεσθαι, καὶ τὰς πύλας τὸν ἄρχοντα κλείειν, καὶ ἄλλῳ διδόναι τὴν βάλαν πράσσοντα δέ τι τοιῦ-, τὸν μοχλὸν ἀφανίζειν· γάρ τινες ἐπιφανέντες ναντίοι, ἐβιάσαντο πάλιν σαι, τῦ μοχλῦ παρόντος.

portas confeftim accurreret: fin cuftos propofitum exfequi fuum nequiuiffer, nulla re alligata funiculum dimittebat. ita fiebat, vt Temenus, qui longo adeo fpatio ab vrbe diftabat, infecuturos praeuerteret. at prius quam animaduertiffet quisquam, finibus Teiorum excederet: per funiculum enim, intra vrbem alligatum, intelligebant, quando progredi vlterius non poterant. Sed et ifto quoque pacto vrbs fuit prodita a portae cuftode. Quoties portae erant claudendae, confuetudinem feruauit, accepta fitula exeundi, ceu aquam peteret. ad fontem vbi venerat, lapides ponebat in loco hoftibus noto. illi eo ventitabant, et e lapidibus pofitis, quaecumque cuftos vrbis vellet fignificare, cognofcebant. nam fi proditores prima vigilia cuftodiebant, in conftituto loco lapidem vnum ponebat: fi fecunda, duos: fi tertia, tres: fi quarta, quatuor. hoc amplius defignabat ifte, in qua parte muri, et in qua vigilum ftatione fors proditoribus cecidiffet. atque hoc pacto, quae volebat fignificans, vrbem prodidit. Quamobrem omnes hoc genus fraudes animo coniicere, et cauere par eft: et vt portas dux ipfe claudat, neque alii peffulum tradat. Quod fi tale quid ipfe moliaris, ne vsquam obex compareat, efficiendum: nam aliquando vfuuenit, vt ciues portam, quae fuerat aperta, ad confpectum hoftis per vim denuo clauderent.

διὸ δεῖ πάντα τὰ τοιαῦτα προνοεῖν.

19. Διαπρίοντα δὲ μοχλὸν, ἔλαιον ἐπιχεῖν· θᾶσσον γὰρ καὶ ἀψοφητὶ μᾶλλον πρισθήσεται. ἐὰν δὲ καὶ σπόγγος ἐπί τε τὸν πρίονα καὶ τὸν μοχλὸν ἐπιδεθῇ, πολλῷ κουφότερος ὁ μοχλὸς ἔσται. πολλὰ δ' ἄν τις καὶ ἄλλα ὁμότροπα τούτοις γράψαι· ἀλλὰ ταῦτα μὲν παρετέον.

20. Εἰς δὲ τὸ τούτων μηδὲν κακουργεῖσθαι, χρὴ πρῶτον μὲν στρατηγὸν μὴ δεδειπνηκότα δι' αὐτοῦ τὴν κλεῖσιν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, μηδὲ ἄλλῳ πιστεύειν ῥαθύμως διακείμενον. ἐν δὲ ἐπικινδύνοις, καὶ πάμπαν σύννουν δεῖ περὶ ταύτην εἶναι. ἔπειτα τὸν μοχλὸν σεσιδηρῶσθαι διὰ μήκους τριφῆ ἢ τετραχῆ· ἄπριστος γὰρ ἔσται. ἔπειτα βαλάνους ἐμβάλλεσθαι τρεῖς μὴ ὁμοτρόπους, τούτων δὲ ἕκαστον φυλάττειν ἄνδρα τῶν στρατηγῶν· εἰ δὲ πλείονες εἴησαν, πάλῳ καθ' ἡμέραν τοὺς λαχόντας. ἄριστον δὲ τὰς βαλάνους μὴ ἐξαιρετὰς εἶναι, ὑπὸ δὲ λεπίδος σιδηρᾶς κατέχεσθαι, ἵνα μὴ πλέον ἐξαιρομένη μετεωρίζηται τῷ καρκίνῳ· ἢ ὥστε μοχλῷ ὑποθεῖσθαι, ἐπικλειομένων τῶν πυλῶν καὶ ἀνοιγομένων. τὸν δὲ καρκίνον ἐσκευάσθαι, ὅπως ὑπὸ τὴν λεπίδα κάθηται, καὶ ῥαδίως τὴν βάλανον μετεωρίζῃ. Ἀπολλωνιᾶται δὲ ἐν τῷ Πόντῳ παθόντες τι τῶν προ-

quare omnibus hisce periculis est prospiciendum.

19. Qui vectem serra dissecat, oleum affundat: nam et citius et minore strepitu dissecabitur. quod si super serram superque obicem spongiam alligaueris, multo lenior obex erit. possent similia his multa alia adiici; verum ista quidem sunt omittenda.

20. At ne fraus vlla huius generis tibi fieri queat, ante omnia oportet, vt dux, priusquam coenet, ipse per se portas claudat, neque ita remissus sit ac deses, vt alii fidem habeat. quoties vero maius aliquod periculum imminet, in hoc negotio ducem vel maxime attentum et sollicitum esse oportet. ad haec obex ferreis laminis muniendus tribus aut quatuor, paris longitudinis cum ipso obice: ita enim serra dissecari non poterit. deinde pessuli tres dissimilis figurae sunt adhibendi, quorum singulos totidem duces custodiant: qui si plures tribus fuerint, illi custodiunto, quibus quotidie sors contigerit. Optimum etiam fuerit, vt pessulus exemtilis ne sit; sed vt ei continendo ferrea squama, *sive tabella*, imponatur, ne forte, dum attollitur, sublimius attollatur a cancro, *siue forcipe*, quam sit necesse, vt, cum portae aperiuntur et clauduntur, obici supponatur. ipsum cancrum sic conuenit esse fabricatum, vt sub tabella subsidat, et pessulum fa-

γεγραμ-

γεγραμμένων, κατεσκεύασται τὰς πύλας κλείεσθαι ὑπὸ σφύρας τε μεγάλης καὶ κτύπου μεγέθους γιγνομένου, ὡς χεῖν κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν αἰσθέσθαι, ὅταν κλείωνται ἢ ἀνοίγωνται πύλαι· οὕτω μεγάλη τε καὶ σεσιδηρωμένα πάντα κλεῖθρα. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐν Αἰγίνῃ. ὅταν δὲ αἱ πύλαι κλεισθῶσι, τοῖς φύλαξι σύνθημα καὶ παρασύνθημα δόντας, εἰς τὰ φυλάκια διαπέμψαι.

21. Περὶ δὲ ἁρμένων ἑτοιμασίας, καὶ ὅσα περὶ χώραν φιλίαν προκατασκευάζειν, ἢ ἐν τῇ χώρᾳ ὡς δεῖ ἀφανίζειν, ἢ ἀχρεῖα ποιεῖν τοῖς πολεμίοις, ὧδε μοι παραλείπεται· ἐν δὲ τῷ Παρασκευαστικῷ περὶ τούτων τελείως δηλοῦται. περὶ δὲ φυλακῶν καταστάσεως, καὶ περιοδιῶν, καὶ πανικῶν, καὶ συνθημάτων, καὶ παρασυνθημάτων, τὰ μὲν πολλὰ ἐν τῇ Στρατοπεδικῇ βίβλῳ γραπτέον, ὃν τρόπον δεῖ γενέσθαι· μέρη δὲ αὐτῶν καὶ νῦν δηλώσομεν.

22. Νυκτοφυλακεῖσθαι ἐν μὲν τοῖς κινδύνοις, καὶ προκαθημένων ἤδη ἐγγὺς πολεμίων πόλει ἢ στρατοπέδῳ, τὸν μὲν στρατηγὸν τὸν τοῦ ὅλου ἡγεμόνα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ τετάχθαι δεῖ περὶ τὰ ἀρχεῖα καὶ τὴν ἀγοράν, εἴ τι ὀχυρότητος μετέχῃ· εἰ δὲ μή, προκαταληφέναι τόπον τῆς

cile attollat. Apolloniatae Pontici, postquam illis eorum aliquid accidisset, quae commemorauimus, portas vrbis ab ingenti malleo claudi curarunt, qui sonum edit quam maximum, vt ex omni fere oppidi parte, cum clauduntur aut aperiuntur portae, audiatur: adeo et malleus est grandis, et omnia claustra bene ferrata. Idem fit etiam Aeginae. Porro vbi clausae sunt portae, vigilibus qua tessera, qua signa muta sunt danda, vt iis acceptis ad stationes quisque suas dimittantur.

21. Tractatio de instrumentorum praeparatione, et de iis, quae in amica regione sunt praestruenda, de iis item, quae in tuo agro perdere oportet, aut inutilia hostibus reddere, hoc quidem loco a me praetermittitur; in libro vero de apparatibus perfecte ea declarantur. At de vigiliarum constitutione, de circuitionibus, de panicis terroribus, nec non de tesseris et aliis signis mutis, pluribus quidem in libro de castrametatione, quomodo illa fiant, scribendum; nonnulla tamen de iisdem etiam hoc loco differemus.

22. Nocturnarum vigiliarum, quoties periculum subest, et hostis ad vrbem vel castra consedit, huiusmodi est ratio. Praetorem, qui summae rei praeest, et qui illum comitantur, circa curiam et forum, si quid in eo firmitudinis, stationem habere oportet: sin minus, locum vrbis totius munitissimum, et qui

πόλεως ἐρυμνότατόν τε καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀπ' αὐτῆς τῆς πόλεως ὁρώμενον. περὶ δὲ τὸ στρατήγιον σκηνοῦν καὶ διατελεῖν ἀεὶ τὸν σαλπιγκτὴν καὶ τοὺς δρομοκήρυκας, ἵν', ἐάν τι δέῃ σημῆναι ἢ παραγγεῖλαι, ἐξ ἑτοίμου ὑπάρχωσι· καὶ εἴτε οἱ ἄλλοι φύλακες τὸ μέλλον αἰσθῶνται, καὶ οἱ περίοδοι, ὅπου ἐὰν ὄντες τύχωσι κατὰ περιοδίαν τῆς πόλεως. ἔπειτα τούς τε ἐπὶ τῷ τείχει φύλακας, καὶ τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχείων καὶ τῶν εἰς τὴν ἀγορὰν εἰσβολῶν, καὶ τοῦ θεάτρου, καὶ τῶν ἄλλων κατεχομένων χωρίων, διὰ βραχέων φυλάσσειν, καὶ πολλὰς εἶναι τὰς φυλακάς, καὶ ἅμα πολλοὺς ἀνθρώπους. ἐν γὰρ τῷ δι' ὀλίγου φυλάσσειν, οὐκ ἂν κατὰ μῆκος χρόνου δύναιτό τις πρᾶξαί τι πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ νεωτερίσαι φθάσας, ἧττόν τ' ἂν ὑπνηλοὶ ἐγίγνοντο διὰ βραχέος φυλασσόντων· τῷ τε πολλοὺς ἅμα φυλάσσειν, μᾶλλον δύναιτο ἐκφερομυθεῖσθαί τι τῶν πρασσομένων. ἐγρηγορέναι τε ὡς πλείστους ἄμεινον ἐν τοῖς κινδύνοις, καὶ πάντα φυλάξαι ἐν τῇ νυκτί, ἵν' ὡς πλεῖστοι καθ' ἑκάστην φυλακὴν προφυλάσσωσι· ἐὰν δὲ ὀλίγοι τε καὶ μακρὰς φυλάσσωσιν, ὕπνος τ' ἂν ἐγγίγνοιτο διὰ τὸ μῆκος τῶν φυλακῶν, καὶ εἴ τινές τι ἐγχειροῖεν νεωτερίσαι, παρέχοι ἂν αὐτοῖς τοῦ χρόνου τὸ μῆκος,

e longiſſimo interuallo ſi ſpicuus, ſibi delegiſſe co Circa praetorium autem re ac ſemper morari deb bicen et dromoceryces praecones curſores dica cet: vt, ſiue dandum ſit ius rei ſignum, ſiue imperandum, praetori manum, et vt cum alii omnium quae imminer certiores, tum etiam cir in quacumque parte op tempore circuitionem Oportet deinde, vt cu quique in muris ſunt, qu foro aut curia ſtationes nec non qui fori, thea aliorum locorum, quae dio tenentur, aditus obſ breuis temporis vigilias vt et multae eorum ſint nes, et ſimul in ſinguli homines. Nam cum vig breuia interualla mu nemo poterit facile per tudinem temporis occ quid cum hoſte machina rerum nouarum molitio finem perducere. ad ha ueis agentibus vigilias, obrepat ſomnus. quand plures ſimul cuſtodiun lius multo emanare pot rum aliquid, quae clam tur. Praeſtat etiam, aliquid exiſtit periculi plurimos vigilare, et o noctem obſeruare; quo gulis vigilum ſtationib rimi ſint procuſtode προφύλακες *appellantur* ſi e paucis vigiliae conſt que illa multarum ſin rum: et ſomnus facile

ϑάσαι καὶ λαθεῖν πρά-
τι πρὸς τὰς πολεμίας.
τὰ τοιαῦτα μὴ ἀγνο-
ι δὲ χρὴ ἐν τοῖς κιν-
καὶ τάδε προνοεῖν· τῶν
ν μηδένα προγινώσκειν,
που σήσει, μήτε ὅπου
ς τῆς πόλεως, μήτε
τῶν αἰεὶ τὰς αὐτὰς ἡ-
ἀλλ᾽ ὡς πυκνότατα
μεθιςάναι τὰ περὶ τὴν
υλακίαν. ὅτω γὰρ ἂν
τις δύναιτο τοῖς ἔξω
δηλῶν τι, ἢ προσδέ-
παρὰ τῶν πολεμίων,
ιδότων, ὅπου τῦ τεί-
ν νύκτα ἔσονται, μη-
ν ὧν, ἀλλ᾽ ἀγνοῦντες
ων, καὶ τὰς ἡμέρας
ας μὴ Φυλάσσειν νυ-
γὰρ ἐπιτήδειον προϊέ-
λεῖ ἕκαςος πράσσειν.
ίσοιέν τ᾽ ἂν ἐκ τῶν
τείχει Φυλάκων προ-
ὧδε. ἐξ ἑκάςου γὰρ
καθ᾽ ἑκάςην Φυλα-
ν προΦυλατσόντων εἷς
τὸ ἐχόμενον Φυλά-
ἀπ᾽ ἐκείνου ἄλλος
ἐχόμενον, καὶ ἀπὸ
εἰς τὰ ἄλλα. παρ-
δὲ ποιεῖν ἅπαντας
συστήματι· καὶ ὅ-
τε καὶ ἅμα πε-
καὶ μικρὸν ἕκαςος
κινηθήσεται, καὶ οὐ
αὐτοὶ παρὰ τοῖς αὐ-
ταλῦσι πύκνα, ἀλλὰ ν

propter longiores aequo vigilias; et si qui res nouas moliantur, ipsa longitudo temporis hoc illis praestabit, vt ea, quae machinati cum hostibus fuerint, ad finem optatum perducant et lateant. idcirco haec, quae diximus, non sunt ignoranda. Hoc amplius, vbi imminet periculum, hac prouidentia vtendum, vt nemo vigilum norit, neque vbi stationem habebit, neque in qua vrbis parte vigilabit. item, vt non semper iidem iisdem ducibus vtamur; sed vt quam frequentissime rationes vniuersae, quae ad vrbis custodiam pertinent, mutentur. hoc namque pacto minime poterit aliquis, vrbem exteris prodens, aut significare eis aliquid, aut ab illis quicquam accipere, qui quidem nescient, in qua murorum parte ea nocte proditores erunt, nec quibuscum; sed plane futuri erunt ignari. Etiam illud obseruandum, vt, qui excubias interdiu egerunt, vigilias insequente nocte non agant. negligit enim vnusquisque id facere, cuius faciendi gratia ex instituto quodam ordinario in publicum prodit. E custodibus, qui stant in muro, procustodes suum munus ita obire poterunt. e singulis vigiliarum stationibus per singulas vigilias ito procustos vir vnus ad proximam stationem: ex illa item alius ad sequentem: et ex aliis porro similiter ad alias. praeceptum autem esto omnibus, vt dato signo idem faciant. hoc pacto, et multi simul circuitionem facient, et paruum

φυλάκων παρ' ἄλλοις γινομένοις πρὸς φυλαξιν. τούτου δὲ οὕτω πρασσομένου, ὅταν τι ἐκ τῶν φυλάκων νεωτερισθείη, τοὺς δὲ * προφυλάσσωσιν ἀντιπροσώπους ἀλλήλοις ἑστάναι· οὕτω γὰρ ἂν πάντη ἀπ' αὐτῶν βλέποιντο, καὶ ἥκιστα ὑπό τινων ἀγρευθεῖεν, λάθρα προσελθόντων· ἅπερ ἤδη γεγονότα περὶ τὰ ἡμεροσκόπια δεδήλωται. ἐν δὲ ταῖς χειμερινοῖς καὶ σκοτειναῖς νυξὶν, * ἄλλην αὐτοὺς λίθους βάλλειν εἰς τὸ ἔξω μέρος τοῦ τείχους. καὶ ὡς δὴ ὁρωμένους τινὰς ὑπ' αὐτῶν, ἐρωτώντων, τίνες εἰσιν. ἀπὸ ταὐτομάτου γὰρ ἂν γνωσθεῖεν τινὲς προσπελάζοντες. ἂν δὲ δοκῇ, καὶ εἰς τὸ ἔσω μέρος τῆς πόλεως τὸ αὐτὸ ποιεῖν. οἱ δέ τινες τοῦτο φασὶ βλαβερὸν εἶναι. τοὺς γὰρ προσιόντας τῶν πολεμίων ἐν τῷ σκότῳ προαισθάνεσθαι οὐ γὰρ * προσπηγαῖον ἐστὶ διὰ τὴν φωνὴν τε τῶν περιόδων καὶ τὸ βάλλειν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸν σιγώμενον τόπον. ἀρίστου δ', ἐν τοιαύταις νυξὶν ἔξω τοῦ τείχεος κύνας προσδεδέσθαι νυκτερεύοντας, οἵπερ ἐκ πλείονος ἐμφανιοῦσι τὸν ἐκ τῶν πολεμίων κατάσκοπον ἢ αὐτόμολον, προσπελάζοντα τῇ πόλει λαθραίως, ἢ πῃ ὁρμώμενον αὐτομολοῦντα, ἅμα δὲ καὶ τὸν φύλακα, ἐὰν τύχῃ καθεύδων, ἐγεροῦσι διὰ τὸν ὑλαγμόν. ᾗ δ' ἂν τῆς πόλεως εὐπρόσοδα καὶ εὐεπί-

singuli spatium emetient[...] que autem apud eosdem simul diu morabuntur; subinde alii procustode[...] alios vigiles sint futuri. ita administrentur; quo[...] nouas moliri vigiles fue[...] gressi, *occulta consilia ex[...] di procustodibus erit s[...]* Porro vigiles stare inuic[...] uer'os expediet: quon[...] ratione in omnem par[...] mnia ab illis conspicient[...] nimeque ab hostibus cap[...] cla. ad ipsos progressis aliquoties iam circa h[...] scoporum speculas ac antea demonstrauimus. nis et caliginosis noctibu[...] dent nonnulli, vt extra alii atque alii lapides ia[...] et vt, qui iacient, quasi viderent, interrogent, [...] sint? posse enim fieri, fortuito animaduertant[...] dam muris appropinq[...] quod si ita fuerit visum intra vrbem et partem [...] murorum idem posse fie[...] alii, qui noxium esse isl[...] tument: nam hostes, moenia accedunt, prae[...] nemo possit, cum propte[...] torum vocem, tum pro[...] pidum coniectionem. namque in loco silente i[...] fieri. Optimum vero [...] tales noctes extra mur[...] vinciri, qui perpetem ibi maneant. quippe h[...] giore interuallo hostium latorem indicabunt, au[...] rem transfugam muri succedentem, aut nouun[...] erumpentem. vigilem,

ται τοῖς πολεμίοις ᾖ, τῇδε φύλακας καθιστάναι τοὺς τὰ πλεῖστα κεκτημένους, καὶ ἐντιμοτάτους τε καὶ τῶν μεγίστων μετέχοντας τῇ πόλει· μάλιστα γὰρ ἂν αὐτοῖς προσήκοι μὴ πρὸς ἡδονὰς τραπέσθαι, ἀλλὰ μεμνημένους ἂν προσέχειν δὲ ταῖς πανδήμοις ἑορταῖς χρὴ τῶν κατὰ πόλιν φυλάκων, ὅσοι ἐν σώμασι μάλιστα ὕποπτοι τοῖς αὐτῶν καὶ ἄπιστοι, ἀφίεσθαι ἀπὸ τῶν φυλακείων κατ᾽ οἰκίας ἑορτάζειν. καὶ ἅμα μὲν πολυωρεῖσθαι δόξουσιν, ἅμα δὲ οὐδὲν ἂν ἐπ᾽ ἐκείνοις εἴη πρᾶξαι. ἀντὶ δὲ ἐκείνων ἄλλους εἰς τὰ φυλάκια καθιστάναι πιστοτέρους ἐ-ὄντας. περὶ γὰρ τὰς ἑορτὰς καὶ τοιούτους καιροὺς, μάλιστα οἱ βουλόμενοι τι νεωτερίζειν ἐγχειροῦσιν. Ὅσα δὲ πάλαι γέγονε περὶ τοῦ τοιούτου καιροὺς, ἐν ἄλλοις δηλοῦται. καλὸν δὲ ἅμα τούτοις μηδὲ τοὺς ἀναβάσεις ἐπὶ τὸ τεῖχος ἑτοίμους εἶναι, ἀλλὰ κλειστὰς, ἵνα μηδενὶ ἐγγίνηται καταλαμβάνειν, ἐπὶ τοῦ τεῖχους βουλομένῳ ἐνδοῦναι τοῖς πολεμίοις, ἀλλ᾽ ὅσοι φύλακες, οὓς ἂν σὺ βούλει, ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τοῦ τείχους διατελοῦντες καὶ μὴ καταβαίνοντες. ἂν δὲ τινες ἔξωθεν τῆς πόλεως ... ὑπερβάντες, μὴ ῥᾳδίως καὶ ταχέως καταβαίνοι-

te obdormierit, iidem excitabunt. In ea vrbis parte, qua facillime adiri potest, et quae hostium insidiis maxime est opportuna, collocandi vigiles. qui plurimum possident, quique honoratissimi censentur, et in publicis rebus partem maximam obtinent. his enim potissimum conuenit, non indulgere tum voluptatibus; sed potius, vt memores *magnitudinis periculi, quod ipsos maneat, attenti sint ad vrbis custodiam.* Publicorum festorum diebus ad custodes vrbanos attendendum, qui per corpora in ciuitate instituta tributi, suis perfidiae sunt suspecti, vt e stationibus dimissi, celebritatem festi in sua quisque domo agitent. simul enim praecipuum quemdam sibi habitum honorem putabunt; simul, clam aliquid moliendi facultate carebunt. horum autem loco, alii ad stationes submittendi, quorum fides integrior. nam diebus maxime festis et per eiusmodi occasiones, cupidi rerum nouarum tentare aliquid solent. quot autem calamitates occasione talium temporum sint acceptae, aliis in scriptis declaratur. Hoc amplius illud quoque egregium, vt scalae aut gradus ad conscendendos muros temere omnibus ne pateant, sed sint clausi: ne cui, vrbem prodere hostibus volenti, occupare ascensum in moenia liceat; sed potius, quos ipse volueris esse custodes in muris, ii vt necessario ibi maneant, numquam *interim* descendentes. quod si aliqui mu-

 σιν

σιν ἀπὸ τῦ τείχους εἰς τὴν πόλιν· ἐὰν μὴ θέλωσιν ἐπ' ἀλλήλων καταπηδῶντες κινδυνεύειν, καὶ μήτε λαθεῖν, μήτε φθάσαι. πρέποι δ' ἂν τὸ παρασκεύασμα τῦτο περὶ τὰς ἀναβάσεις καὶ ἐν τυράννυ ἀκροπόλει. μετὰ δὲ τὴν ἔξω ναυμαχίαν ἐπιβυλευόμενος ὁ Φρύραρχος Νικοκλῆς, ἀναβάσεις κλειστὰς ποιήσας, κατέστησε φύλακας ἐπὶ τῷ τείχει· ἔξω δὲ τῆς πόλεως περιοδείας ἐποιεῖτο μετὰ κυνῶν. προσεδέχοντο γὰρ ἔξωθέν τινα ἐπιβυλήν. Ἐν ὁμονοῦσι δὲ, καὶ μηδενὸς ὑποπτεύοντος ἐν τῇ πόλει, ἐν τῷ τείχει φυλακείοις δεῖ τὰς νύκτας λύχνα καίεσθαι λαμπτῆρσιν, ἵνα, καθ' ἃς ἂν τι προσπελάζῃ πολέμιον, ἄρωσι τῷ στρατηγῷ τὸν λαμπτῆρα. ἐὰν δὲ μὴ φαίνηται πρὸς τὸν στρατηγὸν ὁ λαμπτὴρ, τόπου κωλύοντος, ἄλλος διαδεκτὴρ ὑπολαμβάνων λαμπτῆρι φαινέται τῷ στρατηγῷ, ὁ δὲ στρατηγὸς τὸ ἐμφανιζόμενον αὐτῷ τοῖς ἄλλοις φύλαξι δηλύτω σάλπιγγι, ἢ τοῖς δρομοκήρυξιν, ἢ ὁποτέρως ἂν ἐκφέρῃ. Κατὰ δὲ τὺς καιρὺς τύτους καὶ ὕτω περὶ τὰς φυλακὰς διατελύντων, παραγγελλέσθω τῷ ἄλλῳ ὄχλῳ, ὅταν σημειωθῇ, μηδένα ἐξιέναι· ἐὰν δέ τις ἐξίῃ ἐπί τινα πρᾶξιν, ἀναγκαῖον, μετὰ λαμπτῆρος πορεύεσθαι, ἵνα πόῤῥωθεν κατάδηλος ᾖ τοῖς περιοδεύυσι. μηδ' ἐργάζεσθαι

ros extrinſecus conſcend
nec fuerint animaduerſi,
dum vt in vrbem facile et
riter deſcendere non q
niſi voluerint alii in alio
lientes periculum adire
tamen latere, neque deſ
perficere. Conueniat
haec circa gradus obſer
etiam tyranni *aut princip*
cuius arci. Poſt nauale a
xum certamen Nicocles,
ſidii praefectus, multoru
ſidiis appetitus, ciuſiles
ſus quum feciſſet, cuſto
muris conſtituit; extra
autem circuitiones cum
bus obibat: exſpectab
enim proditores quidan
trinſecus aduenturi. Vbi o
idem in ciuitate ſentiunt,
mo quicquam ſuſpicatur:
giliis per muros diſpoſitis
ctu lucernas intra latern
cere oportet, vt, ad quo
que aliquis acceſſerit, illi
le praetori per laternam
ſignum. ſi laterna, propt
ci alicuius impedimentu
men ſuum ad praetorem
transmittat; ſucc edito
qui ſignum ſuſcipiens, l
laternae rem ſignificet.
tor eius, quod fuerit ſibi in
tum, certiores alios vigil
bae clangore facito; au
praecones curſores; ſiue
modo licuerit. Dum haec
et omnes circa vigilias, vt
occupantur, reliquae mu
dini praecipiendum, ne,
quam datum ſignum fueri
mo quisquam exeat: ſi
coactus neceſſitate exieri
cum laterna ingrediatur,

μ

μηδένα δημιουργὸν χειροτέχνην, ἵνα μὴ ψόφοι ἀπό τινων γίνωνται τοῖς φύλαξιν. ὃν δ' οὖν τρόπον ἴσως καὶ κοινῶς μακροτέρων ἢ βραχυτέρων νυκτῶν γινομένων ἅπασιν αἱ φυλακαὶ γίγνοιντο, πρὸς κλεψύδραν χρὴ φυλάσσειν· ταύτην δὲ αὐτῆς κεκηρῶσθαι τὰ ἔσωθεν· καὶ μακροτέρων μὲν γινομένων τῶν νυκτῶν, ἀφαιρεῖσθαι τοῦ κηροῦ, ἵνα πλέον ὕδωρ χωρῇ, βραχυτέρων δὲ, προσπλάσσεσθαι, ἵνα ἔλασσον δέχηται. περὶ μὲν οὖν φυλακῶν ἰσότητος ἱκανῶς μοι δεδηλώσθω. Ἐν δὲ τοῖς ἀκινδυνοτέροις τὰς ἡμίσεας τῶν προγεγραμμένων εἰς τὰς φυλακὰς καὶ περιοδείας χρὴ τετάχθαι· καὶ οὕτω τὸ ἥμισυ τῆς στρατιᾶς νύκτα ἑκάστην φυλάξει. ἀκινδύνων δὲ καὶ εἰρηναίων ὄντων, ἐλάχιστά τε καὶ ἐλαχίστῳ τῶν ἀνθρώπων ὀχλεῖν, καὶ [illegible] περιοδείαν χρὴ τῶν στρατηγῶν σκυταλίδα ἔχουσα σημεῖον παρὰ τοῦ στρατηγοῦ παραδίδοσθαι τῷ πρώτῳ φύλακι, τοῦτον δὲ τῷ ἐχομένῳ, καὶ ἕτερον ἑτέρῳ, μέχρι περιενεχθῇ ἡ σκυταλὶς κύκλῳ τὴν πόλιν, καὶ κομισθῇ παρὰ τὸν στρατηγόν. προειρῆσθαι δὲ τοῖς προφύλαξιν, μὴ πορρωτέρω προενεγκεῖν τὴν σκυταλίδα τοῦ ἐχομένου φύλακος. ἐὰν δὲ ἐλθὼν καταλάβῃ τόπον ἔρημον φύλακος, πάντ' ἀντιδιδόναι παρ' οὗ ἔλαβε τὴν σκυταλίδα, ἵν' αἰσθηται ὁ στρατηγὸς καὶ

circitoribus e longinquo fiat manifeftus. item, ne quis opifex, artem manuariam exercens, opus faciat, ac forte foni a nonnullis eorum edendi ad vigiles perueniant. Ceterum, vt, fiue longiores fiue breuiores noctes fuerint, omnium vigiliarum par et communis ratio fit, ad clepfydram vigiliae agendae. huius autem clepfydrae pars interior cera oblinenda; et cum productiores funt noctes, detrahendum de cera, quo plus aquae capiatur: contractioribus vero noctibus, amplius allinendum, quo minus capiatur. ac de aequalitate quidem vigiliarum, fatis dictum eft. Quando autem minus eft periculi, fuffecerit ad vigilias et circuitiones, partem dimidiam eorum de quibus ante fcripfimus attribui ita fiet, vt pars altera exercitus fingulis vigilet noctibus. vbi vero nullum plane periculum oftenditur, et pax viget, quam minimum negotii hominibus, atque id quam pauciffimis, faceffendum. Qui ad circuitionem a ducibus fuis mittuntur, paruam fcytalam habento, notatam a praetore. hanc circitor primo vigili, ad quem venerit, tradito, hic proximo, alius alii; donec fcytalis, per totam circumlata vrbem, orbe impleto ad praetorem fuerit relata. praemonendi autem funt circitores, ne vltra proximos vigiles fcytalidem perferant. Si, cum venit circitor, defertum a vigile locum inuenerit; omnino faciendum illi, vt fcytalidem ei

γνῷ τὸν μὴ ἀποδεδεγμένον, ἀλλ' ἐκλιπόντα τὴν φυλακήν. Ὃς δ' ἄν, φυλακῆς αὐτῷ ἐπιστάσης, μὴ παρῇ εἰς τὸ τεταγμένον, ὁ λοχαγὸς αὐτοῦ παραχρῆμα τὴν φυλακὴν ἀποδόσθω ᾧ δ' ἂν εὑρίσκῃ, καὶ καταστησάτω, ὅστις ὑπὲρ αὐτοῦ φυλάξει· ἔπειτα πρόξενος ἐξ αὐτοῦ ἀποδιδότω τῷ πριαμένῳ τὴν φυλακήν· ὁ δὲ ταξίαρχος αὐτὸν τῇ ὑστεραίᾳ ζημιέτω τῇ νομιζομένῃ ζημίᾳ.

reddaat, a quo accepit, tor rem intelligat, et eu lem cognofcat, qui no pit, fed ftationem fuam d Cuicumque autem merc rum vigiliae ex ordine dae fuerint, fi ad cor locum non fe ftiterit, lo fiue centurio aut ducto nis, huius cuftodiam co vendito ei, quem primu nerit idoneum; atque al cem illius vigilias acturi ftituito. deinde prior narius illi, qui vigiliam pretium de fua pecunia rato. die autem fequent nus multam legibus inf ab eo exigito.

23. Ἐπεξόδους δὲ ποιούμενον λαθραίους ἐν νυκτὶ τοῖς προκαθημένοις πολεμίοις, τάδε προνοεῖν. πρῶτον μὲν φυλάξαι, ὅπως μὴ ἐξαυτομολήσῃ· ἔπειτα φῶς ὑπαίθριον μηδὲν εἶναι, ἵνα μηδ' ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀνὴρ πυρωλέστερος ὢν τοῦ ἄλλου ἐκφάνῃ τὸ μέλλον. τάς τε τῶν κυνῶν ὑλαγμοὺς, καὶ τῶν ἀλεκτρυόνων τὰς φωνὰς ἀφανίζειν, ἄφωνα ποιοῦντα τόνδε τὸν καιρὸν, ἐπικαύσαντά τι τοῦ σώματος. καὶ γὰρ αἱ τούτων φωναὶ ὄρθρου φθεγγόμεναι, ἐκφαίνουσι τὸ μέλλον. Ἐποιήσαντο δέ τινες καὶ τοιόνδε· στασιασμὸν προσποιησάμενοι μετὰ προφάσεως εὐλόγου γενομένου παρ' αὐτοῖς, καιρὸν τηρήσαντες καὶ ἐπεξελθόντες, ἐπέθεντο παρ' ἐλπίδα τοῖς πολεμίοις, καὶ κατώρθωσαν. Ἤδη δέ τινες ταμίρεις ὄντες, καὶ ὧδε ἐλθόν-

23. Quoties clandefti rantur eruptiones in pro moenibus caftramet hac vtendum cautione omnia cauendum, ne inimicos transfugiat: vt nullum fub diuo lum ftat, ne forte feruentiori nii aliquis, vel ftudio erg tatem, quod paratur, m ftum faciat. Latratus it num, et gallorum galli rum cantus de medio tc et parte aliqua corpore vox illis eo tempore adi nam haec animalia diluc cem edentia, futuri dant ficationem. Fuerunt, q quid facerent. Seditione mulationem ex probabili apud fe excitata, dein opportunitate temporis, vrbe, atque ex inopina ftem adorti, rem bene funt. Quidam intra mur clufi, erumpendi confilio

τες, τὰς μὲν πύλας ἀνῳκοδόμησαν ὁρατὰς τοῖς πολεμίοις· ᾗ δὲ μάλιστα εὐεπιθέτως εἶχεν τοῖς ἐναντίοις, ταύτῃ κατεπέτασαν ἀγγεῖον, καὶ ἀνῆραν διὰ χρόνου τινὸς, ὥστε κατ' ἀρχὰς μὲν θαυμάσαι τοὺς πολεμίους· ὕστερον δὲ καὶ πολλάκις γινομένου, ἀμέλειαν εἶχον· οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ἐν νυκτὶ διελόντες τοῦ τείχους ὅσον ἤθελον, καὶ ἀντίδομην παρασκευασάμενοι, κατεπέτασαν τὸ ἱστίον. τηρήσαντες δὲ καιρὸν ἐπεξελθόντες ἐπέθεντο παραδόξως τοῖς πολεμίοις. ποιοῦντες δὲ ταῦτα, ἐφύλασσον, μή τις αὐτομολήσῃ. Διὸ δεῖ μηδὲν τῶν τοιούτων παρορᾶν. Οὐ μὴν οὐδ' ἐν ταῖς νυξὶν ἀσκέπτως μετ' ὄχλου ἐκπορευτέον, οἷα καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς τῶν ἐπιβουλευόντων τινὲς τεχνάζουσι· οἱ μὲν ἔσω τῆς πόλεως, οἱ δὲ καὶ ἔξωθεν προσάγεσθαι βουλόμενοι τοιοῦσδε ἀπατήμασι, πυρσεύσαντές τι, ἢ ἐμπρήσαντες νεώριον, ἢ γυμνάσιον ἱερὸν πάνδημον, ἢ δι' ὅπερ ἂν ἔξοδος γένοιτο πλήθους ἀνθρώπων καὶ οὐ τῶν τυχόντων. προνοοῦντα· ὧν καὶ τὰ τοιαῦτα μὴ ἑτοίμως ἀποδέχεσθαι. Πράξεις δὲ καὶ ὧδ' ἐξοισθήσεται ἐξ ἀρχόντων προστιμάσαντες κατὰ τὴν χώραν θόρυβον γενέσθαι, καὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὴν πόλιν ἀγγελθῆναι κλωπῶν ἐπιβουλήν· δι' ὅπερ ἔμελλον οἱ πολῖται σπεύ-

pto portas quidem in conſpectu hoſtium inaedificarunt; quae autem pars moenium ad inuadendos inimicos erat commodiſſima, ab ea parte velum expanderunt, idque poſt temporis aliquantum ſuſtulerunt. initio mirari hoſtes; deinde quum ſaepius fieri idem cernerent, rem neglexerunt. at oppidani, quum in muro noctu foramen quantum volebant feciſſent, et in locum diruti muri alium concinnaſſent, velum oppanderunt; deinde maturitate temporum exſpectata, eruptionem faciunt, et nihil tale cogitantes inimicos inuadunt: atque haec illi dum parabant, ne quis interim ad hoſtem tranſiret. diligenter cauebant. quare nihil eiusmodi contemnendum. Sed vitandum et illud, ne inconſiderate cum turba noctu fiat eruptio: quo genere doli proditores interdum vtuntur, dum alii intra vrbem, alii extra, oppidanos, vt temere prodeant, his et ſimilibus fraudibus conantur allicere: *puta* facibus accenſis aliquid ſignificarunt; aut nauale ſuccenderunt; aut gymnaſium ſacrum, ad vniuerſi populi vſus expoſitum; aut *talem omnino locum*, cuius gratia multitudo hominum, atque eorum non vilium, ſit extra muros proditura, quare multo ante iſta prouidenda, nec temere ſimiles nuntii ſuſcipiendi. Proferetur vero etiam hic res geſta a magiſtratibus. Hi, prouiſo, vt tumultus in agris excitaretur, etiam vt ex agris in vrbem de clandeſtina praedonum inuaſio-

σειν εἰς βοήθειαν. γενομένου δὲ τούτου, οἵ τε ἄρχοντες καὶ οἱ συνελθόντες τοὺς πολεμίους παρεκάλουν εἰς βοήθειαν. ἐπειδὴ ἠθροίσθη τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν πρὸς τὰς πύλας σὺν ὅπλοις, τοιόνδε ἐτεχνάσαντο. προεῖπον οἱ ἄρχοντες τοῖς ἠθροισμένοις, ὅτι τρία μέρη αὐτοὺς γενομένους δεῖ ἐνεδρεῦσαι, μικρὸν ἀπωτέρω τῆς πόλεως, παραγγείλαντες, ἃ προσῆκε πρὸς τὰ μέλλοντα, τοῖς δ' ἀκούουσιν ἦν ἀνύποπτα. καὶ τοὺς μὲν ἐξαγαγόντες ἐκάθισαν εἰς χωρία ἐπιτήδεια, ὡς ἐνεδρεύσοντας τοῖς ἐμβεβληκόσι πολεμίοις· αὐτοὶ δὲ λαβόντες σώματα αὐτοῖς συνίστορα τῆς πράξεως, προεπορεύοντο, ὡς κατασκεψόμενοι τὰ ἀγγελλόμενα, καὶ προκινδυνεύοντες τῶν ἄλλων, ἵνα δῆθεν προαγάγοιεν τοὺς πολεμίους εἰς τὰς ἐνέδρας, ὡς ὑποφεύγοντες. πορευθέντες δὲ εἰς τόπον, ὅπου ἦν αὐτοῖς ξενικὸν προητοιμασμένον, κρυφαίως κομισθὲν κατὰ θάλατταν, ἀναλαβόντες ἔφθασαν, καὶ ἔλαθον εἰσαγαγόντες εἰς τὴν πόλιν κατ' ἄλλας ὁδοὺς, ὡς τοὺς ἐπεξελθόντας πολίτας πάλιν ἀπαγαγόντες· τὴν δὲ πόλιν καταλαβόντες τοῖς ξένοις, τῶν ἐν ταῖς ἐνέδραις ὄντων τοὺς μὲν ἐφυγάδευον, τοὺς δὲ ἐδέχοντο. Διὸ δεῖ πάντα τὰ τοιαῦτα ὑποπτεύειν, καὶ μὴ ἀλογίστως νύκτωρ εἰς πολεμίους ἔξοδον πλήθους ποιεῖσθαι.

ne nuntius afferretur, curarunt. gnari, oppidanos eo audito ad ferendam opem erupturos. Secundum haec magistratus et qui in illorum partes transierant, ciues hortari, vt auxiliatum exirent. vbi multitudo ad portas armis instructa conuenit, hunc dolum comminiscuntur. monuerunt magistratus coactas copias, oportere vt in tres partes diuiderentur, ad ponendas paullo ab vrbe longius insidias: simul praecepta incepto conuenientia, quaeque audientibus nullam fraudis suspicionem mouerent, eis dederunt. ita eductos ciues locis idoneis collocarunt, insidias videlicet hosti fines ingresso structuros: ipsi plures manus e proditionis consciis assumunt, et tamquam exploraturi, quae nuntiata fuerant, agmen praecedunt: quippe ante alios velle se pericula adire, vt hoste conspecto pedem sensim referentes, in insidias scilicet eum protraherent. verum isti ad certum locum profecti, vbi praeparatae ipsis erant peregrinae copiae, clam mari aduectae; iis assumtis, prius quam animaduerteret quisquam, in vrbem eas introduxerunt, tamquam ciues, qui in hostes exierant, reducerent. deinde quum mercenario illo milite vrbem occupassent, ciuium in insidiis locatorum alios exilio multarunt: alios in vrbem receperunt. Debent igitur omnia eiusmodi consilia esse suspecta, neque vmquam noctu vrbana multitudo in hostem temere educenda.

24. Ila-

24. Παραδιδόντα δὲ συνθήματα δεῖ προνοεῖν, ἐὰν τύχῃ τὸ στράτευμα μιγάδες ὄντες ἀπὸ πόλεων ἢ ἐθνῶν, ὅπως μὴ, ἐν παρέχῃ τὸ ἓν εἶδος δύο ὀνόματα, ἀμφιβόλως παραδοθήσεται· οἷον τάδε. Διόσκουροι, Τυνδαρίδαι· περὶ ἑνὸς εἴδεος δύο ὀνόματα οὐ ταυτά. καὶ ἄλλοτε δὲ, Ἄρης Ἐνυάλιος· Ἀθηνᾶ Παλλάς· Ξίφος ἐγχειρίδιον· Λαμπὰς Φῶς· καὶ ἄλλα ὁμότροπα τούτοις· ἅπερ δυσμνημόνευτά ἐστι παρὰ τὰ νομιζόμενα ἑκάστῳ ἔθει τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλάβην φέρει, ἐὰν κατὰ γλῶσσάν τις παραγγέλλῃ ἢ κοινόν τι ἅπασι. ἐν μιγάσι δ' ἂν ξένοι: οὐ δεῖ τὰ τοιαῦτα παραγγέλλειν, οὐδὲ ἐν ἔθνεσι συμμάχοις· οἷον Χαριδήμῳ Ὠρείτῃ περὶ τὴν Αἰολίδα συνέβη, καταλαβόντι Ἴλιον τρόπῳ τοιῷδε. Τῷ ἄρχοντι τοῦ Ἰλίου ἦν οἰκέτης ἐκπορευόμενος ἐπὶ λείαν ἀεί· καὶ μάλιστα ἐν ταῖς νυξὶν ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο εἰς ἀγρὸν - - - τὰ ἀγρευθέντα ἑκάστοτε. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ καταμαθὼν ὁ Χαρίδημος ταῦτα πράσσοντα, οἰκειοῦται, καὶ εἰς λόγους κρυφαίως ἀφικόμενος, ὁμολογεῖται, καὶ ἔπεισεν αὐτὸν ἐκπορευθῆναι ἐν ῥητῇ νυκτὶ ὡς ἐπὶ λείαν· μεθ' ἵππου δ' ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐξελθεῖν ἐν τῇ νυκτὶ, ἵνα αἱ πύλαι αὐτῷ ἀνοιχθεῖεν, ἀλλὰ μὴ κατὰ τὴν διάλυσιν, ἢ τὴν ἐκτομίδα πυλίδα, ὥσπερ

24. In dandis tesseris cautio necessaria est. praesertim exercitu e colluuie plurium vrbium aut populorum coacto, ne, si vnius rei duplex appellatio fuerit, cum ambiguitate tessera detur. verbi gratia; *Dioscuri, Tyndaridae.* rei species vna, nomina duo diuersa. aut cum haec dantur; *Mars, Enyalius: Minerua, Pallas: gladius, pugio: fax, lumen*, et similia his: quae differunt a recepta appellatione apud singulas hominum gentes, difficiliter memoriae inhaerent, potestque ea res damnum afferre. si quis exoticam appellationem rei omnibus communis det loco tesserae. quare in exercitu, e variarum atque inter se permixtarum gentium auxiliis conflato, aut inter socios populos, tessera eiusmodi non est vtendum. Exemplo sit, quod Charidemo Oritae, in Aeolide rerum potienti, contigit, postquam Ilium hoc modo cepisset. Praefectus vrbis Ilii famulum habuit, solitum ad praedas agendas semper egredi: maxime autem noctu et egrediebatur, et ingrediebatur, quae ceperat in vrbem subinde introducens. interea loci Charidemus, cognito, haec illum factitare, hominem sibi conciliat, et clandestinum cum eo colloquium habet. ibi paciscuntur ambo, et persuadet famulo Charidemus, vt constituta nocte, quasi praedatum iret, oppido egrederetur. iussit autem illum in equo nocte illa exire, vt porta illi penitus aperiretur; neque vt alias erat

εἰώθει,

εἰώθει, εἰσέλθοι. γενόμενος δ' ἔξω καὶ διαλεχθεὶς τῷ Χαριδήμῳ, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ξένους ὡς τριάκοντα τεθωρακισμένους, καὶ ἔχοντας ἐγχειρίδια, καὶ ὅπλα, καὶ περικεφαλαίας κρυφαίας. ὡς ἀπήγαγέ τε οὖν αὐτοὺς ἐν τῇ νυκτὶ ἐν ἐσθῆτι φαύλῃ, καὶ ἔκρυψε τὰ ὅπλα, καὶ ὁμοιώσας αἰχμαλώτοις μετ' ἄλλων γυναικῶν καὶ παιδαρίων, καὶ τούτων ὡς αἰχμαλώτων, εἰσεπορεύετο, ἀνοιχθεισῶν αὐτῷ τῶν πυλῶν διὰ τὸν ἵππον· ὅπου δὴ εὐθὺς οἱ εἰσελθόντες ἔργου εἴχοντο. τόν τε πυλωρὸν ἀποκτείναντες, καὶ εἰς ἄλλας ξένας πράξεις ὁρμήσαντες, καὶ τῶν πυλῶν ἐγκρατεῖς ὄντες, ἐφ' ἃς εὐθὺς, οὐ πόῤῥω ὄντος τοῦ Χαριδήμου, παρῆσαν τάξεις, καὶ κατέλαβον τὸ πόλισμα. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς εἰσεπορεύθη μετὰ πάσης δυνάμεως, ἅμα δὲ τούτοις καὶ τοιόνδε ἔπραξε. τοῦ στρατεύματος τινὶ μέρει ἐνέδρας ἐποιήσατο, προνοήσας, ὅτι παρέσοιτο βοήθεια ἐπὶ τὸ χωρίον. ὅπερ συνέβη. εὐθὺς γὰρ αἰσθόμενος Ἀθηνόδωρος Ἴμβριος, ὢν οὐ πόῤῥω μετὰ στρατεύματος, ἐπειρᾶτο βοηθεῖν ἐπὶ τὸ χωρίον· ἔτυχε δὲ καὶ αὐτὸς ἀγχίνως πάλιν ἀνθυποπτεύσας, καὶ οὐ τὰς ἐνεδρευομένας ὁδοὺς ἐπορεύθη πρὸς τὸ Ἴλιον. ἀλλὰ ἄλλας πορευθεὶς, ἔλαθέ τε ἐν νυκτὶ, καὶ ἦλθεν πρὸς τὰς πύλας, καὶ ἐκ τούτων τινες συνελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἐν τῷ θορύβῳ, ὥστε Χαριδήμου ὄντες στρατεύματος.

solitus, per adapertas portae fores, aut portula tantum sectitia patefacta ingrederetur. famulus vrbe egressus, et cum Charidemo collocutus, milites loricatos triginta, pugiones, clypeos, et galeas occultas habentes, ab eo accipit. quos vt silentio noctis abduxit, malis concinnauit indumentis, arma occuluit, et captiuis aliis similes ipsos reddidit. ita cum ceteris mulieribus et puerulis, ipsis quoque in speciem captiuis, porta propter equum aperta, est ingressus. milites statim vt sunt intromissi, caedis initium faciunt, ac caeso portae custode, ad alia immania conuersi facinora, portas in potestatem redegerunt. a quibus non longe quum abesset Charidemus, armatorum ordines e vestigio accurrunt, et vrbem occupant. mox etiam ipse cum vniuersis viribus ingreditur. Simul hoc etiam Charidemus fecit. partem exercitus in insidiis locauit, qui futurum prouideret, vt suppetias captae vrbi nonnulli venirent. atque ita accidit. nam Athenodorus Imbrius, qui non longe aberat, et exercitum habebat, ferre opem Iliensibus est conatus. qui etiam ipse vicissim, quod res erat coniectura assecutus, nequaquam per illas vias, in quibus insidiae fuerant dispositae, Ilium profectus, sed aliud insistens iter, per noctem latuit et ad portas accessit. quin et huius nonnulli milites in turba, quasi de Charidemi exercitu essent, fefellerunt cum ceteris ingredientes.

ἔπειτα

'εσται πρὸ τῦ πλείονας εἰσελ-θεῖν, ἐγνώσθησαν τῷ συνθήματι. καὶ οἱ μὲν ἐξέπεσον αὐτῶν, οἱ δὲ περὶ τὰς πύλας διεφθάρησαν· τοῖς μὲν γὰρ ἦν τὸ σύνθημα ΤΥΝΔΑΡΙΔΑΙ, τοῖς δὲ ΔΙΟΣΚΟΡΟΙ. καὶ παρὰ τῦτο ἐγένετο πάλιν μὴ ἀνακαταληφθῆναι παραχρῆμα τὸ τῦ Ἀθηνοδώρυ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει. Παραγγέλλειν ὖν χρὴ τὰ συνθήματα εὐμνημόνευτά τε, καὶ μάλιστα ὡς ἀδελφὰ ταῖς μελλέσαις πράξεσι γίνεσθαι. οἷον τάδε. ἐπὶ μὲν ἄγραν πορευόμενος, ΑΡΤΕΜΙΝ ΑΓΡΟΤΕΡΑΝ. ἐπὶ δὲ κλοπήν τινα πράξεων, ΕΡΜΗΝ ΔΟΛΙΟΝ. ἐπὶ δὲ βιαστικόν, ΗΡΑΚΛΕΑ. τοῖς δὲ φανεροῖς ἐγχειρήμασιν, ΗΛΙΟΝ καὶ ΣΕΛΗΝΗΝ, καὶ ὡς μάλιστα ὁμότροπα τύτοις καὶ κοινότατα πᾶσιν. Ἰφικράτης δέ, μὴ τὸ αὐτὸ σύνθημα ἐκέλευε τόν περίοδόν τε καὶ φύλακα ἔχειν, ἀλλὰ ἕτερον ἑτέρῳ δεδόσθαι· ἵνα ὁ μὲν τὸ πρῶτον ἐρωτηθεὶς ἀποκρίνηται ΖΕΥΣ ΣΩΤΗΡ, ἐὰν τῦτο ἔχων τύχῃ· ὁδ' αὖ ἐρωτηθείς, ΠΟΣΕΙΔΩΝ. ὕτω γὰρ ἂν ἥκιστα σφάλλοιντο ὑπὸ τῶν πολεμίων, καὶ ἐξαυτομολοῖτο τὸ σύνθημα. πλάνης δὲ γενομένης τοῖς φύλαξιν ἀπ' ἀλλήλων, συριγμῷ χρῆσθαι πρὸς αὐτές· τῦτο δὲ προσυγκεῖσθαι· πλὴν γὰρ τῷ εἰδότι ἄγνωστον τοῖς ἄλλοις ἔσαι, ἐάν τε Ἕλληνες, ἐάν τε βάρβαροι ὦσι. προενθυμεῖν δὲ

verum isti, prius quam maiore numero ingrederentur, per tesseram sunt agniti. alii eorum foras se proripuerunt, alii circa portas perierunt. nam his quidem tessera data fuerat *Tyndaridae*; illis vero *Dioscori*. adeo parum afuit, quominus repente vrbs ab Athenodoro denuo reciperetur. Dandae igitur pro tesseris sunt voces facile recordabiles, et destinatis actionibus germanae et maxime conuenientes. cuiusmodi sunt haec: si venatum praedam eatur, *Diana Agrotera*, venatrix. si ad facinus aliquod furtim gerendum; *Mercurius Dolosus*, siue dolorum praeses. si ad vim faciendam, *Hercules*. si palam aliquid instituitur, *Sol* et *Luna*. item alia his similia atque omnibus communissima. Iphicrates vero praecipieb t, vt vigili ac circitori eadem tessera ne d retur, sed vtrique diuersae: vt is, qui prius fuerit interrogatus, respondeat, *Iupiter Seruator*, si contigerit hanc illi datam esse tesseram; posterius vero interrogatus, *Neptunus*. hoc enim pacto minime decipiatur ab hostibus, minimeque ad eosdem per transfugas tessera deferatur. Si per errorem vigiles a sese inuicem aberrarint, sibilo inter se vtantur. sed de eo prius oportet conuenisse. nam praeter eum, qui fuerit conscius, nemo, neque Graecus, neque barbarus id signi intelliget. prius tamen de cani-

τῶν

τῶν κυνῶν, μὴ διὰ τὸν συριγμὸν ἀσύμφορον ἐξ αὐτῶν ᾖ. ἐχρήσαντο δὲ αὐτῷ καὶ ἐν Θήβαις, ὅτε τὴν Καδμείαν καταλαβόντες ἐσκεδάσθησαν νυκτὸς, καὶ ἠγνόησαν ἑαυτοὺς, πρὸς συριγμὸν συνελέγοντο. Τὰ δὲ συνθήματα ἐρωτᾶσθαι κοινῶς τοῖς τε περιοδεύουσι καὶ προφύλαξιν, οὐδὲν γὰρ προσήκει τὸν ἕτερον ἐρωτᾶν. ὁ γὰρ περίοδος καὶ πολέμιος ἀνερωτῶν.

25. Ἔνιοι δὲ παρασυνθήματι χρῶνται, τῶν τε πανείων ἕνεκεν, καὶ πρὸς τὸ γνωρίζειν μᾶλλον τοὺς φίλους· εἶναι δὲ δεῖ παρασυνθήματα ὡς ἰδιαίτατα καὶ δυσγνωστότατα τοῖς πολεμίοις· εἴη δ᾽ ἂν τὰ παρασυνθήματα τοιάδε. ἐν μὲν ταῖς σκοτειναῖς νυξὶ, τό τε σύνθημα ἐρωτᾶν, καὶ φωνεῖν τι μᾶλλον, καὶ ψόφον ἐμφανίσαι· τὸν δὲ ἐρωτώμενον τό τε σύνθημα ἀποκρίνεσθαι, καὶ ἄλλο προσυγκείμενον φωνῆσαι, ἢ ψόφον ἐκφανίσαι· ἐν δὲ τοῖς φαεινοῖς χρόνοις, τὸν μὲν ἐρωτῶντα τὸ σύνθημα τὸν πῖλον ἀφελέσθαι, ἢ ἐν τῇ χειρὶ ἔχοντα ἐπιθέσθαι. ἔστι δὲ καὶ ἐπαγαγέσθαι τὸν πῖλον ἐπὶ τὸ πρόσωπον, καὶ ἀπαγαγέσθαι ἀπὸ τοῦ προσώπου. ἔστι δὲ καὶ τὸ δόρυ καταπῆξαι προσιόντα, ἢ εἰς τὴν ἀριστερὰν παραλαβεῖν, ἢ ἔχειν ἐν τῇ χειρὶ ἄραντα, ἢ ἀνελέσθαι. τὸν δὲ ἐρωτώμενον, τό τε σύνθημα ὑποκρίνεσθαι καὶ τούτων τι προσυγκείμενον ποιῆσαι.

bus cogitandum, ne propter fibilum aliquid ex iis capiatur incommodi. vfi eo funt Thebis, qui arce Cadmea capta diffipati funt: qui, quum alii alios ignorarent, ad fibilum funt congregati. Porro de teffera interrogari, communiter et circitores debent et procuftodes: nam alterum duntaxat interrogari, nihil attinet, quippe etiam hoftis, tamquam circitor, queat interrogare.

25. Non defunt, qui muto figno vtantur, cum propter panicos terrores, tum vt amicos melius dignofcant. haec vero figna maxime propria vtentibus, inimicis maxime ignota et ad cognofcendum difficillima effe debent. Exempla mutorum fignorum haec funto. quando noctes funt tenebrofae, tefferam rogare, et hoc amplius vocem aliquam adiicere, ac fonum aliquem manifefto edere: eum vero, qui fuerit interrogatus, et tefferam refpondere, et aliam infuper vocem adiicere, et fonum quemdam manifefto edere. quando lux clara eft, eum, qui tefferam rogat, pileum detrahere: aut fi manu teneat, capiti imponere; licet etiam in faciem pileum adducere, et a facie reducere. licet item haftam inter accedendum figere, aut transferre in finiftram, aut fublatam tenere vel attollere: eum vero, qui rogatur, et tefferam refpondere, et horum aliquid, de quo prius conuenerit, facere.

26. Πε-

26. Περιοδεύειν ἐν τοῖς κινδύνοις πρῶτον μὲν τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἠθροισμένων λόχων δύο, ἐπὶ τὸ τεῖχος ἐναλλὰξ ἀλλήλοις διεσκευασμένους τοῖς ὑπάρχουσιν ὅπλοις· καὶ παρασύνθημα ὡς ἀκριβῶς ἐκ πλείονος διαγνῶναι ἑαυτούς· τοὺς δὲ τὴν πρώτην φυλακὴν περιοδεύοντας, ἀδείπνους χρὴ περιοδεύειν. τυγχάνουσι γὰρ οἱ τὴν πρώτην προφυλάσσοντες ἀπὸ δείπνου ὄντες ῥᾳθυμοτέρως τε καὶ ἀκολαστοτέρως διακείμενοι. περιοδεύειν δὲ ἄνευ λαμπτῆρος, ἂν μὴ λίαν χειμὼν ᾖ καὶ σκότος· εἰ δὲ μὴ οὕτω, ὁ λαμπτὴρ φεγγέτω, εἰς ὕψος μὲν μηδέν, κεκαλύφθω γάρ τινι, ἐπὶ δὲ τὴν γῆν καὶ τὰ πρὸ τῶν ποδῶν μόνον φεγγέτω. ἐν ἱπποτρόφῳ δὲ πόλει καὶ ἐν ἱππασίμῳ, βέλτιον ἱππεῦσι περιοδεύειν. ἔν τε γὰρ τοῖς ψύχεσι καὶ * δήλοις, καὶ μήκεσι τῶν νυκτῶν, θᾶσσον ἀνύοιτο ἂν ἡ περιοδεία. ἐὰν δὲ ἅμα τούτοις καὶ ἐπὶ τοῦ τείχους περιοδεύωσιν, ὥστε τινὰς μὲν εἰς τὰ ἔξω τοῦ τείχους ἐπισκοπεῖσθαι, τινὰς δὲ τὰ ἔσω, ἔχειν δὲ καὶ περιοδεύοντας λίθους ἐν ταῖς σκοτειναῖς νυξί, καὶ βάλλειν ἄλλον καὶ ἄλλην εἰς τὸ ἔξω μέρος τοῦ τείχους· οἱ δὲ οὐκ ἐπαινοῦσι τοῦτο διὰ τὰ προγεγραμμένα, ἐν ὑποψίᾳ ὄντων ἀλλήλοις. χρὴ δὲ τὰς περιοδείας εἶναι κάτω τοῦ τείχους, καὶ μὴ ἀναβαίνειν τοὺς περιόδους πλὴν τῶν φυλάκων. καὶ ἐὰν στρα-

26. Periculofis temporibus circuitio facienda eft, primo quidem in foro duobus lochis fiue manipulis cohortibusue congregatis, quae alternis vicibus ad muros accedent. armis, quorum fuerit copia, probe inftructae: mutum item fignum exacte debent tenere, vt e longiore interuallo fefe inuicem dignofcant. Primae vigiliae circitores incoenatos oportet circuire: nam qui primam coenati circumeunt, negligentius et intemperantius munus fuum obeunt. Circuire autem fine laterna conuenit, nifi admodum faeuiat hiems, et denfae fint tenebrae: fin aliter, laterna affulgeto. non in altum quidem, tegatur enim aliquo; fed in terram dumtaxat, et quae ante pedes funt, lumen emittito. In vrbe, quae equos alit, et equitationi eft apta, equites ad circuitionem adhibendi. nam per frigora et pluuias, noctesque longas, citius abfoluatur circuitio. Quidam etiam fuper muris circuitionem faciunt, ita vt alii, quae extra muros fiunt, obferuent, alii, quae intra muros. Habento etiam circitores, cum noctes funt tenebris obfcurae, lapides, et alium atque alium extra muros iaciunto. funt tamen, qui hoc non laudent, quoties fufpecti alii aliis funt ciues. Circuitiones ad imos muros fieri debent, circitoribus non afcendentibus, praeter vigiles. Si exercitus, poftquam male pugnauit, afflictus eft, aut fi, quia multos

τευμα κεκακοπάθηκε μάχῃ λειφθὲν, ἢ διὰ τὸ πλῆθος ἀποβαλεῖν, ἢ ἐκ τραυμάτων ἢ συμμάχων ἀποστάσει, ἢ δι' ἄλλο τι σύμπτωμα ἀθυμῇ, καὶ τεταπεινωμένον ᾖ ἐπικίνδυνά τε ᾖ πολεμίων ἐγγὺς ὄντων, χρὴ τὰ προγεγραμμένα περὶ τὰς φυλακὰς πράσσειν καὶ τὰς περιόδους· ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς πυκνάς τε χρὴ περιοδεύειν, καὶ οὐ δεῖ προθυμεῖσθαι ἐν ταῖς περιοδείαις, εὑρίσκειν τινὰς τῶν προφυλασσόντων ἀμελεστέρως διακειμένους διὰ ὕπνον ἢ κάματον. οὐ γὰρ συμφέρει, οὕτω διακείμενον τὸ στράτευμα ἔτι ἀθυμότερον καθιστάναι. εἰκὸς δὲ, ὅταν εὑρεθῇ αἰσχρόν τι ποιῶν, ἀθυμεῖν· ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς θεραπείαν τε καὶ ἀνάληψιν αὐτῶν τραπέσθαι, καὶ τοὺς περιόδους ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς ἐκ πλείονος χωρίου καταδήλους εἶναι προσιόντας τοῖς φύλαξι, φωνοῦντάς τι πόρρωθεν, ὅπως ἂν ἐγερθῇ, ἐὰν καθεύδῃ ὁ προφύλαξ, καὶ παρασκευάσηται ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον. ἄριστον δὲ, αὐτῶν τῶν στρατηγῶν ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς ἐπιμελῶς ἕκαστον περιοδεύειν μετὰ τῶν αὐτῶν ἀποδεκτῶν ἀνδρῶν· ὑπεναντίως δὲ τούτοις διακειμένου τοῦ στρατεύματος, ἐπιστερχεστέρως τὰς φυλακὰς ἐξετάζειν. ἐφοδεύειν τε τὸν στρατηγὸν μηδέποτε τὴν αὐτὴν ὥραν, ἀλλὰ ἰδίᾳ λαμβάνοντα, ἵνα μὴ προϊδόν-

fuorum defideranit, a
vulnera multa accepit, v
pter defectionem fo ion
propter alium aliquem
animis conciderit, at
humilitatem fuerit re
ac propterea in perici
verfetur, vicino hofte:
quidem obferuanda funt
de vigiliis et circuitioni
tea fcripfimus, et circu
tali tempore faepius re
dae funt: fed caue id
induftria, vt aliquos in
e cuftodibus aut procuft
qui propter fomnum a
tudinem ex labore ne
tius officio fungantur.
nim expedit, fic mife
affecto exercitui animo
adhuc frangere; quod c
futurum fit verifimile,
pis aliquid admififfe fu
prehenfus. quin danda t
tius opera eft, vt res
procures, curando cor
viribus reficiendis nece
et vt circitores eiusmo
poribus, quando ad vigi
cedunt, e longioris in
loco fiant manifefti, vo
qua procul edita, vt p
cuftodum fi dormiat ex
et ad refpondendum, qu
rit interrogatus, fefe co
Optimum vero fuerit
temporibus, vnumquem
cum diligenter cum fele
fuorum manu circumire.
do autem contrario mo
ctus eft exercitus, imp
ftudio et feueritate a vi
difciplina eft exigenda
vero numquam hora
circuire debet; fed p

ξῶς ἐκ πολλοῦ χρόνου ιξιν τοῦ στρατηγοῦ οἱ στρα- ταύτην μάλιστα τὴν ὥ- ιλάσσωσιν. ἀποδέχον- τινα καὶ τάδε· ἐπαγ- νων τινῶν, καὶ κε- ν τὸν πολίταρχον, ἐὰν ῃ περιοδεύειν διὰ φό- ε, ἢ ἀῤῥωστίαν, θέλῃ αι τὸν μὴ φυλάσσον- ' ἑκάστην φυλακὴν, τά- ἶν χρή. Λαμπτῆρας ιοσυγκείμενον πᾶσι τοῖς τείχει φύλαξιν, καὶ πάντες ἀντῄρωσιν οἱ κες. ἀειρέσθω δὲ ἐκ ὅθεν πάντες ὄψονται τοῦ τείχους φύλακες. μὴ ὑπάρχῃ ὁ τοιοῦτος παρασκευασθήτω ἔκ τι- ος ὡς μέγιστον· ἔπει- τούτου αἱρέσθω λαμπτὴρ, ὸς τοῦτον ἀνταίρεσθαι λας καθ' ἕνα ἕκαστον ου φυλακείου. ἔπειτα θαι, καὶ ὅπως εἰδέναι, ας ἦραν οἱ προφύλα- ἐκλείπει τις τῶν φυ-

Γοὺς δὲ περὶ πόλιν ἢ δα ἐξαίφνης θορύβους ους γενομένους νυκτὸς ἢ ἑραν, ἅπερ ὑπό τινων πάνεια, ἔστι δὲ τὸ ελοποννήσιον, καὶ μά- ικαδικὸν, τοῦτο οὖν τι- ὑουσι καταπαύειν, θέ- αὐτοὺς προσυγκεῖσθαι τῇ πόλει, σημεῖα δι- γνώσονται δὲ ὅτι ἐστὶ

per se tempus sumere, ne milites multo ante notum habentes ducis aduentum, ea potissimum hora intente custodiant. Sunt et qui monita huiusmodi probent. Praefecto enim vrbi praeceptum datur a nonnullis, si propter metum aliquem aut morbum nolit ipse circuire, scire tamen velit is, qui vigilum per singulas stationes officio non fungantur, hoc esse faciendum. Omnes, qui in muro vigilias agunt, de hoc prius oportet conuenisse, vt laternas cuncti habeant, et vt vna ex illis sit, ad quam principes vigilum omnes suas attollent: ea vero laterna e loco attollitor, vnde omnes, qui super muris sunt, vigiles ipsam sunt visuri. si nullus in oppido extet locus eiusmodi, exstruatur e nonnullis rebus moles quantae maxime poterit altitudinis, inde illa vnica laterna attollitor, et ad hanc e singulis stationibus vigiliarum suas quisque attollunto. numerus deinde ineatur: ita scietur, vtrum omnes vigilum principes sustulerint; an vigilum numero aliquis defuerit.

27. Solent cum in vrbe tum in castris tumultus et timores repentini, qua noctu, qua interdiu exercitari, qui a nonnullis Pania, *siue Panica* dicuntur. est autem id nomem Peloponnesiorum proprium, maxime Arcadum. Eos igitur, qui huiusmodi tumultus sedare voluerint, iubent quidam ex compacto constituta cum oppidanis habere signa, quibus editis in-

πάνειον· ἔξω δέ. αἰσθήσονται πυρός τι προσυγκείμενον ἐπὶ χώρου ἐκ κατόπτου πᾶσιν εἰς δύναμιν τοῖς ἐν τῇ πόλει. ἄριστον δὲ προπαρηγγέλθαι, καθ' οὓς ἂν τῶν στρατιωτῶν γένηται φόβος, κατὰ χώραν ἠρεμεῖν, καὶ ἀναβοᾶν Παιᾶνα, ἢ ὅτι εἴη πάνειον, καὶ τὸν ἀκούοντα ἀεὶ τῷ πλησίον παραγγέλλειν· καθ' οὓς ἂν τοῦ στρατεύματος μὴ ἀντιπαιανίζουσιν, εἰδέναι κατὰ τούτους τὸν φόβον ὄντα. ἐὰν δέ τι φοβερὸν ὁ στρατηγὸς αἴσθηται, τῇ σάλπιγγι σημαίνειν. Τοῦτο δ' ἔστω γνωστόν, ὅτι εἴη τὸ πολέμιον· μάχης δὲ γενομένης, καὶ νικηθέντων, ὡς τὰ πολλὰ γίνονται φόβοι, ἐνίοτε μὲν καὶ ἡμέρας, νυκτὸς δὲ καὶ πάνυ. ὥστε ἧσσόν τι τοιοῦτο γενέσθαι χρή, εἰ τὴν νύκτα παρήγγελται τοῖς στρατιώταις πᾶσι, κατὰ τὰ ὅπλα εἶναι ὡς μάλιστα, ὡς ἐσόμενόν τι περὶ αὐτούς. προειδότας οὖν εἰκός ἐστιν, ἐάν τι γένηται, μὴ ἀπροσδοκήτοις προσπεσεῖν, μηδὲ ὑπὸ φόβων ἐξαπιναίων ταράσσεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαι. Εὐφράτας δὲ, ὁ Λακώνων ἁρμοστὴς ἐπὶ Θράκης, ἐπεὶ αὐτῷ πυκνὰ ἐγίνοντο ἐν τῷ στρατεύματι τὰς νύκτας φόβοι, καὶ οὐκ ἠδύναντο ἄλλῳ τρόπῳ παῦσαι, τοιόνδε παρήγγειλεν. εἰς νύκτα ὅταν τις θόρυβος γίνηται, ἀνακαθίζειν αὐτοὺς εὐθὺς πρὸς τὰ ὅπλα ἐν τῇ εὐνῇ, ἀνίστασθαι δὲ μη-

telligent, Panicum eſſ
rem. Sunto autem,
gratia: ignis ſignum
de quo prius conuenerit
aduertent in loco edi, qu
bus in vrbe, quoad e
poterit, eſt conſpicuu
mum vero ſit praemoni
omnes milites, vt ii, ap
pauoris initium fueri
tum, quieti in loco ſ
neant, alii PAEANA inc
aut terrorem eſſe P
quam vocem vt quisque
rit, ad proximum tran
in qua igitur parte Pae
clamatio non fuerit
ſcire licet apud eos met
ſari. at ſi quid praetor
dum eſſe intellexerit, t
ſignum debet. eſto au
tum omnibus, eo ſig
ſtem deſignari. Die
cum accepta eſt clades,
rimum timor homines o
interdum quidem et de
ctu vero vel maxime. h
norem aliquanto con
neceſſe eſt, ſi omnibu
bus fuerit praeceptu
quoad eius fieri poterit
tem noctem *in ſtationib*
arma ſe teneant: fore
aliquid ipſis accidat. ſi
veriſimile, vbi hoc mili
nouerint, non ex in
euenturum ipſis, ſi quid
rit, neque ipſos ſubitis
bus turbatum perditum
Euphratas, Lacedaemo
harmoſta in Thracia, q
eius exercitu frequente
res nocturni exorirentu
ſedare eos aliter non
hoc mandatum dedit.

θὸν· ἂν δέ τις ἴδῃ τι-
ὸν, παρήγγειλεν ἐν πά-
ντας πολεμίῳ τῷ ἐπα-
χρῆσθαι· διὰ γὰρ τὸν
τῦ παραγγελθέντος ὑ-
μετο ἂν ἀμνημονῆσειν.
τύτοις, ὅπως ἀληθὲς
ἄγγελμα, μετὰ φόβυ
ε τινὸς θορύβυ ἐπλή-
τῶν σπυδαιοτέρων ἀν-
χὶ θανατηφόρως· τῶν
λων τινες, ὥςτε καὶ
ῶν. συμβάντος δὲ τύ-
μασαν τε οἱ ἄνθρωποι,
λαβόμενοι ἐπαύσαντο
θορύβων, καὶ τῦ πα-
ἐξανίςασθαι ὑπὸ τῶν
ἐπαύθη δὲ καὶ τοιῷ-
ῳ. Στρατοπέδῳ θορυ-
γυντὸς κηρύξας σιγῇ
ἀνήγγειλε, τὸν μη-
ι, τὸν ἀφεθέντα ἵπ-
ῶκεν θορυβηθῆναι.
ἂν τι τοιῦτον ἐν ταῖς
ηται ςράτευμα, καθ'
φυλακὴν καθεςάναι ἑ-
χυ ἢ τάξεως ἐπὶ τοῖς
ὅπως, ἐάν τινα αἰ-
ἐκ τῦ ὕπνυ ἢ ἄλ-
όμενον θόρυβον, εὐ-
ν καθίξει, καὶ κω-
ὕσει. τῦ δὲ ἄλλου
ἀπὸ συσσιτίυ ἑκάςου
παραφυλάσσειν· ὅπως,
φόβος γένηται, ἔτοι
ς τὺς ματαίως φο-
παπαύσωσι τὺς παρ'
νος. αὐτὸ δὲ θορυ-

aliquis nocturnus tumultus extiterit, vt illico milites ad arma in stragulis residerent; exurgeret staretue rectus nemo: si quis stantem rectum aliquem vidisset, imperauit omnibus, vt pro hoste haberent, quicumque surrexisset. sic enim cogitabat Euphratas, propter metum, quem hoc praeceptum afferret, neminem eius obliturum. ad haec, vt serio istud esse mandatum intelligeretur, et vt terror iniiceretur, orto tumultu vulneratus est e melioribus et honestioribus aliquis; at non letaliter: e vilioribus vero nonnulli sic, vt mors etiam sequeretur. quo facto paruere homines, et prae metu desiere tumultuari, atque e cubilibus praetrepide exurgere. Etiam hoc modo Panicus terror est sedatus. Tumultus nocturnus castra occupauerat: praeco facta audientia pronuntiat, *si quis nomen eius detulerit, qui equum admissum primus fuerit persecutus, per quem turbatus est exercitus.* Oportet autem, si quid in exercitu simile noctu contigerit, per singulas vigilias cuique locho, *siue* cohorti, aut ordini, *centurionem vnum aut alterum* in cornibus apponi, qui si aliquem e somno aut alia de caussa exorientem tumultum praesentiat, praesto confestim est futurus, et *militem* continebit, ac coercebit. quod ad ceteram multitudinem, cuique contubernio vnus ad custodiendum apponatur, vt, si qua existat perturbatio, hi, qui vanos metus esse cognoscent, tu-

 βεῖν

βεῖν τὸ τῶν ἐναντίων στράτευμα, δαμάλεις τὰς ἀγελαίας μετὰ κωδώνων ἀφιέντες εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ ἄλλα ὑποζύγια οἴνου ποτίσας. Γενομένης δὲ ἡμέρας χρὴ τοὺς φύλακας εὐθὺ ἀφιέναι ἐκ τῶν φυλακείων, πρὶν ἢ τὰ ἔξω προερευνηθέντα ἐμφανισθῇ καὶ καθαρὰ εἶναι πολεμίων· καὶ οὕτω ἀπιέναι τοὺς ἀπὸ τῶν φυλακείων μὴ ἅπαντας, ἀλλὰ κατὰ μέρη, ὅπως ἀεί τινες ἐπὶ τοῖς φυλακείοις διατελῶσιν.

28. Προνοεῖσθαι δὲ καὶ τάδε, ἐν φόβῳ οὔσης πόλεως· πύλας τὰς μὲν ἄλλας κεκλεῖσθαι, μίαν δ' ἀνεῴχθαι, ἣ ἂν δυσπροσοδώτατον ᾖ τῆς πόλεως, καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀπ' αὐτῶν μέλλωσιν ὁρᾶσθαι οἱ προσιόντες, καὶ ἐν ταύτῃ ἐκτομάδα, ἵνα σώματα μὲν ἀνθρώπων κατὰ τὴν ἐκτομάδα πυλίδα ἐξίῃ καὶ εἰσίῃ καθ' ἕνα· οὕτω γὰρ ἂν ἥκιστά τις λανθάνῃ αὐτομολῶν, ἢ κατάσκοπος εἰσιὼν, ἐάν πέρ γε ᾖ ὁ πυλωρὸς - - πᾶν δὲ ἀνοίγεσθαι ὑποζυγίων ἕνεκεν καὶ ἁμαξῶν καὶ ἀγωγίμων ἐπισφαλές, καὶ ἐάν τι δέῃ εἰσενέγκασθαι σῖτα, ἢ ἐλαίου, ἢ οἴνου, ἐν τάχει, ἢ τῶν ὁμοτρόπων τούτοις, ἁμάξαις ἢ σωμάτων πλήθει ταῦτα χρὴ κατὰ τὰς ἐγγυτάτας πύλας κομίζειν, καὶ ὡς ἂν τάχιστα καὶ ῥᾷστα εἰσκομισθῆναι· τὸ δ' ὅλον μὴ ἀνοίγεσθαι πρωῒ τὰς πύλας ἀπροσκέπτως,

multum apud se quisque eorum componat. Contra si in hostili exercitu velis ipse tumultum ciere: immitte in eorum castra vaccas armentales cum tintinnabulis, et iumenta, quae prius vino potaueris. Die orto vigiles e stationibus non statim dimittendi, prius quam, inquisitione habita, extra muros omnia esse tuta ab hostibus significatum fuerit. tum demum recedunto vigiles e stationibus; non tamen omnes *simul*, sed per partes, ne custodibus stationes vmquam nudentur.

28. Huic quoque rei, quando in metu ciuitas versatur, prouidendum: vt ceterae omnes portae sint clausae, vna dumtaxat aperta, qua difficillime vrbs aditur, et vnde videri e spatio quam longissimo poterunt, qui appropinquauerint. in hac porta esto portula sectitia, vt corpora dumtaxat hominum, et quidem singula, per eam ingrediantur atque egrediantur. nam hoc pacto, (adsit modo custos prudens) minime fallet aliquis, siue transfuga exeat, siue explorator introeat. totam portam iumentorum caussa et plaustrorum aperiri, atque eorum, quae vaenum afferuntur, periculosum. Si quid frumenti, aut olei, aut vini si forte, similiumue rerum, vel plaustris, vel multitudine baiulantium inferendum sit in vrbem: ad proximas portas eae res conuehi debent, ac celeriter et facile, quoad eius fieri poterit, intra muros recipi. Omnino vero cauendum, ne primo mane portae inconside-

σκέπτως,

...πτας, ἀλλ' ὀψιαίτερον. ἔξω ... μηδένα ἀφίεσθαι, πρὶν ἢ ... ρευνήσῃ τὰ περὶ τὴν πόλιν, ... τε μήτε πλοῖα κατὰ ταύ... ὁρμίζεσθαι, ἀλλ' ἀπωτέρω· ... ἤδη γε καὶ πολ... πράξεις ἀνοιχθεισῶν ἀμ...τέρων πυλῶν γεγόνασι, ἐπι...χειρημάτων καὶ προφάσεων ...ωνδε, ἀφ' ἑνὸς ἔργυ πολλὰ ...πλησίως τύτῳ πραχθέν... Πύθων μὲν ὁ Κλαζομέ... καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει τι... συνελθόντων, τηρήτας τε... τὸ ἡσυχότατον τῆς ἡμέ...ς, ἁμάξαις ἐκ παρασκευῆς ...ους εἰσαγαγόντας κατέλαβε ...λαζομενὰς ἐν ταῖς πύλαις ... ἁμαξῶν, καθ' ἃς ξένων ...παρχόντων κρυφαίως οὐ ... τῆς πόλεως, τὺς μὲν ...πολιτῶν λαθόντες, τὺς δὲ ...σαντες, τινὰς δὲ τῶν ἔσω ...γὰς ἔχοντες, κατέσχον ...λιν. Ἰφιάδης τε Ἀβυ..., κατὰ Ἑλλήσποντον κα...λαμβάνων Πάριον, ἄλλα τε ... τὴν ἀνάβασιν νυκτὸς ... τῦ τείχυς λάθρα παρε...σκευάσατο, καὶ ἁμάξας πλη...σας φρυγάνων καὶ βάτων, ...έπεμψε πρὸς τὸ τεῖχος, ... τῶν πυλῶν κεκλεισμένων, ... τῶν Παριανῶν ὅσας τὰς ...ξας. ἐπὶ ἐγγὺς ἐλθῦσαι ... τὰς πύλας, ηὐλίζοντο, ... φοβύμεναι πολεμίυς ἅς ... ἐν καιρῷ τινὶ ὑφαφθῆναι, ... αἱ πύλαι ἐμπρησθῶσι, καὶ ...ὺς τὸ σβεννύειν τῶν Πα...ιανῶν ὁρμησάντων, αὐτὸς κα-

ranter aperiantur; verum aliquanto serius. nemo item est emittendus, nisi prius explo ratis locis circa vrbem. Cauendum etiam, ne prope eas portas, quae aperientur, naues appellant; sed aliquanto longius. nam apertis ambabus portis *maiore minoreque*, multae iam antea molitiones clandestin..e sunt patratae, fraudibus atque occasionibus huiusmodi: vnum enim exemplum afferam, vnde multa, quae similiter gesta sunt, poterunt intelligi. Py ho Clazomenius, et qui in vrbe se illi adiunxerant, obseruata diei parte, qua maxima erat omnium quies, plaustris de industria praeparatis, quae dolia inuehebant, Clazomenas occupauit: plaustris in ea porta subsistentibus, e regione cuius milites mercenarii non procul oppido clam locati, quum alios ciuium fefellissent, alios anteuertissent, nonnulli etiam illorum intra moenia inceptum adiuuissent, vrbem ceperunt. Iphidiades Abydenus Parium ad Hellespontum occupare volens, cum alia ad conscendendos noctu muros clam praeparauit, tum etiam plaustra virgultis spinisque impleuit, et portis iam clausis accedere ad muros iussit; tamquam ciuium Parianorum essent illa plaustra. quae postquam portae sese admouerunt, noctem ibi sub dio, quasi hostes metuerent, egerunt. iussi autem erant, qui plaustra agebant, tempore constituto illa succendere, quo portae fores cremarentur, vt, postquam ad

τὰ ἄλλον τόπον εἰσέλθῃ. δοκεῖ δέ μοι συναγαγόντα δηλωτέον, ἵνα δὴ φυλάσσησθε, καὶ ἐν οἷς καιροῖς ἕκαστα, ἵνα * τις μηδὲν εὐήθως ἀποδέχηται.

29. Περὶ δὲ τῶν εἰσκομιζομένων εἰς τὴν πόλιν ἀγγείων τε καὶ φορημάτων, ἐν οἷς ἄν τι κρυφαῖον ἐνείη, οἷς ἤδη πόλις καὶ ἡ ἀκρόπολις κατελήφθη, νῦν δηλωθήσεται· ἅπερ εὐλαβεῖσθαι δεῖ, καὶ μὴ ἀφροντίστως αὐτῶν ἔχειν, καὶ μάλιστα τὸν πυλωρὸν ἔν τισι καιροῖς, ὅταν ἔξωθέν τι ἢ ἔσω δεῖ. Παραδείγματος ἕνεκεν ἐπὶ πράξει γεγενημένα· κατελήφθη γὰρ πόλις, ἔσωθέν τινων συνθελόντων ἐν ἑορτῇ πανδήμῳ, τρόπῳ τοιῷδε. Πρῶτον μὲν τοῖς προενδημήσασι ξένοις ἐπὶ τὸ μέλλον, καὶ τῶν πολιτῶν τοῖς ἀνόπλοις τε καὶ συνεργοῖς ἐσομένοις εἰσεκομίσθησαν θώρακες λινοῖ, καὶ πελτία, καὶ περικεφαλαῖα, ὅπλα, κνημῖδες, μάχαιραι, τόξα, τοξεύματα ἐν κιβωτοῖς ὡς φορταγωγοῖς κατεσκευασμένα, ὡς ἱματίων ἐνόντων καὶ ἄλλων ἀγωγίμων· ἅπερ οἱ ἐλλιμενισταὶ ἀνοίξαντες, καὶ ἰδόντες, ὡς ἱμάτια μόνον, κατεσημήναντο, μέχρι τιμήσονται οἱ εἰσαγαγόντες. καὶ ταῦτα μὲν ἐτέθη ἐγγὺς τῆς ἀγο-

reſtinguendum incendium
riani accurriſſent, Iphidi
ab alia parte vrbem ingre
tur. Huiusmodi exempla
mihi colligere, vt omni te
re caueatis, neque prae
plicitate nimia temere q
quam ſuſcipiatis.

29. Nunc de vaſis agem
oneribus, ſiue inſtrum
quae res vehendas cap
quibus in vrbem illatis,
intra ipſa occultum aliquid
ret, vrbs et arx aliquando
occupatae. nam ab id
fraudibus cauendum eſt,
committendum, vt incog
tia circa illa peccetur. ma
vero ad portae cuſtodem
ra certis temporibus per
quando aliquid foris aduer
intrare vrbem eſt neceſſe.
emplo erit res ita geſta.
vrbs occupata fuit, quam
nulli intus prodebant, pe
publici ſolemnitatem, iſt
cto. Omnium primo mili
mercede conductis, qui
ipſum prius in oppidum
rant, nec non ciuibus, q
mis carebant, et incepti
cipes erant futuri, thorac
nei, ſagula, galeae, ſcuta,
ocreae, gladii, arcus, ſag
omnia haec, inquam, int
bem ſunt allata in capſis,
poſita inſtar onerum, q
doſſuaria iumenta mercat
onerantur, quaſi veſtes eſſ
merces aliae. haec quu
diſſent publicani, qui in
ſtationem habent, ceu veſt
ta eſſent, et nihil praeter
gillo obſignarunt; donec
catores, qui inuexerant, n

ιας, ὅπη ἔδει. ἐν δὲ ταρσοῖς καὶ ῥιποῖς καὶ ἱστοῖς ἡμιϋφάντοις δοράτια καὶ ἀκόντια ἐνειλυμένα εἰσηνέχθη, καὶ ἐτέθη, ὅπου ἕκαστα συνέφερεν ἀνυπόπτως. ἐν δ᾽ ἄγγεσιν ἀχύρων καὶ ἐρίων, πέλται καὶ μικρὰ ἀσπίδια ἐν τοῖς ἐρίοις καὶ ἀχύροις κεκρυμμένα, καὶ ἄλλα εὐογκότερα ἐν σαργάναις ἀσταφίδος καὶ σύκων πλήρεσιν· ἐγχειρίδια δὲ ἐν ἀμφορεῦσι πυρῶν καὶ ἰσχάδων καὶ ἐλαιῶν. εἰσηνέχθη δὲ ἐγχειρίδια καὶ ἐν σικύοις πέποσι γυμνὰ, ἀπεωσμένα κατὰ τοὺς πυθμένας εἰς τὸ σπέρμα τῶν σικυῶν. ὁ δ᾽ ἐπιβουλεύων τε καὶ ἡγεμὼν ἔξωθεν εἰσηνέχθη ἐν φρυγάνων φορήματι. νυκτὸς δὲ γενομένης, καὶ ἀθροισθέντων τῶν ἐπιθησομένων, ἕκαστος, ὃν ἔδει τηρήσαντες καιρὸν, ἐν ᾧ μάλιστα οἰνωμένοι ἦσαν οἱ ἄλλοι κατὰ τὴν πόλιν, οἱ δὲ ἐν ἑορταῖς, πρῶτον μὲν τὸ φρόνημα ἐλύθη, καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁ ἡγεμὼν ἕτοιμος ἦν· ἔπειτα ἄλλοι μὲν αὐτῶν τοὺς ταρσοὺς ἐξείλισσον πρὸς τὰς λήψεις τῶν δοράτων καὶ ἀκοντίων, ἕτεροι δὲ τὰ ἄγγη τῶν ἀχύρων καὶ ἐρίων, οἱ δὲ τὰς σαργάνας ἀνέτεμον, ἄλλοι δὲ τὰς κιβωτοὺς ἀνοίγοντες τὰ ὅπλα ἐξῄρουν, οἱ δὲ τοὺς ἀμφορέας συνέτριβον, ἵνα ταχεῖα ἡ λῆψις τῶν ἐγχειριδίων γένοιτο. ἅμα δὲ ταῦτα καὶ οὐ πόῤῥω ὄντα ἀλλήλων ἐπορσύνετο ἀπὸ ση-

indicarent. et hae quidem capsae prope forum conueniente loco sunt repositae. inter crates vero, et viminea opera, et telam semitextam illatae sunt hastae et iacula inuoluta. positaque sunt omnia iis locis, vbi nullam suspicionem erant allatura. iam in vasis aceris et lanae, peltae paruique clypei inerant, acere et lana occultati: alia item, quae propter molis suae modum commodius gestantur, sportis inerant, vua passa et ficubus plenis: in orcis frumenti, caricarum et oliuarum, erant pugiones. alii item in cucumeribus peponibus sunt illati, quum nudi intra cucumerum semina essent adacti. at doli architectum ipsum et ducem. qui extra vrbem erat, in virgultorum onus abditum intulerunt. vbi nox aduenit, postquam omnes conuenissent, et singuli tempus aptum captassent, quo alii e ciuibus pleni vino erant, alios publica solemnitas tenebat occupatos, agendi sumtum est principium. Primo igitur solutum est onus virgultorum, atque inde statim emergens dux praesto fuit. dein alii crates euoluere, ad sumendas hastas et iacula: alius vasa aceris et lanae aperire; quidam sportas rescindere: nonnulli capsis apertis arma promere: alii orcas frangere, vt eo citius pugiones arriperent. atque haec omnia ad signum, quod intra vrbem datum fuerat, simul administrabantur. quum non magno spatio coniurati inuicem distarent, eratque adeo, quod

λὴν γράψας περί τινων φανερῶς ἐν πλείοσιν, ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ τὸ αὐτὸ ποιεῖν ἐπιστημαινόμενον· γράμματα δὲ ὅτε ἐμφανῆ, ὥσπερ ἐν * βέλη· τὴν δ' ἐπισημασίαν εἶναι ὡς ἀδηλοτάτην ἐπὶ στιγμαῖς διὰ πολλοῦ, ἢ γραμμαῖς παραμήκεσιν, ἃ τοῖς μὲν ἄλλοις μηδεμίαν ὑπόνοιαν ἕξει, τῷ δὲ πεμπομένῳ γνωστὴ ἔσται ἡ ἐπιστολή. Πεμπέσθω ἀνὴρ ἀγγελίαν φέρων τινὰ, ἢ καὶ ἐπιστολὴν περὶ ἄλλων φανερῶν· τοῦ δὲ μέλλοντος πορεύεσθαι κρυφαίως αὐτοῦ εἰς τὸ τῶν ὑποδημάτων πέλμα ἐντεθήτω εἰς τὸ μεταξὺ βιβλίον, καὶ καταῤῥαπτέσθω· πρὸς δὲ τοὺς πηλοὺς καὶ τὰ ὕδατα, εἰς κασσίτερον ἠλασμένον λεπτὸν γραφέσθω, πρὸς τὸ μὴ ἀφανίζεσθαι ὑπὸ τῶν ὑδάτων τὰ γράμματα· ἀφικομένου δὲ παρ' ὃν δεῖ, καὶ ἀναπαυομένου ἐν τῇ νυκτὶ, ἀναλυέτω τὰς ῥαφὰς τῶν ὑποδημάτων, καὶ ἐξελὼν, καὶ ἀναγνοὺς, ἀναγράψας λάθρα ἔτι τούτου καθεύδοντος, καὶ ἐγκαταῤῥάψας ἀποστελλέτω τὸν ἄνδρα, ἐπιστείλας καὶ δούς τι φέρειν φανερῶς. οὕτως ἂν οὔτε ἄλλος, οὔτε ὁ φέρων εἰδήσει. χρὴ δὲ τὰς ῥαφὰς τῶν ὑποδημάτων ὡς ἀδηλοτάτας ποιεῖν. Εἰς Ἔφεσον δ' εἰσεκομίσθη γράμματα τρόπῳ τοιῷδε. Ἄνθρωπος ἐπέμφθη, ἐπιστολὴν ἔχων φύλλοις γεγραμμένην, τὰ δὲ φύλλα ἐφ' ἕλκει κατα-δεδεμένα ἦν ἐπὶ κνήμην. εἰσ-

priori eſt affinis, vtetur. Epiſtolam lr ngi.orem de rebus nonnu.llis pa.am et aperte vbi ſcripſerit, idem in iſta quoque epiſtola faciet, notas imponens literis, quicquid volueris ſignificaturas. nota autem eſto, quoad eius fieri poterit, parum manifeſta, punctis quibusdam impoſitis, aut interductibus longiuſculis. ita apud alios res ſuſpicione omni carebit; ei vero, ad quem mittitur, nota erit epiſtola. Mittatur homo nuntium aliquem ferens, aut etiam epiſtolam de rebus aliis manifeſtis. iri profecturi vero tabellarii ſolum calceorum indatur epiſtola atque conſuatur, ipſo inſcio. vt autem nihil ſcriptis noceant neque lutum neque aquae, ſcribatur in candido plumbo, quod malleo ad magnam tenuitatem fuerit ductum, ne literae aquis deleantur. vbi tabellarius quo oportebat peruenerit, ipſo noctu quieſcente, ſoluat hoſpes ſuturas calceamentorum. poſtquam literas exemerit, legerit, alias clam ſcripſerit, ipſo adhuc dormiente, poſtremo inſuerit, hominem dimittat, exaratis literis aliis, quas dabat ei palam ferendas. hoc pacto nemo alius, ac ne tabellarius quidem ipſe, conſilii erit conſcius. danda autem opera eſt, vt eiusmodi ſuturae ſlant, quae nullo pacto manifeſtae ſint futurae. Epheſum hoc modo literae ſunt allatae, et in vrbem admiſſae. Homo quidam eſt miſſus, habens epiſtolam in foliis ſcriptam: folia autem, vlceri im-

ενεγχθεὶς

ἐνεγχθείη δ' ἂν γραφὴ καὶ ἐν τοῖς γυναικῶν ὠσὶν ἐχούσαις ἀντ' ἐνωτίων ἐνειλημένοις λεπτοῖς μολιβδίνοις. ἐκομίσθη δὲ καὶ ἐπιστολὴ περὶ προδοσίας εἰς τὸ στρατόπεδον ἀντικαθήμενον πολέμιον, ὑπὸ τοῦ προδιδόντος, ὧδε. Τῶν ἐξιόντων ἱππέων ἐκ τῆς πόλεως εἰς προνομὴν τῶν πολεμίων ἑνὶ ἐγκατεῤῥάφη ὑπὸ τὰ πτερύγια τοῦ θώρακος, βιβλίον ἐν ᾧ ἐντέταλτο, ἐάν τις ἐπιφάνεια τῶν πολεμίων γένηται, πεσεῖν ἀπὸ τοῦ ἵππου, ὡς ἄκοντα, καὶ ζωγρηθῆναι· παραγενομένου δ' ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἀποδοθῆναι τὸ βιβλίον, ὡς δεῖ, ὑπηρέτῃ. Ἄλλος δὲ ἱππέας ἐκπέμπων, εἰς τὴν ἡνίαν τοῦ χαλινοῦ βιβλίον ἐνέγραψεν. ἐγένετο δὲ περὶ ἐπιστολὴν τοιόνδε. πόλεως γὰρ πολιορκουμένης, ἐπεὶ παρῆλθεν ἔσω τῆς πόλεως ὁ κομίζων τὰς ἐπιστολάς, τῷ μὲν προδιδόντι, ᾧ προσέφερεν, οὐκ ἀποδίδωσι· πρὸς δὲ τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως ἦλθε μηνύων, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἐδίδου. ὁ δ' ἀκούσας ἐκέλευε ταύτας μὲν τὰς ἐπιστολάς, οἷς ἔφερεν, ἀποδοῦναι· τὰ δὲ παρ' ἐκείνων, εἰ ἀληθές τι μηνύει, παρ' αὐτὸν ἐνεγκεῖν. καὶ ὁ μηνύων ταῦτ' ἔπραξεν. ὁ δὲ ἄρχων λαβὼν τὰς ἐπιστολάς, καὶ ἀνακαλεσάμενος τοὺς ἀνθρώπους, τὰ σημεῖα ἐδείκνυε τῶν δακτυλίων, ἅπερ ὡμολόγουν αὐτοῖς εἶναι, καὶ λύων τὰ βιβλία, ἐδήλου τὸ πρᾶγμα· τεχνικῶς δὲ δοκεῖ φωρᾶσαι*, ὅτι τὰς πεμπομένας πα-

poſita, ad tibiam erant alligata. Poſſit etiam inferri ſcriptura, auribus mulierum appenſa, in plumbeis chartis conuoluta, quae pro inauribus erunt. Allata etiam eſt a proditore quodam epiſtola de proditione in caſtra hominum, e regione caſtrametantium, iſto pacto. Equitum ad populandos inimicorum fines exeuntium vni ſub thoracis alis conſuta eſt epiſtola, cui equiti mandatum fuerat, vt, ſicunde hoſtes apparerent, de equo ſuo caderet, idque ſibi inuito accidiſſe ſimularet, ac capi ſe viuum operam daret poſtquam ad caſtra foret ventum, daret epiſtolam cui oportebat. Alius equitem vrbe emittens, frenorum habenis epiſtolam inſuit. Accidit vero et huiusmodi caſus circa literas. Vrbs quaedam obſidebatur. in hanc quum eſſet lator literarum ingreſſus, prodito i quidem, cui eas afferebat, non tradiuit; ſed ad magiſtratum adiit, rei indicium deferens, atque ei dat literas. ille re cognita, epiſtolas quidem reddi ei iuſſit, cui afferebat: quas autem ab iis acciperet, vt eas, ſi vera eſſent, quae indicabat, ad ſe deferret. quod fuerat iuſſus index, fecit. magiſtratus, literis acceptis, auctores earum accerſit, ſigna annulorum eis oſtendit; fatentur illi, ſua eſſe ſigna; tum apertis literis, rem omnem patefacit. qui mihi videtur magna arte verum indagaſſe, quod literas ab exteris miſſas a tabellario non acceperit. proditores enim et negare, et ab aliquo ſibi

ρὰ

ρὰ τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι καὶ ἔλαβε. ἦν γὰρ αὐτοῖς ἀρνηθῆναι, καὶ φάσκειν, ἐπιβουλεύεσθαι ὑπό τινος. τὰς δ' ἀνταποστελλομένας λαβὼν, ἀναντιλέκτως ἤλεγξε. Κομίζεται δὲ καὶ ὧδε. Κύστιν ἰσομεγέθη ληκύθῳ, ὁπότη ἂν βούλει, πρὸς τὸ πλῆθος τῶν γραφησομένων, φυσήσας καὶ ἀποδήσας σφόδρα ξηρᾶναι, ἔπειτα ἐπ' αὐτῆς γράψαι, ὅ τι ἂν βούλει, μέλανι κατακόλλῳ. ξηρανθέντων δὲ τῶν γραμμάτων, ἔξελε τὴν πνοὴν τῆς κύστιδος, καὶ συμπιέσας εἰς λήκυθον ἐνθεῖναι· τὸ δὲ στόμα τῆς κύστιδος ὑπερεχέτω τοῦ πόματος τῆς ληκύθου. ἔπειτα φυσήσας τὴν κύστιν ἐν τῇ ληκύθῳ ἐνοῦσαν, ἵνα δι θῇ ὡς μάλιστα ἐλαίου ἐμπλήσαντα, περιτεμεῖς τῆς κύστιδος τὸ ὑπερέχον τῆς ληκύθου, καὶ προσαρμόσαι τῷ στόματι ὡς ἀδηλότατα. καὶ βύσαντα τὴν λήκυθον, κομίζειν φανερῶς. διαφανές τε ὂν τὸ ἔλαιον ἔσται ἐν τῇ ληκύθῳ, καὶ οὐδὲν ἄλλο φανεῖται ἐνόν. ὅταν δὲ ἔλθῃ, παρ' ὃν δεῖ, ἐξεράσας τὸ ἔλαιον, ἀναγνώσεται φυσήσας τὴν κύστιν, καὶ ἐκσπογγίσας. καὶ κατὰ ταυτὰ εἰς τὴν αὐτὴν γράψας, ἀποστελλέτω. Ἤδη δέ τις ἐν δέλτῳ ἐνξύλῳ γράψας, κηρὸν ἐπέθηκε, καὶ ἄλλα εἰς τὸν κηρὸν ἐνέγραψεν. εἶτα ὅταν ἔλθῃ, παρ' ὃν δεῖ, ἐκκνίσας τὸν κηρὸν, καὶ ἀναγνοὺς, γράψας πάλιν ὡσαύτως, ἀπέστειλε. Λέγεται καὶ εἰς πυξίον γράψαντα μέλανι ὡς βελτίστῳ,

insidias strui, dicere poterant. nunc responsa ad illas literas in potestate habens, fraudem ita arguit, vt proditores mutire contra nihil possent. Deferuntur etiam isto pacto. Vesicam magnitudine parem ampullae, cuiuscumque illam magnitudinis eligere volueris pro copia rerum scribendarum, inflatam, dein firme ligatam, siccato. postea atramento, cui plusculum glutinii admixtum, scribe super ipsa, quicquid volueris. vbi iam literae siccae fuerint, flatum vesica exime, et compressam indito in ampullam. os autem vesicae promineto vltra ampullae operculum. secundum haec, vbi vesicam, quae ampullae est indita, inflatam, vt quam maxime poterit fieri distendatur, oleo impleueris; quod prominet illius extra ampullam circumcide, et eius ori apta sic, vt nullum eius vestigium appareat. hanc ampullam probe obturatam feras in aperto licet. quippe oleum, quod ei inest, pellucebit: neque aliud quicquam ei inesse apparebit. Factum antea hoc etiam est. quidam in tabella lignea quum scripsisset, ceram superilleuit, et cerae alia inscripsit. deinde vt ventum est ad eum, cui scribebatur; is cera detersa, et lectis, quae scripta erant, postquam alia similiter scripsisset, hominem dimisit. Dicitur etiam quidam, in buxeam tabellam quum scripsisset atramento quam optimo, scripturam siuis-

ἐξῃ

ιανθῆναι· ἔπειτα λευκώ-, ἀφανίζειν τὰ γράμμα-ιταν ἂν ἀφίκηται παρὰ ευπόμενον, λαβόντα εἰς θεῖναι τὸ πυξίον. φα-ἂν ἐν τῷ ὕδατι ἀκριβῶς ι τὰ γεγραμμένα. γρά-δ' ἂν καὶ εἰς πινάκιον ι, ἅπερ ἂν βέλει· ἔπει-ταλευκῶσαι, καὶ ξηρά-γράψαι, ἱππέα φωσφό-ὅ τι ἂν βέλει, ἱματισμὸν, καὶ τὸν ἵππον λευκόν. ιῇ, καὶ ἄλλῳ χρώματι, μέλανος. ἔπειτα δῦναι τι-θεῖναι ἐγγὺς τῆς πόλεως, ἐν τύχῃ ἱερὸν, ὡς εὐξό-ὅταν δὲ δεῖ ἀναγνῶναι ραμμένα, χρὴ ἐλθόντα ἱερὸν, καὶ γνόντα τὸ πι-τυσσήμῳ τινὶ προτυγχει-ἀπενείκαντα εἰς οἶκον, εἰς ἔλαιον. πάντα ἂν ραμμένα φανεῖται. πα-ἐν ἀδηλοτάτη πέμψις, ιπωδεστάτη δὲ, νῦν μοι ραμμάτων ἐμφανισθήσε-ι δὲ τοιάδε. Ἀςράγαλον θες τρυπῆσαι εἰς εἴκοσι ταρα τρήματα, ἓξ εἰς ἑκά-υρὰν τῦ ἀςραγάλε· ἔςω δὲ τρυπήματα τῦ ἀςραγάλε φ' ἧς ἂν πλευρᾶς ἄρξῃ ρα καὶ τὰ ἐχόμενα, ἅ-ἑκάςῃ πλευρᾷ γέγραπται. ὶ ταῦτα, ὅταν τινὰς θέ-αὐτῇ τίθεσθαι λόγυς, λί-ειν ἐὰν τῇ τῦ λίνυ, ἀρξάμενος ἐκ ευρᾶς τῦ ἀςραγάλε, ἐν λφα ἐςὶ, παρελθὼν τὰ

se deliccari: tum autem albo illito, ne literae apparerent, fecisse. postquam igitur ad eum ventum, cui epistola mittitur; is tabellam in aquam immisit. ita quicquid fuerat scriptum. in aqua apparebit. Scribi etiam queat in tabella pictoris, quicquid volueris. deinde hac dealbata et siccata, Lucifer eques pingendus, aut quiduis aliud pro libidine; puta vestimentum album, equus albus, aut si mauis alius coloris, nigro excepto. deinde alicui tabella est danda; qui in templo. quod primum fuerit extra vrbem obuium, eam pro donario suspendat, ceu religione voti obligatus. Quand autem legere, quae scripta sunt oportebit, ad aedem sacram accedendum, et per signum, quod prius conuenerit, tabula agnita. et domum allata, in oleo ponere ipsam oportet. omnia igitur, quae scripta sunt, fient manifesta. Declarabitur nunc a me ratio mittendi epistolas. illa quidem omnium occultissima; sed et operosissima. est autem haec. In talo satis magno foramina quatuor et viginti facito: sena videlicet in quoque latere. Sunto autem tali foramina literae *Graecorum*. tu vero memento, in quo latere prima literarum Alpha fuerit locata, et illi proximae. cum igitur sermonem aliquem volueris exprimere, fili traiectione per foramina id tibi faciendum. in traiectione autem fili. orsus ab eo tali latere, vbi est Alpha. *atque per id foramen traiecto filo*, proxime

ἐχό-

ἐχόμενα τούτων παραγράμματα, ὅταν ἔλθῃ εἰς πλευρὰν, οὗ ταῦτά ἐστι, δίειρον πάλιν· παρεὶς δὲ τούτου τὰ ἐχόμενα, ὅπου συμβαίνει εἶναι· καὶ πάλιν παρεὶς τὰ ἐχόμενα τούτου, ὅπου ἔνεστι διεῖρον τὸν λίνον· καὶ οὕτω τὰ ἐπίλοιπα τοῦ λόγου ἀντιγράφων ἔνειρε εἰς τὰ τρυπήματα, ὥσπερ ὄνομα. ἔσται οὖν περὶ τὸν ἀστράγαλον ἀγαθὶς λίνου πεμπομένη. δεήσεται δὲ ἀναγινώσκοντα ἀναγράφεσθαι εἰς δέλτον τὰ δηλούμενα γράμματα ἐκ τῶν τρυπημάτων. ἀνάπαλιν δὲ γίνεται ἡ * ἐξίωσις τῇ ἐνέρσει· διαφέρει δὲ οὐδὲν τὰ γράμματα ἀνάπαλιν γραφῆναι εἰς δέλτον. οὐδὲν γὰρ ἧττον γνωσθήσεται. καταμαθεῖν δὲ πλεῖστον ἔργον ἐστὶ τὰ γεγραμμένα, ἢ τὸ ἔργον αὐτὸ γενέσθαι. εὐπρεπέστερον δ' ἂν τοῦτο γίνοιτο, ξύλου ὡς σπιθαμιαίου τρυπηθέντος, ὅσα γε τὰ στοιχεῖα τῶν γραμμάτων, ἔπειτα ὡσαύτως ἐνείρειν τὸ λίνον εἰς τὰ τρυπήματα· ὅπου δ' ἂν εἰς τὸ αὐτὸ τρύπημα συμβῇ δὶς ἐνείρεσθαι, ὥσπερ τὸ αὐτὸ γράμμα δὶς ἐφεξῆς γράφεσθαι· προπεριελίξαντα τὸ λίνον περὶ τὸ ξύλον ἐνείρειν. γίνοιτο δ' ἂν καὶ ὧδε. ἀντὶ τοῦ ἀστραγάλου καὶ ξύλου ποιήσας κύκλον ξύλινον λεᾶναι, καὶ τρῆσαι ἐφεξῆς κύκλῳ τὰ στοιχεῖα τῶν γραμμάτων τὰ τέτταρα καὶ εἴκοσι. ὑποψίας δὲ ἕνεκεν καὶ

notatas literas transgressus; postquam ad latus illud perueneris, vbi est Iota, traiicere rursum. proximas deinde literas iterum omitte, donec illuc veneris vbi est *Delta*; ibi filum traiice. praeteri denuo proxime sequentes literas, vsque dum fit ventum ad *Ypsilon*. eo loci filum vt prius traiice: atque ita fac in ceteris literis huius sermonis, *αἱ δυνάμεις ἀπέστησαν*; *exercitus fidem mutarunt.* scriptionis, inquam, loco, traiectione fili in cunctis literis vtere, quasi esset nomen vnum. Erit igitur quod mittetur, velut glomus quidam fili circa talum. illum vero, qui ista leget, literas per foramina designatas in pugillaribus aut tabellis describere oportebit. porro exemtio contrario ordine fiet atque insertio. sed quod literae inuerso ordine in pugillaribus describentur, id vero nihil refert: non enim propterea minus sermo cognoscetur. quamquam plus sane operis est in cognoscendis, quae scripta sunt, quam in opere ipso conficiendo. Concinnius autem hoc fiet, si lignum vnius quasi spithamae vel dodrantis secundum literarum numerum fuerit perforatum: deinde filum per foramina traiiciatur. Quoties autem bis in idem foramen fuerit filum traiiciendum, sicut litera eadem bis continenter scribitur: prius quam posteriorem traiectionem facias, filum circa lignum circumducito. Fiet idem et hoc pacto. Tali aut ligni loco orbem ligneum lae-

ἄλλα

.. α ἐν μέσῳ τοῦ κύκλου τετρῆσθαι. ἔπειτα οὕτω εἰς τὰ στοιχεῖα ἐφεξῆς ὄντα τὸ λίνον διείρειν· ὅταν δὲ δὶς τὸ αὐτὸ γράμμα συμβαίνει, γράφειν ἐκ τῶν ἐν μέσῳ τρυπημάτων, προδιείροντα, εἰς τὸ αὐτὸ γράμμα ἐνεῖραι. γράμματα δὲ λέγω τὸ τρύπημα. Ἤδη δέ τινες εἰς τὸ βιβλίον γράψαντες ὡς λεπτότατον μακροὺς στίχους, καὶ λεπτὰ γράμματα, ἵν' ὡς εὐογκοτάτη γίνηται ἡ ἐπιστολή· εἶτα ἐπὶ τῷ ὤμῳ τοῦ χιτῶνος ὑποθέντες, καὶ ἀποπτύξαντες τοῦ χιτωνίσκου ἐπὶ τῷ ὤμῳ, ἀνύποπτος δὴ δοκεῖ εἶναι ἡ κομιδὴ τῆς ἐπιστολῆς, καὶ ἐνδεδυκότος τινὸς τὸν χιτωνίσκον, ἢ οὕτω φερομένου. Μαρτύριον δὲ, ὅτι τὰ εἰσπεμπόμενα μετ' ἐπιβουλῆς χαλεπὸν φυλάξαι· Οἱ γοῦν περὶ Ἴλιον ἄνθρωποι, ἐκ τοσούτου χρόνου καὶ οὕτω διατεταγμένοι, οὔπω δύνανται φυλάξαι, μὴ εἰσελθεῖν αὐτοῖς τὰς Λοκρίδας, καίτοι τοσοῦτον ἐστὶν αὐτοῖς σπουδὴ καὶ ἡ φυλακή. Ἀλλ' ὀλίγοι προσέχοντες τῷ λαθεῖν, λανθάνουσι ... εἰσάγοντες σώματα. Ἤδη δὲ τοῖς παλαιοτέροις καὶ τοιάδε ποτὲ ἐτεχνάσθη. Ποτίδαιαν γὰρ θέλων προδοῦναι Τιμόξενος Ἀρταβάζῳ, προσέθεντο ἀλλήλοις, ὁ μὲν

uigato: deinde in eius ambitu literarum xxiv. elementa perforato. vitandae autem fuſpicioni, alia quoque per medium orbem facito foramina: tum autem per elementa, continua ſerie ita diſpoſita, filum traiice. ſi quando autem litera eadem bis occurrat ſcribenda, filo prius inſerto in foramina medii circuli, iterum in literam eandem filum inſere. literas appello foramen vnumquodque. Hoc quoque a nonnullis factum, vt in ſubtiliſſima charta, *ſiue alia ad ſcribendum materia*, longos verſus literis ſubtilibus ſcriberent; ita vt epiſtola propter molis modum eſſet ad ferendum commodiſſima: deinde ea ſubiecta eſt tunicae humero. et extrema tunica eandem in partem replicata. videtur igitur extra omnem ſuſpicionem futura epiſtolae latio, ſiue quis tunicam induat, ſiue ita ſerat. Quod autem eius rei, quae ſubdole immittitur, difficilis cautio ſit, teſtimonio probari poteſt. Nam qui Ilium colunt homines, a tanto tempore in eo laborantes, et tanta diligentia ad hoc diſpoſiti, nondum cauere poſſunt, quo minus Locrides Ilium ingredian ur, qui tamen in eam rem ſtudii tantum impendant, et tanta cautione vtantur. ſed nimirum pauci ad fallendum attendentes fallunt, et ita multas in vrbem Locridas inducunt. A vetuſtioribus vero etiam huiusmodi dolus eſt vſurpatus. Quum Timoxenus Potidaeam prodere Artabazo vel-

…ους τὴν Ποτίδαιαν. τοξεύων γὰρ Ἀρτάβαζος εἰς τὸ προσυγκείμενον, ἁμαρτὼν τοῦ χωρίου διὰ πνεῦμα καὶ φαύλην πτέρωσιν, βάλλει ἀνδρὸς Ποτιδαιάτου τὸν ὦμον, πρὸς δὲ βληθέντα περιέδραμεν ὄχλος, οἷα φιλεῖ γίνεσθαι ἐν τῷ πολέμῳ· αὐτίκα δὲ τὸ τόξευμα λαβόντες, ἔφερον ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς, καὶ οὕτω καταφανὴς ἐγένετο ἡ πρᾶξις. Ἱστιαῖος δὲ βουλόμενος τῷ Ἀρισταγόρᾳ σημῆναι, ἄλλως μὲν οὐδαμῶς ἔχων ἀσφαλῶς δηλῶσαι, ἅτε φυλασσομένων τῶν ὁδῶν, καὶ οὐκ εὔπορον, γράμματα λαθεῖν φέροντα, τῶν δούλων τὸν πιστότατον ἀποξυρήσας ἔστιξε, καὶ ἐπέσχεν ἕως ἂν ἔφυσαν αἱ τρίχες. εἶτα τάχιστα ἔπεμπεν εἰς Μίλητον, ἐπιστείλας τῷ ἐστιγμένῳ ἄλλο μὲν οὐδέν· ἐπειδὰν δ' ἀφίκοιτο εἰς Μίλητον πρὸς Ἀρισταγόραν, κε-

…Potidaeatam pro… palam fieret. nam Arta… quum in locum consti… sagittas iaceret, a scopo… rans virum Potidaeatam… mero feriit. ad quem v… ratum turba vndique, v… amat in bello, accurr… statim sagittam accep… duces attulerunt, atq… fraus patuit. Histiaeus… ficare aliquid Aristago… piens, quum nulla… facere id posset,… stodibus vias obsid… difficile esset ei,… ferret, latere: serv… lissimo caput rasit,… matibus inussit: deinde… donec renascens capill… creuisset, detinuit.… primum accidit, Milet… ficisci ipsum iubet,… aliud notis inusto da… datum, nisi hoc, vt,… Ephesum ad Aristago… uenisset, iuberet… sibi stigmatibus radi…

γραφομένοις, τοσαύτας ϛιγ-
ς εἶναι· οἷον δὴ τὖτο.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΛΟΣ.

: :: Ν::: Σ:: :: Σ Κ Λ::. Σ

ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ ΗΚΕΤΩ.

Ρ. ΚΛ.. :: Δ.:Σ :Κ" Τ:::

ἢ τόδε ἄλλο· ἀντὶ τῶν φωνέντων γραμμάτων τίθεσθαί τι. Καὶ τάδε τὰ πεμπόμενα γράμματα εἴς τινα τόπον τῷ πεμπομένῳ δῆλον, ὡς δῆλον γίνεσθαι, ἐλθόντος τῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν πόλιν, καὶ πωλῦντός τι ὠνουμένου, ὅτι ἥκει αὐτῷ γράμματα, καὶ κεῖται ἐν τῷ ῥηθέντι τόπῳ· καὶ ὅπως ὁ φέρων οἶδε, ὅτῳ ἠνέχθη, ὁ λαβὼν γνωςὸς ἔςαι, ὅ τι. Πολλοὶ δὲ κατ' Ἤπειρον κυσὶν ἐχρήσαντο ὧδε. ἀπαγαγόντες * δεσμὸν περιέθηκαν περὶ τὸν αὐχένα ἱμάντα, ἐν ᾧ ἐπιςολὴ ἐγέγραπτο. εἶτα ἀφῆκαν νυκτὸς ἢ μεθ' ἡμέραν, πρὸς ὃν ἐξ ἀνάγκης ἔμελλεν ἥξειν, ὅθεν ἀπήχθη. ἔςι δὲ τὖτο Θεσσαλονικόν. χρὴ δὲ τὰς παραγενομένας εὐθὺς ἀνοίγειν δέλτους. Ἀςυάνακτι δὲ τυράννῳ Λαμψάκυ πεμφθείσης ἐπιςολῆς, ἐν ᾗ γεγραμμένα ἦν μηνύοντα τὴν ἐπιβυλὴν, ἀφ' ἧς ἀνῃρέθη, παρὰ τὸ μὴ εὐθὺς ἀνοῖξαι, καὶ ἀναγνῶναι τὰ γεγραμμένα, ἀλλ' ἀμελήσαντος αὐτῦ, πρὸς ἄλλοις δὲ γενομένυ ἑτέρου, διεφθάρη, τὴν ἐπιςολὴν ἔχων περὶ τὺς δακτύλυς. διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ ἐν Θήβαις ἡ Καδμεία κατελήφθη·

est in ordine literarum vocalis notanda. Exemplum hoc esto:

Dionysius pulcher.

D:. :: N::: S:· S P:: LCH··R

Heraclides venito.

H·· R· CL:· D·· S V·· N:·T::

Item alia ratio: in locum vocalium quiduis aliud subsstituatur. E- literae quidem istiusmodi in certum locum deferendae sunt, ei notum, ad quem diriguntur, vt hic, simulac tabellarius in vrbem venerit, vendiderit, emeritue aliquid, eo ipso cognoscat literas sibi venisse, easque in eo, qui conuenit loco esse. ita si fiat, neque is qui fert, cui ferat, nouerit: neque eum, qui accepit, accepisse, notum cuiquam fuerit. Multi in Epiro canibus in eam rem sic vtuntur. Canem vinctum abducunt: deinde lorum circa collum applicant, cui epistola est inscripta: mox noctu, siue interdiu dimittunt, qui necessario ad eum locum abit, vnde est abductus: atque hoc Thessalonicensium est inuentum. Ceterum epistolae de talibus rebus allatae, statim sunt aperiendae. Astyanacti, tyranno Lampsaci, missa epistola fuerat, indicium eius coniurationis continens, per quam periit, idque propterea, quod literas non illico aperuit, neque iis contenta legit. quum igitur rem neglexisset, atque alia negotia huic praeuertisset, epistolam digitis tenens interiit. Cadmea quoque Thebis eandem ob caussam est capta, sed et Mitylenae in Lesbo simi-

τῆς τε Λέσβε ἐν Μιτυλήνῃ τὰ παραπλήσια τέτοις ἐπράχθη. Γλῶς δὲ βασιλέως ναύαρχος, παρὰ βασιλέα ἀναβὰς, ἐπεὶ ἐχ οἷόν τε ἦν ὑπομνήματα ἐν βιβλίῳ ἔχοντα εἰσιέναι παρὰ βασιλέα, ἣν δὲ αὐτῷ περὶ πολλῶν τε καὶ μεγάλων διαμνημονευτέον, ἐγράψατο εἰς τὰ διαστήματα τῆς χειρὸς τῶν δακτύλων, περὶ ὧν ῥητέον ἦν αὐτῷ. Περὶ τῶν τοιέτων ἐπιμέλειαν τῷ πυλωρῷ ποιητέον, ὡς ἂν μηδὲν λανθάνηται εἰς τὴν πόλιν εἰσφερόμενον, μήτε ὅπλον, μήτε γράμματα.

32. Πρὸς δὲ τὰς τῶν ἐναντίων προσαγωγὰς μηχανήμασιν ἢ σώμασιν ἐναντιῦσθαι ὧδε. Πρῶτον μὲν εἰς τὰ ὑπεραιρόμενα ἐκ πύργων, ἢ ἱστίων, ἢ τῶν ὁμοτρόπων τέτοις, * οἷς προσαχθέντα ὑπεραίρειν χρὴ τισὶν ἀδιατμήτοις περιβληθέντα κατατετᾶσθαι ὑπὸ * πνεόντων. ἀλλὰ δὲ ὑποθυμιᾶν καπνὸν πολὺν, ὑφάπτων ὡς μέγιστον πῦρ πνέοντα αὐταείρεσθαι πύργες ξυλίνες, ἢ ἄλλα ὕψη ἐκ φορμῶν πληρεμένων ψάμμε, ἢ ἐκ λίθων, ἢ ἐκ πλίνθων. Ἴσχοι δ' ἂν τὰ βέλη καλάμων ταρσοὶ ὀρθίων, καὶ πλαγίων συντιθεμένων. Ἡτοίμαςαι δὲ καὶ τοῖς εἰς τὰ τείχη μηχανήμασιν εἰσπίπτεσι κριῷ καὶ τοῖς ὁμοτρόποις τέτων ἐρύματα. σάκκες ἀχύρων πληρεντα προκρεμαννύειν, ἀγγεῖα ἐρίων, καὶ ἀσκὲς βοείες νεο-

lia his acciderunt. Glus Persae nauarchus ascenderat ad regem: in cuius conspectum, qui admittuntur, fas eis non est vllum commentarium in manibus habere. quum igitur de multis magnisque rebus memoriter esset ipsi agendum, dicendorum capita in ipsis interuallis, quae digitos manus separant, scripsit. De his et similibus portae custos debet esse sollicitus; ne quid, siue armorum, siue literarum clam in vrbem inferatur.

32. Quando autem hostis accessionem facit ad muros, siue machinis, siue hominum corporibus, sic resistendum. Ac primo aduersus ea, quae supra muros attolluntur, e turribus, vel malis, aut simili modo alio, oportet sublimiores machinas attollere, et funibus intendere, tegminibus munitas impenetrabilibus: suffitus quoque earum rerum adhibere, quae fumi multum emittent. accendendus etiam est ignis maximus. Turres quoque ligneae ex aduerso erigendae, et aliae moles altae, e corbibus arena plenis, aut lapidibus, vel lateribus. Possint etiam tela repellere crates ex arundinibus textae, qua erectis, qua transuersariis. Ad haec fuere, qui aduersus arietem et id genus machinas in moenia irruentes praeparata munimina haberent, saccos aceribus plenos, pro muris suspensos, vasa item lana referta,

δάρτες

...εφυσημένες, ἢ πεπλη-
...ι τινῶν ἄλλα τέτοις ὁ-
... καὶ ἔταν ἢ πύλην ἢ
τῆ τάχες διακόπτῃ,
...ίχῳ τὸ προσίχον ἀνα-
...εσθαι, ἵνα μὴ δύνηται
...τειν τὸ μηχάνημα. καὶ
...ιάζεσθαι δὲ, ὅπως λί-
...αξοπληθὴς ἀφιέμενος
... καὶ συντρίβῃ τὸ τρύ-
τὸν δὲ λίθον ἀφίεσθαι
... προωςῶν, ἐχόμενον
...ένων. ὅπως δὲ μὴ ἁ-
τῆ τρυπάνε ὁ λίθος
...ς, καθέτην χρὴ προ-
. καὶ ὅταν αὕτη πέσῃ
...ύπανον, εὐθὺ τὸν λί-
...φίεσθαι. Ἄριςον δὲ,
διακόπτοντα τὸ τεῖχος
παρεσκευάσθαι. ὅταν
...ροσάγεσθαι τῆ τείχες
χρὴ ἔσωθεν ἀντιπαρα-
... ἀντικριὸν, διορύξαν-
...άχες μέχρι τῆ ἄλλου
...ν πλίνθων, ἵνα μὴ
πρότερον οἱ πολέμιοι·
ἐγγὺς ᾖ τὸ διακόπτον,
...θεν τῷ ἀντικριῷ παίειν,
ἰσχυρότερον ὁ ἀντικριὸς
πρὸς δὲ τὰ μεγάλα
...ατα, ἐφ' οἷς σώμκτά
προσάγεται, καὶ βέ-
...ύτων ἀφίεται ἄλλα τε,
...ιπέλται, καὶ σφενδό-
...δὲ τὰς ὀροφίνας οἰκίας,
...ρα τοξεύματα, πρὸς
τὰ μηχανήματα, πρῶ-
χρὴ τὰς ἐν τῇ πόλει
ὑπορύσσειν κατὰ τὰς
...ὰς τῆ μηχανήματος,
καὶ τῶν μηχανημάτων

et vtres inflatos e recente corio boum; nec non alia id genus similiter impleta. Quando portam vel aliam muri partem machina quatit, laqueo prominentem partem, siue rostrum, oportet auertere, quo machina murum ferire nequeat. Praeparandum etiam est faxum plaustrale, quod demissum in terebram incidat, eamque conterat. atque id faxum e tignis proiectis est emittendum: quod vbi recta in terebram incidet, faxum protinus est laxandum. Plurimum etiam iuuerit, contra machinas moenia perforantes haec esse praeparata. cognito, ad quam partem murorum hostis machinam sit admoturus, oportet te quoque arietem arieti contrarium comparare, interiore muri parte perfossa, vsque ad lateres partis exterioris, ne prius inimici rescifcant. vbi autem appropinquauerit tundentis machinae rostrum; tum demum intrinsecus ariete contrario tundendum, cuius quidem ictus ictu alterius est multo vehementior. Aduersus magnas machinas, super quibus multi armati admouentur, et ex quibus tela mittuntur, cum alia, tum catapultae et fundae, atque etiam in tecta arundinacea sagittae igniferae, aduersus ista, inquam, machinamenta curare oppidani debent, vt, qua accessionem ad muros ipsa sunt factura, cuniculos occultos fodiant, quo machinarum rotae impressae sidant cuniculosque subeant. Post ista

ἐμπίπτοντες δύνωσιν εἰς τὰ ὑπορύγματα. ἔπειτα ἔσωθεν ἀνταείρειν ἐκ φορμῶν πληρυμένων ψάμμυ, καὶ λίθων ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ἔρυμα, ὅπερ τῦ τε μηχανήματος ὑπερέξει, καὶ τὰ ἐκ τῶν ἐναντίων βέλη ἀργὰ ποιήσει. προκαλύπτειν δὲ ἅμα τύτοις καὶ γυμνὰ παραπετάσματα ἢ ἱστία, ἐρύματα τῶν εἰσαφιεμένων. ἅπερ σχήσει τε τὰ ὑπερπίπτοντα τῶν βελῶν, καὶ ῥαδίως συλλεγήσεται. χαμαιπετὲς δὲ μηδὲν ἔσται. τὸ δὲ αὐτὸ ποιεῖν, καὶ ᾗ ἂν ἄλλῃ τῦ τείχυς ὑπερπετῆ γινόμενα τὰ βέλη τὰς ὑπερεῦντάς τε καὶ τὰς διαπορευομένυς βλάπτει καὶ τιτρώσκει. ἢ δ' ἂν τῦ τείχυς χελώνη προσαχθεῖσα δυνήσηταί τι τῦ τείχυς διορύξαι ἢ καταβαλεῖν, ταύτῃ χρὴ ἐναντιῦσθαι παρεσκευασμένον· πρὸς μὲν τὸ διόρυγμα πῦρ ποιεῖν πολὺ, πρὸς δὲ τὸ πέσημα τῦ τείχυς, τάφρον ἔσωθεν ὀρύττειν, ἵνα μὴ εἰσέλθωσι· καὶ ἅμα ἀνταείρειν τει[χί]ζοντα πρότερον ἢ πεσεῖν τὸ τεῖχος, ᾗ διορύττεται, ἂν μὴ ἄλλως δύνῃ κωλύειν.

33. Χρὴ δὲ ταῖς προσαγομέναις χελώναις ἐπιχεῖν πίσσαν καὶ συππεῖον, καὶ θεῖον ἐπιβάλλειν· ἔπειτα φλογωθέντα φάκελλον καὶ ἐξάψαντα ἐπαφιέναι σχοίνῳ ἐπὶ τὴν χελώνην, τὰ δὲ τοιαῦτα προτεινόμενος ἀπὸ τῦ τείχυς, ἐπιβάλλεται τοῖς προσαγομένοις

e saccis arena impletis et lapidibus, pro copia praesente, interior munitio erigenda, quae supra machinam *hostium* erigetur, et tela illorum reddet inutilia, simul tegendi caussa praetendi vel desuper intendi nuda vela, cum alia, tum nautica, debent, praesidio futura aduersus tela, quae intra vrbem immittentur; nam et transgredientia muros tela inhibebunt, et vt facilis eorum sit collectio praestabunt: quippe nullum eorum in terram cadet. atque hoc idem faciendum, quacumque in parte vrbis tela vltra muros delata laedunt vulneribusque afficiunt ministeria, et eos. qui per vias ingrediuntur. Sic ubi autem testudo, admota muro, suffodere. aut deiicere partem eius aliquam potuerit, huic malo praeparandum est hoc remedium. contra foramen, quod hostis fodiendo fecerit, ingens excitandus est ignis. e regione autem deiecti muri fossa interior ducenda, ne inimici ingrediantur. simul faciendum, vt murum interiorem contra ruinam aedificando attollas, prius quam murus suffossus cadat; si aliter conatum aduersariorum impedire nequeas.

33. Testudinibus, quas hostis admouerit, pix infundenda; stuppa item et sulphur iniiciendum; deinde virgultorum fascem inflammatum fune siue amento coniicere in testudinem oportet. atque haec et similia de muro protensa, machinis admouendis desuper immittuntur. Modus autem ea-

μηχα-

μασι. πιμπρᾶναι χρὴ
ὧδε. παρεσκευάσθω ξύ-
ὑπερμεγέθη δὲ πολλῷ
καὶ εἰς μὲν τὰ ἄκρα τῦ ξύ-
ινω καὶ κάτω χωρὶς πυρὸς
ας ἰσχυρὰς· τὸ δὲ εἶδος
οἷον κεραυνὸς τὸ γραφό-
τῦτο δὲ ἀφίεσθαι χρὴ
ροσαγόμενον μηχάνημα,
μένον ὕτως, ὥςτε ἐμ-
αι εἰς τὸ μηχάνημα καὶ
ιν τὸ πῦρ ἐμπαγέντος
ἅπτειτ᾽, ἂν τινες ὦσι τῆς
ξύλινοι μόσυνες ἢ τῦ τεί-
ι χρὴ τύτοις ὑπάρχειν
ὸ μὴ ἐμπίπρασθαι ὑπὸ
αμίων, πλείες καὶ βύρ-
ὸς τὴν τάξιν. ἐὰν δὲ
ῶσι πύλαι, πρὸς τὸ
ι ξύλα καὶ ἐμβάλλον-
μέγιστον τὸ πῦρ ποιεῖν,
οὗ ταφρεύσῃ τὰ ἔσω-
αὶ ἄν τι δέῃ ἐκ τῶν
υπαρχόντων, τάχιστα·
ἢ ἐκ τῶν ἐγγύτατα οἰ-
θαιρῦντα.

dem comburendi hic erit. Praeparentur ligna ad inftar fagittarum, fed praelonga et maiora multo. ad cuiusque ligni extrema, cum a fuperiore, tum ab inferiore parte, feparatim aptentur materiae ad concipiendum ignem efficaces et validae. efto autem teli huius figura, quali folent fulmina depingi. hoc igitur in machinam, quae admouetur, coniicere oportet, ita praeparatum, vt illi infigatur, et vt telo femel infixo ignis inhaereat duretque. Quod fi in vrbe aut muro turres aliquae fuerint ligneae, prouifa his debent effe praefidia, quo ne cremari ab hoftibus queant. *id praeftabunt cum alia*, tum coria cruda, praefertim fi plura iuncta opponantur. Si portis fuerit ignis iniectus, ligna funt aggerenda, et ignis maximus excitandus, donec foffa interior ducta fuerit, ad hoc, quae erunt neceffaria, ex copia praefente, *fuppeditandum*; fin minus, ruina proximorum aedificiorum *faluti confulendum*.

Ἐὰν δέ τινες πολέμιοι
ται ἐμπιμπράμεναι
σκευασίαι πρὸς τὸ πῦρ,
ιν χρὴ αὐτὸ ὄξει· ὐ
ι ῥαδίως ἐξάπτεσθαι.
δὲ τὸ * προαλείφειν·
γὰρ πῦρ οὐχ ἅπτεται.
καταςβεννύντας ἀπὸ
ηλοτάτων, ἔχειν περὶ
ωπον ἔρυμα, ἵνα ἧττον
η προσαΐσσούσης αὐτοῖς
γός.

34. Si hoftes ad munitiones tuas incendendas, apparatus concipiendo igni efficaces et validos admouerint; incendium aceto reftinguendum. non enim facile erit, ignem accendere. magis tamen iuuerit, fi prius ligna aceto linantur: nam a materia aceto illita ignis abftinet. Eos autem, qui e locis fumme editis ignem reftinguunt, munimen aliquod faciei oppofitum habere conuenit; vt ab inuadente flamma minus fentiant incommodi.

35. Αὐτὸ δὲ πῦρ σκευάζειν ἰσχυρὸν ὧδε, ὅπερ ἐ πάντη κατασβέννυται· πίσσαν, θεῖον, στύππειον, μάνναν, λιβανωτὸν, δᾳδὸς πρίσματα ἐναντίως ἐξάπτοντα προσφέρειν, ἐὰν βύλει τῶν πολεμίων τι ἐμπρησθῆναι.

36. Ταῖς δὲ τῶν κλιμάκων προσθέσεσιν ἀντιᾶσθαι· ἐὰν μὲν ὑπερέχῃ τῶ τείχους ἡ κλίμαξ προσεθεῖσα, χρὴ, ὅταν ἐπ' ἄκρων ᾖ ὁ ἀναβαίνων, τότε ἀπῶσαι τὸν ἄνδρα, ἢ τὴν κλίμακα ξύλῳ δικρῷ, ἐὰν μὴ ἄλλως κωλύειν δύνῃ διὰ τὸ ὑποτοξεύεσθαι· ἐὰν δὲ ἄρτι ἄνῃ ἡ κλίμαξ, τὴν μὲν κλίμακα ἐχ οἷόν τε ἀπωθεῖν, τὰ δὲ ὑπερβαίνοντα χρὴ ἀπῶσαι. ἐὰν δὲ ταῦτα μὲν δοκῇ εἶναι, πεποιῆσθαι χρὴ οἷον θύραν ἐκ σανίδων, ἔπειτα, ἐπὰν προσφέρηται ἡ κλίμαξ, ὑποτροτιθέναι τῇ κλίμακι τῇ προσφερομένῃ ὅταν δὲ προσίῃ ἡ κλίμαξ πρὸς τὴν θύραν, ἐξ ἀνάγκης ὑπαχθείσης τῆς θύρας, ἡ κλίμαξ πίπτει, σπονδύλε προϋποτιθεμένου, ὐδὲ προσαχθῆναι δυνήσεται.

37. Τὲς δὲ ὑπορύσσοντας ὧδε κωλύειν, ἐὰν δοκῇ ὑπορύσσεσθαι ὡς βαθυτάτην ἐκτὸς χρὴ τάφρον ὀρύσσεσθαι, ὅπως εἰς τὴν τάφρον τὸ ὑπόρυγμα ἀφίκηται, καὶ οἱ ὑπορύσσοντες ὀρθῶσιν. ἐὰν δέ σοι ὑπάρχῃ, καὶ τειχίον τειχίσαι

35. Ignem autem validum, et qui nulla arte reftinguatur, ita parabis. picem, fulphur, ftuppam, mannam. thus, *fiue mannam thuris*, taedae ramenta accende, e aduerfus hoftem admoue, fi quid illius fuccendi volueris.

36. Quando fcalae applicantur, fic refiftendum. Si fcalae admotae fumma fuperent moenia, poftquam is, qui fcandit, ad fummum fcalarum peruenit, tunc aut hominem aut ipfas fcalas lignea furca repellere oportet; fi quidem alia ratione facere id nequeas, quod ex inferiore loco fagittis petaris. Si fcalae iam *firmiter muris funt aptatae* ipfae quidem repelli non poffunt, fed quicumque fcandendo ad fumma peruenerint, funt detrahendi. Si haec vix poffe fieri videantur, ex afferibus tabulatum inftar forium conficiendum; deinde vbi fcalae admouebuntur, ipfis, quae applicantur fcalis fores illae obiiciendae, atque adeo fupponendae funt. quando igitur fcalae ad fores accefferint, fubductis foribus. et ope vertibularum ante fubiectarum retroactis, cadere ipfas neceffum eft; itaque e regione illius loci applicari non poterunt,

37. Eos, qui cauant, cuniculos ita impedire oportet, Si videatur hoftis cuniculos fuffodere, foffa altiffima extra muros percurienda, vt ad foffam cuniculus perueniat, et foffores oculis fubiiciantur, debes etiam, fi fuppeditet copia, modicae altitudinis murum in foffa di-

ἢν ὡς ἰσχυροτάτην ἐκ με- λίθων. ἐὰν δὲ μὴ ὑπ- τειχίσαι λίθους, ξύλων ν κομίσαντα. ἂν δὲ τὰ ματα τῆς τάφρου προσ- ταύτῃ ἐπιβάλλοντες ξύ- τὸν φορυτὸν ἐμπρῆσαι, ὶ ἄλλα κατασκεπάσαι, καπνὸς εἰς τὸ διόρυγμα ηται, καὶ κακῶς ποιῇ τῷ ὀρύγματι ὄντας. ἐν- ῃ δὲ καὶ πολλοὺς ἀπολέ- των ὑπὸ τοῦ καπνοῦ. ἤδη ς καὶ σφῆκας καὶ μελίσ- ς τὸ διόρυγμα ἀφέντες, αντο τοὺς ἐν τῷ ὀρύγματι χρὴ δὲ, καθ' ὅν τινα ὀρύσσουσιν, ἀνθυπορύσ- ῃ ἀντιοῦσθαι, καὶ ἐμπι- τὸ ἐν τῷ ὀρύγματι μα- ν. παλαιὸν δέ τι λέγε- Ἄμασιν Βαρκαίους πολι- α, ἐπεὶ ἐπεχείρει ὀρύσ- οἱ δὲ Βαρκαῖοι αἰσθόμενοι ιχείρημα τοῦ Ἀμάσιδος, το, μὴ λάθῃ ἢ φθάσῃ· ἀνὴρ χαλκεὺς ἀνεῦρεν ισας, ἀσπίδος χάλκωμα ων, τοῦ τείχους ἐπά- ντίζειν πρὸς τάδε. τῇ ἄλλῃ κωφὰ ἦν, πρὸς ἃ οι τὸ χάλκωμα· ᾗ δ' σσετο, ἀντήχει· ἀντο- τες οὖν οἱ Βαρκαῖοι, ταύ- ἔκτειναν πολλοὺς τῶν ὑ- όντων. ὅθεν καὶ νῦν ῃ αὐτῷ ἐν τῇ νυκτὶ, γνων- ς ᾗ ὑπορύσσεται. καὶ προσῆκεν τὰ ἐκ τῶν ἐν- τεχνάσματα ἀντιούμενα ν, δεδήλωται. τοῖς δὲ

firmiſſimum e ſaxis maximis ſtruere: ſi ad ſtructuram muri ſaxa non ſuppetant, congeriem lignorum et quisquiliarum eo comportando. ſi cuniculus ad foſſam fuerit perductus, ligna et quisquiliarum congeriem ſuccende, atque alia omnia contegens effice, vt fumus cuniculum ingrediatur, et cunicularios vexet. poteſt enim fieri, vt multos eorum fumus exſtinguat. Fuerunt etiam, qui, veſpis atque apibus in cuniculum immiſſis, magno ibi hoſtes incommodo affecerunt. Praeterea oportet, vt, quo in loco cuniculum hoſtis fodiet, ipſe quoque contrarium cuniculum fodias; intra quem inimicis reſiſtens, quicquid ex aduerſo pugnabit, combures. Narratur vetus hiſtoria huiusmodi. Amaſis olim Barcaeos obſidens, cuniculos fodere incepit. illi, cognita Amaſidis molitione, vehementer angi et magna ſollicitudine affici, ne forte hoſtis, prius quam deprehenderetur, voti compos fieret. de his apud ſe cogitans faber quidam aerarius, rationem hanc inuenit. clypei aeramentum circumferens, et ſupra murum ponens, aures ei parti admouebat, et alia quidem, ad quae aes applicuerat, muta erant; qua vero regione cuniculus ſuffodiebatur, ibi ſonus edebatur. Barcaei igitur, foſſa e regione cauata, multos e fodientibus occiderunt. quare nunc quoque *viri militares* eo inuento vtuntur, vt locum deprehendant, vbi cuniculus ſuffoditur, Et machi-

καὶ ἄλλα φράγματα, σπανιώτατα δὲ πηλῷ καταλεῖψαι. ἔσαι ἂν τοῦτο καὶ προσαγαγεῖν, ὅπου βούλει, τοὺς τροχοὺς καὶ ἀπαγαγεῖν. ὑπὸ δὲ τούτῳ τῷ φράγματι τοὺς ὑπορύσσοντας [illegible].

38. Ἐν δὲ ταῖς προσβολαῖς τῶν πολεμίων πρὸς τὸ τεῖχος μηχανήμασιν ἢ καὶ σώμασι, χρὴ διατετάχθαι τοὺς ἐν τῇ πόλει μαχομένους τρία μέρη, ὅπως οἱ μὲν μάχωνται, οἱ δὲ ἀναπαύωνται, οἱ δὲ παρασκευάζονται, καὶ νεοκμῆτες ἀεὶ ἐπὶ τοῦ τείχους ὦσι. δεῖ δέ τινας καὶ ἄλλους ἐπιλελεγμένους πλήθει πλείονι μετὰ τοῦ στρατηγοῦ [illegible]

tur, eodem vergentes. [illegible] tem varia ligna et texta nea, et quaecumque ali mentis faciendis apta, d iniecta inter se vincies. I iam interdum innunges; hoc fit rarissime. hanc structuram ope rotarum ducere quocumque volue reducere poteris. atqu hoc munimento latebunt cuniculos agent.

38. Quando autem vel machinis, vel hom vi muros adoriuntur; fores intra oppidum in partes debent esse tribu parte vna pugnante, quiescat; tertia ad certam praeparet: atque ita se qui muros propugnabun tegris erunt corporis vi Oportet etiam selectorum manum numerosiorem vn ipso praetore muros assidu strare, quae subinde, vt que pars opprimatur [illegible]

ρουμένους. Τοῖς τε ἐπὶ τείχει μαχομένοις παραινεῖν, ἕκαστῳ δεῖ· τοὺς μὲν ἐπαινοῦντα, τοὺς δὲ δεόμενον· ὀργῇ δὲ μηδένα μετιέναι τῶν τυχόντων ἀνθρώπων. ἀθυμότεροι γὰρ εἶεν ἄν. εἰ δέ τινας δεῖ κολάσαι ἀμελοῦντας καὶ ἀκοσμοῦντας, τοὺς τὰ πλεῖστα κεκτημένους, καὶ ἐν τῇ πόλει δυναμένους μάλιστα μετέχοντας. εἴη ἄν τι τοῦτο καὶ τοῖς ἄλλοις παράδειγμα. ἐν οἷς δὲ καιροῖς ἕκαστα τούτων δεῖ παραγγέλλειν, ἐν τοῖς Ἀκούσμασι γέγραπται. Χερμάδια δὲ μὴ ἐπιτρέπειν ἀκαίρως ἀφιέναι· παρασκευάσθαι δὲ, ὅπως καὶ τὰ βληθέντα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐν νυκτὶ ἀναλέγηται ὧδε. καταχρεμαννύναι χρὴ ἐν κοφίνοις ἄνδρας ἀπὸ τοῦ τείχους, οἵ τινες ἀναλέξουσιν· οὕτως δὲ ἄνδρας χρὴ ἀναλέξοντας τὰ χερμάδια ἀναβαίνειν εἰς τὸ τεῖχος καταθέντων - - - - - - - ἢ ἐκ τῶν χοινίων κλίμαξι πεποιημέναις. Ταύτας δισσὰς τὸν ἀριθμὸν τοῖς ἀναλέγουσιν ἀνθρώποις, ὅπως, ἐὰν πονῶσι, ταχὺ ἀναβαίνωσι. πύλας γὰρ μὴ ἀνοίγεσθαι νυκτὸς, ἀλλὰ ταῖς τοιαύταις κλίμαξι χρῆσθαι, καὶ ἄν τινα ἀνάγκη ᾖ.

ti, obuios appetent. Qui de muro pugnant, variis hortatibus pro cuiusque meritis sunt excitandi: alios laudabis, alios rogabis: ira vero neminem inferioris sortis prosequeris; quippe alacritatem pugnandi hoc illis pacto imminueris. quod si propter negligentiam aut immodestiam in aliquos oportuerit animaduertere; in eos potius, qui plurimum possident, et qui in ciuitate plurimum possunt, animaduertito. simul enim alios quoque exemplo terrueris. quibus autem potissimum temporibus horum vnumquodque debeat vsurpari, in libro Auditarum narrationum est expositum. Saxa manualia vt temere iaciantur, permittendum non est. quo autem iacta interdiu possint noctu legi, hoc apparatu est vtendum. impositos cophinis viros funibus demittere oportet, qui coniecta saxa sint collecturi. quo etiam pacto, postquam saxa fuerint collecta, eos viros conscendere moenia oportet, cophinis iterum per funes demissis, aut scalis in eam rem vtendum, e funibus confectis: quas quidem scalas haberi a collectoribus binas conuenit; vt si nonnulli eorum aliquid offenderint, protinus ascendant. nam portae quidem noctu aperiendae non sunt; sed scalis huiusmodi vtendum, si vsus postulauerit.

39. Χρὴ δὲ πολιορκουμένους καὶ τὰ τοιαῦτα τεχνάζειν. ἐν ταῖς πύλαις, καὶ εἰς τὸ ἔσω καὶ μέρος ὀρύξαντα τάφρον, ἔνθεν

39. Praeterea obsessos dolis hoc genus vti par est. In porta, et quidem in parte interiore, fossa percutienda, transitu hinc atque hinc relicto, exeant de-

ἔνθεν καὶ ἔνθεν πάροδον λιπόντα· ἔπειτα ἐπεξελθόντας τινὰς ἀκροβολίζεσθαι καὶ προσάγειν τῶν πολεμίων, ὥστε συνδιωχθῆναι εἰς τὴν πόλιν. τοὺς μὲν οὖν ἐκ τῆς πόλεως καταφεύγοντας, εἰς τὴν πόλιν χρὴ ἔνθεν καὶ ἔνθεν παρὰ τὰς λελειμμένας παρόδους εἰστρέχειν. τοὺς δὲ τῶν πολεμίων συνειστρέχοντας εἰκός ἐστι, μὴ προειδότας τὴν τάφρον, ἅμα τε καὶ κεκρυμμένης οὔσης, εἰσπίπτειν καὶ φθείρεσθαι ἔσω τῆς πόλεως ἐν τῷ χωρίῳ - - - τούτων δὲ εἶναι συντεταγμένους τινὰς ἐν ταῖς διόδοις, καὶ πρὸς τοῖς ὀρύγμασι πυλῶν χώραις - - - - ἐὰν δὲ πλείονες τῶν πολεμίων ἐπεισφέρωνται, καὶ βούλει αὐτοὺς ἔχειν, χρὴ ἡτοιμάσθαι ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ μεσοπύλου πύλην πυλῶν ὡς παχυτάτων καὶ σεσιδηρῶσθαι αὐτήν. ὅταν οὖν βούλει ὑπολαβεῖν τοὺς εἰστρέχοντας πολεμίους, ταύτην ἀφιέναι ὀρθήν. καὶ αὐτή τε - - - τοὺς πολεμίους σχήσει μὴ εἰσιέναι. ἅμα δὲ καὶ τῶν ἐπὶ τῷ τείχει βαλλόντων τοὺς πρὸς ταῖς πύλαις πολεμίους. χρὴ δὲ τοῖς φίλοις ἀεὶ προειρῆσθαι, ἐάν ποτε αὖθις πολέμιοι συνεισπίπτωσιν, ὅπη τῆς πόλεως συναθροισθήσονται, ὅπως τῷ τόπῳ οἱ φίλοι διαγινώσκωνται. οὐ γὰρ ῥᾴδιον, μιγάδας τε ὄντας μεθ' ὅπλων καὶ μετὰ θορύβων συνεισπίπτοντας διαγινώσκεσθαι. ἤδη δὲ τοῖς θρασυνομένοις τέλεον, καὶ

inde milites pauci, qui tione facta hostem allicia vna cum ipsis fugientibus bem irrumpat. igitur o nis, qui intra muros fuga cipient, per vias hinc ii transeundum relictas in endum erit. at hostes, q que antea quicquam de cognouerint, neque pr tem videbunt, quippe sup sitis rebus quibusdam oc tam, irruituros, atque in bem perituros, suadet rat lo vero tempore per oppi et pro fossa armatorum p stare dispositam, est neces plures hostes se inferant, lueris eos in potestate ha portam *cataractam* de p ctura suspensam, quae m portae desuper incumbit, parabis, e lignis crassi compactam; atque eaden rata esto. quoties igitur in tes hostes libitum erit exc portam hanc recta dei haec enim et ingressis ex facultatem eripiet, et ne p possint introire impediet, q praesertim, qui stant supe ros, portis appropinqua hostem telis petant. Sempe tem oppidanos et qui ab stant praemonitos esse op si per vim denuo inimici perint, in qua parte vrbis gregari omnes debeant, v iam loci discrimine amici teris dignoscantur. alio difficile, vt misti e plur gentibus homines, qui cum mis et tumultu irruperint, inuicem agnoscant. Non fuere, qui plane iam audact

προ

ιλάζεσι τῷ τάχει ἐγγύ- τε προσήκοντος, νυκτὸς ' ἡμέραν, βρόχες ἡμέ- ιν κρυφαίες κατεσκεύα- νυκτὸς δὲ ἀκρύπτες· οἱ: κλέμενοι ἀκροβολισμοῖς 'σπεσόντα ἀνασπά-εσιν. ὁ μὲν βρόχος, ὅπλε ὡς άτε· τὸ δὲ ἕλκον, ἐπὶ χεως ἅλυσις, τε μὴ δια- ναι· τὸ δ' ἄλλο, ὅθεν ἕλ- χοίνε. ὅλως δὲ ἔσω κα- ιεται καὶ ἀνασπᾶται ὁ- ἢ κηλωνείοις. οἱ δὲ πο- εὰν διατέμνειν ἐπιχει- πρὸς ταῦτα πάλιν ο: ι κηλωνείοις χρῶνται κα- ;, ἵνα μὴ διατέμνηται. ἁλύσεις πρὸς τὰ τοιαῦ- εγματώδες καὶ δυσμετα- ν, ἅμα δὲ ἀλυσιτελές.

Ἂν ᾖ ἡ πόλις μεγάλη, ἢ ἱκανοὶ ὦσιν οἱ ἐν τῇ ἄνθρωποι περιίςαθαι ἐν τὴν πόλιν, τοῖς δὲ εσι θέλῃς αὐτὴν διαφυ- χρὴ τῆς πόλεως ἴσα ὐπρόσοδα οἰκοδομεῖν ὕψει ν ὑπαρχόντων, ἵνα, ἂν ῶν πολεμίων ἢ λαθραίως ἀναβῶσιν, ἐν ἀπειρίᾳ νοι, μὴ δύνωνται κατα- ἀφ' ὑψηλῶν, ἀλλὰ ἅπασι μὴ ἔχοντες ὅ- αβαίνωσι· παρὰ δὲ τὰ ημένα ἔνθεν καὶ ἔνθεν τόντων ὑπαρχόντων ἀν- ν, ἵνα τὰς καταπηδῶν- τὸ τῶν ὑψηλῶν διαφθεί- Διονύσιος δὲ πόλιν ὑπο-

inferenti hosti et propius muros fuccedenti, fiue noctu, fiue interdiu, laqueos praepararent, per diem quidem occultos; quo inimicos velitationibus quum pertraxiffent, irretitos laqueis trahebant. is laqueus e fune validiffimo confi i debet: pars autem illa, quae trahet. catena efto duum cubitorum, ne abfcindi queat. reliqua pars, quam apprehendunt, qui hoftem trahunt, e fune erit. omnino enim captus hoftis aut praeualidis funibus. aut tollenonibus intra vrbem fufpenfus trahitur. fi hoftes vincula refecare conentur: rurfus obfeffi tollenonibus vtuntur. et *impedituros ne praecidantur* demittunt. catenae enim ad talia, operofa res, aegre tractabilis, et fimul inutilis.

40. Si vrbs magna fuerit, neque fuffecerit numerus inclusorum ad illam in orbem cingendam; volueris tamen oppidum ea, quae adeft hominum copia defendere: oportet in illis locis, qua facilior patet aditus, moles quasdam altas exftruere ex iis rebus, quae ad manum aderunt, vt, fi qui hoftium vel vi vel clam confcenderint, confilii inopes defilire e locis fublimibus nequeant; fed praeclufo defcenfu nullam prorfus *viam deftinata perficiendi inueniant.* porro ad latera molium exftructarum difponuntur vtrimque praefidia, pro copia hominum, quae fuppetet, vt, fi qui ex alto defilierint, eos occidant. Diony-

χείσιον

τῶν δεσποτῶν τὰς θυγατέρας, καὶ γυναῖκας, καὶ ἀδελφάς. οὕτω γὰρ ἂν ᾤετο μάλιστα πολεμιωτάτους ἔσεσθαι τοῖς δεσπόταις καὶ αὐτῷ πιστοτέρους. Σινωπεῖς δὲ πρὸς Δατάμαν πολεμοῦντες, ἐπεὶ ἐν κινδύνῳ ἦσαν, καὶ σπάνει ἀνδρῶν, τῶν γυναικῶν τὰ ἐπιτηδειότατα σώματα μορφώσαντες, καὶ σκευάσαντες ὡς ἐς ἄνδρας μάλιστα, ἀντὶ ὅπλων καὶ περικεφαλαιῶν τούς τε κάδους καὶ τὰ ὁμοιότροπα τούτοις δόντες χαλκώματα, περιῆγον τὸ τεῖχος ᾗ μάλιστα οἱ πολέμιοι ὄψεσθαι. ἀποβάλλειν δὲ οὐκ εἴων αὐτάς· πόῤῥωθεν γὰρ καταδήλως βάλλουσα γυνή. ποιοῦντες δὲ ταῦτα, τοὺς αὐτομόλους ἐφύλαττον, μὴ διαγγελθῇ. ἐὰν δὲ θέλῃς ἀπὸ τοῦ τείχους περιόδους πλείους φαίνεσθαι, χρὴ περιέναι ἀνὰ δύο ἔχοντας τὰ δόρατα, τὸν ἕνα ἐπὶ τῷ ἀριστερῷ ὤμῳ, τὸν δ' ἕτερον ἐπὶ τῷ δεξιῷ. καὶ οὕτω φανοῦνται ὡς τέσσαρες. ἐὰν δὲ τρεῖς περιίωσι, τὸν μὲν πρῶ-

huius seruis filias, vxo[...] rores, nuptum dedit. [...] enim Dionysius, hoc [...] consecuturum, vt heri[...] infestissimi euaderent, [...] cissimi. Sinopenses, cu[...] ma bellum gerentes, vb[...] periculum res erat addu[...] ris deficientibus, mulie[...] rum erant ad hoc incep[...] commodatissima corpo[...] cinnarunt, et ad instar [...] quam maxime fieri pot[...] marunt. armorum, [...] rum loco et galearum, [...] similia his vasa ex aer[...] derunt. deinde mulier[...] las maxime partes m[...] circumduxerunt, vnde [...] stes erant conspecturi [...] rum tela iacere eas n[...] bant; mulier enim [...] vel e longinquo spatio [...] dit. atque haec cum [...] Sinopenses, ne per tra[...] res emanaret, diligent[...] bant. Si volueris plure[...] ro circitores apparere, [...] in circuitione procedere [...] tet, ita dispositos, vt vn[...] dinis milites super hum[...] stro hastas gerant, alte[...] dextro. ita videbuntu[...] quatuor. Si terni circu[...]

ἐπὶ τῷ δεξιῷ ὤμῳ ...ρυ· τὸν δ' ἕτερον, ...ρῷ, καὶ οἱ ἄλλοι ...ά. καὶ ἔτω Φα... δύο. περὶ δὲ τρο... καὶ ὧν σπάνις ἐν ... καὶ ὑδάτων, ὡς δεῖ ...εῖν, ἐν τῇ Παρα... βίβλῳ δεδήλωται. αὖθ' ἡμῖν εἴρηται, ...ῆς τάξεως δίειμι.

primus super dextro humero hastam habeto; alter super sinistro: eadem ratio in ceteris seruanda. hoc pacto vnus vir speciem duorum praebebit. De alimentis, frumento, et ceteris, quibus ad tolerandam obsidionem est opus; item quomodo aquae ad potum aptae reddi queant, in libro de apparatibus est expositum. Atque his ita declaratis. de classis dispositione dicere aggrediar.

Περὶ τῦ ναυτικῦ ςρατεύματος.

Ναυτικοῦ δὲ ςρατεύματος δύο εἰσὶ τόλοι.

Λείπει πολλά.

F I N I S.

καὶ μόνῳ Θεῷ δόξα καὶ χάρις.

Populi, viri, loca, in exemplis ab Aenea allatis nominatim memorata.

Abderitae. 422
Aeginetae. 435
Apolloniatae ad Pontum. 434
Arcades. 451
Argiui. 415. 428
Aristagoras. 456
Artabazus. 466
Astyanax tyrannus Lampsaci. 467
Athenodorus Imbrius. 446
Barcaei. 425. 473
Cadmeae ἅλωσις. 448. 467
Chares Atheniensis. 417
Chalcedonii. 418
Chalcis Euboica. 403
Charidemus Orita. 445
Chii. 414. 428
Corcyrenses. 417
Cyrenenses. 425
Cyziceni. 418
Datames. 478
Dionysius tyrannus. 413. 477
Ephesus. 460
Epirotae. 467
Euphratas Lacon. 452
Gius nauarchus. 468
Heracleotae ad Pont. 416. 418
Heraeenses Achaiae. 430
Ilienses. 465
Ilii ἅλωσις. 445
Iphicrates. 447
Iphidiades Abydenus. 455
Istiaeus. 466
Lacedaemonii. 400. 417
Leuco Bospori rex. 405
Locrides. 465
Megarenses. 404
Miletus. 466
Mitylenenses. 467
Nicocles φρούραρχος. 440
Pariani. 455
Pisistratus. 404
Plataeenses. 400
Potidaeatae. 466
Python Clazomenius. 455
Rhodii. 431
Sicyonii. 458
Sinopenses. 478
Teii. 431
Temenus. 431
Thebani. 400
Thessalonicenses. 467
Timoxenus. 466
Triballi. 421

[redacted]

ISAACI CASAVBONI

IN

ENEAM NOTAE.

ακτικὸν) Graeci τακτικὴν dixerunt illam partem scientiae militaris, quam qui tenent, acies instruere norunt. Aelianus θεωρίαν τακτικὴν appellat. huius artis peritos proprie τακτικοὺς vocant. hoc fenfu accipi vox ista in hac ἐπιγραφῇ non pot- · plane enim de ordinanda acie hic non agitur. For- e fcribendum, τοῦ τακτικοῦ, vt intelligatur Aeneas eorum fuisse, quos veteres vocabant Tacticos; quales erant ithippus Lacedaemonius, de quo Polybius libro primo, Theodotas Rhodius, de quo Lucianus in Zeuxide siue iocho, et alii Si nihil mutemus, τακτικὸν idem erit ac στρατηγικόν. nam etsi vere Xenophon dixit παιδείας li- primo, ὅτι μικρόν τι μέρος εἴη στρατηγίας τὰ τακτικά· ob- iit tamen, quod docemus alibi, vt latius haec vox acci- ur, et ad vniuersae militaris disciplinae peritiam exten- ur. Sic Leonis imperatoris libri de re militari in non- lis codicibus ita infcribuntur, τῶν ἐν πολέμοις τακτικῶν τομος παράδοσις: in aliis aliter, vt dicemus ad caput . Tres igitur erunt huius commentarii infcriptio- , hoc modo exponendae. TAKTIKON. idem ac si στρατηγικὸν dixisset, quem fuisse indicem vniuersi eris, ostendimus. Sed integrum quidem opus τακτικὸν στρατηγικὸν ὑπόμνημα simpliciter infcribebatur: partes o singulae, non simpliciter, sed cum adiectione pro- um argumentum indicante. icc irco fequitur hic, KAI ΠΟΛΙΟΡΚΗΤΙΚΟΝ, ad significandum, pertinere hunc

tibus aut inuadentibus vtiles. Sed videtur Aeneas p vtramque huius argumenti separatis scriptionibus tra quarum alteram tantum hodie habemus, quae pra complectitur obsessis conuenientia. Propterea adi est in hac epigraphe, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΩΣ ΔΕΙ ΛΙΟΡΚΟΥΜΕΝΟΝ ΑΝΤΕΧΕΙΝ. In Leoni gusti Πολεμικῶν παρασκευῶν constitutione xv, qu λιορκίας inscribitur, vtraque pars separatim e Extat etiam in christianissimi regis bibliotheca eius gumenti liber eximius Philonis mechanici, harum ritissimi, in quo de fabrica turrium, murorum et munitionum primo agitur: deinde tolerandae o dantur praecepta: postremo tentandae oppugna tiones docentur. Similis ex parte dispositio apud Vegetium in eius πολιορκητικῷ: quae prior pa quarti: In Iulii Frontini Strategematicon libris, tus est πολιορκητικός. cuius prima xi. capita ex tinent, quae oppugnandis vrbibus vsui sint: quae obsessos instruere possint.

Ad cap. I. Appellat Aeneas σωμάτων σύνταξιν tionem oppidanorum et quem Tactici vocant λοχισ turiationem et relationem in numeros: quare verbo λοχίζειν vtitur. Sed illa conscriptio exerci qua Aelianus ceterique Tactici, tunc habet locum, do suscipitur expeditio, et εἰς τὰ ὕπαιθρα est prod in hac συντάξει et ciues, et quicumque alii in vrbe da remansuri sunt, recensentur, describuntur, ra varia diuiduntur; quibus certa munia curan untur: et singuli armis ceterisque rebus ne mandatam prouinciam exsequendam, instruunt omnia Aeneas verbis σύνταξις et συντάττεσθαι hic Primo igitur in duas partes vniuersa multitudo τῶν ἐκπορευομένων, quibus eruptiones in obsiden faciendae mandantur, et τῶν τειχηρῶν, qui intra fensioni vrbis vacant. deinde haec pars in varias

stinguitur. Non poterat Aeneas aliunde commodius ordiri, quam ab hoc praecepto, ad seruandam εὐταξίαν et confusionem vitandam prorsus necessario: vt valde mirer, posteriores scriptores, cum Graecos tum Latinos, qui in eodem argumento sunt versati, nullam huius rei mentionem fecisse. Tangit tamen aliqua saltem ex parte Leo Constit. xv. 14. vbi certos homines ad certa ministeria iubet destinari. Ἀφορίσεις δὲ, inquit, καὶ τὰς ἀνθρώπους, τὰς ἐπὶ ἑκάστῃ χρείᾳ ἰδιαζόντως ἐργάζεσθαι καὶ κάμνειν τοῖς πόνοις ὀφείλοντας. καὶ δεῖ ὁρίσαι, τίς ποίαν χρείαν ποιεῖν ὀφείλει. atque hoc praeceptum dat Leo non obsesso, verum obsidenti.

Τὰ δὲ τειχήρη καὶ * πολιτοφυλακῆς ὄντα, π.) Apposuimus asteriscum voci deprauatae in regio codice. Scribendum, τὰ δὲ τ. καὶ πρὸς πολιτοφυλακίαν ὄντα, *pars illa, quae intra muros manet, ac ciuium custodiae est deputata.* Vox militiae est πολιτοφυλακεῖν aut πολιοφυλακεῖν, *praesidio vrbem tenere.* sine τ Polybius legationum tmemate sexto. πολιτοφύλαξ, vt λιμενοφύλαξ apud hunc cap. xxix. etsi autem τ inserto semper legitur in regio πολιτοφυλακεῖν et πολιτοφύλαξ; proprie tamen differunt πολιοφυλακεῖν et πολιτοφυλακεῖν· illud est vrbem custodire; hoc ciues obseruare et ab iis cauere. sed haec proprietas non seruatur. in secundo politicorum et quinto πολιτοφύλακες στρατηγοῖς adiunguntur, suntque illi, quibus vrbis custodia est commissa.

Πρῶτον μὲν ὧν αὐτὸν ἀπονεῖμαι δεῖ τ.) Scribe αὐτῶν. id est, ex numero virorum, qui praesidio vrbi sunt futuri, quos τειχήρεις modo vocauit.

Οἱ περὶ τὰς ἄρχοντας ἔσονται.) Consilium militare intelligit; de quo multa notamus in commentariis ad Polybium. Exemplum huius praecepti habes apud Liuium libro xxiv, in rebus turbatis Syracusanorum.

Εἶναι δὲ αὐτὰς εὔνας καὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι ἀρεσκομένας.) vide infra capite x. vbi de hoc summae prudentiae praecepto pluribus agitur. opponuntur his quos vocat Aeneas τὰς ἀντιπροθυμεμένας. in idiotismo nostro vocamus *les mal contens.* Polybius libro primo τὰς καχεκτᾶντας καὶ κινητικάς. ad quem locum de caussa eximii praecepti huius et sua fuse disseruimus.

Ad cap. 2. Saepe factum est, vt vrbs, quam hostis repentina inuasione occupauerat, quaeque iam plane capta videbatur, oppidanis, vel in arcem, vel in alium locum

 muni-

munitum, aut qui muniri poterat, sese recipientibus, i que impetum in hostem facientibus, victores repelleret et liberaret, quod non accidisset, nisi locus fuisset vbi con sterent ciues, et animos ex fuga colligerent, et vnde aduersarios erumperent. haec sunt loca, quae Graeci ὁρμ τήρια significantissima voce appellant, vt docuimus ad p mum librum Polybii. qui libro II. Romanum Cos. Flan nium grauiter reprehensum ait fuisse, quod in ordinan suorum contra Insubres acie, nullum a tergo locum v cuum ad se recipiendum, si vis maior vrgeret, reliquer Hic igitur quaerit Aeneas, vtrum sit melius plures eiusm di εὐρυχωρίας et areas vacuas esse in vrbe obsessa, an dun taxat vnam. Afferuntur in vtramque partem rationes exempla. Dubitandi caussa est, quia saepe euenit, quae res saluti nonnullis fuit, eadem aliis perniciem aff rat: icciirco omnes arces et munitiones ancipitis vsus ess dicebat Polybius in fragm. T. III. p. 243. Porro appellatio εὐρυχωριῶν intelliguntur fora, plateae, theatra et similia b alia loca. vide cap. III. Sed et murorum quaedam su εὐρυχωρίαι. Philo in Poliorcetico: τῶν δὲ τειχέων ἀπάντ αἱ ἐκθέσεις καὶ ἐγκλίσεις καὶ τὰ ἐπικάμπια καὶ αἱ εὐρυχωρ ἁρμοττόντως τοῖς ὑπάρχουσι τόποις λαμβάνονται. eiusmodi are in structura murorum sunt, quae nostris dicuntur, pla formes.

Λακεδαιμόνιοι δὲ Θηβαίων ἐμβαλόντων.) Anno alter Olympiadis CII. cum Laconicam Epaminondas inuasit. no tissima historia.

Φασὶ δὲ καὶ τοῖς ἐκ τῶν ἱερῶν χαλκοῖς τρίποσιν, ὄντ καὶ πολλῶν καὶ μεγάλων, χρησάμενοι.) Notat vt rarum et ob seruatu dignum, etiam vasa sacra, vt tripodes diis conse cratos, ad obstruendos aditus, aut complendas fossas fuiss adhibitos. Egimus ea de re multis ad ista Polybii verba libro primo, χώσας φορμοῖς ἀχύρων σεσαγμένοις τὰς τάφρ Cornelius Tacitus historiarum libro IV. de oppugnatione Capitolii, quo Sabinus fuerat compulsus. *Faces in promi nentem porticum iacere, et sequebantur ignem. ambustasqu Capitolii fores penetrassent, ni Sabinus reuulsas vndique sta tuas, decora maiorum, in ipso aditu vice muri obiecisset.*

Πλαταιεῖς δὲ ἐπεὶ ᾔσθοντο νυκτὸς ἐν τῇ πόλει Θηβαίους ὄν τας.) Res gesta anno altero Olympiadis LXXXVII. Leg Thucydidem initio libri II. Diodorum Siculum libro XII.

Ὡ

'Ὡς δ' αὔτως καὶ κατὰ τῶν ἄλλων πάντων θελημάτων) κα-
pro ἐπί; quod auctoris idiotismum esse puto, non libra-
. mendum. et θέλημα pro deliberatione et consilio. alius
iisset potius θεώρημα, aut πρόβλημα, vel σκέμμα. sed Ae-
as etiam in sequentibus eam vocem vsurpat.

Ἵνα μὴ ἀπερισκέπτως τι ἕτερον αἱρῆσαι.) Scribendum αἱ-
σωσι: vel αἱρήσαις; pro quo Attici αἱρήσειας.

Ad cap. 3. Etiam hoc caput pertinet ad σωμάτων σύν-
ξιν, de qua in primo est actum. ibi praecipiebat Aeneas
itati, quae prospiciens futuram obsidionem, mature suis
bus potest consulere. huius vero capitis duae sunt par-
t: prior in eorum scripta est gratiam, qui ἀσύντακτοι
am sint et incompositi, subito atque repentino iamiam
iminentis inuasionis nuntio turbantur. docet qua ratione
bs, quae descriptionem et σωμάτων σύνταξιν antea non
erit, commode disponi ad resistendum hosti queat. in
era parte rationem affert Aeneas, qua fieri poterit, vt
bs aliqua numquam imparata, neque inhabilis ad resi-
ndum hosti inuadenti, deprehendatur. Ratio autem illa
: si pacis tempore vrbis spatium in certum ῥυμῶν siue
orum aut regionum numerum describatur; et singulis
ionibus ῥυμάρχαι, hoc est, praefecti regionum, aut ma-
ri vicorum praeficiantur; ad quos tumultu exorto vni-
sae ῥύμης habitatores cum armis accedant; vt singuli
ymarchae suae praefecturae viros in locum sibi attribu-
m ad custodiendum, puta, forum vel theatrum, vel ali-
am plateam, deducant.

Εἰς ὃν ἕκαστοι τρόπον ἐλθόντες τῶν συλλεγέντων ἐπὶ τὰ τεί-
ἀποτελῶσι.) Deest aliquid perficiendae sententiae. Scri-
, τῶν συλλεγέντων τινὰς ἐπὶ τὰ τείχη ἀπ.

Ad cap. 4. Sicut signorum in bellis varius et multi-
ex est vsus; ita genera eorum plura a Tacticis sunt enu-
rata. vocalium, quae voce aut scripto eduntur: vt tes-
ae et illa πλατεῖα et ξυλήφια de quibus Polybius libro VI.
minocalium; quae tuba, buccina, cornu, aut hodierno
re, tympanis, dantur. mutorum; atque horum duae
ecies; ordinaria et perpetua, σημεῖα proprie dicta, vt
uilae, dracones, vexilla, labarum. extraordinaria et
ἐσκαιρα, inter agendum dari solita; quae Graeci Tactici
παρασυνθήματα nominant; vt cum flagello aut manu aliquid
gnificatur, aut agitatione vestis: aut per noctem flammis,

per diem fumo, vel excitato puluere. vnde eſt illa diſtinctio, cuius etiam hic auctor meminit, συσσήμων ἡμερινῶν καὶ νυκτερινῶν, ſignorum diurnorum et nocturnorum. In hoc libro tria ſunt de ſignis capita. tertium hoc, quod περὶ συσσήμων inſcribitur; xxiv. quod περὶ συνθημάτων, et proxime illud ſequens, quod περὶ παρασυνθημάτων. Vox σύσσημον generalis eſt, et ad omnia ſignorum genera poteſt extendi. σύσσημον enim eſt omne ſignum, de quo inter duos pluresue conuenit. Docet hic Aeneas, quoties vrbs aliqua obſidetur, diligenter ſignorum dandorum inſtitutum in omni inceptione, et vt ipſe loquitur κατὰ τὰς ἀθροίσεις καὶ τὰς πέμψεις, ſiue cogantur in vnum copiae intra muros, ſiue foras mittantur, eſſe obſeruandum, quo poſſint inimici ab amicis dignoſci. tum autem appoſitis exemplis ob oculos ponit, quantum in neglectu ſignorum ſit periculi; dum ignoratione veri ad inimicos ceu amicos acceditur, aut ſimili modo peccatur.

Ἔφερε πῦρ ἐν γαστρήνῃ.) Non dicit in quem vſum ferret hunc ignem: vtrum ad calefaciendum ſe; qui mos eſt tenuiorum: atque ita mulierculas, quae in foro ſtationem habent, vt olitrices, et alias, item mendicos cernere hodieque eſt, velut portatiles focos circumgeſtare: an vt in ſecando vecte portae illo igne aliquo pacto vteretur. capite x. honeſtiores ciues excubitum miſſi ferunt ſecum alii lucernas, alii taedas aut faces, alii laternam: ignis in teſta nulla ſit mentio. γαστρήνη, aut fortaſſe γάστραινα, vox idiotiſmi Aeneae, pro γάστρα; eſt vas capacius in fundo, quam circa labra: vel eſt ὁ πυθμὴν γαστροειδὴς σκεύους, vt illae fictilis fundus.

Ἔλαθε νυκτὸς τὸν μοχλὸν διαπρίσας.) Vide infra, cap. xvi.

Καὶ δεξάμενος ταῦτα τοῖς στρατιώταις.) Legendum omnino cenſeo, καὶ δεξάμενος ταύτῃ τοὺς στρατιώτας. *noctu*, inquit, *nemine animaduertente, vectem portae diſſecuit: et per apertam portam milites admiſit.*

Ὡς πρὸς φίλους αὐτοὺς ἕκαστος δοκῶν ὕστερον παραγίνεσθαι.) elegantiſſime. tanto ſtudio, ait, ad hoſtem feſtinabant, vt non poſſent ſibimet ipſis ſatisfacere; ſed ſeſe increparent ſinguli tamquam ceſſatores, et qui omnium vltimi ad ſuorum (erant autem inimici) agmen forent acceſſuri.

Τὰ

Τὰ ἀποστελλόμενα *ἐκ τῆς πόλεως.*) id eſt, *τὰς ἀποστελλο-*
ένας. locutio in hiſtoricis et re militari frequens. *τὰ πεζι-*
ὶ, pro *αἱ πεζικαὶ δυνάμεις.* ſic *τὰ ναυτικὰ*, *τὰ ἐπιβατικὰ*, et
genus alia.

Μετὰ συσσήμων ἀποστέλλεσθαι καὶ ἡμερινῶν καὶ νυκτερινῶν.)
mile praeceptum apud Leonem Conſt. xv. 79. cum in ali-
a munitione praeſidium collocatur, vt hoſtium impetum
oretur, tradenda illis eſſe ſigna, quibus vtentes et noctu
interdiu ſui ſtatus ſignificationem dare queant. *Δώσεις*
σημεῖον τοῖς ἐν τῷ ὀχυρῷ τόπῳ ἀποκλεισθεῖσι, τί μὲν ἐν τῇ
ἡμέρᾳ, τί δὲ ἐν τῇ νυκτὶ ὀφείλουσι ποιεῖν, δι' ὃ φανερὸν ἔσαι σοι
ποίᾳ εἰσὶν οἱ ἀποκλεισθέντες καταστάσει.

Ἐπὶ δὲ πρᾶξιν πορευθέντων καὶ πέμπειν τινὰς γνωσομέ-
ς.) Lego *γνωρισομένους.* plane ita poſtulante ſententia, quae
ec eſt. quoties cohors aliqua pluresue in expeditionem
ittuntur, adiungendos eſſe certos homines, quibus non
ad curae ſit, niſi vt quae emiſſis acciderint, aut quae
i fecerint, oppidanis ſignificent. hoc ſi feciſſent Megaren-
ſ, cladem quae ſtatim narratur non accepiſſent.

Πεισιστράτῳ γὰρ Ἀθηναίων στρατηγοῦντι.) Vetuſtiſſima hi-
ria eſt, et quae iuuene Piſiſtrato accidit. nam Piſiſtratus
lo contra Megarenſes ductu ipſius geſto, eam gloriam
consecutus, quae duci victori aditum ad tyrannidem
fecit. iccirco ait Herodotus de occupata tyrannide lo-
ns, *πρότερον εὐδοκιμήσας ἐν τῇ πρὸς Μεγαρέας γενομένῃ*
στρατηγίῃ. Ceterum Aeneae narratio cum verbis Iulii Fron-
i conferenda libro iv, capite vltimo. *Piſiſtratus Athe-*
nſis, quum excepiſſet Megarenſium claſſem, qua illi Eleuſin
in applicuerant, magnaque edita caede eorum vltus eſſet
es, eadem quae ceperat nauigia Athenienſi milite compleuit,
ibusdam matronis habitu captiuarum in conſpectu locatis.
facie decepti Megarenſes, tamquam ſuis, et cum ſucceſſu
nauigantibus, effuſi obuii, inermesque rurſus oppreſſi ſunt.

Ὁ δὲ Πεισίστρατος ἀκούσας προσενέδρευσε.) Melius *προενή-*
υσε. antequam appellerent Megarenſes, ſe cum ſuis in in-
iis collocauit.

Ἀπήντων πολλοὶ τῶν Μεγαρέων αὐτῇ συναρχίᾳ.) *prodie-*
nt obuiam cum alii Megarenſium multi, tum magiſtratus
ues ſimul. *συναρχίᾳ*, pro *οἱ ἄρχοντες ὁμοῦ*, vetus eſt Hel-
iſmus. Ariſtoteles Politicorum libro iv. cap. xiv. *ἐν ἀλ-*
ς πολιτείαις βουλεύονται αἱ συναρχίαι συνιοῦσαι.

Καὶ μετ' ἐγχειριδίων ἀποβάντας, τὰς μὲν καταβαλεῖν.) cum praecedentibus ista non cohaerent: de Pisistrato enim et Atheniensibus dicuntur. deinde infinitiuus καταβαλεῖν, verbum aliud deesse arguit. ac fortasse pluscula desiderantur in regio. Lego, ὁ δὲ ἐκέλευσε, μετ' ἐγχειριδίων ἀποβάντας, τὰς μ. *Pisistratus suis imperauit, vt cum pugionibus egressi in terram, obuios Megarenses partim prosternerent, partim e nobilioribus quotquot possent in suas naues raperent.* sane verbum ἐκέλευσε vel παρήγγυα aut simile deesse, probant sequentia, καὶ ὅτως ἐπράχθη, de exsecutione rei imperatae dici solita.

Ad cap. 5. Affinis argumenti sunt capita huius libri v, XVIII, XIX, XX et XXVIII. in quibus omnibus de portis vrbis obsessae, vel seris clauibusque illarum agitur; et de periculis, quae obsessos manent, nisi huic parti summa prudentia atque vigilantia prospexerint: cuius rei exemplis referta est omnis qua vetus qua recens historia. Docet hoc capite Aeneas, portae alicuius custodiam nemini esse credendam, qui duas istas non habuerit conditiones: vt sollertia iudicioque valeat; ne facilis sit stratagemate aliquo decipi ab iis, qui vel portam occupare voluerint, vel milites, aut arma, aut literas clam in vrbem inferre: de quibus periculis plura deinceps dicentur Aeneae: item, vt illi re sit non angusta, sed potius diues. nota ratio est ex Aristotelis Politicis, neque tacet Aeneas. Leo imperator Constit. XV, 57. breuius hoc, et minus accurate: καὶ τὰς πύλας δὲ τῆς πόλεως πιστοῖς ἀνδράσι δεῖ παραδοθῆναι. Fidis, ait, hominibus portas vrbis oportet tradere. atqui parum est ad illa, quae dicebamus cauenda, fideles esse τὰς πυλωρὰς, nisi etiam sollertia, iudicium, et rei bellicae vsus accedant.

Καὶ ἀγχίνες καὶ μὴ ὑπονοεῖν δυναμένες ἀεί τι τῶν εἰσκομιζομένων.) Omnino tollenda est negatio; aut eius loco substituenda vox εὖ vel similis. Sunto, inquit, portarum custodes sollerti et acri ingenio viri: quare? *quo possint omnia, quae in vrbem importabuntur, suspectare.* hoc est, suspectando fraudem detegere et arguere, si quae forte subsit. vide caput XXIX. cum duobus sequentibus. δύνασθαι ὑπονοεῖν τι, concise dictum, pro δύνασθαι ἐξ ὑπονοίας τεκμαίρεσθαί τι. suspicio est siue suspicacitas, quae animum prudentis aduertit: inuentio autem rei latentis et occultae, ἀγχίνοια et acu-

acuminis ac iudicii eſt opus. Fortaſſe autem deeſt praeſitio περὶ ante illa τῶν εἰσκομιζομένων.

Οἷς ἐνέχυρα ἐν τῇ πόλει ὑπάρχει· τέκνα καὶ γυναῖκας λέ-ι.) huius non ſemel monet Aeneas. Vide Polybium ſu-r fidei pignoribus grauiter differentem initio libri VIII.

Λεύκων δὲ ὁ Βοσπόρου τύραννος.) De Boſporanis regibus, ıl, ſicut Aeneas, Ariſtoteles et alii nominant, tyrannis, im ad ſeptimum Strabonis quaedam obſeruauimus, et eius ıperii τὰς διαδοχὰς expoſuimus. Leucon hic, cuius mulmentio apud veteres, quemque dilaudauerat Chryſippus, ıno IIII. Olympiadis XCVI. mortuo patre regni ſucceſſiom creuit.

Ad cap. 6. Hoc capite Aeneas docet, obſeſſam vrbem, ıl quae inibi eſt vt obſideatur, diligenter curare debere, vt cis opportunis diſpoſitos habeat ſpeculatores, quos Graeἡμεροσκόπους appellant. Inter vigilum et excubias agenım ordines, re et nominibus diuerſos, σκοποὶ ſiue κατάσκοποι et ſpeculatores cenſentur; qui ad ſecuritatem vrbis ıt caſtrorum in ſublimibus ſpeculis, vnde ſit in longinıa conſpectus, ſtationes habent. Hi, vt quantum eſt Φυλάκων; diſtinguuntur in diurnos et nocturnos; item eos, qui ıtra munitiones in ſublimi aliquo loco poſiti ſpeculantur, agrarias faciunt. hos Aeneas etiam σκοποὺς vocat, vt paſn hiſtorici, vel σκοπὰς, vt Xenophon. ea eſt generis apıllatio omnibus ſpeculatoribus communis. in militia Xeıphontea ſpeculatores ſuum praefectum habent, quem σκόπαρχον appellabant. Hemeroſcopis affines erant, vt ıtremo capite monet auctor, πυρσευταί, ſpecularum inıaſores, de quorum miniſterio et ingenioſa arte ad deciım Polybii hiſtoriam copioſe diſſeruimus. Affines etiam ere olim hemeroſcopis hemerodromi, quos propterea Liıus, Graeca quum verteret, *ſpeculatores* ſimpliciter nomiıt. differebant tamen, vt mox dicemus. Hoc capite exıcat Aeneas, in conſtituendo hemeroſcopo, et loco ad ἡμεροσκοπεῖον eligendo, quae ſpectari debeant: quae item ımeroſcopi ſint munia.

Χρὴ δὲ καὶ ἡμεροσκόπους πρὸ τῆς πόλεως καθιστάναι, ἐπὶ τῷ ὑψηλῷ.) Collocabantur hemeroſcopi, vel in arte faıs ſpeculis, vel in locis natura ſua editis. In III. Helleıcorum Xenophontis ſpeculatores conſcendunt μνήματα et ὄρσεις, tumulos monumentorum, et turres in vſum ſpecula-

φυλακεια capiebant, apud Xenophontem in sexto τ decem in specula obseruant: ἡμεῖς ἐσμὲν μία δεκὰς, ταύτῃ τῇ σκοπῇ. In disciplina militari Augustorum ricii et Leonis aliorumque eiusdem aetatis T rum, eorum qui extra vrbem aut castra vigilias agun res stationes collocantur. quaedam vallo et muniti admouentut propius; aliae submouentur longius. res octonum militum iubentur esse, et ἰσώβιγλα a tur; quasi dicas interiores vigilias: remotiores, qu βιγλα, ceu exteriores vigiliae dicuntur, quaternum co etiam τετράδιον, id est, quaternionem, vocabant. ternas vigilum aut speculatorum stationes, vel eti pro vrbe aut castris collocarent, semper id ser quo propior vallo esset statio, eo plurium esset h Leo constitutione XVII, 100. Τὰς δὲ σκούλκας ἢ βίγλ ἀναγκαίοις καιροῖς μὴ ποιεῖ ἁπλᾶς ἀπὸ ἑνὸς μέρους, ἀλ ρους καὶ ἀλληλοπαραλλήλους κατὰ τὴν τοῦ τόπου θέσιν, καὶ ματος. mox; καὶ τοὺς μὲν ἐν τῇ πρώτῃ βίγλᾳ ὄντας, ρους ποιῶ, τοὺς δὲ μετ' ἐκείνους ἐν τῇ δευτέρᾳ, πλείους, τῇ τρίτῃ ἔτι πλείους. In sexto παιδείας speculatores σι σκοπὰς ἄλλας πρὸ ἄλλων. erant igitur speculae plur citeriores, aliae vlteriores: quae proprie προφυλ ctae, et qui in illis stationibus προφύλακες, de qu capite XXII.

Ὅπως μὴ δι' ἀγνοιαν διαζάζον τι ὁ σκοπὸς) Scriba

'Ο δὲ ἔμπειρος γνὺς τὴν τῶν πολεμίων παράταξιν.) Lege nstitutionem Leonis XVII. in cuius posteriore parte de c speculatorum officio et industria erudite admodum diseritur. Leoni κατάσκοποι sunt exploratores, qui mercarum fere habitu castra et vrbes hostium adeunt: αἱ βίγλαι, l οἱ βιγλάτωρες, aut βιγλεύται, sunt vigiles aut speculatos, qui in hosticum non mittuntur. eruditus interpres, qui rum vocum differentias non obseruat, multa confundit.

Εἶναι δὲ τὰς ἡμεροσκόπους καὶ ποδώκεις, οἳ ὅτα μὴ ἐκ τε ἐ σημείων δηλῶν, ἀλλ' αὐτ.) Obserua hemeroscoporum duex fuisse officium; prius, vt inde e specula signum dant rei sibi visae. id autem signum vel fumo, vel agitatio vestis, interdum et tuba, vt modo dicebamus e Polyae-, dabatur; aut simili alio modo, de quo inter mittentes missos conuenerat. ignis vero istis nullus vsus, qui inrdiu specularentur. altera officii pars erat, vt si quid inlisset, quod signis conuentis exprimere non possent, ntium ipsi deferrent. Propterea Aeneas hic exigit etm pernicitatem pedum. Atque ita eueniebat, vt qui prius erat ἡμεροσκόπος, fieret ἡμεροδρόμος. proprie tamen hemedromi cursores erant et statores principum, quibus ipsi o tabellariis vtebantur. vide Suidam et librum de mun-, qui Aristoteli adscribitur.

Ἄριστον δὲ, ἱππασίμων ὄντων, καὶ ὑπαρχόντων ἱππέων, ἱπ-ας συνείρειν.) Etiam in militia Romana cum equitum tum ditum stationes pro munitionibus agrarias faciebant; sed, videtur, separatim. hic vero Aeneas in eadem statione merofcoporum peditibus equites adiungit. nam id est είρειν; coniungere et συνάπτειν. ratio autem manifesta: m illis tantum erant equi vtiles, qui a remanentibus in ecula, ad def[illegible]ndum nuntium mittebantur. Erat autem ismodi stati[illegible]m mos; vt frenatis equis equites diem tam perstarent. quem morem apud Romanos correxit ulus Aemilius, vt scribit Liuius libro XLIV.

Σύνθημα δ' αὐτὰς ἔχειν ἓν καὶ τὸ αὐτό.) Satis clarum e tione subiecta, mendum his verbis inesse. Aut igitur gatiue concipienda oratio, hoc pacto; ἔχειν οὐχ ἓν καὶ τ. bento, inquit, speculatores isti, qui foras prodeunt, tesam non eandem cum vrbanis custodibus, sed diuersam sibi propriam: vel plura verba desunt: quam sentenm in vertendo sumus secuti.

Ad

Ad cap. 7. Quemadmodum castra si recte sunt constituta, quod Vegetius ait, et probat Polybius libro sexto, quasi ciuitatem muratam videntur secum portare; ita vrbem, quam hostis vicinus premit, castrorum imaginem iure dixeris. non enim aliis fere institutis vrbes defenduntur, quam illis ipsis in quibus nititur salus castrorum. quare solet Aeneas praecepta sua vrbis castrorumue defensioni promiscue accommodare, vt cap. XXII. et aliis locis. Eiusmodi est, quod hic praecipit de signo sub occasum solis et dando; primo, vt qui per agros sparsi sunt, in vrbem sese recipiant: iterum, vt eadem hora coenent omnes, illis videlicet exceptis, quos vigiliarum stationes tunc tenent: tertio, vt a coena excubitum simul mittantur, quorum is fuerit dies. Sic ἐν ταῖς ἀναστρατοπεδείαις, cum discedebatur e castris, ter signum dari fuisse solitum constat. Vide Polybium lib. VI. c. 38. loquitur quidem ibi Polybius de Romanis: sed et veteres Graecos iam inde a temporibus Aeneae eodem more fuisse vsos, ex eorum historiis fuse ibi probamus. de more vero clangendi buccina ad coenandum, plura dicemus, deo dante, ad Polybii lib. VI. c. 34.

Ἐπειδὰν δὲ τούτοις σημανθῇ ἀπιέναι, οὕτως τοῖς ἐν τῇ πόλει δειπνοποιεῖσθαι.) *vbi vero istis signum datum fuerit, vt in vrbem proficiscantur, tum iis, qui in vrbe sunt, coenae sumendae dandum est signum.* Suppleo enim orationem imperfectam, et lego δεῖ σημαίνειν δειπνοποιεῖσθαι. quamquam verbum δεῖ saepius omittit noster, more Graecorum.

Ὡς δὲ δεῖ τοῦτο γίνεσθαι καὶ ὡς αἴρειν τοὺς φρυκτούς.) Videtur dicere, ea de quibus modo locutus est signa, facibus et πυρσείᾳ edi fuisse solita: quod non ita est. nam ante noctem concubiam et tenebras obortas frustra faces accendantur. atqui ante illam horam vigilias locatas esse, et illa omnia signa fuisse edita oportuit. Refert igitur haec verba ad ista, in fine capitis superioris posita; *praecipiendum est hemeroscopis, vt signa, quibus ipsi vtuntur, sic interdum attollant, quomodo specularum incensores suas faces solent.* cum istis plane, quae hic dicuntur congruunt; *quod quo pacto fieri oporteat, et vt faces sint attollendae, in libro de apparatibus belli dictum est.* Mirum tamen quis casus haec ita separauerit. Sed huiusmodi traiectionibus saepissime peccatum in antiquorum libris saepe questi sumus. Vide animaduersionum in Athenaeum librum V. cap. XXV.

Ἐν

Ἐν τῇ παρασκευαστικῇ βίβλῳ πλειόνως εἴρηται.) Partem unc fuisse Strategici ab Aenea compositi, antea ostendi-ius. Quoniam autem in cognitione eorum, quae ad bel-cos apparatus pertinent, non minima militaris scientiae ars est posita; icciro multi e veteribus eo titulo scripta ellica ediderunt, vt Philo vetustus scriptor, de cuius Po-iorcetico mentionem ante fecimus. In eo libro auctor lo-uens de fontium aquis, hoste adueniente veneno inficien-lis, ita subiicit; τίνα δὲ ταῦτά ἐστιν ἐν τοῖς παρασκευαστικοῖς μοι δεδήλωται. Iulii quoque Africani opus eruditum, cu-us etiam ante meminimus, in nostro codice inscribitur, πρὸς πολεμίους παρασκευαί· in aliis, πολεμικῶν παρασκευαί. in egio Κεστοί; de qua inscriptione et auctoris aetate multa libi differimus. Leonis etiam Augusti libri militares in odicibus melioribus hunc prae se ferunt indicem, πολεμι-κῶν παρασκευῶν διατάξεις κ. at in XII. constitutionis Leoni-ae titulo, προπαρασκευὴ πολέμου, aliud est: nam ibi πόλε-μος pro μάχη ponitur, et pugnam significat. sic apud Iu-lium Africanum νυκτοπόλεμος, legitur pro νυκτομαχία, pu-gna nocturna, cuius rationes explicat cap. LXX. et ita vo-es illas Graeci Latinique scriptores etiam antiqui confun-unt, sed haec obiter.

Ad cap. 8. Duo genera consiliorum hoc capite non xplicantur, sed strictim attinguntur, tamquam exposita nte in libro de bellorum apparatibus. Prius est illorum, uae suspicienda sunt, vt aduenienti hosti aditus aut omni-lo praecludatur, siue ille terra, siue mari veniat, aut certe uam difficillimus reddatur. qua de re nonnihil praecipitur ap. XVI. alterum est eorum, quae iniri debent, quo mnis hosti praeripiatur vtilitas earum rerum, quae in gris relinquuntur, quaeque natura sua plurimum vtilitatis d belli increpra valent afferre. vt aedificia, ligna, pabula, t omne esculentorum poculentorumue genus, aut aliorum ommearuum. Aeneas ait, omnia, quae istiusmodi sint, ut de medio esse tollenda, vt non compareant ad hostis duentum, aut corrumpi et inutilia reddi debere. Multa n Poliorceticis Graecorum super hoc argumento leguntur, uae nunc praetermitto.

Πρῶτον μὲν τὴν χώραν δυσεπικατασκευάζει.) Lego, τὴν χώραν δεῖ δυσεπίβατον κατασκευάζειν.

Και

Καὶ τὰς ποταμὰς δυσδιαβάτας.) Traiectio amnium difficilis redditur deiectis pontibus, aut castellis ad transitum inaedificatis et praesidio firmatis: aut etiam sepimento in ipsis aquis structo e cratibus, aut trabibus intertextis. posterior Graecia λέσσας aut λέσας id genus munitionum appellauit. Constantinus imperator in institutione Romani F. capite penultimo, de Simeone principe Bulgariae loquens, qui classem Constantinopolitanam Turcos in Bulgariae fines transmittere conantem, impediit. Οὗτος ὁ Συμεὼν ὁ ἄρχων Βελγαρίας, μαθὼν τὴν τῶ πλωΐμου πρὸς τὸν ποταμὸν ἄφιξιν, καὶ ὅτι μέλλει τὸ πλώϊμον τὰς Τέρκας κατ' αὐτῶ περάσαι, ἐποίησεν λέσας, ἤτοι πλοκὰς ἰσχυρὰς πάνυ καὶ στερεάς, ὥστε μὴ δύνασθαι τὰς Τέρκας ἀντιπερᾶν. in aliis scriptis Graecorum λαισὰς aut λαίσας appellari obseruo crates, et quae vetustiores dicebant γέῤῥα. Lessis Constantini similia sunt φράγματα portuum, quorum mox facit mentionem Aeneas. de quibus omnibus multa obseruamus in commentariis Polybianis.

Καὶ πλείας.) Efficiendum vt pro amne vno plures transire opus sit hostibus, prius quam ad vrbem accedant. vt si ex vno Nili alueo plures deriuentur, et nouae fossae percutiantur; aut si quantum aquarum circumsurgentibus ingis oritur, in vnum alueum vertatur, atque is hosti obiiciatur. Simili stratagemate Germani opera Caecinae obruunt apud Tacitum libro I. annalium.

Ὡς δεῖ ἀχρεῖα ποιεῖν, ἢ φθείροντα ἀφανίζειν.) Non displiceat, ἀχρεῖα ποιεῖν φθείροντα, ἢ ἀφανίζειν. capite XXI. vbi haec repetuntur verbum φθείροντα omittitur; τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ὡς δεῖ ἀφανίζειν, ἢ ἀχρεῖα ποιεῖν τοῖς ἐναντίοις. In Anonymi Poliorcetico ita praecipitur. Θερίζειν δεῖ δὲ καὶ τὰς χώρας, κἂν μήπω πρὸς θερισμὸν ἔφθασαν· καὶ προαφανίζειν πᾶσαν χρείαν πρὸς δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν διαστήματα, ὐ μόνον ἀλόγων, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων· ἵνα καὶ ἐν τέτῳ δυσθυμήσωσιν οἱ ἐχθροί, πόνον περὶ τὴν δαπάνην ὑπομένοντες.

Ad capp. 9. et 10. Congeruntur hoc et sequenti capite praecepta plurima et vtilissima, quibus tunc est vtendi tempus, cum hostis superatis omnibus impedimentis, propius muros accedit, et vrbs serio obsideri incipit.

Ὡς ὑπαρχέσης τινὸς αὐτοῖς πράξεως εἰς τὰς πολεμίας.) *Tamquam ipsi molitionem aliquam in hostem parent.* sed in his et similibus locutionibus militarium scriptorum, πρᾶξις

ξις proditionis significationem habet. vnde πραξικοπεῖν, vox Polybii, proditione vrbem capere, aut tentare. sic infra cap. xxii. τὰ πρασσόμενα, *consilia et coitiones proditorum.*

Διαγγελθέντων ἐν τέτων εἰς τὸ ςρατόπεδον τῶν πολεμίων ἐς τὴν πόλιν.) Vrbem intellige, non eam cuius obsidio paratur; sed vicinam aliquam, vnde profecturi sint, qui obsidionem moliuntur.

Τοῖς δὲ πολεμίοις φόβον ἐμπαρασκευάσεις ἐπὶ τῆς αὐτῶν ἠρεμῶν.) *Aduersariis terrorem incuties, in agro ipsorum quietus manens.* absurda sententia, et quae nullo pacto superioribus cohaereat. probabilius sit, ἐπὶ τῆς σαυτῦ ἠρεμῶν, *quum interim domi maneas.* sed non dubito scribendum, ὡς ἐπὶ τῆς αὐτῶν ἠρεμεῖν. *adeo vt in sua ipsorum terra sint quieturi.* consilio videlicet inchoandae obsidionis omisso aut saltem intermisso.

Ὑπεκτίθεσθαι εἰς τὰς προσοίκες.) Solent qui ad tolerandam obsidionem sese comparant, omnem inermem atque inutilem turbam, vt senes decrepitos, liberos tenerioris aetatis, vxores, aegrotos et similes personas in amicam vrbem transferre, tantisper ibi custodiendas: quod ὑπεκτίθεσθαι hic dicitur. Euripides in Hecuba ὑπεκπέμπειν et λάθρα ἐκπέμπειν. Virgilius, *furtim mandarat alendum.* proprie ὑπεκτίθεσθαι est clam periculo eximere; vt in Electra Sophoclis; ἥτις ἐκ χερῶν Κλέψασ' Ὀρέςην τῶν ἐμῶν ὑπεξέθυ. Sed hic monet Aeneas, etiam iumenta et mancipia, quae in obsessa vrbe nulli futura sint vsui, alio esse deducenda. de iis autem potissimum loquitur, quae in agris haberi solent, et ad villae instrumentum pertinent. apparet e subiecta ratione; ὡς ἐκ εἰσαξόντων εἰς τὴν πόλιν, *quia introducendi in vrbem potestas non dabitur.*

Οἷς δ' ἂν μὴ ὑπάρξῃ ξενία, παρ' ὧς θήσονται, πρὸς τὰς ἄρχοντας δημοσίᾳ παρατίθεσθαι τοῖς προσοίκοις.) Olim qui in aliquam vrbem peregrinus aduenerat, is tribus modis hospitium poterat nancisci. Prima ratio fuit, per tesseram hospitalem, et illud ius hospitii, quod in eum finem cum amicis colebant in multis ciuitatibus. Altera fuit ratio, vbi haec deerat, vt ad πανδοκεῖα et tabernas meritorias diuerterent. Si ne huius quidem rei facultas suppetebat, quod nullum esset in vrbe πανδοκεῖον, tertia supererat ratio, vt ad magistratum adirent, et de hospitio sibi prouideri peterent. quod vocabant ξενίαν λαμβάνειν. Plutarchus in Catone

tone Vticensi; τοῦτον τὸν τρόπον ἐποιεῖτο τὴν ἀποδημίαν. προέπεμπεν ἅμ' ἡμέρᾳ τὸν ἀρτοποιὸν καὶ τὸν μάγειρον, ὅπου καταλύσειν ἔμελλεν. οἱ δὲ, πάνυ κοσμίως καὶ μεθ' ἡσυχίας εἰσελθόντες ἂν εἰς τὴν πόλιν, εἰ μηδεὶς τύχοι τῷ Κάτωνι φίλος ὢν αὐτόθι πατρῷος, ἢ γνώριμος, ἐν πανδοκείῳ τὴν ὑποδοχὴν αὐτῷ παρεσκεύαζον, ἐνοχλοῦντες οὐδενί· πανδοκείου δὲ μὴ ὄντος, οὕτως πρὸς τοὺς ἄρχοντας τραπόμενοι, ξενίαν ἐλάμβανον. Simile est, quod praecipit hoc loco Aeneas; qui metu obsidionis in alienam vrbem iumenta et mancipia deducunt, amicis hospitio sibi iunctis, commendare illa debere: aut si nullos in ea vrbe amicos habeant, magistratus esse conueniendos, et tectum ab illis petendum. tabernae meritoriae nullam hic facit mentionem; qui tamen in alia re post pauca πανδοχέων meminit.

Κατακομίζειν τὰ ἐλεύθερα σώματα καὶ τοὺς καρποὺς ἐν τῇ πόλει.) Hoc est, εἰς τὴν πόλιν. quam antiptosin illius aetatis Hellenismus rarius admittit; recentior creberrime frequentat.

Τάς τε ἑορτὰς κατὰ πόλιν ἄγειν.) Intellige festa priuatorum solennitatum, vt vocat Tertullianus, vel gentilitia, vel alia minoris celebritatis, nec πάνδημα. nam ad festa vniuersae vrbis communia agitanda, etiam extra muros procedebant, si ita mos patrius postularet, vt dicetur Aeneas cap. XVII.

Εἶναι ἐπισκόπησιν, παρ' οὓς οἰσθήσεται πρότερον.) Nihil hic mendae, sed est idem loquendi genus, quo paullo ante vtebatur; οἷς ἂν μὴ ὑπάρξῃ ξενία, παρ' οὓς θήσονται. ξενία, pro ξένοι. ἐπισκόπησις, pro ἐπίσκοπος. similes multae elegantiae in hoc scriptore. ἐπίσκοπος veteribus Graecis dicebatur, quisquis alicui negotio aut loco fuerat praefectus. sic Cicero, qui initio belli ciuilis orae maritimae a Formiis praeerat, ἐπίσκοπον se appellat. E tractatu Anonymi de toleranda obsidione colligimus, fuisse olim moris, vt cura et administratio annonae in vrbe obsessa episcopo traderetur. sed hoc aliud est genus episcoporum: nam ille auctor fuit Christianus.

Στρατιώτας μὴ μισθοῦσθαι, μηδὲ ἑαυτὸν μισθοῦν ἄνευ τῶν ἀρχόντων.) Hoc quare dicat, ex iis intelligi potest, quae capite XIII. dicturus est Aeneas. vide etiam ad caput XXII.

Καὶ εὐθὺ αὐτῶν παρῇσθαι.) Scribendum παρῃρῆσθαι. capite XXX. τῶν ἀφικνουμένων ἀνδρῶν παραιρεῖσθαι τὰ ὅπλα. vbi hunc locum respicit. Hodie non solum in obsessis vrbibus mos hic et plures alii, quos hoc loco Aeneas attingit, seruantur:

[ne]antur: verum etiam in omnibus oppidis aut arcibus, quae praesidio tenentur.* Atque haec militaria instituta, vt et alia non pauca, quae hoc libro commemorantur, vetustissimis illis Graecis fuisse nota, absque Aenea nostro esset, vix hodie sciremus.

Διὰ χρόνε δέ τινος, ὅσοι ἂν ταλαπείριοι αὐτῶν ὦσιν, ἐκκηρύττεσθαι.) αὐτῶν, id est, τῶν ξένων. Sensus igitur erit; quum in vrbem obsessam fuerint admissi peregrini aliqui, aut milites mercenarii, (nam vtrumque vox ξένος significat) per certa interualla temporum eos esse recognoscendos; et omnes, qui facti fuerint bello inutiles, edicto esse extrudendos vrbe. ταλαπείριος vox poetica; quo genere dictionum et Plato et ceteri etiam Attici in soluta oratione interdum delectantur. significat hominem calamitosum et miserum, qui mala multa sit passus. apud poetam proprium est errorum et peregrinorum epithetum. Πολλοὶ δὴ ξεῖνοι ταλαπείριοι ἐνθάδ' ἵκοντο. hic, vt dixi, eum designat, qui ad belli munia factus est inutilis. eiusmodi homines expelli interest obsessorum: qui neminem libenter alunt, cuius opera ad vrbis defensionem non aliquid conferat. Putet aliquis, pro αὐτῶν scribendum esse ἀςῶν, vt etiam in ciuibus idem fuisse seruatum intelligatur. sed prior interpretatio recta

Ταῖς δὲ δημοσίαις ἀφικνεμέναις πρ.) Melius δημοσίᾳ.

Οὐ χρὴ ἐν αὐτοῖς τὸν ἐθέλοντα διαλέγεσθαι.) Si menda carent illa verba ἐν αὐτοῖς τὸν ἐθέλοντα, sensus est: quoties in oppidum obsessum legati venerint publice aliunde missi, non debere liberum esse peregrinis, qui in vrbe tum fuerint, etsi qui eorum velint, legatos illos alloquantur ἐν αὐτοῖς igitur, τοῖς ξένοις, quibus opponit ciues, et quidem τῶν πολιτῶν τὲς πιςοτάτες.

Οἱ μετ' αὐτῶν συντελῦσι.) An potius συμμενῦσι?

Τῷ εἰσάγοντι κατὰ πλῆθος τῶν εἰσαγομένων τόκες προκεῖσθαι.) *vt cuius rei inopia in vrbe fuerit, ei, qui magnam illius rei copiam inuexerit, parata sit vsura mercium inuectarum.* quid opus est vsuram illi de publico pendi, qui vendendis mercibus suis magnum lucrum potest facere? Intelligendum, merces illatas non exponi vaenum publice; sed a magistratu legitimo pretio coemi, vt earum distributio publica auctoritate fiat. Vult igitur Aeneas, mercatori praeter omnem pecuniam, quam in emtionem aut vecturam, olei puta, frumentiue impenderit, etiam vsu-

 ras

ptam in regio scripturam, καὶ τὰ ἴχνη κ.

Δεσμὸς ἢ ζημία.) Scribendum, ἢ ζημία.

Οἷον καὶ Διονύσιος ἔπραξε. Λεπτίνην τὸν ἀδελφὸ Hic est Leptines, quem classi suae Dionysius al praefecit, et cuius opera multum est vsus: quen Diodorus fratrem Dionysii fuisse ostendit. vt libro Olympiade XCVII. ἦν δὲ ὁ στόλος προσπλέων Διονυσίῳ ν νυ, καὶ ναύαρχος ὑπῆρχεν αὐτῷ Λεπτίνης ὁ ἀδελφός.

Ἵνα μὴ ἐφορῶσιν ἐν ταῖς προσαγωγαῖς τῶν πολε αὐτῶν παῖδας συμπροσαγομένους καὶ τὰ ἔσχατα πάσχοντ hoc quoque praeceptum magnae prudentiae plenum net Aeneas, fore ex vsu, si imminente oppugnati moueantur ex vrbe ciues, quorum liberos hosti dibus in potestate habet. periculum enim esse, si menta vrbi admouens, corpora eorum oppidanis teorum obiiciat, aut si eos torquere incipiat, qu fores ad iniquas conditiones adigat; ne parentes li atrocitate victi, prauorum consiliorum auctores fores existant. Respicit Aeneas stratagema olim ducibus non raro vsurpatum: qui periculo captiuo obsidum salutem sibi aut victoriam quaesiuerunt thoclem narrat Diodorus Siculus libro XX. appulsi pinato classe ad littus Vticensium, trecentos ciue his nonnullos e principibus ciuitatis, in eorum agri se; deinde tormento, quod muris admouebat, eos disse; vt necesse oppidanis esset, vel suos occidere lent vrbem defendere; vel si parcerent suis, hostes moenia recipere. Similis historia apud Iosephum libro I. cap. II. et apud alios alia. Radeuicus d Friderici I. imperatoris, lib. II. cap. XLVII. *Ej vero animis Cremensium princeps obsistendum putans, eorum machinis alligatos, ad eorum tormenta, qua*

is vocant, et intra ciuitatem nouem habebantur, decre- iciendos. Seditiosi, quod etiam apud barbaros incog- , et dictu quidem horrendum, auditu vero incredibile, ibus crebris ictibus turres impellebant: neque eos san- naturalis vinculi communio, neque aetatis mouebat tio. Par Rhetogenis constantia in obsidione vrbis origae bello Celtiberico, apud Valerium Maximum r. cap. I. verum haec pluribus alias.

ἵνα θ' ὦν ὄντες ἐν Φυλακῇ μᾶλλον ἔσονται, ἢ Φυλάξωσί τι.) s cautio proponitur a Leone Augusto, constit. XV, 56. *καὶ διχοστασία ἐστὶ παρὰ τινῶν ἐν τῇ πόλει, ἢ τῷ κάστρῳ, ν κἀκείνους εἰρηνεῦσαι, καὶ συμμίξαι ἐν ταῖς τοῦ τείχους ραις τοῖς στρατιώταις. ἐκ τούτου γὰρ οὐδὲ εὐκαιροῦσι στάσιν με- ι, ἢ κατὰ τοῦ κοινοῦ, ἢ καθ' ἑαυτῶν· ἀλλὰ καὶ δοκοῦντες ἐν τῆς πόλεως πιστευθῆναι, ἐρυθριῶσι νεωτερίσαι. ἢ ἐὰν ο, πάντω. αὐτοὺς προεξαγαγεῖν ἀλλαχοῦ.* in quibus ver- λατοῦραι τοῦ τείχους non sunt podismi, sed loca in muris, ra muros, vbi stationes vigilum et excubitorum so- ollocari. sic areas illas, quae *εὐρυχωρίαι* dicebantur II. et quas a Philone inter partes murorum comme- i ostendebamus, pedaturas cum Leone licet appellare. modum cauendi a suspectis, die praesertim festo, sit Aeneas capite XXII.

ὡς εἰς παρὰ τρισί.) Ita emendauimus scripti libri er- , qui habet, *ὡσεὶ παρὰ τρ.*

ἔτι τοίνυν μηδὲ εἰς τὰς κοίτας λαμπτῆρας Φέρεσθαι.) Mi- qui ad custodiam nocturnam ibant, centonem fere n, aut impilia secum deferebant, quibus per vacuas cum eorum sors et vices non essent, incubabant, ίτας appellarunt illa loca, vbi erant vigiliarum sta- et *Φυλακεῖα*. sed et castra ita dixerunt, vt ad sextum i fuse probamus. De vsu autem *λαμπτῆρος* in vigi- danda signa, plura Aeneas capite XXII.

να δὲ πρὸς τί κοιταθῶσι τοῦτον τὸν Φεγγαῖον σύσσημον ιντο.) Si vera haec lectio est, *ὁ Φεγγαῖος* idem erit, *ὁ λαμπτὴρ*, fax lucens, aut laterna. ego de hac di- dubito, quam alibi legere non memini. Scriben- ero, *ἵνα δὴ πρὸς τί κοιταθῶσι τοῦτον τὸν Φεγγαῖον* (aut , *τοῦτο τὸ Φέγγος*) *σύσσημον ποιήσαιντο. vt indicio hu- is siue laternae significent hosti, ad quam partem mu- stationem sint nacti.* capite XVIII. quo loco prodito-

 rum

rum artes varias auctor describit: ἔτι δὲ καὶ ἧ τῦ τείχυς, καὶ κατὰ τί τῶν φυλάκων λελόγχοι.

Ad cap. II. Iam dictum est, quam sint in vrbe obsessa metuendi, qui in praesente reip. forma non acquiescunt, et rebus nouis student, quos Aeneas ἀντιπροθυμυμένυς appellat. nam hi mutationis cupidi, occasioni semper imminent, quam obsidio, longa praesertim, facile potest illis suggerere. Appellatione autem τῶν ἀντιπροθυμυμένων intelliguntur, tam ciues, quam alii, vt socii et externi, siue mercenarii milites. de quibus omnibus agit Aeneas hoc capite, et duobus proxime sequentibus, quae communi epilogo clauduntur in fine XIII. Hoc igitur capite Aeneas exempla affert consiliorum ex eiusmodi caussa initorum ad mutandum reipub. statum; simul remedia commemorat, quae viri prudentes adhibuerunt, ne quid ciuitas sua detrimenti caperet.

Ῥηθήσονται δὲ ἑξῆς αἱ ἐπιβυλαὶ ἐκ τῆς βίβλυ.) Quid appellat τὴν βίβλον? ego suspicor librum intelligi, quem auctor titulo Ἀκυσμάτων composuerat; de quo vide ad caput XXXVIII.

Χίυ γὰρ μελλύσης προδίδοσθαι.) Refero ad antiquissima tempora, quando erant in populo Chiorum, qui oligarchiae studerent; erant qui democratiae. vnde illae mutationes, de quibus philosophus in quinto Politicorum. illis temporibus multas in illa insula atque vrbe seditiones extitisse, obseruat Aelianus Ποικίλης libro XV. cap. XXV.

Τῶν ἀρχόντων τις συμπροδιδὺς καὶ ἀπατῶν τὺς ἄρχοντας.) Melius τὺς συνάρχοντας. statim ἔπεισε τὺς συνάρχοντας, ἅπερ ἐμ.

Τῦ τε λιμένος τὸ κλεῖθρον εἰς γῆν ἀνασπάσαντας.) Faucibus portus solet claustrum imponi arte varia. fere autem catena ferrea valde robusta ori portus inserebatur, vt de Cyziceno scribit Ammianus libro XXVI. interdum lignea erant haec claustra, vt illud, cuius hic Aeneas meminit, quod sequentia verba ostendunt.

Μελλόντων γὰρ τῶν πλυσίων τὴν δευτέραν ἐπίθεσιν ἐπιτίθεσθαι τῷ δήμῳ.) Postquam Argis nobilissimum et vetustissimum regnum in Melta Lacidis filio esset finitum, democratia obtinuit, cuius multo ante iacta erant fundamenta. auctor est Aristoteles Politicorum libro III. Argis, quemadmodum Athenis, ostracismi institutum esse obseruatum:

ex

ε quo apparet fequiorem populum vniuerfam remp. obtiuiffe, et plus pauperes quam diuites potuiffe. hinc illae uitum aduerfus democratiam confpirationes, quarum hoc co Aeneas meminit. Porro ex his verbis colligitur, duas fignes extitiffe Argis coniurationes antequam haec Aeneas riberet. Prior accidit anno tertio Olympiadis nonagefiae, vt narrat Diodorus Siculus libro XII. Eius feditio mentionem facit Ariftoteles, Politicorum libro V. cap. r, vbi γνωρίμους appellat philofophus, id eft, nobiles, quos lter τοὺς πλουσίους. Diodorus, τοὺς κατ' ἐκλογὴν κεκριμένους ν πολιτῶν χιλίους, quos ait virtute et cenfu ceteris praeftiſe. eum vide in anno priore; quo Argiui cam de Lacemoniis victoriam retulerunt, quam ait Ariftoteles nolibus infurgendi et mutandae reip. occafionem dediffe. m igitur inftituta in vrbe Argiuorum oligarchia; fed quae uturna non fuit: octauo enim menfe exacto, fublata ditum dominatione, ad populare imperium res iterum redie. Putamus nos, haut multo poft illa tempora fecunm iftam diuitum confpirationem contigiffe, quam hic fcribit Aeneas. Quum autem fingulari prudentia popuis magiftratus conatus ifte diuitum nullum habuiffet exum, fecuta eft tertia coniuratio eorundem, quae mifeda caede omnium opulentorum, atque etiam ipforum magogorum, (ii popularis ftatus columina erant) finem enit. geftum hoc anno tertio Olympiadis CII. vt narrat iodorus. Hanc tertiam coniurationem Aeneas ignorare n potuit, vt quae eius faeculo acciderit. quare quod ait fecunda feditione non ita accipiendum, quafi duae dumtat fuerint.

Εἰπόντα δὲ ἄλλα τέ.) Scribe, εἰπόντι, nempe τῷ τοῦ δήμου οστάτῃ, is fuit demagogorum, qui democratiae Argiuom prora et puppis erant, praecipuus aliquis, et eius oris princeps.

Σὺν τοῖς ὅπλοις πάντας οἷς ἔχει, ἐν τῇ αὐτοῦ Φυλῇ * ὄντας ντέν.) Locum vitii manifeftum afterifco infigniuimus. rrigo autem, ἐν τῇ αὐτοῦ Φυλῇ, ἐν ταῖς ἑκατοςύσι;. vel ἐν τῇ αὐτοῦ ἑκατοςύϊ. Ex fequenti exemplo de exorta apud racleam Ponticam feditione, cum de fententia, tum de tione huius loci poterit conftare. Auctor huius confilii opofitum habuit, focietatem diuitum diffipare: ne feora a ceteris ciuibus congregati in vnum, reip. ftatum fol-

 licita-

licitarent: iubet igitur, vt adſint omnes in ſua tribu: et quo magis eos diuidat, quemque in ſua centuria praeſto eſſe praecipit. ἑκατοςὺς in partitione ciuitatis eſt, quem Dionyſius Halicarnaſſeus nominat λόχον, Romani centuriam, licet praeciſe numerus centenarius non ſeruetur. quo plures autem erant centuriae, eo magis diuitum potentia infringebatur. Simile ſtrategema politicum, vel vt appellat Ariſtoteles, ſophiſma, in deſcriptione Romani populi in centurias XCIII. obſeruat Dionyſius Halic. libro IV. Notabunt tirones numeri enallagen, huic ſcriptori mire familiarem, cum ait, πάντας οἷς ἔχει· pro ἔχουσι, niſi ſuppleatur vox ἕκαςος. cap. X. καὶ ξένους τοὺς ἐνδήμους μισθίσασθαι. ἢ εἰ ἄν ἄλλη Φαίνηται. pro Φαίνονται, aut ſcribendum Φαίνηταί τις.

Παχέτω τι, τοῦτο δὴ αὐτὸ, ἵνα κ.) Diſtinxeram, παχέτω τι. τοῦτο δ. ſed deeſt verbum. ſcribendum igitur, τοῦτο ἐποίησεν, ἵν.

Παραπλησίως δὲ ἐν Ἡρακλείᾳ ἐν τῷ Πόντῳ οὔσης δημοκρατίας.) E libro v. Politicorum Ariſtotelis ſcimus, fuiſſe quidem Heracleae ad Pontum democratiam: ſed quae multas varietates perſaepe experta, aliquando etiam in oligarchiam fuerit conuerſa.

Οὐσῶν αὐτῶν τριῶν Φυλῶν, καὶ τεσσάρων ἑκατοςύων.) Ridicula res, tres tribus in quatuor centurias fuiſſe diuiſas. verum quidem eſt, quod ante dicebamus, ἑκατοςὺν numero centenario ἀποτόμως non definiri, ſed lectionis abſurditatem ea res non tollit. Corrigendum cenſeo, καὶ τεσσαράκοντα ἑκατοςύας. habuit, inquit, Heraclea Ponti tribus tres, centurias XL. ſed aſtu primorum e plebe auctus eſt centuriarum numerus, vt eſſent ſexaginta. Hoc putamus verum, alioquin poteramus Aeneae verba aliter interpretari, vt ſingulae trium tribuum in quaternas centurias intelligantur fuiſſe diſtinctae. Sic Athenis vnaquaeque e quatuor tribubus in tres partes diuidebatur, quas ipſi τρίττυας et Φρατρίας aut ἔθνη vocabant. ita fierent omnino ἑκατοςύες duodecim. ſed non ſit mihi probabile, ob eam, quae hic narratur cauſſam, priorem centuriarum numerum quintuplo fuiſſe auctum.

Ἐν Κερκύρᾳ δ' ἐπαναςᾶσιν δέον γενέσθαι ἐκ τῶν πλουσίων καὶ ὀλ.) Populum Corcyrenſem factionibus in ſeſe diuiſum, inaudito fere exemplo furoris ſaeuiiſſe interdum in propria viſcera, teſtis eſt hiſtoria Thucydidis et Diodori Siculi. circa

a tempora eum quoque motum accidiſſe, cuius hic meminit, arguit Charetis ducis Athenienſium inſer-io. hic enim eſt Chares, de quo Xenophon in Hel-t omnes illorum temporum ſcriptores. vide Diodo-ro XVI.

ύας προβαλλόμενοι, καὶ τομὰς ἐν τῷ σώματι ποιησάμε-ibendum προσβαλλόμενοι. in re cucurbitularum ver-ſignatum προσβολή apud medicos, non προβολή. les libro III. Rhetoricorum; κόλλησιν εἶπε τὴν σικύας ν. Cratinus, σικύαν ποτιβάλλω σοι. Eſt autem ſtra-a huius inuentio antiquiſſima, idque a multis vſur-ım inde a Piſiſtrati Athenienſis temporibus.

ι δ' αὐτοῖς εὐθὺς πρ.) Reſtitue diſtinctionem corru-μη δ' αὐτοῖς, εὐθὺς προπαρεσκευασμένοι, οἵτε ἄλλοι τὰ ὅπλα ἐξηνέγκαντο, καὶ τῶν Κερκυραίων οἱ ἐπιβυ-τῶν δ' ἄλλων ἀγν.

cap. 12. Polybius libro primo ad narrationem belli Carthaginienſium ſe accingens, ait, ex illius hiſto-nitione, hunc maximum lectores fructum eſſe per-, vt diſcant, quid metuere debeant, et cui maxi-prouidere multo ante oporteat eos, qui milite ex-mercenario vtuntur. Pertinet eodem et capitis ctrina. duo enim proponuntur ab Aenea praece-a ſocios et militem conductitium ſeruanda. Prius arſim habeantur, neque permittantur vnum corpus vrbe conſtituere obſeſſa: altero monet cauendum etiam, ne maiores auxiliorum vires in vrbem ad-r, quam ſint vrbanae copiae: quod Aeneas appel-ιστεῖσθαι. deinde appoſitione exemplorum doctrinae m adſtruit.

ὲ συμμάχων εἰς τὴν πόλιν.) Deeſt aliquod verbum, uentibus iſta connectat. puta, βοηθησάντων, aut ἐλ-vel ſimile. Vbi ferendae opis cauſſa in oppidum ierint, cauendum eſt, ne ſimul coniuncti maneant, iſpergantur per vrbem; eo pacto et iisdem de tque οἱ ἀντιπροθυμούμενοι, id eſt, ciues quorum vo-rga remp. eſt ſuſpecta, et a quibus quomodo ſit n proximo capite vidimus. Sic exponi debent il-, ὁμοτρόπως τῶν αὐτῶν ἕνεκεν τοῖς προειρημένοις.

ἔφασαν οἱ Φρουροὶ ἐπιτρέψειν.) Negarunt ſe id per-milites praeſidiarii, quos Chalcedonenſes Cyzico ac-

Εἰς πόλιν οἰκείαν μείζω δύναμιν ἐπ᾽ αὐτὸν δέχεσθαι τῆς ὑπαρχέσης τοῖς πολίταις.) Lego μείζω δ. ἐπακτὸν δέχ. eleganter opponit δύναμιν ἐπακτὸν, auxilia exterorum atque accita aliunde, τῇ ὑπαρχέσῃ τοῖς πολ. hoc eſt copiis vrbanis, quae ex ipſis ciuibus conſtant.

Τυραννηθέντες ὑπὸ τε εἰσαγαγόντος τὲς ξένες.) Accipio iſta verba, (nec poſſunt aliter) de auctore primo eius tyrannidis, quae temporibus Aeneae apud Heracleotas rerum potiebatur. is autem fuit Clearchus, qui initio Olympiadis CIIII. τὸ γένος ὢν ἐξ Ἡρακλείας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ ἐπέθετο τυραννίδι, ait Diodorus Siculus libro XV. vide Memnonis excerpta.

Ad cap. 13. Etiam hoc capite de milite externo et conductitio agitur. Aperit Aeneas rationem τε ξενοτροφεῖν τάχιστά τε καὶ ἀσφαλέστατα καὶ εὐτελέστατα, conſcribendi alendique militis mercenarii citiſſime, tutiſſime et minima impenſa. Id futurum ait, ſi colligendi quidem et exhibendi, ſiue alendi cura ditioribus ciuium demandetur; ipſis vero militibus duces e ciuibus praeficiantur, quorum iniuſſu nihil quicquam illis, ne minimarum quidem rerum, in ciuitate liceat. ſumtus vero a priuatis factos bona fide refundendos eſſe de publico; eo ſolum deducto, quod communi omnium iure tributi nomine aut ἐπιδόσεως, vt Athenienſes vocabant, fuerat praeſtandum. Simile quid Romanos factitaſſe tempore neceſſario docet Polybius T. I. p. 97. et ſaepe Liuius.

Κατὰ δύναμιν ἑκάστῳ παραχεῖν ξένες.) Verbum παρέχειν hoc loco ſignificat, non ſolum exhibere, atque alere, ſed etiam conquirere militem et conducere: quod proprium erat munus eorum, qui dicebantur ξενόλογοι, Romanis conquiſitores ad delectum. at Graecos in eam rem opera priuatorum quandoque vti ſolitos, docent illa quoque verba capitis X. στρατιώτας μὴ μισθεσθαι, μηδὲ ἑαυτὸν μισθεν ἄνευ τῶν ἀρχόντων. vide ad cap. XXII.

Ad cap. 14. Docuit quomodo cauere oporteat ab iis, qui rebus nouandis ſtudent, quod in praeſenti ciuitatis ſtatu non acquieſcant: nunc docet, qua ratione prouideri queat, ne ciues bene alioquin erga publicam rem animati, in odium eius ex priuata cauſſa veniant. tollendum nempe malum, quod ſaepe ciuitates diuidit; cum pars altera omnes diuitias ad ſe trahit; altera aere alieno oppreſſa,

tabulas

nouas cogitur desiderare. Ex quinto Politicorum, ria tum Romana, tum Graeca, notum hoc pestis

ἡ δὲ οἴων πόνων πορίζοιτο.) Corrigo πόρων πορ. ratio- ligendae pecuniae Graeci πόρες, vel πόρες χρημάτων nt.

τῇ Περσικῇ βίβλῳ.) Iam diximus, videri librum intelligi, quem saepius nominat τὴν παρασκευαστικὴν fortasse tamen verius est, Aeneam Strategici sui aliquam ita inscripsisse, in qua separatim egerat πο- χρημάτων, et rationes explicuerat pecuniae in vsum pediendae: qua de re in publicis Demosthenis ora- multa differuntur. vide Oeconomicorum Aristote- II. qui eo totus spectat.

κατικῶς γέγραπται.) enucleate scriptum est. ἐηλωτι- σαφῶς aut ἀκριβῶς, est idiotismus auctoris.

capp. 15. et 16. De eruptionibus in hostem facien- et sequenti capite agitur. Suscipitur erumpendi m, vel vltro et certa deliberatione, cum suis viri- confidunt defensores, vt ad repellendum hostem tem, vel aliquo damno insigni afficiendum, idoneos nt: vel ex occasione, aut necessitate cogente; cum scopi aut pyrseutae vel alii nuntii admonuerint, ac- esse ad opem ferendam, et hostem cohibendum; oprie Graecis βοήθεια dicitur. nam βοηθεῖν est, ad m oppressorum accurrere, opis ferendae; πρὸς τὴν ειν. hoc eruptionis genus quantis cum periculis sit tum, et quo pacto sit eo vtendum, docet Aeneas.

ειτα καὶ κατ' ἄλλο * πάθος ὅτως ἐκπέμπειν καὶ * ἐν- έχρις ἂ ἱκανοὶ δοκῶσιν ἐκβεβοηθηκέναι.) Et mutilus est o regius codex, et corruptus. Corrigo et suppleo λο: ἔπειτα καὶ κατ' ἄλλο πλῆθος ὅτως ἐκπέμπειν, καὶ τ' ἄλλο ἂν τύχῃ, μέχρις ἂ ἱκανοὶ δοκῶσιν ἐκβ. dixit ; cum ad ferendam opem proditur in hostem, non um esse sparsim et soluto ordine: sed coacta in nanu idonea militum, puta vnius cohortis, aut dua- unc addit; *deinde aliam item manum cogere oportet, a emittere; ac rursus aliam, si ita contingat, donec tur esse idonei, qui auxiliatum exierint.* πάθος pro ita scripsit hoc loco exscriptor, vt capite XXII. σω- μάθει. pro quo necessario fecimus nos σ. πλήθει.

 Ἵνα

Ἵνα καὶ ἐν τῇ πορείᾳ ἐχόμενα ᾖ τὰ μέρη μέρος δέῃ βοηθ.) *vt cum in itinere agmen ſit continuum; tum etiam, ſiue per partes, vnam pluresue, opem ferre oporteat, ſiue omnes ſimul; facile coniungi inuicem queant, neque curriculo procul aduenìant.* Lego et diſtinguo, ἵνα καὶ ἐν τῇ πορείᾳ ἐχόμενα ᾖ τὰ μέρη· καὶ ἐάν τε μέρη ἢ μέρος δέῃ βοηθῆσαι, ἐάν τε ἅμα πάντα δέῃ, ῥᾳδίως ὑπάρχῃ συμμίσγειν ἀλλήλοις καὶ μ. Lege Polybium libro quarto de cauſſis differentem acceptae cladis ad Caphyas ab Arato. Sunt in hiſtoriis ſimilium peccatorum nusquam non obuia exempla: et vita quotidiana noua ſubinde ſuggerit, iis quae olim acciderunt plane gemina. Vidimus et nos Allobrogico bello, cladi Abderitanae, quae ſubiicitur ab Aenea, par fere detrimentum ex ſimili cauſſa acceptum: cum vrbs, quam vicinus hoſtis tempore meſſis laceſſebat, ad paruam manum liberandam, quae in periculo verſari nuntiabatur, tota propemodum, ſoluto agmine, vt cuique miſerorum ciuium erat commodum, prorſus σποράδην καὶ ἀτάκτως παραβοηθῦσα ſeſe citatim effudiſſet.

Μηδὲ τύτυς - - - - προεξερευνῶντας.) Scribendum, μηδὲ τύτυς ἀφυλάκτως ἀλλὰ προεξ.

Τριβαλλῶν ἐμπεσόντων εἰς τὴν Ἀβδηριτῶν χώραν.) Rem geſtam narrant hiſtorici anno primo Olympiadis CI. vide Diodorum Siculum libro XV. qui tamen aliter paullo rem explicat.

Τὺς δὲ ὁπλίζοντας.) Scribendum ὁπλίζοντα. niſi eſt numeri enallage, qua tantopere delectatur hic ſcriptor. ſed hic non probem.

Ὅτι τῶν πολεμίων οἱ μετὰ ξυνέσεως καὶ ἐπιςήμης γινόμενοι * ἐν πόλει μιᾷ.) Scribo ἐν πολεμίᾳ. *hoſtes, qui cum iudicio et ſcientia bellandi verſantur in hoſtico.*

Τοῖς μὲν ἱππεῦσι προκαταλαμβάνοντας, τ.) Scribe προκαταλαμβάνοντα, vt ſtatim ποιύμενον. praeceſſit enim τεί. corrige etiam diſtinctionem corruptam in regio: τοῖς μὲν ἱππεῦσι προκαταλαμβάνοντα τὰς ἀποχωρήσεις· τοῖς δ' ἐπιλέκτοις ἐνέδρας ποιύμενον. τοῖς δ' ἄλλοις. et ſtatim ἐν τάξει ἄγοντα, non ἄγοντας. niſi quis velit has quoque enallagas, quamuis duras, militari ſtilo auctoris condonare.

Τοῖς δ' ἄλλοις κύφως ἐπιφαινόμενον αὐτοῖς.) Ferri poteſt vox κύφως. viderint tamen eruditi, num potius ſcribendum ſit κύφοις.

Μὴ

Μὴ πόῤῥω δὲ τῶν προφθέντων μερῶν.) hoc vult; gram armaturam, quae ſub ſignis ducitur in hoſtem, non ngo interuallo ſeparari debere ab iis partibus aciei, quas sit eſſe praemittendas. tres autem partes praemiſit; equis, ſelectorum manum, qui ſunt collocati in inſidiis, et iem armaturam, quae iuſſa hoſtem laceſſere. Haec quum ſint, quid ſibi velit dictio προφθέντων non capio: nam προχθέντων, aut προπεμφθέντων ſententia videtur poſtulare.

Ἐν οἷς ἄκων μὲν μὴ μαχήσῃ.) Reſtituimus negationem, ae in exemplari regio deſiderabatur, manifeſto errore. um ſummi ducis ſumma in eo ſpectatur prudentia, ſi nunam eo deſcenderit, vbi cogi poſſet contra animi ſententiam pugnae aleam ſubire.

Διὰ ἃν τὰ πρότερα εἰρημένα.) Melius, τὰ πρότερον εἰρ.

Μὴ ἐπικαταλαμβάνειν ἑκουσίως καὶ ἀνυπόπτως.) Videntur eſſe quaedam verba, perficiendae ſententiae neceſſaria. eneae mens, opinor, eſt haec. Si te inſcio hoſtis praeam ex agro tuo abigere praeuertit; non eſſe eum perſeendum eadem via, aut regionis parte eadem, quam ipſe erit ingreſſus: ſed in eam quidem partem paucos morares eſſe mittendos, qui ſpeciem perſequentium praeant; re vera tamen neminem apprehendant, ſed potius ſiſtant, aut etiam fugiant, ſi hoſtis in ipſos ſe conuerterit. giant, inquam; ita tamen, vt nullam hoſti ſuſpicionem li praebeant. ceterum, aliam manum cum idoneis viris via alia mittendam eſſe, quae citatim contendens, in ſtium fines prius perueniat, quam onuſtum praeda adrſariorum agmen. ibi locorum parandas eſſe inſidias, vbi ſtis de via defeſſus, iam ſecurus, nihil hoſtile cogitans, d de curando corpore dumtaxat ſollicitus, poterit opprimi.

Ἀφυκτοτέρως ἂν διακέοιντο.) *incommodius ſe habebunt ad ga euadendum.* ita poſſumus interpretari vocem regii cocis ἀφυκτοτέρως. ſed verius eſt, ſcripſiſſe Aeneam ἀφυλακτοτέρως *incautius.* negligentiores erunt in cauendo. ſic pite xvii. ἀφυλάκτως διακεῖσθαι.

Κυρηναῖοι καὶ Βαρκαῖοι λέγεται.) Inuenimus ſcriptum ρηναῖος. nullum eſt dubium Cyrenenſes intelligi. non ſunt item Cyrenaei et Barcaei populi diuerſi; nam Barce, vt ctor eſt Strabo, ditionis Cyrenaeorum oppidum fuit. de rribus Cyrenaeorum et Barcaeorum extant lepidi verſus ntiphanis apud Athenaeum; de quibus plura ſcripſimus anim-

animaduerſionum libro III. cap. XXI. Heſychius; Βα
ὄχοις. Λιβυκοῖς. ὗτοι γὰρ ἐσπέδαζον περὶ ἱπποτροφίαν. Φ
αὐτὰς· καὶ πρώτους ἅρμα ζεῦξαι, διδαχθέντας ὑπὸ Ποσει
τὸ δὲ ἡνιοχεῖν, ὑπὸ Ἀθηνᾶς, ὡς Μνασέας ἐν τοῖς περὶ Λιβύης.
ba, quae exponit hic eruditiſſimus criticus, ſunt Sopl
ex Electra.

* Ἤδη πολλαχῆ πολλὰς εἰσβάλλειν.) Scribo, καὶ ῥᾳ
πολλαχῆ π. repetenda ſyllaba ρα ex praecedenti voce
quod mendarum genus eſt vſitatiſſimum, vt ſaepe p
uimus.

Χρὴ ὑμᾶς καταλαβεῖν τῆς χώρας τόπους, ὧ.) Si ita
pſit, τόπους abſolute dixit, pro τόπους τοιούτους, vel ὑψ
quod autem ſequitur, ἐὰν δὲ μηδὲ ταῦτα ὑπάρχῃ, inte
tor, ſi nulla fuerint in agro loca edita, vnde hoſti co
de poſſit reſiſti.

Πρὸς τὸ μάχεσθαί τι πλεονεκτικῶς καὶ εὐαπαλλάκτω
χων τὸ χωρίων.) Obſcurus et mutilus locus. Sente
ita capio. aduentante hoſte, loca edita ad vrbem eſſ
eupanda, vt poſſis inde cum tuo commodo et hoſti
commodo pugnam capeſſere, pugnandique finem f
habens in tua poteſtate eiusmodi locum, cuius pra
confidas, poſſis etiam, cum volueris, in oppidum te
pere. Minima mutatione, niſi grauius mendum ſube
cum ita concinnem: πρὸς τὸ μάχεσθαί τε πλεονεκτικῶς
εὐαπαλλάκτως, ἔχων τὸ χωρίον, καὶ ὅταν βέλει ἀπιέναι
τὴν πόλιν.

Καὶ ὅτως ἐμβαλόντες οἱ πολέμιοι εἰς τὴν χώραν πρ
πόλιν πορεύονται, καὶ ἄρχειν ὑμ.) Haec quoque oratio
vitium. Scribi poteſt: καὶ ὅτως ἐὰν ἐμβαλόντες οἱ πο
εἰς τὴν χώραν, πρὸς τὴν πόλιν πορεύωνται, δεῖ ἄρχειν
τῆς μ. *et hoc pacto, ſi hoſtes, fines veſtros ingreſſi, a*
bem iter inſtituant, oportet vos eiusmodi locis vtente
receptaculis, pugna ipſos laceſſere. cum ait, ἐκ τῶν χ
τέτων ὁρμωμένες, perinde eſt ac ſi diceret, locis occu
vtendum eſſe ἀντὶ ὁρμητηρίων, quae ſunt arces belli
des, vnde, quoties commodum eſt, proditur in hoſte

Τοῖς δὲ πολεμίοις ἀσυνήθεις καὶ ἀγ.) Scrib. τὰς
λεμίες.

Τῶν γε ἐν τῇ χώρᾳ βελομένων ἐπιχειρεῖν πρὸς πάν
ἀτόλμως καὶ δ.) Et hic locus negligentiam librarioru
guit. Lego: τῶν γε ἐν τῇ χώρᾳ βελομένων ἐπιχειρεῖν

γὰρ ἀτόλμως καὶ δειλῶς διακείμενοι σφάλλοιντο, διὰ τὸ ὧν τούτων εἰκάζειν.

ιενέγκοι γὰρ τοῖς ἑτέροις, ὅσον οἱ τοῖς μὲν νυκτὸς - - - ἡμ.) Verba auctoris diuinare cognita sententia, non difficile. hoc vult: inter peritum locorum et impe-, tantum esse discriminis, quantum esset inter duos m conferentes, quorum alter noctu, alter interdiu t. quoniam autem simile hoc rem ponit plane impossi, vt duobus inter se dimicantibus, eodem momento sol luceat, alterum tenebrae noctis obcaecent. addit έαν durioris dicti, *si modo hoc fieri posset.* Scribengitur, διενέγκοι γὰρ ἂν τοῖς ἑτέροις (vel πρὸς τοὺς ἑτέρους) οἱ μὲν νυκτὸς μάχοιντο, ὁ δὲ ἡμέρας· εἰ οἷόν τέ πως ἦ 'μα γενέσθαι. poteſt etiam ſcribi, οἱ δὲ ἡμέ. vt ſit fami- Aeneae enallage.

Ταῦτα δὲ οὕτως πράττων, ἀπ.) Mira numeri mutatio, niſi it πράττοντες. nam ſequitur ἐπιθεῖσθε et τὰ ἀφ' ὑμῶν.

Ad cap. 17. Coniungendum eſt hoc caput cum iis, ante dicta ſunt de earum ciuitatium periculis, in s ciues inter ſe diſſident, et pars eorum ἀντιπροθυ-. Monet hic Aeneas, tunc maxime ab eiusmodi ſabus eſſe metuendum, cum ritu quodam patrio effunra muros oppidani ſolent. Vt cum ſacra quaedam bana, aut ſolenne aliquod ludicrum celebratur, aut nauibus ſubductis maria clauduntur, aut quando fulicui publicum ducitur. affert exempla coniurationum caſione factarum. poſtremo, ordinem in illorum ſam celebratione ſeruandum praeſcribit.

Ἐπὶ θεωρίαν λαμπάδος.) Exempli gratia: Athenis exbem in academia certamen λαμπαδηδρομίας peragebaquod deſcribit Pauſanias in Atticis. tale quid alias ae nonnullas e Graeciae vrbibus factitaſſe declarant Aeneae verba; niſi ad populum Atticum reſpiciebat ır cum haec ſcriberet.

Καὶ ἱπποδρομίας.) velut in eadem vrbe Athenarum; ludi curules in academia agebantur; eoque ſpectatum ebant ſenatus et reliqui ciues. Xenophon Hipparchiὅταν γε μὴν ἐν τῷ ἐπικρότῳ ἐν Ἀκαδημίᾳ ἱππεύειν δέῃ, ἔχω παραινέσαι· et ſtatim, οὕτω γὰρ τὸ ἀσφαλὲς καὶ τὸ καλὸν ται ἡ βουλή. in eodem libro habes et alias exercitatioquitum et transuectiones, ad quas ſpectandas magna frequen-

frequentia accurrebatur. Infecutis vero temporibus etiam ad circenfes more Romano agendos plerasque vrbes Graecanicas circos in fuburbiis fibi ftruxiffe, teftis eft hiftoria.

"Ὅσαι γε ἱεροποιΐαι πανδημεὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως.) non folum extra muros in fuburbiis facrorum folennia quaedam a multis ciuitatibus agitari olim folita; verum etiam in proximis vicis. vt ab Athenienfibus myftica et Iacchica Eleufine: a Romanis, in monte Albano: ab Antiochenfibus apud Daphnen, qui locus quinque millibus paffuum diftabat ab eorum vrbe: licet προάστειον Ἀντιοχείας diceretur. atque haec facra neglexiffe, inexpiabile fcelus cenfebatur. Similes ritus apud alios populos.

Καὶ σὺν ὅπλοις πομπαὶ ἐκπέμπονται.) ducebantur ab Athenienfibus variae: quasdam defcribit Xenophon in Hipparchico.

"Ἔτι καὶ περὶ τὰς πανδήμους νεωλκίας.) Diem intelligo, quo mare claudebant, nauibus omnibus in terram fubductis. eum diem videntur Graeci publica feftiuitate infigniiffe; quemadmodum natalem nauigationis, cum mare aperiebatur, folenni certamine, publicoque fpectaculo multarum gentium celebrari folitum, auctor eft Vegetius; quem de vtroque die vide libro IV. cap. XXXIX. meminerunt et Graeci fcriptores.

"Ἔνι γὰρ καὶ ἐν τοιῷδε καιρῷ σφαλῆναι τοὺς ἑτέρους.) factionem alteram diffidentis ciuitatis vocat τοὺς ἑτέρους.

Ἑορτῆς γὰρ δήμου ἔξω τῆς π.) Sic regius codex; imminuta fine dubio voce: nam verum erat, ἑορτῆς γὰρ πανδήμου.

Καὶ αὐτοῖς * συνήπτετο ὅπλα.) An fcripferat συνηγμένοι, vel συνκατηρᾶντο. *vna cum ceteris arma fumferant.* vereor tamen, vt hae coniecturae fint verae.

Ad capita 18. 19. 20. Tribus hisce capitibus, vt iam ante ad quintum attigimuus, de feris, clauibusque portarum agitur. aperiuntur fraudes admitti folitae, cum is, penes quem funt claues, officio fuo negligenter fungitur, et proditoribus doli parandi opportunitatem incuria fua praebet. variae item rationes proponuntur, quibus technae perfidorum poffint impediri. Summum vero remedium in fide et diligentia ducis ftatuitur, cui id curae incumbit: quem opera aliena in claudendis aperiendisue portis vti debere negat praecife: vult enim ipfum per fe munus fuum exfequi; et quidem, priusquam coenam fumat, ne qua forte

te obliuio aut cessatio interueniat. Clauium cura in Graecorum vrbibus penes στρατηγὺς et praetores erat, aut penes polemarchos; sicut de Aetolis narrat Polybius lib. IV. in Romana militia. Tribunorum munus fuit, claues portarum suscipere, teste Macro lege XII. Digestis, de re militari. Aeneas noster in obsessa vrbe tres claues diuersas cuiusque portae iubet fieri, atque eas totidem ducibus committi, quos non male tribunos appellaueris.

Ἀλλὰ παραδὺς τὴν βάλανον τῷ πυλωρῷ κλεῖσαι κελεύει.) Appellatione βαλάνυ intelligit Aeneas συνεκδοχικῶς, quicquid olim deferre secum soliti, qui ad claudendas portas sese accingebant. nam apud veteres longe diuersa claustrorum ratio fuit, atque nunc est, quod nemo ex omnibus antiquis scriptoribus ita manifeste ostendit, atque hic noster, Graeci βαλάνυ vocem ad multa transtulerunt, quae formam glandis aliquo modo referrent, et in aliquod foramen immitterentur. In humano corpore quid appellent anatomici βάλανον, et quare, nolo dicere. similem ob caussam et remedii genus pessis affine βάλανον medici dixerunt. etiam in mundo muliebri corallium aut tale quid, e monili collum ambiente (Graeci ὅρμον nominant) dependens, βαλάνυ appellatione affecerunt. Aristophanes Lysistrata. Ὦ χρυσοχόε τὸν ὅρμον ὃν ἐσκεύασας, Ὀρχυμένης μῦ τῆς γυναικὸς ἑσπέρας, Ἡ βάλανος ἐκπέπτωκεν ἐκ τῦ τρήματος. Hesychius; βάλανος, τὰ ἐξηρτημένα τῶν ὅρμων περὶ τὸν τράχηλον. Eadem sine dubio seruata est analogia, cum instrumento claudendi βαλάνυ nomen indiderunt. erat enim ferrum breue, quod per μοχλὸν immissum, postibus ipsum μοχλὸν affigebat, et ne amoueri posset praestabat. μοχλὸς lignum fuit vecti simile, quod fores non sinebat aperiri. ideo *obex* Latinis est dictus. vocatur et *sera*. Glossarium, μοχλὸς θύρας, *sera*. appellarunt et *vectem*, vt passim b. Hieronymus et alii sacrae paginae interpretes. Ligneum hunc obicem fuisse docet Aeneas, qui maioris firmitudinis caussa et ne serra posset dissecari, praecipit τὸν μοχλὸν σεσιδηρῶσθαι διὰ μήκυς τριχῆ ἢ τετραχῆ, *obicem tribus aut quatuor e partibus muniri laminis ferreis in longum appositis.* hi sunt *ferrati obices* Latinorum. Marcellinus libro XXI. *Alii ferratos portarum obices effringendos adorti, vulgo ignibus petebantur.* Sed et ferreos atque aereos obices fieri olim solitos, vel historia sacra doceat, quae μοχλῶν χαλκῶν ac σιδηρῶν, cum

in

in regum libris, tum alibi saepe facit mentionem. hic obex ex postibus affixus non erat: nam in aperienda porta eum remouebant. Varro de lingua Latina lib. VI. *referare ab ferra dictum, id est aperire, hinc etiam ferae, quibus remotis fores panduntur.* Festi verba, nisi commode accipiantur, contrariam continere sententiam videntur; perperam et falso. nam in voce *afferere* ita scriptum. *vnde etiam ferae appellantur, quia foribus admotae opponuntur, defixae postibus, quemadmodum ea, quae terrae inferuntur.* Falsum, inquam, est, feras, hoc est, τὸν μοχλὸν fuisse postibus defixum, vt quae terrae inferuntur: id enim non obici, sed pessulo conuenit, vt mox dicemus. Remouere feras Graecis μοχλὸν ἀφαιρεῖν. Plutarch. Pelopida: θεράποντος αἰσθομένου προϊόντος ἔνδοθεν καὶ τὸν μοχλὸν ἀφαιροῦντος. B. Chrysostomus homilia in Berenicem et Prosdocen: εἰ μὴ συνέθλασε τὸν μοχλὸν τὸν σιδηροῦν, οὐκ ἂν αἱ παρθένοι ἴσχυσαν αὐτὸν ἀφελέσθαι. Propterea monet Aeneas, si quis portam dolo voluerit occupare, eum debere τὸν μοχλὸν ἀφανίζειν, dare operam ne obex vsquam compareat. Interdum non remouendo obicem, sed attollendo, aut in aliam partem torquendo, portam aperiebant; Graecis, παραφέρειν τὸν μοχλόν. Heliodorus libro VI. ἡ δὲ ὡς κατελήφθη σχήματος ἐπὶ τὰς θύρας ὁρμήσασα, τόν τε μοχλὸν παρήνεγκε, καὶ πρὸς εἴσοδον τῷ πρεσβύτῃ διέστελλε. Quemadmodum autem vectis fores clausas tenebat, sic vectem, siue obicem, βάλανος continebat: id erat, sicut diximus, ferrum, quod per obicem traiiciebant. Aristophanes Vespis. Ὤθει σὺ πολλὰς τῶν λίθων πρὸς τὴν θύραν· καὶ τὴν βάλανον ἔμβαλλε πάλιν εἰς τὸν μοχλόν. noster capite XX. ἔπειτα βαλάνους ἐμβάλλεσθαι εἰς τὸν μοχλὸν μὴ ὁμοτρόπους. Narrat Thucydides in secunda historia, tumultuantibus Plataeensibus, quorum vrbem hostis noctu erat ingressus, vnum e ciuibus portam, quam apertam inuenerat, clausisse, iniecto in obicem, loco βαλάνου, ferro cuspidis. quod defigebant in terram cum hastae rectae incumbebant. verba Thucydidis: τῶν δὲ Πλαταιέων τις τὰς πύλας, ᾗ ἐσῆλθον, καὶ αἵπερ ἦσαν ἀνεῳγμέναι μόναι, ἔκλεισε, στυρακίῳ ἀκοντίου ἀντὶ βαλάνου χρησάμενος εἰς τὸν μοχλόν. quid sit βάλανος ita explicat ibi vetus scholiastes: βάλανός ἐστι τὸ βαλλόμενον εἰς τὸν μοχλὸν σιδήριον, ὃ καλοῦμεν μάγγανον. et recte ibi reprehendit scholiastes eos, qui στυράκιον in superioribus verbis Thucydidis, interpetabantur de hastili, siue

hastae

ligno, quod dicebant in obicem fuiſſe immiſſum. σύραξ, σαυρωτὴρ et ὀρίαχος ferrum illud ſignificant, diximus, et quod in altero haſtae extremo ἐπιδορατίδα itam habet. Romanis proprie cuſpis, cui opponitur ». Virgilius: *hunc venientem cuſpide longa, hunc ne ferit.* Porro ferrum hoc, quod βάλανον appellari us, per obicem traiectum, excipiebatur in clauſtro a ine, quod Aeneas modo βαλανοδόκην proprio nomiodo communi τρύπημα aut τρῆμα appellat. Sequitur , ὁ μέν τις ἡμέρας εἰς τὴν βαλανοδόκην τῶν πυλῶν ἄμμα βαλεν, ὅπως ἡ βάλανος ἔξω μένῃ, καὶ μὴ ἐμβάλληται εἰς ημα. poſtea, ἕτερος τρέψας τὸν μοχλὸν, μέλλων ἐμυ, ἵνα μὴ κατέλθῃ εἰς τὸ τρύπημα ἡ βάλανος. Latini ν peſſulum, quaſi paruum πεσσὸν, dixerunt ob expoſinte cauſſam. non enim deriuatur peſſulus a pede, vt tur grammatici: ſed vox eſt Graecae originis. Mar- Empiricus capite XVII. *in eo loco vel foramine, in uae peſſuli deſcendunt, quicquid ſordium repereris collides peſſulum in foramen deſcendere*, vt apud Aeneam , κατέλθῃ εἰς τὸ τρύπημα ἡ βάλανος. Apud comicos cum dicitur *foribus* vel *oſtio obdi peſſulus*, non ſatis trum βάλανος intelligatur, an μοχλὸς paruus et obex: oprie verbum *obdere* videtur conuenire. Sane vt in aria Plauti fores occluduntur ambobus peſſulis: ſic Polybium libro XV. αἱ θύραι ἀποκλείονται διττοῖς μοχλοῖς. itiſſimus vero ſcriptor Sulpitius Seuerus peſſulum apit, quod vaſi alicuius ori obditur ad obturandum. lot dialogo quarto de b. Martini virtutibus: *presbyter ne fatetur, obdendi peſſuli, quo claudi diligentius ſerconſueuerunt, in vitro illo ſpatium non fuiſſe.* loquitur rea ampulla olearia, in qua oleum ſub Martini benedi- creuerat, quoad exundante copia ſuperne deflueret. peſſulum Sulpitius dixit, quod Graeci βύσαι τὴν λή- , vt noſter capite XXXI. Quemadmodum autem illud en, quo deſcendit peſſulus ſiue βάλανος, Graeci βαλα- dixerunt; ſic claues, quae peſſulum adducunt et ret, βαλανάγρας nominarunt; quippe quae τὴν βάλανον σι, peſſulum venantur, id eſt, attrahunt aut retra- Porro ex hoc Aeneae loco apparet, tribunum, qui portam aperiebat, non ſolum βαλανάγρας ſiue claues, iam βάλανον, hoc eſt peſſulum abſtuliſſe ſecum: quare

etiam, cum ad claudendum veniebat, et claues et pe
domo ſecum adferebat, ſicut hic diſerte ſcribit A
erant enim apud veteres peſſuli exemptiles; quod
Aeneas improbat; monens, debere eos eſſe affixos pc
et lamina ferrea contegi, ſicut hodie in noſtris ſeri
videmus. ait enim capite xx. ἄριστον δὲ τὰς βαλάνους μ
ρεταὰς εἶναι· ὑπὸ δὲ λεπίδος σιδηρᾶς κατέχεσθαι. Ex eod
pite diſcimus, non ſolum μοχλοὺς plures, quod paull
oſtendimus, admotos fuiſſe ad occludendas fores, ſ
iam balanos plures. ternas enim diuerſo artificio c
iubet Aeneas.

Ὅπως ἡ βάλανος ἔξω μένῃ καὶ μὴ ἐμ.) Ita emend
deprauatam ſcripturam: ἐξομένη μὴ ἐμ.

Εντεμὼν λάθρα ἢ σμίλῃ ἢ ῥίνῃ τὴν βάλανον.) Pr
mus balanum ferream fuiſſe: quod videtur refellere A
cum ad eius inciſionem adhibet σμίλην, ſcalprum. no
eſt aptum inſtrumentum σμίλη ſecando ferro. ſed al
τέμνειν, *ſecare*, aliud ἐντέμνειν, *incidere:* vt cum in
vel paxillo, quem funiculo alligare volueris, ſit inci
funiculus defluat, ſed haereat vinculum, atque vt
poſt ait Aeneas, πρὸς τὸ ἐνέχεσθαι λίαν. poteſt auten
ſcalpro inciſura aliqua in ferro fieri. et auctor σμίλη
gens ῥίνην, tum hic, tum paullo poſt in exemplo T
ſatis oſtendit, ad veram inciſionem lima fuiſſe opus.

Ἄλλος δὲ προετοιμάσας ἐν πυργάθῳ λεπτῷ ἔβαλεν ε
μένε λίνε καὶ ὕστερον ἀνέσπασε.) Ait, doli auctorem
mini, in quod peſſulus erat deſcenſurus, aptaſſe reti
lini ſubtilis, quo minus fraus animaduerteretur; vt
quam peſſulus eſſet foramen ingreſſus, tractione ſi
funiculi, ſimul peſſulus attraheretur et clauſura reſo
tur. Huic fraudi locus non fuiſſet, ſi clauſtrum l
ferrea fuiſſet obtectum, de qua modo dicebamus. πυρ
eſſe reticulum, probauimus ad Theophraſti chara
paullo poſt in vrbis Achaicae exemplo, βρόχος videt
eodem vſurpari. λίνον προσημμένον interpretor, filum
funiculum alligatum, vt trahi poſſet clauſtrum, et e
manubrio agitari ac concuti. in ſubiecto exemplo
τὰς ἀρχὰς τοῦ λίνου capita, ſiue extrema fili, per quae
hendi poteſt, non ſecus atque per propendentem la
prehendimur.

Ἔτι δὲ καὶ θερμαστίῳ λεπτῷ ἐξηρέθη.) Plane fabrum fer-a esse oporteat, et quidem rerum priscarum admo-allentem, qui haec se postulet penitus intelligere. tamen ipsa, interpretatione nostra, nisi fallor, ex-nus. θερμάστιον vasis est appellatio, vt et θερμαστρίς; i voce sic Hesychius: θερμαστρὶς, σκεῦος παραπλήσιον καρ-ῷ χρῶνται οἱ χρυσοχόοι. comparat thermastridem cum afe, quo vtuntur aurifices et cancrum vocant. sicut :i καρκίνον appellant genus vinculi siue fasciae, diui-r plures lacinias; quarum vsus est in vinciendo et gendo; sic et aurarii fabri atque claustrarii, artium m propria instrumenta, καρκίνους appellarunt, propter um cum astacis et cancellis multipedibus similitudi-cancri vsum in fabrica claustrorum ostendit Aeneas ı xx. idem capite xxxii. auctor est, saxa ingentia mmis muris hoc instrumento solita suspendi, vt in lentes demitterentur. at θερμαστρὶς, vt ex superiori-elligimus, velut forcipula denticulata erat, qua vte-r ad prehendendum. non dissimilis vsus fuit et θερμα-t ex verbis Aeneae datur intelligi. nam praestat eun-rsum cum reticulo, cuius modo facta mentio. forma r longe diuersa, vt ex descriptione constat, quam it Aeneas.

ὃς τε τῷ μὲν σωληνοειδεῖ ὑπολαμβάνειν, - - - - τῷ δ' λάνειν.) Lego, τῷ δὲ πλατεῖ ἐπιλαμβ. ex praeceden-auctoris verbis. Proprie locum habent verba ὑπολαμ-et ἐπιλαμβάνειν, cum duae res corpus aliquod ita nent, vt pilam caua ambarum palmarum, inuicem rum, quarum altera alteri est supposita.

Περὶ Ἀχαιῶν δ' ἐν πόλει - - - ἐπιχειροῦντες δέξασθαι ξέ-duo in hac oratione sunt hiatus. nam praeter nomen , etiam post verbum ἐπιχειροῦντες deest aliquid. Cor-dum; περὶ Ἀχ. δ' ἐν πόλει Ἡραιέων ἐπιχειροῦντές τινες f, appellat vrbem Achaeorum Heraeam, quae sita qui-fuit in Arcadum finibus, vt docet Pausanias: sed modo Elei, modo Achaei sui iuris fecerunt. quare Philippus Persei pater, quo tempore res Peloponnesi ritate sua regebat, Achaeis tum hanc vrbem, tum Ali-um reddidit, vt est auctor Liuius lib. xxvii. Quin ı tunc ipsum quando is dolus est patratus, quem hic ibit Aeneas, id agebant proditores, vt vrbem Achaeis

ſubiicerent, et Dioetae praetori Achaeorum eam trad
Hiſtoriam breuiter narrat Polyaenus lib. II. his verbis.
τας ϛρατηγὸς Ἀχαιῶν, τὴν Ἡραιέων πόλιν φανερῶς ἑλεῖν γάμενος, ἀφανῶς εἷλε, φθείρας μεγάλοις χρήμασι τῶν Ἡ τινάς. Οἱ φοιτῶντες ἐπὶ τὰς πύλας πολλάκις, καὶ καθο τες τὰς πεπιϛευμένους τὰς κλεῖδας τῶν πυλῶν, καὶ σὺν αὐτ νοντες, ἔλαθον ἀπομαξάμενοι τὰς βαλανάγρας, καὶ τὰ ἐκ τῷ Διοίτᾳ διέπεμψαν· ὁ δὲ παραπλησίας καὶ ἴσας κλεῖδ δημοσίαις κατασκευάσας, ἀντέπεμψεν αὐτοῖς, νύκτα συ νοις, καθ' ἣν οἱ μὲν ἀνέῳξαν τὰς πύλας, ὁ δὲ Διοίτας με γων ϛρατιωτῶν εἰσῆλθε. Omnino eandem puto eſſe hiſt cuius meminerunt Aeneas et Polyaenus: etſi rei na aliquantum eſt diuerſa; vt fere amat in expoſitionib rum occultarum, et quarum conſcii fuere perpauci neas ait, ipſos proditores extracto arte ſubtili p menſuram eius iniiſſe, et cognito eius modo, clau in ipſa vrbe curaſſe conficiendas. Polyaenus aliter, ditores, quum blanditiis decepiſſent cuſtodes clauiu rumque attrectandarum facultatem eſſent nacti, fi ipſarum cera aut argilla macerata, expreſſiſſe, et illum typum ad Dioetam praetorem Achaeorum m qui in alia vrbe claues ad propoſitum exemplar conficeri.

Προκαθέντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὴν βαλανοδ.) **Eſt** dolus quem ſine exemplo ante propoſuit. *βρόχον* **hic** lat, quem modo *γύργαθον*, vt iam monuimus. *λῖνον* cis non ſimpliciter filum, ſed etiam funiculum **ſubtil** ſignificat. quomodo hic accipiendum.

Καὶ τὰς ἀρχὰς ἔξω ἔσας ἀφανεῖς.) Lego *ἑκάσης ἔσας*. corruperunt, qui non concoquebant pene perp huic ſcriptori figuram. nam dixerat, *προκαθέντες*: ſe ſtat ſibi, cum ſtatim ſubiicit *ἀνέσπασε*. Appellat *ἀρχὰς* extrema *πέρατα*, et quod Gallicus idiotiſmu *les bouts*. Sic *ἀρχὰς λίνυ* et *ἀρχὰς σπάρτυ* ſaepius le hoc libello. Vetus criticus apud Suidam in *διαξῆνα ἐρίων οἱ μαλλοὶ ἔχυσι τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς κορυφὰς πε νας*. locus quem Suidas explicat, eſt Ariſtophanis e ſtrata. Sic apud Hippocratem de officina chirurgi, *ἐπιδέσμων*, de quibus verbis prolixe diſputat Gale commentario ſecundo.

'A

Ἀνέσπασε τὰς ἀρχὰς τῆ λίνε τὸν βρόχον.) Scrib. καὶ ἔχον· qui trahebat, funiculi extrema tenebat mani- eaque trahebat: fed haec laqueum adduxerunt, la- τὴν βάλανον, cui fuerat applicitus.

Ἔπειτα πρὸς μέτρα ἦτω τῆς βαλάνε βαλανάγραν ἐποιήσαν- πῳ τοιῷδε.) Vox ἦτω aut vacat et tollenda eft, aut d defideratur. vertimus nos, quafi ἦτω ληφθέντα fcri- effet. βαλανάγραν effe clauem et ante dicebamus, et aftrat haec narratio. in verbis Polyaeni, quae addu- ı, βαλανάγραι et κλεῖδες pro eodem ponuntur. Xeno- libro quinto rerum Graeciae: παραδιδὲς αὐτῷ τὴν βα- ραν τῶν πυλῶν, εἶπε μηδένα παριέναι εἰς τὴν ἀκρόπολιν. enus libro primo: Βρασίδας Ἀμφίπολιν προδοθεῖσαν καὶ τοῖς προδόταις κελεύει κλεῖσαι τὰς πύλας· καὶ βαλὼν λαβὼν) τὰς βαλανάγρας ἔῤῥιψεν ὑπὲρ τὸ τεῖχος. fic et r. in Clitarcho, βαλεῖν τὰς βαλανάγρας ὑπὲρ τὸ τεῖχος. igitur et fimilibus locis βαλανάγραι funt claues, quae ı interpretatio non femper conuenit. Polybius libro le occupata vrbe Sardium loquens: οἱ, ἐπειδὰν ὑπερ- ; αὐτοὶ πρὸς τὴν παρακειμένην παραγένωνται πύλην, ἦτοι ωθεν προσπεσόντες πειρῶνται διακόπτειν τὰς ςροφεῖς, καὶ ωμα τῶν πυλῶν· αὐτοὶ δὲ τὸν μοχλὸν ἔνδοθεν καὶ τὰς βα- ρας. hoc loco voce βαλαναγρῶν non poffunt claues in- ., nifi quis fenfu etiam communi careat. iccirco *clau-* ertimus, non claues. appello clauftrum, quod Galli- iotifmus, *la ferrure*. Sic et apud Aratum κλεῖς, et Latinos poetas, *clauis* pro clauftro. Tibullus,

Quid tenera tibi coniuge opus, tua fi bona nefcis
Seruare? fruftra clauis ineft foribus.

Ἐχαλκεύσαντο σίφωνα καὶ φορμοραφίδα.) Clauis duae artes praecipuae: fcapus ipfe, vt fic dicam, hoc eft, lla, quae hodie aut κενὸς et folida fieri folet, aut ca- um eft folida, non male hanc partem appellaueris linio *radium ferreum*: cum eft caua, tubus quidam ruus et canaliculus, ab altera parte peruius: propter- am σιφὼν Aeneae dicitur, fipo, vel fipunculus, aut . altera pars eft, quae in clauftrum inferta, ferrum ducit aut reducit. atque hae duae partes in claui rent, et vnum corpus continuum efficiunt. ifti vero :ores, qui clauem locare faciendam non audebant, ne

fraus ipſorum detegeretur; duas partes clauis quas diximus, ſeparatim ſibi conficere fabrum iuſſerunt; diſſimulato propoſito iungendi illa duo, quae imperabant, in vſum clauis. Quod paruum ex aere aut ferro potius tubum fieri ſibi mandant; quia huiusmodi tuborum multiplex poteſt vſus eſſe; omni prorſus res caruit ſuſpicione. in altera parte clauis maiore opus fuit cautione, ne faber intelligeret, quo pertineret opus imperatum. id erat φορμορραφὶς, acus ad ſtoreas et tegetes conſuendas apta. nam tegetes acu contexi declarat verbum, quod etiam Demoſthenes vſurpauit φορμορραφεῖσθαι, pro eo, quod D. Paulus dixit σχοινοχρείσθαι. apparet has acus et forma et magnitudine a ceteris fuiſſe diuerſas, vt hodieque ſunt illae, quibus ſegeſtria et ſacci e craſſiore tela conſuuntur. Porro iſti proditores, quo ſuſpicionem omnem fraudis amolirentur, velle ſe fingunt, in poſticam partem huius acus anſam inſerere ex obuio quouis ligno: quum reuera canum illud in poſtica parte acus, non ad indendum manubrium deſtinarent; ſed ad ſipunculum, de quo dixit, recipiendum: vt ex duabus hiſce partibus clauem abſoluerent.

Ἡ δὲ λαβὴ ἦν κοίλη ὥσπερ συρακίυ - - - ἣ ςελέα ἐμβάλλεται.) Lacuna quam hic vides, in regio codice multis partibus maior eſt. ego deeſſe arbitror non multa. Lego igitur, ὥσπερ συρακίυ ςειλεὰ, ἣ ςειλεὸν ἐμβάλλεται. et mox τὸ ςειλεόν. in haſta quid ſit συράκιον paullo ante dicebamus. proprie iaculi genus eſt e ſtyrace arbore. hoc loco pro cuſpide haſtae aut iaculo qui poſſit accipi, non video. nam eſt quidem κοίλη cuſpis; cuius cauitas haſtilis alterum extremum recipit. Sed ea cauitas an ςειλεὰ dici poſſit, doctioribus iudicandum relinquo. nam apud poetam et alios ςειλεὴ foramen ſignificat, quale eſt in ferro ſecuris aut tuditis, in quod manubrium inſeritur. neque aliter grammatici interpretantur: ςειλειὰ τὸ τρῆμα τῦ πελέκεω:, δι' ὗ τὸ ςειλεὸν ἐνείρεται, ἣν τρύμην Ἀττικοὶ λέγουσι.

Ὥςτε πρὸς τὴν βάλανον προσαχθεῖσαν ἁρμόσαι.) capio ſic; acum, cui in officina fabri aptatum fuerat manubrium, poſtquam domum fuit allata, dempto manubrio coniunctam eſſe cum tubo, quae erat pars altera huius inſtrumenti, quo vſuri erant pro claue. quid hic faciat vox βάλανον neſcio.

Καὶ ἡ φορμορραφὶς καὶ τὰ ἄρμενα γίνεσθαι) Non eſt plena ſententia. inſtrumenta ad opus faciendum neceſſaria Graeci

...μοὶ ἅρμενα vocant. et patet latiſſime vocis huius ſigni-...atio, vt cap. XXI. paullo poſt, ἁρμένῳ καθῆκαν, demi-...unt in clauſtrum aliquo inſtrumento.

... Πηλὸν Κεραμεικὸν περιελίξαντες ὀθονίῳ λ.) Lego, πηλὸν ...μεικὸν, et de macerata argilla ad figlina fingenda inter-...tor. ad huiusmodi ἐκμαγεῖα exprimenda cera eſt aptiſſima.

Συμβάλλεται γίνεσθαι Τημένῳ Ῥοδίων ἐν Ἰωνίᾳ Τέως πόλις.) Ioniae velut vmbilico erat Teos, vrbs quondam clara: ...am ad populi Rhodiorum imperium aliquando pertinuiſ-... teſtis Aeneae hic locus. Sed notent lectores Helleni-...um, συμβάλλεται γίνεσθαι Τημένῳ, pro συνέβη γίνεσθαι ὑπὸ ...μένῳ, contigit, vt veniret in Temeni poteſtatem.

Προειδότα ὑπὸ τοῦ πυλωροῦ.) Mira literarum metatheſis. ...m ſcribendum προδοθεῖσα ὑπ. neque deeſt quicquam.

Ἔπειτα εἰς τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα παρῆν τ.) In exemplari ...t inſerta vox τραχθῆναι ante παρῆν. quae niſi plura ver-... deſunt, locum hic nullum habet.

Καὶ αἱ πύλαι ἔμελλον κλείεσθαι.) Poſt haec verba deſunt ...c aut ſimilia, ἔμελλεν ἀπιέναι. vel certe in praecedenti-...s vox ὅστις tollenda, et ſententia aliter diſtinguenda.

Ἐκδήσας ἀρχὴν ἀκανθίδος λίνου κλωστοῦ.) Et hic et duo-...s ſequentibus locis ſcriptus liber eodem modo eſt cor-...ptus. nam ἀκανθὶς λίνου, quid ſit nemo Graece doctus di-...nabit: at glomum fili Graecis dici ἀγαθίδα, nemo igno-...t. Lege ἀγαθίδος λίν. ſenſus eſt; eum qui a Temeno ad ...rtae cuſtodem, architectum doli, fuerat miſſus, cum in-...ente nocte oppido exiuit, glomerati fili glomum geſtaſſe, ...ed inter eundum euoluebat; quum caput fili ad interio-...m portae faciem, prius quam egrederetur, alligaſſet. Sic ...heſeus, cum labyrinthum erat ingreſſurus, glomum fili ...cepit; cuius extremum primis foribus erat alligatum: ...ed autem in glomo conuolutum erat, ipſe eundo euolue-...t. ſed Theſeus quidem ad vitandum errorem viarum, hoc ...illi commento eſt vſus; iſte vero, ad ſignum proditori ...am, vel ab eo accipiendum.

... Τὴν δὲ ἀκανθίδα ἐπορεύθη * ἀπιλάσσων.) Lege, τὴν δὲ ...θίδα ἐπορεύθη ἀνελίσσων. inter eundum, fili glomum euol-...ebat, et vt ſic dicam deglomerabat: quod proprie in arte ...ctoria dicitur ἐκμηρύεσθαι. vnde illam vocem Tactici ſunt ...rmati pro agmen explicare, et velut in longum filum ex-...porrigere, vt pluribus exponimus in commentar. Polybianis.

Kk 4 Μετὰ

Μετὰ δὲ ταῦτα κινήσας τὸν μοχλὸν καὶ ἐπιδείξας τῷ στρατηγῷ κεκλεισμένην τὴν πύλην.) Apparet fuiſſe moris, vt, quoties alicuius opera dux eſſet vſus in claudenda porta, ille qui claues acceperat, re peracta, quo fidem faceret prouinciam bene eſſe curatam, compellato duce obicem agitaret, et fores clauſas illi oſtenderet. quare hic quoque proditor, facit idem: ſed dicis cauſſa dumtaxat, et moris vſurpandi.

Τὴν ἀρχὴν τοῦ σπάρτου πρὸς αὐτὴν ἔδησε.) Imo *αὐτὸν* non *αὐτὴν*, et ita in exemplari: *ſibi alligauit caput funiculi.* plane ita erat neceſſe, vt attractione funiculi poſſet iſte expergeſieri; quem ait Aeneas fuiſſe finem huius alligationis. Funiculus autem hic, attracto filo, de quo antea dictum, ſimul trahebatur. at ſilum per aliquod foramen forium fuit traiiciendum: niſi forte aliqua ſe commiſſura laxauerat.

Πρὸς τὸν τὴν ἀκανθίδα ἔχοντα.) Scrib. *ἀγαθίδα.*

Ἠσθάνοντο οὖν ἐν τῇ νυκτὶ τὸ σπάρτον ὑπάρχον ἐν τῇ πόλει οὐχ οἷόν τε ἦν προϊέναι.) Ex praecedentibus colligimus, conueniſſe inter proditorem et Temenum, vt, quando omnia forent ad perficiendum quod moliebantur praeparata, funiculus laxaretur. quare ſenſum horum verborum eſſe reor: quia funiculus, cuius caput intra vrbem erat, non laxabatur; ex eo intellexiſſe Temenum, nihil dum intus eſſe ſatis paratum: ac propterea vlterius pergendum ſibi non eſſe. in verbis auctoris quaedam ſunt animaduertenda. *σπάρτον* dixit, quum *τὴν ἀρχὴν τοῦ σπάρτου* intelligeret: non enim totus funiculus erat intra muros, ſed alterum tantum extremorum. deinde *τὸ σπάρτον ὑπάρχον*, ſi ita ſcripſit, purus putus eſt Atticiſmus, pro *τοῦ σπάρτου ὑπάρχοντος*. poſtremo ſcribendum eſt, *ἐν πόλει, ὅτι οὐχ οἷόν τε ἦν πρ.*

Τρόπον δὲ κατὰ τόνδε προεδόθη ἡ πόλις ἀπὸ τοῦ πυλωροῦ.) Eſt alia hiſtoria, a ſuperiore ſeparanda, quare melius ſcribas; *τρόπον δὲ καὶ τόνδε.*

*Ὑδρίον ἔχων * εἰσιέναι ὡς ἐφ' ὕδωρ.*) Niſi defectus eſt codex pluribus verbis, omnino ſcribendum, *ἐξιέναι.*

Ἕνα λίθον ἐτίθει πρὸς τὸν συγκείμενον τόπον.) Certae atque indubitatae coniecturae telo portentum ſcriptae lectionis confecimus, *ἀνθ' ὧν ἐτίθει.*

Πράσσοντα δέ τι τοιοῦτον τὸν μοχλὸν ἀφανίζειν.) Miror dari hoc loco et ſequenti etiam capite praecepta ei, qui proditionem vrbis moliatur accommodata. Solent quidem Tactici vtriusque conſilii rationes explicare; repugnandi,

inquam,

|uam, et oppugnandi. fed Aeneae id iam propofitum non .t: quem initio dicebamus, titulo libelli fui ea fola effe llicitum, quae ad defenfionem vrbis funt vtilia.

'Ἀπολλωνιᾶται δὲ ἐν τῷ Πόντῳ.) Apolloniae olim mul-, ideo cognominibus diftinctae. haec illa eft, de qua abo libro feptimo, quam Ariftoteles appellat Ἀπολλωνίαν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ. in laterculo vrbium eo nomine tarum apud Stephanum de vrbibus, ifta recenfetur ordi- XXII. antiqua fuit Milefiorum colonia, vrbs quondam tens; fed quae per ciuium diffenfiones multas fortunae rietates fuit experta; quarum meminit philofophus Po- icorum libro v. cap. III. et VI.

Κατεσκεύασαν τὰς πύλας κλείεσθαι ὑπὸ σφύρας μεγάλης.) mirum ita foribus portae appofitus aut appenfus erat lleus arte mechanica, vt cum patere fores vellent, vis ius inhiberetur et pondus fuftineretur: cum autem clau- ndae portae effent, malleus laxaretur, qui toto pondere uens in fores, cum fonitu eas impellebat, et portam udebat. Diuerfa fuit ratio cataractae, de qua inferius pite XXXIX.

Οὕτω μεγάλαι τε καὶ σεσιδηρωμένα πάντα τὰ κλεῖθρα.) eo *magnae ipfae erant, ct omnia clauftra ferrata:* vtrum- e valet ad foni magnitudinem intendendam. Ait, με- λαι, nempe πύλαι, id eft fores, non autem porta. fed raeci, πυλῶν appellatione tam illud inane intelligunt, quod ruios muros facit, quam fores, quae inane illud opplent. lim tamen fcribi μεγάλα, vt referatur ad κλεῖθρα. alio- iin μεγάλαι pofitum fuerit pro παχεῖαι. nam ad forium agnitudinem nihil addi poteft; ad craffitudinem pluri- um. Quum autem σιδηροῦσθαι de iis dicatur, quae ferrea m funt, fed ferro muniuntur, vt fupra exponebamus, gitandum quid fibi Aeneas velit, cum dicit omnia clau- ra σεσιδηρῶσθαι. neque enim omnibus clauftrorum partibus, verbi conuenit; fed tantum vecti, et fi quid aliud fuit neum inter partes clauftrorum.

'Επὶ τὰ φυλάκια διαπέμψαι.) hoc eft, δεῖ διαπέμψαι. et rtaffe ita fcripferat.

Ad cap. 21. Quae fupererant de propofito argumento, uidit in duo capita; alibi explicandorum, quae hic fo aetermiffurum ait: et deinceps explicandorum; quae fa tamen eo breuius fe hic tractaturum oftendit, quia in

 com-

commentario de re castrensi vberius de iisdem vel iam scripserat, vel erat scripturus.

Περὶ δὲ ἀρμένων σκευασίας.) Per ἄρμενα intelligo hic, non solum belli instrumenta defensoribus necessaria; sed etiam quas appellat Vegetius *species pro defensione murorum praeparandas;* cuiusmodi sunt, bitumen, sulphur, pix liquida, et alia, quae ab eodem enumerantur capite VIII. libri IV. Philo in Poliorcetico suo has species recenset: ferrum, aes, lateres, saxa, cophinos, ligones, amas, plaustra, secures, alueolos, saccos e storeis, et erones, coria, picem, plumbum, sulphur, funes qua crassos, qua subtiles, palos, algam, stuppas, ligna καύσιμα ad comburendum, materiam ad naues, perticas item et trabes, (ipse appellat ξύλα στρογγύλα καὶ τετράγωνα) remos, tabulas palmeas, quarum vsum multiplicem ostendit, Arabium pharmacum, conchylium, quod in lacu reperiri ait, quem tamen ipse non designat; item viscum, salamandras, venena viperarum et aspidum, naphtha Babylonicum, postremo oleum incendiarium. Diuersae species sunt, quae ad alendum inclusos pertinent; aut ad curandum vulneratos: de quorum omnium praeparatione nihil in hoc libro Aeneas, at Philo multa de illis. vide et Vegetium lib. IV. cap. VII.

Ad cap. 22. Varia proponuntur hoc capite monita ad vigilias spectantia. qua de re praeclare multa Polybius in militia Romana; vbi singula diligenter illustrauimus.

Τὸν μὲν στρατηγὸν τὸν τῦ ὅλυ ἡγεμόνα.) Τῦ ὅλυ dixit, pro τῶν ὅλων. Sic enim potius Graeci loquuntur. τὰ ὅλα passim Polybio aliisque, vel τὰ ὅλα πράγματα, summa rerum, siue summum imperium. ὁ τῶν ὅλων ἡγεμὼν, *qui summae rei praeest*, vt vertit Liuius, vel vt idem alibi, *cui summa resp. tuenda permissa est.* hoc monui, quia in regio codice scriptum τῦ ἴλυ: mendo manifesto, nec aliter corrigendo.

Περὶ δὲ τὸ στρατήγιον σκηνῦν καὶ διατελεῖν ἀεὶ τὸν σαλπιγκτὴν καὶ τὺς δρομοκήρυκας.) In Graecorum militia κήρυκες et δρομοκήρυκες ea munia obeunt, quae in Romana nuntii, speculatores et accensi praetorum. Est vero quod hic proponitur praeceptum, prudentiae plenum et magno imperatori conuenientissimum. Vult enim Aeneas, imperatorem, qui vrbi castrisue, quae oppugnantur, praeest, in illustri et conspicuo omnibus loco consistere, vnde saluti omnium prospiciat, et quae fieri velit, per tubicinem et dromoce-

rycas

'cas vniuerfis praecipiat. Oppius fiue Hirtius Africani lli cap. IV. de Caefare in caftris fuis obfeffo. *Caefar iu- t milites omnes intra munitiones minutatim modefteque fine multu aut terrore fe recipere, atque in opere confiftere: itibus autem, qui in ftatione fuerant, praecipit, vt vfque locum obtinerent, in quo paullo ante conftitiffent, donec ab fis miffum telum ad fe perueniret: alii quoque equitatui edi- t, vti quisque fuo loco paratus armatusque praefto effet. at non ipfe per fe coram cum de vallo perfpecularetur, fed abili peritus fcientia bellandi in praetorio fedens, per ulatores et nuntios imperabat, quae fieri volebat.*

Καὶ ἔτε οἱ ἄλλοι φύλακες τὸ μέλλον αἴσθονται.) Nifi de- t quaedam, fcribendum, καὶ οἶτε ἄλλοι φύλ. plana eft tentia quam expreffimus, τὸ μέλλον eft praefens aliquod iculum, cuius notitia ad ducem repente prouenit.

Ἧττον τ' ἂν ὕπνοι ἐγίγνοντο διὰ βραχέος φυλασσόντων.) nenimus fcriptum, ἧγοντ' ἂν ὕπνοι. fecimus ἧττον. pro γνοντο, malim ὕπνοι ἐγγίγνοιντο. minus oboriantur fomni. mox ὕπνος τ' ἂν ἐγγίγνοιτο.

Ἵν' ὡς πλεῖστοι καθ' ἑκάστην φυλακὴν προφυλάσσωσι.) Ob- mus apud hunc fcriptorem vocum προφυλάττειν et προ- λακας vfum quendam peculiarem et notionem diuerfam ab am ceteri fcriptores illis tribuunt: nam apud Thucy- , Xenophontem, Polybium et alios Graecorum hi- icos, προφυλακαὶ funt, ftationes pro muris vrbis, aut caftrorum pofitae. quod fi plures ftationes colloca- ur, vt dicebamus ad caput quintum, προφύλακες vete- bus Graecis vocabantur, quos corruptus Hellenifmus βιγλα appellauit, id eft exteriores vigilias; quibus op- ebant, ἰσώβιγλα, interiores et munitionibus propiores. et apud b. Chryfoftomum de fatellitibus et admiffiona- us loquentem, qui in magnatum aulis ianuas atque adi- cuftodiunt, φύλακες et προφύλακες diftinguuntur. προ- λακες funt, qui ab hero longiffime abfunt, et primi ab ntibus conueniuntur. Aeneae vero προφύλακες non muris, fed in ipfis muris et intra vrbem cuftodias unt. Sequitur ftatim: προφυλάσσοιέν τε ἂν ἐκ τῶν ἐπὶ τῷ ων φυλάκων προφύλακες ὧδε. vides inter plures φύλακας nius φυλακεῖν, quod nos hodie vocamus un *corps de garde*, iffe προφύλακα vnum vel plures. ii erant inter ftationarios rimi, et munia vigilum curabant intentius quam ceteri. Itaque

Itaque horum erat circitoribus interrogantibus respondere. capite XXVI. clarissime hoc docetur. Ait ibi Aeneas, *oportet vt circitores eiusmodi temporibus, quando ad vigiles accedunt, e longiore interuallo manifestum sui dent indicium, voce aliqua procul edita, vt si forte dormiat ὁ προφύλαξ procustos, siue princeps custodum, excitetur, et ad respondendum, quod fuerit interrogatus, sese comparet.* horum etiam erat proximam stationem obire, et si dormirent vigiles excitare. quod Aeneae dicitur modo simpliciter προφυλάσσειν, modo προφυλάσσειν εἰς τὸ ἐχόμενον φυλακεῖον, vt statim in isto capite, vbi mos hic pluribus explicatur. non progrediebatur autem ὁ προφύλαξ vltra proximam vigiliam; sed statim post eius aduentum proficiscebatur ex illa statione alius προφύλαξ ad proximam: et ita deinceps, donec stationum vniuersarum orbis esset absolutus. Erat igitur genus quoddam circuitionis; quare etiam περιοδεύειν, ἀντὶ τῷ προφυλάττειν manifesto vsurpat Aeneas post pauca. vt contra capite XXVI. προφυλάττειν pro περιοδεύειν. proprie tamen res sunt diuersae περιοδεύειν, circumire vigilias cum signo per omnes stationes deferendo, vt capite illo dicetur; et προφυλάσσειν, proximam vigiliam sine signo adire. quare Aeneas quum in hoc capite institutum τοῦ προφυλάσσειν exposuisset, cap. XXVI. de circuitione ex professo agit. qui etiam capite XXIV. τοὺς περιοδεύοντας et τοὺς προφύλακας facit diuersos.

Τῶν φυλάκων μηδένα προγινώσκειν, μήτε ὅπου στήσει, μήτε ὅπου φυλ.) Philo in Poliorcetico de vigilibus: καὶ μὴ εἰδέναι αὐτοὺς καθ' ὃν τόπον φυλάσσουσι τὸ τεῖχος· ἵνα μὴ δύνωνται προδοῦναι τοῖς πολεμίοις τὴν πόλιν.

Ἀλλ' ὡς πυκνότατα πάντα μεθιστάναι τὰ περὶ τὴν πολιτικὴν φυλακίαν.) Ibidem Philo; καὶ οὗ ἂν ἐπιστῇ τῶν στρατιωτῶν, ἢ τῶν πολιτῶν φυλακῇ, ὀρθῶς ἔχει μεταλλάσσειν αὐτῶν τὰς ἐγκοιτίας καὶ τὰς φυλακάς. neque tantum stationes consuetas vigilibus saepe mutare fuerit vtile, sed etiam alia omnia, quae ad custodiam vrbis pertinent: inprimis ipsas claues; quarum formam magni duces subinde mutare soliti; quidam bis in mense. Procopius Gothicorum lib. I. de Belisario Romam oppugnante a Vitige obsessam: δὶς ἑκάστου μηνὸς τάς τε κλεῖς ἁπάσας ἀφανίζων, ἀνενεοῦτο ἀεὶ εἰς ἕτερον σχῆμα· καὶ τοὺς φύλακας εἰς φυλακτήριον ἄλλο μακράν που ἄποθεν τοῦ προτέρου ἀντικαθίστη. et plura ibidem lege in eam sententiam.

O:

Οὐ γὰρ ἐπιτήδειον προϊέναι, ἀμελεῖ ἕκαστος πράσσειν.) Omnes homines ea munera negligenter curant, ad quae obeunda consuetudine quadam ducuntur. ita interpretor haec verba sane obscura, sed in quibus prudentiae singularis sententia continetur. Duplex affertur ratio cur ordo et tota ratio vigiliarum subinde mutari debeat. prior erat, vt proditionibus obuiam iretur. deinde altera haec subiicitur; quia mortalium ea natura est, vt consuetudo faciendi aliquid, diligentiam minuat. Caesar belli Gallici libro VIII. *Caesar praesidio pabulationibus mittit, qui subitas hostium incursiones sustinerent: quod quum quotidie fieret, et iam consuetudine diligentia minueretur, quod plerumque accidit diuturnitate, Bellouaci insidias disponunt.* Idem Caesar belli ciuilis libro III. *cum diuturnitas oppugnationis negligentiores Octauianos effecisset, nacti occasionem meridiani temporis, in proxima Octauii castra irruperunt.* Hirtius de bello Africo: *Caesar paucis diebus ibi commoratus, dum hostes quotidiano instituto, saepe idem faciendo, in negligentiam ducerentur.* porro vbi semel prius institutum coeptum est negligi, accedente mox consuetudine peccatum quamuis magnum paruum videtur, sicut praeclare b. Augustinus ait. Atque huius rei obseruationem magnis imperatoribus pulcherrimorum stratagematum occasionem praebuisse, alibi fuse demonstramus. Exemplum habes non inelegans cap. XXIII. in eo, qui velum pansum de muris saepius demisit sustulitque: vbi sunt auctoris verba, ὕστερον δὲ καὶ πολλάκις γινομένου ἀμέλειαν εἶχον.

Τῶν προφυλασσόντων εἰς ἀνὴρ ἐπὶ τὸ ἐχόμενον φυλακεῖον.) Dele illud τῶν: quod ab iis est adiectum, qui non cogitabant, προφυλασσόντων Atticam vocem esse pro προφυλασσέτωσαν. vt paullo post, ἐρωτώντων pro ἐρωτάτωσαν. sic in superioribus, φυλασσόντων, ὑπηρετούντων, λαμβανόντων.

Ἄλλων φυλάκων παρ' ἄλλοις γινομένοις πρὸς φύλαξιν.) Quid haec sibi velint nemo intelliget, qui vates non fuerit. Hellenismo erit consultum si scribatur ἄλλων φυλάκων παρ' ἄλλοις γινομένων προφύλαξιν. sed rursus haec lectio sententiae non quadrat: neque enim dictum est, custodes venire debere ad προφύλακας; verum contra. An igitur scribemus, mutata distinctione, πυκνὰ ἄλλων προφυλάκων παρ' ἄλλοις γινομένων φύλαξι. *quum crebro alii circuitores, siue procubitores ad alios veniant vigiles.*

"Οταν

*Ὅταν τι ἐκ τῶν φυλάκων νεωτερισθείη, τὰς δὲ * ι λάσσωσιν ἀντιπρ.*) Hic quoque locus diuinationis ii non autem mediocris ingenii. Non dubito deesse verba post vocem *νεωτερισθείη*. deinde autem scrib censeo; *ὅσοι δὲ προφυλάσσωσιν, ἀντιπρ.* iam ostendimu *φύλακας* eos fuisse, qui omnes vigilum partes obibar gentius aliis.

Ἅπερ ἤδη γεγονότα περὶ τὰ ἡμεροσκόπια δεδήλωται. ter dumtaxat attigit, quod ait se dixisse; nam illa respicit capitis sexti, *ἐὰν συλληφθῶσιν ὑπὸ τῶν πολεμί*

*Ἐν δὲ ταῖς χειμερινοῖς καὶ σκοτεινοῖς νυξὶν, * ἄλλη λίθους βάλλειν εἰς τὸ ἔξω μέρος τῦ τείχους.*) Quae sunt restitue, vt in fine Graeci textus annotauimus. Qu sunt autem supple, ac scribe: *ἄλλην καὶ ἄλλην αὐτ. λ.* fra capite XXVI, vbi hic locus tangitur: *ἔχειν δὲ καὶ δεύοντας λίθους ἐν ταῖς σκοτειναῖς νυξὶ, καὶ βάλλειν ἄλλ ἄλλην εἰς τὸ ἔξω μέρος τῦ τείχους.*

Καὶ ὡς δὴ ὁρωμένους τινὰς ὑπ' αὐτῶν, ἐρωτώντων.) mutandum; sed illa *ὁρωμένους τινας* accipienda pro *νων τινων.*

Οἱ δέ τινες τῦτο φασὶ βλαβερὸν εἶναι.) Philo tan Poliorcetico non omittit. *Δεῖ δὲ καὶ βάλλειν ἐκ τῶν ι τιώνων λίθοις ὡς μεγίστοις τὰς πλησιάζοντας τῷ τείχει.* ι *saxis quam maximis eos, qui propius ad moenia ac petere e tuguriolis supra muros.* *καρβατίωνες* Philon casulae in summis muris aedificari solitae, quas citir tine loquentium aetas appellauit garitas. Gulielmus Philippidos libro II.

> *Non nisi rarus erat, qui muris staret in altis:*
> *Omnibus ad tutas fugientibus vltro garitas.*

Idem Philo postea huiusmodi casulas speculatorias et latorias, *καρβατίνας* appellat, nisi est vitium codicis. ι *τίναι δέ σοι οἰκίαι, καὶ ἐκ τῶν καρβατινῶν βάλλοντες καὶ οἱ λ λοι, καὶ οἱ τοξόται, καὶ οἱ σφενδονῆται.* Vegetius *tuguriola* nat, sic scribens lib. IV. cap. XXVI. *in ipsis muris aut bus tuguriola collocanda; in quibus vigiles hibernis bus ab imbribus, vel frigore; aestiuis defendatur a s*

*Προκαταλαμβάνεσθαι - - - ὁ γὰρ * προσπηγνῦον ἐ.*) Mi et per librum regium aut ingenium nostrum *δυσίατον* v cap. XXVI. vbi laudatur hic locus, hoc tantum ait auct

ἐκ ἐπαινῦσι τῦτο διὰ τὰ προγεγραμμένα, ἐν ὑποψίᾳ ὄντων ἀλήλοις. Suſpicamur ſententiam huiusmodi fuiſſe: proterea non probari a nonnullis, vt lapides extra muros a ircitoribus iaciantur; quia cum clamoribus et magno ſtreitu id ſoleat fieri: quae res impedit, quominus percipi ueant, ſi qui ſilentio noctis leniter et ſuſpenſo veſtigio auris ſuccedere conentur.

Ἔξω τῦ τείχεος κύνας προσδεδέσθαι νυκτερεύοντας.) Canum in bellis multus olim vſus. interdum ad dimicandum, vt de Colophoniis et aliis notat Solinus Polyhiſtore cap. XX. aliquando ad conquirendum hoſtem latitantem, vt de Philippo obſeruat Polyaenus libro IV. ſaepiſſime vero ad cuſtodiam vrbis aut arcis, quod hic docet Aeneas. traductum videtur exemplum a cuſtodia templorum et baſilicarum; de quo Seneca, de breuitate vitae cap. XI. Auctor eſt Plutarchus, Aratum, capta arce Corinthi vrbis Acrocorintho, ad loci cuſtodiam canes quinquaginta cum totidem cynegis et ductoribus ibi aluiſſe. Hos canes extra muros noctu duci praecipit Aeneas, et alligatos ibi relinqui. alii ſolutos et liberos portis oppidi excluſerunt. Procopius Gothicorum libro I. de Beliſario Romae obſeſſo: *τῶν ςρατιωτῶν τινὰς, καὶ ἐκ ἥκιςα Μαυρυσίων ἔξω ἔπεμπεν· οἳ ἀμφὶ τὴν τάφρον διανυκτερεύειν ἀεὶ ἔμελλον. καὶ ξὺν αὐτοῖς κύνας ἠφίει, ὅπως δὴ μηδὲ ἄποθέν τις ἐπὶ τὸν περίβολον ἰὼν διαλάθοι.* Poteſt his adiici alius canum in bellis vſus, ad nuntios deferendos; de quo extat teſtimonium Aeneae cap. XXXI. Qui recentiores hiſtorias Hiſpanorum et aliorum populorum legerunt, ſciunt eſſe hodie, qui ad ſimilia miniſteria canibus vtantur.

Ἢ τῇ ὁρμώμενον αὐτομολῦντα.) Tangit aliam canum vtilitatem in re bellica, ad transfugas deprehendendos, qui ad hoſtem facere tranſitionem conantur. Polyaenus libro II. de Ageſipoli Mantineam obſidente. *Ἀγησίπολις μαθὼν τὰ ἐρώμενα, κύνας περὶ τὸ ςρατόπεδον ἠφίει πολλὰς· πλείονας δὲ κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς τὴν πόλιν· ὅπως μηδεὶς αὐτομολοίη φυλαττόμενος ὑπὸ τῶν κυνῶν ἁλῶναι.*

Ὅσα δὲ πάθεα γέγονε περὶ τῦ ςοιχείυ τὺς καιρύς.) Mira deprauatio; nam ſcripſerat ſine dubio Aeneas, *περὶ τὺς τοιύτυς καιρύς.* ſicut paullo ante, *περὶ τὰς ἑορτὰς καὶ τοιύτυς καιρὺς μάλιςα οἱ β.*

* *Ὁμαλὸν δὲ ἅμα τύτοις μ.*) Lego, *καλὸν δὲ ἅμα τύτοις.*

Μετὰ

Μετὰ δὲ τὴν ἔξω ναυμαχίαν ἐπιβουλευόμενος ὁ Φρούραρχος Νικοκλῆς.) Nicocles hic non eſt, opinor, ille Salaminis in Cypro rex Teucri *ἀπόγονος*, Euagorae F. Iſocrati decantatus. ſed eſt, dux aliquis, fortaſſe Athenienſium, qui praeſidio vrbem, cuius nomen auctor non indicat, tenere iuſſus fuerat. id enim eſt *Φρούραρχος*, *praeſidii praefectus*. Quid appellet auctor *τὴν ἔξω ναυμαχίαν*, difficilis quaeſtio eſt. Scio inſularum continenti propinquarum latus *τὸ πρὸς τὸ πέλαγος νεῦον*, quod auerſum eſt a terra, et altum mare ſpectat, appellari hiſtoricis *τὴν ἔξω πλευράν*. vnde *ἔξω πλεῖν* dicunt iidem pro altum petere. ſed hic nullum inſulae nomen eſt appoſitum. Legendum coniicio, *μετὰ τὴν ἐν Νάξῳ ναυμαχίαν*. Naxus inſula, iam inde a Piſiſtrati temporibus occupata Athenienſibus, auctore Herodoto; quum prima omnium ſociarum inſularum ſeruitutis iugum exuiſſet, armis in ordinem eſt coacta. et nobilis item eſt illa Chabriae ad Naxum victoria naualis, quam anno vltimo Olympiadis centeſimae de Pollide Lacedaemoniorum nauarcho retulit. vide Diodorum libro xv.

Ἐν τῷ τείχει φυλακείοις.) *Ἐν τοῖς ἐν τῷ τ. φ.*

Δεῖ τὰς νύκτας λύχνα καίεσθαι λαμπτῆρσι.) hoc eſt, *ἐν λαμπτῆρσι*: et ita fortaſſe ſcripſerat. *λαμπτὴρ* ſaepe Graecis eſt laterna, vt ad Suetonium monebamus: vbi laternae militaris formam deſcribebamus e Iulio Africano. laternae vt plurimum erant corneae, quarum Plautus meminit et Olympiodorus in Meteorologicorum *πράξει* XLIX. in illis de quibus Africanus, et quarum vſus in vigiliis et circuitionibus, tria latera corio nigro contegebantur, vno tantum ad lumen transmittendum relicto. alii laternas ligneas in eos vſus parabant. nam ſcribit Philo mechanicus in Poliorcetico: *ἐκκοιτίας τε καὶ ἐφοδείας τὰς προσηκούσας ποιητέον, ἐν αἷς χρήσονται ξυλίνοις λαμπτῆρσιν, ἵνα ὑπὸ τοὺς πόδας μόνον φαίνωνται, καὶ μὴ καταφανεῖς ποιῶσι τοὺς ἐφοδεύοντας τοῖς ὑπεναντίοις.* de hoc genere laternarum capienda verba Aeneae capite XXVI. vbi circuitionum praecepta proponuntur. *ὁ λαμπτὴρ φεγγέτω· εἰς ὕψος μὲν μηδέν· κεκαλύφθω γὰρ τινι· ἐπὶ δὲ τὴν γῆν, καὶ τὰ πρὸ τῶν ποδῶν μόνον.* Obſeruabis in Aenea ad dationem ſigni *λαμπτῆρας* ſic attolli a vigilibus, vt ſolent faces a pyrſeutis.

Ὅταν σημειωθῇ μ.) Pro *σημεῖον δοθῇ*. quod non temere leges in hac re.

Οι

Ὃν δ' ἂν τρόπον ἴσως καὶ κοινῶς μακροτέρων ἢ βραχυτέρων νυκτῶν γινομένων ἅπασιν αἱ φυλακαὶ γίνοιντο, πρὸς κλεψύδραν χρὴ φυλάττειν.) Veteres horologiis vfos, quae aquis guttantibus horas diuidebant, aeque noctium ac dierum, ex Plinii libro feptimo et Caffiodori fecundo notum eft. ... huiusmodi horologiorum pofterius fuit inuentum, quum ... clepfydrarum apud Graecos fuerit antiquiffimus. Vfi funt clepfydris Graeci primo, deinde et Romani in foro, quod nemo ignorat, et in militia. de Graecis teftatur hic locus Aeneae. Vegetius libro III. capite VIII. *In quatuor partes ad clepfydram funt diuifae vigiliae; vt non amplius quam tribus horis nocturnis neceffe fit vigilare.* Caefar libro V. in defcriptione Britanniae: *certis ex aqua menfuris breuiores effe noctes, quam in continente videbamus.* clepfydras intelligi nemo tam fungus eft quin ftatim intelligat: etfi vocem Graecam Romanae ciuitatis princeps refugit. at Graecus interpres inepte, vt alia multa; *ὕδατος μέτροις τισὶ*, quum debuiffet, *κλεψύδραις*. Porro harum clepfydrarum facit mentionem Iulius Africanus capite XL. quod caput propterea hic placuit defcribere, vt ex comparatione verborum Aeneae cognofcerent lectores, vnde fua Africanus defumferit, vel potius pene ad verbum defcripferit, et quidem diffimulato auctoris nomine. Sic ille: Κλεψύδρα, πάγχρησιμον τὸ κτῆμα πρὸς τοὺς νύκτωρ φυλάσσοντας, μακροτέρων ἢ βραχυτέρων νυκτῶν γινομένων. αὕτη δὲ συμβάλλεται οὕτως. χρὴ κηροῦσθαι αὐτῆς τὰ ἔσωθεν· καὶ μακροτέρων γινομένων τῶν νυκτῶν, ἀφαιρεῖσθαι τοῦ κηροῦ, ἵνα πλέον ὕδωρ χωρῇ· βραχυτέρων δὲ, προσπλάσσεσθαι, ἵνα ἔλασσον δέχηται. τὴν δὲ ταύτης ὀπὴν ἀκριβῶς δεῖ ποιεῖσθαι, δι' ἧς τὸ τῆς προθυμίας ὕδωρ ἐκρεῖ. *Clepfydra res eft, nocturnis cuftodibus, fiue productiores, fiue contractiores noctes fint, cum primis vtilis. haec ita compingitur. interiora clepfydrae cera oportet effe oblita. et longiores quidem fi fuerint noctes, de cera eft auferendum; quo plus aquae ipfa capiat: fin autem breuiores, amplius allinendum: quo minus aquae contineat. foramen vero illius, per quod aquae effluit, quantum ipfe cupis, accurate debet effe confectum.*

Ὀχλεῖν, καὶ ... περιοδείας χρὴ τῶν στρατηγῶν σκυτάλιδα ἔχουσαν σ.) Haec eft fcripta lectio, miris modis deformata. Scribo, *ὀχλεῖν. κατὰ δὲ τὰς περιοδείας χρὴ σκυτάλιδα ἔχουσαν σημεῖον παρὰ τοῦ στρατηγοῦ παραδίδοσθαι τῷ πρώτῳ*

 φύλακι

φύλακι. sustulimus voces otiosas τῶν στρατηγῶν. pro quibus legendum esse fortasse τῶν στρατιωτῶν adnotatum erat in margio. neutra vox, quod ego sciam, ferri potest. Ad rem ipsam quod attinet, Graecorum militiae institutum hic narratur, in quo tota circuitionis vtilitas continetur. nam circumitio vigiliarum eo spectat, vt in eos, qui vigilias non obierint, aut male obierint, possit animaduerti. quo igitur delinquentes deprehenderentur, instituta fuit ea σκυταλίδος περιφορὰ καὶ παράδοσις, quam hoc loco describit Aeneas. Σκυτάλην nemo ignorat significare lignum teres. σκυταλὶς eiusmodi lignum est, sed minus quam ordinaria scytala. in hoc ligno figura quaedam et signum exprimebatur, vt a ceteris distingueretur: simillima his fuerunt illa ξυλήφια βραχέα τελέως, ἔχοντα χαρακτῆρα, quorum in Romana militia Polybius meminit libro VI. Ait auctor, eius formae taleam a tribuno tradendam esse illi, qui circuitionem primus obibit. hunc vero lignum acceptum ad proximam vigilum stationem deferre debere, atque ibi tradere τῷ φύλακι, id est illi vigilum, qui in circumeundi munere ipsi est successurus; illum ad proximam stationem signum debere deferre, et alteri similiter tradere; qui porro idem sit facturus; donec orbe vigiliarum omnium confecto, ad tribunum, qui dedit, scytalis reuertatur. quod si circitor aliquam stationem a vigilibus desertam inuenerit, vt cui tradat scytalidem non habeat; retro ad tribunum pedem referre illum debere, vt tribunus vitio intellecto, per centuriones desertae stationi statim prospiciat, et mox in desertores animaduertat. Haec ratio et vtilitas est eius instituti, quod hoc loco Aeneas describit. Alii Graeci in eam rem non scytalide, sed nola siue tintinabulo vtebantur. nam τῇ τῆς σκυταλίδος περιφορᾷ καὶ παραδόσει, simillimum fuit institutum τῆς παραφορᾶς τοῦ κώδωνος καὶ παραδόσεως: circitores enim ad proximam stationem tintinabulum deferebant et alteri tradebant, qui et ipse rursus faciebat idem. Romanae vero militiae consuetudo, partim similis, partim dissimilis. Scytalidi respondet illud χάρφος, vt appellat Polybius, id est lignum minutum, in quo erat aliquid inscriptum. at ratio vtendi hoc ligno multum diuersa. Sed de istis omnibus vbertim σὺν Θεῷ ad VI. Polybii.

Πάντα ἀντιδιδόναι παρ' οὗ ἔλαβε τὴν σκυταλίδα.) Quid est πάντα? non enim reddendum est aliud, quam scytalidem.

idem. Forte fcribendum, παραχρῆμα ἀντιδιδόναι, vel διδόναι.

Τὸν μὴ παραδεξάμενον, ἀλλ' ἐκλιπόντα τὴν φυλακήν.) uid fi ftationem quidem non deferuerit, fed dormiens erit deprehenfus? miror Aeneam alterum hoc vigilia- peccatum praetermittere, et hoc loco, et mox iterum poena defertoris cum loquitur. Polybius de circitori- Romanis verba faciens, ἐὰν δ' εὕρῃ κοιμώμενον, ἢ λελοι- τινὰ τὴν τάξιν.

Ὃς δ' ἂν φυλακῆς αὐτῷ ὥστε μὴ παρῇ εἰς τὸ τεταγμένον.) rocopius de circitoribus a Belifario inftitutis, in vrbe oma a Gothis obfeffa. τοῖς ἐν τῷ περιβόλῳ ἄρχοντας ἐς νύ- ἑκάστην ἑτέρους ἐφίστη. οἷς δὴ ἐπέκειτο, μέτρον τι τοῦ τείχους ..., ἐκ περιτροπῆς ἀναγράφεσθαι τὰ τῶν φυλάκων ὀνόματα καὶ ἤν τις ἐνθένδε ἀπολειφθείη, ἕτερον μὲν ἀντ' αὐτοῦ κα- ..., ἐν τῷ παραυτίκα. ἀναφέρειν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ εἰς αὐτὸν, ... ποτε ὁ ἀπολειφθεὶς εἴη, ὅπως δὴ κόλασις ἡ προσήκουσα ἐς ... γένοιτο. Simillime vt praecepit Aeneas, defertoris locum fubito alium hi quoque circitores fubftituebant, ... die infecuto in reum militaris delicti animaduertebant.

Ὁ λοχαγὸς αὐτοῦ παραχρῆμα τὴν φυλακὴν ἀποδόσθω.) ...rio confeftim eius cuftodiam vendito. ἀποδόσθω verbum ...ccipiendum effe, arguunt fequentia ἀποδιδότω τῷ πριαμέ- ... φυλακήν. Porro vendere cuftodiam, fiue vigiliam, ...rpretor, aliquem conducere, qui et commoda illa per- ...turus fit, quae defertor capiebat, et vicem illius vigi- ... acturus, et ceteras λειτουργίας omnes praeftiturus. Hic ...ndum eft, in conductitio folum milite et mercenario, ... autem in ciue, iftud Aeneae praeceptum poffe locum ...ere. de more autem et modo militis conducendi ad vr- defenfionem, dictum ante capite XIII. nonnihil et cap. ... ex illis locis apparet, μίσθωσιν et conductionem potius ...e, quam veram venditionem aut emtionem, de qua hoc ... agitur; licet Aeneas verbis vtitur legitimae emtioni ...uenientibus. non diffimile eft, quod Romani emere mi- ...es vel auxilia dixerunt, pro conducere. At quod in iu- ... Romano paffim legitur de militia emta, vendita aut le- ...ta, plane res diuerfa eft, neque horfum vllo modo ...rtinet.

Ἔπειτα πρόξενος ἐξ αὐτοῦ ἀποδιδότω τῷ πριαμένῳ τὴν φυ- λακήν.) Quemadmodum apud Romanos tefferae frumenta-

riae iis dabantur, quos ad frumentationem volebant adı sic videntur apud Graecos priuati homines, qui cond a se milites alebant, vt fuit ante expositum, signum ali dedisse, et velut tesseram hospitalem; vt scirent sir quo sese reciperent, et cuius hospitio vti deberent. tesseram Aeneas hic φυλακὴν appellat, *custodiam*, quia pignus est mercedis pro custodia debitae. nam ὁ τρω τὴν φυλακὴν, is est, qui in locum et munera desei succedens, ius nactus est fruendi tessera illius, et om commodis.

Ἄφωνα ποιοῦντα τόνδε τὸν καιρὸν, ἐπικαύσαντά τι τ ματο.) Vt canes et gallos gallinaceos inusta parte ı corporis, quod ait Aeneas, dolor reddit mutos; sic equos vetat hinnire, ex hac aut simili causa concitu lor. adeo verum est, quod dicebat Plato, οὐδὲν ζῶον λυ νον ᾄδει. Iulius Africanus capite ix. obseruat, equ hinnitum in rebus bellicis magnum interdum mome facere. eamque adeo rem Aristomeni Messenio pulche stratagematis ansam praebuisse, quo Lacedaemonios cit. Parthos vero quoties vellent efficaciter equos impedire, quo minus inter pericula hinnirent, solito culo valido caudam illis vehementer adstringere; i acrem ex ea constrictione dolorem caperent. τῇ γὰ νοίᾳ, inquit, τῆς ἐπιδέσεως ὁ ἵππος ἀλγῶν τὸν αὐτὸν μὲν φυλάττει καὶ τάχος· μόνον δὲ τὸ φώνημα ἴσχει.

Ad cap. 23. Monita et cautiones proponuntur ii cessariae, qui eruptionem in hostes sunt facturi: de q ante dictum capite xv. et sequente.

Φυλάξαι ὅπως μὴ ἐξαυτομολήσῃ.) Scrib. μή τις ἐξαι mox. ἐφύλασσον μή τις αὐτομολήσῃ.

Ἵνα μηδ᾽ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀνὴρ πυρ.) Quid aucto velit istis verbis, non capio.

Καὶ ὧδε ἐλθόντες.) Quo? aut quid sibi voces ist sunt? apparet deesse aliquid, neque mendo haec carere.

Ταύτῃ κατεπέτασαν ἀγγεῖον.) Magnum linteamen veli appellat ἀγγεῖον. mox vocat ἱστίον. sed vocum ἀγ ἀγγεῖον amplissima significatio est. cap. xxix. ἀγγεια ρων, id est φορμοῖς, vel σάκκοις.

Πυρσεύοντές τι, ἢ ἐμπρήσαντες.) Πυρσεύσαντες ει oportuit, vt in autographo.

* Πράξεις δὲ καὶ ὧδε ἐξοιθήσεται ἐξ ἀρχόντων προετοιμ.) ıſi grauius acceptum eſt vulnus ſcribo, πρᾶξις δὲ καὶ ὧδε γεγεμένη, ἐξοιθήσεται ἐξ ἀρχόντων. Προετοιμ. eſt tranſpoſitio non uenuſta, pro ὧδε γεγενημένη ἐξ ἀρχόντων. verbo ἐκφέρειν non mel ſic vtitur, capite ΙΙ. ἐξοιστέον δὲ καὶ τὰ ὑπεναντία τούτοις. pite XVII. παράδειγμα δ' ἐξοίσω γενόμενον πάθος. alibi verm hoc omittit ἔξωθεν ſupplendum. capite XXIX. παραγματος ἕνεκεν ἐπὶ πράξει γεγενημένα.

Οἵ γε ἄρχοντες καὶ οἱ συνελθόντες, τοὺς πολεμίους παρεκάν εἰς βοήθειαν.) Omnino τοὺς πολίτας ſcribendum, quams repugnante ſcripto exemplari.

Ὡς κατασκεψόμενοι τὰ ἀγγελλόμενα.) Non dubitauimus ı corrigere ſcriptam lectionem, ὡς κατασκεψόμενοι. poteſt ribi etiam ὡς κατοψόμενοι. mox δ' ἤθεν ſcripſimus, quum ueniſſemus μηδέν. et ſtatim ἦν αὐτοῖς ξενικὸν προητοιμασμένον προφανῶς κομισθὲν κατὰ θαλ. pro deprauatiſſima mſ. ſcriptu-, κρύψαι ὡς κομισθέντες κ. θ.

Ad cap. 24. Proponuntur obſeruationes et cautiones riae ſuper teſſeris dandis. σύνθημα Graecis hiſtoricis teſram plurimum ſignificat, quod vocale ſignum eſt, vt dibamus ad caput IV. ſaepe tamen generali notione pro ſio, ἀντὶ συσσήμου καὶ σημείου, capitur. vt cum ſcribit Polyis libro primo, οἱ Καρχηδόνιοι συνθήματος ἀρθέντος ἐκ τῆς αλλης νεὼς μετεβάλλοντο. iterum ἀρθέντων τῶν συνθημάτων ' ἑκατέρας τῆς ναυαρχίδας συνέβαλον. nam ἀρθῆναι τὸ σύνθηι, de teſſera dici non poteſt: ſed potius εἰπεῖν, δηλοῦν, παραδιδόναι et παρέρχεσθαι, vel παριέναι, apud Xenophontem alios.

Παρὰ τὰ νομιζόμενα ἑκάστῳ ἔθει τῶν ἀνθρώπων.) Lego ἔθνει.

Ἐὰν κατὰ γλῶσσάν τις παραγγέλλῃ ἢ κοινόν τι ἅπασι.) Denda vocula ἢ ante κοινόν. ſi rem communiter omnibus nom, pro teſſera dans, dialecto peregrina vtatur: vt ſi Athe-, vel inter Athenienſes dei nomen teſſerae loco velit da-, et pronuntiet σιός; aut inter Lacedaemonios Θεός, nom quid ſit γλῶσσα, vnde Gloſſarium, et γλώσσαις λαλεῖν, ud Apoſtolum.

Οἷον Χαριδήμῳ Ὠρείτῃ.) Hic eſt Charidemus Oritanus, ius res geſtas fuſe perſequitur Demoſthenes in oratione uerſus Ariſtocratem, quam plerique cenſent habitam lympiadis CVII. anno primo. ibi etiam meminit orator pti Ilii a Charidemo, vt et Plutarchus initio Sertorii, et

alii. Ariſtoteles quoque in II. Oeconomicorum inter illos, qui parandae pecuniae ſubtiles rationes excogitarunt, hunc commemorat.

Περὶ τὴν Αἰολίδα συνέβη καταλαβόντι Ἴλιον.) hoc eſt, quo tempore in Aeolidis parte dominabatur. Ariſtoteles, Χαρίδημος Ὠρείτης ἔχων τῆς Αἰολίδος τινὰ χωρία. eo igitur tempore cepit Ilium Charidemus, in Phrygia vicina ſitum, non in Aeolide.

Εἰσεπορεύετο εἰς ἀγρὸν - - - τὰ ἀγρευθέντα ἑκάστοτε.) Nihil puto deeſſe. lego εἰσεπορεύετο εἰσάγων τὰ ἀγρ.

Οἰκεῖοῦται καὶ εἰς λόγους κρυφαίως ἀφικόμενος.) Alii narrant aliter: famulum hunc, quum de more praedatum exiiſſet, a Charidemo fuiſſe captum. Polyaenus libro III. Χαρίδημος, Ἰλιέων λεηλατούντων αὐτοῦ τὴν χώραν, οἰκέτην Ἰλιέα προελθόντα ἐπὶ λείαν συλλαβὼν, μεγάλοις δώροις ἔπεισε προδοῦναι τὴν πόλιν.

Μεθ' ἵππου δ' ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐξελθεῖν ἐν τῇ νυκτί.) Etiam hic auctorum narrationes diſſentiunt. nam Polyaenus ſcribit, Charidemum ipſum famulo equum dediſſe abducendum inter cetera praedae dolo conceſſae. ſed Aeneas de re loquitur, quae ſua procul dubio aut patrum memoria contigerat. In eo omnes conſentiunt, fatalem Troiae hunc equum fuiſſe, et cauſſam praecipuam cur a Charidemo caperetur. et obſeruant veteres, propter equos, aut per equos ter captum fuiſſe Ilium: primo cepiſſe Herculem propter Laomedontis equas: iterum Agamemnonem dolo equi durатеi vſum: tertio nunc Charidemum. Plutarchus initio Sertorii; ἑάλω δὲ τὸ Ἴλιον ὑφ' Ἡρακλέους διὰ τὰς Λαομέδοντος ἵππους, καὶ ὑπὸ Ἀγαμέμνονος διὰ τοῦ δουρείου προσαγορευθέντος ἵππου. τρίτον δ' ὑπὸ Χαριδήμου, ταῖς πύλαις ἵππου τινὸς ἐμπεσόντος, ἀποκλεῖσαι ταχὺ τῶν Ἰλιέων μὴ δυνηθέντων. epigramma vetus,

Carminis Iliaci libros conſumſit aſellus;
Hoc fatum Troiae eſt, aut equus aut aſinus.

Ἀλλὰ μὴ κατὰ τὴν διάλυσιν ἢ τὴν ἐκτομίδα πυλίδα, ὥσπερ εἰώθει, εἰσέλθοι) Interpretor διάλυσιν, de portarum foribus hiantibus, potius quam apertis. Latini hiſtorici *ſemiapertas fores portae*, vel *adapertas* dicere ſolent, vt Liuius. alii *ſemiclauſas*, vt Marcellinus. *adaperire* eſt διαλύειν, aut ὑπανοίγειν, non autem ἀνοίγειν. vulgo dicemus, *entreouvrir*. πυλὶς paruam portam proprie ſignificat; et quam hiſtorici φινεστ-

μονοπύλην aut *παραπορτίδα* nominant; Liuius *portulam*. Sed hoc loco *πυλὶς* de foribus, non de alia porta dicitur, pars igitur forium, quae aperta portulam in ipsis foribus efficit, appellatur ab Aenea *πυλὶς ἐκτομὶς*, siue *ἐκτομὰς*, *portula exsectitia*. aliter Graecam exprimere non possumus. per hanc non admittebantur iumenta, sed tantum homines, atque ii non nisi singuli. infra cap. XXVIII. *προνοεῖσθαι δεῖ ἐν τῇ πύλῃ ἐκτομάδα, ἵνα σώματα μόνον ἀνθρώπων κατὰ τὴν ἐκτομάδα πυλίδα ἐξίῃ καὶ εἰσίῃ καθ' ἕνα*. Iulius Africanus hunc locum describens *ἐκτομάδα* similiter appellat. *ἐκτομὰς* vt *ἐκβολὰς*, *eiectitia* vulua.

Ἔτυχε δὲ καὶ αὐτὸς ἀγχίνως πάλιν ἀνθυποπτεύσας.) Neminem dubitaturum arbitror, recte haec a nobis esse concepta, quae in exemplari ita erant; *ἔτυχε δὲ καὶ αὐτὸς - - ἀγχίνως πάλιν ἂν - - - ὑποπτεύσας*,

Ἐπὶ μὲν ἄγραν πορευόμενος.) Est quidem *ἄγρα* venatio, non autem depraedatio: hic tamen de venatione praedae bellicae accipiendum. vsus autem est de industria illa voce, vt conuenientiam instituti ostenderet cum nomine Dianae *ἀγροτέρας*.

Ἐπὶ δὲ κλοπήν τινα πράξειν ΕΡΜΗΝ ΔΟΛΙΟΝ.) Omnibus in vniuersum consiliis clandestinis Mercurium praeesse stulta antiquitas habuit persuasum. Chorus apud Sophoclem in Electra de Oreste vltionem patris moliente. Ὁ Μαίας δὲ παῖς Ἑρμῆς σφ' ἄγει δόλον σκότῳ Κρύψας πρὸς αὐτὸ τὸ τέρμα, κοὐκέτ' ἀμμένει,

Ἰφικράτης δέ.) Huius multa celebrantur a scriptoribus inuenta bellica et res gestae praeclare, Polyaeno inprimis, quem vide libro III,

Τὸν περίοδόν τε καὶ φύλακα ἔχει.) Hoc est, *τὸν προφύλακα*; et fortasse ita scripsit, vt statim *τοῖς περιοδεύουσι καὶ προφύλαξι*. vide ad caput XXII. Noua autem ratio vitandae fraudis in re tesserarum hic proponitur ab Iphicrate instituta; vt duplex in castris tessera versaretur, vna vigilum proprie, altera circitorum. vtramque autem vtrisque notam esse oportuit. nam vt circitor procustodem, sic procustos circitorem interrogabat. Inuenio apud Philonem, de duplici tessera praeceptum huiusmodi, *ξένα δὲ καὶ διπλᾶ δεῖ εἶναι ἐπὶ τὰ συνθήματα· ἵν' ἐργάζωνται οἱ πολέμιοι καταμανθάνωσιν αὐτὰ, ἐὰν καὶ ἐξάκουον ἀπὸ τῦ τείχους τι γένηται*. et fateor quidem rationem hanc vulgari esse aliquanto seueriorem; sed et multo operosior eadem et difficilior.

Ὁ δ' αὖ ἐρωτηθείς.) Erat ſcriptum ἄν. poteſt etiam ὁ δ' ἀντερωτηθείς.

Καὶ ἐν Θήβαις ὅτε τὴν Καδμείαν καταλαβόντες ἐσκεδάσθησαν νυκτός.) Fallor aut ſcribendum, ὅτε οἱ τὴν K. vt intelligatur haec diſperſio et error accidiſſe, cum in eo eſſent, vt arcem occuparent, non poſt occupatam Cadmeam, quod altera lectio ſignificat. obſcure autem et breuiter Aeneas rem, quae ipſius aetate acciderat, ceu notam omnibus, tantum attingit. non enim dubium eſt contigiſſe hunc caſum, vel quum Phoebidas Lacedaemonius Cadmeam cepit, anno tertio Olympiadis nonageſimae nonae: vel quum Pelopidas eam recepit ſequentis Olympiadis anno tertio, cuius poſterioris ἁλώσεως mentio fit iterum capite XXXI.

Τὰ δὲ συνθήματα ἐρωτᾶσθαι κοινῶς τοῖς τε περιοδ.) Plane quid ſibi velit auctor iſtis verbis, non poſſum coniectura aſſequi. eſt enim et corrupta, et fortaſſe etiam mutila ſententia. In tantis tenebris vnum ſuccurrit, videri Aeneam redire ad Iphicratis inſtitutum, et hoc dicere: communiter illud eſſe ſeruandum, et circitori et procuſtodi, vt alter alterum viciſſim de teſſera ſeſe interrogent. nam alioqui ſi non duplici teſſera vtantur, ſed ſimplici dumtaxat, poſſe etiam hoſtem, qui datam procuſtodi teſſeram aliquo caſu cognouerit, (quod multis modis poteſt accidere) ſub ſpecie circitoris latere, Haec mea ſuſpicio eſt; qua ſi quid melius doctiores et acutiores excogitarint, περιχαρὴς admittam et gratias habebo.

Ὁ γὰρ περίοδος καὶ πολέμιος ἀνερωτῶν.) Verti quaſi ſcriptum eſſet ὡς γὰρ περίοδος καὶ πολέμιος ἂν ἐρωτάῃ. *nam etiam hoſtis ceu circitor poſſit de teſſera interrogare.* Senſum iam expoſuimus, ſimilis ſententia apud Onoſandrum neceſſitatem παρασυνθήματος hac demonſtrantem ratione; quia poſſit fieri, vt hoſtis, qui ſimplicem teſſeram reſciuerit, ea vtatur tamquam amicus. ἵνα μὴ, inquit, μόνου γενομένης ποτὲ ταραχῆς, πιςεύσωσι τῷ λεγομένῳ συνθήματι (τοῦτο γὰρ δύνανται καὶ πολέμιοι καταλαβέσθαι πολλάκις ἀκούοντες) ἀλλὰ καὶ τῷ παρασυνθήματι. Horſum quoque ſpectant Philonis verba, quae infra ſubieci: μεταλλακτέον δέ ποτ' ἐςὶ καὶ τὰ συνθήματα, ἵνα, εἰ τῶν ἔνδοθέν τις κακουργῶν τὸ σύνθημα δῷ τοῖς πολεμίοις, ἢ αὐτοὶ νυκτὸς ὑποτάξαντες τῷ τείχει λάβωσιν, ἀχρεῖον αὐτοῖς ᾖ, γενομένης τῆς μεταλλαγῆς. *Teſſeras interdum mutare oportet, vt ſi quis incluſorum fidem violans inimicis teſſeram*

eram indicet, aut ipsi per noctem moenibus succedentes, signum audiant; facta mutatione tesserae, ea res sit ipsis inutilis.

Ad cap. 25. ΠΑΡΑΣΥΝΘΗΜΑΤΑ de quibus hoc loco agitur, signa esse muta, vt appellat Vegetius, ad quartum caput iam ostendimus. Meminit horum Polybius libro nono in luculenta digressione, quae est de institutione imperatoris. τὸ δὲ τελευταῖον, ait, συνθημάτων καὶ παρασυνθημάτων, ἔτι δὲ ἐκλογῆς, δι' ὧν καὶ μεθ' ὧν ἐνεργηθήσεται τὸ κρίνον, οὐκ ὀλιγωρητέον. ea esse muta signa, et vocalibus opposita; varieque fieri, vt nutu manus, armis collisis, aut concussis, hasta inclinata, aut ense huc illuc agitato, docet Onosander his verbis: τὸ δὲ παρασύνθημα μὴ διὰ φωνῆς λεγέσθω, ἀλλὰ διὰ σώματος γινέσθω, ἢ νεύματι χειρὸς, ἢ ὅπλων συγκρούσει, ἢ ἐγκλίσει δορατίου, ἢ παραφορᾷ ξίφους. Apud alios tacticos signa eiusmodi non παρασυνθήματα nominantur, sed ὑποσυνθήματα. scribit enim Philo in suo Poliorcetico; ...τοις καὶ τοῖς ἀμφοδάρχαις συνθήματα καὶ ὑποσυνθήματα παρὰ τῶν στρατηγῶν δίδοσθαι δεῖ· τὸ μὲν φωνῆεν, τὸ δὲ ἄφωνον. Idem scriptor postquam de mutatione tesserae ea dixisset, quae modo recitauimus, subiicit de vtilitate mutorum signorum, et variis eorum modis haec: Διὰ τὰ ὑποσυνθήματα καταφανεῖς γίνονται οἱ λάθρα ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβάντες· ἔστι ...τὰ ὑποσυνθήματα τοιαῦτα. ἀπαιτήσαντα δεῖ τὸ σύνθημα ἀφελέσθαι τὴν καυσίαν, ἢ τὸν πῖλον, ἢ τὴν περικεφαλαίαν, ἣν ἔχῃ, ...πρόσηκεν τὸ ἐγχειρίδιον ποιῆσαι, ἢ τὴν δεξιὰν ἐμβάλλειν, ...τῆς χλαμύδος ἐπιλαβέσθαι. *Mutorum signorum ope, illi ...manifesti, qui muros clam conscenderunt. Signa autem ... huiusmodi sunt: postquam tesseram exegerit, oportet ...am vel pileum tollere, vel galeam, si habuerit, aut pugio... vel ensem capulo prehendere, aut illi dextram iniicere, ... chlamydis laciniam apprehendere.* Leo Augustus constitutione XIX. vbi de pugna nauali dantur praecepta, postquam dixit hoc signorum genere esse vtendum; in declarando eorum vsu verbum ὑποσημαίνειν vsurpat, sicut Philo ...σύνθημα. Sic imperator §. 41. τὸ δὲ σημεῖον ὑποσημαινέσθω ἢ ὀρθὸν ἱστάμενον, ἢ ἐπὶ δεξιᾷ, ἢ ἀριστερᾷ κλινόμενον, ἢ ὑψούμενον, ...ταπεινούμενον, ἢ ὅλως ἀφαιρούμενον, ἢ μετατιθέμενον, ἢ διὰ τῆς ...αὐτοῦ κεφαλῆς ἄλλοτε ἄλλως φαινομένης ἀλλασσόμενον, ἢ διὰ σχημάτων, ἢ διὰ χρωμάτων. *Signum illud data significatione, vel stans erectum, vel ad dextram sinistramue inclinatum,*

tum, vel concuſſum, vel ſublime factum, vel depreſſum, aut omnino ſublatum, aut tranſpoſitum, aut per verticem alias aliter apparentem immutatum, aut figurarum vel colorum variatione. Eſt vero obſeruandum, in expoſitione *παρασυνθημάτων* a ceteris diſſentire Aeneam. quum enim probauerimus diſertis Onoſandri et Philonis verbis, *παρασύνθημα* id ipſum eſſe ſignorum genus, quod Latini mutum vocant, quia neque voce neque ſono editur: noſter tamen inter *παρασυνθημάτων* exempla, etiam vocem aliam praeter teſſeram et ſonum ponit; *ἄλλο προσυγκείμενον φωνῆσαι, ἢ ψόφον ἐμφανίσαι.* confundit igitur Aeneas diſcrimen, quod Tactici ſtatuunt inter ſigna vocalia, ſemiuocalia, muta, vt dicebamus ad caput quartum; vbi etiam docuimus, diſtingui *παρασυνθήματα*, inter ordinaria et extraordinaria, quae dicuntur Graecis *τὰ ἐκ τοῦ καιροῦ.*

Ad cap. 26. Iam diximus ad caput XXII. quo loco diſcrimen expoſuimus, quod fuit olim, inter circitores et *προφύλακας.*

Καὶ παρασύνθημα ὡς ἀκριβῶς ἐκ πλείονος διαγνῶναι ἑαυτούς.) Videtur ſcribendum, *παρασυνθήματι*, vel *παρασυνθήμασι.*

Περιοδεύειν δὲ ἄνευ λαμπτῆρος, ἂν μὴ λίαν χειμὼν ᾖ καὶ σκότος.) Philo contra, *ἐκκοιτίας τε καὶ ἐφοδείας τὰς προσηκούσας ποιητέον, ἐν αἷς χρήσονται ξυλίνοις λαμπτῆρσι.* Vide ad caput XXII.

Καὶ τὰ πρὸ τῶν ποδῶν μόνον φεγγέτω.) In regio vox *ποδῶν* deſideratur; ob nimiam videlicet conuenientiam cum praecedentibus *πρὸ τῶν*, qui eſt familiariſſimus librariis error. Philo, quem ante attulimus, *ἵνα ὑπὸ τοὺς πόδας μόνον φαίνωνται.*

*Ἐν γὰρ τοῖς ψύχεσι καὶ * δήλοις*) Probabilis eſt, ſi minus vera, lectio quam ſumus ſecuti, *καὶ ὑετοῖς.* poteſt et *πάγοις*, cum gelu concreta ſunt omnia.

Ἐὰν δὲ ἅμα τούτοις καὶ ἐπὶ τοῦ τείχους περιοδεύουσι.) Oratio eſt imperfecta. Scripſit fortaſſe Aeneas *ἔνιοι δὲ ἅμα τούτοις καὶ ἐπὶ τοῦ τείχους περιοδεύουσι. Sunt etiam qui circuitionem faciant ſuper ipſis muris.* Alioquin pugnare ſecum auctor videbitur, qui ſtatim ſubiiciat, *χρὴ δὲ τὰς περιοδείας εἶναι κάτω τοῦ τείχους, καὶ μὴ ἀναβαίνειν τοὺς περιόδους*, quomodo enim circuitio fiet ſuper ipſis muris, ſi circitores moenia vetantur aſcendere? nulla erit pugna, ſi hoc poſte-

posterius ex sententia sua dicere Aeneam intelligamus; illud prius ex aliorum.

Διὰ τὰ προγεγραμμένα.) Locus ad quem reiicit lectorem extat cap. 22.

Πλὴν τῶν Φυλακῶν.) Scribo *φυλάκων.*

Ἢ διὰ τὸ πλῆθος ἀποβαλεῖν, ἢ τραυμάτων, ἢ συμμ.) Ita Regius. Legendum, *ἢ ἐκ τραυμάτων. propter accepta vulnera*; hoc est propter multitudinem vulneratorum. Mox illi potest lacuna atque ita scribi, *καὶ τετραχηλισμένον ἢ ἐπιφανεῖ τε ἢ πολεμίων ἐγγὺς ὄντων.*

Μετὰ τῶν αὐτῶν ἀποδεκτῶν ἀνδρῶν.) Scribendum *ἀπολέκτων*, mos est militiae, vt singulis ducibus praesto semper sit manus selectorum militum, plurium pauciorumue, pro dignitate ducis. Scribe deinde, *ἀποδέχονται δέ τινες καὶ τέλη.*

Καὶ πρὸς ὃν πάντες ἀνταίρωσιν οἱ προφύλακες.) Planior futura sententia, si scribatur, *καὶ εἷς, πρὸς ὃν π.* Vult Aeneas; omnes murales custodes paratos habere suos *λαμπτῆρας* ad dandum signum. praeter quos, alium in loco maxime edito iubet collocari, quem omnes speculatores et procustodes teneantur diligenter obseruare, si quod inde signum dabitur.

Ad cap. 27. De Panicis terroribus est hoc caput. docet quomodo et sedari in amico exercitu queant, et excitari in hostili.

Ἅπερ ὑπό τινων καλεῖται Πάνεια.) Non *Πάνεια*, sed *Πανικά*, vel *Πανικὸς θόρυβος* historici Graecorum vocant. quod addit Aeneas nomen esse Peloponnesium; haud scio an ad vetustam eius peninsulae appellationem alludat, quando dicebatur *Πανία*. Hesychius *Πανία*, *ἡ Πελοπόννησος*, sed consentiunt omnes Graeci, eiusmodi pauores et *δείματα* ... *καὶ ἐκ μηδεμιᾶς αἰτίας*, a Pane credita fuisse immitti. quod praeter grammaticos scribunt diserte Phurnutus de diis, Pausanias in Phocicis, et Polyaenus libro I. quae etiam fuisse Aeneae sententia videtur, addentis, propriam Arcadum esse vocem, Nam Arcadiae tutelaris Deus Pan. Simillime Romani a Fauno Deo agresti huiusmodi lymphaticos furores immitti existimabant, vt scribit Dionysius Halicarnasseus.

Τοῦτο ἐν τισὶ καλοῦσι κατηπείγειν, θέλοντες αὐτὰ σημαίνειν προσαγγελθῆναι τοῖς ἐν τῇ πόλει ἰδόντες γνῶσι.) Corrupta lectio

lectio et distinctio sententiam perdiderunt, quam ex istis nemo eliciat bonam. Fortasse codex est defectus, quod vox *διδόντες* arguit, si modo auctoris illa est; quod non puto. Lego totum locum sic: *ἔστι δὲ τὸ ὄνομα Πελοποννήσιον, καὶ μάλιστα Ἀρκαδικὸν τοῦτο. τινὲς οὖν κελεύουσι, καταπαύειν θέλοντες αὐτὰ, προσυγκεῖσθαι τοῖς ἐν τῇ πόλει σημεῖα, δι' ὧν γνώσονται, ὅτι ἐστὶ Πάνειον.*

Ἔσω δέ. αἰσθήσονται πυρός τι προσυγκείμενον ἐπὶ χ.) Potest ferri haec lectio: sed quia in tam deprauato codice omnia mihi sunt suspecta, non verebor coniecturam meam afferre. Fortasse igitur scripserat Aeneas: *ἔσω δὲ* (nempe *σημεῖα*) *οἷον τόδε. πυρ.* fortasse etiam vlcus subest *τῆς ἡμετέρας χειρουργικῆς κρεῖττόν τι.*

Ἄριστον δὲ προπαρηγγέλθαι καθ' οὓς ἂν τῶν στρατιωτῶν γένηται φόβος κατὰ χώραν ἠρεμεῖν καὶ ἀναβ.) Scribendum, *τοὺς δὲ ἀναβοᾶν.* vt hi quidem silentium teneant, alii vero rumpant et clament. Non dissimilis ratio est, qua olim vsus Alexander in componendo exercitu, quem Panicus terror turbauerat. tubicinem enim laeti aliquid canere imperauit, quod erat remedium pauoris: deinde proximos sibi tribunos et centuriones iussit arma ponere, et idem mandatum prope adstantibus dare, eosque iubere, vt idem facerent, donec ad vltimum agmen nuntius peruenisset: Polyaenus ita narrat libro IV. *ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε τῷ σαλπιγκτῇ δοῦναι σημεῖον ἀφοβίας. τοῖς δὲ προστάταις τῶν πεζῶν, θέσθαι τὰ ὅπλα πρὸ τῶν ποδῶν· καὶ τοῦτο φράζειν τοῖς μετ' αὐτούς. καὶ δὴ πάντες τοῦτο ποιήσαντες, ἔμαθον τὴν αἰτίαν τοῦ φόβου.*

Ὥστε ἧσσόν τι τοιοῦτο γενέσθαι χρὴ, εἰ τὴν νύκτα παρήγγελται τοῖς στρατιώταις πᾶσι κατὰ τὰ ὅπλα εἶναι ὡς μάλιστα.) Dixit Aeneas *κατὰ τὰ ὅπλα*, si ita scripsit, pro eo, quod alii solent *παρὰ τὰ ὅπλα*, vel *ἐπὶ τῶν ὅπλων μένειν.* in quibus loquendi generibus appellatione *ὅπλων* intelliguntur *τὰ φυλακεῖα*, stationes vigiliarum. vnde illae locutiones apud Xenophontem, quas etiam doctissimi viri male acceperunt, *θέσθαι τὰ ὅπλα*, *disponere stationes*, et *ἀνίστασθαι ἀπὸ τῶν ὅπλων*, *discedere a vigilia aut excubiis;* ac similes multae, fuse a nobis expositae in commentariis Polybii.

Ἀνακαθίζειν αὐτοὺς εὐθὺς πρὸς τὰ ὅπλα ἐν τῇ εὐνῇ.) Intellige de cubilibus, non quae in tentoriis separata singuli habebant; sed quae in ipso vigiliarum loco, vbi custodiebant: quem propterea appellabant etiam *τὰς εὐνὰς*, aut

τὰς

τὰς κοίτας, vt iam ante monebamus, et multis alibi proximus.

"Οπως ἀληθὲς τὸ παράγγελμα, μετὰ φόβε ἡγεμόνος τινὸς ϑ.) Nullum hic locum habet τὸ ἡγεμόνος. Profecto legendum, aut hoc aut ſimili modo. ὅπως ἀληϑὲς τὸ παράγγελμα μετὰ φόβε ἡγεῖντο, γενομένε τινὸς ϑορύβε.

Ἐξανίςαϑαι ἐκ τῶν κοιτῶν.) Sic ſcribendum, non ὑπὸ τῶν κ. quod neſcio quo errore irrepſit.

Ἐπαύϑη δὲ καὶ τοιῷδε τρόπῳ.) De re geſta loqui Aeneam nullum eſt dubium: etſi auctor nomen ducis diſſimulat, qui hoc geſſit. Atque hoc ſaepe facit Aeneas. extat libro tertio Polyaeni inter praeclare facta et inuenta Iphicratis, narratio hiſtoriae adeo ſimilis, vt penitus eandem eſſe exiſtimem. quamquam non omni ex parte conuenit Aeneae cum Polyaeno. ſed in aliarum quoque rerum narrationibus ſimiles diſſenſiones inter hos duos ſcriptores obſeruamus. illud dolendum, pulcherrimam hiſtoriam apud vtrumque ſcriptorem deprauate admodum legi. Aeneas, ſi mentem eius capio, ita narrat. quum terror verſaretur in caſtris, Iphicratem, cui conſtabat inanem et Panicum eſſe metum, vt hoc militibus tumultuantibus pauentibusque perſuaderet, vtque eos a veri mali metu liberaret, huiusmodi praeconium voce praeconis proclamari per exercitum iusſiſſe; *ſi quis nomen illius detulerit, a quo equus fuit dimiſſus, per quem turbatus eſt exercitus, huic fore paratum praemium.* poſteriorem partem huius praeconii, quae eſt de praemio, (quod Graeci proprie vocant μήνυτρον, Romani iurisconſulti *indicium*, Apuleius *indicinae praemium*) et Aeneas et Polyaenus omiſerunt, vt parum neceſſariam ſermoni inſtituto. ſed vox μηνύειν, quo vtuntur ambo, ſatis arguit, indici propoſitum fuiſſe praemium, vt poenae ab alio exigerentur. Lego igitur Aeneae verba: κηρύξας σιγὴν ὁ κῆρυξ ἀνήγγειλε, τὸν ἀφέντα τὸν ἵππον, δι' ὃν καὶ ϑορυβηϑῆναι. sic quidem in regio τὸν ἀφεϑέντα et διώκειν; ſed in Polyaeno diſerte τὸν ἀφέντα. Lectionem regii codicis ſi tueri volumus, praeconium tale editum fuerit. *Si quis nomen eius detulerit, qui equum dimiſſum primus fuerit perſecutus, per quem turbatus eſt exercitus* etc. tum fuerit legendum, τὸν μηνύσαντα - - - τὸν ἀφεϑέντα ἵππον διώκειν, δι' ὃν καὶ ϑορ. in lacuna deeſt, τὸν ἄρξαντα, aut τὸν ἐπιβαλόμενον, aut tale quid. Polyaeni locus ita legitur, ἐκήρυξεν, ὃς ἂν μηνύσῃ τὸν

τος; ſed ſunt verba Polyaeni, ad declarandum ſcop[illegible] ius praeconii, ὡς δὴ Πανικῦ γεγονότος. quaſi diceret[illegible] cratem hoc commento voluiſſe militibus perſuadere[illegible] ipſos terrore fuiſſe territos.

Καθ' ἑκάςην Φυλακὴν καθιςάναι ἐκ.) Lego, καθ' [illegible] λακὴν Φύλακας καθ. aut Φύλακα. mens clara ex inte[illegible] tione noſtra.

Αὐτὸ δὲ τὸ θορυβεῖν τὸ τῶν ἐναντίων ςράτευμα, [illegible] τὰς ἀγελαίας μετὰ κωδώνων ἀφιέντες.) In primis ver[illegible] eſſe vitium paret. Lego, πρὸς δὲ τὸ αὐτὸν θορυβ. [illegible] voce αὐτόν. deinde poſtulat ſcribi ſententia, ἀφιέναι [illegible] ἀφιέναι τε et mox ποτίσαι. Quod ad rem attinet, p[illegible] hic rationi turbandi exercitus hoſtium, ſimile fuit [illegible] ma Hannibalis, quo dictatorem Fabium Maximum [illegible] bobus dimiſſis, quibus ad cornua faſciculos ſarm[illegible] alligauerat. Vide tertiam Polybii hiſtoriam, vbi [illegible] milia exempla adnotauimus.

Χρὴ τὰς Φύλακας εὐθὺ ἀφιέναι ἐκ τῶν Φυλακείων.) [illegible] nifeſta eſt ſententiae abſurditas, niſi reſtituatur [illegible] Lege, ἐκ εὐθὺ ἀφιέναι.

Ad cap. 28. In regio exemplari pro titulo vox [illegible] κα huic capiti eſt praefixa. proponuntur enim [illegible] neceſſariae in claudendis vrbium portis. Iulius [illegible] Africanus, quum paucis immutatis totum caput deſc[illegible] Πυλωρικὸν ſimiliter inſcripſit.

corrigendum μόνον: etsi aliter etiam Africani codex; qui eum descripsit. ἵνα σώματα μὲν ἀνθρώπων διὰ ταύτης εἰσίῃ ἂν μηδ' ἕν.

'Εάνπερ γε ᾖ ὁ πυλωρὸς νοῇ - - - ἀνοίγεσθαι, ὑπ.) Ita omnino locus extat in autographo regio. apud Iulium vero Africanum in meo exemplari sic legitur, ἐάν περ ὁ πυλωρὸς ὁ ἥρως. πᾶν δ' ἄν. Corrigo ex his vestigiis ἐάν περ ὁ πυλωρὸς ᾖ νεήμων. πᾶν δ' ἄνοιγ. In fine periodi scripsimus ἐπιβολῆς, quum inuenissemus ἐπὶ σφᾶς nullo sensu. emendatio vero euidentissimae certitudinis. Africanus tamen pro habet ἀποτρέπω, in ceteris nulla varietas.

Ἐν τάχει.) Videntur alieno loco posita. quid si εἰ τύχοι? neutrum agnoscit Africanus.

Κατὰ τὰς ἐγγυτάτας πύλας κομίζειν.) Iulius Africanus, ὅπλα εἰσκομίζεσθαι δεῖ προεξιόντος στρατεύματος. *haec intra vrbem inferre oportet, educto prius exercitu.* postrema verba armatorum manu prius educenda, quam fores portae penitus pandantur, non videntur Aeneae: ab Africano prudenter adiectam fuisse hanc necessariam cautionem existimo.

Ὡς ἤδη καὶ - - - πολλαὶ πρᾶξεις ἄν.) Lego καὶ πολλαὶ πρ. At quae statim sequuntur, καὶ προφάσεων ἀφ' ἑνὸς ἐργ. male cohaerent, hoc pacto separanda; τοιούτων - - - ἀφ' ἑνὸς ἐρ. deest in intercapedine, δη-

Πύθων ὁ Κλαζομένιος καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει τινῶν συνελθόντων.) Pythonem Clazomenium, quod nunc meminerim, historia vetus non commemorat: docet tamen Aristoteles, ... ciuilis doctrinae, quae huc pertineant; de seditionibus apud Clazomenios frequentibus, quum natura loci ... diuisa in duas ciuitates ea vrbs esset.

Ἁμάξαις ἐκ παρασκευῆς πλήθεις εἰσαγαγέσθαι.) Melius ...

Κατέλαβε Κλαζομενὰς ἐν ταῖς πύλαις τῶν ἁμαξῶν.) Quod ... diximus, hic quoque repetere cogimur: librarios veteres illum quasi communem locum fraudis habuisse, cum ... dictionibus coniunctis eaedem aut similes syllabae reperiebantur. nam verborum eiusmodi alterum fere omittebant, siue totum, siue ex parte. accidit hoc isti quoque loco, vbi post vocem Κλαζομενὰς affinis dictio est omissa. Corrigendum, κατέλαβε Κλαζομενὰς, μενοντῶν ἐν ταῖς πύλαις τῶν ἁμαξῶν.

Ἰφιδι-

Ἰφιδιάδης τε Ἀβυδηνὸς κατὰ Ἑλλ.) Videtur esse I
des Abydenus, qui orta Abydi seditione inter sodali
quae in ciuitate illa plures erant, quum ceterae con
sent, vt tantisper rerum potiretur ea sodalitas, cuius
ipse erat, ciuium sodalitate sibi iunctorum opibus
est, vt patriae dominationem occuparet. rarae adm
historiae testem habeo Aristotelem libro v. Politicoru
τῇ εἰρήνῃ, inquit, διὰ τὴν ἀπιστίαν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐγχ
σι τὴν φυλακὴν στρατιώταις καὶ ἄρχοντι μεσιδίῳ· ὃς ἐνίοτι
ται κύριος ἀμφοτέρων· ὅπερ συνέβη ἐν Ἀβύδῳ ἐπὶ τῶν ἑτ
ὧν ἦν μία ἡ Ἰφιάδου. vtra autem nominis huius scrip
verior, Ἰφιάδης, vt in libris Aristotelis, an Ἰφιδιάδης,
ster codex, nihil pronuntio. Scribe mox, αὐται ἐγγ
θῶσι. non ἔτι. et ἵνα πρὸς τὸ σβεννύειν. non καὶ π. p
sequens εἰσέλθῃ.

Δοκεῖ δέ μοι συναγαγόντα δηλωτέον ἵ.) Si narrata
exempla respicit, scribam; ἐδόκει δέ μοι συναγαγόντι τά
*visum mihi faciendum, vt haec exempla colligerem, et
exponerem.* Fortasse tamen Aeneas non descriptas h
bro historias respicit, sed alibi describendas; nempe
bro Ἀκουσμάτων, quo lectorem suum non semel reiicit.
tum locum male acceptum ita concipio. Δοκεῖ δέ μοι
γαγόντι τάδε (vel. τὰ τοιαῦτα) δηλωτέον, ἵνα δὴ φυλάσση
ἰδίοις καιροῖς ἕκαστα, ἵνα τε μηδὲν εὐήθως ἀποδέχησθε.

Ad cap. 29. et 30. Afferuntur variae rationes i
tandi clam in vrbem, cum armorum omne genus, tu
proditionem molientibus necessaria. Ideo autem ista
rantur, vt obsessi fraudum huiusmodi gnari, ab illi
caueant. Hanc quoque partem Iulius Africanus de A
mutuatus, pleraque hic contenta in sui operis capu
transtulit et ad verbum descripsit. Eius capitis initiu
Περὶ τῆς τῶν ὅπλων λάθρα εἰσκομιδῆς, ἥτις ἔστιν αὕτη ἐκ
ται τοῖς μὲν παλαιοῖς πολλάκις πεπραγμένη· ἡμῖν δὲ πα
μα γενομένη, πρὸς τὸ πράττειν εἰ θέλομεν, καὶ μὴ πάσχε
εἰδότες. Εἰ μὲν οὖν ἐστιν ἑορτὴ πάνδημος etc. ex Aenea l
immutata.

Εἰσεκομίσθησαν θώρακες λινοῖ.) Iulius Africanus
κομίζεσθαι δεῖ θώρακας νέους. ita meus liber, quem ante
xxvi. Andreas Darmarius homo Graecus, pene c
aurum mihi rependit. in regia bibliotheca paucula ta
huius scriptoris capita a principio et a fine inueni

m dubium fcripfiffe Africanum λινῦς. de veterum lineis
ficis multa alibi.

Καὶ περικεφαλαῖα ὅπλα.) Scribe περικεφαλαῖαι, ὅπλα.
aeci ὅπλα cum dicunt abfolute, clypeos et fcuta intel-
gunt.

Ἅπερ οἱ ἐλλιμενισαὶ ἀνοίξαντες, καὶ ἰδόντες ὡς ἱμάτια μό-
ν κατεσημήναντο, μέχρι τιμήσονται οἱ εἰσαγαγόντες.) Breuius
lius Africanus; qui aeftimationem et τίμησιν vult factam,
n ab iis ad quos merces pertinebant, vt Aeneas; fed ab
is publicanis et portitoribus, qui vectigal portus exige-
nt. Sic ille: ἅπερ οἱ ἐλλιμενισαὶ ἀνοίξαντες καὶ ἰδόντες, ὡς
ἱμάτια μόνον τιμήσονται. ex veterum lectione fcimus, fuiffe
oris, vt merces in portum illatas portitores defcriberent.
ue eiusmodi ἀπογραφῆς ἐλλιμενισῶν portus Byzantini in
atione Demofthenis contra Phormionem, habetur mentio.

Ἐν δὲ ταρσοῖς καὶ ῥιποῖς καὶ ἱςοῖς ἡμιυφάντοις δοράτια καὶ
ὄντια ἐνειλυμένα εἰσηνέχθη.) Iulius Africanus; ἐν δὲ ταρσοῖς
ἢ ῥιπτοῖς καὶ ἱςοῖς ἡμιυφαντικοῖς ἀκόντια δοράτια ἐνειλημένα. in
ctione noftra melius omnia habent. nam ῥιπὸς, non autem
ιπτὸς, Graeci appellant crates e viminibus aut calamis,
undinibusue. Diofcorides libro primo de melini confe-
ione; βάλε εἰς ἀγγεῖον πλατύςομον ἐπιθεὶς ῥῖπον ἐκ καλάμων,
ψάθον ἀραιάν. fere idem fignificat ac ῥίψ, quod eft vfita-
us. etiam ἡμιυφάντοις, melius quam ἡμιυφαντικοῖς. intel-
git telas nondum perfectas, neque detextas. telae autem
omnes texturae, praefertim quae radio fiunt, non λείαις
appenfis ponduſculis, dum texuntur, circa iugum voluun-
r. Huius iugi loco poffe haftas fubftitui dicit Aeneas. ex
o fieri queat coniectura de latitudine telarum apud vete-
s. quam etiam ob cauffam ἱςὸν ἐποίχεσθαι telam percurrere
ecta dixit, pro texere. vt non fine ratione in facris lite-
s haftae forma vulgari craffiores maioresque quatuor locis
m ligno altero textoriae artis comparentur, quod He-
aei dicunt manor, LXX modo μέσαυλον, modo ἀντίον. La-
nus interpres liciatorium; quia circa hoc lignum fic vol-
ntur licia telae texendae, vt tela texta circa ipfum iu-
m. In telis femitextis transferendis, vtrumque fimul
ferri oportuit, et iugum et liciatorium: quare in eadem
a duae haftae potuerunt occultari.

Πρῶτον μὲν τὸ φρόνημα ἐλύθη.) Omnino corrigendum
φόρημα. dixit modo, ducem qui fummae rei erat praefe-

 ctus,

ctus, fuisse illatum in vrbem intra sarmentorum similiumue lignorum tenuium fasciculos. nunc ait, ante omnia solutos esse illos fasciculos. quare mirum est etiam in Iulii Africani codice haec describentis Φρόνημα isto loco legi. res ipsa refellit, et sequentia verba. καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁ ἡγεμὼν ἕτοιμος ἦν. idem liber paullo ante pro Φόρημα habet ἐμφόρημα: quod non probo.

Καὶ ὡς φάλαγξ - - - γινόμενον ὁπλισθέντας δὲ ὅ.) Lego καὶ ἦν ὡς φάλαγξ ἀθροιζομένη τὸ γινόμενον. ὅπλ.

Οὐδὲ εἰσαγαγέσθαι ὅπλα - - - καὶ ἐργάτας ἅμα οὕτως εἰσηγάγοντο.) Puto deesse vocem οἰσύας: nam ex sequentibus constat liquido galeas et clypeos e vimine istos texuisse.

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῶν κατὰ θάλασσαν προσορμιζομένων πλοίων.) Quia modo loquebatur de armis et similibus rebus, quae intra mercium onera absconditae in vrbem inferuntur, opportune monet, non esse permittendum temere, vt vlla nauis, siue parua, siue magna, ex improuiso ad portum appellat et propius portas veniat. Iulius Africanus alio loco ista inuenit collocata, aut ipse collocanda censuit. descripsit enim haec verba ad finem capitis XXVIII. quod πυλωρικὸν inscribi diximus.

Ἀδιασκέπτως ἔχειν.) Eadem sciptura apud Africanum: alioquin haut abs re putet aliquis scribendum, οὐ δεῖ ἀσκέπτως ἔχειν.

Τοὺς λιμενοφύλακάς τε καὶ ἀποστολέας.) Tria hominum genera commemorat Aeneas, ad quos cura nauium ad portum appellentium, vel e portu soluentium, pertinuit. τοὺς λιμενοφύλακας, qui sunt milites praesidiarii ad custodiam portus collocati: τοὺς ἐλλιμενιστὰς publicanos et portitores, quorum erat munus, vectigalia portus curare, merces adnotare, describere et prouidere, ne fraus aerario fieret: τοὺς ἀποστολέας, quorum proprie fuerunt partes apud Athenienses soluendi e portu dare potestatem. nam ἀποστολὰς vocabant triremium, vel aliarum nauium emissionem; vnde ἀποστολεῖς dicti; οἱ ἐπὶ τῆς ἐκπομπῆς τῶν τριήρων ἀποδεδειγμένοι, inquit Harpocration. sed Aeneas apostolorum munus extendit latius; ostenditque ius illis fuisse rimandi et scrutandi omnes merces in portum illatas.

Καὶ παντοπωλείων ἀθροισθέντων πλῆθός τι γένοιτο.) Corrigendum; παντοπωλείων. ὧν ἀθροισθέντων etc.

Παρα-

Παραιρεῖσθαι τὰ ὅπλα.) Sic oportuit, non quod irrepfit παρεῖσθαι. vide caput nonum.

Συρχκὺς τε ἀσπίδων.) Scribendum σαρχκὺς. fignificat e σάρχκος capfam aut aliud vas ad res reponendas. Sic iam vocabant genus clitellarum vel aftrabae ad ligna de-ferenda. quare Hefychius non folum ἀγγεῖον effe ait, fed iam ξυλοκανθήλιον. paullo aliter apud Iuuenalem Satira IV. ndo *longa corufcat Soraco veniente abies, atque altera pi-num plauftra vehunt.*

Καὶ νυκτερεύειν ὅπε ἂν τύχῃ ἄλλα πλὴν Δείγματος.) Di-ftingue et lege καὶ νυκτερεύειν ὅπε ἂν τύχῃ ἄλλῃ, πλὴν Δείγ-ματος. ὅσον δ' ἄλλῃ πλ. In portu Athenarum Piraeeo fuit cus Digma nominatus, ob eam caufam, quae ad Theo-phrafti charactères nobis eft expofita, capite περὶ ἀλαζονείας. verbis autem iftis Aeneae licet intelligere, non illum tum portus Attici locum ita fuiffe dictum, fed commu-niter in Graeciae emporiis omnia loca, ad quae deferebant-ur τὰ δείγματα, et mercium indicia fiue probae, vt vocem arpem Ammiani Marcellini. Aelianus in epiftola De-pli ad Blepfiam. ὁδὲ ἀρξάμενος τοῖς παρῆσιν, Αἰγυπτίως καὶ ιος φαντάζεται, καὶ περιβλέπει τὸ Δεῖγμα. defcribit ho-minem, qui a cultura agrorum ad mercaturam toto animi ctu fe conuertit; ac proinde nihil nifi fora et merca-tium loca cogitat. id vocat fcriptor venuftus, περιβλέπειν ... nam ita concipiendus et exponendus eft ille locus. verbis Aeneae poffunt illa πλὴν δείγματος etiam aliter ac-i quafi effet fcriptum, πλὴν δείγματος χάριν, nifi quod fa-fit ad fpecimen emere volentibus exhibendum.

Ad cap. 31. Quemadmodum obfeffis, aut alias in peri-lo verfantibus, nihil queat accidere optabilius, nihil in-fimum falutarius, opportunitate fidelis nuntii: fic nihil quod hoftes hoftibus magis inuideant, aut cuius facul-tatem diligentius fibi inuicem conentur praeripere, quam huius ingentis boni, nuntios mittendi et accipiendi. Pro-ptea iam olim a primis bellorum temporibus multa ab in-geniofis hominibus fubtiliter coepere inueniri, ad fignifica-tionem abfentibus dandam earum rerum, quas ipforum in-tererat fcire. Nobiliffimum omnium hoc genus inuento-rum fuit illud, quod facibus accenfis ea arte peragebatur, iam ab antiquiffimis temporibus repertam, et Graecis ho-minibus vfitatam, poftea perpoliuit hic ipfe Aeneas, Poly-

Mm 2 bius

bius vero noster perfecit: nam per faces pyrseutae necessarios pro tempore nuntios sic transmittebant, vt per epistolas calamo et atramento exaratas solet. verum haec ratio, neque omnium locorum erat, neque omnium temporum: multis enim prouisis opus fuit, vt illa subtiliore arte sua pyrseutae vterentur. accedit, quod inter priuatos nullus πυρσείας potest esse vsus. Quum igitur scriptio literarum prope sola et vnica, certe expeditissima et communissima ratio sit, significandi absentibus, quae volueris cumque; multum omnibus saeculis homines ingeniosi, ac praesertim militares, laborarunt, partim vt occultos scribendi modos, et omnibus, praeter scribentem et eum ad quem scribitur ignorabiles, excogitarent: partim vt literas quoquomodo scriptas occultando, securitati eorum consulerent, quorum opera in deferendis arcanis suis vtebantur. Ad hos duos scopos, scribendi inquam et mittendi literas secreto ac μυστικῶς, referuntur omnes illi modi xx. quos isto capite describit Aeneas: plerosque horum sine dubio ex historia et experientia aliorum auctor cognouerat; nonnullos ipse primus excogitauit, homo in talibus multum et sollerter versatus, vt etiam Polybius ostendit libro x. Occultas hasce literas Graeci συνθηματικὰς dixerunt, et συνθηματικῶς γράφειν epistolam scribere adhibitis notis, de quibus conuenit inter mittentem et τὸν πεμπόμενον: sic enim appellat Aeneas in hac tractatione, eum cui mittuntur literae. συνθήματα sunt, *compositae notae.* Tibullus: *Blandaque compositis abdere verba notis.* Suidas γράφειν συνθηματικῶς exponit συμβολικῶς: quod etsi potest commode accipi; quia σύμβολον aliquando est idem ac σύνθημα, tessera, nota ad dignoscendum sese inuicem: tamen aliud est mentem suam συνθηματικῶς declarare, aliud συμβολικῶς; vt cum Indathyrsus rex Scytharum Dario post Danubium traiectum minitanti, pro responso misit, murem, ranam, gallinam, sagittam, aratrum; quae σύμβολα quam varie fuerint exposita, videre est apud Clementem in quinto Stromateo. at συνθηματικῶς γράφειν quid sit, declarat Polybii locus, quem et Suidas affert sine auctoris nomine. sic ille octauo libro: καὶ παραυτίκα, τῷ Ἀρμονῷ συνθέντες (vel potius ἐπιθέντες, vt probauimus in commentariis) τὰς πρὸς τὸν Ἀχαιὸν ἐπιςολὰς γεγραμμένας συνθηματικῶς, καθάπερ ἔθος ἦν αὐτοῖς, ὕτως, ὥςε τὸν κυριεύσαντα τῆς ἐπιςολῆς μὴ δύνασθαι γνῶναι μηδὲν τῶν ἐν αὐτῇ γεγραμμένων.

μων. paullo ante aliter expresserat: *ἐτάξατο πέμψειν τὸν Ἀμιανὸν πρὸς τὸν Ἀχαιὸν, ἔχοντα παρά τε τῦ Νικομάχυ καὶ Μελαγκόμα σύνθημά τε καὶ γράμματα.* nam ita omnes membranae etiam vetustissimae serenissimi ducis Vrbini locum istum exhibent; non autem *συνθηματικὰ γράμματα*: quam tamen veram puto lectionem esse: quia de epistola intelligendum *συνθηματικῶς* scripta, non de literis cum tessera separatim missis: quod est institutum aliud et diuersum, veteribus pariter vsurpatum, Liuius libro XXXIV. de Hannibale: *Aristonem Tyrium, nactus Ephesi, Carthaginem cum mandatis mittit, edit nomina eorum, quibus conuentis opus esset: instruit etiam secretis notis, per quas haud dubie agnoscerent sua mandata esse.* non dicit Liuius dedisse Hannibalem Aristoni synthematicas literas, sed *συνθήματα καὶ γράμματα*, secretas notas et epistolas. Possunt appellari synthematicae etiam illae epistolae, quarum inter proceres Romanos fuit vsus in commendatione amicorum. nam cum propter ambitionem suam multos quotidie amicis prouincias obtinentibus cogerentur commendare, ac saepe etiam vix sibi leuiter notos; serias commendationes a perfunctoriis distinguebant, nota apposita, quae conuenerat. Cicero ad Q. Valerium Orcam: *Cuspianorum omnium commendationis caussam hac tibi epistola exponendam putaui, reliquis epistolis tantum faciam, vt notam apponam eam, quae mihi tecum conuenit, et simul significem, de numero esse Cuspii amicorum.* atque in hunc vsum plures fuisse notas vsurpatas, pro diuerso gradu, quem in amicitia commendantis obtinebat commendatus, declarat prouerbium, *de meliore nota commendare.* Porro vt in ceteris omnibus rebus, ita in scriptione synthematicarum epistolarum posteriora saecula adeo profecerunt, vt multa vel e subtilissimis veterum inuentis ad literarum tegenda arcana, cum hodiernorum politicorum rationibus mystice scribendi collatis, locus et lusus puerilis queant videri. Sed multo magis mirabilis eorum sollertia et capitale ingenium, qui vniuersa occulte scriptarum epistolarum mysteria et *αἰνιγματώδεις* labyrinthos variorum alphabetorum, exquisitissima subtilitate excogitatorum, atque inter se mirabili varietate et perplexitate permixtorum, certis coniecturis enucleare norunt, et omnibus sese expedire difficultatibus, quae eius facultatis expertibus, humanum captum iure videantur supera-

re. Possem commemorare, quae proximo ciuili bello praestita sunt in eo genere plane stupenda, a praestantissimo mathematico, summi ingenii viro, Francisco Vieta, quae item ab aliis; quorum diuina industria et inaudita ingenii felicitas regi christianissimo vsui persaepe fuit maximo. nam quod praecipue equidem sum demiratus, καὶ ἔτι νῦν πάνυ μαι θαυμάζων, etiam in synthematicis epistolis ea lingua scriptis, quam non intelligebat Vieta et alii eiusdem artis callentes, id ipsum praestabant; vt scripturae arcana et omnes, quas vocant siphras, retegerent, et descriptas epistolas, quae fuerant interceptae, peritis linguae traderent exponendas. sed neque id nobis nunc est propositum, et res vulgo in hac aula nota est omnibus. Ad veteres redeo, et Aeneam nostrum; cui vni scriptori curiosi rerum veterum, praesertim militarium, plura in hac parte sunt debituri, quam ceteris omnibus vel Graecis vel Latinis auctoribus antiquis. nullus enim hodie, quod sciam, superest, qui super hac pulcherrima antiquitate, aliquid ex professo nos doceat, sicut hic facit. ex iis vero scriptoribus priscis, qui in bibliothecis latent, attigerunt hunc locum duo eximii Tactici, Iulius Africanus et Philo mechanicus: sed ille quidem negligenter admodum et perfunctorie; paucos enim modos ex Aeneae nostri ditissima penu promsisse contentus, noui nihil quicquam affert de suo. Philo quoque diligentia longe inferior est Aenea: quod tamen eo minus miror, quia singularem de hoc argumento tractatum a se editum profitetur. sermonem enim de literis ita claudit: πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι τρόποι εἰσὶ κρυφίως ἀποστελλομένων γραμμάτων, ὡς δηλώσομεν ἐν τῷ ἄδει, τῷ περὶ ἐπιστολῶν τῶν κρυφίως ἀποστελλομένων.

Προσυγκεῖσθαι δὲ δεῖ πέμψαντι καὶ δεχομένῳ ἴδια.) Melius ἴδια. ac fortasse deest vox σύσσημα. Et est quidem optima atque expeditissima ratio, cum inter mittentem et accipientem prius conuenit de notis vsurpandis, aut mittendi modo. saepe tamen etiam nulla praecedente conuentione synthematicae literae vtiliter sunt missae; cum post longam haesitationem, tandem sagaci alicuius coniectura ad veri inuestigationem est peruentum. Exemplum est apud Herodotum in literis Demarati; quarum artificium, quod non assequerentur Spartani, Gorgo Cleomenis filia est assecuta. similis Ammiani Marcellini aestuatio in Procopii literis intelligendis, vt ipse narrat lib. XVIII. Et

Εἰς Φορτία ἢ ἄλλα σκεύη ἐνεβλήθη βιβλίον, ἢ ἄλλο τι δρά-
: τὸ τυχὸν καὶ μεγέθει καὶ παλαιότητι.) Primus hic eſt mo-
s Aeneae, ad rationem ſcribendi pertinens. ſane ingenio-
ſimus, et noſtra quoque aetate non ſemel vſurpatus. Ar-
icium ſcribendi in eo poſitum, vt literae vtiles propoſito
gumento declarando, aliis pluribus atque iis inutilibus
mixtae, ceteros omnes fallant praeter *τὸν πέμποντα* et
ν *πεμπόμενον*, inter quos de hac ratione ſcribendi conue-
t. Modi huius ſexcentae ideae fingi poſſunt: nam vel in
ro aliquo notari literae poſſunt, ita vt nihil ipſe ſcribas:
l in epiſtola, quam de aliis rebus ipſe ſcripſeris: quem
odum vtrumque tangit Aeneas. item, literae vtiles, ab
tilibus aut ratione figurae, aut adiectione ad figuram,
t detractione, aut aliqua alia innouatione diſtingui que-
t. praeterea locus illis varie poteſt aſſignari: atque eae
l ſingulae in vno verſu aut pagina capi, vel plures, vel
m verba integra ſeligi. Aeneas inter vtiles literas et
iles diſcrimen ſtatuit *ἐπιστιγμαῖς*, id eſt, punctis adiectis
legitimam ſcriptionem, hoc pacto, $\dot{\alpha}$ $\dot{\beta}$ $\dot{\gamma}$. poſſunt et-
m intra literam puncta notari, vel infra, aut ad latera.
denter vero monet Aeneas, has notas et *ἐπιστιγμὰς* ſub-
es admodum eſſe debere, et quae facile etiam curioſos
ulos fugiant. Quod ait *in onera iumentorum, aut alia*
ſa, liber eſt iniectus, ad ſcriptorum occultationem ſpectat,
od diuerſum eſt a ſcriptione occulta, vt modo diceba-
s. recte autem monet Aeneas, in quocunque fere vaſo-
m genere literas poſſe occultari, cuius rei exempla mul-
ſuggerit hiſtoria. Fuerunt, qui in corbes fructuum ple-
s, literas conicerent: fuere, qui intra aucupum arundi-
s abſconderent. quidam in defunctorum loculos iniece-
nt. Dio de Cereali et Antonio Priſco loquens, Romam
ntra Vitellium pro Veſpaſiano venientibus, cum in Ca-
tolio Sabinus obſidebatur: *ἔτοι πρῶτον μὲν δι' ἀγγέλων τι-*
ἰς τε λάρνακας μετὰ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐς ἀρίχους ὀπώραι
ντας, ἢ καὶ καλάμους ὀρνιθευτῶν τὰ γράμματα ἐμβάλλοντες,
ντα τὰ ἐν τῇ πόλει ἐμάνθανον, καὶ πρὸς ἐκεῖνα ἐβουλεύοντο.
uod ad arundines attinet, id vero ſaepius factum. Pa-
ta quoque concilii Epheſini, quum poſt damnationem
eſtorii ab eius fautoribus viae et aditus omnium porta-
m ita eſſent praecluſi, vt S. Synodi literae nulla ratione
onſtantinopolim poſſent inferri, ſimili aſtutia ſunt vſi, et

 per

per mendicum literas miserunt calamo inclusas; in actis res ita narratur. ἐξ οἰκονομίας θεῦ ἔρχεται ἐπιστολὴ ἀπὸ Ἐφέσυ γραφεῖσα πρὸς τὰς ἁγίας ἐπιτυχόντας καὶ μοναστὰς, πεμφθεῖσα δι' ἐπαίτυ, δήσαντος αὐτὴν ἐς κάλαμον ἔσω. καὶ ὅτως ἐπαίτης καὶ ἐπιφερόμενος τὸν κάλαμον ταύτην ἤνεγκε. Apud Cedrenum Leonis imperatoris epistola ad Andronicum mittitur circa cereum conuoluta. Multi in aliqua armorum parte occultarunt: velut in balteo, vt apud Frontinum Campani. Marcellinus libro XVIII. *reuersis exploratoribus nostris, in vaginae internis, figuris notarum membranam reperimus scriptam.* Neque desunt exempla eorum, qui literas membranis mandatas iumentis in auersam partem infulserunt, vel venationi, aut lepori incluserunt, vt obseruat Frontinus, et de Harpago narrant Herodotus ac Polyaenus. Addit Aeneas nihil interesse, quo libro ad hoc inceptum vtaris; puta poetae alicuius heroici aut tragici vel comici, vel lyrici codice; vel etiam oratoris, siue historici. quod esti verum est, ad vitandam tamen suspicionem narium sagacium, commodissimum fuerit, librum aliquem adhiberi ex iis, quorum est frequentissimus vsus; quales sunt inter christianos libri precum quotidianarum et psalmorum, aliorumue hymnorum sacrorum.

Ἐν τέτῳ δὲ γέγραπται ἡ ἐπιστολὴ ἐπισιζομένων γραμμάτων, ἢ δευτέρυ, ἢ τρίτυ) Exemplum esto huiusmodi. Praefectus vrbis obsessae ad prouinciae praesidem, qui summae rerum praeest, epistolam in haec verba vult scribere. Λιμὸς ἐπάγει. ἐπανάστασις μέλλει γίνεσθαι. πλείυς τριῶν ἡμερῶν μένειν, ὐ δυνάμεθα. Hic igitur, quia epistolam scribere non potest, in Homeri codice, qui Iliadem continet, literas ἐπισιγμαῖς notat, ad superiorem scripturam necessarias. deinde hunc codicem per vnum e statoribus suis ad praesidem prouinciae curat deferendum. Praeses accepto codice, literas quas obseruabit notatas, excerpet, ac seorsim in charta adnotabit. ita paullatim progrediendo, superius epistolium exprimet. literae autem adnotatae in codice Homeri, ac seligendae, sunt hae. In primo Iliadis versu duae erunt notatae; λ, ι. in secundo, quatuor; μ, ο, σ, ε. in tertio, duae; ε, ι. quia autem in sequentibus aliquot versibus nullum γ occurrit, a tertio ad XIII, transiliendum; in quo tres literae notabuntur; γ, ε, ι. eadem ratione progrediemur in ceteris. Idem quoque dicendum, si Virgilii Aeneidem mittere

mittere volueris, et literas in ea notare ad fcriptionem huius epiftolii neceffarias. *Fames vrget: feditio paratur: vltra dies tres durare non poffumus.* aut iftius: *Si copias portae amni propinquae admoueris, per eam patebit aditus proxima nocte, hora tertia.*

Ἐπὶ ϛιγμαῖς δὲ ἐλαχ.) Semper fcribe, ἐπιϛιγμαῖς. ita differunt ϛιγμαὶ et ἐπιϛιγμαὶ *puncta et puncta pofterius adiecta*, vt συνθήκη et ἐπισυνθήκη apud Polybium: διαθήκη et ἐπιδιαθήκη apud Iofephum: item διαταγὴ et ἐπιδιαταγὴ, in libris facris. In Hebraico veteris Teftamenti contextu ἐπιϛιγμαὶ proprie et eleganter appellaueris, puncta illa fimilia vocali cholem, aut accentui rebhiah, quae in vocibus ... reperiuntur, vltra legitimorum punctorum rationem fuper appuncta, vt loquitur Hieronymus.

Ὀλίγα δ' ἄν τις θέλων ἐπιϛεῖλαι, καὶ ὧδε ποιήσας παρόντων τούτῳ.) Alter modus, hoc folum a fuperiore diuerfus, quod non mittitur codex alicuius fcriptoris, fed fcribitur epiftola grandior, in qua breuior contineatur: literis paffim notatis ad eius fcripturam neceffariis: femper autem in fcribendis huius argumenti epiftolis, meminiffe praecepti oportet, quod pyrfeutis datur a Polybio: vt nimirum, ad verba quam pauciffima, atque ea pauciffimarum, fi pote, literarum redigatur id, quod fignificare volumus: quemadmodum in eis exemplis, quae modo propofuimus. Παράδειγμα fecundi iftius modi hoc efto. iuuat enim praeire exemplo generofae iuuentuti, ad fimiles exercitationes. Contigit in vrbe obfeffa (id faepe eueniffe nemo ignorat) vt praefidiarius miles, e fociorum vrbibus ad defenfionem accitus, aduerfus oppidanos confpiraret, et de intromittendo hofte confilia clandeftina iniret. praefectus vrbi re cognita, vt tanti cafus certiorem praefidem prouinciae, aut alios amicos faciat, fcribit hoc epiftolium. οἱ σύμμαχοι προδόται γίνονται. οὐχ ὥρας ἀκμή. *Socii produnt vrbem: celeri auxilio eft opus.* huius nuntii fententia, vt diffimuletur, fcribetur epiftola prolixior, in qua literae vtiles erunt fubtiliter notatae hoc pacto,

Ὁ δεῖνα τῷ δεῖνι εὖ πράττειν.

Καλῶς ποιεῖς εἰς τὴν ἐνεγκαμένην ἐπανελθὼν· καὶ περὶ τῶν ... παλαιῶν οὐκ ἀκόμψως εἴρηται, πᾶσαν γῆν τῷ σοφῷ οἰκείαν

εἶναι πατρίδα· οὐ μέντοι ἁπλῶς γε ὅτως, ὐδὲ ἀδιορίστως τὸ ῥητὸν ἐκδέχεσθαι καλῶς ἂν ἔχοι. πολὺ δὲ μᾶλλον ἐκείνης τῆς τοῦ ῥήτορος χρείας μεμνῆσθαι χρεὼν τὲς καλὲς κἀγαθὲς τῶν ἀνδρῶν, τῆς πασῶν τῶν παροιμιῶν ταύτην ἀποφαινέσης ἀπανθρωποτάτην. Σὲ δὲ, ὦ τὰν, παιδείας σφοδρὸν ὅτως ἐραστὴν ὄντα, καὶ λίαν ἐμφιλοχωρεῖν τῇ σῇ πατρίδι, διά τε ἄλλα πλεῖστα ὅσα εἰκὸς, ἐν οἷς καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον αὐτῆς ἀξίωμα· ὐχ ἥκιστα δὲ καὶ διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς καθημερινῆς ξυνεστίας τῶν περὶ λόγες· ὧν εἶναι οἰκητήριον ἡ καλὴ τῶν Ἀθηναίων πόλις, τὸ σεμνὸν τῆς Ἑλλάδος ἔρεισμα, ἐν δίκῃ αὐχεῖ. εἰ γὰρ καὶ ἐλύπησάν σε, ἴσως δὲ καὶ ἠδίκησάν τι, τῶν πολιτῶν τινὲς· ὐ πρέπει σε ὅμως, ἄνδρα συνέσει καὶ εὐγνωμοσύνῃ διαφέροντα, εἰς τοσῦτον μικροψυχίας ἥκειν, ὥστε διὰ τὴν ὀλίγων ἄγνοιαν πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν, καὶ ὅλον τὸ τῆς πολιτείας σύστημα, ἀπαραίτητον ἐνστήσασθαι ὀργὴν καὶ μῖσος. Ναὶ δέομαί σε καὶ ἀντιβολῶ Πρός τε θεῶ μάκαρος, καὶ θνητῶν ἀνθρώπων, λῆγε τῆς βαρυοργησίας, καὶ πρὸς τοὺς παροργίσαντας τέλος διαλλαχθεὶς, τὸ ἐπιεικὲς ἅμα καὶ μεγαλόφρον τῶν σῶν τρόπων ἔργῳ πίστωσαι. στρεπταὶ μέν τε φρένες ἐσθλῶν. εὐημερῶν ἀεί μοι διαβιώῃς, ὦ ἱερὰ καὶ τριπόθητος κεφαλή. ἔῤῥωσο. ἐν Θήβαις, τῦ Ἀλαλκομενίυ μηνὸς, ὅς ἐστι παρ' ὑμῖν Ἀθηναίοις Μαιμακτηριὼν, τῇ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα.

Quid est in huius epistolae contextu, quod in hostium manus delatum veri suspicionem vllam possit mouere? vtiles autem literas ἐπιστιγμαῖς, vt praecipit Aeneas, designauimus; quae tamen in ipsa scriptione melius dissimulabuntur. verum id per artem chalcographicam fieri commode non poterat.

Γράμματα δὲ ὅτε ἐμφανῆ ὥσπερ ἂν * βύλῃ.) Haec quidem corruptissima et spurcissima sunt; in quibus tamen verae lectionis indubitata latent vestigia. Emendo, γράμματα δὲ τάδε ἐμφανιεῖ ὅσα περ ἂν βύλει.

Τὴν δ' ἐπισημασίαν εἶναι ὡς ἀδηλοτάτην ἐπιστιγμαῖς διὰ πολλῦ.) Repetit quod iam dixit, vt epistigmae subtilissime nogentur

ftur, et quam maxime fieri poterit, parum fint manife-
a. fed addit, διὰ πολλῦ *longo interuallo a fe diftantes*, quae
am cautio eodem pertinet, eftque ad diffimulandum id,
od agitur, efficaciffima. nam fi in fingulis paginis vna
ntaxat litera, vel ad fummum altera fuerit notata, quis
erit fagax, qui dolum poffit olfacere? Quum in Belgio
tiuus tenebatur ab Hifpano Francifcus Lanouius, vir no-
iffimus, probitatis et verae fortitudinis καὶ παντοίης ἀρε-
abfolutum exemplar; amici illius, impetrata venia li-
mittendi, quorum lectione tempus falleret, hac ratio-
vfi funt, vt arcana cum eo confilia communicarent.
μαὶ παραμήκεις funt virgulae longiusculae, ad latus li-
rum fubtiliter ductae. Ariftoteles in Rhetoricis, πα-
φὴν γραφέως appellat. Cicero vertit, *interductum li-
rii.*

Περιπέμπω ἀνὴρ ἀγγελίαν φ.) Tertius hic eft modus ab
nea propofitus. In praecedentibus fubtilitas praecipua
abatur in fcriptione: hic nullum acuminis fpecimen
tur in fcribendo, fed potius in occulendis literis de re
a. binae enim fcribuntur; vnae apertae, et quae palam
untur, fallendo tantum hofti: alterae clandeftinae, quae
is fubducuntur, quam maxime fieri poteft. occulendi
nem proponit Aeneas, vt in calceorum fola indantur,
ita a tabellariis geftentur rei infciis, neque arcani
pacto confciis. Haec quoque ratio ingeniofa eft; ac
eris Aeneae admodum probata. quare et Iulius Africa-
et Philo mentionem eius fecerunt; hic quidem bre-
s, ille vero totidem pene verbis locum Aeneae defcri-
. Ouidius

Scilicet obftabit cuftos ne fcribere poffis:
Sumendae detur, quum tibi tempus aquae?
Confcia quum poffit fcriptas portare tabellas:
Quas tegat in medio fafcia lata finu.
Quum poffit folea chartas celare ligatas:
Et vincto blandas fub pede ferre notas.

Εἰς τὸ τῶν ὑποδημάτων πέλμα ἐντεθῆται εἰς τὸ μεταξὺ
ἄλλων.) εἰς τὸ μεταξὺ πέλμα explica e verbis Philonis, ita
ribentis; ἀνὰ μέσου τῶν ὑποδημάτων τῦ ἐμβλήματος καὶ τῆ
ματος ῥαφείσης τῆς ἐπιστολῆς, *in medio ipforum calcea-
torum, inter folum interius, et foleam exteriorem.* Aeneas
πέλμα

panno e lana coacta, quo interiora calceorum ali
muniebant, ceu vdonibus. Athenaeus libro XII.
ceis Demetrii regis: ἦν ἡ ὑπόδεσις κατὰ μὲν τὸ σχῆμα
γασίας σχεδὸν ἐμβάτης πῖλημα λαμβάνων τῆς πολυτι
πορφύρας. mihi prior interpretatio magis probatur.
d. Εἰς κασσίτερον ἠλασμένον λεπτὸν γράφεσθαι.) Ve
num est inuentum tenues e plumbo albo, vel etiam
alio, laminas procudere in vsum scriptionis: quas
in formam cylindri voluebant, vt alia librorum vo
Pausanias Messenicis: ἀνείξας δὲ εὗρε κασσίτερον ἐληλ
ἐς τὸ λεπτότατον. ἐτέλιττο δὲ ὥσπερ τὰ βιβλία. ἐν
μεγάλων θεῶν ἐγέγραπτο ἡ τελετή. Vetus scriptor a
dam: εἰς ἐλασμὸς μολίβδου γράφοντες. Auctor est Di
XLVI. Decimum Brutum Mutinae obsessum de e
subsidio factum esse certiorem per literas in
bea exaratas, et ad librorum instar conuoluta
vrinatoribus noctu ei sunt perlatae; ἐς ἐλασμὸν
πτὸν ἐγγράψαντές τινα ἀπείλιξαν αὐτὸν ὥσπερ τι χ
κολυμβητῇ νυκτὸς ὑφύδρου διενεγκεῖν ἔδωσαν. Fronti
III. *Hirtius Cos. ad Decimum Brutum, qui Mutinae
tonio obsidebatur, literas subinde misit, plumbo s
bus ad brachium religatis, milites Scultellam*
bant. Obseruo etiam fuisse, qui in tabella aerea
sculperent, et postea placentam fingerent, in c

[illegible] χάρτας μολιβδίνας, vt Lyſimachus et Suetonius, [illegible]tas *plumbeas*.

Ἀναλυέτω τὰς ῥαφὰς τῶν ὑποδημάτων.) Filis praeciſis, [illegible] calceorum ſoleae conſuuntur. Graecis communiter [illegible]ας, proprie ῥομφεῖς quaſi ῥαμφεῖς a ῥάπτω. Gallicus idio[illegible] *ligneul*.

Ἀλλὰ γράψας λάθρα ἔτι τύτυ καθ.) Priore ſcriptura [illegible]endo, vt arbitror, deleta, et alia in eius locum ſubſti[illegible] ἀλλὰ γράψας editum voluimus, non ἀναγράψας, ne[illegible] aliter etiam Africanus.

Εἰς Ἔφεσον δ' εἰσεκομίσθη γράμματα τρόπῳ τοιῷδε.) Quar[illegible] Aeneae modus myſtice ſcribendi et occulte literas mit[illegible] duplex hic ſubtilitas; prior, quod pro papyro char[illegible], aut alia conſueta ad ſcribendum materia, folia ſunt [illegible]ita: deinde quod ad diſſimulandum hunc foliorum [illegible], vlceri ea ſunt impoſita; quae res eſt vſitatiſſima et omni ſuſpicione fraudis remotiſſima.

Ἐπιστολὴν ἔχων ἐν φύλλοις γεγραμμένην.) Scripſere ve[illegible] in variis foliis, praeſertim vero palmae: ſed folia de [illegible] loquitur Aeneas, maluacea fortaſſe fuerunt. nam [illegible] veteres et ad curanda vlcera ſunt vſi, et ad ſcriben[illegible] medici inter μαλακτικὰ folia maluae ſylueſtris ponunt. [illegible]ſcriptione etiam certum eſt: Heluius Cinna in epigram[illegible]:

Laeuis in aridulae maluae deſcripta libello
Pruſiaca vexi munera nauicula.

[illegible] qui cortice, ob id ipſum detracto quercui, vteren[illegible] inopia chartae; fibula veſtis pro ſtilo, atque ita literas [illegible]arent. Plutarchus initio Pyrrhi: ἄχρι τις ἐννοήσας, καὶ [illegible] δρυὸς φλοιὸν, ἀνέγραψε πόρπῃ γράμματα, φράζοντα [illegible] τε χρείαν, καὶ τὴν τύχην τῦ παιδός. Cedrenus ſcribit [illegible] eſſe κυρίως *librum*: ſed non cuiusuis arboris liber apta [illegible]d ſcribendum materia. Inuenimus et μύκητα, id eſt, [illegible]gum pro charta inſcriptum, et ad Traianum Dacicum [illegible]llum gerentem miſſum. auctor Xiphilinus ex Dione.

Εἰσενεχθείη δ' ἂν γραφὴ καὶ ἐν τοῖς γυναικῶν ὠσίν.) Quin[illegible] modus atque is ab Aenea excogitatus, quod declarat [illegible], cum ait, εἰσενεχθείη, *poſſit inferri*, non autem εἰσηνέ[illegible]. ſic etiam verbum γράφοιτο accipiendum in modo XII. [illegible] XIII. γένοιτο δ' ἂν καὶ ὧδε. nam quum ita loquitur, fieri

ἀντικαθήμενον πολέμιον.) Melius ἀντικαθημένων πολεμί
xtus modus non ſcribendi myſtice, ſed mittendi ſu
literas quoquo modo ſcriptas. Non diſſimile exemp
hiſtoria Romana. Frontinus: *Campani, diligenter Ro
a quibus obſeſſi erant, cuſtodias agentibus, quenda
transfuga ſubornatum miſerunt, qui occultatam balte
lam, inuenta effugiendi occaſione ad Poenos pertulit.*

Βιβλίῳ ἐν ᾧ ἔνεστ.) Scribe, ἐνὶ ἐγκατεῤῥάφη
στεφάνη τῦ θώρακος βιβλίον, ᾧ ἔνεστ. et illud ᾧ
perſonam.

Ἀποδοθῆναι τὸ βιβλίον ὡς δεῖ ὑπηρέτῃ.) Non
ſcribendum ᾧ δεῖ, id eſt, illi ad quem mittebatur
quem Aeneas ſolet τὸν πεμπόμενον dicere, vel ἐν δ
vox ὑπηρέτῃ niſi aliquid deeſt, prorſus παρέλκει.

Ἄλλος δὲ ἐν τοῖς ἐμπέμπων, εἰς τὴν ἡνίαν τῦ χαλινῦ
ἐνέγραψε.) Si proba eſt haec lectio, et inſcripta e
habenis epiſtola, ſimile erit ei, quod de aliis legimus
vt auctor eſt Frontinus, *interiora vaginarum inſeri*
Ego non puto ita ſcripſiſſe Aeneam, ſed potius
id eſt, *frenorum habenis inſuit.* Septimus autem
dus pene idem eſt cum texto. ſed Aeneas exempla
uerſae experientiae commemorat, magis quam
diuerſas.

Ἐγένετο δὲ καὶ περὶ ἐπιστολὴν τοιόνδε.) Non eſt ali

... homine extero literas non accepit a tabellario. nam τῷ ... interpretor de eo, qui fcribebat ad proditorem; ... potius proditores: Aeneas enim more fuo in numero ... eft religiofus.

... *Κομίζεται καὶ ὧδε.*) Octauus modus: quem et Philo ... nit: nam inter pauca hunc defcribit, ex Aenea, vt vi... licet non Aeneae verbis; breuius enim et obfcurius ... explicat. at Aeneae expofitio planiffima eft. et noftra ... pretatio declarationis alterius non eget.

... *Κύστιν ἰσομεγέθη ληκύθῳ ὁπόσῃ ἂν β.*) Philo fic: *εἰς κύ... ἂν βάλεται γραφέντων, εἶτα εἰς λήκυθον καινὴν σύμμε... τῇ κύστει αὐτῆς τεθείσης.*

... *Μέλανι κατακόλλῳ.*) Atramenti plures fpecies et cog... ina, Plinius et medici prodiderunt. *κατάκολλον* inter... tectorium. nam *γραφικῷ*, fiue librario glutinum ... admifcebant. Plinius lib. XXXV. cap. VI. *Omne atra... fole perficitur, librarium gummi, tectorium glutino ... ixto.*

... *Ἔπειτα φυσήσας τὴν κύστιν ἐν τῇ ληκύθῳ ἐνοῦσαν ἵνα ... θῇ ὡς μάλιστα.*) Lego ἵνα διατεθῇ ὡς μ. inflatur ... vefica, vt diftendatur. atque hoc certiffimum. in ... dio Philonis fimpliciter εἶτα φυσηθείσης. fequitur in ... Philonis καὶ μετὰ ταῦτα βρεχθείσης: quod non eft ... Aeneam, neque video quo pertineat.

... *Ἤδη δέ τις ἐν δέλτῳ ἐνξύλῳ γράψας κηρὸν ἐπέθηκε, καὶ ... ἄλλο κηρὸν ἐνέγραψε.*) Nonus hic modus cum fequente ... o pene vnum et idem funt. ad vtrumque adhibentur ... lae, et cera aut aliud quid tabellis fuperinducitur: in ... que arcanum tabellarum ligno infcribitur: fed in nono ... fuperducta aliam fcriptionem recipit, quae non occul...: in decimo vacua facies exterior mittitur. δέλτον ἔν... dixit, quia e multiplici materia fiebant; offe, ebore, ... ento, auro.

... *Λέγεται καὶ εἰς πυξίον γράψαντα μέλανι ὡς βελτίστῳ, ἔπει... λευκώσαντα ἀφανίζειν τὰ γράμματα.*) Decimus modus. ... etur alludere ad notiffimam Demarati hiftoriam. Iu... nus libro II. *Demaratus rex Lacedaemoniorum, qui apud ... regem exulabat, ne inopinato bello opprimerentur, omnia in ... llis ligneis magiftratui perfcribit: easdem cera fuperin... delet: ne aut fcriptura fine tegmine; aut recens cera ... proderet.* Vberius Herodotus vnde et Trogus et Polyae-

τα: qua significat, istum, de quo sentiebat, non cer[illegible] scripturam deleuisse, vt fecit Demaratus; sed creta [illegible] terra dealbasse. quare etiam modus retegendi literas [illegible]sus; noster ait, ligneam tabellam in aqua positam [illegible]pturam ostendisse; nimirum eluta creta. at Demarati[illegible] lae lectae sunt cera erasa, quod *κηρὸν κνᾶν* dixit Her[illegible] [illegible] fuse narrans.

Φανεῖται ἂν ἐν τῷ ὕδατι ἀκριβῶς ἅπαντα τὰ γεγρ[illegible]

Literas mystice scribendi vna haec ratio est; [illegible] vt mox literae non appareant, nisi aliquo adhi[illegible] dio. produntur hodie modi varii id efficiendi: [illegible] hic adnotabimus e lectione veterum. Plinius libro [illegible] cap. VIII. *Tithymallum nostri herbam lactariam v[illegible] lactucam caprinam: narrantque lacte eius inscripto [illegible] dum inaruerit, si cinis inspergatur, apparere liter[illegible] quidam adulteras alloqui maluere, quam codicillis.*

Cauerit haec custos: pro charta conscia tergu[illegible]
Praebeat; inque suo corpore verba ferat.
Tuta quoque est, fallitque oculos e lacte recen[illegible]
Littera: carbonis puluere tange, leges.
Fallet et humiduli quae fiet acumine lini,
Et feret occultas pura tabella notas.

Philo mechanicus de literis loquens occultis, [illegible] [illegible] appellat: [illegible]

it conspicuae: at si atramentum sutorium in aqua trineris spongiam in eam intinxeris, deinde scripturam spongia feris, literae fient conspicuae. Auctor est Cedrenus in antino Duca; Nicolaum quendam ad Thomam Logotam literas occultas scripsisse in nigro linteamine; quod m lauandum abstergendumque fuit, vt literae possent leri. ἔτος, inquit, ἐν ὀθόνῃ μελαίνῃ γράμματα γράψας ἀπεῖλεν τῷ λογοθέτῃ Θωμᾷ· καὶ τῆς ὀθόνης ῥυφθείσης δι' ὕδατος, φανερὰ τὰ γράμματα γέγονεν.

Γράφοιτο δ' ἂν καὶ εἰς πινάκιον ἡρωϊκόν, ἅπερ ἂν βέλει.) modus vndecimus superiori quidem adfinis, sed mula tamen diuersus, et operosior. in priore modo scriptualbo inducebatur simpliciter: hic albo, vel alio quouis eter nigrum, colore, qui pingentis arte imaginem alim referat. quid appellet πίνακα ἡρωϊκὸν alii viderint; γραφικὸν lego; ex ipsa narratione auctoris.

Ἱππέα φωσφόρον.) Intelligo Luciferum, curru vehen, quem albi equi trahebant. ita poetae et pictores fingebant: vt contra noctis currum nigris equis instruebant. e propterea poetae dicitur ἐλάσιππος νυχαυγής.

Ὡς εὐξόμενος.) Imo vero εὐξάμενος; tamquam relie adactus voti a te suscepti, cuius fueris damnatus.

Πασῶν μὲν ἀδηλοτάτη πέμψις, πραγματωδεστάτη δὲ νῦν μοι γραμμάτων δηλωθήσεται.) Duodecimum hic modum ponit Aeneas, haut dubie a semet inuentum: quem ex describit Iulius Africanus capite LIII. et appellat τρόπον περγότερον. et est reuera subtile inuentum; quod praas operationem magis quam verborum explicationem desrat.

Ἔστω δὲ τὰ τρυπήματα τῦ ἀςραγάλυ - - - ἀφ' ἧς ἂν πλευρᾶς ἄρξῃ τὸ Ἄλφα κ.) Supplendum quod in libro rer deest, hoc loco e codice Africani, qui ita describit. ἔστω τὰ τρυπήματα ςοιχεῖα· διαμνημόνευε δὲ, ἀφ' ἧς ἂν πλευρᾶς ἄρξῃ τὸ ᾱ καὶ τὰ ἐχόμενα etc.

Λίνῳ διείρειν ἐὰν - - - τῇ διέρσει τῦ λίνυ, α.) Quae hic sunt videntur extare apud Africanum, sed admodum corte in nostro codice. in quo, vt et in regio Aenae, διαιε et διαιρεῖν pro διείρειν et διέρσει crasso errore scriptum hoc loco saepius. sic ille; λίνῳ δῆσαι διαιρῦντα δὲ δηλῦν ἐν Corrigo ex istis vestigiis; λίνῳ δεῖ σε διείροντα δηλῦν· ἐν τῇ διέρσει τῦ λ.)

Τὰ ἐχόμενα τούτων παραγράμματα, ὅταν ἔλθῃ εἰς πλευρὰν, ὃ ταῦτά ἐστι, δίειρον πάλιν.) Scriptum in regio, ὃ τὸ ἰῶτα ἐστι, δ. quorſum autem hic mentio literae iota potius quam alius? omnino corruptiſſima haec ſunt. Videtur ab Aenea propoſitum fuiſſe exemplum ad docendam ſubtilis inuenti praxim: puta, αἱ δυνάμεις ἐνδεδόασι, vel λιμώττουσι. Mirum tamen, nihilo melius iſta ſcribi apud Africanum, ſcriptorem adeo vetuſtum. ſic enim eius codex habet. Τὰ ἐχόμενα τοῦ ἰῶτα γράμματα, ὅταν ἔλθῃ εἰς πλευρὰν ὃ τὸ ἰῶτα γράμμα ἐστι, δίειρον. καὶ πάλιν παρεὶς τ.

Ὅπη συμβαίνει - . - - εἶναι.) Africani codex vna voce plenior ὅπη εἶναι συμβαίνει, δίειρον. deeſt nomen literae per cuius foramen filum traiiciendum, et hic et in proxime ſequentibus verbis, quae ab Aenea ſunt omiſſa.

Ἀνάπαλιν δὲ γίνεται ἡ* ἐξίωσις τῇ ἐνέρσει.) Nihil poteſt ſignificare vox ἐξίωσις, quod ſententiae loci huius conueniat. Lego ἡ ἐξαίρεσις τῇ ἐνέρσει. in regio eſt ἐνέρξει, quod et analogiae repugnat, et vſui ſcriptorum. Liber Africani et in proxime praecedentibus verbis, et hic quoque corruptiſſimus: ἀναπ. γινομένης τῆς ἀξιώσεως ἐν ἄρξει.

Γίνοιτο δ' ἂν καὶ ὧδε.) XIII. modus pene idem cum modo expoſito.

Ἤδη δέ τινες εἰς βιβλίον γράψαντες ὡς λεπτότατον, μακροὺς στίχους.) XIV. modus. docetur ratio commode occultandi intra veſtem epiſtolam. vult ſcribi in praelongo pittacio, ſed anguſto; vt id plicatum ori foraminis illius in tunica, per quod brachia inſeruntur, applicetur, et extremus pannus in eam partem replicetur. ita fiet, vt quia minimum tumoris ita poſitum pittacium excitabit, oculos φυλάκων facile fugiat. non diſſimilis occultandi modus docetur a Philone, intra cauſiam quae eſt διπλῆ.

Οἱ γοῦν περὶ Ἴλιον ἄνθρωποι ἐκ τοσούτου χρόνου, καὶ ἔτι ἐπιτεταγμένοι μὴ εἰσελθεῖν αὐτοῖς τὰς Λοκρίδας.) Anno poſt Ilii excidium tertio, quum peſte grauiſſima vexarentur Locrenſes, edita ſors eſt ab Apolline, non aliter mali finem inuenturos, quam ſi ad placandam Mineruam Ilienſem, ob imminutam Caſſandrae virginitatem ab Aiace, vniuerſae genti Locrorum infenſam, binas Locrides virgines ſorte lectas per annos mille continuos Ilium mitterent. Has virginibus Troiani inſidias ſtruere ſoliti, easque crudeliſſime enecare, ſummo ſtudio cauentes, ne vrbis aditus ipſis pateret.

teret. historia est nobilissima, quam pluribus narrat Ly-phron et ad illum Tzetzes. tangunt Polybius libro XII. rabo libro XIII. Plutarchus de sera numinis vindicta et i. Quod autem initio harum notarum dicebamus, de tustate huius scriptoris posse ex hoc loco fieri coniectu-m, verum est. nam Aeneas perspicue ostendit, sua adhuc tate morem illum, vel potius tetram superstitionem fuis- obseruatam. at Tzetzes, auctorem Timaeum laudans, situm hunc morem scribit, post confectum bellum Pho-:um. constat autem Phocico bello impositum esse finem Philippo, anno tertio Olympiadis CVIII. Tzetzis verba nt; χιλίων δὲ ἐτῶν παρελθόντων, μετὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον ιύσαντο τῆς τοιαύτης θυσίας, ὥς φησι Τίμαιος ὁ Σικελός. to verum esse, quod dixit Timaeus de tempore, quo im-me institutum, mitescentibus in dies magis magisque minum ingeniis, omitti coepit. quod tamen videtur signi-are, exiisse mox a bello Phocico mille annorum tempus Apolline memoratum, cum vera temporum ratione pa-m congruit. nam ab excidio Ilii ad primam Olympia-m, eruditissimi quique veterum annos dumtaxat qua-ingentos et octo putarunt; inde ad victoriam Philippi Phalaeco et Phocensibus anni CCCCXXXI. aut CCCCXXXII. summa annorum DCCCXL. Scribit tamen b. Hieronymus, ro primo aduersus Iouianum, Locrides virgines Ilium ex re fuisse missas, per annos circiter mille.

Λανθάνουσι πολλὰ εἰσάγοντες σώματα.) Videtur nihil de-s. potest scribi λανθάνουσι τὰς Ἰλιάς πολλὰ εἰς.

Παρὰ δὲ τοῖς παλαιοτέροις καὶ τοιόνδε ποτε ἐτεχνάσθη.) Hic modus omnibus saeculis vsitatus: licet videatur Aeneas nquam singulare exemplum ex vetustate repetere. de-ribit autem pene ad verbum verba Herodoti de Timoxe-, qui clandestina consilia cum Artabazo Potidaeam ob-lente communicabat, epistolis ad crenas sagittarum reli-tis, quas inuicem mittebant. Locus Herodoti est in octa-Musa. Sic in Plutarchi Cimone, Chii, qui in exercitu monis erant Phaselitas obsidentis, cum obsessis commu-cant, τοξεύοντες ὑπὲρ τὰ τείχη βιβλίδια, προσκείμενα τοῖς οῖς. Auctor est Nicetas Choniates, Andronicum in sidenda vrbe Prusa literas sagittis affixas missitasse, qui-s ad deditionem vel proditionem ciues hortabatur. Ni-tas eleganter vocat δυσίρια γράμματα. ex eodem auctore

difcimus, ferrum adimi folitum fagittis quibus literae alligabantur. fic ille in obfidione Zeugmini: *οὐκ ὀλίγοι τῶν ἔνδοθι, τὰ Ῥωμαίων φρονοῦντες, καὶ ἀτράκτοις ἀσιδήροις βιβλία προσδέοντες, ταῦτα πρὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν ϛράτευμα νυκτὸς ἐξετόξευον.* Nec tantum arcus adhibiti ad huiusmodi epiftolas mittendas, fed etiam catapultae *ὀξυβελεῖς*, et telis emittendis aptae. Narrat Polyaenus lib. II. Cleonymum regem Lacedaemoniorum, quum Troezenem obfideret, difpofitis circa vrbem catapultis, tela iaculatum effe, quibus erat infcriptum, *Ἥκω τὴν πόλιν ἐλευθερώσων.* Alii in eam rem fundis vtentes, iaculabantur glandes infcriptas. Hirtius de bello Hifpanienfi capite II. *Per idem temporis glans miffa eft infcripta, quo die ad oppidum capiendum incederent, fefe fcutum effe pofituros;* paullo poft; *indicium glande fcriptum mifit, per quod certior fieret Caefar, quae in oppido ad defendendum compararentur.* non erant autem verae glandes in quibus fcribebatur, fed tefferae quadratae, vt tali vel taxilli. ideo Appianus in Mithridatico, non *μολυβδίδας* appellat, fed *πέσσους ἐκ μολίβδου πεποιημένους*, tribus locis in narratione obfeffarum a Sulla Athenarum.

*Οἱ δὲ τοῦ τοξεύματος περὶ τὰς * πύλας γλυφὰς ἑλίξαντες τὸ βιβλ.)* Corrigendum ex Herodoto quem defcribit, *περὶ τὰς γλυφίδας ἑλίξαντες τὸ β.*

Ἱστιαῖος δὲ βουλόμενος τῷ Ἀρ.) XVI. modus, ipfe quoque ex Herodoto petitus, cuius verba etiam hic defcribuntur. Scribere in cute nuntii vfitatum antiquis, vt ad decimum modum oftendimus.

Γράφειν δὲ καὶ ὧδε.) Credo olim pro ingeniofo habitum hunc modum XVII. quo hodie fi quis vtatur, ludibrium profecto debeat. quem enim mediocris ingenii moretur omiffio vocalium in vernacula lingua; quum etiam pueri, in Hebraicis aliquantum exercitati, fcripta biblica punctis vocalibus carentia non difficile affequantur? atqui in literarum forma hic ab Aenea praefcripta, non omittuntur penitus vocales; fed earum loco puncta fubftituuntur, itaque pene puerile hoc mihi inuentum videtur. Plus aliquanto ingenii fuit in Iulii Caefaris et Augufti epiftolis, quarum myfteria Suetonius et A. Gellius nos docent.

Ὁπόσον ἂν τύχῃ ἕκαϛον ὂν ἐν τοῖς γραφομένοις, τοσαύτας ϛιγμὰς εἶναι.) Interpretor *ἐν τοῖς γραφομένοις* cum literae continua ferie difponuntur, vt fit in alphabetis: vel quam

voca-

ocales feparatim a confonantibus in ordinem digeruntur. ibrarii quum haec non intelligerent, in defcribendo exemplo, quod fubiicitur, fuauiter delirarant: nam in codice, 10 fumus vfi, punctis omiffis, fuper fingulas confonantes ıgulae virgulae funt ductae. Siue igitur Graece fcribas, ue Latine, vocalium et punctorum haec erit ratio.

α. ε.. η:˙ ι:: ο::˙ υ::: ω:::˙

a. e.. i:˙ o:: u::˙

Καὶ τόδε ἄλλο ἀντὶ τῶν φωνηέντων γραμμάτων τίθεσθαί τι i.) Deeft in extremo vox ἄλλο. pro vocalibus ponendum iud quid: puta, figuras fignorum coeleftium, aut animaım, aut alias de induftria confictas figuras, de quibus muenerit. Efto igitur hic modus xviii. in quo foecunda genia maximam fefe exercendi facultatem habent.

Καὶ τάδε τὰ πεμπόμενα γράμματα εἰς τ.) Scribo καὶ τό. τὰ πεμπόμενα γρ. illis verbis καὶ τόδε fignificat, nouum fe modum proponi, qui erit xix. alioquin poterant videri a cum praecedentibus cohaerere.

Πολλοὶ δὲ κατὰ Ἤπειρον κυσὶν ἐχρήσαντο ὧδε.) Vltimum mc et vigefimum literas clam mittendi modum, ex Aenea fcribit Africanus. de canum vfu multiplici in belli facinribus, dicebamus ad caput xxii. κατ' Ἤπειρον fcripfimus, niufcula litera: vt dicat Aeneas, in Epiro id plurimum ri folitum, vbi funt Moloffi canes, obeundis hoc genus iniſteriis idonei, et aliis, qui minores funt, et corpore et ribus tutiores. neque obftat, quod fequitur, ἔστι δὲ τοῦτο ισσαλικόν, vel vt habet Africanus Θεσσαλῶν. nam potuit heffalorum inuentum effe, licet aetate auctoris noftri pirotae id inuentum crebrius vfurparent. fi quis tamen τ' ἤπειρον, pro in continente et quoties terra poteft iter ufici, maluerit, per me liberum illi efto. Mirum vero eneam, qui tanta diligentia (vt quidem adeo vetuftus auor) omnes rationes epiftolas occulte mittendi commemot, columbarum non meminiffe, quas internuntias in res magnis olim aliquando fuiffe, certum eft, et obferuat inius libro decimo, probatque exemplo illius, qua Muenfi obfidione Decimus Brutus et Hirtius conful fuerunt i. rem commemorat, et pluribus explicat Frontinus libro i. id inuentum antiquius effe faeculo Aenae, liquido proit Anacreontis oda, fcripta a fuauiffimo poeta in columm, qua ipfe vtebatur internuntia. in eo carmine ait co-

lumba; Ἐγὼ δ' Ἀνακρέοντι διακονῶ τοσαῦτα. Καὶ νῦν, ὁρᾷς, ἐκείνε Ἐπιςολὰς κομίζω. ſed ſilentii Aeneae, haec ſine dubio cauſſa eſt; quoniam in rebus ſeriis opera columbarum ad nuntios deferendos nemo adhuc temporibus illis fuerat vſus: id namque obſidione Mutinenſi primum eſſe factum, etiam Plinius, tanto iunior Aenea, credidit. antea in amatoriis ſaltem et ludicris epiſtolis ſaepius idem factitaſſe, qua Graecos, qua Romanos certo conſtat. Exemplo Mutinae edito ſimilia poſterioribus temporibus edita ſunt vbiuis terrarum. in oriente vero, et olim et nunc vulgatiſſima res eſt, columbas ad eiusmodi iuſſa paratas habere. Legant οἱ φιλομαθοῦντες, ſi lubet, quae ſuper hoc notis ſuis ab Sphaeram barbaricam Manilii ſcripſit, decus illud aeternum aeui ſui, IOSEPHVS SCALIGER; vir aut heros potius, et quidem heroe magno ſatus, in tantum laudandus, in quantum virtus et meliores literae poſſunt intelligi. quarum ille δαιμόνιος ἀνὴρ magnitudinem, amplitudinem, maieſtatem denique paene ſolus, quum animo viderit, ingenio fuerit complexus, diuina et ſine exemplo felici induſtria, per totum vitae curriculum bene de iis mereri numquam ceſſauit; quantam in nupero eius obitu respublica literaria fecerit iacturam, quantum et quam ἀνήκεςον vulnus acceperit; omnes intelligunt eruditi, in quorum pectoribus probitas, candor, φιλαλήθεια et gratus animus, nimis, ah nimis, rarae hoc ſaeculo virtutes, habitant; certe quorum mentes a rationis vſu, atque adeo ſenſu communi ὑπὸ θηριωδίας καὶ θεοβλαβείας non exaruerunt. Nos, qui viuum pari ſemper proſecuti veneratione ſumus et pietatis affectu, atque optimum parentem noſtrum, quique literas ἐκπαθῶς amamus; neque acerbiſſimi nobis caſus recordari ſine moeſtiſſimo gemitu, ſine aegerrimis ſuſpiriis, ſine profuſiſſimis lacrymis poſſumus: neque porro auocare animum ab eius memoria, et acerrimo doloris huius ſenſu, valemus. Quod igitur vnum ſupereſt, dolorem noſtrum et luctum ἄφατον recordatione virtutis et praeſtantiae τοῦ νῦν μακαρίτε ſolamur. Atque in hac cogitatione quum eſſemus nuper toti, carmen repente effudimus, quod placuit infra ſubiicere, aequis lectoribus profeſſione pietatis erga defuncti manes, vt ſpero, excuſandum.

EIΣ

ΙΩΣΗΠΟΝ ΣΚΑΛΑΝΟΝ, ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΣΚΑΛΑΝΟΥ, ΜΕΛΟΣ.

Ὦ μεγίστου παῖ πατέρος μέγιστε,
Ἐξ ἴσου Μοῦσαι Χάριτές τε κοιναὶ
Ἐκθορόντ' ἐκ νηδύος ὃν φίλαντο,
ΣΚΑΛΑΝΕ δῖε.

Τίς δύναιτ' ἀνδρῶν σέθεν ἐξικέσθαι
Τοῦ κλέους ἐσθλοῦ, ἔπεσιν γεραίρων
Ἢ σὲ, ἢ τὸν σεῖο γονῆ' ἀγαυὸν,
Θαῦμα βροτοῖσι;

Καίσαρος ῥώμην καὶ Ἀρήϊ' ἔργα,
Καίσαρος πυκνὰς πραπίδας, σοφόν τε
Νοῦν, ἅλη ἐκπλὴξ κελαδεῖ δύσις τε,
Ἀντολία τε.

Οὗ δ' ἔκτιμόν σου λαβὼν ἔπειτα
Κλῆρον, ἔκτυχον φάτιν αἴσιον τ', εὐ-
φημίαν αὐτὸς πατρὶ οὐδὲν ἧττον
Ἀντιπροσῆψας.

Ἀμφὶ σοὶ πρῶτον φάος ἠλίοιο
(Μοῖρα δ' ὠπήδει θεόθεν·) βλέποντι,
Γέντο πρεσβίσταις Ἀρετῇ θ' ἅμιλλα,
Τῇ Σοφίᾳ τε.

Ἡ μὲν οἰκεῖον ἐθέλουσά σ' αὐτῇ,
Ἡ δὲ σῆς ἴυγγι δαμεῖσα μορφῆς,
Ὅσσα περ ξεινήϊα δῶρά γ' ἔχον,
Σοὶ πόρον ἄμφω.

Ἀμφέπειν ἁγνὸν βίοτον, τ' ἀληθὲς
Εὐσεβῶς ἀσκεῖν, κρατέειν παθῶν τε,
Θεῖον ἡ θείη Ἀρετῆ γέρας σοι
Ἠγγυάλιξε.

Μέτρα γῆς, καὶ τείρεα τᾶν ὀλύμπω,
Τὰς παραλλάξεις, ὁμαλὰς κινήσεις,
Καὶ προηγήσεις Φαέθοντος, ἠδὲ
Λοξὰ κέλευθα,

Καὶ τροπὰς, χ' ὑψώματα· τὰς σελήνης
Αὐξομειώσεις, κάνονας χρόνοιο·
Σειρίυ καυθμὺς, δόσιν Ὠρίωνος,
Πληϊάδων τε·

Τῶν πόλων ἐξάρματα, τὺς ἀριθμῶν
Δυσπαλαίστυς ὐρανίων λογισμὺς,
Καὶ φύσιν πᾶσαν, Σοφία τορῶς σε
Ἐξεδίδαξε.

Δῶκε παιδείας τέλος ἄκρον ἥκειν·
Δῶκε πρωτεῖ' εὐεπίης μελιχρᾶς·
Δῶκ' ἀριστεῖα Κριτικῆς· ἔφηνε
Τὴν μακάρων τις

Πάνσοφον τέχνην, ἰδὲ σωσίβιβλον,
Καὶ πλάνας δεινὴν ὀλοὰς ἐλέγχειν.
Γῆρυος πάσης μερόπων ἁπάντων
Δῶκ' ἐπαΐειν

Τῆς πάλαι, τῆς νῦν. Δαναὸς, Λατῖνος,
Κελτικὸν πᾶν φῦλον, Ἑβραῖος, Ἰνδὸς,
Αἰθίοψ, Χαλδαῖος, Ἄραψ, ἄκουεν
Σῦ λαλέοντος.

Εντὶ λεχθέντων ἐνὶ χερσὶ πάντων
Μάρτυρες δέλτοι, σοφίας γέμυσαι,
Ἃς χάραξας, πευκαλίμῃσι φρεσσὶν
Ἐκτολυπεύσας,

Φῆστος, Οὐάρρων, καὶ ὁ Παμφίλοιο,
Μυρίοι τ' ἄλλοι σοφοὶ, ὓς ἔσωσας,
Φαντὶ μαντείων ὅτι σοὶ σόμ' ἔσκε
Θῶκος ἀληθής.

Θυμὲ, τί σπεύδεις Λύδιον παρ' ἅρμα
Πεζὸς ἰχνεύειν; αἰετὸν διώκεις,
Ἀρχὸν οἰωνῶν, μελανοχρόοιο
Γῆς ἔπι ἕρπων.

Δίζεται ῥάπτῃ σχεδίῃ περαιῦν
Τὸν μέγαν πόντον, σέθεν ὅστις ἔργα,
ΣΚΑΛΑΝΕ, πρόφρων προέλοιτ' ἀριθμεῖν,
Μεῖζον' ἀριθμῦ.

Οἶδε καὶ Μῶμος στεφάνοις ὁποίοις
Ἐξ ἀέθλων, ὁσσατίοις τ' ἐμίχθης

Μεσικῶν· ἔσσας φθονερῶν ἄπαι νίκας ἐκόμιξας.

Χαῖρε δὴ, φύτλης βροτέης ἄγαλμα,
Κελτικῆς αὔχημα, λαχὼν ἄωτον
Τῶν ἐπισημῶν, ἀγαθῶν καλῶν τε
Σεμνολόγημα.

Χαῖρε νῦν ὄντως· ὅτε θνητὸν ἐκδὺς
Ἄσμενος σῶμ', ἀθάνατος γένε τε,
Καὶ μάκαρς, εἶν ἄφθιτος ἀφθίτοισι,
Κύδεϊ γαίεις.

Ἀπαγαγόντες * δέσμον περιέθηκαν περὶ τὸν αὐχένα ἱμάντα.) Omnino δέσμιον rectum eſt. etſi aliter praeit codex Africani vocem ἱμάντα non agnoſcens; ita enim exprimit haec verba, κυνὶ δεσμὸν τεθεικότες περὶ τὸν αὐχένα.

Χρὴ δὲ τὰς παραγινομένας εὐθὺς ἀνοίγειν δέλτες.) Onoſander duces militares admonens, vt omnibus, qui aliquid noui nuntiaturi aduenient, facilem aditum praebeant, hanc rationem affert: πολλάκις γὰρ ἐν ὀξεῖ τὸ δυνάμενον φραςθῆναι πάρεισί τινες μηνύοντες: ſit enim ſaepe, vt adueniant quidam indicium rei deferentes, cui eo ipſo tantum temporis momento poteſt prouideri. eadem ratio hic quoque locum habet. Notum Caeſaris exemplum, qui indicem coniurationis libellum ſiniſtra tenens eſt occiſus. ei hiſtoriae plane gemina eſt, quam auctor narrat de Aſtyanacte priſco Lampſacenorum tyranno. atque haec ratio eſt, cur diuinus Hippocrates, et paſſim alii ſcriptores, praeſertim hiſtorici, appellent τὸν καιρὸν ὀξύν.

Πρὸς ἄλλες δὲ γενομένε πρότερον.) *Quum alios prius conuenisset.* ſed ne dubitent tirones, Aeneam aliud voluiſſe et ſcripſiſſe πρὸς ἄλλοις.

Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ ἐν Θήβαις ἡ Καδμεία κατελήφθη.) Teſtis eſt tritum apud Graecos prouerbium εἰς αὔριον τὰ σπεδαῖα. Lege Plutarchum in Pelopida. de Cadmeae occupatione ſuperius ad caput XXIV.

Γλῶς δὲ βασιλέως ναύαρχος.) Offendimus ſcriptum Πλῶς, tam falſo, quam verum eſt, quod ſubſtituimus. mentio huius apud Xenophontem, in primo et ſecundo Ἀναβάσεως, vbi Glus vocatur. alii Glos efferunt, vt Polyaenus libro ſeptimo. quo loco ea narrantur de hoc Perſa, quae ab iſtis Aeneae non plane ſunt aliena. Olim cum Polyaenum ede-

bamus, impofuit nobis deprauata apud Diodorum Siculum lectio, Γαὼς, quam putauimus apud Polyaenum restituendam. atqui verum eius nauarchi nomen fuit Γλῶς aut Γλὼς, vt omnes Polyaeni membranae habent. Locus Diodori in Olympiade xcviii. ita habet, etiam in nouissima viri eruditi editione. ὁ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἡγέμενος, λεγόμενος δὲ Γαὼ: et deinde, ὁ δὲ τὰ σόλα τὴν ναυαρχίαν ἔχων Γαὼς. vtroque loco scribendum Γλὼς, et ita semper.

Ἐπεὶ ἐχ οἷόν τε ἦν ὑπομνήματα ἐν βιβλίῳ ἔχοντα παρὰ βασιλέα εἰσιέναι.) Nulla fuit apud Perfas lex, quae adituros ad regem vetaret caussae suae commentarios conficere; neque hoc dicit Aeneas: sed vti potuisse negat, qui vel maxime confecissent: recte, impediebat enim vsum commentarii mos illius gentis, siue lex, quae intra digitabulum manus continere eos iubebat, qui regem adirent. capital enim in ea aula fuit, coram rege, ἐ διασῶσαι διὰ τῆς κόρης τὰς χεῖρας, vt loquitur Xenophon, qui alibi χειρίδα nominat, quam hic κόρην.

Ad cap. 32. Deinceps docentur obsessi, qua ratione hosti non iam procul a moenibus, sed ad moenia, aut in ipsis etiam muris pugnanti, sit resistendum. Aeneas hanc partem obsidionis vocat τὰς προσαγωγὰς, ostenditque duobus modis fieri; vel μηχανήμασι, cum admouentur tormenta, aut aliae adhibentur artes ad patefaciendum aditum. vel σώματι, quum ipsis corporibus militum res geritur, aut scalas conscendentium, aut per deiectorum murorum ruinam vi facere sibi viam nitentium. σώματα sunt viri. Machinarum meminit auctor illarum dumtaxat, quod initio monebamus, quae aetate ipsius in Graecia vulgo erant cognitae. Poteramus de posterius inuentis multa huc afferre, eximia et scitu non minus vtilia, quam iucunda: omnes enim Graecorum libellos de machinis bellicis, quos hactenus nancisci potuimus, diligenter excussimus: verum id esset commentarios vberes ac prolixos scribere, non quod opellae huius titulus pollicetur, breues notas.

Προσαγωγὰς μηχανήμασιν ἢ σώμασι.) Ita solet ista disiungere. cap. xxxviii. ἐν δὲ ταῖς προσβολαῖς τῶν πολεμίων πρὸς τὸ τεῖχος μηχανήμασιν ἢ σώμασι. aliquando coniungit, vt paullo post; πρὸς τὰ μεγάλα μηχανήματα, ἐφ' οἷς σώματά τε πολλὰ προσάγεται, καὶ βέλη ἐξ αὐτῶν ἀφίεται. de turribus et ma-

machinis ambulatoriis, quae dum admouentur, etiam mili-
a ſimul admouent.

Πρῶτον μὲν εἰς τὰ ὑπεραιρόμενα ἐκ πύργων ἢ ἱςίων.) Le-
ndum ἱςῶν. Ea vox iſto loco poteſt varie accipi. vete-
enim in obſidendis vrbibus, ad militem ſuum attollen-
n, vt muris ſublimior de ſuperiore loco pugnaret cum
te, aliquando ἱςὸς, id eſt, malos nauium adhibuerunt:
uando ligna erecta in ſummis turribus collocata, quae
ninarunt e re ipſa quoque ἱςὸς. De malis nauium teſtis
copius in prima Gothicarum rerum hiſtoria. Narrat
mius ille ſcriptor; Beliſarium in Africam claſſe tenden-
, quum appuliſſet in Siciliam, et ad deditionem οὐ πάρ-
ν pleraſque vrbes compuliſſet; Gothos, qui Panormum
bantur, auſos reſiſtere, hoc pacto in ordinem coegiſſe.
mbos ſagittariis onuſtos ad malos nauium appendit, quae
tum ingreſſae, proxime muros acceſſerant: ii milites de
eriore loco obſeſſos ſagittis petentes, incepti inſolentia
eos terruerunt, vt ſine mora confeſtim ſeſe dederent.
τὸν λιμένα, inquit, τῶν νηῶν ὁρμισαμένων, τὰς ἱςὰς ξυνέ-
νε τῶν ἐπάλξεων καθυπερτέρας εἶναι. αὐτίκα ἐν τὰς λέμβας
ν νηῶν ἅπαντας τοξοτῶν ἐμπλησάμενος, ἀπεκρέμασεν ἄκρων
ν. ὅθεν δὴ κατὰ κορυφὴν βαλλόμενοι οἱ πολέμιοι, ἐς δέος τε
ήχανον ἦλθον, καὶ Πάνορμον εὐθὺς ὁμολογίᾳ Βελισαρίῳ παρέ-
ν. Non diſſimili arte et Timotheus Athenienſium dux
ronen, Macedoniae, ſiue Thraciae vrbem maritimam, ce-
. Hiſtoriam narrat Polyaenus libro III. cuius verba
iciam, quia lucis egent. Τιμόθεος ἐπολιόρκει Τορώνην·
μὲν Τορωναῖοι μεγάλα ὕψη ἀντανέστησαν, Φορμῶν ψάμμα πλη-
μένων. ὁ δὲ Τιμόθεος μηχανήμασι μακροτέροις ἐξ ἱςῶ ἀκίδας
ηθεὶς, καὶ δρέπανα εἰς τὰ ἄκρα τῶ ἱςῶ ἐμβαλὼν, ταῖς ἀκίσιν
διφθέρας ῥηγνύων, τοῖς δὲ δρεπάνοις ἀνέτεμε τὰς Φορμὰς, ὡς
ν τὴν ἄμμον. Narrationem ſatis obſcure expoſitam ita
pio. Timotheum, vt molem a Toronaeis excitatam e
ctis arenae et coriis oppanſis, euerteret, dorydrepanis
m e ſummo nauis malo peculiaris artificii: nam quum
lgo dorydrepana conſtent e longurio et falce; Timotheus
c amplius ſpiculum extremo ligno praefixit; vt ſpiculo
ia perforaret, quod falce non poterat. μηχανήματα μα-
ότερα, puto eſſe longurios, ſiue haſtilia praelonga dory-
epani; quae interdum ad malum ſummum alligabantur,
ſimilitudinem antemnae. quare Diodorus Siculus lib.
XVII.

XVII. δρεπανοφόρους κεραίας, antemnas quibus falces erant praefixae, ait fuiſſe oppoſitas arieti ad ſecandos funes, quibus incitabantur. interdum ab hominibus tractabantur ad ſummum malum euectis, qui vel in lembis appenſis ſtabant, vt modo apud Procopium, vel in pegmate et tabulato ob id ipſum excitato. quare illa ἐξ ἱστοῦ, interpretor, vel de alligatis ad malum haſtilibus dorydrepanorum ad inſtar antemnarum; vel de hominibus eo ſubuectis. potuit et pluteum circa ſummum malum collocari turriculae ſimilitudine ornatum, vt in ſimili re apud Vitruuium. τὰ ἄκρα accipio de extremis longuriis, non de ſummo nauis malo. itaque illa verba τοῦ ἱστοῦ cenſeo delenda, niſi plura deſunt. Totus locus ita vertendus. *Timotheus Toronen obſidebat. Toronaei altas moles contra erexerant, corbibus arena repletis. Timotheus machinis longioribus e malis nauium porrectis ſpicula appoſuit, et falces in extremis machinis; ſpiculis coria rumpebat: falcibus corbes diſſecabat, vt arena diffluerct.* De tignis erectis in ſumma turri, en teſtem locupletem, Apollodorum priſcum mechanicum in Poliorceticis ſuis. Ἐὰν θέλωμεν, ἐπὶ τοῦ πύργου τοῖς μεσοστάταις τούτοις ἄνω κατὰ μέτωπον ἱστοὺς παραστήσομεν τετραγώνους, ἀρτήματα κριῶν φέροντας. οἱ κριοὶ οὗτοι ἐνσείουσι ταῖς ἐπάλξεσι, καὶ λύουσι, καὶ τοὺς τειχομαχοῦντας ἐξωθοῦσι τοῦ τόπου. *Si libuerit, ſuper turris meſoſtatis deſuper in fronte collocabimus* ἱστοὺς, *id eſt arrectaria, arietes rudentibus ſuſpenſos ferentia. atque ii arietes pinnas murorum ictibus tundunt, ſoluuntque; et propugnatores murorum loco cedere compellunt.* Nicetas Choniatas in Balduino, de Oreſtiadis vrbis munitionibus loquens, et eius obſidione ab Henrico Balduini fratre tentata. εὗρατο τοὺς πύργους τῆς πόλεως ἐπὶ τῶν ἄκρων δεξαμένους ἐκ δονάκων πήγματα, ἐς πολὺ τοῦ ἀέρος ἀναβαίνοντα. ἀλλὰ καὶ τοῦ ξυλίνου ἄνωθεν πύργου καὶ κατεπάγησαν, ἔχοντες οἷα καὶ ὅσα ἐπιχυθέντα ἀνάψαι τε φλόγα, καὶ εἰς μέγα προκαλέσασθαι πέφυκεν. ἀνήχθη δὲ καὶ ἐπ' αὐτῶν προυφαίνοντο τεκτονικὰ πολεμιστῶν ἀνδρῶν ἀναπαύματα.

* Οἷς προσαχθέντα ὑπεραίρειν χρὴ τισὶν αὐτ.) Magnum hic vulnus codex regius accepit: nam pluſcula deeſſe verba res arguit. Aeneas ſine dubio hoc praecipiebat: quoties turres muro admotae fuerint ipſo altiores, altitudinem moenibus eſſe addendam, ſed hoc variis modis quum fieri queat, vt docet Vegetius libro IIII. cap. XIX. eam ratio-nem,

…, quae fuerat ab auctore propoſita, diuinare non poſſu… Philo ita praecipit: Πρὸς τὰ μηχανήματα ὅταν ἐγγὺς … καὶ τὰς κριὰς, καὶ τὰς ἐπιβάθρας, πρῶτον μὲν κατὰ τῦτον … τρόπον ἐπάραι τὸ τεῖχος, ὀ καθελόντας τὰς προϋπάρχοντας …μαχῶνας· ἀλλ᾽ ἐπ᾽ αὐτῶν τὴν οἰκοδόμησιν πεποιημένας, καὶ …ας ἄνωθεν κατασκευάσαντας, κατάστεγον ποιῆσαι ταύτῃ τὸ …ος, ὅπως ἂν ὑπάρχωσι διπλοῖ πρὸς τὴν χρείαν. *Aduerſus …chinas cum propius fuerint admotae, item arietes et epi…thras* (eſt hoc genus aſcendentis machinae, vt vocat Vi…pius: qui et *aſcenſum* vertit) *ante omnia curandum, vt …loco muro addas altitudinem: non quidem prioribus pro…gnaculis deiectis; ſed potius aliis deſuper exſtructis: ita …ub ea parte murus tectum recipiat, et ſint duplicia propu…gnacula:* deinde explicat Philo, quam habeant vtilitatem …plicia propugnacula, ad iniiciendos machinis laqueos. et …iles defenſiones. Vegetius de turri, *praeterea partem …ri ad quam machina conatur accedere, caemento atque la…dibus, vel luto, ſiue lateribus, poſtremo tabulatis exſtruen…e faciunt altiorem; ne defenſores moenium deſuper vrbi …ura poſſit opprimere. conſtat autem inefficax machina…tum reddi, ſi inueniatur inferius.*

… Χρὴ τισὶν ἀδιατμήτοις περιβληθέντα κατατετάσθαι ὑπὸ …των.) In his verbis fruſta ſunt duplicis ſententiae. il… …ν ἀδιατμήτοις περιβληθέντα, *rebus quibusdam, quae ſe… non poſſunt, inuoluta*, de coriis crudis aut ſimilibus re…accipienda, quibus conteguntur munitiones, quaedam … munitionum partes inuoluuntur. ſic apud Vitruuium, …ſolum acies, ſed etiam catenae quadruplices ex ferro … coriis crudis inuoluuntur. Verbum κατατετάσθαι, …ndit de pluteis aut re alia locutum auctorem, quae fu…bus erigeretur, aut ſtans firmaretur: id vero optime con…it huic loco. nam etiam apud Apollodorum ſequitur …t illa verba, quae paullo ante recitauimus: οἱ ἱστοὶ δὲ ἔτοι … τῶν παραστατῶν καὶ ἐπιζυγίδων καλωδίοις προσδεδεμένοι ἀπο…τεινέσθωσαν. *haec autem erectaria e paraſtatis et epizygidi…bus, ſiue axiculis alligati rudentibus intendantur.* quid apud …truuium et Graecos mechanicos ſint epiſtatae et epizy…gides, non eſt hic locus explicandi. Tirones ad eruditiſſi…mum Turnebum adeant, et illius aduerſaria conſulant. hu…iuſmodi funium in deſcriptione machinarum paſſim ſit men…tio. Graeci χοινία, κάλως et καλώδια itemque ὅπλα nominant.

nant. Aeneas quomodo appellarit hic, aut illa ὑπὸ πνεόντων quomodo ſint emendanda, diuinare nequeo. niſi cui placeat ὑπὸ τεινόντων, vt de viris funes trahentibus intelligamus, non de ipſis funibus.

Ἀλλὰ δὲ ὑποθυμιᾶν καπνὸν πολὺν ὑφάπτων ὡς μέγιστον πῦρ πνέοντα.) Etiam haec ſunt corrupta. docet reſiſtendum eſſe hoſti e turribus pugnanti, et fumo et igne. fumo tunc locus, quando turres obſidentium altitudine muros ſuperant. ὑποθυμίασιν, ſiue ſuffitum ad excitandum fumum in hanc rem non memini legere vſurpatum, ſed in aliis potius bellicis facinoribus, vt cum aduerſus cunicularios pugnatur, de quo capite XXXII. Vox πνέοντα iterum mihi hoc loco negotium faceſſit, vt modo πνεόντων, neque ſcio, quid ea faciam.

Ὕψη ἐκ Φόρμων πληρεμένων ψάμμε.) Polyaenus paullo ante iisdem verbis; ὕψη ἀντανέστησαν, Φορμῶν πληρεμένων ψάμμε. de arena non temere vterque notat. nam implebantur Φόρμοι et aliis rebus ſaepius, vt acere, velut in prima Polybii hiſtoria.

Ἴσχοι δ' ἂν τὰ βέλη καλάμων ταρσοὶ ὀρθίων καὶ πλαγίων συντιθεμένων.) Crates conficiendi rationem obiter docet Aeneas. ſunt vero crates, ſiue ταρσοὶ, πλέγματα ἐκ ῥάβδων, *textura quaedam virgarum.* Erant crates ad communem quidem vſum ſimplicius textae, ad belli vero neceſſitatem denſius textae, vt docet Ammianus libro XXI. Vitruuius libro X. cap. XX. *circum tabulata collocentur crates ex tenuibus virgis creberrime textis*, vel *textae.* Texebantur autem Φορμηδὸν, vt loquitur Thucydides, vel ψιαθηδὸν aut ἐναλλὰξ, vt ſcholiaſtes illius interpretatur. id ipſum ſignificare Aeneas voluit illis verbis ὀρθίων καὶ πλαγίων συντιθεμένων. Vitruuius in alia re ſic expreſſit libro VII. capite III. *ſi priores cannae transuerſariis arundinibus fixae ſunt, ſecundae erectis figantur.*

Σάκκους ἀχύρων πληρῶντα προκρεμαννύειν.) Leo Auguſtus §. 48. πρὸς τοὺς κριοὺς ἀντίκεινται τυλάρια, σακκία τε γέμοντα ἀχύρων καὶ ψάμμε. eruditus interpres ſcriptum inuenit τηλάρια et vertit *telaria.* atqui τυλάρια, ſunt culcitae, centones et id genus omnia. nam id τύλη ſignificat. Vegetius: *Aduerſum arietes vel falces ſunt plura remedia. Aliquanti centones et culcitas funibus chalant* (ita recte Turnebus) *et illis opponunt locis, qua caedit aries, vt impetus machinae*

materia molliore fractus, non destruat murum. Phi-
Poliorcetico μαλάγματα communi nomine appellat
corpora mollia, quae ad eludendos tormentorum
nte muros appenduntur. Diodorus lib. XVII. μαλα-
συνεσκευασμένας κατασκευάς. Pari ratione et a fagittis
alis, obtenfis velis, coriis, aut ciliciis, laxius panfis,
at Marcellinus, fe defendebant: neque enim, vt ait
us, facile tranfeunt fpicula, quod cedit et fluctuat. ideo
dorus ad teftudines tegendas vult eis imponi δέῤῥεις
μένας, μὴ προτεινομένας, διπλᾶς, καὶ χαλάσματα ἐχό-
ς ἐκλύηται τὰ πεμπόμενα, quod et alibi repetit. Non
autem mollia appenduntur contra arietem; fed et-
ia, tum aduerfus ictus machinarum, tum aduerfus
ia. inprimis tabulae palmeae, quae prae duritie fua
us refiftunt et ignibus. e pluribus igitur inter fe col-
tabulatum efficiebant, quo muros defenderent. Phi-
ὡς τοὺς πυροβόλους ὀρθῶς ἔχει τὰς ἐκ τῶν φοινίκων σανί-
δας πήξαντας κατακρεμάσαι πρὸ τοῦ τείχους. ἰσχυραὶ γάρ εἰσι,
δύσπρηστοι. etiam Vitruuius ad hos vfus, tabulas pal-
praecipue defiderat: admittit tamen et ex cetera ma-
quae maxime, inquit, habere poteft virtutem; prae-
um aut alnum: haec enim funt fragilia et faciliter re-
ignem. Pofterior aetas ligna in hos vfus appenfa
uit πέντιλα: nam fcribit Leo ibidem: Ἀντίκεινται
πέτραις βολαῖς κιλίκια κρεμάμενα ἔξωθεν τοῦ τείχους κατὰ
προμαχῶνας, ἢ σάρκινα, ἢ χοινία εἰλιγμένα, ἢ πέντιλα,
λα κρεμάμενα. καὶ πλινθὶς δὲ ἐν τοῖς προμαχῶσιν οἰκοδο-
ι. Interpres male illa accepit, ἤτοι ξύλα κρεμάμενα;
nihil aliud funt, nifi vocis praecedentis interpretatio.
ἕντιλα vox latina eft, et fignificatione et formatione
ata; vt σάρκινα, pro farcinis, aut potius mole e con-
farcinis. Non erat difficile horum omnium exempla
toria, fiue Graeca, fiue Romana afferre: quibus nunc
emus, ne modum operis inftituti excedamus. et funt
Iloforum manibus, quae de eo argumento fcripfit Iu-
ipfius, vir eruditione et ingenio praeftantiffimus, ac
dum vixit amiciffimus. cuius memoriam fruftra qui-
odie apud bonos infamant; dum furiofis fcriptis fuis,
alio dignis auctore, quam Maenade aliqua Bacchica,
ucti commendatione, gratiam apud probos concilia-
atur. non vtique aufuri, fi viueret ὁ μακαρίτης: quem
toto

tius bellicis facinoribus, vt cum aduerſus cunicular gnatur, de quo capite XXXII. Vox *πνέοντα* iteru hoc loco negotium faceſſit, vt modo *πνεόντων*, neq quid ea faciam.

Ὕψη ἐκ φορμῶν πληρουμένων ψάμμῳ.) Polyaen lo ante iisdem verbis; *ὕψη ἀντανέστησαν, φορμῶν πλη ψάμμῳ.* de arena non temere vterque notat. bantur *φόρμοι* et aliis rebus ſaepius, vt acere, ma Polybii hiſtoria.

Ἴσχει δ' ἂν τὰ βέλη καλάμων ταρσοὶ ὀρθίων καὶ συντιθεμένων.) Crates conficiendi rationem ob Aeneas. ſunt vero crates, ſiue *ταρσοὶ*, *πλέγματα* textura quaedam virgarum. Erant crates ad co quidem vſum ſimplicius textae, ad belli vero n denſius textae, vt docet Ammianus libro XXI. libro X. cap. XX. *circum tabulata collocentur cra nibus virgis creberrime textis*, vel *textae*. Te autem *φορμηδὸν*, vt loquitur Thucydides, vel *ψια ἐναλλὰξ*, vt ſcholiaſtes illius interpretatur. id i ficare Aeneas voluit illis verbis *ὀρθίων καὶ πλεγ μένων.* Vitruuius in alia re ſic expreſſit libro XII, *ſi priores cannae transuerſariis arundinibus ſecundae erectis figantur.*

Σάκκους ἀχύρων πληρῶντα προπεραιοῦσθαι.) L ſtus C. 48. *πρὸς τὰς κατὰ ἀντίκρυ τῶν τειχῶν* ...

teria molliore fractus, non destruat murum. Phi-
[l]orcetico μαλάγματα communi nomine appellat
[co]rpora mollia, quae ad eludendos tormentorum
[ictus] muros appenduntur. Diodorus lib. XVII. μαλα-
κενδιδύτας κατασκευάς. Pari ratione et a sagittis
[..]s, obtensis velis, coriis, aut ciliciis, laxius pansis,
Marcellinus, se defendebant: *neque enim, vt ait*
facile transeunt spicula, quod cedit et fluctuat. [illegible]
[..]us ad testudines tegendas vult eis imponi [illegible]
[..]ας, μὴ προτεινομένας, διπλᾶς, καὶ χαλάσματα [illegible]
[..]λόηται τὰ πειπτόμενα, quod et alibi repetit. Non
[illegible] mollia appenduntur contra arietem; sed et-
[iam] aduersus ictus machinarum, tum aduersus
imprimis tabulae palmeae, quae prae duritie sua
resistunt et ignibus. e pluribus igitur inter se col-
[illegible] efficiebant, quo muros defenderent. [illegible]
[..]ς [illegible] ὀρθῶς ἔχει τὰς ἐκ τῶν φοινίκων [illegible]
[illegible] πρὸ τῦ τείχυς. ἰσχυρα γὰρ εἰσὶ,
[illegible] etiam Vitruuius ad hos vsus, [illegible]
[illegible] desiderat: admittit tamen *et ex altera ma-*
[illegible], inquit, *habere potest virtutem, prae-*
[illegible]

[illegible]

toto animo et pectoris affectu rabiem illam caninam esse abominatum, et vita et scripta ostendunt: nos probare possemus literis non vnis, quas ab eo acceptas inter κειμήλια seruamus, si latratores istos faceremus tanti.

Ἀγγεῖα ἐρίων.) Hoc quoque pertinet ad *μαλάγματα*. In Mithridatico Appianus; τὰς κριὰς Φορμοῖς ἐρίων τῆς βίας ἐξέλυον.

Ἀσκὰς βοείας νεοδάρτας, πεφυσημένας, ἢ πεπληρωμένας τινῶν.) Scribo, πεπληρωμένας. vtres suspendere praecipit, vel inflatos, vel re aliqua fartos, puta, alga, acere, palea, stramento aut quisquiliis. Vitruuius in descriptione χωσρίδος testudinis; *maximeque recentibus percrudis coriis duplicibus consutis, fartis alga, aut paleis in aceto maceratis, circa tegatur machina tota.* vbi vides coria desiderari recentia, quae appellat noster νεόδαρτα, Iosephus νεόδορα. Alii, coria non consuta et farta appendebant, sed simplicia muris oppandebant, et quidem ita laxa, vt sinu suo omnes ictus exciperent atque eluderent. Nicetas in Balduino, de obsidione Didymotichi. οἱ ἐντὸς δρυφάκτας καὶ γέῤῥα πηξάμενοι, νεόδορα νάκη τοῖς τείχεσι προπετάσαντες, ὡς περιολισθαίνειν αὐτοῖς κολπουμένοις, ὅσα αἱ μηχαναὶ διηφίεσαν.

Χρὴ βρόχῳ τὸ προσίσχον ἀναλαμβάνεσθαι.) Scribendum, τὸ προῖσχον; prominentem machinae partem, vt rostrum arietis. sic apud Thucydidem in Plataeensium obsidione nobili: ἀπεκαύλιζε τὸ προέχον τῆς ἐμβολῆς. ibidem habes et de laqueis iam tum, et fortasse tum primum in hos vsus adhibitis: τὰς μηχανὰς βρόχους περιβάλλοντες ἀνέκλων οἱ Πλαταιεῖς. *Plataeenses laqueos machinis circumdabant, et eas auertebant.* imitatur Appianus in Mithridatico: τὰς κριὰς λίθοις ἀπεκαύλιζον, ἢ βρόχοις ἀνέκλων. id dixit Aeneas ἀναλαμβάνεσθαι; alii in ea re verbo ἀνέλκειν vsi. Dio in fragmentis Leunclauii; τὰς κριὰς τὰς μὲν βρόχοις ἀνεῖλκον, τὰς δὲ ἁρπάγαις ἀνέσπων. Liuius in obsidione Heracleae; *cum ariete quaterentur muri, non laqueis, vt solet, exceptos declinabant.* nec praetermisit Vegetius, quem lector vide. meminit et Philo in Poliorcetico.

Παρασκευάζεσθαι δὲ ὅπως λίθος ἁμαξοπληθὴς ἀφιέμενος ἐμπίπτῃ.) Vulgatissima olim res, e murorum pinnis et propugnaculis iacere in hostem saxa, vel minora, vel maiora, aut alia ingentia pondera, vt trabes, siue e materia, siue e plumbo. Anonymus auctor, cuius ante meminimus.

Ἀθροί-

Ἀθροίζειν δεῖ καὶ ἀποτίθεσθαι ἐν τοῖς προμαχῶσι λίθους μέλανας, καὶ μικροὺς, καὶ βαρεῖς, καὶ δοκοὺς, καὶ στημονάρια παχέα, καὶ πολλὰ δρύϊνα, κατὰ τὰς ἄκρας ὀξέα· ἵν' ὁπόταν καταβληθῆναι δεήσειεν, φόνον ἐργάζωνται πλεῖστον· διαῤῥηγνύωσι δὲ οὐ μόνον τὰς ἀσπίδας, ἀλλὰ καὶ τὰς λέσσας. *Congerere et condere in propugnacula oportet, ſaxa nigra et parua, et grauia; item trabes, ac breuia ſtatumina craſſa, et ligna quernea multa, quae habeant extrema acuta: vt tempore neceſſario coniecta, caedem patrent quam plurimam; nec ſolum clypeos rumpant, ſed etiam crates et pluteos.* Aeneas minorum lapidum hic non meminit; ſed ſolum vaegrandium, et vt ipſe appellat, plauſtralium; minorum autem et χερμαδίων fiet mentio capite XXXVIII. Ad haec ingentia pondera iacienda, vel potius deiicienda, vetuſtiſſimi homines vſi binis κεραίοις, hoc eſt tignis, quae muro affigebant, vt inter illa ſuſpenderent, aut trabes aut ſimilia, cum opus eſſet, demittenda. Id artificium fuſe deſcribitur Thucydidi, in Plataeenſium obſidione. Exemplum videtur translatum a re nauali, aut eo traductum: nam antiqui in ſuis naumachiis ad ſaxorum iniectionem antemnis vſi, quas κεραίας λιθοφόρους appellabant. Diodorus Siculus in deſcriptione pugnae a Conone et Callicratida pugnatae. πλεῖστοι δ' ὑπὸ τῶν λιθοφόρων κεραιῶν ἔπιπτον, ὡς ἂν ἐξ ὑπερδεξίων τόπων βαλλόντων λίθους ὑπερμεγέθεις τῶν Ἀθηναίων. alii tollenonibus in eam rem vſi, vt apud Liuium Aetoli in Ambraciae defenſione. quanquam in hoc Liuii loco, non aliud profecto ſunt tollenones, quam κεραῖαι: Polybius enim, vt in fragmentis oſtendimus, dicerat: τοῖς κριοῖς διὰ κεραιῶν ἐνιέντες σηκώματα μολύβδινα, καὶ λίθους, καὶ στύπη δρύϊνα. verum haec pluribus alibi expendenda. poſtea etiam petrariae machinae, hoc eſt balliſtae et catapultae πετροβόλοι, in ipſis muris ſunt collocatae. eiusmodi fuerunt illa παλίντονα et μονάγκωνες, quorum meminit Philo. ὡσαύτως, ait, ἀπὸ τῶν μηχανημάτων, καὶ ἀπὸ τῶν κεραιῶν λίθους μεγίστους ἀφιέντας καὶ τοῖς πετροβόλοις ἄνω βαλλοντας, τοῖς παλιντόνοις καὶ τοῖς μονάγκωσι. in quibus verbis, per machinamenta, intelliguntur tollenones et ſimilia inſtrumenta. per παλίντονα et monanconas, catapultarum muralium genus, quarum accuratior deſcriptio non eſt huius loci. per κεραίας, vel illud artificium, quod in hiſtoria Thucydidis fuſe deſcribi dicebamus: vel genus quoddam manganí in eos vſus multis poſt ſeculis inuenti, et de eo dicti

nomine. inuenio eius mentionem apud Anonymum Tacticum; qui poſtquam dixiſſet, pugnandum e moenibus eſſe, iis machinis, quas ipſe appellat tetrareas et ἠλακάτας, id eſt colos, addit ſtatim κεραίας, δυναμένας λίθους βαρεῖς πρὸ τοῦ τείχους ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων ῥίπτειν. *Keraeas, vim habentes iaciendi ſaxa grauia e propugnaculis moenium ante ipſos muros.* nam Thucydidis κεραίαις non conuenit haec deſcriptio: quae machinae ipſae per ſe non erant: ſed pars tantum perficiendae machinae neceſſaria. Meminit etiam Philo idem cuiusdam inſtrumenti, quod σωλῆνα *canalem* vocat; cuius erat vſus, cum longius a muro ſubmouendum erat ſaxum, aut quicquid fuit aliud, quod poſtea vellent deiicere in τὰς στοὰς καὶ τὰ μηχανήματα, et quas alii vocant beloſtaſes; de quibus ad primum Polybii fuſe agimus. In hoc genere rarum defenſionis inſtrumentum obſeruaui apud veterem ſcriptorem, quod verbis ipſius indicare malo, quam meis. Anonymi Tactici cuius non ſemel fecimus mentionem, haec verba ſunt: εἰ δὲ καὶ λαίσας χωστρίδας οἱ ἐχθροὶ ἐπινοήσαντες εἶεν, ὥσπερ καὶ πολλοὶ τῶν παλαιῶν, χρὴ κόπρον ἀνθρωπείαν ἐκχέειν κατ' αὐτῶν, καὶ ἀποκρούεσθαι τούτους· ἥτις χρησιμεύσει πρὸς πᾶσαν μηχανὴν ἐκχυνομένη· καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἐκ τῶν ἀσπίδων γενομένην σύγκλεισιν. *Si hoſtes excogitarint teſtudines ad congeſtionem foſſarum, ſicut veterum multi; coniectione ſtercoris humani repellere eos oportet: proderitque eiusdem rei effuſio aduerſus quoduis machinarum genus: etiam aduerſus teſtudinem per denſata ſcuta factam.*

Καὶ συντρίβῃ τὸν τρύπανον.) De ariete loquitur, et ait τὸν τρύπανον, aut potius τὸ τρύπανον. videtur duo machinarum genera confundere, arietem et terebram; cuius multi veterum meminerunt. deſcribitur a Vitruuio libro x. cap. xviii. et ab Apollodoro longe vberius in Poliorceticis. Polyaenus libro vi. Ἀθηνοκλῆς πολιορκούμενος, πρὸς τοὺς κριοὺς καὶ τὰ τρύπανα δοκοὺς μολύβδους ποιήσας, πλαγίας παρέτεινεν ἐπὶ τὰς ἐπάλξεις. In Philonis Poliorcetico tres diuerſae machinae iunctim non ſemel recenſentur, aries, terebra et coruus Et ſunt omnino res diuerſae aries et terebra, cum forma, tum vſu, quem declarat eximie Apollodorus. neque puto, pro eodem poſuiſſe res adeo diuerſas Aeneam: ſed familiari quadam ſibi ſecuritate, quum paullo ante dixiſſet, τοῖς εἰς τὰ τείχη μηχανήμασιν ἐμπίπτουσι, κριῷ καὶ τοῖς ὑμοτρόποις, terebram hic poſuit, non pro ariete, ſed velut

vnum

aliquod ex iis, quae appellatione τῶν ὁμοτρόπων antea :xerat. Quid si τὸ τύπχνον scripserat Aeneas? τύπαlem erit ac τύπος, pars arietis, qua muri quatiuntur. ύπος Polybius vtitur libro primo: ὥςε κα̣ὶ τὰς βάσεις 'ργων κα̣ὶ τὰ τύπη τῶν κριῶν ὑπὸ τȣ̃ πυρὸς ἀχρειωθῆναι. 'ὸν δὲ λίθον ἀφίεσθαι ἀπὸ τῶν προὼςῶν, ἐχόμενον ὑπὸ ων.) Προώςας interpretor capita lignorum prominenquae pondus deiiciendum suspendebant, vt in deone Thucydidis duae illae κεραῖαι, de quibus ante di. nam hae extra muros prominebant, vt dfferte scriximus historicorum Olori F. ἀρτήσαντες ἀπὸ κεραιῶν κεκλιμένων κα̣ὶ ὑπερτεινȣσῶν ὑπὲρ τȣ̃ τείχȣς; *quum sus-ent ad duas antemnas*, siue *tigna super murum incli- prominentia.* propterea Philo vocat τὰ ἐκκείμενα ξύ- etiam docet eorum vsum: ait enim, ἄνωθεν ἐκ τῶν ων ξύλων αἱ ὁρμιςήριαι δέδενται τῶν σανίδων κα̣ὶ τῶν μαων. *desuper e tignis prominentibus alligata sunt reti- asserum et rerum mollium, quae ante muros appen-*. appellat ὁρμιςηρίας rudentes aut catenas, per quas ra suspenduntur: id enim est ὁρμίζειν et καθορμίζειν ndo. Aristoteles III. de partibus: καθώρμιςαι ἡ κύςις νεφρῶν. paullo aliter apud Diodorum in obsidione funes, qui arietem suspendunt dicuntur ὁρμητηρίαι. m scribitur: ταῖς δρεπανηφόροις κεραίαις τὰς τῶν κριῶν ρίας ὑποτέμνοντες, ἄχρηςον τὴν τῶν ὀργάνων βίαν ἐποίȣν. ale docti viri ὁρμητηρίας in hoc loco interpretantur, quibus incitantur arietes. puto tamen ὁρμιςηρίας scri- Diodorum, et intelligi, quae mechanici vocant ἀρτήρων. apud Thucydidem trabes suspenduntur non fused ἁλύσεσι μακραῖς σιδηραῖς, *catenis longis e ferro.* saxa apud alios. Nicetas in Balduino: videbat, inn nonnullis turribus, κα̣ὶ λίθȣς δι' ἁλύσεων ἠρτημένȣς, ἰς τὰς χρείας τῶν καιρῶν μεταγομένȣς. Aeneas noster modo saxa suspendit, sed καρκίνοις, quod forcipis quoddam esse ad caput XVIII. dicebamus et probalibi. Προῶςαι proiectiones extra murum, ita dictae, ςαι, moeniana; pro qua voce perperam viri quidam imi censuerunt scribendum ἐξωςοαί. non enim est a d ab ἐξωθεῖν; vt προῶςαι a προωθεῖν, quod verbi in m proprie Graecis vsurpatur. Polyaenus de Atheοἱ δὲ ἀπὸ τῶν τειχῶν μόλιβδον τηκτὸν ἐν χαλκείοις προω-

 θȣ̃ντες

θέντες κατέχειον. Vertimus *προῶσας* *tigna proiecta*, Vitruuium ſecuti in deſcriptione machinarum bellicarum. idem vocat et *proiecturas*. qui etiam in deſcriptione teſtudinum, *ſubgrundas* quaſdam agnoſcit, quae non male Graece redduntur *προῶσαι*. Sed et quas hodie vernaculus ſermo vocat in muris *les meurtrieres*, *προῶσας* poſſumus dicere. citima Graecorum aetas, niſi fallimur, *ἄρκλας* nominauit. Nicetas Choniates libro IV. rerum Manuelis Comneni; *τοὺς τῶν μεγιστάνων Παιόνων, μίαν εἰσιόντες τῶν ἐκκρεμῶν τοῦ τείχους καὶ προνευουσῶν, ἔξωθεν μηχανῶν· ἄρκλας οἶδε ταύτας ἡ κοινὴ καὶ πάνδημος φράσις καλεῖν.* mox appellat, *τοῦ τείχους τὸ προεκκρεμάμενον ξύλινον σύνθεμα.*

Χρὴ ἔσωθεν ἀντιπαρασκευάζειν ἀντικριόν.) Meminit Philo, et vocat *κριὸν τὸν ἀντικατασκευασθέντα.* Tale quid et Vegetius libro III. capite XX. *Interdum longiſſimas ferrataſque trabes opponunt machinae venienti, eamque a muri vicinitate propellunt.* non tamen eſt Aeneae *ἀντικριός*.

Διορύξαντα τοῦ τείχους μέχρι τοῦ ἄλλου μέρους τῶν πλίνθων.) etſi *ἄλλου* dicit, non *ἑτέρου*; videtur tamen de muro loqui compoſito e duplici laterum ordine: quorum alter exteriorem muri frontem efficit, vt appellat Vitruuius, alter interiorem: ſed inter duos ordines lateritios alia videntur fuiſſe interiecta.

Πρὸς δὲ τὰ μεγάλα μηχανήματα.) Turres intelligit, in quarum tabulatis pugnabant milites omni telorum genere.

Καὶ βέλη ἐξ αὐτῶν ἀφίεται, ἄλλα τε καὶ καταπέλται καὶ σφενδόναι.) Catapultam cape, non quomodo poſteriora ſaecula, et Caeſar ipſe, pro machina petraria; ſed pro ea, quae tela grauiora, et iacula atque haſtas mitteret. haec prima notio et prima forma catapultae; quam Olympiade XCV. Syracuſis inuenit Dionyſius, vt auctor eſt Diodorus; qui modo appellat *καταπέλτας* ſimpliciter, modo *ὀξυβελεῖς καταπέλτας*. vt cum ait in prima eius teli vſurpatione aduerſus Imilconem ducem Carthaginienſium; *ἀπὸ δὲ τῆς γῆς τοῖς ὀξυβελέσι καταπέλταις οἱ Συρακούσιοι χρώμενοι συχνοὺς τῶν πολεμίων ἀνῄρουν. καὶ γὰρ κατάπληξιν εἶχε μεγάλην τοῦτο τὸ βέλος διὰ τὸ πρώτως εὑρεθῆναι κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρόν.* Ariſtoteles, qui Olympiadis XCIX. principio eſt natus, meminit quidem catapultae telorum iaculatricis in tertio Nicomacheorum: ſed vt inuenti tunc admodum recentis inter verae Graeciae populos. idem enim libro ſeptimo politico-

rum

stus de machinis poliorceticis loquens, appellat eas inuenta νῦν εὑρημένα, *quae modo sunt reperta.* de caussa nominis et figura, plura disserimus alibi. Funda, cuius Aeneas hoc loco meminit, ea videtur esse, quam Graeci Achaicam vocabant. nam ista potissimum vsos esse veteres in obsidionibus, docet Suidas, et confirmat historia. qua de re plura alibi.

Εἰς δὲ τὰς ὀροφίνας οἰκίας καὶ πυρφόρα τοξεύματα.) Etsi Graecis ὄροφος aut ὀροφὴ omnis domus rectum appellatur; ὀροφίνην tamen οἰκίαν hic, de quauis domo, quae tectum habeat, interpretari, stultum sit et ridiculum: quum res ipsa demonstret, κυρίως, hoc est, primaeua significatione esse eam accipiendam. ὄροφος proprie calami, siue arundinis paruae genus est, apud vetustissimos in tegendis domibus vsurpatum, quod et nomen significat: est enim ab ἐρέφειν. Poeta Iliad. ω. - - ἀτὰρ καθύπερθεν ἔρεψαν Λαχνήεντ' ὄροφον λειμωνόθεν ἀμήσαντες. Interpretes poetae eo loco obseruant, quod ad tecta orophus adhibitus fuerit, id factum esse propter lanuginis supernascentis densitatem. Sic illi; ὄροφος καλαμίσκου εἶδος ὑδροχαροῦς, ἐπιτηδείου εἰς ὀροφήν· ὃς ἐν λειμῶνι ἐπανθεὶς δασεῖαν ἐπανθοῦσαν ἔχει λάχνην, ὅτε καὶ ἐστὶν ἀγαθὸς ἐρέφειν. ἀπ' αὐτοῦ δὲ διὰ τὴν παλαιοτάτην χρῆσιν, καὶ ἁπλῶς αἱ τῶν οἰκιῶν στέγαι πᾶσαι ὄροφοι λέγονται. Est igitur ὀροφίνη οἰκία, domus tecta arundinibus, vel fronde, vel scandulis, aut simili materia, quae facile ignem concipit.

Χρὴ τοὺς ἐν τῇ πόλει κρυφαίως ὑπορύττειν κατὰ τὰς προσαγωγὰς τοῦ μηχανήματος.) Vegetius libro IV. cap. XX. *Cum Rhodiorum ciuitas oppugnaretur ab hostibus, et turris ambulatoria murorum altitudinem ac turrium omnium superaret, mechanici ingenio inuentum est tale remedium. Per noctem sub fundamento muri cuniculum fodit, et illum locum, ad quem die postero turris fuerat promouenda, nullo hostium sentiente, egesta terra cauauit intrinsecus: et cum rotis suis moles fuisset impulsa, atque ad locum, qui subtus cauatus fuerat, peruenisset, tanto ponderi solo cedente subsedit: nec iungi muris, aut moueri vlterius potuit.* Falso putat Vegetius, tum primum a mechanico Rhodiorum fuisse dolum inuentum, cuius praeceptum hoc loco Aeneas, multo vetustior, tradit.

Προκαλύπτειν δὲ ἅμα τούτοις καὶ γυμνὰ παραπετάσματα ἢ ἱστία, ἐρύματα τῶν εἰσαφιεμένων βελῶν.) Solent, qui stant aduersus hostem in muro, oppansis ciliciis, sagis, velis, co-

riis, et id genus aliis rebus, faluti fuae confulere: de eo genere defenfionis non loquitur hic Aeneas, fed de alio aliquantum diuerfo. Vult enim fagis aut velis defuper contegi illa loca, ad quae tela hoftium poffunt peruenire. duplex expanforum hoc pacto velorum vtilitas notatur: nam et tela inhibebuntur, ne per illa loca ingredientibus noceant: et ipforum telorum facilis collectio praeftabitur, cunctis fuper velo aut fago confiftentibus. Idem et in nauibus olim factitatum, quando hoftis imminebat infeftus. Cornelius Sifena hiftoriarum lib. IV. *Puppeis aceto madefactis centonibus integuntur; quos fupra, perpetuae claffi fufpenfa cilicia obtenduntur.*

Πρὸς μὲν τὸ διόρυγμα πῦρ ποιεῖν πολύ.) Obferua ignem loco munitionis hofti obiiciendum praecipi: quod faepe factitatum ex variis occafionibus, teftis eft hiftoria. ignis excitati ab obfeffis, vt hic docemur, exemplum egregium apud Guilielmum Britonem in obfidione caftri Guaillardi per Philippum Auguftum libro VII. Philippidos.

Poftquam municipum nimius fragor impulit aures,
Illuc fe vertunt; congeftis vndique lignis,
Ignem fupponunt, vt fic aut ardeat intus,
Aut via non pateat, qua prodeat hoftis ad illos.

Ad morandum vero hoftem alias infecuturum, faepiffime accenfum ignem legimus. Vide Caefarem Gallici belli libro VIII. de Bellouacis Romanos fugientibus; Frontinum libro I. capite V. vbi non vnum exemplum.

Τάφρον ἔνδοθεν ὀρύσσειν, ἵνα μὴ εἰσέλθωσι.) Si murus fuerit, vel perforatus, vel deiectus, neque poterit hoftis ab aditu fubmoueri, fupereft vna fpes in nouis munitionibus interius ducendis, quae in hodierna militia vocantur, *des retranchemens;* Liuius faepe hoc, *murum interiorem ducere:* cuius rei et inter belli praecepta monemur, et crebris in hiftoria exemplis. antiquiffimum eft apud Thucydidem, a Plataeenfibus editum; qui mature extruunt interiorem, ac proinde anguftiorem murum, μηνοειδῆ, hoc eft lunari forma: quae fere eiusmodi munitionum eft figura, ficut pluribus alibi dicemus.

Ad cap. 34. 35. 36. Igniariae rationes, obfeffis cognitu vtiles et neceffariae, tribus hisce capitibus explicantur: quorum primo defenfores docentur, ignibus hoftes vexare: altero

altero cauere, ne sibi ignibus noceatur, atque adeo excitatum in suum damnum ignem exstinguere. tertio, de artificioso quodam igne agitur.

Χρὴ δὲ ταῖς προσενεχθείσαις χελώναις ἐπιχεῖν πίσσαν καὶ στυππεῖον καὶ θεῖον ἐπιβάλλειν.) Iulius Africanus cap. XLVI. Aeneae verba leuiter immutata pro suis describens, vocem *στυππεῖον* non habet. In testudines machinasque alias prope muros admotas, ignes et res ignitae, aut vehementer calefactae coniici solitae, duplici fine, siue vt machinas incenderent, siue vt machinarum impulsoribus, vel fodientibus muros sub ipsis, nocerent. non solum igitur titiones ac faces iaciebant, sed etiam aquam aut picem feruentem, oleum item feruens et arenam calefactam. nam haec et machinis erant infesta, et ex illis, nisi probe forent contextae, in capita subtus facientium opus guttatim defluebant, dirisque illos cruciatibus afficiebant. Apollodorus. *Τούτοις τῶν χελωνῶν ξύλοις ἀποκρεμάσθωσαν δέρρεις τρίχινοι, καὶ σανίδες προσηλώσθωσαν, ἵνα μήτε ἄμμος θερμή, μήτε πίσσα, μήτε ἔλαιον ἐπιχεόμενον ἐπιστάζῃ τοῖς ἐργαζομένοις.* arena autem candefacta, quam vim habeat, et quam horribile sit tormentum, ex Olai Magni historia disci potest, libro IX. capite XXIV. et XXX. multum enim hodieque gentes Gotthicae in defensionibus vrbium aduersus obsidentes, eo telo vtuntur. Quae hic praecipiuntur ab Aenea, pix, stuppa, sulphur, et ligna tenuia, vt sarmentorum et virgultorum fasces, vsitatissimae *τῶν πυροβόλων* materiae, iam inde ab antiquissimis temporibus fuere. lege Thucydidem in Plataeensium obsidione. Porro picem, oleum ceteraque alia liquida et *χυτὰ*, vt arenam, e lebete vel olla ansas praelongas habente, aut sartagine interdum, fundebant. Herodianus libro VIII. vocat *κοῖλα σκεύη λαβὰς ἐπιμήκεις ἔχοντα.* veteres Graeci eiusmodi vasa proprie *ἀστιόχους* nominarunt; cuius rei vnicum testem habemus Hesychium. *ἀστίοχος*, ait, [illegible]ος *περιφερὴς, εἰς ὃ ἐγχέοντες πίσσαν καὶ θεῖον καὶ στυππεῖον* [illegible]σαν. quamquam et alia in eosdem vsus parata ita vocarunt, vt ligna sulphurata vel picata. nam addit. *ἔστι δὲ* [illegible] *γένος λίνου καὶ ξύλου ξηροῦ καὶ πεπισσωμένου.* Apollodorus parari iubet *σχίδακας εὐκεάτους*, nec non ligna *τεθειωμένα καὶ πεπισσωμένα.* Obseruo etiam, ad liquida iniicienda, quae Philo appellat *ὑγρὰ τεθερμασμένα*, praelongis interdum vsos fistulis, quas idem nominat, *ἐνετῆρας.* id nomen e libris

 Graeco-

Graecorum medicorum satis notum est. Vetus scriptor apud Suidam narrat, in praetoria naue Rhodiorum fuisse κημὸν πυροφόρον: id quoque vas simile fuit astiochis Hesychii. In sexto Polyaeni Athenocles obsessus plumbum liquatum ἐν χαλκείοις προσ... effundit e muris. Latini, vt Ammianus, in hunc vsum adhibent qualos, corbes et fitellas e ferro; alii amphoras; vt Cn. Scipio, qui bello nauali, amphoras pice et taeda plenas, in hostium classem iaculatus est, vt narrat Frontinus libro IV.

Παρεσκευάσθω ξύλα, οἷον ὑπερμεγέθη δὲ πολλῷ μείζω.) Lego et suppleo οἷον τόξα· ὑπερμεγέθη δὲ καὶ πολλῷ μείζω. Rationem conficiendi malleolos, aut falaricas hic nos docet Aeneas. Latini malleolos dixerunt compositionem certam rerum aptarum ignem concipere; nam vt Cicero etiam docet pro Milone et alibi, ad incendia malleoli comparabantur. Fiebant variis modis: aliquando sine alia arte stuppas, spartumue, aut similem materiam in liquefactam picem sulphurue intingebant, et colligatum fascem iaciebant. Nonius: *Malleoli sunt manipuli spartei, pice contecti, qui incensi, aut in muros aut in testudines iaciuntur.* Plane ex hac descriptione malleolum recte vocaueris illam ἐχεδιασμένην σύνθεσιν, cuius modo auctor noster meminit; constabat enim e pice, stuppa, sulphure et virgultis in vnum fascem colligatis. Sed alii fuere malleoli, ad quorum confectionem plus adhibebatur artis, concinnabantur enim ad instar sagittae, vt ait Vegetius. Ammianus ita describit in digressione de machinis poliorceticis, libro XXIII. *Malleoli teli genus; figurantur hac specie. Sagitta est cannea inter spiculum et arundinem multifido ferro coagmentata, quae in muliebris coli formam, quo nentur lintea stamina, concauatur, ventre subtiliter et plurifariam patens; atque in aluo ipso ignem cum aliquo suscipit alimento. et sic emissa lentius arcu inualido, (iactu enim rapidiore extinguitur) si haeserit vsquam, tenaciter cremat: aquisque conspersa acriores excitat aestus incendiorum; nec remedio vllo quam superiacto puluere consopitur.* Aeneae descriptio breuior et obscurior, quam tamen de hoc genere malleolorum non incommode acceperis. Sed et ad falaricam auctoris verba possunt trahi; non illam quidem posterius inuentam, quae ballista mittebatur, sed quae manu, instar iaculi. nam Aeneas ad hoc telum ligna vult parari ὑπερμεγέθη, hoc est longissima, cuiusmo-

usmodi eſt haſtile falaricae in deſcriptione Liuiana et Vegetii: ideo cum fulmine comparat Aeneas. Virgilius de Turno:

Sed magnum ſtridens contorta falarica venit,
Fulminis acta modo.

Καὶ εἰς μὲν τὰ ἄκρα τȣ ξύλȣ καὶ ἄνω καὶ κάτω χωρὶς πυ- ἐς σκευασίας ἰσχυρᾶς.) Deeſt verbum ἐπίϑες, aut aliud. τὸ ωρὶς refero ad antecedentia verba. intellige autem mate- as ad incendium collocatas non in extremis quidem teli, d ad extremitates hinc inde, vacuo ſpatio in medio reli- to ad prehenſionem teli et coniectionem. Quoniam vero ferte ſubiicit Aeneas, hoc telum πυροβόλον eam habuiſſe uram, quae ab antiquis fulmini tribuebatur: videntur rimque illius extrema cuſpidibus triſulcis fuiſſe praefixa. am κεραυνοὶ ab vtraque parte erant τριγλώχινες, vt ſciunt, i animi ſaltem cauſſa veteres nummos, et alia antiquita- s monumenta inſpexerunt. ea ſpicula valebant πρὸς τὸ ἐμ- ηγῆναι, ficut ait noſter, ſemel enim adactum firmiter hae- bat: quod in falarica Liuius, in malleolo Marcellinus bſeruant.

Ἔπειτ' ἂν τινες ὦσι τῆς πόλεως ξύλινοι μόσυνες, ἢ τȣ τεί- ως.) Poteſt abeſſe dictio ξύλινοι. nam vt apud Latinos fa- s qui dicit, turres intelligit ligneas; ſic qui μόσυνας apud raecos. ex libris geographorum et poetarum, qui iter Ar- onautarum deſcripſerunt, ſatis compertum eſt, vnde Mo- noeci accolae Ponti ſic fuerint dicti. Dionyſius Hali- rnaſſeus libro primo de hoc populo: οἰκȣσι ἐπὶ ξυλίνοις, περ ἂν πύργοις, ὑψηλοῖς ςαυρώμασι, μόσυνας αὐτὰ καλȣντες. icetas in Alexio Comneno, libro I. πολλοὶ τῆς πατρίδος ἀγ- ῶς πηξάμενοι μόσυνας, ὅτω δοκȣν τῷ Πέρσῃ, προσέμειναν.

Ἐὰν δὲ ἐμπρησϑῶσι πύλαι.) Lege Vegetium, libro IV. p. V. Sequentia Aeneae verba ita ſcribi oportuit: προσ- ϑαι δεῖ ξύλα, καὶ ἐμβ. neque aliter deſcribit Africanus, ius caput XLVII. mera eſt huius Aeniani deſcriptio.

Ἐὰν δέ τινες πολέμιοι - - ται ἐμπιμπράμεναι ἰσχυραὶ ασκευασίαι πρὸς τὸ πῦρ, σβεννύειν χρὴ αὐτὸ ὄξει.) Aeneae men- m exprimere conati ſumus: verba praeſtare non poſſu- us. Iulius Africanus capite XXXIX. ſententiam, non ver- a ipſa deſcripſit. Ait enim: ἐὰν ἡμῶν οἱ πολέμιοι πυρὶ κα- σκευαςῷ τεῖχος, ἤ τι ἕτερον ἐμπρήσωσι, πῶς σκεδάσαι δυνατ-

 μεϑα;

litarium e funibus nexarum, quas Latini quidam h
scalas lineas vocant. de his multa Hero. sed nemo
gumentum vberius tractauit, quam Apollodorus,
pauca visum huc transferre. Τῶν προειρημένων μηχαν
εὐχερέστεραι εἰσὶν αἱ κλίμακες, καὶ εὔποριστοι, καὶ εὐεργ
εὔχρηστοι, καὶ εὐδιόρθωτοι, ἐπικίνδυνοι δὲ εἰσὶ μᾶλλον,
ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῶν τειχοφυλάκων. ἁλίσκονται γὰρ οὐ μόνο
εὐχερῆ, ἀλλὰ καὶ τῶν χρωμένων αὐταῖς ἔχουσι. προστιθέμ
τοῖς τείχεσιν, ἢ ἀνακτῶνται, ἢ ἐξωθοῦνται, ἢ κατάγνυντ
ἔσχατον, ἐκ ἐῶνται προσέθεσθαι. οἵ τε ἐπιβαίνοντες
ἀρχῆς μέχρι πέρατος κινδυνεύουσιν, ὑποκείμενοι τῷ
προκύψαντες δὲ ὅλως, ἢ τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς, ἵνα
μι τὸ πτῶμα, ἐξωθοῦνται καὶ συμπίπτουσι σὺν αὐτῇ· ἢ
ται αὐτοῖς βάρη ἐγγὺς ὄντι τῶν τειχῶν· καὶ κατα
ὅτε μὴν βοήθεια πρόχειρος, ἀεὶ ὄσι ταπεινοτέροις τῶν
καὶ τῶν μὲν ἐν τῷ ὕψει ἑδραίως ἑστώτων· τῶν δὲ
ἰσχνῶ κινδύνου, τῷ βαθμῷ τῆς κλίμακος. πρὸς τούτοις
διὰ τὸ ἐπιλαμβάνεσθαι τὰς ἐκ τῶν χειρῶν βοηθείας.
ante machinis faciliores sunt scalae; faciles paratu,
lis fabricae: magni rei vsus, et quae inceptum facil
ciat; verum eaedem periculo magis, quam ceterae
sunt expositae; totaeque adeo in potestate sunt eor
muros propugnant. neque enim ipsae dumtaxat, s
qui ipsis vtuntur, facile possunt in hostium potestat
[illegible]

*... ipsis iniiciuntur, quae eos dent deorsum praecipites. De-
...dere autem sese, ascendentibus non adeo facile est: quum
...per humiliores ipsi sint suis hostibus. praeterea defensores
...idem, in sublimi firmam stationem habent: horum vero,
... inferiores sunt, vestigia super exili radio insistunt, scala-
... nempe gradu. adde, quod a defensione auocantur: quo
...us enim manibus suis sibi auxilio esse possint impediuntur.*

Τότε ἀπῶσαι τὸν ἄνδρα, ἢ τὴν κλίμακα ξύλῳ δικρῷ.) Fur-
... intelligit, quas ad id ipsum fieri solitas et Liuius testatur.
...ssim in historiis exempla.

Ἐὰν δὲ ἄρτι ἄνῃ - - - ἡ κλίμαξ.) *Si scalae iam firmi-
... muris sint aptatae.* hoc velle Aeneam sequentia fidem
...iunt. scripsit igitur vel hoc, vel simili modo. ἐὰν δὲ ἀρ-
... ἀραρυθῇ, (vel προςεθῇ) ἡ κλί.

Ἐὰν δὲ ταῦτα μὲν δοκῇ εἶναι.) Omnino vox vna deest.
...go ἐὰν δὲ ταῦτα μὲν ἀδύνατα δοκῇ εἶναι: vel δυσχερῆ.

Πεποιῆσθαι χρὴ οἷον θύραν ἐκ σανίδων.) Compagem plu-
... asserum inuicem cohaerentium, nominat θύραν, ob
...rmae similitudinem. docet igitur hac appellatione, fuisse
...lius tabulati figuram longiorem, quam latiorem: ita enim
...res fiunt et fenestrae. Sic accipiendum apud Liuium scri-
...ntem ex Polybio in obsidione Ambraciae; hosti cunicu-
... cauanti, modo cilicia praetenta, modo fores raptim es-
... obiectas. nam fores istae, sunt θύραι, quales hic descri-
...tur, id est, plurium tabularum compages. Sic Diodorus
...ulus libro XVIII. θύρας κατακεκεντρωμένας appellat, id
... *fores aculeatas*, quas Plutarchus et alii σανίδας κεντρω-
... Valerius Maximus libro III. *tabulas plumbatas haben-
... clauorum cacumina.* quia erant illae tabulae longiores,
...m latiores. meminit harum tabularum etiam Philo, et
...cat simpliciter θύρας. Eadem quoque fecit caussa, cur
...ρεὸς Graecis dicatur, quod Romani scutum vocabant.
... enim vere oblongum, non autem rotundum, vt ἀσπὶς
... clypeus.

Ὑποπροτιθέναι τῇ κλίμακι τῇ προσφερομένῃ - - -) Ad
...ntentiam perficiendam, necessario repetenda sunt illa, τὴν
...ραν, quae tamen verba, facile ex praecedentibus quum
...ppleantur, aut nihil, aut aliud deest.

Ad cap. 38. Cuniculorum faciendorum industria, op-
...gnantibus et repugnantibus ex aequo vtilis. quemadmo-
...m enim, qui obsident, cuniculos cauant, vt subter muros
in vrbem pateat aditus: sic saepe obsessi aut aggerem cuni-
culis

Χρὴ διατετάχθαι τὰς ἐν τῇ πόλει μαχομένας τρία μέρη
εἰς τρία μέρη. ſic cap. XXIII. τρία μέρη αὐτὰς γενομένας
δρεῦσαι. haec tributio copiarum in tres partes, in ple[illegible]
bellicis facinoribus, maxime autem in obſidione tole[illegible]
hodieque eſt vſitatiſſima. Eſt vero diuerſa haec partitio
la, de qua I. cap. illa ex omnibus fiebat, qua ciuibus, q[illegible]
regrinis militibus: haec ex ſolis militibus: illa ad [illegible]
obſidionis tempus pertinuit; haec ad diem pugnae et [illegible]

Τὸ γὰρ ἐπιὸν μᾶλλον οἱ πολέμιοι φοβοῦνται τοῦ [illegible]
καὶ παρόντος ἤδη.) Ne hoc quidem vulgaris pruden[illegible]
praeceptum. Vult Aeneas praeſto eſſe duci ſelecto[illegible]
tum manum, vt, quamcunque in partem hoſtis [illegible]
ſubſidium recens eo poſſit ſubmittere. Iſti ſunt, qu[illegible]
[illegible] Graeci vocant. de quorum neceſſitate et ſumma[illegible]
te multa diſſeruimus in lucubrationibus Polybianis. [illegible]
veram cauſſam paucis hic aperit, cur ſaepe manu[illegible]
ἐφεδρευόντων ſubſidio veniens, fit quam efficaciſſima[illegible]
tem eſt, quoniam vt Vegetius ſcribit, *ſubita conter[illegible]*
ſtes, vſitata vileſcunt. aperte autem Aeneas Thucy[illegible]
tatur; apud quem Braſidas ſubſidium diſponens, [illegible]
gnam inchoatam ſuperuenturum, ait: ἐλπὶς γὰρ [illegible]
τοὺς οὕτω φοβηθῆναι· τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον, [illegible]
μίοις τοῦ παρόντος καὶ μαχομένου.

Ἐν οἷς δὲ καιροῖς ἕκαστα τούτων δεῖ παρεῖναι, ἐν τοῖς [illegible]

...ndam et cognoscenda naturae miracula est a philosopho ...positus. qui versabantur in rebus agendis, similium ob... ...uationum collectionem ad prudentiam colligendam refere... ...nt: quae περὶ τὰ πρακτὰ quum versentur; ad vitam ho... ...inum attendere, et facta eorum, qui res gerunt, adnotare; ...c vero est prudentiae operam dare. Propterea philosophus ... primo ciuilis doctrinae monebat viros politicos, vt diligen... ...r attenderent τοῖς λεγομένοις σποράδην, δι' ὧν ἐπιτετυχήκασί τι... ..., diuulgatis exemplis eorum, quibus consilii alicuius experi... ...tia bono cesserit. id quod diligentissime ipsum fecisse alibi ...mus. Non dubito pertinuisse eodem librum hunc Aeneae, ... Ἀκούσματα inscripserat. eo complexus erat auctor, vt ...paret ex hoc loco, syluam magnam exemplorum ad rem ...litarem pertinentium. quae quidem ille ita digesserat, vt fa... ...le possent lectores discere, quae consilia, quos exitus habe... ...soleant: quae pericula, quibus remediis indigeant: nam Aeneas non obscure hic significat. Quemadmodum autem ...mes historiae, quibus refertissima sunt politica Aristote..., ex eiusdem CLVIII. politiarum libris sunt petitae; sic o...nia exempla, quibus vsus fuerat Aeneas in hoc et aliis, de re ...lica libris, ex hoc libro Ἀκουσμάτων videntur ab eo fuisse de...ta. quod declarant illa verba capitis XI. ῥηθήσονται δὲ ... ἐκβολαὶ ἐκ τῆς βίβλου. Liber enim, vt ibi dicebamus, ...est Ἀκουσμάτων commentarius; cuius etiam mentionem ...re videtur XXII. cap. et XXVIII.

Χερμάδια μὴ ἐπιτρέπειν ἀκαίρως ἀφιέναι.) Χερμάδια oppo...tur ἁμαξοπλήθεσι, id est, manualia plaustralibus, siue mola...s, de quorum deiectione dictum est cap. XXII. quare au... minora saxa parce velit iaci, caussam non adfert. tale quid ...supra monebat, cap. XXII. et XXVI. repetebat.

Καταχρεμαννύειν χρὴ ἐν κοφίνοις ἄνδρας.) Etiam apud Ve...tium homines deponuntur funibus ex vrbis obsessae mu..., ac rursus leuantur in murum: non tamen, vt saxa con...ligant; sed vt machinas incendant.

Καταχρεμασθέντων - -) Videtur deesse vox κοφίνων. duos ...dos affert demittendi homines et rursum leuandi, vel per ...bes, vel per scalas e funibus confectas; quo de genere sca...rum plura dicere nunc studio breuitatis omittimus.

Ad cap. 39. Tres hic rationes docentur obsessi, hostem ...ucendi in fraudem. prima est, cum simulata fuga allicitur ...muros et fossa ad id ipsum facta decipitur: altera, cum ...missus item intra moenia, porta cataracta deiecta interclu...

 ditur

ditur ei reditus: tertia fit per laqueos extra vrbem extructos; qui ingeniosa arte a defensoribus ducuntur et reducuntur.

Χρὴ δὲ πολιορκουμένους καὶ τὰ τοιαῦτα τεχνάζειν ἐν ταῖς πύλ.) Iulius Africanus cap. LVII. ita describit. Τοὺς πολιορκουμένους οὕτως δεῖ δολιεύεσθαι. ἐν ταῖς πύλαις εἰς τὸ ἔσω μᾶλλον μέρος ὀρύξαντας τάφρον, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πάροδον λιπεῖν. et cetera vsque ad κεκρυμμένης οὔσης. non enim plura describit.

Ὀρύξαντα τάφρον ἔνθεν καὶ ἔνθεν πάροδον λιπόντα.) Commentum ingeniosum, minus tamen vsitatum. Saepius enim legas, fossam ramis et frondibus contectam; aut vias omnes tribulis et muricibus redditas esse infestas, noto tramite relicto, in quo nulla fraus praestructa. simulatione vero fugae hostem in locum insidiarum allicere, plane translatitium est stratagema.

Καὶ φθείρεσθαι ἔσω τῆς πόλεως ἐν τῷ καιρῷ - - τούτων δὲ εἶναι σ.) Distinguo et scribo: καὶ φθείρεσθαι ἔσω τῆς πόλεως. ἐν τῷ καιρῷ δὲ τούτῳ δεῖ εἶναι συντεταγμένους τινὰς ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ πρὸς τοῖς ὀρύγμασιν, ἐν ταῖς τῶν πυλῶν χώραις. ἐὰν δὲ πλ.

Καὶ βούλει αὐτοὺς ἔχειν.) Melius ἴσχειν.

Χρὴ ἡτοιμάσθαι ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ μεσοπύλου * πύλη πυλῶν ἐκ παχυτ.) Corruptissima lectio. non dubito de porta cataracta agi. Lego igitur χρὴ ἡτ. ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ μεσοπύλου πύλην ἐκ παχυτάτων. Cataractarum antiquissimum est inuentum Graecorum, vt nomen arguit, quo etiam Liuius est vsus. Vegetius ita describit lib. IV. cap. IV. vbi docet quomodo caueatur ne portae subiectis ignibus exurantur. *Sed amplius prodest, quod inuenit antiquitas, vt ante portam addatur propugnaculum, in cuius ingressu ponitur cataracta; quae anulis ferreis ac funibus pendet; vt si hostes intrauerint, demissa eadem extinguantur inclusi.* Fores cataractae, quas vult Aeneas constare e lignis, siue tabulis crassissimis, tollenonibus similibusue machinis attollebantur et deiiciebantur: quas e re Graeci ἀνασπαστήρια appellant et χαλαστήρια; vt apud Appianum, libro Ἐμφυλίων IV. de Xanthiorum vrbe loquentem: vbi habes memorabile exemplum eius vtilitatis, quam affert cataracta: duo enim Romanorum millia intercipiuntur ac miserrime pereunt.

Καὶ αὐτή τε - - τοὺς πολεμίους σχήσει μὴ εἰσιέναι.) Deest, opinor, verbum πεσοῦσα.

Βρόχους ἡμέρας μὲν κρυφαίους κατεσκεύασαν.) Radeuicus de gestis Friderici imperatoris, libro II. in obsidione Cremensium. cap. LVII. *Cremenses, quum ab excursibus et audacia*

tem

quieuissent, *alio ingenio*, *alioque commento nostros fallere cogitant et subuertere. Quaedam enim instrumenta fabricant*, *muscipulis quidem simillima*, *sed pro qualitate humani corporis fortiora*, *eaque per vias circa vallum dispergunt; quibus ignari multi haerentes*, *aut capi facile poterant*, *aut occidi.*

Ἔστω δὲ ὁ μὲν βρόχος, ὅπλα ὡς ἰσχυροτάτα τὸ δὲ ἄλ.) Doli instrumentum hoc in tres partes distinguit Aeneas. Sunt autem eius partes reuera duae: vna est βρόχος ipse, id est laqueus, qui vincit et nexum tenet. hunc vult esse ὅπλα ὡς ἰσχυροτάτα e rudente validissimo; vt vincti agitationem, nitentis euadere et abrumpere laqueum, sufferre valeat. altera pars est vinculum, quod extenditur ab ipso laqueo ad manus trahentium. hoc vinculum Aeneas in duas partes diuidit: vnam, quae laqueo proxima, quam appellat ipse τὸ ἕλκον, et e catena siue anulis ferreis constare vult, non fune; ne videlicet rumpi aut etiam abscindi a capto queat. modum huius partis statuit Aeneas duum cubitorum. altera pars vinculi est, quam manibus tenent auctores doli. hanc ipse appellat ὅθεν ... et vult esse σχοῖνον, hoc est funem e iunco aut sparto, aut alia qualibet bene firma funium materia. hanc partem vinculi Aeneas docet aptandam intra munitiones, aut muros, ... κηλωνείοις, rudentibus validissimis, aut tollenonibus; ... vi attractus laqueus magis magisque astringat captum, atque adeo intra munitiones protrahat.

Ὅλως δὲ ἔσω κατακρέμαται κ.) *Intus suspenditur*, hoc est, suspensus intro pertrahitur. *intro* autem potest intelligi, intra vallum, aut προτείχισμα, siue loricam, aut similes munitiones, aut etiam intra vrbem. quod difficillimum esse quum videatur; auctoris tamen verba eo manifestissime nos ducunt.

Οἱ δὲ πολέμιοι ἐὰν δ'.) Intellige plures aduersarios, qui ... opem ferre voluerint.

Οἱ ἔσωθεν κηλωνείοις χρῶνται καθιέντες.) *Inclusi tollenonibus vtuntur demittentes.* quid demittunt? milites, puto, ... corbibus, qui vim vi repellant.

Ad cap. 40. Proponuntur rationes aliquot supplendi militum defectus, quando maior est vrbis ambitus, quam ... copia praesidii, quod est intus.

Οἰκοδομεῖν ὕψει.) Pro εἰς ὕψος. vel scribendum ὑψηλά, quemodo Iulius olim Africanus descripsit capite LVIII. de ... muris altitudine dictum est capite XXXII. praxim habes apud Iosephum Ἁλώσεως libro III. capite XIII. Mox lego.

lego, *ἐν ἀπορίᾳ γενόμενοι*: et ſtatim, *φυλασσόντων ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἀνθρώπων.*

Ἀλλὰ - - ἅπασι μὴ ἔχοντες ὅπῃ καταβαίνωσι.) Lego et elegantem Helleniſmum reſtituo, *ἀλλ' ἀποροῦσι τοῖς πᾶσι.* vſitatius dicitur, *ἀπορεῖν τοῖς ὅλοις.*

Οὓς ἐνεδέχετο - -) Deeſt verbum *ἀπέκτεινε*, aut tale quid. Eſt vero tyrannorum ſolenne inſtitutum, quod de Dionyſio hic dicitur. vide, quae narrat Polybius lib. XIII. de Nabide Lacedaemoniorum tyranno: et quae in eum locum obſeruamus.

Σινωπεῖς δὲ πρὸς Δαταμᾶν πολεμοῦντες.) Exiſtimo Datamem hunc eſſe, qui Olympiade CIV. Cappadociam regebat regis Perſarum ſatrapa; quod e Diodori bibliotheca diſcimus. meminere Datamis et alii multi ſcriptores. vita vero extat deſcripta ab Aemilio Probo, ſiue is eſt Cornelius Nepos. Sinope vrbs ad Pontum nobilis, modo Cappadociae, modo Paphlagoniae fuit attributa.

Τῶν γυναικῶν τὰ ἐπιεικέστατα σώματα μορφώσαντες, καὶ ὁπλίσαντες ὡς ἐς ἄνδρας μάλιστα.) Rodericus Toletanus de rebus Hiſpaniae lib. III. cap. XXIII. *Dominus Murtiae egrediens contra Arabes infeliciter eſt aggreſſus; et in vrbis ambitu circumſeptus, cum eſſet prouidus et diſcretus, fecit mulierum capita circumcidi, vt in muris a foris apparentes, viri eminus crederentur, et cannae, quas manibus praeferebant, lanceae putarentur.*

Ἐὰν δὲ θέλῃς ἐπὶ τῷ τείχει περιόδους πλείους φαίνεσθαι.) Africanus cap. LIX. deſcribens addit, vt videtur, de ſuo, *ἐπὶ τῷ τείχει ἢ χάρακι*, *ſuper muris, aut vallo caſtrorum.* non abſurde: nam vt antea dicebamus, pleraque hoc libello contenta, defenſioni caſtrorum non minus conueniunt, quam vrbis.

Καὶ οὕτω φανοῦνται εἰς δύο.) Africani codex, *φαν. εἰς δύο.* *tres circitores apparebunt duo.* ſed non agit hic Aeneas de minuenda ſpecie circumeuntium. qua de re extat apud Africanum cap. LX. caſtrenſi rei accommodatum.

Περὶ ναυτικῆς τάξεως δίειμι.) Tractationem de nauali bello ſubiunxerat tractationi de obſidione toleranda; quia vrbes maritimae mari, non minus quam terra, poſſunt obſideri. idem et Vegetius fecit, cuius liber quartus, et πολιορκητικὸς eſt et *ναυμαχικός.* Fecerat idem etiam Philo mechanicus, ſicut ex iis conſtat, quae hodie leguntur in fine commentarii Poliorcetici illius.

RERVM

RERVM ET VERBORVM

IN

NOTIS AD AENEAM

PRAECIPVE MEMORABILIVM

INDEX.

A.

Acetum et aceto illita ignem restinguunt pag. 586

Adaperire 534

Aeliani locus expositus 547

Aeneas quando scripserit 388. et quae scripserit 390. 504. 593. enallagas numeri passim vsurpat 502. 506. 516. quanto in pretio olim eius scripta 393. Herodotum describit 563. Thucydidem imitatur 592

Aeneas Stymphalius 391

[illegible] 593

[illegible] aduersus incendium 586

[illegible] βρέχειν, vel ἀντλεῖν aut [illegible] 576

[illegible] cataractarum 594

[illegible] 498

[illegible] 580

[illegible] 483

[illegible]es et alia animalia homini militare docta 591

[illegible] 556

[illegible] φυλακὴν 531

Apollonia Pontica 521

Aristotelis libri Θαυμασίων ἀκουσμάτων titulus 593

[illegible] 546

Απόστολοι 546

Argiuorum seditiones plures 501

Arena feruens pro telo 583

Αρκλαι 580

Αρμενα 519. 522

Αρχαὶ λίνα 514. 516

Atramentum κατάκολλον 559

B.

Βαλανάγραι 513. 517

Βάλανος 511 sqq.

Βαλανοδόκη 513

Βρόχος 516

Γ.

Garita 526

Γάστρωνα vel γαστρήνη 486

Glos vel Glûs viri nomen 569

Γνώριμοι apud Aristot. 501

Γραμμαὶ παραμήκεις 558

Γύργαθος 514

Δ.

Δάγμα 547

Δηλωτικῶς γέγραπται 505

Διάφορα γράμματα 563

Διάλυσις portae 534

Diodori Siculi loci emendati 570. 597

Diuersoria veterum 495

E.

Εκατοντὺς 501

 Εκτο-

Εκτομὶς vel ἐκτομὰς πυλὶς 535
Εκμηρύεσθαι 519
Εκφέρειν παράδειγμα 533
Ελασμοὶ μολύβδου 556. 557
Ελιμενισαὶ 546
Ελιμενιστῶν ἀπογραφὴ 545
Εμβλήματα calceorum 555. 556
Ενετῆρες contra obsidentes 583
Εν ξύλοις δέλτοις 559
Επακτὸς δύναμις 504
Επισκόπησις et ἐπίσκοπος 496
Episcopi in vrbe obsessa administrant annonam 496
Επιστιγμαὶ 551 sqq.
Εσώβιγλα 490. 523
Εξω πλεῖν 528
Εξώβιγλα 490. 523
Εὐναὶ 540
Εὐρυχωρίαι 484. 499

H.

Ηλακάται mangana 578
Ημεροδρόμοι 491
Ημεροσκόποι ibid.
Ηραία vrbs 515

Θ.

Θέλημα 485
Θερμάστιον 515
Θερμαστρὶς ibid.
Θύραι tabulae oblongae 589
Θύραι κεντρωταὶ ibid.
Θυρεὸς vnde dictus ibid.

I.

Ignis αὐτόματος 587
Ignis σβεστήρια 586
Ignis loco munitionis obiectus hosti 582
Ignis Graecus, marinus, humidus, ἔντεχνος 587
Ilii excidium quot annis ante bellum Phocicum 563
Interductus 555
Iphiades et Iphidiades 544
Ιτεαὶ inter machinas obsidentium 571 seq.
Iulius Africanus multa descripsit ex Aenea 393. 529. 543. 550. titulus librorum Africani 493

K.

Caesaris paraphrastes Graecus notatur 529
Καθολκὴ 498
Callinicus ignis Graeci inuentor 587
Canes et equos dolore obmutescere 530
Canum vsus in bellis multiplex 527
Καρβατίνωνες et καρβατίναι οἰκίαι 526
Καρβατίνη calceus 556
Cataracta porta 594
Καρκῖνος vas aut instrumentum 575
Κασσύματα 556
Καταπέλτης 580
Κεραῖαι apud Thucydidem 579
Κεραῖαι apud Philonem 577
Κεραῖαι δρεπανοφόροι 578
Κημὸς πυροφόρος 584
Cineas epitomen Aeneae confecit 590
Charidemus Orita 533
Circitorum scytalides et nolae 530 seq.
Clauis pro claustro 517. clauis partes ibid.
Claues antiquorum diuersae a nostris 511
Claues portarum penes quos ib.
Clauium mutatio in periculo 514
Κλεῖθρον λιμένος 511
Κλὰς ἀντὶ τοῦ κλεῖθρου 517
Clepsydrae militares 599
Columbae internuntiae 565
Commendatitiarum notae 549
Coria laxius pansa contra ictus 578
Crates ἐναλλὰξ factae 574
Cuniculi per aeramenta explorati 590 sq.

Λωτοὶ

Λ.

...αι λαισαὶ 494
...ς θυρία 509
...ρ ad signum dandum 528
...contra tormentorum ictus 576
...e militares 528
...Augusti librorum de re ...ri titulus 481. 494. loci ...nati 483.490.499.537.574.
...s Dionysii tyranni frater 498
494
...rium 545
...ίλακες 546
...ymbolicae 548. per notas, ...onuenerunt ibid. scriptae ... scriptura non appareat ... literas occulte scribendi ...mittendi varii modi 551
...q.
...ad Ilium missae per mil...ios 562
482
502

M.

...ιστα 575
584
...folia 557
...udendi et aperiendi dies 510
585
...in claudendi instrumen... 511
...ἀφαιρεῖν aut παραφέρειν 512
...interiorem ducere 582

N.

... πάνδημοι 510
... Φρέγμοχος 528
...compositae 549
...λεμος 493

Ξ.

...ᾶθαι 503

O.

Obdere pessulum 513
Obex 511
Obices ferrati ibid.
Obsides pro pluteis hostibus obiecti 498
Τὰ ὅλα 522
Oleum pro telo 583
Ὁρμητηρίαι 579
Ὁρμίζειν ibid.
Ὁρμιστηρίαι ibid.
Ὄροφος et ὀροφίνη οἰκία 581

Π.

Palmeae tabulae contra ictus 575
Πάνναι 539
Παγία ibid.
Παραγραφὴ 555
Παραπορτὶς 535
Παρασύνθημα 485. 537
Παρέχειν ξένας 504
Πεδατέραι 499
Πέλμα 556
Ὁ πεμπόμενος 548
Περιοδεύειν et περιοδευταὶ 524
Pessulus 513
Πόλεμος pro μάχη 493
Πολιοφύλαξ et πολιτοφύλαξ 483
Πόντιλα 575
Polyaenus dissentit ab Aenea 516. 534. 541. Aeneam describit 586 emendatur 542. 571
Πορισικὴ βίβλος 505
Portae vrbis malleo clausae 521
Πρᾶξις et πραξικοπεῖν 495
Πρίασθαι φυλακὴν 531
Προσβολὴ σικύας 503
αἱ προσαγωγαὶ 570
Προφυλακαὶ et προφύλακες 490. 523
Προῦσαι 579
Prouerbium, *de meliore nota commendare* 549
Πῦρ σκευαστὸν 587
Pytho Clazomenius 543

P.

Ραυφᾶς 557

Ῥικνοὶ 545
Ῥύμαι 485
Ῥυμάρχαι ibid.

Σ.

Sacra vasa ad complendas fossas 484
Σάρισσα 575
Sera 511
Σιδηρῶσθαι 521
Signorum militarium varia genera 485
Siphrarum interpres ingeniosissimus 550
Σίφων 517
Σκοπιαὶ et σκοποὶ 489
Σκοπάρχης ibid.
Σκυταλίδες περιφορὰ καὶ παράδοσις 530
Species necessariae obsessis 522
Σταλεὰ et ςαλεὸς 518
Στυράκιον ibid.
Στυράκιον ἀντὶ μοχλοῦ 512
Συμβάλλεσθαι γίνεσθαι 519
Συμβολικὰ γράμματα 548
καὶ συναρχίαι 487
Συνάραν 491
Σύνταξις σωμάτων 482
Συνθηματικὰ γράμματα 548
Συνθηματικῶς γράφειν ibid.
Σύσσημον 486
Suffitus in bello 574
Suidae error 592
Σώρακος 547
Soracum ibid.

T.

Τακτικοὶ et Τακτικὰ βιβλία 481
Ταλαιπωρεῖ 497
Ταρσοὶ 574
Telae iugum et liciatorium 545
Teos vrbs ditionis Rhodiorum 519
Terebra manganum 578
Tessera duplex 536
Τετράδιον 490
Τετραρία, genus mangani 577
Tollenones κεραῖαι ibid.
Thucydidis locus expos. 512
Troiae fatales equi 534
Τρύπανον 578
Τυλάρια 574
Τύπανον et τύπος 579

Υ.

Vectis 5[illegible]
Vegetius notatur 5[illegible]
Ὑπεκτίθεσθαι 495
Ὑπονοεῖν τι 488
Ὑποσημαίνειν 537
Ὑποσυνθήματα ibid.

Φ.

Ὁ Φρυγγαῖος 49[illegible]
Philonis Poliorceticon 48[illegible]
Eiusdem παρασκευαστικὰ 493
Eiusdem, περὶ ἐπιστολῶν κρυφίων 550
Φορμηδὸν 574
Φορμοραφὶς 518
Φορμοραφᾶσθαι ibid.
Φυλακείων σημαντίδες ἢ ἀκίδες 490

X.

Χαλαστήρια cataractarum 594

Ψ.

Ψιαθηδὸν 574

PRAE-

PRAEFATIONES

ET

DEDICATIONES.

DEDICATIO CASAVBONI

HENRICO IV.

FRANC. ET NAVARR. REGI CHRISTIANISSIMO.

Sapientes olim viri, DOMINE, quum vno omnes ore memoriam rerum geſtarum laudibus in coelum certatim ferrent, eo venere demum, vt dicerent, conditores hiſtoricorum monumentorum diuinae prouidentiae miniſtros in terris agere: porro autem hiſtoriam, vim naturamque eam habere, vt homines antea rudes atque idiotas, (ipſo enim verbo hoc vtuntur) ad capeſſendos honores, et res ſiue domi, ſiue militiae gerendas, idoneos praeſtare valeat. Ita, ſi praeſtantiſſimorum auctorum ſtamus ſententia, vnum hoc literarum eſt genus, cuius ſtudio ſapientia ſimul parabilis, et prudentia: duo felicitatis, quae ſumma poteſt homini nato priuatim aut publice contingere, ſola, eaque certiſſima, inſtrumenta. Sapientia ſiquidem eſt, quae DEI OPT. MAX. numen docet agnoſcere, opera contemplari, potentiam infinitam pari iuſtitia et bonitate iunctam, mirari, venerari, reuereri: quae hominem ſenſu pietatis imbutum humo attollit, et ſupra coelos euehit. Prudentia vero eſt, quae inter bona malaque, vtilia et noxia, ſalutaria et exitioſa, ſtatuit diſcrimen: ſine qua ne intelligi quidem vlla virtus poteſt: nihil enim adeo bonum, quod, vbi haec abeſt, non vertat male; nihil adeo malum, quod, ſi haec adſit, non cedat bono: ſola quippe in quolibet rerum habitu ſer-

uata

ftatus, alibi pace florentes, alibi bello amictos:
reges et principes, modo purpura nitentes, in selli
sublimes, maiestatis suae fulgore oculos palam mir
clam inuidentium praestinguentes, denique superi
mos: modo pullis misere amictos, soliis deturbatos
tate omni nudatos, rerum etiam necessariarum
postremo cuiuis etiam priuatorum miserandos. Est
ret, alibi motu terrae hausta oppida; alibi aquarum
tina inundatione obruta, aut tellure dehiscente al
sedisse immensos montes, visa in arduo, quae pla
rant. Est qui referat, superbas paullo ante incolar
quentia prouincias, nedum vrbes, vnius autumni in
rie, et paucorum dierum an mensium morbositat
vacuefactas. alibi subita inuasione, alibi diutina ob
ciuitates pereunt. hic flamma, ibi ferro, homines
liae, nationes delentur atque exstinguuntur. Septe
meridiem, occidens in orientem infunditur. Dam
amnem Baetim, Lusitanus Gangem bibit. Hispan
rum orbem aperit. est vbi noua surgunt imperia;
antiqua aut in sese mole sua corruunt, aut aliena
cidunt. dies, hora, momentum, euertendis domin
bus sufficit, quae adamantinis credebantur radicib
huiuscemo ... tun

nipotens eius dextera a conditu rerum ad hanc diem
enter edere non cessat? aut quisquam negabit, qui
arrare, et in vnum collecta omnium oculis expone-
iae aggrediatur; eum timorem numinis, verae fun-
tum sapientiae, attendentium animis ingenerare? Iam
ia bonorum, sceleftorum poenae, qua efficacia le-
m animos, vt natura est hominum, soleant mouere,
t nemo. quo vtroque genere exemplorum, omnes
m paginae, quum sint refert.ssimae; non temere
eo vaecordem reperire sit, qui dum ea legit, oculos
a versus non interdum attollat, ac velit nolit excla-
est profecto DEVS, qui dicta factaque mortalium
obseruat, muneratur, vlciscitur. Vere igitur sapien-
ter historia: vere ministri diuinae prouidentiae hi-
: operum quippe scriptores, quorum Deus est factor:
rum scribae, vt sic dicam, et actuarii, quorum Deus
tor. Enimuero sapientiam quidem historia inchoat,
men perficit; ducit enim ad Deum, sed non perdu-
ae quidem, coelestis mentis et naturae opera non
fesso rimatur, neque explicat, sed tantum, vbi in
idit, cupide ac fide sincera profert in medium et in-
contenta velut aream ac solum strauisse, cui philo-
et sacra theologia, arcto illae quidem sibi coniun-
culo, sed diuersae tamen scientiae, suarum dein-
monstrationum substructiones arte subtiliore et otio
e immoliantur. negotiosa namque et actuosa res est
a, quaeque disputantium subtilitates non capiat, non
r. At prudentiae et ciuilis doctrinae, eadem et
nenta ponit, et fastigium supremamque manum
sola illis imponit. Hic vtique est campus, in quo
a decurrit; hic scopus, hic finis ad quem se profite-
limare. Plane, si definitionem admittimus ab anti-
hilosophis proditam, prudentia nihil est aliud, nisi
um rerum memoria, et vsus complurium negotio-
x quo fit perspicuum, quam sint non dicam affines,
ne idem prudentia atque historia. Quid namque
gitime scripta historia agit, nisi vt res hominum,
mores,

to efficacior: sed haec dos quot aliis, quam magn
satur incommodis; breuitate vitae etiam longissin
ritate occasionum; paucitate rerum, quas in aeta
uis longa homini contingit experiri: aerumnis et
lis interim adeundis, e quibus emergunt oppido pa
extremum frustratione finis. quando enim ista lo
parta et confirmata prudentia vtemur? tum credo,
gis aratam faciem frons asperat, corpus parum sol
iam effoetum senecta dissoluit: quam aetatem vi
consiliis aptam, certe magnis facinoribus designa
trandisque esse ineptam, etiam veteri Graecorum
monemur. Itaque Themistoclem, cum annos na
tum et septem moreretur, cum natura expostulasse
mus; quod tunc egrediendum esset e vita, quando
go sapere didicisset. Omnino tria sunt commod
experimenta politicis afferunt, qui vel in adminis
reipub. vel in re bellica (hae sunt partes duae politic
diu multumque fuerint versati. Primum, quod
addiscunt eorum perficiendi, quae in conciliis pub
principum agitari amant, et quae vsus belli postula
verbi gratia, qui sit modus vrbem corona cingen
circumuallandi, munitiones exstruendi, stationes coll

... quadrato procedere, aciem instruere, atque eun... exercitum modo latius pandere, modo in angustum ...ctare, et aut in cornua, sinuata media parte, curuare, ...recta fronte explicare, soli inter literarum rudes intel... ...t, qui sub Ioue frigido aliquando manserunt. hoc pri... est vsus beneficium; cui par alterum scientia cauen... ...num difficultates, pericula et casus rebus gerendis soli... ...interuenire, vsus docet. meminit enim cui dolet. alio... sexcenta sunt in omni inceptione discrimina, a quibus ...re sibi non potest, qui fuerit eorum, vt Graeci dicunt, ...ντος: inexpertis enim nihil eiusmodi in mentem ve... ...inde illa vox aliena prudentiae, et quam turpis sem... ...tam calamitosa persaepe: Non putabam. Tertium est, ... quaedam et dexteritas, munia pacis aut belli exse...ndi, quae agendo contrahitur. Horum igitur trium, ...postremum indocilem vsus disciplinam desiderat, ad ...d nulla historiae lectio, nulla meditatio per se, nisi mo... saltem accedat exercitatio, potest aspirare: ita duo ...ra, cur aeque bene, atque haut scio an non etiam me... diligente et attenta praestantium historicorum tra...one, possimus consequi, caussam equidem nullus vi... Certe, si multitudo negotiorum, si varietas casuum, ...tiplex euentuum diuersitas, si cognitio consiliorum ...is generis, et sollers talium obseruatio, elementa sunt ...ntiae; quin sit prora et puppis doctrinae politicae hi..., nemo poterit negare. Vult scire caussas aliquis, ... homines in commune consulere compellant, aut ..., quae contractas societates distrahant? quibus insti..., parua respub. fieri magna queat? quibus moribus, ... peste imperia labefactentur, decrescant, intereant? hi...ia est, quae melius ista, quam vsus, aut vllus philoso... demonstret. Vult scire, quomodo cum regibus sit ...ndum, quomodo cum ciuibus, cum exteris, cum subdi... qua arte populorum motus aut praecaueri, aut sedari ...t? historia est, quae sexcentis haec doceat exemplis. ... scire, quanto iudicio bella sint suscipienda, quo pa... gerenda, quomodo finienda, quae sint in eo iura ser...

uanda?

oppugnatio vrbis alicuius sit tentanda, qua item
sit instituenda; qua forma aciei, quo genere pugn
rane an mari, pedes an eques, planis et apertis,
et salebrosis locis melius hostem possit aggredi? his
quam *nocturna versare manu, versare diurna* debe
enim exempli documentum deerit, quod imitetur.
mo quaecumque tandem σκέψις politica incideri
cumque in armis molitio, audiat grauissimi sena
cem, et sibi consilium datum putet; *vnde facilius*
M. Tullius, *quam ex annalium monumentis, aut*
ca, aut omnis reipub. disciplina cognoscetur? aud
rum sanctissimum, Lupum Ferrariensem Abbate
gnum quondam Galliarum lumen. Hic perturba
confusione rebus in hoc regno, anxium curis, et
inopem regem Carolum Caluum literis solatur,
ad salutem istis verbis illi indicat: *imperatorum g*
uissime comprehensa, vestrae maiestati offerenda cur
facile in iis inspiciatis, quae vobis vel imitanda sunt,
uenda. Maxime autem Traianum et Theodosium
contemplandos; quia ex eorum actibus multa vtilissi
eritis ad imitandum assumere. o diuinum prorsus
tum! o vitae certam magistram! quae iuueni sene
lud vnicum [illegible] triam, e

perfundit, sed imbuit; militiae tamen vacationem et missionem indulget. Quid verbis opus? histo- postquam, vt magna possimus conari, praestitit, prae- etiam, vt velimus. Nam quod disertissimus ille Ro- li nepotum, aliique veterum, historiam speculum actio- m humanarum appellarunt; recte illi quidem, est enim era: sed vis naturaeque illius quod erat praecipuum, simile dissimulat: neque enim imaginem duntaxat di- rum factorumque exprimit; verum hoc amplius, arca- quadam naturae lege, spectatores, dictu mirabile! in ces transformat, et facta gemina iis, quae admirabun- cognouerint, elicit. est igitur historia, speculum qui- , sed viuum atque ardens; cuius oppositu in animis eroïcorum, quod Q. Maximus et P. Scipio de se soliti fa- , flamma aemulationis accenditur; vt plurimum caussa , fons et origo facinorum omnium laude dignorum. m quum nullius non honestae rei semina animi gerant: quasi fomite efficaciter incitantur; non aliter, quam tilla flatu leui adiuta, ignem suum explicat. *Doctrina prorogat insitam: rectique cultus pectora roborant.* in annalibus, Gratianum Augustum praeclarae in- adolescentem et bellicosum, *ad aemulationem lectio- progredientem principum* decus sibi ac gloriam non iocrem peperisse. at non solus hoc Gratianus fecit: runt idem omnes magni politici et senatores; magni duces, imperatores ac reges, quorum hodie facta cum re cognoscimus, nomina venerabundi ad aureis ad- imus. Nihil dicam de Alexandro Magno, nihil de ciuitatum Graeciae strenuissimis ducibus; quos in re- gerendis ab omni genere literarum praesidium petiisse, nescit: tacebo Achillem, qui a sapientissimo poeta- inducitur, per otium se oblectare meditans *fortia ma- , praeclaraque facta canendo.* Silebo reges Syrorum, sarum, Aegyptiorum, quos historiae admodum studio- fuisse, et literae sacrae et alia monumenta testantur an- orum: Poenos quoque, illam immitem gentem, histo- lectitasse, Hannibalem etiam scripsisse; ipsos quin et-

 iam

iam Turcorum Sultanos et legere, et inter armorum fragores conſilia aliquando ab hiſtoria opportune petiiſſe, annales ipſorum faciunt fidem. At Romanos rerum dominos, qui virtute non minus, quam armis populos omnes ſuperarunt, atque orbem terrarum ſui iuris fecerunt, ſine piaculo praetermittere non queam: viros in exemplar omnium magnarum virtutum natos. Romanos igitur proceres licet obſeruare, DOMINE, quum per multa ſaecula alias omnes literas ignorarent, philoſophiam vero etiam odiſſent, vni hiſtoriae mirandum in modum fuiſſe deditos: non quidem, vt animi cauſſa, aut tempori fallendo, aliquam inde oblectationem ſibi pararent; multo minus, vt inerti eruditioni oſtentandae, qui multorum hodie eſt morbus, aliquid in vino aut circulis blaterarent: ſed vt omne genus exempla prudentiae et vtilium conſiliorum adnotarent, in opera mox magno reip. ſuae bono vertenda. Pub. Scipionem Africanum priorem, omnis memoriae clariſſimum ducem, literae latinae quaſi datum coelitus, neque humano ſatu procreatum depraedicant; qui in prima adoleſcentia maiorem ne laudem ob fortitudinem, per quam tot potentiſſimos hoſtes deuicit; an ob temperantiam et moderationem, per quam cupiditates omnes ſuas ſemper domuit, mereatur, fecit incertum. Hic igitur vir tantus, tam admirabilis, ſi quo genere doctrinae inſtructus, arcem verae gloriae occuparit, quaeramus; reperiemus hiſtoriam fuiſſe, quae Scipionis *incoctum generoſo pectus honeſto*, cupiditate bonae pariter magnaeque famae et laudabili illa excellentium virorum, de quibus legerat, aemulatione inflammauit; et velut e ſpecula nitenti in ardua, facem oſtendendo praeluxit. narrant enim auctores locupletes, tanti illum Xenophontis Attici hiſtoricos libellos feciſſe, tantopere eorum lectione fuiſſe captum, vt eos de manibus nunquam poneret. De Africano ſequente, minus id mirum videatur; quem maiorum ſuorum virtutibus ſimillimum, omnibus belli ac togae dotibus ingeniique ac ſtudiorum eminentiſſimum ſaeculi ſui fuiſſe, produnt ſcriptores. Extat apud grauiſſimum hiſtoricum C. Marii oratio, qua in nobilitatem

tem

Romanam durus Arpinas, et agrestis homo ingenii in-
sens, inter cetera dicit; illos quum Graecas literas didi-
cit, postquam consules essent facti, vbi iam de prouin-
et imperio, more eius reip. cogitare incipiebant, acta
orum impensiore cura solitos lectitare. Absurde qui-
Marius, aut potius stulte; quod institutum cum pri-
laudabile, maledicti loco putauit obiectandum: mul-
tamen illi vel sic historia debet; quod disertis adeo
is prudentissimorum senatorum, qui rei Romanae co-
ina fuere, iudicium consentiens super ipsius vtilitate,
vero necessitate, palam fecerit. *Principibus placuisse
r non vltima laus est.* quid dicam tantopere placuisse?
dicam talibus tantisque principibus? prudentia enim
illi pacisque artibus, nihil toto orbe senatu Romano
ic maius vmquam vidit. o decus historiae eximium!
n porro quantumque fructum sapientissimi senatores
oc instituto suo perciperent; operae pretium est, tuam
litatem, DOMINE, quae generosa indole ne illis qui-
ipsis Romanis est inferior, scire, et hoc loco recog-
ere. Fuit Romae tum temporis inter alia eius saeculi
na, L. Lucullus: qui quod adolescentiam in forensi
, reliquam aetatem vniuersam in pace traduxerat, lau-
imperatoriam nemo ab eo exspectabat. idem tamen
latum nactus, ad Mithridaticum bellum missus est a
. Igitur quum totum iter et nauigationem consum-
et partim in percontando a peritis, partim rebus gestis
idis, ait eloquentiae Romanae parens, in Asiam factus
erator venit, qui erat Roma profectus rei militaris ru-
. Et adiicit idem, tantum imperatorem in omni gene-
illi Lucullum fuisse, praeliis, oppugnationibus, nauali-
pugnis, totiusque belli instrumentis et apparatu, vt
Mithridates post Alexandrum maximus, hunc a se ma-
n ducem cognitum, quam quenquam eorum, quos le-
t, fateretur. Hic enim ille est, omnibus saeculis ad-
ndus imperator, qui, vt alia infinita aduersus Mithri-
n et Tigranem, totius Orientis duos reges potentissi-
, fortia facta praetermittam, cum exigua manu mili-

tum vix vndecim millium, innumerabiles hostium adortus, peditum cecidit ad centum millia; equi quinquaginta, regem regum Tigranem, et quicquid iam retusis occidi non potuerat, in pedes se coniicer pulit. Et audebit quisquam negare, vim eam esse riae, quod initio dicebamus, vt rudes rerum et idi bus gerendis aptos, et maximis quibusque muneribu valeat reddere? audebit quisquam studium et operar gestis maiorum cognoscendis impenditur, parum collocatam dicere? at non ita iudicabat Pompeius M quem in illa tam excelsa fortuna non piguit per I Dionysio Halicarnassensi, homine Graeco, admodu dito critico, petere, vt suum de Herodoto, Thu Xenophonte, Philisto et Theopompo, Graecorum rimi nominis historicis, iudicium sibi exponeret. iudicabat Augustus, felicissimus et maximus omnis riae imperator; qui et legere vtriusque linguae hi et in legendo exempla publice vel priuatim vtilia sec litus; eaque ad verbum excerpta, aut ad domestic ad exercituum prouinciarumque rectores, aut ad vr gistratus plerumque mittere, prout quique monitio gerent. Non ita iudicabat ille deo charus imp. T sius iunior, quem auctor non obscurus inter eccle historiae scriptores narrat, dum priorum omnium e ti laude illustrium virorum luminibus pia et g aemulatione conatur obstruere, magnam imperio tem conciliasse. qua, obsecro, secundum opem de καθότι, ait historicus, ipsum Theodosium com τῶν πάλαι κατωρθωμένων Ἕλλησί τε καὶ Ῥωμαί ἱστορίαν ἠκρίβωσας. *quoniam omnium, quae siue ... siue Romani praeclare fecerunt, historiam accurate* et mira sunt, nec facile his moribus fidem inuentur de contentione eius Augusti in hac parte idem com rat: tempus omne suum inter negotia et studia se uisisse, diem illis, his noctem attribuisse. Non ita bat imperator Iulianus, maximis ille quidem praes genii dotibus, et ea statione dignissimus; verum e

[illegible]que infelix, quod in tantorum munerum largitorem Deum, ingratus extitit, ac mox ab agnita veritate ſceleſtiſſime defecit; quem miles ipſius refert, poſt ardua et ſeria termi[illegible], ad procudendum ingenium ſolitum verti, et ex hiſto[illegible] quaſi pabula quaedam animo, ad ſublimia ſcandenti, conquirere. Idem in expeditione Perſica ciuitatem am[illegible]m et populoſam Pyriſaboram, triplici corona cinctam, [illegible]m teneret, omnes aleae caſus inter mutuas clades fru[illegible] expertus; facinus memorabile Scipionis Aemiliani, quod in Carthagine capienda ab eo editum legerat, imitari [illegible] referre conſtituit. qui conatus, etſi exitum non habuit; quid enim miſero illi bene verteret, qui a deo ſciens pru[illegible]que ſeſe auerterat? illud tamen quod probare intendi[illegible], clariſſime confirmat. In eodem genere ponendum [illegible], quod Marcus Brutus, ille Romanorum veteris reip. vl[illegible], etiam in caſtris, etiam inter belli ſibi fatalis curas, [illegible]liſſimi annalium conditoris, epitomen confecit. Cu[illegible] diligentiam tertio poſt ſaeculo imitans regina Zenobia, [illegible] quidem non Romana, ſed Romanis ſcriptoribus merito [illegible] celebrata, aeternitate nominis digniſſima foemina, Ale[illegible]drinam et Orientalem hiſtoriam, cuius erat peritiſſima, [illegible] compendium redegit: atque eadem, ne Latinam qui[illegible] ignorabat, quam Graece legerat. Quid opus ire per [illegible]gulos? Semel affirmare poſſumus, Romanos duces atque [illegible]peratores, quamdiu quidem illud imperium ſuam glo[illegible] obtinuit, adeo diligenter traditum ſibi a maioribus [illegible]oriae amorem et ſtudium conſeruaſſe, vt plerique illo[illegible] non ſolum facerent ſcribenda, verum etiam ſcriberent [illegible]. Itaque de ſuis aut alienis rebus commentarios [illegible]poſuerunt, Cornelius Sulla, Iulius Caeſar, Auguſtus, [illegible]dius, Traianus, Hadrianus et plures alii. Omnium [illegible] ſapientiſſimus atque doctiſſimus Marcus Antoninus, [illegible] propter aſſiduam operam ſtudiis nauatam, vulgo hi[illegible]rici philoſophum cognominant, in libris aureis de vita [illegible], inter virtutes imperatorias, hanc quoque ponit; faci[illegible]tatem quandam et animi aequitatem in admittendis pro[illegible]ndisque ſententiis, quas homines hiſtoriae et priorum ſaecu-

ſaeculorum gnari, edidiſſent. Quippe in ſummo principe, conſilium ab alio ſollerter et ex vſu excogitatum probaſſe, non minor laus cenſenda, quam in priuato excogitaſſe. Atque vt principum conſiliarios in hoc ſtudio exercitatiſſimos eſſe debere, ratio manifeſta vincit: ita viciſſim illos principes plurimus ſemper eſt ſecutus honos, qui literas id genus doctos plurimi facerent, et in conſiliis eorum plurimum acquieſcerent. Teſtis eſto imperator optimus et laudatiſſimus Alexander Seuerus; cui fuit conſuetudo, vt quoties de re militari in concilio ſuo tractaret, literatos duces adhiberet; et maxime eos, aiunt ſcriptores vitae ipſius, qui hiſtoriam norant; quum quidem ſubinde requireret, quid in talibus cauſſis, quales in diſceptatione verſabantur, veteres imperatores vel Romani, vel exterarum gentium, feciſſent. Egregium plane inſtitutum et rectore tantae molis imperii digniſſimum. Non erat illi ſatis, quod geſta veterum didicerat, et domi quotidie lectitabat: quod viros omnis eruditionis principes in familiari conuictu aſſidue ſecum habebat: ſed etiam ab iis, qui ſuum participabant concilium, eandem peritiam exegit; etiam inter deliberandum de ſumma repub. facta maiorum praeclara voluit audire et doceri. En adoleſcentem ſenilis prudentiae. en illuſtre exemplum ab illuſtri principe editum, omnibus quidem principibus, ſed maxime iuuenibus ob oculos aſſidue ponendum. Non praetermiſit hanc partem Baſilius imperator, quum praecepta bene imperandi Leoni filio traderet: quin potius hiſtoriae lectionem ſummo ſtudio commendans, etiam et etiam eum hortatur, vt aliorum labore fruatur ipſe ſine labore. Annalium enim libros, 'fideles ſibi fore conſiliarios; quos non odium, non gratia, non metus, non priuati commodi ſpes aut cupiditas corrumperet; eosdem vanitatis rerum humanarum teſtes eſſe locupletiſſimos. Poſſum inſuper commemorare multos imperatores, qui aut libris editis, aut ratione alia ſtudium hiſtoricum excolendo nobilitarunt. Seruatur in locupletiſſima illa tua, DOMINE, et vere regia bibliotheca, Conſtantini Auguſti Porphyrogeniti liber publice adhuc ignotus, quem in filii

Romani

Romani, iam conſortis imperii, gratiam, pius parens ſcripſit. Sciebat vetus regnandi princeps, ad negotia gerenda in quibus reipub. ſalus continetur, illud adprime deſiderari, vt ingenia hominum probe nota ſint, quibuscum agitur. Siue illi ſint ſubditi, ſiue amici aut ſocii, ſiue hoſtes, ſiue in propinquo habitent, ſiue ſummotos longius fines colant; multum omnino intereſt, aut potius in eo totum prope dixerim, eſt poſitum, vt naturam illorum, mores, inſtituta, religionis formam, animorum inclinationes, aut uerſationes, ne ignores. Iccirco imperator ille, populorum omnium, quibus aliquid cum imperio ſuo commercii intercedebat, origines, rationes viuendi, belli pacisque inſtituta, partim vſu, partim libris legendis, quum accuratiſſime didiciſſet; de eo argumento commentarium ſane quam doctum et vtilem confecit, et filio ſuo hoc paterni affectus monumentum excellentiſſimum reliquit. Dignum ipſus, quod maieſtatis tuae iuſſu publicam aliquando lucem videat: vel eo nomine, quod de inclytis regibus Francorum, maioribus tuis, DOMINE, maximis principibus, princeps ipſe maximus, tam honorifice et ſcripſerit et ſenſerit. de communi enim iure ceterorum Europae vniuerſae regum et dynaſtarum domum Franciam ſemper excipit: et quum affinitatem Italorum, Germanorum, Hiſpanorum atque aliorum diuerſae linguae, et diuerſi in re pietatis ſenſus, filio Romano ac nepotibus diſſuadeat, et quodammodo interdicat; de Francorum nobiliſſimis et auguſtiſſimis regibus longe aliud conſilium ſuggerit: namque eorum et amicitiam et affinitatem deceſſoribus ſuis imperatoribus Orientis ſemper fuiſſe probatam: ſaepeque conditiones illos vsque inde e Francia petiiſſe, allatis e ſuperiore memoria exemplis comprobat. Taceo Mauritium imperatorem, Leonem VI. Porphyrogenitum, Baſilii F. et alios eius ordinis illuſtriſſimos principes, qui Tacticos, ſiue de re militari, libros condiderunt: quum ſit tota illa diſciplina pars quaſi quaedam hiſtoriae; certe ita illi coniuncta, vt neque haec ſine illa poſſit recte intelligi; neque illa ſine hac doceri rite queat. cuius nos rei certam fidem

Qq 4 facie-

faciemus, quando Aelianum, praestantem eius doctrinae auctorem, e vetustissimis membranis tuae bibliothecae, Tacticis scriptoribus luculente instructae, emendatum et obseruationibus nostris serio illustratum, Deo propitio vulgabimus. Sed neque defuit studio historico imperator, qui illud ipsum in eo moliretur, quod in legitima scientia Iustinianus Aug. cum Triboniano suo ante perfecerat. Nam vt hic librorum de iure scriptorum infinita copia offensus, corpus confieri iussit, quod vniuersam legum doctrinam, intra certos fines cohibitam contineret: sic Constantinus Porphyrogenitus, memorati Leonis, vti reor, filius, quum animaduerteret et historicorum scriptorum numerum innumerum circumferri, adeo vt multi sua aetate voluntatem cognoscendi res gestas simul cum spe abiicerent tot volumina vmquam perlegendi; conquisitis vndique maxima cura et diligentia omnibus eius generis auctoribus, qui poterant adhuc in Graeciae et Orientis bibliothecis reperiri, corpus historicum praecepit concinnari, in partes seu communes quosdam locos LIII. tributum, quod politicis hominibus rerum ipsis cognitu necessariarum thesaurum quendam inaestimabilem, et vt ille ait, pransum paratum exhiberet. Nimirum ita iudicabat sapiens imperator; senatoribus suis, pacis et militiae negotia administrantibus, et de curis imperii in sacro suo consistorio vna secum deliberantibus, non minus necessariam esse veterum exemplorum, caussarum et euentuum notitiam, quam sit iudicibus, lites inter Titium et Maeuium disceptantibus, iuris ac legum necessaria cognitio. Laudo propositum, iudicium etiam admiror, neque formam operis, quantum licet ex vnguibus leonem, improbo. At quam bene, quam vere Socrati olim post veterem poetam dictum est; bonum et malum, quum prorsus contrariam habere naturam videantur, indissolubili tamen nexu sibi inuicem cohaerere; ὥσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς, inquit, ἡμμένω δύ' ὄντε, quasi de eodem capite et nodo ambo dependerent. Saepe igitur ex antecedente caussa mala ortum bonum; at malum multo crebrius e laudabili principio. Sic inter spinas rosa colligitur:

gitur: sic mel generat fel: sic in medicinae remediis malignitas quaedam naturae inimica, vt plurimum latitat, et extrema gaudii luctus occupat. denique lex aeterna est, vbi vber ibi tuber. *tanta est rerum discordia in aeuo: et subtexta bonis mala sunt.* Liceat fortasse ad tempus naturam arte et industria subleuare et ruentem in peius sufflaminare: ceterum corrigere in totum, nulla vis humani ingenii queat. Inde est quod quaecunque moliuntur mortales, vel cum primis considerati et sapientes, ocyus tardius omnia mutant nomen. Non est petendum aliunde exemplum, quam ex illo ipso Constantini Augusti incepto, quod modo laudabam; nec muto factum. Sed crederetne aliquis ipsum illud consilium, quod a principe esset profectum historiae amantissimo, inter praecipuas caussas historiae perdendae fuisse? atqui ita euenit tamen. Nam vbi semel corpus illud historicum in politicorum vsum ab eo concinnatum, versari in manibus hominum est coeptum; e vestigio nobilissimi quique historiae scriptores antiquiores, (ex talibus vtique flores illi fuerant decerpti) pristinam suam dignationem amiserunt; et monumenta aeternitati consecrata, tot nobilium ingeniorum, vbi desita sunt legi, etiam describi, quod erat necesse, desierunt. Accessit et pestis alia, compendiorum et epitomarum confectio; quod genus scriptionis, vt ad priuatum conficientium vsum non paruas vtilitates habet; ita publice noxium, et magnis scriptoribus semper fuit exitiosissimum. Fuit et tanti mali caussa, studiosorum partim incuria artium honestarum, partim iudicium fatali quadam caecitate deprauatum: quorum duorum vitiorum, vtrum sit reipub. literariae perniciosius, haud dictu promtum. Sed enim eius triumphi, quem de bonis literis barbaries iam ante aliquot saecula egit, gloriam magna ex parte auaritia suo sibi iure vindicat. nam quia vberrimi prouentus et amplae fortunae spes vnica e caussidicina affulgebat; omnium ferme ingenia ad studia vnius iurisprudentiae magno impetu sese contulerunt, et quum politicae philosophiae pars sit, nobilis illa quidem, sed vna tamen inter plures, scientia legum; tantum lucelli

uerſas. et aiunt vehementer illi doluiſſe, quod ia
omnes ſtudioſi, intactis grammaticis rudimentis, a
bus et philoſophis, ad leges properarent audiendas
ſtudium, quum natura ſua ſit auguſtum, quatenus
ad aes exit, inter liberales diſciplinas vix cenſeri
fuerunt qui contenderent. Quum ergo ex hui
cauſſis in Oriente quidem optimi quique auctores
nibus vulgi tandem eſſent excuſſi, totiusque adeo h
tatis ſtudia refrixiſſent; in Occidente vero a multis
nis meliorum literarum et linguarum, maxime auten
cae et Hebraicae, nomen prope ipſum eſſet exſti
ſecuta mox eſt huius calamitatis conſummatio et
pernities in partibus Orientis; quando ab immar
barbaris Turcis capta eſt Conſtantinopolis, et tota
imperium a fundamentis penitus eſt exciſum. tu
graſſari hoſtis ferus in omnium doctrinarum ſcripto
excellentia monumenta literarum cuiuuis generi
eruditionis, inſtrumenta lacerare, diſcerpere, flamm
cere. Quo quidem tempore diuinae prouidentiae
quiis diſciplinarum conſeruandis certum eu
vt ſi vnquam alias in re vlla, argumentumq eſt
Quum enim a pluribus retro ſaeculis in principum
toto Occidente amor politioris literaturae

redibili accenderentur. Prima terrarum Italia ad hanc palmam occupandam, e diuturno torpore tunc demum expergefacta ſeſe concitauit, et nationibus aliis per Europam exemplum, quod imitarentur, praebuit. In ipſa vero Italia ad certamen adeo glorioſum Nicolaus Quintus pontifex Maximus, in cuius extrema tempora Byzantini imperii euerſio incidit, princeps, quod equidem ſciam, ſignum ſuſtulit. nam et literarum dicitur fuiſſe intelligentiſſimus; et, quod res arguit, earum amore flagrantiſſimus. Primus hic illa aetate libros antiquorum ſcriptorum ſedulo conquirere curae habuit; magnamque earum copiam in Vaticanam intulit: primus cum aſſiduis hortatibus, tum ingentibus etiam propoſitis praemiis, ad meliorem literaturam e tenebris obliuionis in lucem reuocandam, homines Italos ſtimulauit: primus, Graecae linguae auctores omnis ſincerioris doctrinae eſſe promos condos, qui non ignoraret, vt Latino ſermone exprimerentur, vehementiſſime optauit et efficere contendit. Eſt ita natura comparatum, vt in magnorum operum inceptionibus, eorum anteuertat cura, quae eſſe prouiſa ad ſummam totius propoſiti plurimum interſit. Ecquodnam igitur literarum genus, renaſcentibus diſciplinis, illius vindicis muſarum auſpiciis, primo reduci in vitam coepit? hiſtoria: cuius fuiſſe hunc pontificem peritiſſimum, aequales illorum temporum affirmant. qui primi auctores Graecorum latinitate ſunt donati? hiſtorici: nam Herodotum et Thucydidem miniſter domeſticus Nicolai Laurentius Valla, rem ſaeculo maiorem auſus, Romane loqui docuit. An ergo dubitamus, quodnam tantus pontifex de hiſtoriae praeſtantia iudicium fecerit? ego vero non ſolum magni ipſum doctrinam hiſtoricam aeſtimaſſe, ſed etiam de toto hoc genere ſcriptorum recte ſciſſe iudicare, non dubitanter inde colligo; quod ex omnibus Graecis hiſtoricis illum prae ceteris habuit in delitiis, qui vt eloquentiae laude vni aut alteri priorum fortaſſe eſt inferior; ita prudentia et propriis aliis hiſtoriae omnibus numeris perfectae dotibus, ſic excellit, vt pauci e cunctis, ſiue Graecis, ſiue Romanis,

cum

cum ipſo mereantur componi, anteponi certe nullus. Scriptor ille, DOMINE, is ipſe eſt, qui maieſtati tuae nunc a me offertur, POLYBIVS; et a generis ſplendore, et ab inſtructu diſciplinarum, et a rebus geſtis, et ab ingenii monumentis, vir et philoſophus nobiliſſimus: idem pacis, idem belli artibus, idem ſtudiorum laude longe clariſſimus; patriae ſuae, reipubl. Achaeorum, quondam bonis inſtitutis florentiſſimae, cui huius pater Lycortas diu princeps praefuit, pars maxima: qui Scipioni Africano, a quo deleta eſt Carthago, a conſiliis amicus fuit, et in ea expeditione comes: qui in amicitiis regum, ducum, procerum, Graecorum, Romanorum, Aſiaticorum, Aegyptiorum, quoad vixit, primas tenuit: poſtremo poſtquam obiit, politicis, bellicae rei ſtudioſis, verae et legitimae hiſtoriae amantibus, dum ſuus literis honos ſtabat, vnice dilectus et probatus. Hunc communi fato omnium excellentium ſcriptorum, peſſime ſuperioribus ſaeculis acceptum, et in noſtra Europa vix de nomine paucis notum, Nicolaus Quintus, vindex ille literarum primus, fecit tanti, vt eius reſtituti gloriam ad ceteros laudum ſuarum titulos voluerit accedere. Itaque partem illius librorum aliquam nactus, eius in Latinum ſermonem transferendae, viro Graecae et Romanae linguae, vt erat captus eius aetatis, non ignaro, munus delegauit. Magnificum eſt ad commendationem hiſtoriae, quod vbi primum literatura melior ex ipſis orci faucibus incipiebat eripi; omnium prima nouae lucis beneficium experta, ceteras honeſtas diſciplinas ad ſpem ſalutis erexit. Magnificum et glorioſum Polybio, quod inter omnes ſui generis ſcriptores, primus indulgentiam principis ad liberationem muſarum ſeſe accingentis promeruit. Sed nimirum rerum magnarum tardi ſunt progreſſus; raroque tam bene cum humano genere agitur, vt incepta generoſa ab iis, qui ſuſceperunt, inoffenſo pede ſtatim ad finem perducantur. Quare etiam Nicolao, Polybii reſtitutionem molienti, multa ſunt oblata impedimenta, quo minus quod optabat poſſet perficere. Nam quum operis Polybiani, quod noſtra exhibet editio, tres

ſint

tione certa distinctae partes; vnam dumtaxat harum fex Nicolaus habuit; duas reliquas, in rerum natura ne sciuit quidem. Iam ille eruditus Italus, quo ipso est interprete, partim saeculi vitio, partim propria, prouinciam sibi demandatam, ita gessit male; faciappareat, non ob singularem aliquam eruditionem, aecis praesertim literis, Polybium interpretari fuisse n; sed quia nemo erat, qui amplius sciret, velut con inter caecos captum, qui in vacuam stationem pro ore substitueretur. Et is erat tamen Polybius, qui ter genus dictionis ac doctrinae hautquaquam transla-; maxime autem propter summam rei castrensis periet imperatorium quemdam stilum, attentum cum priet disciplinae Tacticae, totiusque militiae Romanae, ae, Macedonicae aliorumque populorum peritum inetem desideraret. Quarum omnium rerum cognitio, tenuis ac pene nulla in aetatis illius hominibus fuerit; tis doctissimorum hominum laboribus e profundo ignoe puteo fuerit postea educta, atque etiamnum educanihil dicere attinet; rem nemini non notam. Quo s equidem soleo demirari, a tam longo tempore, hoc annis fere CLX. tam erudito saeculo insecuto, tanto rum tota Europa virorum numero, nondum aliquem isse, qui opus in ipso principio παλιγγενεσίας literarum tum, curaret perficere: neminem esse repertum ad diem, qui, si adeo celebris famae apud veteres auctoserio perpolire aggrederetur, operae pretium se factuputaret. Quamquam non sane defuerunt viri praes aliquot, Graeci, Hispani, Itali, Belgae, qui variis is de Polybio mereri bene conarentur: alii publicanquae prius visa non fuerant; alii nonnulla explicando is quidam selecta operis totius parte, in qua illustrantes ingenii experirentur. quibus omnibus quum laus o maxima debeatur; omnes tamen, si quod res est divolumus, sitim lectorum exacuere, quam sedare maunt. Non etiam defuere, qui in vulgares linguas tanhuius verterent, quantum Latine expositum inuenie-

bant:

tentes in abdito opes reſerare, et quod maxime
optandum, huius hiſtoriae vſum et praeſtantiam
ſtrare, nemo dum eruditorum inſtituerat. Cedren
narae, Simocati, Glycae, Manaſſae et alii eius farin
Graeci, ſiue Latini quam plurimi, legitimae hiſto
verum amamus, dehoneſtamenta, ſuos aſſertores
runt; Polybius, ſitu et ſquallore obſitus, in tenebri
Graece neſcientibus parte aliqua tantum ſui notus,
perperam; parte alia, ne ſic quidem. ille inquam P
cuius in philoſophia doctrinam, in moribus prob
in hiſtoria prudentiam, Cicero, Strabo, Ioſephus,
chus, Deus bone, qui quantique viri! et optimus
veterum dilaudant. cuius fidem T. Liuius, ille R
longe princeps hiſtoriae, tantopere probauit, vt
verbum libros illius integros verteret, atque iis
vtererur, quem M. Brutus, ſeuerus ille morum
rumque cenſor, cui ne ipſe quidem M. Tullius ſa
adeo eſt admiratus, vt eius lectioni propemodum in
retur: vltimis certe ſuis temporibus, iisque afflic
ad ſolatium doloris pariter et magiſterium vitae, hi
illius excerperet atque in compendium redigeret,
denique Conſtantinus imperator, corporis hiſtorici,

illi Augusto eius incepti nunquam venisset in mentem; ea pridem lege, vt integro hoc scriptore frueremur: aut si hoc nobis carendum erat bono, corpus saltem ab illo compositum hodie haberemus. Sciremus, quantus ciuilis prudentiae, quantus disciplinae militaris doctor habitus sit olim Polybius. quarum rerum documenta conquirenti vndique Constantino, plura multo vnus hic suppeditauit, quam ceteri omnes simul, e quorum libris florilegium illud politicum fuit conflatum. argumento sit, qui solus hodie superest eius titulus, e tribus et quinquaginta, legationum excerpta continens: cui tertiam partem editionis nostrae debemus totam: facili coniectura, quid essemus debituri, si opus vniuersum alicubi inueniretur atque in publicum ederetur. Enimuero quum dos praecipua, quae Polybium antiquis commendabat, non in eloquentia nuda et verborum fucatorum lenocinio, sed in rerum politicarum et militarium exquisita explicatione sit posita; cuius gratia viri principes et politici omnes olim in pretio magno eum habebant; quia longe diuersa hodie studiorum ratio obtinet, euenit, vt his praestantiam illius parum intelligentibus; verborum et linguae dumtaxat studiosi, patienter eo carerent. Loqui enim, non viuere, plerique omnes hodie discimus, et historiam, quae vitae magistra audit, non ad vitam formandam referimus: sed vel ad linguarum alicuius notitiam, dicendiue facultatem augendam, vel ad rerum antiquarum cognitionem percipiendam. atque vt politicam et moralem philosophiam, *in qua consilium vitae regimenque locatum*. aut omnino non docemur, aut non nisi disputandi caussa: sic et historiam, quae practica quaedam philosophia est, non vt vtamur discimus, verum vt sciamus; plane iis non dissimiles, qui aurum, argentum et regias gazas parare norunt; artem vtendi fruendi partis, neque sciunt, neque vel saltem de ea cogitant: similes item iis, qui sacros aut medicorum libros multa lectitant cura, non vt animo corporiue medicinam faciant; sed vt ingenito morbo curiositatis sciendi multa satisfaciant. Quod non inuenuste magistri Hebraeorum de lege Mosis dicunt,

cor

cor et corticem illi inesse; non immerito de historia quoque vsurpetur. Doctrina politica et scientia militaris, aliaque egregia documenta, quae legitima historia sui cultoribus affatim subministrat, instar cordis sunt: atque huic parti qui attendunt, cordatos fieri necesse. orationis elegantiam et antiquitatis notitiam, prae illis, quid aliud nisi corticem appellemus? Sunt sane apud Thucydidem, Xenophontem, hunc nostrum Polybium, dictionis virtutes multae eaeque eximiae: sunt etiam multa in eorum operibus cognoscendae antiquitatis cupidis scitu necessaria. si quis tamen propter ista solummodo historias illorum requirit; nae ille cor non habet, neque vnquam per istud quidem studium habebit: sed merum tantum corticem leget. Quid magis ridiculum, quam Iulii Caesaris commentarios, diuinum opus et maximarum atque vtilissimarum rerum doctrina foetum, ea solum fine lectitare, vt loqui Latine discamus? aut vt Romanae linguae puritatem et verborum proprietatem obseruemus? mihi quidem simile facere videmur, vt si quis arboris alicuius praestantissimae fructibus vesci aspernetur; florum amoenitate se oblectet. Et tamen, qui hodie veteres historicos aut voce viua, aut scriptis suis interpretantur, quid nisi hoc vnum curant? quid illi, qui dies totos et tempus omne suum transeundis historicorum voluminibus insumunt? quorum vt quisque plurima tenet, ac pectus suum locupletissimam historiae bibliothecam fecit, ad vitae officia muniaque obeunda plurimum est ineptus. Desinamus igitur mirari, quid caussae sit, cur hodie e lectione historiarum nemo eum fructum ferat, quem tulit olim Lucullus: in promtu ratio est, nemo illam vt Lucullus legit, nemo ea fine. Itaque ergo eo studia videmus rediisse, vt qui strenuissimi rerum actores censeri volunt, hi adeo non sint veteris memoriae studiosi; vt e contrario etiam contemtum illius vltro prae se ferant. Quid prius querar nescio, historiae ne vicem, quae olim in clara versans luce, regum et principum ac nobilium procerum familiaritate intima frui solita; sapientiam et vitae artem eos docere; dignitatem ab illis

ipere: nunc velut naturae prioris oblita et ad vitae
i facta inutilis, hominibus priuatis puluerem scho-
i terentibus, et in vmbratico otio delitescentibus est
a. an potius nobilium adolescentium errorem do-
qui falsa persuasione ducti, vnicum hoc sibi proprie
ientis disciplinae genus, maximum rerum gerenda-
strumentum, habent contemtui. O quis ille erit,
ra eadem pristinum historiae splendorem restituet,
itatem Gallicam ex hoc errore in viam rectam sistet?
lem literas non odit; *non obtusa adeo gestamus pe-
ialli*: sed quarum literarum verus in vtendo est
; quia nullum earum videt vsum pene dixerim, me-
temnit. Nihil errauero, si dixero, interesse maie-
ae, DOMINE, vt generosi iuuenes, quos maiorum
s, aut impetus animi, et viuida vis ingenii spon-
rempub. ituros, errore tanto liberati, studii huius
o vtantur, quo ad iussa tua capessenda paratiores et
s rebus instructiores accedant. Liberabuntur autem,
deri semel illis potuerit, vt magnum hunc scripto-
consilium adhibeant; eius in summa doctrina pa-
dentiam, non degustare summatim, sed penitus
mbibere. Quo maxime opus habent, docebit eos
s, non solum quam vberes fructus ad rationes vi-
a maiorum sint ipsis allatura; verum etiam quo pa-
ipere illos sint valituri. Est vtique proprium hoc
huic auctori, quod duo simul pari fere cura agit,
t ac moneat. bene ac perspicue narrandi laus, cum
praestantibus historicis illi communis; fideliter mo-
um paucis: aut vt verius dicam, cum nemine. Nego
i vniuerso numero Graecorum aut Romanorum ge-
stus sciptorum, vel vnicum posse reperiri, qui pari
cura duo haec coniunxerit. quid miremur? perso-
torici cum assumsit Polybius, non in totum exuit
phi. Philosophus enim erat, sed vita, non lingua:
s, non sermonibus: rebus ipsis, non professione et
ecie. porro vt poetae fingendo, historici narrando,
osophi monendo et praecipiendo vitam hominum

 corrigere

corrigere propositum habent. Iure igitur suo est vsus, cum diuersa munera in vnum coniungens, qua narrando, qua monendo simul humano generi prodesse est conatus. narratio, cognitione rerum variarum lectorem instruit: monitio, prudentia, quae obseruatione assidua colligitur caussarum, euentorum et omnium rerum in vita hominum euenire solitarum. Praeclare Peripatetici dicunt, generari prudentiam ἐξ ἐπιστάσεως, obseruando: et fore prudentem quisquis fuerit ἐπιστατικὸς, obseruandi studiosus: ac vice versa omnem prudentem esse ἐπιστατικόν. Plena est Polybii historia talium animaduersionum; quae breui compendio lectorem ad prudentiam recta ducunt, et illius diuae sacris initiant. Mirum vero quo studio, qua sollicitudine, quo affectu id genus monitiones, quoties datur occasio, inserat. Vere philosophum, id est, parentem communem humani generis dicas, qui modo cunctis mortalibus in vniuersum salutaria dictat praecepta; modo priuatim hanc aut illam gentem familiarium sibi peccatorum admonet. Sic Mantinensibus, Cynaethensibus, Eleis atque aliis Graeciae populis, pertinentia ad propriam cuiusque illorum salutem, dat consilia. Sic Romanos, vt obstinatae et praecipiti peruicaciae, saepe ipsis exitiabili, modum statuant, grauiter commonet. Sic Graecos omnes non semel hortatur, vt Romanorum in fide maneant; statum praesentem ne sollicitent; otium quo abundabant, cura publicarum omnium rerum ad victorem populum translata, ceu opportuna occasione vtantur ad studia excolenda, non inertium literarum, sed βιωφελῶν, et ad vitae actiones vtilium. Quia etiam apparet, atque hoc ipse non semel testatur, caussam scribendi huius ingentis quondam operis, vel praecipuam eum habuisse, amorem patriae; vt contumaces et ad rebellium pronos suorum animos, parum adhuc seruire assuetos, ad pacis, qua fruebantur, etsi sub alieno imperio, firma et beata, amorem traduceret. Propterea in rebus gestis exponendis id vnice spectauit semper, vt Graecis fidem faceret, non fortunae munus esse Romanorum imperium, sed vera illos virtute id sibi peperisse, frustraque aduersis

illos

[illegible] ſumma cogitari, quos in illa ſtatione ipſa ſuis quaſi manibus virtus collocaſſet. Et tamen idem hic patientiae ſuae, quamdiu ſpes aliqua reſtabat poſſe Romanis obſiſti, multo ante patriae caſum proſpiciens, nihil praetermiſerat, quo poſſet progreſſus illorum impediendo, imminentem reipub. Achaeorum ruinam aut arcere, aut tardare. Verum fatis omnia ad Romanos trahentibus, rectis ſuis conſiliis Polybius, non tantam gratiam a ciuibus iniit; quantam bello Perſis offenſam apud Romanos contraxit: quam mox Romam accitus, longi exilii taedio expiauit. Sed enim, *qui per virtutem peritat, non pol interit:* ſaluti fuit claritudo nominis bonis collecta artibus, et illa ipſa, quae afflixerat virtus. Igitur deprecatoribus apud ſenatum vſus Catone Cenſorio, Scipione Aemiliano, et aliis Romanis proceribus, libertati reſtituitur Polybius, qui libertatis potitus, vbi ſemel apud ſe conſtituiſſet, nullam Achaeis ſuis, niſi in amicitia Po. Ro. ſpem ſupereſſe, ad colendam bona fide maieſtatem illius populi conuerſus, pro ſua ſapientia illis ipſe moribus ſibi fortunam finxit. Nam patria quidem eius aliquanto poſt immani ſua culpa exitium ſibi conciuit; bello Achaico a Mummio deleta, et Achaeorum ſoluto concilio; quum interim Polybius tranquillitate illa frueretur, quam ſuamet ipſe prudentia et admiranda ſapientia ſibi quaeſiuerat. Idem, quum in vrbe dominatrice multos annos Scipioni, Laelio et aliis aetatis illius viris primariis, inprimis charus vixerit; patribus quoque acceptus, et vniuerſo probatus; gratia qua pollebat apud principes Romani nominis, non ad opes ſibi ſtruendas, more multorum, eſt vſus: verum in occaſionem vertit, partim res magnas gerendi; vt cum Scipioni Carthaginis excidium in Africa molienti, comitem ſeſe, et conciliorum laborumque omnium participem praebuit: quo etiam tempore, claſſe a Scipione accepta, mare Atlanticum ſcrutandi illius orbis cauſſa, eſt circumuectus: partim bene de hominibus, praeſertim Graecis ſuis, merendi. Teſtimonio ſint ſtatuae cum ampliſſimis titulis per oppida Graeciae, quod ſcribit Pauſanias, illi poſitae. Dicat hoc ipſum et ciuitas Locrorum

in Italia, quae huius ope immunitatem duriſſimorum onerum nacta, quorum praeſtationem ex legibus datae pacis Romani exigebant, vitam et fortunas omnes ſuas vni Polybio ferens acceptas, in eo ornando nullum excellentis honoris genus praetermiſit. Sed omnia beneficia, quae a quoquam mortalium proficiſci poterant, vicit ſcriptio huius hiſtoriae; in eum praecipue, vt modo dicebamus, ſcopum directae, quo ciuibus ciuis prodeſſet, ac bonam illis mentem et prudentiam ingeneraret. Fuit omnino in hoc viro naturalis quaedam bonitas et efficax erga omnes homines humanitas. cuius celebratur vox diuina, conſilium dantis Scipioni ſuo; quoties foras prodiſſet, ne domum prius rediret, quam aliquem ſibi benefaciendo amicum adiunxiſſet. o hominem publico omnium hominum bono natum! o dignum maximi cuiusque regis aut imperatoris conſiliarium! etenim quum plurimis amicitiis fortuna principum indigeat, praecipuum eſt iudicio ſapientium principis opus, amicos parare. Ab hoc igitur fonte, et illud ingens manauit ſtudium efficiendi, vt fructum ex hiſtoria ſua omnes, qui legerent, quam vberrimum perciperent. inde illa tot documenta, tot monita, quibus hoc opus, ceu intertextis gemmis nitet. Quis autem erroris dedignetur monitorem, quem Scipio Africanus, quem multi reges non ſunt dedignati conſiliorum auctorem? probitatem vero Polybii, recti honeſtique amorem, et vitii odium, nemo ſatis pro merito hominis laudauerit. Vbi aequus virtuti, pari tenore opere toto, praeclara facta vbique extollit, ſecius admiſſa, grauitate quadam cenſoria, non arguta declamatione ad oſtentationem ingenii, carpit et deteſtatur. Fidem, candorem, integritatem in dictis factisque paſſim commendans, qui iis vtantur, viros bonos pronuntiat; verſutos, veteratores, vafros et dolorum architectos, nusquam non abominatur. Malitiam aſtutam, quae fere politicis hominibus prudentia dicitur, tanta ſeueritate, tot locis, tam ſerio inſectatur, κακοπραγμοσύνην vera appellatione indigetans, vt vel eo dumtaxat nomine bonorum omnium amore, ſtudio ac lectione ingi-

ſit

t vnus omnium historicorum dignissimus. Neque tamen est Polybius, qui supercilium quoddam Stoicum, aut ru- bam simplicitatem, ad iudicandum de actionibus homi- num politicorum afferat. faciunt hoc vmbratici quidam so- hi, rerum humanarum imperiti, ac propterea iniqui per- epe virorum magnorum censores, quorum rationes non piunt. Sciebat homo negotiorum callentissimus, et tan- i vsu praeditus, quid sit discriminis ponendum inter eam, ae simpliciter dicitur prudentia, et περιστατικὴν, cuius nsilia, vt necessitate temporum expressa, et sapientes eusant; prudentes vero etiam laudant. atque haec est, am solet πολιτικὴν συνυπόκρισιν nominare, quoniam ud simulatur, aliud agitur: res toto genere diuersa ab veteratoria malitia, vt in nostris commentariis diligen- r expofuimus. Discant igitur ab hoc doctore iuuenes di politici candidati, veram prudentiam et eius leges; a ab illo Etrusco, in opprobrium religionis christianae to; cui probitas, fides, integritas atque adeo in Deum itas, o seculi dedecus! inania sunt sine re nomina; pru- ntia, ars fallendi; politica doctrina, instrumentum in- manae tyrannidis. Discant et qui ad scribendum res ge- animum applicant, praecipuum annalium munus esse, fauere virtuti, vnum odisse vitium; illam esse legiti- m, et aeternitate dignam historiam, cui vnum bonum nestas; vnum malum turpitudo. Sed probitatem huius illa eximia aequanimitas manifestissime arguit, quam in rehendendis antiquioribus, qui ignoratione, non malitia si fuerant, semper adhibet. sic enim errores tollit, vt rum, qui errarint, famae nihil propterea velit detractum. m etiam gratias illis agere se, plurimumque eos mirari ofitetur, quod etsi errassent, tentando tamen et conando m posteris perueniendi ad verum indicauerint. Scias ra virtute fuisse praeditum, qui caussam scribendi solam buerit, publicam vtilitatem et errores vitae corrigendi siderium. Porro amori virtutis studium veritatis neces- rio semper est coniunctum: neque enim virtus est, cuius n sit origo veritas: nec vitium, quod non a mendacio

ſumat intium. Veritas nullius non doctrinae eſt fundamentum; verae ſapientiae mater, legitimae, nec praepoſterae, prudentiae comes indiuidua; fidei et ſocietatis hominum ancora; omnis boni et honeſti, vt aiebat Plato, ἡγεμονίς. Quod ſi recte attendimus, ſcire hominum aliud nihil eſt, niſi poſſe veritatem rerum contemplari, ſiue quae ſunt, ſiue quae fiunt, qua mente philoſophi antiquiſſimi ſapientiam definiebant, ἐπιστήμην τῆς ἐν τοῖς οὖσιν ἀληθείας. Simillime et hiſtoriae naturam illli demum capiunt, qui ſciſcunt eſſe veritatis illarum rerum notitiam, quas mortales gerunt. Graeca eruditio τὰ γινόμενα vel τὰ πρακτὰ vocat. Regulam certe vnicam, atque adeo animam hiſtoriae veritatem eſſe, omnes, qui de ea ſunt locuti, conſentiunt. Hiſtoria, inquit Diodorus Siculus, προφῆτίς ἐστι τῆς ἀληθείας, deae veritatis ſacerdos eſt et propheta. Dionyſius Halicarnaſſeus idem, ἱερὰ ait τῆς ἀληθείας ἡ ἱστορία· qui etiam alibi pronuntiat, veritatem hiſtoricam eſſe totius prudentiae et ſapientiae principium. quod et ille magnus auctor ſenſit, qui hiſtoriam eſſe dixit *vniuerſae philoſophiae quaſi metropolin.* Sed vt pulchra omnia, quod prouerbio dici ſolet, difficilia ſunt; ita veritas hiſtoriae, res omnium pulcherrima, eadem et inuentu difficillima eſt; et poſtquam inuenta, quo minus proferatur in medium, maximas difficultates experitur. quod latet, partim malitia fit hominum, qui praua ſua facta ſileri, atque hoc pacto ignominiam lucrifacere volunt: partim incuria etiam eorum, qui res gerunt memoria et laudatione dignas. Iam quum propter has ipſas cauſſas geſtorum ſcriptores nulli labori, nulli aerumnae, addo et nulli impenſae, quod de Thucydide et Theopompo legimus, parcere deberent, vt veritatem illarum rerum eruerent et aſſequerentur, ad quarum narrationem ſeſe parant: paucos tamen ab omni aeuo ſit nominare, qui huius diligentiae gloriam ambiuerint: plurimos contra omnibus ſaeculis, qui res parum ſibi compertas poſteris tradere aggreſſi, falſa pro veris traderent; alii ignoratione et ſecuritate; alii vitio huic pari credulitate: plures et mentiendi libidine; quos aut

turpis

is spes lucri, aut gratia, aut odium corruperat. Hic
mero scriptorem hunc praestantissimum omnes aequos
es demirari conuenit, qui studio vera narrandi nullum
rem vmquam refugit. nam et in remotissimas oras pe-
natione ob id ipsum suscepta, Asiam, Africam, Euro-
lustrauit: Atlanticum quoque Oceanum nauigauit. vt
Hannibalis itinere sibi comperta narraret, Galliam et
s visit: vt de Scipionis rebus in Hispania gestis digna
proderet, Carthaginem nouam adiit, loca singula cum
inspexit, Hispaniae pleraque oculis vsurpauit. quin
nguam Romanam Polybius didicit; atque antiquissima
umenta, quae vix pauci e Romanis ciuibus intellige-
, e Capitolina aede vt promere sibi liceret impetrato,
rmonem Graecum transtulit; ac Romanos ipsos pro-
suae ciuitates iura docuit, quae ipsi ignorabant, et
as quoque Pictor, senatorii vir ordinis, ignorauerat, qui
unicis bellis scipserat. Ad haec Polybius, ne nimis
ua et parum explorata, atque vt ipse ait, *ἀκοὴν ἐξ*
ς scribere cogeretur, historiae quam suscipiebat ter-
s posuit, suam aut patrum memoriam. multa ergo
um, quae scribit, praesens ipse vidit; certe nihil scri-
de quo illos non posset consulere, qui rebus gerendis
fuerant. Adeo qui nullam perfectae historiae legem
igebat, illam omnium maximam, quae vera scribere
cipit, ea fide custodiit, vt liquido constet nobis, non
n rationem ipsum habuisse veritatis, sed etiam toto af-
i illam amasse, et religione quadam coluisse. Non est
tationi relictus locus: ipse suam mentem nobis ape-
idque verbis grauissimis, quae merito Brutus, siue
alius, digna suo calamo iudicauit, nos quoque digna
mus, quae hic describantur: *existimo equidem*, ait,
rum humano generi VERITATEM *constituisse numen*
mum, maximamque illi vim attribuisse. Nam quum
nibus oppugnetur, atque adeo omnes nonnunquam ve-
ilis coniecturas a mendacio stent; ipsa per se nescio quo-
in animos hominum sese insinuat, et modo repente suam
vim exerit, modo tenebris obtecta longo tempore, ad

extremum suapte vi ipsa vincit obtinetque, et de mendacio triumphat. En animi veritatis amore stupentis testimonium luculentissimum. Huic autem dicto mirifice congruit tota eius historia. amorem enim veri, odium falsi sexcentis locis constanter profitetur. Fuit Polybii sententia, scriptori historiae nihil veritate antiquius esse debere: non ad gratiam, aut odio cuiusquam, non respectu vllius, siue priuatae, siue publicae amicitiae; non denique vlla charitate erga parentes aut patriam; cuius sanctissimum in terris est nomen, veritatem professum, et vt ipse loquitur, *τὸ τῆς ἱστορίας ἦθος ἀναλαβόντα*, debere adduci, vt vel latum, quod aiunt, vnguem a vero recedat. In cetera quidem vita, ait ille, amicorum esse amantem ac patriae, laudo: in scribenda vero historia, etiam harum charitatum affectus exui volo: volo vni fidei consuli, et, vel cum dispendio existimationis amici, parentis, patriae, vni litari veritati. Duram legem, aliquis dicet. sed est tanti veritas; quam tollere, aut per speciem cuiusdam *ψευδωνύμου* prudentiae, vel mendacii officiosi, violare, tanto maius nescio quid est, quam solem de mundo tollere; quanto DEVS creator omnium, totius veritatis auctor, atque adeo ipsa veritas, sole maior. Hanc legem quum principio operis sibi pariter et omnibus annalium conditoribus imposuisset; per vniuersam deinceps scriptionem exactissime semper et religiosissime eam ipse seruauit: neque fuit quisquam adeo illi charus, cuius gratia libertatem suam et *παῤῥησίαν* obliuisceretur. Aratum Sicyonium reip. Achaeorum principem, paullo ante huius aetatem Graecia omnis erat mirata; virum integritate, industria, rectitudine consiliorum, aepleris que aliis magni politici ducisque laudibus, prae ceteris aequalibus suis, ornatum. Achaei vero tot beneficiorum ab Arato in suam rempub. collatorum memores, fato functum ad sempiternam memoriam consecrarunt, et omnes heroibus deferri solitos honores ei decreuerunt. Hunc talem virum Polybius praecipue videtur suspexisse; quod ex locis plurimis operis istius facile potest intelligi. at non eo secius tamen Arati peccata commemorat; tardum in

onsiliis excogitandis vocans; ignauum in rerum ince- nibus, parum firmum ad micantium gladiorum conspe- o, salutis sociorum negligentem, auctorem vnicum is ad Caphyas acceptae: neque parcit dicere, tropaeis n contra se positis totam Pelopis peninsulam impleffe. ippum Demetrii F. regem Macedoniae modo laudat, lo vituperat: et vtrumque facit exquisite. iudicii vero nstantiam non semel deprecatur; grauissimasque hu- varietatis caussas, et cum de hoc, et cum de Arato lo- ur; profert in medium. Nulli videlicet mortalium ita supe- indulsisse, vt non interdum, si minus saepe, aliud agat, aut e agat. quin humani ingenii eam esse conditionem, vt non m in diuersis virtutibus idem homo appareat alius at- alius: sed etiam in eadem saepe aliquis sibi sit dissimi- idem fortis in defendendo; ignauus in aggrediendo, nosus in singulari pugna; cunctator in publica, ad tem apertum aptus; ad insidias ineptus, audax in terra, idus in mari, constans aduersus irruentem hostem; idus in excipiendo ceruo aut apro. Mens praeterea uique talis, (diuinitus Homero dictum) quam in dies ulos DEVS suggerit. non igitur personas agentes spe- e historicum debere, sed factis orationem suam ad- are. Vt enim Phidias materiam ad statuas, aurum rgentum ab Atheniensibus sumere solitus, non ipse do- suppeditare; et floridos colores dominus pingenti olim stabat; sic rerum gestarum scriptores, non faciunt ipsi ris sui materiem, poetarum more, sed ab iis accipiunt, scribenda gesserunt. Ergo etiam optimi quique viri rdum venient culpandi: pessimi quique, rarenter for- , at venient tamen nonnunquam laudandi. Eapropter ehensus a nostro est Timaeus, ille historicorum ma- centissimus, quod Agathoclis tyrannorum omnium, Sicilia tulit, immanissimi, dotes ingenii et facta lau- lia vel dissimulasset, vel in contrarium detorsisset. an ybius vir integerrimus tyrannidem Agathoclis probabat? vero non magis hunc probabat, quam Aratum oderat. aliud est tyrannidem commendare, aliud egregie fa-

 ctorum

bus caperet, ſed volentem nolentem, quoniam
reddere, quae facta eſſent, non poſſet, quae geſta
eſſent, ſilere; hoc vero eſſet veritatem prodere et
riae legitimae iura corrumpere. μάλιςα, inquit S
nus, τῆς ἀληθείας ἐπιμελεῖσθαι χρεὼν, διὰ τὸ τῆς
ἀπίβδηλον. et iterum, πάντα δεύτερα ποιεῖσθαι τ
θείας τὸν συγγραφέα προσήκει. Iuuat enim adh
memorare candoris Polybiani teſtimonium, ſed
Erat reipub. Achaeorum vetus cum regibus Aegy
dus; quod cum ſingulis eorum, modo conditioni
dem, modo multum diuerſis, fuerat renouatum.
Olympiade CXLVIII. vt Ptolemaeus Epiphanes, ea
gatum Demetrium ad Achaeos mitteret. Sciſſa
reſp. illa in factiones duas; quarum alterius prin
ſebantur Philopoemenes et Lycortas noſtri pater
cum alii, tum Ariſtaenus quidam. Quum parti Ph
menis amicitia Aegyptii probaretur; fit decretum
uando foedere, eaque fine Lycortas ad Ptolema
titur. it Lycortas, redit, legationem renuntiat.
nus, qui foederis ſimpliciter fieri mentionem audire
rus plures ac diuerſas pro temporibus fuiſſe eius fo
petit in concilio a Lycorta, ecquodnam e multis

tantum peccatum, in eius loci praesertim et dignitatis viris, magna et iusta vtrumque ignominiae macula aspersit. Hanc historiam Polybius ita narrat, quasi de hominibus loqueretur, nulla notitia sibi coniunctis, qui tamen alterius erat filius, alterum parentis loco semper coluit. sed memor vir summus legis a se rogatae, maluit in historia veritatis amicum se probare, quam φιλόφιλον aut φιλοπάτορα. Non vivebat, opinor, Lycortas, cum illa filius scribebat, sed si vel maxime vixisset, non fuit Polybio verendum, ne hac ingenua libertate patrem offenderet. Leuia ingenia quia nihil habent, nihil sibi detrahi patiuntur: magni viri, et fiduciam magnarum rerum habentes, adeo fidelium historicorum veritate non offenduntur; vt contra suos ipsi errores et frustrationes generoso animo profiteantur. Hippocratem a suturis capitis fuisse deceptum nesciremus, nisi ipse memoriae prodidisset. Caesarem magnum ignominiam ingentem ad Dyrrachium accepisse, et magnis saepe in tua Gallia, DOMINE, detrimentis fuisse affectum; nisi ipse narrasset, vix hodie sciremus. nam quaecumque Dio, et alii scriptores, iis de cladibus scripserunt, prae iis, quae ipse dicit, leuia sunt. Quod si memorias veteres replicare voluerimus, solos inueniemus Tiberios, Caligulas, Nerones, Domitianos, Commodos, qui fidei praeclaros scriptores, Cremutium Cordum, Liuium, Suetonium, Arulenum, Senecionem et his similes, exosos habuerint. Illud vero in hoc auctore eximio, quam eximium et insigne? quod miraculorum commenta et omnem παραδοξολογίαν acerrime insequitur: caussas vero cunctorum gestorum diligentissime scrutatur. nimirum ex eo, quod posterius diximus, alterum illud prius nascebatur. propterea enim osor extitit omnium praestigiarum, quas vulgus temporibus priscis mirabatur, quia rerum omnium et euentorum caussas vestigarat: quis autem nescit, antiqua paganorum miracula maxima, vt plurimum fuisse daemonum illusiones et humanarum mentium ludibria? scilicet pro vero credendum, quod toties in aliorum monumentis historicis legimus, sanguine aut lapidibus pluisse; saxum visum volitare, bouem esse

ta, atque ea facta est, quam Philosophus *θεσιν τε*
τος appellat, vt exitum inueniant, et spectatores abs
deo indigent et machina: sic imprudentes histori
summos duces magna ausa consilio temerario, aut
adoriri fecerunt; postquam ad rerum difficultates e
tum, vt sese expediant, tragico illo subsidio opus
Sed et vulgi imperiti caussasque rerum ignorantis
erat, hoc diuini auxilii commento eorum virorum
mirum in modum augeri, quos omni laude volebi
nestare. historicorum autem leuissimus quisque aut
stitiosissimus, tenendo et oblectando lectori, mirabili
vera narrare praeoptauit. est namque humanae natu
tium, rara, inaudita, indicta, et vt ait Isocrates,
ἐντέτηρας καὶ θαυματοποιΐας amare. At no
solidissimi iudicii vir, vt ista pro friuolis haberet,
trariam narrandi viam ingrederetur, ille quem expe
veritatis amor, et notitia caussarum effecerunt.
tur sciret, falso dici primum Hannibalem cum exer
pes traiecisse, quas multo ante non semel Gallis
petentes, cum magnis copiis superauerant; sciret
prudentissimum illum Poenum, priusquam ex Hispa
dem moueret, missis ad Gallos, qui cis et trans Alp
bitabant, legatis; rebus omnibus tanto incepto nec

[illegible]um comitem, diligenter a ſe de ſingulis interrogatum, teſtem locupletiſſimum laudat. Innumera poſſent in hunc afferri, ex quibus de ſincera fide et iudicio exquiſito huius ſcriptoris, planiſſime queat conſtare. inſtar omnium hoc vnum eſto. Legionem Romanam e quatuor millibus Campanorum compoſitam, quae Rhegium inſigni perfidiae exemplo, belli Tarentini tempore, diripuit et occupauit, totam poſtea a Romanis ſecuri fuiſſe percuſſam, ſcribunt Oroſius, Iulius Frontinus, ipſe etiam Titus Liuius, [illegible] non alii: noſter contra ccc. duntaxat eo ſupplicio affectos narrat, atque eius ſententiam veriſſimam certiſſimamque eſſe clare demonſtramus in noſtris commentariis. Quid igitur Latinos illos impulit, vt tam liberali mendacio veritatem interficerent, vt cum Tertulliano dicam? grandiloquenti videlicet rerum, quas exponebant, non ſimplici fidei ſtuduerunt. Vt dubitare nemo debeat, Polybione, an illis, qui res eaſdem diuerſe prodiderunt, plus auctoritatis ſit tribuendum. rara, grandia et miraculoſa pleriſque illorum tradere poſteris curae fuit; noſtro, vera, certa et fructuoſa. delectare illi lectorem ſuum, noſter doctrina ciuili inſtruere, propoſitum habuit. Qui etiam loco non vno profitetur, de voluptate quidem auditoribus paranda, quam ſcribentium plerique ſectantur, non admodum ſollicitum ſe eſſe: vtilitatis vero ad vitam pertinentis, tantam rationem habere, vt ad eam cuncta referat. omnes igitur amoenitates et reficiendo lectori diuerticula, in opere tam ſerio neglexiſſe, vt vni adhaereret rerum geſtarum accuratae explicationi et obſeruationibus, quae eodem pertinebant. Propterea hiſtoriam ſuam πραγματικὴν vocans, quod eſſet tota de negotiis geſtis aut bellis; nec non ἀποδεικτικὴν, propter certitudinem narrationum, id ſe agere oſtendit, ac ſaepe inculcat, vt vel artem quandam, et vt ipſe loquitur, [illegible] ἐμπειρίαν rerum gerendarum politicis hominibus concinnet. Quamobrem, ſicut verum eſt dicere, Poſidonium hiſtoriam ſui temporis ſcripſiſſe; ita non minus verum eſt dicere, Polybium in hiſtoria quam ſcribebat, pra-[illegible] politicae doctrinae et diſciplinae militaris exercuiſſe.

Nihil

Nihil ille, paullo praesertim maioris momenti narrat factum, cuius non afferat et antecedentes et cohaerentes caussas cur ita sit factum, aut cur eum habuerit res exitum. simul autem et modum accurate explicat, quo singula fuerint administrata. Hinc illae non infrequentes digressiones, quibus aut naturam locorum declarat; qua non prius probe cognita, praeliorum descriptiones et similes expositiones, caecae, (nam sic ipse appellat) sint futurae: aut aliquod theorema politicum ex professo persequitur. Sic libro II. caussae quaeruntur mirabilis incrementi reipub. Achaeorum. Sic libro IV. de miserorum Cynaethensium infelicitate, et eius caussis, multis disseritur. Sic libro IX. de institutione imperatoris, et disciplinis magno duci necessariis doctissime disputatur. Sic libro X. ratio tota dandorum signorum per faces, qua multum, idque mirabiliter, vsi sunt veteres, non solum exponitur, sed et nouis inuentionibus ipsius auctoris perpolitur. Sic libro XVII. cur phalangem Macedonicam, creditam prius esse inuincibilem, et quae reuera talis natura sua erat, Romanae legiones saepe vicissent, pulcherrime docetur, eiusque rei caussae manifestissimae certissimaeque afferuntur. Sic multa passim de officio historici, et legitimae historiae natura, inseruntur. Totus quoque liber sextus, digressio quaedam est a proposita narratione, sed Deum immortalem, quam ex vsu, quam docta, quam diuina! cum qua si componantur omnes omnium auctorum digressiones, nihil simile inuenias, nihil vlla ex parte comparandum. Exposuerat prioribus libris Polybius, quomodo Hannibal Italiam ingressus, populum Romanum tribus continuis cladibus ad Ticinum, ad Trebiam, ad Thrasymenum, iisque magnis attriuerat, et quarta insuper Cannensi, omnium longe maxima, paene deleuerat: eo certe redegerat, vt emersurus ex illo miserrimo statu numquam videretur. emersit tamen, et cum aduersa fortuna aliquamdiu luctatus; mox et Hannibalem Italia expulit, et pace cum Poenis in suas leges facta, ad spem imperii orbis terrarum sese erexit. Rei igitur stupendae, et omnibus saeculis inauditam caussam eo libro aperit

noster; caussa autem erat, ipsa reipub. Rom. forma
ratia bellandi, quae duo capita sic a Polybio expli-
:, vt vel solus ille liber, qui nullo satis aestimari pre-
leat, doctrinam, iudicium, peritiam pacis bellique ar-
et summam auctoris prudentiam arguat. Atque hoc
nere illud cum primis obseruatu dignum, quanta cura
ius lectorem suum ad contemplationem verarum caus-
subinde reuocet, vnde successus siue laeti, siue illae-
i manant: quanta item multorum veterum (atque vti-
iorum tantum) opinionem stultam, de fortuna pen-
um, reprehendat et confutet. Non enim pati pote-
atus prudentiae magister, in res humanas induci cae-
llud caecorum hominum πλάσμα καὶ εἴδωλον, vt De-
tus vocabat, quod *nullum numen habet, si sit pruden-*
clamat igitur noster, τῶν συμβαινόντων τύχην αἰτιᾶ-
φαῦλον· Fortunam facere caussam euentorum, amen-
i, quippe sapientibus, et qui rectis consiliis vtuntur,
magni fortunam momenti esse, aut potius fortunam,
nihil sit, nullam interuenire: non enim casibus regi,
agere magis prudentem casus: mentem, rationem,
iam, pietatem dominari. Qui si aliquando parum sibi
ar constare, fortunam ipse quoque nominans, et vim
agnoscens; non tam sententiae errorem eum esse,
loquendi consuetudinem quandam, abunde probatum
nostris commentariis. Vbi etiam illorum errorem
um atque insanum magnum validissimis rationibus
mimus, qui male de diis et diuina prouidentia Po-
m sensisse, ausi sunt scribere. Adeo homine impe-
nihil quicquam iniustius. Quid iniustius, quam ἀθεό-
r a male feriato politico et Theologastro omnis hu-
tatis imperitissimo eum virum damnari, qui Arcadiae
ae suae praecipuum decus ponat ἐν τῇ εἰς τὸ θεῖον εὐ-
ίᾳ, in pietate erga deum? qui locis sacris belli tem-
non parcere, vltimam sceleris atque immanitatis li-
i putet? qui pacis post diuturnum bellum insecutae,
um et omnium pulcherrimum fructum agnoscat, aedes
i dirutas aut collapsas instaurare; neglectas diuini cul-
tus

tus ceremonias in vſum reuocare? qui ciuitatis bene et legitime ordinatae primam omnium conditionem ponat, vt in ea religio vigeat? qui magnitudinem imperii Romani pietati illius populi ferat acceptam? qua quidem vſque eo Romanos vult excelluiſſe, vt etiam ſuperſtitioſi ſapientum iudicio videri poſſent: verum, quam ſuperſtitionem alii vocant, inquit, ea eſt apud Romanos ὑπερβολὴ pietatis, qui toties bona bonis prouenire, malos male perire, bene conſulta parum bene interdum cedere παρὰ θεῶν καὶ τοῦ δαιμονίου, dei nutu atque numine, pronuntiet? qui denique omnia miraculorum commenta ex hiſtoria, quam πραγματικὴν appellat, quum ſtudio magno eliminet; verbis tamen diſertis libro XVI. ea miracula, quae ad firmandam opinionem de deo eiusque potentia pertineant, et admittat et commendet. Poterantne a miſero ethnico illuſtriora inclinati ad pietatem animi proficiſci teſtimonia? ſed vt melius conſtet, qui fuerit Polybii ſenſus, quae ſententia ſuper quaeſtione tam graui de rerum humanarum gubernatione; verba Suidae, hominis Chriſtiani, qui diligentiſſime illius ſcripta legerat, hic deſcribam. *Fortuna*, ait ille, *apud Graecos et paganos*, *eſt gubernatio mundi ſine vlla prouidentia, aut rerum curſus ab incertis ad incertum*, *et id quod caſu ſponteque euenit. at nos chriſtiani* DEVM *omnia adminiſtrare confitemur: idque etiam Polybius dicit.* Pudeat nunc eos, qui crimen adeo tetrum tam bono ſcriptori auſi ſunt impingere. Pudeat illum politicum, qui audire chriſtianus quum vellet, de cauſſis conuerſionum, quae imperiis accidunt, tam infeliciter et abſurde pronuntiauit, ad numeros lectorem ſuum reuocans, quam docte et grauiter Polybius libro ſexto; cum futuram olim mutationem in Romana repub. cuius florentiſſimam tunc cum maxime aetatem ipſe videbat, centum fere annis prius, quam eueniret, veriſſime praedixit. Poſt tot tantasque et eas adeo inſignes rerum virtutes, facultatem dicendi in auctore tam nobili laudatum ire, pars fuerit iniuriae. in quo nulla quum eloquendi virtus rerum ſcriptori neceſſaria deſideretur; hoc fundamentum ingentibus illis, quas oſtendimus,

ſuper-

perstructum molibus sic obruitur, vix vt appareat. Non deest, sed non eminet in Polybio facundia. nihil vero est iniquius illis, qui nullam putant esse eloquentiam, nisi vbi nihil est praeter eloquentiam. Semper mihi apprime placuit Diodori Siculi sententia, vehementius in historico eloquentiae studium improbantis. Verborum enim curam nimiam, rerum fere par sequitur incuria. Oratio vultus animi est. vt hic fuerit grauis aut solutus, ita etiam illa vel seuera erit vel mollis. Polybii ingenium verbo iudicauit excellens auctor Strabo, quum illum appellauit τὸν ὄντως ἐσπουδασμένον ἄνδρα, virum adeo serium, et rebus seriis deditum. nam hoc voluit Strabo. non dubitabunt periti de rectitudine huius iudicii et elogii veritate, qui diligenter expenderint. inest sane in huius scriptis gratus quidam sine vllo fuco veritatis color, et quod Graeci critici appellant τὸ ἔμπρακτον καὶ τὸ ἐναληθὲς τῶν ἐννοιῶν. Equidem ridearn an indigner nescio, quoties apud Dionem Pharsalicas vel Philippicae aut similium pugnarum descriptiones lego; in quibus eloquentiae plurimum, bellicae vero artis et tacticae peritiam nullam penitus animaduerto: vt de historicis aliis nihil nunc dicam, ne Dioni quidem vllo pacto comparandis. Dares eadem praelia Polybio describenda. ... eadem, nihil idem diceret: omnia alia et diuersa. neque enim eo proposito ad praeliorum descriptiones accedit, vt in depingenda negotii facie rhetoricetur: verum vt, ceu Philippus aliquis tacticus, vsum eius disciplinae in ipsis rebus lectorem doceat, caussas hinc victoriae, illinc cladis ob oculos ponat, quid in eligendo belli campo, quid in ordinanda acie, quid in subsidiis disponendis, quid in procurrendo concurrendoue, aut excipiendo hoste bene aut secus fuerit factum: quis leuis, quis grauis armaturae fuerit vsus: equitesne an pedites ad summam operis plus momenti attulerint. Ad harum rerum expositionem si orationem noster adhibuit nullis calamistris inustam, nullis fractam cincinnis, ac ne diligentius quidem comptam, sed masculam et quodammodo militarem, opus, credo, centurium fecit. Vt poma quaedam sunt suauiter aspera, et in

in vino nimis veteri ipſa nos amaritudo delectat, ſic in ſeriis magnisque ſcriptoribus minus interdum culta dictio, non ſine auſteritate quadam iuuat. Et eſt ſane Polybiana dictio eiusmodi, in qua multa verba, multas obſeruo locutiones in caſtris natas, et glorioſum illum Martis puluerem, potius quam rhetorum lecythos et pigmenta redolentes. quidni autem? maluit Polybius exercere in agendis rebus quantum habuit eloquentiae, quam inerti otio ſeſe dare, vt ſequeretur, quantum eius poterat per ingenium conſequi. Nam quid aliud ab eo exigas, cui paullo poſt quam ex ephebis exceſſerat, legis annariae gratia facta eſt a concilio Achaeorum, vt negotiis ſe immiſceret, ac legatus in Aegyptum cum patre Lycorta et Arato Arati F. proficiſceretur? factum eſt hoc decretum, circa principium Olympiadis CL. Vnus, credo, fuit ex omnibus antiquis Dionyſius Halicarnaſſeus, qui propter dictonis incuriam et minus accuratam verborum comprehenſionem, tantum virum impolitiae notare ſuſtineret. cuius critici putidae moroſitati, ſic alibi reſpondimus, vt aequis iudicibus noſtrum iudicium probatum iri confidamus. Neque tamen naeuos, ſi qui ſunt in hoc pulcherrimo corpore, diſſimulauimus. nam equidem ſicut eos, qui maligne ſcripta aliena tractant, ſceleſtos et publica omnium exſecratione digniſſimos cenſeo; ita, qui ſine cura diſcriminis omnia pariter laudant, cur ſint laudanda non intelligere, perſuaſum habeo. Et fuit quidem felicitatis populi Romani pars non poenitenda, ſempiternae gloriae per eum virum fuiſſe commendatum, qui ipſe quoque in eo ornando propriam ingenii gloriam erat conſecuturus, ſed et Polybii magna prorſus extitit felicitas, in ea tempora incidiſſe, quae materiam digniſſimam facultate et copia ſua ipſi ſubminiſtrabant. Scitum vetus eſt, omnium imperiorum, ſicut ceterarum rerum humanarum tria eſſe tempora; primordium, ſummam incrementi, inclinationem ad interitum. Graeci melius, ἀρχὴν, ἀκμὴν, παρακμὴν aut φθοράν. haec quum natura ſint diuerſa, etiam ſcriptoribus admodum diuerſam ad ſcribendum materiam ſuppeditant. Principia incerta, fabulis

is inuoluta, tenuia: semper enim, modo primumque
centia sunt minuta. postrema tempora, ipsa quoque,
ex alia caussa, attenuata, et vitiis deformia, vtpote ex-
propinqua. solum est medium tempus, quod vigoris
rem obtineat; siue ad experiundum, siue ad scriben-
m, aut cognoscendum, pulchrum et optabile. Respub.
mana, vt obseruat Polybius, si qua vlla vmquam alia,
nes temporum diuersitates secundum naturae communes
es est experta. quae ab obscuris, fabularum plenis, et
pido exilibus profecta principiis, per annos ferme 10
n populis Italiae pepetuum quasi bellum varia fortuna
it. Tantae molis erat orbi terrarum dare caput. dein-
vbi semel pedem extra Italiam extulit, dictu mirabile,
nta cum sua gloria, quanto cum stupore tunc viuen-
m et videntium, Europam, Asiam, Africam, triumphis
gratas, dominationi suae subiecerit. Haec fuit et
pub. et virtutis Rom. ἀκμή. et praecipuus vigor. quod
pus vulgo historici ad cc. vsque annum extendunt. sed
tii huius vltima ciuitatem sanguine ciuili foedatam ha-
runt, et luxu, postquam victores Asia capta cepit, mul-
e aliis vitiis corruptam. Eam partem Polybius non
it, non vidit, qui ipsam dumtaxat ἀκμὴν τῆς ἀκμῆς,
c dicam, et purissimam laudatissimamque partem flo-
dis reip. Rom. ad occupandum ingenium, singulari feli-
te aurei illius temporis, materiam est nactus. Quare
oriae huius non postrema haec laus est, quod in parte
tur rerum Romanarum longe nobilissima; siue viro-
virtutem spectes, siue publica instituta, aut mores,
gestorum magnitudinem. Quum autem inter excel-
tis historiae conditiones doctissimi veterum hanc cum
mis ponant, vt certi interuallo temporis circumscriba-
, et a notabili principio ad notabilem finem perducatur;
c historiae legem, (vt quidem illis placet) a Polybio
rifice esse obseruatam, inuenimus. Ille principio cum
scribendum animum appulit, annorum LIII. res gestas
epit explicandas; ab anno primo Olympiadis CXL. et
tio belli Punici II. ad finem belli Persici, et regni Ma-

cedonici vltimam euerſionem. quo ſpatio affirmat Polybius, et incepiſſe et conſummata eſſe imperii Romani incrementa. recte, ſi modo intelligatur, vt in noſtris animaduerſionibus eſt expoſitum. Geſtae igitur ſunt eo temporis interuallo, tot tantaeque res, quot et quantae nullo vnquam ſaeculo pari numero annorum. Ante omnia bellum occurrit Punicum II. bellum, viribus partium, generoſitate ducum, magnitudine cladium, varietate caſuum, euentorum conſequentia, omnium, quae vbiuis terrarum geſta vnquam ſunt, maximum. finem huius initium Macedonici cum Philippo excepit; ob veterem Macedoniae regum famam, et Magni Alexandri gloriam, bellum nobiliſſimum. Secuta ſunt, Antiochicum et Aetolicum, illud cum rege Aſiae opulentiſſimo, et terra marique vi copiarum ingenti inſtructiſſimo: hoc cum populo omnium ferociſſimo, et qui bellandi decus ſibi vni vindicabat, ſeque eo nomine impotentiſſime iactabat. his interiecta ſunt minora iam alia bella cum Inſubribus, Boiis, ceterisque Gallis trans Alpes Italiam incolentibus. Poſtremum fuit Macedonicum alterum cum Perſe Philippi F. in quo illa antiqua Macedonum regia, cui aliquando ἦν Ἑλλὰς αὐτὴ σμικρὸν οἰκητήριον· imo vero, cui capiendae orbis terrarum olim parum erat, exemplo penitus miſerando, eſt exſtincta. Tum primum omnes et Orientis et Occidentis nationes attonitae, magnitudinis Romanae ſtupore coeptae ſunt defigi, ac vim ineluctabilem fatorum intelligere, quae Po. Ro. imperandi honorem deferebat; ſibi parendi neceſſitatem imponebat. Quae admirabilis rerum vniuerſi mundi conuerſio, Polybium initio impulerat, vt hoc tam memorabili fine hiſtoriam ſuam terminaret: paucis tantum annis inſecutae pacis adiectis, vt quam modis omnibus laudabilis eſſet forma regendi imperii, qua Po. Ro. vtebatur, et cunctis quidem omnium ſaeculorum gentibus, ſed praecipue Graecis ſuis teſtatum faceret. Ac quoniam non vnius tantum populi huius res peragere inſtituerat, ſed Romani quidem primario; deinde autem et ceterorum totius orbis populorum omnium, paullo ſaltem nobiliorum; multa de regum

um Syriae, Aegypti, Ponti, Cappadociae, Perfidis, aliaumque gentium rebus, ordinem fecutus temporum, inruit, propter quae, opus fuum καθολικὴν ἱστορίαν, quafi niuerfalem hiftoriam dicas, iure nominat. Eft hoc quoue hiftoriae Polybianae grande atque infigne decus, quod on de vna tantum aut altera natione fuerit inftituta; veum de omnibus, quae toto orbe illis temporibus nofceantur. Cuius generis hiftoria, quum reliquas eius fores tantum dignitate fuperet, quantum parte aliqua fui toum eft praeftantius; iis cum difficultatibus eft coniuncta, t poft hominum memoriam perquam pauci fuerint reperti, qui oneri tanto fubire auderent, quorum autem humeis onus illud bene federet, pauciffimi. Plane inufitatam iffimi magnitudinem, et parum vulgo confuetum ingenii modum prae fe fert, qui vniuerfalis hiftoriae, qualem Alhonfus X. Caftellae rex folitus optare, fcriptionem πραγματικὴν aggreditur. Proprias vero laudes eiusmodi hiftoiae, fi commemorare velim, nimis longum faciam, et praeclare nofter hic ea fuper re nonnulla operis fui initio. el illud quantum eft, quam admirabile? poffe aliquem ortalium, illam Dei ter maximi πολυποίκιλον et inenarbilem fapientiam, quae non vnam aliquam aut alteram ionem, fed vero mundum vniuerfum regit ac temperat, fi veftigiis perfequi, mente capere, et ftilo enarrare? id de populis Orientis, quid tempore eodem de Occiitis diuina ftatuat prouidentia, quid vel fubleuandis vel emendis ad Aquilonem Auftrumue gentibus, eadem deat. Tot res, tam varias, vel animo poffe capere, maum fit: quid componere inter fe, in ordinem digerere, in vnius hiftoriae faciem concinnare? hoc demum illud re eft, quod initio dicebamus, miniftrum prouidentiae iuinae in terris agere. Polybius igitur, tantis de rebus m exquifitae formae hiftoriam, quam moliebatur, vltra os LIII. annos, et paucos alios pacis curam fuam non exndebat. qui tamen eo labore perfunctus, nouam hiftoiam annorum circiter octo, eorum bellorum, quibus ipfe plurimum interfuerat, priori fubtexuit: a principio Cel-

tiberici ad deletam a Mummio Corinthum, et in formulam prouinciae redactam Achaiam: nec non ad Carthaginem paullo ante a Scipione captam, et solo aequatam. Scripserat et de bello Numantino, sed separato a perpetua sua historia volumine, vt auctor est Tullius. Porro vniuersum quod modo exposuimus argumentum, libris XL. Polybius fuerat complexus, vel potius duodequadraginta. primus siquidem et secundus, apparatum ad historiam primario susceptam, non ipsam historiam, continent. Nam quia Graecis hominibus illa aetate res Romanae, sua memoria vetustiores, parum erant cognitae, prudentissimus scriptor ex vsu futurum putauit, si reip. illius tempora strictim attingeret, a capta Romana per Gallos duce Brenno, ad primum extra Italiam cum classe transitum: et paullo vberius a prima traiectione in Siciliam, quando bellum Punicum primum est conflatum, ad Punici II. annum primum. quas ille res cum Graecanicis aliorumque populorum ratione temporum congruentibus, in illa duum librorum praeparatione comparauit. At quam dolendum, nec sine indignatione summa memorandum, quod auctoris tanti tam excellens opus superiorum saeculorum barbara ignorantia magna ex parte nobis inuidit? quando id vulnus reip. literariae fuerit impositum, difficile est pro certo affirmare. Constantinum Porphyrogenitum, pandectarum politicarum ex historiis compositorem, integrum opus habuisse, nullus dubito. Suidae quoque grammatico, suum illum centonem contexenti, reor equidem totum Polybium ad manum fuisse. idque satis manifesto e fragmentis potest cognosci, quae inde collegimus. Nunc, proh dolor! solos quinque primos libros, quales auctor reliquerat, habemus: cetera varia manu interpolata ad nos peruenerunt. Tres operis totius partes distinctas editio nostra exhibet. Prima est eorum, quos modo dicebamus quinque librorum. Sequitur altera, excerpta continens a V. fine ad principium XVIII. ipsam, nisi fallor, illam epitomen, quam Marcus Brutus conficere orsus, non perfecit. qua de re plura nos alibi. Tertia quoque pars excerpta complectitur, sed diuersi generis:

ris: sunt enim illa ipsa loca laudabilia, quae viri eruditi, iussu imperatoris Constantini excerpserunt, vt titulo operis ... xxviii. exemplis legationum destinato, insererent. ... satis pro rei magnitudine iacturam hanc queat deflere? ... habent quod doleant, qui literas Graecas amant, tam bo... eius linguae auctorem tam male fuisse acceptum. Habent historiae Romanae amatores, tam accuratum illius scriptorem tantum detrimenti esse passum. Habent qui ... Syriacas et totius Orientis, regum successiones, defe... tiones satraparum, bella ab Antiochis et Ptolemaeis ge... ..., multorum item aliorum siue principum, siue ciuitatium ..., hodie sciunt maiore ex parte ignorari. Habent etiam ..., qui in ecclesiastica historia Maccabaicorum temporum ... capienda, quantum sit hodie difficultatis ex inopia ve... ...m historicorum, non nesciunt: et quantum illi lucis ...ybii historia, si integra extaret, foret allatura, ex iis, ... supersunt facere coniecturam scibunt. Omnium ve... maxime quod doleant habent, qui gesta maiorum eo ...no legunt, vt ad vitae vsum illa referant; quique do... ...ae ciuilis et bellicae seriam cognitionem praestantissi... ...m historiae legendae fructum putant: neque nesciunt, ... potissimum vtilitatibus eximium hunc et πολιτικώτα... ... scriptorem iuisse consultum. At enimuero cui bono ...issa deflere, nisi eorum desiderio excitentur generosi ...lescentes, vt tanto diligentius, quae restant, velint cog... ...cere, et hoc Dei beneficio perfrui? desinant igitur in... ...ium querelarum verae doctrinae candidati, et Polybium ...m nunc maiestati tuae, DOMINE, offerimus; non il... ...quidem integrum, sed qualem tamen nemo adhuc vi... ..., grati excipiant: quodque pars adeo luculenta excellen... ...i huius auctoris naufragio sit erepta, eo nomine gau... ...t, et publicae rei literariae gratulentur. Nos quidem ...m Polybii historiam non damus, sed vel in tota emi... ...ent, ea sine dubio damus. Et formam quidem vni... ...ae scriptionis, ipsumque adeo auctoris genium, e pri... ... nostrae editionis parte, quae integra et sine imminu... ...one vlla notabili ad nos peruenit, licet hodieque cogno-

scere. Multa studiosi in duobus praeparationis libris in
uenient, nusquam alibi tam bene descripta, quaedam omni
no apud nullum alium, neque Graecum neque Latinum
inuenienda. Punici primi historiam non plene quidem il
narrat Polybius, neque enim id agebat; ita tamen, vt ho
die in tanta bonorum librorum paucitate, plura de eo bel
lo vnus hic quam alii omnes nos doceat. idem de bellis
quae Romani cum Gallis in Italia degentibus gesserunt, est
censendum. Libyci vero Carthaginiensium, multis nomi
nibus cum primis memorabilis, historiam vni huic debe
mus. Reip. Achaeorum quondam illustrissimae, primam
institutionem, augmenta et formam ex eodem apparati
cognoscimus. Tres, qui deinde sequuntur historiae legi
timae primi, propter subiecti magnitudinem, varietatem
ingentem, accuratam eius tractationem, doctrinae, qua
ciuilis, qua bellicae vberrimam copiam, vt eos magni du
ces et politici diligentissime saepissimeque versent, merea
tur. Secundae et tertiae partis excerpta, ossa et nerui sunt
carne et cute nudati. decus formae abest, et illa viui cor
poris venustas: vnde tamen fructus feramus vberrimos
abunde adest. Mihi quidem videtur M. Brutus, siue est
alius, magno iudicio vsus, in iis seligendis, quae politico
informando erant accommodatissima. Iccirco librum se
xtum totum paucis exceptis sibi ac nobis descripsit: quod
de illius praestantia et vtilitate recte iudicaret. plane totus
ille liber omnibus principibus, ducibus et politicis non le
gendus, sed ad verbum est ediscendus. Legationum excer
pta quam potissimum vtilitatem spondeant, ipso titulo pro
fitentur. in eum namque finem fuere confecta, vt viri po
litici, quorum industria in simili ministerio summi princi
pes vtuntur, documenta inde sumerent, sibi vsui futura
Scire quae sint legati partes, quis vsus datae potestatis, quae
illum circumstent pericula, doctrinae politicae pars mini
ma non est. Exposui caussas, DOMINE, cur rempub.
cogitantibus et cum vtilitate omnium, suaque laude siue do
mi, siue militiae eam administrare cupientibus, historia
quidem prae ceteris disciplinis studiose sit cognoscenda; e

cuncti

vero illius ſcriptoribus, qui vetuſtatem pertulerunt, is praecipue notus ac familiaris eſſe debeat. Non enum huic loco, vt inter hunc ceterosque hiſtorim Graecos quam Latinos, quid quantumque interintereſt ſane haut parum) quid inter hanc et illoiſtorias ſit diſcriminis, expenderemus. Facit enim ſi quid aliud, cum in omni ſtudio, tum in iſto non e, de auctoribus ſingulis, eorumque ſcriptis, quid ſit dum ex veris principiis ſtatutum habere. Verum m longius iam neſcio quomodo oratio noſtra eſt ta, ea autem quaeſtio non adeo facilis, vt paucis bſolui; ne plane immemor videri queam, apud man tuam ſermonem habere me, pulcherrimi arguet ad cognoſcendum vtilioris, quam ad explicanciilioris, tractatione accurata in praeſentia ſuperſe. illud interim omni aſſeueratione confirmare nequaerebor, non poſſe aliquem neque Graecum inueniue Latinum ex illo meliore ſaeculo, nedum e poſtes, quem non aliqua legitimae hiſtoriae laude, aut pluribus, noſter hic antecedat. Magnus ſane ſcrierodotus, et ſine controuerſia hiſtoriae pater, ſed πολυμάθειαν et rerum antiquiſſimarum cognitiourimum; ad eam vero quam quaerimus prudentiam, ultum ſit collaturus. Magnus et vir et ſcriptor dides, qui a gerendis rebus ad easdem ſtilo perſes, quum ſeſe contuliſſet; hiſtoriae ad vſum politiſcriptae mortalium, credo, primus, exemplum poſtmirandum potius quam imitandum dedit. Sed vir is, par ingenio argumentum non habuit. qua quitanto eſt Polybio inferior, quanto Graecia, hoc eſt s terrae angulus, ceteris omnibus antiquae οἰκουμέtibus eſt minor. vt de obſcuritate dictionis Thucynihil dicam. Magnus Xenophon, et eius oratio melle dulcior. ſed is belli pacisque artes in ficta hierio docens, in ſeria et vera, de eo propoſito ne e quidem videtur. Thucydidem ille continuat; ita, vt ſit illi diſſimillimus. accuratior idem in Ana-

basi, quae tamen vnius expeditionis narratio est, non alicuius imperii aut potentis reipub. legitima historia. Magni sunt auctores Diodorus Siculus, Dionysius Halicarnasseus, Iosephus. Sed primus ille in priore operis sui parte fabularem historiam, quum persequatur; ne in altera quidem parte, licet praestantissima, eam rationem tenuit, quae politico informando erat accommodata. aliud enim, non hoc, spectabat. quippe in magna ingeniorum diuersitate aliud alii natura iter ostendit. Dionysius Polybii aemulus, a primis Romanorum orsus temporibus, historiam suam eo perduxerat, vnde noster, saeculo vno antiquior, suae principium duxerat. Hunc aliquis cum Polybio putet componendum? qui nullam vnquam reipub. partem attigit, qui exercitibus nullis vnquam praefuit, ac ne interfuit quidem, opinor, qui rerum vsum experientia collectum nullum habuit, qui historiae Romanae partem maxime exilem, maxime incertam et obscuram (eiusmodi semper esse primordia antea ostendimus) in qua se exerceret delegit, qui denique omne suum studium dicendi paranda facultate posuit. Iosephus, populi vnius res gestas et casus memorabiles describit; breuiter quidem et strictim in originibus, vberius vero in altera historia: qui vir eximius, si materiam ad agendum primo, deinde ad scribendum, quanta Polybio obtigit, foret nactus, de dignitate et praestantia scriptionis merito suo dubiam atque ancipitem cum ipso palmam potuit habere. Magnus vel potius maximus Plutarchus, sed qui historiam πραγματικὴν ex professo nunquam scripserit, in huius comparationem venire non est aptus. multo minus Apianus, qui neque propria multa habet, et rationem propositi toto genere diuersam est secutus. Cocceium Dionem inter nobiles Graecae linguae historicos possumus recensere: ita tamen vt propter omnia alia potius videatur laudandus, quam propter illa, quae in Polybio admiramur. E veteribus Romanis, qui vsque in Graecorum ingeniorum comparationem sunt euecti, magnus omnino auctor est Crispus Sallustius, sed quem Polybius propter amplitudinem et varietatem

statem ſubiecti, iudicii rectitudinem, doctrinae copiam, ia ciuilium rerum, qua bellicarum, poſtremo propter il-ma, quae Graecis dicitur ἦθους διάθεσις, quaeque in hi-oria vel maxime debet ſpectari, longe a tergo relinquit. uod ſi veritatem et libertatem iudicii hodierna ingenia fer-t poſſunt; is profecto fuit Salluſtius, et vita et ſcriptis, ui omnium libidinum ſeruus, ſic aliorum vitiis perpetuo ſceretur, quaſi inuideret. inde eſt illud trux et violen-m dicendi genus, quo lectorem mirifice interdum affi-t, trahit, rapit. omitto dicere de eius dictione, quam ulti veterum valde laudarunt, multi non adeo, quidam hementer improbarunt. Magnus, Deus bone, auctor T. uius, lactea quadam vbertate dictionis diuinitus facun-us; amans virtutum, oſor vitiorum, rectus iudicii, re-m togae, rerum ſagi, etſi non ex vſu neque experientia, regie tamen peritus: denique, ſi quid iudico, hoc ſolum genium (de hiſtoricis loquor) populus Romonus par im-rio ſuo habuit. ceterum tantus et tam admirabilis ſcri-or, vt eloquentia Polybium facile vincit, quod ingenue teor: ita aliis dotibus a Polybio non obſcure vincitur. m vt de libro ſexto nihil dicam, et id genus aliis Polybii greſſionibus, et tacticae imperitiam eſt vbi deprehendas, od noſtri commentarii Polybiani dicent, et in cauſſis rum aſſignandis, a ſincero noſtri iudicio, prae nimia ſu-rſtitione non raro deflectens, aniles ineptias ſolidis ra-nibus, et certis illius demonſtrationibus anteponit. illa oque tam frequens et tam accurata portentorum enume-tio, annon eundem hunc animi illius morbum palam fa-t? vt non abhorreat a veri fide, quod memoriae proditum t a nonnullis, Gregorium Magnum, pontificem religio-s chriſtianae propagandae ſtudioſiſſimum, hac tanti ſcri-oris ridicula ſuperſtitione offenſum, ex omnibus biblio-ecis eius hiſtorias curaſſe tollendas. Iulium Caeſarem ſtoricorum omnium in ſuo genere primum et maximum, oter inſtituti diuerſitatem praetermitto. Vnus adhuc re-at Romanorum Cornelius Tacitus, quem in hac conten-one piaculum ſit omiſiſſe. Hic magni et acerrimi vir in-genii,

genii, nouae cuiusdam, grauis, concisae et sententio
quentiae genere eximie praeditus; si a fortuna ne
destitutus, quae dignam ei tanta facultate materiam
uit, quemuis e principibus Romanorum, siue etiam
corum historicorum videtur potuisse prouocare.
quum eiusmodi tempora constet ab eo, praesertim
nalibus, esse descripta, quibus nulla vnquam fueru
pissimis vitiis foediora, neque aut virtutum sterilio
virtutibus inimiciora; cum Polybii historia Taciti
velle comparare, hoc vero fuerit non Tacitum l
sed insignitam suam temeritatem propalam vulgare.
quid simile, quid vlla ex parte comparandum? no
scriptores ipsos inter se contendo; quorum alter p
phus insignis fuit, rebus gestis vir clarissimus, alter,
manus, ab omni philosophia alienus, nulla re publi
quam gesta admodum memorabilis, sed de materia
rum loquor, quam nemo sanae mentis hic praecip
ctandam negauerit. Vt enim Thersites, quem Apel
Protogenes pinxerit, non eo minis est turpis, quia
lentis artificis penicillo est pictus; quin potius con
magis conspicua est illius deformitas, quo praestanti
quae effinxit manus: sic improborum scelesta facino
a disertis viris sunt descripta, non minus quidem si
testanda, sed velut in editiore et illustriore loco
magis fiunt insignia. Quid igitur simile? florem
Romanae virtutis, et vt dicebamus ipsam ἀκμὴν τῆς
eius reipub. descripsit nobis Polybius: Regulos, Sci
cum suis Laeliis, Fabios Maximos, Marcellos, Paul
milios, Flaminios, Metellos, Mummios et similes his
κλέας heroas: res domi militiaeque gestas, omnium
vlla vnquam memoria hominum sunt gestae, ma
prouincias, nationes, regna, ad quae vix imperii R
nomen peruenerat, stupenda breuitate temporis, in
adiecta: exempla fidei, fortitudinis, iustitiae, gener
altae mentis adeo insignia, vt prae raritate apud pc
fides factorum laborauerit. Cornelius Tacitus Til
Caligulas, Claudios, Nerones, Vitellios, non homine

ae naturae prodigia, nobis narrat: populum multi-
atientia et foeditate obsequii turpissimum: senato-
os meditatis adulationibus gratiam principis captan-
ios saeuitiae dominantis, vel turpiter inseruientes,
leste adrepentes, alios etiam infimas delationes exer-
, et optimo cuique exitium per calumniam struentes:
somno et libidinosis vigiliis marcidos, segnitia sese
dia et periculo redimentes: postremo, ad vnam rem
mortem sibi consciscendam. Pleni sunt Taciti an-
on facinorum bellicorum, quae ita raro edebantur
a, quum non hostis metueretur, verum imperator,
inuo exercituum otio creditum aliquando sit, ere-
us legatis ducendi in hostem, sed senatusconsultorum
one nouorum, aut patientia postremorum: poena-
em bonorum, ab iis principibus irrogatarum, qui
si possent virtutis nomen exscinderent. crimina prin-
, voluptates, flagitia, incestus abominandi, lamenta-
veneni propinationes, parricidia; aulicorum prodi-
mutuae, criminationes, conspirationes et similes ar-
curatissime describuntur, quarum rerum non tam
io potest esse fructuosa, quam exemplum pernicio-
veriffime enim de talibus Plinio dictum, parum ab-
docente eum, qui narret. Sed Tacitum nascendi
iic durae conditioni alligauerat, (qua de re saepius
auissime queritur) vt vel silendum ei esset, vel ista
ida. Tacitum igitur facile nos quidem excusamus,
xcusari non posse iudicamus, vt qui vnicum hunc hi-
um omnibus aliis anteponunt: vnum Tacitum politi-
minibus assidue terendum pronuntiant: vnum esse,
principes et principum consiliarii documenta regen-
ipub. petere debeant. cuius absurditatem sententiae si
ius exagitare; facile probaremus, qui ita sentiunt, eos
idis principes hodiernos tacite accusare, vel palam
idis instituta videri velle eos docere. Quid enim
pi, praesertim iuueni, lectione illorum annalium esse
perniciosius? vt bona exempla, si saepe ob oculos
tur, proficiunt, etiam non sentientibus nobis: sic
mala

Erant infelicis Polybii membra, quae superiorum a
feritas barbara fecit nobis reliqua, huc illuc dispers
collegimus, et ad similitudinem vnius corporis, quo
fieri poterat, redegimus. Erant pleraque confusa,
et miserandum in modum corrupta: nos digessimus
porum luce illustrauimus, et pro copia librorum v
atque ingenii sanauimus. Quam quidem ad rem iis
pluribus, quae nobis bibliotheca tua suggerebat, i
acquieuimus, vt aliunde subsidia non peteremus.
quum essem admonitus, penes serenissimum prin
Franciscum Mariae Secundum, Vrbini ducem vi. e
vetustatis codicem Polybii extare, egissemque per
cum amplissimae dignitatis viro, Philippo Canio Fra
tuae maiestatis tunc temporis apud seren. Venetorum
oratori, vt eius codicis vsuram mihi impetraret: ad
grauate princeps sapientissimus, et quod iam olim r
bauit, harum literarum et doctrinae Polybianae p
mus, quod rogabatur siuit a se auferri, vt literis, q
me dedit singulari humanitate conditas, diserte signi
rit, studio gratificandi maiestati tuae nihil sibi esse
quius. Non parum instituto nostro codex ille, q
alium antiquiorem hodie putem extare, fuit vtilis.

F.
etibus prioribus quicquam auxilii poterat sperari,
que omnia verterant, et pleraque omnia peruerte-
nos vt Romane loqueretur, et quidem si minus orna-
intelligenter tamen et caste; imprimis vt Graecis Ro-
congruerent, fide bona operam dedimus. Praeterea,
in eius libris et multae magnae difficultates reperi-
, quae lectorem, in Graecis literis rebusque antiquis,
tim bellicis minus exercitatum, remorari, et lectio-
ctum omnem poterant impedire; nos studio et dili-
: contentione effecimus, (efficere certe conati su-
t omnes siue rerum, siue et verborum obscuritates
atur, omnes remorae amouerentur, omnia denique
et facilia redderentur. Quin etiam memores eum
am interpretari nos, qui tot locis profitetur, sicut
imus, id agere se, vt in historia scribenda artem
quandam rerum gerendarum studiosis traderet: ipsi
: ad istud inceptum hoc proposito atque hoc voto
cinximus, vt eorum potissimum adolescentium stu-
eruiremus, qui ad negotia sese parant. Itaque in
 spem gratiae parum adhuc vsitatum in istiusmodi
ribus explicationis genus, absit verbo inuidia, ag-
ationem iis indicauimus, ac veluti praeire viam stu-
s, quam si ingredi voluerint, certum ex historicis
nentis fructum, et ad rationes vitae nequaquam poe-
as vtilitates poterunt referre. Sed de commentariis
c auctorem nostris, quorum editionem remorantur
us partim molestiae graues, quibus nunc cursus meo-
tudiorum impeditur, partim figurarum sculptura,
l rerum bellicarum illustrationem necessario adhibui-
llius erit, spero, dicendi locus. Animi interim mei
pignus aliquod vt exhiberem, quod in illo nostro
veterum tacticorum libris plurimum vtimur; aureo-
us generis commentarium, ab Aenea vetustissimo ta-
criptum, placuit nunc edere, atque opes tuae maie-
in bibliothecae forulis reconditas, et praesentibus et
 visendas fruendasque proponere. Hunc ego aliud
quum inuenissem, non statim credidi esse illius Aeneae,
quem

quem ante annos minimum mille et nongentos, aetati Aristotelis, Demosthenis et aequalium scriptorum supparem, memoria tenebam vixisse: vbi vero attentior lectio non esse falsum titulum mihi persuasit; inuentione libri serio gaudens, et mihi ac literis gratulans, nullis vitiosissimi codicis portentis impediri potui, quo minus relictis rebus oblatum casu ἕρμαιον cum omnibus militaris literaturae amantibus communicarem.

En igitur ibi, DOMINE, humillimae obseruantiae meae, et mediocris diligentiae in curanda prouincia, quam tua maiestas mihi imposuit, grauissimos testes, Polybium et Aeneam, qui duo nobilissimi scriptores, quum et vitam se tibi debere fateantur; et omne id quicquid est, quod ad eos ornandos tuorum vnus subditorum contulit, tibi, vt par est, ferant acceptum; tantorum beneficiorum nequaquam fore se immemores aut ingratos, sed tuae erga omnes homines benignitatis, erga eos, qui ingenio sibi auctoris famam repererunt, liberalitatis, nec non ceterarum ingentium virtutum, quas dudum in tua maiestate vniuersus orbis stupet, apud cunctos populos et omnium linguarum nationes vocalissimos se praecones spondent futuros. Dicet Aeneas, se militari scientia quondam clarum, per multa deinde saecula obliuione tam alta fuisse sepultum, vt ne nomine quidem esset notus: quod nunc aliqua saltem sui parte in lucem redierit, quod legatur, totum id regiae tuae esse munificentiae. Dicet Polybius, multum se quidem olim Nicolao Quinto Pontifici Maximo debuisse, qui restitutionem suam et optauit et primus inchoauit, sed melius fata consuluisse, quod sui seruati gloriam et decus integrum tibi seruarint. Sibi enim augustissimi nominis tui auspiciis, fauore et auctoritate esse opus, vt doctrinae quam affert praestantiam cum aliis, tum imprimis nobilitati Gallicae tuae possit approbare. Enimuero, DOMINE, in hoc tanto armorum silentio, in tam alta pace, qua tot iam annos immortali tuo, secundum omnipotentem DEVM, beneficio fruimur, quid est, quod nobiles regni tui adolescentes potius curent, quam hoc genus studiorum? aut quorum

ctorum lectioni potius, quam horum et his similium, otii tempora impendent? est quidem nobilitati tuae ea felicia et generositas animi ingenita, vt illo suo impetu ipsum, quod aiunt, caelum diruere posse videatur: eadem tamen nihilo secius doctrina opus habet; sine qua etiamsi quid, adiuuante natura, bene fiat, tamen id, quia sicut magnus dux apud Thucydidem ait, τὸ πιστὸν τῆς ἐπιστήμης scientiae certitudinem non habet, ac plerumque fortuito fit, neque plenam laudem meretur, neque paratum semper esse potest. Omnino tutissimum regimen actionum est scientia et notitia exemplorum, quae dat animis certum iudicium, quae in manu regulam ponit, ad quam facta sua quis exigat, cui credat recta esse, quae fecerit. Ad hanc sapientiam, DOMINE, tua maiestas in ipsa prope pueritia, sine longo magisterio, inaudita quadam bonitate naturae peruenit. quippe adeo felix ingenium et capax recta discendi tibi Deus dederat, vt necessaria documenta ex ore doctorum, qui circa te erant, aut lectione librorum, velut in transitu raperes. Alia igitur audiuisti, alia legisti, in nonnullis etiam operae plus posuisti. Quid quod Iulii Caesaris libros de bello Gallico, quum spei tuae Florens Christianus esset admotus, in patrium sermonem illa aetate vertisti. Vidi ipse, vidi, et manibus hisce admirabundus codicem tractaui, qui tuam illam interpretationem continens, etiamnunc ipsius manu non ineleganter est descriptus. Memini etiam dixisse aliquando mihi tuam maiestatem, commentarios rerum abs te gestarum, esse tibi inchoatos: quorum perficiendi voluntas, si quando a publicae salutis curis respirares, non deesset. O faxint vtinam superi, et tu ipsius editione operis illius, tantis rebus gestis partam gloriam cumulare. nam quid dicendo valeas, et sermo quotidianus, et paucae orationes ex ore tuo dicentis raptim exceptae, arguunt, inimitabili quodam genere graues, et non admirabili suauitate parem prae se ferentes maiestatem. Eat nunc sui ostentatrix vetustas, et Iulii Caesaris iactet eloquentiam. Caesari in priuatis laribus nato, in ea ciuitate educato, in qua ad consequendos honores plu-

rimum vis dicendi valebat, et necessarium hoc fuit a
ris praesidium, et facile parabile. Tua maiestas profi
bus orta regibus maximis, non ambitu neque suffrag
ne imperium meruit, sed nascendo. Caesar ad reip
b. rnacula sero et iam aetate grandis accessit; tua mai
quum iam inde a prima adolescentia in ipsam belloru
uilium flammam incidisset, vbi semel negotiorum s
bus c epit mergi, nullum exinde tempus, nullum diem,
lam, pene dixerim, horam a grauissimis curis et solli
dinibus liberam h. buit. Nam quis bella a te gesta,
pugnas, et pugnis numero pares victorias enumerar
leat? quoties tua maiestas cum hostibus acie instruc
collatis signis dimicauerit, quoties ex itinere et a
ducens, quoties per aliam occasionem? qua quidem i
te tanta felicitate es vsus, vt nullo vnquam e conflict
victor redieris: nunquam hostiles acies videris, nisi
iam vincendas, aut iam per te victas. Magnificum
longe gloriosissimum, quantum habueris hostium, ta
posse ostendere te triumphorum. At inuenient tamen
dentes alia in tua maiestate, quae potius quam vict
tuas mirentur. Maius enim profecto, quam vicisse
caussas vincendi in se habuisse: in quem finem et qua
esset vincendum, quomodo victoria vtendum, sciuisse
cit olim Hannibal, vicit Marius, vicit Pompeius, vic
Antonius, vicere persaepe multi, quorum postrem
mis quum non responderint, scire obuium est, plus
fortunae, quam suae virtuti debuisse. Non in facto
laus est, sed in eo, quemadmodum fiat. Tua omnia
inter se congruunt, omnia sunt vna forma percussa.
quod imputet fortuna nihil quicquam habet. Vicisti,
in Deo exercituum spem et praesidium pio animo p
bas. Vicisti, quia non solum lacertis, viribus et armi
gnabas, quibus plurimum tui quoque inimici valebant
consilio, auctoritate et caussa, quibus illi rebus tibi pare
erant. Vicisti, quia cunctis perfecti imperatoris artib
stru ctissimus, aduersariis tuis longe praestabas. omn
castrensium munerum numeros et callebas, et cum

...s, obibas: laboris, inediae, algoris, vigiliae patientia in excogitandis consiliis sollertia, in exsequendis celeritate, omnes mortales anteibas: locorum opportunitates occupare, in bonis haerere et habitare tuis, tuo tempore loque praelium facere, hostem in alieno deprehendere, ...iem ex vsu disponere, et formam ex omnibus conuenientissimam illi dare; vento, puluere, sole pugnare, admirabiliter noras: in praelium, quoties visa res postulare, ...imus ibas, praelio postremus excedebas, denique consilio ...x, exemplo miles eras. Hae sunt artes, quae vt vinceres, vt in potestate fortunam haberes, tibi praestabant. ...aec sunt, quae magis in te, quam tuas laureas, illi mirantur, qui non ex euentis, sed ex antecedentibus caussis ...s casusque magnorum virorum aestimanda norunt. Iam ...rbes enumerare pergam, quas tua maiestas, vel obsidio... aut machinis expugnauit, vel corona cepit, vel ingenio... aliquo stratagemate decepit, vel deditione accepit; *ante ... clauso componet Vesper Olympo.* Ego vero animi ... prope inauditam magnitudinem, non adeo ex iis, quas ...isti vrbibus posse intelligi contenderim, atque ex iis, ...s capere quum posses, noluisti. Gaudeant sane alii op...dorum euersionibus atque excidiis, augeant inde suae su...biae titulos. Tua maiestas, bono humani generis nata, ...plificatis non labefactis, ditatis non quassatis, seruatis ... deletis vrbibus, et vult propter ingenitam bonitatem, ...potest, propter incomparabilem fortitudinem, pari fe...tate iunctam, vere gloriari. Sunto igitur principes alii ...orcetae, vt volent: dum tibi, DOMINE, diuinum il... et longe gloriosissimum ΣΩΤΗΡΟΣ ac CONSER...TORIS titulum relinquant. Nam cui potius quam ti... hoc cognomen conueniat? qui bellum semper aliorum ...e mollius gessisti, qui numquam non maluisti, fortu... te poeniteret tuae, quam victoriae taederet, quem vni...ersae Galliae ciuitates, et quas cepisti vt seruares, et quas ...ba capiendo seruasti, salutis suae auctorem, vitae, liber...tis et omnium fortunarum vno ore praedicant conserua...torem. Ne de aliis nunc dicam, haec ipsa vrbs, haec re-

gia tua, et tot prouinciarum caput, haec iustitiae et musarum sedes, hic Europae ocellus, Lutetia tua, illa quidem fidei suos erga principes semper tenax, sed non semper libera, vtroque a te seruata modo, vtra ex caussa plus tibi debeat, incertum habet. Deum immortalem! quae fuit illius diei species, quo vrbem nec opinantem, tot armatorum millibus stipatus, composito et modesto ingressus agmine, sine vllo terrore, sine vlla direptione, sine vlla noxa tibi illam asseruisti, libertatem suam ipsi reddidisti, hostem externum, cuius praesidio captiua tenebatur, sine tumultu, sine caede, sine sanguine, partim nouitate exempli, cui simile nihil aetas vlla vnquam viderat, attonitum et stupentem, partim nominis tui terrore perculsum et virtutis tuae fulmine afflatum, exire praecipitem, et longe terrarum secessere coegisti! quis tantae rei miraculum animo capere, nedum eloqui satis queat? cuius vrbis ruinam omnes timuerant, eam sola laetitiae significatio declarauit esse commotam. Vt enim vilis calculus decoctus, in smaragdum mutatur; ita miles tuus, etsi longa patientia irritatus, egenus, victor et triumphator; tuis tamen moribus temperatus, tuo exemplo formatus, tua prohibitione cohibitus, Catone abstinentior, Xenocrate euasit continentior et castior. Victorem igitur te Lutetia vidit et obstupuit, ipsa se victam esse non sensit. Vrbem tu cepisti, ipsa se captam esse non credidit. nihil enim eorum neque tibi, neque tuo exercitui voluisti licere, quae victori in victos licent. nihil igitur illa eorum est experta, quae captis oppidis belli iure accidunt. o fortunatum, o auspicem publicae salutis diem! panduntur iussu tuo valuae aedium sacrarum: recta e porta maiestas tua, quod in vrbe augustissimum est templum, adit: aris aduolutus auctori huius imperii et fundatori DEO OPT. MAX. gratias agis: tuum exemplum populus tuus certatim aemulatur: fit concursus vndique. quid multa? iunguntur ciues ciuibus, et sub vno capite diuersa reip. membra coalescunt: victores et victi pari ambo fruentes gaudio, vno concentu, vno clamore, lacrymis prae gaudio per genas manantibus, PATREM PATRIAE te consa-

onsalutant. o diem ad perpetuam rei memoriam a pru-entissimis ordinis amplissimi patribus meritissime conse-ratum! cuius laetitiam, gaudia, gratulationes atque exul-itiones nemo tanta est, vel ingenii copia, vel facundia, qui possit enarrare. Adhuc tamen nonnullorum mentes, quos praua consilia et feruida temeritas ab officio longius bduxerant, stimulabat ille metus, ne, si in tuo victoris nimo, et rerum iam potientis, sensus aliquis praeterita-um iniuriarum, vt fit, resideret, male sibi foret consul-um. Multa illi quidem, de tua benignitate et indulgen-ia audiuerant, sed terrori nihilominus erat commune illud incentium siue ius, siue error, summum victoriae fru-tum in vindictae licentia ponentium. igitur inter spem etumque ancipitibus cogitationibus fluctuantes, laetari lam, dolere in sinu: modo bene sperare, modo tremi-sere. Eloquar an silebo? sed tacere me rei magnitudo on sinit: dicere gestientem verba deficiunt meritis paria ua. Equidem hoc loco si poeta essem, pectus aereum mihi optarem, centum voces, et linguas in carmina cen-um, si orator, enthymemata Demosthenis, aut opulen-iam Tullii: nunc qui nec poeta sim nec orator, verbis po-ius vtar Iohannis Papae ad Carolum imperatorem scriben-is, atque illud audenter dicam, non si omnia syluarum li-na vertantur in linguas, suffecturas tamen commemoran-is clementiae exemplis, quae super humanam euecta fi-em, in ipsa victoria, aut iam victrix tua maiestas edidit. Claudius quondam imperator, in senatu Romano Romuli onditoris imperii admirandam fuisse sapientiam, hoc ar-umento probauit, *quod plerosque populos eodem die ho-es, dein ciues habuisset.* At quanto, bone Deus, maior uit tua sapientia, moderatio et clementia, qui etiam inter rma, etiam in acie persaepe, male sanorum ciuium, et mi-antium gladiorum mucronibus tuum latus petentium, uam maxime poteras sanguini pepercisti? postea vero uam quicquid fuerat inimicorum deuicisses, ipsius victo-iae victor, sic repente praeteritarum noxarum memoriam eposuisti, vt non solum victos omnes ea ipsa hora pro ci-

uibus haberes, sed hoc amplius, in pristinos honorum et dignitatum gradus omnes edicto restitueres, multos inter ministeria tua admitteres, multos in amicitiam et intimam familiaritatem tuam reciperes. Qui principem gratiae locum apud te quum ex illo tempore semper obtinuerint, et nunc quoque obtineant; documento omnibus sunt, quam sit tua maiestas in offensis exorabilis, in accipienda satisfactione facilis, in reconciliata gratia fidelis. non enim facile solum, sed etiam semel placari soles. o niueum, o aureum pectus! o animum vere magnum, cui remedium iniuriae obliuio est, non vltio! o mentem, vt verbo omnia complectar, vere regiam! post tot victorias, tot inusitatae merita clementiae, quum iam omnibus, qui vbique sunt mortalibus esset expressa confessio, scire te vincere, scire tuos hostes debellare, scire debellatis parcere; vnus restabat scrupulus, qui tuorum animos otii et quietis cupidissimos, non parum angebat, quod an scires gloriae bellicae modum statuere, adhuc ignorabamus. Veniebat in mentem, naturae legem perpetuam hanc esse, vt quibus artibus ingens aliquis decus sibi quaesiuit, eas plurimum adamet, eas libentissime exerceat, ab iis aegerrime reuocetur. Cogitabant praeterea homines, rem vnicam esse gloriam, cuius honesta quidem, sed insatiabili auaritia optimi quique principes, et maxima ingenia teneantur. Te igitur bellicis a puero innutritum laudibus, ne materia deesset triumphorum, antiqua maiorum tuorum iura repetentem, bella ex bellis geturum, neque aut tibi aut tuis vllam quietem indulsurum. Hi tum vulgi sermones erant, hic timor etiam eorum, qui supra vulgus sapiunt: nondum videlicet tuarum omnium virtutum plenum iubar refulserat, nondum tua maiestas praestantiam suam totam patefecerat. Vt sol quoties ab axe altero ad nos accedit, non repente totam sui caloris vim in nos infundit, sed paullatim ex vsibus nostris eam dispensat; sic tua maiestas caelestem illam mentis altitudinem non statim, verum temporibus suis et iudicio certo exeruit. prodesse enim tuis, non admirationem tui concitare voluisti. itaque ergo quantus esses bellator, quam clemens

clemens victor, sciebamus; illud nesciebamus, pacis et belli rationes, natura sua res diuersissimas, ex aequo tibi esse notas, et prout tua dignitas, aut tuorum vtilitas postularet, hanc aut illam probare. Merito tuo, DOMINE, omnis te ordinis homines ore celebrant, deuotione venerantur, amore complectuntur. Tu bello externo, quod credebatur fore multo diuturnius, finem non magis tibi quam vniuerso nomini Gallico gloriosum, imposuisti. Tu bello ciuili exstincto, quod metuebatur fore perpetuum, omnes turbas in tranquillum redegisti. Tu pacem, pacem almam, pacem augustam, pacem omnium bonorum largitricem, nobis reddidisti. Tu vrbes ciuibus, ciues vrbibus, cultum agris, honorem sacris reddidisti. Tu vim legibus, iudiciis auctoritatem, ordini amplissimo suam dignitatem, ecclesiasticis debitam reuerentiam restituisti. Tu tranquillitatem domi suas artes exercentibus, securitatem itinerum peregre proficiscentibus, commoditatem nauigerorum fluminum commercia agitantibus, certam cuique rerum suarum possessionem praestitisti. Quae beneficia etsi videntur, et reuera sunt maxima, aliorum tamen meritorum erga nos tuorum magnitudine longo superantur interuallo. Annon enim omnibus ante dictis est maius, quod ciuium animos, longinquitate bellorum ciuilium mirandum in modum efferatos, ad concordiam et amorem mutuum perduxisti; eosque sibi inuicem ignoscere, et praeteritorum obliuisci, ignoscendo atque obliuiscendo docuisti? omnium vero maximum, praestantissimum, Deo acceptissimum est, quod stabilita ciuili concordia, ad generis alterius concordiam, cuius desiderio contabescunt boni, primus tu, DOMINE, viam munisti. Et quis scit, an huius quoque restitutae gloriam, qua nulla potest maior optari, ac ne cogitari quidem, superi piorum votis et suppliciis tandem exorati, maiestati tuae reseruent? magnum inceptum, arduum et vix ab humanis viribus sperandum. Sed rerum a te gestarum magnitudinem ignorant, qui alia maiestati tuae putant conuenire incepta, nisi magna, ardua et a nemine mortalium praeter te exspectanda. Quid? hanc ipsam pacem praestare sartam te-

ctam, inconcussam, inuiolatam, alius praeter te poterat? aut quum febrem sanasses, quae remp. vexabat, parum multa restabant ἐμπυρεύματα, tua vnius arte et industria curanda? omitto bellum Allobrogicum e fauillis prioris incendii conflatum, quod tua maiestas eodem fere tempore et suscepit et confecit. Venisti enim, vidisti, vicisti. omitto coitiones alias, nullo strepitu, mira vigilantia a te disiectas. Nam vbi semel excelso animo tuo sedit, vtilem rationibus tuis, salutarem tuis populis esse pacem; ostendisti ea te esse constantia, vt expugnare tuum propositum nemo posset; ea futuri prospicientia, vt omnes impendentium motuum caussas, priusquam exoriantur, prouideas; ea virium potentia, vt omnibus prospicias, et inuitus cogi ad bellum non queas. Tumultuentur igitur pacis tuae inimici, moliantur quicquid volent: tam citra maiestatem tuam eorum impetus deficient, quam ipsi infra tuam iram sunt positi. Nemo sibi stulte adeo blandiatur, vt altam hanc animi tui tranquillitatem, rem putet esse precariam, de alieno arbitrio pendentem. Nullum est magnitudinis tuae certius argumentum, quam nihil posse ei, quo infligetur, accidere. Sic quum inferior pars mundi in tempestates subinde impellatur, quae supra lunam sunt, propinqua sideribus, manent in suo statu, semperque illic serenum est. *Lege deum minimas rerum discordia turbat, pacem summa tenent.* Quid nunc commemorem, hoc alto pacis tuae otio quemadmodum vtaris, et quibus illud curis impendas? quod quidem tuarum laudum ingens pelagus, si semel ingrederer, vereor vt orationi meae exitum possem inuenire. adeo est ea materia ad dicendum benigna. Ostenderem nullam esse reip. partem, quam non reformaris, non ornaris, ad cuius splendorem non aliquid vtile pariter et magnificum excogitaris. Dicerem, literarum studia et pacis omnes artes paene ex obliuione per te reuocatas, nunc cum maxime per te florere: multa insuper artificia in hoc regnum et hanc regiam, magno tuorum subditorum bono, a te primo esse inuecta, et vt suam illis sedem assignares, alteram velut vrbem in hac vrbe esse exstructam,

Enim.

nerarem tot ingentium operum ſtupendas moles, tot
be, tot ad vrbem, tot per omnes prouincias ſuperbo-
aedificiorum ſubſtructiones, partim inchoatas aut iam
igatas, partim omnino perfectas: tot pontes flumini-
mpoſitos, tot vias refectas: portus nouiter iuſſu tuo
utos, flumina fluminibus iuncta in vſum commercio-
Referrem, qui ſit tuae maieſtatis etiam in hac aetate
:, perpetuo gaudens motu; cui, ſi quando leuare ani-
ı ab influentium negotiorum cura lubeat, inſtar ceſſa-
s eſt, luſtrare ſaltus, excutere cubilibus feras, equum
re, arma tractare. Narrarem denique, rerum geſta-
magnitudine, fama prudentiae, aequitatis et fortitudi-
maxime autem per hanc ipſam pacem, in illud gloriae
gium tuam maieſtatem eſſe euectam, ad quod nullum
ipem a multis retro ſaeculis neque vidimus, neque
nimus, ac ne legimus quidem perueniſſe. Nam qui
n principem inter chriſtiani nominis reges vna cum
ſſione huius regni a maioribus tuis accepiſſes; virtute
iſti tua, vt hanc honoris tanti praerogatiuam, non ma-
nguini tuo, quam propriis in remp. vniuerſam chri-
am meritis tuis deberi, omnes agnoſcant, omnes fa-
tur. Te principes potentiſſimi ſuſpiciunt, te reges la-
ne dominantes mirantur; ipſe cum primis pontifex
imus tua amicitia gloriatur. Tibi ſereniſſima Veneto-
resp. tranquillitatem ſuam fert acceptam, et cum pon-
ſartam gratiam, tuum interpretatur munus. Te foe-
tarum prouinciarum illuſtriſſimi ordines, ſuae liberta-
efenſorem, ſuae pacis conciliatorem, ſui imperii pro-
rem, pleno ore profitentur. Tibi aſſurgit quicquid
ne mortalium colitur. O ſalue pacis magne auctor, pe-
ntium portus, rerum in Europa, ſalo et errore du-
fluctuantium, vnica ancora. Veneror DEVM OPT.
. vt qua benignitate hactenus cum tua maieſtate egit,
m porro conſtanter agat. Sis ſemper domi fortuna-
ſemper in publicum felix, ſemper auguſtus, ſemper
ordiae ſuaſor idem et vindex, orbis denique chriſtiani
er ſis arbiter.

PRAEFATIO IS. CASAVBONI.

DE PRIORIBVS POLYBII INTERPRETIBVS ET NOVA HAC VERSIONE.

Trium Polybii partium, quas nostra haec editio separatas exhibet, sola est tertia, quam nemo ante nos, quod equidem sciam, verterat. priorum duarum latinam interpretationem non defuerunt, qui aggrederentur, vt dissimili proposito, ita successu dispari. Primos quinque libros annis abhinc circiter CLX. Nicolaus Perottus Saxoferratensis, postea archiepiscopus Sipuntinus, iussu Nicolai Quinti, pontificis literarum amantissimi, latinos fecit. Partis secundae eclogas, quum Wolfangus Musculus patrum memoria primus omnium esset interpretatus, non multo post Pompilius Amasaeus, Romuli F. cur telam eandem denuo retexeret, iustam se caussam habere putauit: neuter tamen horum eclogam libri sexti secundam, quae est de militia Romana, a Iano Lascari conuersam, ausus post illum tentare: quod fecit postea Iustus Lipsius, et nouam eius fragmenti translationem edidit. Hi sunt, opinor, qui ante nos huius vtcumque decursi a nobis curriculi partem aliquam, maiorem alii, alii minorem decucurrerunt: omnes viri eruditissimi, et propter scripta sua, quae in hoc aut alio genere literarum ediderunt, suis saeculis inter columina reip. literariae habiti. Ne quis igitur consilium nostrum calumnietur, aut leuitatis nos arcessat, quasi actum agere post tam illustria nomina, sine iusta caussa instituerimus; visum est faciendum, vt de priorum interpretatio-

nibus, quae nostra sit sententia, in hoc vestibulo operis ›neremus: quod quidem sine inuidia, sine fucco lolli- s, ea simplicitate et animi aequitate sumus facturi; vt actum iri nobiscum putemus, si possumus impetrare odiernis ingeniis, vt parem candorem ad iudicandum nostris lucubrationibus adhibeant. Nos beneficio Dei nati sumus, ita ab optimo et sapientissimo parente edu- , vt per alieni nominis ruinam velle crescere, quod sce- quidam hodie faciunt, ingentis piaculi loco semper erimus: vltimamque adeo furoris lineam esse a puero liderimus, per turpitudinem velle splendere. - *tanti i non sit opaci Omnis arena Tagi, quodque in mare itur aurum.* Sed ad rem. Igitur, vt a prima parte or- nur, Nicolaus Perottus eius interpres, literarum Lati- un, quas perdiu docuit, exquisite, vt illa erant tempo- fuit peritus, et cum primis curiosus, quod ingens ille Martialem commentarius, sub titulo Cornu copiae ab eo us ostendit. erat praeterea in hoc viro non vulgaris in- ria in Graecis ita vertendis, (quae quidem intelligeret) ullum persaepe Graeci idiomatis in Latina eius versio- vestigium appareret: quam interdum esse opus *αὐτο-* ς dicas, non alieni interpretationem. quod si par fides onderet, inter excellentissimos interpretes poterat sine io Perottus recenseri. Est operae pretium scire, quo re hominum fuerit ipsius versio excepta eo, quo edita saeculo. Paul. Iouius in eius elogio, postquam dixisset slatum ab illo Polybium, haec verba subiicit. *Non de- re tamen ex aemulis, qui eius auctoris traductionem an- issimam fuisse, furtoque surreptam existimarint; quod ucydidem, Diodorum, Plutarchum et Appianum, cla- mo ingeniorum certamine conuersos, vnus Polybius egre- fide Latinus, aequabiliter et praedulci Rom. sermonis itate prorsus antecedat.* Vides adeo consentiens fuisse nium de praestantia huius versionis iudicium, vt etiam otti aemuli atque inimici fidem illius et elegantiam ad- arentur. ratio autem est, quia nemo illis temporibus orum erat, qui amplius Graece sciret, quam hic inter-

pres:

pres: pauci qui tantum, quantum ille. Nos vero e contrario affirmamus, Perottum a fidelis interpretis laude tantum abesse, quantum qui longissime. Quod enim hodie plurimis vsuuenire videmus, vt postquam primis Graecae linguae praeceptis fuerunt imbuti, et communissima quaeque vocabula Graeca incipiunt intelligere, perfectam eius linguae sibi videantur esse adepti cognitionem, qui reuera vix in cortina adhuc adsistunt; plane videtur etiam Perotto accidisse. cui si venisset in mentem cogitare, quantum ab ea notitia Graeci sermonis abesset, quae Polybii interpretationem professo est necessaria; ne Attalicis quidem conditionibus a Nicolao pontifice potuisset adduci, vt, cuius auctoris ne vnam quidem paginam recte intelligebat, eius interpretationem in se susciperet. Quum autem docuerimus, nulla dote insigniorem esse historiam Polybii, quam accurata pugnarum descriptione, et omnium eorum explicatione, quae ad rem militarem et tacticam pertineant; nullo pacto ferendus aut excusandus est hic interpres, homo bellicarum rerum et totius tacticae adeo rudis et imperitus, vt qui in ceteris partibus historiae Polybianae multa nesciret, in descriptionibus praeliorum omnia ignoraret, omnia peccaret; atque eadem opera tanto scriptori, quod erat fere praecipuum eius decus, adimeret. Omnino praelium nullum, facinus militare nullum a Polybio fuerat paullo diligentius narratum, in quo grauissima et momenti maximi peccata ab hoc interprete non sint admissa. qui quidem ἐντέχνων et disciplinae tacticae propriarum vocum omnium significationes, quum nesciret, vel eas omisit, vel quiduis aliud, pessimo exemplo, pro verbis Polybii substituit. Sic Tom. I. pag. 270. qui non intelligeret illas locutiones, ἐξ ὑποστροφῆς ἀναχωρεῖν, *se recipere sensim relato pede;* item, πρόβλημα ποιεῖσθαι τὸν ποταμὸν, quod etiam dicitur ἐν προβολῇ τὸν ποταμὸν, *munimenti loco flumen obiicere*, grauissimi loci sententiam corrupit, et quod in memorabili Hannibalis facinore notauerat vnice Polybius, in versione Perotti est dissimulatum. Verba Polybii sunt: νῦν δὲ πραγματικῶς καὶ νουνεχῶς ἐξ ὑπο-

οφῆς ἀναχωρήσαντες Ἀννίβȣ, καὶ πρόβλημα ποιη-
ȣ τὸν Τάγον καλȣ́μενον ποταμὸν, καὶ περὶ τὴν τȣ̃
ῶ̃ διάβασιν συςησαμένȣ τὸν κίνδυνον. quae ita Perot-
:rtit: *Verum Annibal, praelio abstinuit, et callide*
us cedens, castris supra ripam Tagi locatis, equitibus
pit, vt cum hostem aquam ingressum viderint ado-
ir peditum agmen. quam aliud Graeca, aliud Latina
t? neque id mirum, nam Perottus securus verborum
ii, Liuiana eorum loco inseruit, ex illius lib. XXI. at-
ac licentia ille quum passim vtatur, ne tum quidem
linuit, quando Polybii et Liuii narrationes non con-
int. Sic Tom. I. pag. 372. vt vnum e multis
plum afferam; quia non capiebat, quid esset in tacti-
ciplina, ἐκπεριαγωγὴ ἐκ πορείας, *deflexio ex itinere*
, *in dextram aut laeuam partem;* nec magis intelli-
vocem ὑποςέλλειν, *applicare se colli aut parieti, et*
exere sic vt minime appareas, quod vernaculus sermo
ntillime appellat, *tapir*, pessime haec Polybii verba
llit, aut potius, nullo modo expressit. τȣ̀ς δὲ Βαλια-
καὶ λογχοφόρȣς κατὰ τὴν πρωτοπορείαν ἐκπεριάγων,
ȣ̀ς ἐν δεξιᾷ βȣνȣ̀ς τῶν παρὰ τὸν αὐλῶνα κειμένων,
ολὺ παρατείνας ὑπέςειλε· τȣ̀ς δὲ ἱππεῖς καὶ τȣ̀ς
ȣ̀ς ὁμοίως τῶν εὐωνύμων βȣνῶν κύκλῳ περιαγαγὼν,
ξέτεινε συνεχεῖς, ὥςε τȣ̀ς ἐσχάτȣς εἶναι κατὰ ταύ-
ὴν εἴσοδον, τὴν παρά τε τὴν λίμνην, καὶ τὰς παρω-
φέρȣσαν εἰς τὸν προειρημένον τόπον. Pro istis omni-
aec posuit Perottus: *Baleares, omnemque leuem arma-*
n post colles circumducit. equites cum Gallis in ipsis
stiis locat: vt simulac intrassent Romani, obiecto equi-
, *clausa omnia lacu et montibus essent.* Obsecro, hoc
re est an peruertere? vbi fides? vbi pudor? sed fidus
nterpres pro iis, quae non assequebatur, Liuii verba re-
it: quem nos demonstrauimus in commentariis nostris
sui dissimilem in hac pugna describenda fuisse, vt a
te Polybii simul et a vero aberraret. quis igitur Perotti
udentiam, ne quid grauius dicam, in hoc et similibus
, satis miretur? sed vt intelligant militaris literaturae

studiosi

τῆς ὁδȣ̃ μεταξὺ τȣ́των παρὰ τὸν Οἰνȣ̃ντα ποταμὸ[n]
σης εἰς τὴν Σπάρτην. Perottus ſic: *Via inter ho[...]*
eſt, quae per ripam profluentis fluminis ducit S[...]
quia nomen Οἰνȣ̃ντα formam habet participii, puta[...]
et vertit *profluentis*. ſic iterum mox, περὶ τὸν Οἰν[...]
ταμὸν, *non longe a ripa fluminis*. vt certum ſit, [...]
lum amnis hoc eſſe proprium nomen. Hic Liuii [...]
meminiſſe oportuit, et horum illius verborum libri [...]
Quintus ſatis iam omnibus paratis, profectus ab [...]
die altero ad Selaſiam, ſuper Oenunta fluuium [...]
quo in loco Antigonus Macedonum rex cum Cleo[...]
Lacedaemoniorum tyranno ſignis collatis dimicaſſe [...]
Sequitur apud Polyb. ἐπὶ μὲν τὸν Εὔαν ἔταξε [...]
[...] συμμάχȣς. Perottus: *in Euam gregarios [...]*
ac ſocios poſuit. atqui non dicit Polyb. τȣ̀ς [...]
τȣ̀ς συμμάχȣς, ſed τȣ̀ς περιοίκȣς συμ. id eſt, [...]
tiorum finitimorum. verum de voce περιοίκȣς plur[...]
mentariis ad hunc locum. Polybius: ἐν δὲ τοῖς [...]
παρὰ τὸν ποταμὸν ἐφ᾽ ἑκάτερα τῆς ὁδȣ̃ τȣ̀ς ἱππεῖ[...]
μέρȣς τινὸς τῶν μισθοφόρων παρενέβαλε. Perottu[s]
tes autem in planitie, ſupra vtramque fluminis rip[am]
parte mercenariorum collocauit. omiſit illa τῆς [...]

mmodius aut prudentius neque peditem locari, neque
uitem, sed singulas exercitus partes conuenienter natu-
e suae, et ingenio loci fuisse dispositas, cum ad cauen-
m, tum ad nocendum. Hanc sententiam pulcherrimo
: appositissimo simili Polybius ita exprimit: *συνθεωρήσας
ν τῶν τόπων ὀχυρότητα, καὶ τὸν Κλεομένην πᾶσι τοῖς
οις μέρεσι τῆς δυνάμεως ἄτως εὐςόχως προκατειληφό-
ι τὰς εὐκαιρίας, ὥςε παραπλήσιον εἶναι τὸ σύμπαν σχῆ-
ι τῆς ςρατοπεδείας τῆς τῶν ἀγαθῶν ὁπλομάχων προ-
λῆς· ὀδὲν γὰρ ἀπέλιπε τῶν πρὸς ἐπίθεσιν ἅμα καὶ
λακήν. ἀλλ᾽ ἦν ὁμȣ̃ παράταξις ἐνεργὴς, καὶ παρεμβο-
ὴ δυσπρόσοδος. διὸ καὶ τότε μὲν ἐξ ἐφόδȣ καταπειράζε-
ν καὶ συμπλέκεσθαι προχείρως ἀπέγνω.* Perottus, qui
n intelligebat, quid esset *ὁπλομάχων προβολὴ*, id est
ositio lanistae, siue magistri tractandorum armorum,
um meditantis, ac simul ab ictu sibi cauentis: nos voca-
us *posture*, vel *demarche:* vafro compendio ex hoc loco
ita explicuit. *Antigonus, vno tempore et diffi.ilem lo-
rum situm, et miram Cleomenis in disponendo exercitu
dustriam conspicatus, quippe qui nullum optimum ducis
cium praetermiserat, abstinendum sibi praelio iu praesens
mpus existimauit.* Quemadmodum autem vocem *προβο-
ὴ* hic non intellexit, sic alibi ignorans, quid esset hastae
el sarissae *καταβολὴ*, falsissimam et ineptissimam Polybio
ntentiam affinxit. Locus est libro v. pag. 681. in ac-
urata descriptione pugnae ad Raphias. Ait ibi Polybius:
*ὁ καὶ καταβαλόντες παραχρῆμα τὰς σαρίσσας οἱ περὶ
ν Ἀνδρόμαχον καὶ Σωσίβιον ἐπῆγον.* id est, *Androma-
us et Sosibius repente sarissis inclinatis, in hostem duxe-
nt.* est enim *καταβολὴ* hastae, quae in itinere super
umerum imposita fertur, aut erecta, aptatio ad inferen-
m ictum, et protensio. at Perottus sic: *qui cum Andro-
acho et Sosibio erant, abiectis repente armis, fugae sese
ommiserunt.* potuitne magis e diametro cum Polybii sen-
ntia pugnare? sed redeo vnde fum digressus. In proxi-
e sequente periodo quid esset *λαβεῖν πρόβλημα*, de flu-
io, quod modo exponebamus, omisit, ac simul pruden-
tiae

tiae Antigoni magnum argumentum reticuit. Pari fide tractatus hic, qui sequitur locus eximius: *ἅμα δὲ καὶ προδεικνύων τινὰς ἐπιβολὰς, πρὸς τὸ μέλλον ἐξεκαλεῖτο τὰς τῶν ὑπεναντίων ἐπινοίας.* Solent duces prudentes, vt hostem incautum et imparatum deprehendant, aliud simulare, aliud agere. si equitatu pugnare decreuerint, dant significationem quasi peditatu rem sint gesturi. si a tergo velint aciem hostilem adoriri; dant operam, vt suae aciei frons hostem assidue moretur, velut iamiam pugnatura. Sic in vrbium oppugnationibus, quando aliquam portam aut murorum partem omnibus viribus sunt inuasuri, ad partem oppositam et remotissimam, copiarum portionem aliquam ostendunt, vt a sensu eius, quod paratur, sicut alicubi Curtius ait, mens oppidanorum alibi occupata auocetur. hoc Polybius appositissime dixit, *προδεικνύειν τινὰς ἐπιβολὰς*, et finem quem exposuimus spectare, appellat *πρὸς τὸ μέλλον ἐκκαλεῖσθαι τὰς ἐπινοίας.* quo igitur Perotto mens ita vertenti? *postea lacessere ad praelium hostes tentauit.* Sequitur: *οὐ δυνάμενος δὲ λαβεῖν οὐδὲν ἀργὸν οὐδ' ἔξοπλον, διὰ τὸ πρὸς πᾶν ἑτοίμως ἀντικινεῖσθαι τὸν Κλεομένην, τῆς τοιαύτης ἐπινοίας ἀπέστη.* Perottus: *sed quum nullum prorsus vacuum custodia locum offenderet; siquidem omnia Cleomenis prouidentia diligentissime construxerat, ab incepto destitit.* omittit alteram duarum istarum vocum, *ἀργὸν* et *ἔξοπλον*, quae translatae sunt a singulari certamine, et de eo dicuntur, qui ita consistit contra aduersarium, vt nullam corporis partem habeat, quae scuto, vel aliis armis non tegatur, quod summus poeta appellat in arma sua se colligere. vt, *substitit Aeneas, et se collegit in arma Poplite subsidens.* et alibi: *bellis acer Halesus tendit in aduersos, seque in sua colligit arma.* libro III. pag. 369. *καθάπερ ἐπὶ τῶν κατ' ἄνδρα καὶ ζυγὸν ἀγωνισμάτων, δεῖ τὸν μέλλοντα νικᾷν συνθεωρεῖν, πῶς δυνατὸν ἐφικέσθαι τοῦ σκοποῦ, καὶ τί γυμνὸν, ἢ ποῖον ἔξοπλον μέρος φαίνεται τῶν ἀνταγωνιστῶν, οὕτω χρὴ καὶ τοὺς ὑπὲρ τῶν ὅλων προεστῶτας σκοπεῖν.* At verbum *ἀντικινεῖσθαι*, quam insulse expressum est, aut potius dissimulatum? est autem *ἀντικίνησις*

motus

motui aduerſarii reſpondens; quo cauetur, ne aut ... aut tergum poſſit ferire, manente ſemper fronte ... obuerſa. Mox. συνέβαλεν ἡ τύχη, non eſt *con-* ...*xerat*, ſed *commiſerat*, vt cum paria gladiatorum inter ... committuntur, aut alii antagoniſtae. notum quid Ro-... *commiſſiones* appellent. Sequitur: πρὸς μὲν ὖν τὺς ... τὸν ποταμὸν ὁ βασιλεὺς ἀντέταξε τῶν Μακεδόνων τὺς ...λκάσπιδας, καὶ τὺς Ἰλλυριὺς, κατὰ τὰς σπείρας ἐναλ-...ξ τεταγμένυς. Perottus: *iis quos in Eua collocatos* ...*mus Macedones ſcutatos opponit. item Illyrios, cohor-* ...*que in plures partes diuiſas, alternatim diſponit.* vox ...*tor* Graecam non exprimit, quae propriam ſcutatorum ...iem in militia Macedonica ſignificat. qua de re multa ... commentariis. cetera peſſime ſunt expreſſa: eſtque er-... librorum ſecutus, qui habent καὶ τὰς σπείρας, pro ..., quod edidimus κατὰ τὰς σπ. nam vox σπείρας reſe-... ad Illyrios, quorum fuit proprium cateruatim pu-...re et copias ſuas diuidere in paruas manus, quas σπεί-... appellare ſolet Polybius. initio libri huius de Illyriis; ...σάμενοι τῇ παρ' αὐτοῖς εἰθισμένῃ τάξει, προσῆγον κα-... σπείρας ἐπὶ τὴν τῶν Αἰτωλῶν ϛρατοπεδείαν. inde, qui ...ris manibus pugnant, dicuntur σπειρηδὸν μάχεσθαι, ... genus vnum eſt tam ſeriae, quam ludicrae pugnae. ... lib. III. Τελῶσι δὲ καὶ ἀγῶνας γυμνικὺς καὶ ὁπλι-... καὶ ἱππικὺς, πυγμῇ καὶ δρόμῳ, καὶ διακροβολισμῷ, ... τῇ σπειρηδὸν μάχῃ· et Polybius in noua hiſtoria de ... τῶν πεζῶν κατὰ σπείρας προσπιπτόντων. ex Pe-... verſione intelligi non poteſt, cateruas ſiue cohortes ...rum Illyriorum fuiſſe equitibus permixtas: de quo ge-... militiae multa alibi obſeruamus. Omittit mox Pe-... haec verba, καὶ συμπαραθεὶς πεζὺς τῶν Ἀχαιῶν ..., καὶ Μεγαλοπολίτας τὺς ἴσυς. vitio codicum, opinor, quibus vtebatur. niſi tamen ideo omiſit, quia vo-... συμπαραθεὶς non intelligebat. eſt vero συμπαρατι-... ad latus adiungere et longa ſerie porrigere. Sequi-... ſtatim, προτάξας ὖν τὺς μισθοφόρυς, ἐπέϛησε διφα-...γγίαν ἐπάλληλον τῶν Μακεδόνων. Perottus: *Deductis*

igitur in aciem mercenariis, Macedonum phalangem j subsequi iussit: quippe locorum angustiae, ne secus, impediebant. mirum hominis errorem: qui putauit λαγγα et διφαλαγγίαν idem esse. Saltem exponere cem ἐπάλληλον. sed Perottus non magis sciuit, quid φαλαγγία, aut τριφαλαγγία in tacticis, quam quo xime ignorabat. sic autem appellantur phalangis parti quas fuerit diuisa propter angustias aut alias difficultat corum, quod vel adiecta a Polybio ratio clarissime vide Aelianum capite xxxvi. erit igitur διφαλαγγία ἐ ληλος, phalanx vna in duo agmina diuisa, quorum al praeit, alterum sequitur. ἀρχὴν τῆς πρὸς τὸν λόφον βολῆς, non male vertit, si rem spectes, *initium incl certaminis:* verba sonant, *accessionis ad collem faci* siue *accedendi ad collem.* προσηρτημένοι ἦσαν πρὸς τῇ τοῦ λόφου ῥίζῃ, non est simpliciter *constiterunt;* quod expressimus, *progredi ad radices montis, et i haerere ac subsistere*, tamquam e superiore loco suspe Ait Polybius: παρήγγειλαν δὲ ποιεῖν τὸ δέον, ὡς ἦν ἰ λές. Mos grauissimi huius scriptoris est, quoties pu aliquam describit, in iis, quae communia sunt, ade immorari, quod solent alii historici facere, quibus fi cet eloquentia, vt vix eorum verbo vno aut altero mentionem: cuius rei hic est eximium exemplum, a paucis verbis significat; reges et regum duces, suos que ad fortiter dimicandum esse hortatos. Vertim tur: *suique eos officii admonuere, quorum eae partes* Perottus, qui in superioribus necessaria praeteruolab verbis non parcit. Sic ille: *hortantur pro tempore vt forti magnoque animo sint, victoriam sibi in m esse non dubitent. Post haec omnes incredibili auda expugnationem collis irrumpunt.* En Liuius est, qu tabamus esse Polybium. at illa interim dissimulantur τες δ' εὐθέως ἀναδείξαντες αὐτοὺς. Maior et pe sior in proximis verbis est error, θεωροῦντες τὰς σ τῶν Ἀχαιῶν ἐρήμους ἐκ τῶν κατόπιν οὔσας. existima rottus σπείρας esse cohortes Achaeorum; ac verti

a

duertere cohortes Achaeorum omni subsidio nudas es-
; atqui iam dixit Polybius σπείρας fuisse Illyriorum, qui
opius hostem collocati subsidium a tergo habebant A-
eorum. verum Illyriis ad collem accedentibus, quum
terea Achaei se non mouerent, eueniebat, vt Illyrii a suo
bsidio longius abscedentes, terga nuda haberent. sed haec
rissime in commentariis sunt demonstrata. Omnes ab-
rditates superat, quod iam dicemus. Subiicit Polybius ei
nui militum Antigoni, quae Euam collem inuadebat,
stitisse a fronte Euclidem, qui e superiore loco in ipsos
gnabat: eodemque tempore mercenarios nitentium ter-
, quae modo dicebat fuisse nudata, infestasse. Sic ille:
ἂν τῶν μὲν περὶ τὸν Εὐκλείδαν ἐξ ὑπερδεξίε κατὰ
σωπον αὐτοῖς ἐφεστώτων· τῶν δὲ μισθοφόρων κατόπιν
κειμένων, καὶ προσφερόντων τὰς χεῖρας ἐῤῥωμένως.
otrus, qui ignoraret, quod pueri scire debent, ἐξ ὑπερ-
ξίε esse, *e superiore loco*, dextram hic comminiscitur:
inde huic imperitiae parem audaciam adiicit, et ita ver-
. *Si quidem a dextra Euclides cum gregariis militibus*
frontibus praestabat; a laeua vero mercenarii milites de
go pertinacissime i ruentes impressionem faciebant. habes
dextram, habes laeuam: quarum nulla apud Polybium
ntio. sed primus error fuit, quod putauit hic interpres
ὑπερδεξίε ἐπιστῆσαι valere, *a dextra hostem inuadere.*
paullo post haec verba, *καὶ μεθίστασθαι πρὸς τοὺς ὑπερ-*
ίους ἀεὶ τόπους ἀσφαλῶς. ita reddidit: *postea cum opus*
et, ad dexteram conuersos, confestim sese ad tuta reci-
. libro I. pag. 51. pro istis. *καταλαβόμενοι λόφον ὑ-*
ρδέξιον μὲν τῶν πολεμίων, ἀφυῆ δὲ ταῖς ἑαυτῶν δυνά-
σιν, ἐν τούτῳ κατεστρατοπέδευσαν, scripsit haec: *proxi-*
tollem hostibus quidem incommodum, sibi vero com-
odissimum occupauerunt. prorsus contra mentem Polybii,
ignoratione eius vocis, quam semper aut praetermittit,
aut interpretatur perperam. Saltem cogitaret rei absurdi-
tem manifestissimam; cum versione sua confundit fron-
tem et latus dextrum. nam quid, malum, sibi illa volunt,
a dextra a frontibus? quid illud? *praestabat?* sed vide-
Vv 2 tur

tur Perottus *inſtabat* ſcripſiſſe. Porro dextrae, quam ſibi finxerat, laeuam plane de ſuo adiecit. En dignum interpretem, quem propter fidem in vertendo tota Italia admiretur. Addit Perottus: *quibus ex rebus accidebat, eos vno tempore ab vtroque hoſtium agmine circumueniri.* ecce aliam audaciam: nam horum verborum ne veſtigium quidem vllum eſt apud Polybium. *Mox iſta*, *προορώμενος τὸ μέλλον ὑποδεικνύειν ἐπεβάλετο τοῖς προεστῶσι τὸ συμβησόμενον*, vertit, *quod optimum factu erat excogitauit, idque aperuit ducibus.* in ſententia quidem nulla abſurditas; ceterum a verbis auctoris longe diſceditur. vt et in proxime ſequentibus. Ait Polybius: *παρακαλέσας τοὺς ἑαυτοῦ πολίτας ἐνέβαλε τοῖς πολεμίοις τολμηρῶς.* Perottus nuditatem huius ſententiae non tulit, ſed rhetorum pigmentis adhibitis ſic vertit: *quapropter ad conciues ſuos conuerſus; parta inquit eſt nobis victoria, fortiſſimi viri, ſi me ſequimini. factoque contra hoſtium equitatum impetu, audaciſſime eos inuadit.* Polybius: *οἱ προσκείμενοι μισθοφόροι κατ' οὐρὰν τοῖς προσβαίνουσι*: *mercenarii, qui accedentium ad collem terga caedebant.* at Perottus: *mercenarii, qui de tergo expugnantes collem infeſtabant.* neque ſatis latine et obſcure. Ait Polybius, hoc Philopoemenis facinore milites Antigoni, qui in collem nitebantur, liberatos incommodo, quod a tergo accipiebant, magna deinceps alacritate ad vlteriora perrexiſſe. *τούτου δὲ συμβάντος, ἀπερίσπαστον γενόμενον, τό τε τῶν Ἰλλυριῶν καὶ Μακεδόνων, καὶ τῶν ἅμα τούτοις προσβαινόντων πλῆθος, ἐκθύμως ὥρμησε καὶ τεθαῤῥηκότως ἐπὶ τοὺς ὑπεναντίους.* Perottus vocem *ἀπερίσπαστον* non intelligens, quae de eo dicitur, quem a propoſito res nulla retrahit, vertit, *per hunc modum turbatis hoſtium ordinibus, Illyrii atque M.* idem T. I. pag. 407. eiusdem originis vocem *ἀντιπερίσπασμα* non intellexit, cum ait Polybius: *βουλόμενοι ποιεῖν ἀντιπερίσπασμα τοῖς Κελτοῖς τοῖς μετ' Ἀννίβου στρατευομένοις*, id eſt, volentes retrahere Gallos, qui Hannibali merebant, ad tuitionem ſuorum finium. at Perottus: *vt Gallis, qui cum Hannibale militabant, vices redderet.* Piget cetera pugnae huius perſequi,

ſequi, et ſatis ſuperque haec fuerint arguendae imperitiae huius interpretis omnium eorum, quae ad ſcientiam armorum ſpectant. Omitto imperitiam criticae; cuius ignari ad quiduis potius idonei cenſeri debent, quam ad veterum ſcripta digne explicanda. Ad haec ἐλαττώματα accedit hiſtoriae, ſiue Graecae, ſiue Latinae, incredibilis in eo viro ignoratio: velut cum in hoc ipſo de pugna ad Selaſiam loco, non intellectis Polybii verbis, Philopoemenem fingit tum eſſe occiſum, qui iuuenis tunc erat annorum circiter xxx. nec fatis conceſſit ante LXX. aetatis ſuae annum. de eo igitur ſcribit Polybius T. I. p. 246. συνέβη τὸν μὲν ἵππον πεσεῖν πληγέντα καιρίως· αὐτὸν δὲ πεζομαχοῦντα περιπεσεῖν τραύματι βιαίῳ, δι᾽ ἀμφοῖν τοῖν μηροῖν. *accidit Philopoemeni, vt equus ipſius letaliter vulneratus caderet; ipſe inter pedites pugnans, graui vulnere, traiecto vtroque femore, afficeretur.* quod et Plutarchus in eius vita commemorat. Sipuntinus vero malo accepta voce περιπεσεῖν, ita vertit: *ad extremum, vtrumque crus ſagitta transfixus, cum incredibili animi robore exſpirauit.* Sed Perottus, quam eſſet rudis hiſtoriae in primis ſtatim Polybii verbis, quae praefationem excipiunt, inſigni argumento palam fecit. Iſta enim, ἔτος μὲν οὖν ἐνειστήκει μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν ἐννεακαιδέκατον, πρὸ δὲ τῆς ἐν Λεύκτροις μάχης ἑκκαιδέκατον, ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἐπὶ Ἀνταλκίδου γενομένην εἰρήνην ἐκύρωσαν, ſic vertit: *Annus erat poſt eam naualem pugnam, qua Cimon Athenienſis Xerxem ſuperauerat, decimus nonus; ante bellum vero in Leuctris geſtum, quo Lacedaemonii pacem cum rege Perſarum inierant, ſextusdecimus.* Obſecro, eum, qui in tam paucis verbis, tam multa deliria comminiſcatur, qui Athenienſes ad Aegos potamos dicat victores extitiſſe, et quidem duce Cimone, et quod facetiſſimum eſt, de Xerxe, qui denique ignoret, quid ſit pax ἡ ἐπὶ Ἀνταλκίδου; hunc aliquid in hiſtoria Graeca ſciuiſſe putabimus? aut credemus poſſe ab eo aliquam ſaltem tolerabilem interpretationem exſpectari? Venio ad partem ſecundam. Hanc, ſicut dicebamus Latinam primus fecit, paucis exceptis,

 Wol-

Wulfangus Musculus, non tam sua sponte, vt ipse significat, quam alieno rogatu. Non fuit in hoc viro, neque Graecae neque Latinae linguae vlla eximia peritia: erat enim aliis deditus studiis, et grandi iam aetate ad capiendum ingenii cultum accessisse ipsum accepimus. defuit etiam Musculo illa, quam in Perotto commendabamus, industria in Graecis ita exponendis, vt lectorem queat fallere, quasi αὐτοφυὴς sit oratio, neque aliunde expressa. at simplicitate et fide Perottum longe superat Musculus: qui et ea, quae intelligebat, et ea, quae non intelligebat, vti poterat, expressit. nihil videas illum studio praetermittere, nihil alienum substituere: quae familiaria sunt supra modum Perotto vitia. in vtroque voluntatem bene de literis merendi aequi iudices citius laudauerint, quam effectum. Pompilii Amasaei versio duarum eclogarum e libro sexto, primae et tertiae, edita est Bononiae anno CIↃ DXLIII. hoc est paucis annis prius quam Musculus integrae partis illius interpretationem susciperet. Maiorem hic omnino Graecarum literarum cognitionem, quam vel Perottus, vel etiam Musculus videtur habuisse. Latina vero illius oratio pura est et ad Tullianae dictionis ideam non negligenter formata; nondum enim Amasaei aetate noua haec studiorum secta erat exorta, quae summam eloquentiae laudem ponit in minutis quibusdam sensiculis, et sententiis vibrantibus. adhuc credebatur dicendi magister optimus esse Marcus Tullius, quem hodierni Orbilii ceu corrupto genere eloquentiae vsum, et parum idoneum Romanae facundiae auctorem e scholis extruserunt, et de manibus studiosae iuuentutis extorserunt. Pompilius igitur, qui lectione Tulliana et similium auctorum probe subactum ingenium ad Graecos libros vertendos afferebat; facile assecutus est, vt etiam dum aliena vestigia premebat, disertus iure posset dici. Multum tamen hunc quoque in exprimenda Polybii mente non raro peccare obseruamus; quod literarum Graecarum tantam notitiam assecutus non esset, quanta ei est opus, qui fidelis interpretis habere se titulum postulet. Vel vide tertiae libri sexti eclogae principium, et Graeca cum

Rom-

... Amasaei vel nostris Latinis compara. non nega... eruditissimum virum toto illo principio parum omnino ...isse. etiam in primae eclogae periodo prima, vocem ...χερῶς omisit, quae non est otiosa, sed ad integritatem ...tentiae necessaria. in eadem ἀδοξοποίητα ζῶα, tam ...sculus quam Amasaeus verterunt *ignobiliora animantium ...era;* errore insanum magno. quum in hac voce δόξα ... gloriam denotet, sed opinionem. intelligit enim Po...bius animantes, quae solo naturae instinctu ducuntur, ... adscititiis, quibus homo imbuitur, modo bonis, modo ...alis. sunt igitur ἀδοξοποίητα ζῶα, quae, vt loquitur Epi...rus, omnia faciunt φυσικῶς, χωρὶς λόγου καὶ αὐτοπα...ῶς. Polybius sese interpretatur in minuto fragmento, ...od extat T. II. p. 475. τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος καὶ προσ...ξοποιημένον, οὐχ ἧττον διὰ τὴν ἀλογιστίαν ἢ διὰ τὴν ...ν ἁμαρτάνει. Idem Amasaeus opera, quae locari fa...nda a censoribus solebant, *vectigalia* appellat, quae po...us vltro tributa erant dicenda. estque etiam hic error in...ns: cui plures alios similes possemus adiicere in paucis il...paginis nobis adnotatos. Peruenit vero ad manus no...s e bibliotheca eruditissimi viri Friderici Sylburgii schida ...dam parua, titulos XVI. continens variarum lucubratio...m, quas hic vir doctissimus, Amasaeum dico, illustran... Polybio composuerat. postea etiam literis viri Magnifi... Marci Velseri sumus admoniti, extare adhuc alicubi in ...lia eorum libellorum nonnullos; qui si ab eruditis homi...bus fuerint aliquando publicati, fructuosam eorum lectio...m studiosae iuuentuti futuram non dubitamus. Nos eo... nihil vidimus, praeter versionem eclogarum, quas Mu...lus sermone Romano expresserat. in quo multum admi...ti sumus, difficillima quaedam fragmenta ab Amasaeo ... esse versa, sed Musculi translationem retentam, a Pom...lio leuiter castigatam. Erant tamen in ea, quam diximus ...hida, aliquot tituli, prolixam explicationem pollicentes, et ...s eclogae, qua Romana militia declaratur, et omnium pe...tus locorum huius secundae partis, affinis argumenti. quae ...nnia hactenus quum inuisa nobis atque incomperta sint,

nihil habemus, quod amplius de iis dicamus. Ianum Lascarim, hominem ἀλλόφυλον, difficillimam partem scriptionis Polybianae, facere latinam esse ausum, illis praesertim temporibus, magnum fuit; multumque verae laudis ea, quamuis breui, opella, praestantissimus ille vir, me iudice, meruit. qui si in nonnullis parum videtur cauisse; non tam eo nomine reprehendendus, homo enim erat, quam admirandus, quod in plerisque κατώρθωσε, Graecus enim erat. Nouissimus omnium, qui ante nos in explicatione Polybii aliquam posuerunt operam; fuit Iustus Lipsius, vir clarissimus, et de meliorum literarum studiis excellenter bene meritus. Hic si integrum Polybium, aut vnam aliquam e tribus illius partibus latine expressisset; atque ad hoc inceptum tantam Graecae linguae peritiam attulisset, quanta in eo fuit cognitio veteris historiae totiusque antiquitatis, et latinae dictionis facultas: post Lipsium in eandem palaestram descendere, hoc vero fuisset, post Roscium in scena gestum velle agere. Nunc quum sola pars, quam Lascaris prior verterat, ab eo sit exposita; nos, qui totum Polybium latine explicandum susceperamus, cur ne in illa quidem ecloga Lipsianae versioni acquiesceremus, graues caussas habuimus, alibi explicandas. Quod igitur opus a tot viris eruditissimis pro parte duntaxat tentatum hactenus fuerat; id nos integrum Dei immortalis beneficio, pro nostra virili effectum nunc damus: perfectum enim dicere religio sit, qui non ignoremus quantum ab eo distet genus vniuersum nostrarum lucubrationum, vt id verbi possit illis competere. Neque vero ita parum ipse me noui, vt quae modo in aliis desiderabam, ad hoc negotium rite curandum praesidia; ea me esse consecutum dicam: illud dicere non verebor, omnia fecisse me sedulo, vt etiam in hac mediocritate ingenii possem illa consequi. Optaui equidem existeret aliquis e tot viris Graece Latineque doctissimis, quos nostrum hoc tulit saeculum, qui operam suam atque industriam Polybio commendaret. optaui, inquam, et multos annos exspectaui. postquam nemo prodibat, imperaui tandem ipse mihi, etsi aegre id quidem, et vix ante alterum aut tertium annum, vt ceteris studiis intermissis, prouinciam ab aliis neglectam susciperem. Semel susce-

...ceptam, fide bona, audebo dicere, pro ingenii et erudi-tionis copia, gessi. Non sum mihi conscius vllius praeter-missionis studio factae, aut vllius omnino difficultatis dissi-mulatae. Quid refert? vt video esse mores nunc hominum, ...leritam crista citius deficiet, quam operi nostro repre-hensor deerit. Alii genus ipsum nostrae versionis carpent, quam calumniam in minuta opella dudum passi sumus; ab iis reprehensi, quibus nulla probatur versio, quae non sit κατὰ πόδα, et pene de verbo ad verbum expressa. alii in partibus quaerent, quod exagitent: nam haec est hodierno-rum criticorum ciuilitas, hic candor. Illis prioribus satisfa-ctum est a nobis ea diatriba, quam de optimo genere inter-pretandi ex vna in alteram linguam, composuimus, et vna cum nostris commentariis breui, Deo faciente, sumus editu-ri. posteriores, per ipsa studiorum communium sacra roga-tos volumus, ne prius ad nostra carpenda Lynceos illos ocu-los suos adhibeant, quam desperare coeperint, posse nostra a nobis meliora fieri. Vidimus summos nostrae aetatis viros quinquies sexies sub incudem similes curas suas reuocasse, quod semper inuenire se in suis faterentur, quae melius ali-ter dici possent: ego si δευτέρας saltem φροντίδας meas postulem exspectari, quis rem aequissimam petere me nega-bit? quum praesertim vere possim confirmare, ὃ μή ποτ' ὤφελον, hoc omne quicquid est operis, inter gemitus et indignationem, duos affectus grauissimos, esse mihi natum. illius caussam praebente obitu, piissimae primo matris, deinde filiae natu maximae, merito suo vtrique parentum longe cha-rissimae; huic certorum hominum improuisa iniquitate, qui seculis meis oculos cupiditatis, quum adiecissent, damnum rei familiaris meae quantum fere poteram maximum accipere, mihi conciliarunt. Atque horum propterea isto loco memi-nisse volui, vt si quas eruditus lector in opere satis longo aegrae mentis hallucinationes, et si hi properati, ac centies quotidie interpellati, παρεργάματα offenderit, neque potest sane aliter, humanae sortis memor, humanitatem suam mihi impertiri ne grauetur. Ego imperare dolori, vt scriberem potui, vt pariter in omnia animum intenderem, quasi curis vacuus scriberem, non potui.

Q. CASAVBONVS, a prima iuuentute, ...
porro labore, et vigente ingenio per multo[r]
norum, ad supremum vsque vitae diem, curriculum
ris humanioribus praestitit ac publica fecit: sed ...
multo pauciora, si non et plura, quae magno labo[re]
omni scriptorum genere congesta in aduersariis ...
magno labore (vt mos erat ipsius) contexere et dig...
perfecta exirent, potuit, si vitam otiumque ὁ πῶν ...
suffecisset: nihil tamen est in hoc politioris literatu[rae]
nere, quod maiore vnquam molimine et φιλοπονί[α]
perit, quam Polybius noua post minus felices ...
conatus versione promulgandus, et amplis illustrand[us]
mentariis: vt pleraque, quae antea publicauerat et ...
illi non inglorium pepererant, prae isto, (perfect[o]
do, quod instituerat et inchoauerat) opere, πάρεργ[α]
censeri merito potuerint. Et de versione quidem, ...
pridem publicata est, et multorum elogiis celebrat[a]
est, quod multis hic agamus. Quo quis erit Graec[ae]
guae peritior, (quales superior aetas tulit non ...
sed ista multo pauciores) et in obscurissimis istius ...
scriptoribus, siue poetis, siue aliis, noctesque diesq[ue]
rando periculum suarum virium saepius fecerit: qu...
vsu et assidua lectione, quid in quoque rarum et ...

ı facilius de hac verſione pro merito ipſius iudicet. Qui
n ad iſtum gradum eruditionis iſtius peruenerunt, eo ta-
m peruenerunt, vt ſint iſtius linguae, a qua fere pendet
lidior omnis eruditio, in primis ſtudioſi: illis ego dabo
nſilium, cuius auſim fructum ipſis non mediocrem, na-
er expertis, ac defunctis, polliceri. Graecum Polybii
tum lecturi, adhibeant vtramque et parentis et Perotti
rſionem. Iam illud cum certum ſit Perottum latinae
guae peritia, ſed et elegantia et puritate ſermonis inter
ıcos excelluiſſe, vt eius verſio non huius aetatis foetus,
d priſtini temporis et latinitatis opus ob excellentiam ſer-
onis a multis iudicata ſit: hoc igitur, vt ab eo incipia-
ıs, quantae, quaeſo, (cultioris ſermonis plane non ex-
rti et incurioſo) voluptatis, tam nobile par, tantis in iſto
nere dotibus praeditos quaſi commiſiſſe, et agonothetae
unus ſibi imponentem, per ſingulas ire periodos, et prout
ruis mereri videbitur, huic interdum, interdum illi pu-
ſſimi et elegantiſſimi ſermonis palmam ſuo iudicio tribue-
; interdum vero, quod in arena contingebat interdum,
nde illud poetae, *cum duo pugnarent, victor vterque
it*) ancipiti iudicii lance, palmam vtrique decernere, aut
ı palma, prout ipſe maluerit, quod et olim factitatum,
eram facere, ſeu vt Polyb. ipſe loquitur, inuicto vtro-
e pugile, τὸν ἱερὸν ποιεῖν ϛέφανον?

Sed hoc etſi non paruum, et quod ad profectum lati-
i. ſermonis momentum habere queat vel maximum, ni-
il tamen ad Graecam linguam, et Polybiani contextus ob-
uritates et ſalebras, de quibus nobis hic praecipue ſermo.
d illas autem deprehendendas (tirones alloquimur) et in-
lligendas, nulla paratior et expeditior via, quam verſio-
ım priorum (ſiue Perottus fuerit, ſiue alius) cum verſio-
e τοῦ μακαρίτου diligens collatio. Ita enim plerumque
ſu veniet attentius iſta contendenti et comparanti, vt vbi-
mque maior aliqua difficultas in verbis, et dignus vindice
odus; ibi mirum quantum verſiones non in verbis tan-
ım, ſed in re et ſententia diſcrepent, aut certe, (quod
erotto ſolemne eſt) deficiant priores verſiones, et mero
ſilen-

silentio, quasi deserto vadimonio, defungantur. Mihi certe ita contigit (neque enim me paucis illis accenseri postulem, qui per se possunt ista diiudicare) vt quamuis de hac parentis opera iam ante non vna ratione adductus, sentirem magnifice: multo tamen admirarer magis, postquam ad aliorum quoque versiones exigere nescio quae siue curiositas impulit, siue diligentia.

Sed iam ad commentarios veniamus. Mirabitur fortasse lector Polybii studiosus et indignabitur: promam tamen ego libere recurrentis identidem animi mei cogitationes. Partim enim intuentem me non semel, sed et animo meo partim complectentem cum admiratione suscepti a parente in commentariis istis operis ἰχνογραφίαν et ὑποτύπωσιν, et infinitam illam vndique congestorum, quam reliquit in aduersariis suis apparatuum molem; non semel optare contigit, vt versione contentus, numquam illi commentandi Polybii venisset in mentem: non ea saltem ratione commentandi, quam ipse sibi proposuerat. Nam si hoc solum spectasset ὁ μακ. vt quicquid apud Polybium, vel in verbis, vel sententiis obscurius erat, (cuius generis satis ampla apud illum seges) id ita plene in commentariis suis explicaret, vt vel a tironibus cum facilitate legi posset: si quicquid in militia vel Graeca, vel Romana (cui peculiarem lib. dicauit Polybius) siue terrestri, siue nauali, adhuc inuolutum, indictum, inexplicabile remanebat, id et verbis et figuris ob oculos ita poneret, vt omnia vel tardissimis et caligantibus essent planissima: si praeliorum, quae describit Polybius, (omnium, qui fuerunt opinor, historicorum in istis accuratissimi, vt qui non scriptor tantum et philosophus insignis, sed miles etiam ipse strenuus, et nobilissimorum, quos aetas illa, fortasse aut alia quaeuis vidit, ducum et imperatorum comes diu fuerit) si praeliorum, inquam, Polybio narratorum et descriptorum perfectissimas ἐκτάξεις edidisse, et lectores in rem praesentem, vt instructas acies, et pugnas, et fugas, et strages oculis etiam suis cernerent, deduxisse: si hoc denique, vt artem quasi quandam (vt ipse in epistol. dedicat. loquitur) rerum geren-

...ndarum studiosis, qui ad negotia sese parant, traderet; ...o praecipue spectasse videntur ex praestantissimis histo... ...graphis collectae obseruationes militares et politicae, ...s in aduersariis suis ad 500. iam et amplius capita per... ...erat: si hoc, inquam, solum spectasset, et id sibi pensi ...um credidisset ὁ μακαρίτης, dudum poterant isti com... ...ntarii, tam multorum votis expetiti, in lucem prodiisse, lectoris opinor καὶ τοῦ τυχόντος καὶ τοῦ μὴ τυχόντος spectationi satisfecisse. Sed aliud erat, quod pater ani... ...o suo agitabat et conceperat. Nam praeter militiae ve... ...is Graecae et Romanae, sed et aliorum gentium expli... ...ionem; praesentis etiam cum vetere perfectissimam ...parationem, et quae vtrobique προτερήματα, quae ...πτώματα, ostendere instituerat: nec contentus prae... ...a Polybio descriptis, nobiliores omnes ab omnibus (qui ...ae saltem alicuius fuerint) aetatum ac nationum qua... ...cunque historicis descriptas pugnas accurate expendere: ...ia id praecipue in descriptionibus suis, imo in omni ...atione Polybio propositum fuit, (vt nos in priore prae... ...one pluribus ostendimus) nihil vt miraremur, sed caus... ...orum, quae siue expectata, siue inexpectata, suis et ...rioribus per aliquot saecula temporibus contigerant, ...neret: parens itidem, quae variorum in omni vetere, ... recentiore historia bellicorum euentuum caussae, pro... ...res, aut remotiores, inquirere; omnia denique, quae ...ique ex caussis occultioribus maxime mira viderentur, ... regulas et obseruationes Polybianas exigere; omnia stra... ...matum exempla, mysteria, arcana, cautiones: inuen... ...rum caussas, et inueniendorum fontes, indagare, pende... ...: nihil denique in tota re militari tam arduum, tam oc... ...tum esse (quantum quidem humana mente et sagacitate ...sideri potuit,) et reconditum, quod his ille commen... ...riis non executurus et expositurus esset. Hac igitur men... ..., cum nullam finem faceret, tam veteres, quam nouos ...alescunque scriptores historicos perlegendi; cum libros ...nes de re militari scriptos, aut ad rem militarem quo... ...o modo pertinentes, Gallicos, Italicos, Germanicos, An-

glicos,

glicos, aliosque vndique conquireret; cum ſemper in haec acriter intento nouum aliquid ſe offerret, quo ſuos commentarios, ſuas obſeruationes, auctiores et conſummatiores faceret; quod notaret, quod excerperet, quod inquireret: vt mirum non eſt, ſi diu parturiendum fuerit, quod tanta mole, tanto molimine ſuſceptum fuerat: ita quis non doleat, iſtam tam miram et inſolentem animi et propoſiti magnitudinem, quo minus illa perficerentur, et in lucem prodirent, quibus lector etiam non vulgaris contentus eſſe poterat, in cauſſa fuiſſe: quis non veterem illam veteris oratoris et philoſophi querelam tollat, *o fallacem hominum ſpem! fragilemque fortunam, et inanes noſtras cogitationes!* Cum praeterea ſubit illa cogitatio, *quantum terrae pelagique parari:* quam multa in aliis ſcriptoribus et literis multo minore labore et ſpatio potuerint interim praeſtari, ex quibus ad publicam rem literariam non minus, ſi non et magis emolumenti redire potuit. Et fortaſſe miretur aliquis, talis incepti cuiquam in mentem venire potuiſſe, cui non contigerit, (vt cum poeta loquamur) *ἐκ νεότητος καὶ εἰς γῆρας τολυπεύειν Ἀργαλέους πολέμους.* Sed quid ageret, qui ſub maximo principe et indulgentiſſimo Moecenate mereretur, qui ab infantia innutritus armis, per innumera praelia et totidem fere victorias, quot praelia, glorioſiſſimum nomen apud exteros omnes conſecutus, non alia quidem ſtudia *τοῦ μακ.* (modo non ſacra et theologica, quibus illi ob certas cauſſas ad tempus interdixerat) aſpernabatur: ſed ea tamen probare maxime ſe, in quibus incomparabiliter ipſe excellebat, non obſcure ſignificauerat. Et diuini vir ingenii (*τὸν μακ.* intelligimus) ita ſibi pridem perſuaſerat, et animo penitus imbiberat, nihil in rebus humanis tam arduum et difficile eſſe, quod non improbus labor, et indefeſſa induſtria (quae praecipua illi vitae oblectamenta) ſuperarent. Ceterum cum perpetuis illis ſuis laboribus ac vigiliis aſſecutus eſſet, vt nullum ſtudiorum genus eſſet, in quo non ille verſatiſſimus; ſed qui praecipue res eccleſiaſticas (quod nos alibi pluribus diſſeruimus) et antiquitates excoluiſſet: non prius glorioſiſſimum illud

ſuum

...m et victoriosissimum (foedo parricidio terris ereptum) Moecenatem, doctissimo, pientissimo et sapientissimo mu... ...it, quam tota ipsi ratio studiorum mutata est, et Poly... ...is curis et studiis, succedentibus aliis, longum vale di... ...um. Sed nec multi dein anni praeteriere, cum fatalis ...decretoria subiit hora, quae curis omnibus humanis ex... ...tum, ad pacatiores illas et beatiores sedes transtulit.

Tribus admodum aut quatuor ab obitu parentis annis ...diit in lucem ad Polybii librum primum Isaaci Casau... ...i commentarius. ita quidem titulus libri, ad librum ...um: sed cum editionis istius paginae, quae librum ...um conficiunt, non pauciores sint nouem supra 80. ... vltra paginam vigesimam procedit iste commentarius, ...quo etiam non paucos hiatus obseruare legens memini. ... et praefationes et prolegomena, (quae an perfecta et ... editionem descripta fuerint, non possum dicere: suspi... tamen ita fuisse) ad quae remittit lectorem suum non ... loco in isto quicquid est editi commentarii parens, ... casu aut consilio praeterita fuerint, nescio: ibi certe ...derantur. Circa idem tempus, aut paullo post accidit, ... ego, qui vix dum pubertatis annos egressus, Oxonii age... ..., iter in Galliam, inuitante b. m. matre, susciperem. ... autem remanserat pars maxima paternae bibliothecae, ...stodia (dum viueret ipse) viri amplissimi, qui singula... semper amore studioque patrem complexus fuerat, Iac. Augusti Thuani, historicorum nostri temporis facile prin...: sed quae tamen, nescio quo casu ante meum aduen..., tota fere surrepta et direpta fuerat. Ibi et aduersa... ...rum patris, multis voluminibus constantium, pars etiam ... poenitenda, quae ad me (quod in magna felicitatis ... semper pono) illibata peruenit. Inter illa autem, ... ad susceptos illos de quibus egimus in Polybium com... ...mentarios apparauerat, aut omnia, aut certa pleraque. ...quod et ego paucis post annis publice agnoui; vt et alia ...cunque tum temporis, (nam longe maior pars aduer... ...riorum eius in viri maximi et incomparabilis, de me et parente meritissimi Lanceloti Andreae, Wintoniensis epi... scopi

ſcopi digniſſimi, bibliotheca ad eius obitum delituit) peruenerant.

Praeter alia, quae ad Polybium pertinebant, quae pleraque ſcripta manu τῦ μακ. ſatis ſpiſſo quidem illo, ſed vno tamen pleraque volumine continentur, reperta mihi tum Lutetiae, Polybii exemplar editionis cuius margines ſatis amplae multiplicibus nec vnius temporis (quod ex ſcriptura liquebat) notis τῦ μακ. adeo refertae erant, vt confuſio notatorum; ſed et antiquitas ſcripturae, iam multo etiam vſu non parum attritis marginibus, lectionem impeditiſſimam redderent. Sed erant praeterea duo alia nouae illius, quae verſionem patris habet editionis exemplaria, quorum alterum eleganter compactum erat, ſed et charta praeſtantiore, vt ipſa ſpecie externa meam cupiditatem non parum accenderet. alterum autem non exteriore vllo tergo contectum, ſed conſutum tantum et conglutinatum, vt commode legi poſſit: ceterum multa habebat ad margines manu parentis ſcripta, quae ille dum nouam illam editionem feſtinans percurreret, obſeruauerat. Quia autem bina tam grandia libri eiusdem volumina Oxonium redituro nimis oneroſa ad tam longam vecturam ſarcina videbantur et elegantiore illo volumine, praeſertim quod patris nomen praeferret, multum caperer; id conſilii captum eſt, vt quae in vulgatiore exemplari ſcripta manu patris erant, in alterum iſtud mea manu transſcriberem, atque ita in vno vtrumque, ſaltem quod vtrumque mihi commendabat, haberem, non optimo fortaſſe (vt poſtea iudicaui) conſilio; ſed quod tunc, neque tunc omnia praeuidere poteram, maxime ſe mihi probauit. Mirabitur fortaſſe lector, quorſum ſpectet haec tam longa de duobus iſtis exemplaribus narratio: ſed mox intelliget, et in ea noſtrum non improbabit opinor conſilium. Eo enim nunc properamus, quod nobis in hoc alloquio praecipue propoſitum eſt, vt noſtrae in noua hac Polybii editione operae rationem lectori reddamus: qui ſi fidem noſtram et ſedulitatem in hac obeunda prouincia, quam non ambiuimus, ſed ab aliis quodammodo impoſitam non detractandam cenſuimus, praeſentibus et

poſteris

...eris lectoribus approbauerimus, optime nobiscum actum ...emus, de ceteris parum solliciti.

... Cum omnibus inceptis paternis et naturali pro eo ac ... est affectu, sed et genii quadam propensitate semper ita ...erimus, vt in magna parte felicitatis semper posituri ...imus, si studiorum et vitae ratio ita tulisset, vt quic...n, quod ab illo inchoatum et susceptum erat, perficere ...is et in vulgus edere contigisset: nullum tamen est il... inceptum, quod a nostris studiis et consiliis omnibus ...nius iudicauerimus, quam sunt, quae in Polybio susce.... Ita enim iudicabamus, qui ad opus illud cum iu...o aliquo et pudore accederet, Graecae linguae exquisite ...tum esse debere; militaris artis tum pristinae, tum ...entis omnis peritissimum: tum vero ab aliis multis ...sidiis instructum, quae mihi deesse satis intelligebam. ...pe optaui offerri mihi aliquem, qui Polybio dignos, et ..., (aut proximo saltem par interuallo) tantis inceptis, ...ne suspicione liberaret, quasi ego cimeliis istis pater...libens incubarem solus, aut quicquam ipsius, quod pu... prodesse posset, (quo nihil a me dici possit alienius) ...iderem. Sed interim dum nemo se offert, quanta ...cura, sollicitudine, his praecipue, quae plures annos ...t turbulentissimis reipublicae temporibus, custo..., vt integra illibataque tandem aliquando ad alios ...nirent, testis conscientia.

Ineunte (si bene memini) hoc anno 1651. cum per lite...i docti resciuissem, celebrem huius temporis typogra..., nouam Polybii editionem agitare; et iisdem literis, ...id haberem τῦ μακαρίτυ, quo auctior et ornatior illa ..., eius vt copiam illi facerem, vehementius vrge... is autem tum status esset, ob afflictissimam cha...e coniugis valetudinem, vt mei iuris non essem; ... nec illae mei tum iuris, ob locorum intercapedinem, ...er quibus appellabar chartae: id tamen a me, quod ... potui, tum praestitum sedulo, vt paratissimam meam ...ntatem testarer. Quare vt primum ex grauissimo vul..., quod paulo post ex obitu tam chari capitis ac epi,

 aliqua-

aliquatenus recolligere datum eſt, ſtatim ad curas Polybianas meas omnes cogitationes tranſtuli. Et primo quidem conſulta patris aduerſaria Polybiana: in quibus poſt diligentem ſcrutationem cum nihil inuenirem, quod publice, ſine magna ipſius iniuria, proponi poſſit: quod vnum tum ſupereſſe viſum eſt, de perficiendo indice Graeco, quem pater inchoauerat, conſilium cepi, qui omnia Polybii, ſeu verba, ſeu phraſes, in quibus aliquid noui et obſcuri, diligenter complecteretur, ſed et eorundem partim ex verſione, partim ex variis, quae ſparſae per aduerſaria, notulis, accuratam explicationem: vbi autem praeſidia iſta deficerent, aut non vsquequaque ſatisfacerent, aliunde pro virili ſuppleturus. Poſtea vero dum textum Polybii cum cura recenſeo, ac pro re nata codices illos ex Gallia mecum allatos, et quae ibi notata conſulo, praeter expectationem deprehendi latinam verſionem τῦ μακ. a Graeco Polybii textu, quem repraeſentat iſta editio, non raro diſſidere: correctiones autem ſuas et coniecturas, ad quas illa concinnata, ad oras Baſilienſis edit. τὲν μακ. appoſuiſſe: alias etiam coniecturas et correctiones non paucas easdem oras, ſed et oras nouae, ſeu Graeco Latinae editionis aliquas ſuppeditare, quae ſint iſta verſione recentiores, partim quae textui Polybiano veram lectionem reſtituant, partim quae verſionem corrigant: quae cum lectorem Polybii non ignorare et ipſius pariter, et parentis intereſſet, omni alii curae cura ea praeuertenda viſa eſt, vt quicquid huius generis alterutrum ſeu Baſilienſe vetus, ſeu Pariſienſe recentius exemplar ſuppeditaret, pari fide et diligentia collectum lectoribus exhiberetur. In eo potiſſimum fides opus fuit, ne vel meas (vt nunc ſunt mores) vllas coniecturas temere lectori pro paternis (ingenio fiſus) obtruderem; nec paternas, peiore flagitio, ne dicam ſacrilegio, mihi (ſi quas meas interdum proponere libeat) vindicarem. In vtroque optima fide verſatos eſſe nos etſi teſtis ampla, et quae ſola ſufficere poſſit, conſcientia; ne quis tamen in lectore ſuſpicioſo ſcrupulus haerere poſſit, priusquam haec ex manibus meis exirent, cum his meis collectionibus codices

ſimul

pul illos editos, et quicquid in Polybium (quod quidem mer me fit) pater apparauerat, viris doctissimis (non vni) manus tradidi, vt collatione facta, et oculorum suorum dicio adhibito, veritati testimonium perhibere possent. ter eos * * Sed et ipsos codices mihi superfuturos spe-r, (a me quidem, vt supersint cura adhibebitur et cautio anta maxima) qui bonae meae fidei in posterum locu-etissima monumenta. Et de fide hactenus.

Diligentia in eo non mediocris adhibenda fuit, ne nta farragine notularum, quantam non raro capaces orae silienfis exemplaris capere poterant: notularum inquam, arum aliae aliis superimpositae, suppositae, traiectae: ae, scriptura, vetustate et multo vsu iam fugiente: iae, recentiores quidem illae, non vnius tamen temporis unes, aut scripturae: aliae ad res pertinent, et ipsam rborum sententiam: aliae ad verba et phrases, tum cri-ae, tum grammaticae: ne in hac, inquam, tanta nota-m farragine et scripturae caligine, aliquid meos vel quae-ntis, vel legentis oculos falleret. Sed iam meminerit le-or, quae modo de duobus nouae editionis exemplaribus Gallia repertis dicebamus. Nam quae ex istius editio-s oris adduximus, non ea iam (vt ea, quae ex Basiliensi-s oris) ex patris autographo transscribimus, sed vt olim nscripta a nobis sunt, cum istuc aetatis essemus: vt si id omissum a nobis fuerit dum forte festinamus; aut ter lectum, quam pater scripserat, eius rei culpam nos nc sustinere ne cogamur. Istud exemplar, quod scriptu-m patris habet, quin Lutetiae, si quis id agat, reperiri ssit, vix dubito. Lector monitus, si se offerat occasio, vti poterit; et sicubi nos erraffe deprehenderit, id ex tographo corrigendo, de publico simul et de nobis bene ereri.

Sed hoc etsi monendum credidi, non tanti tamen est omenti, quanti istud est, quod dicturus sum. Editio lybii Basiliensis, (quod norunt, qui vsi sunt) quinque iores libros, qui de XL. soli ad nos integri peruenerunt, duodecim sequentium eclogas complectens, prodiit anno

partae fal. 1549. non vt Vrfinus, vir doctiffimus, feftinata Opfopaei epiftolae, quae non ad hanc, fed priorem editionem pertinet, lectione deceptus, anno d. 1529. Non plura tum Polybii, quae publice nota. Anno demum 1582. prodiit in lucem *excerptarum legationum* volumen Fuluio Vrfino procurante, cum eiusdem notis et obferuationibus. Haec igitur feparatis voluminibus cum haberet ὁ μακ. quae nunc, vnico volumine comprehenfa, recentior ipfius editio exhibet: exemplar eius, quod *excerpta legationum* continebat, neque ego vmquam, quod fciam, oculis afpexi meis, neque vbi gentium fit poffum dicere. Illud vero vbicunque fit, quin notis τȣ̃ μακ. pariter, vt erat editio Bafilienfis, ad oras fit refertum, (et quis non liber antiquus fere, quem parens paullo accuratius legerat?) minime dubito. Et primo quidem fpes me lactabat non improbabilis fore, vt ex Palatina bibliotheca, in qua pars hodieque paternae bibliothecae afferuatur, ope amicorum nancifcerer. Ex ea certe Bafilienfis editionis exemplar cum manufcriptis codicibus ad vfum patris diligentiffime collatum, et epitomarum plura MSS. exemplaria, ad me miffa funt. Sed quod maxime cupiebam et laborabam, in eo fruftra fui. An igitur et hoc Lutetiae reperiendum? fed viderint alii, quibus erit opportunum. Nobis certe hoc praefidio deftitutis, fi quid in his excerptis, aut eorum verfione fufpectum effet, aut aliud, quod lectorem morari poffet, id vt deprehenderemus et pro virili difcuteremus, tanto magis laborandum fuit. Id quidem certe bona fide profiteri poffumus, nullas nos, quas attentiore lectione deprehendere potuimus difficultates, diffimulaffe. Atque inde quoque nofter in fragmentis Polybianis labor tanto maior, quod in illis, et exemplaribus omnibus Suidae, puta, aliisque a parente lectis, et pro more notatis, et ipfius verfione deftitueremur.

Ceterum cum Graeco tantum textu in his noftris notis, et variantibus feu diffidentibus lectionibus res nobis eft: nifi fi quid inter legendum obiter obferuatum, in quo fufpicamur τῷ μακαρίτῃ feftinationem fuam, et frequentes

quentes interpellationes fraudi fuisse: in quo de paternis manibus simul, et de veritate (qua nihil illi in tota vita charius) bene mereri studuimus. Verborum obscuriorum et quae Polybio propria, explicatio (vt iam antea dicebamus) ad indicem Graecum reiecta, nisi forte aliquid alicubi de verbis anticipandum fuit, vt vera et genuina lectio assereretur. Eiusmodi certe ab aequis et idoneis censoribus repertum iri has notas, vtcunque breues, speramus, vt eis carere Polybium minime potuisse, vel debuisse agnituri sint. Erit aequitatis lectorum, non omnia a nobis in his exigere, quae a parente, si commentarios ipse suos edidisset, expectasset: aut omnium rationes nimis seuere requirere, quo modo non contra rationem facta esse palam comperientur. Illud certe, an ex certa ratione et consilio fuerit, quod quibusdam locis correctiones, siue ex libris manu scriptis, siue ex ingenio τοῦ μακαρίτου sint in textum receptae, (vt toto fere libro v. passim) quae alibi, quamuis certissimae, ad notas et commentarios reseruatae: quod interdum vbi locus manifeste corruptus; vel vbi dissidet ab edita lectione versio, praepositus est asteriscus: interdum vero, (et id saepius) omissus, non possum dicere. Haec certe talia esse, quae lectori vel intelligentissimo molestiam facessere erant idonea, nemo negauerit: quae omnia, nisi quid imprudentes nos fefellit, hac nostra qualicunque opera praeuenire ac tollere cura nobis fuit.

De erratis prioris editionis, etsi prope putidum et sordidum, quo tamen nostram lectori fidem et diligentiam per omnia, quoad eius potest, approbemus, sed et importunitati sciolorum in posterum eamus obuiam; (quale quid in Perotti versione, ab importuno nescio, quo correctore in quibusdam editionibus contaminata, contigisse accepimus) de illis igitur pauca, quae dicamus, antequam lectorem dimittimus. Praeter ea, quae notata et collecta parenti, tum in Graecis, tum Latinis, et post praefationes exhibita, sed et alia ab eodem P. meo postea deprehensa, et ad oras illas suae editionis ex-

emplaris propria manu notata: cum praeter ista passim multa tum in Graecis, tum in Latinis occurrerent, quae eiusdem generis esse minime dubitabam, de iis, cur vltra deliberarem, quin deprehensa statim corrigerentur, caussa opinor non erat. Quia tamen hoc dum ago primo, pro rei natura, negligentius; propius nihil factum, quam vt in hunc erratorum censum referrentur aliqua, quae postea nihil minus, quam errata esse deprehendi. Vt meo exemplo caueręnt ali, ne dum corrigere se putant, corrumpant; aut certe vim faciant, et in alieno opere ius exerceant minime legitimum; non poenitebit vnum aut alterum tale incogitantiae, aut si quis ita malit, ignorantiae exemplum hic posuisse. Ita igitur exempli caussa T. I. 199. pro eo, quod in Graecis est ἐπεξώσαντες, cum latina legerem, *quum suus ventus vela impleret*: et οὔριον ἄνεμον latine *secundum ventum* vulgo dici non dubitarem; compendiosam patris scripturam non assequutos typographos (qui etiam T. II. 97. *circumstiarum*, pro *circumstantiarum* ediderant) ita finxisse rebar. sed bene est, quod postea casu, dum aliud ago, in Senecae locum incidi; *ignoranti quem portum petat, nullus suus ventus est:* quo tam tempestiue praeeunte, et alios ita vulgo locutos olim, cum purissime loquerentur, comperi. Est tamen aliud in illa (vt obiter hoc moneam) sententia Polybiana, quod in latina versione non reperio: et non aliud fortasse, quam erratum typographicum merito censeatur. nam ista ἀσφαλῶς τὴν ἀποχώς. εἰς τὴν οἰκίαν ἐποιήσαντο, vertendum fuit, nisi fallor, *patriam tuto*, vel *tuti repetunt:* non, vt editum *patriam repetunt*. At in his T. I. p. 692. *quia is propraetore tum ditioni praeerat*. immerito τὸ *propraetore* suspectum initio habebam, quod vel Sanctus Augustinus in grammatica sua ipso statim initio docere me potuit. Ita et in fragmentis Polybii ex Orosio T. III. p. 275. *Postea Flaminius proconsule Philippum R.* etc. T. II. p. 578. *Vbi satis locutus esset Eumenes, templo exiit*: quia in Graecis nulla *templi* mentio, (ἱκανῶς εἰπὼν ἀπηλλάγη) coniiciebam primo scripsisse τὸν μακ. *extemplo*, non *templo*:

: ſed amplius ſuper eo cogitans, ſtatim venit in mentem
atam eam apud latinos ſcriptores formulam fuiſſe, cum
uis locus, vbi ſenatus haberetur, *templum* vocaretur, vt
d A. Gellium (quem non incurioſe nos legiſſe, quae ad
m obſeruauimus fidem fortaſſe facient aliquando) plu-
s a Varrone diſputatum memini. Poſſem plura, ſed
his ſatis intelligat lector, quanta religione, qui aliena
ſtant opera, ſe gerere debeant: talia praecipue, quae
gulari arte elaborata, peritum requirunt iudicem, nec
aliis temere contingantur, quin violentur ac teme-
tur.

Haec erant, lector Polybii ſtudioſe, et famae Ca-
bonianae non inique, quae praemoneri te non abs re
credidi. Vale, et conatibus noſtris, dum tibi qua-
ique ratione prodeſſe volumus, candorem tuum im-
tire.

VRSINI DEDICATIO.

ANTONIO PERRENOTTO

CARDINALI GRANVELANO

FVLVIVS VRSINVS.

Ant. Augustinus archiepiscopus Tarraconensis, omnis politioris doctrinae vindex et assertor, misit ad me superioribus annis Polybii fragmenta quaedam, vt titulus indicabat, περὶ πρεσβειῶν, a Iohanne quodam Constantinopolitano collecta, qui Ro. antiquitatem in capita, et locos communes digesserat; vt eum librum a mendis, quibus paene infinitis corruptus erat, vindicarem, et cum studiosis etiam, si videretur, communicarem. Cum itaque quantum ego per varias occupationes potui, haec scripta accurate, diligenterque legissem, proque ingenii mei viribus, quae perexiguae sunt, omni ratione expolienda curassem; vel ob ipsum operis argumentum, digna maxime visa sunt, quae prodirent in lucem. continent enim Pop. Rom. ad reges, exterasque nationes, et regum rursus, exterarumque nationum ad Pop. Rom. magnis de rebus vltro citroque missas legationes, in quibus cum alia multa sunt; vnde nostras actiones veterum exemplorum regula metiri possimus, tum conciones praeclarae habentur, deque foederum, et pacis conditionibus disceptationes ad rerum gerendarum rationem perutiles. In quo quidem genere imprimis excelluisse inter Graecos videtur Polybius, qui rerum explicandarum prudentia, qua ita narrat euentus, vt caussas simul aperiat; et bellorum peritia, quibus Scipionem secutus interfuit, Ro. historiam XL. libris tanta puritate contexuit, vt eorum epitomen M. Brutus confecerit; Liuius autem ita fuerit imitatus, vt eius non tantum

non sententias, sed verba etiam ipsa, et ad verbum plane expresserit. Quo magis sit, vt satis mirari non possim, hominem ita de Romano nomine meritum, paene silentio praeteritum ab ipso, cum semel tantum, aut iterum illum nominet, et quidem exigua cum laude, vel potius nulla, *auctorem non spernendum* appellet. Quo quidem laudis genere, quis est tam malus scriptor, qui se affici aequo animo patiatur? quantum autem Polybio debeat Liuius, ex vtriusque scriptis, quae reliqua sunt, et maxime e Polybianis iis, quae in praesentia emittimus, intelligi potest. Ex quibus satis constat Liuium proposuisse sibi Polybium, quem non tantum vt ducem sequeretur in bellis Punico secundo, Persico, Antiocheno, Achaico, Numantino, et Punico tertio describendis, sed cuius insisteret vestigiis, et voces quasi ex ore eius emissas exciperet, dictatasque notaret. Atque has quidem antiquitatis reliquias animus fuerat in Latinum versas cum aliis eiusdem argumenti fragmentis, quae Graece tantum nunc prodeunt, in lucem dare. Sed mirum est, quam hoc nostrum consilium, aliud ex alio quotidie impedierit. Itaque editus iam Polybius cum esset in publicum proditurus, vt ad te primum mitteretur, typographo tui obseruantissimo mandauimus. Tu namque, PERRENOTTE CARDINALIS, is es, cui ob singularem rerum gerendarum scientiam, excellentemque scriptorum huiusmodi intelligentiam, imprimis haec debentur. Cum enim a prima ipsa aetate, in rerum grauissimarum tractatione, apud imperatores, regesque potentissimos, summa omnium cum admiratione domi, ferisque fueris versatus, ita tamen disciplinas omnes, literasque coluisti, et quibus plurimum potuisti rebus, semper fouisti, vt domus tua commune studiosorum perfugium habita sit. Testis sum ego ipse, qui Romae cum esses, et pro tua humanitate, comitateque tecum vna essem fere quotidie, vidi, quam multus ad te, tamquam ad artium honestarum patronum, doctorum hominum fieret concursus, quamque tu eorum certis horis consuetudine delectareris. Quin et artifices etiam ipsos, qui modo in aliquo genere excellerent,

rent, ita interdum admittebas, vt pro tua rerum istiusmodi cognitione, ex eorum operibus voluptatem caperes non mediocrem. Quae cum recordor, recordor autem quotidie, nec enim quicquam mihi iucundius esse potest tuorum erga me meritorum recordatione, non possum non aegro animo ferre, te diutius a nobis abesse, his praesertim temporibus, quibus praeclarum GREGORII XIII. pontificis optimi, maximique institutum de sacris libris, vel hominum incuria, vel improbitate corruptis, suo nitori restituendis, deque bibliotheca Palatina omnium vetustissima, locupletissimaque post Vaticanum operibus magnificentissimis, et cum ipsa antiquitate comparandis exornatum, illustriori loco aperienda, ordinandaque vehementer adiuuares. Cuius quidem pontificis singulari non solum sapientia, sed etiam pietate effectum est, vt orthodoxae fidei propagandae caussa, Graecorum collegio in vrbe instituto, aedibusque, et censu liberaliter aucto, confluentibus eo iam vndique e media Graecia praeclare indolis adolescentulis, Graecae literae ab interitu, qui iam imminebat, vindicatae, reuiuiscant. Sed haec quando te in regis post hominum memoriam maximi negotiis tuae fidei, prudentiaeque commissis occupato, optare magis possumus, quam sperare; reditusque tui spes non illa quidem, vt tu scribis, erepta nobis, sed in aliud tempus est prolata, mittimus ad te librum beneuolentiae nostrae argumentum, et tuorum erga me officiorum testimonium, vt non vni tibi, sed omnibus, et quidem illustrius mea in te pateat obseruantia. Vale. Romae XII. Kalend. Decemb. MDLXXXI.

VALE.

VALESII PRAEFATIO

I'N

CERPTA PEIRESCIANA.

tsi in argumento huius libri satis superque et consi-
lium collectoris, et collectionis ordo ac methodus
aperitur, pauca tamen cum de Constantino ipso, hu-
llectionis auctore, tum de editione nostra hic prae-
issum est. Igitur Constantinus Augustus Leonis Au-
filius fuit, Basilii Augusti nepos: vnde πορφύρας ἀπό-
in argumento huius libri dicitur, ac vulgo πορφυρο-
ῆος cognominatur. (sic enim malo dicere, quam cum
ορφυρογεννήτην) Hic cum admodum puer a patre es-
relictus, tutoribus summam imperii, vt fere fit, pe-
retinentibus, lene ac placidum ingenium ad huma-
m artium studia contulit. In quibus cum magnope-
ofecisset, (fuit enim omnibus disciplinis excultissimus)
n consilium prorsus regio animo dignum cepit, quo
sibi solum, sed etiam studiosis omnibus prodesset.
m itaque optimorum scriptorum in omni doctrinae
e exemplaria, quae iam tum ob frequentes barbaro-
ncursus, crebrasque vrbium vastationes rariora erant,
ue conquisivit, iisque Palatinam bibliothecam instru-
ion magis principis ipsius, quam publico omnium vsui
m. Deinde cum tanta tamque immensa librorum
plerosque a legendo deterreret, ipse, vt principem
, singulorum vtilitati ac compendio consulens, aucto-
nnes, qui idem argumentum tractauerant, in vnum
egit corpus, resectis superfluis, ac selectis ex vnoquo-
criptore iis locis, quae quisque elegantissime tracta.
Tales sunt γεωπονικῶν libri a Constantino nostro
ti, vt titulus ipse et argumentum iis libris praefixum
demon-

demonſtrat. Sed et *ἱππιατρικῶν* libros, qui etiam
extant ex Simone, Xenophonte, Apſyrto et Hierocle
cerpti, ab eodem eſſe collectos equidem non dubito.
rum his et ſi qui praeterea eiusmodi libri ad notitiam
ſtram non venerunt, et magnitudine operis et vtilitate l
ge praeſtant *collectanea hiſtorica*, in tres et quinquag
titulos (quos locos communes vocant) ab eodem Conſta
no diſtributa, ac ſex ſupra centum libris comprehen
Singulos enim titulos Conſtantinus in duo volumina di
ſerat. priori continebantur antiquiſſimi quique hiſtor
ſcriptores, aut certe, qui hiſtoriam ab origine mundi re
tebant. Ii vero, qui res geſtas Caeſarum compoſuer
in poſterius volumen erant reiecti. Ex his autem tri
ac quinquaginta titulis excerptorum, vnicus hodie ſuper
qui de legationibus inſcribitur, in duos, vt dixi, diſtrib
tus libros. Prior a Fuluio Vrſino, alter a Dauide Ho
ſchelio viris doctiſſimis eſt editus. Quibus iungendus
iam eſt hic noſter, qui nunc primum in lucem prodit b
neficio viri clariſſimi doctiſſimique et ad iuuandas liter
vnice nati, NIC. FABRICII PEIRESCII, titulo πε
ἀρετῆς καὶ κακίας. Ita vnus adhuc et quinquaginta hi
rum collectaneorum libri deſiderantur, graui ſane ac d
flenda iactura. Ii enim ſi omnes extarent, non diffic
eſſet, coniunctis ac conſarcinatis omnibus fragmentis, opt
mos ſcriptores, aut vndequaque integros, aut certe leuiſſ
me mutilos exhibere. Tituli autem eorum librorum, q
deſunt, quos quidem in noſtro codice citatos reperi,
fere ſunt: *περὶ ἀναγορεύσεως βασιλέων. περὶ ἀνακλήσεω*
ἥττης. περὶ οἰκισμῶν. περὶ παραδόξων. περὶ ἐπιβουλ
περὶ δημηγοριῶν. περὶ ἐθνῶν. περὶ συμβολῆς, id eſt, d
praeliis. *περὶ ἐκκλησιαστικῶν. περὶ πολιτικῶν διοικήσεω*
περὶ γνωμῶν. περὶ ἑλληνικῆς ἱστορίας. περὶ ἀνδραγαθημά
των. περὶ στρατηγημάτων περὶ γάμων. Quibus addi pot
eſt, *περὶ ἐκφράσεως.* cuius libri index laudatur a Suida i
σάμβυκες. Item, *περὶ ἐπιβοῶν. περὶ κυνηγεσίας. περ*
στρατειῶν. περὶ νίκης. περὶ ἐπιστολῶν. περὶ ἐθῶν, aliiqu
plures, qui in excerptis legationum citabantur: quorum
indi-

...icem refert Hoeschelius in epistola, quam editioni suae ...efixit. Et haec de Constantini consilio ac methodo in ... conficiendis libris dicta sufficiant. Restat, vt quid a ...bis speciatim in editione huius libri praestitum sit, pau... . moneamus. Primum igitur id mihi consilium fuit, ...ea dumtaxat, quae nondum edita essent, ederem in lu... Quocirca euoluendae fuerunt editiones omnium ...torum, quorum hic fragmenta referuntur, eo vt inue...rem, quid editum, quid nondum editum fuisset. Quod ...uis interdum locus in exemplari nostro vel auctior, vel ...dation legebatur, tum ego illum apponere minime ...itaui. Nonnunquam vero initium dumtaxat loci cu...dam, qui in editis codicibus extabat, consulto posui, ...otatis vtrimque duobus quasi confiniis, facilius intelli...retur, vbinam fragmentum aliquod sedem haberet. quod ...dem in collectaneis ex postremis Dionis libris saepius ...currit, verbi caussa p. 697. 701. 714. Deinde in collo...dis scriptoribus nolui eum ordinem sequi, quem insti... Constantinus. Etenim ille primum Iosephum, at... inde chronicorum scriptores christianos posuerat: pri... autem illos Graecae ac Romanae historiae conditores ...si post signa reiecerat. Ego vero ordinem temporum ...ui malui, ac Polybium agmen ducere iussi: quod et ...ium Vrsinum in edendis collectaneis legationum fe... animaduerti postea. Ioannem autem Malelam (ne ...is forte eum hic desideret) consulto missum feci, eo ...od praeter tres quatuorue fabulas de Minoe, Antiopa ac ...llerophonte, easque illepido sermone textas, nihil bo...e frugis continebat. Georgium quoque Syncellum, quod ... mancus ac lacer erat, neque vllum ex eius editione ope... pretium fore videbam, itidem praetermisi. Ceterum ... Graeco, vt vocant, textu, multa sunt a nobis emendata, ...onnulla etiam addita ac suppleta, praesertim ex Suidae ...ico. Quippe hic grammaticus cum cetera Constantini nostri ...lectanea studiose legerat, (vixit enim paene iisdem tem...ribus, vt ipsemet innuit in v. Ἀδάμ) tum ex hoc excer...orum περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας libro plurima in lexicum

suum

ſuum coniecit, ſuppreſſo, vt ſolet, auctorum nomine. Proinde et Fuluius Vrſinus ex eo Suidae lexico multa Polybii fragmenta collegit, non ex mſ. codicis auctoritate, vt putauit Caſaubonus, ſed ſola coniectura adductus, et indicio ſtyli, qui Polybianum quid referre videbatur. Argumento ſit, quod multa Polybio aſſignat, quae alterius auctoris ſunt. vt cum eum locum, qui a Suida laudatur in ἀποχρησάμενος, tribuit Polybio, qui tamen eſt Ioannis Antiocheni, extatque in hac editione noſtra pag. 838. item cum alterum locum a Suida adductum in Φειδίας, eidem Polybio vindicat. At is eſt deſumtus ex Iuliani orat. 3. Sic etiam locus ille, quem Caſaubonus in fragmentis Polybii p. 1012. de Philopoemene intellexit, Polybii nullo modo eſt, ſed elogium eſt Valerii Poplicolae, ex Dionyſii Halicarn. lib. v. Iam locus ille de Cretenſibus, p. 1013. eſt ex Diodori Siculi legatione vltima. Ibidem de Maſſaniſſa locus eſt ex Appiani Lybico. Horum doctiſſimorum virorum exemplo, quaedam Polybii fragmenta haudquaquam ſpernenda, ex Suidae lexico adiecimus, quae erant ab ipſis praetermiſſa. In quibus ſi forte nos coniectura noſtra fefellit, cum magnis viris erraſſe, patrocinium erit culpae. Supereſt, vt de interpretatione mea ac notis pauca dicam. Fragmentorum interrupta ſeries magnam interpreti difficultatem afferat neceſſe eſt. Etenim cum ſenſus (praecipue in hiſtoriis rerum geſtarum) fere ex antecedentibus pendeat, amiſſis iis difficile eſt mentem auctoris aſſequi poſſe. Ad haec elegantiam latini ſermonis huiusmodi excerptorum interpretatio vix admittit. Proinde ſi forte in alterutro peccat verſio noſtra, veniam nobis a lectore concedi aequum erit. Ex tot enim interpretibus, qui graecos libros latina lingua expreſſerunt, quotusquisque eſt, qui non quandoque ſit lapſus? mihi quidem is optimus interpres videri ſolet, qui rariſſime peccat. Polybii verſio latina auctore Iſ. Caſaubono, viro eruditiſſimo, hodie communi omnium conſenſu optima atque emendatiſſima habetur. Eadem tamen naeuis ſuis non caret. Ac, ne forte id temere effudiſſe quibusdam videar,

quae-

quaedam hic eius versionis σφάλματα adducere non inutile fuerit. Polybius lib. 2. p. 150. ait: ὥστε παραπλήσιον γίνεσθαι τὸ σύμπαν σχῆμα τῆς στρατοπεδείας τῇ τῶν ἀγαθῶν ὁπλομάχων προβολῇ. quae hic vertit Casaubonus, *vt castrametationis vniuersa forma similis esset peritorum campidoctorum positioni.* cum *gladiatorum* vertere debuisset. In Polybii lib 4. p. 322. legitur, ὁ δ' αὐτόμολος, Casaubonus *Automolum* vertit, cum nomen esse proprium putaret. At Polybius Aetolum quendam transfugam intelligit, cuius supra meminerat pag. 907. *Calliam quinquertionem* vertit, qui in Graeco est, Καλλίας ὁ παγκρατιαστής. quasi idem esset παγκρατιαστής et πένταθλος. Mitto, quod p. 296. vbi habetur, οἱ δ' Ἀχαιοὶ τὸ λάφυρον ἐκήρυξαν κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, vertit, *ius esse spolium capiendi ab Aetolis edixerunt.* eodemque modo vertit pag. 305. et pag. 746. cum tamen *praedam* interpretari debuisset. Iam quod ἐξελίττειν semper interpretatur, *explicare aciem,* non possum probare. Latini certe id dicunt *subducere.* Sic Frontinus lib. 2. cap. 4. de Fabio Rullo. et Salustius in Catilina ad finem. Liuius lib. 44. de Aemilio Paulo, *ex postrema acie triarios primos subducit, deinde principes, postremo hastatos.* Plutarchus eandem rem narrans, οὕτω δὲ τῶν συνεχῶν τοῖς τελευταίοις καθ' ὑπαγωγὴν ἐξελιττομένων. Sed et cap. 9. legationum, vbi Polybius dicit, ἧκον τὴν τῶν Θερμικῶν σύνοδον, vertit Casaubonus, *Thermopylas ad Graecorum conuentum venit.* secutus T. Liuium, qui lib. 23. ita dicit. Videndum tamen est ne Polybius potius de conuentu publico Aetolorum, qui in oppido Thermo fiebat, senserit, de quo consule cap. 73. legation. Quid quod et pag. 773. mendum esse putauit in his, λαβὼν γὰρ συνεργὸν τὴν ἀχαριότητα τὴν Χαριμόρτου. at locus est planissimus. alludit enim Polybius ad Charimorti nomen. Neminem etiam inducere debet coniectura illa Casauboni, qui excerpta illa a libro 6. ad 17. suspicatur esse epitomen a M. Bruto confectam. Quod iis demum persuadere poterit, qui nesciunt, quantum inter excerpta et epitomen intersit. Epitome nihil

omit-

omittit, quod ad hiſtoriam ſpectat, excurſus dumtaxat, qui in Polybio nimis frequentes ſunt, reſecat. In excerptis loca tantum ſelecta continentur. Atque haec de verſione Caſauboni quaſi per exceſſum dicta ſint, non obtrectandi ſtudio, (id enim alienum eſt a nobis) ſed vt, ſi forte quid a me peccatum in verſione mea deprehendetur, facilius lector ignoſcat. Deinde vero, vt abſterſis his naeuis aliquam gratiam a ſtudioſis iniremus, hominis enim ingenui eſſe arbitror, vt ait Polybius noſter, non ex alienis erratis gloriam captare, ſed cum noſtris, tum etiam alienis ſcriptis, quantum in nobis eſt, curam atque emendationem adhibere. Cuius quidem inſtituti noſtri vbique velim lectorem meminiſſe, ſi quando in notis a doctorum hominum opinione diſſentimus. Idemque ipſe a ceteris poſtulo, vt ſicubi, quod nimium ſaepe fortaſſis accidit, a veritate aberrauerim, corrigere atque emendare ne dubitent; hoc enim, dummodo bono more et citra conuicium fiat, gratiae atque honori habendum puto. Vale lector.

INDEX

INDEX

?M PRAECIPVE MEMORABILIVM

IN

?LYBII HISTORIA

CONTENTARVM.

?r numerus Tomum, posterior Paginam indicat.)

A.

?ba vrbs Carthagini propinqua II. 367
?bia a Messeniis dimissa concilii Achaeorum ?eps facta II. 648
?. 205. ab Antiocho ca... I. 662
?ispanus I. 395. consilium ?e proditione obsidum ?um Bostare agit de pro... ? obsidum I. 396
? 497. II. 462. 528. 539. ?us et opportunitates II. 447
? vrbe capta vario genere ? se occidunt II. 455. co... ? Philippo obsessorum ?atio et consilium hor... ?n II. 450. generositas ibid.

Academia Athenis II. 527
Acarnania I. 475 695
Acarnanes I. 158. 241. 561. in Strati fines irrumpunt I. 695. ducem et auxilium a Philippo petunt II. 258. eorum animositas II 451. variae sententiae de inducendis in Acarnaniam Rom praesidiis II 693 Acarnanes odio et metu Aetolorum exterrnati III 238. eorum coniuratio aduersus Aetolos ibid.
Acatides stadiodromus III. 138
Accusationi non prius habenda fides quam recte omnia inquisieris I. 554
Acesimbroti Rhod. legati et nauarchi cum Philippo colloquium II. 461

Acerrae vrbs a Ro. obſeſſa I. 195. a Ro. occupata I. 196
Achaei I. 152 159. laus eorum I. 208. quomodo creuerint I. 201. eorum nomen quomodo de omnibus Peloponneſiis coepit vſurpari ibid. eorum iura, libertas, inſtituta optime vigent I. 202. mutatio in deterius II. 665. eorum conſiliis Graecae ciuitates vſae I. 203. eorum gens oppidatim diuiſa a Macedoniae regibus I. 205. 430. eorum ſtatus I. 206. Achaeorum primus rex quis. ib. Democratia XII. vrbibus conſtat ibid. eorum ſcriba Achaeorum communis, et praetores duo I. 209. quo inſtituta ſua et acta referunt I. 210. cum Aetolis ſocietatem ineunt ibid. decretum de Lacedaemoniis palam hoſtibus habendis I. 214. 217. alia controuerſia cum Lacedaem. II. 638. auxilium Antigoni implorant I. 220. clades illata a Cleomene prima ibid. I. 225. ſecunda clades ad Laodicia I. 220. 225. tertia I. 221. eorum in Mantinenſes humanitas I. 230. eorum praeſidium Mantineam miſſum ibid. benignitas in Ariſtomachum I. 234. indignatio quod Dorimachus per eorum fines exercitum aduerſus Meſſenios duxerit I. 441. ipſorum et eorum ſociorum iusiurandum neminem in ſocietatem recepturos inſciis ſociis I. 442. 443. quo tempore comitia praetorum ſuorum celebrant I. 486. 557. opem a Philippo petunt II. 258. eorum animi candor in praeliis II. 350. eorum ſocietas cum Eumene II. 560. concilium Caecilio Rom. petenti negant II. 624. concio Achaeorum ante edita mandata cogi non poteſt ibid. II. 641. cur Lycortam, Polybium, Aratum Sicyonium legatos ad Ptolemaeum decreuerint II. 657. eorum decretum de expeditione verſus Theſſaliam II. 697. eorum amentia per quam odium Rom. et exitium ſibi acciuerunt II. 810. elegantiae cultus ſtudent, arma negligunt III. 241. Achaei Phthiotae Theſſalis attributi II. 544
Achaei imagines III. 147
Achaeus I. 431. 501. eius prudentia et magnanimitas I. 502. caedem Seleuci iunioris vlciſcitur I. 501. eius pater Alexandriae captiuus I. 505. e Lydia proficiſcitur I. 641. opitulatur Pedneliſſenſibus I. 663. bellum cum Attalo gerit I. 671. ab hoſtibus captus venia dignus II. 99. quibus ſanguine et affinitate iunctus II. 124 a Bolide et Cambylo proditus ad Antiochum deductus ibid. ſupplicio crudeliſſ. affectus II. 125
Achelous amnis I. 522. 567
Achradinam Syracuſarum Marcus Marcellus aggreditur II. 104
Achriana vrbs Hyrcaniae III. 145
Aciei naualis roſtratae figura I. 44. triquetra forma ibid.
Acies ad forcipis figuram I. 45. 678. bifrons I. 187. bifrontis aciei vtilitas I. 188. lunata I. 420. equeſtris profunditas oſte-

I N D E X.

actorum equitum II. 337. Alexandri aduersus Darium in forcipis figuram II. 341. Romana solum difficilis II. 399. Romanae ordinationis et armaturae cum Maced. comparatio II. 4.1
M. Acilius Cos. II 548
Acrantes fl. III. 235. Acrae I 578
Acriae I. 586
Acrocorinthus I 209. 441. Antigono tradi ur I. 221 a Demetrio per cornu bouis Philippo designatur II 89
Acta. I. 690
Actium I. 521
Adafilochus Asiae dynasta foedere inter Eumenem et Pharnacem comprehensus II. 666
Adaeus Bubasti praefectus II 415
Adaeus Macedo Beroeaeus Persei legatus ad Gentium II. 693
Adherbal dux Carth. I. 77. Praefectus Drepanorum I. 82
Adimantus I. 464. occisus I. 465
Adis oppidum I. 51
Adimetus III 92
Adrane vrbs Thraciae III 204
Adria I. 165
Adrianus ager I. 380
Adriaticum mare I. 3
Adriaticus sinus I. 165
Adrumetum II. 382. 398
Adua fl e lacu Lario exiens I. 578
Aeacidae I. 559
Aedes Dianae Lusis a Timaeo spoliata II.186 Cereris II 414. Iouis Homorii, ad concilia communia habenda I. 203. 204
Aedilitas patriciis datur II. 203
Aegae I. 381
Aegaeenses II. 793. Attalo se dedunt I. 672
Aegaeum mare II. 453
Aegestani populus Siciliae I 29
Aegienses in concilium Achaeorum adscripti I 207
Aegina XXX. talentis Attalo addicta II 621
Aeginetae II. 281. a P. Sulpicio venundati II. 620
Aegira vrbs Achaeorum I. 207. vbi sita I. 513. eam Dorimachus et Alexander adoriuntur ibid.
Aegiratae I. 512. Dorimachum et Alexandrum vrbem aggressos repellunt I 515
Aegiticus ager I. 224
Aegitna Oxybiorum vrbs II 788
Aegium vrbs Achaeorum I. 207. 224. 225. 439. 471. II. 527
Aegones I. 170
Aegos fl. I. 8 III. 223
Aegosages Galli I. 671
Aegusae, vbi sitae I. 73
Aegusa vel Aegates insula I. 99
Aegyptus I. 253. Aegyptii crudeles II 424
Aegypti rex secundus cognomento Philadelphus aquam Nili Berenicae filiae suae, Antiochi Syriae regis vxori mittebat, vt ex solo illo fluuio biberet III. 230
Aegypti reges Coelesyriae imperium sibi vindicant III. 239
Aemilia Scipionis Africani prioris vxor III. 117
L. Aemilius Cos. a Romanis Ariminum missus I 179. suis opem fert I. 183 184. 186. signis militaribus et maniacis Capitolium ornat I. 191
L. Aemilii strategema in expugnatione Phari I. 277. triumphat I. 278 279
L. Aemilius Cos. I. 407. bellum aduer-

aduersus Illyrios recte administrauit I. 409. occisus I. 424
L. Aemilius in Illyricum missus I 486. eius triumphus ex Illyrico I. 526
L. Aemilius Cos. creatus I. 713
L. Aemilii Pauli continentia a gaza Macedonica III. 78. III. 127. admiratio Macedonicae phalangis et Iouis Olympii simulachri III. 244
M. Aemilii pro Abydenis colloquium cum Philippo irritum II. 453. 454
M. Aemilius Cos. et dux classis Ro. I. 61
M. Aemilius II. 684
M. Aemilius Lepidus Pont. Max. et princeps senatus III. 127
Aemulatio praua magnorum virorum III. 241
Aemus mons Thraciae III. 222. 223
Aeneae ratio significandi per faces II. 262
Aenienses II. 260. Aeniensium factio inter se III. 244
Aenus I. 607. II. 625. 727
Aeolis I. 671
Aeolus cur promus et rex ventorum sit dictus III. 212
Aepyum vrbs Tryphaliae I. 542
Aequalitas possessionum a Lycurgo instituta quid vtilitatis habeat II. 68
Aequinoctia imperatori scienda II. 165
Aer qualis est tales homines efficit I. 462
Aerenosii I. 300
Aeschrion II. 692
Aes Corinthium ex incendio Corinthi III. 245
Aesculapii fanum I. 47. Pergami III. 129. Carthagine II. 212
Aethale insula Tyrrhenorum III. 211
Athalia, vide Lemnus.
Aethiopiae pars incognita I. 304
Aethiopia sitne continens terra an mari ambiatur, dubitatur ibid.
Aetna mons Siciliae I. 91
Aetolia I. 513
Aetoli I. 147. ferociae assueti I. 148. clade affecti I. 149. gens ferocissima I. 150. nec pacis nec belli leges norunt. a. eorum vituperium I. 211. societatis Achaeorum vrbes dissoluere conantur I. 212. ab Achaeis bello Demetriaco beneficio affecti I. 213. eorum auaritia ingens I. 206. 207. II. 292. auctores belli inter Romanos et Achaeos I. 254. bellum aduersus Ro. meditantur I. 266. cum Eleis amicitiam colunt I. 443. ex rapto viuere assueti I. 433. 453. Cynaetham proditione occupant I. 456. proditores Cynaethae primos occidunt I. 457. a Boeotis accusati I. 468. quo tempore comitia praetorum suorum celebrant I. 147. 486. piratae I. 545. ad solennium apparatum pretiosiss. quaeque Thermum conferunt I. 569. immanitas Dii et Dodonae perpetrata I. 570. II. 187. eorum quinadena millia armorum cremantur I. 570. eorum querimonia quod primi periculis obiiciantur, Ro. in subsidiis stent II. 233. eorum lex capiendi spolium a spolio II. 465.

II. 465. ceteris Graecis equitatu praestant II. 484. S. C. de pace cum Philippo factum soli carpunt II. 539. eorum auaritia et iactantia Tito exosa II. 528. voce fidei decepti arbitrio Rom. se permittunt II. 549. eorum expeditio in Amphilochiam II. 584. intercessione legatorum Athen. et Rhod. pacem a Rom. impetrant II. 592. a quibus impulsi aduersus Rom. II. 593. eorum factiones duae in eorum concilio II. 687. propter bellorum assiduitatem et luxum συντάχρων facti III. 48. eorum latrocinia III. 109
Afri I. 298. Rom. more armati I. 379
Africae regiones a Poenis subactae I. 15
Africa secunda pars terrae I. 302. pecoribus abundans II. 323
Africum mare I. 70
Agathagetus Rhodius II. 677
Agatharchus Agathoclis F. ab auo Hippocratis et Epicydis occisus II. 518
Agatharchus Hieronymi legatus Carthaginem ad foedus faciendum II. 520
Agathoclea Agathoclis soror II. 412. nuda adducta II. 423. III. 53
Agathocles I. 134. 649. 650. III. 22. a Timaeo calumnia affectus II. 331. magnus vir et admirabilis II. 332. 426. eius ingenium III. 27. alius Alexandriae Macedones congregat. et ad eos cum rege et sorore adit II. 412. eius facinus II. 414 falsus Ptolemaei tutor III. 53
Agathynus Corinthius I. 694
Agathyrsa vrbs Siciliae III 202
Agelaus I. 454. 568
Agelaus Naupactius Aetolorum praetor I. 711
Agelai Naupactii adhortatio ad Philippum habita I. 705
Ager apud Lacedaemonios omnibus aequalis II. 64
Agesias Achaeorum legatus in Maced. ad Ro. II. 733
Agesilaus Lacedaemoniorum rex I. 260. 484. II. 154. III. 28
Agesilochus Rhod. legatus ad Cos. Ro. et Perseum II. 713
Agesipolis Dymaeus I. 582
Agesipolis legatus Laced. exulum a piratis occisus II. 642
Agesipolis Agesipolidis F. I. 484
Agesipolis Rhodiorum legatus ad Cos. Q. Martium et C. Martium classis praefectum II. 702. legatus Rhod. Rom. II. 713
Agetas praetor Aetolorum I. 689. 695
Agmen quomodo ordinatur quoties a tergo hostis expectatur II. 57
Agones I. 167
Agrai II. 466
Agria II. 722
Agrianes I. 242. 674. II. 259
Agrigentum arx belli Carthaginiensium I. 26. Agrigenti annona ac milites a Carthaginiensibus colligitur ibid. a Romanis obsidetur ibid. captum diripitur I. 32. munitionibus et ornamentis plerisque ciuitatibus praestat II. 174
Agrigentum fl. ibid.
Agrigentum Rhodiorum colonia II. 175
Agrii II. 666

INDEX.

Agrinium I. 568
Agron Illyriorum rex, Pleurati filius I 146. eius mors I. 149. 150
Alabandeni II. 732. III 70
Alba I. 172
Alcaeus II. 775
Alcamenes occisus I. 466 III. 142
Alcetas Boeotorum praetor II 615
Alcibiades I. 497. Lacedaemon. legatus II. 626. eius ingratus animus erga Achaeos ibid.
Alcithus Xenophontis F. Achaeorum legatus ad Ptolemaeum regem II. 698
Aletae tumulus II. 213
Alexamenes Aetolorum praetor II 537
Alexander I 206. 250. 261. 467. II. 463. III. 21. 69 eius pietas I. 573
Alexander Acmeti filius I. 243
Alexander Antigoni dux ibid.
Alexander I. 513. caesus I. 515
Alexander satellitio praepositus I. 556 III. 14
Alexander Trichoniensis Aetolorum dux I. 574
Alexander Molonis frater, Persidis praefectus I. 616. moritur I 636
Alexander Phocidis praefectus dolum in Aetolos molitur I. 696
Alexander tyrannus II 98
Alexander Epirota II. 185
Alexander Isius legatus II. 585. eius oratio inuectiua in Philippum II. 462
Alexander Attali legatus Romam missus II. 472
Alexandri Aetoli oratio ad Titum II. 530
Alexander Aetol. ditissi... ptus
Alexander Antiochi F. Ro... Heraclide dductus II... senatu impetrat, vt ... reuerteretur
Alexander Isius legatus ... rum Romam missus
Alexandri pugna cum Dar... descripta a Callisthene
Alexandrenses
Alexandria I. 248. 505. 6... ca Troadem I. 71...
Alexandriae seditio et ...
Alexandrini in tumult... minus pueri quam ... bant
Alexis Apameae arcis cust...
Alexonis Achaei integrita...
Aliena pro suis obtrude... pissimum
Alinda vrbs
Aliphera I. 542. a Philip...
Alipheraei
Alliadas Megalopolitanu... nus
Allobroges
Alpes montes I 165. alti... transitus quatuor III. ... rum cacumina incult... eorum iuga difficile ... tur I. 299. eas mult... inhabitant I. 320. Ital... I. 329 nix in iis mult... cultates Hannibali ...
Alpini animalis ἰδιομόρφ... ptio
Alpheus fluuius III. 60. ... am alluit
Alphei pons a Philippo ... tus

Althea opulenta vrbs Olcadum ab Hannibale capta I. 269
Alypus Ambraciensis Aetol. legatus II. 585
Amaeocritus praetor Achaeorum III. 81
Amanicae Pylae II. 336
Ambitio status in deterius mutat II. 80
Ambraciae situs I. 579. Ambraciae sinus I. 521. 526. 566. a Rom. obsessa II. 586. Romanis tradita ab Ambraciensibus II. 589. tabulis pictis abundans, quod *Pyrrhi* regia quondam fuit II. 591
Ambraciotae I. 518
Ambracus I. 519. deditione capta I. 521
Ambrysos vrbs I. 468
Amicorum delectus in regum adolescentia quantum valeat III. 17
Amilcar dux Carthaginens. I. 39. dux classis I. 46. a Carthagin. dux tertius electus I. 50. dux alterius classis I. 391
Amilcar Barca dux Carth. I. 92. cum Romanis pugnauit trium annorum spatio I. 94. eius audacia nihil terribilius I. 100. ei summa rerum a Carthagin. permittitur I. 102. pater Hannibalis dux omnium, qui tunc fuere praestantiss. I. 105. imperium deponit I. 117. exercitui praefectus I. 121. rerum ab ipso gestarum in expeditione contra milites mercenarios series I. 122. Spendium ceterosque seditiosos vincit I. 127. prudentis ducis officio fungitur I. 102. pacem cum Lutatio facit ibid. in Hispaniam missus I. 139. nouem annos in Hispania moratus moritur ibid. praecipua belli secundi Punici caussa etsi decem annis mortuus ante I. 266. adigit Hannibalem F. iurare se numquam amicum fore populo Rom. I. 267. eius odii in Rom. testimonium I. 258
Amisum II. 653
Ammonius Barcaeus I. 653
Amphaxitis I. 697
Amphidamas Eleorum dux I. 539
Amphidami Eleorum ducis cum Philippo colloquium I. 554
Amphilochi II. 566
Amphissa II. 556
Amphissenses a Manio Acilio obsessi II. 555
Amphyctiones I. 470. III. 145
Amycae planities I. 644
Amyclae I. 583. Amyclae locus I. 585
Amyna rex Athamanum I. 454
Amynander rex II. 460. 527. 545. ingenio flexili II. 581. a Tito Romam missus in regnum restitutus legatos ad Ro. mittit II. 584. pro Aetolis Rom. orat. II 588
Amynta Philippi pater I. 215
Amyricus campus I. 699
Anacleteria solennia quando aliquis rex salutatur II. 507
Anacleteria in honorem Ptolemaei regis celebrantur II. 698
Anagnia loci nomen prope Romam II. 762
Anamuri I. 192
Anaxidamus II. 205. Achaeorum legatus Romam II. 743. 785
Ancara Italiae vrbs III. 202
Ancyra vrbs II. 600. 695
Andosini I. 300. siue Ausetani.

Andranodorus I. 517. 522
Andreas Ptolemaei archiater in tentorio regis a Theodoto occisus I. 676
Androlochus a Lyco captus I. 693
Andromachus Achaei pater I. 505
Andromachus Aspendius I. 652. praetor Syriae et Phoeniciae I. 665
Andromachus Ptol. senioris legatus Romam II. 786
Andronicus Attali legatus II. 783. a Perseo occisus III. 246
Andronidas II. 720. III. 110. 141
Androsthenes Cyzicenus II. 320
Aneroestus rex Gallorum I. 177. victus a Rom. sibi et necessariis manus infert I. 191
Anianes I. 170
L. Anicius III. 125. Rom. legatus ad coercendas Prusiae iniurias II. 787
Anien fl. II. 150
Animalia eiusdem generis congregantur propter naturae infirmitatem II. 7
Animalis ἰδιομόρφα in Alpibus nascentis descriptio III. 221
Animi moderatio res magna et praeclara II. 710
Animorum praeparatio ad pugnam magnum habet momentum III. 242
Annonae inopia Romae II. 523
Annus post naualem pugnam ad Aegos flumen XIX. ante Leuctricam XVI. I. 8
Antalcidae pax I. 8. 472. II. 69. III. 223
Antanor a Lyco captus I. 693
Antenor Persei legatus Rhodum II. 674. 682
Antias populus I. 283. 286
Anticyra II. 540. III. 101
Anticyrensium oppidum ab Aetolis detentum II. 192
Antigonea vrbs Epiri I. 151. 152
Antigonus Gonatas I. 207. 210
Antigonus III. 82. Philippo tutor relictus I. 212. 555. eius responsum ad Nicophanem et Cercidam Megalopolitanorum legatos I. 218. dux omnium sociorum renunciatus I. 224. regio animo praeditus I. 240. copias in Laconicam ducit I. 241. is et Cleomenes generosi et animis pares I. 242. 608. aeneis clypeis Megalopolitanos armauit I. 530. praelio Cleomenem vincit fugatque I. 247. repentina inuasione Sparta potitur I. 248. eius humanitas erga Lacedaemonios I. 248. 571. II. 188. Illyrios vincit I. 248 magnam sui spem apud Graecos concitauerat I. 249. rei castrensis magnum vsum habebat ibid. eius mors ex sanguinis reiectione ibid.
Antigonus Alexandri F. Persei legatus ad Boeotiae vrbes II. 675
Antigonus Cocles I. 655
Antigoni Gonatae facta quaedam II. 177
Antilibanus I. 622
Antinous III. 100. 104
Antiochia II. 773
Antiochi et Ptolemaei Philopatoris controuersia de Syria cum I. 253
Antiochis soror Antiochi III. 25
Antiochus Seleuco fratri in Syria succedit I. 249
Antiochus Epiphanes I. 255. Epimanes ex factis dictus III. 207.

cum

rae affinitatem contra-
. 25. cum Scopa confli-
III. 61
Magnus I. 431. Syriam
aggreditur I. 486
Syriae rex I. 4. 501
et Ptolemaeus inuicem
aggrediuntur I. 557
Laodicen Mithridatis
ducit I. 619
ab Aetolis in Grae-
ocatus I. 261. bellum
is Molonem Mediae
tum decernit I. 628.
peditio aduersus Satra-
nitineiis suis imminen
537. bellum contra Pto-
m parat I. 643. eius
us I. 674 quomodo
receperit II. 90. Achaei
miseratur II. 124. eius
tio in Parthiam II. 237.
aniam progreditur ibid.
s in Hyrcaniam II. 240.
ugna cum Euthydemo
e virtus in eo certami-
270. 271. expeditio in
res prouincias II. 321.
a in filium Ptolemaei
armis a Rom. victus
. conuentus Lysimachiae
o. legatis II. 501. e Syria
xercitu profectus II. 534.
n. mittit, qui de pace
t II. 560. mandata He-
e publice ad concilium
priuatim ad Scipio-
I. 568. caduceatorem ad
mittit II. 570. pugna
a P. Scipione et Lucio
ibid. eius responsum
d. legatos, qui vene-
l pacem inter eum et
conciliandam II. 708.
eius dexteritas in excipiendo Tiberio legato II. 741. Antiochus ludos ad Daphnen celebrat III. 208. 210. eius morbus et caussa cur in eum inciderit III. 226. filius iunior Seleuci Callinici I. 615. III. 53. 96
Antiochus Antiochi F. II. 682. eius res gestae cum Gerraeis in expeditione Babylonica III. 242. moritur Tabis III. 111
Antiochus Magnus amore puellae Chalcidis captus curam belli omittit III. 206
Antipater I. 572. III. 44
Antipater Antiochi ἀδελφιδοῦς equitatus dux I. 674. victis Graecis Athenienses pessime accipit II. 177. Antiochi legatus fratris F. II. 570 III. 62
Antipatria I. 712
Antiphanes Bergaeus III. 132
Antiphates Telemnasti F. Gortynius Cretensium legatus ad Achaeos II. 794. eius laus ibid.
Antiphilus Prusiae legatus II. 783
Antipolis vrbs Massiliensium a Liguribus obsessa II. 786
Antisthenes Rhodius III. 56
Antitalces II. 632
Antonius tribunus pl. II. 728
Aous siue Loius fl. I. 714
Apamea I. 612 II. 604
Apamensium vxores Hermiae vxorem, liberi liberos lapidibus obruunt I. 640
Apasiacae Massagetorum vrbs III. 203
Apaturius Gallus I. 502
Apeaurus mons I. 539

INDEX.

Apega Nabidis vxor simul et machina ad cruciandos homines Apegae formam referens II. 355
Apelles tutor ab Antigono Philippo relictus I. 539. 556. eius calumnia in Aratos I. 552. nouo modo calumniatur I. 555. cum Leontio et Megalea conspirat in regem Philippum I. 560 eius et Leontii proditionis in Philippum successus I. 582. eius arrogantia I. 595. mors I. 599
Apelles Philippi amicus II. 631. 634
Aperantia II. 584
Aphtheratus II. 771
Apiae campus I. 672
Apis II. 767
Apocleti I. 437. apud Aetolos qui sint II. 551
Apodoti II. 466
Apollinis aedes in Amyclis I. 585. Thermi III. 37. sacer ager III. 76. Cynii templum III. 130. Delphici III. 149
Apollinis Hyacinthi tumulus Tarenti II. 132
Apollodorus Susianae praetor I 637. tyrannus III. 10
Apollodorus scriba regius II. 460 Boeotorum legatus II. 646
Apollonias I. 160. Macedoniae I. 714. Asiae vrbs I. 632
Apollonias Attali vxor III. 88
Apolloniatae III 102. auxilium petunt ab Achaeis et Aetolis I. 157
Apolloniaticus ager in Asia I. 620
Apollonida II. 626
Apollonides Sicyonius II. 689. Quaestor Spartae necatus III. 95
Apollonides et Apollonius Clazomeniorum legati ad Ptolem. II. 706
Apollonius II. 759. apud Seleucum Syriae regem II. 761
Apollonii Sicyonii oratio in Eumenem II. 619
Apollophanes medicus Antiochi I. 638. 648
Appius I. 16. eius res in Sicilia feliciter gestae I. 24
Appius centum quinqueremium praefectus in Sicilia II. 101. eius castra ab Hannibale cincta II 146
Appius Cento auxilium ab Achaeis petit II. 699
Apron fl. II. 759
Apteraei I. 510
L. Apuleius Rom. legatus II. 783
Apuli I. 385
Apulia I. 713
P. Apustius Rom. legatus ad Ptolem. II. 771
Arabes I. 674
Arabiae populi Antiocho se adiungunt I. 661
Arachosia II. 320
Aradii I. 657
Aranacae II. 798
Arar I. 321
Arati Sicyonii historiam Polybius persequitur I. 4. vbi definit I. 430. imagines III. 147
Aratus Sicyonius patriam iugo tyranni eripuit I. 209. praetor creatus ibid. iterum I. 458. 689. eius prudens consilium I. 205. 212. 214. 215. humanitas I. 230. Corinthum Achaeis adiungit I. 209. eius hortatio ad Achaeos I. 220. eius historia defensa contra Phylarchum I. 226. Achaeorum praetor designa-

natus I. 438. folertia I.
peccata in pugna aduer-
Aetolos I. 450. eius ad-
itio ad Philippum circa
oniam ipsi ab Apelle im-
im I. 553 iudicium I. 576.
galea et Leontio dictis et
ibus petitus I. 580. sua-
Philippo Ithomatam re-
iere II. 89. in Cynethae
itione peccat II. 186. a
ppo veneno sublatus II.
ei honores meritis pares
mortem delati II. 111. de-
t Philippum a bello Ro-
› III. 15
Arati filius ad Antigo-
missus I. 120. 530. fit
tor I. 486. 557
mbo a Philippo magni fa-
550. ab Apelle falso ac-
i I. 554
Achaeorum legatus Ro-
II 660
I. 525
› permittere quam vim
at apud Rom. II. 549. 804
I. 161
la magna vrbs ab Hanni-
oppugnata I. 269
I. 478 quo superant
eos I 202. aliquam vir-
opinionem apud Graecos
ierit I. 460 iis musica ne-
ia ibid. ad annum vsque
simum in musica erudie-
ar ibid. eorum instituta
, vt naturae duritiem
lirent I. 461
Cretae I. 508
I. 223
a fabula III. 16
us II. 642. 689. philoso-
III. 34

Arcesina III. 235
Archedicus comicus III. 43
Archias III. 131
Archicrates ibid.
Archidamus ex Hippomedontis filia duos filios genuit I. 484
Archidamus enecatus I. 515
Archidamus Aetolus II. 482. 548. 688
Archidamus Pantaleontis F. I. 513
Archidamus a Cleomene obtruncatus I. 611. II. 97
Archimedis machinae II. 107
Archippus III. 143
Archonis praetura II. 624. 628. 690. Aegirates II. 721
Ardaxanus fl. II. 111
Ardeates I. 283. 286
Ardyaei a Romanis subacti I. 160
Ardyes Galli I 318
Ardys I. 624. 645
Areopagus, Thraciae desertum III 204
Arethon fl. II 586
Areus Lacedaem. legatus II 626. eius ingratus animus erga Achaeos ibid.
Argennum II. 439
Argentifodinae Carthaginis nouae III. 220
Argiui I. 485. eorum vrbs ab Achaeis capta I. 223
Argolicus sinus I 690
Argos I. 248. 549. a Cleomene occupatum I. 221
Argos Amphilochicum II. 591
Arianus II. 116
Ariaracae I. 621
Ariarathes Romam venit II. 781
Ariarathes Cappadociae rex I. 255. 431. ab Oroferne regno expulsus I. 257. pacem cum Pharnace facit II. 664. colloquium cum Rom. legatis II. 753. legatos

gatos ad Rom. mittit II. 603. amicitiam cum Rom. renouat II. 754. diis facra facit ob Ro. erga se beneuolentiam II. 755. ad Lysiam mittit, vt sororis et matris ossa reciperet II. 755. III. 128. 131
Aribazus Sardium praefectus II. 95
Aridices Rhodiorum legatus I. 506
Ariminum I. 176. 179. 183. 351. vbi situm I. 376
Ariobazus II. 126
Arisbae vrbs Abydenae ditionis a Gallis occupata I. 716
Aristaenetus Dymaeus Achaeorum dux II. 288
Aristaeneti Achaeorum legati cum Philippo colloquium III. 71
Aristaenus Achaeorum praetor II. 618. in foedere cum Ptolemaeo iungendo solus Achaeorum ingenio vsus est II. 622. Achaeis suspectus II. 625. eius et Philopoemenis comparatio III. 95
Aristarchus Phocaeensium legatus II. 559
Aristides III. 28. Atheniensis III. 112
Aristocrates rex necatur I. 479. praetor Rhodiorum III. 130
Aristocratia vna ex tribus reip. formis II. 4. quaenam censeri debeat II. 5. eius origo. II. 6. 12. in Oligarchiam mutatio II. 13
Aristodamus Achaeorum legatus in Macedon. ad Rom. II. 737
Aristodemus tyrannus III. 34
Aristogiton a Lyco captus I. 693
Aristomachus Argiuorum tyrannus I. 211. 232. ab Anti… Achaeis necatus ibid. … mo honore ab Achae… ctus I. 234. quo suppl… gnus erat ibid. in pr… mare deiectus
Aristomachus Corinthius…
Aristomenes
Aristomenes Macedones … gathocle orans, male … tur II. 420. Scopam … archum tollit, hunc to… illum veneno
Ariston Megalopol.
Ariston Rhod. legatus
Ariston Aetolorum praeto…
Aristonicus III. 88. … Ptolemaei
Aristophantus Achaeorum … tor
Aristoteles Argiuus
Aristotelis Philosophi … contra Timaeum I. 327.
Aristoteles Rhod. legatus …
Arius fl.
Armatura apud Rom. … plex II. 31. equitum … et noua
Armaturae Rom. et ordi… aciei cum Maced. com…
Armenas Nabidis fil. II. 5… mosata
Armorum elegantia magn… habet II. 284. eorum … viris fortibus conuenit …
Armorum quinadena mil… Macedonibus cremata
Arpinates
Arretini
Arretium vrbs a Gallis ob…

...saces Parthorum rex II. 236
...inoe Ptolemaei soror I. 678. ...II. 424. Lysimachi filia III. 53. ... Berenicae fil. ibid.
...inoe vrbs Aetoliae et Libyae ... III. 202
...inoia vrbs Aetoliae III. 109
...tabazanes I. 637
...taxerxes Persarum rex III 235
...taxias Armeniae regulus II. 666
...temidorus III. 324
...temidorus et Hiero ab exerci- ...tu Syracusiorum magistratus ... creati I. 12
...um I. 536
...s II. 707
...ondar III. 82
...drubal Hannonis f. dux creatur ...I. 50. in Siciliam mittitur ... I. 63
...drubal Amilcaris gener I. 268. ... Amilcari succedit I. 146. no- ... a Gallo quodam caesus ... 298. magnopere Carthagi- ...niensium auxit imperium I. ...299. ei Hispania tradita II. 269. ... eius auaritia caussam praebuit ... bello Hannibalis I. 262. affe- ...ctat monarchiam II. 213
...drubal operarum militarium ... praefectus I. 387. eius facinus ... singularis solertiae ac pruden- ...tiae I. 423
...drubal frater Hannibalis II. 275 ... a Romanis victus et occisus ... ibid. eius laus II. 276
Asdrubalis castra a Scipione in- censa II. 365
Asdrubal Gesconis F. II. 208. ... praelio a Scipione victus ... II. 306
Asia pars prima terrae I. 302. ... per Alexandri dominatum pa- tet I. 335. ea et Europa per Romanorum imperium patent ibid.
Asia citerior I. 254
Asiaticarum rerum descriptio I. 602
Asina oppidum I. 585
Asium II. 535
Aspasiacae Nomades quomodo Oxo traiecto pedibus cum equis in Hyrcaniam veniant II. 269
Aspasianus Medus I. 674
Aspasius a Lyco captus I. 693
Aspendii I. 665
Astrologia imperatori necessaria II. 163. eius inscitia quam periculosa in bello II. 170
Astymedes Rhodius II. 677
Astymedes Rhodiorum legatus II. 728. Astymedes a Polybio reprehenditur II. 730. Rhodiorum legatus Romam ad societatem ineundam, quam tandem impetrauit II. 743. eius oratio ad Rom. qua societatem ab iis tandem impetrauit II. 744. Rhodiorum legatus Romam II. 794
Atabyrium oppidum ab Antiocho occupatum I. 660
Atella Opicorum vrbs in Italia III. 203
Ates rex Boiorum a suis occisus I. 176
Athamania II. 527. 530. 550. Athamanes Romam veniunt, vt Philippum accusent II. 617
Athenienses I. 163. tempore belli cum Thebanis omnia sua bona aestimarunt I. 238. a Philippo ad Chaeroneam deuicti I. 572. III 74 eorum feroces spiritus ibid. eorum respub. II. 61. eorum respub. quo mo-

tempore floruit II. 62. naui-
bus domino carentibus simi-
lis ibid. quos honores Attalo
decreuerint II. 525. proficiunt
ex aliorum calamitate II. 738
Athenaeum a Cleomene exstru-
ctum I. 213. Megalopolita-
norum I. 486. a Lycurgo ca-
ptum I. 517. a Lacedaemoniis
euersum I. 549
Athenaeus Eumenis frater Ro-
mam venit II. 634. quomodo
fratris criminationes excusa-
tione apud senatum diluit
II. 749. ab Attalo fratre Ro-
mam missus ad querendum de
Prusia II. 777. classem in au-
xilium fratris Attali contra
Prusiam adducit II. 792
Athinis III. 87
Athurnus fl. I. 386
A. Atilius Cos. I. 40 64
C. Atilius Cos. creatus I. 41. 66
C. Atilius Cos. in Sardiniam pro-
fectus I. 179. reuertitur I 185.
interfectus I 188
L. Atilius praetor I 308
M. Atilius Regulus I. 43. capitur
I. 58
Atintanes I. 151. 160
Atlanticum pelagus II. 448
Atreus solis cursum coeli con-
uersioni contrarium docuit
III. 212
Atropatii I. 621. 637
Attalus I. 501. Aetolis appara-
tum praebuit I. 524. Gall.
agros ad colendum assignatu-
rum promisit I. 673. eius mol-
lities II. 445. pugna naualis
cum Philippo ad Chium II. 429.
in concionem Athenienfium
non vult prodire II. 524. pri-
... more II. 576. eius collo-
quium cum Ro. legat...
aduentus Romam II...
a Prusia victus II. 7...
aduersus Prusiam par...
quomodo fratris crim...
a Prusia impositas ex...
apud senatum diluit
Eumenis frater III ...
Rom. missus incitat
fratrem II. 725. Ar...
stituit
Attali regis Pergamen...
Auaritia de rep. a Lycur...
ta II. 65. animi ...
nabilis ...
Audacia nimia in exitu...
est et vanitas ...
Audire eadem nemo
vult
Auditionem et ex audit...
bere parum tutum
Auditus visus duplex II...
strumentum re...
ibid. eius fines ...
Aufidus fl. ...
Aulici similes calculis
Aurei signati
L. Aurelius Rom. legat...
Syriae et aliorum re...
spectandas II. 751. ...
gatus apud Achaeos ...
Aurifodinae ad Aquilei...
cissimae
C. Auruncuteius legatus
siam et Att.
Ausetani siue Andosini
Ausones
Auspicium excusatio est
qui sacramento dixeri...
Autaritus Gallorum dux ...
datus a mercenariis ...
a Carthaginiens. capit...

ns gubernator II. 435
Thessalus II. 522
um multitudo in militia II 27. 42
ium manipulorum in castatione sedes II. 42
I. 528
a II. 698

· B.

ia I. 631
s homo impurus I. 435
a II. 269
orum imperium ab Eumo obtentum II. 319
us legatus a Scipione Carmissus II. 377
ius Rom. legatus ad Phim II. 618
vrbs II. 299
. III. 227
, vide Macra.
Pantauchi pater II. 681
us Pantauchi F. II. 711
s cur sic dictae I. 297
I 712
a I. 675
i I. 300
s II. 462. 501. 538. a P. alo liberata II. 545. III. 69
eticus sinus II. 442
al II 85
III 223
i terrorem Dardaniis inii- II. 669
a III. 205
via in vrbe Tarento II. 134. 140
II. 798
ἀκήρυκτον I. 13. bellum aeque metuendum I. 478. mum quantum differat a tumultu I. 117. quo fine gerendum I. 574. excusationem non admittit II. 34: magna circumspectione opus habet II. 160. paruo momento laetum aut tristem exitum sortitur II. 168. cum igne comparatur II. 279. cum morbo II. 334 belli auctor saepissime primus perit II. 280. bello vincendum aut melioribus parendum II. 464. bellorum caussae, praetextus et principia res sunt diuersae I. 259
Bellum inter Achaeos et Boeotos II. 615. Achaici belli initia II. 808. Aetolicum II. 534. Antiochicum a Rom. gestum I. 261. 296. II. 534. Aristonicum II. 479. Byzantiorum et Thracum II. 498. Byzantiorum et Rhodiorum II. 503. Caricum II. 442. Coelesyriacum inter Syriae et Aegypti reges variis temporibus gestum I. 4. 250. 708. Creticum II. 792. Celtibericum saepe sopitum III. 242. Cleomenicum I. 19. 214 227. 517. Demetriacum I. 213. Dalmaticum II. 327. 781. cum Faliscis I. 105. Gallicum variis temporibus gestum I. 197. fuse lib. II. contra Gallograecos II. 596. Graeca et Asiatica, vna pugna finita III 242. Hannibalicum I. 4. 106. 199. 250. vide Punicum II. Laconicum II. 614. Lyciacum II. 677. Libycum siue ξενικὸν Carthaginiensium contra mercenarios I. 116. eius exitus I. 143. Medicum I. 477. Messeniacum II. 661. Oxybiis iudictum II. 789. Persici ab Alexandro gesti caussa vera

vera I. 260. Perſicum, cum Perſeo I. 255. II 709. et deinceps: inter Pharnacem et Eumenem II. 652. Philippicum I. 296. II. 474. 546 aduerſus Philippum decretum ab Athenienſibus etc II. 526. Punicum I. I. 19. et deinceps I. I. occaſionem praebuit Punico II. I. 296. omnium longiſſimum et maximum I. 103. 605. Punicum II. ex qua cauſſa I. 259. eius principium I. 268. primi eius anni deſcribuntur libro III. magnitudo eius belli I. 605. Punici III. principium II. 802. Cnoſſiorum et Gortyniorum contra Rancios II. 740. Rhodiorum cum Byzantiis I 503. cum Lyciis II. 616. Siculum I. 103. vide Punicum I. Sociale Graecorum I. 3. 199. 250. eius cauſſa et principium I. 449. 469

Belminaticus ager I. 224

Benacus lacus in Alpib. III. 222

Beneuentanus ager I 383

Berenice I. 643

Berenice Aegypti regis filia Antiochi Syriae regis vxor, ex aqua ſolius Nili bibebat III. 213. Magae filia III. 53

Beronice I. 609

Berytum I. 648. 658

Beſſi II. 642

Bionidas occiſus I. 465

Bippus Argiuus Achaeorum legatus Romam II. 650

Bithyni I. 504. 507

Bithynia II. 634

Biton III. 89

Bodencus ab indigenis Padus fl. nuncupatus I. 169

Bocarum ager I. 586

Boei I. 7[illegible]

Boeotia I. 5[illegible]

Boeoti I. 241. Aetolos accuſant I. 468. a Philippo ducem et auxilium petunt II. 258. quomodo Achaeorum hoſtes facti ſint non antiquant, quod ex legibus ſemel eſt inſtitutum II 613. eorum ſocietas mutua diſſoluta II. 672. magni conuiuatores III. 72. 106

Boii Galli I. 170. aduerſus Romanos proficiſcuntur I. 174. eorum bellum aduerſus Romanos, quo tempore geſtum I. 181. a Romanis victi foedus cum iis feriunt ibid. mutuis caedibus inter ſe ſunt graſſati I. 176. eorum plebs Atem et Galatum reges ſuos occidunt ibid. potentiſſima gens I. 177. Romanis contermini I. 176. quo indumento ad pugnam prodeunt I. 187. in fidem Romanorum ſe permittunt I. 191. Galli a Romanis deficiunt I. 307. eorum perfidia in triumuiros Romanorum I. 307

Bolax vrbs Tryphaliae I. 542. 547

Bolis Cretenſis II. 114. Achaei proditionem cum Cambyle molitur II. 1[illegible]

Boodes ſenator ab Hannibale in Liparam miſſus I. 35

Borysthenes III. 2[illegible]

Bos locus in Aſia I. 495

Boſporus Thracius, Ponti os I. 489

Boſtar dux Carthag. ab Aſdrubale aduerſus Rom. miſſus I. 396. magnis periculis implicitus I. 398

Boſtarus dux a Carthag. creatur I. 50. praefectus Sardiniae occiditur I. 1[illegible]

Botryis

I N D E X.

Botryis commentaria III. 43
Botrys I. 658.
Bottia I. 697
Brachyllas II. 460. Boeotar-
chа II. 536. ei manus affer-
re iuuenes sex iubentur
II. 537. a Zeuxippo occi-
sus. II. 614. III. 86. ab Anti-
gono praefectus Spartae
III. 83
Brennus I. 499 II. 179. 187
Brettia insula III. 235
Britannia insula III. 236
Brochi castellum I. 622 647
Brundusium I. 160. II 199 583.
737
Bruta aliquando hominibus pru-
dentiora II. 467
Brutii II. 152. 197. eorum ager
II. 92. II. 82. eius populatio
III. 241
Bubali II. 123
Bubastus vrbs II. 415
Bucaras fl. III. 243
Buletum II. 587
Bura vrbs Achaeorum I. 207
Burii concilio Achaeorum adscri-
pti ibid.
Bylazor vrbs Paeoniae a Philip-
po occupata I. 676
Byttacus Macedo. dux Antiochi
I. 673 678
Byzantium I. 284
Byzantes III. 236
Byzantii I. 252. 650 vbi siti, et
eius loci natur. I. 457 495.
iis cum Thracibus immortale
bellum I. 498 ipsis quaenam
tantam maris commoditatem
praebeant ibid. Tantalorum
supplicium sustinent ibid. eo-
rum cum Rhodiis et Prusia
pax I. 506

C.

Cabyla vrbs Thraciae III. 204
Caddusii I 621
Cadmea I. 471
Caduceatores a Rom. legatis
II. 527
Caduceum signum pacis inter
Graecos I. 326
L. Caecilius Cos. I. 65 67
Q. Caecilius Rom. legatus ad Phi-
lippum II 627. apud Achaeos
queritur, quod Lacedaemonios
iniusto durius tractassent II 23.
licentiam nimiam in Achaeos
vsurpat II. 625. eius accusa-
tio contra Achaeos II. 628. a
senatu in Pelopon. missus II.
639. Macedoniae praeses
II 813
Calabri II. 198
Calamae castellum Messeniorum
I. 690
Calamitatum recordatio, adhor-
tatio ad odio habendos illa-
rum auctores II. 158
Calamus vrbs ab Antiocho incen-
sa I. 658
Calamus μυρεψικὸς vbi colligitur
I 622
Calela collis I. 400
Caleni I 385
Calicoeni I. 712
Callias Thespiensium legatus ad
Romanos II 669
Callias II. 705
Callicrates Leontesius II. 748.
795 Achaeorum legatus pa-
triam prodit II. 660. praetor
creatus II. 664. eius commen-
tum ne Achaei Aegypti regi-
bus auxilium mitterent II. 717.
Achaeorum legatus ad Ro. in
Macedoniam II. 733. III. 119

vera I. 260. Perficum, cum Perfeo I. 255. II 709. et deinceps: inter Pharnacem et Eumenem II. 652. Philippicum I. 296. II. 474. 546 aduerfus Philippum decretum ab Atheniensibus etc II. 526. Punicum I. I. 19. et deinceps I occafionem praebuit Puni I. 296. omnium longi et maximum I. 103. I. 45 nicum II. ex qua e atus ad eius principium I II. 547 eius anni defc I. 636 III. magnitud III. 219 Punici III. II. 653
Cnoffiori nomus modus ab contra excogitatus I. 555 dioru promontorium cur II. 607
I I. 695
ager I. 524
fes a Cauniis deficiunt II. 755
arinaeorum vrbs I. 61. a Rom. capta I. 40
amartes I. 173
Cambylus Cretenfium praefectus II. 115. Achaei proditionem cum Bolide ftruit ibid.
Cammani II. 749
Campani I. 182. Meffanam per fidem circumueniunt I. 10
Campani Mamertini dicti I. 12
Campania Italiae pars nobiliffima I. 384. 386. ab Hannibale vaftata ibid.
Campus pulcher III. 24
Camum ab Antiocho captum I. 661
Candauia III. 223
Canis coeleftis fignum I. 169. nauigationi infeftum I. 62
Canna I. 408. 429
Boei a I. 425
Boeotia I. 308
Bocor I. 613
s II. 756
I. 408
ae a Cleomene occupatae I. 221
phyae I. 445. 529. 531
apillus praeparatus I. 511
Capita alliorum II. 329
Capitis reis Romae poteftas eft in exilium fecedendi II. 21
Capitolium I. 171. fignis militaribus et maniacis Gallorum ornatum I. 191
Cappadocia III. 224
Capros I. 631
Captiui Rom. data fide dimiffi reuertuntur II. 81
Capua I. 170. 384. Campaniae vrbs omnium feliciff. et praeftantiff. vbi fita I. 384. a Romanis obfeffa II. 148. Capuani Carthaginienfibus fe vltro dedunt I. 427. fub Romanos redacta III. 31. Campaniae gens ditiffima III. 202
Carchi I. 621
Cardaces I. 674
Caria I. 254. 610. II. 582. Rhodiis data. poftea ei libertas a Rom. conceffa II. 73
Caricum bellum II. 442
Carmani I. 673. 678
Carmania II. 380
Carnium I. 585
Carpetani validiffima gens I. 270
Carpetania II. 208
Carfenfes I. 672
Carfignatus legatos ad Eumenem mittit II. 653
Carthaea tetrapolis Cos. III. 206
Carthaginienfes ducem cruci affigunt

I. 16. Messenem obsi-
id. ab Appio victi I. 17.
is moenibus inclusi
anos frumentantes
27 naues et du-
n capiunt I. 35.
Romanis vi-
es copias
conditio-
m. oblatas re-
o senatus genero-
ductorum imperi-
Rom. victi I. 54. impe-
maris obtinent I. 32 66.
m. victi I. 48 a Rom.
subita ventorum muta-
euaserunt I. 95. aemu-
e gloriae promti ad bel-
gerendum I. 101. eorum
m cum mercenario mi-
t Numidis I. 106. eorum
itus quibus gentibus con-
I. 109. eorum peccatum,
tantas copias mercena-
m in vnum locum con-
uerint I. 111. conducti-
tuntur I. 109 116. ad
angustias redacti tempo-
lli Libyci I 116. vnde
is belli ex Africae redi-
comparare soliti I. 116.
n crudelitas in exigendis
is in Africa I 117. aegre
t. Rom. Sardiniae domi-
nem habere I. 144. Gal-
scipiunt I 154. Hispa-
Hannibali tradunt I. 199.
affecti Sicilia excedunt,
autum Ro. primum pen-
I. 209. quomodo bellum
fus Massinissam susci-
I. 257. eorum institutum
, eorum et Romanorum
s quibus consulibus i-
ctum I. 282. primo foedere
cum Romanis per deos patrios
iurant I. 288. bellum a Ro.
oblatum accipiunt I. 296. eo-
rum robur stupendum I. 44.
equitatu Ro. superant I. 414.
iis ad victoriam maximo vsui
est copia ingens equitatus
I. 425. eorum respub. II. 61.
vsu nauigandi ceteris morta-
libus praestant II. 74. bellum
de Italia, Hispania et Sardinia
simul gerunt II 100. eorum
exercitus duo in Italia, et duo
in Hispania, et Ro. totidem
II. 101. eorum equitatus caus-
sa cur vincant II. 147 consi-
lio oppugnandae Romae de-
sistunt II. 152. vti victoria
nesciuerunt in Hispania II. 249.
eorum pugna cum Ro. in ma-
gnis campis II. 369. eorum
legatorum humilitas pacem a
Ro. petentium II. 377. eorum
dolus in Romanos legatos II.
379. eorum mos diis patriis
Tyrum primitias mittendi II.
761. arbitrio Ro. se permittunt
II. 804. obsides CCC mittunt
magnis cum eiulatibus II 806.
eo facilius deleti a Romanis,
quia a Massinissa fuerant attriti
III. 241
Carthaginis situs et figura I. 119.
eius reipublicae cum Romana
comparatio II 71. eius re-
rum gestarum magnitudo II.
100. in tumultibus pueri non
minus, quam viri turbant
II. 419
Carthago noua siue Kaenepolis
I. 163. 269. 271. Hispaniae ca-
put et regia ibid. Carthagi-
niensibus Poenis accommoda-

 tissima-

tissima II. 208. eius situs II. 211. eius argentifodinae III. 220
Carthalo Poenorum dux I. 88. naues Romanorum incendit ibid.
Carynenses I. 207
Carystus II. 545
Casander Phocaeens. legatus II. 559
Casius mons I. 675
Caspiae Pylae I. 620
Cassander I. 207. 655. II. 177. III. 44. Corinthius I. 694. Romam proficiscens veneno sublatus II. 631
Cassandri Aeginetae oratio II. 620
Castra I. 621
Castra Pyrrhi I. 585
Castrametatio Romanorum II. 38. cum Coss. ambo et quatuor legiones intra vnum vallum fuerint congregati II. 46. eadem semper apud Romanos II. 60. plura de Romanorum castrametatione lib. VI.
Castulon II. 299
Castulonensis ager II 252
Casus alieni efficacissimi ad ferendas fortunae mutationes I. 1. inopinatis maxime in bello locus est dandus I. 149. aduersi prudentibus vtilitatem conciliant I. 685. fortuiti appellandi, quae in bello sine certo proposito accidunt II. 161
Catabathmus magnus II. 768
Cato indignatur ob peregrinos luxus Romam introductos III 210. eius iudicium de Scipione Africano III. 244
Cauarus rex I. 499. 506. III. 24. 202
Caucasus II. 320. III. 219
Caulon ciuit. Gr. m. II. 198
Cauloniatae Ioui Homorio aedem ponunt I. 203
Caunii a Rhodiis deficiunt II. 732
Caunus III. 107
Caussae quid I. 260. eae, principium, et praetextus quid differant inter se ibid. caussae euentuum maxime obseruandae I. 262
Celtae I. 303. Alpes traiciunt I. 179
Celtiberi I. 257. a Carthaginiensibus conducti II. 368. fidem Romanis violant II. 370
Celtiberia I. 274
Celtibericum Ro. bellum III. 248
Cenchreae I. 232. 458. 702. III. 76
Cenomani I. 170. 192. Romanis se iungunt aduersus Gallos I. 179. 181
Censores, quae locant II. 24
Centauri III. 20
C. Centronius I. 377
Centum familiae apud Locros II. 327
Centuriones ordinum duces II. 34 eorum sedes in castrametatione II. 42. dant bucchiae signum singulis vigiliis II. 51. praecedunt cum castra sunt facienda II. 58
Centuripa vrbs I. 13
Cephallenia I. 561. vbi sita I. 562. 713. II. 586
Cephalleni I. 255. 437
Cephalon familiaris Arati famulus II. 110
Cephalus III. 98. 104
Cephisodorus Atheniensium legatus Romam II. 272
Ceraeas praefectus Ptolemaei ad Antiochum deficit I. 661
Ceraunia vrbs Achaeorum I. 407
Cerax I. 712

Cercida

Cercida ciuis Megalopolitanus I. 216. III. 72
Cercina Africae insula I. 393
Ceretae I. 508. ad Lyttios deficiunt ibid.
Cesbedium. Iouis templum I. 669
Cetrati I. 241
Chaereas scriptor Polybio non probatus I. 280
Chaeron Laco III. 94
Chaeronea I. 572
Chaeronenses II. 670
Chalcaspides I. 243
Chalcea I. 693
Chalcedon I. 489. 496. II. 410
Chalcia Libyae vrbs III. 204
Chalcidicus mons I. 17
Chalcioeci Mineruae lucus I. 465
Chalcis I. 560. Graeciae compes II. 473. 540
Chaldaei summos honores consequebantur III. 212
Chalesus orator a Phaenea ad Manium missus II. 548
Charadra I. 521
Charander II. 586
Chares III. 28
Charixenus I. 482
Charon Lacedaem. legatus II. 638. 650
Charops Epirotarum legatus in Maced. ad Rom. II. 733. Aetolorum II. 585
Charopus legatus Epirotarum gentis II. 547. 585. 748
Charopus pater Machatae III. 99. et filius ibid. et III. 110. eius mors III. 125
Chasmion II. 633
Chattenia tertia Gerraeorum regio III. 205
Cherronesitae II. 666
Chersonesus II. 502. 579. Eumeni data II. 610
Chesuphus III. 87
Chii II. 610. Chiorum legati ad Philippum I. 593
Chilon Lacedaemonius I. 547. Ephoros trucidat I. 548
Chironis villa I. 434
Chius II. 438. III. 56
Chlaeneas Aetolorum legatus II. 175
Chrematas III. 125
Chremes II. 692. Acarnanum legatus in Maced. ad Ro. II. 733
Chrysogonus I. 571. 583. 697. III. 14. 28
Chrysondion I. 712
Chrysopolis I. 496
Chryseis foemina nobilis I. 687
Ciani II. 463. 539
Cibyratae II. 732. III. 108
Cibyra vrbs II. 596
Cilices I. 673
Ciliciae Pylae II. 335. III. 39
Cimmerius Bosporus I. 489. III. 219
Cineas II. 705. III. 72
Circaeum locus II. 763
Circeiensis pop. I. 283. 286
Circuitio castrorum nocturna II. 50
Circumpadanae regiones I. 179. fertiles I. 299
Circumpadani audaces in bellis et hostili odio in Rom. ibid.
Circumpadani campi I. 306. 318
Circus prope Seleuciam I. 643
Cirrha I. 597
Cirta III. 134
Cissa oppidum I. 663
Cissii I. 674
Ciues generosissimi, qui in tyrannos conspirabant II. 12. equites Rom. dena stipendia faciant necesse intra annum xlvi. II. 27. pedites Rom. intra annum

num xlvi. ſtipendia ſena dena faciant neceſſe eſt ibid. ; qui intra quaterna millia aeris cenſi fuerint, in vſus nauticos mittuntur II 28
Ciuitas fortitudine aduerſus hoſtes et conſenſu inter ciues continetur II. 65
Ciuitatum liberarum et regum res contrariae II. 620
Cius II. 526
Clarium caſtellum Peloponneſi I. 457. 469
Claſtidium vrbs I. 195. ab Hannibale proditione captum I 351
Claudius Cos. in expeditionem contra Iſtros et Agrios miſſus II. 666
App. Claudius Cos. miſſus Mamertinis fert ſuppetias I. 16. alius legatus Romam miſſus II. 472. princeps legationis in Graeciam II. 627. Philippo ſuccenſet ob facinus in Maronitas admiſſum II. 630. is et ceteri legati arbitri inter Cnoſſios et Gortynios II. 632. legatus ad Attalum et Pruſiam II. 792
C. Claudius Rom. legatus ad Achaeos II. 734. Cento legatus ad Pruſiam II. 784
M. Claudius Marcellus I. 196
M. Claudius Cos. I. 195. II. 535. pedeſtr copiarum in Sicilia praefectus II. 243. imperatoriae artis imperitia caeſus ibid.
M. Claudius dux contra Celtiberos II. 798
P. Claudius Cos. I. 82. a Rom. maledictis laceratus I. 87. multatus eſt ibid.
Clazomenae II. 705
Clazomenii immunitatem et Drymuſſam inſulam dono a Ro. accipiunt II. 610
Cleagoras Rhod. legatus Romam II. 754
Cleander Mantinienſis III. 34
Clearchus a Lyco captus I. 692
Cleo III. 28
Cleomachus Xenophanis pater II. 85
Cleombrotus I. 484. III 28
Cleombrotus Rhod. legatus Romam II 713
Cleomenes Megalopolim, noctu ingreſſus a ciuibus magnopere periclitatus, eiectus eſt I. 224. Lacedaemoniorum rex II. 212. fit tyrannus I. 214. eius conſilium de agris Argiuorum inuadendis I. 240. in fines Argiuorum impreſſionem facit ibid caſtra ad Selaſiam ponit I. 241. ab Antigono praelio victus I. 247. Alexandriam fugit I 248. Lacedaemoniis amatus I. 463. in acie ab Antiocho victus I 571. primus vitae et regni Ptolemaei inſidiator I. 607. in domo ampliſſima concluſus, cuſtodiis circummunitus I. 610. manus ſibi infert I. 614. in Megalopoleos proditione circa temporis obſeruationes peccat II. 168. 504. eius ingenium III. 27
Cleomenes Cleombroti F. tutor Ageſipolidis I. 484. alius pater Pytheae III. 138
Cleomenicum bellum cur a Polybio pluribus ſit expoſitum I. 249
Cleonae a Cleomene occupatae I. 221
Cleonaeus praefectus II. 440
Cleonicus Naupactius I. 695. 703

Cleonicus Aetolor. legatus I. 189
Cleonymus, Phliasiorum tyrannus I. 211
Cleopatra II. 707
Cleostratus Athen. legatus ad Ptol. de mysteriis II. 705
Cleoxeni ratio significandi per faces a Polybio correcta II. 265
Cletis Diactorius Lacedaem. exulum legatus Romam II. 650
Climax siue Scala I. 664
Clitor in Arcadia I. 457. II. 628
Clitoria I. 531
Clitorii I. 445. 469
Clitoriorum nemo conciliatus Cleomeni I. 226. eorum generosus animus a Theaeae maculatus ibid. eorundem vrbs ab Aetolis expugnata II. 191
Clupea a Rom. obsessa et capta I. 49. a Carth. obsessa I. 61
Clusinorum ager I. 173
Clusium vrbs I. 182
Clusius fl. I. 192
Cnidii II. 755
Cnidus III. 106
Cnopias Alorita I. 650
Cnossus vrbs I. 509
Cnossii a Rhodiis classem impetrant, cum Gortyniis Cretam sibi subiiciunt I. 507. eorum bellum contra Raucios II. 740
Cocinthus promontorium I. 165
Coela Naupactiae I. 705
Coelae Syriae Cypri rectores et Syriae regibus imminent I. 606
Coele Syria I. 557. 600. 618. 683
Coelo habitationis consimiles euadimus I. 462
Coelum in quatuor partes diuisum I. 302
Coeranus Smyrnaeorum legatus II. 503
Cognitio ex libris sine periculo II. 345
Colaeus, locus vrbis Megalopolis I. 226
Colchas II. 299. Hisp. regulus a Rom. auctus II. 563
Colchi I. 489
Colloquium publicum et familiare Marcii Cos. cum Agesipoli Rhod. legato II. 703
Colobatus amnis II. 598
Colophonii per legatos Attalo se permittunt I. 671. immunes ab omni tributo a Ro. facti II. 610
Colorum varietas in hominibus vnde proficiscitur I. 462
Colossii Rhodii casus I. 685
Colossi triginta cubitorum in aede Mineruae a Rhodiis in honorem Pop. Rom. dedicatus II. 754. Antiochi positus Sicyone III. 76
Columna foederis inter Achaeos et Messenios II. 652
Comanus II. 705. Ptol. iun legatus Romam II. 770
Commaginae III. 224
Comontorius Gallorum dux I. 499
Comparatio rerum Pop. Rom. et Carth. maxime ex bello Siculo fieri debet II. 617
Compasium et caedes ibi facta II. 611. 619
Concilium Achaeorum Clitore in Arcadia celebratum II. 628. Sicyone II. 649. 699. 718. Aetolorum Thermi conuocatum II. 687. Acarnanum Thurii conuocatum, de inducendis in Acarnaniam Romanis praesidiis II. 692. ab Antiocho conuocatum ex illustrissi-

 mis

mis ducibus post captam ab Antiocho Aegyptum II. 706
Concolitanus rex Gallorum I. 177 captus I 190
Conductitiorum copia nimia periculosa I. 111
Conii populus II. 208
Conope I. 522. 568. 578
Consilia militaria rarius aperta vi quam dolo perficiuntur II. 160. consilia ne exitus habeant minimum impedimentum sufficit II 161. consilium de futuris ineundum I. 118
Constantinus Porphyrogenita imperator II. 513 III. 4
Consul quid differat a dictatore I. 379. vterque duas legiones et auxiliorum partem habet II. 37. populi et senatus ope opus habet II. 22 consules Romani primi I. 282. Coss. ambo copias coniungunt, quoties necessitas aliqua vrget I. 358. alternis imperant I. 414. eorum potestas monarchica II 18 eorum ius proprium et potestas quanta ibid. milites conscripturi diem populo edicunt II. 25
Contoporia III. 59
Conuentus Titi et sociorum ad Tempe II. 529. Titi cum Philippo ad Tempe II. 532
Conuentus Lysimachiae Antiochi cum Ro. legatis II. 501 Achaeorum Megalopoli celebratus II. 618 647. Aegii I. 224. 225. II. 687. Argis II 623. Corinthi II 717. 813
Corbilo emporium supra Ligerim III. 221
Corbrenae I. 621
Corcyra I. 156
Corcyrenses II. 88. auxilium petunt ab Achaeis et Aetolis I. 157 Romanis se dedunt I. 160
Corditum siue pectorale II. 33
Corduba II. 798
Corinthiacus sinus I. 513
Corinthi Romanos Isthmici ludicri participes faciunt I. 163. ad rempublicam Achaeorum adiuncti I. 209
Corinthus I. 224. 438. 528 540. à Cleomene occupata I. 221. Graeciae compes II. 473. eius expugnatio III. 224
Cn. Cornelius classi praefectus I. 34. dedit se hostibus I. 35. alius Cos. I. 64
Cn. Cornelius Scipio Cos. I. 65. 195. alius classi a fratre praefectus I. 362. eius pugna naualis cum Asdrubale I. 392. imprudenter hostibus se credit II. 98. alius ad Philippum proficiscitur II. 545. ad Thermicum conuentum venit ibid. pedestri exercitui Ro. praefectus II. 101
L. Cornelius II. 501
P. Cornelius Scipio in Hispaniam missus I. 306 308. Hannibalis Alpium traiectionem admiratur I. 339. eius hortatio ad milites I. 343. eius et Hannibalis pugna I 345. classi Romanae praefectus I. 394. consul creatus I. 527. in Hispaniam missus I. 557
P. Cornelius Africanus II. 801. eius auctoritas ad populum III. 94
Cornu locus prope Byzantium I. 496
Corohea vrbs Boeotiae II. 675
Corona aurea ei, qui primus muros

fcenderit, datur II. 55.
li Rom. ab Aetolis data
. a Moagete II 596. Cn.
o-a Sagalaffenfibus data
. Romanis ab Eumene
4. ab Antiocho II 708.
diis II. 731 ab Ariarathe
. a Demetrio II. 775.
lopherne II 782
orum factio Thebis Ro.
fatur II 779
nfula II. 323. eius ani-
II. 324
vrbs I. 371
Coruncani legati in Illy-
I. 155
machinae fpecies I. 37.
fus I. 38
la III. 58. 105
olis apud Locros magi-
nomen II. 334
apud Cretenfes II. 632
III 222
I. 621
infula a Cn. Seruilio ca-
I. 393
I. 506
dryfarum rex II. 735.
III. 98
III. 222
nemini articulus pruden-
. 501. credere nemini
re eft facultatem rerum
larum II. 99
II. 532
a colonia Romanorum
I. 307
n I. 712
508. eius vniuerfae fta-
ibid.
s I. 674. eorum vitupe-
I. 442. tibiam et rhyth-
ad bella vfurpant I. 460.
mos feditionem inter
fe agitandi I. 508.. eorum res-
publ. II. 61. Lacedaemonio-
rum contraria II 64. demo-
cratica II. 65. veteratores II.
66. Philippum eligunt ad res
fuas conftituendas III. 14 me-
tu poenae tumultuantur
III. 240
Creticum mare I. 585
Cretiffare cum Cretenfe, prouer-
bium II. 122
Creton-polis I. 664
Crinon I. 580 582
Critolaus II. 413. vir peffimus et
Ro. inimicus II. 810. Achaeos
in odium Rom. incitat II. 812.
mortuus III. 138
Croton ciuitas II. 198. Croto-
niatae Ioui Homorio aedem
ponunt I. 203
Cryphon legatus ab Perfeo ad
Eumenem miffus II. 712
Ctefiphon I. 621
Cultus nimia cura II. 285
Cuma vrbs Attalo fe adiungit
I. 671
Cumaei II. 793
Cumanorum fines I. 93
Cumani I. 38
Cuniculi et leporis differentia
II 324
Cyamoforus fl. I. 13
Cyathus fl. ad Arfinoen Aetoliae
vrbem III. 202
Κύκνειον ἐξηχεῖν prou. II. 729. 759
Cyclades infulae I. 273. 454. 458.
459
Cycliadas II. 460. Philippi le-
gatus II. 529
Cydates Antitalcis F. Gortynae
cofmus II. 638
Cydoniatae I 519. auxilium ab
Eumene petunt II. 700
Cyllene I. 443

Cymaei ἀφορολόγητοι a Rom. facti II. 610
Cynaetha I. 455. proditione capta I. 456. direpta I. 469. eam Aratus proditione capere aggreditur II. 166
Cynaethenſes exules reditu in patriam impetrato vrbem ſuam produnt I. 457. primi in ipſa proditione occiſi ibid. genere Arcades I. 454. 460. coelo ſoloque vtuntur inclementiſſimo I. 462. eorum vrbs ab Aetolis haſtae ſubiecta II. 191
Cynoſcephalae tumuli II. 484. 536
Cynus I. 528
Cyphas a Lycurgo capta I. 485
Cyprus I. 606
Cyrenenſium contra Ptol. iuniorem rebellio II. 768
Cyrenae II. 424
Cyrmaſa vrbs a Rom. capta II. 599
Cyrrheſtae I. 629
Cyrtii funditores I. 633
Cythera I. 437
Cyziceni I. 497. 650. foedere inter Eumenem et Pharnacem comprehenſi II. 666

D.

Daae I. 673
Dalmatae a Gentio rege deficiunt et cum finitimis bella gerunt II. 779. eorum contumelia legatis Ro. facta II. 780
Damalus I. 276. ſeptimo die ab Aemilio capta ibid.
Dimalle II. 88
Damaſippus Macedo II. 766
Damippus Lacedaemonius II. 522
D[illegible] II. 552. Aetolos aduerſus Rom. incitat ibid.
Damocles III. 49
Damocritus Calydonius Aetolorum legatus Romam miſſus II. 472. III. 142
Damon Ptolemaei legatus Romam II. 683
Damon Rhod. legatus ad Coſ. Rom. et Perſeum II. 713
Damoteles II. 585. 589
Damoxenus Achaeorum legatus II. 535
Damura fl. I. 658
Danae ex aede Cereris ab Agathocle in carcerem coniecta II. 414
Danaus τὰ ὑδρεῖα Argis demonſtrauit III. 212
Daochus III. 72
Daorſi II. 779
Dardani I. 152. Macedoniam inuadere parant I. 525. a Baſtarnis et Perſeo metu perculſi II. 669
Darius I. 619. II. 335. 463. Scythas petens ponte fretum iunxit I. 495
Daſſaretis I. 714
Daſſaritae gens Illyrici III. 202
Daulius vrbs I. 469
Daunia II. 153
Daunii I. 380
Deceates III. 221
Decem viri a ſenatu lecti ad res Graeciae componendas II. 535. 538. 540
Deceres nauis praetoria II. 431
Deciatae II. 789
Decius Campanus I. 11
Decretum ſenatus et Titi imp. de libertate populorum Graeciae II. 541
Decuriones qui II. 35
Dei apud Arcades hymnis et paeanibus celebrati I. 461
Deigma

Deigma Rhodiorum I. 489
Deliberandum de futuro, ceu de re iam facta, non est I. 149
Delicta quomodo in castris puniuntur II. 52. eadem quum plures admiserint quid fit II. 53
Deliorum cum Atheniensibus controuersiae II. 778
Delphi III. 97
Delphica Gallorum clades I. 9. 175 198
Delta regio Aegypti I. 321
Delus III. 97
Demaratus Atheniensium legationis ad Ptol. princeps II. 705. Corinthius II 9
Demetrienses I. 699
Demetrias I. 262. 600. II. 260. 540. Thessaliae compes II. 473
Demetrias I. 259
Demetrius rex Macedon. I. 207. II. 177
Demetrius alius rex Maced. I. 210
Demetrius Ariarathis F II. 791
Demetrius Atheniensis Ptolemaei legatus II. 612
Demetrius Euthydemi F. II. 320
Demetrius Pharius I. 159. 276. Illyriorum dux I. 241. 273. 279. 453. 486. 526. 576. 702. II. 780. III. 16
Demetrius Philippi pater I. 4. 147. 469. III. 82. regnauit ann. X. I. 210
Demetrius Philippi F. Romam missus II. 631. 634. a senatu benigne habitus et dilectus II. 635. Philippo patri et Perseo fratri inuisus II. 643
Demetrius Ptolemaei amicus III. 106. 131
Demetrius Seleuci Syriae regis F. obses Romae II 750. clam Roma discessit ibid. natura συμποτικός II. 762. III. 210 idem rex Syriae II. 773
Demiurgi Achaeorum II. 641
Demochares a Timaeo conuitio affectus II. 331. III 43
Democletus, vide Cleoxenus.
Democrates Philippi nauarchus II 431
Democratia vna ex tribus reip. formis II. 4. quaenam est censenda II. 5. quomodo fit II. 13. degenerat in βίαν καὶ χειροκρατίαν II. 14
Demodocus equitum Achaicorum praefectus I. 694
Demophanes III 34
Demosthenes III. 43. 204
Demosthenes scriba regius II. 460
Demosthenes Philippi legatus II. 529
Dentheletae Thraces II. 648
Diaeus Achaeus vir pessimus et Rom. inimicus II. 810. III 138. eius bona venduntur per quaestorem III 147
Dianae fanum asylum I. 457
Dianae Cindyadis simulachrum sub diuo positum nunquam ningitur neque compluitur II. 443. templum Abydi II. 450. Lussis I. 469. in Elymaide III. 111. in Hiera come III. 130
Diatonium Lyctiis a Gortyniis contributum II. 632
Dicaearchus II. 506. Trichoniensis Aetolorum legatus Romam missus II. 472. 550. Aetoles aduersus Rom. incitat II. 593. III. 217
Dicetas legatus a Coronaeis ad Marcellum missus II. 670. in carcerem coniectus mortem sibi consciscit II 672
Dictator et consul quid differant I. 379.

I. 879. Dictatore creato omnes magistratus soluuntur, praeter tribunos ibid.
Dictatores duo simul apud Rom. I. 403
Didascalondas Cretensis. II. 457
Didyma-Tiche I. 672
Diei tempora quomodo inuestigantur II. 164
Dies populo edicitur a Coss. milites conscripturis II. 28
Difficilia tempore et consuetudine fiunt facillima II. 267
Difficultates ab vtili re nos auertere non debent II. 268
Diganes magistratus nomen apud Seleucenses I. 636
Digeri gens Thraciae III. 204
Dignitates apud Carth. largitionibus redimuntur II. 77
Diligentia quantum differt ab ignauia I. 685
Dino Rhodios a Rom. amicitia abducere conatur II. 677. cur Perseo fauet II. 678
Dinocrates Attali nauarchus II. 431
Dinocrates Messenius legatus Romam II. 640. eius elogium III. 87
Diocles Parapotamiae praefectus I. 659
Diodorus Demetrii educator II. 760
Diogenes Susianae praefectus I. 623
Diogenes Mediae praetor I. 637
Diogenes Acarnan. II. 693
Diogenes Holophernis legatus Romam II. 782
Diognetus nauarchus I. 619. 643. 645. 648. 658
Diomedon Seleuciae praefectus I. 627
Diomedon Cous
Dionysius satellitum praefectus
Dionysius Thrax
Dionysius Syracusanus I tyrannus Siciliae II. lertiss. in administra rum a Scipione habi
Dionysodorus Attali na
Dionysodorus Attali le 460. legatus Ptolem
Diophanes Megalopolit 560. 623. exulum pat suscipit II. 650. a P Antiochum missus II. elogium
Diopithes honores Eu Achaeis delatos euerti
Dioryctus isthmi
Dioscurium
Dipylum locus Athenis
Disciplina Romanis saluti castrensis Rom.
Dissensio de rep. a Lycu lata II. 65. inter du culosissima
Dium II. 711. a Scopa I. 520. 57
Dodona I. 57
Dodonaeum fanum a D cho euersum
Doliche
Dolopae a Rom. liberati
Dolopia
Cn. Domitius Cos.
Cn. Domitius Rom. leg Achaeos
Dorymachus Trichonien strati F. I. 432. II. 50 expeditio aduersus M I. 438. Aegiratas I. 513.

ιlorum creatur I. 527.
irī partem vastat ibid.
ppetias mittit I. 542.
ı Thessaliam proficisci-
I. 564
s Aetolis I. 648
Romanos soluitur an-
ıa trima die III. 119
stipendium quotidia-
uitis Rom. II. 56
II. 320
ı siue Drepana I. 70.
77
insulae II. 610
: bello diffidere quam
osum I. 414. II. 206.
prehensione digni, alii
I. 97. culpandi qui nec
, nec praerupta loca
ad vrbem capiendam
ne I. 597. ducis offi-
circa praedae diuisio-
I. 244. ducis virtutes
et vitia, quae vtilita-
ublicam vel calamita-
fferunt I. 597. locus in
onibus II. 231. 232
ordinum II. 33
duo cur cuique mani-
ttribuuntur II. 34
sus apud Rom. III. 244
s Cos. I. 36
ons Thraciae III. 222
627. 632. ab Antiocho
a I. 653
rbs Achaeorum I. 207.
551. 690
I. 516. et Patrenses pri-
ncordiam ineunt I. 206.
e rursus iidem cum Tri-
sibus et Pharaeensibus
I. 207
nsis ager I. 220

Dyrrachium ab Ill. aquationis
specie pene capta I. 157
Dyrrachii portus I. 156
Dyrrachini auxilium petunt ab
Achaeis et Aetolis I. 157. 578

E.

Ebrietas magnorum malorum
caussa I. 369
Ecbatanorum Mediae vrbis situs
II. 234
Bedetum III. 84
Echecrates Thessalus I. 650. 677.
alius III. 48
Echetla vrbs I. 23
Echinum vrbs II. 464. 532
Echinaeensium vrbis situs II. 195
Echedemus princeps legationis
Athen. II. 555
Ecnomum I. 42
Edeco regulus Hispaniae II. 246.
primus ex Hispaniae regulis
ad Scipionem accedit II. 247
Edessa I. 697. III. 223
Elaea II. 561. III. 130
Elaeensium ager ab Antiocho va-
status II 562
Elaeus castellum Calydoniae
I. 524
Elatea I. 597
Elatia II. 536. III. 101
Elea I. 522. Elei I. 436. 516. 582.
vitae rusticae amantissimi I.
536. eorum agri bonitas ibid.
Eleatae in Italia I. 33
Elephanti Hannibalis magistris
morigeri donec aliqua occur-
reret aqua I. 316. eorum tra-
iectio I. 315. intrare aquam
non audent I. 317. prae metu
praecipites in flumen se de-
dunt ibid. vno excepto mo-
riuntur I. 361. Elephantorum
eorum

eorum inter se pugnandi modus I. 679. Libyci indicis inferiores I 680
Eleuthernaei I. 508
Elia Laconiae I. 585
Elinga II. 299
Elis I. 600
Elisphasii II. 288
Ellopium III. 203
Elorus fl. I. 8
Elymaei I. 621
Elymaeis III. 111
Emathia, quondam Poeonia dicta III. 92
Emporia, loci nomen apud Afros I 134. 284. ager circa minorem Syrtim II. 771
Emporiae in Hispania I. 362
Emporium I. 305
Enchelanae I. 712
Enipeus amnis I. 699. II. 711
Enna oppidum I. 40
Ensis Gallorum mucrone caret I. 194
Eordaea II. 485
Eordi III. 223
Epaenetus Boeotorum legatus II. 646
Epaminondas I. 479. II. 62. 98. eius cum Hannibale comparatio II. 153. aduersarios vincens a fortuna vincitur II. 155. III. 112
Eperatus Pharaeensis praetor Achaeorum creatus I. 551. a milite Achaico contemtus I. 601
Epetium Lissiorum vrbs II. 779
Ephesus I. 609. Eumeni a Rom. data II. 610
Ephori Messeniorum I. 434
Ephorus historicus I. 460. III. 224. de repub. Cretensium scripsit, quae Polybius reprehendit II. 64. 66. 143. Ephori dictum II 346. III. 45
Epichares praefectus Rhodiae nauis III. 107
Epicharmus II. 501
Epicydes Syracusius II. 598
Epidaurus a Cleomene occupata I. 211
Epigenes I. 616. nefarie occisus I. 630
Epigramma in columna a Messeniis ad Iouis Lycaei aram dedicata sculptum I. 479
Epirotae I 241. 475. eorum LXX. vrbes a P. Aemilio dirutae III. 225. legatio ad Philippum II. 258
Epirus I. 512
Epistratus dux Achaeorum I. 446
Epitalium I. 547
Epium ibid.
Eposognatus Gallorum regulus II. 600
Equi Hannibalis e puppibus nantes tracti I. 311 amissi biduo vel triduo post in castra redeunt I. 328. eorum armenta regia in manibus Medorum I. 620
Equitatus ad victoriam Carthaginiensibus maximo vsui fuit I. 425
Equitis praemium, qui hostem prostrauit et spolia detraxit III. 55
Equitum centuriatio antiquo et nouo modo II. 29
Equites in decem turmas diuiduntur II. 35. eorum armatura antiqua et noua ibid. eorum sedes in castrametatione II. 40. 43
Eratosthenes III. 212. vltimus geographiam tractauit III. 215. eius

...μαυ... a Polybio III. 223
...rbs I. 28. ab Hanno-
...a I. 29
...vrbs Lusitanorum II. 798
II. 540
...eraeae II. 481
... mons I. 385
... poetis Padus fl. dictus I. 168
...us fl. I. 532. ei mons
...us ibid. fl. in Asia II. 321
... diuitiis et cultu cla-
I. 92. situs ibid.
II. 436
honore et agro a Ro. II. 610
...s I 91
... a Romanis capta I. 92
... Erycinae Veneris ae-
...allis spoliata ibid.
...s I. 665
97. eorum status I. 564
362. 411. Praetorum
...reta I. 179
168. e regione circum-
... a Gallis eiecti I. 170.
...anis caesi I. 175
...mare I. 165
... I. 242. 243. 594
...s a Lyco captus I. 693.
Aegiensis calumniam a
...o patitur II. 815
I. 222. 528
...omen puellae ab Antio-
...natae III. 206
... Chalcidensis II. 572
...les III. 72
...Cleomenis frater I. 242.
...peritia in re militari I. 246
...s I. 348
II. 561

Eudemus Milesiorum. legatus ad Ptolem. II. 705. 706
Euemerus Bergaeus III. 216
Euergetes Physcon III. 225
Eulaeus belli inter Antiochum et Ptol. caussa II. 706
Eumenes rex Pergami I. 225. eius elogium III. 128. eius societas cum Achaeis II. 560. auctor est Rom. ne pacem ab Antiocho oblatam accipiant II. 561. Romam venit II. 572. grate a Rom. acceptus II. 573. is eiusque frater quibus regionibus et vrbibus a Rom. sint donati II. 610. CXX. talenta Achaeis pollicetur II. 618. fratres Romam mittit II. 656. pacem cum Pharnace facit II. 664. honores ei ab Achaeis delati instaurantur II. 692. Attalum fratrem Romam mittit II. 749. 772
Eumenes legatus Ptolemaeorum II. 716
Euphanes Cretensis Antiochi dux II. 547
Euphrates I. 630. 659. eius fluminis natura II. 195. III. 24
Eupolemus Aetolus II. 480.
Eureas Achaeorum legatus Romam II. 743. 747
Euripidas Aetolorum dux I. 516. 528. dux ab Aetolis accitus I. 692
Euripides Cynaethae praefectus I. 458
Euripidis locus I. 59. 710. II. 344
Euripus I. 600. 702. 713
Euromenses II. 462. eorum oppida a Mylassensibus occupata II. 732
Euromus II. 538
Europa I. 3. 254. tertia pars terrae I. 303. eius partes ibid. eius

eius nationes pugnacissimae ad occasum I. 3
Europus vrbs I. 627
Eurotas, vide Galesum.
Eurotas fl. I. 589. 591. III 58
Euryclidas I 710
Euryleo praetor Achaeorum III. 32
Eurylochus Magnes I. 650 674
Euthydemus II. 220. pugna eiusdem cum Antiocho II. 270
Euxinus Pontus I. 619. vide Pontus.
Exercitatio cum arte praestantior imperitia et vsu militiae I 138. a Lycurgo instituta II. 68
Exercitus Rom. partes duplici appellatione signatae I 42. Scipionis quomodo exercebatur Carthagine Noua II. 229. eius et domus similis ratio II. 232
Exitus consilii in omni incepto quis futurus sit cogitandum III 239
Exta victimae de more Philippo ostenduntur II 88
Extraneorum sedes in Rom castrametatione II. 43
Extraordinarii quinam sint II. 37. eorum in agmine ordo II. 57
Exulibus Romanis Neapoli, Praeneste, Tibure impune degere licet II. 21
Exules Aeni et Maroneae II. 625

F.

Fabius Roman. senator et historiographus I 21. 96. 262. 263. aliena a ratione, quae scribit ibid. eius historiae quorsum meminit Polybius I. 264
Fabius et Scipio Lucii fil. III. 114
L. Fabius legatus a Scipione Carthaginem missus II. 77
Q. Fabius Maximus dictator creatus I. 379. initio spretus I. 381. 403. sacrorum caussa Romam reuocatus I. 390. eius cunctatione res Rom. seruata I. 406. eius constantia I. 405
Q. Fabius Labeo II. 609
Q. Fabius legatus a Tito Romam missus II. 476
Q. Fabius Maximus Rom. legatus ad coercendas Prusiae iniurias II 787
Q. Fabius Maximus Siciliae praetor II. 806
Faces accensae cornibus boum alligatae I. 388. ad signum dandum, vide Pyrsia II. 263
Faesula vrbs I. 183
Falernus I. 384
Faliscorum bellum ciuile cum Rom. I. 105
Fames Carthaginiensium Agrigenti obsessorum I. 28
C. Fannius Rom. legatus ad res Illyrici visendas II 779. ad coercendas Prusiae iniurias II. 787. ad Achaeos II. [illegible]
Fanum Acarnanum I. 521. Castorum Seleuciae I. 643. Mineruae Chalcioeci I. 465. 482. Neptuni in Taenaro a Timaeo spoliatum II. 186. Neptuni prope Mantineam II. 155. 287. apud Milesios II. 442
Ferentani I. 181. 380
Ferocia multorum malorum caussa I. 369
Fidem non merentur quorum principium ignotum I. 7
Fides violata inter latrones societatem dissoluit I. 474. fidei pigno-

i inter homines maxi- I. 456. II. 99
d Graecos non serua-
79. eius seruatae a ca-
tom. exemplum II. 81.
gatos Romanis fide ni-
iquius II. 283
ermittere et victoris ar-
se permittere eiusdem
ationis apud Rom.
II. 549. 804
Rom. legatus II. 788.
nis vulneratus II. 789
ius legem de diuidun-
is suasit I. 176. Cos.
patum prudenter exer-
io consuluit I. 194
Cos. I. 362. ad rem
a ineptus I. 368. in-
is I. 273
inus, vide in Titus.
ter Rom. et Carthag.
aeneis inscripta I. 287
inter Romanos et
enumeratio I. 282. et
s.
manorum cum Hiero-
5. cum Teuta I. 162.
arthaginienses et Phi-
Macedoniae regem
Locrensium cum Si-
. 329. Romanorum
olis II. 594. Scipionis
ibili, et aliis Hispan.
Rom. cum Antiocho
Rom. cum Ptol. ma-
770. inter Attalum
am II 792
ipub. simplex et vno
constans periculosa
II 15
r hom. varietas vnde
I. 462
ciuitates continet II. 65.
II.

ea et temperantia vitium nec vim admittunt II. 68. eam a puero exercere oportet III. 10
Fortuna quotidie noui aliquid moliens I 6. ei non confidendum I. 59. II. 124. 366. potentiam suam monstrat I. 149. maximas hominum actiones inopinato fine amat terminare I. 248 occasiones largitur damna resarciendi II. 244. inceptis virorum fortium interdum resistit II. 400. poenas ab Antiocho et Philippo exigit II. 406. consilio Roman. de liberanda Graecia non est aduersata II. 543
Fortunae inane nomen III. 237
Forum in castrametatione II. 42
Fossa regia I. 631
Fugitiui legibus RR. cruciati necantur I. 115
C. Fuluius Cos. I. 159
Cn. Fuluius Cos. II. 151
M. Fuluius Cos. II. 585
Q. Fuluius Cos. I. 191
Q. Fuluius legatus a Tito Romam missus II. 472
Ser. Fuluius Cos. dux classis R. I. 61
Fumo aduentum significare I. 312
Gn. Furius Cos. I. 65
P Furius Cos. I. 192
Fures in castris fuste percutiuntur II. 53
Fures abigei apud Graecos II. 326
Fustuarium poenae genus II. 52
Futura praedicere coniectura ex iis, quae acciderunt, haud difficile II. 4
Futuri spes incerta I. 149. 293

G.

A. Gabinius ad Achaeos legatus II. 813
Gadara I. 662. III 205
Gades III. 216
Gaesati Galli cur ita dicti I. 177. 195. nudi pugnant I. 187
Gaezotoris legatos ad Attalum mittit II. 653
Galatae I. 254. Tectosages I. 634
Galaria II. 654
Galatis prouincia I. 661
Galatus rex Boiorum occisus I. 176
Galea Romani militis II. 33
Galeatorum venatio III. 212
Galesus fl. II. 140
Galli gallinacei maioribus animis decertant quam viribus I. 96
Galli Aegosages I. 671
Galli Phoenicen produnt I. 151. a popularibus patria eiecti I. 154. a Carthaginiensibus in Siciliam missi I. 26. Erycinae Veneris aedes spoliant I. 154. in Thracia III. 24
Gallorum bella cum Romanis ordine exposita libro II. Tyrrhenis adsident I. 170. eorum metus Graecos saepe anxios habuit I. 198. Romam capiunt I. 9. et per septem menses in potestate tenent I. 177. Transalpini I. 167. cur sic dicti ibid.
Galli ira atque impetu non consilio reguntur I. 197 atrocissimi in primo impetu I. 193. legatos Rom. a Manio missos necant I 174. eorum pugnandi modus I. 195. 419. eorum consuetudo quoties aliena rapuerunt I. 173. inconstantes I. 193. molles et impatientes I. 366. Hannibali se iungunt I. 347 ante Hannibalem Alpes superauerant I. 319. a Thracibus debellati I. 499. ad Byzantios veniunt, ibique sedes ponunt ibid. vrbes ad Hellespontum vastant I. 715. Lunae defectum loco ostenti ducunt I. 672
Galli Tolistobogi II. 600. in Olympo monte a Rom. victi ibid. Tectosages specie colloquii Rom. Imp. insidias struunt ibid.
Gallia Cisalpina I. 306. 364
Gallici nominis terror pristinus Romanorum animis insidet I. 179
Gallograeci I. 255. a Rom. impetrant, vt suis legibus vtantur II. 742
Garsyeres dux Achaei in Asia I. 664
Gatalus Sarmata II. 666
Gaza I. 657. 675. eius obsidio III. 61
Gazensium virtus III. 61
Gelias Phocaeensium legatus II. 559
Gelo quibus muneribus Rhodios donauit I. 686. III. 11. eius aetas III. 12
Gentius II. 694. rex vino deditus II. 779. III. 269
Gentii apparatus ad bellum cum Perseo contra Rom. II. 781
Geometria imperatori necessaria II. 163. 171. eius inscitia quam periculosa in bello II. 169
Gephrum ab Antiocho captum I. 661

Gera

. 642. 647. Gertaei liber-
ab Antiocho donati cum
rant III. 242
'haebatidis vrbs I. 712
lassaretidis vrbs ibid.
vrbs I. 399. ab Hanni-
capta I. 713
Lilybaei praefectus mili-
a Africam traiicit I. 167.
increpatio ad milites I.
a mercenariis militibus
rehensus, in carcerem de-
s I. 115. eius supplicium
I. 131
Carth. legatus ad Rom.
II 804
strytanus Carth. legatus
om. ibid.
Roman. excellit I. 190.
allici forma ibid. I. 193.
. atque Hispanici I. 420
es Abydenus vrbem Phi-
tradere parat II. 453
s Persei legatus ad Gen-
II. 694
II. 693. ex insula Lemno
ex iis, qui ferri conglu-
onem inuenerunt III. 211
ad mare satae cuius fru-
unni pinguescunt III. 211
difficile paratur et con-
tur II 580
s a Lycurgo captae I 485
s castellum Arginorum
I. 586
Antigonus I. 207
ocus in Tempium aditu
II. 490
a oppidum II. 600
Telphussiae ab Euripida
I. 517
Messenius I. 564. III. 12
s fl. I. 242
in Creta II. 632

Gortynii et Cnossii Cretam inua-
dunt I. 508. eorum bellum
contra Rancios II. 740
Gorza oppidum I. 121
Graecia Magna in Italia I. 203.
427
Graeci fidem non seruant II. 78.
79. eorum consultatio super
Rom. legatione et imminente
bello Persico II. 689. conster-
natio ex Rom. sententia contra
reos lata II. 748
Gulussa rex Numidarum III. 134
Gyges I. 206
Gymnasium Abydi II. 450
Gyridas I. 483
Gythium I 248. Lacedaemonio-
rum nauale I. 585

H.

Haliartiorum factio Thebis Ro-
manis aduersatur II. 670. 675.
eorum agrum quomodo Athe-
niens. sibi vindicare voluerint
II. 739
Halys fl. II. 601. 653
Hamilcar Barca pater Hanniba-
lis in Siciliam venit I 93. res
ibi gestae ab eo ibid. et dein-
ceps. praecipuum decus ex eo
bello retulit I. 105. vide A-
milcar.
Hamilcar alius II. 804
Hannibal Hamilcaris F. I. 180.
266. odium in Romanos a
patre accipit I. 267. in Hispa-
niam cum patre proficiscitur
I. 146. Afdrubali in Hispa-
niarum praefectura succedit
I. 179. 269. eius res gestae
in Hisp. primis imperii tem-
por. I. 269. legatos Roman.
superbe excipit I. 272. pro-

 fectu-

fecturus ad bellum contra Rom. dat fratri Aſdrubali remanſuro praecepta I. 297. rerum a ſe geſtarum monumentum conſeruat I. 298. proficiſcitur ex Hiſpania contra Ro. I. 300. Pyrenaeos tranſit I. 306. Rhodanum traiicit I. 309. primam cum Rom. pugnam committit I. 315. Alpes quomodo ſuperauit I. 318. 320. 321 et ſeqq. caedem facit Allobrogum I. 325. vix viginti millia habuit I. 182. in Italiam peruenit a Carthagine Noua quinque menſibus I. 331. ſuos ſub exemplo animat I. 340. item oratione I. 341. vincit Scipionem ad Ticinum I. 346. deliberat cum fratre Magone I. 355. Sempronium vincit ad Trebiam I. 358. 359. 360. capillamenta et veſtes quotidie mutat I. 365. oculum amittit I. 368. Flaminium vincit ad lacum Thraſymenum I. 371. 372. 373. moratur circa vrbes ad ſinum Hadriaticum I. 378. 379. 380. Campaniam populatur I. 386. ſtratagemate fallit Fabium I. 387. ad Geryonem caſtra ponit I. 400 oratione hortatur ſuos ad pugnam Cannenſem I. 416. 417. vincit ad Cannas I. 421. 422. 423. foedus facit cum Philippo II. 85. Tarentum capit II. 130. vrbem Romam petit II. 149. cum Epaminonda comparatur II. 153. prudentia eius laudatur II. 244. vberius etiam II. 297. ex Italia redit in Africam contra Scipionem II. 378. cum Scipione colloquium habet II. 385. ſuos hortatur oratione II. 393. aciem prudenter diſponit II. 399. vincitur a Scipione ibid. diſſuaſorem pacis de ſuperiore loco detrahit II. 403. pacem ſuadet ſuis et conficit II. 405. in Aſia ſuſpectus eſt Antiocho I. 266. poſcitur a Romanis II. 571. 607. eius ingenium III. 26

Hannibal Agrigenti praefectus I. 28. Panormi I. 35. inde egreditur I. 31. claſſis dux I. 38. cruci affixus I. 40. eius filius Hannibal I. 78

Hannibal alius Hamilcaris F. I. 73. ad Adherbalem nauigat I. 77

Hannibal Barcae in ducatu collega I. 135. cruci affixus I. 140

Hannibal Rhodius I. 77

Hannibal alius Carthaginienſis triremium praefectus II. 518

Hannibal Monomachus III. 29

Hanno dux Carthaginienſium I. 29. Erbeſſum occupat ibid. dux claſſis I. 45. 99.

Hanno Carthaginienſium praefectus I. 109. acerbus in ſubiectos I. 118. ignaue ſe geſſit in bello Libyco I. 121. a copiis, quae in Sardinia defecerant in crucem actus I. 128. is et Barca inter ſe conciliantur I. 148

Hanno tractui cis Iberum praefectus I. 300

Hanno Bomilcaris F. I. 310

Hanno Carthaginienſium dux a Scipione captus I. 363

Haſdrubal Giſconis F. III. 25.

Hannibal frater ſenior III. 26.

alius III. 134

Haſta

I N D E X.

Hasta velitaris II. 31. praemium eius, qui hostem vulnerauit II. 54
Hastae equitibus antiquis inutiles II. 35
Hastati ex quibus fiunt II. 31. eorum arma II. 33. eorum diuisio II. 34. eorum sedes in castrametatione II. 41. eorum manipulorum cuiusque legionis ordinatio II. 46
Hecatondorus Byzantiorum princeps I. 500
Hecatodorus artifex statuarius I. 543
Hecatombaeum I. 220
Hecatompylus I. 118
Hecatompylon Parthyae vrbs vnde sic fuerit dicta II. 237
Hegesianax II. 501. 544
Hegesias II. 702
Hegesilochus Rhodiorum Prytanis II. 673. 702. legatus Romam II. 685
Hegias Phocaeens. legatus II. 559
Helice a mari hausta I. 207
Helicranus I. 152
Heliotropium I. 700
Hellespontus I. 497. 504. 606. II. 501
C. Heluius II. 596
Hephaestia II. 545
Heraclea I. 27. 28. alia II. 260, a Rom. capta II. 548
Heraclea Minoa I. 42
Heracleotae II. 793. foedere inter Eumenem et Pharnacem comprehensi II. 666
Heraclidae I. 206. eorum principatus I. 481
Heraclides homo perditus, eius genus et origo II. 351. III. 58
Heraclides Gyrtonius Thessalici equitatus praefectus II. 483
Heraclides Byzantius II. 565. Antiochi legatus Romam II. 683. P. Scip. priuatim colit mandata regis ei aperit II. 568
Heraclidis aduentus Romam cum Alexandro et Laodice Antiochi regis liberis II. 794. 795. a senatu impetrat, vt dicti liberi in regnum reuerterentur II 797
Heraclitus I. 491. II. 345
Heraea I. 541. II. 544. Antigono se dedit I. 225
Hercules I. 516. quo sensu Olympia instituerit II. 343. eius columnae I. 146. II. 208. 256, 448
Hermaea promontorium I. 48
Hermaea promontorium I. 61
Hermias summus in aula Antiochi I. 616. Epigeni conuicium facit I. 628. Epigenem calumniatur I. 617. eius dolus aduersus Epigenem I. 630. Seleucenses criminatur, variis tormentis, in eos saeuit I. 636. confossus I 640. eius vxor et liberi ab Apamensium vxorib. et liberis lapidibus obruti ibid.
Hermionenses I. 211
Hermione a Cleomene occupata I. 221
Hermogenes I. 645
Heroes apud Arcades hymnis et paeanibus celebrati I. 461
Hesiodus I. 559
Hestiae promontoria I. 495
Hetaeri I. 634
Hetruria I 321. 332
Hiacynthi tumulus I. 152
Hiera come III. 55. 130
Hieromnemon Cothon I. 506
Hieronesus insula I. 99

Hiero et Artemidorus ab exercitu Syracusiorum magistratus creati I. 12
Hiero regnum apud Syracusas obtinuit ibid. praetor a Syracusiis factus I. 13, affinitatem cum Leptine contrahit ibid. eius pugna cum barbaris Messanam obtinentibus ibid. eius pugna secunda aduersus eosdem I. 14. hoste fugato Syracusas reuersus rex salutatur ibid. foedus cum Carthaginiensibus facit I. 16, ab Appio Cos. R. victus I. 17. legatos ad Coss. Ro. de pace mittit I. 24. prudentiae fructum maximum tulit I. 25. in regno Syracusano aetatem exegit ibid. hostis Carthag factus I. 26. Romanis inopia laborantibus necessaria suppeditat I 29, Carthaginiensibus I. 135. cum eo bellum gerere Carthaginienses vetantur I. 103 Romanis auxilia mittit I. 362, Rhodiis multa donat I. 686. II. 519 III. 11. aetas III. 12
Hieron I. 489 495. fine Fanum a Prusia Byzantiis ademtum I. 503
Hieronymus rex amicitiam Ro. respuit II. 519 cum Carth. foedus facit II. 520. natura lenis II. 521, bellum cum Ro. decernit II. 522. eius elogium III. 10. alius III. 72
Himera fl. II. 520. 522
Himilco dux I. 71. praefectus vrbis Lilybaei I. 74, 88
Hippacritae I. 116. 119. 125, a Carthaginiens. deficiunt I. 134. ab iisdem recipiuntur I. 143
Hippana vi a Rom. capta I. 40
Hipparchus Iliensium legatus II. 616
Hippias Boeotorum praetor II. 615. a Coronaeis eiectus II. 670. Persei legatus II. 680
Hippo I. 380. III. 224
Hippitas I. 611
Hippocrates Syracusius II. 518. 522. III. 26
Hippocritus III. 105
Hippolochus I. 661. Thessalus I. 674. Romam ductus III. 100
Hippomedontis filia I. 484
Hipposthenes Hieronymi legatus II. 520
Hirpini I. 385
Hispania I. 146
Hispani a Carthag. in Siciliam missi I. 26. montani I. 297. eos Pyrenaei montes diuidunt a Gallis I. 305. eorum vituperatio I. 395, quomodo ornati pugnant I. 420. Hispaniae pleraque loca Poenorum iuris facta I. 15
Historia in vnum corpus coacta I. 4. ex ea doctrina parabilis ad capessendum rempub. I. 1. ad vitae rationes cognoscendas I. 60. fraudes cauendae I. 658. eius et tragoediae finis contrarius I. 228. particularis ad rerum vniuersarum notitiam parum confert I. 65, eius scriptores et lectores ad quid attendere debent I. 294. eius nouitas allicit ad sui lectionem I. 2. memorabiles fortunae lusus memoriae tradere debet I. 18 197. a variis separatim scripta nihil certi habet I. 295. veritate destituta inutilis I. 21, II. 330. a veritate definitur ibid. quando

do bene se habebit secundum Polyb. II. 348. hist. res ardua ibid. historiae vniuersalis scriptorum praecipua cura circa principium I. 604. nihil ab vtilitate alienum et oblectatione continere debet II. 427. eius circumstantiae quaedam obseruandae I. 294. temporibus Const. Imp. erat infinita II. 513. rerum gestarum vtilissima II. 145
Historici praecipua cura I. 235. particulares rerum summam non complectuntur II. 101. interdum laudare interdum vituperare eosdem debent I. 21. II. 333. 446. falso opponere se debent I. 228
Holcades I. 270
Holophernes II. 782
Homerus II. 166. 494. 343. 346. 347. 395. 400. helluo III. 46
Homeri locus I. 390
Homeri loci illustrati III. 213
Homo animal omnium crudelissimum I. 132. 133. et maxime formidabile, vbi in rabiem inciderit II. 777
Homines interdum deteriores brutis II. 420. 475. idem animal versutissimum et fatuissimum I. 668. humani nihil alienum a se putare debet II. 126. aliter laudantur aliter felices praedicantur II. 200. modo ad salubria modo ad contraria consilia inclinant II. 446. bene de hominibus merendo opes sibi parant II. 249. interuallis distantes cur differentes inter se I. 462
Hominum ingenia quam varia I. 462
Honesti notitia quando incepit II. 8. eius contemplatio apud vulgus vnde II. 9. eo nihil pluris faciendum. I. 475
Hoplites riuus III 58
Marcus Horatius Cos. primus I. 282
Horatii Coclitis fortitudo et constantia II. 76
Hortationes mercenariis necessariae I 412
L. Hortensius Rom. legatus ad Prusiam II. 784
A. Hostilius Procos. II. 686. Cos. III. 101
Hyacinthi tumulus prope Tarentum II 132
Hyanthensium ager a Philippo vastatus I. 83.
Hymnos canere apud Arcades pueri assuefacti I. 461
Hypana vrbs Tryphaliae I. 542. a ciuibus Philippo tradita I. 544
Hypanis III. 218
Hypata II. 548
Hyperbasis dux Antiochi II. 237
Hyperbatonus II. 726
Hyperbatus praetor Achaeorum II. 658. eius sententia in concilio Achaeorum super litteris Rom. de restitutione exulum II. 659
Hypsas fl. II. 174
Hyrcania I. 620. II. 237
Hyrcanum mare I. 638

K.

Iapyges I. 181
Iapygia promontorium II. 198. III. 221
Iason I. 489

Iaſon Phanotenſium oppido praefectus I 696
Iaſſus II 462
Iaſſenſium vrbis ſitus II. 442
Iberus amnis I 164. 271. 300. eius tranſitio cauſſa bellorum inter Romanos et Carthaginienſes I. 259
Iberia I. 274 304. Europae pars vbi ſita I. 303. 304
Iceſias II. 592
Iceſius Mileſiorum legatus ad Ptol. II. 705. 706
Ignatia via ex Apollonia in Macedoniam eiusque longitudo III. 223
Ignauia multorum malorum cauſſa I. 369. quantum differt a diligentia I. 685
Ignis in nocturnis inuaſionibus rariſſime ad caſtra Rom. pertingit II. 44. ſaepe auctorem incendii primum inuadit II. 279. eius et belli comparatio ibid.
Ignorantia lapſis in ſcribendo venia danda III. 28
Ilattia vrbs Cretae III. 204
Ilergetes I. 300. II. 226
Iliberis fl. et vrbs III. 211
Ilienſes I. 673. 715
Illyrii I. 241. Mydioniis opem ferunt aduerſus Aetolos I. 148. mercatores Italicos variis iniuriis afficiunt I. 155. Dyrrachium aquationis ſpecie occupare conantur I. 156. 157. omnium hoſtes I. 162. Macedoniam vaſtant I 248 Illyricum I. 19. 158. 210
Ilurgia Hiſpaniae vrbs III 203
Imagines defunctorum apud Ro. in celeberrima aedium parte poſitae II. 74
Imera fl. !
Imperatoris ſummum pro ſpem ſalutis ... ae in aliena te ponere I
Imperatori leg onum Ro... cuncti ... manipulis ſum cem excubat ad tutel: maieſtatem II.
Imperatorum error proſpe lum cogitantium I
Imperatoriae artis imperiti gnorum malorum cauſ I
Imperia non aliter ſeru quam parantur
Imperitia aliena peritis mium viaticum ad ea, parant
Imperium in ceteros, qui ra obtinere debet
Imperium vnius aequal juris odit, omnes ſibi ctos capit
Impietatis et iniquitatis ar cacarcho ſtructa I
Imprudentia quantum di prudentia
Inalpini populi I. 1
Incepta praeclara raro ad perducuntur II. 445. ptis cur multi deſiſtunt
Indibilis Hiſpanorum dux pione captus I. 363. tum regulus II. 226. manos deficit II 247. Romanis deficit II, 312. auctus II. 563. fideli Carthag. III.
Inertia magnorum malorum ſa
Injuriae a magiſtratibus magnorum malorum I. 133. continuis faciliu ſcitur, quam rarae et in

auitati I. 453. priuatorum
licis quid differunt I. 474
duces plerumque peccant II. 160
o armorum I. 149
in planitie I. 355
rum varietatis caussa I. 462
enta duo ad res cogno-
is II 345
I. 307. 337. gens inter
s Gallicas maxima I. 171.
de rerum summa cum
cernere statuunt I. 193.
it se Romanis I. 197
egio sic vocata I. 321
Liparaeorum I. 41
ia III. 220
I. 496
mare I. 165. 714. Ionia II. 791
s fl. I. 660
legatus ab Abydenis ad
ipum II. 450. alius III. 72
a praecepta multorum ma-
a caussa I. 370
s III. 86
ryneae tyrannus I. 207
vrbs II. 598
s Neonis legatus ad Ro.
9. in carcerem conie-
mortem sibi consciscit II. 672
s Criticus Romam adue-
II. 774. caedem Cnaei
it II. 775. eius infortu- II. 776
rici vrbs a Teuta obsessa I. 155. 161
minus Macedonici regni I. 3
um ludicrum I. 163. II. 538
I. 222. 223. 449

Isthmi ad Carthaginem latitudo I. 119
Istri II. 666
Italiae ora a freto Siculo ad Tarentum importuosa II. 197
Italia vetus II. 325
Italiae figura I. 165. bonitas et felicitas I. 166. 314. eius situs et figura I. 165. a Carthaginiensium classe vasta I. 32
Italicae res rebus Graecorum quando immixtae I. 708
Itali aduentu Gallorum perterriti I. 180. iis nauigiorum vsus ignotus I. 33. succidiae assueti magnos greges suum alunt II. 325. porcos plurimos mactant I. 166
Italici populi robore et audacia Poenos et Afros superant II. 73
Ithomata arx II. 89
Ithoria I. 523
Itinera imperatori probe nota esse debent II. 162
Iudicia apte rebus gestis adhibenda I. 22
Iudicium non ex factis, sed ex caussis est faciendum I. 239
Iulius Ro. legatus ad Achaeos II. 808
S. Iulius II. 781
Iunius Brutus Cos. primus I. 282
L. Iunius Cos. Lilybaeum missus I. 87
M. Iunius Syllanus ad Colchantem missus II. 299
M. Iunius ad Ariarathem regem legatus II. 752
Iunonis sacerdotes Argis III. 42
Iupiter Marti succensens II. 343
Iupiter Capitolinus I. 282. 287. Idaeus III. 102. Olympiacus III. 149. Iouis Olympii simulachrum Aemilio admira-

 tioni

tioni est III. 244. eius mensae laminae argenteae a Zeuxippo detractae II. 614. Iouem lapidem Romani iurant ex veteri ritu I. 287. Iouis Atabyrii aedes Agrigenti II. 175. Olympii templum Agrigenti ibid. Ioui Homorio aedes posita I. 203. Iouis Lycaei ara I. 479. Iouis templum in Arcadia corpora ἄσκια reddit II. 443

Iura propria vniuscuiusque partis, quae remp. Rom. administrant II. 17

Iurgia in repub. quum desunt opes I. 691

Ius belli I. 231. Ius gentium a Mantinensibus violatum ibid. Iuris aequabilitas apud Achaeos viget I. 202

Iusiurandum est fidei pignus II. 99. Romanorum et Carthaginiensium in primo foedere I. 287. a legionibus Roman. praestari solitum peracta castrametatione II. 46. inter Achaeos et Epirotas etc. I. 443. Iusiurandum fraudulentum II. 329

Iusta virorum illustrium apud Rom. qua celebritate peraguntur II. 74

Iustitiae origo et finis in officii notione II. 9. notitia vnde incepit II. 8. Iustitia caussae spondet victoriam I. 265

Iustitium per XXV. annos in Boeotia II. 613

Iuuenes Rom. in iudiciis et salutationibus tempus terebant III. 123

Iuuentus quomodo ad pericula excitata a Rom. II. 54

L.

Labeatis regio

Labryna

Labuta mons prope Hyr

Lacedaemon minor et mai galopoli II. 172. conc chaeorum contributa

Lacedaemonii principes Gr I. 2 ii et Arcades populi ciae maximi I. 477. cu sa pacem faciunt I. 8. Achaeos superent I. 2 et Thebani arbitrium p tunt Achaeis I. 204. clam sociantur I. 453. et rhythmum ad bella pant I. 460. libertate non possunt I. 464. E trucidant I. 548. Graeco sis produnt II. 69. eoru publica pulcherrima I comparatur cum Rom. I a Cretensi diuersa II. Lycurgo tributa II. 67. omnis aequalis II. 64. et senes ibid. μόραν qu minum II. 419. ambi auaritia II. 69. mos d pompam I. 462. trib tertiam praedae parte rannis I. 238. dimitten gatos sine responso I. facinus scelestum I. 483. Achaeis controuersia I

Lacinium I. 298. II. 378. Iu templum quondam diu II

Lacones I

Laconica I. 224. 241

Laconicus et Megalopolitan ger est inter Messeniam e geam I
I

in Alpibus plures III. 221
Moeotius I. 489
III. 56
usAcarnanTryphaliae prae-
:us I. 547
lius Scipionis comes II. 202.
363
ygones III. 20
s III. 143
as Cretensis I. 648. II. 90.
:clarum facinus ad Sardes
II. 91
Ptolemaei pater I. 206
I. 170
II. 177. 552
is Ambraciota Aetolorum
itus Romam missus II. 472
:ei I. 508
:tia Brettiae vrbs III. 205
faceni II. 503
:a soror Andromachi Seleu-
xor I. 505. II. 124
:e Mithridatis filia Antio-
vxor I. 619. Achaei vxor
I. 667 II. 122. 124
:e sponsa Persei ad spon-
ia Rhodiis deducta II. 667.
668
:e Antiochi filia Romam
Heraclide adducta II. 794.
:uriam venit II. 796
:ea I. 622. II. 776
:ea Phrygiae I. 641
:ii campi I. 220. 225
:ni III. 244
per fortunam misericor-
danda I. 153
:us vrbs III. 149
is ager I. 400
I. 526. 528. 697. II. 169.
464. 479. 500. 532
Lacus in Alpibus III. 222
I. 535. 704
Lasys Thespiensium legatus Romam II. 669
Latina lingua vetus diuersa ab ea, qua vtebantur tempore Polybii I 282
Latini I. 172. 181. Rom. socii, ab iis euersi et in deditionem accepti III. 222
Lattabus mercatum Παμβοιωτίων violat II. 186
Laus difficile paratur et conseruatur II. 580
Laurentius populus I. 283
Lebecii I. 170
Lebadenses II. 670
Lechaeus portus I. 559. 583. 594
Lectio literarum rudi mirabilis II. 268
Legati Achaeorum Romam missi aut alio II. 473. 528. 644. 650. 658. 697. 704. 718. 746. 785. 793. Aetolorum II. 472. 555. 585. 586. 592. Ambraciensium II. 472. Amynandri R. II. 584. Antiochi Romam aut alio missi. II. 565. 570. 572. 603. 683 708. Aranacarum II. 798. Ariarathis R. II. 603. 753. 755. 772. Asiaticarum vrbium II. 753. Attali II. 582. 690. Atheniensium II. 524. 581. 705. Boeotorum II. 506. 536. Carthaginiensium II. 804. Celtiberorum II. 798. Cydoniatarum II. 700. Cretensium II. 794. Dardanorum II. 669. Demetrii R. II. 780. 781. Eleorum II. 547. Epirotarum II. 547. 586. Eumenis II. 560. 617. 618. 625. 644. Gallorum II. 603. Gentii R. II. 710. 713. Hieronymi regis II. 517. 520. 522. Holophernis II. 782. Issaensium II. 598. Lysi-

noae II. 599. Lacedaemoniorum II 553 628. 638. Lacedaemoniorum exulum II. 642. 644. 651. Lissiorum II. 773. Lyciorum II 666. Messeniorum II. 647. Massiliensium II. 785. Moagetis tyranni II. 596. Milesiorum. II. 706. Pharnacis II. 644. 664. Persei ad Boeotiae vrbes II. 675. Romam aut alio II. 681. 694. 709. 712. Roma et Italia excedere iubentur II. 678. Philippi II. 535. 546. 554. 617. 625. Phocaeensium II. 559. Ptolemaeorum regum I. 239. II. 612. 716. 734. 770. 787. Prusiae regis II. 743. 772. Phoenicensium II. 775. Romanorum in Graeciam vel Asiam missi vel alio I. 271. 296. II. 377. 522. 524. 528 581. 628. 686. 618. 651. 653. 749. 757. 770. 784. 788. 792. 808. dolo decepti a Carthaginiens. II. 379. violati a Teuta regina I. 156. a Gallis necati I. 174. II. 788. Rhodiorum II. 578. 644. 684. 708. 712. 741. 794. Seleuci regis II. 619. Smyrnaeorum II. 578. Thebanorum II. 671. Thespiensium II. 669. Tingorum II. 798

Legati X. cum proconsule res ordinant II. 609. 734

Leges Lycurgi II. 67

Legiones Romanae quatuor quotannis I. 24. quo numero constant ibid. 180. 409. II. 29. ponder armaturae terribiles I. 24. quomodo in castris locantur II. 38

Lembi classem praeire soliti I. 90

Lemnus insula

C. Lentulus Ro. legatus iun.

P. Lentulus in Hellespo nit II. 501. Bargylia

Leocritus ad deuastanda tiam a Pharnace missu

Leon, equitatus Macedo fectus II. 483. Eum

Leonidas

Leonides ad mortem vol proficiscitur

Leontini campi

Leontinorum vrbis situ tes

Leontium vrbs Achaeoru

Leontius summus Seleu gistratus

Leontius prodit Philippu eius in Aratum sceler sermones apud cetra Philippum terrerent sponsorem pro Megal tae se offert I. 582. Apellis proditionis in pum successus ibid. te sua desperans ad confugit I 594. perit

M. Lepidus Cos.

M. Lepidus C. et pontife

Leporis et cuniculi diffe

Lepreatae

Lepreum vrbs Tryphalia

Leptines Hieroni affinita ctus

Leptines Cnaei legati αὐτόχειρ Romam addu

Leptis vrbs

586. a Lycurgo captae I. 485
565. 581. 694. 711. 714.
II. 744. 588
clades I. 8. 204. 206.
549. III. 23. 81
occisus I. 220
Rom. fugitiuos seruos
. 114. · de diuidendis
C. Flaminio lata ma-
a malorum caussa fuit
I. 176
I. 402
nons I. 622. 658
festum Arcadibus I. 461
ei pignus I. 99
n propugnatio irae mo-
escit imponere II. 73
eatrum II. 418
apud Achaeos viget I.
Lacedaemonis diutius
tata a Lycurgo, quam
populo factum II. 17.
propugnatores tyrannis
infestiss. sunt II. 98
m habitus apud Rom.
II. 736
lti vno filo contexti fa-
lectu, quam qui sepa-
res easdem continent
I. 295
n mons I. 399
es Graecanicis immi-
I. 702
I. 3
II. 767
nices I. 298
m. Cos. responsum Per-
atis pacem petentibus
II. 681
s Lucullus Cos. II. 800
s II. 727
ter Pictones et Nanne-
t III. 221

Ligures I. 168. 298. III. 221. bello Massilienses vexant II. 785. a Carthaginiensibus in Siciliam missi I. 26
Liguria I. 191
Ligyrgus mons I. 530
Lilybaeum promontorium et vrbs Siciliae I. 70. 309
Lilybaei portus I. 42
Limnaea I. 566. 567. 578
Limnaeus dynasta Asiae I. 688. Philippi legatus II. 529
Limnaeus Polemocratis F. obses a Perseo Gentio datus I. 718
Limonsoros morbi gen. I. 378
Linguae varietas tumultus excitat in Carthagin. exercitu I. 109
Linteum sublatum praelii inchoandi signum I. 244
Lintres μονόξυλοι I. 310
Lipara a Ro expugnata I. 66
Liparaeorum oppidum I. 35
Lissus I. 162. 273. 453. II. 694
Lissus et Acrolissus a Philippo capti II. 114
Lissus fluuius Siciliae II. 85
Literae Cos. ad Seleucum et Eumenem II. 559. Lucii et P. Scipionis ad Prusiam II. 563. Senatus ad Boeotos de Zeuxippo reuocando II. 614
Lites Boeotorum cum Achaeis ex contractibus II. 614
C. Liuius Tarenti praefectus II. 128
C. Liuius legatus ad Prusiam II. 564
Lixarum, quae Rom. castra sequebantur, descriptio III. 237
Lochagus Romam ductus III. 100
Locri III. 38. Epizephyrii II. 327. adolescentuli duo controuersantur de seruo II. 333. quia fraude-

fraude vtuntur in foedere cum Siculis faciendo II. 328. centum virgines forte dilectas ad Ilium quotannis mittunt II. 328. Locri Ro. naues praebent I. 34. 35. nobiles qui censentur II. 327
Locris II. 198. 471
Logbasis Selgensis I. 667. trucidatus I. 671
Loius fl. siue Aous I. 714
Longanus amnis I. 14
Lorgitae I. 298
Loti arboris et eius fructus descriptio III. 203
Lotophagi I. 65. III. 213
Lous fl. III. 101
Lucani I. 181. II. 197
Luceria Romanorum colonia I. 380. 399
Lucius Demarati F. III. 9
Lucius Cos. occisus I. 174
Lucretius II. 678
Sp. Lucretius Ro. legatus ad res Syriae et aliorum regum inspectandas II. 751
Lucri cupiditas magnorum malorum caussa II. 223
Lucus Neptuni Mantineae Polycrito direptus II. 186. Iunonis Argis a Pharyco direptus ibid.
Ludi Nemeici I. 702
Ludi celeberrimi quotannis Thermi agitantur I. 569
Ludicra puerilia apud Arcades quotannis a pueris agitata I. 461
Lunae defectus Gallis, qui cum Attalo erant, loco ostenti I. 672. eclipsis circa Persei casum III. 245
Lupi ritu viuere III. 71
Lupus ex homine III. 16
Lusitania II. 208. 798. eius temperies et felicitas III. 211
Lusius fl. III. 60
Lussi I. 458. 469. II. 186
Lussiatae I. 457
Lutatiana pax I. 291
C. Lutatius Cos. Lilybaeum proficiscitur I. 98. pugna nauali Carthaginienses vincit I. 100. pacem cum Barca facit I. 102
Lutatius Cos. I. 280
C. Lutatius a Gallis Boiis deprehensus I. 307
Luxus status in deterius mutat II. 80
Lycaeum I. 220. 225
Lycaonia I. 641. II. 579. Eumeni data a Rom. II. 610
Lycus Pharaeensis propraetor I. 692
Lycastium Rauciis a Gortyniis contributum II. 632
Lychnidium vrbs III. 223
Lychnidius lacus I. 712
Lychnis Pleurato data II. 545
Lycia II. 582. Rhodiis data II. 610
Lycii societatem Rhodiorum petunt II. 615. iis libertas a Roman. concessa II. 732. eorum cum Rhodiis inimicitiae II. 616
Lyciscus Aetolorum legatus in Macedon. ad Rom. II. 743. III. 100. eius mors III. 125
Lyciscus II. 687
Lycisci Acarnanum oratoris oratio ad Lacedaemonios II 181
Lycoa Arcadiae III. 60
Lycophron Rhodiorum legatus Romam II. 668
Lycopolis III. 87
Lycopus Aetol. legatus II. 585
Lycortas III. 93. Polybii pater II. 612. Achaeorum legatus ibid.

us sententia generosa
lio Achaeorum super
teris de restitutione
I. 659. iusiurandum
naeo praestitum A-
ponit II. 621. Achae-
aetor Achaeos horta-
ocietatem Lacedaem.
cur legatus ad Pto-
Achaeis decretus II.
rx a Ptolemaeis peti-
auxiliatum mitteretur
eius responsum ad
u dicentem Lacedaem.
Achaeis tractatos esse
Achaeorum imperat.
n deditione accipit,
ores Philopoemenis
648. Philopoemenis
nfirmat I. 205 A-
ersuadet Aegypti regi-
iliari II. 716
II. 632
s inuadit I. 695
I. 631
Euripida congreditur
592. Rhodiorum dux
II. 732
acedaemoniorum rex
84. Tegeam occupat
Athenaeum occupat
apud Ephoros falso
s ab iis sibi metuens
liam confugit I. 600.
locatur I. 689. expe-
n in Messeniam facit
a Philippo fugatur
I. 590
antiquus Laced. nomo-
cipioni similis II. 201.
remp. Lacedaemone
tit II. 4. auaritiam
onem et seditionem de
sustulit II. 67. eius le-
ges II. 67. qualem remp. con-
stituerit II. 16. 70
Lydi I. 674
Lydia Eumeni a Roman. data
II. 611
Lygdamis Rhod. legatus II 754
Lyncestae III. 223
Lysanias munera Rhodiis post
acceptum ab iis terrae motu
damnum dat I. 688
Lysiadas Megalopolitanus I. 211
Lysiadas Megalopolitanus Achae-
orum legatus Romam II. 660
Lysias II. 501 Antiochi legatus
II. 543. alius II. 755
Lysimachia I 568. 606. II. 410.
463. 501. Eumeni data II. 610
Lysimachus I. 655. II. 502. quo
tempore mortuus I. 206. 250
Lysimachus Gallus I. 674. Pto-
lemaei filius III. 52
Lysinoe fidei Rom. se permittit
II. 599
Lyttus oppidum a Cnossiis occu-
patum I. 509. omnium Cre-
tae vrbium antiquissima I. 510.
Lyttiorum casus I. 509.

M.

Macar fluuius I. 122, 148
Macaris ostium certo tempore
sabulo oppletur I. 123
Macella vi a Roman. expugnata
I. 39
Macedonia I. 205. eius accolae
Romam veniunt ad Philip-
pum incusandum II. 634
Macedones fortiss. milites I. 260.
et ad ministeria rei maritimae
promtiss. I. 559. eorum im-
perium I. 3. regni euersio
I. 253. Graecis caussa et prin-
cipium seruitutis II. 175. 176.
mos

mos ſtriſſas erectas tenendi quando deditionem faciunt II. 490. cum ſuis regibus ab antiquo ἰσηγορία I. 598
Macedonum reges venationi ſtudebant III. 122
Machanidas II. 258. 288. quomodo a Philopoemene victus et occiſus II. 216. 353
Machatas I. 481. 484. filius et pater Charopi III 99
Machinae Rom. ad Lilybaei expugnationem I. 80
Macii I. 298
Macra fl. II. 379
Maeander fl. 582. Alexandriae II. 419
Maedi II. 258
Maeotis I. 621. futurum vt adimpleatur I. 491. cur continenter fluat cauſſa duplex. I. 490.
Maeoticus lacus olim Ponto coniunctus I. 489
Maga Ptolemaei Philopatoris frater I. 606. 609. Ptolem. fil. III. 48
Magi apud veteres Aegyptios ſummos honores conſequebantur III. 212
Magilus regulus I. 313.
Magiſtratus omnes Coſſ. obnoxii ſunt praeter tribunos II. 18. eum nemini ius capiendi Ro. antequam dena ſtipendia emerita habeat II. 28. magiſtratus in Creta annui II. 65
Magna Graecia in Italia I. 203. Italiae pars I. 426 eius tumultus propter incenſa Pythagoreorum collegia I. 203
Magneſia I. 699
Magnetae III. 70. a Ro. liberati II. 544
Magni campi II. 369
Magnus Catabathmus II. 768
Mago Hannibalis frater I. 366
Mago alius II. 85
Mago Carthag. legatus ad Rom. II 804. Btetius II. 805
Mago Carthag. No. praefectus II. 215
Mago Carth. dux II. 208
Mago maior III. 26. alius Hannibalis amicus in Brutiis III. 36. alius dictus Samnis ibid.
Maharbal Poenus I. 375
Maiorum praeclara exempla tueri, vetus prouerbium II. 383
Mala maiora exſpectata leuiorum caſuum obliuionem inducunt II. 731
Malea I. 694. 701. 713. III. 219
Malei III. 224
Maliacus ſinus II. 195. 460. 551
Mamertini I. 288. antea Campani I. 12. Appio Claudio vrbem tradunt I. 16.
Q. Mamilius Coſ. I. 26
Mandonius, Hiſpaniae regulus II. 248. a Ro. deficit II 312. eius vxor obteſtatur Scipionem pro decore matronali II. 226
Maniaci I. 189. Gallis quid I. 191
Manius legatos de redemtione captiuorum ad Gallos mittit I. 174
Cn. Manlius Coſ. II. 598. 602
L. Manlius Coſ. creatus I. 43. Romam peruenit I. 50
L. Manlius praetor I. 307
T. Manlius Coſ. I. 198
Mantinea I. 213. 224. 441. ab Antigono obſeſſa in deditionem venit I. 224. a Cleomene Lacedaemoniorum rege intercepta I. 213

Manti-

enses patriam Aetolis tra-
deinde Cleomeni I. 229.
im respub. I. 61. eorum
as et perfidia I. 231. co-
status a Laced. euersus
I. 472
i vrbs Romanorum
III. 206
ferrea qua Archimedes
s Ro. demergebat II. 107
um I. 657
cellus Cos. II. 535
cellus Achradinam Syra-
um inuadit II. 104
cellus meticulosus II. 800.
801
i rex II. 644
ius II. 303
ii Cos. fraudulenta moli-
i Rhodios II 703
ius Figulus II. 701. 783
Cos. vetat ne Achaei Ap-
Centoni auxilium mitte-
II. 699
ius legatus a senatu in
doniam et Peloponne-
missus II. 640. 644
Carynensis praetor A-
orum I. 158 257. 209
ferum I. 415. superum
ibid.
s III. 48
nperium penes Carthag.
I. 11. 25. 32. 33. 66
im vrbs II. 385
ni I. 181. 380
a I. 607. II. 626
ae multi a Philippo do-
si II 629. Maronitarum
s Romam veniunt, vt
puni accusent II. 617
II. 343
I. 181
onuallis I. 622. 647
III.
Martem Gradiuum patrem Ro.
iurant I. 257
Massanissa I. 257. II. 300. 363. 563.
771. Carthag. caussa fuit cur
facilius a Rom. deleretur III.
241. eius aetas III. 30. 133
Massaesylii I. 298
Massilia I. 165. 192. 303. 309. 318.
338
Massilienses constanter aduersus
Hannibalem consilia cum Ro.
consociarunt I. 391. opem pe-
tunt II. 786
Massyli I. 298. Libyca gens
III. 208
Mastia I. 284
Mastiani I. 297
Mathi conspiratio I. 113. is dein-
ceps captus I. 142
Matiani I. 621
Maturius venire grauius pecca-
tum in bello quam tardius
I. 164
Mauritani accolae Oceani I. 298
Medeon Labeatidis II 710
Medi I 620. 674. eorum regiae,
quae Ecbatanis fuit, amplitu-
do et magnificentia II. 234
Media vbi sita I. 620. maxime
idonea imperio stabiliendo II.
234. equorum feraciss. ibid.
Medicus, qui caussas affectionum
humani corporis ignorat, non
recte curare potest I. 261
Mediolanum locus regionis In-
subrium praecipuus I. 196. a
Cn. Cornelio per vim captum
I. 197.
Medion vrbs in Aetolia III. 206
Medo Beroeensis Persei legatus
ad Rom. II. 681
Megacles Dymaeus I. 582
Megaleas I. 556. eius sermones
apud cetratos, vt Philippum

 terre-

terrerent I. 593. pecunia nudatus in carcerem coniectus est I. 580. odium in Aratum ibid. et eius socii ab Arato accusati I. 581. manus sibi infert I. 599
Megalopolis I. 440. 542. capta I. 239
Megalopolitani cur vrbe careant I. 691. χαλκάσπιδες I. 530. 690. more Macedonum armati I. 241. eorum nemo Cleomeni conciliatus I. 226. fides in socios I. 236. a Cleomene euersi I. 691. Lacedaemoni adiacent I. 215. viri optimi et grauissimi I. 236. cum Lacedaemoniis de agro ambigunt II. 749
Megalopolis Illyriorum I. 469
Megarenses I. 209. a Boeotis ad Achaeos se transferunt III. 85
Megaris I. 528
Megistus fl. I. 672
Melambium locus in Scotussaeo agro II. 481
Melancomas II. 116
Meleager II. 781. Antiochi legatus Romam II. 682. 708
Melitaea I. 697. eam proditione Philippus aggreditur II. 169
Melitussa vrbs Illyrici III. 205
Memphis I. 648. II. 716
Menalcidas Lacedaemonius dimissus rogatu Popillii II. 735
Mendacii genus duplex II. 330
Menea I. 662
Menedemus I. 659
Menedemus Alabandensis I. 674
Menelaium I. 583. 589
Menestas Aetolos aduersus Rom. incitat II. 593
Menestratus Epirota II. 550
Meninx Lotophagorum insula I. 65. III. 213
Menippus Philippi dux II. 259
Menithyllus Alabandensis II. 760. Ptolem. maioris legatus II. 757. 770
Menochares II. 773
Menoestheus II. 761
Meaetui ius II. 633
Mercatus quotannis Thermi I. 569
Mercenarii quam diu cum Carthaginiensibus bellum gesserunt I. 143
Mercurii fanum I. 495
Mergana I. 12
Cn. Merula Rom. legatus II. 757. 787
Mesembriani II. 666
Mesopotamia I. 620
Messana a Campanis per fidem circumuenta I. 9. a Romanis capta I. 16. a Poenis obsessa I. 16. 17
Messanii I. [illegible]
Messapyges I. 181
Messapii I. 380
Messena I. 238. II. 645
Messenii I. 278. 476. 561. eorum ephori I. 434. eorum democratia factionibus turbata III. 241. quomodo agrum suum longum tempus possidere possint I. 478. 479. ad Iouis Lycaei aram columnam dedicant I. 479. Illyriorum incursionibus obnoxii I. 150. eorum vrbes I. 151. miserrime affecti in integrum a Lycorta restituti II. 648. in societatem Achaeorum, Lacedaemoniorum et Epirotarum recipiuntur I. 453. Messeniorum imprudentia I. 586

nia Africae I. 297
I. 568. 578
ntus ciuitas Magnae Gr.
II. 141. 198
rium I. 445
inaei II. 793
orus II. 712
olis a Philippo cremata
I. 522
III 133
ymaeus I. 516
I. 710
I. 442. iis facer ager re-
as II. 610. Philippo et
:lidae coronas offerunt
III. 58
II. 705
conscribendi apud Rom.
II. 27. quomodo a Tri-
diuidebantur II. 29. eo-
incuria in oppugnatione
thi circa artis opera
III. 224
s Demetrii legatus Ro-
II. 781
egio I. 664. 671. II. 611
fl. ex lacu Benaco ef-
III. 222
e aedes apud Gallos I.
udicrum ab Attalo cele-
n I. 503. Chalcioeci fa-
. 465. 482. statua aerea
rae posita I. 543. Ito-
inum I. 468. III. 97. eius
Agrigenti II. 175. aedes
II. 754
itius magister equitum
Fabio obtrectat I. 383.
e laudatus ob res bene
annibale gestas fit dicta-
403. in pabulatores
balis se immittit I. 401.
Fabius legiones diui-
I. 403. 404. eius te-
meraria cum Hannibale pu-
gna I. 405
Q. Minucius Thermus I 609
Misdes Carth. legatus ad Rom.
II. 804
Mithridates I. 619. eius munera
Rhodiis collata I. 687. bel-
lum Sinopensibus indicit I. 511
Mithridates II. 791. Armeniae
praefectus II. 666
Mithridates sororis Antiochi fil.
III. 25
Mitylenaei II. 279
Mnasiades Polycratis pater I. 651
Mnasias III. 72
Mnasilochus Acarnan. II. 571. 607
Mnasippus Boeotorum legatus in
Maced. ad Rom. II. 733 Coro-
naeus III. 125
Mnesis tibicina III 205
Moagetes II. 597. III. 87
Mochyrinum II. 769
Moderatio animi res praeclara
II. 166
Modius Siculus frumenti dra-
chmis XV. Romae aestimatus
II. 523
Moeragenes satelles II. 414
Mollities Graecorum in itinere
faciendo II. 477
Molon castra Xenoetae inuadit
I. 625. Mediae praefectus a
rege deficit I. 616. manus
sibi infert I. 635. eius mater
et liberi a Neolao occisi I. 636.
eius corpus in crucem tollitur
ibid.
Molossi III. 101
Molpagorae Cei elogium III. 52
Molycria I. 693
Monarchiae quaedam regno ali-
quid simile habentes II. 4. 5
Monarchae, qui soli dominantur,
regnum ementiri solent II. 5

I N D E X.

Monarcharum securitas in peregrino milite posita II. 290
Μόραι Lacedaemoniorum quot hominibus constabant III. 227
Morbi caussae externae praeuidentur et curantur facile, internae difficile II. 307
Morcus a Gentio ad Perseum et Rhodios missus II. 710
Mores laudabiles laudabilem rempub efficiunt II. 96. eorum varietas vnde proficiscitur I. 462
Morzias rex II. 665
Mos apud Macedonas exta victimarum regi ostendendi II. 87
Motus quibus Scipio equites suos exercitatos esse volebat II. 230
Mulieres in Africa mundum suum in stipendium militi conferunt I. 118. apud Rom. vinum non bibunt III. 201. eorum mos deosculandi quotidie cognatos ibid. vini custodiam non habent ibid.
Mulieris sexus natura garrulus III. 118
Multitudo mari similis II. 313. 593
Munerum captatio apud Graecos II. 529
Munitionum natura ancipitis vsus II. 439
Muri mensura quomodo sumi potest II. 170
Murorum mensura capienda antequam vrbem aggrediaris I. 697
Musaeus Antiochi caduceator ad Ro. missus II. 570. Antiochi legatus ad Rom. II. 604
Museum locus circa Olympum in Macedonia III. 211
Museum locus Tarenti II. 129
Musica σύντροφοι Arcadib
num vsque XXX.
Musicam ignorare apud
turpe
Mutina Romanorum c
Mycenae
Mydionia
Mydionii ab Aetolis obse
obsidione liberati o
nis Illyriorum regis
Mygdonia
Myiscus
Mylaeus campus
Mylaites ager
Mylassenses III. 70.
τοι a Rom. facti II. 6
romensium oppida o
Myndia
Myndii
Myon Magnetum rex
Myrcal
Myrina
Myrrichus
Myrtis
Myrtium tibicina
Myrton
Mysiae pars Byzantiis
adempta
Mysi I. 670. III. 208.
Rom. dati
Mytistratum oppidum a
ptum
Myttonus Afer

N.

Nabis Lacedaemoniorum
nus crudeliss. I. 549.
china ad tollendos
II. 354. humanos Ro.
tur II. 563. III. 50. 5
vxoris crudelitas

Nadagara vide Margarum.
Nannetes III. 221
Narauasus Numida I. 126. 135. 137. 140
Narbo Martius I. 303
Narbona fl. et vrbs III. 211
Narratio eorum, quae scis, facilis II. 4
Natura rebus gerendis impedimenta obiecit II. 161
Naturae hominum non corporibus tantum sed magis animis inter se dissident I. 441
Naucratis II. 707. III. 88
Naues a Ro. primum fabricatae I. 33. Rom. et Carth. bello Siculo I. 104. praetoriae duces vehebant I. 45. ab Illyricis fabricatae Philippo I. 713
Naufragii caussa I. 62
Naupactii I. 693
Naupactus I. 454. II. 641
Naxus oppidum II. 192
Nasicas III. 226
Neapoli exulibus impune degere licet II. 21
Neapolitani I. 384. naues Rom. praebent I. 34
Necessitates saepe vetant libere loqui aut scribere III. 18
Negligens in priuata vita, reipub. recte praeesse non potest III. 35
Negligentia duces plerumque peccant II. 160
Nelei filius ab Iasensibus in vrbem accitus II. 443
Neocretes I. 560. 653. 674
Neolaidas Ptol. senioris legatus Romam II. 786
Nemeicum ludicrum I. 248. 702
Nemeorum ludi III. 36
Neolaus Molonis frater I. 635. matrem et Nolonis liberos obtruncat, ipse se iugulat I. 636
Neon a Coronaeis eiectus, qui in eius domum impetum faciunt II. 670. 671. legatum ad Romanos mittit II. 670. III. 72. 241
Nereis Pyrrhi filia II. 521
Nestor Cropius III. 101
Nerui praeparati I. 511
Nicaea II. 260. in sinu Maliaco II. 460
Nicaea vrbs Massiliensium a Liguribus obsessa II. 786
Nicagoras Rhod. legatus Rom. II. 645. Nicandri filius I. 14
Nicagoras Messenius I. 610
Nicander Rhodius legatus II. 684
Nicander Aetol. praetor II. 584. Romam ductus III. 100
Nicandri ex Asia reditus et casus II. 553
Nicanor I. 502. II. 763
Nicanor Elephantus vnus e Philippaeis II. 486
Nicanor Philippi dux II. 527
Nicanor Myrtonis fil. III. 126
Nicarchus I. 658. 674
Nicasippus a Lyco captus I. 693
Nicephorium III. 54. 129
Nicias dux Ptolemaei I. 661
Nicias propter astrologiae inscitiam in potestatem hostium venit II. 169
Nicias a Perseo occisus III. 246
Nicias Epirotarum legatus in Maced. ad Ro. II. 733
Nicippus Ephorus I. 476
Nico II. 423
Nico et Philemenes Tarentum produnt II. 126
Nicocles Sicyniorum tyrannus III. 34
Nicodemus Eleus a Philopoemene Romam missus II. 612. re-

ſponſum Rom. de Achaeis in conuentu renuntiat II. 619
Nicolaus Ptolemaei dux I. 647. Antiochi II. 238. bello ſe accingit I. 657
Nicomachus Acarnan. Aetolorum legatus Romam miſſus II. 237
Nicomedes dux Antiochi II. 236. 238. Pruſiae legatus II. 783
Nicophanes ciuis Megalopolitanus I. 216. eius legati ad Antigonum oratio ibid.
Nicoſtratus II. 435. mercatum Παμβοιωτίων violat II 186
Nicoſtratus alius II. 415
Nicoſtratus Rhod. legatus ad Coſ. Rom. et Perſeum II. 713
Nicoſtratus princeps legationis Xanthiorum II. 667
Nilus fl. I. 303
Nix Alpium multas aerumnas ac difficultates Hannibali praebuit I. 328
Nobiles apud Locrenſes, qui cenſentur II. 328
Noctes circa Pleiadum exortum breuiſſimae II. 168
Noctis tempora quomodo inueſtigantur II. 169
Nola I. 170. Auſonum vrbs III. 236
Nolani I. 385
Nomades Scythae II. 319
Nomina locorum notorum memoriam iuuant, ignotorum ſunt inutilia I. 302
Non putabam dicere inſcitiam arguit II. 244
Nothocrates II. 700
Notitia prima et maxima I. 302
Notitia altera ibid. vniuerſae rei ex particulari hiſtoria non comparari poteſt I. 7
Notium II. 610

Noua vrbs pars Panormi
Noua vrbs, eadem cum C[...]gine
Nucerini
Numenius Aegypti regum [...]tus Romam
Numidae I. 30. 315. C[...] inundunt I. 52. ſpec[...] miſſi a Rom. ſpeculat[...] caeſi, fugati I. 315. [...] leuitas II. 357. eorum [...] cum Carthag. I. 106. [...] propria dimicandi ratio
Nutria

O.

Oblectatio auditus et viſu[...]
Oboli duo ſtipendium qu[...]num militis Rom. quan[...]ro τεξιάρχων
Obſides filiae
Occaſio in bellicis acti[...] maxime dominatur
Occurrit forti, qui mage[...] erat, prouerbium
M. Octacilius Coſ.
T. Octacilius Coſ.
Cn. Octauius Rom. legatus
Cn. Octauius Rom. legatus Syriae et aliorum reg[...] ſpectandas II. 751. [...] a Leptine
Oculi teſtes certiores auri[...]
Odryſae Philippum Philip[...] expellunt II. 6[...]
Oenanthe II. 4[...]
Oenanthia oppidum
Oeniadae oppidum I. 524. ſitum I. 525. Acarnani[...]

lis ademtum II. 192. red-
m II. 596
phorus I. 476
fl. I. 242. 243
notio vnde orta II. 11
I. 429
oftium Padi I. 169
s I. 269. 297
vrbs Tyrrheniae III. 201
I. 207. vrbs Achaeo- ibid.
hia quomodo fit II. 7. 13
us I. 446
fignum pacis inter barba- I. 326
ia I. 444. 536
ias, vide chronologiam
b.
chus munera Rhodiis do- I. 688
chus Coronaeus ad Rom.
s tranfit II. 670
odorus Byzantior. prin- I. 557
orum ludicrum II. 537.
res III. 42
o a Gentio ad Perfeum
s II. 710
s mons II. 600. III. 221
s collis I. 242. 592
ii II. 183
m I. 692
I. 456. 468
us fl. II. 481
nes Hieronymi legatus II. 530
ontes I. 222
rchus II. 183
ftus Thraciae praefectus II. 629
rfidiae irritamenta I. 153
s III. 84
III. 222
mius Cof. Rom. ad bellum

contra Oxybios et Deciates proficifcitur II. 786. 789
L. Oppius Ro. legatus ad Attalum et Prufiam II. 792
Optata vehementer accidiffe parum credimus II. 278
Oraculum Tarentinis editum II. 133
Oratio Aemilii Pauli I. 410. Chlaeneae ad Lacedaemonios II. 175. Eumenis ad fenatum II. 573. Lycifci II. 181. Scipionis ad feditiofos milites II. 310. vniuerfae Graeciae ad Aetolos II. 278. viri ἀξιο-πίστου tempeftiue habita quam vim habeat II. 285
Orbis in quo respub. reuoluuntur II. 14
Orbis terrarum imperio vnius fubiectus II. 101
Orbis terrarum annis LIII. fub populi Ro. imperium redactus I. 2
Orchomenus I. 213. 224. 438. 445
Oreftae, populus II. 544
Oreftes I. 206. 429
Oreum II. 540
Orgyfum I. 713
Oricum I. 632
Oritae II. 281
Orion fignum nauigationi infeftum I. 62
Orii I. 508
Oricus vrbs in Ionico finu III. 202
Oroandenfes II. 605
Orofernes I. 257. III. 131. 210
Orontes fl. I. 644
Oros mons Mediae II. 234
Orthofia II. 732
Ortiago rex Galatiae III. 89
Offa mons Gr. III. 221

Ostenta in templis et domibus Rom. apparentia ante pugnam Cannensem I. 418
Ostia vrbs Italiae II 764. III. 202
Ostium ad Herculis columnas I. 303
Otium diuturnius seditionis caussa II 207
Oues ferae II 324
Oxybii II. 786. quomodo bello a Rom. victi II. 788
Oxus fl. eiusque origo II. 269

P.

Pachynus promontorium Siciliae I. 42. 70. II. 519
Padua ostium I. 169
Padus I. 178. 307. 332. Bodencus dictus I. 169. a poetis Eridanus I. 168. eius ortus cursus et naturae ibid. ad canis ortum augetur I. 169
Padusa fl. I. 192
Paeanes canere pueri apud Arcades assuefacti I. 461
Paeanium a Philippo dirutum I. 524
Paeonia I. 696
Palaestra II. 419
Palaeensium vrbs a Philippo obsessa I. 561
Paludamentum puniceum sublatum praelii inchoandi signum I. 244
Palus I. 565
Pamisus fl. III. 58
Pamphia vicus I. 569
Pamphilidas Rhodiorum nauarchus III. 86
Pamphilidas II. 561
Pamphium crematum I. 577
Pamphylia I. 606. II. 611
Pamphyliae pars iuris Achaei facta I. 671
Pamphylii I. 582
Panathenaeorum festum II. 705
Panachaicus mons I. 601
Panaetolus I. 647 II 2[illegible]
Pancrates Rhod. legatus II. 702
Pancrates tyrannus III. 108
Panicus terror I. 695. 714
Panium II. 683. III. 61
Panormus Peloponnesi portus I. 704
Panormus vrbs Siciliae I. 35. 64. et portus III. 236
Pantacnotus Abydenorum legatus II. 450
Pantaleo I. 513. orator a Phaenea ad Manium missus II. 548. eius oratio in Lyciscum et Thoantem II. 688
Pantauchus Balacri F. Persei legatus ad Ro. II. 681. ad Gentium II. 709
Panteus I. 611
Cn. Papirius ad Achaeos missus II. 813
Parapotamia I. 659
Parasia I. 620
Pardi II. 323
Parmae vsus et forma II. 31
Parmenio a Gentio ad Perseum et Rhodios missus II. 710
Parmenio Lampsacenorum legatus II. 509
Parnassus I. 513. III. 221
Paropus I. 39
Parthenium mons I. 466
Parthia regio aridissima II. 237
Parthini I. 160
Parthus Pleurato data II. 545. vr[illegible] Illyrici III. 236
Pasiades Achaeorum legatus ad Ptol. II. 705

Pasiades

Achaeorum legatus ad
maeum regem II. 698
us III. 86
vini genus, potio mulie-
Rom. III. 201
II. 609
vrbs Achaeorum I. 207.
444. 551. 560. 598. 690
. I. 583
nses I. 439
es I. 206. eorum casus
rabilis III. 140
propugnatio irae modum
imponit II. 73
in castris Rom. circa ten-
m solitum II. 47
III. 87
ta expetenda I. 476. 477.
sanitati simillima II. 344.
lorum cum Philippo I. 705
bellum.
I. 158
communis omnibus pos-
II. 580. ferrea a Lycur-
ntroducta II. 70. eius au-
tas apud Lacedaemonios
ita II. 64
II. 538
praemium, qui hostem
rauit et spolia detraxit
II. 55
extraordinariorum in
metatione Rom. sedes
II. 44
ssus I. 665
ssenses a Selgensibus ob-
I. 663
ia I. 711
ad latus Siciliae, quod
um mare spectat profun-
I. 62
mons I. 672
mons III. 20
Macedoniae vrbs I. 526.
II. 711. Coelesyriae vrbs ab
Antiocho capta I. 661
Pellene vrbs Achaeorum I. 207.
II. 458. a Cleomene occupata
I. 221
Pellene in Tripoli I. 548
Pellenenses I. 441
Pelopidas II. 62. temere hosti-
bus fidem habens ab iis ca-
ptus II. 98. auctor Epami-
nondae, vt imperium Theba-
norum et Graecorum propu-
gnet ibid.
Peloponnesus I. 70. 201. a De-
metrio per bouem designata
II. 89
Peloponnesii I. 202. ad vitam
mansuetam accommodatissimi
I. 709. eorum ira aduersus
Callicratem II. 742
Pelorias promontorium Siciliae
I. 16. 70
Pelusium I. 648. 675. II. 721.
III. 103
Peparethus insula II. 259
Peraea regio II. 461. continens
Rhodiis opposita II. 677. 766
Perga I. 664. II. 604
Pergamenus ager II. 560
Pergamum I. 502. 673
Pericles III. 28
Perigenes I. 657. 659
Perinthii II. 461
Perinthus II. 538
Peritia ex historia pulcherrimum
disciplinae genus I. 60
Peritia maior victoria quam vin-
cere II. 249
Perrhaebi Romam veniunt, vt
Philippum accusent II. 617. a
Rom. liberati II. 544
Perrhaebia II. 626
Persae I. 198. 260. 674. II. 69. 340
III. 39. eorum imperium I. 3

Perfis I. 620
Perfis porta vrbis Sardium II. 162
Perfeus Philippi fil. I. 4. patri mortem fratris Demetrii fuadet II. 638. odit fratrem II. 643. terret Dardanos II. 669. pacifcitur cum Rhodiis II. 682. eft inconftans in foedere cum Rom. III. 245. pecuniae parcens male rem gerit II. 695. parat bellum II. 709. victor pacem petit a Roman. II. 681. Niciam et Andronicum occidit III. 96. 246
Pernicacia Romanorum in propofito pugnandi donec hoftem deuicerint II. 73
Petilinorum fides erga Roman. III. 202
Petraeus I. 468
Petratus II. 229
C. Petronius Rom. legatus ad inuifendas res Attali et Prufiae II. 783
Phacus II. 766
Phacum Macedoniae oppidum ibid.
Phaeneas praetor Aetol. II. 548. ad Manium venit II. 549. eius Aetolorum praetoris et legati cum Philippo colloquium II. 460
Phaeneas Aetolorum legatus II 585
Phaeftiorum portus a Gortyniorum exulibus occupatus I. 510
Phaethon I. 169
Phalanx quo numero conftat I. 241. 652
Phalange Macedonica nihil terribilius III. 243
Phalara II. 551
Phalaris tyrannus III. ib. 47
Phalerae praemium equi hoftem proftrauerit e detraxerit
Phanotenfes I. 669.
Phara a Meffeniis diuulf cilii Achaeorum parti cta
Pharaea
Pharae vrbs Achaeorum
Pharaeenfes
Pharii
Pharnaces pacem cum Eu Ariarathe facit II. 66 iniquiffimus
Pharnaces
Pharfalii
Pharfalus
Pharus I. 276. Pharus ca iuta I. 278. 279. infula
Pharycus lucum Iunonis A ripit
Phafelis I
Phafis fl. I.
Phaylus Garfyeris praef
Pheneum a Cleomene tum
Pherae vrbs
Pheraei
Phiala praemium pediti hoftem proftrauit et fp traxit
Phialenfes I. 545. vrbem Philippo tradunt
Phialephoros apud Lo quaenam eft
Phigalea I. 438. Pelopon I. 4
Philaeni arae
Philaenis
Philammon et eius filius a mulierculis occifi I
Philemenes et Nico

Philetaerus III. 138
Philinus scriptor I. 20. 22
Philinus Corinthius III. 143
Philippico bello Hannibalicum occasionem praebet I. 296
Philippopolis I. 701. II. 642
Philippus Amyntae fil. I. 215. 260. rex Macedon. II. 183. eius humanitas in Athenienses I. 572. III. 19
Philippus Demetrii fil. rex Maced. Antigono succedit I. 249. adhuc puer I. 431. virtus singularis illius I. 535. 541. II. 259. praeclara facta cum esset annorum XVII. I. 467. simul venit et vicit I. 530. regius animus et constantia I. 597. II. 446. pietas erga deos et magnificentia I. 537. impietas et immanitas I. 571. II. 128. deorum aedes spoliat I. 573. dicacitas et βωμολοχία II. 464. ex optimo principe crudelis fit tyrannus I. 541. facinus impium in Maronitas II. 629. immane facinus in Abydenos II. 455. odium in Demetrium II. 643. Corinthi praeest concilio Achaeorum I. 449. Messenios in societatem recipit I. 452. 453. accitur in Peloponnesum I. 458. Corinthum venit I. 464. hiberna agit in Macedonia I. 473. bellum parat I. 485. redit in Graeciam ad sociale bellum I. 512. Ambracum obsidet I. 520. Stratum obsidens reuocatur ab Achaeis I. 522. Dardanorum metu reuocatur in regnum suum I. 526. aditur a Demetrio Phario ibid. redit Corinthum circa brumam I. 528. Eleos vincit ad Apeaurum montem I. 529. 530. Psophidem vi capit I. 534. Lasionem deditione I. 535. impeditur in ea expeditione ab Apelle et aliis aulicis suis I. 539. 559. 564. 594. Alipheram scalis capit I. 543. alias multas vrbes I. 546 et seqq. Argis hibernat I. 549. Praetorem Achaeorum malis artibus creari curat I. 551. Argis hibernat I. 556. pendet ab Aratis I. 558. rem mari gerere parat I. 559. res ab eo gestae I. 561 et deinceps. Stratum redit I. 578. seditiosos aulicos compescit I. 580. cum Lycurgo Spart. bellat I. 590. 591. aulicos punit I. 598. Demetriadem redit I. 600. bellum gerit in Paeonia I. 696. Melitaeam ne capiat breuitas scalarum facit I. 697. Thebas Phthias capit et condit I 701. redit in Peloponnesum I. 702. Nemea spectanti datur occasio bellum sociale finiendi ibid. classe redit in Maced. I. 711. hieme illa bellat cum Dassaretis etc. I. 712. classem plurimorum lemborum primus regum Macedon. parat I. 713. Italiam cogitans Panico terrore auertitur I. 714. de Ithoma arce Aratum et Demetrium Pharium consulit II. 89. foedus icit cum Hannibale II. 85. Messenios bello petit II. 110. Aratum veneno tollit II. 110. Lissum et Acrolissum occupat ibid. Echinum obsidet II. 194. bellum eius cum Aetolis II. 229. cum

cum Rhodiis II. 351. societatem init cum Antiocho in perniticm Ptolemaei pueri regis II. 405. Cianorum vrbem capit II. 407. praelio nauali certat cum Attalo II. 429. Prinassum obsidet II. 441. classem reparat II. 446. Abydum obsidet et capit II. 448. colloquitur cum Tito II. 460. vincitur ad Cynoscephalas II. 491. Atticum agrum vexat II. 527. colloquitur iterum cum Tito II. 529. legatos mittit ad Boeotos II. 546. bello Antiochico fauet Rom. II. 554. accusatur apud Romanos II. 617. 626. 633. amor ac deliciae Graecorum III. 14. mutatur in peius III. 13. donaria Thermi destruit III. 15. eius libido III. 36. Thasum in seruitutem redigit III. 52. Pergamum venit III. 54. eius furiae III. 91

Philippus Antiochi collactaneus I. 677

Philippus Achaeorum legatus in Maced. ad Rom. II. 733

Philippus Persei legatus II. 674

Philo II. 418. Agathoclis adulator occisus II. 423. Chalcidensis II. 571. 607

Philo Cnossius I. 653

Philo Thessalus II. 508

Philocles Philip. amicus II. 634. III. 70

Philocrates Rho. legatus Romam II. 728

Philodemus Argiuus Hieronymi legatus ad Hannibalem II. 518

Philomelienses II. 598

Philomelus II. 183

Philopator Ptolemaeus I. 431

Philopoemen Megalopol. strenui ducis officio functus I. 245. Achaeos hortatur ad studium armorum II. 284. incepti Arati promotor I. 205. eius responsum ad Caecilium dicentem Lacedaem. male ab Achaeis tractatos esse II. 623. concilium conuocare a Tito iussus, recusat II. 640. quomodo Machanidam vicit et interemit II. 295. quomodo Achaeorum copias Tegeam conuocauit omnibus insciis II. 456. eius et Aristaeni comparatio III. 96. quibusnam moribus fuit II. 285. vulneratur I. 246. eius interfectores a Lycorta sublati II. 648. eius institutio III. 33. 93. imagines III. 147

Philophron II. 682. 701. Rhodiorum legatus II. 615. Rhodiorum legatus Romam ad iram Roman. deprecandam II. 728

Philostratus trierarchus II. 435. alius III. 100

Philoteria I. 660

Philotis mater Charopi III. 126

Philoxenus musicus I. 461

Phlegraei campi I. 170. 385

Phlias insula I. 443

Phliasia I. 528

Phliasii I. 211

Phlius a Cleomene occupata I. 221

Phocaea vrbs Attalo se adiungit I. 671

Phocaeenses leges pristinas et agrum accipiunt a Romanis II. 671

Phocis I. 593. II. 471

INDEX.

es I. 468. eorum despe-
.. . II. 451
tis I. 712
las I. 471
e I. 254. 528. II. 527. Epi-
binum felicissima I. 152. 155.
. II. 782
ie Aetoliae vrbs I. 521
im Aetoliae vrbs I. 568
is I. 677
is Melitaeensis I. 650
Triphyliae vrbs I. 542.
547
II. 579. 611
s Aetolorum dux I. 542.
545
hus scriptor I. 226
iachus III. 129
s a Lyco viuus captus
I. 693
im vrbs Aetoliae III. 203
m I. 695
ager a Romanis diuisus
I. 176
s III. 221
I. 520
fidei inter homines ma-
I. 455
II. 32
s fl. II. 336
locus I. 477
im II. 524
bs Etruriae prima ab oc-
nte I. 186. 309
III. 208
I. 537
fossiles in campis iuxta
maeos montes reperiun-
III. 211
a vita, prouerbium II. 405
tus II. 536
I. 665. II. 579
m Pelagoniae oppidum a
dilaida direptum I. 712

Pissantini ibid.
Placentia colonia Romanorum I. 307. 347. II. 789
Platanos I. 657
Plato II. 6. eius respub. II. 67. reprehenditur II. 64. eius di- ctum II. 347. III. 16
Plator Illyriorum dux I. 510
Pleuratus II. 258. 779. Agronis pater I. 146
Pleuratus Persei legatus ad Gentium regem II. 693
Pleuratus Illyrici regulus a Rom. auctus II. 545 548
Poenae militares II. 56
Poenis insita cupiditas et ambitio III. 25
Poeonia, post Emathia dicta III. 92
Poetae in fabularum exitu indigent θεῦ καὶ μηχανῆς I. 320. eos adferre de iis, quae vulgo ignorantur, turpe I. 491. poetica licentia ex historia, dispositione et fabula constat III. 214
Polemarchus Arsinoensis Aetolorum legatus Romam missus II. 472
Polemarchi magistratus apud Cynaethenses I. 456
Polemarchorum curia I. 545
Polemocles I. 507
Polemocrates II. 324
Poliasium III. 58
Polichna Lycurgo capta I. 485
Politicum virum res gestas scire iuuat II. 144
Polyaenus Cyparissensis II. 296
Polyaenus II. 690
Polyaratus Rhodios a Rom. amicitia abducere conatur II. 677. apud Ptolemaeum II. 722 Perseo fauet II. 678. III. 106

Poly-

Polybius Philini et Fabii errores monſtrat I. 22. 23. in exponendis Cleomenis rebus geſtis Aratum ſequitur I. 226. vide Chronologicam Synopſim. ſex facit Zonas III. 214. 232. a Strabone reprehenſus III. 214. πολυμαθὴς ab Aeliano nuncupatus III. 232. eius peregrinationes I. 336. legatus ad Ptolemaeum II. 658. Achaeorum legatus ad Rom. Coſ. in Theſſaliam II. 697. Achaeis perſuadet, vt Aegypti regibus auxilientur II. 716. 717. praeclarum facinus, quo Achaei ingenti ſumtu ſunt liberati II. 700. praefectus equitum II. 690

Polybii oratio ad Achaeos II. 691. conſilium Demetrio datum II. 759. veritatis ſtudio Alpes adiit I. 320. 321. eius hiſtoria quam ceteris praeſtat I. 295. Locris Epizeph. ſaepe vtilis II. 327. iis, quae ſcribit partim interfuit, partim ab oculatis teſtibus ea accepit I. 431. eius commentarii de inſtruenda acie II. 171. mendacii oſor II. 443. de Philopoemene proprium volumen compoſuit III. 33. Philopoemenis honores tuetur III. 147. eius amicitia cum Scipione III. 113. mors et aetas III. 232

Polybius Megalopolita alius II. 292

Polycletus Cyrenenſis Hieronymi legatus ad Hannibalem II 518

Polycrates I. 677. II. 418. 505

Polycrates Argiuus I. 651

Polycritus lucum Neptuni Mantineae diripit II. 186

Polymedes Aegienſis I. 582

Polyphantas dux Philippi II. 259

Polyphontes I. 465

Polyrrhenaei I. 518. ad Lyttios deficiunt I. 508

Polyxenidas Rhodius dux Antiochi II. 248

Pompidas II. 671

Pons a Mathone Macari impoſitus I. 122. Alphei a Philippo inſtauratus I. 542. Tiberis ab Horatio Coclite reſciſſus II. 76

Pontus I. 253. deſcribitur I. 489. olim implebitur I. 490 et ſeqq. freto Propontidi iunctus I. 495. cur continenter fluat, cauſſa duplex I. 489. cur extra alueum feratur I. 490. olim mari coniunctus. poſtea lacus aquae dulcis I. 492. eius os I. 489

C. Popillius Rom. legatus in Aegyptum II. 720. Antiochum affatur II. 721. Rom. legatus circum ciuitates Graeciae II. 686. eius aduentus in Cyprum II. 723. III. 106

Popillius Laenas II. 788

Populi arboris lacrymae I. 169

Populus auctor mutationis in rep. II. 80. ſenatui Romae obnoxius II. 24

Populi Ro. imperium Democratiae ſimile II. 18

Populonium III. 220

Porci plurimi in Italia I. 166

M. Porcius Cato III. 145

Porphyreon vrbs I. 657

Porta Tegeatis apud Meſſ. III. 59

Portae caſtrorum II. 50

Portenta ante pugnam Cannenſem I. 418

Porti-

Porticus, machinae pars I. 194
A. Poſtumius a ſenatu legatus II. 669. ad Attalum II. 792
A. Poſtumius Cos. I. 159. II. 800
A. Poſtumius praetor Ro. II. 784
A. Poſtumius Albinus III. 144
L. Poſtumius conſul creatus I. 26. in Siciliam venit ibid.
L. Poſtumius praetor in Galliam miſſus I. 407
Pothine tibicina III. 205
Pothion Prytanis Rhodiorum II. 616
Praeceptum omnibus ſocietatibus congruens II. 307
Praedae cupiditas magnorum malorum cauſſa II. 223. omnibus aequaliter diuidi debet II. 224. eius tertia pars apud Laced. tyrannis cedebat I. 237. a Ro. diuendita II. 222
Praefecti XII. a Coſſ. conſtituti, vt inter ſocios res adminiſtrent II. 37. tres ex vnaquaque turma equitum II. 35. eorum poteſtas in delictis II. 52
Praemia ad pericula ſtimulant II. 55. praemium eorum, qui in praelio fortiter ſe geſſerint II. 54. 55. diuerſa Romae et Carth. II. 77
Praeneſte exulibus impune degere licet II. 21
Praeſentia efficax ad firmandum vulgo animos I. 313
Praeſidia mercenariorum ſuſpecta I. 154. II. 190
Praetextus a cauſſa diſtinguendus I. 260
Praetor Rom. e roſtris populum alloquebatur I. 376
Praetores duo Achaeorum I. 209
Praetori vni ſummam reip. permittunt ibid.
Praetorii locus in caſtrametatione II. 38. 58. a quibus noctu cuſtoditur II. 49
Praetutianus ager I. 380
Pratio Rhodiorum legatus ad Ptol. II. 708
Praſiae a Lycurgo captae I. 485
Prienenſes III. 131
Prinaſſus a Philippo deditione capta II. 441
Principes in legione Rom. II. 30. eodem modo armantur cum Haſtatis II. 35. diuiſio II. 34. ſedes in caſtrametatione II. 41. ſtatio II. 47
Principium, cauſſa et praetextus quid differant I. 259. certum ſumendum I. 8. dimidium totius I. 603
Prion locus in Africa I. 140. locus Sardibus, qui arcem vrbi iungit II. 91
Proagoras III. 51
Proander II. 687
Proclidas Tarentinus Philippi adulator eius regnum euertit III 204
Proditores qui cenſendi III. 74
Profectio e caſtris II. 56
Promontoria Siciliae tria I. 70
Proni oppidum in Cephallenia I. 561
Propontis I. 489. II. 448. freto iuncta I. 495
Propus collis I. 446
Proſerpinae aedes II. 417
Proſſaus praefectus arci Pſophidis I. 535
Prouerbium, in Care faciendum periculum non in imperatore II. 244
Prudentia quantum differt ab imprudentia I. 406. 685
Pruſias rex Bithyniae I. 257. 501. 506.

506. eius bella contra Byzantios I. 253. 504. munera Rhodiis donata I. 687. Romanis iungitur II. 563. aduentus Romam et pusillanimitas II. 736. ei auxilia in Bithyniam missa II. 743. eius iniuriae aduersus Rom. legatos et Attalum II. 787. III. 129. eius vitia III. 133
Prytaneum II. 409
Prytanis magistratus summus apud Rhodios II. 673
Prytanis Peripateticus legibus scribundis ab Antigono Megalopolitanis datus I. 692
Psophis I. 528. 531. 535. a Philippo capta I. 534
Ptolemais I 663. a Theodoto occupata I. 647. Antiocho tradita I. 648
Ptolemais I. 214. 431. 486. 505. II. 501
Ptolemaei reges Aegypti: Lagi fil I. 206. 656. Philopator I. 4. 249. 606. II. 461. eius cum Antiocho controuersia de Syria caua I. 253. bellare incipiunt I. 557. faciunt pacem I. 684. eius vitia ibid. ad perditum vitae genus versus III. 51. dona Rhodiis missa I. 686. bellum cum Aegyptiis I. 710. Euergeta I. 643
Ptolemaeus rex Aegypti eximius venator II. 612. societatem cum Achaeis renouat ibid. II. 657. mors et elogium III. 149. 150
Ptolemaei duo regnant simul II. 716. bellum inter se gerunt II. 767
Ptolemaeus iunior venit in Graeciam II. 766. Romam II. 756. 786
Ptolemaeus Ceraunus rex Maced. I. 206. II. 187
Ptolemaeus Aeropi III. 51
Ptolemaeus Agesandri F. II. 508
Ptolemaeus Alexandriae praefectus I. 614
Ptolemaeus aulicus Philippi I. 594
Ptolemaeus Eumenis F. II 505
Ptolemaeus Megalopolita II. 508
Ptolemaeus praefectus Cypri III. 98
Ptolemaeus, regno Aegypti praefectus. II. 768
Ptolemaeus rhetor. II. 707
Ptolemaeus Sosibii III. 67
Ptolemaeus Thraseae fil. I. 652
Pueri delicati pretium talentum III. 116
Pugnae Polybio descriptae, siue terra, siue mari, aut memoratae I. 32. 39. 46. 58. 68. 76. 183. 186. 345. 372. 392. 419. 589. 659. 679. II. 253. 271. 274. 289. 300. 369. 431. 482
Pugna Alexandri cum Dario male descripta Callistheni II. 335
Pugna in Phocide III. 146
Pulchrum promontorium I. 282. 283. 284
Punica versutia I. 365
Puteolani I. 384
L. Pupius II. 788
Pylae I. 222. II. 259
Pylon III. 223
Pylus I. 454. 469. II. 535. ab Aetolis tentatur II. 191
Pyrenaei I. 300
Pyrgus vrbs Tryphaliae I. 542. 547
Pyrrhias Eleorum praetor I. 601. 689. displicet 692

Pyrri-

ius III. 92
s in Italiam venit I. 9. 175.
ex Italia pulsus ibid. qua
npiade in Italiam traiecit
7. vsus Italico milite II.
eius filia II. 521
castra I. 585. septiremis
I. 38
variae rationes II 260
oreorum collegia in Ma-
Graecia incensa I. 203
praefectus Psophidi
I. 536
III. 138. 141. 215
III. 49
iicae sepulcrum Tarenti
II. 133
las rubri maris praefectus
I. 623
Prusiae legatus Romam
II. 743
otus Lampsacenorum le-
II. 503

Q.

II. 791
oris in castrametatione lo-
I. 42. eius custodia no-
na II. 50. eius locus quan-
off. ambo iuncta habent
a II. 46
is a senatu in Pelopon.
is II. 639. eius encomium
74. primus Romanorum
raeciam cum exercitu tra-
II. 475. eius hortatio
milites ante pugnam II.
eius pugna cum Philip-
ege ad Cynoscephalas pu-
a. vide Titus Flamininus
II. 482. 535

R.

Rabatamana vrbs Arabiae I. 662
Raphia oppidum I. 673
Raucii II. 632. 740
Reges apud Lacedaemonios per-
petuum imperium habent II.
65. Carthaginiensium II. 71
Reges quomodo sensim ex mo-
narchis euadunt II. 10. pri-
mi ex electione quomodo se
gerebant II. 11. natura ne-
minem hostem vel amicum
ducunt I. 214. eorum et li-
berarum ciuitatum contrariae
res II. 620
Regis proprium I. 575
Regnum, vna ex tribus reipub.
formis II. 4. quomodo in
tyrannidem conuertitur II. 12.
regni origo II. 6. 8. 9
Regno nihil maius aut illustrius
III. 80
Regula a rectitudine definitur
II. 329
Reipub. forma optima imperium
orbis terrarum Rom. peperit
I. 20
M. Regulus, vide Attilius.
Remigum exercitatio in terra
I. 34
Res maximae saepe a paruis prin-
cipiis oriuntur I. 256
Res aduersae generoso animo la-
tae vtiles, et contra I. 262
Res Graeciae Italicis et Libycis
immixtae I. 708
Responsa senatus ad legationes
Graeciae II. 635
Resp. Rom. omnium pulcherri-
ma II. 17. Carth. initio prae-
clare fuit constituta II. 182
Rerum variae formae, origines
et vnius in alteram mutatio-
nes

nes II. 4. conuerſio quomodo vere cognoſcitur II. 6. 16
Reſpub. Rom. et Carthag. pares I. 105
Rhegii proditores a Romanis ob-ſeſſi et puniti I. 11
Rhegium ciuitas Gr. magnae I. 288. 714. II. 198
Rhinocorura I. 675
Rhium I. 438. 444. 458. 522. 598. 694
Rhodanus I. 167. 177. 195. 301. 317. fontes, curſus et oſtium ibid. et I. 318. III. 221. oſtium Maſſilienſe I. 309. eius accolae negotiationem maritimam exercent I. 310
Rhodon Phocaeenſ. legatus II. 559
Rhodus terrae motu quaſſata I. 685
Rhodii bellum cum Byzantiis gerunt I. 253. 487. 503. pacem faciunt I. 506. prudentiſſime rempub. gerunt I. 685. II. 731. munera vndique accipiunt I. 686. Lyciam et Cariam a Ro. accipiunt II. 610. ob Lycios inimicantur Roman. II. 667. ſtulte ſe arbitros gerunt II. 704. diuiſi in factiones II. 677. 685. 713. multantur a Romanis II. 740
Rhodiorum populus a Syracuſanis coronatus I. 686. portus vectigal annuum II. 348
Rhodope mons Thraciae III. 222
Rhodophon Rhodius II. 677. legatus Romam II. 731
Rhoſiteles Sicyonius Achaeorum legatus II. 612
Rhytum poculi genus III. 205
Rizo fluuius et oppidum I. 161
Roma a Gallis occupata I. 9. 171.
Romae ſtatua a Rhodii ta
Romanae reipub. forma, imperii parti I. 253. idem, ac Lycurgeae II. 17. mixta e pluri mis, lib. VI. et III. 22 Laced. comparatur
Romani non caſu ſed vir bis imperium conſecut Africam vaſtant I. 45 normum capiunt I. 64 uicaces in inceptis ſui 63. 91. 97. ipſi et Carth lis gall. comparati I. 9 diis raro vtuntur II. 3 Lacedaemoniis comp II. 156. cum Carthag bus II. 77. minus n namenta captarum vr ſuam conuehunt II. 1 facile mores mutant pedit. II. 36. fidei ſunt II. 79. ſuperſtiti colunt II. 78. grati e parta victoria II. 554. in placanda ira deum II. 151. candidati petunt II. 204. iuu excitant ad virtutem victi maximos animos II. 680. aliorum im tiam in rem ſuam ve 757. iniurias priuati publice perſequuntur traiiciunt primo cum in Siciliam I. 18. in Il I. 19. 146. 162. cum A le foedus faciunt I. 16 libertate Graeciae om II. 543. 580. magnit rum ab iis geſtarum ſtudium conſeruandi II. 811. ante tran

bella omnes abstinentes III. 78. in peius mutantur post bellum Persei III. 116. Romanorum instituta militaria, vide lib. VI. et III. 240. eorum praeliandi genus, quo excellat I. 194. bellum fide antiqua gerunt II. 350. naues primo fabricant I. 33. quibus nauibus Messanam traiecerint ibid. vnde quinqueremium petierint exemplum I. 98. terrestri militia superant Carthag. II. 72. insolentes vocis victi sumus I. 377. stationem numquam deserunt I. 374. desertores morte puniunt I. 26. quatuor legionibus soliti rem gerere I. 409. octo postea conscribunt ibid. II. 222. pugnae Rom. ἰδίωμα I. 194. vallum, scuta, pila gestant II. 477. primo cum aliqua gente bello, sunt clementes II. 531. vrbe capta mire saeuire soliti II. 221. hora caenae ante praetorium buccina canunt II. 362
Romani Isthmici ludicri participes fiunt I. 163. primam coloniam in Galliam mittunt I. 174
Romanorum naufragium I. 62. 90

S.

Sabini Rom. socii I. 181. III. 222
Sacer ager Milesiis restitutus II. 610
Sacerdotes apud veteres Aegyptios summos honores consequebantur III. 212
Sacramenti militaris formula II. 30
Sagalassenus ager II. 599
Sagalassenses pacem cum Rom. faciunt ibid.
Saguntini I. 395. eorum ager. excidium I. 273. 274. ante Hannibalis tempora in fidem Rom. recepti I. 292
Sais III. 87
Saliorum collegium Romae II. 566
Publius Salius solennitatem celebrat ibid.
Salmantica ab Hannibale capta I. 269
Salmonium Cretae III. 217
Samaria I. 663
Sambucae machinae militaris descriptio II. 104
Samicum vrbs Tryphaliae I. 542
Samnites I. 173. 181. II. 198. bello a Rom. lacessiti I. 9
Samnium I. 385. II. 150
Samosata III. 224
Samus I. 609. II. 430. III. 135
Samus Chrysogoni fil. I. 571
Saporda I. 664
Sarapidis fanum I. 489
Sardanapalus III. 21. 133
Sardes I. 671. II. 90. 562. vrbs munitiss. II. 90. quomodo ab Antiocho capta ibid.
Sardinia insula I. 3. 40. 128. 179. ea cedunt Poeni I. 144. 265
Sardinium mare I. 166
Sardonius risus II. 468
Sardoum pelagus I. 62. 165. 240. 303
Sardoi maris insulae Poenorum iuris factae I. 15
Sarissae veteris et nouae descriptio II. 493
Sarsinates cum Romanis conueniunt aduersus Gallos I. 181
Saso insula I. 714

Sation I. 712
Saturni tumulus II. 213
Satyrus Achaeorum legatus Romam II. 743
Satyrus Ilienſium legatus II 616
Scala ſiue Climax I. 664
Scalarum commenſus quomodo inueſtigatur II. 170
Scerdilaides I. 151. 453. 454. 561. 694 II. 258
P. Scipio in Hiſpaniam mittitur I. 306. vide in Cornelius.
P. Scipio Publii F patrem ſeruat II 202. fit aedilis cum fratre II. 204. quibus artibus illuſtris euaſerit II. 200. Lycurgo nonnihil ſimilis II. 201. iuuenis venit in Hiſpaniam cum imperio II. 206. Carthaginem Nouam expugnat II. 214. humane tractat Carthaginienſes II. 224. eius res geſtae variae II. 244. et deinceps. epiſtola ad Philippum II. 211. Romam ex Hiſpaniis redit II. 318. eiusdem res in Africa geſtae II. 357. et deinceps. quos ſollertiſſimos putauerit II. 426. reditus ex Africa et triumphus II. 444. idem legatus fratri venit in Graeciam II 555. res ibi et in Aſia geſtae II. 556. et deinceps.
Scipio Africanus iunior legatus mittitur ad Achaeos II. 813. III. 32. Filius Aemilii III. 78. vnde eius tam matura Romae gloria et amicitia cum Polybio III. 113. donum Maſiniſſae mortui ordinat III. 133
P. Scipio Naſica maritus vnius filiarum Scipionis III. 119
Sciron Meſſenae Ephorus I. 434
Scironides petrae III. 59
Scopas I. 435. 560. praetor Aetolorum I. 471. 486. in Macedoniam impreſſionem facit I. 519. Scopas dux Ptolemaei II. 505. in carcerem coniectus, veneno ſublatus eſt II. 506. Aetolorum legislator III. 49
Scopium I. 700
Scorda II. 694
Scordus mons ibid.
Scotitas II. 458
Scotuſſa vrbs II. 260. 481
Scriba communis Achaeorum I. 209
Scriptores ex quibus ſunt aeſtimandi II. 17. mendaces exitum rei non inuenientes deos inducunt I. 318
Scutum Gallic. protegere virum non poteſt I. 189. equitum antiquum e corio boum II. 36. Romanorum excellit I. 190. eius figura II. 38
Scyllaeum III. 213
Scythae I. 495
Scytharum facinora patrare, prouerbium II. 156
Scythopolis vrbs I 660
Seditio de repub. a Lycurgo ſublata II. 65. tribus de cauſſis excitatur aduerſus patriam II. 310
Segeſama III. 220
Selaſia I. 241. 530. II. 457. III. 58
Selectorum ex equitibus extraordinariis in caſtrametatione ſedes II. 43
Seleucus cum Lyſimacho bellat II. 503
Seleucus I. 655. liberalis in Rhodios I. 687
Seleucus X. naues longas Achaeis pollicetur II. 619.

quas Achaei non accipiunt II. 623
Seleuci Seleuco Callinico, geniti, obitus I. 249
Seleucus Demetrii fil. I. 257
Seleucus Callinicus I. 615
Seleucus iunior I. 501
Seleucus pater Antiochi ibid.
Seleucenses variis tormentis ab Hermia affecti I. 636
Seleucia I. 618. a Molone capta I. 627. vrbs regia I. 642. eius situs I. 643. ab Antiocho capta I. 646
Selga I. 667
Selgenses in bellis temerarii I. 666. Pednelissum obsident I. 663. a Garsyeride victi fugatique I. 666. II. 749
Selinuntius ager I. 66
Sella eburnea donum apud Ro. magni aestimatum II. 774
Selymbria II. 546
C. Sempronius Cos. I. 64
Tib. Sempronius Cos. creatus I. 527
T. Sempronii pugna cum Hannibale I. 359
T. Sempronius Rom. legatus ad Phil. II. 618. in Africam missus I. 306. 308. 557
Sempronii ambitio I. 553
Sena vrbs I. 166. 168. 174
Senae I. 16
Senatus Rom. vide librum VI.
Senatus apud Carthagin. II. 72
Senatusconsultum de pace cum Philippo factum II. 538
Senes apud Lacedaemonios imperium habent, quoad viuunt II. 64
Senones I. 171. Senonum viuendi modus et habitandi ibid. eorum bellum aduersus Roman, quo tempore gestum I. 174
Sentinatium ager I. 173
Manius Sergius Rom. legatus II. 749
Serippus Laced. legatus II. 636
Seruatus in praelio seruatorem pro patre colit II. 55
Cn. Seruilius Cos. I. 64. Cos. I. 362. 393. occisus I. 424. Cos. Ariminum sortitus prouinciam I. 376
L. Seruilius legatus a Scipione Carth. missus II. 377
Seruius Chalcidis praefectus II. 672
Sestus I. 497. 504. II. 462. eius situs et opportunitates II. 447
Sexti Rom. legati in Achaiam aduentus et colloquium cum Achaeis II. 810
Sibertus Petrati F. II. 586
Sibyrtus vrbs Cretae III. 205
Sicca oppidum I. 115
Sicilia I. 3. 181. eius insulae situs et figura I. 70. eam omnium primam Rom. adierunt I. 8
Siculum mare I. 165
Sicyon I. 222. 224. 441. 513
Sicyonius ager I. 528
Sida I. 665. II. 767
Siditae I. 665
Sidon I. 660
Signa imperatori non negligenda II. 162
Signi male constituti exemplum II. 166
Signum dandi per faces ratio II. 165
Signum tendebatur in profectione e castris II. 56
Signiferi duo in singulis manipulis II. 34
Sila vrbs III. 222

M. Silanus Scipionis adiutor II. 206
Silentium in rebus gerendis apprime necessarium II. 161. duplex est II. 162
Silpia, vide Elinga.
Simias II. 296
Simon II. 615
Singa III. 204
Sinope vbi sita I. 511
Sinopenses ibid. II. 644
Sinuessani I. 384
Sinus Maliacus II. 195
Sipus II. 198
Smyrna vrbs Attalo se adiungit I. 671. omnium Asiae ciuitatum constantissime Romanis fidem seruauit II. 578
Smyrnaei II. 503. honore et agro a Rom. donati II. 610
Sobrietas articulus prudentiae II. 501
Sociale bellum Graecorum I. 199. 250
Societas latronum, quo potissimum modo perit I. 474
Sociorum multitudo in Rom. exercitibus quanta II. 37 41
Socordia magnorum malorum caussa I. 369
Socrates aliptes II. 677
Socrates Boeotius I. 650
Soli vrbs Ciliciae II. 583
Solis conuersiones imperatori sciendae II. 164
Solon Persei legatus II. 679
Sophagasenus rex amicitiam cum Antiocho renouat II. 320
Sophonisba Asdrubalis filia, Syphacis vxor II. 368
Sosander Attali collactaneus III. 130
Sosibius I. 608. 649. II. 115. 422. III. 52
Sosicrates III. 143
Sosigenes honores Eumeni ab Achaeis delatos euertit II. 691
Sosylus scriptor Polybio non probatus I. 280
Sosiphanes Antiochi legatus Romam II. 683. 708
Sostratus adulator III. 202
Sostratus artifex statuarius I. 520
Soteria I. 503
Sotera pars vrbis Tarenti II. 140
Sparta I. 206. 482. eius forma et situs I. 588. 589
Spectaculi gladiatorii pretium XXX. talenta III. 121
Speculatoria nauis I. 391
Spelunca pars moenium in vrbe Megalopoli II. 168
Spendius I. 113. a seditiosis militibus Carth. dux creatur I. 115. is et reliqui crucibus affixi I. 140
Sperchius II. 195
Stadium quot equites capit II. 337
Stadium loci nomen II. 418
Stationem deserere apud Rom. capital. I. 27
Stembal Micipsae F. adoptiuus III. 133
Stephanus Athen. et Achaeorum legatus Romam II. 774
L. Stertinius II. 545
Stethe loca in Maeotico lacu I. 492
Sthenelaus occisus I. 465
Stipendiarii I. 241
Stipendium militum quotidianum III. 56
Strategema per boues et faces ad cornua alligatas I. 388
Stratica I. 523
Strategius Trittaeensis II. 689. a Cri-

Critolao calumniam patitur II. 815
Stratius Eumenis medicus Attalum ab inconsulto consilio reuocauit II. 225
Stratius II. 778. III. 142
Stratocles Rhodiorum Prytanis Rom. fauet II. 676
Stratonicea II. 740
Stratus Aetoliae I. 522. 565. 578. 695. Peloponnesi I. 536
Struthiones II. 323
Strubera II. 694
Styllagium vrbs Tryphaliae I. 542. 547
Stymphalia I. 528
Stymphalii I. 226
Stymphalus vrbs I. 529
Subalpinae regiones fertiles I. 299
Subalpini I. 192. audaces in bellis et hostili odio in Romanos I. 299
Sucro II. 307
Sues Italiae buccinae assuetae II. 325
C. Sulpitius Cos. creatus I. 40
C. Sulpitius Rom. legatus ad res Graecorum inspiciendas II. 749
C. Sulpitius Gallus III. 62
P. Sulpicius Cos. II. 151
P. Sulpicius classis Ro. in Graecia praefectus II. 101
P. Sulpicius Aeginam et Aeginetas vaenum dedit II. 620. 621
P. Sulpicius Galba Cos. III. 69
Superstitio ad multitudinem coercendam inuenta II. 78. apud alios vitio vertitur, apud Ro. rempub. continet ibid.
Supra carcerem, locus in Sicilia I. 92
Susa I. 627
Susiana I. 623
Sybaritae Ioui Homorio aedem ponunt I. 203
Sycurium II 682
Syleum vrbs II. 597
Syniris I. 641
Syphax Numidarum rex amore puellae Carthaginiensibus se adiungit II. 357. eius castra a Scipione cremantur II. 364. triumphatus obit II. 445
Syphacem Romani persequuntur II. 371
Syracusae I. 87. earum splendor II. 426. obsessae a Roman. II. 104
Syria caua I. 253. vide Coelesyria.
Syriae regum iura quibus Coela Syria ad eos pertinebat II. 707
Syrinx transitoria ambulatio II. 419
Syrinx Hyrcaniae vrbs II. 241
Syrtis minor I. 65. II. 771
Syrtis parua I. 284

T.

Tabae Persidis vrbs III. 111
Tabathra, Libyae vrbs III 204
Tabernacula Tribunorum in castris Rom. II. 39. equitum et peditum ibid.
Tabula ab Hannibale posita Lacinii I. 298. 332
Tabulae in expugnatione Corinthi a militibus corruptae III. 224
Tabulae aeneae, in quibus scripta erant foedera, in Aedilium aerario apud Iouem Capitol. seruatae I. 287
Tabulae aetatis militaris I. 181
Tacticae definitio III. 230
Taenarum I. 585

Taenia ad Istrum porrecta, mille circiter stadia I. 492. 493
Tagae II. 237
Taguria II. 270
Tagus I. 270. II. 208. III. 218
Talio non exigenda pro impiis facinoribus I. 571
Tambrax vrbs Hyrcaniae ἀτάχιστος II. 241
Tanais fl. I. 303. II. 269. eius ortus III. 218
Tanetes I. 308
Tantaleum supplicium Byzantiorum I. 498
Tapyri montes I. 620
Tardius venire leuius peccatum quam maturius II. 164
Tarentum I. 181. 361. Lacedaemoniorum colonia II. 140. eius portus II. 198. proditione capitur II. 126
Tarentini Carthaginiensibus se permittunt I. 427. mortuos intra moenia sepeliunt II. 133. Romanis naues praebent I. 33
Tarraco I. 364. 391. II. 230
Tarracinensis pop. I. 283
Taurini I. 337
Taurion Peloponnesi ab Antigono praefectus I. 437. 444. 458. 545. 690. II. 110. et Philippo II. 710
Taurion III. 28
Taurisci I. 167. 187
Taurus mons I. 254. 431. 501. II. 236
Taurus aeneus Agrigenti III. 47
Taygetus mons III. 221
Teanitae I. 385
Tegea I. 213. 248. 464. 466. 549. a Philopoemene capta II. 296. a Cleomene Lacedaemoniorum rege intercepta I. 213. ab Antigono obsessa I. 224
Tegeatae Antigono se d
Teium ad Pontum
Teii per legatos Attalo mittunt
Telamon Etruriae pro rium
Telea
Telecles II. 778. Tege chaeorum legatus Rom 784. Megalopolita
Teledamas
Telemnastus II. 794. Pe gatus ad Antiochum
Telephus Rhod. legatus Ro. et Perseum
Telmessus II. 5
Telocritus Achaeorum ad Attalum nuntians h Eumeni esse restitutos
Telphussa I. 541. Antig dedit
Telphussia
Telphussii
Temenis porta Tarenti
Temeritas
Temnitae Attalo se dedunt
Temnus I
Tempe I
Templa et templorum orn ta delere hominis furen
Templum Delphicum in Philippo collocatum I
Temporis male obseruati pla II. 16
Tempora tria diuersa in corpore consideranda
Temporum notitia impe necessaria I
Tenedus II. 45
Tentoria quomodo statuun castrametatione

C

INDEX.

C. Terentius Varro Cos. I. 407. 414. 424
L. Terentius II. 501. ad Antiochum proficiscitur II. 545
Terra in tres partes diuiditur I. 302. quibus terminis distinguantur ibid.
Terrae motus Rhodiis damno et emolumento fuit I. 685
Terror Panicus I. 695. 714
Tessellae exiguae Tribunorum II. 50
Tesserae non negligendae II. 162
Tesserae nocturnae traditio II. 50. 51
Testes falsi in castris fuste percutiuntur II. 53
Testudinum aggestitiarum descriptio II. 193
Teuta vxor Agronis I. 150. 153. Roman. legatos insequi iubet ibid. eius foedus cum Romanis I. 162
Thalamae castellum I. 538. 552. III. 58. 59
Thasii liberantur a seruitute Philippi III. 243
Thasus I. 501. 538. 545. III. 52
Theaetetus II. 682. 702. Rhodiorum legatus II. 615. moritur II. 740
Thearces I 226
Thearida Achaeorum legatus II. 778. 809
Thebae Phthiae II. 464. 544. obsessae a Philippo I. 702. II. 532. Philippopolis a Phil. dictae I. 701
Thebani I. 204. 467. II. 61. 62. Graeciae principatum sibi vindicant I. 204. ii et Lacedaemonii arbitrium contentionis Achaeis permittunt ibid. eorum seditiones tumultus et factio duplex II. 670. formidine belli Persis se adiunxerunt I. 342
Thebes campus II. 562. III. 55
Themison, Antiochi dux I. 674
Themistas Gallos ex Troade eiicit I. 715
Themistocles I. 672. tempore florentis reip. Atheniensium vixit II. 61
Theodectes III. 142
Theodoridas Sicyonius II. 716. Achaeorum legatus ad Ptolemaeum II. 618
Theodotus Aetolus I. 486. 647. 673. Coelae Syriae praefectus I. 614
Theodotus I. 662
Theodotus Hemiolius I. 618. 674. in Coelen Syriam missus I. 643
Theodotus Pheraeus II. 472
Theodotus Rhod. legatus Romam II. 731
Theodoti facinus virilis audaciae I. 676. 677
Theodotus III. 100
Theogiton III. 72
Theognetus Abydenus II. 453
Theophanes Rhod. legatus ad Achaeos II. 794
Theophiliscus II. 430. eius obitus II. 440. eius encomium ibid.
Theophrastus III. 42
Theopompus III. 204. reprehensus II. 443. III. 19. eius dictum II. 345. vnde scribere inceperit III. 22
Theris II. 707
Therma a Rom. expugnata I. 66
Thermae I. 567
Thermae Himerenses I. 39
Thermopylae II. 259

Ther-

Thermicus conuentus II. 545
Thermii I. 569. a Macedonibus direpti ibid.
Thermum I. 568. eo nemo hostis vnquam penetrauit I. 570. III. 15. 37
Thermi delubris contumeliae illatae II. 179
L. Thermus Rom. legatus II. 787
Therfitae I. 297
Thesmophorium Cereris et Proserpinae aedes II. 417
Thespienses II. 669
Thessalia I. 222. 512. 526. 699
Thessali Romam veniunt, vt Philippum accusent II. 617
Thessali equites I. 442
Thessalorum leges I. 540
Thessalis libertas concessa a Ro. II. 544
Thessalonica II. 625
Thestienses I. 568
Thetidium locus in Pharsalia II. 481
Theu-Prosopon I. 658
Thoas Aetolus II. 571. Aetolos aduersus Rom. incitat II. 593. ab Achaeis et Pantaleonte impulsis lapidibus petitus II. 688
Thoas internuncius inter Perseum et Dinonem III. 105. 106
Thraces I. 674. II. 258. odium in Byzantios I. 498. a Gal. deuicti I. 499
Thracia I. 489. 498. II. 502
Thraciae coloniae ab Atheniensibus et Chalcidensibus deductae II. 176
Thranitae II. 431
Thraso de medio sublatus II. 417
Thrasylochus III. 72
Thrasymenus lacus I. 371
Thronium II. 470
Thronienses II. 195
Thucydides
Thule I
Thuria a Messeniis diuulsa cilii Achaeor. particeps I
I
Thurii pop. Gr. m.
Thurium II. 47
Thyatira III. 5
Thyestes occisus
Thyrenses I
Thyreum Acarnaniae op I. 43
Tiberis I
Tiberius Cos. in expediti contra Istrios et Agrios I
Tiberius legatus ad Antio I
Tiberius Gracchus vrbes berorum diruit II
Tiberius Gracchus maritus filiarum Scipionis I
Tibia a Lacedaemoniis et tensibus ad bella vsurp
Tibites I. 503. 504. fato tur
Tibure exulibus impune d licet
Tichos castellum I. 551. ab cule extructum
Ticinum I
Ticinus fl. III
Tigris fl.
Timaeus I. 482. Tauromen Polybio reprehensus II. 345. 426. III. 203. ignar rum Italiae I. 169. item cae II. 323. ingenium II 348. eius maledicentia II mala fides in narrando I
Timaeus Neptuni fanum et nae aedem spoliat II
Timagoras nauium Rhodi praefectus II
T

INDEX.

Timagoras alter II. 679
Timarchus I. 508
Timocrates Pellenensis III. 76
Timolaus III. 72
Timoleon III. 45
Timor magnorum malorum caussa I. 370
Timothei nomi ab Arcadibus quotannis actitati I. 461
Timotheus Ptolemaei legatus Romam II. 683
Timotheus Holophernis legatus Romam II. 782
Timoxenus dux I. 222
Timoxenus Achaeus I. 551. Achaeorum praet. I. 437. 709
Tingi II. 799
Tisaeum Thessaliae mons II. 35
Tisamenus, Orestae F. I. 429. primus rex Achaeorum I. 206
Tisippus Aetol. legatus II. 733
Titus, vide Titus Flamininus, et in Quinctius.
Titus Aetolis suspectus II. 529
Titus a senatu in Peloponn. missus ad res Achaeorum et Lacedaem. componendas II. 639. pene enecatus prae multitudine gratias agentium II. 542. 543. Corinthi concilia agitat II. 540. eius colloquium cum Philippo II. 459
Tlepolemus II. 413. Ptol. legatus ad Antiochum II. 706. quis et qualis fuerit III. 65
Tolistobogi Galli II. 600
Tomisa III. 224
T. Torquatus Roman. legatus II. 757
Torus collis I. 30
Tragoediae et historiae finis contrarius I. 228
Tragiscus II. 131
Tragurium Lissior. vrbs II. 779
Tralles Eumeni a Rom. datae II. 611
Transalpini arma in Gallos mouent I. 172
Trebia fl. I. 349. 411
Triarii sunt natu maximi II. 31. eorum diuisio II. 34. eorum arma II. 33. a ministrando Tribunis liberi II. 47. eorum sedes in castrametatione II. 40
Tribuni militum Rom. vt creentur II. 27. qui cuique legioni attribuuntur II. 28. sex in quaque legione II. 38. manipulos ternos singuli sortiuntur II. 46. peracta castrametatione iusiurandum ab omnibus exigunt ibid. castrorum curam sustinent II. 48. eorum potestas in delictis II. 52
Tribuni pl. Coss. obnoxii non sunt II. 18. eorum partes, exequi, quod populo placuerit II. 24
Tribus Athenis de nomine Attali nuncupata II. 525
Trichonis lacus I. 568. II. 752
Trichonium I. 568
Trieres vrbs ab Antiocho incensa I. 658
Trigaboli populi I. 169
Triphylia I. 597. II. 535. 544
Tripolis in Peloponneso I. 548
Tritaea vrbs Achaeorum I. 207
Tritaeenses I. 438. 516
Triumphi senatus auctoritate aguntur II. 23
Troas I. 715
Trocmi II. 752
Troezen a Cleomene occupatur I. 221
Tryphalia I. 543. sex diebus in potestatem Philippi redacta I. 547

Trypha-

Tryphalus puer nomen regioni Tryphaliae dedit I. 543
Tula sedes regni Gallorum in Thracia I. 499
Tunes oppidum I. 52. 119 II 373
Turdetani et Turduli diuersi populi secundum Polyb. secundum alios iidem III. 220
Turris Alexandri II 490
Tychaeus Numida II. 381
Tycho scribarum princeps I. 637
Tyndaris vrbs I. 41
Typanaea vrbs Tryphaliae I. 542
Typaneatae vrbem suam Philippo tradunt I. 544
Tyrannis quo maiora appetit eo pluribus indiget mercenariis II. 290. eius origo II. 6
Tyrannides quaedam regno aliquid simile habentes II. 5.
Tyrannis quomodo a regno manat II. 12
Tyrannus publicae libertatis propugnatores hostes infestiss. sibi ducit II. 98. eius nomen summae impietatis significationem coniunctam habet I. 233. eius proprium I. 575
Tyras fl. III. 218
Tyrii I. 284
Tyrrheni I. 170
Tyrus I. 486. capta III. 69
Tyrus a Panaetolo occupata I. 647. ab eo Antiocho tradita I. 648

V.

Vaccaei I. 257. 269. III. 220
Vadimonis lacus I. 174
C. Valerius M. Laeuini, qui primus cum Aetolis societatem pepigit, filius II. 589
L. Valerius et T. Octacilius Coss. creati I. 32
L. Valerius ad Phaeneam a Manio Cos. missus II. 548
M. Valerius et M. Octacilius Coss. creati I. 24. in Siciliam mittuntur ibid.
M. Valerius classis Rom. in Graecia praefectus II. 101
Valli Roman. et Graec. descriptio II. 477
Velites Tribunis non ministrant II. 47. sunt natu minimi et pauperrimi II. 31. eorum arma et ornatus ibid.
Venereae res magnorum malorum caussa I. 369
Veneris templum a Philippo vastatum II. 461
Veneris Erycinae aedes in vertice montis Erycis I. 56
Veneris vsus regnum mutat in tyrannidem I. 11. 12
Veneris aedes I. 395
Veneti populus antiquissimus I. 170. Romanis se iungunt aduersus Gallos I. 179. 181
Venti mutatio inopinata salutaris I. 101
Ventus Africus II. 212
Venusia vrbs I. 383. 424
Verbanus lacus in Alpibus III. 222
Vergiliae I. 328. 557
Veritas magna diua II. 352
Veritate ab historia sublata narratio inutilis I. 21. II. 330
Versus a Macedonibus parietibus inscriptus I. 571
Vestae ara I. 692. eius simulachrum numquam ningitur neque compluitur, si sit sub diuo II. 443
Vestini I. 181

Vetus

INDEX.

[illegible] vrbs pars Panormi oppidi I. 64
Vexilla varia variis in locis in castris defigi solita II. 59
Vexillum defigi solitum in castrametatione II. 38. imperatorium album, cetera punicea, et ex aliis coloribus II. 59
Via propter Oenuntem ad Spartam ducens I. 242
Via lata mundari solita in castrametatione II. 46
Viae in castrametatione Roman. quinque II. 42
Victimae exta de more apud Macedones regi ostenduntur II. 87
Victor qui modo videbatur, saepe temeritate victus II. 291
Victoriam petenti, quid attendendum I. 369
Victoriae a senatu extolluntur, aut obscurantur II. 23
Victoriae spem in socils ponere periculosum II. 300
Videre eadem nemo semper vult II. 427
Vigiliae nocturnae quomodo a Rom. administrantur II. 49
P. Villius II. 501. ad Antiochum proficiscitur II. 545
Vincere factis honestis et iustitia minor res non est, armis parta victoria I. 575. 576
Vinum mulieres apud Rom. non bibunt III. 201
Vir bonus, amicorum et patriae amans I. 21
Viri boni, qui pro amicis et sociis dicunt vel sentiunt I. 236
Virgines centum Locrenses quotannis ad Ilium mitti solitae II. 328
Virtus imperatoria potissima I. 369
Virtutes a puero discere oportet III. 10
Virtutis magnae est, ex aliorum peccatis occasionem rei bene gerendae captare II. 291
Visus instrumentum res cognoscendi auditu certius II. 345. eius fines duo II 427
Vita anteacta maximum fidei pignus II. 99
Vitium aliquod singulis reipub. formis natura congenitum II. 15. 16
Vitium familiare iis, qui diuitiis antecellunt II. 14
Vlysses idea viri politici II. 346. peritiss. imperatoriae artis II. 166
Vmbri I. 168. cum Romanis conueniunt aduersus Gallos I. 181
Voluntates animi difficile cognoscuntur I. 294
Voluptates regnum mutant in tyrannidem II. 11. 12
Vrbes, qua parte sunt munitissimae, capi solitae II. 90
Vrbes soli inaequalis plures domos non continent iis, quarum superficies est plana II. 173
Vtica II. 357. a Carthaginiensibus defecit I. 134. a seditiosis militibus obsessa I. 116. 119. a Carthaginiensib. recepta I. 142
Vticenses I. 284. ad Rom. deditionem faciunt II. 803
Vtilitas vnus auditus et visus finis II. 427
Vulcani tumulus II. 213
Vulgi animos, quae firmant I. 313. eius inconstantia III. 240
Vulneri ingenti leue medicamentum adhibere III. 27
Vulturum indicium II. 91
Vxores fidei pignus II. 99

Xanthii

X.

Xanthii II. 667
Xanthippus I. 54
Xenarchus II. 639
Xenis via II. 287
Xeno I. 618. II. 778. Pataraeus I. 152. II. 307. Hermionensium tyrannus I. 211. Aegiensis II. 784
Xenoetas I. 622
Xenophanes II. 85
Xenophantus I. 504
Xenophon I. 260. II. 64. Aegiensis II. 472. Achaeorum legatus II. 460
Xerxes legatum mittit ad Spartanos aquam et terram petitum II. 191
Xerxes rex Armosatae

Z.

Zabdiphilus dux Antiochi I. 674
Zacynthus I. 562. 704
Zagrus mons I. 620. 636
Zaleuci lex de possessione rei controuersae de lite pendente II. 333
Zama II. 384
Zarax a Lycurgo capta I. 485
Zariaspa Bactrianae oppidum II. 272
Zarxas Afer I. 137. 139
Zebes Gortynius I. 674
Zeno Rhodius III. 56
Zeugma I. 618
Zeuxis I. 621. 641
Zeuxis Lydiae praefectus Antiochi legatus II. 570
Zeuxis III. 55
Zeuxippus II. 536. duplici iudicio a Boeotis condemnatus II 614
Zodiaci signa sex supra horizontem semper attolluntur II. 165
Zoippus II. 517

LEXICON POLYBIANVM

SIVE

INDEX

GRAECORVM VERBORVM

IN QVO

MVLTA LOCA

EMENDANTVR EXPLICANTVR

ET ILLVSTRANTVR.

LEXICON POLYBIANVM.

E. L. ſunt Excerpta Legat. E. P. ſunt Excerpta Peireſciana, de V. et V. Numerus paginam indicat.

A.

Ἀβάκιον, ἐοικότες ταῖς τῶν ἀβακίων ψήφοις, 5, 26.

ἀβασάνιστον, intentatum, 4, 75.

ἄβατος, *de loco*, quem adire non licet, 13, 4.

ἀβλεπτεῖν τὸ πρέπον, E. P. p. 103. v. *Suidas* in h. v. cuius locus e *Polybio* ſumtus videtur.

ἀβοήθητος πληγὴ, cui remedium non eſt, 16, 3.

ἀβέλως, I. II.

ἀγαθόν. ἐπ' ἀγαθῷ, E. L. 67. v. ἐπί.

ἄγειν εἰς ἐθελοκάκησιν, vertere in etc. interpretari pro, E. P. 100.

ἀγεννία, ignauia, E. P. 106.

ἀγερωχία, 10, 32.

ἀγερωχότερον, E. L. 6.

ἀγερώχως, 2, 8.

ἄγημα, 5. 25.

ἀγκιστρωτὸς, 6, 21.

ἀγνοεῖσθαι. τὰ ἠγνοημένα, peccata, E. L. 143.

ἄγνοια, peccatum, *nempe ex inſcitia, errore*, E. L. 44. error, ſtultitia, 4, 36. extr. *et ſaepe alibi.*

ἀγνώμονες, qui deliquerunt, improbi, 5, 11.

ἀγορὰ πρώτη, concio prima, E. L. 74.

ἀγορὰς ἄγειν καὶ φέρειν, commeatum afferre, 1, 18. v. *Caſ.* ἀγορὰς ἔχειν, commeatus habere, E. L. 78.

ἀγχιβαθὴς, τὰ πρὸς τὴν χερσὸν ἀγχιβαθῆ, profunda, 4, 41. *vox Homerica* ex Od. ε. 413. *quae tamen non de omni profunditate maris dicitur, ſed de ea, quae eſt ſtatim ad litus, ſcopulum etc.*

ἀγωγεὺς, lorum, quo equus trahitur, 3, 43. v. *Suid.*

ἀγωγὴ τῶν πραγμάτων, 3, 8. 3. 87. administratio reip. 12, 7. vindiciae ſ. adductio rei in controuerſiam ſ. iudicium, 15, 27. inſtitutum. ἄγειν τὴν ἀγωγὴν, inſtitutis vti. E. L. 58.

ἀγὼν, ἐν ἀγῶνι εἶναι, μὴ, in periculo, ne, 4, 56. *Etſi* ἀγῶνα *ſic dici ſcio, tamen conſtructionis forma propemodum ſuadet legere* ἀγωνία.

ἀγωνία τοῖς ἀθληταῖς παρεπομένη ſtupor ſolennis athletis, E. P. 113. ἀγωνίαι καὶ ζῆλοι, E. P. 33. *ſcr.* ἀγωγαὶ, *e ſqq. et ſic vertit Valeſ.*

ἀγωνιάω, valde vereor, 1, 10.

c. acc. timere aliquid, 1, 20. περί τινος, sollicitum esse de aliqua re, 2, 6. de aliqua re diligenter cogitare ac laborare, 5, 34. ἀγωνιᾷν τι angi re aliqua, 3, 78. τινα, timere quem, 10, 38. alicuius opes, E. L. 93.

ἀγώνισμα ἀγωνίζεσθαι, 1, 4. *dicitur h. l. ut apud Thuc. 1, princ. de opere magna arte elaborato a fortuna add. Casaub. ad h. l.* ἐξ αὐτῶν τῶν ἀγωνισμάτων διάληψις, 3, 4. ex ipsis rebus bello gestis. *Usus est verbo generali, quod* ἐλαττώματα *et* κατορθώματα *complectitur: et paullo post vocat* πράξεις, 3, 31. *extr.* ἀγώνισμα — μάθημα, *ex imitatione Thucydidis, l. c.* ἀγωνίσματα κατ᾽ ἄνδρα καὶ ζυγὸν, vbi singuli cum singulis et plures cum pluribus certant, 3, 82.

ἀγωνοθετεῖν τινὰ καὶ συμβάλλειν, aliquem velut spectaculi caussa committere alicui, vt bella inter se gerant, 9, 28. *vnde simpliciter pro* incitare ad pugnandum *dicitur. Ios. A. XVII, 3, 1.* ἀγωνοθετεῖν στάσιν, *seditionem ciere:* item ἀγωνοθετεῖν τινα, simpl. est alicui bellum contrahere, et eum quasi praemium ponere, quod bello petendum sit. cf. διαγωνοθετεῖν.

ἀδέσποτον σκάφος, gubernatore carens, 6, 42.

ἄδενδρον ὄρος, 3, 55.

ἀδεῶς πορθεῖν, impune, nemine resistente, *item* valde, *vt et in bonam partem Thucydid.* II, 40. ἀδεῶς ὠφελοῦμεν, *vbi Schol.* μεγάλα, 2, 25. 5, 96.

ἄδηλος φόβος, anceps, E. L. 93.

ἀδιαλύτως πολεμεῖν, E. L. 6.

ἀδηρίτως, 3, 94.

ἀδιανόητα, quae intelligi non possunt, 3, 36.

ἀδιαπαύστως, 1, 57.

ἀδιάπτωτος, certus, 4, 60. 5, 98.

ἀδιαπτώτως παραγίνονται, 6, 24. 39. 12.

ἀδιαφορεῖν, iuxta habere, E. L. 114.

ἀδίκημα περὶ τὰς ἀποφάσεις, error, falsum iudicium, 9, 20.

ἀδικοδοξία, iniustum consilium, E. P. 88.

ἀδοξία, infamia, E. L. 58. conditio priuata, *cum aliquis expers est magistratuum, adeoque gloria populari caret, quam Cicero de Officiis L. II. dicit, tradens eius comparandae rationem*, 6, 56. *vbi in vitiis liberae reip. ponit* φιλαρχίαν καὶ τὸ τῆς ἀδοξίας ἔθος. *In* ἔθος *esse vitium planum est. Cl. Reiskius coniicit* ὄνειδος, *eleganter. Possis et coniicere* μῖσος ἀδοξίας *hanc significationem bene illustrat idem V. C.*

ἀδοξοποίητα ζῶα, 6, 3. quae non opinionibus reguntur.

ἀδυναμία, inopia pecuniae, E. L. 30.

ἀδυνατεῖν, ὅτε τι ἀχρειωθὲν ἀδυνατήσει, 16, 18.

ἀδύνατος, imbellis, 364. ἀδύνατος διὰ τὴν μέθην, 8, 25. πρὸς καρπὰς ἡμέρας, inhabilis, *de terra*. E. P. 134.

ἀδύνατόν τι συμβαίνει, impedimentum iustum, casu oblatum, 6, 15.

ἀδυνάτως ἔχειν πρός τι, 5, 95.

ἀήττη-

ἀπαραίτητος δικαστὴς, inexorabilis, 5, 41.

ἀθανατίζω, 6, 52. immortalem reddo.

ἀθεσία τῶν βαρβάρων, inconstantia, leuitas, 3, 49. 70. perfidia, 8, 18. 9, 24. 29. πρὸς θεοὺς καὶ ἀνθρ. 14, 1.

ἀθετεῖν τὴν πίστιν fidem deserere, frangere, 8, 2. τὰς πίστεις, E. P. 88. τοῖς λεγομένοις, non habere fidem dictis, 12, 6.

ἀθληταὶ ἀληθινοὶ τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων, 1, 6. v. *Cas.* ἀθλητὴς βδελυρίας, effusus in foedam libidinem, E. P. 20.

ἀθόρυβος, adi. 8, 24.

ἄθραυστος, illaesus, 2, 22.

ἀθροίσαντες τῆς νυκτὸς, noctu congregati, 5, 29.

ἀθροισμοὶ ἐν τοῖς ὅπλοις, 4, 22.

ἄθρους, 1, 49. *vertunt* confertus: *nihil impedit, quominus intell.* silentio; *quo sensu et ipso h. v. dicitur Hesych.*

ἀθυρογλωσσία τοῦ συγγραφέως, petulantia scriptoris, E. P. 20.

ἀθῷον ἀφεῖναι, sine noxa, 2, 58. 60.

αἴθυγμα τῆς προγονικῆς δόξης, E. P. 82. αἰθύγματα εὐνοίας, 4, 35. αἰθύγματα ἐμμένει, scintillae remanent, 4, 74.

αἰκάλλειν, blandiri, E. P. 70.

αἰκία, πᾶσαν αἰκίαν, (*sic enim legendum, pro* αἰτίαν) ἐναποδείκνυσθαι, E. P. 54.

αἰκίζομαι, supplicio afficior, 11, 28. αἰκίζεσθαί τι, violare, vt statuas mutilando, templa etc. 5, 11. αἰκισθεὶς διαφθαρῇ, 1, 69. *de more Rom. qui virgis caedebant ante, quam securi percuterent.*

αἱμόφυρτος, 15, 14.

αἱρεῖ ὁ λόγος, ipsa ratio docet, 6, 3.

αἵρεσις, consilium, institutum, 1, 20. αἵρεσιν ἔχειν, opinionem tenere, E. L. 6. μένειν ἐπὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς αἱρέσεως, E. L. 9. αἵρεσις ἑλληνικὴ, literarum graecarum studium, E. P. 145. cf. 1, 1.

αἱρετιστὴς, earundem partium sectator, 1, 79. τῆς προαιρέσεως, E. L. 25. αἱρετιστὰς εὑρίσκειν, 2, 38.

αἰσχρολογία κατὰ τῶν φίλων, maledicentia adu. a. E. P. 24 exprobratio obscenitatis nefandae. E. P. 43.

αἰτία. οἱ ἐν ταῖς αἰτίαις, noxii, 11, 25. E. L. 52.

αἰτιᾶσθαι ὑπό τινος, E. P. 98.

αἰχμάλωτα γράμματα, interceptae litterae, E. L. 94.

ἄκακος, simplex, E. L. 114. ἀκακώτερον, simplicius, 10, 29.

ἀκαταλλάκτως, implacabiliter, 4, 32. 11, 27. ἔχειν, E. L. 104. τινι, 12, 5. E. L. 6.

ἀκατασκεύως, temere, sine opera humana, 6, 2. 10, 11.

ἀκαταστασία, trepidatio, 14, 9.

ἀκατάτριπτος, 3, 9.

ἀκέραιαι ὁρμαὶ, recentes et integrae, 1, 45. ἐξ ἀκεραίου, re integra, 6, 22. 9, 25. E P. 135. ἐν ἀκεραίῳ ἐᾷν, rem integram relinquere, 2, 2.

ἀκεραιότης, 3, 73.

ἀκληρεῖν, , miseriis vexari, misera conditione vti, 1, 7. E. L. 58. ἀδίκως ἀκλ. de iis, qui iniuste in exilium eiecti et multati sunt bonis, 9, 24. v. *de h. v. et coniugatis Cel. Wessel. ad Diod. III. p. 182.* ἠκληρηκότες, E. L. 98.

ἀκληρία, aerumnae, miſeria, calamitates, E.L.41. *Exemplis ab Cl. Weſſeling. l. c. allatis h. v. et ἀκληρήμ. addendus locus Dicaearchi de ſtatu Graec. p. 18. Sunt vitia ciuitatum, vt* αἰσχροκέρδεια, φιλονεικία etc. *a quibus mala alia oriuntur.*

ἀκλυδώνιστος, liber et tutus a fluctibus, 10, 10.

ἀκμαζούσης τῆς συγκομιδῆς, ſc. τῶν καρπῶν, tempore meſſis, 1, 40. τῆς συνεστίας, durante adhuc conuiuio, E. L. 13.

ἀκμαιότατος καιρὸς τῆς ἡμέρας, 3, 104.

ἀκμαίως ἔχειν, E. P. 123.

ἀκμὴν, cum maxime, 1, 25. 3, 62. ἀκμὴν ἐγίνετο περὶ etc. cum maxime agebat hoc, 4, 36.

ἀκοὴ, de auribus, 15, 25.

ἀκόλουθος δύναμις τῇ προαιρέσει. par conſilio, E. L. 9.

ἀκολουθεῖν τοῖς καιροῖς, E. L. 74.

ἀκολούθως ταῖς ἐντολαῖς, 4, 23.

ἀκονιτὶ, nemine impediente, 1, 20, 83. E. L. 85.

ἀκούοντες, de lectoribus et libris, 3, 37. 10, 9. χάριν τῶν ἀκουόντων, lectorum cauſſa 10, 5.

ἀκρασία, ἡ πρὸς τὰς ὠφελείας, cupiditas nimia pec. 4, 6.

ἀκρίβεια, ἡ ἐκ τῶν νόμων, eſt τὸ ἀκριβοδίκαιον, E. P. 120. ἀκρίβειαν εἰδέναι βουλόμενος, accurate rem cognoſcere cupiens, 3, 41.

ἀκριβολογία περί τ. accuratior diſputatio de re aliqua, 2, 16.

ἀκρισία ἦν περὶ πάντας τοὺς Ἕλληνας, perturbatio rerum erat in Graecia vniuerſa, e *Demoſth. Or. de Cor.* 2, 59. 5, 25. E.L. 46.

ἄκριτον μένειν, non diremta cauſſa, 4, 51. ἄκριτον, temerarium, 5, 12. ἄκριτος πολιορκία, nondum finita, 2, 11.

ἀκρίτως, ſine iudicio, 3, 31. ἀκρίτως πιστεύειν, 4, 85. ἀκρίτως χρῆσθαι τοῖς εὐεργέταις, *ingrati animi periphraſis,* non diſcernere benefactorem ab hoſte, 2, 6. *niſi malis:* ſtulte vti amicis. *mox certe* ἀκρίτως *ſic* 2, 7. *dicitur:* ἀκρίτως καὶ προφανῶς περιβάλλειν αὐτὸν ταῖς συμφοραῖς.

ἀκροάματα, τὰ διὰ τῶν ἀκροαμάτων ᾀδόμενα, E. P. 66. *v. dicta noſtra de acroamatis ad Sueton. Excurſ. 8.*

ἀκροβολισμὸς, 5, 70. velitatio, 6, 37.

ἀκρολοφία, faſtigium montis, vel iugi, 2, 27. 17. 15.

ἀκρόπηλος, in ſummo tantum lutoſus adeoque lubricus, 3, 55.

ἀκροποσία, ſumma intemperantia vini, E. P. 19. *Suid. in* ἀκρατοποσία *habet* ἀκρατοποσία, *quod praefert Valeſius.*

ἀκροσφαλὴς, fallaciſſimus, ruinae magnum periculum adferens, 9, 18.

ἀκρότομος πέτρα, duriſſima, 9, 21. *Huc reſpicit, vt opinor, Suidas, in h. v.* ἀκρότομος πέτρα, ἡ σκληρὰ καὶ ἄτμητος.

ἀκροφύλαξ, praefectus arcis, 5, 50.

ἀκρωρειάζειν, προοχὴ ἀκρωρειάζειν, 4, 43.

ἀκρωτηριάζειν, praecidere extremas corporis partes, 5, 54. 8, 18.

ἀλαζονικὸς, E. L. 67.

ἀλήθεια, ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας, in ipſo actu rei, cum res gerenda eſt, *opp.* exercitationi et quaſi imagini rei, 1, 21. τὸ κατ' ἀλήθειαν ὂν, verum

; 4, 69. ταῖς ἀληθείαις
ζων, reuera, 10, 37. *sic et*
h. 16, 8, 2. κατὰ τὴν ἀλή-
, vt res et vsus docet
debere, 17, 25. ἐπὶ τῆς
ίας, *cum ventum ad ve-*
est, *Horat.* 17, 28. συ-
ταῖς ἀληθείαις, E. L. 44.
ν, verum dicere, verita-
udiosum esse, 11, 8. E.
ι

βίος, vita recte et pru-
ε acta, 1, 35.
, portibus carens, im-
osus, 1, 53.
, humile, vadosum, 4,
. *de h. v. Cl. Wesseling.*
iodor. I. p. 211. et Cl.
kenius ad Timaei gloss.
v. vbi inprimis locus
vhontis considerandus.
ος, diuersus, alius lon-
32.
ι, mente alienari, vt
8, 22.
, eod. sensu, 3, 82.
ζειν, alieno animo esse,
ι.
ρωγᾶν, moliri res nouas,

τῆς ἐν τῇ γῇ χρείας,
lsuetus militiae terrestri,
18.
ης, animus alien. E. L. 93.
munimenta, *sc. caussae,*
s fiderent ac niteren-
, 68. *si lectio sana. v.*
Cas. ad h. l.
, proteror, 10, 12.
ι, decipior, 8, 2.
, error, 9, 15. 10, 30.
absurditas, 1, 10. res
iter gesta, item conster-
temere orta, 5, 53. ἡ

τῶν ἐῤῥιμμένων ὅπλων ὁμοῦ τοῖς πτώμασιν, 15, 14.
ἀλογίστατος, 3, 47.
ἀλογίστως, 1, 15.
ἀλυσιδωτοὶ θώρακες, 6, 21.
ἀλυσιτέλεια, damnum, 4, 47.
ἀλυσιτελής, inutilis, i. e. *noxius*, 3, 117. *vt ap. Cic. Inu. 1, 49. inutilis ciuis, pro pernicioso.*
ἅμα, τὰ ἅμα ἔργα, nostrae aetatis facta vel res, 3, 31. ἅμα τῷ διαυγάζειν, 3, 105. ἅμ' ἐκπεπληρώκει τὸν ἀριθμὸν, 10, 17. οἱ ἅμα τούτῳ, qui vna cum eo capti erant, 10, 18.
ἀμαυροῦν καὶ ταπεινοῦν τι, minuere verbis, 6, 13.
ἀμβλεῖα γωνία, 4, 43.
ἀμελλήτως, sine cunctatione, 4, 71. 16, 19.
ἀμετάκλητος ὁρμή, inuictus, acerrimus impetus, E. P. 133.
ἀμιξία, confusio, 1, 67.
ἀμνημονήσαντα ποιεῖσθαι ἁμαρτίαν, E. P. 150.
ἄμπωτις, 1, 39.
ἀμύθητον πλῆθος, 2, 26.
ἀμφιβάλλειν, dubitare, E. P. 148.
ἀμφιδήριτος, anceps, dubius, 4, 33.
ἀμφιδοξεῖν, dubitare, E. L. 128.
ἀμφίδοξος, anceps, *de exitu*, 17, 24. κίνδυνος, proelium anceps, 9, 4. μάχη, E. L. 141.
ἀμφίστομος δύναμις, acies duplicem frontem habens, 2, 28. τάξις, 2, 29.
ἀναβαίνειν εἰς πόλεμον, ingredi bellum, 2, 62. *I. Gron. autem corr.* ἐμβ. *vt est alibi; sed sic et legendum* ἐνέβαινε, 5, 68. ἐκ τῆς ἀγορᾶς, e foro domum abire. *Nam in forum qui eunt, dicuntur Romanis* descendere, 10, 4.

ἀναβιβάζειν ἐπὶ σκηνὴν τὴν ἄγνοιαν, producere in scenam, i. e. *omnibus conspicuam facere*, E. L. 88.

ἀναβοᾷν; de buccinis, 15, 12.

ἀναβολὴ τῶν Ἀλπίων, aditus, radices, 3, 39. πρὸς τὰς Ἄλπεις, aditus Alpium ad traiiciendum, 3, 50. εἰς ὄρος, 5, 54.

ἀναγαγεῖν ἐπὶ τέλος, *an* ἀπαγ. 3, 5. *mox* ἀγαγεῖν.

ἀνάγειν, ἐκ ὀλίγες τῶν ἁλισκομένων ἀνῆγον, abduxerunt, 2, 8. *pro quo vsitatius* ἀπῆγον. *sed et Homer. Il. ν.* 627. *κτήματα πολλὰ — ἀνάγοντες, et Od. ρ.* 441. τὰς δ' ἄναγον ζωάς· *vbi tamen MS.* ἄγαγον, *sicut in priori MS. Vratisl.* ἄγοντες, *quod tamen versum perimit. add. Cl. Reiskium ad h. l.* εἰς παρασπόνδημα, referre aliquid ad foederis violationem, *h. e.* contendere, re aliqua esse violatum foedus, 5, 67. ἀνάγεσθαι πρός τινα, perduci ad aliquem, E. L. 13.

ἀναγκάζειν, ὅταν εἰς αὐτὸν ἀναγκασθῶσι ὑπὸ τῆς πατρίδος αἱ τῶν ὅλων ἐλπίδες, cum patria ad ipsum spem salutis contulisset, 10, 3.

ἀναγκαιότης πρὸς ἀλλήλους, cognatio, E. L. 84.

ἀναγραφαὶ, sunt monumenta publica, tituli *etc.* E. P. 41.

ἀναγράφειν τὰς πράξεις, de monumentis ac literis publicis, E. P. 41. de historico, 1, 1.

ἀναγωγὴ αἵματος, sanguinis reiectio, *Blutsturz*, 2, 70.

ἀναγωγὴν ἐκ Λευκάδος ποιησάμενοι, soluentes e Leucade, 5, 95. cf. 16, 3.

ἀνάγωγος συγγραφεὺς, indoctus, E. P. 48.

ἀναδασμὸς, 4, 81. ἀναδασμοὶ γῆς, 6, 7.

ἀναδείκνυμι, ἀναδείξαντες ἑαυτὰς, coorti ex occulto, insidiis, 2, 67. μέγιστον τῶν δυναστῶν ἀναδεδείχατε, reddidistis, *quod alias est* ἀποδεδείχατε, E. L. 25. υἱὸς ἀναδεδειγμένος, E. L. 93.

ἀνάδειξις τῦ διαδήματος, solennis assumtio diadematis, inauguratio regis, 15, 24.

ἀναδέχεσθαι, polliceri, 10, 6. E. L. 120. πᾶν, spondere quidlibet, E. P. 135. ἀναδέχεσθαι πόλεμον, suscipere bellum, 3, 10. πρᾶξιν, negotium, 4, 14. τινὰ τῶν χρημάτων, pro aliquo sponsorem fieri, 5, 16. cf. c. 27. pr.

ἀναδιδόναι τὰ κατεπείγοντα τῶν διαβελίων, de rebus maxime necess. consultare, 6, 10. διαβέλιον, consultare, E. L. 1. τὴν πρᾶξίν τινι, consilium rei agendae cum aliquo communicare, 8, 12.

ἀναδιδράσκειν, effugere, *sed. corr.* ἀπεδίδρασκεν, E. L. 88.

ἀνάδοσις, de cibis in coena distributis, 3, 57. *vt ap. Ath. et alios;* verterim, *perceptio;* nam iungitur τροφή.

ἀναδοχὴ, sponsio pecuniae, 5, 27. *v.* ἀναδέχεσθαι.

ἀναδύεσθαι, vitare, 4, 7.

ἀναζυγὴν ποιεῖσθαι, 3, 44.

ἀναθηματικαὶ τιμαὶ, *sunt* in statuis, imaginibus, coronis, E. P. 102.

ἀναθυμιᾶσθαι, inflammari, augeri, *de odio*, E. P. 53.

ἀναιρεῖν τὰ πρὸ τῦ καλὰ, irritas reddere superiores victorias, 15, 7.

ἀναισχυν-

ἀναισχυντογράφος, rerum obscenarum scriptor, *vt Philaenis*, E. P. 43.

ἀνακάθαρσις τῦ στώματος, expurgatio ruderum, s. materiae ex ruina, 5, 100.

ἀνακαλεῖσθαι εἰς Ῥώμην, euocari, E. L. 13. οἱ ἀνακεκλημένοι, euocati Romam, E. L. 105. euocati, E. P. 113.

ἀνακινεῖν τινα, excutere, sciscitari 10, 7.

ἀνάκλασις, reciprocatio aquae, 4, 43.

ἀνακλᾶται εἰς αὐτὸν τὸ κεφάλαιον τῶν πράξεων, summa rerum ad eum redit, E. L. 6.

ἀνακλητήρια, E. L. 78. τῦ βασιλέως, solemnis inauguratio regis, 17, 26.

ἀνακομίζεσθαι εἰς τὴν στρατοπεδείαν, redire, 11, 22. ἀνακομισθέντες ἐκ τῆς ναυαγίας, elapsi e naufragio, 1, 38.

ἀνακρίνειν τινα, excutere percunctando, 4, 68. ἀνακρινόμενοι τῷ στρατηγῷ, interrogati ab duce, 2, 27.

ἀνάκρισις, examen, discussio, 8, 14.

ἀνακρούεσθαι, 4, 22. incipere orationem; *proprie de prolusione Musicorum: vnde Plato transtulit ad exordium, initium rei, dixitque* v. c. λόγον ἀνακρούεσθαι, *in Philebo T. II, 13. id imitatus est cum multis Polybius illustrat hoc verbum egregie Cl. Reiskius.*

ἀνακτᾶσθαι τὴν ἀρχὴν, 3, 5. reficere, σώματα, ψυχὰς, 3, 60. τὰς ἐκ τῶν περιπετειῶν ἐλαττώσεις, reparare, 10, 30.

ἀνακύκλωσις πολιτειῶν, conuersionum in rep. orbis, 6, 7.

ἀνακύπτειν, recreari, τὰ τῶν Καρχηδ. ἀνέκυψε, 1, 55. *Exempla plura metaphorici in hoc verbo vsus congessit Doruill. ad Charit. p. 177.*

ἀναλαμβάνειν τὴν αἰτίαν, reum culpae fieri, 2, 50. τέχνας ἕνεκα τῆς, discere etc. 3, 4. τὴν δυναστείαν, adire imperium, 3, 8. πόλεμον, ibid. βίβλον, legere, 3, 9. τοὺς ὑπομνηματισμοὺς, inspicere, E. L. 60.

ἀναλογίας ἔννοιαν ἔχειν, proportiones tenere, 9, 19.

ἀναλογίζεσθαί τι, reputare, 10, 34.

ἀνάλωτος πόλις, non expugnata, 4, 63.

ἀναμάχεσθαι τοῖς ὅλοις, rursus pugnare pleno exercitu, 6, 50.

ἀναμφισβήτητος δόξα, E. P. 79.

ἀνανέωσις τῆς συμμαχίας, E. L. 37.

ἀναξαίνεσθαι, τῆς διαφορᾶς ἀναξαινομένης, recrudescente diss. E. L. 67.

ἀνάπειρα, 5, 2. 10, 20. τῶν πλοίων, lustratio nauium, *cum periculum fit, an sint integrae, instructae*, E. L. 60.

ἀναπεπταμένος τόπος, patens, 1, 51. 6, 38.

ἀναπίπτειν ταῖς ὁρμαῖς, abiicere animum, 4, 51. ταῖς ψυχαῖς, E. P. 82.

ἀναπλᾶσθαι, nauigari *de flumine*, 2, 16.

ἀναπνεῖν, respirare a malis, 17, 11.

ἀναπνοή, ὑπὸ τὴν ἀναπνοὴν, vno spiritu, 10, 44.

ἀναπόκριτος, qui responsum non accipit, 4, 34. 15, 2. ἀναπόκριτος ἀπῆλθεν, E. L. 41. qui non respondet, 8, 18.

ἀνάπωτις, καιρὸς ἀναπώτεως, 10, 14.
ἀναρπάζειν, de vrbe, quae deletur, 4, 54.
ἀναῤῥήσσειν. ὑπόνομον, effodere et difturbare, 5, 71.
ἀνάσκαπτος, 1, 61. 3, 70. 106.
ἀνασοβεῖν, terrere, E. L. 143.
ἀνασπᾶν ἐκ τῦ κινδύνυ, 16, 15.
ἀνάσπαστος, excitus, commotus ad mouendum ex aliquo loco, 2, 53. γινόμενος, expulfus fede fua, E. P. 92.
ἀνάστασις, de iis, qui ex infidiis proruunpunt, f. exfurgunt, 5, 70. ἀναστάσεις τῶν ἀντιπολιτευμένων, factiones, E. P. 104. τῶν οἰκετῶν, abductio feru. E. P. 139.
ἀνάστατον ποιεῖν, euertere, 4, 27.
ἀνασταυρεῖν, fufpendere, 1, 11. τὸ σῶμα, crucifigere, 8, 18.
ἀνάστειρος, 16, 2. *Vox corrupta.*
ἀναστέλλειν, repellere, depellere, 8, 5. ἀναστέλλεσθαι, diffimulare, tegere animum et mores, E. P. 27.
ἀναστομεῖν τὰς διώρυγας τῦ Νάλυ, aperire, 5, 62. *fed res contrarium defiderat. Antiochus illos canales occludebat, ne nauibus ad fe venire Ptolemaeus poffet, quod eft* ἀποστομεῖν, *vt bene vidit Cl. Reiskius: et fic habet Suidas.*
ἀναστρατοπεδεία, 6, 38. fublatio caftrorum in mouendo exercitu.
ἀναστρατοπεδεύειν, caftra mouere, 3, 111. abire, *de mil.* 4, 18.
ἀναστρέφεσθαι ἐν πράγμασι, res gerere, 1, 14. ἀσεβῶς εἰς τινὰ, impie agere cum aliquo, E. L. 53
ἀναστροφὴν διδόναι, moram, tempus dare, 1, 66. δῦναι, ἀναστροφὴν ταῖς ἐπιβολ... ἔδωκε, non dedit tempu... filiis perficiendis, 3, ... L. 44.
ἀνάτασις εἰς ὕψος, altitudo, 10, 13. etc. τῆς συγκλήτ... nae fenatus, E. L. 93. ... σις, fuperbia, 4, 4.
ἀνατατικός, minax, 5, 4...
ἀνατατικῶς, fuperbe, 4, 4. ... *ed. pr. male* ἀνατατ. ... ἀνάστασις. Rurfus ἀνα... καὶ πικρῶς, E. L. 30.
ἀνατάνειν εἰς, vergere, 5, ... λόμενος ἀνατα θῆναι τὰς ει... lens terreri minis, 5, ... colle, erigi in altitudine... ἀνατάνοντες πρὸς ὕψος ... φοι, 17, 18. ἀνατάνεσθαι, 1... 4, 18. τινι, minari ali... 82. εἰς ὕψος, 9. 20. ... θεὶς τὸν φόβον, cum ... fiffet terrorem, E. P. ...
ἀνατήκεσθαι, de niue, 2, ...
ἀνάτηξις τῶν χιόνων, 9, 35
ἀνατιθέναι τινὶ, tribuere, ... bere, 4, 24. βωμὸν, ... ἀκροάμασιν τὰς ἀκοὰς, ... dedere aures, *vt ait* ... E. P. 90.
ἀνατρέπεσθαι ταῖς ψυχαῖς, ... dere animis, E. L. 26.
ἀνατρέχειν κατὰ δύναμιν, ... ribus emendare peccat...
ἀναφέρειν, perferre, tole... 60. ἀπογραφὰς cenfu... re, 2, 23. πρὸς ἔννοι... aliquid cogitare, ibid. ... μαι περί τινος, ferre a... lum, 15, 8.
ἀναφορὰ, relatio ad co... vel pop. 15, 8. ἐπί τινα ... ἀναφορὰ πάντων πρὸς ...

2, 4, 28. τὴν ἀναφορὰν ποιεῖσθαι ἐπί etc. respicere ad aliquid, 2, 17. πρός τινα referre ad aliquem, 5, 26. ἀναφορὰ τῶν προειρημένων γίνεται πρὸς σύγκλητον, referuntur ad senatum, 6, 15. 17, 10.

ἀναχαλᾶσθαι, remitti, laxari, 6, 21.

ἀναχωρεῖν παρὰ τὸ δέον, recedere ab officio et societate contra fas, E. L. 74. decedere magistratu, imperio, priuatum fieri, 1, 17. med. ἀναχωροῦντες, E. L. 74. opp. τοῖς ἐκφανῶς ἀντιπράττουσιν. E. P. 118. ἀνακεχωρηκυῖα ἐκ τῶν ἐπισήμων ἐξόδων, quae plane coepit abstinere a publicis pompis.

ἀνδραγαθεῖν, fortiter agere, 3, 71. 6, 37.

ἀνδρόγυνος, effeminatus, timidus, E. L. 144.

ἀνδρομήκης, ὡς ἀνδρομήκους ὕψους, 8, 6.

ἀνδρόπορνος, pathicus, E. P. 20.

ἀνδρωδῶς, 3, 19. 106.

ἀνέδην ἀπολαύειν, large, 2, 5. v. *de hac v. diligenter et accurate exponentem Perizon. ad Aelian. V. H. 1, 4.*

ἀνελπίστως, praeter spem, 1, 21.

ἀνεμπόδιστος, 10, 11.

ἀνεννόητός τινος, plane ignarus rei, nullam notitiam habens, 2, 35.

ἀνεπάγγελτος πόλεμος, non denuntiatum, 4, 16.

ἀνεπιγνώστως, vt agnosci, cerni nequeat, 17, 15.

ἀνεπίγραφος, 8, 26.

ἀνεπίληπτος, vitii expers, 14, 2.

ἀνεπισήμαντον παραλιπεῖν, sine elogio praetermittere, 11, 2.

ἀνεπισήμαντος, non insignis, v. c. veste, 5, 81.

ἀνεπίσκεπτος, neglectus, E. L. 125.

ἀνεπίστατος, negligens, 5, 34. *quamquam tota forma orationis aliam significationem videtur postulare, cum dicatur se praebuisse aulicis* ἀνεπίστατον καὶ δυσέντευκτον, *cui* negligentia *non satis conuenit. An*, qui aut omnino adiri non posset, aut immitis adeuntibus esset?

ἀνεπιστάτως, ita, vt non animaduerteret, sine intentione mentis, 10, 37, 44. incaute, 15, 21.

ἀνεπιτίμητος, 8, 2. impunis, E. L. 141.

ἀνεπίφθονος, non inuidiosus, 11, 8.

ἀνέργαστος, nondum elaboratus, diligenter tractatus, 10, 39.

ἀνέτοιμος, 12, 11.

ἀνηλειψία, intermissio vnctionis, s. squalor inde ortus, 3, 88.

ἀνήκειν πρός τι, pertinere ad aliquid, 6, 3. 10. 11, 4.

ἀνήκεστόν τι βουλεύεσθαι περί τινος, durius quid facere, s. statuere in aliquem, *phrasis Thucydidea*, 4, 24. E. L. 6. ἀνήκεστόν τι παθεῖν, 15, 1.

ἀνήνυτος, de via difficili, E. P. 29.

ἀνήρ, μάχης κατ' ἄνδρα οὔσης, 15, 12.

ἀνθομολογεῖσθαι περί τινος, consentire et pacisci, 15, 19. τοῖς εἰρημένοις, adstipulari dictis, E. L. 74. de confitente in tormentis, E. P. 106. ἀνθομολογήσασθαι ἑαυτοῖς, sibi inuicem significare, declarare, 10, 42.

ἀνθομολόγησις, promissum, E. P. 116.

ἀνίημι

ἀνίημι, ἀνεικότες τὰς ἐπιτηδειοτάτους τόπους πρὸς τὴν τῶν θηρίων συναγωγήν, destinare soliti, E. 122. *Nempe ἀνεῖναι proprie est, liberum facere ac dimittere, vt alicui rei destinari, sacrari possit.*

ἀνιστάναι τὸ στρατόπεδον, mouere exercitum, E. L. 92. *ἀναστήσασθαι πόλεμον*, 11, 4.

ἀνιστόρητος περί τινος, qui locorum indolem v. c. plane non cognouit, explorauit, 12, 1. v. *ἱστορεῖν*.

ἀνίσχειν τὰς χεῖρας τοῖς θεοῖς, 15, 27.

ἀνοδίαι, 3, 19. 4, 57. *opponuntur* locis planis et campestribus, 8, 11.

ἄνοδος μεγάλη καὶ ἀπρόσιτος, *non* ascensus, *vt Lexica habent, sed* iugum, f. continuatio montis, 5, 24.

ἀνομοιότης. 6, 43.

ἀνοίκειος, οὐκ ἀνοίκειον πρᾶγμα, res non aliena, vel dissimilis, 5, 96. *ἀνοίκειος τῆς προθέσεως λόγος*, alienus ab argumento, 6, 8.

ἀνοιμώζειν, 4, 54.

ἀνοχὰς ποιεῖσθαι, 2, 6.

ἀντακνάγεσθαι, viciſſim ſoluere, *ſc. vt obuiam eas*, 2, 10.

ἀνταπόδοσιν ποιεῖσθαι πρὸς, redire ad, 4, 43. *ποιεῖν τινος*, ſatisfacere alicui in re aliqua, 6, 3. *ἀνταπόδοσιν λαμβάνει πράγματα*, in contrarium vertuntur, E. L. 68. *ἀνταπόδοσιν ποιεῖσθαι*, de ſolutione debiti, E. P. 119.

ἀντεμβάλλειν εἰς, viciſſim impetum facere, 5, 96.

ἀντεμφαίνειν τινὶ, aduerſari, contra diſputare, 17, 24.

ἀντεπάγειν, contra impet[...] cere, 12, 9.

ἀντεπιγράφεσθαι ἐπὶ τὸ aliter inſcribere tro[...] *ſed τὸ ἐπὶ delendum* [...] E. L. 6.

ἀντέχεσθαι τῶν πραγμάτ[...] κατὰ Σαρδόνα, anim[...] cere ad Sardiniam *ſa[...] pandam, bello tent[...]* 1, 24. *τῶν κατὰ θάλαττ[...] μάτων*, 1, 25. *τῆς θα[...]* 3, 97. *τῆς εὐνοίας*, retin[...] citiam, 4, 24.

ἀντηρὶς, ſublica, fulcrum[...] ctum, 8, 5.

ἀντιβαίνοντος τοῦ χωρίου, ſante natura loci, 5, 1[...]

ἀντιβάλλειν, remittere ite[...] 6, 20.

ἀντιδοξεῖν, diſſentire, 2, 5[...]

ἀντικαθήμενα στρατόπεδα, contraria, collata, 3, 4[...]

ἀντικαθιστάναι ἄλλον, aliu[...] alterius dare, mittere, [...]

ἀντικαταλλάττεσθαι, recon[...] 15, 20.

ἀντικατάστασις, diſceptatio [...] 4, 47. *ἐκ τῆς ἀντικαταστά[...] γενομένης παρ' αὐτοῖς* et[...] quam cauſſa apud ſe di[...] ta eſſet.

ἀντικινεῖσθαι, occurrere h[...] reſiſtendum, 2, 66.

ἀντιλαμβάνεσθαι θαλάττης ſibi aſſerere, maris p[...] tem et vſum, 8, 29. [...] *ſpe vti*, niti, E. L. 6. v[...] *χεσθαι*.

ἀντιλογία, πρὸς ἀντιλογίαν [...] *σθαι*, E. L. 74.

ἀντιμεταλλεύειν. contra age[...] niculos, 1, 42.

ἀντιμηχανᾶσθαι, 16, 15.

ν πρός τι, resistere, E.L. 9.
τὴν ἡλικίαν, iam puber,
. E. P. 99.
γειν, 4, 10. τινὶ, ducere
itum aduersus hostes, con-
ι aciem prodire, 1, 77.
ξ 3, 53.
γωγὴ, 9, 8. de proelio,
plural. inimicitiae, 10,
ictiones contrariae, E. L.
. P. 73 79. etc.
κειται, e regione iacet,

πορεύεσθαι, ad latus et e
ne iter facere, 5, 7.
γειν, *de naue, cum ob-*
acta latus hostilis nauis
, 1, 21.
ςημί τινι φόβον, vicis-
erreo, 4, 50. ἀντι-
πσθαι, πάντη καὶ παν-
ἀντιπεριϊσαμένων ὀργάνων,
ubique imminerent ma-
e, *quae minarentur sc.*
nauibus suis, 1, 23.
πᾶν, distinere, 2, 24.
iis alius aduersari, 2, 45.
πασμα ποιεῖν τινὶ, ali-
distinere, *eine diver-*
h, 106.
ειν, irruere, 3, 19. re-
re, E. L. 25. τὰ κατὰ
μάχην ἀντιπίπτει, secus
: proelium, 10, 34. τῶν
τὴν πολιορκίαν ἀντιπιπτόν-
non ex voto succedente
one, 16, 1.
ι, κατὰ τὸν τῆς ἀντιπλοίας
vt, cum nauis contra-
entis in diuersas partes
ir, 6, 8. *si tamen lectio*

ὅτε τὰ τῆς τύχης ἀντί-
, reflante fortuna, *vt*
o ait, E. P. 97.

ἀντιποιεῖσθαι τῆς κατὰ θάλατταν ἐλπίδος, res maritimas bello tentare, 1, 24. τῆς νίκης, 3, 97. adscribere sibi victoriam, 16, 7. τινὸς, vti aliquo, 12, 15. τῶν ὑπαίθρων, 14, 7. τῆς θαλάττης, 3, 98.

ἀντιπολιτεία, factio contraria in rep. 11, 23. E. L. 80. πρός τινα, diuersus ab aliquo in republica sensus, E. L. 41.

ἀντιπολιτεύεσθαι, contrariae partis esse in rep. 3, 18. *vnde* ἀντιπολιτευόμενοι, 4, 14.

ἀντίπραξις, aduersatio, oppugnatio, 6, 15. ἐκ τῶν ἀμυνομένων, 10, 13.

ἀντιπράττειν, 6, 13.

ἀντίπρῳρον πλέειν τινὶ, 1, 23. et ἀντίπρωρος, 1, 50. qui proram obuertit naui hostili.

ἀντιπυρσεύειν, vicissim igne signa dare, 8, 23.

ἀντίῤῥησις, altercatio, E. L. 7.

ἀντίσπασμα, distractio, *eine diversion*, 2, 18. v. ἀντιπεριςπ.

ἀντισπᾶσθαι, ἡ ἑκάςου δύναμις ἀντισπᾶται ὑπ' ἀλλήλων, vires omnium mutuo sibi resistunt, et temperantur, 6, 8. 16. diffidere, E. L. 41.

ἀντιςρατοπεδεία, 3, 102.

ἀντιτιμωρεῖν, vicissim vlcisci, 1, 81.

ἀντίτυπός τινι, ex aduersum positus, 6, 29.

ἀντιφιλοδοξεῖν πρός τινα, aemulari cum aliquo, 1, 40.

ἀντιφιλονεικεῖν, 3, 104. τινὶ, contendere cum aliquo, E. L. 122.

ἀντιφωνεῖν τινι, respondere literis alicuius, 8, 13. 14. μέχρι ἀντιφωνηθῇ τι, donec respondeatur, 15, 18.

ἀντοικοδομίαι, obsessorum sunt,

cum

cum inſtaurant deiecta per arietes, ad interiores partes opponentes alia, 1, 48.

ἀντοφθαλμεῖν, 9, 14. 3, 64. τοῖς πολεμίοις, parem eſſe, 1, 17. χρήμασι, contemnere opes, E. L. 6. κατὰ πρόσωπον, coram adſpicere, E. L. 9. τινὶ περί τινος, aduerſari, E. L. 74. πρός τινα, ibid.

ἀνυδρία, inopia aquae, 5, 71.

ἀνύειν, de iter faciente, 3, 79. τόπους, peruadere, emetiri loca, 5, 8.

ἀνυπονόητος ἐλπὶς, de qua nihil in mentem venerat, 2, 57. τοῦ μέλλοντος, incurioſus futuri, 4, 10. *cum genit.* rei, 5, 56. inopinatus, 10, 42. ἄνθρωποι, non ſuſpecti, 13, 4.

ἀνυπονοήτως, 4, 3. praeter opinionem, 11, 19.

ἀνυπόστατος, fundamento carens, 1, 5. *v. Caſaub. ad h. l.* intolerabilis, 3, 63. 4, 8. qui ſuſtineri non poteſt, 5, 45. 6, 16. κατὰ τοὺς κινδύνους, in proeliis fortiſſimus, 14, 7. τόλμα, incredibilis, inuicta, E. P. 68.

ἀνυπότακτος, confuſus, ſine ordine, *de narratione*, 3, 36, 38. 5, 21.

ἀνυστικὸς, efficax, 8, 5.

ἀξιόμαχος, idoneus ad bene pugnandum, 4, 12.

ἀξιωματικὸς, dignitatis multum habens, 10, 18. ἀξιωματικὸς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, E. P. 130. λόγος, preces, deprecatio, E. L. 13. ἀξιωματικαὶ ἐντολαὶ, mandata, quae precibus continentur, E. L. 112. 122.

ἀξίωσις, μετ' ἀξιώσεως, 7, 3.

ἀξύμβατος κοινολογία, colloquium irritum, in quo nihil nit, 15, 9.

ἀόρατος, *actiue*, 2, 21. quem non vidimus, 3, νοῦ, expers mali, periculorum, 3, 109.

ἀόριστος, innumerabilis, 1

ἀπάγειν, in vincula ducere, abduci iubere, E. L. 13.

ἀπαγγέλλειν, *de hiſtoricis* dere, narrare, 1, 14. *v. ſeling. ad Diodor. V. Thuc. 3, 67. ipſam nem et narrationem vocat*, ἀπαγγελίαν. rare, E. P. 52. πόλεμον cere, 3, 10.

ἀπαγγέλλεσθαι, ἔπειμαι λόμενος — ἐγχειρεῖν, tens, 2, 11. *ſed vide gendum*, ἐπαγγελλόμενοι *verba ſaepe permutan*

ἀπάγχειν, *et paſſ.* 16, 19.

ἀπαγωγὴ, abductio in car *ſic enim legendum* 5, 27.

ἀπαιδία, orbitas, E. L. 93

ἀπαίρειν, οὐδέπω τοσοῦτον τῆς πόλεως, numqua paruo interuallo abfui vrbe; i. e. *tam prope ſe, niſi forte excidit* ἀπῆρεν ἐπὶ Θυατείρων, dit ad *Th.* E. P. 130. *ſio* nauibus contendit *ſermo ſit de itinere*

ἀπαλγεῖν, deſperare, deſpondere, 1, 35. *tet, interpretem Eph. 4, 19.* ἀπηλγηκότ *tentem* deſperantes, *ceſſario* ἀπηλπικότες *vt videtur viris docti modo alienam ab ill*

onem *expressisse.*
us ψυχὰς, *accipiunt*
ıtione, *forte melius*
ignauas, et ad mi-
ıutiles. *Ceterum,*
t summa inscitia,

τῆς Ῥώμης, decede-
32.
dit, 4, 38. ἀπαντᾷν
respondere, 12, 16.
τως αὐτοῖς ἀπαντή-
ere, 2, 7. cf. 37.
passiui usus verbi
ο, *ex optimis scri-*
exempla profert
ad Charit. p. 122.
paratus, comitatus,
πάντησιν φιλανθρώπως
benigne aliquem et
ractare, 5, 63. προσ-
ὰ τὴν ἀπάντησιν, co-
ımanus, 10, 5. exci-
io, *l'accueil*, E. L.
n quod ἀποδοχὴ, E. L.
ὲ λήψεται ἀπ. hanc
ccasionem, E. P. 38.
ντὸς, congressus cum
E. P. 61.
ἅπαξ, fere prorsus,

precari, 1, 67. roga-
92.
ως, sine denunciatio-
ressa, 16, 2.
ν, quod definiri ne-
, 11.
τι βουλεύεσθαι περί τι-
ius quid statuere in
, 4, 24. *pro quo*
et mox ipse Polyb.

ς, 3, 116. 6, 96.
, 1, 49.

ἀπαραιτητήτως, 3, 52. 14, 1.

ἀπαραχώρητος, *de milite* forti, et cedere nescio, 1, 61.

ἀπαραχωρήτως διακεῖσθαι, cedere nolle, 5, 106.

ἀπαῤῥησίαστος, libertate priuatus, E. L. 42.

ἀπαρτίζειν, praeparare, E. L. 114.

ἀπαρτίζεσθαι, perfici: *sed pro* ἀπηρτίσθαι, *leg.* ἀπηρτῆσθαι, abesse, *recte iudicat Cel. Wessel. ad Diod. T. I. p. 237.*

ἀπάτη, διὰ τὴν ἀπάτην τῶν θεωμένων, 2, 56. *opponitur* τῇ ὠφελείᾳ *lectorum, estque adeo* oblectatio inanis, *quae et* ψυχαγωγία *dicitur. Clare Moeris,* ἀπάτη, ἡ τέρψις παρ' Ἕλλησι, *vbi vid. Piersonus. Plura exempla congessit Cl. Reiskius ad h. l.*

ἀπαπᾶν, ὡς ἀπᾶσαν, *vbi tamen videtur legendum,* ἀνᾶπαν, ediderant, E. L. 94. cf. in ἀπογράφειν.

ἀπειρημένα, nefaria, 1, 81. 6, 54.

ἀπελπίζειν τὰ πράγματα, 1, 19. πόλεως, de vrbe occupanda desperare, 8, 10. ἀπηλπικότες, 3, 63. ἀπελπίζεσθαι, δυσχωρίαι ἀπηλπισμέναι, insuperabiles, 17, 19. ἀπηλπισμέναι ἐλπίδες, E. P. 94.

ἀπελπισμὸς, E. L. 105.

ἀπεμφαίνειν, abhorrere, ἀπεμφαίνουσα σύγκρισις, absurda comparatio, *sc. inter res dissimillimas*, 6, 45.

ἀπεοικὸς ἐκ, non improbabile, 2, 62. ἀπεοικὼς πρὸς τὰ καλὰ, alienus ab honestis, 6, 24.

ἀπέραντον, infectum, 4, 75.

ἀπερείδεσθαι τὴν ὀργὴν ἔς τινα, iram aliunde conceptam effundere in

in aliquem, 1, 69. E. L. 6. ἐπί τι, maxime niti, vrgere, 3, 21. εἰς ἀσφαλὲς, 3, 66. λέιαν εἰς τόπον etc. reponere, recondere, 3, 93. τὴν χάριν ἐπί τινα, E. L 46. τὰς ἐλπίδας εἴς τινα, E. L. 47. πίστιν, E. L. 50. πρός τινα, sermones ad aliquem dirigere maxime, E. P 115. τὴν ἄγνοιαν ἐπί τινα, culpam delicti in aliquem conferre, E L. 143. ἀπερειδομένης ἐπ' ἐδὲν διανοίας, cum non habet mens, vbi nitatur, sed vagatur et errat, 3, 36.

ἀπερινοήτως, praeter opinionem, 4, 57.

ἀπερίσπαστος γενόμενος, liberatus ab pugna ancipiti, vt impetum totum dirigere in vnum locum possit, 2, 67. otiosus, 4, 32. ἀπερίσπαστον ὑπάρχειν, non distineri, nihil aliud agere. E. L 89.

ἀπερισπάστως, assidue, 12, 16. πολεμεῖν, 2, 20. βοηθεῖν, omissa alia cura, 4, 18.

ἀπερίστατος, periculi omnis expers, tutissimus, 6, 42. *vid. Cel. Hemsterh. ad Aristoph. Plut. 333.*

ἀπερύκειν, repellere, E. P. 55.

ἀπέρχεσθαι, decedere de imperio, 1, 87. τὸν πρότερον ἀπελθόντα Ἄννωνα. cf. 1, 82.

ἀπευθύνειν, ex obliquo et incuruato rectum facere, 2, 33.

ἀπέχειν, abesse, distare, 6, 25. *vnde explicant et illustrant, Marc. 14, 41.*

ἀπέχθεια, μετ' ἀπεχθείας, odiose, 1, 66.

ἀπιστία, perfidia, 3, 100.

ἄπλετος θόρυβος, 1, 50. ἄπλετον πλῆθος, 3, 101. *poet. vt alia.*

ἄπλους ὁ πόντος ἡμῖν, nauibus a nobis adiri non potest, 4, 38.

ἁπλῶς, ἐδεὶς ἁπλῶς, omnino nullus, 8, 17. χρῆσθαί τινι, liberaliter, ex aequo, *opp.* τῇ ἀκριβείᾳ ἐκ νόμων, *in re pecuniaria*, E. P. 120.

ἀπὸ πεντεκαίδεκα ταλάντων, *de pondere coronae*, E. L. 30.

ἀποβαίνειν, τὰ ἀποβαίνοντα, euentus, 11, 4. τύραννος ἐκ βασιλέως ἀπέβη, euasit, E. P. 16.

ἀπόβασις τῆς κλίμακος, distantia imae scalae ab muro, v. c. cui applicatur, 9, 18.

ἀποβιάζεσθαι, vi repelli, E. L. 134. τινὰ, vi cogere, E. P. 70.

ἀπόγεια, funes, quibus naues religantur in littore, E. L. 134.

ἀπογινώσκειν τι, repudiare aliquid, *vt inutile etc.* 5, 1. ἀπεγνωσμένοι τὸ ἔθνος, abiecta de populo spe, 2, 51. ἀπεγνωσμέναι ἐλπίδες, E. P. 103.

ἀπογράφειν, ὓς ἀπεγράφειν, E. L. 94. quos scripto ediderant *sc. dudum, vt* ἀνεῖπον, ediderant coram. *Sic ap. Lysiam c. Agoratum iunguntur* μηνύειν καὶ ἀπογράφειν, *etsi in deterius.* ἀπογράφεσθαι πρὸς τὸν ταμίαν, apud quaestorem edere nomen, 10, 17. εἰς τοὺς ἀγῶνας, profiteri se inter athletas, E. P. 145. ἐθελοντὴν, sua sponte scribere, ibid.

ἀποδεικνύναι, ἀπέδειξαν κοινὸν ἱερὸν, fecerunt, 2, 39. κενόν τι ἀποδεῖξαι, irritum reddere, 6, 56. ἑαυτὸν ἐχθρὸν, E. P. 17. ἀποδείκνυνται ἐν τοῖς θεάτροις τῶν αὐτῶν πολίταις οἱ νέοι, producuntur

ad artis profectum
um, 4, 20.
, E. L. 141.
ν, 1, 15. 3, 46. 4, 11.
ίχων, 5, 84. prae timo-
ere, 6, 36, 56. 11, 14.
τὸν πόλεμον, E. L. 141.
νις, 3, 104.
, ἀποδείξας τινὸς φέρειν,
demonstrationem, 12, 3.
τῦσθαι, *dicitur* scutum,
orium humore laxatur,

θαί τι, laudare, 3, 64.
4. τινὰ, magni facere,
E. L. 50. ἀπεδέξαντο
ν τὰς Ῥωμαίας τῦ etc.
ipsis, 2, 12. θέλων ἀπο-
αι τὴν ἐπιφορὰν καὶ τὴν
τῦ χειμῶνος, 5, 51. *praecef-*
ione, et mentio brumae.
bonus vertit, donec de-
et hiems *etc. quod sen-*
siderat, sed non vide-
le in verbis; vt nec
uit Cl. Reiskii inter-
io, perferre volens, to-
etc. *Dicere voluit Po-*
, volens *vel* vitare, *vel*
rire saeuitiam hiemis,
uiritur adeo verbum,
alterutrum exprimat;
piamus ἀποδέξασθαι la-
ro expectare, dum prae-
s vt καραδοκεῖν ap Po-
s est euentum rei spe-
et exspectare.
διαβέλιον, consilium
:, consultare, 5, 51.
αι, vendere, 4, 6.
ιὐτῦ παρ' αὐτῆς, aucto-
pud ipsos, 1, 43. ἀπο-
ξιῦται, fide dignus ha-
2, 55. ἀποδοχὴ ὀλοχε-
. *III.*

ρὴς, *est* beneuolentia in ali-
quem vniuersa, *h. e. cum ali-
quem amamus, magni faci-
mus, etsi nobis in vna aut
altera re non satis placet:
vnde talis tribuitur Philip-
po in Apellem, etsi coeperat*
λοξῶς ἔχειν πρὸς αὐτὸν, *post
sermones de eo Arati*, 4, 86.
ἀποδοχὴ τῦ μειρακίε, gaudium
et affectus iuuenis, E P. 116.
ἀποδοχῆς μεγάλης τεύξεσθαι,
8, 14. ἀποδοχὴν ἐνεργάζεσθαί
τινι, admirationem inicere,
10, 19.

ἀποθεωρεῖν τὸ γινόμενον, exspecta-
re et speculari euentum, E.
L. 65.

ἀποθηριῦν τινα πρός τινα, incen-
dere ira implacabili in ali-
quem, 1, 79. ἀποθηριῦσθαι,
efferari, 3, 60. E. L. 13. δεσπό-
της ἀποτεθηριωμένος, 6, 7.

ἀποθινῦσθαι, arenae aggere op-
pleri, *vt.* στόμα ποταμῦ ἀπο-
θινέμενον, 1, 75 *Nam* θὶν *in-
primis de arena e mari eie-
cta dicitur, vt ap. Ioseph.*
15, 9, 6. αἱ ἐκ τῦ πόντε θῖνες.
*v. inpr. Stanlei. ad Aeschyl.
Pers 820.*

ἀποκαθίζειν, de iudice, E. P. 111.

ἀποκαλεῖν προδότας, appellare, E.
P. 110. ἀποκαλεῖσθαί τινα, auxilio
vocare, *(nisi* ἀνεκαλήσαντο *le-
gendum)* E. L. 111.

ἀποκαραδοκεῖν, exspectare, E L.
9 ἀπεκαραδόκει, ἐπὶ τίνος ἔσον-
ται γνώμης, E. L. 32.

ἀποκατάστασις, prioris status et
conditionis restitutio, 4, 23.

ἀποκαταστῆναι εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς κα-
τάστασιν, E. L. 53.

in aliquem, 1, 69. E. L. 6. ἐπί τι, maxime niti, vrgere, 3, 21. εἰς ἀσφαλὲς, 3, 66. λέιαν εἰς τόπον etc. reponere, recondere, 3, 93. τὴν χάριν ἐπί τινα, E. L. 46. τὰς ἐλπίδας εἴς τινα, E. L. 47. πίστιν, E. L. 50. πρός τινα, sermones ad aliquem dirigere maxime, E. P 115. τὴν ἄγνοιαν ἐπί τινα, culpam delicti in aliquem conferre, E L. 143. ἀπερειδομένης ἐπ' οὐδὲν διανοίας, cum non habet mens, vbi nitatur, sed vagatur et errat, 3, 36.

ἀπερινοήτως, praeter opinionem, 4, 57.

ἀπερίσπαστος γενόμενος, liberatus ab pugna ancipiti, vt impetum totum dirigere in vnum locum possit, 2, 67. otiosus, 4, 32. ἀπερίσπαστον ὑπάρχειν, non distineri, nihil aliud agere. E. L 89.

ἀπερισπάστως, assidue, 12, 16. πολεμεῖν, 2, 20. βοηθεῖν, omissa alia cura, 4, 18.

ἀπερίστατος, periculi omnis expers, tutissimus, 6, 42. *vid. Cel. Hemsterh. ad Aristoph. Plut. 333.*

ἀπερύκειν, repellere, E. P. 55.

ἀπέρχεσθαι, decedere de imperio, 1, 87. τὸν πρότερον ἀπελθόντα Ἄννωνα. cf. 1, 82.

ἀπευθύνειν, ex obliquo et incuruato rectum facere, 2, 33.

ἀπέχειν, abesse, distare, 6, 25. *vnde explicant et illustrant, Marc. 14, 41.*

ἀπέχθεια, μετ' ἀπεχθείας, odiose, 1, 66.

ἀπιστία, perfidia, 3, 100.

ἄπλετος θόρυβος, 1, 50. ἄπλετον πλῆθος, 3, 101. p[...] *alia.*

ἄπλως ὁ πόντος ἡμῖν, na[...] nobis adiri non potest

ἁπλῶς, οὐδὲ ἁπλῶς, omni[...] lus, 8, 17. χρῆσθαι τοῖ[...] raliter, ex aequo, *opp*[...] κριβείᾳ ἐκ νόμων, *in r*[...] *niaria*, E. P. 120.

ἀπὸ πεντεκαίδεκα ταλάντ[...] *pondere coronae*, E. [...]

ἀποβαίνειν, τὰ ἀποβαίνοντα [...] tus, 11, 4. τύραννος ἐκβ[...] ἀπέβη, euasit, E. P. 16[...]

ἀπόβασις τῆς κλίμακος, d[...] imae scalae ab muro cui applicatur, 9, 18.

ἀποβιάζεσθαι, vi repelli [...] 134. τινὰ, vi cogere, E[...]

ἀπόγεια, funes, quibus religantur in littore, E[...]

ἀπογινώσκειν τι, repudiare [...] *vt inutile etc.* 5, 1. ἀπ[...] ἔθνος, abiecta de pop[...] 2, 51. ἀπεγνωσμένη[...] E. P. 103.

ἀπογράφειν, οὓς ἀπέγραψα[...] 94. quos scripto edide[...] *dudum, vt* ἀνεῖπον, ed[...] coram. *Sic ap. Lys*[...] *Agoratum iunguntur* καὶ ἀπογράφειν, *etsi* i[...] *rius.* ἀπογράφεσθαι π[...] ταμίαν, apud quaestore[...] re nomen, 10, 17. εἰς τ[...] νας, profiteri se inter[...] tas, E. P. 145. ἐθελοντ[...] sponte scribere, ibid.

ἀποδεικνύναι, ἀπέδειξαν κα[...] fecerunt, 2, 39. κενὸν ἀ[...] δεῖξαι, irritum reddere, [...] ἑαυτὸν ἐχθρὸν, E. P. 17. [...] δείκνυσθαι ἐν τοῖς θεάτρ[...] αὐτῶν πολίταις οἱ νέοι,

ur ad artis profectum
idum, 4, 20.
ία, E. L. 141.
ιῶν, 1, 15. 3, 46. 4, 11.
ιαίχειν, 5, 84. prae timo-
igere, 6, 36, 56. 11, 14.
12. τὸν πόλεμον, E. L. 141.
ίασις, 3, 104.
ις, ἀποδείξας τινὸς φέρειν,
re demonstrationem, 12, 3.
ιατεῖσθαι, *dicitur* scutum,
corium humore laxatur,
|.
ισθαί τι, laudare, 3, 64.
. 64. τινὰ, magni facere,
16. E. L. 50. ἀπεδέξαντο
χων τὰς Ῥωμαίους τῷ etc.
uit ipsis, 2, 12. θέλων ἀπο-
ισθαι τὴν ἐπιφορὰν καὶ τὴν
ἐν τῷ χειμῶνος, 5, 51. *praeces-*
ιέμενοι, et mentio brumae.
ιubonus vertit, donec de-
iret hiems *etc. quod sen-*
desiderat, sed non vide-
esse in verbis; vt nec
ienit Cl. Reiskii inter-
atio, perferre volens, to-
re etc. *Dicere voluit Po-*
ιus, volens *vel* vitare, *vel*
terire saeuitiam hiemis,
equiritur adeo verbum,
d alterutrum exprimat;
capianius ἀποδέξασθαι *la-*
pro expectare, dum prae-
et; *vt* καραδοκεῖν *ap Po-*
ιum est euentum rei spe-
ri et exspectare.
ιαι διαβούλιον, consilium
are, consultare, 5, 51.
ισθαι, vendere, 4, 6.
ὑ αὐτῷ παρ' αὐτῆς, aucto-
apud ipsos, 1, 43. ἀπο-
ς ἀξιοῦται, fide dignus ha-
ur, 2, 55. ἀποδοχὴ ὁλοσχε-
m. III.

ρής, *est* beneuolentia in aliquem vniuersa, *h. e. cum aliquem amamus, magni facimus, etsi nobis in vna aut altera re non satis placet: vnde talis tribuitur Philippo in Apellem, etsi coeperat* λοξῶς ἔχειν πρὸς αὐτὸν, *post sermones de eo Arati*, 4, 86.
ἀποδοχὴ τῷ μειρακίῳ, gaudium et affectus iuuenis, E. P. 116. ἀποδοχῆς μεγάλης τεύξεσθαι, 8, 14. ἀποδοχὴν ἐνεργάζεσθαί τινι, admirationem inücere, 10, 19.
ἀποθεωρεῖν τὸ γινόμενον, exspectare et speculari euentum, E. L. 65.
ἀποθηριοῦν τινα πρός τινα, incendere ira implacabili in aliquem, 1, 79. ἀποθηριοῦσθαι, efferari, 3, 60. E. L. 13. δεσπότης ἀποτεθηριωμένος, 6, 7.
ἀποθινοῦσθαι, arenae aggere oppleri, *vt.* στόμα τῷ πόντῳ ἀποθινούμενον, 1, 75. *Nam θὶν inprimis de arena e mari eiecta dicitur, vt ap. Ioseph.* 15, 9, 6. αἱ ἐκ τῷ πόντῳ θῖνες. *v. inpr. Stanlei. ad Aeschyl. Pers* 820.
ἀποκαθίζειν, de iudice, E. P. 111.
ἀποκαλεῖν προδότας, appellare, E. P. 110. ἀποκαλεῖσθαί τινα, auxilio vocare, (*nisi* ἀνεκαλήσαντο *legendum*) E. L. 111.
ἀποκαραδοκεῖν, exspectare, E. L. 9. ἀποκαραδοκεῖ, ἐπὶ τίνος ἔσονται γνώμης, E. L. 32.
ἀποκατάστασις, prioris status et conditionis restitutio, 4, 23.
ἀποκατασῆναι εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς κατάστασιν, E. L. 53.

ἀποκληρόω, per ſortem de go *quos mittam* etc. 2, 58.

ἀποκληροῦσθαι, ἐκ τῆς — ἀποκληροῦται ὀχλοκρατία, 6, 2. naſcitur, oritur, *ſi lectio recte ſe habet. de quo valde dubito. Tentaui* ἀποπληροῦται, *et vidi poſt idem aliis, vt Cl. Reiskio, in mentem veniſſe; nec tamen ſatisfacit mihi. Ante dixit* φύεται. γεννᾶται. *Conueniret* ἀποκυεῖται, *niſi media paullo longius a ſcriptura vulgata recederent.*

ἀποκλίνειν πρός τινα κατ' εὔνοιαν, E. L. 44.

ἀποκοιμᾶσθαι, foris dormire, 3, 80.

ἀποκομίζω εἰς, deduco in, 5, 54.

ἀποκορυφοῦν τὸ σχῆμα, figuram finire, ſ. figurae verticem efficere, 3, 49.

ἀποκρύψασθαί τινα, celare, 10, 9.

ἀπολαμβάνειν εἰς μέσον, *noſtri, in die Mitte kriegen, de eo, qui intercipitur, vt effugere non poſſit*, 1. 76.

ἀπόλαυσις, πρὸς ἀπόλαυσιν ὁρμᾶν, ad epulas ruere, 5, 48.

ἀπολέγειν, renuere, recuſare, 2, 65, 4, 9.

ἀπολείπειν, ἀφ' ὧν Τίμαιος ἀπέλιπεν, in quibus deficit, 1, 5.

ἀποληρεῖν, nugari, vt ἐκληρεῖν, E. P. 132.

ἀπόλεκτος, 6, 28.

ἀπολέμητος, bellicorum malorum expers, 3, 91.

ἄπολις, exul, carens patria ciuitate, h. l. quae deleta eſt, 4, 54.

ἀπολογίζεσθαι περὶ τῶν etc. exponere, et rationem reddere, enumerare, 2, 54. 4, 7. 4, 25. 8, 19. τὴν εὔνοιαν, commemorare, E. L. 15.

ἀπολογισμὸς, explicatio cauſſarum, 1, 32. ἀπολογισμοὺς εἰσφέρειν περὶ τῆς εὐνοίας καὶ προθυμίας, diſſerere de - - E. L. 25.

ἀπολύειν τινὰ προβλήματος, liberare ab dubitatione, eximere dub. 2, 52. τῆς διαβολῆς, 3, 5. ἀπολύεσθαι, diſcedere, 6, 56.

ἀπόλυσιν (τὴν) ποιεῖσθαι, diſcedere, 4, 13.

ἀπολυτροῦν τινί τι, aliquid alicui, accepto pretio, reddere, *vel* reſtituere *ſimpliciter*, quod captum tenebatur, 2, 6.

ἀπομαρτυρεῖν, renunciare, E. L. 104. τινὶ, teſtimonium alicui perhibere, E. L. 113.

ἀπομάχεσθαι ἐκ, pugnare e nauibus, 8, 6.

ἀπομερίζειν, partem dare, 3, 35. diuidere, 3, 104. *détacher*, 8, 25. τὸ πλεῖον μέρος etc. E. P. 84.

ἀπονέμειν φυλακὴν εἰς πόλιν, idem. 8, 10.

ἀπονεύειν, recedere, εἰς τ' ὀπίσω, 3, 79. μικρὸν, 5, 56. πρός τινα, ad alicuius partes inclinare, 3, 67. 5, 46. ἐπί τι, E. L. 58.

ἀπονήχεσθαι πρὸς etc. 16, 2.

ἀπονοεῖσθαι ταῖς γνώμαις, ad deſperationem redigi, 16, 16.

ἀπόνοια, de ferocia pugnantium, *quem et latini poetae* furorem *appellant*, 2, 35.

ἀπονουθετεῖσθαι, pro νουθ. 15, 6.

ἀποξύνω, acuo, 1, 21. 17, 15.

ἀποξυνοῦσθαι, obtundi, *de acie gladii*, 2, 33.

ἀπόπειρα, εἰς ἀπόπειραν, tentandi cauſſa, *pour ſonder*, E. L. 30.

ἀποπειρᾶσθαι τῶν, laceſſere, 5, 13.

ἀποπίπτειν τῆς ἐπιβολῆς, excidere, 2, 53. εἰς τόπους, de curſu depulſus venit in loca etc. 3, 41.

v. ἐκ-

v. ἐκπίπτειν. *ſi tamen locus ſanus. Perottus legit* ἀπὸ πισῶν. *De oppugnantibus vrbem fruſtra*, infectis rebus abire, 4, 16.

ἀποπιστεύειν, fidere, 3, 71. *ſic et Joſephus*, 15, 7, 6.

ἀποπορεύεσθαι ἐκ βαλανείου, abire, E. P. 95.

ἀποπρεσβεία, legatio renunciata, *der Rapport des Geſandten*, E. L. 51, 80.

ἀποπτοεῖσθαι, conſternari, 3, 53.

ἀπόπτωμα, infelix euentus, 11, 2.

ἀπόρημα, 1, 12.

ἀποῤῥεῖν, elabi, deſerere fuga, 5, 15. 11, 15.

ἀπόῤῥητος, δι᾽ ἀποῤῥήτων, per arcanas leges foederum, 4, 16. 15, 25. ἐν ἀποῤῥήτοις ἐπράττετο, clam agitabantur, 2, 21.

ἀποῤῥὼξ πέτρα, praerupta, 5, 59.

ἀποσιωπᾷν εἰς τέλος, E. L. 97.

ἀποσκευάζεσθαι, remouere, *vt frumenta ex agris in vrbem* etc. 4, 51. ἀποσκευασάμενος ταῦτα, his impedimentis amotis, 2, 26.

ἀποσκευὴ, vaſa, 4, 75. ἀποσκευαὶ, vaſa, ſarcinae militum, 4, 66.

ἀποσκοτόω, 1, 48.

ἀποσοβεῖσθαι ταῖς διανοίαις, terrefieri, E L. 93.

ἀποσπᾷν, Γλυμπεῦσι προσπεσὼν ἀπέσπασε, 4, 27. abſtraxit ſc. a ſocietate, *vertit Caſaub. Cl. Reiskius* abſceſſit, *ab obſidione, opinor, et hanc diſcedendi vim copioſe poſt alios illuſtrat. Mihi placet I. Gronouii coniectura*, ἀπέπεσεν, excidit ſpe, infectis rebus abire coactus eſt. *v. in* ἀποπίπτειν.

ἀπόστασις, diſtantia, 2, 30. 4, 41. ἐν ἀποστάσει, internallis intermiſſis, 15, 9.

ἀποστάτης, E L. 118. τῆς βασιλ. 5, 57.

ἀποσταυροῦν, vallo ſecludere, 4, 56. 16, 15.

ἀποστέγειν πληγὰς, arcere, 6, 21.

ἀποστολὴ τῶν ὑπάτων πρὸς ἴβηρας etc. expeditio, E. L. 60.

ἀποσύρεσθαι, praecipitem trahi, *ſc. ab aliis ruentibus*, 10, 13. *idem verbum*, 10, 15. pro ἐπισύροντες *reſtituit Cl. Reiskius*, ἀποσύροντες πολεμίους, hoſtes de muro deiicientes.

ἀποσφάλλεσθαί τινος, excidere v. c. ſpe, 4, 81.

ἀποσφάττειν, interficere, 1, 7. 2, 59.

ἀποτάττειν, locare, 6, 33. οἱ πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν γυναικῶν ἀποτεταγμένοι, conſtituti, 10, 18. *idem verbum hoc ſenſu*, 8, 20. *habet Mſ. Auguſt.* τὸν Φιλήμενον ἀπέταξαν ἐπὶ τὰς κυνηγίας, *probatque Cl. Reiskius*, vulgo ἐπέταξαν.

ἀποτελεῖν ἀσέβημα, patrare, 2, 58.

ἀποτέλειοι, *ſunt* magiſtratus: *nam opponuntur*, τοῖς πολλοῖς, 10, 21. cf. 16, 20.

ἀποτελεῖσθαι, effici, 1, 23.

ἀποτέλεσμα, effectus conſilii, 2, 59. τῆς τέχνης, opus artis, 4, 78.

ἀποτέμνεσθαι, de Pado, ἀποτέμνεται τὸ πλεῖστον μέρος τῆς πεδιάδος χώρας εἰς τὰς Ἄλπεις, ſeiungit ab reliqua Italia et intercludit etc. 2, 16.

ἀποτίθεσθαι χάριν παρά τινι, inire gratiam ab aliquo, E. L. 74. E. P. 10.

ἀποτολμάω, 2, 45.

ἀποτομαὶ, ſectiones viarum, *quales ſunt in biuiis* etc. 6, 27.

ἀπότομος λόφος, praeruptus, 12, 8, 13.

ἀποτόμως, omnino, πᾶσαν ἀποτόμως παρείχοντο τὴν χρείαν, 3, 96.

ἀποτρίπεσθαι, ἀποτετραμμένοι τὸν κίνδυνον, liberati periculo, *niſi* ἀποτετριμμένοι, *legendum*, 10, 14. *nam deberet eſſe* τȣ̃ κ. vel τῶν κινδ. *cf. in* ἀποτρίβ.

ἀποτρέχειν, abire, *de nautis*, 3, 22.

ἀποτρίβεσθαι, depellere, 3. 8. 103. *forte ibi mox* ἀπετρίψατο *pro* ἀπετρίψ. *legendum.* detrectare, 4, 20. E. L. 53. πόλεμον, 11, 6. τὸν κίνδυνον, 16, 12. τὰς διαλύσεις, impedire compoſitionem, 5, 29.

ἀποτυγχάνειν, 1, 37. ἔν τινι, 5, 98. τῆς πράξεως, 2, 7. *v. ſeq.*

ἀποτυχία, infelix euentus conſilii, 5, 98.

ἀπουραγεῖν, agmen claudere, 3, 47. τινὶ, a tergo ſequi, 6, 38.

ἀπουρῶσαι, aduerſo vento vti, E. P. 58. v. *Suid. in h. v.*

ἀποφαίνεσθαι, docere, demonſtrare, 3, 83. ἀποφαινούσης ὥρης. *alibi* ὑποφαιν. E. L. 55.

ἀπόφασις, decretum, 4, 31. περί τινος, iudicium, 4, 8. πρός τινα, 4, 24. ὑπέρ τινος, 6, 1. ἀπόφασιν ποιεῖσθαι, 6, 7. ἀπόφασις ὑφ' ἡμῶν λεγομένη, 6, 10. τῶν πόλεων ἀποφάσεις, iudicium de vrbibus, 19, 20. ἀποφάσεις, ſermones doctoris, praecepta, E. P. 115.

ἀποφέρειν τὰ πράγματα πρός τινα, referre ad, E. L. 75.

ἀπόφυσις πρέμνου, rami, 17, 14.

ἀπόχειρος, imparatus, E. L. 44.

ἀποχρήσασθαι, vti, 1, 45.

ἀποχρώντως, ſatis, τȣ̃το ἀποχρώντως αὐτῷ εἶχε πρὸς τὸ προκείμενον, 13, 5.

ἄποψις, vultus, oris ſpecies, 11, 29.

ἀπραγεῖν, facultate rei gerendae carere ac nihil agere, E. L. 78.

ἀπραγμάτευτον χωρίον καὶ δυσπρόσοδον, 4, 75. commercio carens. *Sic hoc verbum eſt in fragmento apud Suidam, in h. v. quod vix dubitem eſſe Polybii.*

ἄπρακτος, iners, ignauus, 3, 82. τῇ φύσει, ineptus ad res agendas, 5, 1. 6, 23. 24. ἄπρακτον, adimens facultatem agendi, 8, 2.

ἀπροθέτως, temere et ſponte, cum id non ageretur, 9, 11.

ἀπρονόητος τόπος, incognitus, inexploratus, 3, 48.

ἀπροσδέητος, non indigus, E. L. 25.

ἀπροσδοκήτως, 1, 62.

ἀπροσλόγως, alieno loco, 9, 30.

ἀπροφασίστως, ſine tergiuerſatione, praetextu, 1, 55. 5, 4. συνέπραττεν, adiuuabat ſine omni detrectatione, E P. 96.

ἅπτεσθαι τῆς ὑπερβολῆς, peruenire in ſumma montium, 17, 20.

ἀραρότως, apte, 3, 46.

ἀργὸν, de loco ſine defenſoribus, 2, 66.

ἀργυρεῖα, argentifodinae, 3, 57. μέταλλα ἀργύρεια, 10, 10. *Sic Demoſthenes de Cherſoneſo:* τῶν ἔργων τῶν ἀργυρείων, *quod Wolſius de argentifodinis capit.*

ἀργυρολογεῖν τινὰ, pecunias per vim hoſtilem exigere, 4, 16. 6, 48.

ἀργυροπωλεῖν πόλιν, vendere ſectoribus, 3, 13.

ἀργυρώματα, argentea vasa, 5, 2.
ἄρδευσις, 9, 35.
ἀρέσκεια τοῦ βασιλέως, obsequium in regem, E. P. 9. ἀρεσκείαις προσφέρεσθαι, blanditiis vti, E. L. 115.
ἀρετὴ τῆς χώρας, 3, 34. 2, 17. 12, 1.
ἀριστίνδην κρίνεσθαι κατ' ἐκλογήν, 6, 8.
ἀριστοποιεῖσθαι, 3, 71.
ἄρμενα, vela, ἐκπετάσας πᾶσι τοῖς ἀρμένοις, 1, 44.
ἁρμογὴ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, accommodatio rei ad verum vsum agendo cognitum, 17, 25.
ἁρμόσασθαι πρὸς τὴν ἀρέσκειάν τινος, E. P. 9. componere se in obsequium.
ἁρμοστὴς, magistratus impositus a Lacedaemoniis vrbibus populorum Graecorum, 4, 27.
ἁρπάζειν τὴν εὐχέρειάν τινος, cupide discere, assumere v. c. mores, E. P. 116.
ἀρτιτελὴς, perfectissimus, 6, 16.
ἀρχὰς τὰς, ab initio, 2, 25. statim, 3, 40. E. P. 68.
ἀρχεῖον τὸ τῶν ἐφόρων, curia, 4, 38.
ἀρχηγέται, heroes Atheniensium, a quibus tribus nomina habebant, E. L. 3. *v. Hesych. in h. v.*
ἀρχηγέτις, de metropoli imperii, 5, 58.
ἀρχηγὸς, όν, 1, 6.
ἀσινὴς, incolumis, 2, 22.
ἀσκεῖν, *pro medio*, exercere se, vel exerceri, οἱ περὶ τὰς βαναύσους τέχνας ἀσκοῦντες, 9, 19.
ἀσκόπως, sine consilio, temere, 4, 14.
ἀσμενίζειν, contentum esse, 4, 11. 5, 87. ἐπί τινι, aliquid probare, *etwas gern sehen*, E. L. 107.

ἀσπαστικὴ ἔντευξις, congressus, sermo comis et humanus, E. L. 74.
ἄσπαστον πλῆθος, 3, 93. *post.*
ἀσπιδιώτης, 10, 26.
ἀσπὶς, παρ' ἀσπίδα, ad laeuam, 6, 38. ἐξ ἀσπίδος, a sinistra, 11, 2.
ἀστασίαστος, liber a seditionibus, 6, 46.
ἄστατος θεωρία, parum accurata ac certa, 6, 55.
ἀστοχεῖν Ῥωμαίων, non facere cum Romanis, E. L. 89.
ἀστοχία τοῦ προεστῶτος, imprudentia ducis, 2, 33.
ἀσυλλόγιστος, nihil valens iudicio, 12, 1.
ἀσύμφορον, inutile, 2, 47.
ἀσυνήθεια τῶν παρεστώτων, ignoratio praesentium, quod nulla cum iis consuetudo fuit, 15, 30.
ἀσυρὴς ἄνθρωπος, foedus improbus, 4, 4. 17. vlt. *v. quos laudant Intt. ad Hesych.* βίος turpis et foeda vita, 17, 36.
ἀσφάλεια, securitas, 3, 27. πρὸς τὴν ἀσφάλειαν αὐτῶν, in munimenta, castra sua, 3, 69. ἀσφάλεια ἀπὸ τῶν etc. 3, 98.
ἀσφαλίζεσθαι πρός τινα, munire se contra aliquem, 4, 29. τὰ *recte omittit ed. pr. et Cod. Aug. quamquam et dicitur* ἀσφαλίζεσθαί τι, muniri contra quid, 6, 21. 9, 3.
ἀσχάλλειν, 2, 64. τοῖς ὑποκειμένοις, 11, 27.
ἀσωτία Αἰγυπτιακὴ, E. P. 150.
ἀτενίσαι καὶ προϊδέσθαι τὸ μέλλον ἀσφαλῶς, acute videre, E. P. 90.
ἀτέραμνος, durus, ferus, 4, 21.
ἀτόλμως, timide, 3, 104.
ἀτοπία ὑποικουρουμένη, occulta suspicio et inde nata diffidentia,

maleuolentia, quae alias Polybio κακεξία. *nam ἀτοπία late patet, et omnem vitiositatem et peruersitatem rerum, animorum etc. significat*, 3, 11.

ἀτρεκὴς γνώμη, 1, 5.

ἀτυχεῖν, οἱ ἠτυχηκότες, qui in proelio cecidere, 4, 13.

ἀτυχία, de facinore improbo, E. P. 75. *et* ἀτυχίαι, *pariter* de probris, improbe factis, E. P. 44. *et sic fortasse et capiendum* ἀτύχημα 6, 6. extr. 5, 67. *et sic placere video Cl. Reiskio, p. 410. Sed in his locis non ita perspicuum est, in quibus et de calamitatibus, damnis etc. capi potest. An origo huius consuetudinis fluxit ex Herodoto, qui* συμφορῇ ἐχόμενον *vocat eum, qui interfecerat fratrem, sed inconsulto. Sed vid. Reiskium.*

αὐγή, ὑπ' αὐγὰς τεθεῖσθαί τι, 10, 3.

αὔθαδες τὸ τῆς φύσεως, feritas naturae, 4, 21.

αὐθαίρετος καταφθορά, 2, 21.

αὐλαία, τὰ ἐκ τῆς αὐλαίας περιπετάσματα, E. P. 131. *Valesius:* velum, quod aulae praetendebatur: i. e. *ianuae, quae ad aulam ferret: sed id non est* αὐλαία, *verum* aulaeum. *Locus vitiosus videtur, qui et paullo aliter est ap. Suid. in* αὐλαία.

αὔλειος, αὐλείοις βιασάμενοι, per vestibulum irrumpentes. 5, 76.

αὐλίζεσθαι, de exercitu castra metante, et in castris considente, 2, 25.

αὐλικοί, E. L. 44.

αὐλός, 4, 20. *sed ibi pro* αὐλοῖς, *legendum videtur* αὐτοῖς.

αὐλῶν ἐπίπεδος, 7, 1.

αὔτανδρον πλοῖον, nauis cum nautis, 5, 94. αὔτανδρον καταδῦναι, 16, 4. αὐτάνδρους ναῦς ἀπολέσθαι, 1, 23.

αὐτάρκης πρὸς, par, idoneus ad, 3, 31.

αὐτοεξία, continentia, cum se quis et cupiditates in potestate habet, *v. tamen Valesium*, E. P. 117.

αὐτόθεν, statim, e vestigio, facile, 2, 13. 4, 39. 7, 3. 12, 12. E. L. 6. αὐτόθεν εὐθέως, E. P. 115. *sic etiam leg. coniuncte*, 15, 1.

αὐτοκράτωρ, sui iuris, 3, 17. δύναμις, 17, 15. βασιλεὺς, 17, 36. αὐτοκράτορας πέμπειν, legatos infiniti arbitrii, E. L. 55. πρεσβευταί, E. L. 142.

αὐτόματος, τὸ αὐτόματον, casus, 15, 27.

αὐτοψία, ἡ ἐκ τῆς θέας, sensus, experientia, 12, 16.

αὐτοπαθῶς, ita, vt ipse sentias, quae dicas; cum sensu *ait Cicero*. 3, 12, 8, 14. 15, 17.

αὐτός, αὐτὴ ἡ ἵππος, totus equitatus, 3, 72. *vbi v. Gronou.* τῶν Καρχηδονίων αὐτοστρατοπεδευσάντων αὐτοῖς, 3, 75. *vbi praecedit vnius ducis mentio, quod adeo intell.* ipsi cum suis sc. Romanis, *quae ratio est frequens Graecis, inprimis Polybio v. Cl. Reiskius ad h. l.* ἔτοι αὐτοί, 1, 57. *extr.* illi ipsi, i. e. *hi modo.* vt c. 59. δι' αὐτῶν τῶν πεζικῶν, per ipsas pedestres copias, i. e. *per p. modo aut solas copias. et sic saepe est apud Polybium et alios. v. exempla ap. Cel.*

Hem-

Hemſterh. ad Lucian. T. I. p. 230. Hutchinſ. ad Xenoph. Cyrop. p.611.

αὐτοτελὴς, perfectus, indubius, ſolus ſufficiens, 3, 4. 9, 36. νίκη, plena, iuſta, 5, 12.

αὐτοτελῶς, ſuo arbitrio, 3, 29.

αὐτουργία, τὰ ἐξ αὐτουργίας, experientia et vſus ex iis, quae ipſi fecimus, 9, 13. *ante* c. 13. *dixerat* τριβήν.

αὐτουργὸς τῆς ταλαιπωρίας, qui ipſe labores graues ſuſcipit, 3, 17.

αὐτόχειρά τινος γενέσθαι, ſua manu aliquem interficere, 2, 58. E. L. 120. E. P. 54.

αὐχὴν ὁ συνάπτων τὴν Καρχηδόνα πρὸς Λιβύην, 1, 75.

ἀφαιρεῖν χρημάτων, diminuere pecuniae imperatae ſummam, E. L. 17. ἀφαιρεῖσθαι τὴν ἐπιβολήν τινος, irritum facere conatum, 10, 12.

ἀφανίζειν, e medio tollere, interficere, 13, 4. τὸ γένος τινὸς, tollere, 4, 33.

ἀφανισμὸς, ἐπ' ἀφανισμῷ, delendi, deſtruendi cauſſa, 6, 11.

ἀφέτης, miniſter tormenti bellici, cuius opera mittuntur glandes etc. 4, 56.

ἀφιλονείκως, E. L. 15.

ἀφιλόσοφος, *de hiſtorico*, parum diligens, *vt et* φιλοσοφεῖν *cum* ζητεῖν, *pro* curare, curioſe perſpicere, *dixit Lyſias* p. 409. *ed. Tayl.* E. P. 48.

ἀφιλότιμος, vanitatis expers, ſplendorem vitae negligens, 6, 46.

ἀφιλοτίμως ἀληθεύειν, ſine partium ſtudio, nullius gratiam captando, E. P. 46.

ἀφιστάνειν, *ſer.* ἐφιστάνειν· *et ſic voluiſſe videtur Caſaub. vt e verſione patet*, 11, 23.

ἀφορμαὶ, ſubſidia, opportunitates rei gerendae, 1, 5. χορηγίας *dixit* c. 4. ἐκ τῶν τόπων, copiae, opes, quas loca, agri dant, 2, 17, τῶν πραγμ. occaſio et cauſſa rerum, 3, 7. ἐκ φύσεως, dotes naturae, 4, 77. πολλὰς ἀφορμὰς ἡ τύχη δίδωσι πρὸς τοῦτο, 10, 30.

ἀφορμᾶν, ſoluere naues, 5, 27.

ἀφορολόγητος, immunis a tributo, 4, 25. 84. E. L. 9. ἀφορολόγητον ἀφεῖναι, E. L. 36.

ἀφροντιστεῖν τινὸς, 9, 12.

ἀφρούρητος πόλις, cui non eſt impoſitum praeſidium, 4, 25. E. L. 9.

ἀφυέστατος, ὅπερ ἀφυέστατον ὑπάρχει ξενικαῖς δυνάμεσι, alienum, noxium, 1, 66. ἀφυέστατος τὴν οἰκονομίαν, ineptiſſimus ad, E. P. 66.

ἀφυλακτεῖν, incaute agere, 11, 19. τόπος ἀφυλακτούμενος, neglectus, non cuſtoditus, 5, 73.

ἀφυστερεῖν, non conſequi praeeuntes, 1, 52.

ἀχανὴς, ſilentio defixus, 7, 6. 11, 28.

ἀχαράκωτος, 10, 11.

ἀχαριότης, 17, 36. *locus eſt ibi corruptus.* εὐχαριότητα *corrigit Cl. Valkenar ad Eurip. Phoen. p. 665. At non male, vt opinor, defendit vulgatum Valeſ. praef. ad Exc. Peireſc. alluditurque ad nomen* Χαριμόρτα, *eritque* ἀχαριότης X. in ingenio inepto ad res gerendas et ſtupore.

ἀχαριστῆσθαι παρά τινι, ingratum experiri aliquem, E. L. 42.

ἀχαριστία, 3, 16.

ἀχθοφορεῖν, 4, 32.

ἀχορηγία, commeatus inopia, 5. 28

ἀχορηγησία, inopia rerum necessariarum ad rem gerendam, vt pecuniae etc. E. L. 76.

ἀχρεοῦν, corrumpere. 3, 64.

ἀψευστεῖν, 3, 112.

ἀψηλάφητος, 8, 16. *vid.* ψηλαφᾷν.

ἀψηφοφόρητος, qui suffragium non fert, 6, 12.

ἀψικορία, fastidium, 14, 1.

ἀψιμαχεῖν, altercari, 17, 8.

ἀψιμαχία, contentio, rixa, 5, 49.

ἀψυχαγώγητος, non iucundus, 9, 1.

B.

Βάδην προϊέναι, 3, 65.

βάθος ἐλευθέριον, prudens sollertia, *v. Valef.* E. P. 98.

βαθὺς τῇ ψυχῇ, patientia praeditus, 6, 22. τῇ φύσει, prudens et consideratus, *opp.* τολμηρῷ, E. P. 86. *add. Graeca Cicer.* in βαθύτης.

βαλανάγρα, claustrum, s. *foramen cui inseritur pessulus.* 7, 5. *cf. Thucyd.* 2, 4.

βάλλειν ἱμάτια, induere, E. L. 93.

βαρβαρίζειν, non bene graece scribere, E. P. 145.

βάρος τὸ τῶν στρατοπέδων, bonitas legg. 1, 16. magnitudo exercituum, 5, 104 opes, potentia, 4, 32 *v. Cl. Wessel. ad Diod. IV. p. 264. Fortasse et de felicitate capiendum ap. Sophocl. Aiac. 209. nam Scholiastarum explicatio est nugatoria.* βάρη (τὰ) onera nauium, φόρτος, 1, 61.

βαρύς. βαρυτάτη πόλις, potentissima. opulenta, 1, 17. 3, 13. 60. χώρα βαρεῖα, magnae copiae, E. L. 115. *vt Iosephus,* 10, 11, 1. βαρυτάτη δύναμις. βαρυτέρα παρασκευή, maior, 1, 17.

βαρύτης τῶν Ῥωμαίων, insolentia in imperando, E. L. 85.

βασανίζειν, tentare, 1, 4.

βάσανον ἐκ πυρὸς οἱ καιροὶ ἐμοὶ προσῆγον, E. L. 25.

βασιλικὸς, regii animi, regiae virtutis, 10, 37. βασιλικοὶ τῆς μεγαλοψυχίας etc. E. P. 22. de regiis comitibus et ministris, E. P. 22. βασιλικὰ ἐγκλήματα, crimina maiestatis, E. P. 97. ὀφλήματα, quae debentur regi, ibid.

βαστάζειν βίᾳ, auferre, extrahere, 1, 48. cf. 17, 15. *vbi est* euellere. *sic et Ioseph. A.* 1, 19, 10. 10, 4, 5. πρᾶγμα, considerare, 8, 13.

βατώδης, spinis obsitus, 12, 13.

βδελυρία, E. P. 20. *v.* ἀθλητής.

βεβαιωτὴς ἄπιστος, auctor non bonus, 4, 40.

βελόστασις, locus, vbi stant tormenta, 9, 34.

βελτίονα κατὰ τὸ νοεῖν. *scr.* κατανοεῖν, 2, 14.

βηματίζω, gradus dimetior, 3, 39.

βιάζε-

βιάζεσθαι πρὸς τὸν λόφον, per vim tendere ad collem, et occupare tentare, 2, 67. πρὸς πόλιν, vi aggredi, 4, 71. διὰ τῶ, vi vadere per, 5, 4. irrumpere conari, 8, 8.

βιαιομαχεῖν, summa vi pugnare, 1, 27. 5, 84.

βίαιοι, βιαίοις πράγμασι περιπεσόντες, *aut, vt ed. pr. habet,* βιασθέντες, vim multam passi, 2, 57.

βιβλιαφόρος, tabellarius, 4, 22.

βίος κατ' ἰδίαν, vita priuata, 5, 93. ἐν τοῖς βίοις, in supellectili, 5, 8. βίοι καὶ ἔθη, 4, 20. cf. 21. *vbi* ἐπιτηδεύματα *dixit.*

βιωτικός, ad rem familiarem pertinens, E. P. 49.

βλακεία, inertia, 3, 81.

βλάξ, iners, E. P. 67. *v. Cl. Ruhnken. ad Timaei Gloss. in h. v. et nos ad Xenophont. M. S. III, 13.*

βλέπειν, τῶν τροπαίων ἐπ' αὐτὸν βλεπόντων, spectabant victorias ab ipso reportatas, 4, 9.

βοήθαρχος, praefectus auxiliorum, 1, 79.

βοηθεῖν, ἐβοήθουν ἐπὶ τὰς δυνάμεις τῶν τόπων, vi occupare, 5, 76. εἰς τὴν Ἰταλίαν, Italiae opem ferre, 10, 34.

βοήθημα, 1, 21.

βυκανῆν, 6, 33.

βελτιοῦσθαι ὑπέρ τινος, de re aliqua, 6, 12.

βουνώδης τόπος, regio collibus inaequalis, 5, 22. πόλεις βουνώδεις, structae in collibus, *qualis Roma fuit*, 9, 20.

βραβεύειν τι, administrare, exequi, 6, 10. τῆς τύχης βραβευούσης, gubernante f. E. L. 92. ἡ τύχη πρὸς τὸ βέλτιον ἐβράβευσε, regendo conuertit, E. P. 101. τὸ διαβούλιον, praeesse consilio, E. L. 129. ἅπαν τὸ γιγνόμενον θυμῷ μᾶλλον ἢ λογισμῷ βραβεύεσθαι, 2, 35. gubernari, 6, 2. *vid. de vsu huius metaphorae Doruill. ad Charit. p. 404.*

βραβευτής, de fortuna, 1, 58.

βραχέως, τὴν αὐτῶ αὐθάδειαν βραχέως ὑπέφερον, *vel* non diu, *vel* parum, E. P. 67.

Γ.

Γαληνός, θάλασσα γαληνή, E. L. 28.

γαστρίασις, E. L. 6.

γενεᾶς ἀπὸ, inde ab natalibus, 6, 17. γενεὰς ἔχοντες, prolem, E. P. 84.

γεννήματα, fructus terrae, 1, 79. 3, 88.

γερόντιον, senatus, 6, 49. *sic scr. et edd. sine varietate, quod sciam. Hic locus ergo latebat Kusterum, cum ad Hesych. in* γερουσία, γερόντια, *scriberet,* γερόντιον *pro* senatu, *sibi nusquam occurrisse, nisi ap. Nic. Damasc. Nec ceteri viri docti ad illum locum et ad* γερῶν, *quod interpretatur*

γερόντια, quod omnes corrigunt. h. l. sunt vsi. Credo cum instauratore Hesychii Alberto, in vtroque loco esse leg. γεροντία, vt sit γερουσία, et in h. l. procliuis olim fui ad corrigendum γερέσιον, quod sit pro γερουσία: quia tamen et hoc proprie est adiectiuum, in quo intell. βουλὴ, aut eiusmodi quid; suspicor fuisse id verbum apud populares Polybii vicinosque populos dictum pro γερουσία.

γερουσιαστὴς, senator, 7, 2.

γεννᾷν τῶν ἰδίων τέκνων, edere de liberis suis, 15, 27. γεννᾶσθαι τὰ φόνα, E. P. 109.

γεφυροποιεῖν, 3, 64.

γεφυρῶσαι τὴν διάβασιν, 1, 10.

γεωμετρεῖν, γεγεωμετρηκέναι, didicisse et exercuisse geometriam, 9, 19.

γεωργήσιμος, 1, 56.

γίνεσθαι ἀπό τινος, ab aliqua re liberari, 1, 7. ἐν ἑαυτῷ, colligere se, 1, 49. *sic Lucas Actor. 12, 11.* περὶ δρασμὸν, fugam meditari, 5, 26. γίνεται ἐπ' ὀλίγων, paucis contingit, 16, 13. γίνεσθαι ἐπί τι, occupari aliqua re, E. L. 78. γεγενημένη δόξα, superior, pristina gloria, E. P. 81. γινόμενος ἀπὸ τούτων, ab his profectus, post haec, E. P. 66.

γνησίως, vero et integro animo, 4, 30.

γνώμη, ἐπ' ἄλλης γνώμης γίνεσθαι, 4, 34. ἐπὶ γνώμης τῆς ἀρίστης ὑπῆρχε, optime animatus erat, E. P. 100.

γραμματεὺς ὁ ἐπὶ τοῦ, archiscriba, 4, 87.

γραμμὴν μίαν διανύειν, vnum cursum absoluere, E. P. 45.

γροσφομάχος, veles, 6, 19.

γρόσφος, 7, 40.

γυναικισμὸς, muliebres mores. *alii γυναικισμὸς, quod est legitimum.* E. L. 97. *Forte est a γυναικίας, effeminatus.*

γυναικίζεσθαι, muliebriter se gerere (in sacris faciundis) E. P. 129.

γυναικοθύμως, 2, 8. E. P. 130.

Δ.

Δαιμονᾷν, E. P. 111.

δαιμονίως, diuinitus, 15, 14. vehementer, 16, 13.

δαιμονοβλάβεια, amentia diuinitus immissa, E. L. 77.

δανείζεσθαι *pecunia dicitur*, quae foenori collocatur, E. L. 41.

δασύτης, spiritus asper in literis pronunciandis, 10, 44.

δεδογμένα, τά. 3, 40.

δεiγάνες, nomen magistratus apud Seleucienses, 5, 54.

δεῖγμα ποιεῖσθαι, colligere, coniecturam facere, 2, 48. δεῖγμα καλὸν, documentum, 4, 24. δεῖγμα, locus in vrbe Rhodiorum: forum, vbi δείγματα mercium exponuntur, vt apud Athenienses, 5, 88.

δεινολογία, exaggeratio in dicendo, E. L. 102.
δεινότης, 3, 57.
δεκαδάρχης, 6, 23.
δεκανεία, E. L. 41, 52.
δελτάριον, E. L. 92.
δέσμας, vinculum. ἐμπλέκεσθαι τοῖς δέσμασι, 6, 31.
δευτερεύειν οὐδενὸς, nulli ſecundum eſſe, 17, 36.
δέχεσθαι ἐν παρακαταθήκῃ, vt depoſitum, E. P. 131. οὐ δυναμένου δέξασθαι τὴν δαπάνην, ſuſtinere, E. P. 121.
δὴ, μικραὶ λίαν ἐγίνοντο βοήθειαι πρὸς δὴ τὰς ἀποβ. etc. *vbi eleganter* τὸ δὴ *adiicitur*, aduerſus Illyriorum *utique* exſcenſiones, 2, 5. ὅτε δὴ καὶ πρῶτον etc. 2, 12.
δημαγωγία, E L. 114.
δημιουργικὸν πλῆθος, ex opificibus conſtans, 10, 8.
δημιουργὸς τῶν Ἀχαιῶν, E. L. 47.
δημοτελὴς θυσία, publicum ſacrificium, 6, 5.
διάβασις, 10, 24. μετὰ διαβάσεως λέγειν, *ſenſus requirit* exaggerationem. *An* διάτασις? *Cl. Reiskium explicare video e phraſi Homerica* εὖ διαβὰς, *quem vide.*
διαβάλλεσθαι πρός τινα, E. L. 97.
διαβούλιον, 3, 20. etc. v. ἀποδιδόναι, ἀναδιδ.
διάγειν, μὴ διαγέτω διὰ τῆς χώρας ἐπὶ Ῥωμ. traducat, traduci ſinat ſc. hoſtes aduerſus Rom. E. L. 28. *vid.* διίημι.
διαγινώσκω, decerno, 2, 66.
διάγραμμα, decretum ſcriptum, edictum, E. L. 41. *ſic et Ioſephus*, 19, 5, 1.
διαγράφειν τοὺς στρατιώτας, imperare milites, 6, 10. *vt lat. dicunt* deſcribere milites.
διαγραφή, ποιοῦντος τὴν διαγραφὴν ἑκατέρῳ τῶν κε ταλάντων, E P. 119. *in re pecuniaria, eſt* ſolutio pecuniae per trapezitam, *qui dicitur* ποιεῖν τὴν διαγρ. *vt h. l. v. Salmaſ. de vſur. p. 513.*
διαγωγὴ, profectus in diſcendo, 3, 57. διαγωγὴν ποιεῖσθαι μετά τινος, verſari cum aliquo, 5, 27.
διαγώγιον, portorium, 4, 52.
διαγωνιᾶν, 4, 10. valde timere ne, 10, 35. 11, 30. τινὰ, timere, ne quis, 3, 103.
διαγωνοθετεῖν τινὰς, certaminibus implicare inter ſe, E. L. 60. *v.* ἀγωνοθ.
διαδάκνειν, obtrectare, 4, 87.
διαδέχεσθαι τὰ πράγματά τινος, ſuccedere alicui in imperio, 9, 23.
διαδίδοσθαι εἰς, *de ſermonibus*, vulgari, 1, 32. E. L. 38. διαδιδόναι πεῖραν, experimento docere, 17, 24.
διαδορατίζεσθαι, iaculari, 5, 84.
διάδοσις χώρας, agri diſtributio, 2, 23. 3, 67. *Cl. Reiskius autem vtroque loco reſcribit* διάδασις. *Ego vulgatum ſequor. Et* διαδοῦναι *de eiusmodi diuiſionibus publicis dicitur, et* διάδοσις *eſt ipſa diſtributio, et* διαδόσεις *portiones. v. Valeſ. ad Harpocr. in h. v.*
διαδράσσεσθαι ἀλλήλων, lacerare ſe inuicem, 1, 58.
διαζευγμὸς, diſiunctio, 10, 7.
διαζώννυμι, διεζῶσθαι ῥάχει τὸν τόπον, praecingi iugo, 5, 69.
διάθεσις λοιμικὴ πολέμου, 2, 20. περὶ τὸ ἔθνος, ſtatus gentis, 2, 41. de

41. de affectione corporis vitioſa, morbus, affectio morbida, 2, 70. 8, 9. affectio animi erga res quasque, 3, 6. natura, indoles, E. L. 9. τῶν σωμάτων, 3, 7. μετὰ διαθέσεως, cum affectu, vehementius, 2. 61. διάθεσιν ταύτην εἶχε, haec erat ratio, 3, 96. διάθεσιν ὁμήρων ἔχειν, conditionem, 10, 35. διαθέσεις, ἐν αἷς ὑπάρχουσι, praeſens rerum ſtatus et conditio, 1, 12. εἰς τὴν ἐσχάτην διάθεσιν ἥκειν, E. L. 63. ἡ ἐξ ἀρχῆς διάθεσις, priſtina conditio, 15, 29. conditio, miſeria, E. L. 74.

δίαιμος, cruentus, cruore miſtus, 8, 9.

διαίρειν, traiicere, 1, 24. 4, 44.

διαίρεσις, deſtructio, diſſolutio v. c. ſocietatis, 2, 43. ἐπὶ διαιρέσει τοῦ ἔθνους, ad deſtruendum, 9, 28. ἐκ διαιρέσεως, punctim, 17, 26. *Sed aut ſcrib.* διέρσεως, *cum Salmaſ. ad Solin. et Gron. ad h. l.* quod probo, *vel* διάρσεως, *cum Caſaub. ad Theoph. Char. 4. vt ſit* caeſim. *Vulgatum tamen vtcumque defendi poſſe, et analogia, et exemplo Diodori Sic. II. 175.* κατὰ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν τοῦ Ῥωδάκου, *Cl. Reiskius exiſtimat. Sed in loco Diodori* διαίρεσιν *eſſe* elationem manus ad feriendum, *non credo, nec ſinit contextus. Atque etiam in loco Polybii* τὸ caeſim *iam per* καταφορὰν *expreſſum eſt, vt* διαιρέσει *et ſublatione manus non ſit opus.*

δίαιτα, ἡ κατὰ τὴν δίαιταν ἐπιμέλεια, cura diſciplinae, 1, 59. τὴν δίαιταν ποιεῖσθαι, commorari, 4, 18.

διακαρτερεῖν τὴν κακοπάθειαν, tolerare, E. P. 133.

διακατέχειν, pro κατέχειν, 2, 17. 4, 55. E. L. 25. τὴν ἀρχὴν, retinere, 2, 70. τὰς ἐπιβολάς τινος, coercere impetus, cohibere, 2, 51.

διακεῖσθαι ἑτοίμως, 3, 13. ἀσθενῶς, 1, 19. εὐλαβέστερον πρός τι, diligentius verſari in re aliqua, 1, 17. φιλοτίμως πρός τι, cum ſummo ſtudio pro aliqua re laborare, 4, 32.

διακενῆς, fruſtra, 2, 50.

διακινδυνεύειν, proelio experiri, 3, 90. v. κινδ.

διακλαπῆναι, ſurripi, 2, 62.

διακλείειν τῆς ἐπανόδου, intercludere reditu, 5, 52. 4, 56. ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς, 10, 29. ἀπὸ τῶν νεῶν, 16, 5. διακλείεσθαι, diſtineri, 10, 6. intercludi, E. P. 85.

διακλίνειν, euitare, 3, 60. τὴν φυγὴν, per fugam dilabi, 11, 13. ἀπὸ τῶν πυλῶν, declinare a regione portarum, 6, 39.

διακολυμβᾷν, 5, 46.

διακομίζω, traduco, 3, 95.

διακόπτειν τὴν συμμαχίαν, 4, 36. τὰς συνθήκας, E. L. 7. τὴν ἐπιβουλὴν, E. L. 78.

διακόρως ἔχειν ὑπέρ τινος, ſatietate alicuius rei defeſſum eſſe, E. L. 58.

διακούω, audio, 3, 15. τῶν λεγομένων, 6, 56.

διακριθῆναι πρός τινα, acie decernere, 2, 22.

διάκρισις πρὸς ἀλλήλους, contentio, 17, 24.

δια-

διαλαγχάνειν, ſortiri, 6, 30.

διαλαλεῖν, loqui, ſermocinari, 9, 28.

διαλαμβάνειν, cogitare, perpendere, 3, 6. deliberare, 4, 25. E. L. 9. ſtatuere, 4, 5. 15, 17. διαλαμβάνειν τάφρῳ, intercipere, intercludere, 1, 42. 2, 52. φυλακαῖς τόπον, 1, 18. διαληφότες τὰς ἐνέδρας, qui ſunt in inſidiis, 8, 11. τὸ κράνος, galeam ſumere in manus, 11, 7. *de h. v. vid. collecta Cel. Reiskio p. 135.*

διαλγεῖν, dolere, 4, 4.

διαλέγειν, deligere, 5, 8.

διάλειμμα, interuallum, 1, 66.

διαλείπειν, χρόνον ὐδένα διαλειπόντες, ſtatim, 5, 107.

διάληψις, opinio, ſenſus, 3, 6. 91. τῶν πολλῶν, ſenſus populi, 2, 50. περὶ θεῶν, 6, 54 ἀμετάθετος, E. L. 97. ἐπὶ τύτων διαλήψεων ἦσαν, ita ſtatuerant, 2, 46. inſtitutum et conſilium operis, *de ſcriptore*, ὁλοσχερὴς διάληψις, E. P. 23. ἐκ διαλήψεως, 2, 33. 11, 16. 16, 18. etc *vt opinor, eſt* cominus, *cum is, qui ferit, eſt intra ictum caeſim pugnantis, ipſe autem breuibus ictibus punctim ferit et tundit velut acceptum in manus; vnde, qui* ἐκ διαλήψεως *vti gladiis dicuntur, ſunt* συνδιαλαβόντες *hoſtem* εἰς χεῖρας, accepto in manus hoſte, *vt habet recte editio prima, non* συνδραμόντες, 2, 33. *Non bene Caſaubonus vertit* ſubinde, *nec Kuſterus apud Suidam, vbi locus* 2, 33. *a Suida profertur, ſed ſine interpretatione*, repetitis ictibus: *nam id ſeparatim expreſſit Polybius*, πληγὴν ἐπὶ πληγῇ φέροντες. *Hanc explicationem noſtram puto eſſe facillimam et verbo reique aptiſſimam: a qua non multum diſcrepat Reiskiana, p. 139. ſi eam recte cepi.* διαλήψας τοιαύτας ἔχων, ita in eam animatus, E. L. 44. διάληψιν ποιεῖσθαι περί τινος, diſceptare, E. L. 36.

διαλογισμὸς, conſilium, 3, 17.

διαλύειν τὰς σιταρχίας, annonas debitas dare, 5, 50. τὸ χρέος, E. P. 119. τὴν φέρνην, diſſoluere dotem, E. P. 112. *Sic plane Latini: diſſoluere pecuniam, aes alienum.* διαλύειν τινὰ παρ' ὀλίγον, enecare, E. L. 9. digredi, E. L. 41. *et* διαλύεσθαι, diſcedere, (*de pluribus*) e congreſſu, 4, 86. διαλελυμένοι, paſſim euntes, de militibus, 4, 12. διαλύσασθαι τὸν πόλεμον, 5, 103. *vnde*

διαλύσεις, pax, compoſitio, διαλύσεις πρὸς Ἱέρωνα, 1, 17.

διαλυμαίνεσθαι τὰς ἐπιβολὰς, corrumpere conſilia, 5, 111.

διαλύτρωσις, redemtio, 6, 56. αἰχμαλώτων, E. L. 70.

διαλωβᾶσθαι, corrumpere, mutilare, E. P. 37.

διαμαρτύρεσθαι, grauiter monere, 1, 37. 3, 15.

διαμᾶσθαι τὴν χιόνα, egerere, 3, 55.

διαμένειν ἐν ἑαυτῷ, ſui potentem eſſe, non deiici de ſtatu mentis, 10, 37.

διάμετρος, κατὰ διάμετρον ἀλλήλοις κείμενα, e diametro opposita, 4, 39.

διαμιλλᾶσθαι, 1, 81. E. P. 66.

διαμ-

διαμφισβητέομαι, pro ἀμφισβ. τὸ διαμφισβητέμενον, res controuersa, propter quam lis est, 12, 7.

διαναπαύειν τὴν δύναμιν, requiem dare exercitui, 10, 26.

διανάστασις, nisus consurgendi, vt ante ἐξανάστασις, 3, 55. v. διανίστημι.

διαναυμαχεῖν, pro ναυμαχεῖν, 1, 26.

διανεμητικὸς τῦ κατ' ἀξίαν ἑκάστοις, qui suum cuique tribuit, 6, 4.

διανεύειν τι, vitare, 1, 23.

διανίστημι, διαναστῆναι εἰς τὰς etc. impetum facere in etc. 5, 13. διαναστάντες ἐκ τῆς ἐνέδρας, coorti ex insidiis, 3, 74. 8, 17. διαναστάντων τῶν Κελτῶν, cum ex insidiis consurgerent, 2, 25.

διανοεῖσθαι, excogitare, 4, 8.

διανύειν τὰς δυσχωρίας, peruadere, 3, 51. 53. διανύσας τριταῖος πρὸς etc. cum tertio die peruenisset, 2, 54. ἐπὶ τὸ προσκείμενον, 5, 80.

διάνυσμα πορείας, 9, 12. ἡμερήσιον, 9, 13.

διαπατέω, 3, 79.

διαπέμπεσθαι πρός τινα, mittere, 4, 34. 6, 56.

διαπίπτειν πρός τινα, elabi ad aliquem, 4, 86. 8, 21. διαπίπτειν εἰς, euadere in locum aliquem, 1, 34. pro περιπ. διαπίπτειν πᾶσι παρὰ τῦ δέοντος λεγομένοις, 12, 6. διαπίπτει ἡ ἐπιβολή, irritum fit consilium, 1, 26. 5, 92. E. L. 91. προσδοκία, spes fallit, E. L. 47.

διαπιστεῖν, 1, 78. 3, 52. τοῖς πράγμασι σφετέροις, diffidere rebus suis, E. L. 55.

διάπλυς, transitus, 1, 61.

διαπνεῖν, respirare, 3, 46. ἐκ τῆς δυσχερείας, E. L. 110.

διαπονεῖν τὴν χώραν, colere, 4, 45.

διαπόντιος πόλεμος, 1, 71. E. P. 78.

διαπορεῖν περί, quaerere et disputare de re aliqua eiusque caussis, 4, 2.

διαπορεύεσθαι, commemorare ex ordine, E. L. 3.

διαποστέλλω, mitto, 5, 42. διαποστέλλεσθαι, dimittere ad cognoscendum, 17, 18.

διαποστολή, missio legatorum, 14, 1. διαποστολαὶ πρὸς ἀλλήλυς, legationes mutuae, 5, 103.

διαπράττειν, perficere, 4, 9.

διαπρέσβεια, legatio, 5, 67. 72.

διαπρεσβεύεσθαι, pro simplici, mittere legatos, 4, 3. 4, 78.

διαπροστατεύειν τὸ διαβύλιον, moderari consilium, 4, 13.

διαπτοεῖν, 3, 51.

διάπτωμα, peccatum, E. P. 60.

δίαρμα πελάγιον, traiectus maris, cf. διαίρειν, 10, 8.

δίαρσις, elatio, ἡ ἐκ διάρσεως μάχη, quae fit caedendo, caesim feriundo, 2, 33.

διασαλεύειν, concutere, labefactare, 1, 48. 16, 15.

διασαφεῖν, docere, 3, 52.

διασείειν τινά, commouere aliquem commemorando etc. E. L. 89. τὺς ἀκύοντας, perturbare, vel concitare, *scil. ad turbandum*, E. L. 9. terrere, E. P. 36.

διασκευὴ νομαδική, cultus pastoralis, 8, 24.

διασπᾶν τὸν χάρακα, conuellere vallum, 1, 17. 5, 73. τὴν γέφυραν, 6, 53.

διασπεύδειν, contendere, 4, 33.

διάστασις, ἐν διαστάσει, per interualla, E. P. 134.

διαστα-

διασκευάζειν, *pro simplici*, 2, 18. 4, 53.

διαστέλλειν πρός τινα, dissentire cum aliquo, E. L. 9. διαστέλλεσθαι ῥητῶς, clare definire, 3, 23. τὸν νόμον, explicatione addita, ambiguitatem tollere, 12, 7. κατὰ μέρος, distinguere et definire per partes, E. L. 41.

διαστῆναι περί τινος, iudicare, decernere de re aliqua, *si lectio sana est, et non legendum διαστεῖλαι*, E. P. 38.

διαστολή, διαστολῆς οὐ προσδεῖται, examine (et refutatione) non indiget, 1, 15. *vid. Casaub.* μετὰ διαστολῆς, cum disquisitione, qua res diiudicatur in vtramque partem, 2, 40. διαστολὴν ποιεῖσθαι, distincte tradere, 3, 88. ἄξιον διαστολῆς, accurata explicatione dignum, E. P. 56. διαστολαὶ, disceptationes de re aliqua, actiones v. c. de pace, 5, 37. E. L. 16. οὐδεμίαν διαστολὴν ἐποιήσατο, non definite dixerat, sed tantum generaliter, καθολικῶς, vt sequitur, E. L. 4.

διαστρατηγεῖν τινὰ, dolo petere, E. L. 34.

διαστροφὴ τοῦ δήμου ἐπὶ χεῖρον, deprauatio populi, 2, 21.

διαστυλοῦν, fulcire sublicis, 5, 100. διαστυλοῦσθαι, columnis sustineri, 5, 4.

διασύρειν τὴν σύνοδον, dissipare, 10, 39.

διασφαλίζειν, munire, 5, 69.

διασφάλλεσθαι, aduersa fortuna vti, 3, 44. infeliciter versari, 4, 14.

διατάττειν φόρους, describere tributa, imperare, 2, 12.

διαταφρεύειν, vallo munire, 3, 105. 14, 2.

διατείνειν ἕως, pertinere vsque ad, 5, 32. εὐαγρία πρὸς αὐτόν τι διατείνει, ei aliquid profutura est, 8, 24. διατεταμένοι τὰς μάστιγας, qui flagra intendunt alicui, 15, 26.

διατειχίζειν, muro seiungere, 8, 27.

διατείχισμα, 8, 29. 16, 16. 18.

διατελεῖν, ταύτας ἀεὶ τὰς χώρας προθέντες διετέλεν, 2, 5. *ex quo loco patet, in hac phrasi non intelligi necessario perpetuitatem actionis, nisi ἀεὶ redundare dicamus. Et sunt alia loca, vbi illa vis non conuenit.*

διατιθέναι κακῶς, male tractare, 3, 62. τὴν χώραν κακῶς, vexare, E. L. 136. *de hac et similibus verbi significationibus, v. dicta ad Xenoph. M. S.* 1, 6, 3. μύθους, narrare, tractare narrando, 3, 38. διατίθεσθαι λόγους, disserere, 3, 57. 9, 16. τοὺς πλείστους λόγους, 1, 2. *Casaubon. libros intelligit: sed haec phrasis semper latiorem rei expositionem notat.* πολὺν τερατείαν, multa mirabilia narrare, 2, 17. ὕβριν εἰς τὸ θεῖον, E. P. 129. τὴν ὀργὴν εἰς τινὰ, E. P. 54. τοῖς ἐμπόροις, vendere mercatoribus, 14, 7. τὶ ἀξίως, bene aliquid oratione tractare, E. L. 89. διατιθέμενος ταῦτα, his dictis, E. L. 93. τὰς οὐσίας εἰς εὐωχίας καὶ μέθας, testamento legare ad conuiuia, E. P. 84.

διατρέπειν τοῦ μὴ etc. auertere, quo minus, 5, 4. διατρέπεσθαι, perturbari, consternari, 1, 33. 3, 54.

3, 54. E. L. 44. *διατραπεὶς*, consternatus, 5, 69. *διατετραμμένος*, perturbatus, 5, 26. v. *διατροπή*.

διατρέχω, euado, 8, 15.

διατροπὴ, confusio, perturbatio, consternatio, 3, 53. 8, 6. *διατροπὴν ποιεῖν τινι*, valde commouere aliquem dicendo, inprimis, vt cum pudeat, poeniteat, 11, 6. *εἰς διατροπὴν ἐμπίπτειν*, perturbari, 16, 7.

διαφαίνειν, *τῆς ἡμέρας διαφαινούσης*, 17, 15.

διαφέρει αὐτοῖς, interest eorum, 4, 27. *διαφέρεσθαι πρὸς πᾶν*, dissentire in omnibus, E. L. 55. *πρός τινα*, aduersari alicui, E. P. 148.

διαφεύγειν, effugere, 11, 15.

διαφεῖναι, e manibus dimittere, 4, 14. *διαφεῖναι τὰς δυνάμεις*, exercitum dimittere, v. c in hiberna, 2, 55. *τὰς πολλὰς*, concionem, 3, 110.

διάφορον, pecunia, res pecuniaria, 6, 43. vbi legendum puto, *τὴν τοῦ διαφόρου κτῆσιν*, pro *τιμῆσιν*, vt patet e contextu et sqq. *ἀκρίβεια περὶ τὸ διάφορον*, diligentia in re pecuniaria, E. P. 120. pecunia, res familiaris, 6, 12. pecunia, aut res pretiosa, vt gemmae, aurum, 4, 18. *διάφορα προτείνειν*, pecuniam, praemium, promittere, E. L. 41.

διαφόρως ἀπειργασμένος, exquisite, perfecte elaboratus, 13, 5.

διαφωνεῖ τι, non conuenit pactis, *scil. in summa pecuniae ex pacto solutae: qui dissensus est, cum aliquid desideratur, non totum persolutum est: unde in re pecuniaria διαφωνεῖν de residuis dicitur. v. Wesseling. V. C. ad Diodor. I, 208.* E. L. 35.

διαφώσκει, sc. *θεὸς*, dies illucescit, E. L. 114.

διαχειρίζεσθαι, interficere, 8, 18.

διαχεῖσθαι, *διακεχυμένοι*, hilariores, *in primis e conuiuio*, 8, 22. *Sic Lucian. Symp. 18.*

διαχωρεῖν, *τὸ παρὰ τοῖς ἄλλοις διαχωρεῖν*, quod fieri solet apud alios, vel succedit, procedit, 17, 30. *Simile est, quod νόμισμα διαχωρεῖν, in vsu esse, valere, dicitur apud Lucian. de Luctu, 16. vbi v. Gesner.*

διαψεύδεσθαι τῶν ἐλπίδων, E. L. 14. *τινος*, excidere spe rei, E. L. 91.

διαψιθυρίζειν, fremere, 15, 24.

διδασκαλικῶς ὑποδεικνύειν περί τινος, subtiliter, via et ratione, 6, 1.

δίδωμι, *in sensu mathematico*, est 6, 30. *δεδομένου τοῦ πλήθους*, cum datur numerus. *διδόναι ἑαυτὸν εἰς ἀπιστίαν καὶ καταφρόνησιν*, sibi fidem et honestatem detrahere, E. P. 118. *διδόντες σφᾶς αὐτοὺς*, *de iis, qui* irruunt in mediam hostium aciem, 2, 30. *φήμης διδομένης*, pro *διαδιδομένης*, E. P. 121.

διεγγυᾶσθαι, sponsores dare, E. L. 27.

διειμι, *διὰ μέσης Πελοποννήσου διήεσαν*, 4, 13. *τὸν ποταμὸν*, traiicere, E. L. 31.

διείργειν, 3, 111. dirimere, 5, 45. *τὴν ἔξοδον*, impedire, intercludere exitum.

διεμβάλλειν εἰς τόπον τινὰ, exercitum ducere aliquo, 10, 25.

Sed

Sed τὸ ὡς *suspectum est Cl. Reiskio: nec reperitur in Mſ. Aug.*

διεκβολή, exitus, transitus angustiarum, 2, 93. 94. angusti transitus montium, 3, 40. transitus, 1, 75.

διεκπλεῖν, erumpere, vt conuersione facta impetus fiat, 16, 3. e *Thuc.* 1, 50. v διέκπλους.

διέκπλους, κατὰ τοὺς διέκπλους, 16, 3. *Est pariter vocabulum Thucydidis ex 1, 49. vbi Schol. interpretantur*, ἐμβαλεῖν καὶ πάλιν ὑποστρέψαι, καὶ πάλιν ἐμβαλεῖν. cf. *ad* 7, 89. *et quos ad priorem locum laudat Dukerus. Vsus tamen est verbo iam Herodotus 4, 179. vbi videtur esse* exitus nauis ex aliquo loco, *quomodo interpretantur hanc vocem Lexica. In loco Polybii verbum tantum* transitum nauis per naues hostium *exprimit, non qui fugae caussa fiat, sed qui obsit hostibus, remos nauium hostilium detergat, et post quem fiat conuersio nauis, vt redeat ad suos et rursus impetum faciat. Similiter verbum* διεκπλεῖν *in l. c. tantum actum* naues agendi per hostiles naues *exprimit.*

διελέγχειν, refellere, E. L. 1.

διελθεῖν ὑπέρ τινος, exponere de re aliqua, 1, 13.

διέλκομαι, χρόνοι διελκόμενοι, E. L. 115.

διεξάγειν λόγῳ ἀμφισβήτησιν, 5, 1. βίον ἀπό, sustentare, *de victu*, 1, 71. τὰ κατὰ τὴν ἀρχήν, administrare, 1, 9. τὸ δίκαιόν τινι, ius reddere, 4, 73. τινὰ ἐν φιλανθρωπίᾳ, benigne quem tractare, 4, 77. ῥαθύμως, negligentem esse in rebus agendis, 4, 57. componere, de controuersia, 17, 32. τὸ δίκαιον μὴ διεξῆχθαι, ius non redditum esse, iustitium fuisse, E. P. 84.

διεξαγωγή, compositio, 5, 102. E. L. 55. διεξαγωγὴν ποιεῖσθαι, compositionem ac finem controuersiae facere, 4, 26. exitus, E. L. 46.

διεξικνεῖσθαι, peruenire, 10, 26.

διέξοδος, exitus, 3, 41. διέξοδον λαβεῖν, finiri, 2, 1. τῶν πρὸς ἀλλήλους, finis litium, E. L. 38.

διεργάζεσθαι, facere, conficere, 4, 22.

διερεθίζειν, ad iram prouocare, 9, 17.

διερείδεσθαι, vrgere, instare, 5, 84. E. L. 25.

διερριμμένη μνήμη, scientia rerum sparsim et sine ordine perceptarum, 3, 57.

διερριμμένως, interrupte, 3, 58.

διευκρινεῖν, τινί, ius dicere, arbitrium facere, E. L. 106 intelligere, cognoscere, 3, 22. 28. E. L. 46. accurate excutere et iudicare, 2, 56. 6, 3.

διευλαβεῖσθαι, pro εὐλαβ. timere, vereri, 14, 2. E. L. 14. 74.

διευτονεῖν, vim conseruare, vi vti, 4, 43.

διέχειν ταῖς χερσί, laborare pro re aliqua, *vnde post per* ὀπαδὴν *exprimitur. Germ. die Haende zu etwas bieten*, 4, 52. διαχόντες, ὡς δύο στάδια τῆς etc. distantes ad etc. 5, 103.

διήγημα, 1, 14.

διήγ-

δίθυρα, τά. *vertunt* tribunal, E. L. 63. *e Liu.* 42. 43.

διΐημι, μὴ διϊέναι βασιλέα ἐπὶ Ῥωμαίους, non dare tranſitum regi petenti Rom. E. L. 35.

διισθμεῖν λέμβους, per iſthmum traiicere (v. *Suid. in h. v. qui huc reſpicit.*) 4, 19. *cf.* ὑπερισθμεῖν.

διϊχνεύειν περὶ τὰς προνομὰς, perſcrutari pabulandi cauſſa, 4, 68.

δικαιολογεῖσθαι, 3, 20. πρός τινα, ius reddere alicui, 4, 3. diſceptare, E. L. 13.

δικαιολογία, diſceptatio, E. L. 13. 68.

δικαιοδοσία, iurisdictio, E. P. 84.

δικαιοῦν, ὁ δικαιῶν, *qui ius reddit alicui, v. c. vlciſcendo iniuriam ei factam* etc. 3, 31.

δίκην δοῦναι, puniri, 2, 58.

δίκροτα, 5, 62.

δικτυωτὸς, θύρα δικτυωτὴ, 15, 28.

διὸ, *ſeruit tranſitioni, copulationi ſententiarum*, 2, 66. *init. et alibi, vt* διόπερ. *quod prodeſt loco Pauli Rom.* 2, 1. *in quo fruſtra ſe nonnulli torſerunt. cf. Iac.* 1, 19. 21. *Et hanc vim particulae iam obſeruauit noſter Glaſſius Phil. S. de coniunct. can.* 22.

διοδεύειν, 2, 15.

δίοδος, 11, 16.

διοικεῖν, ταῦτα διοικήσαντες, his peractis, E. L. 38.

διοικητὴς βασιλικὸς, procurator regius in fiſco ſ. reditibus, E. P. 99. v. *Clau. Cicer.* in *Dioecetes.*

διοικίζειν, diſtrahere incolas vrbis in plures vrbes, 4, 27.

διολισθαίνειν, euadere, 4, 32. τὸν καιρὸν παρόντα, effugere, E. L. 6.

διομολόγησις, pactio, 3, 27.

διομολογεῖσθαι, διομολογούμενα, conuenta, E. L. 116.

διόπτραν ἔχειν δύο αὐλίσκους ἔχουσαν, inſtrumentum ad ſpeculanda longinqua, 10, 43.

διόπερ, *pro* igitur, (inquam) 1, 82. 9, 6. etc.

διοργίζεσθαι *pro ſimplici.* 4, 4.

διορθοῦσθαι τὴν πίστιν, reparare, 1, 7. τὴν ἄγνοιαν, 3, 16.

διόρθωσις, *ſimpliciter dicitur de* recta inſtitutione v. c. *vitae, reip. bene gerendae*, 1, 1.

διορκισμὸς, obteſtatio, E. L. 3.

διπλάσιον ἢ πρὶν, 1, 72.

διπλασιάζειν, 17, 20.

διφαλαγγία, 2, 66. 12, 11.

διχοτομεῖν, diſſecare, *zerhauen*, 10, 15 6, 21.

δίωγμα, perſecutio, 1, 34. 3, 45. 11, 13.

διωθεῖν, protrudere, ſubmouere, 4, 41. διωσαμένη τὰς μεγίστας περιστάσεις, elapſa maximas calamitates, 6, 42. διωθεῖσθαι τὴν ἐπιταγὴν, detrectare iuſſa, 13, 5.

διώρυγες τοῦ Νείλου, canales, per quos aqua Nili diducitur per Aegyptum, 5, 62.

δογματοποιεῖν, decretum facere, 1, 81.

δοκιμασίαι, de delectu militum, 9, 6.

δοκιμαστὴρ τῶν κοινῶν, quaeſtor aerarii, E. P. 95.

δολοφονεῖν, E. P. 126.

δόλων, δόλωνα ἐπαίρεσθαι, E. P. 57.

δόξα ἐπ' ἀσεβείᾳ, pro ἀσεβείας, 15, 22.

δοξάζω, puto, 3, 83. δεδοξασμένοι ἐπ' ἀρετῇ, clari virtute, 6, 52.

δοξοφαγία, (*vt* δωροφαγία) auiditas gloriae popularis, 6, 7.

δόρυ,

δόρυ, ἐπὶ δόρυ, ad dextram, 6, 38. 3, 116. ἐκ δόρατος, a dextra, 11, 21. 3, 116. περικλάσαντες ἐπ' ἀσπίδα — περὶ δόρυ. *an* ἐπὶ δ. 11, 21.

δορύκτητος, bello captus, 17, 32.

δρεπανηφόρος, falcatus, *de curribus*, 5, 53.

δρυόχων, ἐκ τῶν, a fundamentis, *de nauibus, quae totae recentes fiunt. Nam* δρύοχοι *sunt* trabes quernae, fulcra, ſuper quibus noua nauis aedificatur. vid. *Schefferus de re nau. p. 46.* 1, 38.

δρύφακτος, 1, 21.

δρυφακτόω, 8, 5.

δύναμις, de exercitu, 8, 21. δυνάμεις σωματικαὶ καὶ θυμικαὶ, 6, 5. εἰς δύναμιν, ſumma vi, 1, 41. δύναμις ϛρατηγικὴ, dexteritas in omni parte muneris imperatorii, 1, 84. *qui ſenſus frequens eſt ap. Polyb. v. Cl. Reiskius ad h. l.*

δυναμικὸς, potens, 6, 3. δυναμικώτερος, efficacior, 5, 11. δυναμικώτατος, 4, 11. πρός τι, efficax, ſtrenuus, E. P. 89. robuſtus, E P. 133.

δυναϛεία, magiſtratus, 3, 18.

δύο, *indeclin.* δύο συνεργοῖς χρώμενοι, *ex imitatione Thuc.* 2, 38. δυεῖν ϛρατοπέδων, 6, 25. *et ſic habet Mſ.* c. 44. 55. *vid Gron. ad* 6. 44. ἐπὶ δύο, bini, 1, 21.

δυσανασχετεῖν, aegre ferre, 16, 11.

δυσαντιῤῥήτως εἰρηκέναι, liquido verum dixiſſe, 9, 25.

δυσαντοφθάλμητόν τι ἔχειν, quod repudiare nemo ſuſtineat, E. L 41. vid. ἀντοφθαλμεῖν.

δυσαπολόγητος, 1, 10.

δυσαρεϛεῖν, improbare, 3, 26. δυσαρεϛεῖσθαι, 3, 8. τινὶ, offenſum eſſe alicui, 11, 26.

δυσαρέϛησις, infelicitas ſumma ex inopia, direptionibus etc 4, 21. aegritudo ex re aliqua, E. L. 50. ἀφορμαὶ δυσαρεϛήσεως, cauſſae difficultatis rerum, E. L. 67.

δυσδιάλυτος, 1, 26. *vid. ſeq.*

δυσδιάσπαϛος, firmus, nec facile conuellendus, 15, 15.

δυσδίοδος, ον, 3, 61.

δυσέκφευκτος, 1, 77.

δυσελπίζειν, 2, 10. 16, 18. E. L. 23.

δυσελπιϛεῖν ἐπί τινι, parum confidere alicui, 4, 60 etc.

δυσελπιϛία, 1, 39. 3, 104.

δυσέμβολος, difficilis ingreſſu, 3, 49.

δυσέντευκτος, difficilis aditu, 5, 34.

δυσεξαρίθμητος, 3, 58.

δυσεργὸς εἰσβολὴ, difficilis ingreſſus, E. L. 76

δυσέφικτος, E. P. 116.

δυσθετεῖσθαι, ad magnam difficultatem et inopiam conſilii redigi, 8, 6.

δυσθεώρητος, ον, 3, 31. obſcurus ac difficilis cognitu, E. P. 71.

δυσθυμία, 1, 21.

δυσκατάπληκτός τινι, qui contineri ab aliquo non poteſt, 1, 67.

δυσμενικὴ ὀργὴ, 6, 5. λόγοι δυσμενικοὶ, E. P. 68.

δυσμενικῶς, 12, 6. ἔφθειρε τὴν χώραν, E. P. 17.

δυσπαραβοήθητος, cui auxilium vix ferri poteſt, 5, 22.

δυσπαράγραφον, quod vix definiri poteſt, 16, 11. explicatu difficile, E. P. 71.

δυσπαραδέκτως ἔχειν, difficilem eſſe ad credendum, 12, 2.

δυσπολιόρκητος, 5, 3.

δυσπρόσοδος, 1, 26.

δυσπροσόρμιστος, 1, 37. difficilis appulſu, 4, 56.

δυσσύνοπτος, qui vix conſpici poteſt, 3, 85. 8, 21.

δυσχέρεια τῆς ὁδοῦ, 3, 64. difficultas rei diſcendae, 10, 44.

δυσχερές τι, duri quid, 3, 11.

δυσχερῶς ἀντιπράττειν τινὶ, inuitum ideoque lente aduerſari, E. L. 13.

δυσχρηστία, difficultas, rerum implicatio, confuſio, 3, 74. difficultas in pendendis tributis, 4, 47. τῶν ἐπιταττομένων, 17, 18. περὶ τοὺς ἡγεμόνας, de diſſenſu, qui res impedit, 3, 11. δυσχρηστίας πολλῆς ἀπολυθεὶς, a magno periculo ac timore liberatus, 5, 56.

δυσχρηστεῖν ἐν πᾶσι, omnibus in rebus laborare inopia, E. L. 67. laborare, E. L. 17. item δυσχρηστεῖσθαι, δυσχρηστούμενος, ſumma difficultate oppreſſus, 3, 85.

δύσχρηστος, in magna difficultate, inopia conſilii, rei agendae conſtitutus, 4, 11.

δυσχωρία, 17, 19. ſed ſcrib. δυσχωρία.

δυσχώριστος ἀκρισία, inexplicabilis, *proprie*, quae intelligi et perſpici, adeoque explicari non poteſt, E. L. 46.

δυσχωρίαι, ſaltus, 3, 95. loca aſpera et iniqua, 3, 34. ταῖς δυσχωρίαις ἄξαι, 8, 11.

δωρεὰ, ἐν δωρεᾷ, doni loco, E. L. 60.

δωροφορεῖν, dona dare, 2, 19.

δωσιδίκους παρέχειν, ſiſtere ad poenas dandas, 4, 4.

E.

Ἑαυτοῦ, ἡ ἑαυτῶν σύνταξις, commentarius *noſter*, 2, 36. μείζονα ἢ καθ' ἑαυτὸν πράγματα, altiora, quam pro *nobis*, 15, 24. Βώταρον μετὰ τῶν ἑαυτοῦ πολιτῶν, cum *ipſius* ciuibus, 1, 79.

ἔγγαιος, ἔγγαιοι κτήσεις, *niſi legendum* ἔγγειοι; *non quo non et illud rectum; (v. Gloſſ. Labb. in h. v.) ſed ne Polybius idem varia ſcriptura vſus ſit*, 6, 43.

ἔγγειοι κτήσεις, fundi, E. P. 111.

ἐγγεύεσθαι αἵματος, ſanguine et caedibus imbui, E. P. 16.

ἐγγηράσκειν, ἐγγηράσας τῇ δυναστείᾳ, qui conſenuerat imperando ſ. in imperio, 12, 6.

ἐγγίζειν χρείαις, *pro* χρείᾳ, 8, 5. 12, 5. *et alibi.*

ἔγγραπτος εἰρήνη, 3, 24. συμμαχία, 4, 82. τὰ ἔγγραπτα, ſcripta in foedere, lege, 3, 27. E. L. 22. quae ſcripto continentur. ἔγγραπται τιμαὶ, *ſunt, quae conſtant* decretis, titulis, E. P. 102.

ἔγγραφα ἐν ταῖς συνθήκαις, *vt ante* ἔγγραπτα, 3, 21.

ἐγγυᾶσθαι τοὺς ἠγορακότας, ab emtoribus ſatis accipere, 6, 15.

ἐγγυητὴς, 12, 7.

ἐγκαθήμενοι, qui in inſidiis ſunt, 5, 70.

ἐγκα-

ἐγκαθίζειν εἰς πόλιν, imponere aliquem ciuitati, E. L. 44.

ἐγκακεῖν τι, aliquid vitio suo non facere, 4, 19. *Lexica habent* ἐκκακεῖν, *quod est vsitatum, et forte apud Polyb. legendum* ἐξεκάκησαν. *Hesychius habet* ἐγκακοῦμεν, *sed forte et ibi legendum* ἐκκακοῦμεν, *aut saltem vitiosus est locus. Nam et locus in Clement. R. epistola est suspectus. Et crebro hae praepositiones in compositis permutantur.*

ἐγκαλεῖσθαι, ad se vocare, *quod proprie est* ἐκκαλ. 13, 5.

ἐγκεῖσθαι κακοπαθείαις, vexari calamitatibus, 14, 9.

ἔγκλιμα, inclinatio aciei (ad fugam) 4, 58. *ἐγκλίματος γενομένης*, 8, 19.

ἐγκλίνειν, fugere, 11, 12.

ἐγκρατεῖς εἶχον τὴν νῆσον, in potestate habebant, 1, 79.

ἐγκρίνειν, *ὁ πραγματικὸς τρόπος ἐνεκρίθη*, probatus nobis est et vsurpatus, s. praelatus est, 9, 2. *Cyrill. Hieros. Catech. 10.* *πάντων ἔγκριτοι*, omnium praestantissimi.

ἔγκτησις, (*sic edidi pro vitiosa* ἔκτησις) E. L. 82. *quod est verbum vnum legitimum* de iure fundos emendi ac possidendi, *vt ap. Demosth. Cor. 27. in decreto Byz. quo Atheniensibus datur* ἔγκτησις γᾶς, *deinde* acquisitione externa, extra fines nostros aut patriae, *v. de h. v. Cl. Valken. ad Ammon. in v.* κτῆσις, *et Vales. Emend. IV, 9.*

ἐγκυρέω, 8, 1. *ἐναντίοις ἐγκυρεῖν*, in contraria spei mala incidere, E. P. 132.

ἐγχειρεῖν ἔργοις, aggredi opus, 1, 3. 6. *τινί*, impetum facere in aliquem, s. manus conserere cum aliquo, 1, 11. 12.

ἐγχειρίζομαι *pro simplici*, 1, 66. *sed h. l. pro* ἐνεχειρ. *legendum* ἐχειρίζ *cum ed. pr. et Ms. Aug.* ἐγχειρίζεσθαι, administrari, *tamen etiam est*, E. L. 47.

ἐγχρονίζειν τινί, immorari alicui rei discendae, 15, 34. E. L. 138.

ἐγχυριάζειν, pignora capere, 6, 35.

ἐγχώματα, terra aggesta per fluuios in mare, 4, 39.

ἐγχωννύεσθαι, aggestitia terra oppleri, 4, 40.

ἔγχωσις, 4, 39. v. ἔγχωμα.

ἐθελοκακεῖν, 4, 38. 6, 13. minus facere, quam possis aut debeas, 5, 1.

ἐθελοκάκησις, defectio, perfidia, 3, 68. 5, 5.

ἐθελοντηδὸν, 6, 28.

ἐθελοντὴν, 8, 11.

ἐθισμὸς, *ἐκ τῶν ἐθισμῶν*, de more, 5, 25.

εἰδεχθεὶς κατὰ τὴν ἔμφασιν, foedus adspectu, *per pleon. nam* εἰδεχθὴς *idem est. Sed videtur latius dici coepisse pro* foedo quolibet, *vt accipiunt apud Sext. Emp. Hypotyp. Pyrrh.* 3, 24. deum esse πνεῦμα διῆκον καὶ διὰ τῶν εἰδεχθῶν. E. P. 132.

εἴδω, *ἤδη σαφῶς*, pro ᾔδει, 2, 64. v. *ad Homer. Il* χ. 280.

εἰκαῖος, temerarius, E. P. 11. *εἰκαιότατοι ἄνθρωποι*, E. P. 125. 53.

εἴκειν, *ταῖς συμφοραῖς εἶξαι*, 6, 56.

εἰλικρινὴς, *φωτὸς ὄντος εἰλικρινοῦς*, 8, 26.

εἰμί, *οὐδεὶς τῶν ὄντων*, nemo, 9, 23.

οὐδὲν ὄντα πρὸς αὐτοὺς, nihil ad se pertinentia, 3, 21. εἶναι εἰς τινὰ, ad aliquem pertinere, E. L. 53 cf. εἰς.

εἰρηνευομένη χώρα, quae pace vtitur, 5, 8.

εἰς τέλος, prorsus, 3, 36. τὸν Παδον, ad etc. 2, 23. ἐκπλήττειν εἰς ὁμολογίαν, *exquisite, pro* terrere, vt ad paciscendum redigatur, E. L. 46. οὐκ εἶναι εἰς αὐτοὺς, non ad suam curam pertinere, E. L. 53.

εἰσαγγελία πρώτη, primus nuncius, 9, 9.

εἰσάγειν, εἰσαγαγόντος αὐτοὺς τοῦ δημάρχου, cum produceret ad populum, E L. 93.

εἰσακοντίζω, 9, 2. εἰσακ. εἰς, 1, 40.

εἰσβάλλειν, influere, *de fluuio*, 4, 40.

εἰσεγγίζειν, *pro* ἐγγίζειν, 12, 10.

εἰσέρχεσθαι, in concionem prodire, 3, 44. v. εἰσάγειν.

εἰσηγεῖσθαι τι, commemorare aliquid, 6, 1.

εἴσοδος, reditus, vectigal, 6, 11.

εἰσοικίζεσθαι, εἰσοικιζομένης εἰς τὴν πόλιν εὐδαιμονίας, 6, 55.

εἰσπράττειν τι πρός τι, facere, quae valent ad aliquid. *Sed legendum* πράττειν, εἰς *natum est e repetitione vltimae in praecedente* διαλύσεις, 5, 29.

εἰσφέρειν γνώμην, sententiam in consilio dicere, 2, 26. τάλαντα, pendere, dare, 3, 10. εἰσφέρεσθαι σπουδὴν πᾶσαν, E. L. 28. εἰσφερόμενοι πρεσβευταὶ, inducti in senatum, E. L. 141.

ἐκ, ἐκ χειρὸς, statim, promte, 3, 60. sub manu, coram, 5, 103. ἐκ παρατάξεως, in acie, 2, 19. ἐκ περιττοῦ, e superuacuo, sine caussa, 5, 11.

ἐκβάλλειν βέλος, mittere telum, 3, 65. ἐκβάλλειν, improbare, 1, 14. λόγον, mentionem rei facere, E. P. 104. ναῦς εἰς αἰγιαλὸν, 3, 97. λόγους τινὸς, fidem adimere alterius orationi, 11, 8. ἐκβάλλοντες καταμαὶ *sc.* εἰς θάλατταν, 4, 39. ἐκβάλλεσθαι, exire, 3, 51. ἐκβάλλειν ἔγγραπτον τὴν δικαιολογίαν, edere, E. L. 93. τὴν δωρεὰν, repudiare, E. L. 41. ἀπόκρισιν, edere, E. L. 88. τὸ διεκβάλλειν, irritam reddere deliberationem, vt decerni nihil possit, E. L. 89. τὸ δόγμα, edere, E. L. 97. εἰς ἀδύνατον ἐκβάλλειν τὴν διάλυσιν, compositiones, conditiones intolerandas proponere, vt coire non possit, 1, 68.

ἐκβαρβαροῦσθαι, 3, 58. τὴν χώραν, 11, 32.

ἐκβιάζεσθαι, in fugam coniici, 11, 13 vi depellere e loco, 17, 19.

ἐκβιβάζειν, exponere e nauibus, 5, 17. εἰς τὸν πόλεμον, trahere ad bellum, E. L. 67.

ἐκβοηθεῖν, opem ferre, 3, 19. 10, 46.

ἐκβολὴ, de ostio fluminis, 2, 16.

ἔκγονοι, liberi, proles, E. L. 140.

ἐκδεσμεύειν, vincire, 3, 33.

ἐκδέχεσθαι, exspectare aduentum, 3, 45. τὶ βέλτιον, in mitiorem partem accipere, pro εἰς τὸ β. E. L. 144.

ἐκδημία, iter, E. L. 56.

ἔκδηλόν τι, insigne quid, E. L. 94.

ἐκδιδόναι τινὰ, dedere, 3, 8. ἐκδοῦναι γράψαντα, scripto edere, E. L. 3.

ἐκδίδοσθαι, locare opus, 6, 15.

ἐκδόσεις, locationes, 6, 15.

ἔκδοτον διδόναι, dedere, 3, 20.

ἐκδο-

ἐκδοχὴ, interpretatio, ποιεῖσθαι ἐκδοχὴν, 3, 29. 12, 9. λαμβάνειν, coniecturam capere, E. L. 41.

ἐκεχειρία, 12, 14. *ſuſpicor legendum* ἐπίχειρα ſupellex, vel ἐπιχείρια.

ἐκθεατρίζειν ἑαυτὸν, nudare animum, 5, 15. E. L. 97. ἐκθεατρίζειν τὴν ἀβελίαν αὐτοῦ, E. P. 108.

ἔκθεμα, edictum, E. P. 111.

ἐκθεραπεύειν, ſanare, 3, 89.

ἐκθηλαίνεσθαι, ἐκτεθηλάνθαι, effeminatum eſſe. *Sed mihi ſcribendum videtur* ἐκτεθηλύνθαι, E. L. 118.

ἐκθηλύνεσθαι τῇ ψυχῇ, E. P. 132.

ἐκθυμία, fortitudo animi, 3, 116.

ἐκθύμως ἔχειν, magno animo eſſe, 3, 64. βοηθεῖν, fortiter, 2, 9.

ἐκκαίειν πόλεμον, 2, 1. τὴν ἐλπίδα, 5, 108. τὰ τῆς ὑποψίας ἐξεκαίετο, E. L. 6. τὴν διάθεσιν, augere miſeriam, miſerabiliorem facere, E. L. 142.

ἐκκαλεῖσθαι πρός τι, incitari, impelli, 3, 51. 6, 37. v. *Suid. in* ἐξεκέκλητο. elici ad pugnandum, 8, 11. πρὸς τὸν κίνδυνον, 12, 18. εὔνοιαν, conciliare, 3, 99.

ἐκκεντεῖν, percutere ferro et interficere, E. P. 95. 15, 31. *ſic et alii.*

ἐκκηρύττειν τινά, exulem facere, 4, 21. *ſic et Lyſias Or. 3. extr.*

ἐκκλέπτειν, 1, 23. ἐκκλαπεὶς διὰ φίλων, per amicos ſubductus, 4, 81.

ἐκκλησία, τὴν ἐκκλησίαν διδόναι, 4, 34.

ἐκκλησιασμὸς, 15, 24.

ἐκκλησιάζειν, concionari, 1, 67.

ἐκκοπαὶ ἀνδρῶν, *Verhacke*, 2, 65.

ἐκκόπτειν, ἐκκοπῆναι, frangi, debilitari, 5, 104.

ἐκκυβεύειν, aleam, *v. c. praelii*, ſubire, 3, 95. τοῖς ὅλοις, 2, 63. ὑπὲρ τῶν ὅλων, 1, 87. vniuerſi praelii aleam tentare.

ἐκλαμβάνειν, conducere, redimere, 3, 42. ἐκλαβόντες ἐθισμοὺς καὶ νόμους τῶν Ἀχαιῶν, cognitis moribus et legibus Ach. 2, 39.

ἐκλείπειν τὸ ζῆν, 2, 41. ἐκλείπουσα χώρα, vacuus locus, 10, 13.

ἐκληρεῖν, nugas agere, 15, 24.

ἐκλογὴ τῶν ἀνδρῶν, praeſtantia, robur, 1, 47.

ἐκλογίζεσθαι, computare, 1, 66. reputare, ratiocinando ante cognoſcere, 4, 12. explicare, *ſc.* rationes rei gerendae vel geſtae, 10, 9. τὰ διαστήματα, 16, 20. demonſtrare, 3, 100.

ἐκλογισμὸς, accurata rei cogitatio, 10, 6. 9. κατὰ τοὺς ἐκλογισμοὺς, 1, 59. idem eſt, quod κατὰ λόγον, vt videbatur fieri debere.

ἐκλύειν τὴν σπουδὴν, irritam reddere rem ſeriam, 12, 7. ἐκλύεσθαι τοῖς σώμασι, ταῖς ψυχαῖς, E. P. 82. 150. τὴν φιλοτιμίαν ἐκλύσειν, ambitioni locum non relicturum, 3, 99.

ἐκμέτρησις, dimenſio, 5, 58.

ἔκμηνος, ἡ, ſemeſtre *imperium*, E. L. 67.

ἐκμηρύεσθαι, explicare, *de acie*, 3, 53. *paſſiu.* 3, 51. v. *Xen. Exp. Cyr. V. p. 494. et Suidas h. v.*

ἐκνικᾶν *pro* νικᾶν, 15, 3.

ἐκπαθὴς πρός τι, ſtudioſus, cupi-

dus, 1, 1. 4, 58. ἐπί τινι, 1, 7. γίνεσθαι ἐκπαθῆ, 16, 12.

ἐκπεριέρχεσθαι, per ambages venire, 10, 28.

ἐκπεριπλεῖν, 1, 23. naues circumagere, 16, 3.

ἐκπερισπασμὸς *fit post* περισπασμόν, vt redeat pristinus positus, 10, 21.

ἐκπεφυσημένος, elatus, 3, 104.

ἐκπηδᾷν, clam exire, 1, 43.

ἐκπιέζειν, vrgendo in fugam conuertere, 3, 74. ἐκπιέζεσθαι, premi, vrgeri, 1, 40. 11, 12.

ἐκπίπτειν, fuga elabi, 4, 86. *de sinu maritimo*, exitum habere, 4, 63. ἐκ τῆς ἀρχῆς, 3, 5. ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, E. P. 149. τοῦ καθήκοντος, 12, 6. ἐκ τῆς στρατοπεδείας, deserere castra, 1, 74. ἐκπίπτοντα σκάφη, quae ad terram alliduntur et franguntur, 1, 51. λαῖλαψ ἐκπίπτει εἰς αὐτόν, E. P. 109. ἐκπίπτειν εἴς τι, *in partem deteriorem*, incidere, 3, 47. εἰς ἀτυχίαν, E. L. 44. ἐκπίπτεσθαι, effugere, euadere, 6, 35. ἐκπεσαμένοις, *sed ed. Basil.* ἐκπεσοῦσι, *melius.*

ἐκπληκτικὸς, 2, 29. ἐκπληκτικωτάτη περιπέτεια, 3, 4.

ἐκπληκτικῶς ὑποδέχεσθαι, cum plausu et admiratione, 10, 5.

ἔκπληξις ἐν τοῖς ἀφροδισίοις, furor in libidine, 3. 82.

ἐκπληροῦν ἐπαγγελίας, 1, 67.

ἐκπλήττειν τινὰ εἰς ὁμολογίαν, terrendo redigere ad paciscendum, E. L. 46.

ἐκποιεῖν, συμφέρειν ἐκποιήσει κατανοεῖν, licebit, facultas dabitur, 2, 24. 17, 9. ἐκποιεῖν χαρίζεσθαι, licere, 17, 1.

ἐκπολεμεῖν ἀλλήλους, bello adfligere se inuicem, 15, 6.

ἐκπολιορκεῖν, ad deditionem redigere, 1, 39. 3, 60.

ἐκπομπὴ, missio legati, E. L. 44. E. P. 106.

ἐκπορθεῖν, *pro simpl.* 2, 32.

ἐκπορίζεσθαι γράμματα, impetrare litteras, E. L. 87.

ἐκπρεπὴς, 2, 69.

ἐκπτοεῖσθαι, 14, 5.

ἔκπτωσις, priuatio, *vt regni*, 4, 1. exilium, E. L. 40.

ἐκραίνειν, educere; *proprie* effundere, vt ἐξεράω, 8, 7.

ἐκρήγματα, de locis montium ruptis in cauitates, 12, 8.

ἔκρυσις, μηδεμιᾶς ἐκρύσεως ὑπαρχούσης, 4, 39.

ἐκσιωπᾶσθαι περί τινος, silentio tegere, E. L. 74.

ἔκσπονδος, expers foederis, 4, 33. ἔκσπονδον ἐκπίπτειν, eiici e conuiuio, *vt innocatum*, 8, 7. τῶν συνθηκῶν, E. L. 28.

ἐκστατικῶς ποιεῖσθαι τὸν κίνδυνον, fortissime, 15, 13.

ἐκσώζειν αὐτὸν, 14, 5. 15, 1.

ἔκταξις, acies, 5, 53. ordinatio aciei, 10, 21.

ἐκτάττειν, *pro simplici*, 1, 50. τὰ στρατόπεδα, in acie collocare legiones, 3, 113. ἐκτάττεσθαι, 11, 1.

ἐκτείνειν τὰς χεῖρας μακράν, longinqua et remota petere, cogitare, 5, 34.

ἐκτέμνεσθαί τινα φιλανθρωπίᾳ, decipere sua comitate, non, adiungere sibi, *vt Casaubonus vertit*, E. L. 105.

ἐκτιθέναι ἆθλα, proponere praemia, 15, 9. δεῖγμα, documentum edere, 4, 24. σαφῶς, explicare,

plicare, 10, 9. ἐκθέσθαι ἀπόκρισιν, edere, E. L. 51. προχεῖς, praebere, E. L. 56. γνώμην ἐκτίθεσθαι, patefacere mentem, E. L. 114. ὀψώνιον, soluere, E. P. 49.

ἐκτιμᾷν, ἐπὶ τοσοῦτον, E. L. 97.

ἐκτοιχωρυχεῖν τοὺς βίους, egerere aedibus bona, diripere aedes, 14, 18. βασιλείαν, expilare regnum, 17, 36.

ἐκτοπίζειν ἑαυτὸν, excedere loco aliquo, fugere, 1, 74.

ἐκτραγῳδεῖν τὰς ἐπιτυχίας τῶν ἡγεμόνων, nimis augere dicendo, 6, 13. 54.

ἐκτραχηλίζεσθαι, praecipitari, 4, 58.

ἐκτρέπεσθαι εἰς ὀλιγαρχίαν, mutari, 6, 2. 8. τὸν ἔλεγχον, vitare. *Nisi leg.* ἐντρέπεσθαι, vereri, *quod melius et aptius. Sic visum Gron.* E. L. 141.

ἐκτρέφειν, educare, *sed vt includatur* τὸ gignere, 12, 2.

ἐκτρίβειν τὰ ὅπλα, tergere, 10, 20.

ἐκτροπή, digressio, ἐπὶ τὴν ἐκτροπήν, ad id, vnde facta est digressio, 4, 21. E. P. 124. ἐκτροπαὶ ποταμοῦ, canales, per quos pars fluminis deducitur in agros, 9, 35.

ἐκτυφοῦσθαι, intumescere superbia, E. P. 67.

ἐκφανής, manifestum, certum, 4, 24. ἐκφανέστατα, 6, 42.

ἐκφέρειν, soluere, pendere, 3, 27. φόρους, 3, 64. δόγμα, edere documentum, 3, 69. πόλεμον, indicere bellum, 3, 27. 4, 25. πόλεμον πρός τινα, 2, 13. 3, 5. ἐκφέρεσθαι δόξαν, consequi opinionem de se apud alios, 12, 16. E. P. 13. κίνδυνον, imminere sibi periculum, 6, 56. πρωτεῖον, 17, 84.

ἐκφορά, funus, 6, 51.

ἐκφυγγάνειν, effugere, E. P. 75.

ἔκφυσις τοῦ πρέμνου, 12, 14.

ἐκφυσᾷν, exspirare, 1, 48. 3, 46.

ἐκχαραδροῦν, erumpere vi, *de flumine*, 4, 41.

ἐκχεῖν, ἐξεκέχυντο εἰς τοὺς βασιλεῖς, impense colere reges, 5, 106. εἰς ἑταίρας ἐκκεχυκότες, E. P. 116.

ἐκχωρεῖν ἐπιτροπείας, 15, 29. τινί, cedere alicui in aliquo genere, E. L. 15.

ἐλάττωμα, de clade bellica, 1, 32, 3, 97. περὶ τοὺς βίους, 6, 14.

ἐλάττωσις περὶ Σικελίαν, iactura Siciliae, 2, 36.

ἐλαυνόμενος ὑπὸ φιλοδοξίας, 3, 70.

ἐλαφρὰ πόλις, tenuis. *oppon.* βαρεῖα, opulenta, firma, 5, 62. ἐλαφροὶ δυνάσται, tenues, E. L. 22.

ἐλάχιστος, κατ' ἐλάχιστον, 13, 5.

ἐλινύας ἄγειν, ferias agere, E. L. 16.

ἕλκειν προστασίαν τοῦ συγγραφέως, dignitate et laude historici dignum esse, 12, 16. *de pondere*, τὸ τάλαντον ἕλκει λιτρῶν π. E. L. 35. φαντασίαν, praebere, sp. E. L. 126. τι κατὰ τὴν ὁμιλίαν, sermonibus aequare rem agendam, 8, 16. τὸν χρόνον, 5, 74. ἑλκομένης δικαιολογίας ἐξ εἴκοσι ἐτῶν, cum dilata, tracta esset iurisdictio, E. L. 38.

ἐλλιπέστερον τῆς ἀληθείας, non satis vere, minus quam veritas postulabat, 5, 32.

ἑλληνοκοπεῖν, graeco more agere, E. L. 13. E. P 96.

ἐλλιμένιον, portorium, E. L. 104.

ἐλπὶς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, pro τῆς ἐλευθερίας, E L. 115.

ἔλυμος, panicum, 2, 15.

ἐμβαδὸν, area, 6, 25.

ἐμβαίνειν εἰς τὸν πόλεμον, 3, 10. 4, 36. ἐμβαίνειν εἰς τὴν θάλασσαν. v. ἐπεμβαίνειν.

ἐμβάλλειν λόγους εἰς τοὺς etc. spargere sermones inter etc. 5, 25. εἰς ὑποψίαν, 3, 11. ἐμβάλλειν πληγὰς, ferire, 1, 58. *vbi tamen ed. pr.* ἐκβάλλειν, *eodem sensu, idque melius puto.*

ἐμβατήριος, ἐμβατηρίας ᾄσκειν *int.* ὀρχήσεις, *saltationes* in armis, ἐνόπλους, 4, 20.

ἐμβελὲς διάστημα, interuallum, quod teli iactus desiderat, 8, 6.

ἐμβολὴ, ποιεῖσθαι ἐμβολὴν, de nauibus, impetum in alteram facientibus, 1, 23.

ἔμβολοι, tribunal pro rostris, 3, 86. E. L. 93. εἰς ἔμβολον τάττειν τὸν στόλον, rostri specie, 1, 26.

ἐμβριθὴς, ξενολόγιον ἐμβριθὲς, E. L. 115.

ἔμμετρος, iustam magnitudinem habens, 5, 89.

ἐμπαθῶς πιέζειν χεῖρα, cum affectu premere manum, E. P. 115.

ἐμπαῤῥησιάζεσθαί τινι, libere in vel apud aliquem dicere, E. L. 144.

ἐμπεδοῦν συνθήκας, E. L. 89.

ἐμπέδως μένειν, 2, 19.

ἐμπειράζειν τινὸς, tentare aliquid suae potestatis facere, 15, 33.

ἐμπειρεῖν, peritum esse, οἱ μάλιστα τῆς χώρας δοκοῦντες ἐμπειρεῖν, 3, 78.

ἐμπεριέχεσθαι ἔν τινι, contineri aliqua re, niti, 9, 26.

ἐμπίπτειν εἰς σφαγὰς πρὸς ἀλλήλους. *Videtur legendum* ἐκπ. *quae permutatio frequens est in libris Polybii*, 4, 22. ἐμπίπτειν θρῆς, 5, 18.

ἐμποδίζειν ταῖς ἐπιβολαῖς, 5, 14.

ἐμπόδιον πρός τι, 4, 81.

ἐμποδισμὸς, 5, 25.

ἐμποδὼν, 2, 17. διὰ τὸ πολλοῖς ἐμποδὼν εἶναι, καὶ γνωρίζεσθαι, *de terra*, quia multis trita, aut vicina est, *si lectio sine vitio est, quae sane habet aliquid duri ex eo, quod totae regiones vix dicuntur* ἐμποδὼν vel ἐν ποσὶν εἶναι.

ἐμπορεύειν πολλὰ πρός τι, multa fraudulenter dicere ad consequendum propositum, E. L. 144.

ἐμπορικὸν διήγημα, narratio, qualis esse mercatorum solet de locis ab se aditis, 4, 39.

ἔμπροσθεν, τὸν Τήκινον κρίνων εἰς τοὔμπροσθεν διαβαίνειν, Ticinum *deinceps* (traiecto iam Pado) transire statuens, 3, 64.

ἐμπυρισμὸς, 14, 1.

ἐμφανίζειν, docere, 3, 34. πρὸς τοὺς φίλους, amicis non dissimulare, 1, 32.

ἐμφαντικῶς τοῦ κινδύνου, apte ad demonstrandum praesens periculum, 11, 10. ἐμφαντικώτερον, clarius, 12, 15.

ἔμφασις καθολικὴ, demonstratio breuis et generalis, 6, 3. ὀνόματος, significatio verbi, 2, 59. ἔμφασιν ἐποίει ὡς πολιορκήσων, speciem praebebat obsidionem parantis, 4, 80. 5, 110. significationem aliquam (spem) dare, 14, 1. ἔμφασιν ἐναντίαν ὑποδεικνύειν, aliud simulare, quam agas, 2, 47. ἔμφασιν ποιεῖν κατά τινος, designare aliquem sermone, in re mala, E. L. 74. κατὰ τὴν ἔμφασιν, specie, 5, 63.

ἐμφι-

ἐμφέρεσθαι πολλὰ πρός τι, commemorare, dicere in sententiam aliquam, 11, 29.

ἐμφυτεύειν τύραννον, imponere, 9, 23. μονάρχους τοῖς Ἕλλησι, 2, 41.

ἔμφυτος πλεονεξία, insita, i. e. *pertinax*, 2, 45.

ἐν, ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς, ad, 1, 6. ἐν ἑπτὰ ὀργυιαῖς ἐστι, ad septem, 4, 40. ἐν ὀκτὼ σταδίοις στρατοπεδεύειν, interuallo octo stadiorum, 1, 17. 15, 7. κεῖται πρὸ τῆς πόλεως ἐν ἑπτὰ σταδίοις, 9, 8. ἐν χαρῶν νόμῳ, 5, 111. ἐν χάριτι, gratis, 3, 28. ἐν ἀποστάσει, interuallo relicto, 3, 114. ἐν φερνῇ, dotis loco, E. L. 82. ἐν ἁμαρτίᾳ γεγονέναι, improbe factum, E. P. 18. ἐν ἐπαγγελίᾳ εἰρημένων, E. P. 15. ἐν παρακαταθήκῃ, depositi loco, E. P. 131.

ἐνάγειν τὰ τοῦ πολέμου, moliri, apparare bellum, E. L. 1.

ἐναγωνίζεσθαι τινι. *MS. Ven.* συναγ. 1, 4.

ἐναγώνιος παρακελευσμὸς, acerrimus, 10, 12. qui fit in acie et praelio, 17, 25. πύκνωσις, condensatio militum in acie, 17, 25. 26.

ἐναλλὰξ ποιεῖσθαι τὴν ἐξήγησιν, 4, 28.

ἐναλλάττειν οὐ μετρίως, mutari, 6, 41.

ἐναπερείδεσθαι τὴν ὀργὴν εἴς τινα, E. L. 44. *pro* ἀπερ.

ἐναποδείκνυμι, *pro* ἀποδ. 1, 82. 10, 31. ἐναποδείκνυμαι, demonstro, 3, 12. 8, 27. ἀσέλγειαν εἴς τινα, 8, 9. πᾶσαν αἰκίαν, expromere crudelitatem, E. P. 54.

ἐναποθνήσκειν ἐν τοῖς καλλίστοις ἔργοις, E. P. 81.

ἐναπορεῖν, *pro* ἀπορεῖν, E. L. 92.

ἐνάργεια τῆς Ἰταλίας, conspectus Italiae, 3, 54.

ἐνάρχεσθαι, 3, 54 τῆς ἐπιβολῆς, 5, 1.

ἐνασκεῖν, *pro simplici*, 1, 63.

ἐναύσασθαι τῆς ἐλευθερίας, adspirare ad libertatem, 17, 11.

ἔναυσμα, fomes, βραχύ τι τῆς Ἑλλάδος ἔναυσμα καταλείπεσθαι ὑπέλαβε περὶ τὴν Θηβαίων πόλιν, 9, 22.

ἐνδέομαι, ἐνδήσασθαι φίλους, amicos sibi conciliare, 4, 8. ἀκμὴν ἐνδεδεμένος φήμαις, nimis tribuens, 12, 1. ἐνδεδεμένοι εἰς πολλὰ συναλλάγματα. v. συνάλλαγμα, E. P. 49.

ἔνδεσις, insertio sc. cuspidis in hastile, 6, 21.

ἐνδέχεται, 8, 4. ὡς ἐνδέχεται μάλιστα, 3, 49. ἐνδεχόμενος, possibilis, 3, 76. τὴν ἐνδεχομένην πρόνοιαν ποιεῖσθαι, 8, 2. τὰς ἐνδεχομένας πίστεις λαβεῖν, ibid. ἐνδεχόμενόν ἐστιν ἄλλως γενέσθαι, 2, 4. ἐνδεχόμενοι λόγοι, narrationes (*non* sermones, *vt Casaubonus vertit*) probabiliter fictae, *vt sunt poetarum*, 2, 56. *paulo post vocat* πιθανάς. τὰς ἀγνοίας ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐνδέχεσθαί τι, in deteriorem partem accipere errata, *sc.* pro facinoribus. *Sed non dubito, Polybium dedisse* ἐκδ.

ἐνδεχομένως χειρίζειν τὰ πράγματα, commode, 1, 20. προϊδεῖν, probabiliter, E. L. 22.

ἐνδιατρίβειν ταῖς εὐτυχίαις, frui, 6, 16.

ἐνδίδωμι, ἐνέδωκε τοῖς φίλοις διαβούλιον, consultauit cum amicis, 5, 58. 102. ἐνδιδόναι ἑαυτὸν ἐπὶ αἵρεσίν τινα, *idem quod* ἐκδ. *nisi sic legendum*, 9, 27.

trade-

tradere per proditionem, 3, 69. ἑαυτὸν, dedere ſe, 3, 13. τὴν πόλιν, tradere hoſti, 1, 42. ἂν θεὸς αὐτοῖς ἐνδῷ, ſi deus lenior ipſis fit, 4, 21. *ſed ſuſpecta eſt lectio viris doctis et ed. pr. habet δῷ. Eſt tamen* ἐνδοῦναι τινι, ſe alicui exorabilem vel mitiorem praebere, *quod h. l. non male conuenit.*

ἔνδοσις, γενομένης ἐνδόσεως, cum cederent, 5, 100.

ἐνδεχία, ſupellex, vaſa, *eadem quae* ἐνδυμενία, E. P. 78. vid. *Intt. ad Heſych.*

ἐνδυμενία, ſupellex, 4, 72. 5, 81.

ἐνερευθὴς, rubore perfuſus, E. P. 114.

ἐνεργάζεσθαι τινι δόξαν τινὰ, iniicere etc. 10, 3 φόβον, 1, 6. ἁλιεῦσι ἐνειργασμένοι τοῖς τόποις, qui ibi piſcatum exercebant, 10, 8.

ἐνέργημα, τὰ περὶ τὰς πράξεις ἐνεργήματα, actiones, quibus res geruntur, adminiſtrantur, 2, 42. 4, 8. E. L. 93.

ἐνθουσιασμὸς, acre ſtudium alicuius rei, h. l. venationis, E. P. 133.

ἐνίημι, ἐνεῖναι τὰς διαβολὰς, iniicere ſuſpiciones, E. L. 74.

ἐνίστημι, βασιλεὺς ἐνεστὼς, rex huius temporis, 17, 36. ἐνίστασθαι ταῖς ἐπιβολαῖς, aduerſari, 2, 46. repugnare, intercedere, *de tribuno pl.* 6, 14. διήγησιν, ſuſcipere, ordiri narrationem, E. L. 29. ἐνστήσασθαι τὸν βίον παρὰ φύσιν, 17, 35. πόλεμον πρός τινα, E. L. 125.

ἔννοια καλῦ καὶ δικαίου, 6, 5.

ἐννυκτερεύειν, 3, 22.

ἐνοικίζεσθαι, 8, 5.

ἔνορκος, 6, 47. ἐνόρκους σφᾶς ἐποίησαν, iureiurando ſe inuicem obſtrinxerunt.

ἐνορμεῖν εἰς τοὺς ἐνεστῶτας καιροὺς, 16, 13. εἰς λιμένα, 16, 14.

ἔνστασις, aduerſatio, 6, 15. τοῦ πολέμου, initium, 4, 62. ἀπὸ ταύτης τῆς ἐνστάσεως, ab hoc initio, E. L. 13.

ἐνοχλέω, commoror aliquamdiu, 9, 16.

ἐντάφιον κάλλιστον ὁ ὑπὲρ τῆς πατρίδος θάνατος, 15, 10. ἡ πατρὶς καὶ τὸ ταύτης πῦρ ἐντάφιον καλὸν, E. P. 137.

ἐντείνειν, ἐντεταμένος τῇ διανοίᾳ περὶ τὸ προτεθὲν, intendens mentem in etc. 10, 3.

ἔντευξις, congreſſus, 5, 67. κατ' ἐντεύξεις, in congreſſibus, 11, 92. εἰς ἔντευξιν δοῦναι ἑαυτὸν, copiam ſui facere, 3, 15. de lectione libri, 1, 1.

ἐντίκτειν τινί τι, opinionem aliquam iniicere, 17, 11. δόξας, opiniones, E. P. 45.

ἐντρέπεσθαι, moueri, cedere dictis, precibus, 4, 47. διὰ τῶν λόγων, 13, 5. ἐν ἑαυτοῖς, moueri animo, E. L. 107. τι, aliqua re moueri, E. L. 36. confundi pudore, 10, 35.

ἐντροπὴ, cum cedimus alicuius dictis, precibus, 4, 52.

ἐξ, ἐξ αὐτοπαθείας, cum ſenſu, i. e. ita affectus animo, vt loquitur, 3, 109. ἐξ ἐπιφανείας, conſpectu, 3, 68.

ἐξαγγέλλειν, tradere, narrare, *de hiſtorica*, 3, 1. 4, 87. 8, 1. 43. 12, 6. E. P. 33. τὰς πράξεις δεόντως, recte narrare, E. P. 60.

ἐξάγειν τινὰ ἐκ τοῦ ζῆν, E. L. 52.

ἐξαγωγὴ τῶν πραγμάτων, exitus rei, 4, 52. τῶν παρόντων κακῶν,

amo-

amolitio vel finis, 2, 39. σιτικῆ, exportatio fr. E L. 80.

ἐξαδυνατεῖν, viribus deficere, 1, 58. ἐντελῶς, 10, 27.

ἐξαθυμεῖν, pro ἀθυμεῖν, 11, 15.

ἐξαίρειν τῷ στρατεύματι, mouere castra, 2, 23. E. L. 21. ἐξηρμένοι, laudibus ferentes, 4, 4.

ἐξαίσιος κρότος, inusitatus, E. L 9.

ἐξαιτεῖσθαι εἰς αὐτὸν τὴν κτῆσιν, sibi vindicare, E. L. 98. *pass.* ad deditionem postulari, E. P. p. 106.

ἐξακριβοῦν, excutere et diiudicare accurate, 2, 56.

ἐξαλείφειν πόλιν, prorsus delere, E. L. 98. *similiter* γένος ἐξαλείφειν *dixit Ioseph.* 17, 12, 2.

ἔξαλλος, diuersus, *cum significatione praestantiae.* οἱ ἡγέμονες ἐξάλλους ἐσθῆτας ἔχουσι τῶν ὑποτασσομένων, 6, 5. magnificus, ἔξαλλοι περὶ τὴν τροφὴν παρασκευαί, ibid.

ἐξάλλως, magnifice, E. P. 129. *Suidas*, κατ' ὑπεροχὴν, *ubi h. l. laudat. add. Hesych. in* ἔξαλλα.

ἔξαλος πληγή, 16, 2. v. ὕφαλος.

ἐξανάστασις, euersio, expulsio, 2, 21. τελευταία, 2, 35.

ἐξανδραποδίζεσθαι τοὺς περιοίκους, 4, 34.

ἐξανδραποδισμός, ἐπ' ἐξανδραποδισμῷ, 6, 47.

ἐξανίστημι, ἐξαναστῆσαι, eiicere sedibus, delere, 3, 5. ἐξανεστηκὸς εἰς ὕψος, de monte, 1, 56. ἐξανιστάμενοι, qui sedibus suis relictis mouent in alios fines, 4, 19.

ἐξαποστέλλειν, 3, 11.

ἐξαποστολή, 1, 41. τῆς λείας, 4, 10. ad expeditionem, negotium missio, 5, 38. transmissio, s. deductio e praesidiis, 1, 66. ἐξαποστολαί, auxilia submissa, 9, 5. πλοίων, E L. 67.

ἐξάπτεσθαι τῆς πορείας, agmen inuadere, 3, 51.

ἐξαργυρίζεσθαι, emungere pecunia, E. P. 126. v. *Wesseling. ad Diodor. Sic. II. p. 562.*

ἐξαρίθμησις, commemoratio, E. L 3.

ἐξαρνεῖσθαι, recusare, 13, 5. negare *simplic.* ἐξαρνοῦνται, μὴ φῦναι παρὰ σφίσι, 2, 55. τὴν ὁμολογίαν, negare, verum esse pactum, E. L. 82.

ἐξαρτύειν τὰς παρασκευάς, 5, 92. ἐξηρτῦσθαι ταῖς χορηγίαις, commeatu abundare, 3, 18.

ἐξασκεῖν, *pro* ἀσκ. πάντα καλῶς ἐξησκῆσθαι, 10, 20.

ἐξελασία, eductio pecoris ad pastum, 12, 2.

ἐξελαύνω, κέντρον ἐπὶ λεπτὸν ἐξεληλαμένον, cuspis valde acuta, 6, 20.

ἐξελέγχειν ἐλπίδα, tentare, experiri, 9, 5. 14, 9. πάσας ἐλπίδας, 1, 62. 3, 8. τὰς τελευταίας ἐλπίδας, tentare vltimas vires, 2, 34. τὴν τύχην, E. L. 23. *passiue* ἐξελέγχεσθαι dicuntur, qui aliqua re inducti aut decepti nudant animum, E. L. 77. 105.

ἐξελίττειν, de naui, quae e pugna *subducitur*, quod et latinis *euolui* dicitur, 1, 18. 51. itemque aliis locis de militibus, qui ex acie subducuntur.

ἐξεργάζεσθαι περί, accurate tradere de re aliquá, 3, 26.

ἐξεργασία, elaboratio rei, perfectio, 10, 41.

ἐξερ-

ἐξεργαστικὸς τοῦ προτεθέντος, efficax in agendo, quod eſt in manibus, E. P. 54.

ἐξερείδω, *pro ſimplici*, 8, 5. ἐξερείδεσθαι, de muris per cuniculos ſuffoſſis, et ſublicis ſuffultis, ne ruant, 16, 10.

ἐξέρεισις, αἱ πρὸς τὴν γῆν ἐξερείσεις, ſc. ſcuti, ad ſcutum humi deponendum, 6, 21.

ἐξεριθεύεσθαι τοὺς νέους, adiutores et fautores ſibi comparare iuuenes, E. P. 35.

ἐξετάζειν, *pro*, ordines in acie occupare, collocari in acie, *videtur dici*, 2, 28. *med. Sed vereor, ne vitioſa ſit lectio, ſcribendumque*, ἐξέταττον *ſc.* ἑαυτοὺς, *vel* ἐξετάττοντο. *Mox ſynonymum de aliis militibus eſt* κατέστησαν. *Scio*, ἐξετάζεσθαι *dici pro* conſpici, *adeoque* inueniri, eſſe in aliquo numero; *ſed ſemper intellecta ſpectatione aliqua virtutis vel vitii, vt* ἐν τοῖς ἐχθροῖς ἐξετάζεσθαι, ἐν εὐνουστάτοις etc. *apud Ioſephum*, 15, 6. 7. 16, 2. 4. *Hic nihil tale intelligi poteſt.*

ἐξευκρινεῖν τὰς διαφορὰς, diligenter explicare, E. L. 141.

ἐξήγησις ὑπέρ τινος, narratio de re aliqua, 6, 1.

ἐξηλλαγμένον, inſolens, 3, 58. 15, 19.

ἐξημερῶν, manſuefacere, 4, 21.

ἑξῆς, τὰ ἑξῆς πράγματα, 1, 52. ſunt res, quae euentus ratio poſtulat, v. c. ſcribere nouos exercitus, nouas inſtruere claſſes, vbi infeliciter res geſta eſt.

ἐξηχεῖν τὸ κύκνειον, canere etc. E. L. 93. 114.

ἐξιδιάζεσθαι, ſibi vindicare, 5, 24.

ἐξιδιώσασθαί τινα, conciliare aliquem ſibi, 8, 20. E. L. 115.

ἐξιλάσκεσθαι τὴν ὀργήν τινος, 1, 68.

ἐξίστασθαί τινος, cedere aliquid, vt *vrbem*, 17, 31. ψυχὴ ἐξεστηκυῖα τῶν λογισμῶν, E. P. 129.

ἐξοδεύειν εἰς τὴν πολεμίαν, inducere exercitum in, 4, 54. εἰς πόλεμον *dixit Ioſeph.* 17, 8, 3.

ἐξοδία, expeditio, 4, 54. 8, 19.

ἐξοδιασμὸς τοῦ Φιλίσκου τῶν πόλεων, exactio tributi a ciuitatibus, E. L. 40.

ἔξοδος εἴς τι, ſumtus in aliqua re, 6, 11. ἔξοδοι γυναικεῖαι, pompae mulierum, ſc. diebus feſtis ad ſacra euntium, v. *locum*, E. P. 118.

ἐξοιδεῖν, intumeſcere, 6, 16.

ἐξοικοδομεῖν, munire, de via, 3, 55. ἐξοικοδομεῖσθαι, 1, 48.

ἐξοκέλλειν, *tropice*, ad praua conſilia auferri, 4, 48. εἰς ἀσέλγειαν, 17, 36.

ἐξομιλεῖν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξωμίλησαν αὐτὸν, ita ſermonibus ceperant, ſibi conciliarant, E. L. 1. 120.

ἐξομοιοῦν, 4, 4.

ἐξοπλασία, decurſio militaris, 10, 22. 11, 7.

ἔξοπλον, *de loco* ſine praeſidio, 2, 66. ἔξοπλον μέρος, pars nuda armis, 3, 82.

ἐξόριστος, qui exterminatur, 2, 7.

ἐξορκίζειν, ſacramento adigere, 6, 18.

ἐξορκισμὸς, ſacramenti exactio, 6, 19.

ἐξουσίαι ἐν ταῖς εὐτυχίαις, potentia e rebus ſecundis, 17, 24.

ἐξουσιαστικῶς, inſolenter, 5, 26.

ἐξόφθαλμος, conſpicuus, 1, τὴν [illegible] ἐξόφθαλμον.

ἐξυφαι-

ἐξυγιάζειν, sanare, 3, 89.
ἐξυμνεῖν, celebrare, laudare, 6, 45.
ἐξυφαίνειν, detexo, 3, 32. struo consilia, 17, 10.
ἔξω τοῦ δεινοῦ, sine periculo, 1, 51.
ἐξωθεῖν, ex acie depellere, 2, 3. 5, 84. τὰς χεῖρας, porrigere manus. ἐξωθεῖτο ὁ κριὸς, impellebatur, admouebatur, 9, 34. ἐξωθεῖσθαι, de naufragis, qui litus contingunt. *Sed legendum pro* ἐξωσθῆναι, ἐξεωσθῆναι, *vt Wesseling. dudum monuit. Et sic habuit Liuius.*
ἐξώστρα, ἐπὶ τὴν ἐξώστραν ἀναβιβάζειν, in conspectum proferre. v. *Clau. Cic. in* exostra.
ἐπαγγελία, ἐν ἐπαγγελίᾳ καταλείπειν, promittere modo, 17, 23. ποιεῖσθαι ἐπαγ. de renunciatione, *rapport. nisi* ἀπαγγ. E. L. 51. τὰ κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν, quae imperata essent, 9, 32.
ἐπάγειν τοὺς φυγάδας, *pro* κατάγειν, 4, 34. versus hostem contendere, vt impetus fiat, ἐπάγεσθαί τινα εἰς εὔνοιαν πρὸς αὐτὸν, E. P. 17.
ἐπαγωγὴ, impetus, 11, 13. 20. exercitus in hostem adductio, 10, 21. τῆς φάλαγγος, 17, 27. τῶν δυνάμεων, commissio exercituum, 5, 54. κατὰ τὴν ἐπαγωγὴν, dum commissio fieret, 12, 9 ἐπαγωγὴ, abductio in carcerem, 5, 27. *Sed legendum* ἀπαγωγὴ, *et praecedit* ἀπαγαγεῖν.
ἔπαινος ὑπὲρ τῆς ἱστορίας, 1, 1.
ἐπαίρεσθαι ταῖς διανοίαις, spiritus sumere, altiora cogitare, 1, 20.
ἐπακολουθεῖν τινὶ, sequi praecepta, exemplum alicuius, E. P. 17. μέμψεις τις ἐκ Ῥωμαίων ἐπακολουθῇ αὐτῷ διὰ ταῦτα, E. P. 107.
ἐπαλείφειν ἐπί τινα, irritare in aliquem, *ductum e re palaestrica, in qua vnguntur pugnaturi*, 2, 51. v. *Wesseling. Obs. p. 48.* et *ad Diodor. II. p. 138.*
ἐπάλληλος φάλαγξ, cum phalanx phalangi succedit presse, *non* geminata phalanx, *vt vertit Casaub.* 2, 69. ἐπάλληλος διφαλαγγία, phalanx phalangi iuncta, 2, 66. τριφαλαγγία ἐπάλληλος, 12, 9. *quibus locis bene interpretatur Casaub.*
ἐπανάγειν, reuocare ad, 3, 5. reuerti, 3, 14. ἐπανάγεσθαι, adduci ad aliquem, 8, 19. ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, ad magistratum adducere, E. P. 50.
ἐπαναγκάζειν, 1, 11.
ἐπαναιρεῖσθαι, occidere, 3, 8. 15. 5, 27. opprimere, E L. 22. πόλεμον, suscipere bellum, 9, 23.
ἐπαναίρεσις ὁλοσχερὴς, excidium, interitus, *de familia*, 2, 37. E. L 37.
ἐπανατείνεσθαι φόβους, 2, 44. minari, 15, 27.
ἐπαναφέρειν, perferre, 1, 17. 63. ἐπαναφέρεσθαι τὴν κεφαλὴν πρὸς etc. 2, 28. τινὶ, referre ad aliquem, E L. 17.
ἐπανήκειν, redire, 6, 56.
ἐπανιστάναι, surgere ad dicendum, E. L. 74. ἐπανίστασθαι, rebellare, E. L. 61. stuprum inferre vel tentare, E. P. 20.
ἐπανόρθωσις, ἡ ἐσομένη περὶ τοὺς στρατιώτας, de pernumeratione stipendiorum debitorum et promissorum, 1, 66. πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ βίου, ad recte agen-

agendas res, 1, 35. *οἰκίας*, E. L. 67.

ἐπαπορεῖν πρός τινα, 6, 1. *ἐπαπορηθέντα*, 6, 3.

ἐπαποστέλλειν, mittere successorem, 6, 13. immittere *percussores*, E P. 126.

ἐπάρκεια, auxilium, 1, 48. *αἱ ἐπαρκεῖαι*, de stipendio debito, 1, 66. *hanc vocem etiam* 5, 6. *restitui voluit Casaub.* et expressit in versione pro *ἐπαρχία*, *ἐπιλαβόμενοι τῆς Μακεδόνων ἐπαρκείας*, vti auxilio.

ἐπαρκεῖν τῷ δεομένῳ, laboranti opem ferre, 1, 57.

ἐπαύλιον Χείρωνος, Chironis sedes, 4, 4.

ἐπαύξησις τῶν πολιτῶν, 5, 88. *Casaub. accipit*, ad augendum numerum ciuium : *malim*, ad augendam rem familiarem ciuium *sc. tenuiorum*, *si tamen lectio sana est*, *de quo dubito. Veram lectionem arbitror*, *ἐπαυρέσεως* vel *ἐπαυρήσεως*. *Thuc. 2, 53.* *ἐπαυρέσεως πρὸς τὸ τερπνόν.*

ἐπεῖδον, *ἐπεῖδον*, viderunt, 2, 57. *et dicitur h. l. ἐπὶ συμφορᾷ*, *vt Thomas M. vult. Sed dicitur et in re laeta. v. ibi Interpr.*

ἐπεισάγειν, *pro εἰσάγειν*, adhibere, E. L. 91. *δρᾶμα*, inducere, E. P. 93.

ἐπείσακτος, *ἐπείσακτον ἀκρόαμα*, peregrinum, 4, 20.

ἐπεισόδιον, *τὰ ἐπεισόδια τῆς τύχης*, lusus fortunae, *pro ἐπιὸν διὰ τῆς τύχης*, *rectissime Casaub. expressit in versione*, 2, 35. *quod praeclare illustrat Cl. Reiskius.*

ἐπεκδιδάσκων λόγος, *idem qui ἐπιμετρῶν*, in quo historicus vsum narratarum rerum docet, 15, 33.

ἐπερείδεσθαι τὴν ὀργὴν ἐπί τι, iram profundere in aliquid, 15, 30. *alias ἀπερ. vt forte legendum.*

ἐπέρχεσθαι ἐπὶ τὴν βουλήν, adire senatum, E. L. 65.

ἐπέτειος, 6, 43. *καρποὶ ἐπέτειοι*, 3, 107.

ἐπέχειν, dubitare, cunctari, 7, 3. finem dicendi facere, 10, 31. *dicitur ventus ἐπέχειν*, cum viget, durat, 5, 5. *ἐπισχεῖν τὴν παρρησίαν*, differre, 4, 23. *θυσίαι ἐπεῖχον τὴν πόλιν*, obtinebant, 3, 113. *οὐδὲν ἐπέχει*, nihil impedit, 9, 1. *ἐπέχεσθαι κατά τινα*, infensum esse alicui, E. L. 97. *vbi tamen pro ἐπείχετο leg. ἐπεῖχε, vt placet Cl. Reiskio.*

ἐπί, *cum dat. pro genit. ἡ ἐπ' ἀσεβείᾳ δόξα*, 15, 22. *φήμη ἐπ' ἀρετῇ*, 6, 50. *ἐπὶ βραχὺ*, leuiter, 5, 26. *ἐπὶ κεφαλαίου*, generatim, summatim, 1, 65. *ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν*, in hydrop. 13, 1. *ὅρκοι ἐπὶ τῶν σφαγίων*, 4, 17. *ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμῆς ἀλλ.*, 2, 50. *ἐπ' αὐτῆς ἀληθείας*, rebus ipsis, 1, 84. *ἐπὶ τῶν ἑλκῶν*, in vlceribus, 1, 81. *ἐπ' ἐξανδραποδισμῷ πόλεμον ἐκφέρειν τινί*, 6, 47. *μονομαχίας ἐπὶ τῷ πατρῴῳ καλῷ*, in honorem patris, E. P. 121. *ἐπ' αὐτόν*, secum apud se, 3, 104. *ἐπ' ἀριστερὰ — ἐξ ἀσπίδος*, ad sinistram — a sinistra, 3, 116. *ἐπ' ἀγαθῷ εἰπεῖν*, in bonam partem, cum laude, E. L. 67. *ἐπὶ τὴν γνώμην ἥκειν*, E. L. 32. *ὑπάρ-*

χειν

χων ἐπὶ γνώμης τινὸς, E. P. 100. v. γνώμη.

ἐπιβάθραι, aditus, 3, 24. v. *Dorvill. ad Chariton. p. 596.*

ἐπιβάλλειν τινὶ *dicitur*, quod ei conuenit facere, 6, 32. 17, 32. ἐπέβαλε τῷ Διαίῳ, ad Diaeum pertinebat, E. P. 138. τῶν ἑξῆς ἐπιβαλόντων, ſe adiungentibus ſ. applicantibus iis, qui praecedebant, 11, 21. τῶν γροσφομάχων τὰς ἐπιβάλλοντας, qui ſibi e velitum numero debentur. v. *Intt. ad Luc. 16.* τὸ δεξιὸν κέρας ἐπιβάλλει, ſequitur, 6, 38. ἐπέβαλεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, inuaſit Italiam: *pro quo Cl. Reiskius vult* ἀπέβαλεν, deſcendit: *eleganter: ſimplicius eſt* ἐνέβαλεν, *quo et alibi vſus eſt cum multis aliis.* — ἐφ' οἷς Αὐτάριτος ἐπιβαλὼν ἔφη, *Autaritus*, ſubſequens illam orationem, 1, 80. *init.* ἐπιβάλλομαι, aggredior, conor, 9, 14. 11, 26. ἐπιβεβλῆσθαι, in animo habuiſſe, 4, 23. τῇ συντάξει, aggreſſum eſſe, 1, 4.

ἐπίβασις, gradus, veſtigium, 3, 54.

ἐπιβατικὴ χρεία, opera claſſiariorum militum, 3, 96. οἱ ἐπιβατικοὶ, claſſiarii, 1, 47.

ἐπιβοηθεῖν, 1, 51.

ἐπιβολὴ, conſilium, conatus, 3, 6. ἄδικος, 6, 45. πρώτην ἐπιβολὴν ἔσχε πλεῖν, primum conſilium erat, nauigare, 2, 11. τῶν ὅλων, imperii adfectatio, 1, 3. inſtitutum ſcriptoris, 3, 5. τῆς ἱστορίας, conſilium hiſtoriae ſcribendae, 1, 4. ποιεῖσθαι ἐπιβολὴν, de petentibus honores, 10, 4. τῶν σωμάτων, militum praeſtatio, nempe quae fit κατὰ τὸ ἐπιβάλλον μέρος, E. P. 139.

ἐπιβαλὴ, conſilium rei agendae, 5, 92. *Cl. Weſſeling. ad Diod. 1. pag. 8. corrigit* ἐπιβολὴν, *quod ſane eſt verbum proprium Polybii in ea re, quo et paulo poſt vtitur.*

ἐπιγίνομαι, ἐπιγινόμενα τοῖς ἔργοις ἤδεα, 3, 4.

ἐπιγινώσκειν σαφῶς, plane cognoſcere, 5, 58.

ἐπίγνωσις, cognitio, 3, 31.

ἐπίγονοι, poſteri, 5, 65.

ἐπιγραφὴ, cauſſa, 6, 55. τῶν ὅπλων, titulus, 2, 2. τὴν ἐπιγραφὴν τῶν ἐκβαινόντων λαμβάνειν, laudem ferre, auctorem euentus haberi. v. κληρονομεῖν, 2, 27. 10, 23. ἐπιγραφὴν τῶν πραγμάτων λαβεῖν, 1, 31. καλλίστη, gloria rei geſtae, 17, 11.

ἐπίγυια, 3, 46. a γύαια, qui ſunt funes, quibus naues in littore alligantur, *quae* et ἐπίγυια *ſunt. v. Heſych. in his verbis, et Interpretes.*

ἐπιδεξιότης, dexteritas, 4, 82. 10, 5. 17, 24.

ἐπιδεξίως, apte, prudenter, 3, 19. 4, 25.

ἐπιδέχεσθαι πόλεμον, ſuſcipere, 4, 31. δαπάνην, 10, 25 πρόφασιν, admittere, 6. 22. τόπος κατασκευὴν οὐκ ἐπιδέχεται, munitionem non capit, 8, 12. τὴν παῤῥησίαν, gratam habere, E. L. 109. ἐπιδέχεσθαι, E. P 111. de iudice, qui audit et credit, quidquid accuſator effutit. *Vſitatius eſt* ἀποδέχ. *Tayl. ad Lyſiam, p. 423.*

ἐπιδιαβαίνειν, tranſire, 3, 14. 71. 4, 64.

ἐπιδιαιρεῖν, diuidere, 1, 73.

ἐπιδιασαφεῖσθαι, ἐπιδιασαφουμένη πραγματεία, res cognita, E. L. 128.

ἐπιδιατείνειν, φήμη περὶ αὐτῶν ἐπιδιατείνει, increbescit, E. P. 113.

ἐπιδιδόναι σύνθημα, signum ex composito dare, 8, 17. *sed forte legendum* ἀπέδωκε τὸ σύνθημα. ἑαυτὸν ἐθελοντὴν, 9, 27. μόλις αὐτὸν ἐπέδωκε, ibid.

ἐπιδιωγμὸς, 11, 16.

ἐπιδορατὶς, cuspis hastae, 6, 23.

ἐπίδοσις, emolumentum, 10, 9. πραγμάτων, melior rerum status, 1, 36. ποιεῖσθαι τινὶ ἐπίδοσιν, incrementa capere, 4, 55.

ἐπιείκεια, de affectione animi, qua in melius vertimus peccata et vitia amicorum, ea minuimus verbis, recte fecisse dicimus, cum contra est, 1, 14. *vbi v. Casaub.*

ἐπιεικὴς, probabilis, verosimilis, 10, 45 *et saepe alibi.* ἐπιεικεστέραν ἀπόφασιν ἔχει, faciliorem explicationem habet, ibid.

ἐπιεικῶς, fere, admodum, 6, 18. 24.

ἐπίθεσις, insidiae, 3, 67. impetus in hostem, 6, 23. seditio, 15, 27.

ἐπιθυμία πρὸς τὸ ζῆν, 3, 63.

ἐπικαθίστημι, sufficio in locum alterius, *de magistratibus*, 3, 70. ἐπικαθιστάμενοι ἄρχοντες, successores magistratuum, 1, 24.

ἐπικαίεσθαι, τῷ χρώματι ἐπικεκαυμένος παρὰ φύσιν, E. P. 137.

ἐπικάμπιος, inflexus, 1, 27. 6, 38. 12, 12. ἐν ἐπικαμπίῳ, figurâ obliquâ, falcatâ, 5, 82.

ἐπικάρσιος, transuersus, 1, 21. 6, 26. 12, 8.

ἐπικαταλαμβάνειν, assequi, 1, 66.

ἐπικέλλειν ἐπὶ τόπους, illidi, *de nauibus*, 4, 41. *analogia fert hoc verbum, sed vsitatum est* ἐποκέλλειν, *quod et Polybius vsurpat alibi. v. in h. v.*

ἐπικηρυκεία, induciae, 14, 2.

ἐπικηρυκεύεσθαι, mitti, vt caduceatorem, E. L. 24.

ἐπικηρύττειν τὸ λάφυρον κατά τινα, potestatem praedandi s. praedas agendi in finibus alicuius publice facere, 4, 26.

ἐπικίνδυνος προσβολὴ, 10, 13.

ἐπίκλητος, vituperandus, E. P. 23. *sic videtur et Ios. 15, 2, 5. dixisse: compositum quidem* ἀνεπίκλητος, *inculpatus, Xenoph. Ages. c. 1. et alii dixere, et* ἀνεπικλήτως *Thuc. 1, 92. v. Interp. ad Thuc. l. c. et nos ad Xenoph. l. c.*

ἐπικοιμᾶσθαι, negligentem esse in aliqua re, 2, 13.

ἐπικράτεια, victoria, 2, 1. τῶν βαρβάρων, dominatio, 2, 39. imperium, E. P. 47.

ἐπικρατεῖν, ἐπεκράτησε τὸ ὄνομα, obtinuit, inualuit nomen, 2, 38.

ἐπικρεμάω, μέγαν ἐπικρεμάσαντα κίνδυνον, adferens periculum, 2, 31.

ἐπικριτὴς, iudex adscitus, 4, 3. σύμβουλος καὶ ἐπικριτής.

ἐπικτίζεσθαι, *de vrbibus, pro* κτίζεσθαι, E. P. 33.

ἐπικυδέστερα πράγματα, melioris conditionis res, 1, 39. ἔλαιδε ἐπικυδέστεροι, meliores, 3, 67. ἐπικυδέστεροι γεγονότες, qui superiores e proelio discesserant, plus gloriae adepti, E. L. 141.

ἐπικυδεστέρως ἀγωνίζεσθαι, 5, 23.

ἐπικυλίειν, 3, 53.

ἐπικυροῦν δόγμα, 4, 26.

ἐπιλαμ-

ἐπιλαμβάνειν ὑποθέσεως, arripere occaſionem ſ. praeſentem affectionem animorum, E. L. 144. ἐπαρκείας, vti auxilio, amplecti, 5, 6. ἐπιλαμβάνεσθαι, manum iniicere, prehendendi cauſſa, 6, 42. 8, 15. 19. ἀσμένως, amplecti libenter, 5, 6. conari, aggredi, 8, 17. τινὸς, reprehendere aliquem, 3, 26. προφάσεως, vti praetextu aliquo, 5, 29. τινὸς, nanciſci aliquem, *nempe vt militem, ducem*, 5, 63. ἐλπίδος βραχείας, tenuem ſpem nanciſci, 15, 8. τὸ ἐπιλαβόμενον τῆς ὁρμῆς, impedimentum conatus, 16, 9. 42, 53.

ἐπιλοιδορεῖν τινα, *pro* λοιδ. 15, 31.

ἐπιμαρτύρασθαι, monere, 3, 16. teſtificari, 6, 34. deos obteſtari, E. P. 96.

ἐπιμελητὴς τῆς Τρυφαλίας, praeſes, 4, 80.

ἐπιμένειν ἐπὶ τῆς πολιορκίας, 1, 77.

ἐπιμετρεῖν, cumulum addere, 3, 119. τῷ θυμῷ, indulgere animo, 5, 10. addere corollarii loco, E. L. 80. λόγος ἐπιμετρῶν, oratio pertinens ad ornandum, illuſtr. 15, 32. 33. E. P. 11. v. ἐπεκδιδάσ. τὸ ἐπιμετρεῖν τῆς ἀπεχθείας, exceſſus odii, E. P. 45.

ἐπίμετρον, ἐν ἐπιμέτρῳ, inſuper: *proprie*, auctarii loco, 6, 43.

ἐπιμήνια, τὰ, menſtrua *proprie*, cibaria, commeatus, E. L. 114.

ἐπιμίγνυσθαι, ἐπιμιγνύμενοι κατὰ τὴν παράθεσιν, propter viciniam multum commercii habebant, 2, 17.

ἐπιμιξία, commeatus, 16, 14. *de populis multum inter ſe commercii habentibus*, 16, 34. διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐπιμιξίαν.

ἐπίμονον ποιεῖν τὸν ὑπάρχοντα, prorogare imperium, 6, 13. ἐπίμονος. v. ἔρανος, E. L. 144.

ἐπιμύειν, conniuere, 4, 27.

ἐπιναύσιος, nauſeans, E. L. 114.

ἐπινεύειν ὑπὲρ τῆς ἐπιτροπῆς, E. L. 17.

ἐπινόημα, conſilium, ſententia, 14, 6. inſtitutum, 1, 8. 2, 36.

ἐπίνοια, ſenſus et opinio de rebus, 3, 6. κατὰ ταύτην τὴν ἐπίνοιαν, ſecundum hanc rationem, 10, 42. πάσαις ταῖς ἐπινοίαις, tota mente, 5, 110.

ἐπιπάρειμι, obeo, qua patet, locum, exercitus frontem etc. 5, 83.

ἐπιπαρεμβάλλειν, 3, 116. 12, 10. *pro* παρεμβ. 11, 21.

ἐπιπλέκειν, admiſcere, contexere, *de hiſtorico, qui res diuerſarum ciuitatum in narrando coniungit*, 4, 28.

ἐπιπλεῖν, pone nauigare, vel ſubſequi nauigando, 1, 50.

ἐπιπλήττειν τοὺς ἐντυγχάνοντας, lectores obſtupefacere, *de hiſtorico* τερατευομένῳ, 2, 56. *Sed Caſaub. corrigit* ἐκπλήττειν, *recte. Nam* ἐπιπλήττειν *eſt* increpare *potius. Et ea correctio in textum erat recipienda.*

ἐπιπλοκὴ, conſuetudo cum aliis, 5, 37, 14, 1. εἴς τι, cum ſe quis immiſcet alienis negotiis, 4, 3. Ῥωμαίων μετὰ πρεσβείας εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα τόπους, 2, 12. ſocietas, coniunctio, E. L. 66.

ἐπίπλους ναῦς, 1, 50. *Caſaub. bene vertit*, roſtratas naues *Cel. Weſſeling. ad Diodorum T. I.* 443. in extremo agmine euntes:

tes: *sed tamen id non conuenit loco*, 1, 50. *Esse naues maiores patet* ex 1, 27. *vbi eaedem* πεντήρεις καὶ ἐπίπλοι, *item ex altero, vbi impetum in hostes faciunt, et dicuntur* ποιεῖσθαι τὸν ἐπίπλουν; *et ad impetum faciendum paratas, quae sunt rostratae.*

ἐπιπνεῖν, τῆς τύχης ἐπιπνεούσης, adspirante fortuna, 11, 17.

ἐπίπνοια θεία, inspiratio diuina, 10, 5.

ἐπιποιεῖσθαι, ἠναγκάζετο λάθρα νυκτὸς ἐπιποιήσασθαι τὴν παραγωγὴν, 8, 6. ποιεῖσθαι τὴν παραγ. *recte dicitur*, ἐπιποιεῖσθαι *non credo, nec explicari potest. Dedisse Polybius videtur:* νυκτὸς ἔπι, *per noctem*, ποιήσ. τ. π.

ἐπιπολάζειν, inualuisse, E. L. 6. τῆς δωροδοκίας ἐπιπολαζούσης, E. P. 76. in rep. plurimum posse, *de homine*, E. L. 88. 94.

ἐπιπολαστικῶς, insolenter, 4, 12.

ἐπίπονος, 3, 34.

ἐπιπορεύεσθαι τὴν χώραν, incursare hostiliter, 2, 25. τὰς νήσους, obire insulas, E. L. 64.

ἐπιπορπᾶσθαι, E. P. 134.

ἐπιπρέπεια, decorum, 3, 18.

ἐπίπροσθεν ποιεῖν, potiorem putare, E. L. 74. γίνεσθαι, praeferri, E. L. 41.

ἐπιπρόσθησις, quod eminet a solo, vt prospectum impediat, officiat, 3, 71. *Suidas* ἐπιπροσθεῖ, ἐπισκιάζει.

ἐπιῤῥαπισμὸς, conuicium, obiurgatio, 2, 64. v. *Abresch, V. C. Lect. Aristaenet. p. 193.*

ἐπιῤῥεπεστέρα ἐλπὶς, maior, 1, 55.

ἐπιῤῥώννυσθαι πρός τι, magis incendi ad aliquid agendum, 2, 8. πρὸς πόλεμον, E. L. 97. alicui rei magis indulgere, 14, 1. ἐπεῤῥώσθησαν ταῖς ὁρμαῖς, 1, 24.

ἐπισημαίνειν, ἐπεσήμηναν τὸ ῥηθὲν, 10, 35. *scr.* ἐπεσημήναντο τὸ ῥηθέν. *Articulus absorpsit vltimam syllabam, tamen actiue sic est* 9, 9. ἐπισημαίνεσθαι, admirari, 8, 3. 9, 9. notare, obseruare, 6, 4. 8, 9. 10, 38. acclamare, 2, 51. obseruare et diiudicare, E. P. 32. τινὰ, alicui acclamare, 3, 111. τὶ, probare acclamando, 5, 56. τὸ ῥηθὲν, id. 3, 111. τὰς πράξεις, ἔργα, *in vtramque partem*, commemorare in historia, exponere, 2, 61. τινὰ δώροις, insignem facere donis, 6, 37. ἐπισημαινόμενον εὑρίσκειν, diligenter considerando cognoscere, 1, 35.

ἐπισημασία, de signis caelestibus tempestatum, 1, 37. *de qua significatione verbi comparandus Cel. Wessel. ad Diod. T. I. p. 59.* προσαντική, significatio honorifica, 6, 4. γόνεται ὑπὸ τῆς συγκλήτου, E. L. 58. ἐπισημασίαι τοῦ δαιμονίου, E. P. 111. ostenta, s. significationes diuinae, quae diis improbari factum ostenderent. *Sic accepit Vales. Recte. Homines iudicabant ex istis signis, diuinitus immissum morbum vel furorem.*

ἐπισήμους χρυσοῦς τρισχίλ. 4, 55. *arbitror scrib.* χρυσοῦ ἐπισήμου τρισχίλια τάλαντα.

ἐπισήμως, insigniter, vt insignis sit, 6, 37.

ἐπισιτισμοῦ χάριν, 2, 5.

ἐπίσκ-

ἐπίσκεψις, animaduersio, notatio, *de Censs.* 6, 11. ἐπίσκεψιν ποιεῖσθαι, inspicere, 2, 8.

ἐπισκηνοῦν ἐπὶ τὴν οἰκίαν, commigrare in aedes, 4, 18.

ἐπισκοπεῖσθαι, ἐπισκοπούμενα μέρη τῆς οἰκουμένης, terrae partes, quae adeuntur et visuntur, 4, 38.

ἐπισκοτεῖν, *cum datiuo*, νέφος ἐπεσκότησεν τούτοις, haec tempestas magna iis incommoda *attulit.* 9, 31. *sic et Ioseph. A.* 8, 4, 2. ἐπισκοτεῖσθαι, obscurari, *tropice pro* deprimi, ἐπισκοτεῖσθαι καὶ κωλύεσθαι. *Est et verbum Demostheni tritum pro tegi, occultari, ne animaduertatur, vt est et* E. P. 28. *item* 3, 31. ἐπισκοτεῖσθαι τὴν ἀλήθειαν. excoecari aliqua re, vt nescias, quid agas, 16, 9. ὑπὸ φιλονεικίας, excoecari, E. P. 38.

ἐπισκοτίζειν, ἀλήθεια ἐπισκοτισθεῖσα, 13, 3.

ἐπισπᾶσθαι ἔλεον πρὸς τὰς ἑαυτῶν συμφορὰς, 15, 1.

ἐπισπαστικὸς, vim alliciendi habens, 4, 84.

ἐπιστασίαν ποιεῖσθαι, immorari alicui rei, diligenter tractando, 2, 40. μετ᾽ ἐπιστασίας, diligenter, 2, 2.

ἐπίστασις οὐ τυχοῦσα, diligentia, 6, 1. μηδεμία γίγνεται τοῦ πράγματος, non animaduertitur, 8, 23. εἰς ἐπίστασιν ἄγειν τινὰ, diligentiam alicui iniicere, 10, 37. et E. L. 142. in magnam curam adducere. ἐπίστασιν ποιεῖσθαι. v. ἐπιστασίαν, 2, 40. initium operis facere, 1, 15. ἐπίστασις καὶ προκατασκευὴ τῆς ὅλης ἱστορίας, 2, 71. *Casaub.* fundamenta, *cui non conuenit* διεληλύθαμεν. *Si tamen intellexit* initia, ingressum operis, *bene habet. Mox* 3, 1. *vocat* ἀρχάς. ἐξ ἐπιστάσεως, diligenter, accurate, 3, 22. 58. mora, dilatio, E. L. 46.

ἐπιστάτης, qui a tergo stat militi in acie, vt παραστάτης, qui iuxta stat, 17, 25.

ἐπιστατεῖν τινὸς πικρῶς, acerbe imperare, 1, 72.

ἐπιστρατοπεδεία, 1, 77. τῶν πολεμίων, accessus hostilis exercitus, 5, 76.

ἐπιστρέφειν, ἐπιστρέφοντα καθ᾽ αὑτῶν, conuersa contra se, *nempe, quae ante profuerant*, 1, 71.

ἐπιστροφὴ, ἐξ ἐπιστροφῆς, conuersione facta, 1, 76. ἔχειν ἐπιστροφὴν, finem, E. L. 28. ἄξιον ἐπιστροφῆς, dignum animaduersione et poena, E. L. 30.

ἐπισυνθῆκαι, adiecta foederi, 3, 27.

ἐπισύρειν, 10, 15. v. ἀποσύρειν.

ἐπισυρμὸς, ludibrium, 4, 49. τῶν οἰκετῶν, abstractio, E. P. 139.

ἐπίσφαιρα, μάχαιραι μετ᾽ ἐπισφαίρων, impositis pro cuspide pilis, 10, 20. *Gloss.* Pugilli, ἐπίσφερα, *vitiose, pro* ἐπίσφαιρα.

ἐπισφραγίζεσθαι τὴν παρανομίαν, facere vt rata fiat, confirmetur, E. P. 127.

ἐπίταγμα, de conditionibus pacis impositis victo, 1, 31.

ἐπίτασις τῶν ὄμβρων, vehementia imbrium, 4, 39. τῆς ὀργῆς, denunciatio irae, E. L. 30.

ἐπιτάττειν, 8, 20. τὸν φιλούμενον ἐπέταξαν ἐπὶ τὰς κυνηγίας, constituerunt. *sed v. in* ἀποτάττειν.

ἐπιτείνειν, augeri, E. L. 80. punire, E. L. 141. ταῖς εὐνοίαις ἐπιταθῆναι, maiori beneuolentia complecti, E. P. 76.

ἐπιτελεῖν πρεσβείαν, obire legationem, 4, 15. ἐπιτελεῖσθαι ἀσέβημα, patrare, 2, 58.

ἐπιτελὴς ἐπίνοια, conſilium non irritum, 6, 13. πρόθεσιν ἐπιτελῆ ποιεῖν, perficere, E. L. 6.

ἐπιτέμνειν γνώμας ἄλλων, facere, vt aliorum ſententiae repudientur, 5, 58. λέγοντα, interpellare, E. L. 84. ὁρμὴν, frangere, E. L. 13.

ἐπιτευτικὸς, opportunus ad tenendum, quod volumus, 2, 29. ζῆλος, efficax, E. P. 35.

ἐπιτηδειότης, 1, 48. πρὸς πόλεμον, res neceſſariae ad bellum, 2, 23.

ἐπιτήδευμα τῆς τύχης, mos fortunae, 1, 4.

ἐπιτηδὴς, ὥσπερ ἐπιτηδὲς, velut data opera, 11, 5.

ἐπιτιθέναι μισθόν τινι, *in partem deteriorem*, poenas exigere, 5, 15. *Sic Cicero* imponere plagam, vulnus: *Liuius* iniungere poenam *etc.*

ἐπιτίμησις, obiurgatio, 6, 11.

ἐπιτιμητὴς ἀπαραίτητος, obiurgator, E P. 43.

ἐπιτρέχειν χώραν, incurſare agros, praedandi cauſſa, 2, 69.

ἐπιτρέψαι τὸν ἄνθρ. peruertiſſe, in aliam ſententiam traduxiſſe, 4, 84. *quod alias eſt* διατρέψαι. *Vereor, vt ſana ſit lectio: dediſſe videtur,* ἐπιστρέψαι. *Defendit tamen Cel. Reiskius.*

ἐπιτροπὴ, fides, δόντων ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, *ſc.* Ῥωμαίων, 2, 11. E. L. 142. ἐπιτροπὴν διδόναι περί τινος, in poteſtatem permittere, 15, 8. E. L. 142. τῇ συγκλήτῳ, reiicere ad ſenatum, E. L. 6.

ἐπιτροπία, tutela, 15, 29.

ἐπιτυγχάνω, ἐπιτετευγμέναι ἐν τῷ ζῆν πράξεις, quae ſecundum exitum habent, 6, 51. ἐπέτυχε, E. L. 114.

ἐπιτυχὴς ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς, 3, 75.

ἐπιτυχία, felicitas in conſiliis et rebus agendis, 6, 52. ἐν ταῖς μάχαις, 1, 6. ἐπιτυχίαι, E. P. 150.

ἐπιτωθασμὸς, 3, 81.

ἐπιφαίνεσθαι τοῖς πολεμίοις, 5, 109. τοῖς πράγμασι, adeſſe rebus ipſis, in ipſo loco, E. L. 114.

ἐπιφάνεια τῆς ἡμέρας, ortus, 3, 95. latus, 1, 21. 6, 21. 4, 70. ἡ ἐκτὸς ἐπιφάνεια, externum latus, 6, 33. ſpecies, v. c. *corporis, oris*, 3, 60. 11, 32. 8, 16. frons aciei, 3, 74. ἐπιφάνεια περὶ τὴν Θηβαίων πόλιν γενομένη, gloria, decus Thebanorum, 6, 41. τὸ παράδοξον τῆς ἐπιφανείας, inopinatus aduentus, 11, 19. ἐξ ἐπιφανείας τραπῆναι, conſpecto hoſte fugere, 5, 95. πρὸς πᾶσαν ἐπιφάνειαν, ad quemlibet hoſtium acceſſum, 17, 28.

ἐπιφανέστατος χειμὼν, 6, 42.

ἐπίφασις, ſpecies, 11, 25. βασιλικὴ, oris et corporis ſpecies regia, 4, 77. τῆς ἑτοιμότητος, ſignificatio, 4, 11. ἡ ἐν ἑκάστοις ἐπίφασις, iudicium de ſingulis rebus, 9, 19. κατὰ τὴν ἐπίφασιν, ſpecie, E. L. 101. 14, 2. in vultu et ore, E. P. 97. δι' ἐπιφάσεως, diſerta profeſſione, 9, 12.

ἐπιφέρειν τινὶ πόλεμον, 13, 18. διαβολὴν,

βολὴν, 3, 5. ἐπιφερόμεναι χρεῖαι, futuri vſus, 3, 89, ἐπιφερόμενα, conſequentia, i. e. *quae nunc dicentur porro*, 3, 6.
ἐπιφέρεσθαι, impetum facere, 16, 3.
ἐπιφθέγγεσθαι, addere verba, 12, 6. 13, 5.
ἐπιφορὰ, στέγειν ἐπιφορὰν, impetum ſuſtinere, 3, 53. ὑφίστασθαι καὶ μένειν ἐπιφορὰν, idem. 6, 4. ἐπιφοραὶ ὄμβρων, 4, 41. τῆς ἐπιφορᾶς κατακρατεῖν, reprimere prorumpentes lacrimas, 15, 24.
ἐπιφῦναι ἀμφοῖν χεροῖν, E. P. 41.
ἐπίχειρα, τὰ, praemia, 8. 9. poenae, 4, 63.
ἐπιχέω, τοσέτων μοι πραγμάτων ἐπικεχυμένων, *f.* ἐπικειμένων, E. P. 20.
ἐπιχωρεῖν *pro* concedere, permittere, 4, 18.
ἐπιχωριάζειν, ὁ τρόπος ἐπιχωριάζει παρ᾽ αὐτοῖς, vulgatus eſt ille mos, 6, 43.
ἐπιψαύειν πραγμάτων, tractare, 2, 1.
ἐπιψηφίζεσθαι, decernere, 4, 16.
ἐποικοδομεῖν *dicitur*, qui arces contra aliquem ſtruit, vt inde oppugnet, vt ἐπιτειχίζειν *apud Demoſth.* 2, 46. 54. aedificare, 3, 27.
ἐποκέλλειν, 1, 20. 51.
ἐπονείδιστος, turpis, 4, 31.
ἐπονειδίστως, foede, turpiter, 14, 5. contumelioſe, 1, 14.
ἐποπτεύειν τὰ κατὰ τὲς Ἕλληνας, inſpicere res Graecorum, E. L. 106.
ἐπόπτεσθαι, videre, v. c. parentes, 10, 18.
ἐπώνυμος, ἱεροῖς, ὄρεσι, χώραις ἐπωνύμοις, 5, 21. *quae χῶραι ἐπώνυμοι h. l. ſint, difficile eſt reperire. Interpres latinus ſtulte vertit:* nomine agri. *Forte legendum* χώρας ἐπωνύμοις, montes, qui aut dederunt regioni nomen, aut ab ea accepere. *de qua conſtructione et ſignificatione duplici adeundus Cel. Hemſterh. ad Lucian. Dial. Marin. 9. vt alios taceam.* φυλὴν ἐπώνυμον ποιεῖν τινὶ, E. L. 3. ἐπώνυμοι τῶν ἀρχηγετῶν, ibid. v. ἀρχηγέτης.
ἔρανος, ἐράνες ἐπιμόνες ποιεῖν, debitorum ſolutionem differre, *ſc. neceſſitatem ſoluendi*, E. L. 144.
ἐργασίαι ἐκ θαλάττης, quaeſtus maritimi, 4, 50.
ἐργαστηριακοὶ, opifices, E. L. 144.
ἐργωνία, conductio operum, 6, 15.
ἐρεθίζειν, τὰ ἕλκη ἐρεθιζόμενα, vlcera inflammata, aucta, 1, 81.
ἐρείπια, τὰ, 5, 102.
ἐρειπόμενοι πύργοι, 1, 42.
ἔρεισμα, adminiculum, 3, 55.
ἕρμαιον εἶναι, 3, 105.
ἔρχεσθαι, παρ᾽ ὀλίγον ἦλθε τῦ ἐκπεσεῖν, propemodum excidit, 2, 55.
ἑστία τῆς δυναστείας, ſedes imperii, 5, 58.
ἑστὼς λογισμὸς, ratio certa, 3, 105, v. ἵσταμαι.
ἐσχάριον, de baſi turrium, 9, 34.
ἐσχατεύειν, *cum gen.* in extrema parte v. c. regionis, ſitum eſſe, 4, 77.
ἐσχατιαὶ, loca remotiora, 3, 55. ἐσχατιὰ τῆς Περαίας, E. L. 67.
ἐσχάτως διακείμενοι, ad vltima mala redacti, 1, 24.
ἑταιρεῖαι, clientelae, 2, 17.

ἑταιρεῖν, meretriciam exercere, E. P. 43.

ἑτοιμότης, apparatus rerum ad aliquid agendum, 6, 48.

εὐαγρία, felix captura, 8, 24.

εὐάγωγος, docilis, flexibilis, 17, 10.

εὐγεφύρωτος τόπος, aptus ponti ſtruendo, 3, 65.

εὐδιάκοπτος, 3, 55. idem quod εὐδιάκοπτος.

εὐδιάκοπτος, qui facile reſecatur, 3, 46.

εὐδιάλυτος, pronus ad pacem, E. L. 87.

εὐδιάσπαστος, 17, 14.

εὐδοκεῖν τινι, gaudere, 8, 9. probare, 3, 8. E. L. 25. τοῖς γιγνομένοις, 4, 22. εὐδοκούμενος τοῖς ὑποκειμένοις, contentus conditione ſua, 3, 31. εὐδοκουμένας τῇ πόλει παρασκευὰς, apparatus, quos inſtituere placuit ciuitati, E L. 64.

εὐδοκουμένως αὐτῷ, vt ipſi placet, e ſententia eius, 17, 32.

εὐέκτης, 3, 88.

εὐελπις, *paſſiue*, 1, 32.

εὐεξία ἐν, dexteritas in re aliqua, 3, 6. de felici ſtatu et gloria reip. E. P. 81.

εὐεπάγωγος πρός τι, E. L. 108.

εὐεπίθετος, aptus ad inſidias, expoſitus inſidiis, iniuriis, 4, 19 74.

εὐέφοδος, *de loco*, qui facile aditur, 1, 26 3, 101. 14, 1.

εὔζωνος στρατιὰ, 3, 35.

εὐηκόως διακεῖσθαι πρός τι, E. L. 67.

εὐημέρημα, 3, 71. *vid. ſeq.*

εὐημερία, felicitas, felix exitus, 7, 2

εὐθανατεῖν, 5, 38.

εὐθεία, ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας, 3, 114.

εὔθετος εἴς τι, E. P. 97.

εὐθεώρητος, 2, 49.

εὐθέως, exempli cauſſa, 12, 3. οἷον εὐθέως, 6, 50. *vt* αὐτίκα, *de quo ad Xenophontem diximus.*

εὐθήρατος στέφανος, laus facile comparanda, E. P. 116.

εὔθικτος, dicax, 17, 4.

εὐκαιρεῖν τοῖς βίοις, diuitem eſſe, E. P. 52 otio abundare, E. L. 13.

εὐκαιρία τῶν ἀνδρῶν, opes, E. P. 116.

εὐκαταγώνιστος, E. L. 85.

εὐκατακράτητος, qui facile teneri ac defendi poteſt, 4, 56.

εὐκαταφρόνητος, contemtibilis, nam 2, 35. *additur* τελέως. *ex* εὐκαταφρόνητος, non leuis aut paruus, 3, 61. E. L. 28.

εὐκατηγόρητος, qui facile multis de cauſſis accuſari poteſt, 4, 29.

εὐκινησία, 8, 21.

εὐκίνητοι, expediti milites, 1, 40.

εὐλάβεια, timor, E. L. 141.

εὐλαβεῖσθαι κινδύνους, abſtinere a periculis adeundis, 3, 93.

εὐλαβής, timens, 3, 17.

εὐλογεῖν, laudare, 1, 14.

εὔλογος, ἐκ τῶν εὐλόγων, probabiliter, 12, 7.

εὐλόγιστος, prudens, 10, 2.

εὐμενικὸς, E. P. 38.

εὐπαράδεκτος, credibilis, 10, 2.

εὐπαρακολούθητος καὶ σαφὴς, 5, 31. διήγησις, perſpicua, 4, 28.

εὐπαρακόμιστος πλοῦς, curſus facilis, 4, 44.

εὐπαραλόγιστος, qui facile decipitur, 11, 27. εὐπαραλογίστατος, 5, 75.

εὐπερίκοπτος τὰς ἐντεύξεις, facilis, comis, ſimplex adeuntibus, vt nil ſuperbiae appareat, nil, vnde inuidia ei fieri poſſit, 11, 8.

εὐπε-

εὐπερίληπτος ὑπόθεσις, argumentum non late patens, E. P. 11.
εὔπιστος, fidelis, E. L. 114.
εὐπορεῖν κολάκων, E. L. 58.
εὑρησιλογίαι, disputationes, E. L. 9.
εὑρίσκειν ἐλλιμένιον ἐκ. μυρ. δρ. conficere, parere, E. L. 104.
εὐροεῖν, τὸ πρᾶγμα εὐροεῖ, 8, 23. εὐροούντων πραγμάτων, 4, 48.
εὔροια πραγμάτων, 2, 44. 3, 10. 11, 27.
εὐστοχεῖν πάσης περιστάσεως, apte ad tempora quaeque facere, temporibus bene vti, 2, 45. τῶν παρεστώτων καιρῶν, idem, E. L. 74. τῆς ἐλπίδος, potiri, E. L. 122.
εὐσυλλόγιστος, ἐκ τούτων εὐσυλλόγιστον, ex his facile colligi potest, 12, 9.
εὐσυνθετεῖν ἐν πᾶσι, recte agere, E. L. 35.
εὐσύντριπτος, 9, 18.
εὔσχολος, otiosus, expers belli, 4, 32.
εὐτολμία, fortitudo, 5, 76.
εὐτραπελεύεσθαι, facete dicere, 12, 7.
εὐτράπελος καὶ πολιτικὸς παρὰ (*f.* περὶ) τὰς συνουσίας, vrbanus et venustus. E. P. 90. ἰδιώτης καὶ φιλάνθρωπος, iucundus in consuetudine, E. P. 27.
εὐτύχημα, 3, 100.
εὔφημος, λόγους εὐφήμους ποιεῖσθαι, grata auditu referre, E. L. 109.
εὖ φρονοῦντες, prudentes, 2, 7.
εὐχαριστεῖν ἐπί τινι, gratulari aliquid, E. L. 3. *princ.*
εὐχαριστία, gratus animus, 8, 9.
εὐχειρίαι, dexteritas rei tractandae, 11, 11. εὐχειρία καὶ τόλμη, E. L. 37. extr.
εὐχέρωτος, 1, 26. 4, 30. τῷ ἐπιβαλλομένῳ, 5, 104.
εὐχέρεια Ἑλλήνων εἰς τοῦτο τὸ μέρος, studium, propensio, E. P. 116. agilitas, 15, 13. *iunguntur* εὐχέρεια καὶ τόλμη, *et* E. L. 37. *fin.* εὐχειρία καὶ τόλμη, *quod praetulerim.*
εὐχρηστεῖν τοῖς περισπασμοῖς, 12, 9.
εὔχρηστος, facultatem rei bene agendae habens, 4, 11.
εὐψυχίαι, 2, 69.
εὐωνία, 2, 15.
εὐωχία, copia indulgendi gulae, 2, 93.
ἐφ᾽ Ἑλλησπόντου πλεῖν, versus Hell. 4, 50. ἐφ᾽ ᾧ, hac lege, vt 1, 59. 7, 2. μῆκος ἐφ᾽ ἑκατὸν στάδια, ad, 4, 39.
ἐφάμιλλος κίνδυνος, ambiguum, anceps, par periculum, 1, 25. 3, 73. 5, 14.
ἐφαμίλλως κινδυνεύειν, pari vi pugnare, 11, 1.
ἔφαμμα, 2, 28. sagum et braccae: *verbo*, vestimentum. *Suid.* περίβλημα, *adferens h. l. Polybii. Sic et* ἐφαπτίδες de sagis, *apud Suidam.*
ἐφεδρεῖαι, stationes pro castris, 3, 113. ἐφεδρείαις βοηθεῖν, subsidia summittere, 3, 59. οἷον ἐφεδρείαν ἀπολιπεῖν τοῦτον, 1, 9. ἐφεδρεία πρὸς τὸ πιστεύεσθαι, adiumentum ad fidem faciendam, E. P. 125.
ἐφεδρεύειν, de praesidio, 4, 10. in subsidiis esse, 3, 53. τῇ νεότητί τινος, praesto esse alicui propter pueritiam, adiuuandi gratia, E. L. 1. καιροῖς, E. L. 9.
ἔφεδρος τῶν καιρῶν, captator temporum, 3, 12.
ἐφέλκεσθαι, trahi, procrastinari, 9, 33.

9, 33. ἐφελκόμενοι, qui ſequuntur de altero agmine, 5, 80. τοιαύτην φαντασίαν ἐφέλκετο, E. P. 96. v. φαντ.

ἐφετῶς, acriter, 2, 8.

ἐφησυχάζειν, *pro ſimplici*, 2, 64.

ἐφίημι, οἱ νόμοι ἐφιᾶσι, permittunt, 6, 43.

ἐφικνεῖσθαι τινὸς, conſequi, E L. 23.

ἐφίστημι, ἐπιστῆσαι τινὶ, diligentius aliquid tractare, exponere, 1, 14. ἐπιστῆναί τινι, *idem*, 3, 118. ἐπί τι ἐπιστῆσαι, conſiderare, 6, 2. ἐπιστήσας, reconſiderata, E. P. 136. περί τινος, *idem*, 6, 24. τινὰ ἐπί τι, aliquem admonere alicuius rei, 4, 34. λοιμικὴν διάθεσιν ἐπέστησε Γαλάταις, immiſit, 2, 20.

ἐφίστασθαι, attentum retinere in cognoſcendo, 9, 1. ἐπισταθῆναι ἐν τοῖς πράγμασι, praefici rebus. *Vbi ſuſpectum videri poteſt* τὸ ἐν, *et natum e ſequentibus*, ἐν τοῖς ἐν Πελοπ. πράγμασι, 4, 87. οἱ ἐφεστῶτες, qui exſpectant, dum alii *v. c. e balneo*, egrediantur, vt ipſi ingredi poſſint, qs. ſucceſſores, E. P. 110.

ἐφοδεύειν, circuire excubias, vnde ἐφοδεία, 6, 33.

ἐφοδεία ſ. ἐφοδία, circuitio, 10, 15.

ἐφοδιάζεσθαι, viaticum, commeatus parare in viam, E. P. 89.

ἐφόδιον πρός τι, quod rem facilem reddit, in ea nos adiuuat, 9, 18. E. P. 89. ἐφόδια, viaticum, 8, 21.

ἔφοδος, circitores, 6, 34. conatus, 4, 60. τῶν θηρίων, 1, 34. ἐπὶ τοὺς πολλοὺς, facultas dicendi apud populum, 4, 54. ἐξ ἐφόδου, impetu, 3, 14. τὰ πλοῖα εἰς τὴν ὁδὸν καὶ εἰς τὴν ἔφοδον, 3, 25. ſunt onerariae (ad ὁδὸν) vt longae *ad praelia*.

ἐφορεύσαντες, οἱ, ephori, 4, 31.

ἐφορμεῖν, 1, 46. στόλος ταῖς ἐπιβουλαῖς τοῦ Φιλίππου ἐφώρμει, in ſtatione poſita claſſis obſeruabat, 8, 3.

ἔχεσθαι ἐλπίδος, ſpe teneri, 3, 34. τῶν προκειμένων, vrgere propoſita, 4, 69. ἐχόμενος ταύτης τῆς ἐννοίας, hac mente, 1, 66.

ἐχυρὸς, 4, 70. ἐχυρότης, 1, 57.

ἕως τινὸς, quadantenus, 3, 94.

Z.

Ζυγοστατεῖσθαι, de aequatis lancibus, 6, 8. ζυγοστατεῖται ὁ πόλεμος, 1, 20. v. *Caſaubon. ad h. l.*

ζυγεῖν, 3, 113. τάγματα ζυγοῦντα, eadem ſerie et linea collocata, *Heſychius* ζυγούμενον, ἐξισούμενον.

ζύγωμα τῶν πυλῶν, 7, 5.

ζωηδὸν, animalium more, 6, 3.

Ἡγᾶσθαι

H.

Ἡγεῖσθαι δεῖ τῶν συγγραμμάτων τὴν ἀλήθειαν, principatum in hiſtoria tenere debet veritas, 12, 15.

ἥκοντα εἰς φιλανθρωπίαν, ad humanitatem pertinentia, *Complimens*, E L. 80.

ἠλίβατος, altus, 4, 41.

ἡλικία, de aetate militari. οἱ ἐν ταῖς ἡλικίαις Ῥωμαῖοι, 6, 17.

ἡμέρα, ἀφ' ἡμέρας, de die, 8, 22. E P. 90.

ἡμερινὸς καὶ νυκτερινός, 9, 13.

ἡμιόλος ναῦς, *eadem quae* ἡμιολία, *v. ſeq.*

ἡμιόλιος, χωρίον τὴν περίμετρον ἡμιόλιον τοῦ πρόσθεν, ſpatium ſesquialterum circuitu, 6, 30. ποιήσας ἡμιολίους τοὺς πάντας, ἢ πρόσθεν, numerum priorem dimidia parte auxit, 10, 17. ἢ πρόσθεν *ſapit gloſſam inutilem, ſiue* πάντας *legas, ſiue e Cod. Aug.* ναύτας, *quod explicat* τοὺς πάντας: *ſine eo eadem phraſis eſt in fin. cap.* ἡμιόλιον ποιήσας τὸ ναυτικόν. ὀψώνιον ἡμιόλιον τοῦ νῦν διδομένου *eſt apud Suid. in fr. quod Polybii videtur Salmaſio Obj. ad I. A. et R. p. 711.* ἡμιόλιαι, myoparones, *in fragment. e Suida memorantur naues, et fortaſſe Polybii etiam eſt fragmentum apud Suidam, in quo* πειρατικαὶ ἡμιόλιαι *memorantur; de quarum ratione, poſt Salmaſii et Schefferi ſuper iis diſputata, nondum certi quid dici poteſt. Ita dictas eſſe a modo vela ſtruendi vel armandi et inſtruendi patet, ſed is definiri non poteſt: niſi forte Etymologus audiendus eſt*, in ἡμίολος: ἡμιολία δὲ πάλαι ἐλέγετο ληστρικὸν πλοῖον, οὗ τὸ ἡμιόλιον μέρος ψιλῶν ἐρετῶν ἐστι, πρὸς τὸ ἀπ' αὐτοῦ μάχεσθαι. Ibidem profert fragmentum incerti ſcriptoris, in quo καρικὴ ἡμιολία eſt, myoparo Caricus, quae et eſt apud Longum Paſtoral. I. p. 22. Τύριοι λησταὶ καρικὴν ἔχοντες ἡμιολίαν. *Et hanc ob cauſſam verti* myoparonem, *quod eſt genus piraticum, nec tamen a ſolis piratis vſurpatum, quamquam ſcio, apud Appianum diſtingui videri.*

ἡνία, ἀφ' ἡνίας, ad ſiniſtram, 10, 21. ἐξ ἡνίας a ſiniſtra verſus dextram. *ibid.*

ἥρως, Deus aliquis, 3, 48.

ἡσύχιος καὶ νωθρός, ignauus et lentus, E. P. 114.

Θ.

Θαλαττουργεῖν, res maritimas, (τὰ κατὰ θάλατταν) rem naualem tractare, 6, 50. θαλαττοῦσθαι, de naui, quae aquam

aquam haurit, ſubmergenda mox, E. P. 57.

θάλλους λαμβάνειν, verbenas, E. P. 106.

θέα βασιλικὴ, ſpectaculum ſ. ſedes ſpectandi regia, 15, 30.

θεοκλύτησις, execratio, cum Dii vltores inuocantur, E. P. p. 92.

θεόπτου ἐκ, E. P. 130. diuinitus; *ſi lectio ſana eſt: quod non videtur. Cel. Reiskius corr.* ἐκ θεῶν του: *eleganter.*

θεραπεία, comitatus, praeſidium, v. c. *ducis, vt cohortis praetoriae*, 5, 79. ὁ ἐπὶ θεραπείας, praefectus cuſtodibus regiis, 4, 8.

θεραπεύειν τὴν δύναμιν, exercitum reficere. 4, 70. καιρὸν πάντα, omnem occaſionem captare, 11, 4.

θέσις, πατὴρ κατὰ θέσιν, adoptiuus, E. P. 117.

θεώρημα περί τι, tractatio alicuius rei vel ſcribendo vel legendo, 1, 2. inſtitutum in aliqua re, vt caſtrametatione, 6, 24. artificium, doctrina, 10, 44.

θεωρία ἡ τῶν εὐλόγων, ratio probabilis, ſ. ratio probabilitatis cognoſcendae, iudicandae, 16, 11. θεωρία τοῦ καθήκοντος, ſcientia officii, 6, 4. θεωρία νυκτερινὴ καὶ ἡμερινὴ, ſcientia metiendi noctes atque dies, 9, 13. etc.

θηρατὸν, quod conſequi licet, τῇ ἕξει πάντα τὰ καλὰ γίνεται θηρατὰ, 10, 44.

θηρεύειν, τρόπος διορθώσεως θηρευτέος, ſequendus, vſurpandus, 1, 35. τὴν εὔνοιαν, E. L. 41.

θρανίτης σκαλμὸς, verſus thranitarum, i. e. remigum ſummi ordinis, 16, 2. v. σκαλμός.

θρασύνειν τι, iactare aliquid, 4, 31.

θραύεσθαι, defringi, 6, 21. τὰ κέρατα ἐθραύετο, 11, 22.

θρέψασα, ἡ, patria, 4, 17.

θροῦς, 1, 32.

θρυλλεῖν, ποταμὸς ὁ ὑπὸ τῶν ποιητῶν Ἠριδανὸς θρυλλούμενος, a poetis nomine Erid. vulgatus, 2, 16. λόγος τεθρύλληται πολὺς, 4, 70.

θυμικὴ δύναμις, 6, 5. θυμικὸς, fortis, acer, E. L. 6.

θυμικῶς, iracunde, *ibid.*

θυμομαχεῖν ἐπὶ τοῖς γεγονόσι, iraſci alteri ob ea, quae euenere, i. e. cladem ab eo acceptam: *ſaltem contextus et phraſis ipſa nil amplius deſiderat: nec amplius quid eſt* θυμομαχεῖν, *quam* iraſci, *Act.* 12, 20. *quamquam concedo, id verbum dici etiam de eo, qui ob iram cedere non vult, cum vires repugnandi non habeat, vt in fragm. Polybii apud Suid. in* θυμομ. οἱ δὲ τὰ μὲν ἀπαλγοῦντες ταῖς ἐλπίσι, τὰ δὲ θυμομαχοῦντες, ἐπί τινα παράστασιν κατήντησαν, *vbi tamen et Suidas de ſolo dolore animi interpretatur, quam ſignificationem h. l. expreſſit Caſaub: vid. Raphel. Obſ. Polyb. et Wetſten. ad Act. l. c.* E. L. 69.

θυρεαφόροι, 5, 53.

θωράκιον, loricula, 8, 5.

θωρακῖται, 4, 12. 10, 26.

Ide-

I.

Ἰδιοπραγεῖν, suo arbitrio agere, 8, 21.

ἰδίωμα τὸ καθ' αὑτὸν, propria consuetudo, 2, 59. 17, 4. ἰδιώματα περὶ τοὺς τόπους etc. 2, 14. προγεγονότα περὶ αὐτοὺς, 6, 1.

ἰδιωτικόν τι, aliquid priuati, 9, 16.

ἱεραγωγὸς ναῦς, quae sacra defert, E. L. 114.

ἱερεῖον, animal quod mactatur edendi caussa, *vt ἱερεῖα ὑικὰ sunt sues, quae mactantur, vt patet e loco ipso,* 2, 15. *Sic et Xenoph. Cyrop. I, p. 46. vbi vid. Hutchinson.*

ἱκανὸς φόβος, magnus timor, 2, 12. ἱκανὸν ποιεῖν τινὶ, satisdare, *cui respondet* ἱκανὸν λαβεῖν *Act.* 17, 9. *vbi v. Wetst. et Iutt.* E. L. 122. ἱκανὸς πρὸς τὰς ἐντεύξεις, dexter in congressibus, E. P. 89.

ἱκετηρίαι θυσίαι, supplicationes, 3, 113. μεθ' ἱκετηρίας δεόμενοι, supplices praelatis velamentis, 2, 6. 4, 80.

ἰλάρχης, 6, 23. 33.

ἱππάσιμα πεδία, 10, 46.

ἱππηγὸς ναῦς, 1, 26.

ἱππικοὶ, equites, pro ἱππεῖς, 3, 114. 15, 3.

ἱπποκρατεῖν, equestri proelio vincere, 3, 66.

ἱππόστασις, stabulum equorum, E. P. 50.

ἱπποφόρβια, τὰ, 5, 44.

ἰσάζειν, 6, 27.

ἰσηγορία, 6, 7. ἰσηγορίαν ἔχειν πρός τινα, ius libere loquendi apud aliquem habere, 5, 27.

ἰσόθεοι τιμαὶ, 10, 10.

ἰσόκριθος, hordeo par, sc. vt pro modio hordei detur amphora vini, quae mensurae pares sunt, vtramque metiente pede cubico, 2, 15.

ἰσολογία, E. L. 104. ἰσολογίαν ἔχειν πρὸς Ῥωμαίους, E. L. 58. v. ἰσηγορία.

ἴσος, ἐπ' ἴσον, pariter, aeque, 8, 3.

ἰσοῤῥοπεῖν, 1, 11. 6, 8.

ἰσοταχὺς, 10, 41.

ἰσότης πολιτικὴ, 6, 6.

ἰσοϋψὴς, aequalis altitudine, 8, 5.

ἵστημι, ἑστηκυῖαν ἔχειν τὴν χρείαν, firmum vsum, 6, 23. λόγον ἑστῶτα οὐκ ἔχει, non habet certam rationem, quae explicari oratione possit, 9, 11. ἐλπὶς ἑστηκυῖα, certa, 10, 16. λογισμὸς ἑστὼς, v. in ἑστώς.

ἵστασθαι ἀδίκως καὶ λίαν ἀγεννῶς κατὰ τὸν πόλεμον, se gerere in bello gerendo etc. 17, 3. εὐλαβῶς καὶ νουνεχῶς ἐν ταῖς περιπετείαις, 17, 29. ὀρθῶς, recte facere, E. P. 131. δεόντως ἵστασθαι τὰς τῶν σωμάτων θεραπείας, administrare, 3, 7.

ἱστιοδρομεῖν, velis expansis nauigare, 1, 60.

ἱστορεῖν παρά τινος, cognoscere ex aliquo, 3, 48. τί, explorando aliquid cognoscere, 3, 61. ἐπιμελῶς, curiose inquirere cognoscendi caussa, *de duce,* 9, 13. inquirere praesentem quid, 10, 7. παρέργως, non diligenter explorare, 12, 2. ἱστορικό-

ἐῤῥηκότες, rerum geſtarum ſcientes, 4, 8.

ἱστορία, ὅσα πέπτωκεν ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἱστορίαν, quae nos quidem cognouimus, vidimus. 2, 14. τὰ ἐξ ἱστορίας, e diligenti inquiſitione, cum dux ipſe omnia obit, non aliis fidit, 9, 13.

ἰσχύειν, ἴσχει τάλαντον, valet talentum; *ſic et Ioſeph. A. 14, 7, 1.* οὐκ ἴσχει παῦλαν, non capit finem, 1, 81.

ἰσχνῶς εἰπεῖν, 1, 2. *eſt* tenuiter, enucleate dicere, *vnde* ἰσχνότης *in formis orationis eſt. Sed id h. l. non conuenit. Itaque ſuſpectum eſt* ἰσχνῶς *Casaub. vt Cl. Tayloro idem verbum in Or. Lycurgi.*

ἰσχυροποιεῖν τὰς ἐπικρατείας, confirmare argumentis, E. L. 81.

ἴτυς ἡ τῶν ὅπλων, 1, 21. orbis clypei, 6, 21.

ἰχθύων βίος, *qui ſit*, 15, 20.

K.

Καθαιρεῖν πλήθη ἀήττητα, debellare, 1, 35.

καθάπαξ, prorſus. *cf.* ἅπαξ, 3, 21. καθάπαξ δυνατόν, omnino poſſibile, 8, 12. οὐδὲ καθάπαξ, εἰ πάρεστιν, nec omnino, an adeſſet, 8, 17.

καθαπερανεί, 3, 32.

καθαρίως ὑποδεῖξαι πάντα, bona fide, nihil mentiendo, 15, 5.

καθαρμόζειν, 4, 65. *qui locus eſt vitioſus.*

καθαρμὸν τῆς δυνάμεως ποιεῖσθαι, luſtrationem etc. E. L. 35. καθαρμός, *tropice* de ſublatione improborum e republica, E. P. 125.

καθαρότης περὶ τὰ χρήματα, integritas, E. P. 117.

καθ᾽ αὑτάς, 8, 4. καθ᾽ αὑτό, ſeorſim, ibid.

καθέδραι, ſedes remigum in naui, 1, 21.

καθελκύειν ναῦς, deducere, 1, 21.

καθεστῶτα κινεῖν, res nouas moliri, 2, 21.

καθηγεμών, 4, 40.

καθήκειν τινί, aptum eſſe alicui rei, 3, 78. καθήκοντα σφίσι, ſua, 1, 6. καθηκούσης συνόδου, appropinquante concilio, 4, 6.

καθηλόω, 1, 21.

καθικέσθαι τῆς προθέσεως, potiri optato, 4, 50.

καθίζειν, de nauibus in Syrtes incidentibus, 1, 39.

καθιστάναι τὰ χρήματα ἐν Ῥώμῃ, pecuniam Romam curare, E. L. 28. τὰ ὅμηρα εἰς Ῥώμην, ibid. *pro* reſtituere, 2, 70. *init. ſed arbitror legendum,* ἀποκαταστῆσαι, *mox* αὐτοῖς. θάλασσα καθεστηκυῖα, tranquilla. *Virg.* cum ventis ſtaret mare, E. L. 28. καθίστασθαι, κατασταθησόμενοι ἐν τῷ συγκλήτῳ πρὸς τοὺς τῶν Ἀχαιῶν πρεσβευτάς, aduerſaturi, E. L. 53.

καθολικῶς, vniuerſe, generaliter, E. L. 41.

καθό-

καθόλε, τὰ πράγματα, res publicae, 1, 16.

καθομιλεῖσθαι, δόξα καθωμιλημένη, vulgaris, 10, 5.

καθορμίζειν, 1, 53. καθορμίζεσθαι πρὸς τὴν, in portum aliquo loco deducere naues, 1, 25.

κάθυδρος, aquoſus, *de locis*, 5, 24.

καθυπερέχειν, ſuperare, 2, 25. 11, 22.

καθυστερεῖν, 5, 30.

καθυφίεσθαι ἑαυτὸν, deſpondere animum, 3, 60.

καὶ, οἱ καὶ παραγενόμενοι, *redundat eleganter*, 2, 12. *ſic et Lucas in Act.*

καινολογία, inſolentia verborum, E. L. 143.

καινοποιεῖν ὅπλα, 3, 49. ἐλπίδας, 70. inſtaurare, 6, 52. ἀπ' ἀρχῆς τὸν πόλεμον, E. L. 21. πάλιν ἐκαινοποιήθη τὸ μεγαλόψυχον, rurſus inſtaurabantur laudes magnitudinis animi, E. P. 122. καινοποιεῖται τὰ τῆς ὀργῆς, ira rurſus exardeſcit, E. L. 28.

καινοποιΐα, 4, 2.

καινοτομεῖν, nouo conſilio et inopinato vti, 1, 55. τὸ καινοτομεῖν, res nouae, 15, 28.

καινοτομία, nouitas, 1, 23. res nouae, E. L. 141.

καιρὸς τῶν πραγμάτων, *opp.* ἴδιος, 9, 10. ἐκ τοῦ καιροῦ, ex occaſione aliqua, 6, 29. παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν, ſtatim, 8, 9. μέγας καιρὸς, magna opportunitas, E. P. 149. οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος καιροὶ, opportunitas patriae iuuandae, *atque adeo* auxilium patriae praeſtitum: *nam* καιρὸς *interdum etiam apud Polybium, ita, vt latinis* tempora, *dicitur de neceſſitatibus patriae, incommodis, opera ei nauata* etc. *ſed cum relatione ad tempus*, 16, 8. οἱ ἐνεστῶτες καιροὶ, pericula et mala imminentia, *ibid.* 13. etc.

κακεντρέχεια, malignitas in alios, 4, 87.

κακοζηλωσία, *pro* κακοζηλία, *et ſic reſcribendum, aut* κακοζήλωσις, E. P. 36.

κακοκρισία, E. P. 47.

κακομηχανεῖν, fraude vti, 13, 1.

κακοπολιτεία, 15, 21.

κακοπραγμονεῖν, dolis vti, 3, 2. malo animo agere, 4, 15.

κακοπραγμοσύνη, malitia, perfidia, fraus, 4, 23. 5, 1. 13, 1. E. P. 68. αὐλικὴ, calliditas aulica, 15, 32.

κακοτροπεύεσθαι πρός τινα, fraudulenter cum aliquo agere, 5, 2.

καχεχία, mala adfectio corporis, fracti moleſtiis, fame etc. 3, 64. vexatio ab alterius vi, 5, 15.

καλὰ, τὰ, res praeclare geſtae, laus ex rebus b. g. 15, 7.

καλαμὶς, arundinetum, 3, 71.

καλεῖν, ἐκάλει τὰ πράγματα τὴν γνώμην αὐτοῦ, deſiderabant, E. L. 74.

καλίκιοι, calcei, caligae, E. L. 97.

καλλίδενδρος καὶ καλλίκαρπος, fructiferas arbores et mites fructus edens, 5, 19.

καλλιερεῖν, litare, 3, 11.

καλλονὴ, 1, 5.

καραδοκεῖν, expectare, 3, 13. 34. τὸν καιρὸν, 1, 33. τινὰ, opperiri, 10, 37. obſeruare aliquid, ibid. 39. 11, 11.

καρδιοφύλαξ, armorum genus,

lami-

lamina aerea, quae pectori imponitur, 6, 21.

καρπεύειν τὴν χώραν, 10, 25.

κάρφος, tabella, *de tessera*, 6, 34.

καρχήσιον, 8, 6.

καταβάλλειν, caedere, 3, 95. E. L. 134. κλέος, minuere, E. L. 25. τρεῖς μνᾶς, ſoluere, 6, 56. τάλαντον, E. L. 27. καταβάλλομαι, aedificare incipio, ſ. a fundamentis aedifico, 10, 24.

καταβολή, ἐκ καταβολῆς ναυπηγεῖν σκάφη, nouas naues ſtruere, 1, 36. ἐκ καταβολῆς, a principio, 1, 47. E. L. 58. καταβολὴν ποιεῖσθαι, initium facere, 13, 4.

κατάγειν εἰς τὴν οἰκείαν, exulem reſtituere, 4, 17. reducere in ſedes ſuas, 17, 32.

καταγίνειν τῆς λείας, 14, 10.

καταγινώσκειν τινὸς, deſperare de aliquo, 5, 61. *Sed vereor, ne pro* κατεγνωκὼς *ſit legendum,* ἀπεγνωκὼς, *quamquam de deſperatione etiam accipit Caſaub.* 5, 35. *ſed ibi acceperim potius* pro nihilo ducere, contemnere. παρολιγωρεῖσθαι καὶ καταγινώσκεσθαι πάντως, prorſus contemni, 5, 27.

κατάγνωσις, improbatio, 6, 4.

κατάγομον πλοῖον, onuſtum, 9, 35.

καταγράφειν, milites legere, E. L. 85. αὐτὰς, dare nomina militiae, profiteri nomina, 1, 49. στρατόπεδα, conſcribere legiones, 3, 75. 6, 24. κοινοβούλιον, E. L. 81.

καταγραφὴν τῶν στρατιωτῶν ποιεῖσθαι, 6, 17. καταγραφαὶ, delectus mil. 3, 40. album militare, *in quo ſc. deſcriptae ſunt legiones, cohortes, et qui in ſingulis militant,* 5, 64.

καταγωγὴ ἐπὶ τὴν βασιλείαν, reſtitutio in regnum, E. P. 128.

καταδιαιρεῖσθαι τὰς πόλεις, diuidere, *ſc. ut praedam cum ſociis, non* diſſoluere, *ut Caſaub. vertit, nempe, ne cum Achaeis coniunctae eſſent. Nam ei ſtatim ſynonymum eſt* διανέμασθαι, 2, 45.

καταδρομὴ, incurſatio finium, 5, 95. καταδρομὴν πεποίηται κατὰ τοῦ etc. inſectatio, E. P. 45. καταδρομὴ Τιμαίου, maledicta Tim. 46.

κατὰ τοὺς ἐλεφάντας, ex aduerſo, 1, 34.

καταζεύγνυμι, ἐν ταύτῃ τῇ πόλει κατέζευξε, manſit, deuerſatus eſt, 5, 80. καταζεῦξαι πρὸς etc. conſidere cum exercitu apud etc. 3, 96. 8. 10. 17, 16. *Contrarium eſt* ἀναζ. mouere.

καταίρειν εἰς, appellere, *de nauibus*, 3, 36.

καταιτιαθέντες, criminibus vexati, *mox* διαβολὴν ἐπιφέρειν, 3, 5.

κατακλαίεσθαί τινα, 12, 6.

κατακληρουχεῖν τὴν Πικ. coloniam deducere in Picenum, 2, 21. κατακεκληρουχημένη γῆ, ager colonis ſorte diuiſus, 3, 40.

κατακλινῆ μένειν, decumbere lecto, *ſc. propter morbum*, E. L. 114.

κατακολουθεῖν τῇ συμβουλίᾳ, conſilio obſequi, E. P. 148.

κατακορὴς, odioſus ob nimiam loquacitatem, oſtentationem etc. E. L. 122. κατακορῆ εἶναι ἔν τινι, nimium, putidum in aliqua re eſſe, E. P. 145.

κατά-

κατάκορον εἶναι, immoderatum esse, *h. l.* in loquendo, laudando, E. P. 119.

κατακόρως χρῆσθαι τῇ κραυγῇ, 4, 12. λέγεσθαι, assidue, E. L. 9.

κατακοσμεῖν ἐν σκύλοις, 3, 114.

κατακρίδῶν, moliri, conuellere, 17, 15.

κατακρατεῖν τινὸς, perficere dicendo, E. L. 78. τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου, bene graece loqui, E. P. 145.

κατάκτησις πραγμάτων, comparatio imperii, 4, 77. τῶν πέλας, redactio in potestatem, 6, 46.

καταλαλεῖν τινὰ πρός τινα, criminari, 3, 91. τὸ δόγμα, reprehendere, E. L. 9.

καταλαμβάνειν τινὰ, reperire, *von ohngefehr antreffen*, 5, 37.

καταλεύειν, 2, 61.

κατάλληλα, *pro* σύγχρονα, 3, 5.

καταλογὴ, καταλογὴν ποιεῖσθαι τὴν ἁρμόζουσαν, E. L. 42. extr. *vox corrupta, pro qua legendum* καταδοχὴ, *quod et versio expressit. cf.* E. L. 46.

καταλύειν τὴν ἄθλησιν, desinere athleticam, E. P. 13. καταλύεσθαι τὸν πόλεμον, 3, 8.

κατάλυσις, deuersorium, 5, 25. 8, 26.

καταλύτης, ὁ, qui deuersatur, in deuersorium venit, 2, 15.

καταμαντεύεσθαι τὸ μέλλον, diuinare, 2, 22.

καταμελῆσαι, negligenter agere, 1, 44. *Sed vereor, ne legendum sit* καταμελλῆσαι. καταμελῶν, negligendo, 1, 60. *sed et hic videtur melius* καταμέλλων, procrastinando.

κατὰ μίαν, sigillatim, 6, 18.

κατάμονος πόλεμος, assiduum, 17, 12.

κατανεύειν τινὶ, assentiri, E. L. 74.

κατανίστασθαι τινος, aduersari. *de iudice*, 4, 3. κατανέστη τῶν πολεμίων τῇ τε τόλμῃ etc. 1, 46. contra hostes mouit, s. congressus est cum hostibus: *mox:* καταναστὰς μιᾷ νηῒ παντὸς τοῦ τῶν ἐναντίων στόλου, *in quo loco Suidas interpretatur*, ὑπερβαλὼν, ὑπερνικήσας.

καταντᾷν εἰς μηδὲν, ad nihilum redire, inanem esse, 4, 34. ἐφ' ὧν ἡμεῖς ψιλῶς κατηντηκότες, quas nos solas in scribendo spectauimus, 9, 1.

καταξιοπιστεύεσθαι, *ap. Suid. in fragm. quod Polybii putat esse Vales.*

καταξιοῦν τινα, in honore habere, 4, 86. *aliud exemplum habet Suidas in h. v. e Demosthene opinor.*

καταξίως, pro merito, *sc. delicti*, 1, 88.

καταξίωσις, dignitas, 1, 78. τινὸς, reuerentia, admiratio alicuius rei, 3, 91. 8, 17. vid. πέλλεσθαι.

κατάπαρμα, E. L. 93.

καταπειράζειν, lacessere, 2, 54. τῶν πολεμίων, 4, 11. πόλεως, 4, 18. *sic latini* tentare.

καταπελτικὸς, τὰ καταπελτικὰ, catapultae, 9, 34.

καταπεπηγότα, congelata, 3, 55.

καταπεριεῖναί τινος, vincere, 5, 67.

καταπερονᾷν ταῖς λαβίσι, 6, 21.

καταπιστεύειν ταῖς ἰδίαις δυνάμεσι, confidere, 2, 3. τοῖς καιροῖς, 5, 34.

κατάπληξις τινος, admiratio alicuius rei, 3, 91.

καταπληκτικὴ προσβολὴ, acerrimus, 3, 13. διήγησις, admirationem mouens, 4, 28.
καταπληκτικῶς, 3, 19. λέγειν, 4, 85.
καταπολεμεῖσθαι, debellari, 2, 58.
καταπορεύεσθαι, *de redeuntibus ab exilio*, 4, 17. E. P. 97. ἐσπούδαζε περὶ τοῦ καταπορευθῆναι τὸν Ζ ὡς, vt redire poſſet in patriam, E. L. 38.
καταπρεσβεύειν, contra aliquem legationem ſuſcipere, E. L. 42.
καταπροΐεσθαι, proiicere, perdere, 3, 82. τοὺς καιροὺς, negligere occaſionem, 1, 77. 16, 8.
καταπροτερεῖσθαι, ſuperari, 1, 47. E. P. 62. *Vſus eſt etiam Diodor. S.* 17, 35.
καταπυκνοῦν τρήμασι τὸ τεῖχος, crebra foramina facere, 8, 6.
καταπυρπολεῖν, 5, 19.
καταῤῥάττειν, cum ſtrepitu praecipitari, *de flumine*, 10, 45.
καταῤῥεῖν ταῖς ἀνοδίαις εἰς τοὺς ὁμαλοὺς καὶ πεδινοὺς τόπους, deſcendere, 8, 11. ὁρῶν τοὺς ἐναντίοις φορὸν ἄνεμον καταῤῥέοντα, a tergo ſpirare *vel* inſequi, *pro* κατόπιν ῥέοντα, 1, 60.
καταῤῥέπειν ἐπὶ πολὺ, 6, 8.
καταῤῥήγνυμι, κρότος κατεῤῥάγη, plauſus vehemens datus eſt, E. L. 9.
κατάῤῥους, fluxus aquae violentus in partem aliquam, τῷ ἔμπροσθεν κατάῤῥῳ ἀφιέναι, 4, 44.
καταρτίζειν τὰς ναῦς, aedificationem abſoluere, 1, 95. 16, 1. *et ſic paſſim*
καταρτύειν τὸν στόλον, 1, 21. τριήρεις, E. L. 67.
κατάρχειν τοῦ πολέμου, 4, 26.
καταρχὴ, E. L. 38. ἀπὸ ταύτης τῆς καταρχῆς, hoc initio facto, 2, 12.
κατασιωπήσασθαι τὸν θόρυβον, ſedare, E. L. 9.
κατασκέπτεσθαι, ſpeculari, 3, 95.
κατασκεύασμα, ſupellex, 4, 18.
κατασκευὴ, de munitione loci, 8, 12. ἡ φύσις καὶ ἡ κατασκευὴ, natura et diſciplina, E. L. 50.
κατασκηνοῦν, tentoria ponere, ſ. tendere, E. L. 23.
κατασκήνωσις, hoſpitium, 11, 24.
κατασπένδειν τοῖς θεοῖς, *pro* σπένδειν, 3, 11.
κατάστασις λοιμικὴ, peſtilentia, 1, 19. περί τινα, ſtatus alicuius, 2, 71. παρ' ἑκάστοις, ſtatus quorumuis pop. ſ. reipublicae cuiusuis, 3, 4. τῶν χιλιάρχων, creatio, 6, 18. τῶν ὑπάτων, 11, 31. E. P. 136. συνεγγιζούσης τῆς καταστάσεως, appetente comitiorum die, 10, 4. πραγμάτων, certus rerum ſtatus, 17, 36.
κατάστημα Λακωνικὸν, conſtitutio reipubl. Laconicae, 6, 48.
καταστοχάζεσθαί τε, coniectura aſſequi, E. P. 43.
καταστρατηγεῖν, dolo fallere, 3, 71.
καταστρέφειν τοὺς χρόνους, tempus conſumere, 1, 25. τὴν βίβλον, finire, 3, 119. τὴν δημηγορίαν, *idem*, 9, 26.
κατάστρωμα νεὼς, 1, 21.
κατασύρειν, vaſtare, 3, 40.
κατατάσσειν ῥητῶς, diſerte ponere, v. c. in foedere, 3, 21.
κατατεταγμένη γραφὴ ἐν χαλκώματι, 3, 33.
κατατεχνᾶν τινὰ, praeuertere, 3, 16. 49. 8, 5.
κατατολμᾶν τῶν πολ. audere aduerſus hoſtem, 3, 103. τοῦ καλῶς

λῶς ἔχοντες, audere temere, E. P. 146.

καταφέρειν, v. c. πύργον, destruere, 4, 65. τάλαντα, soluere, E. L. 136. καταφέρεσθαι ἐπὶ, *cum dat.* descendere inuitum ad aliquid, ἐπὶ τὸ (sic, non τῷ) συγχρῆσθαι κατηνέχθη τοῖς Ἴβηρσιν, eo descendit, vt Iberis vti decerneret, 11, 18.

καταφημίζειν, κατακεφήμισται, fama fert, 16, 11 τὰ τοῖς θεοῖς κατακεφημισμένα, dedicata, 5, 10. *sed vereor, vt incorruptum sit. Forte fuit κατεπιφ. Nam* ἐπιφημίζειν τινὶ *est* adscribere alicui, *vnde decompositum, quod genus amat Polybius, idem significare potest.*

καταφθορὰ, vastatio, 4, 67.

κατάφοβοι τοὺς ἐλέφαντας ἦσαν, 1, 39. τὴν ἔφοδον, 2, 21. κατάφοβος τὸ μέλλον, 3, 108.

καταφορὰ, occasus *sc. solis*, 3, 37. ἐκ καταφορᾶς, caesim, 17, 26. ictus, καταφορὰν μόνον ἔχειν *dicuntur gladii Gallici*, caesim modo ferire, 2, 30.

κατάφυτος, consitus arboribus, 17, 16.

καταψῆν τινὰ, leniter tractare, 2, 13. permulcere dictis, 10, 18. E. L. 63.

κατεγγυᾷν, κατεγγυήσας πρὸς εἴκοσι τάλαντα, coegit satisdare ad viginti talenta, 5, 15. πολλοὺς κατεγγυηθήσεσθαι καὶ σπουδάσειν ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν τὴν ὑπόθεσιν, multos hoc argumentum sibi sumturos, et elaborare conaturos, 3, 5. *sic fere Cicero* τὸ despondere *dixit.*

κατεκλύειν τινὰ, impetum alicuius retardare, 5, 63.

κατελεήσαντες τὰς συμφορὰς αὐτῶν, 2, 6.

κατελπίζειν, *pro* ἐλπ. *siue*, plane sperare, 8, 5. v. s.

κατελπισμὸς, spes minime dubia, 3, 83.

κατεπάγεσθαι, τούτων ὁ βασιλεὺς κατεπάγεται, haec amat, his studet, operam dat, 5, 37. συμμαχίας, E. L. 93. τὰ κατεπάγοντα πρὸς τὴν χρείαν, necessaria ad, 1, 21.

κατέρχεσθαι, ab exilio redire, 4, 14, E. L. 38. v. κατακεχωρεύεσθαι.

κατευκαιρεῖν, *pro* εὐκ. 12, 2.

κατέχειν, appellere *cum* ἐπὶ; E. L. 115. *cum* εἰς, 1, 25. 5, 71. πόλιν, capere, 3, 14. ὧν τότε κατεῖχον, quae tum in potestate erant, 14,

κατ' ἰδίαν λαμβ. seducere aliquem, remotis arbitris, 4, 84 οἱ κατ' ἰδίαν βίοι, annona ad vsus priuatos, 1, 71.

κατοικίαι ἴδιαι, sua domicilia, E. L. 102.

κάτοικοι, inquilini, 5, 65.

κατολοφύρεσθαι τὴν τύχην, 15, 30.

κατονομάζειν, γυνὴ τῷ βασιλεῖ κατωνομασμένη, destinata ac desponsa, 5, 43.

κατοπτεύειν τόπους, 3, 48. κατοπτεῦσθαι, exploratum, inspectum esse, 3, 37.

κατορθοῦν, τῇ μάχῃ κατώρθωσε, proelio vicit, 2, 70. vnde et κατόρθωμα *centies* de re bene gesta, *apud Polybium.*

κατόρθωσις, felix euentus, aut felix administratio rei, 9, 18. E. P. 150.

κατοῤῥωδεῖν, timere, 10, 3

κατερόω, 1, 61. κατερώσας, 1, 44.

καυσία, 4, 4.

καχεκτεῖν, male ſe habere, *de ciuitate*, E. P. 81. v. *ſeq.*

καχέκτης καὶ κινητικὸς, 1, 9. *v. Caſ. ad h. l.* male de re familiari conſtituti, διὰ τὸ πλέιες καχέκτας εἶναι τῶν εὐπόρων, E. L. 38.

καχεξία, vitium animi ad ignauiam procliuis, 5. 87. ſtatus corruptus reip. E. P. 84. *Nempe haec verba eleganter de quouis vitioſo habitu ciuium et ciuitatis dicuntur, vt bene docet Caſaubonus, l. c. cum proprie de vitioſo corporis habitu apud medicos dicantur.*

κέγχροι, 2, 15.

κελευστὴς, 1, 21.

κέλης, de naui, 5, 62.

κενοὶ κενὰ λογίζονται, E. P. 131.

κέντημα, cuſpis, 2, 23. κρουστικὸν, ibid.

κένωμα, vacuum ſpatium, 6, 29.

κεραία ὀργάνου, machinae ſumma pars, 8, 6. 7.

κεραμίδες ἀργυραῖ, tegulae ex argento, 10, 24. *quales ex auro habuit templum Iunonis Laciniae ap. Liu.*

κερᾶν, extendere aciem ſuper cornu hoſtium, 17, 20.

κεφάλαιον, τὸ, ἀθροίζεται αὐτοῖς, ſumma mali oritur, 4, 32. τὸ κεφάλαιον τῶν πράξεων, ſumma rerum, imperium, ſ. laus rei geſtae, E. L. 6. ἐπὶ κεφαλαίῳ, ſummatim, 3, 5. *vbi videtur* ἐ. κ-λαίων *ſcrib.*

κηδείαν συνάπτεσθαι, affinitatem, 1, 9.

κηδεμονικὸν, τὸ, cura alicuius, E. P. 120.

κηδεμονικῶς ἔχειν, conſulere alicui cupere, 4, 32. θάπτειν, funus amplum facere, E. L. 1·2.

κηδεστὴς, de genero, 2, 1.

κήπιον, hortus, 17, 16.

κηρύκειον καὶ τὸ δόρυ πέμπειν, *Prou.* metum belli et ſpem pacis miſcere, 4, 52.

κινδυνεύειν παρ' ὀλίγον, non *periculum adire*, ſed *perire*, E. L. 79.

κίνδυνος, de proelio, τὸν κίνδυνον ποιεῖσθαι ἱππικῶς, 15, 13. ἐν τῷ κινδύνῳ, in proelio, 2, 19. κατάρξαι τοῦ κινδύνου, 2, 27.

κινεῖν τὰ πράγματα, turbare rempublicam, 4, 34.

κίνησις, motus rerum, 3, 5.

κινητὴς, ſeditioſus, E. L. 80.

κινητικοὶ, ſeditioſi, E. P. 49.

κιρνᾶν, 4, 21.

κλαδαρὸς, tenuis, fragilis, 6, 23.

κληρονομεῖν τῆς ἐπιγραφῆς τῶν ἐκβαινόντων, conſequi, 2, 27. κληρονομεῖν φήμην, idem, 17, 23.

κληρουχία, agrorum diuiſio, qualis fit inter colonos, 4, 81. v. κατακληρ.

κλῆσις, auxilii rogatio, ad auxiliandum vocatio, 2, 50.

κλιμακωτὸς, 5, 59.

κλινοκοσμεῖν, lectos triclinii ornare, E. P. 46.

κοιλίαν ἀλήφει, pinguefactus eſt, E. P. 137.

κοιλώματα, de maribus, 4, 39. de alueo fluminis, 4, 70.

κοινοβούλιον, E. L. 81.

κοινοδίκαιον, conſilium publicum et commune, E. L. 45.

κοινολογεῖσθαι τινὶ, conſilia cum aliquo conferre, 3, 71. κοινολογηθέντες τούτοις, 2, 5.

κοινο-

κοινολογία, colloquium ſuper aliquo negotio componendo, 15, 9. παρ' ὅλην τὴν κοινολογίαν, per omne colloquium, *waehrender ganzen Conferenz*, 2, 8.

κοινὸν ἦν ἄχειν κατὰ τὰς ἐντεύξεις, in congreſſibus ciuilis et humanus erat, E. P. 89.

κοινοπραγεῖν, 4, 23. v. *ſeq.*

κοινοπραγία, 5, 95. ſocietas conſiliorum, E. L. 62. συνίσταθαι πρός τινα, E. P. 105.

κοινωνικῶς χρῆσθαι τοῖς εὐτυχήμασι, alios in ſocietatem vocare fortunae, E L 9.

κοινωνῆντες τῆς αἱρέσεως τοῖς ξυνειώταις, 4, 35.

κοιτάζεσθαι, 10, 15. v. *ſq.*

κοιταῖοι γίνεσθαι, 3, 61. 5, 17. *dicuntur milites*, cum adſunt in loco, quo iuſſi ſunt venire: δηλῶν τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ δεήσει πάντας μετὰ τῶν ὅπλων κοιταίους ἐν τῇ τῶν Τεγεατῶν πόλει γενέσθαι.

κολοιὸς, 12, 6. *maledictum, vt videtur, in libidinoſum: ſed, quoniam nulla ratio appareret, quare a graculo tale maledictum ſumtum, melius fuerit intelligere* impudenter loquacem.

κολπώδης παράπλους, obliqua nauigatio, 4, 44.

κομιδὴ ὑπαρχόντων, reſtitutio, ſ. receptio bonorum ablatorum, E P. 97.

κομίζεσθαι τὴν δαπάνην, recipere impenſas factas, 1, 59. εἰς τὴν Ῥώμην, proficiſci, E. L. 64.

κόραξ, inſtrumentum nauale, quod deſcribitur 1, 21.

κορυφαὶ τῶν γωνιῶν, 1, 42.

κορωνιᾷν, ferociter agere aduerſus alios, *in quo eſt inſolentia, quam Grammatici veteres ſpectantes, interpretantur* γαυριᾷν, *vt Suidas, et contentio ac rixae, quas in hoc verbo et in h. l. intelligi malebat Valeſius*, E. P. 59.

κοσμεῖν, magiſtratum gerere, *de magiſtr. Gortyniorum*, E. L 45.

κόσμος, ἐν κόσμῳ καὶ τάξει, 1. 21. τῆς γῆς ὑπὸ τῷ κόσμῳ κειμένης, *Timaei verba, quae reprehendit Polybius*, E. P. 46.

κοσμόπολις, nomen magiſtratus, 12, 7.

κουρικὸς λαλιὰ, ſermo tonſorum, 3, 20.

κουφίζεσθαι, efferri leuitate. 14, 1.

κοχλίας αὐτόματος, E. P. 44.

κραδαίνεσθαι, quati, moueri e grauitate et tenuitate, *ſchwanken*, 6, 23.

κραταιὸς ἀγὼν, acerr. 2, 69.

κρατεῖν, *cum gen.* de ſeruando officio, εἰ κρατοῦσι τοῦ σαφῶς καὶ δεόντως διδόναι τὰ παραγγέλματα, *de praefectis militaribus*, an ſeruarent officium recte et perſpicue praecipiendo militibus, quae facienda et diſcenda eſſent, 10, 21.

κρεωφαγεῖν, carnibus viuere, 2, 17.

κρητίζειν πρὸς Κρῆτα, 8, 16.

κριθοφαγία, poena militaris, 6, 36.

κρίνειν, κρίνεται μάχη, pugna ad exitum venit, 3, 68. κρίνειν τὰ ὅλα, acie decernere, 3, 70. κρίνας ἐν τοῖς Μακεδ. cum Maced. ius diceret, 5, 29. κριθείσης τῆς τοῦ Ζεύξιδος γνώμης, probata ſent. 5, 52. κεκριμένος περί τι, probatus in aliquo genere,

genere, 5, 53. διὰ μάχης κρίνειν τὴν ἔφοδον, acie decernere, 5, 79.

κριοκοπεῖν, ariete percutere, 1, 42.

κρίσιν ἀποδοῦναί τινι, caussam alicuius cognoscere, 5, 16. λαμβάνειν, exitum habere, *de proelio*, 16, 3.

κριτήριον καθίζειν, iudicium constituere, 9, 27. κριτήριον ἴσον, iudicium aequum, E. L. 4.

κριτικὸς Ἰσοκράτης, E. L. 120.

κρούειν πρύμναν, 16, 2. retro agere nauem, h. l. de eo, cuius nauis ab impetu haeserat in naui hostili, et qui retro nauigando auellere tentabat: vsitatius est κρούσασθαι πρ. v. *de hac phrasi Gron. Obs. 4. p. 408.*

κρουσματικὴ λέξις, vox similis sono fidium et neruorum, i. e. *sine sensu*, 3, 36.

κτηματικοί, diuites, 5, 95.

κτήσασθαι, 3, 32. pr. *non necessario de emtione capitur, sed ad Thucydidis normam, ad cuius dictum* 1, 2. *alluditur*, qui κτῆμα τῷ ἀγωνίσματι *opponit, vt Polybius* μάθημα, c. 31.

κτῆσις, de fundis et praediis, 6, 46. *opp.* ἔπιπλα. κτῆσις ἔγγαιος. v. ἔγγαιος.

κυαθίζειν, hauríre, velut cyatho, 8, 7.

κυδεστέραι ἐλπίδες, melior spes, 3, 97. *sic edd. at scribendum sine dubio* ἐπικυδ.

κυδοιμός, tumultus, 5, 48. *vox poet.*

κυκλεῖν, circumdare, 1, 34. ἄνεμοι κυκλοῦντες θάλασσαν, agitant, 11, 27. *nisi leg.* κυκῶντες. Sed sic κυκλεῖν *Diodor.* 18, 59.

κύκλωσις, cum exercitus cingitur ab hostibus, 3, 65.

κύκνειον, cantio cygnea, E. L. 93. 114.

κυρία τινός, absoluta potestas alicuius rei, 6, 11. 13.

κυριεύειν ἀσφαλῶς, tenere, 4, 6. potiri, 4, 75. κυριεύειν τινὸς ζωγρείᾳ, 5, 20. τῆς ἐπιβολῆς, intercipere, 8, 14.

κύριός ἐστι καὶ ζημιοῦν καὶ ἐγχειρίζειν, ius habet mulctandi etc. 6, 35. κύριος λόγος, oratio, quae proprie ad caussam pertinet, 15, 32. κυριώτατον τὸ πρὸς τὴν ἐπιβολήν, quod maxime prodest, 4, 81.

κυρίως διασαφεῖν, perspicue, sine ambagibus explicare, docere, 8, 21.

κυροῦν τι πρός τινα, *apud* vel *per* aliquem, 6, 11.

κύρτωμα μηνοειδές, *de forma aciei*, 3, 114.

κῦτος τῆς πόλεως, 5, 59. *eleganter* vrbs ipsa, *quoad muris comprehenditur*, vt κῦτος ψυχῆς *ap. Platon. Cicero vertit* animum. *Ios. A.* 8, 4. 3. τὸ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν κῦτος, *et alia, quae etiam in Lexicis reperiuntur.*

κωθωνίζεσθαι ἀφ' ἡμέρας, de die potare, E. P. 90. *quo verbo et* οἱ ὁ *vsi Esth.* 3, *extr. et Aristot. Probl.* 3, 14. *add. Cl. Wesselingius ad Diodor. T. I. p.* 345.

κωλυσιεργεῖν, 6, 13.

κωμικὸς μάρτυς, E. P. 43.

κωπηλατεῖν, 1, 21.

κωφός, obscurus, qui intelligi non potest, *de narratione*, 5, 21.

Λαβίς,

Λ.

Λαβὶς, fibula, 6, 21.

λαλεῖν τινι, communicare cum aliquo clam consilia, *in partem deteriorem.* τῶν πλαγίων κατεσκευασμένων, αὐτὸν πλάγιον ἐν τῷ πολέμῳ γεγονέναι καὶ λαλοῦντα τῷ Περσῇ, E. L. 93. *init.*

λαλιὰ, sermo vulgi, fama, 1, 32. 14, 7. περί τινος, sermo de re aliqua, *nempe grauis de re graui inter amicos*, E. P. 113.

λαμβάνειν γυναῖκα, ducere in matrimonium, E. L. 82. ἐν Φέρνῃ λαβεῖν, E. L. 82. ἐν χάριτι καὶ δωρεᾷ, 1, 31. πόλιν, capere, 3, 61. τριβὴν, produci, 3, 78. κοιλίαν λαμβάνειν, pinguescere, E. P. 137. εἰς χεῖρας, v. χείρ. *pro quo et est* λαμβάνειν *simpliciter*, 1, 69. *bis.* τὰ λαμβανόμενα, praeda, 4, 3.

λαμπρὸς ἄνεμος, 1, 44. κίνδυνος, magnum, perspicuum, 1, 45. *nam et in malam partem dicitur, v. Doruill. ad Charit. p.* 483. μάχη, 10, 12. λαμπρὰ ἐσθὴς, candida, 10, 4. τὸ λαμπρὸν τῆς προθυμίας, magnitudo alacr. E. P. 89. λαμπρότερος τῇ γενναιότητι τῆς ψυχῆς, acrior, 16, 4.

λαμπρῶς, παρασπασόντες ἀπροσδοκήτως, λαμπρῶς ἐχρήσαντο τοῖς πράγμασι, cum inopinato irrupissent in vrbem, insolentius se gessere, sc. ex opinione victoriae etc. 4, 57.

λανθάνω, ἔλαθον ἔξω πελάγιοι, sc. γεγονότες, 1, 37.

λαὸς, ἀποσῆναι τὰς λαὰς, captiuos, non milites, ex vrbibus et agris abactos, 4, 52.

λάσταυρος, impudicus, E. P. 19.

λάφυρον ἄγειν ἀπὸ λαφύρα, quid sit, 17, 4. 5. add. ἐπικηρύττειν.

λαφυροπωλεῖον, 4, 6.

λέγειν κρίσεις, caussas agere, E. P. 114. τί λέγων κατέχει Ἐχῖνον etc. quibus de caussis, quas caussas commemorare possit, propter quas etc. 17, 3.

λείπεσθαι μάχῃ, vinci, 5, 101.

λειτουργία, de excubiis, 6, 33. ἐπὶ τῶν λειτουργιῶν τεταγμένος, praefectus operis militaribus, 3, 94.

λεπὶς χρυσῆ, lamina aurea, qua quid est inductum, 10, 24.

λεπίζειν, laminam detrahere, qua inductum quid erat, 10, 24. E. L. 38.

λευκόπετρον, petra nuda, 3, 53. λευκόπετρα, 10, 27.

λίβερτος, vox lat. ὁ προσφάτως ἠλευθερωμένος, E. L. 97. *sed priori loco videatur legendum* λιβερτίνας.

λιγνὺς, fuligo, 1, 48.

λιθάζειν, lapides iaculari, 10, 26.

λιθεία, materia saxorum ad aedif. 4, 52. *al.* λιθία. *v. V. L. Ios.* 8, 2, 9.

λιθοφόροι, catapultae, alias λιθοβόλοι, 4, 56.

λιμόψωρος, 3, 88. scabies e fame et victu sordido.

λιπαρεῖν, 14, 7. τινὰ, diligenter consolari, 8, 16. τὰς τραπέζας καὶ τὰς βωμὰς, affectari, E. P. 129.

λιτὸς, περικεφάλαιον λιτὸν, *de galea, vel tegumento capitis velitari, siue tenue, vt*

cetera velitum, siue, vt placet Cl. Reisk. crista carens, 6, 20.

λόγια, 3, 113.

λόγιος, 6, 43. *epith. historici et cuiuscunque scriptoris*, doctissimus, *etiam* disertissimus, *v. Gron. ad Herodot. II, 3. et Wessel. ad Diod. T. I. p. 116.*

λογισμοὶ τοῦ βιάζεσθαι, consilia de vi adhibenda, 4, 71.

λόγος, λόγοι, narrationes. v. ἐνδεχόμενοι. λόγον ἀποδοῦναι, de narrationibus, 3, 37. δοῦναι ἑαυτῷ, secum reputare, 8, 12. ἐκ τῶν κατὰ λόγον, ex ipsa re, 3, 64. τὰ κατὰ λόγον, quae res postulat, 8, 1. εἰς πραγμάτων λόγον, quoad res, in rebus gerendis, 2, 13.

λογοποιεῖν κατά τινος, rumores contra aliquem fingere, E. L. 73.

λοξότερον ἔχειν πρός τινα, non satis fidere, non satis probare quem, 4, 86.

λοχᾷν τὴν φιλίαν, captare, 3, 40.

λύειν, ἔλυσαν ἐκ τῶν τόπων, mouerunt ex locis illis, *pro* ἀνέλυσαν, *quod est vsitatius. Et potuit syllaba* αν *absorberi a praecedentis verbi vltima. Sed tamen et in re nauali* λύειν *dicitur de soluentibus e portu.* 2, 32. τὰς ἁμαρτίας, corrigere peccata, s. veniam peccatorum consequi, 5, 25. τὸν ὅρκον, 6, 56. λυομένης ἀδικίας, sublata iniuria, 4, 27.

λυκέα, 6, 20. tegmen capitis e lupina, vt κυνῆ.

λύκου βίον ζῆν, E. P. 70.

λυμαίνεσθαι τι, 1, 48. τὰς ἐπιβολάς τινος, irritum reddere, 2, 45. τὰ πλήθη, corrumpere, 6, 7 τὴν τῶν πολλῶν προαίρεσιν, E. L. 67. τοὺς πέλας, aliis nocere, vt obtrectando etc. 4, 87.

λύσις, περὶ λύσεως τῶν φυγάδων, *videtur legendum* κτήσεως, de restituendis bonis, E. L. 46. πράγματος, remedium, 6, 36.

λυσιτέλεια περὶ τὸν χρόνον, lucri studium e tempore, *in re pecuniaria*, E. P. 120. *de reditu et fructu agrorum dixit Ioseph. 16, 9, 1.*

λυσιτελὴς, μερίτης γενόμενος τῶν ἐκ ῥᾳδιουργίας λυσιτελῶν, commodorum, E. P. 50. *nisi leg.* λυσιτελειῶν, *vt Iosephus habet* λυσιτέλειαν τῆς γῆς, 16, 9, 1. *quod tamen non est necesse.*

λυττῶν θυμὸς, 5, 11. λυττῶντος θυμοῦ ἔργα, E. P. 129.

λωβᾶσθαι, vexare, *de militibus, qui compilant et male tractant homines*, 4, 18.

λωποδύτης, praemiator, 13, 4.

M.

Μαγγανεύειν πρὸς τοὺς θεοὺς, in precibus vti blanditiis et verborum lenociniis, 15, 27.

μακαριστὸς, qui felix vulgo praedicatur, 10, 37.

μάκρυνσις, amplificatio narrationis, 13, 34.

μαλακὸς, v. πρόβατον.

μᾶλλον, *pro* μάλιστα, ὡς πρὸς τὴν κορυφὴν μᾶλλον τοῦ προειρημένου χώματος.

χήματος, 2, 16. *cum* ὡς, ἀδεινὸς μᾶλλον — ὡς τῆς σωτηρίας, 11, 3. *ſed τὸ ὡς vitioſum videtur et e finali in κινδύνοις ortum.*

μανιακοὶ, μανιακοῖς χρυσοῖς, 2, 29. *ſcribendum videtur μ - αῖς χρυσοῖς vt habet Mſ. Aug. v. Suid. in h. v. ſed rurſus eſt c. 31. vbi explicantur.*

μαρτυρεῖν, demonſtrare, E. P. 80.

μαρτυρίαι τῶν συμβεβιωκότων, teſtimonia aequalium, coaeuorum, 10, 9.

μαρτύριον ποιεῖν τι, pro argumento vti aliqua re, E. L. 67. μαρτύρια πρὸς πίστιν, argumenta, E. L. 22. 32. μαρτυρίῳ χρήσασθαι πρὸς τὴν ἀλήθειαν, argumento veritatis, 1, 20.

μαστοειδὴς λόφος, 5, 70.

μαστὸς, tumulus, 1, 56.

ματαιοπονεῖν, 9, 2. E. L. 55.

μαχαιρομαχεῖν, 10, 20.

μεγαλεπίβολος, ad magnas res aptus, ſ. magna ſpectans, E. P. 54.

μεγαλομερέστατα, E. L. 25. μεγαλομερέστερον, E. L. 56. v. ſ.

μεγαλομερία καὶ δύναμις τοῦ πολιτεύματος, reip. amplitudo et potentia, 1, 26.

μεγαλομερῶς, copioſe, magnifice, 17, 36. E. L. 3. large, E. L. 25. ἀποδέχεσθαι, laudare ornatiſſimis verbis, E. L. 46.

μεγαλωστὶ, E. L. 28.

μεθάρμοσις δεσποτῶν, mutatio dominorum, E. L. 9.

μεθίστασθαι, loco (magiſtratu) mouere, 4, 23.

μεθοδεύεσθαι, in dicendo vti artificiis, per quae homines falluntur, E. L. 144.

μελανίαι καὶ σηπεδόνες ταῖς ψυχαῖς ἐπιφύονται, ſunt nigrae maculae, v. c. in puſtulis et vlceribus, periculum vltimum denunciantes; *Hippocrates vocat* μελάσματα, 1, 81.

μελέτη, αἱ μελέται τῶν ὅπλων, exercitationes armorum, 10, 20.

μεμψιμοιρητέον, reprehendendum eſt, 4, 60.

μένειν παρ' αὑτὸν, ſui compotem manere, 11, 12. τὴν ἐπιφορὰν, excipere, 6, 4.

μερίζειν σφᾶς αὐτὰς, inter ſe partiri res, operas, 2, 25.

μερὶς, μεγάλην μερίδα ἔχει ἐν τοῖς πολεμικοῖς, magnam vim, vtilitatem habet, 10, 39.

μερισμὸς ποταμοῦ, qui fit per ἐκτροπὰς, canales, 9, 35. τῆς Ἀκαρνανίας, partitio inter plures, 9, 28.

μερίτης, οἷς μερίτης γενόμενος τῶν λυσιτελῶν, quibuscum participabatur etc. E. P. 50. μερίτην γίγνεσθαι τινὸς, partem capere alicuius rei, 8, 24. cf. 4, 3. μερίτην ποιεῖν, 4, 29.

μέρος, αἱ ἐπὶ μέρους πράξεις, hiſtoriae particulares, E. P. 11. ἀνὰ μέρος, pro virili, 4, 20. οἱ κατὰ μέρος ἡγεμόνες, ordinum ductores, 6, 20. οἱ κατὰ μέρος πόλεμοι, ſingula bella, 1, 4. κατὰ μέρος γράφειν ἱστορίαν, ibid. οἱ κατὰ μέρος, ſinguli, 5, 103. τὰ κατὰ μέρος πράγματα, res priuatae, 1, 16.

μεσάγκυλον, haſta amentata, E. L. 37. *ab* ἀγκύλος, *quod amentum interpretantur Pollux et alii Gramm. unde* ἐναγκυλῆσθαι, amentum addere, *dixit*

Xenophon Exp. Cyr. IV. p. 283. vbi v. Hutch.

μεσίτης, E. L. 80.

μεσόκοιλος, in medio humilis et depressus, 10, 10.

μεσολαβεῖν, interfari, 16, 19.

μεσοπύργιον. 9, 34.

μεταβάλλεσθαι πρός τινα, transire ad aliquem, alicuius partes, 5, 47.

μεταβιβάζειν τὸν πόλεμον εἰς, transferre, 1, 41.

μεταβολή, ἐκ μεταβολῆς, agmine conuerso, 3, 69.

μεταδιδόναι τινὶ, consultare cum aliquo, E. L. 92.

μετάθετος τύχη, inconstans, 15, 6.

μετακαλεῖν ἀπό τινος, auocare, abstrahere, 14, 1.

μετακαθοπλίζειν, aliter armare, 3, 88.

μεταλαμβάνειν, respondere dictis, 10, 35.

μεταλήψεως ἐκ, 2, 33. permutatione *sc. armorum* facta, *sumto post hastam gladio*, s. vicissim, *vt clare est*, 11, 16.

μέταλλα, cuniculi, 16, 10.

μεταλλαγή, abitus, 4, 21.

μεταναστῆσαι, in alias sedes transferre, 3, 5.

μετάνοια, mutatio consilii, partium, 4, 66.

μεταπίπτειν, mutare se, alium fieri, 5, 49.

μεταπορεύεσθαί τι, vlcisci, 5, 10. τὰ ἀδικήματα, 2, 8. τὴν ἀσέβειαν, 2, 58. τὴν ἀρχήν τινι, alicui competitorem esse, 10, 4.

μετάστασις, mors, E. P. 134. submotio ab administratione reip. magistratu etc. 5, 56.

μεταστρατοπεδεύειν, 3, 113.

μετατίθεσθαι τὴν ἄγνοιαν, emendare s. corrigere, 11, 23.

μεταχειρίζεσθαί τινα, aliquem in potestate habere, 15, 32.

μετεωρίζειν τινα, efferre, inflare, E. L. 46. τινὰ, aliquem allicere ad perfidiam etc. 5, 70.

μετεωρίζεσθαι, efferri spe, E. L. 130. efferri animo, 3, 70.

μετεωροδοκεῖν τινὰ, arrigere animum alicuius ad bene sperandum, E. P. 97. *v. Vales.*

μετέωρος, elatus animo, 3, 83. φύσει, elatus, E. P. 65. ἦν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, cogitabat Alex. petere, E. P. 49.

μέτρημα, modus, v. c. frumenti dandi, 6, 36.

μετρητὴς οἴνου, 2, 15.

μετρίως, facile, temere, 9, 19.

μετωπηδὸν, 11, 20. ἡ μετωπηδὸν ἔφοδος, 2, 27.

μέχρι τούτων, quoad haec agebantur, 11, 1. μέχρις ἦν, quoad vixit, 2, 43.

μηδ' ὅτι, nedum, 14, 5.

μηνίσκος, 3, 116.

μηχανὴν πᾶσαν προσφέρεσθαι, summa ope laborare, 1, 18. πανουργεῖν, artificium, astum adhibere, E. L. 91.

μικροδοσία, tenuitas in donando, 5, 90.

μικροληψία, tenuitas munerum acceptorum, ibid.

μικρολογία, nimia diligentia in re pecuniaria, E. P. 120.

μικρὸς, παρὰ μικρὸν, paullum, 12, 11. facile, celeriter, 15, 6. ἀποτέρω μικρὸν, ibid. v. ὑδρεία.

μιξέλληνες, 1, 67.

μισθοδοτεῖν, stipendia dare militibus, 15, 18.

μισθοδότης, qui stipendia soluit, 6, 19.

μισο-

μισοπονηρεῖν, improbos odisse, 9, 33.

μισοπόνηρον, τὸ, τῶν Ῥωμαίων, E. P. 127.

μισοπονήρως χρήσασθαι τοῖς αἰτίοις, odium in malos puniendis sontibus ostendere, E. L. 105.

μίτος, κατὰ μίτον ἐξυφασμένος, filo continuo, 3, 32. de libris, in quibus est perpetua et continens rerum series.

μνάομαι, ἐμέμνητο, mentionem fecit, i. e. retulit ad consilium, E. L. 41.

μονήμην ποιεῖσθαι, differere, 2, 7.

μολεῖν εἰς τὴν πατρίδα, E. P. 107.

μονόξυλα, lintres, 3, 42.

μυδᾷν, humescere, 6, 23.

μυρεψικὸς κάλαμος, 5, 45.

μυριοπληθεῖς ἀγροί, fertilissimi, E. P. 134.

μυχθίζειν, subsannare, 15, 24.

μυχὸς Ἀδρίου, sinus, 2, 14.

μύωψ, μύωπας προσθεῖναι, calcaria subdere, 11, 16.

N.

Ναυαρχὶς, praetoria nauis, 1, 51.

ναυλοῦσθαι, conducere nauem, E. L. 114.

ναυπηγήσιμα ξύλα, 5, 89.

ναυτικοί, pro ναύταις, 6, 11. et alibi.

νεαλὴς, recens, nondum fatigatus, 3, 73. στρατιώτης, tiro, 10, 14.

νεανικὸς ἀγὼν, acerrimus, E. L. 89, 10, 28. ἀκροβολισμὸς, 3, 102. πρᾶξις νεανικὴ, industria in rebus agendis.

νεκρὸς, πολλοὺς νεκροὺς ἐποίησαν, multos interfecere, 2, 34.

νέμομαι, 6, 45. νενεμημένοι, sunt adscripti numero athletarum: vsitatius est προσνενεμημένοι.

νέος, νέοι, de militibus quibuslibet, more Romano, ἀγαγόντες οἱ νέοι τὸν θρίαμβον etc. 1, 88.

νεοσύλλογος, de militibus tironibus, 1, 61. 3, 70.

νεύειν ἐπὶ, vergere, 3, 39. μηδαμῶς, 6, 8. πρὸς μέρος τι, 9, 5. πρός τινα, 6, 48.

νευροκοπεῖν τοὺς ἐλέφαντας, E. L. 107.

νεωλκεῖν, subducere naues, 1, 29.

νεωτερικοὶ ζῆλοι, iuuenilia studia, E. P. 33.

νὴ, καὶ νὴ Δία, 6, 11. 6, 14. et vero etiam.

νησίζειν, insulae similem esse, χωρίον νησίζον, insula fluuialis, 3, 42.

νήπτης, sobrius, E. P. 98.

νίκημα, victoria, E. P. 56. tropaeum, nisi scripturae vitium est. v. ἀντεπιγρ.

νικητικὸς, ad vincendum aptus, E. L. 58.

νομαδικὸς, pastoralis, 8, 24.

νομὴ τοῦ πυρὸς, 1, 48.

νομιζόμενα, τὰ, de sacris, 3, 11.

νόμιμα βασιλικὰ, ius regium, 2, 8.

νόμος, ἐν χειρῶν νόμῳ καταστρέφειν τὸν βίον, in proelio perire, v. χείρ. 11, 2. 3, 63.

νοσφισ-

νοσφισμὸς ἐκ τῶν ἀλλοτρίων, E.P.125.

νυνεχία ἀνδρὸς, 4, 82.

νυκτέρευμα, ſtabulum vbi noctu ſtant pecora, 12, 2.

νυμφαγωγεῖν, ſponſam deducere, E. L. 60.

νυμφαγωγία, deductio ſponſae, E. L. 60.

Ξ.

Ξενηλατεῖσθαι, expelli, 9, 23.

ξενίζεσθαι, 3, 45. τινὶ, mirari inſolentiam rei, 1, 23.

ξενικὸς πόλεμος, externum bellum, 1, 71.

ξενισμὸς, inſolentia, 15, 17.

ξενιτεύειν, peregrinari in loco, hoſpitem eſſe, 12, 16.

ξενολόγοι, qui militem externum conducendi cauſſa mittuntur, 5, 63.

ξενολόγιον, copiae mercenariorum, E. L. 89. 115.

ξυλεία, 3, 42.

ξυλήφιον, tabella, 6, 32. *al.* ξυλίφ.

ξυλοκοπεῖσθαι, fuſte percuti, 6, 35.

ξυλοκοπία, fuſtuarium, ibid.

O.

O, τὰ μὲν, ἃ δὲ, 15, 38.

ὀβολὸς, τεττάρων ὀβολῶν, *eſſe dicitur medimnus Siculus tritici, hordei duorum,* 2, 15. *Mox obolum conſtare ait duobus aſſibus,* ibid. *Sed Polybium rotunde locutum eſſe, et quartam partem oboli eſſe ſemiſſem cum ſextante, ſingulos adeo obolos aequare duos aſſes cum beſſe, docet Gronov. de Seſtert. 3, 2. Ita fere reſpondet ſeſtertio nummo, vetere aeſtimatione. Atque Polybiana traditio conſentit Ciceroni in Verrinis, qui modium tritici decumani in Sicilia aeſtimari ait quatuor ſeſtertiis.*

ὁδοιδοκὸς, graſſator, E. P. 50.

οἰακίζω, clauum teneo, 3, 43. torqueo et conuerto velut clauum, 8, 7. *add. Diod.* 18, 59.

οἰκεία, ἡ, patria, ſedes, *ſaepe. ſed interdum vitioſe pro eo legitur in edd.* οἰκία, *vt* 4, 19. *vbi ed. pr. recte* οἰκεία, *item,* 67. *vt viciſſim interdum* οἰκεία, *pro* οἰκία, *vt* 2, 37. *vbi correxi, vt et in* E. P. *extr.* et 4, 58.

οἰκεῖος, πάντα ἦν οἰκεῖα τῆς μεταβολῆς, omnia erant apta, ſ. prona ad m. 14, 9. οἰκεῖον εἶναι τῆς ἐπανορθώσεως, ſtudere reparandae rei ſ. E. L. 63.

οἰκείως, ſimiliter, 8, 3. v. *Suidas in h. v. proprie tamen eſt,* accommodate, *ſcil. ad Romanam rationem.* οἰκείως τι-

τὸς

πρὸς πράγματος, apte ad rem, 15, 10.

οἰκήσιμος, 3, 55.

οἰκογενὴς, verna, E. P. 109.

οἰκοδομία, munitio viae, 3, 55. v. ἐξοικοδ.

οἰκονομεῖν δι' αὑτῶ ὑπὲρ τῶν ὅλων, per se de summa rep. constituere, 4, 26. ταῦτα οἰκονομήσας, his ita gestis ac constitutis, 4, 67. τὰ οἰκονομέμενα, res et modus rei gestae, E. L. 53.

οἰκονομία τῶν γεγονότων, alibi χειρισμὸς, 1, 4. ratio rei gerendae. add. 3, 33. εἰς τὴν οἰκονομίαν, ad rem, oppugnationem administrandam, 4, 65. οἰκονομία λαφύρων, distributio, 4, 86 τὸ πρᾶγμα λαμβάνει τὴν οἰκονομίαν, res ad actum venit, 5, 40. οἰκονομία φύσεως, 6, 7. ἐν ὑπαίθροις, 6, 10. οἰκονομία περὶ τὰς τῶν πόλεων καταλήψεις, methodus, 10, 16.

οἰκόπεδον τῆς πόλεως, solum, 15, 23.

οἶκος, ἐπ' οἴκου, domum, 2, 54.

οἷος, οὐχ' οἷον — ἀλλ' ἐδὲ, non modo non — sed nec, s. non modo, sed ne quidem, 1, 20. 3, 83. 11, 17. non modo non, sed etiam, 15, 16. et saepe alibi.

ὀλιγαρχικοὶ, qui oligarchiae fauent, 4, 31.

ὀλιγοπονία, ignauia, 16, 13.

ὀλίγος, κατ' ὀλίγους, paullatim, 8, 31. παρ' ὀλίγον, prope, E. L. 9.

ὄλεθος νεκρῶν, strages, 15, 14.

ὅλος, ὅλος ἦν πρὸς τὸ etc. 3, 94. ὅλον αὐτοῖς ἦν καὶ τὸ πᾶν, omnia ipsis ille erat, 5, 26. ὅλῃ εὐνοίᾳ, cum aliquem simpliciter et sine exceptione amamus, 1, 14. τὸ ὅλον ἀχρεῖται, omnino inutilis redditur, ibid. τῶν ὅλων ἐλπὶς, spes imperii, 5, 102. καταπλήξασθαί τινα τοῖς ὅλοις, prorsus perterrefacere, E. L. 19. ἐξεσία περὶ τῶν ὅλων, imperium orbis terrarum, E. P. 117. εὐδοκεῖσθαι τοῖς ὅλοις, vniuerse quidem probare, E. L. 46. extr.

ὁλοσχερὴς παρασκευὴ, apparatus summa ope factus, 1, 13. ὁλοσχερέστερον ἐμπλέκεσθαι ὥς τι, 1, 17. ὁλοσχερὲς προτέρημα, victoria plena. 1, 18. φόβοι ὁλοσχερεῖς, magni, 1, 73. κρίσις ὁλοσχερὴς, praelium vniuersis copiis, quo decernitur bellum, 3, 90. ὁλοσχερεστέρα τιμωρία, grauior, 2, 53. ὁλοσχερέστατον μέρος, pars potior, 3, 37. ὁλοσχερέστερον ἐπιτρέψαι τινὶ, summam rerum permittere, 5, 68.

ὁμοδοξεῖν, idem sentire, 1, 41.

ὁμοίτιος, 2, 57. 4, 33.

ὁμηρεῖαι, 3, 33.

ὁμολογία, καθ' ὁμολογίαν σπένδεσθαι, per compositionem etc. 2, 32. ὁμολογίαι, leges foederis, 3, 18. v. *Bos Animadu. p. 24.*

ὁμόλογος, ὁλοσχερὴς κρίσις ἐξ ὁμολόγου, 3, 90. ἐξ ὁμολόγου φανήσεσθαι τῶν ὑπαίθρων κρατοῦντες, 3, 91. *et* κατὰ τὸ συνεχὲς τρισὶ μάχαις ἐξ ὁμολόγου νενικήκατε Ῥωμαίους, 3, 111. *vbi ed. pr. et MS. Aug.* ἐξ ὁμολογουμένου, *quod aptius videtur Cl. Reiskio: nam* ex compacto, *vt vertit Casaubonus, non conuenit. Enimuero* ἐξ ὁμολόγου *vtroque loco rectum est, sed vertendum* aperte. μάχη ἐξ ὁμολόγου *est* aperto Marte com-

νοσφισμὸς ἐκ τῶν ἀλλοτρίων, E. P. 125.
νουνεχία ἀνδρὸς, 4, 82.
νυκτέρευμα, stabulum vbi noctu stant pecora, 12, 2.
νυμφαγωγεῖν, sponsam deducere, E. L. 60.
νυμφαγωγία, deductio sponsae, E. L. 60.

Ξ.

Ξενηλατεῖσθαι, expelli, 9, 23.
ξενίζεσθαι, 3, 45. τινί, mirari insolentiam rei, 1, 23.
ξενικὸς πόλεμος, externum bellum, 1, 71.
ξενισμὸς, insolentia, 15, 17.
ξενιτεύειν, peregrinari in loco, hospitem esse, 12, 16.
ξενολόγοι, qui militem externum conducendi caussa mittuntur, 5, 63.
ξενολόγιον, copiae mercenariorum, E. L. 59. 115.
ξυλεία, 3, 42.
ξυλήφιον, tabella, 6, 32. *al.* ξυλίφ.
ξυλοκοπεῖσθαι, fuste percuti, 6, 35.
ξυλοκοπία, fustuarium, ibid.

O.

O, τὰ μὲν, ἃ δὲ, 15, 38.
ὀβολὸς, τεττάρων ὀβολῶν, *esse dicitur medimnus Siculus tritici, hordei duorum,* 2, 15. *Mox obolum constare ait duobus assibus*, ibid. *Sed Polybium rotunde locutum esse, et quartam partem oboli esse semissem cum sextante, singulos adeo obolos aequare duos asses cum besse, docet Gronov. de Sestert. 3, 2. Ita fere respondet sestertio nummo, vetere aestimatione. Atque Polybiana traditio consentit Ciceroni in Verrinis, qui modium tritici decumani in Sicilia aestimari ait quatuor sestertiis.*
ὁδοιδόκος, grassator, E. P. 50.
οἰακίζω, clauum teneo, 3, 43. torqueo et conuerto velut clauum, 8, 7. *add. Diod.* 18, 59.
οἰκεία, ἡ, patria, sedes, *saepe. sed interdum vitiose pro eo legitur in edd.* οἰκία, *vt* 4, 19. *vbi ed. pr. recte* οἰκεία, *item*, 67. *vt vicissim interdum* οἰκεία, *pro* οἰκία, *vt* 2, 37. *vbi correxi, vt et in E. P. extr.* et 4, 58.
οἰκεῖος, πάντα ἦν οἰκεῖα τῆς μεταβολῆς, omnia erant apta, s. prona ad m. 14, 9. οἰκεῖον ἄγειν τῆς ἐπανορθώσεως, studere reparandae rei s. E. L. 63.
οἰκείως, similiter, 8, 3. v. *Suidas in h. v. propric tamen est,* accommodate, *scil. ad Romanam rationem.* οἰκείως τινὸς

. τοῖς πράγμασι, apte ad rem, 15, 10.
οἰκήσιμος, 3, 55.
οἰκογενής, verna, E. P. 109.
οἰκοδομία, munitio viae, 3, 55. v. ἐξοικοδ.
οἰκονομεῖν δι' αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ὅλων, per se de summa rep. constituere, 4, 26. ταῦτα οἰκονομήσας, his ita gestis ac constitutis, 4, 67. τὰ οἰκονομούμενα, res et modus rei gestae, E. L. 53.
οἰκονομία τῶν γεγονότων, alibi χειρισμός, 1, 4. ratio rei gerendae. add. 3, 33 εἰς τὴν οἰκονομίαν, ad rem, oppugnationem administrandam, 4, 65. οἰκονομία λαφύρων, distributio, 4, 86 τὸ πρᾶγμα λαμβάνει τὴν οἰκονομίαν, res ad actum venit, 5, 40. οἰκονομία φύσεως, 6, 7. ἐν ὑπαίθροις, 6, 10. οἰκονομία περὶ τὰς τῶν πόλεων καταλήψεις, methodus, 10, 16.
οἰκόπεδον τῆς πόλεως, solum, 15, 23.
οἶκος, ἐπ' οἴκου, domum, 2, 54.
οἷος, οὐχ' οἷον — ἀλλ' οὐδέ, non modo non — sed nec, f. non modo, sed ne quidem, 1, 20. 3, 83. 11, 17. non modo non, sed etiam, 15, 16. *et saepe alibi.*
ὀλιγαρχικοί, qui oligarchiae fauent, 4, 31.
ὀλιγοψυχία, ignauia, 16, 13.
ὀλίγος, κατ' ὀλίγους, paullatim, 8, 11. παρ' ὀλίγον, prope, E. L. 9.
ὄλεθρος νεκρῶν, strages, 15, 14.
ὅλος, ὅλος ἦν πρὸς τὸ etc. 3, 94. ὅλον αὐτοῖς ἦν καὶ τὸ πᾶν, omnia ipsis ille erat, 5, 26. ὅλῃ εὐνοίᾳ, cum aliquem simpliciter et sine exceptione amamus, 1, 14. τὸ ὅλον ἀχρειοῦται, omnino inutilis redditur, ibid. τῶν ὅλων ἐλπίς, spes imperii, 5, 102. καταπλήξασθαί τινα τοῖς ὅλοις, prorsus perterrefacere, E. L. 19. ἐξουσία περὶ τῶν ὅλων, imperium orbis terrarum, E. P. 117. εὐδοκεῖσθαι τοῖς ὅλοις, vniuerse quidem probare, E. L. 46. extr.
ὁλοσχερὴς παρασκευή, apparatus summa ope factus, 1, 13. ὁλοσχερέστερον ἐμπλέκεσθαι ἄς τι, 1, 17. ὁλοσχερὲς προτέρημα, victoria plena, 1, 18. φόβοι ὁλοσχερεῖς, magni, 1, 73. κρίσις ὁλοσχερής, praelium vniuersis copiis, quo decernitur bellum, 3, 90. ὁλοσχερεστέρα τιμωρία, grauior, 2, 58. ὁλοσχερέστατον μέρος, pars potior, 3, 37. ὁλοσχερέστερον ἐπιτρέπειν τινί, summam rerum permittere, 5, 68.
ὁμοδοξεῖν, idem sentire, 1, 41.
ὁμοεθνεῖς, 2, 57. 4, 33.
ὁμηρεία, 3, 33.
ὁμολογία, καθ' ὁμολογίαν παραδοῦναι, per compositionem etc. 2, 32. ὁμολογίαι, leges foederis, 3, 18. v. *Bos Animadu. p. 24.*
ὁμόλογος, ὁλοσχερὴς κρίσις ἐξ ὁμολόγου, 3, 90. ἐξ ὁμολόγου φανῆναι τῶν ὑπαίθρων κρατοῦντας, 3, 91. *et* κατὰ τὸ συνεχὲς τρισὶ μάχαις ἐξ ὁμολόγου νενικηκότες Ῥωμαίους, 3, 111. *vbi ed. pr. et MS. Aug.* ἐξ ὁμολογουμένου, *quod aptius videtur Cl. Reiskio: nam* ex compacto, *vt vertit Casaubonus, non conuenit. Enimuero* ἐξ ὁμολόγου *vtroque loco rectum est, sed vertendum* aperte. μάχη ἐξ ὁμολόγου *est* aperto Marte commu-

commiſſa, *unde ἐξ ὁμολόγου* dicitur, pro ἐκ προφανοῦς.

ὁμολογούμενον ἑαυτὸν κατασκευάζειν, conſtantem ſe praeſtare, E. P. 117. *ſic Lyſias p. 362.* μηδὲν ὁμολογεῖν τῷ τρόπῳ τῶν ἀλλήλων, *nihil ſimile eſſe* etc.

ὁμοπλοεῖν, 1, 25.

ὁμόσε χωρεῖν τινὶ, conſerere manus cum aliquo, 11, 3.

ὀμφαλωτὸς, in vmbilici formam factus, 6, 24.

ὀνειδίζειν τινί, exprobrare, E. L. 93. ὀνειδίζεσθαι, accuſari, obiurgari, 11, 4.

ὄνειος ἀσκὸς, 8, 18.

ὀνειρώττειν, ſomniare, 1, 5. 5, 108. E. P. 75.

ὄνομα, ἐπ' ὀνόματος, nominatim, 5, 33. 6, 52. E. L. 9. 74. ὄνομα τοῦ πολέμου, praetextus belli, 11, 5.

ὀνομάζεσθαι, καλούμενος καὶ πολλάκις ὀνομαζόμενος ὑπὸ τῶν φίλων καὶ συμμάχων, *de Philippo vocato et rogato, ut in Peloponneſum veniret*, 9, 27. *ſed non ſatis concoquo hoc verbum in hac re et ſententia.*

ὀξέως, celeriter, 11, 13. ὀξέως πιστεύειν, 4. 85.

ὀξύβαφον, acetabulum, E. P. 46.

ὀξύτης τῆς μεταβολῆς, celeritas, 2, 57.

ὀπισθόδομος, E. P. 42. *v. Valeſ.*

ὀργὴν φέρειν ἐπί τινα, iraſci, iram intendere alicui, E. L. 28. *Rom.* 3, 5. ἐπιφέρειν τὴν ὀργήν.

ὀρέγεσθαι τῶν πραγμάτων, imperium appetere, 5, 104. τῆς γῆς, contendere verſus littus, 16, 4.

ὀρεοκόμος, E. P. 118.

ὄρθιος, ὀρθίας προῆγον, recta producebant, 11, 21.

ὀρθὸς, erectus expectatione, 3, 113. πρὸς ὀρθὰς, ad angulos rectos, 6, 26.

ὁρίζω, ὡρισμένα δίκαια, iura communia, aut ius gentium, 2, 9.

ὅρκια ἔχειν πρός τινα, foedus, 6, 12. ὅρκια τέμνειν, E. L. 25.

ὅρκος, κατὰ τὸν ὅρκον ἀθροισθέντες στρατιῶται εἰς Ἀρ. e iureiurando, *quo ſc. iurauerant, ſe ad edictum imperatoris adfuturos, quo edixiſſet, non, ut Caſaub. vertit, ut ibi adigerentur iusiurandum*, 3, 68. *ed. pr. habet* ὅρον, *quod placet Cl. Reiskio, pro* tempore dicto; *cuius formae exempla deſidero.*

ὁρμᾶν, *pro* ὁρμᾶσθαι, 1, 3. extr. ὥρμησεν, ὡς καταστρεψόμενος, conuertit ſe ad, 3, 13. ὁρμᾶσθαι ἀπὸ μικρᾶς δυνάμεως, cum parua manu ad bellum ire, 4, 30. ὁρμώμενος ἐξ οἰκίας τοιαύτης, ortus e domo tali, 5, 102. E. P. 114. 115.

ὁρμεῖν, in ſtatione naues habere, 3, 96. ὁρμεῖν ἐν Λεχαίῳ, 5, 101.

ὁρμὴν ποιεῖσθαι, iter intendere, E. L. 85.

ὁρμητήριον, vrbs, in qua eſt velut arx belli et ſedes rerum ad bellum neceſſariarum, 1, 17. *v. Caſaub. ad h. l.* ὁρμητήριον πρὸς τὸν πόλεμον, 2, 51. 52. locus munitus, vnde excurſiones fieri poſſunt ad infeſtandos vicinos, 4, 58.

ὁρμίζειν τὰς ναῦς, deducere in ſtationem, 17, 35.

ὀρνιθεία, auſpicium, 6, 24.

ὅρος εἰρήνης — πολέμου, iura pacis et belli, 4, 67.

ὀρύγματα, cuniculi, 5, 100.

ὅσον

ὅσον ἤδη, 2, 4. 8, 29. cum maxime, *quod alias est*, ὅσον ἔπω. *Nec tamen hic aliquid vitii est. Sic* ὅσον αὐτίκα *eodem sensu ac modo Lucianus dixit, Merced. Cond. 7. Phalarid. 1, 5. vtroque loco tacet Cl. Reizius: posteriori loco bene cepit Gesnerus. Ceterum 2, 41. est* ὅσον οὐκ ἤδη, *vbi* οὐκ *delendum videtur.*

ὅσον ἔπω, vehementer, summa ope, 1, 17. 2, 52. 5, 110. 11, 24. *exemplis multis hanc formam illustrans Periz. ad Aelian. V. H. 12, 57. Doruill. ad Chariton. p. 658.* ὅσον ἄκροι πόδας, E. P. 154.

ὅσος, ὅσοι πλεῖστοι, quam plurimi, 3, 51. *etc.*

ὀττεύεσθαι, suspicari, ominari, praesagire, 1, 12. E. L. 93.

οὐραγὸς, coactor agminis, 6, 26.

οὔριος ἄνεμος, secundus, 1, 44.

ὀφθαλμία, 3, 80.

ὀφθαλμιᾷν περί τι, oculum cupiditatis adiicere, 1, 7. *vt Cicero ait. Suidas* inuidere, *v. Cas. nec male. sed illud h. l. aptius videtur*, 2, 17. E. L. 118.

ὄφλειν γέλωτα, E. P. 145.

ὀφρὺς τοῦ ποταμοῦ, ripa, 2, 33. 12, 13. προσπεπτωκυῖα, eminentia maior, 7, 6. *sed scr.* προπ.

ὀχλοκόπος, popularis, 3, 81.

ὄχλοι, οἱ, *de exercitu*, 1, 15.

ὀχυροποιεῖσθαι, 1, 18.

ὀχυρότης, 5, 62.

ὀψαρτύειν, obsonia condire, E. P. 46.

ὀψαρτυτὴς, E. P. 39.

ὀψὲ ποιούμενον τὰς ἐξαγωγὰς, educentem copias in aciem, *non* vesperi. *sed* sero, multo iam et prouecto die, 11, 20.

ὄψις, εἰς ὄψιν ἐλθεῖν, E. L. 97.

ὀψωνιάζεσθαι ὑπό τινος, stipendium accipere ab aliquo, E. L. 41.

ὀψωνιασμὸς, distributio stipendii, 1, 66. 5, 64.

Π.

Παίγνιον, carmen ludicrum, E. P. 66.

παιδικῶς, puerili more, 3, 11.

παιδομαθὴς, a puero doctus, 3, 71.

παλαίειν συμφοραῖς, conflictari cum malis, 2, 56. 4, 32. φυγαῖς καὶ ἀναδασμοῖς, vexari, 4, 81.

παλαιστὴς, 1, 21. *nomen mensurae, de qua v. Perizon. ad Aelian. V. H. 13, 3. hinc* παλαιστιαῖος, 8, 6.

παλιμπροδοσία, 5, 96.

παλινδρομεῖν πρὸς τὰς τῶν Καρχηδονίων ἐλπίδας, E. L. 1.

παλιρρύμη τῆς τύχης, conuersio fortunae, 15, 7.

παλίντροπος, 5, 16. παλιντρόπως τῆς ἐλπίδος ἀποβαινούσης πρὸς τὰς ἐξ ἀρχῆς ἐπιβολὰς, 14, 6.

παλίρροια τῶν πραγμάτων, conuersio rerum in deterius, 1, 88.

παλίσσυτον ὁρμᾷν, retro ruere, 15, 12.

πάμφορος, fertilis, 3, 17.

πάνδημος λαλιὰ, sermo vulgaris, 3, 20.

3, 20. δόξα, gloria apud omnes, E. P. 117.

πανευέφοδος, ον, facilis aditu, 4, 56.

πανηγυρικώτερον διάγειν τί, leuiter, et ad oſtentationem magis, quam accurate, 5, 34.

πανικὸν ἐμπίπτει, 5, 110.

παντέλεια τῆς καταφθορᾶς, 1, 48.

παρὰ, παρὰ τὴν συνουσίαν, inter conuiuium, E. L. 37. παρὰ πλάγια, ad latera, 5, 7. παρ' ὅλην τὴν πραγματείαν, per totam hiſtoriam, E. P. 113. παρὰ τί, quare, 17, 24. παρ' αὐτὰ μὲν οὐκ ἐπράχθη, non ſtatim, *pro* παραυτίκα, 5, 95. 107.

παραβάλλειν νηΐ, impetum facere in nauem, 15, 2. εἰς πόλιν, adire vrbem, 12, 3. εἰς χώραν, ingredi cum exercitu, E. L. 21. τινὰ τινὶ, obiicere et tradere in poteſtatem, E. P. 141. παραβάλλειν, collocare milites locis idoneis, *quod alias apud Polybium eſt* παρεμβάλλειν, *vnde ſuſpicetur quis ſcribendum* παρενέβαλε, 1, 40. παραβάλλεσθαι, periculum adire, 1, 37. 7, 6. τοῖς δεινοῖς, idem, 10, 12. periclitari, tentare cum periculo, 1, 41. tentare aleam proelii, 1, 60. audere, 1, 70, 17, 34. temere audere, 3, 90. in longitudinem collocari, 6, 25. τοῖς ὅλοις, acie decernere, 3, 95.

παραβλέπειν, praetermittere, non videre, 6, 43.

παραβοηθεῖν, 3, 51. *pro* βοηθεῖν, 10, 38. εἰς πόλιν, occupare praeſidio vrbem, coniicere ſe in vrbem, defendendi cauſa, 5, 71. E. L. 13.

παραβολὴ, ἐκ παραβολῆς, impetu directo et aduerſo, 15, 2.

παράβολος, temerarius, 11, 18. τόλμα, miranda, inuſitata audacia, 1, 69. 8, 12. ἀγὼν, anceps certamen, 1, 42. 45. 58. τόπος, periculoſus locus, *ibid.* et 5, 14. τὸ παράβολον, audacia, 3, 61. τῆς αἱρέσεως, audacia conſilii, 1, 20.

παραβόλως, audaciſſime, 3, 17. cum magno periculo, 1, 39. κινδυνεύειν, 12, 18. χρῆσθαι τῷ πολέμῳ, acerrime, fortiſſime, 2, 47. *mirabiliter*, παραδόξως, *bis eſt ſine dubio*, 1, 58. (*et ſic etiam accipi poſſit ibidem* παραβολώτερον ἀγώνισμα, *quod tamen malim* periculoſius *interpretari.*) *Nam pro ſynonymo mox eſt* ἀπίστως.

παραβραβεύεσθαι, iniuria affici in iudicio, cum iudices corrupti v. c. pecunia, contra eum iudicant, qui vincere debebat: ἐγκαλοῦντες τοῖς κρίμασιν, ὡς παραβεβραβευμένοι, διαφθείραντος τοῦ Φιλίππου τοὺς δικαστάς. *Similiter fere accipiunt Lexica* καταβραβεύεσθαι, *apud Demoſth. Mid. p.* 70. *velut ſit* fraudari brabeo debito, atque ita iniuria adfici, *cum clarum ſit, nil aliud ibi eſſe, quam* ignominia adfici, *vnde* τῷ καταβραβευθέντι, *iungitur* ἀτιμωθείς. E. L. 46.

παραγγελία, imperium, ſ. actus imperii, 6, 25. τόπος ἐπιτηδειότατος πρὸς σύνοδον καὶ παραγγελίαν. *eſt autem ſermo de loco caſtrorum, vbi praetorium eſt.*

παράγειν, *nautae dicuntur*, cum non

non recta curſum faciunt, ſed per anfractus, cedentes ventis, fluctibus, 4, 44. παράγεσθαι εἰς τὰ πλήθη, prodire in concionem, E. L. 114. *quod etiam Lyſias de teſtibus dixit, in publicum productis.*

παραγινώσκειν, praelegere, recitare, *ſc. teſtimonii cauſſa,* 3, 21. παρεγίνωσκον πλεονάκις τὰς συνθήκας, in diſceptatione cauſſae ſaepe recitabant verba foederis; *quod tamen non ita intelligendum, vt παραγ. ſit ſimpliciter* legere, *aut* recitare: *ſed ineſt vis lectionis factae, vt comparentur verba cum cauſſa, et inde colligatur, iuſtum ſit, de quo quaerimus, nec ne. v. de h. v. et* παραναγινώσκειν, *Cl. Taylor. ad Demoſth. T. II. p. 469.*

παραγράφεσθαι, 9, 25. circumſcribi e rationibus, libro, etc. i. e. *tolli, quod quae ſublata et omiſſa volumus, ea circumducimus. Hinc Ioſephus XVI, II, 5.* παραγραφὴ κακῶν, ſublatio malorum et liberatio a malis.

παραγυμνοῦν, ἐπειδὴ παρεγυμνώθη, cum palam factum, cognitum eſſet, quod ante erat obſcurum, 1, 80.

παραγωγὴ, adductio militum in aciem a tergo, vt noui ordines fiant, et in παρεμβολῇ ordinibus inſerantur, 10, 21. τῶν πατέρων, honores et dignitas parentum, E. P. 92. *v. Valeſ. idem quod* προαγωγή. παραγωγὴν ποιεῖσθαι, adducere, admouere (naues) 8, 6.

παραγωγιάζειν, *cum accuſ.* vt πολ-

ὄντας, portorium exigere ab aliquo, 3, 1. 2. 4, 44. a παραγώγιον, τὸ, portorium, 4, 47.

παραδειγματίζειν τὴν ἑτέρου ἀτυχίαν διὰ τῆς ἰδίας εὐεξίας, inſignem, conſpicuam facere, *ſed in contumeliam,* E. P. 138. μετὰ τιμωρίας, 2, 60.

παραδειγματισμὸς, ignominia militaris, *vt* κριθοφαγία, 6, 36. poena, 15, 20. poena ignominioſa, *item* tormenta, E. P. 106.

παραδεικνύω, demonſtro, 3, 21.

παραδιδόναι, πρὸ τοῦ παραδοθῆναι τὸ σύνθημα, *niſi* ἀναδ. *legendum, vel* ἀποδ. 2, 68. τῆς ὥρας παραδιδούσης, *intell. vel* ἑαυτὴν, *vt Caſaub. cepit,* vere appetente, *vel,* cum ver daret facultatem, E. L. 35.

παραδογματίζειν, E. L 63. *Caſaubonus vertit,* decretis ſuis eludere. *Sed analogia linguae fert,* ſecus, male decernere, *et ſine caſu perſonae,* vt παραλογίζεσθαι *et ſimilia. Vereor, ne verum ſit* παραδειγμάτιζον, contemtim et contumelioſe tractabant, *cui conſentiunt ſequentia.*

παραδοξολογία, rerum mirabilium et inſolentium commemoratio frequens, *quam reprehendit Polybius in hiſtoricis, videt etiam Lucianus in Ver. Hiſt.* 3, 47.

παραδόσιμος, a maioribus acceptus, 12, 3. στήλη, in qua aliquid memoriae proditum eſt, E. P. 41. τοῖς ἐπιγινομένοις γίνεται, poſteris traditur memoriae, 6, 52. ποιεῖν, E P. 22.

παράδοσις, εἰς παράδοσιν ἄγειν τι, literis mandare, 2, 35. ἐν παραδόσει

ῥαδόσα ἔχειν τι, aliquid vt a maioribus traditum tenere, ſic ſibi traditum eſſe a maioribus, 12, 4.

παραδοχή τινος, ſtudium v. c. *hiſtoriae et librorum hiſtoricorum*, 1, 1. εἰς τοῦτο παραδοχῆς ἦλθε, de gratia, E. P. 110.

παράθεσις, collatio, 1, 5. E. L. 89. pecunia repoſita, theſauri, E. L. 60. ὑγρῶν, copia potus, 13, 1. χορηγιῶν, praebitio commeatuum, 3, 17. εἰς τὰ ςρατόπεδα, praebitio, quae fit in exercitus, cum carnes et ſimilia praebentur, 2, 15. παράθεσις, 10, 19. eſt apparatus copiarum, h. l. pecuniarum, *et videtur legendum* αὐτῷ, *Scipioni. Genitiuus eſt in* χορηγίας. παραθέσεις, horrea, 3, 103. τῆς πόλεως, vicinitas vrbis, 5, 24. τῶν φίλων παραθέσεις, ſunt ſuggeſtiones amicorum, *vt e tota ſerie diſputationis patet. Male Valeſius:* amicorum gratia, E. P. 27. ἐκ παραθέσεως, per comparationem, 2, 18. 3, 32. ἐκ παραθέσεως ἔλεγχον, E. L. 141. λόγος, comparatio, E. P. 138. e contrario, 4, 30. κατὰ τὴν παράθεσιν, propter viciniam, 2, 17. κατὰ παράθεσιν ποιεῖσθαι τὴν ἐξήγησιν, 4, 28. res plurium populorum narrando contexere, *quod fit in catholica hiſtoria, qualem Polybius ſcripſit.*

παραθήκη, E. P. 131. *Ibid. eſt et* παρακατ. *vt* 2 *Tim.* 1.

παραιτεῖσθαι τινά, ſibi captiuum *etc.* condonari velle, *losbitten*, 4, 51. μέρος τι, deductionem partis alicuius petere, 1, 66. 67. παραιτησάμενος Ἔφορον, ſi Ephorum excepero, 5, 33. πολὺ τῆς ὁρμῆς παρῃτεῖτο, multum remittebat ab *etc.* 16, 7. *vbi tamen Gronouius legi vult* παρῄρεῖτο.

παραίτιος, E. P. 80. *pro* αἴτιος. *neutrum pro* cauſa, 4, 57. 12, 14. παραίτιον τῆς ἀπωλείας, 5, 75. *femininum eſt* 5, 4. 88.

παρακαλεῖσθαι, τοῖς παρακαλουμένοις συγκατατίθεσθαι, annuere poſtulatis, 15, 5. παρακληθέντες ἔδωκαν σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων πίστιν, 2, 11. *vertitur:* hortatu Romanorum. *Sed non opus videtur fuiſſe hortatione, vt patet e ſeqq.*

παρακαταβαίνειν, deſcendere, *de equitibus*, 3, 65.

παρακαταθήκη, E. P. 131. ἐν παρακαταθήκῃ, depoſiti loco ac nomine, 5, 74.

παρακατατίθεσθαι εἰς πίστιν τινός, 15, 24.

παρακατέχειν, cohibere, 5, 67. v. c. τὸν ἴδιον θυμὸν, 15, 4. retinere, 1, 66. detinere, 4, 64. 5, 26. φορὰν, ſiſtere impetum hoſtium, 17, 18.

παράκειμαι, κατεργάσασθαι τὸ παρακείμενον, *pro* προκείμ. E. P. 122. παρακείμενοι, familiares, 4, 24. φίλοι, qui adſunt, E. P. 149.

παρακλάειν, in carcerem coniicere *videtur*, 5, 39. *ſi lectio ſana eſt. Poſſis coniicere* παραλύουσιν, *ſc.* τῆς ἀρχῆς, *mouent poteſtate, quam in vrbe habebat.*

παρακλητικὸς, cohortatorius, E. L. 48. ἔντευξις παρακλητική, oratio ad cohortandum apta, E. L. 74.

παρα-

παρεμβολεῖν τὸν χάρακα, propter vallum, qua tenditur, excubias facere, 6, 33.

παρακολουθεῖν, τὸν μηδενὶ τούτων παρηκολουθηκότα, qui nihil horum cognouisset, sciret, 1, 67. intelligere, assequi, 10, 35.

παρακομιδὴ, 6, 47.

παρακοπὴ, vesania, E. P. 140.

παρακούειν τινὸς, negligenter audire, *sc. vt opem non feras querenti, roganti*, 2, 8 παρακούεσθαι, non audiri, E. L. 98.

παρακρέμαμαι, μέρη παρακρεμάμενα καὶ μακρὰν ἀπεσπασμένα τῆς βασιλείας, quae tantum appendices sunt leuiores, adeoque fere neglectae, s. quae facile auelli possint, 3, 35.

παρακρούεσθαι περί τινος, decipi in re aliqua, E. L. 46.

παραλείπω, τιμωρίαι παραλελειμμέναι, 1, 79. *si lectio sana est*, exquisita supplicia, noua, *ab aliis nondum vsurpata. Sed Casaub. et Iac. Gron. rescribunt*, παρηλλαγμέναι.

παραλία, ἡ, 2, 5.

παραλλαγὴ ἐξ ἀμφοῖν, diuersitas vtriusque, 6, 5. παραλλαγὰς ποιεῖσθαι περὶ τὴν ἐσθῆτα, diuerso a ceteris vestitu vti, ibid.

παραλλάττειν, praeterire, 3, 60, 5, 14. διὰ τὸ παρηλλάχθαι τὴν ἔξοδον, quia insoliti quid habebat ille exitus, 5, 56. ἀσέβεια παρηλλαγμένη, inusitata, E. P. 11. παρηλλαγμένον τῆς συνηθείας, alienum a consuetudine, 7, 6. ἴδιον καὶ παρηλλαγμένον, insolens, 3, 55. τὸ παρηλ. τοῦ ἐπιχειρήματος, insolentia consilii, 4, 15. παρηλλαγμένον καὶ διάφορόν τι τόπων, insolens aliquid et proprium locorum, 4, 38.

παράληψις, possessio noua, recens parta, 2, 46. τῆς ἀρχῆς, 2, 3.

παραλογίζεσθαι, decipere, 1, 11.

παραλογισμὸς, fraus, 1, 81.

παραλύειν τινὸς, liberare ab alicuius rei necessitate, E. L. 46. παραλύεσθαι, 12, 3. τῆς δαπάνης, E. L. 78. λειτουργίας, immunem esse, 6, 31. lassari, 11, 22.

παράλυσις τῆς ψυχῆς, demissio animi, E. L. 105.

παραμιλλᾶσθαι τινα, contendere cum aliquo, vel superare aliquem, E. P. 41.

παραναγινώσκω, τὰ πεπραγμένα διεξῆλθον, καὶ τὰς συνθήκας παρανέγνωσαν, 2, 12. v. in παραγινώσκω.

παρανομίαι εἴς τινα, iniuriae, 3, 6.

παραπαίειν, aberrare, τῆς ἀληθείας, 12, 5 E. P. 32. 73. τῆς συνηθείας, 15, 19. τοῦ δέοντος, 4, 31. τοῦ συμφέροντος, ab vtilitate sua, E. L. 23.

παραπέμπειν τινὰ, negligere, contemnere, E. P. 114.

παραπίπτειν, praeteruehi, 11, 13. ἀληθείας, aberrare, 12, 5. εἰς τὴν πόλιν, irruere, 6, 53. κατὰ βοήθειαν, aduenire auxiliatum, E. L. 111. praeteruehi, 11, 13. πλοῦ παραπεσόντος, cum nauigationis opportunitas contigisset, 4, 57. καιροῦ παραπεσόντος, 12, 4.

παραπλήσιόν τι πάσχειν, 1, 5. *verti potest:* simile facere iis, *quo sensu dici* πάσχειν, *notum est. Sed potest etiam esse:* iis accidere idem etc.

παραπλεῖν τινὶ, comitari, *proprie* iuxta nauigare, E. L. 115.

παράπλους, 2, 98.

παραποδίζεσθαι, impediri, 6, 16. 16, 3.

παραπομπὸς, cum dat. 1, 52.

παραπορεύεσθαι τοὺς ναοὺς, ad omnia templa currere, obire t. o. 9, 6.

παραπταίειν τῆς ἀληθείας, 3, 21. *vt Herodianus* 8, 5. *dixit* πταίειν τῆς ἐλπίδος, *nisi legendum* παραπταίειν, *vt* 12, 5.

παράπτωσις διώγματος, 11, 15. v. παραπίπτειν. τοῦ καθήκοντος, violatio officii, 15, 23. τοῦ τόπου, non opportunus loci situs, 4, 32.

παρασημαίνεσθαι ἔκ τινος, ex aliqua re colligere, 3, 91. improbare, E. P. 67.

παρασημασία, laus, E. P. 88.

παρασιωπᾷν, 10, 24. praeterire silentio, 9, 29.

παρασκευὴ, ἡ ἐξ ἀρχῆς παρασκευὴ, de castris veteribus et prioribus, 14, 10.

παρασκοτίζεσθαι ὑπὸ τῆς ἰδίας πικρίας, excoecari, 12, 6.

παρασπᾶσθαι, detrahere, adimere, E. L. 9.

παρασπονδεῖσθαι, perfide tractari, et perfidia violari, 5, 75. παρεσπονδημένος, foedere fracto violatus, 3, 15.

παρασπόνδημα, 5, 67. κατὰ τῶν etc. 3, 67.

παρασπόνδησις, foederis violatio, 9, 24.

παράστασις, ardor pugnandi, 15, 3. fortitudo, audacia, 3, 63. admiratio, stupor, 8, 18. laetitia cum stupore, 10, 5. τοῦ στρατηγοῦ, 6, 28. *vage interpretando vtcumque sensum aliquem efficit Casaubonus: sed arbitror, e c. 29. esse legendum* τοῦ στρατηγίου περίστασις. παράστασις ἐπὶ τούτοις ἦχεν αὐτὸν, fiducia in his vtebatur, nihil timens, 5, 9.

παραστάτης, miles, qui propter stat, 17, 25.

παραστατικὸς, acer, ferox, 16, 4. τὰς διανοίας, excors, E. L. 9. παραστατικὴ διάθεσις. furor, 1, 67. *nisi vitiosa est scriptura, legendumque* παρεκστατικὴ, v. παρεξίστημι. *quod tamen non est necesse.* v. παρίστημι. ὁρμὴ παραστ. E. L. 134. παραστατικὸν ἀγωνίας, perterrefaciens, efficiens timorem, 3, 43. 17. 21.

παραστατικῶς, ferociter, 16, 13.

παραστρατοπεδεύειν, obsidere, 3, 17. ἀλλήλοις, 3, 113.

παρασύνθημα, 9, 12. *iungitur* συνθήματι, tesserae militari.

παρασχίτης, perfossor parietum, 13, 4.

παρατάττεσθαί τινι, acie confligere cum aliquo, 3, 48.

παρατηρεῖν, obseruare, *in deteriorem partem*, 5, 39. ἐν ταῖς ὁμιλίαις, captare, 17, 3.

παρατήρησις τῶν αὐλικῶν, obseruatio insidiosa, E. P. 68.

παρατιθέναι, comparare, 4, 5. ὁ παραθέμενος, E. P. 131. vid. παράθεσις.

παρατρίβεσθαι πρός τινα, obtrectare alicui, s. rixari cum aliquo, E. P. 67. 99. infensum esse alicui, 4, 47.

παρατριβὴ, offensio, 2, 36. E. L. 24. inimicitia, E. L. 41. 50.

παράτροφος, seruus, qui domi altus est cum liberis nostris, E. P. 139. *v. Vales.*

παρατυγχάνειν, παρατετευχότες τοῖς καιροῖς, aequales, i. e. qui vixere, cum res gereretur, 3, 48.

παραυτίκα, in principio, 8, 9. *παρ. μὲν*, tum quidem, 2, 32. 4, 4.

παραφαίνεσθαι, *pro simplici*, 3, 82.

παραφθέγγεσθαι πρός τινα, temere dicere alicui, E. L. 89.

παραφράττειν, sepire, 10, 47.

παραφυλακή, praesidium, 4, 17. *δοῦναι παραφ.* dare praesidium, 8, 58.

παραφυλάττειν, de milite praesidiario, ibid.

παραχρῆσθαι τῷ σώματι, abuti, male vti, 6, 35.

παραχωρεῖν, *παρακεχωρῆσθαι ἑαυτῷ τὴν πρώτην ἡλικίαν*, condonata sibi esse primae aetatis peccata, E. P. 138. *παραχ. Μακεδονίαν*, fugere e Macedonia, E. P. 97. *sed aut* Μακεδονίας *corrigendum, aut plane delenda vox cum Suida, vt vidit Valesius.*

παρεγγυᾶν, impetum facere, irruere, *ἐπειδὴ παρεγγυῶν ἅμα παρακαλοῦντες σφᾶς αὐτοὺς*, 1, 76. *σπεύδοντα παρεγγ. ἐπὶ τοὺς ἀσπεπτωκότας*, occurrere ad obsistendum, 7, 7.

παρεδρεύειν, in vicino assidere, E. L. 92.

παρείρειν τὴν χεῖρα, inserere, 17, 15.

παρεισάγειν, instituere, 4, 20. 21. *de poeta, inducente personas vel agentes vel loquentes*, 5, 2. *Ἀννίβαν ἀμίμητόν τινα στρατηγὸν παρεισάγοντες*, *de historicis*, 3, 47. *εἰς πόλιν*, inducere, 2, 8. *τὰς διαλήψεις εἰς τὰ πλήθη*, serere opiniones, 6, 54. *ἀνάγκην τινὶ*, imponere, 6, 46. *εἰς ἅμιλλαν*, 6, 45. *ἐπὶ τοσοῦτον παρεισῆκτο τοῦτο*, 6, 54. In conspectum producere, 3, 63.

παρεισέρχεσθαι, ingredi, 1, 7. 8. *λάθρα*, 2, 55. *unde patet, verbum ipsum non indicare clandestinum ingressum.*

παρεισπίπτειν, irruere, 2, 55. 4, 57. ingredi, 1, 18. 20. *εἰς ἄκραν*, de praesidio, quod ingreditur, *sich in die Festung werfen*, 5, 48.

παρέκβασις, digressio in scribendo, aut dicendo, 1, 15.

παρεκβαίνειν τοῦ καθήκοντος, E. P. 38.

παρεκτείνειν, porrigere (situ) iuxta, 1, 26. e regione extendere, 11, 10.

παρέλκειν, procrastinare, trahere, E. L. 38. *ἡμέραν*, differre, 5, 29. *τὰ ὀψώνια*, solutionem stipendii, 5, 30.

παρελκύω, idem, 2, 70.

παρεμβάλλειν, *pro ἐμβάλλειν*, in acie collocare, 3, 72. 114. *στρατοπέδῳ*, cum exercitu accedere, 5, 14. *vbi statim post est ἐμβάλλειν. cf. ἐπιπαρεμβ.*

παρεμβολή, acies, 3, 73. 74. 11, 1. aciei ratio, 11, 50. est et quasi interpolatio ordinum, 10, 21. arx, praesidium, cui insident milites, v. c. hiberno tempore, 10, 34 v. *Gron.*

παρεμφαίνειν ἅμα, simul innuere, E. L. 74.

παρεξιστάναι, *cum dat.* *τῇ διανοίᾳ παρεξέστη*, E. L. 122. mente captus est, de statu mentis deiectus: *παρεκστῆναι τὰς διανοίας* *pariter est in fragmento Polyb. vt putat Ursin. ap. Suid. in ἀκληρέντων et παρεκστῆναι.*

παρεπιδημεῖν, E. P. 127.
παρεπιδημία, praesentia in vrbe, in qua peregrinamur, 4, 4. E. L. 44. 138.
παρεπίδημοι, E. P 127.
πάρεργόν τι ἐγενήθη, quod ad caput rei non pertinet, E. L. 37.
πάρεργα θέσθαι ἄλλα, E. L. 115.
παρευδιάζεσθαι, tranquillo vti, 4, 32.
παρευτακτεῖν ἀθρόοις, videtur esse simpliciter, stationes, vigilias agere soliti apud regem: *est enim verbum militare*, 5, 56. *de militibus*, rite fungi muneribus, 3, 50.
παρευτρεπίζεσθαι, bene constituere, 5, 108.
παρεφεδρεύειν, in subsidiis locare vel habere, 2, 24. subsidio esse, 4, 74. τὴν τοῦ τάχους (φυλακὴν) . παρεφεδρεύοντας ἱππεῖς, praesidii caussa, 8, 28. *Sed ibi* παρεφεδρεύσοντας *legend.* et τῇ.
παρήκειν παρά τι, iuxta porrigi, 6, 25. 28. ex aduersum in longitudinem praetendi s. situm esse, vt Africa Europae, 3, 37. (*vitiose ibi exprimitur* παρῆκε.) *Sic et Diod. Sic. I. p. 55. vbi vid. Cl. Wesselingius.*
παρηλλαγμένως ποιεῖσθαι τὸν κίνδυνον, 15, 13. v. παραλλάττεσθαι.
παρίππος, qui iuxta aliquem equo vehitur, comes, 11, 16.
πάριστος ἀγὼν, 2, 10.
παρίστημι, trado explicando, 1, 65. παριστάναι πίστιν, fidem facere, 4, 40. 6, 53. ὁρμὴν, iniicere ardorem, 4. 5 studium, 1, 45. mentem, 2, 48. μέγαν φόβον τοῖς, 3, 95. παρεστηκὼς τῇ διανοίᾳ, mente deiectus, 14, 5. E. P. 111. παρεστήκει (*pro* παρεστήκει) τῶν φρενῶν, 12, 34. παραστῆσαι τινὰ, incendere, 6, 52. παραστῆναι, concitari, E. L. 41. παραστήσας λέμβον, comparato lembo, E. P. 106. παρίστασθαι, demonstrare, E. L. 144. τινὰ, inducere, E. L. 85. εἰς τὸ συναγωνιστεῖν, idem. 2, 59. τινὰ πρός τι, permouere, E. L. 115. τινὶ ὁρμὴν καὶ προθυμίαν, 10, 11. πῶς καὶ πόθεν παραστήσεσθαι αὐτοῖς τοῦτο τὸ φρόνημα, vnde ipsis hunc sensum venturum, E. P. 142. παραστήσασθαι, producere secum in concionem, 6, 37.
πάροδος, aditus, 3, 84.
παρολιγωρεῖν, 4, 46.
παρομαλογεῖν, E. L. 1.
παροξύνειν, παρωξύνθην, inductus sum, 1, 14.
παροπλίζειν, arma adimere, 2, 7. E. L. 134.
παρόπτεσθαι τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ συμφέρον, negligere, E. L. 97.
παρόρμησις, incitamentum, 6, 37.
παροχὴ, quae praebentur militibus hospitio exceptis, E. L. 125. παροχαὶ, lautia, E. L. 56. ἀξιοῦσθαι παροχῆς, fide dignum haberi, *scrib.* παραδοχῆς, E. P. 23.
παρωθεῖν, auertere, 5, 84. παρωθεῖσθαι, 3, 46.
παρώρεια, regio iuxta montes, 11, 22. regiones ad radices montium, in longitudinem tractae, χώρα παρήκουσα, v. παρήκειν. 3, 60.
πᾶς ἦν πρὸς τὸ etc. 3, 95. πᾶς τις, 3, 78. ἐν ἡμέραις τετταράκοντα ταῖς πάσαις, omnino quadraginta, 4, 63.
πάσχειν, τοῦτ' ἀπείρως ἦν πάσχειν, non

non mirum, id iis accidere, *ſc. vt ita indicarent. Eleganter ſic πάσχειν, in qua forma ſolet per* facere *explicari, et Atticis inprimis tribui. v. Kuſter. ad Ariſtoph. Nub. 234. Sed in h. l. legendum* εἰκὸς ἦν, *vel* εἰκὸς αὐτὲς ἦν π. *vel alio modo.*

πατρικὸς ξένος, paternus hoſpes, 2, 48. 5, 37.

πάτριόν ἐςιν αὐτοῖς, patrium ipſis eſt, *vt plane Latini*, 3, 15.

πατρῷα ἔχθρα, a patre tradita, 3, 12.

πεζακοντίσαι, 3, 65.

πεζοπορέω, 3, 68.

πειθανάγκη, ἔχοντες διάθεσιν πειθανάγκης, E. L. 53.

πεῖρα, πεῖραν λαμβάνειν, 6, 1. πεῖραν λαβεῖν τῶν προσαγγελλομένων, cognoſcere in re praeſenti de etc. 2, 11.

πειρᾶν, ſollicitare ad ſtuprum. ἐκ ἔτι τὰς χῆρας ἐπείρα, E. P. 36.

πειςικόν τι ἔχειν, ad perſuadendum idoneum eſſe, E. L. 93.

πέλας, ὁ πέλας, 3, 40. *et ſaepe alibi.*

πελεκίζειν, 1, 7.

πελεκυφόρος, ὁ, magiſtratus maior, 2, 23.

πέλμα, ſolea, 12, 4. *v. Periz. Ael. 9, 14.*

πέμπειν, legatos mittere, 5, 100. *Sic et Latini* mittere *dicunt.* ἐπί τινα, ad aliquem mittere, 14, 9.

πέμπτη, ἡ, quintana, forum rerum venalium in caſtris, 6, 28. v. *ad Sueton. Ner. 26.*

πεντεκαιδεχήμερος, E. L. 6.

πεπνυμένος, ſpirans, 6, 52. πεπνυμένοι ἄνδρες, prudentes, 6, 45. *poet.*

περαίνειν ἐδὲν, nihil agere, 4, 47.

περὶ, περὶ δὲ τὰς Καρχηδονίας, τἀναντία τέτοις ὑπῆρχεν, 1, 61.

περιβάλλεσθαι, *de praeda*, potiri, 1, 29. τῇ διανοίᾳ, agitare mente, 16, 21.

περιβλέπειν τόπον, *Latini plane ſic* circumſpicere locum, i. e. *quaerere ſ. deligere*, 5, 20. περιβλέπεσθαί τινα, circumſpicere aliquem, requirere oculis, 9, 16.

περιγίγνεσθαι, περιγιγνομένη ἐμπειρία, comparata, 1, 35.

περιγραφὴ, ambitus, 4, 39.

περιελαύνεσθαι, 1, 40. λείαν πολλὴν, acta praeda magna, 5, 94. σώματα καὶ θρέμματα, diripere, abigere pro praeda, 4, 29. 8, 19.

περιέχειν ἀπρεπές τι, E. L. 74. τὸ περιέχον, aer, coelum, tempeſtas, 1, 37. vt ἡ τῦ περιέχοντος ψυχρότης, aeris frigus, 4, 21. οἱ ἐκ τῦ περιέχοντος καιροὶ, opportunitates e tempeſtate, 9, 12. περιέχεσθαι, cinctum a populo eſſe, E. L. 52.

περίζωμα, campeſtre, 6, 25. περιζώματα, 2, 9.

περιθεταὶ τρίχες, adſcititia coma, 3, 78.

περιΐςημι, περιέςη τὰ πράγματα, in partem deteriorem verſa eſt res, 1, 62. περιςῆσαι εἰς, conuertere, commutare, 3, 8. ὁ πόλεμος αὐτοῖς ὑφ' ἡμῶν περιεςάθη, noſtra culpa bello impliciti ſunt, 9, 24. κινδύνας περιέςησε Καρχηδονίοις, 12, 6. περιςῆσαι τὰς ὑπεναντίας ἠδυνάτεν, auertere, depellere non potuere, 3, 85.

περικακεῖν, animum abiicere, 1, 58.

 3, 85.

3, 85. 15, 27. malis ſuccumbere, 15, 27. *περικακῶν τοῖς ὅλοις*, deſperans de ſumma rei, 3, 85.

περικάκησις, ſtatus animi malis victi, abiectio animi malis victi, 1, 85. 15, 27.

περικαταλείπω, relinquo, 4, 63.

περικερᾷν ὑπὲρ τὰ etc. circumire, *überflügeln*, 5, 84.

περικεφάλαιον, 6, 20.

περικλᾷν, frangere, 9, 20. flectere copias, 11, 21. *πόλεις περικεκλασμέναι*, quae non in plano, ſed inaequalibus locis ſtructae ſunt, 9, 20.

περίκλασις, 3, 105. *dicitur de locis*, vbi altius terra dirupta eſt, vt cauitates ſint, *vnde additur κοιλότης, ducta ſignificatione a verbo περικλᾷν, quod pro* frangere *eſt*, 9, 20. *κατὰ περίκλασιν*, flexu et conuerſione, 11, 21. *ἔκταξις κατὰ περίκλασιν*, circumactio, 10, 21.

περικοπὴ, eſt cultus hominis, qua conſtat veſtibus, 6, 51. cf. E. L. 126. *περικοπὴν ἅπασαν ἐδωρήσατο τῇ μητρί*, apparatum omnem, cultum, ſupellectilem inprimis muliebrem, *ante dixerat περίστασιν*, E. P. 118. *περικοπὴ καὶ φαντασία*, E. L. 126. *κατὰ περικοπὴν εὐτυχῶντος*, ibid.

περιλαμβάνειν τι ταῖς ἐλπίσι, ſpe occupare ac tenere quid, 2, 52. *περιλαμβάνεσθαι καιρῷ*, cogi, E. L. 113. *περιλαβέσθαι λείαν*, praeda potiri, 3, 69 *quod alias eſt περιβαλέσθαι*, v. t. 1, 29. 11, 10. v. *Gron. ad* 3, 69.

περιλιπής, *τὰ περιλιπῆ τῶν πλοίων*. *Sic correximus pro περιλοιπῆ, quod abhorret ab analogia, debebatque eſſe περίλοιπα, cum illud ſit bonum et Platonicum verbum.* 1, 73.

περιοργίζεσθαι, *pro ſimplici*, 4, 4.

περιουσίας χάριν, 4, 21. *Demoſth. Cor.* 2. *ἐκ περιουσίας*, e ſuperuacuo, nulla idonea cauſſa.

περιπαθὴς, 1, 55. 4, 54. valde commotus, v. c. triſtitia etc.

περιπέτεια, caſus fortunae, inprimis aduerſae, 6, 9. malum quodcumque, quod alicui accidit, 1, 23. et calamitas, 2, 56. 3, 87. *Nempe late dicitur, vt μεταβολή.*

περιπίπτειν εἰς τὴν τοῦ συμφέροντος μερίδα, in bonum cedere, 3, 4.

περιπετὸν τῆς ὁδοῦ, quod excidit via, 3, 54. *F. παρεκ.*

περιποιεῖν αἰσχύνην, adferre ignominiam, 5, 58.

περιπορεύεσθαι τὰς πόλεις, 3, 7.

περιπροπλέειν, prouehi, 1, 46.

περιῤῥὼξ πέτρα, abrupta, 9, 21.

περισπᾷν πόλεμον ἐκεῖ, illuc transferre, 1, 26. *περισπώμενοι*, occupati re aliqua, 4, 10. *περισπᾶσθαι ταῖς διανοίαις*, distrahi animo in diuerſas partes, 15, 3. *περισπάσασθαι τοὺς στρατιώτας*, milites circa ſe habere, E. L. 144.

περισπασμὸς, contentio, bellum, 17, 32. conuerſio militis in contrariam partem, 10, 21. 18, 9. occupatio, 3, 88. *περισπασμοὶ*, occupationes, E. L. 105.

περίστασις, praeſens ſtatus rerum, 1, 32. ſors, *in partem deteriorem*, 10, 18. *τοῦ βίου*, vitae ratio, 3, 99. *τοῦ στρατηγίου*, praetorii ambitus, aut locus,

item

item τῶν σκηνῶν, circumpositio tentoriorum, 6, 29. κατὰ τὸν ἀέρα, aeris ratio, 3, 83. ὁλοσχερὴς, tempus, in quo summa salus agitur, 4, 33. μεγαλομερὴς, apparatus magnificus, E. P. 118. 122. *vbi paullo post dicitur* περιοχή. περιστάσεως ἀπολελῦσθαι, periculo liberatos esse, 10, 14. εἰς πᾶν περιστάσεως ἐλθεῖν, in summas miserias venire, 4, 45. ἐν ἀμφοτέραις περιστάσεσι, vtroque tempore, 4, 67. κατὰ τὰς περιστάσεις, in aduersae fortunae casibus, 2, 17. *de qua vi verbi v. Salmas. Foen. trap. p.* 253. κατὰ τὰς ὑπὸ τῶν βαρβάρων περιστάσεις, cum a barbaris bello petuntur, 4, 38.

περιστέλλειν, tegere, *vel* minuere aliquid, E. L. 93. περισταλεὶς ὑπὸ τῆς πρᾳότητος etc. 2, 60. tectus *interpretor. Sic in* Exc. Peir. p. 35. συμπεριστέλλειν τὰς ἁμαρτίας, *quamquam paulo alia in re.* τὸ περισταθεὶς *ed. pr. plane nullum sensum hic habere potest, nec bene Casaub.* exceptus: tectus *bene conuenit* ἀσφαλείᾳ, *quam adeptus est clementia Achaeorum.*

περιστοιχίζω, cingo, 8, 5.

περιστρατοπεδεύειν τὴν πόλιν, cingere vrbem corona, 1, 28. 30. 2, 2. 3, 60.

περίστυλος, 10, 24. στοαὶ καὶ περίστυλοι.

περισύρειν τὰ θρέμματα, diripere, 4, 19. τὴν λείαν αὐτῶν, exuere praeda, 3, 97.

περισχίζεσθαι, diuidi, *de flumine circumeunte insulam*, 3, 42. περισχ. περὶ. *de flumine, quod diuisum amplectitur terram vel vrbem*, 4, 43.

περιταφρεύειν, 1, 48.

περιτέμνεσθαι τὴν ἀρχὴν, imminui, E. L. 44.

περιτιθέναι τινὶ, tribuere alicui, adscribere, *de historicis, in vtramque partem*, 3, 48. κράτος, victoriam dare, *de diis*, 15, 8. στρατηγίαν, mandare, 2, 36. βασιλείαν, 4, 87.

περιττὸς, doctrinae copiam expetens, 9, 1. περιττὸν ὥς τι, nimium valens ad aliquid, 4, 34.

περιττότης, copia rerum magnificarum, siue magnificentia in supellectili, etc. 9, 10.

περιττῶς κατεσκευασμένος, magnifice structus, 1; 29. summa arte, E. P. 129 περιττῶς κατεσκευασμένον ἄγαλμα.

περίφασις, *idem quod* περιφάνεια, *apud Herodot.* 4, 24. prospectus liber, 10, 39.

περιχαρακοῦν, circumuallare, 4, 56.

περίχειρα, armillae, 2, 29.

πέρπερος, nugator arrogans, ostentator, E. L. 122. καὶ λάλος, E. P. 144.

πέτευρον, pertica, 8, 5.

πεττευτὴς, 1, 84.

πῆγμα, congelatio, 3, 55.

πηγνύναι σκηνὴν, struere, 6, 25. *Sic et Iosephus, A. III*, 6, 9.

πῆλοι, οἱ, 3, 80.

πιέζειν τι, vrgere aliquid, *v. c. in demonstrando, hortando*, etc. 5, 67.

πιθανότητος πᾶσαι, summa species veri, 13, 3.

πικρῶς διακεῖσθαι πρός τινα, 4, 14.

πίπτειν, ἑξακισχίλια τάλαντα πε-

σᾶν τοῖς Λακεδ. ἀπὸ τῶν λαφύρων, iis 6000. talenta *rediſſe* e praeda, 2, 62. ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα πρόσοδος τῷ δήμῳ ἔπιπτε, E. L. 104. εἰς ἐξουσίαν τινὸς, venire in poteſtatem, 3, 4. πιστωτικὸς πολίτευμα, 1, 35.

πιστεύειν τινὶ, permittere fidei alicuius, E. L. 17. ἄνδρες μάλιστα πιστευόμενοι, 16, 16. πεπιστευμένος, qui ſibi perſuaſit, E. P. 67. παρ' οἷς πιστευθέντες, qui cum eis fidem haberent, 2, 7.

πίστις, λαμβάνειν πίστιν, certum fieri, confirmari, 1, 35. E. P. 15. ἡ παραίνεσις τὴν πρώτην πίστιν λαμβάνει, ſummam fidem habet, 11, 8. πίστιν παρασχέσθαι, 2, 58. v. παρέχειν. παρασκευάζειν τινὶ, E. P. 124. δοῦναι αὑτὸν εἰς πίστιν τινὸς, 3, 30. *eſt locus claſſicus de vi formulae*, fidei ſe dare *vel* permittere. ἐκ τῆς ἰδίας πίστεως, e ſua fide, pro religione ſua, E. L. 72. ἡ τῆς ἐφοδείας πίστις εἰς τοὺς ἱππεῖς ἀνατίθεται, munus circitorum, 6, 33. *nempe in quacunque re fides alicui habetur, id ipſum* πίστις, *et latinis* fides *eſt.* αἱ πίστεις, pignora, 2, 51. πίστεις θέσθαι, foedus facere, 3, 67.

πιστὸν, τὰ πιστὰ ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας, fides ſecuritatis, 2, 41.

πιστῶς διακείμενος, fidelis, 3, 99.

πλάγιος τῇ ψυχῇ, timidus, 4, 8. πλάγιον γίνεσθαι ἐν τῷ πολέμῳ, ambiguum, E. L. 93. τὰ πλάγια, latera exercitus, 4, 12.

πλάσις, de ſpecie oris, qua lineamenta, 6, 51.

πλαταμὼν, planities, 10, 45.

πλαταῖον, 10, 43. tabella, 6, 32.

πλεονασμὸς *dicitur* ὁ ἐπιμετρῶν λόγος, 15, 34. v. ἐπιμετρεῖν. de frequentatione ſ. frequenti vſu alicuius rei, vt verbi, E. P. 46.

πλευρὰ, παρὰ πλευρὰν μένειν, E. L. 85.

πλευρῖτις, 2, 4.

πλέω, incerto gradu vado, ἔπλεον ὀλισθαίνοντες ἀμφοτέροις ἅμα τοῖς ποσὶ, 3, 55. *ſic Latini* natare, *cf.* ἐπιπλεῖν. πλεῖν, cum claſſe abiiſſe vel abeſſe, 10, 4.

πληγὴ πρακτικὴ, 6, 23. πληγὰς λαβεῖν, caedi in pugna, 1, 15. 2, 32.

πληθύνειν πρός τι, totus propenſus ad aliquid faciendum, 3, 104.

πλὴν, *ſaepe in principio, transeundi aut ad propoſitum redeundi cauſſa, plane vt Latinorum* ceterum *dicitur.* v. c. 1, 70. 2, 17. pr. etc. *cum accuſ.* 6, 11. οὐδεμίαν ἔξοδον — πλὴν τὴν εἰς *etc.* nullam impenſam praeter eam etc.

πληροῦν τὰ πλοῖα, v. πλήρωμα, 5, 3. πληροῦσθαι, ſatiari, 7, 4.

πληρώματα νεῶν, ſocii nauales, 1, 21.

πλησίμοχθος, aerumnoſus, 5, 106.

πλησίον, ὁ, 12, 2.

πλησμονὴ, intemperantia in cibo et potu, 2, 19.

πλοϊζόμενοι, nautae, 4, 42. ἀπὸ Ἰταλίας, 2, 8.

πλοῦς, δεύτερος πλοῦς, 8, 2.

πλουτίνδην, e cenſu, 6, 18.

πλύνειν ἔδαφος ταῖς κόμαις, verrere, 9, 6.

πλωτὸς καιρὸς, *cum mare eſt nauigabile per tempeſtatem anni,*

πλωτοί, 1, 37. πλωτά, quae nauibus adiri possunt, 4, 4.

πνεῦμα, vita. τὸ πνεῦμα ἔχειν διά τινα, E. L. 113.

πνευμάτιον, animula, vita, 15, 29.

πνιγμὸς, 4, 58.

ποιεῖν, τὸ πᾶν λάφυρον ἐποίησαν τάλαντα τριακόσια, ex omni praeda *redegerunt* 300. talenta, 2, 62. ποιεῖν αἷμα καὶ φόνους, caedem facere, 15, 31. ἧτταν, vinci, 11, 2. ποιεῖσθαι, comparare sibi, δόξαν ὁμολογουμένην πεποιημένος, E. L. 141.

ποικιλία, calliditas, versutia, E. L. 46. τῆς πολιτείας, mistura ciuitatis e variis reip. formis, 6, 1. ποικιλίαι πραγμάτων, varietas fortunae, E. P. 27.

ποικίλοι καιροί, dubia tempora, 17, 36.

ποικίλως, inconstanter, 4, 30.

πολεμιστήριον Ἠλείας, 4, 71. vid. ὁρμητ.

πόλεμος, ὁ ἀπὸ τῆς χώρας, quod quis suo nomine indicit; suis copiis infert, 4, 26.

πολιοφυλακεῖν, intra muros se tenere, nec in aciem procedere, E. L. 6.

πολισμάτιον, 1, 24.

πολιτεία, de iure ciuitatis. E. P. 9.

πολίτευμα, reip. administratio et gubernatio, 4, 23. πάτριον, leges antiquae, forma antiqua reip. 4, 25. E. L. 36. πολιτεύματα, ciuitates, 1, 13.

πολιτικὸς περὶ τὰς συνουσίας, comis et facilis, E. P. 90. *cf.* πολιτικῶς. χώρα πολιτική, ager ciuitatis, 6, 43. σεμνότης, grauitas cum comitate iuncta, E. P. 88. πολιτικὸν πλῆθος, cohortes vrbanae, 1, 42. πολιτικοί, milites, qui in praesidiis vrbis sunt, 5, 22. 8, 28. πολιτικοί, ciues sui, 10, 17. δυνάμεις πολιτικαί, copiae e ciuibus lectae, 6, 50.

πολιτικῶς, 5, 33. *male interpres*, more ciuitatum quarundam: *est h. l.* leuiter, non ἀκριβῶς, *de picturis historicis.* μεμψιμοιρεῖν πολιτικῶς, leniter et modeste, E. L. 9.

πολιτογραφεῖσθαι, in numerum ciuium recipi, E. L. 123.

πολυάνθρωπον ἔθνος, 3, 37.

πολυειδὴς, πολίτευμα πολυειδὲς, e variis formis mixtum, E. P. 93. πολυειδὲς, varium, 4, 8.

πολυοχλία σύμμικτος, 10, 14.

πολύοχλος, ον, 3, 49.

πολυπληθία, 1, 48. *sic et ap. Pollucem*, 4, 20. *Scribitur* vero et πολυπληθεία.

πολυπραγμονεῖν, res nouas moliri 2, 45. explorare, 3, 81. exquirere, *in bonam partem*, 12, 15. 8, 19. accurate tractare, cognoscendi caussa, *in bonam partem*, 3, 58. inspicere res et explorare, quomodo se habeant, E. L. 106. τὰ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, ad suam curam referre res Hispanicas, 2, 13. μηδὲν τῶν etc. nihil earum rerum ad curam suam referre, 17, 32.

πολυπραγμοσύνη, inquisitio accurata, 12, 15. *de rege Antigono* 2, 43. *est* studium eius et conatus se rebus Graecorum immiscendi et res nouandi. *vt Iosephus A.* IV, 6, 2. τὴν ἄλλην πολυπραγμονεῖν *dixit*, *pro* cogitare de aliena terra occupanda. *de* studiis literarum,

rum, inprimis hiſtoriae, *eſt* 5, 75.

πολυπράγμων, variae doctrinae cupidus, 9, 1.

πολὺς ἦν πρὸς ταῖς παρασκευαῖς, 5, 49. πολλῆς ὥρας, maturo diei tempore, 5, 8. πολύ τι, 8, 99. ἡ ἐπὶ πλεῖον ὁρμὴ, vehementior impetus, 10, 28.

πολυτελὴς δύναμις, exercitus bene inſtructus, 2, 23.

πολυτίλαια, *de templo Iouis Olymp. ap. Agrigentinos*, 9, 21. πολυτέλειαν ἐκ ἄληθε. *ſed ſcrib.* συντέλειαν, abſolutionem, *monuit bene Cluuer. Sicil. Ant. p. 203. probante et Cl. Weſſelingio ad Diodor. XIII p. 606. fortaſſe tamen quis praetulerit* παντέλειαν *(1, 48.) ut propius vulgato.*

πολυτίμως διαταφρεύειν, diligentiſſime, *proprie*, ſumtuoſe; *niſi leg.* φιλοτίμως, *de quo infra: ſed et alii de poſteriori genere ſcriptorum ſic dixere.* 14, 2.

πολυχειρία, multitudo laborantium, 8, 5.

πολυχρηματώτατος, ditiſſimus, E. P. 79.

πομπεύειν ἐπισήμως πομπὴν, 6, 37. *ſimpliciter* pompam ducere; *nam magnificentia exprimitur aduerbio, adeoque non ipſa phraſi.*

πονέω, πεπονηκότα ὅπλα, vſu contrita vel vitiata, 3, 49.

πόπανα ὀμφαλωτὰ, *umbilici piſtorii operis*, 6, 23.

πορεία, agmen, *ut* ἐξάπτεσθαι τῆς πορείας, inuadere agmen, 3, 51. τὸ πλεῖστον μέρος τῆς πορείας, m. pars agminis, 3, 84. etc.

πορεῖον ὑπότροχον, machina ſubiectis rotis mobilis, 8, 29.

πορευτὰ, per quae iter fieri poteſt, 4, 40.

πορευτικὸς, διαστήματα πορευτικὰ, per quae tranſitus patet, 12, 10.

πορθμεῖον, nauicula ad traiiciendum, 3, 42.

πορφυρὶς θαλαττία, veſtis e purpura marina, i. e. Tyria, E. P. 134.

πόσος, ἐπὶ ποσὸν, aliquamdiu, 3, 40. κατὰ ποσὸν, quantum fieri poteſt, 3, 36.

ποταμὸς ἄβατος, 4, 70.

ποῦς, ἐκ ποδὸς, ſtatim, 17, 20. 3, 68. ἐπὶ πόδα ἀναχωρεῖν, ſeruatis ordinibus recedere e pugna, *opp.* terga dare, 2, 30. ἀναχώρησις, 17, 21. ποιεῖσθαι ἀναχώρησιν, 8, 11. παρὰ πόδας, ſtatim, 1, 7. 5, 26. ἡ κατὰ πόδας ἡμέρα, dies proximus, 3, 114. 14, 8. ὁ κατὰ πόδας ἐνιαυτὸς, 2, 20.

πράγματα, *ut lat.* res, *pro* imperio, 4, 77. *et ſaepe* res gerendae vel geſtae, 2, 13. etc. περὶ τῶν ὅλων πραγμάτων, de ſumma rerum, i. e. exitu belli, 1, 12. *v. Caſaub. ad h. l.*

πραγματεία, tractatio, hiſtoriae deſcriptio, 1, 3. *et centies de opere ſuo dixit.*

πραγματεύεσθαι συντάξεις, hiſtorias ſcribere, 12, 15.

πραγματικὸς ἀνὴρ, efficax in rebus agendis, ad res agendas, bellum gerendum, aptus, *v. inprimis Caſ. ad* 1, 4. 3, 7. τρόπος, facultas rerum bene gerendarum, 4, 8. E. P. 97. πραγματικὴ ἱστορία, 1, 2. ἐπίθεσις, efficax, 5, 5. ἄκρα, opere ſolerter munita, 4, 70. πραγματικὸν πολίτευμα, reſpub.

respub. bene ad res gerendas constituta, E. L. 93. τὶ συννηκολέσθαι τῷ διαβυλίῳ, aliquid profuturum rebus suis, consilio, E. L. 97.

πραγματικῶς, apte ad suas vtilitates, E. L. 113. perite, callide, 3, 14. συντελεῖσθαι, 1, 9. ἔχειν *dicitur*, in quo strenue et acriter agitur, E. L. 41.

πραγματοκοπεῖν, miscere se rebus agendis, E. L. 89. 144.

πρακτικὸς ἐν συμβυλίοις, in consultando plurimum valens auctoritate, 1, 80. πρακτικὴ νομὴ, efficax, 1, 48. πρακτικοὶ ἄνδρες, qui res gerunt, 3, 59.

πρακτικώτατον εἶναι, expeditissimum, de milite, 2, 28.

πρακτικῶς διακεῖσθαι πρός τι, agilem esse ad aliquid, 6, 23.

πραξικοπεῖν πόλιν, fraude et per proditionem capere vrbem, 3, 69. *et absolute* 1, 18. πραξικοπήσας κατέσχε τὴν πόλιν *per fraudem* potitus est vrbe, *quod veteres Attici* πράττειν *dicunt. vid. de h. v. Casaub. ad l. c. nec modo de eo, qui potiri per fraudem tentat, sed etiam qui prodit fraude, vt* πράττειν, *vbi vid.*

πράξιμον χρῆμα ἔστω, exigitor, exigendi ius esto, E. L. 35.

πρᾶξις, de industria et strenuitate, E. P. 128. dolus, fraudulenta machinatio, 2, 7. proditionis consilium, 1, 42. πρᾶξιν συνίστασθαι, proditionem moliri, 4, 71. πρᾶξιν ἔχειν καὶ σύνεσιν, rebus gerendis idoneum esse et prudentia valere, 2, 47. τὰς πράξεις ἀναγράφειν, res gestas, historiam, 1, 1.

πράττειν, ὐδὲν πράττειν δυνάμενος, perficere, E. P. 130. τὴν πόλιν τινὶ, prodere, 4, 17. 3, 2. τὰς ὀφειλέτας, *pro* εἰσπράττειν, exigere debita, E. L. 144. τὰ πραττόμενα, exactiones, 1, 72.

πραΰνειν τινὰ, molliter tractare, ne irascatur et ad vim prorumpat, 2, 13.

πραΰς, πραΰτερος τῦ καθήκοντος, E. P. 115.

πρεσβύτης, maior natu, Πτολεμαίῳ τῦ πρεσβύτυ, maiori (inter duos pueros) E. L. 84. *cf.* E. P. 26. *vbi pariter de fratre maiore. Ac ne quis putet, per compendium scripturae esse pro* πρεσβυτέρυ, *etiam* πρέσβη *sic dicitur Homer.* H. *in Merc.* 430. πρέσβα *ap. Callim.* etc.

πρέπει, τὰ πρέποντα τοῖς καιροῖς, apta tempori, 4, 64.

πρέστις, 17, 1. *genus nauigii, de quo adeundus Schefferus.*

προάγειν, educere copias, 3, 16. 35. τὰς χειρίστας, prouehere ad honores, 15, 21. ἐν τοῖς ἄλλοις προῆγον, praecipui aliquid tribuerunt, E L. 36. προάγειν ἐπὶ τόπον τινὰ, ire aliquo, 14, 10. προῆγον ἐπὶ τὸν νεανίσκον, adierunt iuuenem, E. P. 120. *sed leg. fortasse* προσῆγον, *cum et mox dicat*, προσπορεύεσθαι. προήχθην γράφειν, inductus sum ad scribendum, 3, 4.

προαγωγὴ, prouectio ad honores, potentiam, 15, 32. honores, 6, 6. 51. ἐν τῇ πολιτείᾳ, dignitas, gradus in republ. 6, 51.

προαίρεσις, de consilio operis, studii etc. ἐν ταῖς αἰτίαις καὶ προαιρέσεσι τῶν πραττόντων, *vbi ed. pr.*

ed. pr. et MS. Aug. πραγμά-των, 2, 56. *et centies alibi.*

προανατρέχειν τοῖς καιροῖς, 1, 12. v. προσανατρέχειν.

προαποθνήσκειν, ante mori, *ſc. quam poſſis facere, quae deſtinaris*, 2, 12.

προαποστέλλειν, 3, 45.

προβαίνειν, προβαίνοντος χειμῶνος, procedente hieme, 4, 67. ἐκ τοῦ προβεβηκότος, e re nata, ex tempore, i. e. ex eo, quod in medio erat, (extis eorumque ſignis) *quod appellari poſſe* τὸ προβεβηκὸς, *vix dubitem.* 7, 3. praecedere, *bis* 2, 67. *nam in* τοῖς προσβαίνουσι, *cum ed. pr. ſcr.* προβ.

προβάλλεσθαι, ante ſigna collocare, τοὺς ξένους προβαλλόμενος, 1, 9. proponere alicui, *ſi lectio ſana, et non legendum* παραβαλλόμενος, *vt placet Cl. Reiskio*, 4, 57. in iudicium adduci, reum fieri, προβληθέντες ἀπέθανον, *quo ſenſu ſaepe Demoſth. dixit, praeſertim in Midiana, ſed de cauſſa publica*, 9, 16. τάφρον, 1, 18. πρόφασιν, 15, 20. τῆς δυνάμεως, ante exercitum collocare, 3, 114. προβεβλημένοι πρὸ αὐτῶν, ſe munientes, velut ſcuto, 5, 34.

πρόβατα μαλακά, oues lanae tenerioris, pellitae, 9, 16.

προβιβάζειν, adiuuare, προεβίβασαν τὴν ἐμπειρίαν τὴν περὶ τούτων, 3, 59. οὐδὲν, nihil proficere, 5, 99. βραχύ τι, paululum proficere, 10, 40. τινὰ εἰς λόγους, ſermonem cum aliquo ſuſcipere, E. L. 46.

πρόβλημα, munimentum hoſti oppoſitum ſ. nobis obiectum, 3, 14. 4, 11. μέγιστον, magna dubitatio, ſ. res magnae dubitationis, 2, 52. εἰς πρόβλημα ἐμπίπτειν, *idem.* E. L. 78. λύσις τοῦ προβλήματος, E. L. 97.

προβολή, emiſſio haſtae, 17, 25. proiectio, i. e. opus, quod proiectum eſt extra reliqui operis corpus, τὸ πᾶν ζεῦγμα τῆς προβολῆς, 3, 46. ἀσπίδες, 1, 21. *pulcre illuſtrat hanc formam Cuper. Obſ.* 1, 12.

προγίνεσθαι, οἱ προγενόμενοι, qui ante fuere, 10, 17. *opp.* ὑπάρχοντες, qui nunc ſunt.

προγονικὸς, maioribus dignus, 3, 64. a maioribus acceptus, E. L. 57. δόξα προγονικὴ, gloria maiorum, 13, 4. E. P. 82.

προγραφή, edictum, E. P. 97.

προδιαδιδόναι τὴν φήμην, E. P. 141.

προδιαλαμβάνειν, praeiudicare, 2, 2. ante cognoſcere, 4, 14. ante ſecum conſtituere, 11, 1.

προδιειληφέναι, praedeliberatum eſſe, E. L. 9. πάλαι προδιειληφότες ὑπὲρ τοῦ πολεμεῖν, E. L. 68. προδιαλαμβάνεσθαι, ſpem concipere 5, 29. *quae ſunt omnia ducta e variis ſignificationibus verbi* διαλαμβ.

προδιαλύειν, προδιαλελυκότες τὴν τάξιν, qui iam ſoluerant ordines, 11, 14.

προδιαμαρτύρεσθαι πάντας, omnes obteſtari, E. L. 58.

προδιαπέμπεσθαι, praemittere, 8, 15.

προδιασαφεῖν, declarare, 4, 25. E. P. 146.

προδιαφθάρειν, *pro* φθάρειν, 5, 4.

προδιδόναι, repraeſentare pecuniam, 8, 13. πόλιν, dedere vrbem, *quod alias eſt* παραδ. E. L.

E. L. 142. προδοῦναι τὰ κατορθώματα, superiores victorias irritas reddere, 15, 15.

προεγκαθημένη ὁρμὴ, 3, 15.

προεγχειρεῖν, ante tempus aggredi, 2, 68.

προειπεῖν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος, futura praedicere, 6, 1.

προειλῆσθαι, προεισδεδεμένοι, iam ante illigati v. c. societati, 9, 25.

προεμβιβάζειν ἑαυτὸν εἰς πόλεμον, ante tempus bello se implicare, E. L. 12. *nisi leg.* προεμβ.

προεκδαπανᾶσθαι, de aqua per fossas diducta, vt effundi in maius flumen vel mare non possit, 9, 35.

προεκδιδόναι, προεκδεδωκέναι τὰς συντάξεις, iam edidisse librum, E. P. 65.

προέκθεσις, praemissa operi expositio breuis summae rei, 3, 1.

προεμβάλλειν, 3, 83.

προεμβιβάζειν εἰς τὴν πρὸς τὸ ἔθνος ἀπέχθειαν, inuisam et offensam gentem reddere alicui, 2, 45.

προεξάγειν αὐτὸν ἐκ τοῦ ζῆν, mortis sibi caussam esse, E. P. 104.

προεξανίστημι, μὴ προεξαναστῆναι, ne ante bellum paret vel inferat, E. L. 33.

προεξαποστέλλειν, 3, 87.

προεπιβάλλειν τὰς χεῖρας τινὶ, occupare aliquem bello, 16, 8.

προηττᾶν, τὸ προηττῆσαι τὰς ψυχὰς, quod fregit animos militum ante proelium, 2, 53. προηττημέναι ψυχαὶ militum, 3, 91.

πρόθεσις Ἀννίβα, consilium, 6, 56. κατὰ πρόθεσιν ἐψευσμένος, consulto mendax, E. P. 41. χωρὶς προθέσεως, re non deliberata, 3, 69.

πρόθρεμμα, προθρέμματα ἐξελαθέντα, 8, 19. *sed scriptura est vitiosa, legendumque* προεξελαθέντα θρέμματα.

προϊέναι, προϊόντες πρὸς τὴν ἀρχὴν, 2, 2. (*sic enim legendum pro* τὴν αὐτὴν, *consentio Casaubono, et cuique sponte in mentem venerit,*) candidati magistratus. *Sed I. Gron. mauult* προσιόντες. *Sane* προϊόντες *potius forent*, qui procedunt, h. e. *adeunt magistratum.*

προΐημι, μὴ προέσθαι, non negligere, sine auxilio relinquere, 1, 10. perdere, 1, 11. emittere e manibus, elabi sinere, 3, 95. οὐδενὶ προέσεσθαι τὰ χρήματα, tradituros, daturos pecunias, *sc. apud se depositas*, E. P. 131. τοσαῦτα ἦν προϊέμενος τῶν ἰδίων, largitus erat, E. P. 121.

προΐστασθαι, deligere ad aliquid agendum, προστησάμενοι τὸν ἐπιτηδειότατον ἐξ αὐτῶν, 3, 20. προστήσασθαί τινα, aliquem auctorem et adiutorem sibi deligere v. c. caussae agendae, E. L. 63.

προϊστορεῖν, προϊστορημένα ἑτέροις, 1, 13.

προκαθηγεῖσθαι, προκαθηγοῦντο καὶ προεκινδύνευον, de prima acie, 3, 96. προκαθηγούμενοι, duces, 3, 50. προκαθηγκμένη κρίσις, praeiudicata opinio, 3, 6.

προκαθῆσθαι, praesidio tenere, *de castris*, 3, 56. praesidium agere, 9, 29. δύο προκάθηντο κατὰ τὴν Ἰταλίαν στρατόπεδα, duae

legio-

legiones obtinebant Italiam, 8, 3. τὰ στενὰ, praeſidere faucibus, i. e. praeſidio obtinere ac tueri, 5, 59. 67. προκαθήμενοι τῆς παρεμβολῆς, ſtatio ante caſtra, 3, 69. οἱ προκαθήμενοι ἄρχοντες, 12, 7. ὁ προκαθήμενος ἐπὶ τῶν τόπων, 2, 26. προκαθήμεναι δυνάμεις ἐν τῇ Τυῤ. 2, 25. προκαθήμενα τῆς χώρας στρατόπεδα, 2, 24.

προκαθίζειν τῆς Ἠπείρου, tueri Epirum, E. L. 12. ὡς ἐπὶ Τυῤῥηνίας, exercitum collocare ad fines Tyrrh. 2, 24.

προκαλεῖσθαι τὸν κίνδυνον, prouocare periculum, *quod eſt animi fortis et libenter adeuntis periculum*, 3, 43. adduci in conſilium, ſc. rationis reddendae cauſſa, ἐν ᾧ (διαβουλίῳ) προκληθέντων τῶν πρεσβευτῶν, E. L. 41. *Legitima ratio (de qua vid. Cel. Valkenar. ad Ammon. p. 123. et Cl. Taylorum ad Demoſth. T. III. p. 554.) videtur poſtulare προσκλ. atque ita vidi placere Cl. Reiskio; nec alienus ſum ab hac ratione. ſed quia pluribus locis etiam haec forma reperitur, vt ipſe fatetur Valkenarius, et durum videtur, omnia loca corrigere, nec Polybius exquiſitam rationem bene ſcribendi ſequitur, ſine libris nihil mutem.*

προκαταβάλλεσθαι ψήφισμα, edere (*ſcripto*) decretum, 4, 25.

προκαταλαμβάνειν, προκαταληφθέντες τόποι, 3, 50.

προκαταλήγειν, ante deſinere, 2, 14.

προκαταπλεῖν, claſſe mouere aliquo, 1, 21.

προκατάρξασθαι, de eo, qui alios laceſſit, v. c. bello, ſuſcipit bellum, 3, 31.

προκατασκευὴ, praeuia explicatio rerum, ad intelligendum neceſſariarum, 2, 14.

προκατασκευάζεσθαι φίλους, ante ſibi comparare amicos, 4, 32.

προκατασύρειν, ante va[illegible]are, 4, 10. diripere, 4, 19. *ſed ed. pr.* προσκατ.

προκατελπίζειν βεβαιούμενον certam ſpem concipere, 2, 4.

προκατέχειν, προκατέχοντες ταῖς ἡλικίαις καὶ ταῖς δόξαις, ſuperiores aetate et gloria, F. P. 99. *ſed corrig.* προανέχοντες.

προκεῖσθαι, πρόκειταί μοι, animus mihi eſt, 4, 27. τὸ προκείμενον πλῆθος, numerus deſtinatus, 6, 18. προκείμενοι τῶν δυνάμεων εὔζωνοι, qui ante aciem pugnant leuiter armati, 3, 73. προκείμενοι τόποι, regiones, quae ſunt ante caſtra, *item*, quo fit iter, 3, 75, 80.

προκινδυνεύειν, 3, 96. primum inire proelium, 10, 16. προκινδυνεύοντες, prima acies, 1, 19.

προκνημὶς, ocrea, 6, 21.

προκοιτεία, ποιεῖσθαι τὰς προκοιτείας, excubias agere in portis, 6, 33. *at* 2, 5. *editur* προκοιτία.

προκοπὴ, μεγάλην προκοπὴν ἐποιεῖτο, 2, 13. ἡ πρᾶξις λαμβάνει προκοπὴν παλίντροπον, 5, 16. vbi προκοπὴ eſt motus.

πρόκριτοι, delecti, E. L. 13.

προλαμβάνειν τὰ συμβησόμενα ταῖς ἐπινοίαις, proſpicere animo. 5, 112. προλαμβάνειν ἡ ψυχὴ *dicitur*, cum praecipit et co[illegible]ſcit

ſcit quaedam ante, quam plane explicetur res, 3, 1.

προλέγειν, denunciare, προλέγων, ὡς οὐ λανθάνει κοινοπραγῶν, 5, 57.

πρόλημμά τινι κοινὸν, idem quod πλεονέκτημα, *avantage*, 17, 10.

πρόληψιν οὐδ' ἥντινα ἔχειν, omnino nihil ſuſpicari, 14, 3. πρόληψιν ἔχειν πάντων, ἀδύνατον, proſpicere, ante videre, ſc. quae euenire poſſunt vel euentura ſunt, 10, 40. *cf.* 16, 17.

προλυμαίνεσθαι, 2, 68.

προνεύειν, *de remigibus*, cum procumbunt, ſ. incumbunt remis: *contrarium eſt* ἀνακλίπτειν, *cum attollunt remos*, 1, 21.

πρόνοια τῶν πολεμίων, cautio, ne decipiamur aut opprimamur ab hoſtibus, 10, 38.

προνομεύειν, pabulari, 3, 65.

προξενία, ius hoſpitii, literae, quibus ius hoſpitii continetur, E. P. 42.

πρόξενος, 5, 95.

πρόοδος, exitus, τὰς προόδους καὶ τὰς εἰσόδους etc. 14, 1. διὰ προόδου, 8, 14. *locus eſt vitioſus. Contextus deſiderare videtur*, cum elapſus eſſet ex vrbe, in qua obſidebatur.

προοίμια τῆς ἀρχῆς, initia regni, E. P. 97.

προοχὴ, eminentia, promontorium, 4, 43.

προπέτεια, 3, 16.

προπίπτειν, *pro ſimplici*, 1, 58. longius iuſto progredi, prouehi, 1, 24. 11, 15. etc. τῆς ἐπάλξεως, prominere ſupra. *Sic ibi ſcrib.* κ, 6. *itemque* 7, 6. προπεπτωκυῖα ὀφρὺς *leg. pro* προσπ.

προπολεμεῖν τῶν ἄλλων, ante alios bello infeſtari, ſ. ad bellum gerendum cogi, 2, 48.

προπορεύεσθαι, progredi in medium, 6, 19. *de* magiſtratum petentibus, *pro quo tamen Iac. Gron.* προσπ. *ſcribi bene iubet.* v. προϊέναι, 2, 4. πρὸς τὴν στρατηγίαν, petere, E. L. 74.

πρόπους, radix montis, 8, 10. τῆς ὀρεινῆς, 3, 17.

πρὸς, πρὸς τὴν ἔνδειαν, pro virium tenuitate, 5, 92. πρὸς τὰ χρέα, propter debita, E. L. 144. πρὸς αὐτοῦ, *opp.* κατ' αὐτοῦ, 3, 105. *v. Suid. qui interpretatur* ὑπὲρ αὐτοῦ.

προσαγγελία, nuncius, 14, 6.

προσαγγέλλεσθαι, nunciari, 2, 25.

προσάγεσθαί τινα, aduocare ad ſe, adduci iubere, 10, 18. φιλοτιμίαν, laborare vehementer, E. L. 28. πόλιν, ad deditionem perlicere, 1, 76.

προσαγορεύειν, τοῦτο τοὔνομα προσηγόρευσαν σφᾶς αὐτοὺς, 1, 8.

προσαγωγὴ, de pecoris deductione in ſtabula, 12, 2. impetus in vrbem per machinas admotas, 9, 34. προσαγωγαὶ τῶν μηχανημάτων, 1, 48. *ſunt* βάσεις, *vt poſt dicuntur, in turribus, rotae ſubiectae, vnde modus loquendi maxime ductus eſt.*

προσακροβολίζεσθαι, *pro ſimplici*, 3, 71. tentare hoſtes velitatione, 11, 20.

προσαναβαίνειν, *de flumine*, aucto imbribus, niuibus, 3, 72.

προσαναδιδόναι πλείους κλίμακας, 10, 14.

προσαναλαμβάνειν, recreare, 3, 60.

προσαναμιμνήσκειν, 4, 28. 29.

προσαναπαύειν δύναμιν, exercitui quietem dare, 4, 73.

προσανασείειν, commouere, incendere, 1, 69.

προσανατάσειν, τῇ ὥρᾳ, eodem tempore, *quo nempe hostis solebat*, educere copias in aciem, *ita contextus iubet, vt opinor*, 11, 20. προσανατάσεσθαι φόβον τὸν ὑπὸ Ῥωμαίων, terrores ostendere, E. L. 58. τινί, minari, 17, 34.

προσανατρέχειν, *non* προαν. repetere altius, 1, 5. *v. Casaub.*

προσαναφέρειν, referre ad aliquem, consulere, E. L. 114.

προσανέχειν, exspectare, 4, 19. 5, 17. 10, 35. *proprie tamen est* sustinere se, quiescere, subsistere, vt προσανεῖχον παραδοκῶντες etc. substitere et mansere in eodem loco, vt exspectarent, 3, 94. τῇ ἐλπίδι, adquiescere spe, E. P. 54. ταῖς βοηθείαις, exspectare auxilia, 1, 84. *add. Suidam in h. v.* προσανείχετο ζῆν sustinuit viuere, E. P. 106.

προσαντέχειν, resistere, sustinere impetum hostium, βραχὺ προσαντισχόντες ἐνέκλιναν, 11, 19. *add. Suidam in h. v.* τῇ λαμπρότητι τῆς ψυχῆς προσαντεῖχεν, E. P. 128. *pro* ἀντεῖχεν, sustinuit, sc. *infirmitatem corporis virtute animi. Cl. Reiskius tamen malit* προσανεῖχεν.

προσαξιοῦν, petere, 3, 11. *pro* ἀξιοῦν, rogare f. assidue rogare, 14, 8.

προσαπολέσαι, insuper perdere, 1, 74.

προσαρτᾶν, προσηρτημένοι ἦσαν πρὸς αὐτῇ τῇ ῥίζῃ τοῦ λόφου, adplicuerant se, 2, 66.

προσαστεϊσάσθαι, iocari insuper, *Suidas in h. v. e Polybio, vt videtur Valesio.*

προσβάλλειν λόφῳ, impetum facere in collem, 3, 102. τοῖς πολεμίοις, aggredi, 4, 71. παρὰ τὰς ἀκρωρείας, concitare aduersus montana, 3, 94.

πρόσβασις, accessus, aditus, 4, 56.

προσβοηθεῖν, *pro simplici*, opem ferre, 3, 19. 5, 13.

προσβολή, aditus, 3, 51. προσβολὰς ποιεῖσθαι, oppugnare, 4, 16. κατὰ τὰς προσβολὰς, in oppugnatione vrbium, aut proeliis, E. P. 130.

προσδεῖ, opus habet, 3, 5.

προσδεῖσθαι, indigere, 4, 12.

προσδέχεσθαι, exspectare aduentum alicuius, E. L. 21. τὰς ὑπεναντίας, impetum excipere hostium, ab hostibus inuadi, 3, 42. μὴ πανταχόθεν προσδέξηται πολεμίους, ne vndique in se impetum facerent, 2, 69.

προσδιασαφεῖν, docere, demonstrare, 10, 22. insuper indicare, 3, 24.

προσδιδόναι, ἅμα δὲ προσεδίδου τῶν χρημάτων, insuper dabat, 8, 12. Sed illud insuper iam est in ἅμα, et contextus, tum locus parallelus c. 13. suadet legere προεδίδου. v. προδιδόναι.

προσδοκᾶν, *pro* προσδοκᾶν, in partem deteriorem, vt πόλεμον, 1, 53. E. L. 50.

προσδοκία τῆς πολιορκίας, 1, 31. *Sic Iosephus* ἡ ἀεὶ προσδοκία, perpetuus timor, 16, 8, 5. *add. Suid. in h. v.* προσδοκίαν ἔχειν

ἔχειν τῆς σωτηρίας, exſpectare, 4, 35.

προσδόκιμος, qui exſpectatur, E. L. 89.

προσδοξοποιεῖσθαι, inanibus opinionibus capi, 17, 13. E. P. 76.

προσεγγίζειν, E. P. 125.

προσεδρεύειν, aſſiduum eſſe in re aliqua, 11, 4. τινὶ, obſeruare aliquid, E. L. 46. τοῖς καιροῖς, E. L. 144.

προσεκλέγεσθαι, deligere inſuper, 6, 22.

προσενυβρίζειν, τότε δὲ καὶ προσενυβρίζεσθαι δόξαντες, ſe etiam contumelia affectos, 4, 4.

προσεξειργασμένος, E. P. 41. *Valeſius vertit*, qui et illud adiungit, *tamquam eſſet* προσενειράμενος.

προσεξελίσσειν, inſuper educere, (v. ἐξελ.) 6, 38.

προσεξερείδειν, niti v. c. manibus, 3, 55.

προσεπισπᾶν, 4, 85.

προσεπιδράττεσθαι, *cum acc.* τῆς Ἀσίας τινὰ, Aſiae partem inſuper petere, vel vindicare ſibi, E. L. 23. *pro* ἐπιδραττ. προσεπιδραττομένους ἅμα καὶ τὸν ἐξακολουθοῦντα φθόνον, ſubeuntes, non refugientes inuidiam *etc.* 9, 10.

προσεπιζητεῖν τι, E. L. 55.

προσεπικοσμεῖσθαι, 6, 20.

προσεπιμετρεῖν τινὶ, addere alicui aliquid v. c. honoris, 4, 51.

προσεπισιτίζεσθαι, commeatum et annonam copioſius comparare, 1, 29.

προσεπισπᾶσθαι μάρτυρα, aſſumere, proferre nominatim, E. P. 43.

προσεπιτείνειν, contendere, 3, 24.

βραχέα προσεπέτειναν τοὺς Καρχ. paulum auxerunt Carthaginienſibus conditiones, 1, 63.

προσεπιφθέγγεσθαι, 10, 4.

προσερείδειν, de obſidentibus vrbem, 1, 11.

προσέρχεσθαι πρὸς πᾶν, ad omnes conditiones deſcendere, E. L. 23.

προσεσπέριος, 17, 24. ἔθνη προσεσπέρια, 1, 2.

προσευρίσκειν, *videtur eſſe, id quod verſio expreſſit,* amplius inuenire, *ſequitur enim* ἡ πρὸς συντέλειαν. *Sed ed. pr. tamen habet* ἡ πρ. σ. *vbi intelligendum eſſet* χορηγία, et προσευρέθη *pro* εὑρέθη. *cf.* 1, 68. ἀεὶ καινόν τι προσεύρισκον.

προσέχειν, obedire, 6, 35. appellere, 2, 5. τινὶ τὸν νοῦν, adiungere ſe alicui, vt praeceptorem, monitorem, E. P. 115. οἱ προσέχοντες, lectores, 9, 2.

προσήκειν, οἱ προσήκοντες τῶν χιλιάρχων, tribuni ſui, 6, 19.

προσκαθίζειν εἰς τὸν Ἰσθμὸν, E. P. 85. προσκαθίσας, caſtris in propinquo poſitis, 1, 12.

προσκαρτερεῖν τῇ πολιορκίᾳ, 1, 55. τῇ ἐπιμελείᾳ, 1, 59. τινὶ, aliquem aſſectari, obſeruare, E. L. 47. προσκαρτερῶν τῷ πλείονι διετέλεσε, plura appetere pergebat, E. P. 49. *cum participio*, temporis aliquantum conſumere aliqua re, 8, 16.

προσκατακλαίεσθαι, *actiue*, lacrimas inſuper fundebant, vel lacrimas f. *ſimpliciter*, E. P. 139.

προσκατασκευάζειν, inſuper conſtituere, E. L. 22.

προσκατασπᾶν, de nauibus deducendis in mare, 4, 53.

προσκατατάττειν, προσκατατάττουσιν ἔτι καὶ, addunt insuper, 3, 20.
προσκεῖσθαι, vrgere, 17, 28. τοῖς ἐσχάτοις, extremam aciem infestare, 5, 13.
προσκερδαίνειν τὴν ὑγίειαν, E. P. 122.
πρόσκλησις, 5, 51. v. πρόσκλισις.
προσκλίνειν τινὶ, partibus alicuius fauere, studere, 4, 51.
πρόσκλισις, cum ῥοπὴ, inclinatio, *proprie in lance*, 6, 8. de inclinatione *autem* animi et beneuolentia est, 5, 51. *vbi vulgo legitur* πρόσκλησις, *sine sensu:* ἀπεδείκνυε τὴν μετάνοιαν καὶ πρόσκλισιν τῷ βασιλεῖ, mutationem consilii et fauorem. *Sic et placere video Cl. Reiskio. Verbum illustrant Viri docti ad 1 Tim. 5, 21. in his Alberti in Obs. vbi pariter libri plures habent* πρόσκλησιν, *quod temere praefert Millius. add. inpr. Cel. Hemsterh. ad Aristoph. Plut. p. 373. et Obs. Misc. Nov. T. I. p. 68.*
προσκοπὴ, offensio, E. L. 113. προσκοπῆς τυγχάνειν, offendere, 6, 4. 5.
προσκόπτειν τινὶ, aliqua re offendi, E. L. 74. τῇ βαρύτητι, aegre ferre, 1, 31. αἵρεσις Ἑλληνικὴ προσκόπτει τοῖς πρεσβυτέροις, inuisa est, E. P. 145.
προσκοτεῖν, *pro simpl.* 1, 48.
προσκυνεῖν τύχην, gratias agere fortunae, 15, 19. τινὰ, 10, 17. *sic bene Graeci. Josephus A. 7. 1, 1. habet datiuum, sed MS. Vatic. accusat.* τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ μᾶλλον προσκυνοῦσι, hanc domum magis colunt, 5, 86.
προσλαμβάνειν ψυχὰς, confirmare e metu, 3, 91. προσλαβέσθαι γνώμην τινὸς, consilio alicuius vti, s. consensum alicuius expetere, 3, 70. προσλαμβάνεσθαι οὐκ ἐν μικρῷ τι, non parui facere, non leuem rationem ducere alicuius rei, 3, 9.
προσμαρτυρεῖν τινὶ, confirmare veritatem dictorum, consiliorum. τὰ πράγματα προσεμαρτύρησε τοῖς λογισμοῖς, 3, 90.
προσμάχεσθαί τινι, 9, 3.
προσμερίζειν, attribuere, E. L. 25.
προσμίγνυμι, προσμίξαι ἐν τῇ πόλει, accedere ad vrbem, 9, 8. *sed* ἐν *delendum est.* προσμίξαντες χώρᾳ, cum accessissent, 1, 37.
προσνέμειν ἑαυτὸν τῷ δικαίῳ, partes aequas defendere, adiungere se iustitiae partibus, 6, 8.
προσορεῖν, finitimum esse, E. L. 36. προσοροῦντες, confines, 10, 38.
προσοφείλειν πολύ τι, longe abesse, inferiorem esse, E. P. 137. προσοφειλόμενα χρήματα, nondum soluta pecunia, E. L. 35. E. P. 119. προσοφειλόμενα, debita, 1, 66.
προσόφλειν ἰχθύων βίον, ita agere, vt locum habeat prouerbium ἰχθ. β. 15, 20.
πρόσοψις, adspectus, 9, 34.
προσπαίζειν τι ἀλλήλοις, 8, 22.
πρόσπαιος, ἐκ προσπαίας τινὸς τύχης, e fortunae casu inopinato, 6, 41.
προσπαρακαλεῖν, 3, 64.
προσπέμπειν τινά τινι, immittere percussorem, E. P. 95.
προσπίπτειν τῆς ἐπάλξεως *scr.* προπίπτειν, prominere supra pinnam muri, 8, 6. εἰς τὰς πολεμίας ἀκμῇ, 2, 30. προσπίπτοντες,

τες, sectatores amicitiae Rom. E. L. 74. τὰ προσπίπτοντα, quae eueniunt, 3, 15. προσέπεσε παραγενέσθαι τὰς πρεσβευτὰς, accidit forte, vt, E. L. 55. προσπεσόντων εἰς τὴν Ῥώμην τῶν etc. cum nuncius rerum Romam peruenisset, 1, 16.

προσπλέκεσθαι, de pugnantibus, pro συμπλ. 5, 60.

προσπορεύεσθαι, adire, v. c. iudicem, 4, 3. πρός τι, ad aliquid explicandum, narrandum accedere, 10, 24. πρὸς ἀγορανομίαν, petere aedilitatem, 60, 4. v. προσέρχεσθαι.

προσπυνθάνεσθαι, sciscitari, 5, 15.

προσρωννύω, προσερρώθησαν, animi iis creuere, 4, 80.

προστρατοπεδεύειν τῇ πόλει, admouere vrbi copias, 5, 3.

πρόσταγμα, v. ἐπίταγμα, 1, 31.

προστασία, species cum dignitate, *velut in pompa, comitatu*, 5, 43. dignitas, *de templo Erycino*, 1, 55. auctoritas, potestas, E. L. 37. dignitas, auctoritas, 1, 9. *male versio:* clientelae. v. *Casaub.* βασιλικὴ, dignitas, species regia, 4, 2. καθήκουσα, iustus apparatus, comitatus, E. P. 99. τῶν θηρίων, locus in fronte aciei, vbi elephanti stabant, 11, 1. κατὰ προστασίαν, de dignitate, 11, 32. μετὰ μεγάλης προστασίας, cum dignitate et magnificentia, E. L. 3. μετὰ πολλῆς σπουδῆς καὶ προστασίας, cum magna cura et diligentia, E. L. 67. διὰ τὴν πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ὁρμὴν καὶ προστασίαν, E. P. 19. *sermo est de libidine. Itaque si vera est lectio, significat* profusionem. *Sed vox est, vt opinor, vitiosa, legendumque* παράστασιν, *quae est vox Polybiana de furore, aut* ἀκρασίαν. *Suidas in* προστασία *affert hunc locum, velut in significatione* βοηθείας, *sed locus illi articulo temere ab alio adscriptus videtur, quod non vidit Kusterus, qui stulte per* patrocinium *interpretatur, cum in* ἰσφαλκέναι *e versione Valesii vertisset* insaniam, *quod exprimit* παράστασιν. προστασίαν ἀξιωματικὴν ἐπιφαίνειν, speciem plenam dignitatis praeferre, 10, 18.

προστατεῖν τινὸς, tutelam gerere, E. L. 28.

προστάτης, de capite, principe familiae, v. *locum.* E. L. 114. ἱστορίας, *de historico*, auctor, E. P. 39.

προστατικῶς, cum dignitate, 5, 88.

προστιθέναι, ἀεί τι προσετίθει, adiuuabat, E. L. 104. προστίθεσθαί τινι, ad partes alicuius accedere, 5, 77.

πρόστιμον, poena, 6, 14.

προστρέχειν τινι, facere cum aliquo, E. L. 58. πρὸς τὴν γνώμην, probare, E. L. 74. ἀγεννῶς, humiliter captare gratiam, E. P. 100. πρὸς τὴν ἀλήθειαν μάλιστα πρ. proxime ad verum accedere iudicando, E. P. 74. ἐν τῷ λέγειν πρός τι, inprimis vrgere, saepe memorare, E. L. 107.

προστροπαῖος, προστροπαίους παρέστησε, immisit vltores, E. P. 91.

προσυγχεῖν, ante perturbare, 5, 84.

προσυποδεικνύναι, E. L. 41.

προσυπομιμνήσκειν, E. P. 136.

προσυρίζειν, sibilum edere, *pro simplici*, 8, 17. 20.

προσφέρειν τάλαντα, pendere, 15, 8. *Eadem forma est apud Iosephum, 17, 11, 4. vbi de Batanaea cum vicinis regionibus:* Φιλίππῳ ἑκατὸν τάλαντα προσέφερε, pendebat.

προσφιλονικεῖν, 2, 19.

προσφυσᾶσθαι, de bello magis aucto et inflammato, 11, 4.

προσχαίνειν τινί, aliquem cupide audire, 4, 42.

προσχεῖν τῆς, appellere ad, 1, 24. 25. 3, 76.

πρόσχημα, 3, 15. ornamentum praecipuum, *de vrbe primaria. Imitatus est Iosephus, 18. 2, 1. Sepphorim vocans* πρόσχημα *totius Galilaeae:* 11, 5. τοῦ πολέμου, praetextus belli.

προσχλευάζειν, insuper irridere, 4, 16.

προσχωννῦναι τὰς ἀνωμαλίας τῶν τόπων, terra aggesta aequare, 9, 34.

πρόσχωρος, finitimus, 5, 79. 10, 25.

πρόσωπον, ἐζήτει ἡγεμόνα καὶ πρόσωπον, auctorem magnae auctoritatis et dignitatis, 5, 107. κατὰ πρόσωπον, coram, E L. 3.

προτείνειν, excurrere in mare, *de promontorio*, 1, 29. cf. 1, 73. στέφανον, offerre, dare, E. L. 90. πολλὰ φιλάνθρωπα, offerre bonas conditiones, E. P. 142. προτεινόμενα, proposita ad eligendum, . conditiones propositae, 1, 31. 3, 20. etc.

προτείχισμα, vallum, 2, 69. munimentum pro moenibus, 4, 61. δυνατὸν, 10, 28.

προτερεῖν, vincere, 3, 111.

προτερήματα Ῥωμαίων, opportunitates, praesidia, quibus hostem praestabant, 3, 91. περὶ τὸν Ἄππιον, Appii res bene gestae, 1, 16. ἐπιλαβέσθαι προτερήματος, successu vti, E. P. 144.

πρότερον ἐπικρατῆσαι, ante quam vincerent, 1, 58.

προτίθεσθαι τὴν συγγένειαν, commemorare cognationem, 2, 19. ἐν τῷ δόγματι, exponere in principio decreti, *nempe, pro caussis decreti facti*, 4, 25. προθέσθαι ποιεῖν καλῶς, bene facere velle, 11, 6. ὅσα προθεῖντο, 6, 10.

προτροπάδην, E. L. 134. φέρεσθαι, 12, 2. φεύγειν, 1, 12. 5, 69.

προτροπή, cohortatio, 4, 5. πρός τι, incitamentum, 9, 10.

προϋπισχνεῖσθαι, E. P. 113.

προϋπομιμνήσκειν, 5, 31.

προὔργου, οὐδὲν τῶν προὔργου περαίνειν, 5, 19. προὐργιαίτερον, vtilius, E. L. 58. τί, aliquid potius, 4, 74.

προφέρεσθαι, commemorare, 5, 11. E. L. 22. afferre in medium, 4, 66. πολλὰ ἀγαθὰ εἰς πραγμάτων λόγον, adferre ad res gerendas, E. P. 65. f. προσφέρεσθαι.

προφορὰ, exprobratio, praesertim, quae palam fit, 9, 27. *Laudatur hoc sensu* προσφορὰ *e Polybio in Lexicis, quod ad h. l. pertinere videtur; sed* προφορὰ *verum est, e* προφέρειν, *quod iam ap. Homerum exprobrandi sensu dicitur. v. Suidas in* πρόφερε.

πρόφραγμα, munimentum, intra quod tutus sis, 9, 29.

προφυλακή, praesidium, 5, 3.

προχειρεῖν, de delectu militum, 3, 108.

προχειρίζεσθαι, 6, 56. designare, 2, 43. destinare, constituere, 3, 101. deligere ad aliquid agendum, 8, 21. τοὺς πρεσβευτάς, 15, 1. στρατόπεδα, 1, 16. προχειρισάμενος Γαρσύηριν, misso Garf. 5, 62. προχειρισάμενοι στρατηγόν, 1, 11.

πρόχειρον ποιεῖσθαι, in promtu habere, 5, 75. πρόχειροι ἡδοναί, *quas Xenophon vocat* τὰς παραυτίκα, E. P. 122.

προχείρως ἔχειν, in manu habere, E. L. 92. πιστεύειν, facile, 5, 72.

πρωθεῖν, submouere, 4, 41.

πρύμνα, πρύμναν κρούειν. vid. in κρούειν.

πρύτανις, νόμοι ὑπὸ πρυτάνιδος γεγραμμένοι, 5, 93.

πρῶρα, ποιεῖν ἐν πρώρᾳ τὸ σκάφος, proram nauis dirigere aduersus nauem aliam, 16, 3.

πρωτεῖον, τὰ ἐν ταῖς μάχαις πρωτεῖα, 1, 24.

πρωτόπειροι κακοπαθείας, recens ad mala bellica, 1, 61.

πρωτοπορεία, prima acies, 1, 76.

πρῶτοι ἐπὶ τοῦ πολιτεύματος, principes reipub. 3, 8.

πρωτοστάτης, qui in primo aciei ordine stat, 17, 26.

πταίειν τοῖς πράγμασι, de victis, 1, 10. πόλις ἐπταικυῖα, vrbs adflicta, *vsitatius* πεπτωκυῖα, *sed et hoc rectum*, E. L. 98. ἐπταικότες τῇ πατρίδι ὑπὸ Κλεομένους, priuati patria per Cleomenem, 5, 93.

πτέρινος στέφανος, cristae, 6, 21.

πτερίς, locus filicibus plenus, 3, 71.

πτέρνα τῆς μηχανῆς, postica pars, 8, 7.

πτεροῦν, ἐπτερωκυῖα ναῦς, quae remis sublatis in procinctu est, 1, 46. *Huc pertinet glossa Hesychii* πτεροῖ, ἐξαίρει. *Nempe* πτεροῦν *sc.* τὴν ναῦν *dicitur dux, cum iubet attollere remos, h. e. cum vult naues* πλεῖν, *idque Graecis est* ἐξαίρειν.

πτοεῖσθαι ἐπί τινι, E. L. 114. ἐπτοημένος *opp.* τῷ περιχαρεῖ, 8, 16.

πτοία, consternatio, 1, 39. 4, 58. τις ἐνέπεσεν αὐτοῖς, E. L. 141.

πτῶμα, πτωμάτων γενομένων, de caede, E. P. 138.

πύελος, E. P. 110. *est instrumentum balneatorium, a recentioribus* μάκτραν *vocari, tradit Pollux*, solium. *Sed praecedentia verba sunt corrupta, quibus ait, in balneis esse* τάς τε κοινὰς μακράς. *Valesius corrigit* σκηνάς, *quos et tholos vocant Graeci, Badstuben: sed his non conuenit, quod adiectas ait* πυέλους. *Intelligenda sunt lauacra profundiora et latiora, in quae plures descendere et vna lauare possent,* κολυμβήθρας *vocant, ex quo forte lectio vitiosa orta, cum fuerit* κοινὰς κολυμβήθρας.

πυθμήν, fundus, vbi sedet ferrum in hastili, 6, 21.

πῦρ ἀνακαίειν, de ignibus in castris, 2, 25. *vt Herodot.* 4, 145. τὰ πυρά, c. 26. *bis.* ἐλθὼν εἰς τὰς πράξεις, ὥσπερ εἰς πῦρ, E. P. 130. ἐκ πυρὸς παραίχεσθαι χάριν, certum amoris pignus dare, E P. 146.

πύργος, castellum quodlibet, 4, 65.

πυργομαχεῖν, de turri pugnare, 5, 84.

πυργοῦχοι, τῶν πυργούχων συῤῥαγέντων, 16, 2. *vt edidimus ex ed. pr. et res postulat. Ed. Bas. vitio operarum dedit* πυρσούχων, *quod secutae sunt edd. ceterae. Casaubonum edi voluisse* πυργ. *e versione patet*, tigna, quibus turres superstructae essent. *Sunt fulcra et quasi bases turricularum, quae sunt in constratis, Pollux 1, 92. add. Scheff. de re nau. p. 132.*

P.

Ῥαχία, de aestu maris, ὑπὸ τῆς ῥαχίας κατεαγνύμενα σκάφη, 1, 37. de scopulis litoris mar. 3, 39.

ῥάχις, ἡ ἐπὶ τὰ πεδία κατατείνουσα, dorsum iugi, 3, 101.

ῥάμβη, framea, *in praemis militaribus*, 10, 18.

ῥεῖν, καρπὸς ῥεῖ, *de glandibus deciduis*, 12, 2.

ῥέπειν πρός τι, E. L. 89. ταῖς γνώμαις ἐπί τι, 1, 31.

ῥητίνη, resina, 5, 89.

ῥινοπύλη, portula, per quam nocturni recipiuntur aut exeunt, quibus licet, 8, 20.

ῥᾳθυλογεῖν, temere loqui, E. P. 39. E. L. 122.

ῥοπή, τῇ τῶν γερόντων προσκλίσει καὶ ῥοπῇ, accessione ad partes, 6, 8. ῥοπῆς ταύτης προσγενομένης, cum hoc momentum accesserit, E. L. 85. ῥοπὰς διδόναι τινί, *de historico*, qui alicui fauet in narrando, E. P. 57.

ῥῦμα, ἐνάπτειν ῥύματα ναυσί, funes, quo trahuntur naues, 3, 46. ῥύματα δόντες ἐξ αὐτῶν, 1, 26.

ῥύμαι, in castris, 6, 27.

ῥυμοτομία, viarum directio, 6, 29.

ῥυμουλκεῖν τὰς ναῦς, fune (remulco) trahere, 1, 27. 3, 46.

ῥύσεις, fluuii, 3, 114.

ῥύσια ἀποδοῦναι, vindicias, ius per vim repetendi, dare, E. L. 38. καταγγέλλειν, res repetere, 4, 53.

ῥώννυμι, μανία ἐῤῥωμένη, 17, 3.

ῥωπικός, *est*, qui habet quaedam speciosa et placentia, sed in summa rei nihil valet, *similis pictoribus rerum paruarum et variarum; quae picturae gratum quidem adspectum habent, ceterum nec artis magnae, nec ingenii magni sunt*, E. P. 90. *vide locum ipsum, et dicta in Claue Cic. in Gr.* ῥωπογράφος.

Σαγη

Σ.

Σάγοι πολυτελῆς, *vox latina*, 3, 62.

σαίνειν, ὡς, ὁπότε μέν τι δοῖεν, ἔσαινεν, blande tractare, adulari, *careſſer.* E. P. 70. *v. Pierſon. Veriſim. p. 72. et collecta Wetſtenio ad 1 Theſſ. 3, 3.*

σάλος, ὁ, σάλας ἔχον, *de oppidulo; vertunt* ſtationem. *Sunt loca profundae aquae, vbi ſtare naues poſſunt in ancoris.* 1, 53.

σαμβύκη, 8, 5. *eius deſcriptio.*

σανίδωμα, 1, 21, 6, 21.

σαρισσοφόρος, 12, 11.

σάρκινος, E. P. 137.

σάτται, Φορμοὶ ἀχύρων σεσαγμένοι, 1, 19.

σαυρωτὴρ, cuſpis in imo haſtili, 6, 23.

σήκωμα, pondus, 8, 6. οἱονεὶ σήκωμα προσλαμβάνειν, de acceſſione virium ſeu copiarum, quae momentum faciat, 17, 20. σήκωμα τῆς προβολῆς, libratio in proiectione teli, i. e. *reductio haſtae, cum emittitur, vt momentum accipiat*, 17, 25.

σημαία, cohors, 1, 33. 34. *alias ſcr.* σημαία *ap. ipſum Polyb. vt* 6, 22.

σημεῖον, argumentum, 4, 44. punctum, *terminus a quo, qui eſt ſenſus mathem.* 6, 26.

σημαιαφόρος, 6, 22. ſignifer manipuli, *quod vſitatius ſcr.* σημαιοφ. v. in σημαία.

σημαίνω, ſigno, 3, 39. σημειοῦσθαι ἀκριβῶς, accurate notatum habere oculis et animo, 1, 47. σημειώσασθαι τὸ γεγονὸς, pro auſpicio ſiniſtro, oſtento habere aliquid, 5, 78.

σηπεδὼν, vermis e putredine, 1, 81.

σιάλωμα, 6, 21. circulus ferreus, qui amplectitur oram clypei, vel laminae ferri, quae oras ſcuti continent. Apud τοὺς ὁ auro περισεσιαλωμένοι ſunt λίθοι, *Exod.* 31.

σιβύνιον, ſpiculum ruſticum vel paſtoritium, 6, 21.

σιτάριον, σιτάριον βραχὺ paullum frumenti, E. P. 70.

σιταρκῆσαι, 1, 70. *idem quod* σιταρχίαι, *aut ſic corrigendum ex edd. pr. Baſ. ceterum vox ipſa, ſi e bonis libris venit, non eſt contra analogiam.*

σιταρχίαι, 5, 50. 63. annonae, quae militibus debentur. διαλύειν τὰς σιταρχίας πᾶσι, dare annonas, quae adhuc debentur. *Heſych.* σιταρχία, τὸ ἀπ' ὀψώνιον τεταγμένον δαπάνημα. *Hanc vocem habet etiam ed. pr. et Baſ.* 1, 70. *vbi editur* σιταρκῆσαι.

σιτικὸς, σιτικὴ ἐξαγωγὴ, exportatio frumenti, E. L. 80.

σιτόδεια, inopia annonae, E. L. 18. *h. l. reſpexit opinor Suid. in h. v.*

σιτοβόλιον, horreum, 3, 101. *h. l. citat Suid. in h. v.*

σιτομετρεῖν, σιτομετρεῖν τὴν δύναμιν,

μεῖν, annonam puaebere exercitui, 15, 8. *add. locum Polybii ap. Suid. in h. v.*

σιωπᾷν, σιωπήσασθαι τὰ πλήθη, silentium facere, imponere populo, E. L. 9.

σκαλμὸς, *pro* remigum ordine vel verſu *dicitur*, ὑπὸ τὸν θρανίτην σκαλμὸν, ſub verſu thranitarum, 16, 2. *cum ſit proprie* paxillus, quo firmatur, aut ad quem religatur remus.

σκάλωμα, inciſura, 5, 59.

σκάμμα, ἐπὶ τοῦ σκάμματος εἶναι, E. P. in ipſo ſtadio, vbi certandum eſt, *h. e. in ipſo periculo.*

σκέπη, tutela, 1, 16.

σκέπω, σκέπειν ἀπὸ παντὸς ἀνέμου, 16, 14.

σκεῦος, σκεῦος ὑπηρετικὸν, de homine, E. P. 49. σκεῦος ἀγχίνουν, homo callidus, E. P. 52.

σκέψις, praetextus, cauſſa ficta, οὐ μὴν ἠπόρουν γε σκέψεων, 3, 68. *quod alias eſt* σκῆψις, *ſicque corrigendum videtur.*

σκηνὴ, εἰς σκηνὴν ἀναβιβάζειν. v. ἀναβιβ.

σκήπτεσθαι, praetexere, σκήψασθαι ἀσθένειαν, E. P. 146.

σκῆψις, excuſatio, σκήψεις πορίζεσθαι, praetextus comminiſci vel adhibere, 5, 2. 8, 21. E. L. 34. σκῆψιν εἶναι, praetextum eſſe, E. L. 89.

σκορπίδιον, teli bellici genus, *de quo Interpp. Caeſaris et Lipſius adeundi*, 8, 6.

σκοτοῦσθαι, vertigine corripi, 10, 13.

σκότωμα, vertigo capitis, *iungitur verbo* ἐπιπίπτειν, 5, 56.

σκυβαλισμὸς, reiectio ignominioſa, *vel* ignominia, E. L. 97.

σκύλαξ σιδηροῦς, compedes ferreae, E. L. 13.

σκυτοῦσθαι, ἐσκυτωμένος, corio inductus, 10, 20.

σοβαρῶς ἐπιέναι, magna vi, acerrime, 3, 72. 11, 1.

σοφίζεσθαι πρός τι, callide agere, 6, 56.

σπανίζειν φίλων, E. L 58.

σπένδεσθαι, foedus facere, 2, 32.

σπειρηδὸν, per cohortes, 11, 9. τάττειν, 5, 4.

σπεύδειν μὴ συγχωρηθῆναι, laborare, ne concedatur, 2, 34.

σπιλάδες, 1, 37.

σποράδες πράξεις, res geſtae, quae nihil inter ſe coniunctionis habent, nec locis, nec conſiliis etc. 1, 3.

σπουδὴ, σπουδὴν ποιεῖσθαι ἐκ τῶν ἐνόντων, 17, 3.

σταδιεὺς, E. P. 138.

στάσιμος, conſtans, 4, 30. 6, 22. τὸ στάσιμον τῆς ἵππου, equites grauis armaturae, 3, 65. τὸ τῆς πράξεως στάσιμον, 8, 16. τὸ στάσιμον, conſtantia, 6, 56.

στάσις ἀνέμου, tempeſtas, 1, 48. στάσιν ἔχειν *dicitur ventus*, cum maxime viget, et conſtanter flat, *vt Eteſiae*, 5, 5.

στελγὶς χρυσῆ, E. L 60. taenia vel faſcia tenuis aurea ad ornatum capitis. v. *Caſaub. ad Athenae. XV, 4. Heringa Obj. p. 113.*

στέλλεσθαι τὸ συμβεβηκὸς, minuere verbis malum, 3, 86. στέλλεσθαι τὴν καταξίωσιν, vitare, ſeponere reuerentiam, 8, 17.

στενὸς, στενὴ ὑπόθεσις, tenue argumentum, E. P. 11.

στενο-

στενοχωρία τῆς πόλεως, inopia et angustiae rei pecuniariae, 1, 67.

στεῤῥοποιεῖσθαι τὴν οὐραγίαν, firmare extremam aciem, 5, 24.

στεφάνη, de circuitu montis, loci, 1, 56. στεφάνη θεάτρου, 7, 5.

στέφανος, στέφανον ἱερὸν ποιεῖσθαι, 1, 58. hieram facere, *Senec. ep. 83. ubi vid. Lips.* i. e. in certamine ambiguo et in neutram partem inclinato, pugnandi voluntatem abiicere, quamquam inuitum. ᾧ ποτ' ἂν ἡ τύχη βουληθῇ περιθεῖναι τοῦτον τὸν στέφανον, 2, 2. laudem et gloriam, E. P. 116.

στήθη, τὰ, 4, 41. *nautis dicuntur* in mari latentes aggeres terrae vel arenae, *latinis* dorsa, *ut Virgil. Aen. 10, 303. qui et saxa latentia sic appellat 1, 113.*

στήλη, παρὰ τὴν στήλην, contra legem, quae publice proscripta est, E. L. 46. αἱ στῆλαι, E. L. 58. *iunguntur legibus, suntque* decreta, pacta publica, foedera.

στιβαδοκοιτεῖν, 2, 17.

στοιχεῖν τῇ προθέσει τινὸς, sequi, inseruire, accommodare se alicuius praeceptis, E. L. 75. *Sic Galat. 6, 16.*

στόμα, ἐπὶ στόμα ἐν πᾶσι φέρεσθαι, omnia ad gulam referre, E P. 99. διὰ στόματος ἦν, in ore erant, 3, 113. στόμα τοῦ πλήθους, 10, 12. *dicuntur*, in quibus est maxima vis populi.

στοχάζομαι *cum genit.* petere aliquid, operam dare, 3, 57. στοχάζεσθαι ἑκατέρων, utrisque satisfacere tentare, E. L. 39. στοχάζεσθαι νόμου, legis respectum habere, E. P. 95. στοχάζεσθαι τοῦ δοκεῖν, tantum videri velle, speciem modo officii et humanitatis expetere, 4, 19. στοχάζεσθαι τῆς εὐνοίας, expetere, captare beneuolentiam, 5, 73. στοχάζεσθαι τοῦ δήμου, 6, 14. 15. πρὸς τὸ πλῆθος, accommodare se ad populi sensum, 6, 36. στοχάζεσθαι ἀνθρωπίνων, rerum humanarum non ignarum esse, aut nullam rationem habere, 15, 8.

στρατεία, στρατείας ἔχειν, stipendia fecisse, 6, 17. στρατείας τελεῖν, stipendia facere, *ibid.*

στρατεύσιμος, aetatem militarem habens, 6, 17.

στρατήγιον, praetorium, 6, 28. *quod et c. 28. restituendum.* v. παράστασις.

στρατοπεδευτικὸς, 6, 28.

στρατόπεδον τέταρτον legio quarta, 3, 40.

στρέφεσθαι, ἂν μὲν στρέψωνται τούτους, si fugarint hos, 4, 10. *Legendum* τρέψωνται, *ut est in ed. pr.*

στροφεὺς, cardo, 7, 5.

στρωτῆρες, tabulae ad contabulationes, 5, 89.

στωμυλία, facultas loquendi et iactandi se sermonibus ambitiosis de quacunque re, 9, 19.

συγγενικὰ ἔθη, mores patrii, 12, 4.

συγκαθίημι, συγκαθέντες εἰς τόπον τινὰ, abscondentes se, 8, 19.

συγκαθίστασθαι τοῖς ὑπεναντίοις, in aciem prodire aduersus hostes, 9, 13. συγκαθίστασθαί τινι, stare aduersus aliquem, E. L. 126. συγκαταστάντες, commissi, pugnantes inter se, 1, 57. συγκαθεστῶτες, *idem* 4, 12.

συγκαθοπ-

συγκαθορμίζω, vna in ſtationem naues ſubduco, 5, 95.

συγκαταβαίνειν εἰς πᾶν, in omnes conditiones ire, 3, 10. *συγκαταβαίνειν εἰς τὸ διακινδυνεύειν*, deſcendere ad proelium, 3, 90. 91. E. L. 27. *συγκαταβαίνειν εἰς φόρους*, 4, 45. concedere rogata deſcendendo ad mitiora, v. c. remittendo aliquid, E. L. 27. med.

συγκαταβιβάζειν ἐπὶ πολὺ, longe producere, ſeu facete, vt longe procedant, 5, 70.

συγκατάθεσις, approbatio facti, 2, 58. *ἐκ συγκαταθέσεως*, E. L. 42. e compacto, conſenſu; *nam συγκατατίθεσθαι eſt* conſentire. *συγκαταθέσεως τυγχάνειν*, laudem conſequi, E. L. 27.

συγκαταινέω, ratum facio, 15, 8.

συγκατανεύω, annuo, 3, 52. *συγκατανεύειν τινὶ ἅπαντα*, omnia annuere, E. L. 1. *συγκατανεύειν ταῖς ὁμιλίαις*, locum dare ſermonibus, E. L. 93.

συγκατάστασις, proelium, 4, 12.

συγκατατίθεμαι, annuo, 3, 89. 5, 1. *συγκατατίθεσθαι τῷ θανάτῳ τινὸς*, conſentire in mortem alicuius, E. L. 46.

συγκαταφέρεσθαι τῇ δόξῃ, aſſentiri opinioni, 10, 5.

συγκεῖσθαι, ita conueniſſe, 8, 23.

συγκεντέω, configo, 4, 22.

συγκεφαλαιοῦμαι, 1, 66. v. *ſeq.*

συγκεφαλαίωσις, breuis enumeratio totius rei, 9, 26.

συγκινέομαι, 2, 59.

σύγκλεισις, *διαφοραὶ καὶ συγκλείσεις*, de monte, alibi diremto, alibi continuato, *vt opinor*, 4, 45.

συγκλείειν εἰς, de fortuna, ad aliquam neceſſitatem redigente, 3, 63. *τῆς ὥρας ἤδη συγκλειούσης*, 17, 7. *ὥρα εἰς ὀψὲ συγκλείει*, de ſero tempore, veſpera, 17, 9. in carcerem conicere, E. P. 143. *συγκλειόμενος ὑπὸ τῶν καιρῶν*, coactus, 2, 60. *συγκλείεσθαι ὑπὸ τῶν πραγμάτων*, cogi rebus, 11, 18. *συγκλείεσθαι εἴς τι*, E. L. 46. *εἰς φόρους*, ad tributi pendendi neceſſitatem redigi, 15, 20.

συγκρημνίζεσθαι, praecipitari, 8, 27.

συγκρίνεσθαι πρός τινα, diſceptare cum aliquo, 6, 34.

σύγκρισις, *σύγκρισιν οὐκ ἔχειν*, non comparari poſſe inter ſe, 15, 11.

σύγκριτος, comparabilis, ſ. comparandus, E. P. 46.

συγκροτέω, *συγκεκροτημένα πληρώματα*, remiges fortes a robore et arte, 1, 61 *Hac voce inprimis Lucianus delectatur. v. Dorvill. ad Chariton. p. 86.*

συγκυρεῖ, accidit, euenit, *δύο τὰ κάλλιστα συνεκύρησε τοῖς Ῥωμ.* 2, 20. 4, 51.

συγκύρημα, caſus, euentus, 4, 86. E. P. 114.

συγκύρησις, *idem* 9, 11.

συγχέαι τὸν πόλεμον, turbando bellum mouere, 4, 10. 15, 2. E. L. 80. cf. *συνταράττειν*.

συγχορηγεῖν, ſubſidiis adiuuare, 4, 46. commeatu iuuare, 5, 55.

συγχρῆν, *Ἀχαιοῖς καὶ τῇ τούτων πίστει συνέχρησαν πρὸς* etc. vſi ſunt, 2, 39. *συγχράομαι ἅμα*, vna vtor, 3, 14. *συγχρῆσθαι τῷ τῆς βασιλείας ὀνόματι*, vti, 6, 1.

συγχρήσασθαι, vtendum corrogare, 1, 20.

συγχυ-

συγχωρεῖν τοῖς παρακαλουμένοις, annuere iussis, concedere postulata, conditiones, 4, 29. 14, 2.

συγχώρημα, concessio, 4, 6. concessio potestatis alicuius, 6, 11. συγχώρημα λαβεῖν, facultatem accipere, 1, 85. 4, 72. litterae, quibus alicui aliquid ceditur, traditur, E. L. 82.

συζυγεῖν, συζυγοῦντας καὶ συστοιχοῦντας διαμένειν, *de exercitu*, cum procedens aut recedens ordinem ita conseruat, vt et singuli loco suo maneant, et ordines inter se nihil turbent, sed paribus interuallis seruatis moueantur, 10, 21.

συλλογίζεσθαι παρ᾽ ἑαυτῷ, secum deliberare, 3, 99. ἦν αὐτῷ συλλελογισμένον, statuerat, 14, 4.

συλλογισμὸς, κατὰ συλλογισμὸν, ratione et prudentia, 3, 82. βελτίων ἐκ συλλογισμοῦ, E. P. 132. *opponitur* κατὰ τὴν ἔμφασιν.

συμβάλλειν, cernere, perspicere, 11, 11. συμβάλλειν τινα, committere cum aliquo, 9, 18.

σύμβασις, pax, E. L. 21.

συμβατικὴ διάθεσις, procliuitas ad compositionem, 17, 9.

συμβέβηκε κεῖσθαι, iacet, 3, 39.

συμβελὴς γινόμενος, telis confixus, 1, 40. ad formam verbi ἐμβελὴς, 8, 6.

συμβιοῦν, συμβεβιωκότες, homines eiusdem aetatis, coaeui, 10, 9.

συμβόλαιον, περὶ συμβολαίων ἀμφισβητοῦντες, de caussis pecuniariis E. L. 46. sc. *de pecunia, quae e syngrapha debetur; vnde* συμβόλαιαι δίκαι *ap. Thucyd. 1, 7. vbi v. Dukerus. Ap. Dionem Cass. L. 58. p. 634. clare* συμβόλαιον *est de syngrapha, aut aere alieno e syngrapha. add. Gesnerum et Reizium ad Luciani Asin. init. T. II. p. 567. 68.* συμβόλαια ἰδιωτικὰ, E. P. 84.

σύμβολον, κατὰ τὸ σύμβολον, ex pacto, *quae potest etiam h. l. esse syngrapha*, E. L. 46. σύμβολον πρός τινα, pactum cum aliquo, E. L. 123.

συμμένειν, *pro simplici*, 1, 27. 4, 10.

συμμεταδοῦναι, communicare, 4. 5. συμμεταδοῦναι τῷ Κοσμοπόλιδι, tradere, 12, 7. συμμεταδιδόναι τῆς ἐπιβολῆς, participem facere consilii, 5, 36. συμμεταδιδόναι τινὶ, communicare cum aliquo consilium, E L. 44.

συμμίξαι, conserere manus, 3, 18. τινι, conuenire, adhaerere alicui, ire cum aliquo, 3, 97. 98. 11, 16.

συμμισεῖν, 1, 14.

σύμμετρος, mediocris, 6, 21.

συμπαθὴς, συμπαθῆ ποιῆσαί τινα, eodem sensu, affectu, vt fiducia, imbueret aliquem, 10, 14. *nisi legendum* συμπαθῆ, *quod placere video etiam Cl. Reiskio.*

συμπάσχω, οἷς κινδύνοις μὴ συμπάσχει τὰ ὅλα, quae nullum momentum faciunt ad summam rei, 10, 29.

συμπαιδεύεσθαι, βίᾳ καὶ θυμῷ συμπεπαιδευμένος, adsuetus violentiae, 6, 43.

συμπαθεῖν, *pro* παθεῖν, 5, 38.

συμπεριποιεῖν, vna comparare, 3, 49.

συμπεριστέλλειν τὰς ἁμαρτίας, tegere et occultare, E. P. 35.

συμπεριφέρεσθαι δεόντως, recte verſari in re aliqua, recte tractare, 3, 10. *θεραπεύοντες καὶ συμπεριφερόμενοι αὐτῷ*, de clientibus et aſſectatoribus, 2, 17. ¦ *συμπεριφερόμενοι*, familiares, 4, 35. *συμπεριφέρεσθαι τοῖς μέλλουσι λέγεσθαι*, non hoſpitem eſſe in iis, quae dicenda ſunt, 3, 34. comitem ſe praebere, idem facere, 4, 15. *συμπεριφέρεσθαι τοῖς παραγγελλομένοις*, adſuefieri, parere inſtitutis, vti, 10, 21. *συμπεριφέρεσθαι τῇ τῶν δώδεκα ζωδίων οἰκονομίᾳ*, *item*: *ταῖς καθ' ἡμέραν διαφοραῖς τῶν ἀνατολῶν*, probe perſpectum habere ac tenere, 9, 14.

συμπεριφορὰν διδόναι, lenitate vti aduerſus aliquem in re aliqua, vt, in tributis exigendis, dilatione ſolutionis concedenda, remittendo aliquid etc. 1, 72. *Hinc* obſequii, *συγκαταβάσεως*, *ſignificatio oritur: de qua v. Vptoni Ind. ad Arrian. in* *συμπεριφ.* *et Cl. Heynium ad Epictet. c. 16.* *συμπεριφορᾶς τοιαύτης τυγχάνει*, ita tractatur, E. L. 46. *non ſatis bene interpres* veniam: *mox illius* *συμπεριφορᾶς* *modus exprimitur, et dicitur* *φιλανθρωπία*, *χάρις*. *συμπεριφορὰ αὐτῶν*, familiaritas eorum, 5, 26. E. P. 113. *ad hanc maxime ſignificationem pertinentia exempla habet Cl. Weſſelingius ad Diodor. T. I. p. 233.*

συμπίπτειν γενέσθαι, 3, 108. *συμπίπτειν τινί*, euenire alicui, E. L. 28.

συμπλανᾶσθαι ταῖς ἀγνοίαις τῶν συγγραφέων, decipi erroribus et peccatis hiſtoricorum, 3, 21.

συμπλέκειν, *συμπλέκοντες τὰς χεῖρας*, mutua opera, 5, 104. *συμπλέκεσθαι*, manum conſerere, 3, 69. altercari, 17, 8.

συμπληροῦν, explere, 1. 36. *συμπληρῶσαι ναῦς*, 3, 96.

συμπλοκή, proelium, 1, 5. 3, 18. 73. *κατ' ἄνδρα συμπλοκή*, cum vir viro conſerit manus; 4, 58. 6, 23. *συμπλοκαὶ συνεχεῖς*, 10, 28. contentio, E. L. 38.

συμπολιτεύεσθαι μετά τινος, communem cum aliquo remp habere, *vt*, *qui de communi Achaeorum erant*, E. L. 41.

συμπολιτεία τῶν Ἀχαιῶν, commune Achaeorum, 3, 5. *συμπολιτεία Αἰτωλῶν*, 4, 25.

συμπορεύεσθαι, congregari, 6, 14. congredi cum aliquo, 15, 5. congredi ad colloquendum, E. P. 136.

συμπράττειν ὑπέρ τινος, adiuuare in re aliqua, E. L. 74.

συμπροπίπτειν, vna abire, E. L. 114.

συμπροσμίξαι τῇ π. appellere nauibus vrbi, ſ. accedere ad vrbem, 4, 16.

σύμπτωμα, *συμπτώματα μέγιστα*, calamitates, 2, 24. *ἀπὸ τοῦ συμπτώματος*, a re fortuita, 3, 49. *ἄδηλα τοῦ συμπτώματος*, incerto euentu ſc. ſortitionis, 6, 36. *extr.* euentus, *qualis victoria*, *clades*, E. L. 93. *v. de h. v. Cel. Weſſeling. ad Diod. T. I. p. 69.*

σύμπτωσις ποταμῶν, 3, 49. *σύμ-*

πτωσις πρώτων, concurſus primus, conflictus, 5, 58. 11, 11.

συμφανὲς ἐκ τέτων ἐςὶ, perſpicuum eſt, 6, 2. 11, 4.

συμφερώτερον, 2, 50. *ſed haud dubie legendum* συμφορώτερον.

συμφεύγειν, *vt lat.* confugere, 4, 64.

συμφέρως, opportune, commode, 9, 33.

συμφράττω, συμφράττειν τοῖς ὅπλοις, arma, ſcuta conſerere, tegendi ſe cauſſa, 4, 64. συμφράξαι, teſtudinem facere ſ. confertim ire, 10, 14.

συμφρονεῖν, conſpirare ad aliquid faciendum, 3, 40. συμφρονεῖν πρός τινα, 4, 81.

συμφρόνησις, concordia, 2, 37.

συμφυὴς, τὰ τέτοις συμφυῆ, et συμφυὲς κακὸν, quod ex eo naſcitur (et eſt quaſi cognatum) vt tyrannis e monarchia, 6, 2. ſic συμφυεῖς κακίαι, 6, 8.

συμφυλάττω, vna cuſtodio, 5, 104.

συμφῦναι τινι, *dicuntur*, quae alicui perpetua et immutabilia ſunt, *vt latini* inſita *dicunt*, *Ioſephus VI*, 3, 2. σύμφυτον δικαιοσύνην, conſtans iuſtitiae ſtudium. *Polybius optat*, vt praeſens rerum ſtatus perpetuus ſit Peloponneſiis, 4, 32.

σύμφυτος λόφος, arboribus conſitus, 1, 74. *alibi* κατάφυτος *dixit*.

συμφωνεῖν περί τι, paciſci, 2, 15.

σύμφωνος, σύμφωνον ἑαυτὸν κατασκευάζειν κατὰ πάντα, E P 117.

συμψαύειν, coniungi, coire, 6, 27.

συμψεύδεσθαι τῷ τῆς βασιλείας ὀνόματι, fallere nomine regis, *de iis, qui reges ſe appellant, ſuntque tyranni potius aut aliud.* 6, 1.

συμψοφεῖν τοῖς ὅπλοις, 1, 34. συμψοφεῖν τοὺς θυρεοὺς ταῖς μαχαίραις, pulſare ſcuta gladiis, 11, 28. 15, 12.

συναγαπᾷν, 1, 14.

συναγελάζεσθαι, congregari, 6, 5.

συνάγειν, εἰς τῦτο συνήγοντο, eo redigebantur, 1, 18. συναγόμενοι ὑπὸ τῦ λιμῦ, fame victi, 1, 84. συνηγμένοι τοῖς ὕλαις τόποις, ob ſiluas anguſtus, 5, 7. συνάγειν τὴν πόλιν, contrahere in anguſtius ſpatium, 5, 93. συνάγειν τινὶ, congredi cum aliquo cominus, *niſi pro* συναγαγεῖν αὐτῷ *legendum* συνάπτειν αὐτῷ, 11, 16.

συναγωγὴ χρημάτων, de praefecto redituum, E. P. 98.

συναγωνιάω, adiuuo, 3, 43. *ſed pro* συναγωνιώντων *ibi ſcribendum* συναγωνιζόντων, *vt habet ed. pr. Baſ. et MS. Auguſt. Ceterum, verbum ſic dici, non abhorret ab analogia, cum et* ἀγωνιᾷν *pro* certare *dixerit Iſocrates, auctore Suida, et* ἀγωνία *pro* ἀγὼν *dicatur.*

συναγώνισμα πρός τι, adiumentum, 10, 39.

συναγωνισαὶ ἀκροφύσιςοι, certiſſimi, 10, 31.

συνᾴδειν ἀλλήλοις, conſentire, 1, 15.

συναινεῖν τινι, conſentire, 1, 67.

συνακμάζειν ταῖς ὁρμαῖς, inflammari animo, 16, 13.

συνακοντίζω, *pro* ἀκοντίζω, 15, 31.

συναλαλάζω, 1, 34.

συνάλλαγμα, controuerſia forenſis de contractibus, ſ. contractus ipſi, 6, 15. controuerſiae pecu-

pecuniariae, E. L. 38. συναλλάγματα βιωτικὰ, *idem*, E. P. 49. ἐνδεδεμένοι εἰς συναλλάγματα, qui multis nominibus debent, *ibid. male versio lat.* delicta.

συνάμφω, 1, 63.

συναναγκάζω, *pro simplici*, 2, 31. 3, 111. 9, 6. E. P. 109.

συναναδέχεσθαι τὸν κίνδυνον, 16, 4.

συνανακομίζεσθαί τινί τι, operam suam cum aliis conferre ad restituendum alicui aliquid, 4, 25.

συναναπληροῦν τὸ λαμπρὸν τῆς προθυμίας τῷ ἀξιώματι, aequare, E. P. 89.

συνανασώζω, recupero, 3, 77.

συναναφέρειν τὴν ἀρχὴν, principia simul conferre, 5, 32.

συνανθεῖν, *de republica*, *pro simplici*, 6, 42.

συναποφαίνεσθαί τινι, sententiae alicuius accedere, 4, 31.

συναπόφημι, consentio, vna decerno, E. P. 143.

συνάπτειν τοῖς ἄκροις, in fastigium montis peruenire, 3, 94. συνάπτειν τοῖς τόποις, accedere, 5, 41. συνάπτειν εἰς τὰς χεῖρας, 1, 76. συνάψαντος χρόνου, cum tempus adesset, 4, 27. τοῦ καιροῦ, 6, 34. τῆς ὥρας συναπτούσης, 10, 37. συνάπτεσθαι τοῦ καιροῦ, ipso temporis articulo aliquid agere, 15, 26.

συναρχία, conuentus magistratuum, 4, 4. συναρχίαι, magistratus, *qui et* συνάρχοντες, *cum collegae sunt plures, vt consules, praetores*, E. L. 63.

συνάρχω, 1, 53. συνάρχοντες, E. L. 52.

συνασπίζειν, testudinem facere, conserere scuta, confertim stare, 4, 64. 12, 12.

συναυξάνειν τι, augere verbis, 6, 13.

συναύξησις, incrementum, 1, 6.

συναφή, coniunctio, 12, 9.

συναφίημι, pariter emitto milites ad pugnandum, 11, 10.

συνδιαλαβεῖν περί τῶν, vna deliberare de, E. L. 3.

συνδιανεύειν, vna spectare ad aliquid, 1, 23. 3, 38.

συνδιανοεῖσθαι, vna cogitare de re, consultare, 2, 54. 3, 68. συνδιανοηθῆναι, E. L. 114.

συνδιατηρεῖν, 2, 58.

συνδιαφυλάσσειν, *pro* φυλάσσειν, E. L. 114.

συνδιώκω, persequor, 5, 14. 11, 12. συνδιώκεσθαι εἰς τὴν πόλιν, 1, 8.

συνδοκεῖ, pariter placet, 1, 62.

συνδυάζειν τινι, cum aliquo societatem facere, 4, 38. συνδυάζειν οὐκ ἐβούλοντο, nolebant se iungere, E. L. 93.

συνεγγίζω, *pro* ἐγγίζω, 3, 69. etc.

σύνεγγυς, prope, 3, 60.

συνεδρεία μετὰ τῶν φίλων, deliberatio cum amicis, 17, 25.

συνεδρεύειν, consilium agere, 2, 26. συνεδρεύειν τινι, cum aliquo coire ad deliberandum, 3, 68. συνεδρεύσαντες, senatores, E. P. 142.

συνεδριακὴ πολιτεία, respublica, quae consilio publico regitur, E. L. 107.

συνέδριον, τὰ συνέδρια τῶν Πυθαγορείων, scholae Pythagoricae, 2, 39.

σύνεδρος, adiutor, consiliarius, 3, 20.

συνεθίζομαι, 10, 21. οὓς ἔδει συνεθίζεσθαι, exercendo discere.

συνάκω,

συνάκω, cedo, 5, 71. *συνάκειν τῷ καιρῷ*, *pro ἄκειν*, E. L. 125.

συνειπεῖν τινὶ, alicuius cauſſam, partes defendere, E. L. 41.

συνεκβάλλειν, in adimendo imperio alterum adiuuare, 3, 49.

συνεκκαίω, incendo, 3, 14.

συνεκπληροῦν τὰς ὁρμὰς, indulgere cupiditati, 3, 78. *συνεκπληροῦν τῇ διανοίᾳ καὶ τῇ τόλμῃ τὴν ἐπιβολὴν*, rem ſuſceptam prudenter et fortiter agere, 14, 4. *συνεκπληροῦν τὸ ἐλλιπὲς*, *pro ἐκπληροῦν*, 16, 13. *συνεκπληροῦν τὸ καταλειφθὲν ἐν ἐπαγγελίᾳ*, explere fidem, E.P. 113.

συνεκποιεῖσθαι, ſatis habere, 6, 47. v. *ἐκποιεῖσθαι*.

συνεκτρέχω, *σπανίοις συνεξέδραμε κατὰ τὸν βίον*, paucis contigit in vita, 5, 33. *τῆς τύχης αὐτῷ συνεκδραμούσης*, fortuna ipſum adiuuante, 10, 37. *ὧν οὐδὲν αὐτῷ συνεξέδραμε*, feliciter ſucceſſit, E. P. 43. cf. *ἐκτρ.*

συνεκχεῖσθαι, vna egredi, *de multitudine*, 9, 9.

συνελθεῖν εἰς τὰς χεῖρας, congredi colloquii cauſſa cum aliquo, 1, 78.

συνεμβαίνειν, *τοῖς Καρχηδονίοις εἰς τὴν θάλασσαν*, pariter mare nauigare, i. e. maritima tractare, *quod eſt poſt ἐμβαίνειν τ. θ. Romani nolebant, Carthaginienſes ſolos mare tenere*, 1, 20.

συνενοῦν, *ἵνα τὸ τῆς προκατασκευῆς οἰκεῖον συνενώσωμεν*. *Sed nec verbum ipſum admodum placet, nec aptum eſt loco et conſtructioni. Videtur ſcribendum συσσώσωμεν*, conſeruemus, 2, 14. v. in *συσσώζειν*.

συνεξαίρειν, *συνεξηρκὼς ταῖς τινὸς ἐλπίσι*, ſpe fortunae alienae elatus, 3, 68 *Sed dubitant de hac lectione: in qua ſi vitium eſt, legendum, συνεπηρκὼς*, *pro συνεπηρμένος*, *quod centies ſic dicitur.*

συνεξαιρεῖν τινα, operam ſimul nauare in exſcindendo, 17, 4.

συνεξαιρεῖσθαι, vna liberare periculo, ſeruare, 5, 11.

συνεξακολουθεῖν αὐτοῖς ἔλεον, eorum miſertos eſſe homines, 2, 58. *τὰ συνεξακολουθοῦντα τούτοις*, 3, 110. *συνεξηκολούθει αὐτῷ ἀσέλγεια περὶ τὰς σωματικὰς ἐπιθυμίας*, E. P. 133. *Ceterum nihil differt ab ἐξακολουθεῖν, quod eodem modo dicitur ſaepe.*

συνεξαμαρτάνειν τινὶ, 5, 11.

συνεξαναστῆναι τοῖς καιροῖς, occaſione vti, 16, 8.

συνεξαποστέλλειν, 8, 16. *συνεξαποστέλλεσθαι*, E. L. 44.

συνεξίστασθαί τινι εὐθύμως, ſe paratum oſtendere ad pugnandum cum aliquo, 3, 34.

συνεξομοιοῦσθαι, aſſimulari, 4, 21. ſimilem eſſe, E. L. 115.

συνεξορμάω, vna exeo, 1, 47. 8, 16.

συνεπαγωνίζομαι, adiuuo, 3, 119.

συνεπανορθόω, *συνεπανορθοῦν πόλιν ἐπταικυῖαν*, inſtaurare, E. L. 98.

συνεπεμβαίνειν τοῖς καιροῖς, vti temporibus, in partem deteriorem, E. L. 13. *Imitatio Demoſthenis, qui Mid. p. 138. ἐπεμβ. τοῖς καιροῖς dixit. συνεπεμβαίνειν ταῖς ἀτυχίαις τινος*, inſultare fortunae, E. P. 109.

συνεπιβαίνειν, vna adſcendere ſcalas, 10, 13.

συνεπιβάλλειν, ὅσα συνεπιβάλλει τοῖς ἐφ' ὑμῶν γραφομένοις καιροῖς, quae congruunt temporibus, quorum res ſcribimus, 2, 56.

συνεπιδάκνυμαι, 3, 38.

συνεπιδιδόναι τινὶ ἑαυτὸν, adiungere ſe alicui, E. P. 115. συνεπιδοῦναι σφᾶς, ſe vna praebere ad rem agendam, 7, 5.

συνεπιδράττεσθαι τὸν φθόνον, ſimul conſciſcere ſibi inuidiam, 9, 10.

συνεπισχυρεῖν, confirmare, 4, 30. 6, 14. E. L. 25.

συνεπιλαμβάνομαι, *cum genitiuo*, adiuuo, συνεπιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων, 1, 70. 5, 56. 10, 9. θεὸς αὐτοῖς συνεπελάβετο τῆς σωτηρίας, 11, 22. συνεπιλαμβάνεσθαι διαλύσεως, adiuuare compoſitionem, E. L. 28.

συνεπιμαρτυρεῖν τινι, confirmare alterius dicta, E. L. 62.

συνεπινοεῖν, excogitare, 8, 12.

συνεπισημαίνεσθαι, reprehendere, 4, 24. v. ἐπισημ.

συνεπιστῆσαι, animaduertere, 2, 58. ad diligentiam adducere, 3, 59. συνεπιστῆσαι τινα ἐπί τι, 8, 3. v. συνεφίστημι.

συνεπισχύειν τινι, adiuuare, 6, 4. E. L. 8. *etc.* κατά τινος, oppugnare aliquem, 6, 6. συνεπισχύειν ταῖς πλεονεξίαις τινὸς, inſeruire etc. E. L. 75.

συνεπιτείνω, augeo, 3, 13.

συνεπιτίθεμαι, 9, 49. *videtur eſſe* vna bellum inferre. συνεπιτίθεσθαί τινι, infeſtum eſſe alicui, 4, 14. συνεπιθέσθαι τοῖς ἁμαρτήμασι, vti alterius peccatis, 11, 12. συνεπιτίθεσθαι καιροῖς, abuti occaſione, 3, 15. συνεπιτίθεσθαι τοῖς καιροῖς, vti tempore, 5, 87.

συνεπιψηφίζειν, *de populi lege*, iubere, ſciſcere, E. L. 28.

συνέργημα, occaſio, et quidquid iuuat in agendo et perficiendo, 2, 42. 5, 36. συνέργημα πρός τι, auxilium, 15, 25. E. L. 38. 93.

συνετὸς, συνετώτατοι, de literarum latinarum peritiſſimis, 3, 22.

συνεφεδρεύειν, *de ſubſidiis aciei*, 1, 27. συνεφεδρεύειν τοῖς καιροῖς, E. L. 108. *pro* ἐφεδρ.

συνεφιστάνω, attendo, 4, 8. συνεφιστάναι βραχέα, paullum attendere, 4, 40. intelligere *vertitur* 6, 30. συμβαίνει τοῖς βουλομένοις συνεφιστάναι καὶ τὸ χωρὶς τὸ μέγεθος etc. *ſed hoc ſignificare id verbum non poteſt, eſtque potius* attendere, *et refertur ad* βουλομένοις, qui volent attendere. *Tum* συμβαίνει *ſignificat* iis datur, contingit, *vel excidit verbum*. συνεφιστάνοντες τῆς ὑπομνήμασι, lectores commentariorum, 9, 2. cf. E. P. 15. συνεφιστάναι τοὺς ἀναγινώσκοντας, attentos facere lectores, 10, 38.

συνεφίστημι ἐπὶ τὰ λεγόμενα, conſidero, 3, 9. συνεφίστασθαι πολιορκίαν περὶ τὴν πόλιν, 5, 66. *ad quem l. v. Mer. Caſaub.*

συνέχω, συνέχειν τὰ κατὰ Σικελίαν, tueri, obtinere, 1, 17. συνέχειν τὴν ἐξουσίαν, retinere poteſtatem, E. P. 138. τὸ δὲ συνέχον, quod maximum eſt, 3, 51. cf. 15, 2. τὰ συνέχοντα τινὸς, ſumma capita rei, quae maxime rem continent, 3, 17. 29. 6, 14. τὸ συνέχον τῆς πραγματείας, praecipuum argumentum

tum cohortationis, 4, 5. τὸ συνέχον τῆς ὑπομονῆς, caussa, 4, 51. συνέχειν ἐν τῷ χάρακι, 10, 36. τὸ συνέχον ἐπὶ τοῦτο, 10, 42. ἐν τούτοις κεῖται τὸ συνέχον τῆς σωτηρίας, 10, 44. τὸ συνέχον τῆς ἐκκλησίας, caput rei agendae in concione, E. L. 74.

συνέχεια, assiduitas laboris, 5, 100.

συνεχὴς, ὁ λόγος, sequens et priori nexa oratio, 1, 5. τὸ συνεχὲς, quod proxime sequitur, 3, 3. τὸ συνεχὲς τῆς διηγήσεως, series, 3, 39. τὸ συνεχὲς πράττειν, quod proximum est, facere, cum praecipuum non possis, 4, 81.

συνηγορεῖν τινι, partes alicuius dicendo iuuare, 4, 34.

συνήθεια, συνήθειαν ἔχειν τῇ πολιτείᾳ, adsueuisse, E. P. 148. κατὰ συνηθείας, secundum sodalitates, E. L. 141. de conuiuio, E. L. 114.

συνήθης, vsu cognitus, 4, 20.

συνθεάομαι, pro θεάομαι, συνθεασάμενος, 1, 25. 4, 54. συνθεᾶσθαι τὸ γεγονὸς, 15, 13.

συνθεωρεῖν, videre, perspicere, pro simplici, 3, 11. 32. 82. 9, 3.

συνθήκη ἄνισος, iniqua conditio s. pactio, 12, 7.

σύνθημα, signum compositum, 5, 21. tessera, 6, 32. συνθήματα λαβὼν καὶ πίστεις πρὸς Νικόμαχον, sunt literae συνθηματικῶς scriptae, vt patet e c. 14. 8, 12. de osculo, E. L. 92.

συνθηματικῶς, ἐπιστολαὶ συνθηματικῶς γεγραμμέναι, 8, 14. iis notis, quibus conuenerat. v. Suid. et Gron. ad h. l. itemque Casaub. ad Aeneam c. 31.

συνθύται, participes sacrorum, vel communiter sacra facientes, 4, 49.

συνιδεῖν, perspicere, intelligere, pro ἰδεῖν, 1, 4. 3, 6, 66. 6, 2. 18, 2.

συνιστάναι, docere, 3, 109. συνιστάναι τινὰ τινί, curae alicuius mandare aliquem, 10, 18. συνιστάναι κτῆσιν, docere ius dominii, E. L. 82. v. et seq.

συνίστημι μετά τινα, adiungo alicui, 3, 41. Sed pro αὐτὸν leg. αὐτῶν, vt et I. Gronouius voluit. τοὺς μισθοφόρους συνέστησε Λύκῳ, credidit, permisit, 5, 94. περὶ τῆς ἐλευθερίας συνεστάναι τὸν ἀγῶνα, libertatis caussa susceptum, ortum esse, 2, 69. συνίστασθαι τινὶ, amicitiam iungere, 1, 78. συνίστασθαι ἔργα, opera (ad oppugnandum) struere, 5, 71. συνίστασθαι πρᾶξιν, moliri, 5, 96. συνίστασθαί τινα πρός τι, constituere aliquem ad alicuius rei curam, 10, 18. συστήσασθαι τὸν κίνδυνον, periculum sustinere, obire, 11, 29. ὁ συσταθεὶς, qui alicui datus est v. c. ad aliquid demonstrandum, 15, 5. cf. et συστῆσαι.

συνίστωρ, conscius, testis, E. L. 82.

συννεύειν πρός τι, spectare ad, 3, 32.

σύννευσις πρὸς ἀλλήλ. conspiratio, concordia, 2, 40.

συννοεῖν τινα, agnoscere, 8, 17.

συνοικειοῦν ἀγνοούμενα τοῖς γνωριζομένοις, ignota cum notis componere, vt illa ex his intelligantur, 5, 21. συνοικειοῦσθαι τοῖς ὅλοις, omnium rerum societatem inire, E. L. 25.

συνοικίαι κατὰ τὰς χώρας, vici in agris, 16, 10.

συνοικίζειν τὴν θυγατέρα τινι, collocare alicui, 10, 19. *συνοικίζεσθαι*, de vrbe, 2, 55.

συνοικισμὸς, *μετὰ τὸν συνοικισμὸν τῆς πόλεως*, poſt vrbem conditam, 4, 33.

συνωμοσία, E. P. 41. *vox vitioſa. v. Valeſ.*

συνοξύνω, 6, 20. *pro ſimplici.*

συνόπτεσθαι, perſpicere, 1, 5. perſpici, intelligi, 6, 47.

σύνοπτος, qui eſt in conſpectu, 11, 18.

συνορεῖν, finitimum eſſe, 1, 8.

συνορμίζειν τὸν στόλον, *pro ὁρμίζειν*, 3, 97. 5, 3. *συνορμίζεσθαι*, 3, 31.

συνουσία, conuiuium, 8, 22. E. L. 13.

σύνοψις, *ὑπὸ μίαν σύνοψιν ἄγειν*, ſub vnum conſpectum, 1, 4. proſpectus, conſpectus, 6, 25. *ἐν συνόψει τινὶ*, in conſpectu alicuius, 14, 10. *ἐν συνόψει*, coram, E. P. 143.

σύνταξις, ſcriptum, hiſtoricum opus, 1, 3. 8, 4. *αἱ πρὸ τῆς συντάξεως*, libri ſuperiores, 11, 2. *σύνταξιν τελεῖν*, vectigal, tributum ſoluere, E. L. 36.

συνταράσσειν τὸν πόλεμον, bellum ſerere, 4, 14. *Sic ταράσσειν apud Demoſthen. de Cor. p. 334.* et turbatores belli *Liu.* 2, 16.

συντάττω, *συντεταγμένη ἔφοδος*, 3, 19. *συντάττεσθαι πρός τινα*, conſtituere, paciſci cum aliquo, 4, 15.

συντέλεια, *πρὸς συντέλειαν ἐξικέσθαι*, ad perfectionem rei, 1, 3. perfectio operis, conſilii, 6, 13. *εἰς συντέλειαν ἐλθεῖν*, 2, 40. *συντελείας τυγχάνει ἡ πρόθεσις*, 15, 23. *συντέλειαν λαμβάνει κίνδυνος*, proelium finitur, 17, 23. finis, vt libri, E. L. 38. *συντελείας πατρικῆς ὑποστράτηγος*, 5, 94. *vbi συντέλεια eſt* Commune, i. e. *vrbes, quae in commune conferunt pecunias, milites etc.* v. et *συντελικόν.*

συντελεῖσθαι, *τὰ συντελέσμενα*, quae acta ſunt, 4, 18. *μηδὲν ἀπρεπὲς — ἡγεῖσθαι τῶν περὶ ταῦτα συντελεσμένων*, quae in ea re, vel eius rei cauſſa fierent, *de ſacris ſuperſtitioſis*, 3, 112. *extr.*

συντελικὸν, *τὸ*, contributi, *vt Liuius appellat, qui eadem pendunt, in idem Commune tributa*, E. P. 140.

συντερμονεῖν, 1, 6. 4, 30. 5, 55.

συντηρεῖν, *pro τηρεῖν*, 4, 60. *συντηρεῖν παρ᾽ ἑαυτῷ*, premere animo, E. L. 104.

συντιθέναι, *συντεθέντα χρήματα*, pecuniae pactae, pacto promiſſae, 3, 13. *συντίθεσθαι ἡμέραν*, communiter conſtituere diem, 4, 26. *συντιθέναι τινί τι*, mandare alicui aliquid, 5, 10. *vt* epiſtolam E. L. 67. *συντίθεσθαί τινι*, rem componere cum aliquo, *verabreden*, 5, 21. 10, 42. colligere, iudicare, E. L. 80. ſpondere, *de patre ſpondente dotem*, E. P. 119.

συντόμως, breui tempore, celeriter, 8, 13. *Sic et Ioſeph. A. VII, 9, 7. cf. Weſſeling. ad Diod. I, p. 106.*

σύντονος προσβολὴ, acerrima, E. L. 134.

συντρέχειν, adiuuare, 3, 5. *συντρέχει*

τρέχει αὐτῷ τὰ πράγματα, res proſpere ſuccedunt, 3, 43.

συντρίβειν τινὰ, frangere opes, E. L. 58. frangere animum alicuius, E. L. 87. *συντρίβεσθαι*, dolere, 6, 56. *συντρίβεσθαι τῇ διανοίᾳ*, frangi animo, E. L. 23.

σύντροφος, de ſtudio, quod a pueritia tractamus, *τὴν μουσικὴν σύντροφον ποιεῖν*, 4, 20.

συντυχία, *κατά τινα συντυχίαν*, forte, 10, 29.

συνυπακούω, *pro* *ὑπακ.* *συνυπακούειν πρός τι*, obedire, 1, 66, 5, 56. *at* 9, 3. *συνυπακούειν eſt*, elici ad proelium per artes hoſtis. morem gerere, E. L. 17. 58. *συνυπακούειν ἐθελοντὴν*, ſponte et inconſulto alio parere, E. P. 96.

συνυπάρχειν, *pro* *ὑπάρχ.* 12, 9.

συνυπερβάλλειν, vna traiicere, 4, 48.

συνυποδείκνυμι, *pro ſimpl.* oſtendo, 1, 27. 3, 48. *συνυποδεικνύειν*, demonſtrare, ſuppeditare demonſtrando, E. P. 75.

συνυποκρίνεσθαι, accommodare ſe rebus, 3, 31. *pro* *ὑποκρ.* ſimulare, ſimulatione vti, (*vt dixit etiam Ioſephus, 15, 7, 5.*) 3, 52. 5, 24. 102. *συνυποκρίνεσθαί τινι*, 3, 93.

συνυπονοεῖν, cogitare, intelligere, 4, 24.

συνυφίσταμαι, vna ſuſcipio ac fero, 4, 32.

συνομολογεῖσθαι, *συνωμολογημέναι ὑπὸ Λυτατίου συνθῆκαι*, factae Lutatio Conſ. 3, 21.

συνωθεῖσθαι, 3, 74.

σύριγγες κατάστεγοι, 9, 34.

συριγμὸς, E. P. 110.

σύῤῥους τῷ, confluens cum, 4, 40.

συρφετώδης ὄχλος, turba mixta vulgi, 4, 75.

συσκοτάζω, *τοῦ θεοῦ συσκοτάζοντος*, coelo veſperaſcente, E. L. 114.

συσσαίνεσθαι, *συνεσαίνοντο ταύτῃ τῇ διαλέκτῳ*, in familiaribus colloquiis hac lingua vtebantur, *vt docent ſequentia, vbi ſuo quisque vernaculo ſermone vtitur in conuentu publico*, 1, 80.

συσσώζειν, vna ſeruare ab interitu, 5, 11. 104. vna omnia obſeruare in pronunciando, vt ne in vllo pecces, 10, 44.

συστάδην μάχεσθαι, conferta acie pugnare, 3, 73.

σύστασις πατρικὴ, amicitia a parentibus tradita, 1, 78. *σύστασις πρός τινα*, amicitia, coniunctio, 4, 82. E P. 99. *συστάσεις προγονικαὶ πρὸς τὴν βασιλείαν*, a maioribus tradita, E. L. 57. *καταρχὴ τῆς συστάσεως*, initium amicitiae, E. P. 113. *σύστασις*, conſtitutio reipublicae, 6, 2. 45. *ὁ Εὐφράτης τὴν ἀρχὴν λαμβάνει τῆς συστάσεως ἐξ Ἀρμενίας*, initium ſuum habet, 9, 35. *κατ᾽ ἐθνικὰς συστάσεις*, communi plurium populorum nomine, *opp.* *κατ᾽ ἰδίαν*, E. L. 46.

συστέλλεσθαι, comprimi, 5, 15.

σύστημα, corpus militum, vt legio, 5, 26.

συστῆσαί τινα τινὶ, 7, 5. adiungere ad rem agendam. *ἡγεμόνα συστῆσαί τινα*, conſtituere, 16, 8. *συστήσασθαι πόλεμον*, concitare, 3, 17 *συστήσασθαι πρᾶξιν*, rei gerendae modum excogitare, 3, 50. v. in *συνίστημι*.

συστοιχεῖν, eodem ordine in longitudinem, 10, 21. v. in *συζυγεῖν*.

σύστοιχος, *τὰ λοιπὰ ἦν τούτοις ὅμοια*

 καὶ

καὶ σύστοιχα, ſimilia ſ. conuenientia, E. P. 50.

συστολή, parſimonia et diligentia in re pecuniaria, E. P. 98.

σύστρεμμα, tumultus, turba e concurſu, 1, 45. 4. 58. κατὰ συστρέμματα, cateruatim, E. L. 141.

συστρέφεσθαι, coitiones facere, 1, 33. coire, conglobari, 1, 48. tumultuari, 2, 64. συστραφέντες ἐπ᾽ αὐτὸν, impetum vna facientes in eum, 3, 5. συνεστραμμένοι, conferti, 3, 91.

συστροφὴ ὄμβρου, vehementia, 3, 74. τῶν νέων, coitio iuuentutis, *nempe ad vim*, 4, 34. συστροφὴ κατὰ τὸν ἀέρα, tempeſtas grauis, 11, 22.

συστροφία, E. L. 46. *Non bene Caſaub.* vafritiem *intelligit, quam hoc verbum ſignificare non poteſt. Eſt potius* vis acriter et vehementer agentium cauſſas: impetum actionis *dixit Quintil. 11, 3.*

σφαγιάζεσθαι, victimas caedere, 16, 16.

σφαιρομαχεῖν, pila ludere, E. P. 66.

σφαιροῦσθαι, ἐσφαιρωμένοι γρόσφοι, iacula praepilata, 10, 20.

σφέτερος, τῇ σφετέρᾳ γενναιότητι νενικήκαμεν, noſtra ſ. 11, 29.

σφηνίσκος, 5, 89. ξύλα εἰς σφηνίσκων λόγον. *v. Heſych. in h. v.*

σχαστηρία, funis in trochlea, quo attolli aliquid et demitti poteſt, 8, 7.

σχεδιάζειν, temere ac negligenter ſcribere vel dicere, 12, 2. σχεδιάζειν τοῖς πράγμασι, negligenter agere, E. L. 41.

σχῆμα, κατὰ σχῆμα φέρειν, ſeruare decorum in ferendo malo, modeſte, et, vt decet, ferre, 3, 86. 5, 56.

σώζω, ἐσώθησαν εἰς τὰς πόλεις, fugiendo in vrbes ſeruati ſunt, 3, 118. σώζεσθαι πρός τινα, ſaluum redire ad etc. 6, 56.

σῶμα, de ſeruo, E P. 79.

σωμασκεῖν, exercitationibus corporis vti, 6, 45.

σωματοειδὴς ἱστορία, quae res tradit inter ſe nexas, 1, 3. σωματοειδῆ ποιεῖν τι, in ſummam breuem et ad genus certum reuocare aliquid, vt non ſit ſigillatim et per partes ſingulas narrandum, E. P. 52.

σωματοποιεῖν τὸ ἔθνος, ἄνδρα, firmiorem reddere, 2, 45. *item* potentiorem, E. P. 55. τοὺς ἵππους, reficere equos, 3, 88. ψυχὰς, recreare et confirmare, 3, 90. σωματοποιεῖν τινα μεγαλομερῶς, valde augere aliquem commodis, E. L. 25. 58. σωματοποιεῖσθαι τὰς αἰτίας, alere et augere cauſſas, E. P. 138. *adde Suidam in h. v. vbi ſunt quaedam Polybiana.*

σωφρονικὸς, moderatus, E. P. 88.

T.

Ταινία, dorſum ſcopuli, longe procurrens in mare, 4, 41. *v. Weſſeling. V. C. ad Diodor. I. p. 36.*

ταλαιπωρεῖν ὑπό τινος, vexari aliqua re, E. P. 130.

ταλαιπωρία, aerumna et molestia e labore, 3, 14. 6, 40.

ταλαιπώρως, cum magna difficultate, 3, 51.

τάλαντα εὐβοϊκά, 15, 18.

τάξις *in ore, est* modestia, E. P. 97. τάξεως τρόπος, modus descriptorum tributorum vel vectigalium, 1, 59.

ταπεινὸς ποταμός, tenui aqua fluens, *vt in aestate*, 9, 35. paruus, 12, 5.

ταπεινοῦν τὸ συμβεβηκός, minuere verbis rem, 3, 86. ταπεινοῦσθαι, frangi animo, 4, 80. E. L. 97.

ταπείνωσις, inopia, tenuitas, 9, 27.

ταραχώδης, tumultu et confusione plenus, 4, 58.

ταρσοὺς ἀποβάλλειν, 3, 97. θραύειν, 1, 50. παραλύειν, detergere remos. 16, 3. παρασύρειν, l. c. *idem.*

τάττειν, ταττόμεναι ὑπὸ Ῥωμαίοις πόλεις, 3, 16. τάξασθαι τὸ συμβαῖνον οὐδέπω δυνάμενοι, 8, 25. *res postulat hunc sensum*, nondum poterant plane scire, quid euenisset, *quasi esset* τοχάσασθαι, *ac nisi vitium est in* τάξασθαι, *significat*, euentum ad suum vel certum genus referre. τάξασθαί τινι, adiungere se alicui, de coniuratis, 2, 58.

ταυρόκολλα, 6, 21. gluten taurinum, i. e. *e cornibus taurorum coctum.*

ταυτολογεῖν περί τινος, de aliqua re dicere, quae iam ab aliis dicta sunt, 1, 1.

τάφος, tumulus, collis, 9, 16. μετὰ τὸν τάφον τῆς Αἰμ. post sepulturam, E. P. 118.

τάχα, *pro* ταχέως, E. L. 6.

ταχέως, *pro* τάχα, E. L. 23. 44.

ταχυναυτεῖν, 16, 3. 1, 23.

ταχυπλοεῖν, 3, 96.

τέγος, ἀπὸ τέγους, *mulier e* fornice *vel* lupanari: *nec necesse est cum Valesio corrigere* ἐπὶ τέγους, E. P. 43. *v. Casaub. ad Sueton. Cai.* 57.

τεθαῤῥηκότως, 2, 10.

τειχήρης, moenibus inclusus, qui intra muros se continere cogitur, E. L. 21. τειχήρεις καταστήσασθαι, intra muros compellere, 4, 55. cf. E. L. 21. *Est verbum Thucydidis; vnde et Iosephus sumsit A.* 5, 1, 5. *Vsus est etiam aliquoties Diodorus.*

τελέως μειρακιώδης, prorsus, E. P. 64. *hoc sensu et Xenoph. Cyrop. III. p. 233. ed. Hutch.* τελέως ἀγαθὸς ἀνήρ, *vbi tamen suspicatus sum* τελείως *legendum, quod est vsitatius, vt in Agesilao princ.* τελέως σύνεγγυς, valde prope, proxime, 2, 27. *alibi et Polybius* τελέως, *vt* τελέως ἐγγὺς, 2, 28. *et sic centies.* 6, 35. *tamen est rursus* τελέως διαφθείρονται.

τελεσιουργεῖν, perficere rem, 5, 4. τελεσιουργεῖσθαι τὴν διάλυσιν, pacem confici, E. L. 17.

τελεσιούργημα πραγματείας, vltimus finis et fructus operis, 3, 4.

τέλος, εἰς τέλος, perpetuo, 8, 2. prorsus, 11, 22. 12, 15. εἰς τέλος ἀδύνατος, E. P. 90. οὐδ' εἰς τέλος, omnino non, 1, 11.

τετολμηκότως, 9, 3.

τετραποδητί, 5, 60.

τετραπυργία, locus quatuor turres habens, E. L. 115.

τερατεία, μετὰ τερατείας, cum pompa magna, E. L. 138. πολλὴν διατίθενται τερατείαν, multa mirabilia dicunt, 2, 17.

τετραφαλαγγία, 12, 11.

τεχνίτης, οἱ περὶ τὸν Διόνυσον τεχνῖται, E. P. 66. *sunt* histriones, *Ciceroni et Liuio* artifices scenici. *Imitatus est Diodorus 4, 5 et alibi. v. nos in Clau. Cic. in* artifices et *Cl. Wesseling. ad Diodor. l. c.*

τηρεῖν πρός τι, intentum esse alicui rei, 3, 9. εὐδίαν, exspectare, 1, 60. τηρήσας τὴν σύνοδον, obseruans, 5, 94.

τι, πᾶν τι ποιεῖν, *vt* πολύ τι, E. P. 115. *nisi legendum* πάντα π. E. L. 51.

τιθέναι, πληγὴν ἐπὶ πληγῇ, ictum ictui addere, frequentare ictus, 1, 57. ἐν καλῷ θέσθαι, recte componere, 2, 22. τίθεσθαι ἐν ἐλάττονι, minoris pendere, 4, 6. καλῶς, bene componere, 12, 36. τὰ πράγματα, deponere imperium, 8, 18. *Nempe Laodice, vxor Achaei capti, iubetur* τίθεσθαι τὰ πρ. et tradere arcem, *cum vir esset in potestate, ipsam priuatam factam.* πρὸς αὐτὸν εἰρήνην, pacem cum ipso facere, 5, 4. συνθήκας, pactum, foedus, 1, 11. τὰ πρός τινα, componere lites, 5, 60. πίστεις, fidem dare, ibid. σὺν καλῷ, praeclarum iudicare, 81. θέσθαι στήλην, E. L. 53.

τιμᾷν προδότην, praemiis afficere, 3, 69.

τίμημα τῆς ἀδικίας, aestimatio litis, 6, 12.

τίμησις, *de* summa hereditatis, ἄσης τῆς ὅλης τιμήσεως ὑπὲρ ἑξήκοντα τάλ. cum tota hereditas esset talentis 60. E. P. 121.

τιμωρεῖν, *act.* punire, 2, 56. *qua forma et alii, vt Diodorus et Dio Cass. pro* τιμωρεῖσθαι *vsi sunt.*

τιμωρός, 2, 58.

τοιοῦτος, τοιαύτη διαφορά, hocce discrimen, quod iam descripsi, 6, 12. *sic saepe Polybius.*

τεῖχος, οἱ τοῖχοι ἐψιλωμένοι, de muris vrbis, 8, 5. de lateribus nauium, ibid. ἕως τῶν τοίχων, ad muros vsque vrbis, 2, 64.

τοκάς, scrofa, 12, 2.

τοξοτίς, αἱ διὰ τείχους τοξοτίδες, foramina, per quae mittuntur sagittae, 8, 8.

τόπος, ἑνὶ τόπον ἀγωνιᾷν φησί, vno loco, aut vna in re laborare, E. L. 25.

τραγῳδία τοιαύτη, rerum terribilium opinio etc. 6, 54.

τραγῳδιογράφος, 3, 48.

τράπεζα τῆς Θεᾶς, 4, 35. τράπεζαι δευτέραι, E. P. 137.

τραχύνεσθαι πρός τινα, 2, 21.

τρέφειν, ἡ θρέψασα, patria, 11, 26. 13, 4.

τριακονθήμερος, 5, 28.

τριακοντόκωπος, E. L. 35.

τρίβειν τὸν πόλεμον, ducere, 2, 63. τρίβεσθαι, τετριμμένοι ὑπὸ τῆς κακοπαθείας, *nisi* τετρυμένοι *legendum* 10, 13.

τριβή, vsus, exercitatio, φύσει καὶ τριβῇ, E. P. 89. τριβὴν ἐν πράγμασιν ἔχειν, E. L. 134. ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἔχειν, 5, 68. *Imitatus est Diodorus, sed cum genitiuo*, 16, 15. *etc.*

τρα-

τριημιολία, 16, 1. v. ἡμιολία, *et Scheff. de R. N. 73. qui scribit* τριηρημιολία, *et interpretatur* hemioliam cum tribus ordinibus. *de scriptura et re vid. Cel. Wesseling. ad Diodor. 20, 93. vbi libri pariter habent* τριημ.

τριήραρχος, de classis praefecto, 2, 1.

τριόρχης, 12, 6.

τρόπος, ἐπαγγελία πρὸς τρόπον αὐτῷ γενομένη, grata admodum, 8, 14. τρόπος πραγματικὸς, v. πραγμ. τῆς παρακλήσεως τρόπος, cohortatio, 3, 109.

τροχάζειν, decurrere, *genus exercitationis militaris*, 10, 20.

τροχιλία, trochlea, 8, 5. 1, 21.

τρυχοῦσθαι, τετρυχωμένοι ὑπὸ τῶν πολεμίων, exhausti, 1, 11.

τρύω, τετρυμμένα πράγματα, *sed scr.* aut τετρυμένα, aut τεθρυμμένα e θρύπτω, *sed illud melius*, 1, 62. 71.

τρώγειν, δύω τρώγομεν ἀδελφοί, vna edimus fratres, E. P. 114.

τυγχάνειν τινί, colloqui cum aliquo, 4, 30. τὸ πρᾶγμα τυγχάνει πολλῆς ἀμφισβητήσεως, mouet multam dubitationem, 4, 34.

τύπος, τὸ, acumen, *vt* arietis, rostri, *quo sc. fit percussio*, 1, 48.

τύρβη, 1, 67.

τυφοῦσθαι, ἀγνοεῖ καὶ τετύφωται, 3, 82. *Vox Demosthenica de Cor. et in Midiam, stultum, dementem esse, imperitum. cf. Interpr. ad 1 Tim. 6.*

τυχικὸν σύμπτωμα, fortuitus casus, 9, 6.

τυχικῶς πως, forte fortuna, E. L. 74.

τυχὸν, τὸ, parum, 4, 40.

Υ.

Ὑβριστικῶς, 1, 70.

ὑδρεία, aquatio, 6, 25. τὴν ὑδρείαν ἀποτέρω μικρὸν ἀπεῖχε, 15, 6. aquatio paullo longius aberat: *in quo* μικρὸν *latinissimum sapit, quem non refugit Polybius.*

ὑδρεύεσθαι, 2, 9.

ὑδρορρόια, aquaeductus, 4, 57.

υἱοποιεῖσθαι, E. P. 133.

ὑλακτεῖν, *cum acc.* allatrare, infestare maledictis etc. *opp.* adulanti, E. P. 70.

ὑλοφόρος, siluosus, *epith. montium*, 3, 55.

ὑπαίθριον ἀντιποιεῖσθαι, 1, 12. *dicuntur*, qui educunt exercitus ex oppidis in castra, bellum aperto Marte gesturi, *v. Casaub. ad h. l.* cf. 4, 8.

ὕπανδρος γυνὴ, maritata, E. P. 36.

ὕπαρ, μὴ μόνον κατὰ τὸν ὕπνον (per somnia) ἔτι δὲ μᾶλλον ὕπαρ καὶ μεθ᾽ ἡμέραν διαλέγεσθαι τοῖς θεοῖς, noctu vigilans, et interdiu, 10, 5.

ὕπαρξις, res famil. 2, 17.

ὑπάρχοντες, qui nunc sunt, 10, 17. v. προγίνεσθαι.

ὕπατοι ἀρχαὶ, 6, 17.

ὑπό. ὑπ' αὐτῶν τῶν ἔργων συμφανὲς, ex ipsis rebus perspicuum, 2, 24.

ὑποπτεύεσθαι, suspicari, 3, 8. suspectum habere, E. L. 107. ὑπιδόμενος τὴν φήμην, ob famam suspectum aliquid habens, 2. 7 *Sic et Philo, Iosephus, Diodorus et alii.*

ὑπεναντίος, hostis, 17, 19. *et alibi saepe.*

ὑπὲρ, *seruit periphrasi genitiui,* ὑπὲρ ἱστορίας ἔπαινος, 1, 1. ὑπὲρ συνεδρίου, nomine Synedrii, E. L. 24.

ὑπεράγειν τινὸς, praestare, 11, 11.

ὑπεραίρειν, superare *sc.* praeteruehendo, *de nauibus*, 1, 25. 3, 73. τὸ λαιὸν, vltra sinistrum cornu producere copias, 11, 1. τὸ ὑπεραῖρον, excessus, quod supra modum est, 16, 11.

ὑπεραίνω πλεονασμὸς, vid. πλ. E. P. 46.

ὑπερασπίζω τινὰ, tego, defendo, 6, 37.

ὑπέρβασις, traductio, transitus, 4, 19.

ὑπερβολὴ, 10, 1. 27. 17, 20. ὑπερβολὴν χαρᾶς ἐκ ἀπολείπειν, de summo gaudio, 1, 36. 15, 16. ὑπερβολαὶ τῶν Ἀλπ. viae trans Alpes, loca vbi transiri possunt, 3, 39. ὑπερβολαὶ, saltus, loca montana, 4, 11. ἐπί τινας ὑπερβολὰς, in quibusdam saltibus, 5, 52. ἅπτεσθαι τῆς ὑπερβολῆς, 17, 20. v. ἅπτ.

ὑπερβολικὴ εὐχαριστία, E. L. 9. ὑπερβολικώτερον, E. L. 80. ὑπερβολικῶς, 2, 62.

ὑπεργέμειν παντοδαπῆς ὠφελείας, 4, 75.

ὑπερδέξιος, τόπος ὑπερδέξιος, superior, 3, 93. ἐξ ὑπερδεξίου, e loco superiori, 3, 43. ὑπερδέξιοι τοῦ τείχους γίνονται, euaserunt in moenia, 8, 5. τοῖς Καρχηδ. ὑπερδέξιον γίνεσθαι τὴν χρείαν, opp. ἐλαττοῦσθαι, Carthaginiensibus omnia melius procedebant, 3, 73. τῷ πολέμῳ, bello superior, 5, 102. τοῖς δικαίοις, superior caussa, E. L. 65.

ὑπερέχειν τὰς χεῖράς τινι, defendere, 15, 29.

ὑπερηφανεῖν ἑαυτὸν, iactare se, 5, 33.

ὑπέρθεσις, dilatio, ὑπέρθεσιν ἔσχε τὸ διαβάλλειν, dilatum est, 2, 21. τὸ διαβάλλειν λαμβάνει ὑπέρθεσιν ἐπὶ τοὺς δέκα, reiicitur ad Decemuiros, E. L. 7. καθ' ὑπέρθεσιν τῆς ἐπιβολῆς, E. L. 93. *intelligo*, magnitudine, contentione studii in ea re, h. e. *in societate Roman. concilianda, et irritis reddendis consiliis et conatibus male de sua ciuitate opinantium, tamquam aliena esset a Romanis.* ὑπέρθεσιν esse magnitudinem, vel Grammaticorum ὑπερθετικὸς indicat: et ὑπερτίθεσθαί τινα est superare aliquem; ἐπιβολὴ *autem, quae ante* φιλοτιμία. cf. E. L. 104. *extr.*

ὑπερθυμεῖν, *idem quod* ἀθυμεῖν, 4, 19. v. ὑπερπονεῖν.

ὑπερθυμίζειν πλοῖα, *idem*, 5, 101.

ὑπερκερᾶν, cornua circuire, 11, 21. τοὺς ὑπεναντίους, 11, 1.

ὑπερκέρασις, 1, 27. 11, 21.

ὑπερ-

ὑπερκυβιστᾶν, periculosissime agere, E. L. 74. *Nempe artificium τῶν κυβιστήρων periculosissimum, vid. Xenophon Sympos. 2, 11. inde ad indicandum magnum periculum traducta vocabula coniugata. cf. Xenoph. M. S. 1, 3, 9.*

ὑπερνεωλκεῖν, naues machinis traducere per continentem a mari ad mare, *quod Corinthii* διισθμᾶν *vocabant*, 8, 29.

ὑπερῷον, 1, 22. *v. ad Poll. 7, 107.*

ὑπεροπτικώτερον, insolentius, 5, 46.

ὑπεροχή, διὰ τὴν ὑπερ. τὴν γεγενημένην τῷ νεανίσκῳ κατὰ τὴν ὁμηρείαν, gratia insignis, quam sibi conciliasset, cum obses esset, E. L. 44. insolentia, E. L. 92. ἐν ὑπεροχαῖς ὄντες, principes, 5, 41. φυλάττειν τὰς ὑπεροχάς, imperia seruare, 10, 33. φθόνος ὑπεροχαῖς παρεπόμενος, E. P. 12.

ὑπεραίρειν, superare, 14, 5. *Demosthenica phrasis.*

ὑπερπετής, praealtus, ὑπερπετεῖς θυρακίοις σκεπάσαντες, 8, 5. ὄργανα ὑπερπετῆ γίνονται, tormentorum tela transuolant hostes, nec ferire possunt, 8, 6. *Sic Diodor. 14. 23.* βολὰς τῶν βελῶν ὑπερπετεῖς *dixit, vbi v. Cel. Wesselingium, qui h. l. non praetermisit.*

ὑπερτείνειν, superare latitudine vel longitudine, 1, 26.

ὑπερτίθεσθαι, superare, 15, 4. 2, 63. 17, 26. E. P. 106. E. L. 25. τὸ διαβάλλειν ἐπί τινα, reiicere, E. L. 9.

ὑπερφρονεῖν, efferri animo, 10, 37.

ὑπερφυὴς βία, 1, 34.

ὑπηρεσία, ministerium vilius, di*citurque de hominibus*, E. P. 53. *Agathocles dicitur in locum regiorum amicorum suffecisse leuissimos* ἐκ τῆς διακονίας, καὶ τῆς ἄλλης ὑπηρεσίας.

ὑπὸ τὸν πόλεμον, belli tempore, 4, 33. ὑπὸ θυμοῦ propter indignationem, prae ira, 2, 19. *vbi tamen ed. pr. Bas. et MS. Aug. habent* ὑπὸ θυμόν. *Sed genitiuus in hac forma legitimus est.*

ὑποβάλλειν τινὰ τοῖς ὄχλοις, populi inuidiae et potestati obiicere, E. P. 52. ὑπεβάλλοντο διαρπάζειν, conati sunt, *sed haud dubie legendum*, ἐπεβάλλοντο, 2, 7. ὑποβάλλεσθαι θεμέλιον, 13, 4.

ὑποβολή, occultatio in loco depresso, τὸ subsidere τῶν ἐνεδρευόντων, 3, 106. ἐξ ὑποβολῆς, ex insidiis, 15, 2.

ὑποβρύχια πλοῖα, vndis obruta e tempestate, 1, 37.

ὑπογίνεσθαι, suboriri, 2, 44. ὑπογίνεται τοῖς συστήμασι συντροφία καὶ συνήθεια, contingit, accedit iis, 6, 3.

ὑπογράφειν, describere, ὑπογραφέντων τῶν περὶ τοὺς τόπους etc. ἰδιωμάτων, 2, 14. adiicere, adscribere exemplum, *de foederis formula*, 3, 22. ἐλπίδας τινί, spem alicui proponere, 5, 36. 10, 32. κρίσεις ὡς ἦσαν ὑπογεγραμμέναι, probarant, E. L. 38. ὑπογράφειν αὑτὸν πρᾶον, δημοτικόν, praebere vel ostendere se lenem, E. P. 36. καλὴ ἐλπὶς ἐκ τοῦ γεγονότος εὐτυχήματος ὑπογράφεται, ostenditur, 14, 7.

ὑπο-

ὑπογραφὴ τῶν τόπων, deſcriptio locorum, 5, 21. ὑπογραφὴ ſc. τῦ προσώπυ, *in pictura eſt* de coloribus, 6, 51.

ὑποδεικνύειν τὴν τῆς περιςάσεως ἔμφασιν, innuere ſortis miſeriam, 10, 18. τὸ ὑποδεικνύμενον κατὰ Ῥωμαίων, 3, 13. criminationes, *vertit Caſaubonus: ſed poſſunt etiam eſſe*, occaſiones Romanis bellum inferendi, quae ſe oſtenderent.

ὑποδεικτέος τρόπος ἂν ᾖ, demonſtranda eſt rei agendae ratio, 3, 36.

ὑποδαλιῶν τὸν πόλεμον, E. L. 141. *Forte* ἀποδαλιῶν. *nec tamen eſt alienum ab analogia.*

ὑποδέχεσθαι, promittere, ſpondere, E. L. 69.

ὑποδοχὴν καλὴν πρὸς τῦτο ἄχε τὴν τῦ πατρὸς συμβίωσιν, adiumentum, *quaſi* perfugium, *unde petere ſc. poterat monita, praecepta, exemplum, conſilia*, E. P. 117. ὑποδοχὴν γίνεσθαι μεγάλην, valde laudari, probari, E. L. 141. *ſic et Ioſephus A. 8, 2, 8. vbi tamen tres Codd.* ἀποδ.

ὑποδύεσθαι τὴν πρᾶξιν, adiungere ſe conſilio rei gerendae, ſubire negotium, 2, 21. *Copioſe hoc verbum illuſtrat Cl. Reiskius ad h. l.*

ὑποζωννύειν ναῦς, E. L. 64.

ὑπόθεσις, praeceptum, admonitio, κατὰ τὰς Ἀμύλιυ ὑποθέσεις καὶ παραινέσεις, *quo ſenſu alias* ὑποθήκη *dicitur*. 3, 14. *extr.* opinio, 3, 16. E. L. 58. πρὸς ὑπόθεσιν, ad praeſentem rerum rationem, 3, 50. ἡ ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσις, propoſitum ſ. conſilium rei gerendae ab initio captum, 3, 95. 17, 25. ἐκ τῆς ὑποθέσεως ἐκβάλλειν, 4, 82. *eleganter dicitur pro eo, quod apud Ciceronem eſt* de magiſtratu deiicere. argumentum et materia libri, operis, diſputationis, ἡ τῆς ὅλης ὑποθέσεως ἀρχὴ, 1, 5. *vbi vid. Caſaub* cf. 3, 1. ἡ τῆς ὑποθέσεως ἔμφασις καὶ περιγραφή. ὑπόθεσιν διδόναι, materiam dare, in qua quis ſe exerceat, ſpecimen edat, 13, 2. ὑπόθεσις ταπεινὴ, conditio tenuis, 15, 33. ὑπόθεσις δύσχρηστος, argumentum deliberationis difficilis, E. L. 78.

ὑποικυρεῖσθαι, latere, ὑποικυρυμένη ἀτοπία, 3, 11. ὀργὴ, ira occulta, 4, 49.

ὑποκαθίζειν, in inſidiis ſedere, 12, 2.

ὑποκαθίσαι μηδὲν ἀλλότριον βυληθὰς τῇ βασιλείᾳ, E. P. 92. *Profert h. l. Suidas in h. v. (quod fugit Kuſterum) et interpretatur* συγχωρῆσαι, ἀφεῖναι, *magis e contextu, quam accurate: Kuſterus vertit* ſubmittere, *melius, ſed contextui non ſatis apte, nec ſatis clare. Philippus nolebat, relictis interfectorum ciuium liberis*, immiſcere clandeſtinos hoſtes, *qui velut in inſidiis laterent. Nempe, qui in inſidiis collocat, dicitur* ὑποκαθίσαι, *et* ὑποκαθῆσθαι, *qui collocati ſunt. Heſych.* ὑποκαθῆσθαι, ἐνεδρεύειν.

ὑποκείμενα, ſtatus rerum, τὰ ὑποκείμενα κινῆσαι, E. L. 41.

ἐπὶ

ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων ἔμενον, in eo ſtatu permanſere, 1, 19. *vid. Caſaub.* ὑπόκειται παθεῖν τοῦτο, obnoxius eſt huic malo, 2, 58. ὑποκείμενα, quae pro certis principiis ponuntur, 3, 37. τοῖς ὑποκ. ἀχθεσθαι, praeſentem rerum ſtatum odiſſe, 11, 27. τὰ ὑποκείμενα ἐπιτάγματα, propoſitae a victore conditiones pacis, 15, 8.

ὑποκολακεύεσθαι, *pro ſimplici*, 6, 16.

ὑποκρίνεσθαι ἡσυχίαν ἄγειν, 2, 49.

ὑπόκρισις, pronunciationis modus, qua vocis varietates, geſtus etc. 10, 44.

ὑποκρούειν τινά, aſpere alloqui, 17, 4.

ὑπολογίζεσθαι ἐκ τῶν ὀψωνίων, deductionem facere a ſtipendiis, 6, 37.

ὑπομένειν τὸ προσταττόμενον, imperata facere, patienter ferre, 15, 20. κόλασις ὑπομένει αὐτὸν, manet eum poena, 1, 81.

ὑπομνηματίζεσθαι, *de picturis hiſtoricis*, 5, 33.

ὑπομνηματισμὸς, commentarius, *Memoires*, E L. 43.

ὑπόμνησις, de commemoratione rerum praeteritarum, 3, 31.

ὑπομονὴ τοῦ πολέμου, 4, 51. ἡ τῆς μαχαίρας ὑπομονὴ τῶν πληγῶν, firmitas gladii aduerſus ictus, vt non diſſiliat, 15, 15.

ὑπόνοια, καθ' ὑπόνοιαν, tecte, E. L. 74.

ὑπόνομος, via ſubterranea et occulta, 5, 71 *Ioſ. A. VII. 9, 6.* ὀρύγμασιν ὑπονόμοις, *vbi* ὀρύγμασιν *forte eſt gloſſa, quamquam et* ὄλκος ὑπόνομον *dicitur, et* τόπος ὑπόνομος, *ap. Diodorum. Cod. Vat. habet* ὀρύγμ. καὶ ὑπονόμοις. Canalis aquam ferens occultus, 10, 25.

ὑποπεπτωκότως, demiſſe, E. L. 14.

ὑποπίπτειν, ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὑποπεπτωκότες καιρὸν, qui eodem tempore fuere, 2, 58. ſubiectum eſſe *v. c. monti*, 3, 54. ὑποπίπτοντες, obuii, 3, 87. ὑποπίπτοντά τινι, quae ei accidere, 4, 21. ὁ ὑπὸ τὰς σκηνὰς ὄπισθεν ὑποπεπτωκὼς τόπος, proximus a tergo locus, 6, 28 ὅταν ὁ καιρὸς ὑποπίπτῃ, 10, 17. ὑποπίπτειν τοῖς πολεμίοις, ſubiectum eſſe hoſtibus *ſc. altius poſitis*, 12, 12. ὑποπίπτει χρεία τις, incidit vſus aliquis, E. L 108. ἀνάγκη πάνθ' ὑποπίπτειν ἐστὶ, 12, *6. non intelligo. Cel. Reiskius vitioſum verbum putat.*

ὑπόπτως ἔχειν, 3, 11.

ὑπόσπονδον ἀπελθεῖν, pactis induciis abire, 2, 58. *modus loquendi Thucydideus, vt, 1, 63. vbi v. Interpr.*

ὑπόστασις, fiducia, firmitas, 4, 50. principium hiſtoriae tradendae, ſiue argumenti tractandi, 4, 2. *vid. Caſaub ad 1, 5.* qui tamen *bene monet, etiam de argumento ipſo dici, vt* ὑπόθεσιν, *et ſic paſſim dixiſſe Diodorum, qui haud dubie e Polybio, vt alia, ſumſit.*

ὑποστατικῶς, confidenter, 5, 16.

ὑποστέλλειν ἑαυτὸν ὑπὸ τὴν σκέπην τινὸς, 1, 16. ὑπὸ (*ſic leg. non* ὑπὲρ,

ὑπὲρ, *vid. Gron.*) τὴν παρωρείαν, monti ſuccedere, 4, 12. ἑαυτὸν ὑπό τινα τόπον, occultare, 7, 6. ὑπό τι, recedere et ſubducere ſe ad, 11, 13.

ὑποστροφῆς ἐξ, facta conuerſione, 3, 14.

ὑποτάττειν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς προδοσίας, ad proditionem referre, ſ. proditorem appellare, E. P. 74. v. τάττειν.

ὑποτελεῖν φόρον τινί, pendere, E. L. 36.

ὑποτέμνειν, ὑποτετμημένος πάσας ὠφελείας, qui omnes ademit vtilitates, 5, 107. ὑποτέμνεσθαι τὰς ὁρμὰς, ſuccidere, E. L. 6.

ὑποτίθεσθαι, ὡς νικῶντας ὑπέθετο, finxit, fecit, 1, 15. *mox idem dixit* ὑπεστήσατο. *Vnde et* ὑπόθεσις *ſic ibidem dicitur.* ὑποτίθεσθαί τινι, ſuggerere, ſubiicere admonendo, docendo, *vnde* ὑπόθεσις *et* ὑποθήκη *in hanc ſententiam dicuntur.* 1, 21. ὑποθησόμεθα ταύτην ἀρχὴν τῆς βίβλου, ponemus, 1, 5. cf. 3, 1.

ὑποτρέπειν, permittere curae alicuius. *in promtu eſt corrigere* ἐπιτρ. 10, 24.

ὑπότροχος, vid. τορεῖον. *Vſus eadem voce Diodorus, 20, 91.*

ὑποτυποῦσθαι, adumbrari, E. L. 28.

ὑποτύπτειν, οἷον ὑποτύψας τὴν διαβολήν. *Sed vitioſa eſt lectio pro* ὑποθύψας; *ab* ὑποτύφω; *vt accepit Perottus, qui vertit* leuiter accendit; *quod verum eſt*, 5, 42.

ὑπούλως διακεῖσθαι, dubiae fidei eſſe, 10, 32.

ὑπουργεῖν ἑτοίμως, miniſterio fungi prompte, 5, 36.

ὑποφαίνειν, ὑποφαινούσης τῆς ἡμέρας, illuceſcente die, 1, 53. ὑποφαινομένη ἐκ τῶν πράξεων ἀγχίνοια, conſpicua, 2, 36. τὰ τῆς ἐαρινῆς ὥρας ὑπέφαινε, incipit vernale tempus, 14, 2.

ὑποφέρειν τι τινί, obiicere, excipere, 9, 19. ὑποφέρεσθαι πᾶσαν μνήμην, diligenter admonere, E. L. 93.

ὑπόχρεος τῇ μεγίστῃ χάριτι, obligatus maximo beneficio, E. L. 25. πρὸς πᾶν etc. obnoxius ad omnia, 4, 51.

ὑποχωρήσεις πεδιναί, fuga in locis planis, 1, 34.

ὑποψία, ἐν ὑποψίαις εἶναι πρὸς ἀλλήλους, E. L. 74.

ὑσσὸς, 1, 40. de generibus et forma ὑσσῶν, v. 6, 21.

ὑφαίρεσιν ποιεῖσθαι τῶν ὑποκειμένων, diminuere conditionum grauitatem, 15, 8.

ὕφαλος πληγή, cum pars nauis percutitur, quae ſub aqua eſt, 16, 2.

ὑφιστάναι, ſubſiſtere reſiſtendi cauſſa, 4, 64. τὰ ὑφεστῶτα, *verbum generale de rebus*, 6, 12. τῷ πλήθει ὑπέστη δέος, ſubiit, 11, 28. χρείαν ὑποστῆναι τινα, operam aliquam ſuſcipere, 15, 29.

ὑφίσταμαι, ὡς ἡττημένους ὑπεστήσατο, finxit narrando, fecit, 1, 15. ὑφίσταντο παρέξειν, ſuſceperunt, promiſerunt praebere, 1, 59. ὑφίστασθαι ἀρχὰς ψευδεῖς, initia falſa ponere, 3, 48. ὑφιστάμενοι ἀνδρωδῶς, fortiter

aliter ſtantes in acie, 4, 80.
ὑφίστασθαι τὴν ἐπιφοράν, excipere, ſuſtinere, 6, 4.
ὑφόρασις, ſuſpicio, E. L. 93.
ὑφορμῶν, 3, 19. λέμβοι ὑφορμῶντες, *ſed legendum* ὑφορμοῦντες, *analogia docet facile.*

Φ.

Φαιὰ ἱμάτια, ſordida veſtis, E. L. 93.
Φαίνεσθαι, τὸ φαινόμενον, ſententia, 7, 3. τὰ φαινόμενα, aſtronomia ſphaerica, 9, 14. φαινόμενος λόγοις, clarus, perſpicuus, 17, 1.
Φαλαγγηδὸν, 4, 8.
Φαντασία, ſpecies dignitatis, *ſc. e nomine regio*, 10, 37. opinio, *ſc. victoriae*, 16, 7. διὰ τῶν λόγων, ſpecies orationis, E. L. 25. ἡ τῶν ἐκτὸς, ſpecies externa, E. L. 97. κατὰ τὴν πρώτην φαντασίαν, ad primum adſpectum, 11, 25. φαντασία ῥεύματος, 5, 48. τοῦ εὐτυχήματος, 1, 37. ἡ κατὰ τὴν εὐγένειαν, ſplendor generis, E. P. 118. φαντασίαν ἐφέλκεσθαι, ſpeciem ſibi conciliare alicuius rei, E. L. 41. ἔχειν ἐλάττω, E. L. 9. τινὶ ποιεῖν, ſpeciem praebere, 14, 2. φαντασίαν ποιεῖν, de homine, ſpeciem magnam praebente; *Aufſehen machen*, 17, 10. ἄναι, ſpeciem inanem eſſe, 17, 11.
Φάσις, ἐν φάσει μόνον εἰρημένον, E. P. 15. ſimpliciter, ſine demonſtratione dictum, p. 16. ἀπόφασιν *vocat:*
Φάτνωμα, lacunar, 10, 24. *Sicut apud Latinos* lacunar *dicitur, ab depreſſis loculis in tali tecto, qui formam lacuum habent; ſic Graecis* φάτναι *et* φατνώματα, *a ſimilitudine praeſepis.*
Φαῦσις, ſignificatio per lucem, vt faces, 10, 43.
Φέρειν, πόλεμόν τινι, 4, 16. Εὐρώπη μηδέποτε ἐνήνοχε τοιοῦτον ἄνδρα, tulit, genuit, E. P. 19. ἀποδείξεις φέρειν, afferre, 18, 3. * φέροντες παντὶ τῷ στρατεύματι πρὸς αὐτὸν Ἀκράγαντα προσήρεισαν, magna vi, ſummo ſtudio, 1, 17. *de hac vi huius participii inprimis bene Cel. Hemſterh. ad Lucian. Tom. I. pag. 349. Et plane conſentio Viro maximo, id ita interdum poni, vt ſaluo ſenſu abeſſe non poſſit; cuius generis loca et ipſe plura notaui, in iisque hic Polybianus numerandus videtur, etſi illud* ſumma ope, *ſua ſponte intelligitur. Ceterum non ſemper propriam vim habere, aut addere aliquid ſententiae, id ipſum quoque et obſeruaui et credo: cuius generis loca ſpectabat*

ſtabat Perizon. ad Aelian. V. H. 8, 14. talemque puto eſſe et illum apud Diodorum in Excerpt. de Vit. et Virtut. pag. 586. edit. Weſſel. ταύτην ἅπασαν τὴν κατασκευὴν — φέρων ἐδωρήσατο τῇ μητρί. *Nam Polybius, ex quo ſua ibi ſumſit Diodorus, idem narrans, dixit:* ταύτην τὴν περικοπὴν ἅπασαν — ἐδωρήσατο τῇ μητρί.

φέρεσθαι ἐπί τι, propenſum eſſe ad aliquid, agere aliquid, 1, 19. ἐπί τινα τόπον, iter facere ad, 10, 1. ἐπί τι φερόμενος, quid ſpectans, petens, 8, 29. ἐν πᾶσιν ἐπὶ στόμα, omnia ad gulam et ventrem referre, E. P. 39.

φερέπονος, patiens laborum, 3, 71.

φεψάλυξ, ſcintilla, 1, 48.

φήμη ἐκ τῆς πυθίας, oraculum, 10, 2. ἐπ' ἀρετῇ, 6, 50. ἡ ἐπὶ καλοκἀγαθίᾳ, fama virtutis, E. P. 119. φῆμαι ἀρχαῖαι, 12, 1. narrationes antiquae, etiam hiſtoricorum, *ſc. quae nullo certo auctore ortae ſunt et propagatae, quomodo et latini* famam *dicunt, de vetere traditione et narratione.*

φιαληφόρος, nomen ſacerdotis, 12, 4.

φιλανθρωπεῖν, benigne agere, 11, 24. τινα, benigne tractare, 3, 76. E. L. 17.

φιλανθρωπία, φιλανθρωπιῶν τυγχάνειν, leniter tractari, 15, 19.

φιλανθρωπίνως, E. L. 140.

φιλάνθρωπος, τὰ φιλάνθρωπα πρὸς Ῥωμαίους, amicitia, E. L. 80. 81.

φιλαπεχθὴς λοιδορία, acerbum maledictum, 5, 28. φιλαπεχθεῖς λόγοι, dicta aſpera, E. L. 126.

φιλαρχία, 6, 47.

φίλαρχος, 6, 46.

φιλελεύθερος, 4, 30.

φιλέραστος, non alienus ab amoribus, E. P. 90.

φιλήκοος, qui delectatur narratiunculis variis, nec aliud ſpectat praeter voluptatem audiendi vel legendi, 9, 1. φιλήκοοι, ſtudioſi hiſtoriae et doctrinae, 4, 40. E. P. 113.

φιληκοοῦντες, *idem*, 3, 57.

φίλιοι, οἱ, 1, 7. amici; *ſic et apud Lyſiam Orat. 2. pag. 50.* φίλιοι *opponuntur* πολεμίοις.

φιλοδοξεῖν εἴς τινα, gloriam ex aliquo, v. c. populo appetere, 1, 16. σωφροσύνῃ, laudari, E. P. 122.

φιλοδοξία, fama et gloria popularis, E. L. 58.

φιλοζωεῖν παρὰ τὸ δέον, 11, 3. πρὸς ἀπεγνωσμένας ἐλπίδας, E. P. 103.

φιλοζωΐα, *in partem deteriorem*, 15, 10.

φιλοίκειον, τὸ, amor erga ſuos, E. P. 122.

φιλομαθοῦντες, ſtudioſi hiſtoriae etc. 1, 65.

φιλονεικία, ſtudium magnum in re aliqua, quod alias eſt φιλοτιμία, 4, 49. *init.*

φιλο-

φιλοπευστεῖν, curiosum in cognoscendo esse, 3, 59.

φιλοποιεῖσθαι, conciliare sibi, 3, 42.

φιλοπονία, industria, 10, 5.

φιλοπόνως, laboriose, 17, 15. φιλοπονώτατα ἀξιοῦν vehementer rogare, *quod alias est* φιλοτιμότατα, 10, 38.

φιλοστεφανεῖν περὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας, E. P. 13. φιλοστεφανῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας, appetens honores Graecorum, 1, 16.

φιλοστοργεῖν τινα, amare, amanter tractare, 5, 74.

φιλοτεχνεῖν, artificiis vti, vt in oppugnando et defendendo oppido, 16, 15. *Diodorus* φιλοτεχνίαν *et* δόλον *iungit* 3, 37.

φιλοτιμεῖσθαι πρός τι, laborare in re aliqua, studium suum conferre in, 1, 4. *etc.*

φιλοτιμία, studium, conatus, 1, 26. περί τι, studium et industria in aliqua re, 5, 71. ἡ πρὸς ἀλλήλους, aemulatio, 3, 105. *iungitur* ὀργῇ, *et videtur esse* vlciscendi cupido, E. P. 131. φιλοτιμίαν ποιεῖσθαι, contendere vires, 3, 45. φιλοτιμίαι τῶν συγγραφέων, 3, 21. *videntur esse*, studia partium, *cum fauent alicui populo in rebus scribendis contra veritatem.*

φιλότιμος, studiosus alicuius rei, 9, 19.

φιλοτίμως ἔχειν, valde cupere, 3, 70. τηρεῖν, diligenter custodire, 1, 55. ὑποδεικνύναι, accuratissime, 15, 5. φιλοτιμότερον, diligentius, E. L. 53.

φιλόφιλος, amicorum studiosus, 1, 14.

φιλοφροσύνη, studium beneuolentiae, honoribus habendis etc. demonstrandae, 2, 57. μετ' ἀλλήλων, gratulatio mutua, 1, 36.

φιλοχωρῆσαι τοῖς τόποις, agrorum et locorum bonitate capi, 4, 46.

φλιαὶ τῶν νεῶν etc. E. P. 42. sunt postes templorum, in quibus reperit hospitii instituti titulum. *Cel. Reiskius mauult* ναῶν, *quod mihi quoque olim in mentem venerat, quia Attica illa forma est, cum Polybius Atticus scriptor non sit. Sed ille certam scribendi formam non tenet, miscetque e lectione varia varios characteres.*

φλεγμαίνειν, *de luctu recenti*, 3, 87.

φόβος, κατεπλήγησαν διὰ τὸν φόβον, *videtur esse* seditio militum, 5, 50. ψευδῶς γενέσθαι τὸν ὅλον φόβον. περὶ αὐτὸν, totum illum nuncium grauem, qui terrorem attulerat, 5, 110.

φορά, impetus, 1, 48. τοῦ πλήθους, studium erga candidatos, 10, 4.

φόρημα, πρώτη χώρα τοῦ φορήματος, locus primus inter eos, qui ferunt aliquid, 8, 24.

φορολογεῖν τινα, exigere tributa ab aliquo, 1, 8.

φόρος, κατὰ φόρους, per pensiones, *terminweise*, E. L. 9.

φορτηγὸς ναῦς, 1, 52.

φορτικὸν εἶναι, graue et indecorum, E. L. 3.

Φραικτηκῶν, *vox corrupta*, E. L. 60. *quam Drakenb. ad Liu. 42, 12. corrigit* καταφράκτων.

Φρεατία, 10, 25. puteus effossus, *hac forma dixit et Xenoph. H. Gr. p. 481.*

Φρόνημα μέγιστον ἔχειν, superbissimum esse, 2, 4. τὸ φρόνημα τῶν Αἰτωλῶν, feroces Aetoli, 4, 64.

Φρονηματίζεσθαι, efferri, 5, 78. ἐπί τινι, E. L. 26. ferocem esse, 1, 68.

Φυγαδεύειν, in exsilium coniicere quem, 4, 35.

Φυγαδοθήρας, exulum persecutor s. inquisitor, 9, 23.

Φυγάδεια, exsilium, 6, 12.

Φυγομαχεῖν, detrectare pugnam et recedere ad loca tuta, 3, 91. 10, 7. 11, 14.

Φυγοπονία, 3, 79.

Φυγόπονος, E. P. 146.

Φυλάκειον, custodum quaternio, *eine Wache*, 6, 31. 53. Φυλάκεια, stationes, praesidia etc. 5, 75.

Φυλακὴν παραγγέλλειν, monere, vt sibi caueant, 5, 98.

Φυλακτήριον, custodia loci, 8, 12.

Φυλακτικώτερον, 3, 103.

Φυλλὰς, stratum e frondibus, 14, 1.

Φῦλον πολύ τι, magnus numerus v. c. doctorum, E. P. 115. τὸ Φῦλον Γαλατικὸν, natio, 2, 33.

Φύματα, tubera in corpore, 1, 81.

Φύξιμον, perfugium, 9, 23.

Φύρδην πάντα ἐπράττετο, E. P. 109.

Φυσᾷν πῦρ ἱερὸν οὐκ ἄξιος, de impudico, E. P. 43. *v. Vales.* Φυσσᾷν, 1, 48.

Φυσικῶς συντεθεωρημένα, apte ad naturam excogitata, 4, 20.

Φύσιν ἔχει γίνεσθαι, solet fieri, 2, 21.

Φωτίζεσθαι, γράμματα ἐκλαλούντα καὶ πεφωτισμένα, in lucem prolata et vulgata: *quo sensu et 1 Cor. 4, 15.* Φωτίζειν *dicitur. vid. Raphelius in Annot. ad N. T. e Polyb.* p. 451. E. P. 103.

Φύω, ἄνδρες ἔγγιστα θεοῖς πεφυκότες, E. L. 25.

X.

Χαιρετισμοὶ, salutationes, E. P. 123.

Χάλασμα, interuallum inter milites in acie κατὰ βάθος, 17, 26.

Χαλκάσπιδες, 4, 67.

Χάλκωμα, tabula aenea, 3, 33.

Χαμαίτυπος, pathicus, scortum mascul. E. P. 20.

Χαρακοποιΐα, 5, 2.

Χάραξ, ἐκ τοῦ χάρακος, e castris, 1, 80.

Χαρακτὴρ νομιστευόμενος, vsitata morum

morum forma, mores recepti, E. L. 6. E. P. 77.

χειρίζεσθαι τῷ θυμῷ, indulgere irae, E. P. 54.

χάριν, *cum genit.* propter, culpa, 1, 64.

χάρις, πρὸς χάριν ἀκούειν, 11, 4. audire, quae iucunda sunt, *vt* λέγειν π. χ. *apud Xenophontem et alios.* μετὰ μεγάλης χάριτος, libenter, promte, 5, 77. E. L. 31. *et sic corr.* E. L. 30. *vbi est* χαρᾶς.

χαυνοῦσθαι, intumescere, E. P. 67.

χεῖλος, ripa fluminis, 3, 14.

χειμάζεσθαι, in magnis incommodis esse, 3, 104.

χειμασκεῖν, exerceri per hiemem, 3, 70.

χείρ, ἐκ χειρὸς ἀπαντᾷν, statim, 17, 7. μάχη ἐκ χειρός ἐστι, 15, 13. ἐν χερσὶν εἶναι, 15, 14. εἰς χεῖρας λαμβάνειν, seducere aliquem, colloquendi etc. caussa, seorsim cum aliquo agere, 1, 70. 4, 1. etc. χεῖρες, copiae mil. 3, 10. χειρῶν ἀδίκων ἄρχειν, iniusta vi, bello iniusto lacessere, 2, 45. συνάπτειν εἰς τὰς χεῖρας, conserere manus, 1, 76. ἐν χειρῶν νόμῳ, 1, 34. *et multis aliis locis perire dicuntur,* qui caeduntur, ictu gladii aut hastae pereunt: *id quia fit fere in praelio, licet etiam interdum vertere,* in acie: *sed proprie haec differunt, vt patet e 4, 58. vbi Alexander Aetolus dicitur cecidisse* ἐν χειρῶν νόμῳ κατ' αὐτὸν τὸν κίνδυνον, interfectus armis in ipsa pugna. *Apud Thucydidem est* 3, 66. ἐνχειρεῖν, quod *et ipsum verti potest* in proelio: *nam et* ἐν χερσὶν εἶναι, *apud eum est* pugnare, *ibid.* 108. *et* εἰς χεῖρας ἰέναι, conserere manus.

χειρίζειν, tractare, administrare, κακῶς χειρίζειν τὰ πράγματα, 1, 75. *et saepe alibi.*

χειρισμὸς, modus rei explicandae, *quo historicus vtitur,* tractatio argumenti, 15, 32. E. P. 145. ὁ χειρισμὸς τῆς τύχης, artificium fortunae, *le manoeuvre,* 1, 4. τῆς χάριτος, modus beneficii tribuendi, E. P. 122. χειρισμὸς τῶν δογμάτων, quicquid in SCtis faciendis, exsequendis fieri debet, 6, 10.

χειριστὴς, qui rei gerendae praeest, ὧν μὲν συνεργὸς, ὧν δὲ καὶ χειριστὴς, 3, 4. χειρισταὶ, procuratores, 5, 26.

χειροκρατία, vis, *quae iuri opponitur,* violentia. 6, 7. *Vsus est et Diodorus. Exc. Leg. 36. pag. 634. (vbi tamen editur* χειροκρασία*) et p. 608. ed. Wess.*

χειροκρατικὸς, violentus, 6, 8.

χεῖρον, μὴ χεῖρον, non minus, 3, 104.

χειροποίητος, *opp.* φυσικὸς, 4, 64. αἰτία, ficta caussa, 5, 41.

χειροποιήτως, operâ humanâ, 10, 10.

χειροῦσθαι, χειρωσάμενος τὴν νῆσον, 5, 4.

χελώνη χωστρὶς, testudo, quae tegit egerentes vel aggerentes terram, 9, 94.

χερρονησίζειν, χερρονησίζουσα τῇ θέσει, de vrbe porrecta in mare, 1, 73. ὄρος χερρονησίζον, 10, 10.

χορηγία, de pecunia necessaria ad sumtus bellicos, 1, 59. τῶν βελῶν, apparatus, 4, 71. τοῦ βίου, cultus, E. P. 118. κατὰ τὴν ἰδίαν ὕπαρξιν, sumtus pro facultatibus, E. P. 35. χορηγίαι, commeatus, 3, 17. χορηγίαι ἐκ Μακεδ. copiae Maced. E. P. 117. περιττεύειν τῇ χορηγίᾳ, re familiari abundare, E. P. 78. munificentia, E. P. 9.

χορηγεῖα, commeatus, 1, 17. *v. Casaub.*

χορηγεῖν τινα, alicui commeatum praebere, 3, 49. τοῖς ζώοις τούτοις χορηγεῖ ἅπασαν Ἀσίαν, suppeditat Asiae, 10, 24.

χορτολογία, pabulatio, 17, 18.

χοῦς, terra aggestitia, 4, 40.

χρᾷν, χρῆσαι τὸν θεὸν, oraculo respondisse, 8, 23.

χρεία ἔκ τινος, auxilium alicuius, 10, 11.

χρηματίζειν πρεσβευταῖς, audire legatos, E. L. 9. 5, 24. 3, 66. βασιλεὺς χρηματίζειν, regem appellari, regio nomine vti, 5, 57. E. L. 93. ἐχρηματίζετο τοὺς μὲν ἄνδρας δι᾽ αὐτοῦ etc. pecunia emungebat, spoliabat, E. P. 126. *Sic fere Iosephus, 16. 10, 1.*

χρηματισμὸς, 6, 54. ἀπὸ τοῦ κρατίστου, *ibid.* de modo pecuniae quaerendae. χρηματισμὸν ποιεῖσθαι, E. L. 81.

χρηματιστικὸς, πυλὼν χρηματιστικὸς, vbi rex negotia publica tractat, responsa dat, 15, 29.

χρηματιστικὴ σκηνὴ, tentorium vbi imperator responsa dat, consilium habet, *verbo*, praetorium, 5, 81.

χρῆσθαι αὐτῷ ἀκακώτερον, simpliciter, sine fraude gerere res, 10, 29. χρῆσθαι ἑαυτῷ τολμηρῶς, pericula audacter subire, 2, 1. ῥᾳδίως χρῆσθαι τῇ πολιορκίᾳ, facilem obsidionem habere, 2, 10.

χρήσιμος, γυνὴ χρησίμη πρὸς etc. E. P. 9.

χρονισμὸς, 1, 56. ἐπιτηδειότης πρὸς ἀσφάλειαν στρατοπέδων καὶ χρονισμὸν, opportunitas loci ad securitatem castrorum et ad diuturnitatem commorationis, h. e. *vt eodem loco diu castra manere possint, nec deficiant, quae exercitui necessaria sunt.*

χρόνος, *pro* καιρὸς, κατέλαβεν αὐτὸν ἔτους ὁ χρόνος, E. L. 23. ἄγειν τοὺς χρόνους, tempora, i. e. annos agere, *de forma, initio anni vel ciuilis vel naturalis*, 5, 1. διὰ χρόνου, post longum interuallum, 1, 66.

χρυσεῖα, aurifodinae, 3, 57.

χρωματογραφία, pictura, 5, 33.

χυδαῖος λαλιὰ, vulgaris sermo, 14, 7.

χώρα, οἱ κατὰ χώραν, rusticani, 1, 72. μεγίστη, locus praecipuus, *de gradibus honorum*, τὰς μεγίστας χώρας ἔχοντες, 1, 43. *imitatus est Iosephus, A. 6, 10, 1.* χώρα ἀμείνων, gradus honoris altior, *ante dixerat* τάξιν.

χωρίζεσθαι, πολὺ κεχωρισμένος τῆς Ῥωμαϊκῆς αἱρέσεως, alienissimus ab *etc.* E. P. 114. ἀκαίρως ἀδικῶν, E. P. 126. *simile*

mile est Hebr. 7. κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν. τῆς δυνάμεως, inops, tenuis, E. P. 134.

χωρίον, castellum, oppidum, 4, 75. *e Thucydide*, 1, 39. 3, 102. *Sic et Lysias p. 307. et saepe Iosephus.*

χωρὶς, seorsim ab aliis, 6, 24.

χωρισμὸς, discessus, 9, 5. 10, 32. *haud dubie leg.* χειρισμὸς, *vt iam vidit Mer. Casaub.*

Ψ.

Ψαύειν, attingere, *de scriptore*, 3, 32. καλῶν ἔργων, suscipere res praeclaras, s. agere, 17, 34.

ψεκτὸς ἀνὴρ, ψεκτὴ ἀρχὴ, *opp.* ἐπαινετὴ, 3, 4.

ψεύδειν τινὰ τῆς ἐλπίδος, frustrari, 17, 11.

ψευδεπίγραφος, τρόπος πραγματικὸς ἦν ψευδ. nomen falso gerebat, E. P. 90.

ψευδεπίτροπος, E. P. 52.

ψευδοδοξεῖν, 16, 11.

ψευδοδοξάζειν, E. P. 32.

ψευδολογίαι, fabulosae narrationes, 4, 42.

ψευδοποιεῖν καὶ ταπεινοῦν, mentiendo deprimere, E. L. 93.

ψευδῶς γενέσθαι τὸν φόβον, 5, 110.

ψηλαφᾶν τὴν ἐπίνοιαν, consilium diligenter ponderare, 8, 13.

ψηφίζειν, numeros subducere, 5, 26.

ψῆφος, ταῖς τοῦ συμφέροντος ψήφοις μετρεῖν πάντα, 2, 47.

ψιθυρίζειν πρὸς τὴν ἀκοὴν, 15, 25.

ψιλὸς τόπος, nudus a virgultis etc. 3, 105.

ψιλότης, spiritus lenis in literis pronunciandis, 10, 44.

ψιλοῦν, ἐψιλωμένον τεῖχος, sine propugnatoribus, 8, 5.

ψιλῶς καὶ καθ' αὐτὰς, i. e. separatim ab alia historia, 8, 4. ἁπλῶς, plane, 1, 5.

ψυχαγωγεῖν, delinire, *caresser*, 4, 82. E. L. 46. μεγάλαις ἐλπίσι, promissis inducere, 5, 50. τινὰ, sollicitare et ad suas partes, ad facinus perlicere, E. P. 50.

ψυχαγωγία, oblectatio, *de venatione*, E. P. 123.

ψυχικαὶ τόλμαι, 6, 20.

ψυχομαχεῖν, 6, 50. μένουσι ψυχομαχοῦντες — μέχρι τῆς ἐσχάτης ἐλπίδος, 10, 36. *dicitur de iis*, qui, cum viribus non valeant, animo tamen pugnant, nec cedere volunt, 1, 58. 59. *add. in* θυμομαχεῖν.

ψυχομαχία, 1, 59.

Ω.

Ὠθισμὸς, pressio in turba, *iungitur* συνεγμῷ, 4, 58.
ὥρα, de vere, vt tempore nauigandi, 2, 9. *vid. Cl. Valken. ad Eurip. Phoeniss. pag. 294. qui dubitat, simpliciter de vere dici.* ἐαρινὴ *additur* 2, 12. ὥρας πολλῆς, de vespera, serò diei, 5, 8. *Sic Ioseph. A. 8, 4, 3.* ἐπὶ πολλὴν ὥραν. *bene illustrat Cel. Reiskius.*
ὡραῖος, κατὰ τὴν ὡραίαν, vere, 3, 16.
ὡς, *pleon. ante* ἄλλως, 15, 10. ἐπὶ, versus, 4, 24. ἕως, 5. 32. θᾶττον, cum primum, 1, 66. πρὸς, 9, 34. 3, 19. *pro* πρὸς, vel omisso πρός. ὡς τὸν υἱὸν, 4, 51. αὐτὸν, E. P. 129. *vid. nos ad Xenoph. Mem. 2, 7, 2.* οὐδὲν μᾶλλον, ὡς, nil magis, quam, 11, 3.
ὥσπερ ἐπίτηδες, velut de industria, consilio, E. L. 52.
ὠτακουστῶν, E. L. 114.
ὠτακουστὴς, speculator, 16, 21.
ὠφέλεια παντοδαπή, vtensilia omnis generis, 4, 7.

ADDEN-

ADDENDA ET CORRIGENDA IN GLOSS. POLYB.

In ἀγώνισμα, l. 13. post *l. c.* add. v. *Casaub. ad Suet. Cai.* 53.

— ἀδοξία, l. 13. scr. ἀδοξίας. *Hanc* etc.

— αἴρειν, 14, 9. πολιορκῶν ἐξ ἐφόδου κατὰ κράτος ἦρε, *cepit. Sed id est* ἦρε, *vel potius* εἷλε.

— ἀκληρία, l. 6. pro *p.* 18. l. *v.* 18.

— ἀμιξία, confusio, *add.* orta ex eo, quod homines diuersarum linguarum et morum colloqui inter se et ad concordiam reuocari non possent.

— ἀνάγειν, l. 14. post 5, 67. *add.* cf. ἄγειν.

— ἀνάστειρος, *add. Tentat tamen explicare Meibomius de Fabrica trirem.* p. 672. (T. XII. A. R.) *ducens a* στεῖρα, (*quae est in prora inter* προεμβολίδα *et* ἔμβολον, *Pollux* 1, 8.) *quasi esset,* τῆς στείρας ἄνω ἐσης, *intelligitque de naue olere, non Dinocratis, ad quam refert Casaubonus, inserere iubens etiam* πολεμίας *ante* νεὼς, *et vertens:* quod hostilis nauis prora erectior esset. *De Dinocratis naue sermonem esse, sequentia docent: nec analogia interpretationi verbi fauet, vt opinor.*

— ἀπαρτίζεσθαι, perfici. *add.* 12, 8.

In ἀπογράφειν, l. 3. l. ἀνῶσαι.

— ἀποδοχὴ, l. 1. l. αὐτοῖς.

— ἀπομαρτυρεῖν, renunciare s. testimonium perhibere, E. L. 104.

— ἀποῤῥίπτειν τὰς διαβολὰς, negligere crimina, vt vana, E. L. 104.

— ἀτενίσαι, pro ἀσφάλως l. ἀσφαλῶς.

— αὐγὴ, add. v. *Hemsterh. et Ruhnken. VV. CC. ad Tim. Gloss. p.* 188. *s.*

— γροσφοφόρος, veles, 6, 19.

— δὴ, l. 6. add. *hanc particulam pro* τι *reposuerim* 10, 4. extr. καὶ δὴ προσεκφθεγξαμένης.

— διάφορον, l. 4. τίμησιν.

— δίθυρα, in fin. add. *Sed non intelligendum tribunal, in quo magistratus sedent in actu rerum, de quo* δίθυρα *dici non credo; nam ea sine tecto et foribus fuisse, satis constat: verum sedes insignis, structa legatis Romanis, vbi sederent, dum conciones haberentur Graecorum, vt auditores et spectatores, factaque ad modum cubiculi vel podii in theatris, quae haberet fores. vid. Sueton. in Ner.* 12.

— διωθεῖν, l. διωθεῖσθαι.

— διὸ, l. 6. add. *Matth.* 23, 34.

ubi διὰ τοῦτο sic dictum videtur.

In ἐγκ[illegible], in fin. add. sic ex ἔγκτησις factum ἔκκτησις, ἔκτησις.

— ἔγκτησις, l. 2. post ἔκτησις add. v. in [illegible].

— ἐκβάλλειν, extr. l. compositionis conditiones i. p.

— ἐκφυσᾶν, add. ἐκπεφυσημένος, inflatus, elatus, 3, 103.

— ἕλκειν φαντασίαν, l. praebere sp.

— ἐμβαδὸν, add. τὸ.

— ἐνδέχεσθαι, l. 13. del. τι.

— ἐξώστρα, post proferre add. 11, 5. extr.

— ἐπάγειν, l. 3. post fiat add. 12, 9. et alibi.

— ἐπὶ add. in fin. refer huc et infr. ἐφ' ἕλ, etc.

— ἐπιβάλλειν, l. 10. post debentur, add. 6, 22.

— ἐπιβολὴ, add. in fin.: ἐπιβολαὶ Φιλίππου, 8, 3. ubi fortasse pariter legendum ἐπιβολαί, v. et ἐφορμᾶν.

— ἐπίδοσις, in fin. pro increm. capere leg. incr. addere sc. copiis.

— ἐπίμονος τὸν ὑπάρχοντα, add. στρατηγόν.

— ἐπίπλους, pro paratas l. paratae.

— ἐπισκοπᾶσθαι, l. 2. leg. οἰκουμένης.

— ἐπίστασις, l. 9. corr. 1, 12. ceterum pluralis h. l. idem potest significare, quod in l. praeced. 2, 40. ubi ἐπίστασις pro ἐπιστασία dicitur, πραγματεία etc. ibid. l. 15. post ἀρχὰς add. ceterum quoniam alias id ἔντασις dicitur Polybio v. in h. v. id possit h. l. reponendum videri.

In εὐέκτης, add. opp. τῷ καχέκτῃ.

— ἡμιόλιος, pro vela str. leg. vel str.

— θάλλος, add. v. Clav. Cic. in Verbenae.

— ἴδιος, κατ' ἰδίαν. v. in κατ' ἰδ.

— ἴσχειν, post talentum add. 5, 26.

— κρατεῖν, add. s. si quis malit, an possent recte praecipere etc. ut κατακρατεῖν, fere dicitur cum genit. v. in κατακρ.

— νεανικὸς, in fin. add. E. L. 28. industria eximia in rebus agendis.

— νίκημα, post est add. E. L. 6.

— ὀφθαλμιᾶν, l. 5. l. videtur.

— πᾶν, cf. πᾶς.

— παραβάλλειν, l. 18. leg. ex adversum in long. coll. s. praetendi, 6, 25. unde dicitur mox παρῆκεν.

— παραπορεύεσθαι, in fin. adde: nisi leg. περιπορεύεσθαι. quod est 3, 7. ut placet Cl. Reiskio.

παραστρατοπεδεύειν ἀλλήλοις, adde: castra castris collata habere, 3, 113.

— πᾶς, cf. πᾶν.

— περικεφάλαιον, adde: v. in λιτός.

— πληροῦν, add. πληροῦν τὸν θυμὸν, iram exsatiare, E. L. 44.

προπορεύεσθαι, in fine adde: ubi pariter προσπορ. scribendum. v. προσπορ.

— προσβάλλειν, in fine corr. 93. et add. alias in hac forma est πρὸς, non παρὰ, ut mox, c. 94. princ. nisi intelligas παρὰ ἄκρους. quam late paterent iuga, ut mox παρατεί-

χειν

χαν *iubentur milites, incitaturi boues*, παρὰ τὰ πλάγια.

In προσόφλειν, *in fin. adde*: *male interpretatur Casaubonus.*

— προσπορεύεσθαι, *in fin. corr.* 4, 60.

— προχεῖν, *refer haec ad* προέχειν.

— πρόφασις, 6, 22. τῆς πολεμικῆς χρείας οὐκ ἐπιδεχομένης πρόφασιν. *Casaub. vertit* excusationem: *immo* dilationem.

— σημειοφόρος, *Immo l. c. est* σημαιοφ.

— σιτομετρεῖν, *l.* 3. *leg.* praebere.

— στρατήγιον, 6, 28. *leg.* 29.

— στροβεῖσθαι, iactari, E. Pa. 93. *vbi vitiose Gronou.* ἐστρεβλεῖτο.

— συμπαθὴς, l. 2. *leg.* imbuere.

— σύνθημα, *extr.* de osculo *adde:* σύνθημα τῆς φιλίας.

— σύριγγες, *adde*: cauitates terrae vel fossae contectae: *nam de talibus, item cuniculis, proprie et maxime* σύριγγες *dicuntur. Potest tamen quaelibet via tecta intelligi, ein verdeckter Gang; quod maxime placet.*

— σώζειν, hinc σάος 4, 33. *pro quo leg.* σάε *vel* σάω, *vt ap. Callim. H. in Cer. extr.*

— σωματοειδὴς, l. 3. *leg.* σ — ειδὴς ποιεῖν etc.

— τελείως, *in fin. add. item* 9, 19. *nec constans est Polybius in formis verborum.*

— ὑπερβολὴ, l. 1. *post* 10, 1. *add.* traiectus maritimus, *et del.* 27. 17, 20. *in fin. post* 17, 20. *adde*: 1, 27.

— φέρειν, *in fin. adde*: φέρειν ὀργὴν, v. ὀργή.

— φέρεσθαι, l. 4. *leg.* ἐπί τι φερ.

— ψιλῶς, *add.* 9, 1. ἐφ᾽ ὧν ψιλῶς κατηντηκότες, v. καταντᾶν.

— χεὶρ, l. 13. *leg.* χειρῶν.

— χορηγία, l. 9. *leg.* περιττεύειν.

— χρηματίζειν, l. 3. *leg.* βασιλέα.

Errata in textu graeco.

TOM. I.

Pag. 25, 33. l. ἐπαγαγεχθεισῶν
— 62, 41. l. ὁρμὴν,
— 88, 8. l. κατέπλευσε.
— 104, 28. l. τύχη
— 111, 12. l. Τύνητι
— — 37. l. χειμασίας
— 118, 32. post ὄντες del. punctum.
— 119, 13. post καρχηδὼν del. comma.
— 122, 34. l. ἐπιβαίνειν.
— 124, 3. l. τὴν
— 165, 35. l. ὁ
— 182, 17. l. διςμυρίων

Pag.

Pag. 188, 97. l. σωτηρίας
— 227, 38. l. ἀγεννὲς
— 240, ult. l. οἰκίαν
— 279, 16. l. Δία
— 290, 19. l. τὸ
— — 28. l. τὸν
— 316, 7. l. πεντήκοντα
— 360, 35. l. προειρημένον
— 362, 5. l. ἔτυχον
— 407, 39. l. δ' ἐποίησε.
— 419, 16. l. σῶος"
— 424, 13. l. τὰς
— 438, 15. l. τὸν
— 444, 32. l. τὸ Ῥίον
— 464, 17. l. πενθαρχῶν
— 468, 39. l. ἑαυτῷ
— 488, 35, l. τόδας'
— 498, 11. l. ἔχων
— 511, extr. l. προτεινάσης
— 512, 37. l. ταύτῃ

In textu latino.

Pag. 86, 43. del. prolui, et p. 295, 38. l. accedit

TOM. II.

Pag. 52, 28. l. τοῦς ἰφ
— 177, 19. l. φυγαδοθήρας
— 219, 6. l. δολιχοτομημα.
— 371, pen. l. ἦγε

In textu latino.

Pag. 385, 3. l. equitum

TOM. III.

Pag. 92, 10. l. ἀνασπάσων
— 93, 11. l. ἐπροβᾶτο

LIPSIÆ
EX OFFICINA
BREITKOPFIANA

ſtabat Perizon. ad Aelian. V. H. 8, 14. talemque puto eſſe et illum apud Diodorum in Excerpt. de Vit. et Virtut. pag. 586. edit. Weſſel. ταύτην ἅπασαν τὴν κατασκευὴν — φέρων ἐδωρήσατο τῇ μητρί. *Nam Polybius, ex quo ſua ibi ſumſit Diodorus, idem narrans, dixit:* ταύτην τὴν περικοπὴν ἅπασαν — ἐδωρήσατο τῇ μητρί.

φέρεσθαι ἐπί τι, propenſum eſſe ad aliquid, agere aliquid, 1, 19. ἐπί τινα τόπον, iter facere ad, 10, 1. ἐπί τι φερόμενος, quid ſpectans, petens, 8, 29. ἐν πᾶσιν ἐπὶ στόμα, omnia ad gulam et ventrem referre, E. P. 39.

φερέπονος, patiens laborum, 3, 71.

φεψάλυξ, ſcintilla, 1, 48.

φήμη ἐκ τῆς πυθίας, oraculum, 10, 2. ἐπ' ἀρετῇ, 6, 50. ἡ ἐπὶ καλοκἀγαθίᾳ, fama virtutis, E. P. 119. φῆμαι ἀρχαῖαι, 12, 1. narrationes antiquae, etiam hiſtoricorum, *ſc. quae nullo certo auctore ortae ſunt et propagatae, quomodo et latini* famam *dicunt, de vetere traditione et narratione.*

φιαληφόρος, nomen ſacerdotis, 12, 4.

φιλανθρωπεῖν, benigne agere, 11, 24. τινα, benigne tractare, 3, 76. E. L. 17.

φιλανθρωπία, φιλανθρωπίων τυγχάνειν, leniter tractari, 15, 19.

φιλανθρωπίνως, E. L. 140.

φιλάνθρωπος, τὰ φιλάνθρωπα πρὸς Ῥωμαίους, amicitia, E. L. 80. 81.

φιλαπεχθὴς λοιδορία, acerbum maledictum, 5, 28. φιλαπεχθεῖς λόγοι, dicta aſpera, E. L. 126.

φιλαρχία, 6, 47.

φίλαρχος, 6, 46.

φιλελεύθερος, 4, 30.

φιλέραστος, non alienus ab amoribus, E. P. 90.

φιλήκοος, qui delectatur narratiunculis variis, nec aliud ſpectat praeter voluptatem audiendi vel legendi, 9, 1. φιλήκοοι, ſtudioſi hiſtoriae et doctrinae, 4, 40. E. P. 113.

φιληκοοῦντες, *idem*, 3, 57.

φίλιοι, οἱ, 1, 7. amici; *ſic et apud Lyſiam Orat. 2. pag. 50.* φίλιοι *opponuntur* πολεμίοις.

φιλοδοξεῖν εἴς τινα, gloriam ex aliquo, v. c. populo appetere, 1, 16. σωφροσύνῃ, laudari, E. P. 122.

φιλοδοξία, fama et gloria popularis, E. L. 58.

φιλοζωεῖν παρὰ τὸ δέον, 11, 3. πρὸς ἀπεγνωσμένας ἐλπίδας, E. P. 103.

φιλοζωΐα, *in partem deteriorem*, 15, 10.

φιλοίκειον, τὸ, amor erga ſuos, E. P. 122.

φιλομαθοῦντες, ſtudioſi hiſtoriae etc. 1, 65.

φιλονεικία, ſtudium magnum in re aliqua, quod alias eſt φιλοτιμία, 4, 49. *init.*

φιλο-

φιλοπευστεῖν, curiosum in cognoscendo esse, 3, 59.

φιλοποιεῖσθαι, conciliare sibi, 3, 42.

φιλοπονία, industria, 10, 5.

φιλοπόνως, laboriose, 17, 15. φιλοπονώτατα ἀξιοῦν; vehementer rogare, *quod alias est* φιλοτιμότατα, 10, 38.

φιλοστεφανεῖν περὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας, E. P. 13. φιλοστεφανῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας, appetens honores Graecorum, 1, 16.

φιλοστοργεῖν τινα, amare, amanter tractare, 5, 74.

φιλοτεχνεῖν, artificiis vti, vt in oppugnando et defendendo oppido, 16, 15. *Diodorus* φιλοτεχνίαν *et* δόλον *iungit* 3, 37.

φιλοτιμεῖσθαι πρός τι, laborare in re aliqua, studium suum conferre in, 1, 4. *etc.*

φιλοτιμία, studium, conatus, 1, 26. περί τι, studium et industria in aliqua re, 5, 71. ἡ πρὸς ἀλλήλους, aemulatio, 3, 105. *iungitur* ὀργῇ, *et videtur esse* vlciscendi cupido, E. P. 131. φιλοτιμίαν ποιεῖσθαι, contendere vires, 3, 45. φιλοτιμίαι τῶν συγγραφέων, 3, 21. *videntur esse*, studia partium, *cum fauent alicui populo in rebus scribendis contra veritatem.*

φιλότιμος, studiosus alicuius rei, 9, 19.

φιλοτίμως ἔχειν, valde cupere, 3, 70. τηρεῖν, diligenter custodire, 1, 55. ὑποδεικνύναι, accuratissime, 15, 5. φιλοτιμότερον, diligentius, E. L. 53.

φιλόφιλος, amicorum studiosus, 1, 14.

φιλοφροσύνη, studium beneuolentiae, honoribus habendis etc. demonstrandae, 2, 57. μετ' ἀλλήλων, gratulatio mutua, 1, 36.

φιλοχωρῆσαι τοῖς τόποις, agrorum et locorum bonitate capi, 4, 46.

φλιαὶ τῶν νεῶν etc. E. P. 42. sunt postes templorum, in quibus reperit hospitii instituti titulum. *Cel. Reiskius mauult* ναῶν, *quod mihi quoque olim in mentem venerat, quia Attica illa forma est, cum Polybius Atticus scriptor non sit. Sed ille certam scribendi formam non tenet, miscetque e lectione varia varios characteres.*

φλεγμαίνειν, *de luctu recenti*, 3, 87.

φόβος, κατεπλάγησαν διὰ τὸν φόβον, *videtur esse* seditio *militum*, 5, 50. ψευδῶς γενέσθαι τὸν ὅλον φόβον. περὶ αὐτὸν, totum illum nuncium grauem, qui terrorem attulerat, 5, 110.

φορὰ, impetus, 1, 48. τοῦ πλήθους, studium erga candidatos, 10, 4.

φόρημα, πρώτη χώρα τοῦ φορήματος, locus primus inter eos, qui ferunt aliquid, 8, 24.

φορολογεῖν τινα, exigere tributa ab aliquo, 1, 8.

φόρος, κατὰ φόρους, per pensiones, *terminweise*, E. L. 9.

φορτηγὸς ναῦς, 1, 52.

φορτικὸν εἶναι, graue et indecorum, E. L. 3.

φραντηκῶν, *vox corrupta*, E. L. 60. *quam Drakenb. ad Liu. 42, 12. corrigit* καταφράκτων.

φρεατία, 10, 25. puteus effossus, *hac forma dixit et Xenoph. H. Gr. p. 481.*

φρόνημα μέγιστον ἔχειν, superbissimum esse, 2, 4. τὸ φρόνημα τῶν Αἰτωλῶν, feroces Aetoli, 4, 64.

φρονηματίζεσθαι, efferri, 5, 78. ἐπί τινι, E. L. 26. ferocem esse, 1, 68.

φυγαδεύειν, in exsilium coniicere quem, 4, 35.

φυγαδοθήρας, exulum persecutor s. inquisitor, 9, 23.

φυγάδεια, exsilium, 6, 12.

φυγομαχεῖν, detrectare pugnam et recedere ad loca tuta, 3, 91. 10, 7. 11, 14.

φυγοπονία, 3, 79.

φυγόπονος, E. P. 146.

φυλάκειον, custodum quaternio, *eine Wache*, 6, 31. 53. φυλάκεια, stationes, praesidia etc. 5, 75.

φυλακὴν παραγγέλλειν, monere, vt sibi caueant, 5, 98.

φυλακτήριον, custodia loci, 8, 12.

φυλακτικώτερον, 3, 103.

φυλλάς, stratum e frondibus, 14, 1.

φῦλον πολύ τι, magnus numerus v. c. doctorum, E. P. 115. τὸ φῦλον Γαλατικὸν, natio, 2, 33.

φύματα, tubera in corpore, 1, 81.

φύξιμον, perfugium, 9, 23.

φύρδην πάντα ἐπράττετο, E. P. 109.

φυσᾷν πῦρ ἱερὸν ἐκ ἄξιος, de impudico, E. P. 43. *v. Vales.* φυσσᾷν, 1, 48.

φυσικῶς συντεθεωρημένα, apte ad naturam excogitata, 4, 20.

φύσιν ἔχει γίνεσθαι, solet fieri, 2, 21.

φωτίζεσθαι, γράμματα ἑαλωκότα καὶ πεφωτισμένα, in lucem prolata et vulgata: *quo sensu et 1 Cor. 4, 15.* φωτίζειν *dicitur. vid. Raphelius in Annot. ad N. T. e Polyb.* p. 458. E. P. 103.

φύω, ἄνδρες ἔγγιστα θεοῖς πεφυκότες, E. L. 25.

X.

Χαιρετισμοί, salutationes, E. P. 123.

χάλασμα, interuallum inter milites in acie κατὰ βάθος, 17, 26.

χαλκάσπιδες, 4, 67.

χάλκωμα, tabula aenea, 3, 33.

χαμαιτύπος, pathicus, scortum mascul. E. P. 20.

χαρακοποιεῖν, 5, 2.

χάραξ, ἐκ τοῦ χάρακος, e castris, 1, 80.

χαρακτὴρ νομιστευόμενος, vsitata morum

morum forma, mores recepti, E. L. 6. E. P. 77.

χαρίζεσθαι τῷ θυμῷ, indulgere irae, E. P. 54.

χάριν, *cum genit.* propter, culpa, 1, 64.

χάρις, πρὸς χάριν ἀκούειν, 11, 4. audire, quae iucunda sunt, *vt* λέγειν π. χ. *apud Xenophontem et alios.* μετὰ μεγάλης χάριτος, libenter, promte, 5, 77. E. L. 31. *et sic corr.* E. L. 30. *vbi est* χαρᾶς.

χαυνοῦσθαι, intumescere, E. P. 67.

χεῖλος, ripa fluminis, 3, 14.

χειμάζεσθαι, in magnis incommodis esse, 3, 104.

χειμασκεῖν, exerceri per hiemem, 3, 70.

χείρ, ἐκ χειρὸς ἀπαντᾷν, statim, 17, 7. μάχη ἐκ χειρός ἐστι, 15, 13. ἐν χερσὶν εἶναι, 15, 14. εἰς χεῖρας λαμβάνειν, seducere aliquem, colloquendi etc. caussa, seorsim cum aliquo agere, 1, 70. 4, 1. etc. χεῖρες, copiae mil. 3, 10. χειρῶν ἀδίκων ἄρχειν, iniusta vi, bello iniusto lacessere, 2, 45. συνάπτειν εἰς τὰς χεῖρας, conserere manus, 1, 76. ἐν χειρῶν νόμῳ, 1, 34. *et multis aliis locis perire dicuntur,* qui caeduntur, ictu gladii aut hastae pereunt: *id quia fit fere in praelio, licet etiam interdum vertere,* in acie: *sed proprie haec differunt, vt patet e 4, 58. vbi Alexander Aetolus dicitur cecidisse* ἐν χειρῶν νόμῳ κατ' αὐτὸν τὸν κίνδυνον, interfectus armis in ipsa pugna. *Apud Thucydidem est 3, 66.* ἐν χερσὶν, *quod et ipsum verti potest* in proelio: *nam et* ἐν χερσὶν εἶναι, *apud eum est* pugnare, *ibid.* 108. *et* εἰς χεῖρας ἰέναι, conserere manus.

χειρίζειν, tractare, administrare, κακῶς χειρίζειν τὰ πράγματα, 1, 75. *et saepe alibi.*

χειρισμὸς, modus rei explicandae, *quo historicus vtitur,* tractatio argumenti, 15, 32. E. P. 145. ὁ χειρισμὸς τῆς τύχης, artificium fortunae, *le manoeuvre*, 1, 4. τῆς χάριτος, modus beneficii tribuendi, E. P. 122. χειρισμὸς τῶν δογμάτων, quicquid in SCtis faciendis, exsequendis fieri debet, 6, 10.

χειριστὴς, qui rei gerendae praeest, ὧν μὲν συνεργὸς, ὧν δὲ καὶ χειριστὴς, 3, 4. χειρισταὶ, procuratores, 5, 26.

χειροκρατία, vis, *quae iuri opponitur,* violentia. 6, 7. *Vsus est et Diodorus. Exc. Leg. 36. pag. 634. (vbi tamen editur* χειροκρασία*) et p. 608. ed. Wess.*

χειροκρατικὸς, violentus, 6, 8.

χεῖρον, μὴ χεῖρον, non minus, 3, 104.

χειροποίητος, *opp.* φυσικὸς, 4, 64. αἰτία, ficta caussa, 5, 41.

χειροποιήτως, operâ humanâ, 10, 10.

χειροῦσθαι, χειρωσάμενος τὴν νῆσον, 5, 4.

χελώνη χωστρὶς, testudo, quae tegit egerentes vel aggerentes terram, 9, 94.

χεῤῥονησίζειν, χεῤῥονησίζουσα τῇ θέσει, de vrbe porrecta in mare, 1, 73. ὅρος χεῤῥονησίζον, 10, 10.

χορηγία, de pecunia neceſſaria ad ſumtus bellicos, 1, 59. *τῶν βελῶν*, apparatus, 4. 71. *τῦ βίυ*, cultus, E. P. 118. *κατὰ τὴν ἰδίαν ὕπαρξιν*, ſumtus pro facultatibus, E. P. 35. *χορηγίαι*, commeatus, 3, 17. *χορηγίαι ἐκ Μακεδ.* copiae Maced. E. P. 117. *περιττεύειν τῇ χορηγίᾳ*, re familiari abundare, E. P. 78. munificentia, E. P. 9.

χορηγεῖα, commeatus, 1, 17. *v. Caſaub.*

χορηγεῖν τινα, alicui commeatum praebere, 3, 49. *τοῖς ξένοις τύτοις χορηγεῖ ἅπασαν Ἀσίαν*, ſuppeditat Aſiae, 10, 24.

χορτολογία, pabulatio, 17, 18.

χῦς, terra aggeſtitia, 4, 40.

χρᾷν, *χρῆσαι τὸν θεὸν*, oraculo reſpondiſſe, 8, 23.

χρεία ἔκ τινος, auxilium alicuius, 10, 11.

χρηματίζειν πρεσβευταῖς, audire legatos, E. L. 9. 5, 24. 3, 66. *βασιλεὺς χρηματίζειν*, regem appellari, regio nomine vti, 5, 57. E. L. 93. *ἐχρηματίζετο τὺς μὲν ἄνδρας δι' αὐτῦ* etc. pecunia emungebat, ſpoliabat, E. P. 126. *Sic fere Ioſephus, 16. 10, 1.*

χρηματισμὸς, 6, 54. *ἀπὸ τῦ κρατίςυ*, *ibid.* de modo pecuniae quaerendae. *χρηματισμὸν ποιεῖσθαι*, E. L. 81.

χρηματιστικὸς, *πυλὼν χρηματιστικὸς*, vbi rex negotia publica tractat, reſponſa dat, 15, 29.

χρηματιστικὴ σκηνὴ, tentorium vbi imperator reſponſa dat, conſilium habet, *verbo*, praetorium, 5, 81.

χρῆσθαι αὐτῷ ἀκακώτερον, ſimpliciter, ſine fraude gerere res, 10, 29. *χρῆσθαι ἑαυτῷ τολμηρῶς*, pericula audacter ſubire, 2, 1. *ῥᾳδίως χρῆσθαι τῇ πολιορκίᾳ*, facilem obſidionem habere, 2, 10.

χρήσιμος, *γυνὴ χρησίμη πρὸς* etc. E. P. 9.

χρονισμὸς, 1, 56. *ἐπιτηδειότης πρὸς ἀσφάλειαν ςρατοπέδων καὶ χρονισμὸν*, opportunitas loci ad ſecuritatem caſtrorum et ad diuturnitatem commorationis, h. e. *vt eodem loco diu caſtra manere poſſint, nec deficiant, quae exercitui neceſſaria ſunt.*

χρόνος, *pro καιρὸς*, *κατέλαβεν αὐτὸν ἔτος ὁ χρόνος*, E. L. 23. *ἄγειν τὺς χρόνυς*, tempora, i. e. annos agere, *de forma, initio anni vel ciuilis vel naturalis*, 5, 1. *διὰ χρόνυ*, poſt longum interuallum, 1, 66.

χρυσεῖα, aurifodinae, 3, 57.

χρωματογραφία, pictura, 5, 33.

χυδαῖος λαλιὰ, vulgaris ſermo, 14, 7.

χώρα, *οἱ κατὰ χώραν*, ruſticani, 1, 72. *μεγίςη*, locus praecipuus, *de gradibus honorum*, *τὰς μεγίςας χώρας ἔχοντες*, 1, 43. *imitatus eſt Ioſephus, A. 6, 10, 1.* *χώρα ἀμείνων*, gradus honoris altior, *ante dixerat τάξιν.*

χωρίζεσθαι, *πολὺ κεχωρισμένος τῆς Ῥωμαϊκῆς αἱρέσεως*, alieniſſimus ab *etc.* E. P. 114. *ἀπάσης ἀδικίας*, E. P, 126. *ſimile*

mile est Hebr. 7. κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν. τῆς δυνάμεως, inops, tenuis, E. P. 134.

χωρίον, castellum, oppidum, 4, 75. *e Thucydide*, 1, 39. 3, 102. *Sic et Lysias p. 307. et saepe Iosephus.*

χωρὶς, seorsim ab aliis, 6, 24.

χωρισμὸς, discessus, 9, 5. 10, 32. *haud dubie leg.* χηρισμὸς, *vt iam vidit Mer. Casaub.*

Ψ.

Ψαύειν, attingere, *de scriptore*, 3, 32. καλῶν ἔργων, suscipere res praeclaras, s. agere, 17, 34.

ψεκτὸς ἀνὴρ, ψεκτὴ ἀρχὴ, opp. ἐπαινετὴ, 3, 4.

ψεύδειν τινὰ τῆς ἐλπίδος, frustrari, 17, 11.

ψευδεπίγραφος, τρόπος πραγματικὸς ἦν ψευδ. nomen falso gerebat, E. P. 90.

ψευδεπίτροπος, E. P. 52.

ψευδοδοξεῖν, 16, 11.

ψευδοδοξάζειν, E. P. 32.

ψευδολογίαι, fabulosae narrationes, 4, 42.

ψευδοποιεῖν καὶ ταπεινοῦν, mentiendo deprimere, E. L. 93.

ψευδῶς γενέσθαι τὸν φόβον, 5, 110.

ψηλαφᾷν τὴν ἐπίνοιαν, consilium diligenter ponderare, 8, 13.

ψηφίζειν, numeros subducere, 5, 26.

ψῆφος, ταῖς τοῦ συμφέροντος ψήφοις μετρεῖν πάντα, 2, 47.

ψιθυρίζειν πρὸς τὴν ἀκοὴν, 15, 25.

ψιλὸς τόπος, nudus a virgultis etc. 3, 105.

ψιλότης, spiritus lenis in literis pronunciandis, 10, 44.

ψιλοῦν, ἐψιλωμένον τεῖχος, sine propugnatoribus, 8, 5.

ψιλῶς καὶ καθ' αὑτὰς, i. e. separatim ab alia historia, 8, 4. ἁπλῶν, plane, 1, 5.

ψυχαγωγεῖν, delinire, *caresser*, 4, 82. E. L. 46. μεγάλαις ἐλπίσι, promissis inducere, 5, 50. τινὰ, sollicitare et ad suas partes, ad facinus perlicere, E. P. 50.

ψυχαγωγία, oblectatio, *de venatione*, E. P. 123.

ψυχικαὶ τόλμαι, 6, 20.

ψυχομαχεῖν, 6, 50. μένειν ψυχομαχοῦντες — μέχρι τῆς ἐσχάτης ἐλπίδος, 10, 36. *dicitur de iis*, qui, cum viribus non valeant, animo tamen pugnant, nec cedere volunt, 1, 58. 59. *add. in* θυμομαχεῖν.

ψυχομαχία, 1, 59.

Ω.

Ὠθισμὸς, pressio in turba, *iungitur* συνωγμῷ, 4, 58.

ὥρα, de vere, vt tempore nauigandi, 2, 9. *vid. Cl. Valken. ad Eurip. Phoeniss. pag. 294. qui dubitat, simpliciter de vere dici.* ἐαρινὴ *additur* 2, 12. ὥρας πολλῆς, de vespera, sero diei, 5, 8. *Sic Ioseph. A. 8, 4, 3.* ἐπὶ πολλὴν ὥραν. *bene illustrat Cel. Reiskius.*

ὡραῖος, κατὰ τὴν ὡραίαν, vere, 3, 16.

ὡς, *pleon. ante* ἄλλως, 15, 10. ἐπὶ, versus, 4, 24. ἕως, 5. 32. θᾶττον, cum primum, 1, 66. πρὸς, 9, 34. 3, 19. *pro* πρὸς, vel omisso πρός. ὡς τὸν υἱὸν, 4, 51. αὐτὸν, E. P. 129. *vid. nos ad Xenoph. Mem. 2, 7, 2.* οὐδὲν μᾶλλον, ὡς, nil magis, quam, 11, 3.

ὥσπερ ἐπίτηδες, velut de industria, consilio, E. L. 52.

ὠτακουστῶν, E. L. 114.

ὠτακουστὴς, speculator, 16, 21.

ὠφέλεια παντοδαπή, vtensilia omnis generis, 4, 7.

ADDEN-

ADDENDA ET CORRIGENDA
IN
GLOSS. POLYB.

In ἀγώνισμα, l. 13. post *l. c.* add. v. *Casaub. ad Suet. Cai.* 53.

— ἀδοξία, l. 13. scr. ἀδοξίας. *Hanc* etc.

— αἱρεῖν, 14, 9. πολιορκῶν ἐξ ἐφόδου κατὰ κράτος ἧρε, *cepit. Sed id est* ἧρε, *vel potius* εἷλε.

— ἀκληρία, l. 6. pro *p. 18.* l. *v. 18.*

— ἀμιξία, confusio, *add.* orta ex eo, quod homines diuersarum linguaruu et morum colloqui inter se et ad concordiam reuocari non possent.

— ἀνάγειν, l. 14. post 5, 67. *add.* cf. ἄγειν.

— ἀνάστειρος, *add. Tentat tamen explicare Meibomius de Fabrica trirem.* p. 672. (T. XII. A. R.) *ducens a* στεῖρα, (*quae est in prora inter* προεμβολίδα *et* ἔμβολον, *Pollux* 1, 8.) *quasi esset*, τῆς στείρας ἄνω οὔσης, *intelligitque de naue octere, non Dinocratis, ad quam refert Casaubonus, inserere iubens etiam* πολεμίας *ante* νεὼς, *et vertens:* quod hostilis nauis prora erectior esset. *De Dinocratis naue sermonem esse, sequentia docent: nec analogia interpretationi verbi fauet, vt opinor.*

— ἀπαρτίζεσθαι, perfici. *add.* 12, 8.

In ἀπογράφειν, l. 3. l. ἀνῶπτον.

— ἀποδοχὴ, l. 1. l. αὐτοῖς.

— ἀπομαρτυρεῖν, renunciare s. testimonium perhibere, E. L. 104.

— ἀποῤῥίπτειν τὰς διαβολὰς, negligere crimina, vt vana, E. L. 104.

— ἀτενίσαι, pro ἀσφάλως l. ἀσφαλῶς.

— αὐγὴ, add. v. *Hemsterh. et Ruhnken. VV. CC. ad Tim. Gloss. p. 188. s.*

— γεροφόρος, veles, 6, 19.

— δὴ, l. 6. add. *hanc particulam pro* τι *reposuerim* 10, 4. extr. καὶ δὴ προσεπιφθεγξαμένης.

— διάφορον, l. 4. τίμησιν.

— δίθυρα, in fin. add. *Sed non intelligendum tribunal, in quo magistratus sedent in actu rerum, de quo* δίθυρα *dici non credo; nam ea sine tecto et foribus fuisse, satis constat: verum sedes insignis, structa legatis Romanis, vbi sederent, dum conciones haberentur Graecorum, vt auditores et spectatores, factaque ad modum cubiculi vel podii in theatris, quae haberet fores. vid. Sueton. in Ner.* 12.

— διαθεῖν, l. διαθεῖσθαι.

— διὸ, l. 6. add. *Matth.* 23, 34.

... reponendum v ...

Ω.

Ὠθισμὸς, pressio in turba, iungitur συνωγμῷ, 4, 58.

ὥρα, de vere, vt tempore nav gandi, 2, 9. vid. Cl. Valken Eurip. Phoeniss. pag. qui dubitat, simpliciter ... re dici. ὡρινὴ add ... ὥρας πολλῆς, de ve ... praebe- diei, 5, 8. Sic ... 4, 3. ἐπὶ πολ ... lustrat Cel ... del. τι. ὡραῖος, κατ ... proferre add. 3, 16.

ὡς, pleo ... post fiat add. 12, ... in fin. refer huc et ... etc.

... λαν, l. 10. post deben- ... add. 6, 22.

... βολῇ, add. in fin.: ἐπιβα- ... φάλιππα, 8, 3. vbi fortasse pariter legendum ἐπιβολῇ, v. et ἐφορμᾶν.

— ἐπίδοσις, in fin. pro increm. capere leg. incr. addere sc. copiis.

— ἐπίμονος τὸν ὑπάρχοντα, add. στρατηγόν.

— ἐπίπλεε, pro paratas l. paratae.

— ἐπισκευάσασθαι, l. 2. leg. οἰκαμένης.

— ἐπίστασις, l. 9. corr. 1, 12. ceterum phrasis h. l. idem potest significare, quod in l. praeced. 2, 40. vbi ἐπίστασις pro ἐπιτασία dicitur, πραγματεία etc. ibid. l. 15. post ἀρχὰς add. ceterum quoniam alias id ἐνστασις dicitur Polybio v. in h. v.

... μιαῖος, pro vela str. leg. vel str.

— θάλλος, add. v. Clav. Cic. in Verbenae.

— ἴδιος, κατ' ἰδίαν. v. in κατ' ἰδ.

— ἔχων, post talentum add. 5, 26.

— κρατᾶν, add. s. si quis malit, an possent recte praecipere etc. vt κατακρατᾶν, fere dicitur cum genit. v. in κατακρ.

— νικητικός, in fin. add. E. L. 28. industria eximia in rebus agendis.

— νίκημα, post est add. E. L. 6.

— ὀφθαλμιᾶν, l. 5. l. videtur.

— πᾶν, cf. πᾶς.

— παραβάλλειν, l. 18. leg. ex aduersum in long. coll. s. praetendi, 6, 25. vnde dicitur mox παρῄνει.

— παραπορεύεσθαι, in fin. adde: nisi leg. περιπορεύεσθαι, quod est 3, 7. vt placet Cl. Reiskio.

παρασρατοπεδεύειν ἀλλήλοις, adde: castra castris collata habere, 3, 113.

— πᾶς, cf. πᾶν.

— περικεφάλαιον, adde: v. in λιτός.

— πληροῦν, add. πληροῦν τὸν θυμόν, iram exsatiare, E. L. 44.

προπορεύεσθαι, in fine adde: vbi pariter προπορ. scribendum. v. προπορ.

— προσβάλλειν, in fine corr. 93. et add. alias in hac forma est πρὸς, non παρὰ, vt mox, c. 94. princ. nisi intelligas παρὰ ἄκρας. quam late paterent iuga, vt mox παρατρέχειν

...ειν iubentur milites, incitari boues, παρὰ τὰ πλάγια.
— ...όφλειν, in fin. adde : ma... interpretatur Casaubonus.
— ...ύεσθαι, in fin. corr.
... fer haec ad προσ...
— ..., 6, 22. τῆς πολεμικῆς ... ἐπιδεχομένης πρόφα... Casaub. vertit excusationem: immo dilationem.
— σημαιοφόρος, Immo l. c. est σημαιοφ.
— σιτομετρεῖν, l. 3. leg. praebere.
— στρατήγιον, 6, 28. leg. 29.
— στροβεῖσθαι, iactari, E. P. 93. vbi vitiose Gronou. ἐστρε-βλεῖτο.
— συμπαθὴς, l. 2. leg. imbuere.
— σύνθημα, extr. de osculo adde: σύνθημα τῆς φιλίας.
— σύριγγες, adde: cauitates terrae vel fossae contectae: nam de talibus, item cuniculis, proprie et maxime σύριγγες dicuntur. Potest tamen quaelibet via tecta intelligi, ein verdeckter Gang; quod maxime placet.
— σώζειν, hinc σάος 4, 33. pro quo leg. σάος vel σόω, vt ap. Callim. H. in Cer. extr.
— σωματοειδὴς, l. 3. leg. σ—αδὲς ποιεῖν etc.
— τελείως, in fin. add. item 9, 19. nec constans est Polybius in formis verborum.
— ὑπερβολὴ, l. 1. post 10, 1. add. traiectus maritimus, et del. ag. 17, 20. in fin. post 17, 20. adde: 1, 27.
— φέρειν, in fin. adde: φέρειν ὀργὴν, v. ὀργή.
— φέρεσθαι, l. 4. leg. ἐπί τι φερ.
— ψιλῶς, add. 9, 1. ἐφ᾽ ὧν ψιλῶς κατηντηκότες, v. καταντᾷν.
— χεὶρ, l. 13. leg. χειρῶν.
— χορηγία, l. 9. leg. περιττεύειν.
— χρηματίζειν, l. 3. leg. βασιλεῖ.

Errata in textu graeco.

TOM. I.

Pag. 25, 33. l. ἐπανενεχθεισῶν
— 62, 41. l. ὁρμὴν,
— 88, 8. l. κατέπλευσε
— 104, 28. l. τύχῃ
— 111, 12. l. Τύνητι
— — 37. l. γεωργίας
— 118, 32. post ὄντες del. punctum.
— 119, 13. post καρχηδὼν del. comma.
— 122, 34. l. ἐπιβαίνειν.
— 124, 3. l. τὴν
— 165, 35. l. ὁ
— 182, 17. l. διαμυρίων

Pag.

Pag. 188, 37. l. σωτηρίας
— 227, 38. l. ἀγεννὲς
— 240, vlt. l. οἰκείαν
— 279, 16. l. Δία
— 290, 19. l. τὸ
— — 18. l. τὸν
— 316, 7. l. πεντήκοντα
— 360, 35. l. προειρημένον
— 362, 5. l. ἔτυχεν
— 407, 39. l. δ' ἐποιεῖτο.
— 419, 16. l. σῶος"
— 424, 13. l. τὰς
— 438, 15. l. τὸν
— 444, 32. l. τὸ Ῥίον
— 464, 17. l. παιδαρχῶν
— 468, 29. l. ἑαυτοῦ
— 488, 35, l. τόπους'
— 498, 11. l. ἔχειν
— 511, extr. l. προτεινάσης
— 512, 37. l. ταύτῃ

In textu latino.

Pag. 86, 43. del. prolus, et p. 295, 38. l. accedit

TOM. II.

Pag. 52, 28. l. τοῖς ἐφ
— 177, 19. l. φυγαδοθήρας
— 219, 6. l. δεδιχοτομημ.
— 371, pen. l. ἦρε

In textu latino.

Pag. 385, 3. l. equitum

TOM. III.

Pag. 92, 10. l. ἀνασπάσων
— 93, 11. l. ἐπεβᾶτο

LIPSIÆ
EX OFFICINA
BREITKOPFIANA